Gētilis de febribus

Expositio subtilissimi iterpretis
Gētilis in prima Fen quarti canonis Auicēne nouis
sime recognita atq3 diligētius mēdis omnibus
expurgata cu3 receptis eiusdem que de
prauatiora fuerāt emēdatis: necnō
indice tam capita oīa quā insi
gnes huius operis que
stiones commonstrante.
✠

¶ Liber canonis quartus est de egritudinibꝰ que cum accidunt non appropriantur vni mēbro continens septem Fen.

¶ Fen prima est de febribꝰ: ⁊ ꝯtinet q̄ttuor tractatꝰ ō ephimera putrida ethica ⁊ pestilētiali.

¶ De febre effimera. Tractatus. .j.

¶ De diffinitione ⁊ gn̄ibus febris. Caplm̄.j.

Febris est calor extraneus accēsus in corde: ⁊ procedens ab eo mediantibus spiritu ⁊ sanguine per arterias ⁊ venas in totum corpus: ⁊ inflāmatur in eo inflammatione: que nocet operationibus naturalibus: non sicut caliditas ire ⁊ laboris cum non vltimatur. ⁊ impedit operationem ita vt retineatur.

Excusari ab his: que in librorū pricipijs dici cōsueuerunt: q̄r sup p̄n° p̄mi cañ. dixi: ⁊ q̄r nō intēdimus ad puerilia: sed ad necessaria prime fen huius quarti dicemꝰ: Q. postq̄z in tertio libro determinauit Auic. de egritudinibus appropriatis determinatis mēbris organicis proprie: placuit sibi in hoc quarto libro determinare de particularibus egritudinibꝰ: que vni mēbro nō appropriant': ⁊ etiā de decoratiōe. Et dico sicut ipse dixit in p̄hemio cañ. q̄ hoc placuit sibi: q̄r etiā potuisset sciam de febribus: ⁊ de apatibus anteponere scie de morbis appropriatis mēbrorū: sicut etiaꝫ fecit Halyab. in octauo ⁊ nono theori. ⁊ in tertio ⁊ q̄nto practice. Primo ergo vt sibi placuit determinat de egritudinibus: que non appropriant' vni mēbro. Scd̄o de decoratiōe. ibi scd̄a. (Capillus in p̄n° fen septie.) Prima in quattuor: sicut q̄ttuor sunt iste egritudines: siue dispōnes pticulares: nō tn̄ appropriate vni mēbro. s. febris apostema: solutio cōtinuitatis: ⁊ dispositio venenosa. p̄mo ergo determiat de febribꝰ. scd̄o de apatibꝰ. tertio de solone ꝯtinuitatis. quarto de dispōnibꝰ venenatoꝝ. ibi scd̄a in p̄ncipio fen tertie. (Iam locuti sumus.) ibi tertia in principio quarte. (Iam diximꝰ.) ibi quarta in p̄ncipio sexte fen. (Qui timet.) Prima in duas. p̄mo determinat de febribꝰ q̄ntum ad essentiā: cās: ⁊ signa: ⁊ curā. scd̄o quātum ad terminationē. ibi 2ª. (Crisis intētio.) vel ibi. (Nos dicemꝰ.) Prima in duas. p̄mo determinat de febribꝰ in generali magis. scd̄o in spāli s̄mone. ibi scd̄a. (Cause oium spēruꝫ feb. effimere.) Gn̄alia que cōsideramus de febre sunt eius esse ⁊ distinctio in gn̄a: ⁊ eius inesse subiecto s̄m subiectorum aptitudinē: ⁊ eius tēpora. Primo ergo ponit diffōnē febris ⁊ diuisionē. scd̄o ostendit corpa patiora ad illam. tertio determinat de febriū tp̄ibus. ibi scd̄a. (Dixerunt.) ibi tertia. (Febriuꝫ hore.) Prima in duas. p̄mo ponit diffinitionem. scd̄o diuisionem. ibi scd̄a. (Et sunt quidā.) Prima in duas. p̄mo ponit diffinitionē. scd̄o declarat quedā. ibi scd̄a. (Et inflāmatur.) lꝫ posset dici q̄ totum: qd̄ ponit vsq̄ꝫ ibi. (Et sunt quidā.) sit diffinitio. ¶ Cōsiderandū autē gn̄aliter circa totū quartū librū: q̄ egritudines: de quibus hic determinat': sunt particulares: q̄r quedā spēs generū p̄moꝝ diuisionū [Egritudo multis modis dicitur cōis.] ⁊ sunt fen scd̄a p̄mi cañ. sunt etiā cōes: vel q̄r nō appropriate villi vni mēbro organico: vel q̄r quedā sunt cōes: q̄r toti inherentes: vt febris: quedā cōes q̄r colligunt plures morbos: vt apostema. quedā cōes: q̄r in nā cōi: vt soluta continuitas: quedā de his dispōnibus sunt cōes: q̄r totū corpus ledentes: vt venena: lꝫ quedam venena plus hoc q̄z illud membrū. ¶ Circa diffōnem febris considerandum p̄mo: q̄ multe dant' de ea diffōnes ab auctoribus. s. a Gal. p̄io de differentijs febriuꝫ: ⁊ in com̄. affo. Humide diete: ⁊ qui crescunt: ⁊ in cōmēto pulsuum: ⁊ scd̄o de accñi ⁊ morbo: ⁊ in aliq̄z multis locis. Diffinit' etiā a Ioannicio: ⁊ ab Auer. 3° colliget. ⁊ in cātica canticoꝝ: ⁊ ab Haly. in tech. de signis cordis. ⁊ Halyab. octauo theorice. ⁊ ab Isaac in primo de feb. ⁊ in summa a quolibet auctore de febribus tractāte: ⁊ oēs sunt diffinitiones bone. Sed q̄r magis cōpleta est ista Auic. ⁊ diffinitiōes sibi similes: sicut est diffinitio Isaac et Halyab ⁊ Auer. declaremus hanc. ¶ Febris ergo di a feruore. grece enim vocat' pyretos a pyr: qd̄ est ignis: vt dicit Cōciliator dif. 87. ⁊ ideo febris dicit' calor de nā ignis: vt p̄mo regiminis acutorum cōmēto. 43. ¶ Est calor. Dubitat Cōciliator. vtrū feb. sit calor: cuꝫ reperiant' febres frigide: vt statim dicit Auic. ⁊ multa alia argumēta puerilia inducit: ⁊ dicit quosdā dixisse q̄ febris est calor materialr. s. est in calore: ⁊ fuit Thadeus in glosis Ioānitij volēs saluare q̄ febris sit calor: qd̄ est corpus calm̄. ¶ Alij dixerunt: q̄ febris est calor causalr. i. cāta a calore. ¶ Nos autē dicamus cū Gal. in p̄mo de differentijs febriū: q̄ febris eēntialiter est in genere caloris preter naturā: q̄ ostendit operationū lesio. s. preter naturalitatē: caliditatē autē ostendit tactus. Et si a p̄ori vis inuestigare hoc: vide. qōnē nostram de subto febris. vbi deduximus: q̄ in corde ⁊ corpore toto est dare morbū calm̄ ledentem oēs totius opationes: ⁊ q̄ istum morbum opꝫ te noiare febrē cū non sit aliud nomen aptius: est aūt febris calor: q̄ est q̄litas ⁊ non corpꝰ. Est. n. feb. morbꝰ in cōplōne. vt 8° ter. p̄° caplō. si. n. eēt calor corpus iā esset morbus in nūō. Cū ḡ di: q̄ febres aliq̄ sunt frigide intelligit': vel quia causa est frigida: vt flegma: vel melancolia: vel quia sequitur accidens cum frigore: vt rigor.

¶ Extraneus. Oēs cōueniunt q̄ extraneitas caloris est duplex: vna totalr opposita vite: sicut est calor mortuorum: ⁊ sic febris nō est calor extraneus: q̄r cum febre fiunt opa vite: ⁊ apparent in feb. operationes alicuius nālis caloris. [Extraneitas caloris est 2ᵉ.] ¶ Alia est extraneitas opposita sanitati: q̄r remouet perfectionē operationū: ⁊ ponit in eis maliciā ⁊ impedimentū: ⁊ talis est calor febalētis. ergo appet q̄ in febriēte est calor cōpositus ex nāli ⁊ p̄ter nām. ¶ Et addūt bononienses: q̄ cū febris sit calor ex̄neꝰ ⁊ sit egritudo: ⁊ est egritudo vt nūc: ⁊ iō dicit' extraneꝰ respectu eius: cuiꝰ est. s. respectu sor. vel plōnis. Et iferūt ex hoc: q̄ feb. nō pōt accidere ex p̄ncipijs generationis: sicut nec aliqua egritudo nūc. ¶ Istos s̄mones pertractauimus in tech. vbi ꝫ plus q̄z Cōmētato. defendimus: q̄ egritudo nūc a generatione esse potest. Qō. I.

Nos autem parumper diuertentes dicimus: q̄ iaꝫ disputauimus plixe duas questiōes: vnā. an febris sit extraneus calor: aliaꝫ. an sit additꝰ calor nāli calori. ⁊ dicemus illarū summas. ⁊ est q̄ cum ad omnē nām: cū qua stat sanitas possit fieri morbus per additionē ⁊ diminutionē i nā cōplōnali cordis ⁊ totiꝰ corpis: pōtentalr aduenire morbꝰ: febris igit' cuꝫ sit morbꝰ in cōplōne cordis ⁊ totiꝰ erit morbꝰ p additūꝫ calorē: q additus calor est extraneꝰ ⁊ inālis. Cōsideramus igit' in corpe febriente duos calores q sūt due forme absolute: vnus calor est nālis hn̄s in se certā mēsurā diuersaꝫ s̄m diuersa corpa. Aliꝰ calor ⁊ alia forma est calor malus aduētitiꝰ: ⁊ iste est febrile ⁊ diuersitatē manifestā istarū formarū oñdūt nō solū opationes diuerse. s. maligne ⁊ bone: sed opatio ⁊ intētio medici: q̄r nālē ꝯseruat: ⁊ accñtalē corrumpit: calor eni colerici

corpis aliud indicat: et aliud calor flegmatici: q̃lis vtriq; sit additus vnus gradus mali caloris: vt subtiliauit Galenus in fine octaui ter. Questio. II.

Utrũ aũt si calori presenti in ãli remanẽti in sua mensura adueniret aliq̃ mensura caloris mali esset febris vel nõ: hʒ dubiũ. Et credo ꝙ esset febris sicut si quinq; digitis adueniat sextus est morb⁹: licet de facto illud nõ ↄtingat: q: ga calor febris stati resoluit spũs ergo qui dicũt ꝙ febris suba est in gñe caloris ꝑter nãm melius dicit: et accipit febrẽ pro illo calore addito: et facit ꝑdicationẽ ẽentialẽ: sed q dicit febris est calor naturalis mutat⁹ in igneũ facit ꝑdicationẽ denominatiuam: et tunc itellectus iuuenilis subtiliçãs poterit defendẽ: ꝙ calor ẽtneus: q est febris ẽentialr est extraneus extraneitate vite opposita: licʒ nõ q̃libʒ actu occidat: et lʒ non q̃libet feb. sit mortalis: in sui tñ rõne inquãtũ extraneus non ꝓhibet: ign occidat sed ꝓhibet inquãtũ tante mẽsure: sicut napellus in sui nã hʒ calorẽ mortalẽ ex toto vite oppositum: ita ꝙ in tanta mẽsura necessario ꝑuat vitã: sed non quelibet quãtitas napelli occidit. immo cũ ea stãt vite opa. Si ergo de rõne caloris ꝑter nãm q est calor febrilis formalr est: ꝙ impediat cordis opatiões. ergo additus gradualr addet in nocumẽto: et iterũ addit⁹ iterũ addet in nocumẽto quousq; cordis opatiões ꝑuent. Si eni per tãtũ gradũ et iproportionẽ tñ ledit, g ꝑ duplum ledet duplũ etc̃. sed calori ꝑter nãm cuicũq; inquãtuʒ calor ꝑter nãm nõ ꝓhibet additio vltimata: et sic facit ꝑuationẽ opationũ. Si autẽ ꝓhibeat talis additio est iquantũ talis calor. Vbi gr̃a inquãtũ effimere calor: vel iquãtũ talis tertiane in tali et tanta mã. Difficultates aũt arduas circa predicta cadentes require in predictis questionib⁹ nostris.

¶ Accẽsus in corde. Nos iaʒ declarauimus in qõne ꝓlixa: et dixim⁹: ꝙ in toto corpe est vna calitas nãlis: que est ꝑnᵐ omnium opationũ totius corpis: ꝑnᵐ dico imediatũ: et ista est sanitas cõplonalis totius: et diximus ibi ꝙ ipsi⁹ calitatis cor est ꝑnᵐ ꝑmũ: a quo alia recipiũt illã: saltẽ quãtũ ad vnã partẽ illius calitatis. Et diximus ꝙ isti calitati accidit distemperamẽtũ per calitatẽ additã extraneam: que calitas addita extranea est febris. ¶ Et dixim⁹ ꝙ ex his sequit: ꝙ febris sit ꝑma passio cordis: deinde totius corpis reliqui. ¶ Et diximus ꝙ sequit ex hoc: ꝙ febris ledat oẽs opationes totius lesione per se et imediate. ¶ Et declarauim⁹: ꝙ snia Auer. ex hoc est valde bona: cum dixit: ꝙ febris ledit oẽs opationes. ¶ Et apparet ibi declaratuʒ ꝙ antiq rõ: q ꝓbat ꝙ epar põt esse ꝑmũ subim febris nõ soluit a ꝑcedentibus magistris: sed soluit ꝑ ꝑdicta: q: calor epatis datus mẽbris nõ est ꝓ oĩbus opatiõibus toti⁹ corpis: et ideo distẽperãtia data a calore epatis: licʒ possit totius corpis opationes ledere per se et imediate: nõ tñ põt ledere oẽs opationes totius. s. sed oẽ genus operationũ. Et hoc dico per se et imediate qd requirit ad morbi rõnẽ: et in illa qõne mouimus sex difficultates difficiles: qs ibi lege. ¶ Albert⁹ de bononiensis ex hoc qd dixit. Accensus. vult ꝙ in omni febre putrida humores cordis sunt in calefacto esse. Si eniʒ in omni febre calor est accẽsus in corde. g̃ in putrida febre calor est accẽsus: et nõ est ibi in accendi: sed vel in mẽbris: et tunc esset ethica: vel in spiritibus: et sic effimera. relinquit igit ꝙ in humorib⁹ cordis calor putride febris sit accẽsus. ¶ Nos autẽ iam ostendimus cõtra eum in qõne nostra ꝙ oẽs rõnes sue biñ itellecte sunt ↄ eũ: et cũ hoc etiã nihil concludũt pro se: nã si calor extraneus hic in diffõne posit⁹ est qualitas: que est morbus vt ipsemet ↄfitet: tunc accensum esse in humoribus: nõ est qd in hac diffõne ponit: q: calor in humorib⁹ accensus nõ est morbus: sed causa morbi. Errat etiã in hoc vocabulo accẽsus: q: nõ dicit dio factũ esset sed respectu ethicarũ: et forsan effimerarũ: in q̃bus calor in corde est in accẽso esse. s. in mẽbris in ethica: et forsan in spiritib⁹ cordis in effimera: respectu aũt putridarum. di accẽsus. s. q: accẽdit in fieri. s. i. ꝑtib⁹ viuẽtib⁹ cordis: de calore aũt q accẽdit põt dici: ꝙ est accẽsus respectu eius: qd erat ꝑus: sicut ardẽtib⁹ lignis in foculari dicim⁹ ignis est accensus in foculari: et tñ est in fieri. ¶ Procedẽs ab eo in totuʒ corpus. Cõia dicta sunt hec. ꝑ instãt q: non vĩ ꝙ ꝑcedat in totũ q: a inueniunt extrema frida q̃nq;. ¶ Ampli⁹. Si per arterias et venas. g̃ q̃libet fe. erit ↄtinua. ¶ Ampli⁹. Sanguis: et vene et arterie nõ vadũt ad oẽm ꝑticulaʒ corporis. ¶ Dicũt ꝙ corde iflãmato defert febris in totũ mediante spũ et sanguine: q sunt in arterijs et venis: et sic per venas et arterias: et cã est: nã cor per ista mãdat calorẽ ꝓportionatũ et ↄuenientẽ. g̃ per eadẽ mãdauit calorẽ iproportionatũ: et addit Dy. ꝙ febris cũ sit calor inãlis plus ꝑcedit ad corp⁹ per spũs ꝙ ꝑ sanguinẽ: sicut etiam calor nãlis plus ꝑcedit per spm̃. ¶ Ad ↄria dicũt ad ꝑmũ: sicut Auic̃. ifra ꝙ itelligit ꝙ vadit febris ad totũ nisi fuerit ꝓhibẽs: sicut lapis descẽdit deorsum nisi ꝓhibeat. ¶ Ad scðam licet ois fe. portet a corde ad mẽbra per arterias et venas: nõ tamẽ ois est ↄtinua: q: ga calor febris a cã efficiente vt a putredine nõ est semꝑ: q: a putredo sit in venis: sed q̃nq; in venis: q̃nq; extra venas. ¶ Ad tertiã dicunt ꝙ arterie et vene totũ pñt iflammare: quia partem mediante parte. Questio. III.

Nos aũt solẽniores dubitatiões hẽmus q; iste sunt. Et prima est. vtrũ quãdo hõ est ꝓpe mortẽ ex febre occidẽte per viam resolõnis spũum a corde. vnde habet extrema frigidissima: et anhelitũ frigidũ dicat febrire: et hẽre morbũ calidũ in manibus: q frigidissime sunt: et in corde: in quo facta est iaʒ extinctio nãlis caloris: cui cõmensuratur occñtalis: et iam iste est minus calidus in gradu caloris q; quãdo erat sanus. Et diximus in qõne ꝓlixa: ꝙ iste ẽm oẽm partẽ corpis põt dici febriens: et cũ hoc potest dici ꝙ habet morbum frigidũ ꝑuatione nãlis caloris. Et diximus ꝙ potest teneri: ꝙ extrema nõ febriant: sed habeant frigidum morbum solum. Questio. IIII.

Secunda est. vtrum delatio febris possit fieri solo spũ: vel solo sanguine altero istoꝝ nõ habente febrẽ delatiue: cũ Aui. dicat. Spiritu et sanguine. et fecimus ibi istas rõnes. ¶ Primo: cã ab extra. Agens põt trãsmutare cor et spũm solũ: sed nõ humores vt cũ sit effimera: vel solũ humores: vt cũ sit febris pestilentialis. ergo cor poterit solos spũs trãsmutare absq; sanguie: et ʒ ↄñtia. q: nõ maioris virtutis est cor febriẽs sup illa duo q; cã extrinsecas super cor. ¶ Amplius. Põt in spiritib⁹ venarũ et arteriarũ esse dispõ ad iflãmãdũ: vt q: subtiles calẽ: et in sanguine non erit illa dispositio. ergo spiritus portabunt febrem. et nõ sanguis. ¶ Amplius. Corde nunc iflãmato inflãmat spũm et sanguinẽ: sed spũs ꝑus vadunt ad membra q; sanguis querit igitur an in illo ꝑori febriat: certum est ꝙ sic. ¶ Amplius. Nõ vĩ delatio in febre necessaria: supponat ꝙ ab extra occurrat qdã calor extraneus gradati occupẽs totum: et vltimo totũ cor: accipio vltimũ nunc iflãmati cordis ꝑus q; super mẽbra calor portet. Et quero an febriat certuʒ est ꝙ sic: q: hʒ calorẽ extraneũ in toto corde: sed nõdum est facta delatio. g̃. ¶ Iste rõnes sunt apparẽtes et solute a me i nr̃a qõne: ↄcludũt eni ↄriũ ei⁹: qd credo eẽ verũ.

¶ Et inflãmat. Declarat hic ꝙ febris sit calor extraneus et hoc q: nocet operationibus nãlibus. i. que ẽm nãm nobis isunt vt animales nãles: et vitales: vt dicit Ysaac in declaratione huius diffõnis. Et dixit Dy. ꝙ dicit naturalib⁹ accipiẽdo nãles vt distinguunt ↄtra aiales et vitales: q: lʒ oẽs ledant: tñ magis vĩr ledi nãles: q: cor est magis illarũ ꝑnᵐ: et tu ↄsidera hoc: q: hʒ ipugnationẽ pendenteʒ ex ꝑncipijs medicine: ad que redire nolumus: et q: Auic̃. innuerat: ꝙ non quelibet iflãmatio est febris: sed inflãmatio que operationibus nocet: ideo subdit ꝙ non est iflãmatio caloris febrilis: sicut inflãmatio laborãtis hois et irati: q: ĩflãma in istis nõ vltimat. immo isti calefiũt: et tñ sũt sani.

¶ Et ipedit. Hic iterũ declarat quoddam fm expõnem cõmunẽ: q2 dixerat: ꝙ ledat opationẽ vult oñdere qua lesione: q2 corruptione vel diminutiõe: nõ q2 ꝑdet oẽs corporis opatiões: imo retinent: licet male vel diminute fiant: ⁊ verificat hoc dictũ de oibus opationibus simul: q2 non oẽs auferri pñt a febriente: q2 esset mortu: sed aliqua vel alique pñt auferri. Verbi gr̃a. destruit quãqz appetit⁹: aut nõ videt. ¶ Nos autẽ fecimus aliã expõnẽ huius passus: ⁊ est ꝙ calor pendẽs a causis ꝑmitiuis nõ dicit febris: nisi sit impressus ⁊ retentus. ita ꝙ nõ amplius dependeat ab illa cã ꝑmitiua: ⁊ ibi in hoc Auic. cõplacet Gal. ꝑ de differẽtijs febriũ: cũ dicit. Et si mot⁹ steterit ⁊ remanẽt hec ꝑter nãm calida: tũc febrire necesse est hominem. Et rõ huius est: q2 sicut sanitas est dispositio in nobis pure quiescens nõ pendẽs eẽntialiter a cã exteriori. imo si pẽdet ab aliqua: pẽdet ab his que sũt ptes in nobis vt mẽbra spũs ⁊ humores: ita morb⁹ dz dici dispõ in nobis: que nõ sit oino pẽdens a cã ꝑmitiua extra. Si eñ ab illa eẽntialr̃ pẽdeat: nõ dicit morb⁹: quis opatiões tollant vel impediant: verbi gr̃a hñs digitum ⁊ brachiũ ꝯctũ a spasmo: ⁊ hñs hoc a fune ligante: qlibet hz idẽ ipedimẽtũ opationis: ⁊ eandẽ malã figurã: ⁊ tñ qui hz a spasmo hz morbũ: sed qui hz a ligatura funis nõ hz proprie morbũ: q2 nõ hz dispositionẽ retentã. imo pure dependentẽ a cã ex̃. ⁊ hoc intellexit etiã Gal. ꝑ de interiorib⁹: qñ nõ vult: ꝙ stomachus sit infirmus: q2uis nõ digerat ossa cerasorũ. ¶ Cõtra. Habẽs lapidẽ vel frustũ plumbi in vesica hz morbũ: ⁊ tamẽ pẽdet a lapide: q est cã ꝑmitiua. ¶ Amplius. Lapis est cã opilationis: q est verus morbus in via. ¶ Istorũ solõnẽ ⁊ declarationẽ regre in qõne nr̃a: an sanitas possit induci p artem. ¶ In summa tñ verus ⁊ ꝓprius morbus est: qui est q̃litas in corpe retenta nõ stans in depẽdentia a cã ꝑmitiua. imo Gal. in tñi. ꝯcessit ꝙ verũ morbũ vocat solũ morbũ factũ: q a nulla cã pendet in fieri: vt apparet tertio de acci. ⁊ morbo: ⁊ sic posset poni exemplũ de sanitate: si enim digiti mei opatio eẽt stringere aliqd: ⁊ eẽt mollificatus ⁊ tu cum tuo digito associato meo faceres: ꝙ meus digitus caperet: nõ ꝓpterea diceretur sanus.

Quis p[ro]prie dicat[ur] ver[us] morbus.

¶ Et sunt qdam hominũ: qui diuidunt febres in duas diuisiones primas. s. in febrem egritudinem: ⁊ in febrem accidens: ⁊ ponunt febres apostematum de genere febris accidentis.

¶ Incipit determinare de febribus diuisiue: ⁊ ꝑmo fm aliorum sniam: scdo fm suã ⁊ cõsuetam. ibi 2ª. (Et ꝓcedam⁹.) ꝑma in tres. Primo ponit istorũ sniam. scdo exẽplificat eã. tertio instat ꝯ eam. ibi scda. (Et intentio.) ibi tertia. (Et cõtradicenti.) Dicit ꝑmo: ꝙ quidam hominum sunt. scilicet Rasis. 16. continentis scdo caplo. ⁊. 17. quinto capitulo.

¶ Et intẽtio qdem sermonis eorũ est: ꝙ febris egritudinalis est illa iter quã: ⁊ cãm que nõ est egritudo: nõ est mediũ sicut febris putredinis. Putredo enim est causa eius absqz medio: ⁊ nõ est putredo in seipsa egritudo. imo est causa egritudinis. Febris võ apostematis est accidens apostemati existẽs: dũ est apostema sequẽs ipsuz: ⁊ apostema est egritudo in seipso.

¶ Declarat qd isti per hoc intelligunt: ⁊ vult ꝙ illa febris est egritudo: cuius imediata cã nõ est egritudo. Verbi gr̃a. febris sequẽs putredinẽ hz pro cã coniuncta ipsam putredinẽ: ⁊ tñ putredo. s. humoris nõ est egritudo in se: sed illa febris di accidẽs: cuius imediata cã est morbus. Verbi gr̃a febris: cui⁹ cã est ap̃a. nã febris ꝯñs ap̃a seqt̃ aliqd: qd ẽ morbus. s. ap̃a. nã ap̃a morbus est: ⁊ hoc est qd i vltimo dixit. febris apostematis est accidens apostematis: dum est ap̃a q2 existẽte actu ap̃ate febris: sequitur illud: ⁊ hoc dixit sequẽs ipm. s. ap̃a: ⁊ post. i. ⁊ cũ hoc apostema est egritudo.

¶ Et contradicẽti quidẽ inest: vt dicat: quoniaz si propterea ꝙ febris ap̃atis sequit̃ caliditatez eius: ⁊ sequitur ex dolore ipsius: est simile vt sit febris accidens: tunc opz vt sit plurium febriũ effimeraruz accidẽs: ⁊ si ipsa sequitur putredinẽ: que est in apostemate: tunc ap̃a non est causa eius prima. vnde est apostema. imo q̃tũ ad putredinẽ: q est in ipso. Cã igit̃ eius: q est eẽntialis est putredo: ⁊ ap̃a nõ est cã eius nisi p accidens. Et dicimus ꝙ si nõ significauerint per febrẽ accñs hoc. imo nõ intellexerunt per eaz: nisi ꝙ ipsa seqtur ap̃a hoc: ⁊ iueniũt eã p intentionẽ ap̃atis. Simlr̃ ergo est dispositio febriũ putredinis per comparationẽ ad putredinez.

¶ Hic dat instantiã cõtra diuisionẽ. scz contra hoc qd dicit ꝙ febris apostematũ est accidẽs: ⁊ ꝑmo hoc: scdo ostendit quid tenendum in hac cõtradictione. ibi veruz. ¶ In ꝑma parte dicit: ꝙ ille qui vellet cõtradicere argueret sic. Si febris ap̃atũ est accidens: hoc est altero trium modorũ: vn⁹ est: q2 sequat̃ calorẽ apostematis vel dolorẽ: ⁊ ex hoc dicetur: accidẽs: sed hoc est incõueniẽs: q2 tunc multe effimere essent accidẽs. s. ille que fiunt ex dolore ⁊ calore. Verbi gr̃a: ex ira: potu rei calide: labore: ⁊ similibus causis calefaciẽtibus: qd tñ est falsum. ¶ Scds modus est qd febris ap̃atuz dicat̃ accidẽs: q2 sequit̃ putredinẽ ap̃atis. sz ex hoc nõ dz dici accidẽs ap̃atis: q2 ap̃a vt ap̃a: qd est totũ aggregatũ cãt illã febrẽ per accidẽs q2 per putredinẽ: que est pars illius tumoris apostemosi: sed ꝙ per partẽ causat: causat p accidẽs: vel accidit apostemati ꝙ causet febrẽ: q2 causat p putredinẽ: que est qd extrinsecũ ap̃ati: vt ap̃a est morbus: ⁊ sic ap̃a causat mediate nõ imediate. ¶ Terti⁹ modus ẽ: ꝙ febris apostematũ nõ dicat̃ accidens aliquo modorũ dictorũ: sed alio modo: ⁊ est ꝙ febris apostematis ex hoc dr̃ accidẽs: q2 per ipsam febrẽ venit̃ in noticiaz apostematis: ⁊ inuestigamus per febrẽ eius noticiã: sicut accidentia ducunt in noticiam egritudinũ: ⁊ hic etiã tertius modus non valz: q2 per febrem putredinis inuestigamus ipsam putredinem: ⁊ in noticiam eius deuenimus: ⁊ hoc intelligit cuz dicit: si non significauerit per febrem accidẽs hoc. scilz fm alterũ duorũ dictorũ modorum. imo non intellexerunt per eam. scilz febrem accidens: nisi ꝙ ipsa sequit̃ apostema. i. nisi ꝙ ipsa est accidẽs apostematis per hoc: ⁊ pro: idest vel pro q2 inueniunt per eam febrẽ intentionẽ apostematis. i. veniunt in noticiaz apostematis. g̃ similr̃ est dispositio ⁊c̃. ¶ Dubitat̃ aũt de hoc: q2 instantia nõ videt̃ valere. nam si per febrẽ inuenio ap̃a: tunc per eã iuenio morbũ: ⁊ ex hoc põt dici accidens: sed si per febrẽ inuenio putredinẽ nõ inuenio morbũ: sed cãm: q2 putredo est cã: ⁊ sic talis febris sequẽs putredinẽ sine ap̃ate est morb⁹. ¶ Dõm ꝙ Auic. dereliquit notã solõnẽ istius ex hoc qd dixerat: ⁊ hũs etiã pro noto: qd per febre sequentẽ ap̃a non iuenimus proprie nisi modũ putredinis ap̃atis nõ ap̃a fm se. Verbi gr̃a apostema epatis colericũ nõ ꝓprie iuenit̃ p febrẽ: sed cum ex febre: ⁊ alijs signis est datũ indiciũ: ꝙ sit ap̃a in epate: tunc tu iudicas: ꝙ materia sit colerica illa que putrescit: q2 ista febris ẽ tertiana cõtinua: iuenis g̃ putredinẽ ap̃atis per febrẽ: tunc similiter est dispositio febriũ putredinis sine apostemate.

¶ Uerum occupatio in hmõi ꝯtradictionibus est illud qd nõ cõfert in scia medicine aliqd: et facit medicum ꝓcedere ex arte sua ad inqsitio

nes: que fortasse impediunt ipm ab arte sua.

¶ Vult qd nõ occuperis i hac ꝯdictõe: qꝛ nihil ꝯfert in medicina soiũ eni est qd in hoc: an febris sequẽs apa possit dici accidẽs: sed si tu cognoscis illi⁹ febris nãm ꝛ etiã apatis: ꝛ scis canones curẽ: siue illã voces accñs: siue subam: siue morbũ: nihil tibi ꝯfert: vel nocet in medicia: nõ eni de noib⁹ debem⁹ disceptare: vt sup̃ lib. p̃ fen p̃ª caº de v̾tute aiali.

¶ Et facit eum procedere ꝛc. Quia conabitur velle inquirere an idem possit esse morbus ꝛ accidens: an apa per ratione totalitatis sue possit cãre feb: ern. an putredo in apate: que cãt febrem sit morbus in se: ꝛ multa alia: ad que cũ procedit ponit multum tempus: ꝛ sic impedietur.

¶ Fortasse. Nisi sit homo qui bonitate intellectus ꝛ exercitio: cito ab his quesitis se expediat: ꝛ forte oportebit eum transgredi medicinam. Questio. V.

Dubitatur an diuisio febris in febrem accñs: ꝛ febrē morbũ sit bona: di qd sic: qꝛ Gal. innuit eã septima particula affo. sup affo. Si febris nõ habeatur a colera. ¶ Itez Rasis. 16º continentis scdo capĩo. vbi dicit: dico qd hoc est verum ꝛ visibile ꝙ quotiẽs diuidimus febres bipartite sunt: vnde dicem⁹: ꝙ febres aut ex morbo: aut ex accidente erunt. ¶ Idẽ ponit lib. 17. 5º. ca. versus finẽ. Amplius Auenzoar. ¶ Rñ. Dr. febris dupl'r ꝯsideraẗ: vel in sui essentia: ꝛ sic nõ diuidiẗ i febrẽ morbũ: ꝛ in febrẽ accñs: qꝛ eẽntialr est morbus: ꝛ iõ eẽntialr non põt esse accidens: cũ iste sint rõnes distincte: vel consideraẗ febris in cõparatione ad medici noticiã ꝛ operationẽ: ꝛ sic põt febrẽ diuidere. nã illã febrẽ vocabit accidẽs: que seqẗ morbũ aliũ. nã curabit illã febrẽ cura accidẽs. s. intendendo ad morbũ: ad quẽ sequiẗ febris. ¶ Alia rñsio est quaz ego alias dedi: ꝙ hec diuisio est bona: qꝛ vtilis medico: ꝫ eni eã variat curã: ꝛ iõ Auic. statim cõcedit istã diuisionez sicut ꝯsuetã. tñ nõ oꝫ dici bona: qꝛ sit p̃ncipalis ei⁹ diuisio. nã p̃ncipalis ꝛ ꝑprior diuisio eius est in p̃ma ei⁹ gñia tria.

Febris s' ꝯsideraẗ.

¶ Procedamus ergo ſm id: qd cõsuetum est. Dicamus ergo ꝓpterea ꝙ febres apatũ ꝛ opilationũ sunt febres accidẽtes: ꝛ alie febres sũt egritudines: tunc conueniens est vt dicam⁹:

¶ Hic ponit diuisionẽ ſm suam sniam: ꝛ p̃mo ponit diuisionẽ genera p̃ma ꝛ p̃ncipalia. scdo ponit diuisionẽ non principalẽ: ibi scda. (Et diuiduntur.) p̃ª in duas. p̃ affirmãdo diuisionẽ p̃dictã premittit fundamẽtũ quo diuidit feb. in genera p̃ma. scdo diuisionẽ facit ibi. (Nã si.) ¶ Per febres opilationũ intelligit: qñ imediate sequunẗ opilationẽ: nõ qñ mediãte putredine: per febres apostematũ ꝛ opilationũ itelligit seqũẽtes etiã alios morbos: vt vlcus pulmonis: ꝛ ꝙ dicit: ꝑcedamus ſm illud qd ꝯsuetũ est: referẗ ad diuisionez dictã ꝛ ad dicẽdã: ad dictã quidẽ: qꝛ ꝯsueta est: ꝛ vtilis medico: ideo nõ obstante ꝯdictione facta affirmemus eã dicẽtes: ꝙ febres sequentes morbos sunt accidens: ꝛ alie sunt egritudines. Sed rõnẽ contradicentis Auic. nõ soluit: qꝛ verum concludit ex natura rei: medico tamen concediẗ ꝙ egritudinẽ vocet accidẽs: ꝛ hoc affirmato tũc ponam⁹ diuisionẽ p̃ncipaliorẽ. Et appet ꝙ ad dicendã ẽt referẗ: qꝛ est ꝯsueta. s. ꝙ febris diuidaẗ in p̃ma tria genera: q̃ diuisio nõ hꝫ minus de ꝯtradictiõe q̃ꝫ diuisio p̃us dicta. sed q̃si dicat: qꝛ consueta cõcedamus eam: ꝛ tunc prosequitur dicens.

¶ Qm̃ ꝓpterea ꝙ oia: que sunt in corpe hois sunt tria genera. s. mẽbra continentia illud: qd est in eis de humiditatibus ꝛ spiritibus: quoꝝ cõparatio parietuꝫ balnei. Et humiditas recõdita: ꝛ ei⁹ cõparatio est cõparatio aque balnei. Et spũs aialis vitalis ꝛ nãlis ꝛ vapores effusi ꝛ cõparatio eorũ est cõparatio aeris balnei: et aer balnei quãdo ifrigidaẗ illud: qd est vicinũ eis: nõ opꝫ vt ipse extinguaẗ: imo possẽ est vt remaneat ꝛ redeat ꝛ calefaciat illud: qd ei vicinũ est. Similr est vnũ istoꝝ triũ generũ: extra qd nõ inueniẗ in hoie genus corporeũ. ¶ Nam si accendaẗ febris in mẽbris radicalibus accẽsione prima: sicut accendiẗ adustio. v̇bi grã. vt in parietib⁹ balnei: aut per follez ferrarij: aut per ollã coci: tũc illud genus febrium nominaẗ febris ethica. ¶ Et si accendiẗ febris accẽsione prima in humoribus: deide accẽdaẗ ex eis in mẽbris: sicut accidit: vt accẽdatur aqua calida in balneo: ꝛ igneantur lateres eius cã ei⁹: aut ius calidũ in olla: ꝛ accendaẗ olla causa eius: ꝛ tunc illud genus febriũ noiaẗ febris humoris. ¶ Et si accendaẗ febris accẽsione sua prima in spiritibus: ꝛ vaporibus: deinde accẽdatur ex eis in mẽbris: ꝛ humoribus. Sicut accidit vt perueniat ad balneũ aer ignis: q accẽdatur in eo: ꝛ calefacit aerẽ eius: ꝛ perueniat ad aquã ꝛ parietes: tũc genus illud febris nominatur febris effimera: quoniam est accensa in re subtili: q resoluiẗ cũ velocitate: ꝛ raro ptransit diẽ cũ nocte sua nisi cõuertaẗ ad gen⁹ aliud febriũ. Hec ergo diuisio febriũ est per modum propinquũ diuisioni euenienti p̃ differentias.

¶ Et quasi argu. Sicut Gal. p̃mo de differẽtijs febriũ. prime partes corporee in nobis: ꝛ prima subiecta nãlis caloris sunt tres vel tria. s. membra: humores ꝛ spũs. ergo tria sunt genera febrium ſm diuersam accensionem in altero trium subiectorũ. p̃mo ergo ponens antecedens declarat per simile in partibus balnei: secũdo ponit consequẽs generale: ꝛ declarat reducendo exemplum follis ꝛ balnei ꝛ olle coci. ibi scda. (Nam si accendatur.) Sed dubitaẗ: qꝛ plura alia videnẗ in nobis: vt pili supfluitates elementa et alia. ¶ Dõm qd tria solũ sunt in nobis que sunt fundamẽta imediata caloris nãlis: ꝛ ptes in nobis. scꝫ humores spiritus ꝛ mẽbra. ꝛ ideo penes hec tria distingueẗ calor p̃ter nãm. elnta ergo sunt potentia in nobis ꝛ mediatũ subꝫ pili aũt sunt extrinseci ꝛ non ptes ꝑprie. supfluitates etiam non sunt propriũ subiectũ caloris nãlis: nec ꝑprie ptes: nisi per reductionẽ quandã. ¶ Ex quibus potest inferri ꝙ febris accensa in sanguine verius hꝫ esse q̃ꝫ febris accensa in colera: ꝛ proprie in colera superfluica cistis fellis.

¶ Humiditas. Non dixit humor: vt comprehẽderet humores ꝛ humiditates: ꝛ forsan chilum.

¶ Vapores effusi. Dixit pro vaporibus: qui nondum sunt spiritus: vt in sinocha sine putredine: vel qui sunt corrupti spiritus: vel non veri spiritus.

¶ Et aer. Per hoc vult Auicen. ostendere ꝙ sicut vna pars balnei: de qua forsan minus videẗ: potest calefacere alias: vt aer calidus potest iflãmare parietes ꝛ aquã balnei vicinãtes aeri: q̃uis essent frigide. scꝫ paries ꝛ aqua: ita eodẽ modo vna de istis partibus nostris. verbi gratia spũs potest iflãmare alias partes: ꝛ sic etiã mẽbra: ꝛ sic humores: ꝛ hoc est quod subdit similr ꝛc. genus corporeũ: qꝛ bene inueniẗ genus incorporeum: vt complexio ꝛ virtus.

¶ Nam si. Declarat cõclusionẽ siue cõsequẽs: ꝛ dat moduꝫ

cuiuscꝫ generis febriũ: ⁊ p̄ ethice: ⁊ dixit: si accendaẽ accensione p̄ᵃ: q: p̄ᵒ in mẽbris: ⁊ hoc dixit vt daret exẽplũ de hac febre sola: ⁊ nõ cõplicata alteri gñi febriũ: ⁊ ita dixit de q̃cũcꝫ alio genere semꝑ replicãs hoc accẽsiõe p̄ᵃ ethica. i. habitudinalis: q: habitudinalr̃ inest. vel q: habitũ corꝑis: et fixas ptes possidet. Deinde dedit exẽplũ de febre humorali: ⁊ dixit: si accẽdaẽ ⁊c̃. ⁊ dixit: febris humoris: vt cõphenderet putridas: ⁊ nõ putridas: lꝫ Gal'. ix. ter. p̄ᵒ capᵒ ponit sinochas sine putredine: q̃si medias inter febrẽ putridã ⁊ effimerã. Deinde dedit exẽplũ effimere: ⁊ dedit cãm noiationis: q: ꝑdurat vna die. ⁊ raro ꝑtrãsit. Diciẽ ergo effimera ab effimeron pisce: qui vna die viuit: vt Ysaac scðo febriũ. p̄ᵒ capᵒ. ⁊ dedit etiã cãm parue ꝑdurationis: q: calor accendiẽ in re subtili. s. spiritib⁹: vel vaporib⁹: qui sũt corpora velocis resolũonis ⁊ experiẽtia est inuẽtũ: ꝙ hec resolutio cõpleẽ vna die: ⁊ ignis. i. aer ignitus. ¶ Considerãdũ aũt ex vario mõ loquẽdi Auic. ꝙ ad eẽ ethicã suffic̃ calorẽ esse accẽsum in mẽbris: nec requiriẽ ꝙ accendaẽ calor in humoribus vel spiritib⁹: ⁊ iõ absolute ꝓtulit: ꝙ ethica est: si calor accẽdaẽ in mẽbris radicalib⁹: que ꝓprie mẽbra sunt ꝯtra distĩcta piguedini ⁊ adipi: ⁊ forsan carni salẽ alicui⁹ modi carnis. ¶ Sed tu dices q̃õ ethica deferẽ. ¶ Dõm ꝙ regreẽ: ꝙ calefiãt spũs ⁊ humores nõ ad esse febris: sed ad deferri: sed deferri nõ est de eẽntia febris: sicut nec de eẽntia grauis est esse deorsum: sed posse esse: sed post ꝓmum delatũ esse in ethica nõ requiritur aliud deferri: qð nõ contingit de putrida ⁊ effimera vt notũ est: cũ sint fiẽtes in mẽbris: sed ad eẽ putridã humoralẽ vel effimeram non sufficit accẽdi calidũ in humoribus vel spiritibus: sed opꝫ ꝙ exinde trãseat ad mẽbra: aliter nõ esset febris: cũ mẽbra sint que viuant: ⁊ ideo dixit: si accẽdaẽ in spiritibus. deide accendaẽ in mẽbris: q̃uis addiderit ⁊ humoribus: qð nõ erat necessarium ad esse febris effimẽ: licꝫ necessario seq̃ẽ. Deinde conclusit hec ⁊c̃. qð declarabitur in questione.

¶ Et diuiduntur febres alio modo. Diciẽ enĩ ꝙ de febribus sunt feb. acute. Et de eis sũt nõ acute. Et de eis sũt cronice. Et de eis sunt nõ cronice. Et de eis sunt nocturne: ⁊ de eis sunt diurne. Et de eis sunt salubres recte: ⁊ de eis sunt habentes accidentia horribilia. Et de eis sunt dimittẽtes. Et de eis sunt insepabiles. Et de eis inseparabilibus: sunt: quedam quibus sunt remissiones. Et de eis sunt: quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quibus sunt exfortiationes. Et de eis sunt similes. Et de eis sũt frigide habentes rigorẽ: aut horripilationem. Et de eis sũt simplices. Et de eis sũt cõposite.

¶ Ponit aliã vel al's diuisiões alio mõ. s. nõ sic ꝓprio vel nõ p̄ᵒ. scꝫ nõ ad p̄ᵃ gñia: ⁊ ponit diuisiões septẽ. Prima. Febres alie acute. s. absolute: alie nõ acute. s. acute conuersiue: alie cronice: ⁊ alr̃ posset itelligi. Hec diuisio nõ est p̄ᵃ: vt pꝫ: nec ꝓncipalis: q: põt inesse acuitas ex diuersitatib⁹ q̃busdã accidẽtalib⁹ vt subtilitate: caliditate: ⁊ multitudine mãe: ⁊ loco. ¶ Scða diuisio. Alie nocturne: alie diurne. Hec etiã diuisio est accñtalis ab hora motus sumpta: ⁊ potest reduci ad nãm humoris: vel ad quãtitatẽ: vt posteri⁹ erit manifestuꝫ in suo caplo. ¶ Tertia diuisio est. Quedã sũt salubres recte. i. oino: quedã in q̃b⁹ dubitaẽ ꝓpter praua accñtia: hec etiã diuisio est ab accñtibus ⁊ ꝑuariõe corũ: licet radicalr̃ sequaẽ maneriẽ febris. s. malignitatẽ suam vel bonitatem. ¶ Quarta diuisio est per ꝯtinuã ⁊ interpollatã: que diuisio nec p̄ᵃ: nec eẽntialis est: vt pꝫ. ¶ Quinta diuisio est subdiuisio: in qua innuit tres species sinocharum. s. semꝑ diminuẽtes: que dñr peraugmastice cuꝫ dixit. Quibus sunt remissiones: ⁊ semꝑ addẽtes: que dñr augmastice cum dixit. Quibus sunt intẽsiones. Et q: additio vel est in eẽntia caloris: vel in accñtibus: ideo dixit: intẽtiones vel intẽsiones quãtũ ad calorẽ febris: fortiores vel fortiatiões quãtũ ad accñtia. Tertia differẽtia est homoten⁹ dicta equalr̃ stãs: ⁊ ideo subdit. De eis sunt similes: ⁊ talis diuisio nõ est p̄ᵃ. Forsan ꝙ voluit per hoc aliã diuisionẽ cõtinuaꝝ. s. ꝙ continue quedã sunt ꝓportionales interpollatis: q: remittunẽ: ⁊ iterum intendunẽ: ⁊ fortificanẽ: ⁊ quedã continue sinoche: ⁊ ideo de eis sunt similes: idest sinoche: siue sunt similes in addẽdo: siue similes i diminuẽdo: siue equalr̃ stãdo. ¶ Et forsan cum dixit: de eis sunt similes: vult ponere aliã diuisionẽ sextã: ⁊ est ꝙ febrium alie sunt similes. idest non habentes typum: alie sunt habentes rigorem ⁊c̃. ¶ Et de eis. Ponit diuisionem septimam: ⁊ patet. ¶ Ex dictis superius sumptis volo esse notam solutionem ad questionẽ. An febris sit calor: ⁊ an calor preter naturam: ⁊ an additiuus: ⁊ an sit cordis passio.

Questio. VI.

Dubitaẽ hic. vtrum febris sit morbus vnus: videẽ ꝙ non: q: est mala cõplexio cal'a ⁊ sic. vt in cõmento asso. Humide dicte: ⁊ in practica cãticorũ. 68. canticor: ⁊ in pluribus medicine locis. ¶ Itẽ q: subiectum est multiplex ⁊ nõ vnũ. s. corpus. ¶ In ꝯ͂rium. Quia Auic. dixit: est calor. ¶ Rñdet Anto. ꝙ febris a modo sue cõpositiõis est morbus vn⁹ sicut apa: ⁊ iõ siccitas stat sicut mãle calido: etiã ex hoc habet vnã diffõnẽ: sed a suis componentibus est morbus cõpositus. scilꝫ calidus ⁊ siccus: accipe istam solõnẽ: si placet. ¶ Alia est rñsio Dy. quã bononienses sequunẽ: ⁊ est ꝙ feb. est morbus vn⁹: q: febris est fiẽs: vel facta: sed fiẽs est morbus vnus: q: mobile vnum. s. cor: mouens vnũ. s. corpus calefaciens: si fiens est morb⁹ vn⁹. ergo facta. ¶ Itẽ. Quãdo aliqua sic se habent ꝙ sequunẽ se in aliquo effectu: vnum per se: reliquũ per accidẽs: vnũ non est de essentia alterius: sed cum febreꝫ sequatur per se calefactio: siccitas autem sequitur ad caloreꝫ. ergo siccitas non est de illius essentia. ¶ Cõtra. Primum mobile est duplex. s. cor vt calefactibile: ⁊ vt exiccabile: mouens duplex scꝫ agens calefaciens: ⁊ exiccãs. Vbi gr̃a colera quãdocꝫ. ¶ Cõtra scðm. Exiccatio colere nõ sequiẽ necessario calefactionẽ. ¶ Amplius: licꝫ siccitas sit ꝑ accidẽs in ꝯsequẽdo calorẽ: tũc magis faciet vnũ ꝑ aggregationẽ cũ eo: ⁊ licꝫ accidat calori: nõ tñ accidit ei. s. siccitati ꝑ se ledere opatiões. ¶ Dicamus g̃ tria. Primũ ꝙ se. eẽntialr̃ est morb⁹ vnus. rõ: febris est distẽperamẽtũ in calore nãli: sed ad esse distẽperamẽtũ sufficit sola q̃litas cal'a omni alia q̃litate circunscripta. s. humida vel sicca. g̃ ⁊c̃. ¶ Scðm ꝙ febris in re nõ reperiẽ ꝑm plurimũ nisi cõpositus morb⁹: ⁊ nõ est vna: sic si dicerẽ albedo est vna q̃litas: sed nõ reperiẽ in esse vna: sꝫ semꝑ coniuncta alteri. Vbi gr̃a cal'o vel frigido: vel alteri qualitati: rõ q: calor excedẽs stati exiccat: ⁊ vna exiccatio: que stati febri cõiungiẽ est ꝑ spirituũ resolũnẽ: quã statim facit. Opꝫ aũt imaginari: ꝙ in oib⁹ mẽbris est modus humiditatis nãlis siue sanatiue ꝑ pñtiã corpulẽtie spũuꝫ: qui sunt corpa humida de nã aeris: ab hac g̃ exiccatione nõ vẽ febris absolui nisi raro. nõ solũ aũt fit h̃ a sicco: sed fit a calido siccãte humiditates alias mẽbrales: ⁊ q̃ncꝫ fit exiccatio: q: cã faciẽs est sicca: vt colera vel mña. ¶ Tertium qð dicim⁹ est: ꝙ si est posse imaginari eẽ febrẽ solã distẽperiẽ in calore absq; distẽperie in sicco est: q: nõ q̃lbet siccitas morbus est. Si g̃ sit hõ hñs multos spũs ⁊ eos grossos adueniẽte febre stabit aliq̃ tpe distẽperies in calore anteq̃ꝫ exicceẽ spũuꝫ resolũone: etiã si sit aliq̃s supflue humidus: febris nõ faciet stati illũ cadere in morbũ siccũ: nec etiã cã febris. ¶ Auctores igiẽ qui viderũt eẽntiã febris dixerunt: ꝙ est morb⁹ calidus: q aũt viderũt illud: qð plurimũ de facto cõtingit: dixerũt ꝙ est morbus calidus ⁊ siccus. ¶ Ad rõnẽ

dõmiꝙ questio nõ querit de vnitate vel multitudine ex pte subiecti:q2 esset questio de vnitate partium aialis:sed que rit de vnitate in essentia febris:an sit vna qualitas vel dic.

¶ De preparatis ad febres. Caplm. ij.

Dixerũt qdã ꝙ corpa vehementius preparata ad febres sunt corpora calida ⁊ humida: ⁊ ꝓprie cum humiditas est fortior caliditate:⁊ isti quidem sunt fetidi sudoris ⁊ vrine ⁊ egestionis. ¶ Et corpora calida ⁊ sicca iterũ sunt pparata ad febres calidas:⁊ incipiunt primis effimere: deinde festinãt ad putredinẽ ⁊ adustionem:⁊ qñqz faciũt cadere in ethicã. ¶ Et sequunt̃ ea ambo:q̃ equãt̃ i humiditate ⁊ siccitate:⁊ dñatur caliditas:⁊ ista sũt de gñe coꝝ:in qbus icipit febris vaporis calide:deinde pmutat̃ ad febrẽ humoris. ¶ Postea illa in qb⁹ equant̃ calor ⁊ frigus:⁊ multiplicat̃ humiditas:⁊ istis qdẽ febres putredinis accidũt ſm plimũ icipiẽtes. ¶ Et corpa frida ⁊ humi. ⁊ frigi. ⁊ sicca sũt lõgingora corpa a febrib⁹:⁊ ꝓpe ab effimera.

Cum posuit diffõnẽ ⁊ diuisionẽ feb. ondit q̃ corpora sũt magis parata ad febrẽ: ⁊ h̃ p. scdo q̃ non parata. ibi 2ª. (Et corpora frida.) Ponit g̃ p qttuor ordines. ¶ In primo sunt corpa cal'a ⁊ humida ꝓpria qñ humiditas est abũdãtior caliditate. Dixerũt. s. Gal'. p de differẽtiis febriũ. c. 18. ter. ⁊ Rasis. 16. ↄtinẽtis. 2° ca°. cã est q2 hñt in ãm ⁊ efficiẽs putredinis: q̃ sunt calor ⁊ hũiditas: vt in com. affo. 3ª ꝑticule.

¶ De horis vero siquidem hyemis sicca. Questio. I.

Dubitãt q2 dicit si hũiditas est fortior. nã multitudo humidi pseruat a putrefactione 4° metha. ¶ Di ꝙ multitudo hũidi: q̃ sic multiplicat̃: ẽt multiplicat̃ cal'm reguiãs nõ ↄculcatũ est cã defendẽs a putredine: ⁊ sic appet in multitudie aq̃ maris vel fluuij: q̃ regunt̃ cal'o ↄtinẽtis: sz multitudo hũidi q̃ cal'm tegẽs suffocat̃ est cã putredinis: ⁊ sic appet in hũorib⁹ nr̃is: ⁊ iõ hõ cal'is ⁊ humidus cũ hũiditate multa act⁹ est putredini. vñ ferẽt excũtia eius. vt hic Aui. ⁊ Gal'. 8°. ter. 7° ca. ¶ In scdo ordine sũt corpa cal'a ⁊ sicca q̃ acuitate hũoꝝ sũt apta icurrẽ collicas febres: q2 tñ sũt corpa facilr̃ iuflãmabilia. ⁊ spũs hñta igneos: iõ pl⁹ effimerã icurrũt: ⁊ q2 sũt resolubilia exiccatiua: iõ etiã pata ad ethicas. ⁊ ↄsidera ꝙ Auic. nõ ponit ordinẽ in forma loq̃ndi inẽ ista corpa: q2 nõ dixit h̃ corpa cal'a ⁊ sicca sunt p⁹ illa: q2 forsan difficile ẽ iudicare: q̃ de eis sũt magl dispo sita: cal'a eni ⁊ hũida sũt magl disposita putredini: sz cal'a ⁊ sicca icẽdio. ¶ In 3° ordie sũt corpa cal'a tẽpata in hũido ⁊ sicco: ⁊ rõ: q2 hñt spũs aptos icẽdio ⁊ multos pp hre multã calitatẽ cũ tẽpamẽto hũiditatis: q̃ ↄformis ẽ spũuz multiplicatiõi: q2 sunt ꝓprie spũs cordis plus calidi q̃z sũt humidi. ¶ In quarto ordine sunt corpora excedentia in humido ⁊ tẽperata in calido ⁊ frigido. Questio. II.

Sed dubitat̃ q2 cal'a ⁊ humida cũ multa humiditate erãt corpa inẽ oia magl parata: q2 p⁹ corpa de paratis ponũt̃ ⁊ sz corpa hũida supflue tẽpata in calido magis illis appropinquãt. g̃ ⁊c̃. ¶ Dõm ꝙ corpa cal'a tẽpata in passiuis sũt parata magl ad febres effimeras: a qbus inchoãtes pmutant̃ ad putridas: q2 excessus etiã caloris facit putredinẽ cũ sufficient hẽat de sanguine in corpe ⁊ aliis humorib⁹ cuz illo. sed corpa supflue humida tẽpata in actiuis sunt magis parata ad putridas: ⁊ ideo dixit ꝙ talia corpa cal'a tẽpata in humido inchoantes nõ sunt parata ad febrẽ putridã: q2 ichoãt plus cũ effimeris: sed humida corpa in actiuis tẽpata ichoãt cũ putridis. Hec oia Auic. inuit. Corpa aũt idisposita sunt frida ⁊ hũida: ⁊ frida ⁊ sic. ¶ Sz tu dices q̃ de istis corpib⁹ sunt magl idisposita. dõm ꝙ ad effimeras corpa frida ⁊ hũida p se sũt magl idispo^{ta}: q2 magl remota ab icendio simplicit: sz ad putridas sũt magl idispo^{ta} corpa fri. ⁊ sic. ¶ Sz tu dices omisit de ↄne tpata: ⁊ de ↄne fri. tñ ⁊ de sic. tñ. dõz ꝙ dedit intelligẽ ꝙ ↄ tẽpata plus resistat causis egritudinis. frida aũt tñ itelligit ordiari post fri. ⁊ sic. ⁊ vltio siccã tñ i resistẽª. vl' forsan ↄ̃trio. ⁊ Gal'. ẽt ordiauit illas sic. i 8° ter. ¶ Et cũ q̃rit̃ q̃ corpa sint magl parata ad fe. dicẽte Auic. ꝙ cal'a ⁊ hu. sz ifra. c° de effimerl ꝙ ca. ⁊ sic. ⁊ Gal'. h̃ affirmauit 8° ter. ¶ Rñdet̃ vna voce a pcedentib⁹ ꝙ in fe. cõsideram⁹ lapsuz ⁊ cãm lapsus ⁊ iapsũ aũt ↄsideram⁹ in gñali sz ꝙ fe. est calor extne⁹ cũ siccitate: ⁊ vt sic pariora corpa sũt cal'a ⁊ sic. deinde cal'a ⁊ hu. ⁊ tu subsequenter ordinat ⁊ rõ est: q2 talia corpa ↄformiorẽ hñt ↄnẽ fe. vt fe. ¶ Cõsideram⁹ ẽt lapsuz i spãli q̃zt ad pria gñaꝫ ⁊ tũc in putridas feb. magis cadũt cal' ⁊ hu. sz in ethicas ⁊ effimeras cal' ⁊ sic. ¶ Cõsideram⁹ ẽt lapsũ adhuc magl spãlr: ⁊ tũc in sanguineã fe. cadẽ pariores sũt ca. ⁊ hu. i collicã cal. ⁊ sic. in mlicã fridi ⁊ sic. i flaticã fridi ⁊ hu. ¶ Si aũt ↄsideram⁹ cãm lapsus cũ sit vt freq̃nti⁹ duplex. s. extrinseca ⁊ q̃ vt plimũ ẽ calor ⁊ res calefaciẽtes: ⁊ vt sic corpa ca. ⁊ sic. sũt magis parata: sz cã itrinseca ẽ putrefactio ⁊ ad istã patoria sũt ca. ⁊ hu. corpa. ¶ Ista aũt dcã multas hẽrẽt istãtias: quas vt breuis sim omitto. Et forsan q2 h̃ q̃situ est de fe. vt fe. ⁊ tũc rñ⁹ nõ ẽ de fe. vt fe. sz de h̃ gñe vel illo: q2 rñdere de fe. vt feb. nihil de facto ponit in re: ⁊ rñdere de vno quoqz gñe ⁊ quacũqz spẽ nõ hz dubiũ questiũ: ⁊ iõ Aui. dixit dixerũt: ⁊ tu cõsidera.

¶ De horis febrium. Caplm. iij.

Febrium hore sunt sicut reliquarum egritudinum: principium ⁊ augmentum ⁊ status apud vltimum: ⁊ declinatio. Et sunt quandoqz particulares cause cuiusqz paroxismi: et timor est a principio vsqz ad statum: apud declinationem vero nõ moritur eger ex ipsa febre: nisi per id: quod dicemus de causa cõmuniter.

Cum determinauit de paratis ad fe. determinat de horis capite tribus: ⁊ p notificat ea. 2° põit signa: ibi 2ª (⁊ cognitio). p⁹ in tria. p ponit diuisionẽ. 2° declarat. 3° addit cañ. cõpletiuos. ibi 2ª (⁊ p̃u^m.) ibi 3ª (⁊ stat⁹ qdem diuersificat̃.) ¶ Considerandũ p: ꝙ determinatio de tẽporib⁹ morbi ꝓpe ptinet ad tractatũ de febribus humoralibus: q2 illis ꝓprie debent̃ tpa cũ sint feb. sictes ꝓprie ⁊ tñ q2 iproprie cõpetere psũt ethice ⁊ ephimere: ⁊ sz magis improprie ethice q̃z ephimere: iõ sermonẽ de horis febriũ posuit hic in gñalib⁹ sermonibus. ¶ Cõsiderandũ etiã q̃dã hic disputat: an oĩs morbus hẽat tpa: ⁊ an oĩs feb. nos aũt excusamur ab h̃ p sciam principioꝝ medicine: disputauimus. n. fen scda lib. pmi: ⁊ ibi ostẽdim⁹ q̃uo successiuis applicat̃ tpa: ⁊ q̃uo pmanẽtibus. ¶ Cõsiderãdũ est etiã: ꝙ declinatio q̃dã ẽ vera ⁊ in hac nõ ↄtigit mori: vt ꝓbat Gal. iij. de crisi. 5° cap°. ⁊ h̃ q2 ipoĩe ẽ egrũ mori hora: q̃ vtus pfecte vicit: sed vincit in declinatiõe vera. ¶ Ampli⁹. In fortiori hora nõ deficit. s. in statu: nõ igit̃ i debiliori poterit deficere. Si aũt declinatio sit fa ↄtigit in ea mori: ⁊ h̃ est q2 subtile mãe resolutũ est et remãsit grossum praui⁹ qñqz: vt multuz in emitritelo accideret infra fen 2ª. cap. de signis diuersoꝝ geneꝝ: vel est pp conatuz vtutl ꝓpe mortẽ: vt accit cuiqz cũ erigit caput ⁊ mo- Declinatio ẽ vera quo in declinatiõe conti gat egrum mori.

rit.iij.can.fen.xj.cap.de sinopi:vel ppter permutationē mãe: cũ.n.est in prīcipio:vt alleuiatio:sic accidit cũ sgnātic⁹ fit pēpleumonic⁹:vel est falsa:q: calor nālis est resolut⁹:ȝ vr cessare feb.cũ poti⁹ cessauerit nālis calor:vel q: q̃uis ṽtus multā mãm euacuerit:ȝ parũ de morbo remāserit:equaliter tñ ꝯsumpta est ṽtus:ȝ resol'o est fcã in pugna: ꝙ simul cũ illo pauco morbo:q remāsit calor:deficit:fuit g̃ victoria ṽtutis victoria cadmica:vt ꝯciliator dĩa.cvij.de q̃ fit mentio p̃ de creti.viij.cap.ȝ exponit lib.sectap 2°.xij.cõmēto. ȝ ẽm hũc modũ ꝯcilit Auer.ȝ° colliget in declinatiōe vñ posse infirmũ mori:ꝙ aũt extrinsece cãe.ȝ noui morbi superuentus possit eẽ cã mortis:nõ est dubitañ. ȝ hoc intellexit Auic.cũ dixit ppter id qd̃ dicemus.s.fen scd̃a huius caplo de horis mortis.De cã cõiter.i.de cã mortis cõiter ꝯtingente in declinatione:que etiam in alijs tpibus ꝯtingere potest.

¶ Et pĩncipium qdē est hora:q̃ clamor nālis pſocat̃ a mã submersa in mẽbro tãdiu: donec nõ appeat maturatiõi:aut diuersitati ei⁹ ꝯrie maturatiõi vestigiũ. ¶ Et pĩncipiũ qdē est iuẽtũ in oĩ egritudine. Uex qñqȝ occultat̃:sicut est ei⁹ occultatio i sinocha:ȝ eplia ȝ apoplexia. ¶ Et qñqȝ pĩncipiũ est occultũ paucoꝝ accĩtiũ:ȝ existimat̃ ꝙ nõ sit pĩncipiũ i ea. Et silr̃ qñȝ in dic.i. feb.acutarũ vĩr nubes: ȝ signũ maturitatis:ȝ existimat̃:ꝙ non sit ei pĩncipium:ȝ non est ita.

¶ Et hec ps hȝ q̃tuor:sicut q̃tuor sũt tpa. ¶ Cõsiderandũ: ꝙ hec notificatio pĩncipij põt eẽ cõis pn̄°vli ȝ particularis: vtrobiqȝ.n.suffocat̃ calor a mã:sic ignis pauce flãme submissis lignis humidis:vt Gal. secundo de differentijs febrium loquens de principio paroxismi dicit. Qõ. II.

Sed contra q: poxism⁹ põt aduenire in statu:in q̃ mã est digesta:ȝ ipse dic̃: ꝙ in pn̄° nõ appet vestigiũ maturatiõis ȝc̃. ¶ Dõm tripl'r p̃:ꝙ ista notificatio debet̃ pn̄° poxismi q̃tũ ad hãc ptẽ: q̃ dicit pſocat̃ a mã:h̃.n.appet in pn̄° poxismi:vñ ex h̃ accidũt rygi in pn̄° vñ morbi mãlis ppꝛie feb.accidit etiã subculcatio caloris sub mã:cũ nondum sit a calore nāli:nec accĩtali expãsa:ȝ ĩõ pulsus pfundatior est:ȝ i qbusdã apparēt rygi:vt in ꝯtinua flatica dcã lactica. Ex quo appet: ꝙ pueribus est expõ copiq dicũt calor p̃focat̃ a mã.i. apparet nocumentũ opõnũ:q: egritudo est in actu:vt dixit Auer.ȝ° collȝ:hec.n.notificatio pĩncipij gñalis est scita ex p̃ lib.fen 2ª:sed h̃ oportebat notificare pn̄m feb.mãliũ:ȝ notificat̃ ex habitudine caloris ad mãm:vt hic fecit. ¶ Scd̃o dõm: ꝙ lȝ mã in statu vñ sit digesta:tñ eius mot⁹ in pn̄° poxismi est suffocatiuus caloris ȝ ꝯclusiu⁹:talr̃ ꝙ etiã apparet in pulsu pfundatior ȝ in vrina subtilitas. ¶ Tertio dõm est: ꝙ plus mihi plȝ: ꝙ mã faciẽs paroxismũ in statu vñ nõ est illa:que est digesta:sed noua mã:q̃ mouet̃:ȝ tu hec ꝯsidera. Questio.III.

Dubitat̃ an in pn̄° totius fe. possit appere signũ ꝯriũ digestioni:vĩ ꝙ sic:q: põt appere vrina nigra vel viridis. ¶ Amplius. Põt hõ in pn̄° mori sed h̃ est ex mãe malicia dĩo. ¶ In ꝯriũ Auic. ¶ Dõm:ꝙ signũ digestioni ꝯriũ qd̃dã dr̃ cruditatis signũ:ȝ illud est ꝯriũ actu nõ aptitudie:vt vrina cruda:qd̃dã est signũ vere ꝯriũ digõni p̃uãs illã actu ȝ po⁴:vt vrina mala nigra:aut viridis indicãs mãm eẽ talẽ actiõe caloris putredinalis ꝯria actioni nālis. Dicem⁹ g̃ ꝙ in pn̄° fe.mãliũ putridarum nõ appet signũ dĩno ꝯriũ digestiõi:nec digestiõis:lȝ appeat signũ cruditatis:ȝ rõ est:q: ex quo est in pn̄° nõdũ calor malus potuit facẽ manifestã ipressionẽ in mã:nec etiam calor nālis: De.n.febres vel a pn̄° habẽt signa ideterminata saluti vel mortis:ȝ tũc nõdũ appet in mã ipressio bona vel mala:vel hñt signa determinatiora ad salutẽ:ȝ tũc etiã nõdũ manifestũ signũ appet ipressiõis caloris in mã ppter tpis breuitatẽ:ȝ cũ appebit separabit̃ pn̄m ab augmẽto:ȝ incipit augmentũ:vel hñt signa ad mortẽ:ȝ tunc ẽt nõdũ appuit manifesta impressio calidi putredinalis in mãm ppter paucum fuisse tps in actione:ȝ cũ appet incipit augmẽtũ mortalis morbi. ¶ Cõtra pmũ dictũ. In augmẽto morbi sunt indeterminata signa salutis:ȝ pot cũ hoc appere signũ digestionis apparens. ¶ Cõtra scd̃m. Si feb.in pĩncipio hȝ signuȝ ad salutẽ:hoc vĩ esse ex digestiõis signis: hec.n.sunt dãtia fiduciã sanitatis:vt sepe scribit Gal. p̃° de crisi.ȝ in cõmento asso. Paroxismos. ¶ Cõtra tertium. Si a pn̄° febris est determinata ad mortẽ:ergo signa digestioni ꝯria apparẽt: q: mã est vldime maligna. ¶ Ad p̃m potest dici: ꝙ in augmẽto:in quo apparent signa digestionis:manifesta sunt determinata signa salutis:ȝ ꝙ in illo augmẽto homo nõ poterit mori ex cã morbi:nec etiã ex tali morbo homo nõ morief̃:si mã sit vniformis vincibilis vniformiter:sicut icipit: lȝ hoc raro contingat inuenire. ¶ Ad scd̃m dõm:ꝙ quando a pn̄° febris indicamus eã salubrẽ est iudiciũ extimatiuum nõ collectũ ex signo digõnis aliquo:sed ex alijs signis multis in vnũ collectis. ¶ Ad tertiũ dõm:ꝙ signa mortis non sumunt̃ ex signis digestioni ꝯrijs:sed ẽt ex alijs:mã.n. põt a pn̄°.occidere sola quantitate:q̃uis non sit maligna. Sola q̃ntitas mãe interficẽ põt

¶ Ad ꝯria. Prio ad pmũ. Dicendum ꝙ lȝ vrina nigra appareat in pĩncipio febris eo instanti: q̃ incipit nigredo:vel viriditas incipit augmẽtum:ȝ sic pn̄ᵐ fuit manifeste occultum breuitate. ¶ Cõtra. Põt aliqua febris incipere a materia nigra:vt felle nigro vl' colera prassina:vt sensit Isaac febrium lib.v.cap.de tertiana:sed tunc pro quocũqȝ instãti incipiet fe.pro eodẽ appere:poterit talis tinctura vrine. ¶ Dicendum:ꝙ talis digestionis signum.s.talis vrina nigra:vel viridis non apparet ex malicia inducta in mã actione putredinalis caloris:sed ex malicia:quã hẽbat añq̃ faceret febrẽ:ȝ ĩõ hoc nõ dȝ proportionari ad feb.sicut nec ꝯrium:verbi grã:icipiat aliqua febris ab aliqua mã digesta saniosa:posito ꝙ appareret in pn̄° signũ aliqd̃ digestionis nõ esset ex actiõe caloris nālis coniuncti febrili: sed ex dispõne añ febrẽ. ¶ Ad scd̃m dõm. Qȝ si hõ moriat̃ in pn̄° febris non morit̃ ex additione malicie manifesta facta vi caliditatis febrilis:q: iam esset mors augmenti ȝ nõ pĩncipij:sed põt mori ex alijs multis causis ex mã ȝ ṽtute notis.

¶ Potest dici ȝ aliter vt innuit in lr̃a: ꝙ in pn̄° febris non põt apparere signũ digestionis vel cõtrariũ ex nã fe.q̃ tũc incohoat vel virtutis pugnãtis ꝯ febrẽ:sed ex nã mãe:quaȝ hẽt ante feb. ¶ Et sequit̃ ex hoc:ꝙ in pn̄° febris põt mã eẽ indigesta nullã potẽs recipere digestionẽ: ȝ hoc nõ erit ex nã febris:q: nondũ corrumpit mãm:sed ex nã mãe ante febrem:ȝ ideo si febris icohoet a colera eruginosa queratur. verum in pn̄° huius feb.mã sit digesta vel cruda. ¶ Dicendum:ꝙ est cruda q̃tuȝ ad hoc:qd̃ est posse digeri:ȝ posse ꝯrium digestionis recipere:q: ipossibile est eã digeri a põtẽtia alicuius virtutis cuiuscũqȝ hois:sȝ dĩ cruda ex h̃ qd̃ nondũ manifesta est actio caloris febrilis:qui mõ est:necqȝ actio aliqua virtutis resistentis illi febri: lȝ sit manifesta actio alterius male dispõnis:ex qua gñata fuit ista colera erugiosa:actio tñ caloris febrilis manifestabit̃:cũ trãsmutabit̃ illa mã ad peius:ȝ tũc incipiet augmẽtũ morbi mortalis:sed actio nãe non poterit manifestari: cuȝ impole sit istã mãm rectificari. Sed dicim⁹ ꝙ si esset polis euasio ab hac febre de colera eruginosa eo tpe:quo incipit augmẽtũ per additionẽ corruptionis in mã in eo:q̃ dȝ mori:inciperet digestio in eo:q̃ deberet liberari: lȝ sit ipossibile liberari.

¶ Sed tunc ponat̃ ꝙ aliqs incipiat febrire de mã tãte malicie:ꝙ non possit sibi addi malicia:qñ incipiet augmẽtuȝ huius morbi mortalis? ¶ Dicendũ ꝙ ille morief̃ in principio febris sine augmento. Aliter potest dici:ȝ tu ꝯsidera. Pĩncipiũ egritu. ali: h° de cãis occultat̃.

¶ Et pn̄m. Dicit post:ꝙ pn̄m est inuentuȝ in oĩ egritudine.s.

Signũ digestiõi cõtrariũ 2ᵉ

mali loquēdo de pn°hic notificato. ¶ Cōsidera hic ꝙ tribus ex cāis occultatur pn^m: ꝫ p^cū ꝛ scḋa faciāt vnā in gñe pma cā est breuitas tpis pncipij: vnū statim vr esse egritudo in vltimo: sicut apparet in paroxismo epilie ꝛ aplie ꝛ sinoche: que statim trāsit in statum: vel declinationē: vel additionē sm tres spēs sinoche. ¶ Scḋa causa est debilitas accidentiū principij: vnde nō priuant hominē ab actibus cōuersationis cōsuetis: q2 est fortis: vt pmo de creticis. vij. c. ¶ Tertia causa est cita apparitio signi excludentis pn^m. s. digestionis vel indigestiōis ꝯe: cum est mā subtilis pauca ꝛ fortis virtus: statim apparebit nubes: ꝛ signum maturationis: vel digestionis ficte. Accidit. n. quādoꝗ flegmaticas quasdā materias eadē die qua febris inchoat carminari ꝛ pelli cum vrina in corporibus quibusdam ociose viuentibus: vnde faciunt in vrina qdā hypostasim fictā que vr laudabilis ꝛ nō est. Et iperitus medic⁹ iudicat morbū salubrē: cum tamē qñꝗ directa ꝛ ꝓcedente malicia mors accidat: de hac autem hypostasi ficta: ꝛ modo nō errandi circa eā diximus pmo lib. fen secunda cap. de hypostasi.

¶ **Et augmentum quidem est hora: in qua commouetur caliditas innata ad resistendum materiei motu manifesto: ꝛ apparent signa digestionis: aut signa contraria digestioni.**

¶ Innuit certificationē augmēti ex accidētibus ꝛ alteratione mãe. Ex accidentibus qdem cū dixit: ꝙ est hora: in qua mouetur calitas innata ad resistendū. ¶ Et ex hoc vult nos intelligere ꝙ calor: q pus erat submersus in mēbro. i. in loco mãe modo expāditur ꝛ apparet sicut ignis: qui pus sub lignis viridibus suffocatur: modo vincit ꝛ in altū surgit sua flāma. ergo ad tactū est calor maior: ꝛ apparētior ꝛ pulsus manifestior: ꝛ fortiora accidentia apparēt. ¶ Scḋo notificat augmentū ex alteratiōe mãe cum dixit. Apparēt signa digestiōis: ꝛ intelligit signa digestiōis apparentia: siue manifesta: q2 talia sunt: que separāt augmentum a pncipio: signa. n. digestionis occulte possunt inueniri in pncipio: vt dixit Gal. p de crisi. xvij. ca. ꝛ ideo dixit motu manifesto. ꝛ intelligit p hoc nō solū apparitionē manifestā signorū digestiōis vel ꝯtrarij: sed etiā apparitionē manifestā accidētiū pdictorū. ¶ Dubitatur. Si caliditas innata mouet ad resistendū mãe motu manifesto: quo ergo appebit signū digestioni ꝯtrariū. ¶ Dōm ꝙ mouet ad resistendū: nō tñ resistit: imo sibi resistitur qñꝗ per additionē gradus putredinis in materia. ¶ Uel dicendū: ꝙ caliditas innata hic sumitur pro innata calitate febrientis: que non est vna: sed duplex. s. naturalis ꝛ ꝯtra naturā: ꝛ ambe surgunt a suffocatione pncipij: cum igitur expergesit ꝛ iam vincit totū hoc aggregatū calidum: siquidē vincat nālitas caloris naturalis: tunc penetrat in mãm ꝛ inflāmat eam flāma ꝑfectiua. s. digestiua: vt possibile est. Et apparet ex hoc signū digestionis: verbi gra: incipit appere nebula alba. Si autē vincit malicia ꝛ flāma innaturalis caloris: tunc ꝓcedit malicia in mã: ꝛ additur corruptio maligna in ea motu manifesto: vt appeant signa digestiōi ꝯtria: verbi gratia: incipit vrina denigrari.

Calitas i nata febri entis è ꝯ.

¶ **Et status est hora: in qua vehemens est pugna inter nãm ꝛ mãm: ꝛ apparet victoria vni⁹ ambarum earū super aliam: ꝛ est hora pugne: ꝛ eius spacium est in habētibus paroxismos acutos paroxismus vnus: ꝛ non cognoscitur nisi per illū: qui sequitur ipsū: aut duo paroxismi: ꝛ cognoscitur in tertio eius: ideo ꝙ nō addit super illos ambos in pluribus nisi egritudinib⁹ macronoxijs: fortasse. n. assimilantur paroxismi plures in oībus iudicijs suis: ꝛ illic apud statū cōpletur vestigiū digestiōis: aut contrarij eius.**

¶ Innuit notificationē status. Et p° ex accñtib⁹: que sequūtur vehementiā pugne: ꝛ iō dixit est hora pugne: hec aūt accidentia sunt dolores: ingetudines: ꝛ alienatiōes: ꝛ alia frequēter numerata ab auctorib⁹. Scḋo ex alteratiōe mãe cū dixit. Apparet victoria: si. n. in pugna hac calor nālis compleuerit inductionē forme ꝑfectiōis digestiōis: apparēt digestionis signa ꝑfecta: si vero calor ext̄ne⁹ ipreſſerit: apparebūt ꝯtria signa in vltimatis malicijs vrinarū. ¶ Sed instabit qs ꝯ̄ dicta. Primo: q2 in pn° vel augmēto pōt dici talis status: in quo fiat talis pugna vehemēs cū victoria morbi supra nãm: vt cū tunc occidit. ¶ Dōm: ꝙ sicut vera crisis ad salutē fit in statu ꝓcedentibus digestiōis signis: sic crisis illi opposita. s. ad mortē: que pōt dici ꝯra crisis: fit in statu ꝓcedentibus signis ꝯtrijs digestiōi: sm quā imaginationē dixit Hyp. in febribus. Idē termin⁹ his ad salutē: his ꝯo ad mortē: hec tñ alibi sunt discutiēda. ¶ Scḋo dicet quis. Accñtia que Aui. itellexit debuit scḋo ponere: cū sequantur post digestionē factā iā nã tentāte expulsiōem. ¶ Dōm ꝙ nō est curādum de postpōne aut antepōne sermōis. Uel dicendū ꝙ accñtiū vltimatio: ꝛ vehemētia nō solum fit ex pugna diuisiua sm locū: ꝛ expulsiua mãe: itā pugna fit post digestionē: vt innuit Gal. in cōmēto asso. q̄rte pticule. Egritudinibus: quibuscūꝗ incipiētibus: sed ēt ex pugna cōplemēti digestiōis: ꝛ ꝓprie si in mã addit putrefactio sic digestio: vt nos alibi discussim⁹. Est ergo vehemēs pugna: q2 siue sit morbus salubris: siue mortalis est in maiori suo cē: ꝛ quātū ad hoc dixit: vehemēs fit pugna: ꝛ etiā vehemēs pugna: q2 accñtia fiunt cretica: ꝛ q̄tū ad hoc dixit: est hora pugne. ¶ Tertio notificat statū ex tpe ꝑdurationis: ꝛ est ꝙ in morbis acutis nō multū durat status in plurib⁹ vno vel duobus paroxismis: sed in macronosis. i. cronicis pōt durare pluribus paroxismis: qui fortasse sunt siles in suis dispōnibus: ex eo ꝙ sunt oēs paroxismi status: ꝛ dixit fortasse pp ꝯtingētes i hoc varietates. ¶ Dubitāt prio rudes quō dicit ꝙ in statu appet victoria vni⁹ sup altero: cū hō fit in declinatiōe. ¶ Dōm ꝙ in declinatiōe. s. i morbo salubri apparet victoria virtutis actu per euationē mãe: sed in statu appet iudicio ꝓnostico ꝑ signa digestionis certificata: ꝛ sic appet iudiciū sup salute: aut per ꝯtria signa: ꝛ apparet super morte. ¶ Dubitāt scḋo quō stat⁹ est finitus in vno paroxismo cū paroxismus hēat declinationē: ꝛ in declinatione morbus sit debilior: in statu aūt dꝫ esse fortior. ¶ Amplius. Dicunt in seqñti poxismo erit declinatio: sed in declinatiōe morb⁹ dꝫ esse debilior: ꝛ hoc nō erit: imo fortior saltē in statu poxismi q̄ꝫ sit in declinatiōe ꝓcedētis poxismi: q fuit in statu: in declinatiōe ergo quātū ad aliquā ptē morbus erit fortior q̄ꝫ in statu. ¶ Dubitant tertio: quō dicit ꝙ cognoscitur in poxismo q sequitur: cū Gal. in p de crisi doceat cognoscere statū qñ est: ꝛ qñ futurus est. ¶ Ad pn^m dōm ꝙ cū stat⁹ sit hora molestior nō pōt in acutis qui sunt molestiores multū durare: in croni. aūt pōt. ꝛ tūc dicem⁹: ꝙ si febris cōtinua fit: ꝙ in hora declinatiōis poxismi stat⁹ morb⁹ est fortior q̄ꝫ in statu poxismi declinatiōis: si aūt febris sit iterpollata: idē forsan possem⁹ itelligere: tñ securius est dicere ꝙ status in illo discernitur magis ex alteratiōe mãe: ꝫ etiā poxismus illarū interpollataꝝ: q est in statu sit difficilior in accidentib⁹ q̄ꝫ poxismus declinatiōis cōparādo totū paroxismū toti poxismo: ꝛ ꝓportionabilr partē parti: ꝛ vt pn^m pn° ꝛ augmentum augmēto ꝛc̄. ¶ Ad vltimū dicendum: ꝙ lꝫ status cognoscatur in presentia quando est: tamē tunc est certificata noticia: quādo transiuit ꝛ apparet declinatio.

¶ Et illic. Hoc addit ad declarandum quod dixit. Apparet victoria vnius ambarum ꝛc̄.

¶ **Et declinatio quidē est hora: in qua calor innatus iaꝫ dominatur materiei: ꝛ vincit eā: ꝛ exi/**

stit in congregationis eius separatione. s. rei post rem: et tunc alleuiatur caliditas caloris oc culti: et expellitur ad extremitates donec resol uitur: et multotiens ingrossatur.

¶ Considerandũ q aliũ modũ seruat in notificando decli nationẽ: qr non ex parte alteratiõis mãe: cũ iã sit alterata pfecte in statu: et ideo sibi et statui cõicat: q sit mã digesta: et qr declinatio est in morbo salubri: et ideo nõ põt in ea esse dispõ digestioni 9ria: notificat ergo eã ex eo: q est sua cã. s. victoria caloris sup mãm: hec autem victoria est in actu ex pulsionis 9uenientis: expulsio. n. cõuenienter fit cũ separat nociuũ a iuuatiuo: retento iuuatiuo et nociuo expulso: et iõ dixit existit in 9gregationis eius separatiõe. i. expulsio nibus: in expulsiõibus. n. malis sinthomaticis calor nãlis non stat in separatione cõgregationis: imo totum aggrega tũ ex bono et malo pcipitat et expellit: in hac aũt separatio ne fit gradata expulsio. s. pris post partẽ: sicut gradati pars post partẽ separat. ¶ In expulsione igit cretica conuenienti 9sideramus tria. Primo debitã formã expulsiõis: q est re gulata gradata separãdo bonũ a malo: qd nõ fit in sinthoma tica: et q̃tum ad hoc dixit: existit in separatiõe 9gregatio nis: in separatiõe dico rei post rẽ. i. mãe post mãm: vt dicatur expulsio et nõ pcipitatio. ¶ Consideramus scdo effectũ: q ex hoc sequit. qr alleuiat calor viscerũ: vbi tenebat mã: et iõ dixit calitas occulti. ¶ Tertio 9sideram⁹ locũ: ad quẽ expellit: qr ad extremitates. i. ex corp⁹: et h est q dic: donec resoluit. i. ex toto recedit fe. vel resoluit. i. finit mã in hac euacuatione: iã. n. alias ostendim⁹: q hoc vocabulũ resol uit ab Auic. cadit in multis varijs signatiõibus: vñ scdo cañ. capº. 4. cũ loquit de medicina stupefactiua dicit et re soluit cõplexio mẽbri. i. destruit complexio mẽbri: et quia aliquãdo nõ expellit ad extremitates: ita q resoluat. i. ex toto finiat mã: imo retinet in aliquo mẽbro: et fit crisis per mutatiõis. s. apostematis: ideo subdit: et multotiẽs igrossa tur. i. agat pars aliq̃ in expulsiõe mãe: et est modus loq̃ndi hic Aui. 9suet⁹ alibi. Alij tñ exponũt ingrossat. s. mã p ex pulsionẽ subtilis et remanentiam grossi. Questio. IIII.

In expul sione creti ca 9ueniẽ ter tria cõ siderant.

Sed si quereret an notificatio augmenti status. et declinationis predicta competat his tẽporibus paroxismi: de pncipio. n. iã apparuit q sic. ¶ Dicendũ q oẽs he notificationes integre 9ueniũt tẽpo rib⁹ vlibus q̃tũ ad aliquas pres: et cõpetẽ pñt tẽporibus paroxismi: in augmẽto. n. paroxismi caliditas cõmouetur supra mãm: sub q̃ iacebat suffocata in pn⁹: in statu ẽt poxis mi est pugna: et vltima inflãmatio in mãe: et i declinatiõe iam calor dominat mãei. Sed qr hi modi loquẽdi nõ sunt ita p prij in tpibus pticularibus sicut in vlibus. Auic. in seq̃nti cap. ponet modũ hñdi calorẽ in tpibus poxismimos etiã diffuse dedim⁹ diuersitatẽ in qõne nra de plongatiõe feb.

¶ Et status qdem diuersificat in egritudinib⁹.

¶ Egritudinũ. n. valde acutarũ lõgingor sta tus est vsq ad. iiij. dies: et feb. ephimere sũt de hac sũma: verũ tñ ipse nõ numerant acute: qm nõ sufficit in acuitate egritudis: vt sit stat⁹ eius pximus: imo sit de egritudinib⁹ habentib⁹ ti morem. ¶ Et sequũt eas febres acute absolu te nõ valde: et sũt ille: quarum stat⁹ puenit vsq ad. xiiij. dies: et qd est supra id. ¶ Et cognitio qdẽ egritudinũ acutarũ in ordinib⁹ suis: et cro nicarũ est iuuatiua in regimine cibi egri: sm q dicemus in seq̃ntibus. ¶ Et plures qdem fe briũ cõplent principium et augmentũ et statum in paroxismo vno: et faciunt paroxismũ alium declinãdo. ¶ Et febres qdem diuersificantur in his tpib⁹: de eis qdẽ sũt: quarũ augmẽtũ p longat: et de eis sũt: quarũ declinatio plõgat.

¶ Hic vt compleat sciam ponit q̃tuor cañ. in pmo vult in nuere diuisionẽ morborũ: quã ponit Gal. iij. de creticis: et i cõmẽto tertij pno. xij. cõmẽto: et in multis locis. s. q morbi qdã sunt pacuti: q terminant in prima q̃rta: et iz ephimera terminet q̃nq in q̃rta die: vt q̃ est ex opilatiõe vel añ: non tñ est acuta pp cãm: quã dic et est fmo Gal. in cõmẽto affo. acutorũ morborũ. qdã aũt sunt acuti absolute: de qb⁹ dicit Hyp. q terminant in. 14. dieb⁹: et q est supra: qr large su mẽdo acutas extẽdi pñt ad. xx. et si sumant iproprie p acu tis tropicis terminant in. xl. dieb⁹: vt dixit Gal. pno. prio xxvij. cõmẽto. et inuit q sunt aliqui morbi cronici: q exten dunt se ad mẽses et annos. ¶ Scdo cañ. est notus ei q sit q regimẽ vliter ordinat ad statũ: vt Hyp. itelligit p affo. cũ dixit. Quib⁹ ergo 9tinu⁹ est status: dixit aũt in ordinib⁹ qr acute sunt ordinũ diuersorũ: quedã terminabiles in q̃r ta: q̃dã in septima: q̃dã in. 14. et silr varie sunt cronice: et q̃li bet indiget sua cibatiõe: vt apparebit in caplõ de cibatiõe febricitantiũ. ¶ Tertius cañ. est fmo etiã Gal. in p de cri si. et iam dict⁹ supra: q plures. i. q̃dã cõplent in paroxismo vno. i. hñt pncipiũ: augmẽtũ: et statum in vno paroxismo: et in secundo declinant: vel plures. i. multe cõplent: qr in vno paroxismo est status: sed alia tempora sunt in pluribus pa roxismis ante illum paroxismũ status. ¶ Quartus cañ. est quedã febres hñt longum augmẽtũ: et quedã longam declinationem: sicut apparet in augmastica: et paugmasti ca fe. et sic intelligit: q quedã hñt longum pncipium: et que dam statum: hic aũt cañ. expectat declarationem in capi tulo infra illo. Febris que est propter putredinem etc.

¶ De cognitione horarum vniuersalium egri tudinis et proprie status. Cap. iiij.

Cognitio horarũ egritudinis vlium: q̃nq est ex spẽ egritudis: nã spasm⁹ siccus et epilepsia: et appoplexia: et sq nantia sunt ex acutis valde. ¶ Et ter tiana pura: et causon de acutis nõ valde. ¶ Et quartana et paralysis de macronoxijs.

Iam determinauit de horis febrium ostenden do qd sint: hic docet illas cognoscere: et qr sta tus est tps: cuius noticiam maxime opz medi cũ hẽre: vt pmo de cris. et prima pticula affo. ideo dixit et pprie status: pmo docet cognosce re tpa vlia. scdo pticularia: ibi scda: (cognitio aũt): cogno scunt aũt tpa morbi: vel p signa que vocat Gal. et Hyp. p apparentia: vel per signa post apparentia: et iõ pmo p pria signa. s. papparẽtia docet illa cognoscere. scdo per post ap parentia: ibi scda: et q̃nq cognoscunt ex parte digestiõis: vel ibi: et q̃nq cognoscunt ex dispositione euacuationum. ¶ Cõsiderandũ autẽ q signa: q̃ vocant preapparẽtia sunt tria. s. spẽs egritudinũ circuituũ incrementa tpa anni cum sibi silib⁹: vt appet ex affo. et cõmẽto. Paroxismos. primo ergo docet cognoscere tpa vlia per spẽm egritudinũ. secun do per circuituum incremẽta: et imiscet de tpibus anni: ibi scda: et q̃nq ex motu. ¶ Considerandũ q noticia: que ex hoc habet: est valde 9fusa: solum. n. scio q status est prin cipio ppinquus vel longinqu⁹: si. n. scio q morbus est acu tus: scio q status pncipio ppinquus est: et tpa sunt breuia: sicut spasmus est acutus: qr cito occidens. s. vlis spasmus. ¶ Sed querit Tha. qd dicendum sit de spasmo humido. ¶ Rñdet: q est magis acutus: qr magis subito aduenit

Signa p apparẽtia sunt tria

nõ aũt intẽdimus in hoc insistere: qr ↄsiderãs esse istoꝝ spa ſm ↄparcũ iã sunt actu: videbit ꝙ ſm̃o Tha. nõ est oĩo vtus.

Videt ꝙ Gal. da bat. i ephimera: d'r ter ds ephi le phiasicd credo ex tñ Gal. corruptũ: qr ex aliij ex doſiro.. eis habẽt epilepsia ⁊ nec alliga tio Rasis repit vbi ſz forte est 18. cap. x.

¶ Et ephimera. Contra: quia Rasis. xv. ↄtinentis. 7. caplo ponit ephimerã morbum longum: dicẽdum ꝙ hic est sermo de ephimera paroxisini vnius non de tota ephimera. ¶ Sed ↄ: qr hic docentur cognosci tempora vniuersalia. ¶ Dicendum ꝙ vtitur loco exempli in hoc sermone. ¶ Appoplexia. Cõtra: qr de materia frigida grossa: dicendum ꝙ quedam appoplexia fit de mã calida: vel dicẽdum ꝙ dicitur morbus acutus ex parte mãe: qr fit calida: ⁊ talis nõ est appoplexia ſm plurimũ: vel ex parte accidentiũ: siue nobilitatis loci: ⁊ talis est appoplexia: ⁊ etiã sgnãtia: cito. n. prauitate accidentium occidunt: vel cito accidit liberari. ¶ Tertiana. Proprie continua: vel interpollata.

¶ Et qñqz ex motu egritudinis: naz si poxisini sunt breues significant: ꝙ status est ppinqu⁹: sicut tertiana pura: tp̃s. n. paroxismoꝝ eius est ex tribus horis vsqz ad. xiiij. horas: ⁊ si sint prolixi significant: ꝙ materia est grossa ⁊ status lõginquus: sicut in tertiana non pura. ¶ Et si nõ fuerint illic paroxismi: imo mã eius fuerit acuta: sicut sinochi: tunc egritudo erit acuta. ¶ Et si fuerit signa ei⁹ signa mãe frigide grosse: aut decliuis ad grossitudinem: tunc egritudo erit non acuta. ¶ Et si remanserit cum dispositiõe sua: tunc egritudo non erit illius acuitatis.

¶ Incrementa circuituũ: siue cõditiões periodorũ: siue paroxismorum sunt quattuor: longitudo ⁊ breuitas: ⁊ docet per hoc cognoscere tpa morbi: secunda est columitas ⁊ incolumitas eoꝝ: ⁊ docet scd̃o p hoc cognoscere: ibi scd̃a (⁊ et qñqz ex virtute). tertia anticipatio ⁊ postpositio: ⁊ docet p illa cognoscere: ibi tertia: (⁊ cognoscunt). quarta multitudo ⁊ paucitas accidentiuz: ⁊ docet ex hoc cognognoscere. quarta ibi: (⁊ silr). ¶ Considerandum ꝙ Aui. sumit hic tẽpus late. s. ad magnum ⁊ paruũ: ad qd̃ se extendere põt tertiana: ⁊ ideo dixit a tribus horis ad. xiiij. qñqz nĩ auctores sumũt tp̃s qd̃ cõiter euenit: ⁊ vt plurimũ: sicut Gal. scd̃o de crisi. cũ dicit ꝙ est. 12. horarũ: ⁊ Auic. infra. Questio. i.

Dubitatur vtruz ex breuitate paroxismoꝝ arguamus statũ ppinquũ: ⁊ ex longitudine statum remotũ. Videt ꝙ nõ: qr Gal. iij. de crisi. iij. cap. Ex lõgitudine partiũ paroxisini arguit ↄtinuari febrẽ: vel se. esse ↄtinuã. siue hec appropriat ↄtinuẽ: sz breuitatẽ appropriat interpoliate: febris aũt ↄtinua breuior est: qr acutior q̃z iterpollata. 18. ↄtinẽtis. vj. ca. ¶ Amplius. Cũ paroxismi sunt lõgi: tũc est status: qr in statu labores ⁊ accĩtia vltimant. ¶ In ↄ̃riũ est Auic. Dicẽdũ ꝙ in eadẽ egritudine nõ significamus ſm hũc modũ: sed cũ paroxismi sunt longi: tunc est status vt argutũ est. In diuersis autẽ cõparatis adinuicẽ põt accidere lõgitudo ⁊ breuitas: vel ex nã mãe: ⁊ tunc significamus. vt Aui. dicit: lõgi. n. paroxismi vt flegmatice: vel quartane: vel terriane non pure significant statũ longinquũ: sed breues significant statũ ppinquũ: vel potest accidere ex mõ motus: siue loco mãe: vnde est ↄtinua: vel interpollata: ⁊ tũc etiã nõ indicamus vt Aui. dicit: ⁊ qr hoc iudiciũ datũ ex longitudine ⁊ breuitate paroxismi est ↄfusum: ⁊ nõ verificat: nisi conspecta nã mãe: iõ Auic. dixit: significant ꝙ mã est grossa: ꝑmum ergo qd̃ cadit de iudicio ex longitudine paroxismi alicuius est: ꝙ morbus sit lõgus: sed tunc certificat hoc iudiciũ: ꝙ tunc erat ↄfusum: cũ vides: ꝙ mã est grossa: ex quibus contraria cessant.

¶ Et si nõ fuerint. Hic sermo põt esse sermo per se: vt dicat: si vides signa grosse mãei: qñ vides paroxismos plõgari: tunc morbus nõ erit acutus: ⁊ totuz hoc dixit vt faceret te scire: ꝙ certitudo huius signi pẽdet ex certificata nã mãe. Et põt esse sermo. q est alteꝝ mẽbrum diuisiõis: vt dicam⁹ ꝙ egritudines mãles: vel hñt paroxismos: vt feb. iterpollate ⁊ ↄtinue ꝑportiõales: ⁊ sunt poxismi lõgi: vel breues: vel nõ hñt paroxismos: vt sinocha ⁊ hydropisis: ⁊ tũc vel hñt signa mãe acute. i. calide: ⁊ erit morb⁹ acut⁹ breuis vel signa fride grosse: vt hydropisis: ⁊ nõ est morbus acutus. ¶ Et si remãserit. Hec lra põt ꝑmo exponi sic. i. si paroxismi eadẽ hora inuadãt: vt sit sermo illius affo. quarte pticule. Quib⁹ exacerbatiões aut parox. ⁊ nõ vi hec expontio ad mẽtẽ Aui. cũ hic nõ loquat de anticipatione vel postpõne: nec p ↄñs de eq̃li inuasiõe. Scd̃o mõ exponit: vt velit dicẽ: si egritudo in ꝑmo piodo nõ hz aliquã ꝑmutationẽ creticã siue aliqd̃ vestigium crisis nõ erit acuta: sed lõga vt sit ille affo. pticule q̃rte. In febrib⁹ aꝑa nõ solutũ ad ꝑmas crises ⁊c. ⁊ dicte expõnes sũt Dy. 3⁰ põt sic expõi: si poxismi⁹ remãserit cũ dispõne sua. s. media iter lõgitudinẽ ⁊ breuitatẽ, tũc morb⁹ erit medie dispõnis, vt fe. flatica respectu colerice ⁊ melãcolice. Quarto mõ ⁊ si remãserit. s. signũ significãs cũ dispõne sua. s. media inter signa materiei grosse: ⁊ materiei subtilis: qr significat mãm: quasi mediam egritudo nõ erit illius acuitatis: ⁊ he due expositiones sunt nostre.

¶ Et qñqz est ex virtute egri: cui velociter aduenit debilitas: quare est egritudo acuta: aut nõ apparet illud: ⁊ est egritudo non acuta.

¶ Hic docet cognoscere tpa morbi ex virtute: ⁊ qa virtute apparente forti paroxismus põt dici incolumis: sed eadem cadente di prauus: ⁊ iõ diximus: ꝙ docet cognoscere tpa morbi ex columitate ⁊ incolumitate. Et ꝑmo hoc. secũdo ex qbusdam alijs: ibi scd̃a: (⁊ qñqz est ex etate.) Qõ. ii.

Dubitat an ex debilitate virtutis arguamus morbum breuẽ: vel longuz: ꝙ longum ex scd̃o de dif. fe. vlti. ca. ¶ In ↄtrarium hic Aui. Si vis hui⁹ dubitationis ↄfusam ⁊ ꝑlixam solutionẽ vide Thadeuz sup affo. q̃rte particule. Quibus vrine cõturbate velut subiugaliũ. Solutio aũt clara mea ⁊ Dy. est: ꝙ morb⁹ vel ẽ mortalis: ⁊ tũc virtus q̃to debilior: tãto morb⁹ breuior: vt notũ ẽ: ⁊ sic Aui. loqt hic: vñ dixit qñz: qr in morbo mortali: vl ẽ salubris: ⁊ tũc q̃to dbilior: tãto lõgior: ⁊ sic loqt Gal.

¶ Et qñqz est ex etate: ⁊ tpe: nã in tpe calido et etate calida festinat status egritudinũ: ⁊ in tpibus frigidis: ⁊ etatibus frigidis tardat status egritudinum: ⁊ simili est dispositio regionuz.

¶ Hic ponit alia signa: ⁊ apparet: ꝙ si qs nõ vult mendicare vocabula Hyp. ⁊ Gal. qbus vtunt i affo. Paroxismos ⁊ consistentias: ⁊ p⁹ de crisi. aliter ⁊ clarius diuidet istas ptes: vt dicat: ꝙ ea qbus cognoscunt tpa morbi vña sunt. ꝑ spẽs egritudinis. scd̃o q̃litas paroxismoꝝ. tertio virtus fortis vel debilis. quarto etas. q̃nto tpa anni. sexto regiones. septio pulsus. octauo rigor ⁊c. Et dico istã viã esse clariorez: qr difficile est saluare significata vocabuloꝝ Hyp. ⁊ Gal. qbus dicunt: ꝙ signa quedã sunt ꝑapparentia: qdã sunt post apparentia: male. n. ista sic distinguunt: vt alias diximus: tamẽ est credendum ꝙ apud grecos hec vocabula propius significant, q̃z apud nos: ⁊ quod dicit patet.

¶ Et ex pulsu: nam si est velox: frequens: magnus: tunc egritudo est ad acuitatez decliuis: ⁊ si non: tunc non est acuta.

¶ Causa est: qr pulsus: velox: frequẽs: magn⁹ significat forte incendium: ⁊ ideo cito erit crisis: dixit aũt ꝙ si nõ: nõ est acuta: ⁊ non dixit est longa: qr posset esse breuis secura.

¶ Et ex rigore: nã si est ꝑlixi spatij: tunc egritu-

do est declinis ad ꝓlixitatē: ⁊ si est breuis spatij: tunc egritudo ad acuitatē tendit. Et qñq3 nullo mō est rigor: tūc abbreuiat᷑ eius extēsio.

¶ Causa est: q2 plixus rigor significat mām grossam tarde inflāmabilem: ⁊ ecōtra breuis rigor dicit: post ꝙ qñ nullo mō rigor: abbreuiatur eius. s. febris: retētio. i. remanētia. ¶ Sed cōtra: q2 tertiana nō vera est plixior ꝙ̄ ꝟa ⁊ tamē qñq3 nō incipit cū rigore: vt infra ponit Aui. ¶ Dicēdum ꝙ rigor hic sumit᷑ large ꝓ oī typo: siue sit ꝓprie rigor: siue horripilatio: vel horror: vel circū ifridatio: vel frigus. Accidit aūt ꝙ febris nō habet typum: vel q2 continua: ⁊ tūc breuis est: vel q2 mā benigna vt in dulci flegmate: ⁊ tunc etiā est breuis. Ad id qđ Auic. dicit ifra: dicēdum ꝙ iз nō sit rigor: est tñ ibi aliqs typus: vel pōt dici: ꝙ si nō sit rigor vel typus: posset ꝯtingere ex grossitie talis mãe: que tarde mouet᷑: ⁊ sicut mouet᷑ ita calefiat: ⁊ non faciat typum: tunc talis feb. erit plixa: ⁊ de hac non est hic sermo Auicē.

¶ Et cognoscunt᷑ hore egritudinis qñq3 ex pte horarū paroxismorū. Nam si fuerint ꝓcedentes ꝟm antecessionē superfluentē: ita vt vnus antecedat superfluitatē alterius tendēs ad additionē: tunc egritudo erit in augmēto: qm̄ de egritudib⁹ sūt que currūt vsq3 ad fidē horarū suarū ꝟm augmētū: ⁊ sunt qñq3 de genere tertiane: ⁊ de genere assidue: si aūt steterit ãtecessio: ⁊ steterint supfluitates: tūc sine dubio erit egritudo i statu. Et ꝟuās horā vnā ē lōgi spatij: ⁊ si postponūt᷑: tūc egritudo ē i declinatōe.

¶ Considerandū ꝟm Gal᷑. pmo de crisi. ⁊ Rasi. 18. ꝯtinētis. 7. ca° anticipatio paroxismorum quedā est absoluta: vt ꝙ scđs antecedit pmū per vnā horā: ⁊ tertius scđm p vnā horā: ⁊ sic deinceps: ⁊ talis anticipatio non significat augmētum: nec postpositio declinationē. ¶ Et rō est: q2 hoc pōt esse ex nã egritudinis: iuenit᷑. n. aliqua febris: que semper anticipat a pn° vsq3 ad finē: ⁊ aliqua que semꝑ declinat: ⁊ ħ est ꝙ Aui. dic᷑. Qm̄ de egritudinib⁹ sūt ⁊c̄. Alia est anticipatio nō absoluta: sed supfluens: verbi grãa: añcedit scđs paroxism⁹ pmū in vna hora: ⁊ tertius scđm in duabus vel tribus: ⁊ q̄rtus tertiū in tribus vel q̄tuor: ⁊ talis anticipatio signat augmētū: ⁊ opposita postpositio significat declinationē: ⁊ ħ est qđ dicit Auic. Nā si fuerint ꝓcedentes ꝟm añcessionē superfluētē. i. excedētē multitudine: ita vt vnus antecedat ꝓcedentē in sua antecessione: ⁊ addat: ⁊ hoc est qđ dicit tendēs ad additionē: tunc est in augmēto: ⁊ ꝙ talis antecessio significat augmētum: ⁊ nō quecūq3 apparent: qm̄ sunt alique egritudines: que currūt vsq3 ad finē ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū scđo ꝙ l᷑ra que dicit: ⁊ si iam steterit: pōt dupl᷑r exponi. Primo si stat anticipatio nō solū absoluta: sed anticipatio ei⁹ qđ supfluit: ⁊ hoc est qđ dicit: steterint supfluitates: tunc egritudo erit in statu. Alio mō ꝙ Auic. ē nō fit securus in dādo iudiciū de augmēto per anticipationē q̄tumcūq3 fit supfluens: nisi cū hoc accñtia addita ⁊ reliqua: simil᷑r non datur iudiciū in statu per remanentiā ꝑoxismorum inequali iuasione: nisi sint vltimata accñtia: nam equalis inuasio absolute pōt significare pn᷑m morbi: ⁊ morbum lōgū: vt apparet ex afo. q̄rte particule. Quibus exacerbatiōes: ⁊ ideo dixit: si steterit anticipatio ⁊ superfluitates. i. accñtia in sui vltimitate: ⁊ refert᷑ hic sermo ad illud: qđ dixit: vt vnus antecedat superfluitatem alterius. i. vnus antecedat supra illud: qđ addit supra aliū tendēs ad additionem. s. accñtium: licet de hac noticia temporum morbi ex parte accñtiū statim distincte sit locutus: hoc tñ dixit de eа vt certificaret noticiā ex parte anticipationis ⁊ postpōnis.

¶ Et feruās horā vnā. Hic est afo. ille. Quib⁹ exacerbationes aut paroxismi. Et indigeret multa discussiōe: ⁊ cōiter. n. di. ꝙ equalis inuasio paroxismoꝝ. s. cū signis cruditatis: ⁊ accñtibus remissis significat egritudinē longā: q2 existens in pn° cū mã grossa vel cruda. Gal᷑. aūt in cōmento eius afo. vult ꝙ fixio ⁊ stabilitas inuasiōis significat materiā indigentē lōgo spacio ad digestionē quasi velit: ꝙ sit pugna eq̄lis iter nām ⁊ mām: ⁊ est ꝟmo ꝯsilis. iij. ꝓno. 7. cōmento. ⁊ hec eq̄lis pugna est: q2 mã se hз eodem mō in suis dispositiōib⁹ respectu virtutis: ⁊ ideo nec victa vt fiat sanior nec vincens vt fiat mors: ergo morb⁹ longus: sed cū ħ iordinatio ē signat: vel pōt signare morbū lōgū. Qō. III.

Et est dubium an equalis inuasio paroxismorum significet morbū lōgiorem q̄ inordinatio: ⁊ forsan oporteret dicere: ꝙ inordinatio q̄ sit casu virtutis significat breuiorē finē ad mortem: sed inordinatio ex diuersitate mãe pōt significare longiorem morbum inq̄tum significat mās diuersas: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Dubitant primo: quare anticipatio supfluens significat augmentū: postpō declinationē: equalis statio pn᷑m vel statum. ¶ Et dicunt ꝙ mã existente vniformi de se: semper equali tēpore inuaderet: cum ergo nã manifeste mouet᷑ ꝯtra mãз: sicut est in augmento: tunc accelerant paroxismi: qñ autem nã despicit eā: tunc postponūt ꝑoxismi: ⁊ hoc est in declinatiōe. Hic sermo est multū diminutus: vt apparet: ⁊ vī ꝙ ad duas cãs possit reduci. Prima est equalitas ⁊ inequalitas pugne: in pn°. n. ⁊ statu pugna vī satis equalis: in pn° qdē equalis: q2 nō aucta: sed stat mã cruda: in statu ꝟo eq̄lis: q2 non augmentabilis: ⁊ ideo ꝑoxismi q sunt ꝑoxismi pugne sunt in horis inuasionis equales. In augmēto ꝟo ⁊ declinatione vī inequalitas quedā pugne: in augmento quidē per agitationē: quā facit nã in mām: ⁊ ideo mã festine mouet᷑: siue sit agitatio bona: quā facit nã in mām: siue sit mala: quā fac᷑ mã in nām: vel calor putredinalis malus in materiā. in declinatiōe vero ꝓpter victoriā. Scđa cã est: quantitas ⁊ motus mãe cū sibi dispōne qualitatū: que est in pn° ⁊ statu: qđ. n. mouet᷑ pmo ⁊ scđo in pn° ⁊ statu est par in q̄titate ⁊ qualitate: sed in augmēto ⁊ declinatione est impar ⁊ dissimile: vt notū est. Et q2 hec sunt possibilia al᷑r here: ideo ꝯtingit in pn° fieri anticipationē: ⁊ etiā postpōnē: ⁊ in augmēto postpōnē: ⁊ in declinatione anticipationē: ⁊ tu cōsidera. ¶ Dubitat᷑ scđo quare feb. alique ꝓcedunt semper addēdo: sicut quedā tertiane ⁊ quotidiane: ⁊ quedaз semꝑ postponendo: vt etiā quedā tertiane ⁊ quotidiane. Dicunt isti. s. Thadeus: ⁊ oēs sequunt᷑ eū: ꝙ cã est mãe difformitas i grossitie ⁊ subtilitate: si. n. icipiat ꝑ° putrefieri mã subtilis: ⁊ successiue grossior: in illa semꝑ ꝑoxismi ibūt postponēdo: q2 mã grossior tardius mouebil᷑: si aūt icipiat mã grossior: ⁊ ꝓcedat ad subtiliorē: ibunt semper anticipādo. Sed tunc instat Tha. q̄o potest prius moueri mã grossa q̄ subtilis. ¶ Dicendum propter propriā aliquā dispositionē: sicut in aliquo putrefit flegma ⁊ nō colera. ¶ Si autem cōsideras istoꝝ sermones: isti non pñt dare cãm istam nisi in febribus: q̄ transeūt de grossis mãebus ad subtiles: vel ꝯ̄. Sed iam sensus ostēdit q̄sdaз tertianas satis puras: ⁊ de mã in substātia satis vniformi ꝓcessisse semper anticipando: ⁊ in q̄busdam semꝑ postponēdo: ⁊ sunt ꝑoxismi sibipsis satis ꝯsiles. Nos aūt dicem⁹ hic posse eē cãs multas: de q̄bus aliquas dicemus ex pte corporis: ⁊ aliq̄s ex pte mãe. Et ex parte qdē corporis accidit: ꝙ hō est satis sensibilis in suis mēbris: sed sanguineitati ꝓpinquus ⁊ humidus in eis: ⁊ in pn° mã colerica occurrit eis tectis: cum aūt ꝓcedunt ꝑoxismi semꝑ magis detegunt᷑: ⁊ magis ⁊ citi⁹ a mã noua mordent᷑: quare festinant ꝑoxismi: in quodā aūt alio corpore mã: q̄ paroxismal᷑r mouet᷑: posset gradatim addere sensus obtusionē: quare postponēt paroxismi. Ex parte aūt mãe: nā ꝑ multas cōtingentes cãs pōt inchoare feb.

Propter qđ anticipatio supfluens significat augmētū postpō declinatōez.

Propter qđ febres q̄daз ꝓcedunt semper addēdo: ⁊ quedam postponēdo.

in primo paroxismo cū aliqua mãe q̄ꝫtitate: ⁊ ꝯtingēs est oēꝫ scḋam mām esse p̄ma ampliorē vel mordaciorē: ⁊ tūc ſi fit oi/ gesta: vel fit in declinatiōe: ⁊ sic semꝑ anticipabūt ꝑoxismi. ¶ Sed. tu. d. ſm hoc in declinatiōe posset fieri paroxism⁹ de mã ampliori q̄ꝫ in statu. ¶ Dicendum dupliciter: primo ꝙ ille vltimus paroxismus fuit status ⁊ declinationis: vel dicendū: ꝙ non est inconueniēs: sed lꝫ materia ſit amplior erit obedictior virtuti: ⁊ tu considera ꝙ multe cause p̄nt ac celerare motum paroxismalē: q̄ꝫuis ſe. ſit in declinatione.

¶ Et similiter cognoscit̄ dispositio horarum ex augmēto accidētiū febris: ⁊ statione eorum: ⁊ declinatione ipsorū: ⁊ ex additiōe paroxismo/ rum eius: in longitudine ⁊ breuiatione ipsorū: ⁊ fortasse diuersificantur ⁊ non assimulantur.

¶ Considerandum ꝙ accidentia hic intelliguntur dolores: calores: sitis: vigilie ⁊c̄. ⁊ patet quod dicit.

¶ Et fortasse. Quasi dicat in febribus de mãeb⁹ etherroge neis nō est ordo inuasiōis: ⁊ iō ex dictis signis de anticipa/ tiōe: ⁊ postpōne: ⁊ lōgitudine: ⁊ breuitate nō possumus co. gnoscere t̄pa morbi. Et forsan vult: ꝙ diuersificatio inquā tum significat mãs diuersas significat morbum longum.

¶ Et q̄n̄qꝫ cognoscunt̄ ex dispōne euātionum: nam cum accidit in paroxismo aliquo sudor: aut ventris fluxus: ⁊ paroxismus scḋs: qui est post ip̄m: est in similitudine vehemētie primi: ⁊ fortitudine eius: aut supra ipsam: tunc eua/ cuatio eius est propter multitudinem: nō pro/ pter fortitudinē: ⁊ egritudo iudicatur longa.

¶ Docet cognoscere ex alio signo. s. euōne: ⁊ ꝯsidera ꝙ ē iō ga talis egritudo: ſi oꝫ eē salubris: q: pōt eē fe. breuis mor/ talis: ⁊ includitur in hoc ille affo. quarte ꝑticule. In febri/ bus sudor multus superueniens non deficiente febre ⁊c̄.

¶ Et quandoqꝫ cognoscūtur ex parte digestio/ nis: ⁊ contrarij digestiōis ſm ꝙ diximus: ver bi gratia: quando apparet sputū cum digestio ne aliq̄: aut vrina: in qua est nubes aliqua: tunc est principium augmenti: deinde quando mul tiplicatur illud: ⁊ apparet: aut contrarium ei⁹: tunc est stat⁹: ⁊ iterū quādo apparet digestio: aut cōtrarium eius velociter ex sputo: aut nu/ be: tunc scias: ꝙ status est propinquus: ⁊ ſi tar datur: tunc scias: ꝙ status est longinquus.

¶ Hic vt dicunt docet cognoscere t̄pa morbi ex signis post apparētib⁹: lꝫ posset ibi incipe: ⁊ q̄n̄qꝫ cognoscit̄ ex dispō/ ne euōnis. ¶ No. ꝙ signa post apparētia sunt signa crisis: de qb⁹ est euō: ⁊ iā dixit de hoc: ⁊ signa digestionis: ⁊ ꝯtrarij ⁊ dicit: hec signa sūt salutis ⁊ mortis lꝫ sint post apparētia nō posuit ea ad cognoscēdū t̄pa morbi: q: signa mortis cū sint cōia tribus tēporib⁹: ꝯuant̄ intelligi ex premissis. Et cō siderat: ꝙ sumpsit signa digestionis in sputo ⁊ vrina. intelli gens de alijs: ⁊ docuit cognoscere tempora morbi: quādo sunt ⁊ q̄n̄ erūt: vt apparet in lr̄a: ⁊ noticia ex his signis est certa: sed ex signis dictis supra nō sic certa: vt p̄mo de crisi.

¶ Cognitio aūt horaꝝ particulariū sic accipit̄: nā hora p̄ncipij ꝑoxismi est hora: in q̄ coarcta/ tur pulsus: ⁊ tu iaꝫ sciuisti intētionē eius: ⁊ plū beus fit color extremitatū: ⁊ infrigidant̄ extre ma: ⁊ ꝓprie extremitas auris ⁊ nasi vsqꝫ ad ho ram: in qua sentit̄ sparsio caliditatis. Et q̄n̄qꝫ associant̄ p̄ncipio alteratio coloris: ⁊ pigritia: ⁊ angustia: ⁊ tarditas motuū: ⁊ ꝓfunditas som ni: ⁊ mollificatio palpebrarū ⁊ grauitas ſmo/ nis: ⁊ orripilatio iter spatulas: ⁊ in dorso: ⁊ for tasse accidit in eo rigor fortis: ⁊ quandoqꝫ acci dit cursus saliue: ⁊ saltus temporum: ⁊ tinitus auriū: ⁊ sternutatio: ⁊ cōmotio mēbrorū corpo ris. Et vehemētius q̄dē debilitatur virtus ꝓ/ pter debilitatē: que est in principio aut statu.

¶ Hic docet cognoscere t̄pa ꝑticularia: ⁊ p̄mo facit h. scḋo dat cām ꝓlongationis ⁊ abbreuiationis paroxismoꝝ. ibi. scḋa. (Et scias.) p̄ma in duas. primo facit hoc. scḋo ponit exēplum. ibi. (Et ſi tibi videt̄. p̄ma in q̄tuor ſm ꝙ q̄tuor t̄pa notificat. ¶ Cōsiderandum ꝙ accidentiū p̄ncipij paro xismi oia sequunt̄ motū suffocatiuū caloris nālis sub mã ⁊ iō coartat̄ pulsus: ⁊ sciuisti h̄ ꝑ. li. fen 2ª. ⁊ ifra ca. d̄ signis feb. putridarū: ⁊ ex hoc q: fugit calor fit color plumbeus ⁊ infrigidant̄ extrema. Diuersificant̄ t̄n̄ hec accn̄tia ſm di uersitatē materierū: ⁊ ſm diuersitatē corporum: ⁊ partium in qbus appet impressio: vñ infrigidant̄ extrema ꝓpē ⁊c̄. q: sunt frigida pauce carnis ꝓno. p̄mo. ⁊ iō q̄n̄qꝫ multum alterat̄ color. ⁊ hoc dixit alteratio coloris: sicut in sincopa li: pigritia in flegmatico angustia q̄n̄ mã mouet̄ circa par/ tē stomachi ⁊ sp̄ualia. tarditas in flegmatica: ⁊ etiam ꝓfun ditas somni ⁊c̄. vnde quedā flegmatice inchoāt ꝑoximos cū subeth. horripilatio q̄n̄ mã aliqualr̄ est colerica: cursus saliue: mora mã in stomacho vel capite: cōmotio membro/ rū. i. ꝯcussio: vt in tremore typi ⁊ reliquoꝝ accn̄tiuꝫ. cā pꝫ.

¶ Et vehemētius. Cōsiderandū ꝙ debilitas accidit ꝑ viam suffocationis: ⁊ hoc magis fit in p̄ncipio ꝑoxismi: ⁊ ꝑ viaꝫ fortis iflāmatiōis: ⁊ ista magis fit in statu paroxismorū: ⁊ ideo mors fit plus in p̄n°⁊ statu paroxismi q̄ꝫ in augmēto vel declinatione: vt ifra fen scḋa cap. de hōris mortis: ⁊ 3°. de crisi. 4° ca. in declinatione ṽo accidit mors ⁊ debilitas ꝑ viā resolutiōis: ⁊ hoc est rarius: ⁊ vt ibidē Gal. ⁊ h̄ voluit hic Aui. cū dixit. (Et vehemēti⁹ ⁊c̄.) i. plus euenit: ꝙ v̄tus debilitat̄ in p̄n°⁊ statu q̄ꝫ in declinatione ꝑoxismi. in aug/ mēto eni ſi deficiat v̄tus est ꝑꝑ additionē caliditatis: sicut in statu: ⁊ hoc fit plus in statu. In declinatione ṽo frequē/ tius contingit: ꝙ alleuiato calore febrili homo alleuietur q̄ꝫ ꝙ calor suus nālis simul cum accidentali resoluatur.

¶ Et hore augmenti medietas prīa est hora: in qua pulsus icipit apparere ⁊ magnificari ⁊ ve lox fieri: ⁊ spargit̄ calor in toto corpe ſm eq̄li/ tatē. Et medietas eius altera est hora: in q̄ nō cessat hec caliditas ip̄sa cū eq̄litate augmētari.

¶ Considerandū: ꝙ q: augmētum est hora affinis p̄ncipio: in quo est suffocatio ⁊ affinis statui in quo est iā expansio facta ⁊ vltimatio caliditatis: ideo augmētū in duas partes diuisit: ⁊ nō fecit hoc q: ſit lōgior ꝑs parox. vt dicit Alber tus q: ꝯtingēs est esse breue augmētū ⁊ lōguꝫ p̄n^m ⁊ statū vt posterius appebit: sed dixit hoc ꝓpter difformitatē ei⁹.

¶ Scḋm equalitatem. Idest proportionabiliter.

¶ Et hora status est hora: in qua remanet cali/ ditas sparsa cum equalitate: ⁊ accidentia cum dispōne sua ⁊ pulsus fit maior q̄ꝫ vnq̄ꝫ: ⁊ fit ve hementius: velox ⁊ frequens.

¶ Iō dī stat⁹: q: stāt accn̄tia in sui vltimate: ⁊ iō vltimate ad dita calitate fit pulsus velocior ⁊ frequentior. Qō. IIII.

Sed tu dices non videtur ꝙ ſit maior: quia vir/ tus magis debilitatur in statu q̄ꝫ

in augmento. ¶ Dôm q addita necessitas cogit virtutem ad magnificādū pulsuz plus q̃ȝ in alijs tpibus: ⁊ lȝ in alijs ꝯtingat eam esse fortiorē: virtutes tñ nãles necessitatez aliquam assumentes operanť vehementius: vt Gal. in cōmento pulsuum: tractatu quarto pmo cōmento.

¶ Et hora declinationis est hora: in qua incipit diminutio: ⁊ incipit pulsus temperari ⁊ equatur. Deinde illa in qua incipit corpus sudare ⁊ perducit ad eradicationem.

¶ Dubitať: qr dicit q sudor fit. deide imo tunc declinat cum sudat. ¶ Dôm p q ly deinde nó dicit ordinē: sed innit duos modos declinationis vnū fine euōne manifesta: ⁊ aliū cuȝ euōne manifesta. 2° q cuȝ mā incipit ꝟsus cutim ꝓpelli: lȝ nódū sudor appareat: pót incipe alleuiari cau̾s occulta.

¶ Et multotiēs qdē accidit apud mortē dispōr que est sicut declinatio: ⁊ est q̃si eger euaserit: ⁊ non opȝ vt tu occuperis in hoc: imo cognoscas dispōnez pulsus: ⁊ an magnificeť ⁊ fortis fiat.

¶ Est sermo Gal. 3° de crisi. 4° ca. intercre ğ pulsui ad cognoscendū veram declinationez a falsa: in vera enim ꝓcedit ad melius: sed in falsa finiet versus formicantem.

¶ Et si tibi videť ponā tibi exēpluz de tertiana. Attēde ergo q cū tertiana in pluribꝰ dispōnibus icipit horripilatio: deinde frigus ⁊ rigor: postea sedať rigor: ⁊ minorať frigus: ⁊ icipit calefactio: postea eq̃ť calefactio: deide addiť postea stat: deide icipit minui vsq̃ȝ quo eradiceť.

¶ Dubitať qūo appropriat tertiane horripilationē: cuȝ oēs dicāt in ea fieri rigorē: vt Gal. 1° de crisi. Dôm q p horripilationē: frigus ⁊ rigorē intelligit gradatū ꝓcessum de pvo rigore ad magnū. pmo eni in tertiana icipit q̄dā cutis horripilatio: ⁊ seqť aliqḋ frigus: qr icipit itus tēdere calor: cū aūt fortiť ferť cholˀa sup mēbra sensibilia: tūc erit rigor manifestˀ: ista aūt vocabula horripilatio: frigˀ ⁊ rigor sūt i multa varietate vsus apḋ auctores: vt diceť ifra in suo caplo.

¶ In pluribus dispositionibus. ¶ Quia reperiť tertiana non vera: in qua non fit rigor: vt infra ponet Auicen.

¶ Et scias qḋ egritudo q̃nq̃ȝ ꝓlongať: aut propter multitudinē materiei: aut ꝓpter grossitiē eius: aut ꝓpter frigus eius. Et q̃nq̃ȝ adiuuant ad illud tēpus frigidū ⁊ regio frigida ⁊ debilitas caloris inati: ⁊ soliditas corporis.

¶ Scilicet tertiana vel poxismˀ: vel gcunq̃ȝ morbus mālis sit. ¶ Dubitať: qr alie sunt cāe ꝓlōgatiōis pter istas: q̄s ponit ifra de putredine p cap. s. ges māe ⁊ debilitas sensus: ⁊ error regimis: ⁊ fen 1° cap. de signis ꝓlōgatiōis: ponit cām grossitiē in viscaribˀ. ¶ Dôm q assumauit: ⁊ tu ex dicēdis cóple hāc sciam: nó. n. oia pñt in vno loco scribi: ⁊ si ꝯsideras ges māe ⁊ grossities in iterioribˀ reduciť ad grossitiē: ⁊ friditatē māe: malitia regimis ad cās extriseca̾s reducit: q̄s hic ponit loco exēpli. s. tps fridū: debilitas sensus reduciť ad debilitatē ꝟtutis. ¶ Sed tu dicis: q̄re dixit adiuuat ad illḋ debilitas ꝟtutis: vel caloris inati: imo est pncipalis cā. ¶ Dôm q ois cā q̄ est ex̄ nām morbi ⁊ nām sue cāe pót dici extriseca in ꝓlōgatiōe ⁊ abbreuiatiōe: cāe aūt q̄ sumūť ab ipso morbo: vel sua cā sunt magis ꝓpe ⁊ intrinsece: ⁊ ió ille pñt dici coadiuuātes: iste ꝟo pncipales. Q̄ō. V.

Dubitatur vtꝝ sit idē modus distinguēdi tpa particularia. s. poxismoꝝ: ⁊ tpa vlia totius morbi: videť q sic: qr sicut tpa vlia distinguunť ⁊ notificātur per hoc: q est pulsum esse submersum ⁊ obsessum esse calorē ⁊ expāsum. vt sup̄ appuit. ita ēt tpa pticularia poxismoꝝ: vt h̄ Auic. ¶ Amplius. hippo. eisdē qbˀ docet cognoscere tpa vlia: docet ēt cognoscere poxismos: vt appet per affo. Paroxismos ⁊ ꝯsistētias. ¶ In ꝯ̃rium Auic. q distincte loquiť de distōne tēpoꝝ pticulariū ⁊ vlium: ⁊ distincta adducit signa. ¶ Dôȝ q q̄dā distōne gñali ⁊ silitudinaria sili mō distinguunť hec tpa: sicut. n. in pñ° vli morbi calor ẽ suffocatus: qr mā est cruda: postea manifestatur amplius in mā: postea vltimať. postea declinat. ita accidit in pn° augmētō: statu: ⁊ declinatione poxismi: distōne tñ spāli ⁊ appropriata. diuerso mō distinguunť: vt cōiter oēs dicūt: nam tpa morbi vlia distinguuntur vel penes alterationem māe: vel penes accidētia: vt appet pmo de crisi. ⁊ tertio re. acu. ⁊ supra Auic. innuebat: sed tpa poxismoꝝ particulariat nec penes alterationē māe distinguunť: nec penes accidentia: sed penes modū se hñdi caloris in expāsione vel subeltisione. Qḋ aūt tpa paroxismoꝝ non distinguanť penes alterationē māe: ⁊ actionem nature apparet: qr pót esse tps: in quo actio nāe in mā nódum est: ⁊ tñ paroxismus habebit oia sua tpa: sicut paroxismus pncipij: ēt est possibile q paroxismus habeat suā declinationē: ⁊ tñ non erit declinatio morbi: imo poterit homo mori in declinatione paroxismi: qḋ non ꝯtingit in declinatione morbi totius facta ex actione nature in mām: cū. n. virtus vincit ⁊ expellit eaȝ: nó pót infirmus mori: vt ꝓbat. G. 3° de crisi. qrto ca. sed in declinatione paroxismi pót accidere: q simul cū mā resoluať calor nālis: ⁊ moriatur eger. Nec etiam tpa paroxismi distinguunť penes accñtia: sicut tpa vlia morbi: ⁊ hoc ꝓbat Dy. Primo qr tpa morbi distinguunť penes accidētia caliditatis extranee: vt extranea est ⁊ ꝯtra naturā: ⁊ ideo dr distinctio penes accidētia morbi: sed distinctio tēpoꝝ paroxismi est penes motū caliditatis: vt caliditas est: motum dico ad intus ⁊ extra: ⁊ penes additionez vel resolutionem ipsius. Secundo qr status paroxismi non est status quo ad accidentia: ita q accidētia in ipso sint intensa: qr pót esse q augmentum ⁊ status paroxismi sunt leuia: ⁊ pncipium paroxismi erit difficilioꝝ accidentium: ita q in tali pncipio moriеť eger: si sit egritudo mortalis: vt accipiť a Gal. 3. de crisi. ¶ Et ex hoc infert Dy. q distinctio tēpoꝝ paroxismi penes accidētia est eis accidētalis: sed penes motuȝ caliditatis est essentialis: qr pncipiū paroxismi est qñ caliditas est coarctata: ⁊ extrema sunt frigida: augmentū est qñ expandiť: sed status est qñ est expansa: declinatio qñ resoluiť: nó sic aūt de tpibus vlibus distinctis quoad accidētia: qr tunc erit status qñ accidentia morbi sunt intēsa: ⁊ declinatio qñ sunt remissa: ⁊ ideo pót coincidere status morbi quo ad accidentia cū principio ⁊ augmento paroxismi: ⁊ ꝯclinatio totius morbi quo ad accidētia cū statu paroxismi. ¶ Addit tñ Dy. est intelligendū: q quedā ꝯuenientia est iter tempora paroxismi ⁊ tpa morbi distincta quoad accidētia: qr tam in declinatione morbi quoad accidentia: q̃ȝ in declinatione paroxismi pót homo mori: nā possibile est q accidētia morbi appareāt esse remissa: ⁊ hoc qr nā est supata ⁊ victa: non resistēs: nec oppugnās morbo: ⁊ ex hoc accidētia morbi apparent remissa: ⁊ tñ eger tendit ad mortem: lȝ tñ ista sit declinatio morbi quoad accidētia: non tñ est declinatio quoad morbi essentiā: ⁊ vt est aliqd extra nām cōparatum ad virtutē ⁊ actionez ipsius. Et ideo rōnes Gal. qbus probat. 3. de crisi. q in declinatione non moriť eger: ꝓbant de declinatione quoad operationē nature: non aūt de declinatione penes accidētia: ⁊ hoc etiam voluit Auic. cum dixit. Et multotiens qdem: lȝ sermo Auic. referať ad declinationem paroxismi: pót tñ referri ad declinationez morbi quoad accidentia: qr declinatio morbi quoad accidētia potest coincidere cum declinatione paroxismi.

¶ Nos aūt ad clarificationē istius quesiti ⁊ multoꝝ pmittemus ꝓpōnes sex. Primo q ois morbus hñs quattuor tpa

Ubi penes quam distinguuntur tempora vlia tm cõtinuis ꝙ in iterpollatis q̄ ꝙ̄ lis fit.

vlia vt salubris vel tria vt mortalis pẽdet ab aliquā mã: p cuius dispõnem varia distinguuntur eius tpa: hec ppõ apparet: q2 vna distinctio temporū vlium morbi est ex pte materie. ¶ Scđa ppõ est: ꝙ qlibet paroxismus hꝫ suaꝫ mãm a qua dependet: ꝛ est ppõ nota. ¶ Tertia est: ꝙ mã: per cuius dispõnem variantur tpa morbi vlia: est vna a principio morbi vsqꝫ ad finẽ declinationis in morbo simplici: sꝫ in cõposito due a pncipio vsqꝫ ad finẽ. Rõ q2 auctores distiguũt tpa vlia p hoc: qđ illud ꝙ in pncipio est crudũ mõ icipit digeri. s. in augmẽto: sꝫ in statu est digestũ vel ꝯtũ digestioni: in declinatione hoc digestũ pus crudũ expellit: ita Gal. in libello de vlibus tẽporibus morbi: ꝛ pmo de crisi. ꝛ supra Aui. sꝫ hoc nõ esset: si mã eẽt alia ꝛ alia. ¶ Cõtra in tertiana iterpollata nõ põt eẽ vna mã: q2 i die qeris nõ ẽ. ¶ Amplius. Q̃ño in q̃rtana: que duraret quatuor annis: posset a principio vsqꝫ ad finẽ pcedere mã vna. ¶ Dicẽdũ ꝙ in iterpollatis nõ sic pprie distiguunt tpa morbi ex pte alterationis mãe: sicut in ꝯtinuis: nõ. n. sic sunt vna ꝯtinuitate in suis partibus: ꝛ si distingũant tpa penes mãe alterationeꝫ: erit penes alterationẽ mãe: q̃ est cã aĩe stans in venis. signũ q̃ digestionis qđ ꝯsideras in die qetis: nõ est cõparatũ ad cãꝫ cõiũctã: cũ nõ sit: sꝫ ad cãm añcedẽtẽ: nõ tñ ꝙ illã oporteat esse vnã a pn° totius febris vsqꝫ ad finẽ: cũ igit cã aĩe añqꝫ moueat ad paroxismũ ẽ cruda: tũc illi paroxismi sunt poxismi pncipij: cũ ẽ mollior: sunt poxismi augmẽti. ¶ Ex q̃bus inferas correlaria: pmo ꝙ tpa morbi vlia pprie distinguunt in morbis ꝯtinuis: i qbus vna mã currit a pn° vsqꝫ ad statũ reseruata ad crisim: ꝛ iõ in febribus ꝯtinuis plongatis: i qbus ꝯtingũt pl'es crises: valde ꝯfundunt tpa morbi: vt postqꝫ iã appuerint signa digõnis ꝛ modi crisis respectu illi' mãe: iteꝝ pdant signa digõnis: ꝛ iterũ reappareãt: ꝛ iteꝝ fiãt crises: ꝛ hoc totũ ẽ pp pcipitationẽ multarũ nouarũ mãerũ ad locũ putredis: vt nõ dicat vna fe. imo pñt dici plures hñtes pn^m ꝛ augmẽtũ: ꝛ statũ ꝛ declinationẽ: ꝛ hoc induxit Gal. ad ponendũ morbos acutos ꝯuersiuos: postqꝫ vidit Hyp. dixisse ꝙ fe. acuta absolute durat. 14. diebus: illa igit q̃. 14. diebus durat existẽs satis vniformis i suis exacerbationibus si est de exacerbatiuis: vel tota vniformis si ẽ de sinochis: ꝛ q̃ añ hoc tpe termiant. s. in. xi. vij. vel. v. est vere ꝯtinua vnã hñs manifestã distinctionẽ tporũ morbi: cũ aũt plongant amplius pprie ad. xl. est p ꝯuersionẽ: ꝛ q̃si recidiuationẽ. vt Gal. inuit i cõmẽto. amphorismi. Acute egritudines: ꝛ de creti. ¶ Scđm correlarium est. ꝙ modernis tpibus pp̃ter ingluuiẽ hoiuꝫ ꝛ multiplicationẽ mãerũ: q̃ pcipitãtur frequẽter ad putredinẽ pter mãm primã: q̃ icipit febrẽ facere: valde ꝯfundunt tpa morbi penes alterationẽ materie: ꝛ mõ apparebit dieb' aliqbus digõ in vrina: ꝛ iterũ postea reuertet cruditas: sicut reincho ãte altero morbo: ꝛ fm hoc vidimus febrẽ ꝯtinuã durãtem. 80. diebus: cũ tñ antiquis nr̃is satis fuerit: cũ dixerũt eã durare. xl. ¶ Quarta ppõ est: ꝙ q̃libet mã: q̃ facit paroxismum vel exacerbationẽ: est in se vna distincta numero ab alia: q̃ facit aliũ paroxismũ. Rõ est: q2 mã q̃cũqꝫ facit poxismũ inchoat inflãmari: ꝛ postea resoluit ꝛ finit: vt nõ possit amplius portare caliditatẽ extraneã: ergo si iterũ paroxism' reuertit: opꝫ ꝙ mã sit alia: ꝛ sic intelligit a Gal. ij. de di. feb. ꝛ ab Auic. infra. ¶ Quinta ppõ est: ꝙ mã q̃ a pn° morbi vsqꝫ ad fineꝫ disponit dispõne: qua distinguunt tpa morbi vlia: nõ est illa: que oi die vel tertia die paroxismat vel q̃rta: sed ista q̃ paroxismat illi cõcumuiat: rõ est q2 vna remanet. s. mã p quaꝫ tpa distinguunt: ꝛ alia expellit omni die: vel tertia: vel quarta die. ¶ Sexta ppõ ẽ: ꝙ si sit aliqua fe. continua de mã vna a pn° vl̃ vsqꝫ ad finem. s. ad declinationẽ totalẽ: ꝛ hec feb. habeat exacerbatiões: mã que facit exacerbationes non est illa eadeꝫ numero: que currit per oia tempora morbi: sed est alia: ꝛ est tot numero: quot sunt exacerbationes: ꝛ licet plures harum propositionum possint in vnã reduci: tñ vt clarius loquamur in multas diuisi eas. ¶ Ex quibus propositionibus primo infero: ꝙ feb. cõtinua est trium modorum: vna in qua principio sui materia vnica mouetur ad putredinem: siue occupatur a calore innaturali tota: ꝛ ipsa tota a principio vsqꝫ ad finem feb. s. ad principiuꝫ declinationis remanet nulla sibi facta additione alterius materie: ꝛ talis est sinocha vel a putrida vel non putrida.

Feb: nõ cõtinua ē triū modorum.

Questio. VI.

Contra Quia in synocha: vbi gr̃a: putrida nõ esset successio in calore: si pars aliqua sanguinis cõtinue nõ adderet ad priorẽ. q̃ pus putrefactus ẽ. ¶ Amplius. G. ix. terapẽ. cap. 3° distiguit spẽs synoche ex hoc ꝙ illud qđ euaporat de sanguine ẽ par ei: qđ accẽdit: aut plus aut minus. ergo in sanguine fit noua accessio. s. sanguinis noviter accensi: qui in pncipio fe. nõ erat accẽsus: aliter nõ fieret illa varietas. ¶ Amplius a sanguie fit ꝯtinua resolutio in fe. ergo si nouus sanguis nõ accẽdit feb. ois sanguinea semp iret declinãdo. ¶ Amplius. Ponat vna feb. sanguinea: in qua fit euaporatio tãte mẽsure: q̃ minor nõ faceret fe. si igit in pma euaporatione sanguinis nõ fieret accẽsio alterius sanguinis succedẽtis in euaporatione illa: fe. in p° euaporatiõe cessaret: ꝛ sic aliq̃ fe. sanguĩca cessaret i minus q̃ꝫ in 6ª pte hore. ¶ Amplius. Oi die fit gñatio sanguinis a cibo: quẽ comedit ꝛ ille miscet sanguini calefacto. q̃ calefiet. ¶ Nos dicamus ꝙ possum' imaginari vnã quãtitatẽ sanguinis putridi: cũ quo icipit fe. ꝛ nulla extrinseca quãtitate illi addita vna ꝯtinua erit a pncipio fe. vsqꝫ ad finẽ. vbi gr̃a. icipit feb. cũ vna libra sanguinis putridi. Dico ꝙ cũ illo sanguie nihil sibi addito ab ex̃ de sanguine stabit hec feb. sed successio in calore ꝛ euaporatione erit: q2 lꝫ tot' sanguis ille sit calefactus quãtum ad oẽs partes formales nõ tamen quãtum ad mãles: ꝛ ideo calor occupãdo tales partes mãles in principio faciet euaporationem continuã: ꝛ tunc si plus est: qđ de vaporibus resoluit q̃ꝫ illud: qđ de partibus mãlibus accenditur: erit feb. sanguinea declinatiua: si equalia: erit homotenā: si minus: erit augmẽtatiua: ꝛ sicut imaginamur hec in vna libra sanguinis: ita imaginari possumus in sanguine totius corporis: vel in sanguine: qui ẽ in magnis venis dorso applicatis: ꝛ imaginemur ipsum totum calefactum quantum ad partes formales: et succedere quãtum ad mãles. Si autem vis imaginari: ꝙ omnes partes mãles ꝛ formales sint calefacte: ꝛ ꝙ successio sit penes gradus caloris: poteris hoc imaginari. Hic possunt adduci difficultates multe: quas omitto. ¶ Secũdum hanc viã cessant instãtie: quia conceditur addi noua pars sanguinis in accensione: que est pars fm mãm totius sanguinis inflãmati: vel est pars fm formam motaꝫ ad vlteriorem gradum caloris extranei. ¶ Ad vltimum argumentum dicendum est: ꝙ licet illud de facto contingat: nõ tamen est necessarium in esse istius fe. Uel dicendum ꝙ sanguinem generatum de nouo cibo non est necessarium recipere illum calorem extraneum: quo possit facere feb. licet quãdoqꝫ recipiat: vnde qñ comedit carnes additur synocha. ¶ Ex hoc dicamus secũdo: ꝙ possumus imaginari in principio fe. sanguinee vnã certã quãtitateꝫ sanguinis putridi: ꝛ ꝙ illi fiat continua additio: non quidem in tempore determinato: vt tertia die: vel quarta die: vel omni die: ẽẽt eniꝫ ꝯtinua exacerbatiua: ꝛ hoc hꝫ sanguis de sui natura. ergo illa prima quãtitas: que pmo die sine in principio synoche putruit: currit a principio vsqꝫ ad finem si debet esse vera continua: ꝛ ista pars sanguinis alia: que cõtinuo sibi additur illi prime concumulatur: ꝛ ille modus declarabitur: cum dicemus fm modum continuitatis fe.

Synoche spẽs tres.

¶ Secũdus modus fe. cõtinuaꝝ est: que a pncipio icipiunt cum certa quãtitate materie: ꝛ ista mã a principio vsqꝫ ad finẽ pcedit: vt diximus in sanguinea: ꝛ cum hoc oi die si est fla: vel in tertia die si est chol'a: vel in q̃rta si est melia: aliq̃

pars mãe

pars mãe mouet᷑: qñ fit exacerbatio. Qõ. VII.

Sed dubitatur Quia hec febris non videtur vna: sed duplex: vna cõtinua: ⁊ alia interpollata. Questio. VIII.

Secũdo dubitatur an talis modus ꝯtinue fe. fiat a sanguine vł ab alio hũore. ¶ Dicendũ est: ꝙ si imaginemur vnaȝ quantitatem cholere putride in venis potẽtẽ tenere se. vsq₃ ad diẽ crisis. Vbi grã. ad qntã diẽ: tunc imaginati erimus vnã fe. vere cõtinuã cholericã habẽtẽ vnũ paroxismũ solũ: in quo distinguunt᷑ vniuersalia tẽpora illius febris. Et sm̃ hanc imaginationem ꝓcessit Gal᷑. 2° de differẽtijs fe. scðo ca. qñ quasdã fe. de cholera rubea posuit veras sinochas. i. cõtinuas diuisas in augmasticas: ⁊ peraugmasticas: ⁊ homotenas: liȝ quidã expositores illũ textũ corrũpant: ⁊ si cũ hoc imaginemur: ꝙ de tertio in tertiũ. Vbi grã. in tertio ⁊ qnto die aliqua pars cholere intra venas mouet᷑: tũc imaginati erimus exacerbationẽ. Et q₂ hec pars chole: qua exacerbatio fit: mouet᷑ in eodẽ loco: ⁊ addit᷑ illi mãe: que facit cõtinuã: iõ nõ dicunt᷑ iste due fe. sed illa mã cholerica: que i tertiũ exacerbat moueret᷑ ad ext. a venas: tũc ille haberet duas febres: vnã cõtinuã ⁊ aliã iterpolatã. ¶ Et posset qs subtilr dicere: ꝙ si cholera: q̃ facit exacerbationẽ in illa cõtinua est tãta: ꝙ de se posset accẽdere feb[illegible]is nõ eẽt illa cholera: quẽ totã cõtinuã vsq₃ ad diẽ qnt[illegible] essent due fe. vna vere cõtinua: alia nõ vere cõtinua: sed cõposita illis pluribus exacerbationib⁹: que est cõtinua de tertio modo quẽ dicemus: si aũt illa cholera sit tã pauca ꝙ illã cõtinuã: cũ mouet᷑ fortiorẽ faciat: sed nõ possit aliquã fe. facere: tũc est vna fe. cõtinua vere: nec videt᷑ longinquũ: ꝙ aliqua res possit augere fe. ⁊ tamẽ illã totã nõ possit causare: ⁊ sic aliq̃ pauca cholera putrida poterit augere illã febrẽ: que tamẽ nõ posset febrẽ causare. Istaȝ possibilitatẽ plusq̃₃ Cõmẽtator intẽdit tractatu 3° in tegni. ¶ Ad scðm dicẽdũ: ꝙ talez modũ cõtinue imaginari possumus de oĩ humore. s. flegmate ⁊ melãcholia: sicut de cholera diximus: ⁊ de sanguie sed est differẽtia: q₂ mã exacerbans in alijs humoribus hȝ motũ determinati diei: vt cholera in tertium: flegma omni die ⁊c̃. ⁊ causa huius dicta ẽ alibi a nobis: sȝ sanguis si superaddatur illi cõtinue nõ habet motum determinate diei sed continuũ: ⁊ hoc q₂ talis est sua natura. ¶ Sed dubitatur vtrũ possit illa vere cõtinua absolui a fortificatione per tertiũ diẽ: ⁊ sic continua de flegmate: ⁊ continua de melancholia possint absolui a suis fortificationib⁹: ⁊ dicemus ꝙ possibilitas est res ampla: ⁊ ego non video ĩpossibile: imo sicut vna quãtitas cholere mota extra venas facit vnũ paroxismũ: quo stante: ⁊ postq̃₃ possibile est nullam choleraȝ moueri aliã: ⁊ durabit. xviij. vel. xv. vel pluribus: vel paucioribus horis: ita vna quãtitas cholere põt intra venas putrescere ⁊ tenere se. trib⁹ dieb⁹ vel quinq₃: nulla alia cholera mota ad putredinẽ in hoc toto tẽpore: sed sicut illud rarum est: ita hoc est rarius: imaginãdũ ergo est: ꝙ aliq̃ quãtitate cholere intra venas mota ad putredinẽ fiat particularis dispositio: qua per ĩpares mouebit᷑ aliqua cholera exacerbans: ⁊ q₂ hoc ꝯcedit: ꝙ ex alio humore a sanguie possit fieri vera cõtinua fe. sinocha: ideo quere cõplementũ infra capitulo de putredine: ⁊ capitulo de sinocha.

Vere cõtinuã posse ex alio humore quã de sanguine fieri.

¶ Tertius modus ꝯtinuaꝝ febriũ est per ꝯiũctionẽ pluriũ ꝑoxismoꝝ: siue exacerbationũ: vñ anq̃₃ mã ꝑma resoluat᷑: scða accẽdit᷑: vñ ⁊ talis cõtinuatio plus aduenit in putredine intra venas: vt infra cap. de putredine ponet Aui. ⁊ hũc modũ ꝯtinuatiõis Gal᷑. multotiẽs approp̃at fe. alijs a fe. sanguineis: vt ap̃et itelligẽti sm̃ lim̃ de dif. fe. Qõ. IX.

Sed dubitatur an aliqd de mã mota h⁹ die remaneat vsq₃ ad crisiȝ. ¶ Dõm ꝙ possibile est crisim esse ita ꝓpinquã: vt in septima die: ꝙ aliq̃ pars cholere: verbi grã. vel flegmatis remanebit: que si sm̃ se solã non possit causare fe. causat tamen cũ alios vel alijs materiebus subsequẽter motis. ¶ Nostri igit᷑ auctores hec duo indeterminata dimiserũt: ⁊ hoc q₂ per veritatẽ sunt indeterminabilia certe: vnũ est quãto tp̃e potest durare vna feb. de humore alio a sanguine moto intra venas ad putredinẽ taliter: ꝙ nulla noua materia sibi adiũgatur de cholera enim extra venas dixerũt: quia durat a q̃tuor vsq₃ ad. xij. vł. xiiij. horas: ⁊ d̃ flegmate ꝙ. xviij. horas: ⁊ d̃ melã ꝙ. xxiiij. sed de eis intra venas putrescentib⁹ non dixerũt: ⁊ hoc fuit q₂ viderũt: ꝙ exacerbatio secũda superuenit anteq̃₃ prima finiat᷑. nõ ergo potes certe scire quãtũ prima durasset: sed si ponamus multã chole quãtitatẽ prope cor putrescere ⁊ nullã aliã cholerã moueri post hanc erimus imaginati vnã vere cõtinuã cholericã: sicut est vnus paroxismus vnius feb. de mã extra venas non habente ante se: nec post se: nec secũ aliũ paroxismũ. huius aũt continue fe. certũ spaciũ nõ posuerũt: nisi dicamus istũ esse causonẽ: cũ tamẽ sciamus causones inuẽtos: vt plurimũ exacerbari: sȝ occulte. ¶ Aliud est ꝙ dimiserũt idetermiñatũ quãto tp̃e durat in corpore materia: que remanet a prima exacerbatione fe. ꝯtinue: que mã associat᷑ alteri materie: que secũdã facit exacerbationẽ. Scias enim ꝙ ille reliquie materieꝝ: ⁊ alie mãe: que corrũpunt᷑ in febricitãtib⁹ sunt: que faciũt multas excutiũ varietates q̃₃uis nõ sint ille: que faciunt fe. principaliter. ¶ Est aũt dubitatio circa predicta. an stante vna materia. verbi gratia. cholerica faciẽte vnam vere cõtinuã: ita ꝙ sibi ab extra nihil addatur: possit talis mã de tertio in tertiũ exacerbare: ⁊ hoc per eius agitationeȝ: vel nouũ modũ putredinis: quẽ de tertio ĩ tertiũ suscipit. mẽs enim Gal᷑. ⁊ Auicẽ. fuit ꝙ nouitas paroxismi vel exacerbationis fiat ex noua materia nouiter aggregata ⁊ mota. de hoc infra dicemus: ⁊ diximus in questione de prolõgatione fe. aliqd. ¶ His habitis secũdo ĩfero solutionẽ questionis in tribus ꝯ̃ibus. ¶ Prima. Si fe. habet solũ vnũ paroxismũ: vt sinocha: vel tertiana vnius paroxismi eadẽ est distinctio totius morbi ⁊ tẽporũ paroxismi: q₂ idẽ sunt: licet cõueniẽtius sit dicere: ista esse tẽpora totius fe. q̃₃ tp̃a paroxismi. ¶ Secũda cõclusio. Si fe. sit cõtinua per vnaȝ mãm currẽtẽ a principio vsq₃ ad fineȝ totius fe. ⁊ p̃ter hoc habeat paroxismos vel exacerbationes ex alia mã illi superueniẽte: licet sit eadẽ in specie distinctio temporũ totius fe. cõtinue: ⁊ distinctio tẽporũ vnius paroxismi: nõ ẽ eadẽ: sicut paroxismus: vel exacerbatio nõ est totus morbus: est tñ similis: q₂ sicut tota mã a principio ad finẽ aliter ⁊ aliter disponit᷑ in principio: augmẽto: statu: ⁊ declinatiõe. sic materia vnius paroxismi: ⁊ sicut mã totius fe. a principio est cruda suffocatiua: in augmẽto vero incipit possideri a caliditate: vel digestiue. vel putrediñali: in statu est possessa ⁊ in declinatione euacuatur: simili mõ mã que vnã facit exacerbationẽ: in principio opp̃imit calidũ: in augmento occupat᷑ calore: in statu est occupata ⁊ hoc vel a calore nãli: si est ꝑoxismus: a quo debeat euadere: vel melius hic post eũ: vel a calore preter nãm: si est ꝑoxismus: a quo dȝ mori: vel peius disponi. Est ẽt similis distinctio: quoad accidentia: q₂ sicut in principio totius morbi accidẽtia sunt remissa: in augmẽto addunt᷑ ⁊c̃. sic in principio ꝑoxismi accidẽtia sunt remissa: vel ꝑua: in augmẽto addunt᷑ ⁊c̃. ⁊ itelligo de accidentibus: que sunt ꝑoxismi: vt morbus febrilis: q₂ accñtia eius vt principij solius. verbi grã. frigus extremitatũ: ⁊ profundatio pulsus remittunt᷑ in augmẽto: sȝ accidentia: que sequunt᷑ gradũ caloris: vel maliciã procedunt augẽdo a principio ad statũ: sicut in toto morbo mortali: ⁊ salubri. ¶ Tertia cõclusio est. Qȝ si fe. est cõtinua exacerbatiua propter prolongationẽ paroxismorũ idem est iudicium fere sicut de interpolata: ⁊ de hac videt᷑ querere questio. Sic ergo vna interpolata: que habeat principium in tribus paroxismis: augmentũ in tribus: statum in tribus:

Spatium quo duores intra venas putrescã icognitũ esse.

ꝑ declinationem etiā in tribus paroxismis: exempli gratia ꝛ accipiat᷑ vnus de istis .xij. paroxismis: dico ꝙ distinctio tēporū totius fe. ꝛ distinctio tēporū vnius paroxismi nō est eadē: sed dico ꝙ est similis per omnia. dicemus enim tres primos paroxismos esse ꝑncipij: q2 in omnibus illis sunt accidētia remissa: ꝛ mā cruda respectu aliorū triū: qui sunt paroxismi augmenti: ꝛ etiam tres paroxismi dicent᷑ status q2 mā tunc: que mouetur est digesta: ꝛ accidentia sunt vltimata: eodem modo quocunq3 vno paroxismo accepto de istis .xij. in ꝑncipio illius mā est suffocatiuior caloris ꝙ̄ in augmēto. In augmēto calor occupat materiā: in statu occupauit ipsam totā: calor in declinatione euaporat. etiā in ꝑncipio accidētia sunt remissa: in augmēto augētur: in statu sunt in vltimo: in declinatiōe vero declinā᷑: in fasia posset eger mori. iā igitur apparet: ꝙ distinctio tēporū morbi vniuersaliū ꝛ ꝑticulariū est similis: ꝛ sic eadē. ℭ Rationes Dy. contra hoc soluunt᷑ cū dicitur: ꝙ tēpora paroxismorū nō distinguunt᷑ penes alteratione materie: nego: cum probat᷑: q2 in ꝑncipio totius mā est cruda: ꝛ tamē paroxism⁹ habebit oīa tpa: dicēdū est ꝙ mā paroxismi ꝑncipij est cruda respectu māe paroxismi augmēti ꝛ status: ꝛ tamen illa materia cruda: que facit paroxismū ꝑncipij: aliter se habet in ꝑncipio paroxismi: aliter in augmento: aliter in statu: in quibus dispōnibus similatur materie totius fe. licet hec dispositio nō sit illa: vt dixi. ℭ Ad secūdam cum dī. paroxismus potest habere suā declinationem: ꝛ tamē morbus nō declinabit. dicendum ꝙ ratio arguit: ꝙ hec declinatio non est illa: s3 ꝙ nō fiat simili modo. s. per similē dispositionē in mā: nō ꝓbat ratio ꝛ dico similē ꝛ nō eandē: q2 vt diximus supra declinatio vlīs est ꝑncipalius a virtute: sed particularis potest fieri calore putredinali euaporāte: vtraq3 ergo ē similis: q2 est euacuatio materiei. ℭ Ad rōnes qbus ꝓbatur: ꝙ distinctio hoꝝ tēporū nō fit quoad accñtia. dōm est ad ꝑmā: ꝙ sicut accñtia in tēporib⁹ vlib⁹ sequunt᷑ actionē calidi preter nām ꝙ est in mā agētis in mēbra: ita in tpib⁹ paroxismi. ℭ Ad aliam cum dicitur. ꝙ in statu paroxismi nō sunt accñtia lesiora: dico ꝙ imo. s. accñtia morbi vnius febris augmētabilis in toto paroxismo. Et cū dī ꝙ in ꝑncipio potest mori. dōm est ꝙ ēt in principio vlī pōt hō mori: dicamus ergo ꝙ sicut qui morit᷑ in principio vlī si vixisset vsq3 ad statum difficiliora fuissent accidētia status: sic qui morit᷑ in ꝑncipio paroxismi: si vixisset difficiliora accidentia habuisset in statu ꝑoxismi: suffecerunt aūt sibi ad mortem accidētia ꝑncipij paroxis. quidā ēn̄ fortior eo mortuus non esset in principio. Hec sunt in hoc quesito: que debent compleri per alias nostras questiones.

ℭ Sermo vlīs de febrib⁹ effimeris. Cap. v.

Cause oium specierū febris effimere sunt cause ꝑmitiue calefaciētes eēntialr: ꝛ calefaciētes ꝑ accñs de sūma occurrētiū ꝛ assūptoꝝ. s. i cibo ꝛ i potu: ꝛ passionū corporearū: ꝛ aīaliū: ꝛ ex doloribus ꝛ apatibus apparētibus: ꝛ sunt de eis ex opilationibus: quarū causa nō est primitiua.

ℭ Iā determinauit q̄dā cōia de fe. distinguēdo illas in tria ꝑª gña. hic exeq̄tur de vno quoq3 illoꝝ: ꝑ° de effimeris. 2° de putridis. 3° de ethicis. 4° cōplet ſmonē de putridis ꝛ annexis quibusdā in vno tractatu. ibi. 2°. (Putredo.) ibi: 3°. (In ꝑn° tertij trac.) ibi. 4°. (In ꝑn° quarti tract.) prima in duas. Primo ponit q̄dā gñalia de epi. siue dat sciētiam gñalē: secūdo spālē. ibi. (In febribus.) ꝑma in duas. Primo ponit quedā magis cōia ꝑscienda. 2° q̄dam cōmunia minus. ibi. 2°. (De ꝑpriētatibus). 3° ponit curā gñalē. ibi. 3°. (In omnib⁹.) Hoc dicit rubrica. (Sermo vlīs.) ℭ Hec aūt gñalia ꝛ ꝑscienda ꝑsūt dici de effime. Primo qd sit ipsa ꝛ iam patuit ꝑ ca° 2°. que sunt gñales cause eius: ꝛ h̄ vtile est ad curā ꝛ noticiā. 3°. quātū est tēpus ꝑdurationis ꝛ trāsit⁹, ꝛ confert ad curā ꝛ noticiā. 4° qualr se hn̄t in facilitate: ꝛ difficultate cure ꝛ noticie: ꝛ ēt vtile ad curā ꝛ noticiā. 5° q̄ sunt corpora aptiora ad illā: ꝛ est vtile ad curā ꝛ noticiā. q̄tuor g̃ facit. ibi. 2°. (Et iste qdē febres ſm plurimū.) ibi. 3°. (Et hec qdē febris.) ibi. 4°. (Et homines qdē velocius.) prima in tres. Primo ꝑmittit modos illarū causarū. 2° q̄dam declarat. 3° ponit quorūdam errores. ibi. 2°. (Et nō.) ibi. 3°. (Et sunt.) Questio. I.

Dubitat᷑ primo: q2 nō vī ꝙ effi. habeat cām: q2 effi. est morbus factus: vt primo de fe. dicitur ꝛ .8. ter. sed factū nō pēdet a causa. ℭ Respondet quidā ꝙ effime. in fieri h3 cām: q2 est effectus de nouo ꝓductus: sed in facto eē nō h3 cām: q2 in facto eē est calefactū esse in spiritibus: hoc aūt nō pēdet a cā nisi in fieri. Nos autē aliter diximus ꝙ effimera est vera febris fiens. s. in mēbris ꝛ sua causa corpalis est spūs inflāmatus. Questio. II.

Dubitatur secūdo: q2 dicit ꝙ cause effi. sunt primitiue: ꝫ. q2 fit effi. ab opilatione: ꝛ a bubone: ꝛ similibus. ℭ Dicūt ꝙ vere effimere fiunt a causis primitiuis. rō q2 in talibus est simplex inflāmatio in spiritibus durās vna die: talis aūt pura inflāmatio fit a causis inflāmātib⁹ sicut ira ꝛ silib⁹. nō vera autē pōt fieri a causis corpalibus. ℭ Dicunt ēt ꝙ cause corpales: vt bubones faciūt effime. sicut si eēnt cause ꝑmitiue: ꝛ hoc q2 nihil corporale ꝓuenit a bubone ad cor: s3 simplex q̄litas. ℭ Nos aūt dicamus ꝫ ꝑᵐ: ꝙ si effi. est inflāmatio in spū apta ꝑdurare vna die: ꝛ hec sit vera rō effimere. manifestū est: ꝙ pōt fieri a causis corpalibus: vt a bubone: ꝛ opilatione: vñ Auer. tertio coll3. Et si amplius ꝑduret h̄ est ꝑ accñs, sicut ꝓꝑ suā cām: sicut effimera facta ab ira ꝛ calore solis posset sic perdurare multis dieb⁹: stante solis vel ire calefactione. Dicemus igit᷑ ꝙ vt plurimū vera effime. fit a causis primitiuis: ꝛ raro autē a corpalibus: q2 faciūt frequentius fe. putridas. ℭ Cōtra scōm aūt apparet: ꝙ nō intelligit iste vir qd sit cā corpalis: ē. n. cā cōplexionalis: ꝛ cā cōpositionalis: siue cōmunicēt iste rē corporeā vel rē incorporeā: calor. n. epatis malus est cā male cōplōnis stomachi: ꝛ ē cā corpalis l3 nō cōmunicet mā3. Dicemus igit᷑: ꝙ apud medicū nō sic ē effi. vera ea: q̄ ex bubone ꝛ opilōne: vt illa q̄ ab ira: ꝛ h̄ q2 aduenit sibi itētio alia cure: ꝛ q2 de facto plus ꝑdurat. ℭ Cōsiderādū ꝙ calefaciētia q̄dā sunt ꝑ se siue talia sint formalr siue virtualiter: quedā per accñs ꝛ mediate vt opilatio. Cā corporalis dupl'r

ℭ A postematib⁹ apparentibus. Dicemus ꝙ iā posuit causas ꝑmitiuas a q̄bus plurimū fit effi. hic ponit causas corporales: ꝛ dixit apparētibus: quia intrinseca apata faciūt putridā. ℭ Dubitat᷑ q̄re dixit distinctim de doloribus. Dicendū ꝙ dubiū est: an sit cā primitiua vel corporalis.

ℭ Opilationib⁹. Idest quedā opilationes faciētes effi. hn̄t cās ꝑmitiuas: vt facte a balneo ꝛ frigiditate aeris: q̄dā ꝟo hn̄t corpales: vt opilōnes hūorales: ꝛ ab vtrisq3 fit effi.

ℭ Et nō ꝓueniūt cāe eaꝝ cū vehemētia sua ad hoc: vt ptrāseat illud: qd̄ inflāmat spūm: nā si ptrāseat: illud faciūt cadere in ethicā: aut i spēs febriū hūorū: quā dicem⁹. Cause. n. primitiue plerūq3 mouent añcedētes: ꝙ si mouerint eas ad putredinem: erūt febres putredinis.

ℭ Quia aliq̄s q̄reret: an cause ꝑdicte possint facere al's fe. q̄ effi. dicit ꝙ sic: si ptrāsit earū causarū vigor calefactionis: ꝛ calefaciat. s. in facto esse mēbra: vel hūores. Si enim cū vehemētia calefactionis earū nō pertrāseunt: sed solum spūs ponit in calefacto eē: est effi. Questio. III.

Sed querit Thadeus an cā hec calefaciēs possit facere ethicā principaliq3 putridā vel effi.

¶ Respondet ꝙ sic propter dispositionem ⁊ aptitudinem. Sed ista questio cadit in cap. de ethica.

¶ Et sunt qdam hominū q existimāt: ꝙ febris effimera non fit nisi ex labore spūs ⁊ corporis: ⁊ illud est error.

¶ Forsan hoc dixeruntq: tales motus ⁊ labores puras inflāmationes frequētius inducūt. Sed est error: qz vinuz ⁊ medicina calida ⁊ sol psūt purā inflāmationem inducere.

¶ Et iste qdez febres scdm plurimū recedūt in die vno: ⁊ raro ptranseūt tertiū diē. Naz si pertrāseāt illā q̄ztitatē: existimat̃ de eē eaꝝ: ꝙ ipse pmutant̃. Et intētio qdē pmutatiōis est: ꝙ retētio caliditatis ptrāsit spūz: aut ad corp⁹: aut hūorē. Licet sint de hominib⁹: q dicāt ꝙ ipsa quandoqz remanet sex dieb⁹: ⁊ cōsumit̃ integra cōsumptione: cui nō eēt similis: si pmutaret̃ ad genus aliud. Qō. iiij.

Contra qz Ysaac feb. 2°. dicit effimera potest durare quattuor diebus. ⁊ Gal. 8. ter. ¶ Dōm ꝙ vera effimera nō durat vltra diem: qz calor eius est retentus in spūs: a quo cito resoluit̃ ⁊ euaporat: imo ipse spūs cito ēt renouat̃: fere eniz ꝫ quālz cibi assūptionē: vt 2° terr. ꝓ ca°. sz nō vera multis dieb⁹ pōt durare ꝫm cause durabilitatē.

¶ Existimatur. Jdest extimabile est: sed non certum.

¶ Retētio. Jdest caliditas in scō eē talis. s. ꝙ retinet̃ in humorib⁹ vel mēbris: ad q̄ ptrāsit: ⁊ iō dixit notāter retētio.

¶ Licet. Uolūt dicere: ꝙ nō semp est verū ꝙ si ptrāseunt tertiū diē: ꝙ sit factus trāsitus: qz qdā dixerūt ꝙ effimera durat diebus sex. ⁊ cōsumit̃ integra cōsumptione: q̄ effimere ptinet: sz si trāsisset in genus aliud: nō sic fuisset cōsumpta.

¶ Cui Scilicet febri terminate in sexta die.

¶ Nō eēt silis ⁊c. Qz plus duraret. ¶ Sz ꝫ potuisset esse pmutata ad tertianā. que ēt in vno pxismo posset finiri.

¶ Amplius. Pōt pmutari in ꝯtinuā terminabilē i qnta die: sed effimera occupauit vnū. igit̃ recedit in sexta die a pn°. effimere. ¶ Dōm ꝙ Auicē. loquit̃ in eo: qō plurimū euenit: ⁊ loquit̃ illoꝝ auctoritate. Euenit aūt plūmūꝙ fe. ethice: aut putride: in q̄s pmutat̃ effi. non finiunt̃ in sexta die a pn° de ethicis est certū: sz de putridis ēt apparet: ꝙ frequētius sunt ꝓlixiores q̄z qnqz dierū ēt ille: que accidunt ex effime. accidūt corpib⁹ aliq̄liter idispositis: qz si fuissent para corpa illa: tūc cā pmitiua non ꝓus fecisset effi. ⁊ posset dici ꝙ per hoc ꝙ dicit integra cōsumatione intelligit vniformē terminationem absqz accidētibus creticis: ⁊ diuersitatib⁹ accidentiū qō non contingeret si esset putrida.

¶ Et hec qdē febris ē facilis curatiōis: ⁊ difficilis cogniōis: ⁊ fiūt pncipiū ethice. Qō. v.

Dubitat̃ an effimera sit difficilis cognitionis: videt̃ qō nō p Gal. primo de differentiis febriū vbi vult qō cognitio eaꝝ est facilis: qō p experiētiaz cōfirmat pcipiēs in pma exacerbatiōe locum ⁊ dietā reuerti ad cōsueta: vt non debens amplius febrire. s. qz fuerat effimera. ¶ Jn hoc est multiplex modus dicēdi. Quidā dixerūt ꝙ effime. sola est facilis cognitiōis: sz cōplicata aliis difficilis. ¶ Alij dixerūt: ꝙ cognitio respectu cure est difficilis: nā cura est tā facilis: ꝙ cognoscere est difficile respectu facilitatis cure. ¶ Alius modus dicendi est Dy. ⁊ meus: ꝙ effime. est difficilis cognitionis: qz accūtia sua nō sunt manifesta multū: ⁊ ꝓpie in pncipio: ⁊ hoc apparet: qz nec vrina nec pulsus ē multū pmutat̃ ab eo: ꝙ ꝫm nām nec ēt q̄litas corporis: non enim in effime. est calor acutus: ⁊ forsan q̄nqz nō ipedit ꝯuersationes hūanas. ¶ Ad ꝯtrariū dōm dupliciter. pmo ꝙ Auic. loquit̃ hic in pn°: Gal. in ꝓcessu paroxismi: ⁊ est solo Thadei. Aliter ꝙ cognitio effime. in pn° nō est facilis. sz eo existēte ⁊ finito pōt faciliter cōprehēdi ꝙ fuerit pxismus effime. ⁊ ꝙ hō amplius febricitare non debebit. Questio. VI.

Dubitat̃ 2°. an ethica sit facilis curatiōis: ⁊ difficilis cognitionis vīr ꝙ nō: qz est dispositio fixa: vt habīmus, ⁊ pmutatio magna. ¶ Dōm ꝙ pn̄m ethice est difficilis cognitiōis: qz nō sunt accntia in pn° sui vehemētia: ⁊ ꝓpie corporis exiccatio. ¶ Alij dixerūt: ꝙ ē difficilis cognitiōis respcū aliaꝝ spēꝝ ethice. ¶ Thade⁹ dixit ꝙ est facilis curatiōis: qz in pn° nō est facta ꝯsumptio humiditatis. Sz velut qdā ebulitio in hūiditatibus: vt appet ꝑ de differētiis febriū: vsimo ponit Gal. ꝙ ē facilioris curationis q̄z putrida. ¶ Moderni aūt qdā pauperes expiētia ⁊ scia: valde mirant̃ de h: qz dicūt ꝙ ethica est fixa in mēbris duris: ⁊ iō difficilioris curatiōis est q̄z putrida. Sz sermo hic est rudis. nā in ethica est simplex intētio: ⁊ in pma spēcū nōdū sit facta in humiditatib⁹ ꝯsumptio: modic⁹ labor in infrigidādo pducit ad caloris remotionē ⁊ curā pfectā: nec est difficile hoc: q̄uis mēbra radicalia sint calefacta: nō eniz calefactū eē dicit magnū periculū. sed dicit calorez in termino: qui vt alibi ostēdimus: pōt eē minor q̄z calor qdā in motu: in putrida aūt cū sit intētio cōposita: nō sufficit alteratio: sed oportet euacuare: qō non leuiter fit.

¶ Et homies qdē veloci⁹ cadētes in febres effimeras ⁊ q vehemētius ledunt̃ ab eis si erret̃ in eis sunt illi in qbus calor ⁊ siccitas sunt magis vincētes. qm̄ puenīūt velociter ad ethicaz ⁊ tertianaz. Deinde illi in qbus calor ⁊ humiditas vincunt. qm̄ perueniunt velociter ad febrez putredinis. Deinde illi in qbus calor est plus. Deinde illi in quibus est plus siccitas:

¶ Jsti sunt sermones Gal. 8. ter. penultimo caplo: ⁊ cōsidera: ꝙ hic ordo corporū nō solū paratorū ad effime. sz eorū qui cū h nocent̃ ⁊ timent̃ de trāsitu in aliā febrē. Primum ergo in hoc ordine ē corpus calidū ⁊ siccū. Scdm ē corpus calidū ⁊ humidū. Tertiū est corpus calidū tm̄. Quartū ē corpus siccū tm̄. Est ordo alius istoꝝ corporū: vt nocent̃ a ieiunio. Et pm̄ ē calidū ⁊ siccū. Scdm siccū. Tertiū calidū. Quartū calidū ⁊ humidū: vt qdā dixerūt. ⁊ tu cōsidera.

¶ Et cū illis q habent complexionem siccam ⁊ calidam accidit fames: ⁊ aduenīūt cū ea vigilia: ⁊ labor animalis: ⁊ labor corpore⁹: festinat ad ipsum febris effimera cū horripilatiōe quadam. Qō si nō succurrat̃: ⁊ cibet̃: statiz festinabit ad ipsum febris putredinis. Qō. vij.

Dubitat̃ qūo effime. aduenit cuz horripilatione cū non incipiat cum rygo. vt in sequenti ca°.

¶ Dōm ꝙ effim. de sui nā nō hz horripilationē: qz est fe. nō pendēs ab hu. sz accidētal'r ex nā corporū: in qbus sunt hūores acuti: vt in cholericis qui laborauerūt ⁊ ieiunauerūt aliq acuti vapores surgūt: q faciūt horripilationez. vñ illa inchoāte Gal. cibauit hoiem decimo ter. 3°. capitulo.

C ¶ Signa ꝓpria febriū effimeraꝝ distinguētia eas ab aliis. Cap. vj.

E proprietatibus earū est: ꝙ ipse nō fiūt a causis antecedentibus.

¶ Jam dedit sciam gnālē magis: hic dat sciētiā gnālē min⁹ respectu illius. ⁊ primo signa qbus effime. ab aliis distinguimus. 2°. determinat de pmutatione eius. 3°. ponit signa pmutationis. ibi. 2° (Cum expedit.) ibi. 3° (Significatio.) Prima in tot quot ordines signoruz ponitre videntur

in summa decē. lꝫ ad ampliorē numerū p̄ſt reduci ſumēdo qͦcūq; ſignū. ibi. 2ͦ (Neq; incipiūt.) ibi 3ͦ. (Et eſt inflāmatio.) Et cetera patebūt. ¶ Conſiderādū ꝙ cā antecedens hic ſumit̄ p cā corporali licʒ ſi ſit cōiuncta. effime. n. nō ſiunt ꝓ ꝓpie cauſis corpalibus. ſ. vere effime. vt dictū eſt. ¶ Sed tu. d. Auerro. quarto colliget ponit ꝙ oīs effimera ſit a cā primitiua. ſʒ nō cōuertit̄. ¶ Dōm qͦd loquit̄ de vera effi.

¶ Neq; incipiūt cū coartatione: licet ꝙ ipſe nō incipiūt ſcd̄m plimū cuʒ rigore ⁊ frigore extremitatū: ⁊ ꝓfundatiōe caliditatis ⁊ declinatiōe ad pigritiā ⁊ ſōnū ⁊ ſubmerſionē pulſus ⁊ ſubtilitatē eius ⁊ diuerſitatē eiꝰ: ⁊ puritatē ipſius.

¶ Immo fortaſſe accidit in principio earū ſimilitudo frigoris ⁊ horripilatiōis ⁊ punctio: cuius cauſa eſt vapor chimi mali: ⁊ remouet̄ velociter ⁊ accidit ſed raro rigor propter multitudinem vaporū ledentiū lacertos propter pūctionem ſuam ſuperflua multitudine.

¶ Hec eſt ſcd̄a collectio ſignorū ſumpta ex mō ſue inuaſionis ⁊ vult ꝙ cū fe. putride incipiāt cū coartatione caloris. vnde fit rigor: frigus: ſubmerſio pulſus ⁊c̄. hoc non fit in effi. cum non pendeat a materia.

¶ Immo fortaſſe. Declarat ꝙ ſʒ plīm ſit ꝙ dixit. q: qn̄q; accidit ſilitudo frigoris ꝓꝑ vaporem malignum. ¶ Dubitat̄ quare dixit ſimilitudo frigoris. imo videt̄ verū frigus factum ex ꝓuatione calidi in extremis ⁊ retractione intus ſicut in tertiana. ¶ Dōm ꝙ forſan vocat ſimilitudinem frigoris frigus ꝓuatiuū quale eſt in tertiana reſpectu flegmatice. ⁊ forſan ꝙ frigus validū fuga caloris inductū non ſit in effi. q: talis ſit ꝓpter punctionē: vnde calor fugit. ſʒ punctio facta in effi. licet ſit vera: non tn̄ eſt magna perdurans ſicut in tertiana: vel in rigore cauſonis: ⁊ ïō nō ſit validum frigus: ē ergo ſimilitudo frigoris: lʒ poſſit eē pūctio vera: ⁊ ideo Auic. nō dixit pūctionis ſimilitudo. ſed punctio vera facta a vapore calido acuto: ſed tamen non perdurat.

¶ Et horripilatiōis. Q: ēt nō ſit vera horripilatio ſicut ī humoralibus: ſʒ ſimilitudo horripilationis: q: vapor caloris calefacit: ⁊ pūgēdo retracto calido infrigidat: ⁊ iſta nō ē vera horripilatio: ſic̄ illa q̄ fieret ex chola flegmati mixta.

¶ Cuius cā. Scilʒ frigoris: ⁊ horripilationis ⁊ punctionis.

¶ Et accidit ſʒ raro rigor ꝓpter multitudinē vaporū. Intelligit p rigorē typū cū frigore ⁊ motu qualis ſit in tertiana qn̄q;. ſed raro in effi. reperit̄ talis vaporū calidorū multitudo. eſſet enim iā potius humoralis caloris tūc q̄ʒ effime.

¶ Et eſt eius inflāmatio nō mordicatiua aſpera imo bona ſic̄ calitas corpis laborātis ⁊ ebrij.

¶ Hec eſt tertia collectio ſignorum ex tactu caloris. dicit ꝓͦ ꝙ caliditas non eſt mordicatiua: non aſpera. ¶ Contra. q: calor eius fundat̄ in ſubſtātia ſubtili. ¶ Dōm ꝙ non mordicat ſicut putredinalis. ⁊ lʒ ſubſtātia ſit ſubtilis: ex hoc cito imprimit: non tamen multum imprimit.

¶ Aſpera. id eſt non aſpera: quia non arida.

¶ Bona. id eſt mitis ad tactum.

¶ Et ebrij: nō bona reſpectu ſanorū: ſed reſpectu aliarū feb. ⁊ hoc apparet q: dixit: ⁊ ebrij. Calor enim ebriorū malus eſt qn̄q; occidens: vt in cōmento affo. apparet. Si inebriatus aliquis ⁊c̄. Eſt tamen caliditas mitis ad tactum. ſ. vaporoſum. ſ. vaporibus vinoſis.

¶ Laborantis. id eſt exercitati.

¶ Et cū eſt vrina in primo die digeſta ⁊ pulſus bonus. tūc iudica ꝙ eſt febris effimera ⁊ illud ideo qm̄ vrina nō alterat̄ in ea iquantū ipſa eſt effimera. ⁊ eſt ſedimē eius digeſtū nō decliue ad colorē humoris ⁊ eſt qn̄q; nubes eius pendens qn̄q; eſt natās boni coloris: ⁊ qn̄q; accidit vt non equet̄ color eius tamen eius ſubſtātia eſt equalis ⁊ nō alteret̄ color eius niſi propter id qͦd aſſociat̄ ei de cauſa alterationis vrine. quāuis non ſit illic febris effimera ex eo qͦd dicemus in tertiana. ⁊ ſimilibus ei.

¶ Hec eſt quarta collectio ſignoꝝ. ¶ Conſiderādum ꝙ per hoc ſignū maxime diſtinguit̄ a putrida vt apparet ex eadē ſententia Gal. primo de differentijs feb. poſſet enim in principio ethice apparere digeſtio in vrina: ⁊ forſan ſubiunxit pulſum bonum: vt differret ab ethica incho antē in qua nō ſic eſt bonus pulſus. Queſtio. I.

Dubitatur an per vrinā digeſtam ſignificemus in effimera. videtur ꝙ non: q: non eſt febris māllis: digeſtio autē eſt materie. ¶ Dōm ꝙ per ſignū digeſtionis non ſignificamus in effi. directe. ſed quaſi indirecte: q: ſignificamus. ſ. alterationem malā nōn eē in mā: nec corpus eſſe trāſmutatū: ſʒ in ſuis humoribus ad aliquā corruptionem: qͦd per ſuā hypoſtaſim poſſemus ſignificare: ⁊ has duas rationes innuit. Auicē. primā ꝙ alteratio vel corruptio non ſit niſi in humoribus ponit: cuʒ dicit: nō alteratur niſi inquātum eſt effi. i. eſt alteratio in ſpiritu nō in humoribus: ſecundā. ſ. ꝙ humores non ſint inficientes vrinā ponit cuʒ dicit: non eſt decliue ad colorē humoris. i. non ſunt corrupti vel putridi humores. vnde fiat hypoſtaſis illis ſimilis ſicut in fe. cholerica poteſt fieri citrina hypoſtaſis: ⁊ in flegmatica alba viſcoſa. ergo qualis erat hypoſtaſis antequā eſſet effi. talis fere eſt modo. ¶ Ex quo apparet ꝙ ſi in ſua ſanitate non habeat vrinā crudā abſq; hypoſtaſi: ꝙ talē oportet expectare in principio effi. ⁊ hoc intelligēs Auicē. dixit: quādoq; eſt ſedimē ⁊c̄. q. d. nō ſemper. Sed ſi homo in ſanitate habeat ⁊ apparet ꝙ trāſmutatio in colore vrine ab effi. verſus tincturam non bonam promptior eſt q̄ʒ trāſmutatio in ſubſtātia: q: ſola flāma pōt eſſe cā tincture: licet non ſit cā male hypoſtaſis: ⁊ ideo ſubdit: ⁊ quādoq; accidit vt non equetur color ⁊c̄. talis autē coloris alteratio non eſt appropriata effi. imo pōt euenire a coloribus aſſociatis alijs fe. vt tertianis: ⁊ ſimilibus. Et forſan intelligit alterationē in colore ex flāmis mēbrorum interiorum. verbi gratia. ex calefactione epatis: contingit enim in febre effi. apparere vrinaʒ igneā: non propter cām ex effi. ſed propter flāmā epatis: que poſſet eſſe: ⁊ ſi non eēt effi. ⁊ poſſet eſſe in tertianis: ⁊ ſimilibus: vel quandoq; eſt non calor bonus: q: homo eſt aptus inflammari in epate plusq̄ʒ ſit in frenesi. Queſtio. II.

Dubitat̄ an per ſignum digeſtionis apparens prima die in effi. diſtinguamus eā a putrida. ¶ Videtur ꝙ nō. q: prima die in fe. putrida aliqua poteſt apparere ſignum digeſtionis vt ſupra. tertio capͦ. ¶ Amplius Non videtur ꝙ in prima die appareat ſignum digeſtiōis in effi. q: poteſt fieri ex nauſeatiua ſacietate: ⁊ cruda erit vrina. ¶ Amplius. Digeſtio ſit maxime per ſpūm: ſed ille eſt factus extraneus. ergo ſua operatio ledetur: febriēs enim eſt eger: ⁊ eger eſt leſus: vt infra Auicē. ¶ Dicēdum ꝙ in effi. inquātū ſunt effi. ſtatim apparet digeſtio in vrina id eſt vrina bona non ſolū in prima die: ſed in principio diei ſcilicet cum inuadunt. Ratio eſt. q: effi. vt effi. non includit corruptionē humorum: ſicut putrida includit: ⁊ in effim. eſt ſpūs calefactus non maligna multum calefactione. ſed ſatis ſuaui ⁊ miti: ⁊ has rationes Auicē. ponit in litteris quāuis tamē inquātū effi. ⁊ ſic in veris effimeris appareat vrina mox digeſta. per accidēs tn̄ ⁊ ꝓpter cauſas: que hoc

faciunt:etiā si non esset effi. potest vrina apparere cruda⁊in/digesta:vel mala in colore ⁊ substātia:sicut si cū effi. coniū/gaꝛ malitia epatis:vel stomachi vel aliqui mali humores in ꝑtibus epatis versus venas moti:que cause non sunt ab effi. vt effi. q2 si nō esset effi. sed esset tertiana vel alia dispō faceret illā malā vrinā. ⁊ hoc mō pōt exponi lr̄a:que dicit. ⁊ nō alteraꝛ color eius. s. vrine ⁊ hypostasis:⁊ sic nō altera/tur suba nisi ꝓpter aliud. ℭ Ex qbus supradictis colliget ꝙ multe possunt eē cause:qbus accidit ꝙ in principio effi. nō appet digestio i vrina:siue sit vera effi. siue nō vera effi. ℭ Ad cōtrariū dicēdū qḋ in primo die in feb. putrida. bñ pōt apparere signū digestionis:sed nō mox in ꝑncipio dieꝛ sicut in ꝑncipio effi. ℭ Ad secūdā apparet solutio:q2 illud est ꝓpter nauseā⁊ nō satietatē:que faceret illud:ēt si non eēt effi. ℭ Ad tertiā dicēdū:ꝙ lꝫ spiritus sit distēperatus:non tamē ex hoc sequitur humores habere corruptionē ⁊ pu/tredinē:q2 hypostasis nō appareat: vel appeat mala:sicut in putridis fe. ℭ Sꝫ tu. o. habēs effi. nō bene digeret cibū in suo stō nec chilum in epate. ℭ Dōm ꝙ nō ꝑꝑ hoc appa/ret. cruditas in vrina:q2 defectus ille est paucus. vt Ysaac secundo feb. vel propter hoc non erit in humoribus epatis ⁊ venarum corruptio sicut in putrida feb.

ℭ Et pulsus est declivis ad spissitudinē ⁊ for/titudinem ⁊ magnitudinē: nisi in ea que est a passionibus debilitantibus: ⁊ nisi fuerit in sto/macho humor mordicatiuꝰ: aut frigidus: aut causa alia de his: que mutāt pulsum preter fe/brem. ℭ Et raro quidē diuersificatur: si vero diuersificeꝛ erit ei ordo. Nam si diuersificetur illud: tūc erit ꝓpter causam aliam antecedētē febrē: aut vicinātē ei: sicut est labor vehemēs: aut mordicatio vehemēs i visceribꝰ: ⁊ similia his. ℭ Et qñq2 accidit vt induretur pulsus ꝑꝑ frigus vehemēs: ⁊ inspissans infrigidans: aut ꝓpter caliditatē solis vehemētem exiccantē: aut ꝓpter vehemētem laborem exiccantē: aut famē: aut angustias: aut vigilias: aut euacua/tiōes. ℭ Et qñq2 festinat in eo dilatatio: ⁊ tar/datur cōstrictio: ⁊ nō festinat plusq̄ nālis nisi raro ⁊ cū velocitate pauca: qm̄ necessitas euē/tatiōis in eo est vehemētior q̄ necessitas edu/cendi vaporē corruptū: vapor nāq2 in eo non est corruptus cōparatione sui ad equalē. Im/mo est bonus comparatione sui ad eum.

ℭ Hec est quinta collectio signorum ex pulsu. ponit autē si/gnum ex pulsu secundum sex genera. primo est spissus pro/pter aditā necessitatē: ⁊ sequiꝛ ex hoc ꝙ sit velox vt appa/ret ex cañ. Aui. primo libro fen secunda capitulo de pulsu etatum. Tertio est fortis. Questio. III.

Contra. Q2 est virtus debilis cū sit eger. dicendū ꝙ apparet fortis: q2 pulsus velox ⁊ magnꝰ ap/paret fortis: lꝫ nō sit. vt in introductorio pulsuū: vel dicēdū est: ꝙ est fortis respectu pulsus aliarum fe. in qbus magis deficit virtus: hic enim pulsus parū deficit a pulsu sani: vñ Ysaac fe. secūdo capº de signis fe. effi. dicit. Pulsus patien/tium effi. nō differt a pulsu sanorum nisi in velocitate dya/stolis: ⁊ tarditate cōstrictionis. s. respectu velocitatis sisto/lis: ⁊ tunc Auic. ponit casus: quibus in effi. nō ꝓpter effi. effi. potest fieri pulsus paruus ⁊ debilis ⁊ rarus: ⁊ est pas/sio debilitās: vt restrictiua vł euā ⁊c̄. quarto pulsus est eq̄/lis ⁊ non diuersus: ⁊ si diuersus est: est ordinatus q2 nō est ibi materia grauans: sed si est: est vaporosa.

ℭ Nam. pro sed. Si diuersificetur. s. ab equalitate ⁊ ab or/dine: q2 fiat diuersus inordinatus erit propter causā: que accidit anteq̄ sit fe. vt q2 nimis laborauit. vel que accidit cum est fe. ⁊ hoc est: ꝙ dicit vicinātē: sicut mordicatio ⁊c̄. vel etiā labor animalis potest accidere cum est fe. ⁊ non sic corporeus: cum febricitantes debeant in lecto quiescere vt in cōmento asso. Febricitātibus non omnino in superficie. Quomodo autem labor ⁊ mordicatio diuersificēt: ⁊ inor/dinent pulsum: sciatur ex scientia causarum pulsus.

ℭ Et similia. Ut superflua cōo vel assumptio ciborū malo/rū: ⁊ in suma omnis causa: qua potest fieri pulsus inequa/lis ⁊ inordinatus. ℭ Dubitatur: q2 dicit ꝓpter cām antece/dentē. cū tñ dixerat supra effime. nō fieri a causis antecedē/tibus. ℭ Dōm ꝙ causa antecedens sumiꝛ dupliciter. qñq2 pro causa corporali distincta ꝯtra causam primitiuā: ⁊ sic sumebaꝛ supra cū dixit: ꝙ effimere nō fiunt a causis antece/dentibus. Qñq2 sumiꝛ pro cā veniēte ante feb. vel aliā di/spositionē: ⁊ distinguiꝛ cōtra cām vicinātē: que venit simul cū feb. ⁊ hoc mō sumiꝛ hic: labor enī corporeus vel aialis est cā primitiua ⁊ nō antecedens ꝑmo modo. ⁊ siue sit vici/nās: siue antecedēs secūdo mō. i. ante febrē veniens: potest mutare pulsū: quinto mō pulsus est debite lenitatis nō du/rus accidit autē ꝙ induratur ꝓpter causas: quas ponit. Cā añs fe duplex

ℭ Et quādoq2 festinat. Hic ponit signum comparādo sisto/lem ad dyastolem: ⁊ vult ꝙ dyastoles festinat. i. est velox: ⁊ sistoles tardat respectu dyastolis: imo sistoles nō festinat. i. non est velox supra naturalem sistolem: nisi raro ⁊ parum: ⁊ illud est quādo essent multi vapores: ⁊ tūc assignat cām cōmunem notā: ⁊ ponitur ab Haly. in tegni tract. secundo lxxviij. cōmento. ⁊ a multis alijs. Questio. IIII.

Dubitatur. Q2 dixit quādoq2 festinat: imo semp ē hoc. vt Gal. innuit primo de differētijs feb. ⁊ Ysaac secundo feb. ℭ Dicēdum primo: ꝙ est impro/prius modus loquendi: secundo ꝙ illud est in veris effi. ⁊ inquātum sunt effi. raro autem reperiuntur vere: ⁊ vt plu/rimum cum eis coniunguntꝛ alie cause: que permutāt sisto/lem permutatione multa. Tertio potest respōderi: vt alias diximus: ꝙ dyastoles est maior sistole: ⁊ hoc est semper: sꝫ velocitas in eis ambabus supra naturalem: vel spissitudo non semp est manifesta: q2 debet compleri necessitas addi/ta cum magnitudine: cum non sit multū magna necessitas: est enim calor eius vt laborantis ⁊ ebrij. Si autem multus addatur calor: ꝙ non fit semper: tūc apparet distinctio ma/nifesta in velocitate dyastolis ad sistolem: licet tres solutio/nes sint nostre: prime due sunt magis conuenientes ⁊ tertia pōt defendi: lꝫ nō sit consona ꝟbis Gal. scdo de crisi cū dicē ꝙ i effi. pulsus addit i velocitate: ⁊ mīoriēs i magnitudie.

ℭ Et cum ambiguus sit tibi pulsus ⁊ cōstrictio ipsius: tūc scias ex anhelitu: ⁊ pulsus qdē re/dit post eradicationē eius ad ꝯsuetudinē eius naturalē in illo corpore: ⁊ hoc est signū bonū.

ℭ Hec ē sexta collectio signoꝝ ex pulsu ⁊ anhelitu: ⁊ q2 pul/sus potest esse ambiguus in sui sistole: q2 nō cōprehenditur ſm Ras. xvj. continentis in fine ⁊ in. xvij. primo capitulo ⁊ decimo libro Almansoris: ⁊ nos sumus in hoc cum eo ⁊ contra Gal. vt ꝓbauimus super ꝑmo cañ. fen secūda ideo considera anhelitū: cuius sistoles apparebit tibi ad visū.

ℭ Pulsus redit. Quia faciliter resoluiꝛ calor ille. Et in hoc signo ad distinguendum effi. a putridis valde cōfidit Gal. in 3º ad Glauco. tertio capitulo dicens. Nulla aliarū feb. ad id ꝙ ſm naturam reuertitur: neq2 si multum tempus in/ter mediū finis primi ⁊ principiū secundi fuerit paroxismis sicut in tertianis ⁊ quartanis: in illis enim semper remanet feb. signum: in effi. vero totum deletur paroxismo cessan/te: ⁊ hoc intelligit Auicē.

¶ Est signum bonum scilicet in significando ꝙ sit effi. licet etiam sit bonum ex alio.

¶ Et scias penitus: ꝙ quotiens vrina ⁊ pulsus sunt boni: significant ꝙ febris est effimera: et quando non sunt boni: non oportet: vt non sit effimera. Multotiens enim est in ea vrina tincta: pulsus diuersus: ⁊ debilis: ⁊ paruus.

¶ Hec est septima collectio signorũ ex pulsu bono: ⁊ vrina: que in alijs feb. plus permutant̃ q̃ in effi. Ideo pulsus bonus: ⁊ bona vrina effi. significant: non tamẽ pulsus malus ⁊ vrina mala significant: ꝙ nõ sit effi. q2 posset pulsus ⁊ vrina mala esse: ⁊ esset effi. quorũ malicia esset nõ ꝓpter effi. sꝫ propter aliã cãm: vt supra apparuit: ⁊ hoc est ꝙ dixit. Qñ nõ sunt bonus pulsus ⁊ vrina: nõ opꝫ vt nõ sit effi. ⁊ tũc ꝓbat ꝙ bonus pulsus: ⁊ bona vrina significent effi. q2 cum effi. multotiens reperit̃ bona vrina ⁊ bonus pulsus: ⁊ hoc est qđ dixit: multotiẽs nõ ẽ in effi., vrina tincta ⁊ pulsus ⁊c. sed vrina bona ⁊ pulsus bonus. ergo signũ effi. erit pulsus bonus ⁊ vrina: ⁊ innuit per hoc ꝓbationẽ alterius sui dicti. s. ꝙ nõ sequitur: est vrina mala ⁊c. ergo nõ effi. q2 qñq3 est effi. cũ vrina mala: lꝫ multotiẽs nõ sit mala: ⁊ sic saluat̃ littera: que dicit multotiẽs enim est. i. accidit aliqñ: ꝙ ẽ ⁊c. Hic autem fuit facta instãtia nobis: ad cuius esse sequitur hoc: ad eius nõ esse sequitur ↄtrariũ: vt Mesue de consolatione scđo caplo. Si igitur vrina bona significat effi. ergo quãdo nõ est bona significat ꝙ nõ est effi. ¶ Dõm ꝙ ꝓpositio illa verificat̃ in causis ⁊ effectibus cõtrarijs equatis.

¶ Et de illis que significãt: ꝙ ipsa est febris effimera est vt sit principium eius facile ⁊ leue ⁊ sit augmentum eius non addens supra duas horas: ⁊ neq3 associentur statui accidentia vehementia: et vt nõ accidãt in ea accidẽtia praua: ⁊ non sit in ea ebullitio caloris vehemens: ⁊ minorẽtur cum ea dolores: ꝙ si cum ea dolor fuerit capitis: aut dolor alius non sit fixus inseparabilis post eradicationẽ eius: ⁊ hec quidem significat ꝙ ipsa est effimera.

¶ Hec est octaua collectio signorum.

¶ Principium facile. Per priuationẽ accidentium dictorũ in p̃n° paroxismi putridarum. ¶ Leue. In calore: vel. i. leuiter ab infirmo portabile. ¶ Contra q2. xvij. continentis primo caplo effi. in p̃n° non leuis est. ¶ Dõm ꝙ intelligit nõ leuis. i. nõ obtusi caloris: ꝑ typũ frigoris vel rigoris.

¶ Augmẽtũ nõ addẽs supra duas horas. Hoc est inuẽtũ ꝑ experiẽtiam: nec posset ꝓbari nisi ꝙ cito ⁊ breui tpe venit ad augmẽtũ sui esse: siue ꝑ augmẽtũ itelligam⁹ calorẽ vlti^m in spũ ipressũ a cã extrinseca: ⁊ de hoc nõ credo ꝙ fuerit mẽs Auic. siue itelligam⁹ vlti^m caloris ꝙ spũs calefacti ponunt̃ in mẽbra: ⁊ de hoc credo ꝙ sit sermo: spũs enim inflãmati velociter mouent̃ ꝑ mẽbra ⁊ illa inflãmant dando vltimũ caloris: ꝙ possunt licet nõ in facto esse: q2 esset ethica.

¶ Accñ° vehemẽtia. i. itẽsione: aut nũo. Praua. In malicia.

¶ Dolor nõ sit fix⁹ post eradicationẽ ei⁹ effi. Q2 siue sit dolor a mala cõplone: siue a vaporib⁹ statim recedit ⁊ ꝑfecte qđ nõ sic ↄtingit in eradicatiõe poxismi putridarũ. Qõ. V.

Dubitatur Utrũ effi. hẽat quattuor tpa: videt̃ ꝙ nõ: q2 est morbus factus. viij. terap.

¶ In ↄtrũ ẽ Aui. hic q sibi iponit p̃n^m leue: augmẽtũ citũ ⁊ statum nõ prauũ: ⁊ declinationẽ perfectã. ¶ Dõm p̃ ꝙ hic est sermo de veris effi. de qb⁹ ampli⁹ dubitat̃: ⁊ ex h̃ apparebit qđ sit dõm de nõ veris: vt de illis: que fiunt a bubone ⁊ similibus. 2° ꝙ hec effi. non hꝫ tpa penes mãm: que in tota morbi duratione alteret̃ ⁊ expellat̃ vltimo sicut in feb. putridis: q2 effi. nõ pẽdet ab hũore. 3° ꝙ effi. ꝓ ꝓprie non hꝫ poxismos piodicãtes. Rõ q2 piodicatio: vel poxismatio est ex motu mãe: ſm varietatẽ sue ↄgregatiõis ⁊ expulsionis de pte ad ptẽ: vt 2° de diũis feb. hꝫ g̃ ꝓ effi. solũ vnũ poxismũ: siue poxismũ: siue qđ aliud velis noiare: in quo assignabimus sua tpa. Differt aũt effi. hre vnũ poxismũ ⁊ tertianã hre vnũ: q2 tertiana põt de sui rõne hre pl'es poxismos piodicãtes: ↄtingenter aũt hꝫ vnũ: sꝫ effi. de sui rõne hꝫ vnum poxismũ ⁊ nõ pl'es piodicãtes. ↄtingẽter aũt hꝫ pl'es piodicãtes: vel nõ piodicantes. Rõ p̃mi: q2 mã cholica sed mota hꝫ in sui rõne: ꝙ possit disponere mẽbra ad reaggregationẽ noue mãe: accidit aũt ꝙ qñq3 h̃ nõ facit paucitate: habilitate: ⁊ subtilitate. Rõ scđi est: q2 effi. hꝫ suũ ꝓductum a cã extrinseca. ꝓ bi gr̃a. calore sol. accidit aũt ↄtigẽter ꝙ hõ iterũ reuertat̃ ad solẽ: ⁊ iterũ fiat effi. ¶ Quarto ꝙ in h̃ vno poxismo effi. dupl'r possum⁹ imaginari tp̃s ⁊ successionẽ: vno modo quãtum ad dispõnem. s. calorem procedentem in spũ a causa extrinseca calefaciente: ⁊ quãtum ad hoc nõ habet tempora: q2 talis calor est factus in spiritu repẽtus. ¶ Sed. t. d. nõne sicut stante calefacto esse in humore dicimus putredinem ⁊ corruptionem humoris esse in fieri ſm suam opinionẽ. ita stante calefacto esse in spũ poterit spũs corruptio eẽ fiens. Amplius. Añ calefactũ eẽ est calefieri. ¶ Dõm ꝙ licet ista sint ex natura rei: nõ sunt tamẽ a medico bene distinguibilia: nec sibi manifesta. ¶ Alio mõ possumus imaginari tp̃s fieri in paroxismo effi. quantum ad illud qđ de calore pendet in membris a spiritu calefacto: ⁊ vt sic possum⁹ ponere tpa in effi. nã stãte spũ in calefacto eẽ mẽbra diuersimode disponunt̃: eo. n. istãti vl' tpe quo spũs sunt nũc i calefacto eẽ: ⁊ nõ prius. mẽbra icipiũt calefieri: ⁊ h̃ est p̃n^m effi. ⁊ q2 hoc nõ est a mã: idõ nõ sunt accñtia p̃ncipij poxismoꝝ putridarũ. nisi ſm mo^m accñtalẽ supra declaratũ. In 2° pte tpis auget̃ calor in mẽbris: ⁊ est tp̃s augmẽti: ⁊ cito finit̃. In 3° durat vlti^m: ad qđ est deuẽtũ ĩ gradu caloris in mẽbris: ⁊ est deuẽtũ nõ ꝑ calefactũ eẽ: sꝫ ꝑ calefieri nõ plus intẽdit. In 4° parte recedit calor a mẽbris refrigeratis ⁊ euaporatis spiritib⁹ ⁊ vaporib⁹: ⁊ q2 corpora subtilia sunt non remanet de eis vestigiũ post paroxismũ sicut de humoribus putridis: ⁊ sic Auicẽ. distinguit tempora.

¶ Ad rõnem cum dr̃. effi. est morbus factus. verum est in spiritu: ⁊ quãtũ ad illud nõ habet tpa mẽsurãtia: sꝫ quãtũ ad fieri qđ pẽdet in mẽbris a facto spũ: nõ sic. Qõ. VI.

Dubitatur 2° an effi. possit habere prauitatẽ: qua occidat. Q2 nõ: q2 nõ ponitur morbus de quo sit dubietas: esset enim acutus: vt supra dicit Auic. ¶ Amplius. Credit̃ cõmuniter ꝙ interpollate fe. non sint mortales. ergo multo minus effi. ¶ In cõtrariũ q2 effi. est passio in spiritu: qui est nobilis pars in corpore: non igitur videtur incõueniẽs ꝙ occidat. ¶ Cõmunis respõsio est: ꝙ effi. nõ possit eẽ mortalis: q2 fe. nõ est mortalis: nisi vl' multa malitia q̃litatis: vel multa mãe quantitate: que non sunt in effi. ¶ Cõsiderãdum tñ ꝙ fe. putride ꝑ tres cãs videntur maxime inferre mortem. ⁊ hoc de eaꝝ rõne: vna est excessus q̃litatis calide: scđa venenositas in mã putrida vt in pestibus ⁊ in fe. de cholera eruginosa si fit ab ea. tertia resistẽtia materieꝝ ad euõnẽ: ⁊ hec cã final'r reducit̃ ad q̃litatẽ vel malitiã: ſm ꝙ mã retenta est: ⁊ ad hanc cãm reducitur cã ꝑticularis: quã ponit Gal. p̃mo ꝓno. 27. cõmento. ¶ Dico g̃ ꝙ effi. de se vt plurimũ nõ occidit altera istarum causaꝝ. spũs eniꝫ nõ trãsit ad acutũ ⁊ vstũ calorẽ: nec permutat̃ ad dispõnẽ venenosam ꝑ suas trãsmutationes: ⁊ cõbustiões iteratas. sicut humor fit: cholera eruginosa: vl' nigra maligna: nec resistit expulsioni. his tamẽ frequẽtissime existẽtib⁹ nõ est incredibile quoddã possibile longinquũ scꝫ ꝙ effi. qñq3 sit mortalis: dr̃ eniꝫ qñq3 morbus mortalis nõ in se. sed huic cõparatus: vt Gal. sentit in libro de quat/

Feb. putri. ꝓpter tres causas maxie inferunt mortem.

tuor tēporib⁹ morbi: excessus ꝙ̄ qͣlitatiuus cuiusdā effi. cū tali ꝓportiōe pōt eē huic hoi mortalis. Sicut.n. sunt alie ⁊ alie sanitates īdiuiduales: sic alie ⁊ alie ꝓportiones vite īdiuiduales. ¶ Ampli⁹. Ethico existēte in vltimo caloris: cui si fiat additio exeat vite ꝓportionē effime. superueniens erit mortalis. declaratū est aūt in q̄dā ista qōne. ꝙ ois gradus caloris ꝑter nām a ꝑncipio: quo hō est febriēs vsqȝ ad vltimū: quo statiȝ sequit̄ mors: pōt poni in fcō eē. ¶ Ampli⁹. Nō est icredibile ꝙ spūi calefacto possit associari ꝓprietas venenosa: qua occidat. ¶ Sȝ tu.d. hoc est eē rōneȝ effi. ¶ Dōm ꝙ verū est effi. vere: vel dōm est logice, veruȝ e est effi. absolute: sȝ nō h⁹. Sicut eē rōneȝ putride: vt putrida ē qō fiat venenoso humore: sȝ nō eē rōnē hui⁹ q̄ȝuis ꝓpigor sit dispōni putredis venenositas q̄ȝ dispōni caloris effi.

¶ Et plurimū qdē eradicatiōis ei⁹ fit ꝑ sudorē ⁊ hūorositatē silēm sudori nāli non hūoroso: et nō fit vehemēs supfluitas iteȝ in q̄ȝtitate sua. Immo appropinq̄t sudori nāli in q̄ȝtitate sua: sicut est ꝓximus ei in q̄litate sua. Si.n. videris sudorē plurimū: tūc febris erit nō effimera.

¶ Hec est nona collectio signoꝝ. ¶ Dubitat̄ q̄ūo effi. terminat̄ ꝑ sudorē: cū spūs nō sit mā sudatiua. Qō. VII.

Rñdet Ysaac fe. 2°. ꝙ h̄ ē ꝓꝑ hūiditates: q̄ sunt in mēbris: q̄s calor effi. eliq̄t: sicut ēt facit balneū: qō sitiȝ aufert q̄nqȝ hūiditates eliquādo. Alr̄ ꝑt dici: ꝙ vapores effusi ꝑ mēbra calefacti ꝓpulsi ad cutim ibi dēsantur: ⁊ fit sudor: ⁊ iō nō est hūorosus nec mult⁹: sic̄ in hūoralibus sȝ pauc⁹: suauis: silis hūoroso: non hūorosus: ⁊ silis sudori nāli. ¶ Sȝ ꝯ. ois sudor ē eē nām: vt 3° ð accītī: ⁊ i ꝯ̄ᵃ ꝑme ꝑticule affo. vētres. ¶ Dōȝ ꝙ dr̄ nālis huic hoi sano i hac dispōne. ẋ. g. exercitij ꝯueniētis: lȝ nō sit simplr̄ nālis respectu optime sani debētis insensibilr̄ pellere sua superflua.

¶ Et de eis de q̄b⁹ febris effi. expit̄ est vt igrediat̄ balneū hñs eā. Cūqȝ mora fecerit euenire in eo quasi horripilationē nō ꝯ̄suetā sciatur ꝙ febris est febris putredinis et egrediat̄ habēs eā ex balneo ilico et si nihil alteratur a dispositione sua: tūc est febris effimera. Qō. viij.

Hoc est signū io^m. ¶ Dubitat̄ de hoc: q̄r. xi° terap. vltimo ca°. in febre putrida docet balneare ⁊ vult ꝙ si nō fiat rigor: nec sit mēbrum debile: nec crudorum humoꝝ multitudo: iuuabitur a balneo. ¶ Dōm ꝙ in putrida fe. in ꝑncipio nō ꝯcedit̄ balneū: hic aūt in ꝑncipio fe. de qua est suspitio an sit putrida: vel effi. ꝯ̄cedit̄ tēptatiue. Si enȝ est putrida euaporātib⁹ ⁊ colliq̄tis multis ⁊ crudis hūorib⁹ fiet horripilatio: siue typus: sȝ in effi. nō. Et apparet ꝙ hoc signum nō distinguit ab ethica. dixit auteȝ nō ꝯ̄suetā: quia quibusdā consuetudo est statim cum balneū. idest stuffam: siue tinā intrāt: ꝙ horripilantur: vel propter mutationē subitā cuȝ multa sensibilitate cutis: vel q̄r statim mouet aliquas superfluitates acutas.

¶ De permutatione febris effi. Cap. vij.

Cum expedit vt febrem effimerā patiēs cibet̄: ⁊ errat medicus sup eā: ⁊ nō cibet ipsuȝ: ꝑmutat̄ febris in corporib⁹ cholericis ad ethicā incēdentem: ⁊ in corporib⁹ carnosis ad sinocham: que est absqȝ putredine: ⁊ fortasse permutatur ad illam: que est cum putredine.

¶ Hic ponit eās trāsitus effi. in alias: ⁊ ꝑmo vnā: ⁊ secūdo aliam: ibi. (Et similiter.) Questio. I.

Dubitat̄ an in calis ⁊ sic. ꝑmutet̄ ad putridā. Videt̄ ꝙ sic per Gal. io° terap. 3. ca. ¶ Dōm ꝙ ex abstinētia icōgrua cibi ꝑt ex effi. nō solū fieri ethica: sȝ putrida: sȝ cali ⁊ sicci sunt aptiores ad ethicā q̄ȝ cali ⁊ hu. abstinētes ēt a cibo: ⁊ iō cōparatiōe hoꝝ loquēs dixit hic. calidi aūt ⁊ humidi iflāmari abstinētia: siue fame incurrūt sinochā ꝓpter: ⁊ iō sermo: q sequit̄ cū dixit: ⁊ fortasse ꝑmutat̄ ad illā. s. fe. cū putredine: pōt referri ad vtraqȝ corpora sȝ calida ⁊ sicca ad illā: q̄ ð putredie cholere: ⁊ calida ⁊ humida ad illā: q̄ de putredine sanguinis. Quidā tñ ponunt istam sic ad ethicam ⁊ incensiuam. i. cholericam.

¶ Et similiter quādo necessariuȝ est adiutoriuȝ in aperiendo poros: ⁊ rarificādo corpus: ⁊ nō fit: fit inflāmatio in humoribus retentis in corpore inflāmatione eius: qō calefacit cū fortitudine eius: qō putrefacit.

¶ Cōsiderādū ꝙ nō aptis poris ꝓhibet̄ euentatio: ⁊ hec est cā putredinis: vt. xi° terapē. ꝓhibita ꝙ̄ euētatione: ꝑmo fit inflāmatio calefactiua absolute: deinde fortificato calore extraneo fit putredo: ⁊ hoc est qō dicit: inflāmat̄ inflāmatiōe eius: qō calefacit. i. iflāmat̄ primo: vt solū calefaciens sup. ⁊ iflāmat̄ post cū fortitudine ei⁹: ⁊ qō putrefacit. i. iflāmatiōe putrefacit: ⁊ iō pōt exponi: inflāmat̄ cū fortitudine caloris ei⁹: qō. i. ꝓꝑ qō putrefacit: ⁊ inuit: ꝙ prio possȝ fieri sinocha sine putredie. deinde cū putredine: ⁊ explicat duas causas transitus effime. in alias feb. que sunt ex errore: lȝ enim sint alie: iste plus eueniunt.

¶ De signis permutationis febris effimere ad febres alias. Cap. viij.

Significatio illius est: ꝙ ipsa declinat absqȝ sudore: aut humorositate: aut cū sudore absqȝ mūdificatiōe ꝑ sudorē: ⁊ est declinatio longa difficilis: ⁊ absqȝ mōdificatione pulsus. Immo remanet in pulsu aliqd: ⁊ remanet dolor capitis si fuerit ⁊ hoc totum significat permutationē ad febrē putrefactionis humoris: aut ethicam.

¶ Ponit hec signa primo in generali. secūdo in speciali. ibi secunda. (Nam.) Questio. I.

Dubitatur q̄ūo declinatio absqȝ sudore significet trāsitū: cū hoc isit vere effi. q̄r de se non hȝ sudorē in suo fine. sed ꝑ accidens vt supra de intentione Ysaac. ¶ Dicēdū ꝙ ista signa debēt simul colligi: siue enȝ absqȝ sudore: siue cū copioso: sȝ sit absqȝ mundificatione: ⁊ declinatio est lōga: significat effi. non veram: ⁊ illa est apta ꝑmutari in alias fe. Vel dicēdū ꝙ q̄dā ex his signis significant: ꝙ ꝑmutat̄ ⁊ q̄dā ꝙ est ꝑmutata: recedere.n. sine sudore: ⁊ sine aliqua humorositate: imo cum asperitate cutis significat: ꝙ trāsit vel trāsiuit in ethicaȝ. ¶ Sed tu dices: ex quo iudicabimus recessuȝ prioris fe. ¶ Dicēdū ꝙ ex alio modo caloris: ⁊ posset recedere sine sudore ꝑ subingressuȝ paroxismi putride cū typo ꝓhibēte sudorem: ⁊ sed aduenire sudorē: ⁊ nō dimittere feb. aut lōgā eē declinationem: ⁊ accidētia nō recedere: ⁊ totū hoc indicare pōt trāsire: aut transitum esse in alia fe. ethicā humoralē vel putridā: quas distingues cum signis dicendis. ⁊ ideo subdit.

¶ Nam si cause fuerint vehemētes: aut ꝓlongetur mora eius permutabit̄ ad ethicaȝ. Q̄ si ad ethicā permutetur videbis tactum arteriarum calidum valde: ⁊ videbis febrem similem vel fixā: ⁊ in omnibus membris additur cale/

factio sup repletionē: ⁊ in tēpore acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatē cū duritie ⁊ paruitate. Et videbis signa reliqua: que diximus de signis ethice.

¶ Primo ponit signa qñ pmutatᷣ ad ethicā. scđo qñ ad humoralez. ibi scđa. (Et qñ.) ¶ Dubitatᷣ. Quia cāe fortes ⁊ perdurātes pñt ēt facere putridā. ¶ Dicēdū q̄ verū est. nā cause pmitiue pñt mouere afires: vt supra dixit: subiūxit q̄ si ad ethicā ⁊c̄. qñ dicat posē ē q̄ ex illis causis nō pmutetᷣ ad ethicā. Uel dōm q̄ cāe iste sunt pmitiue: q̄ vt plīm faciūt effi. vel ethicam: que sunt flāme simpliciores: deinde ponit. signa ethice: que debēt declarari in capitulo de ethica.

¶ Et qñ pmutatᷣ ad genꝰ febriū: qđ noiatᷣ sinocha absq̧ putredie videbis additionē ⁊ replōnē calitatis: ⁊ iflāmationem faciei. ¶ Et qñ pmutatᷣ ad febres putredis appent horripilatio ⁊ diuersitas pulsus: ⁊ puitas: et coarctatio: et est calitas mordificatiua sicca: et vehementia accitiū. In vrina aūt fortasse remanet digō ex subā: ⁊ in pluribus nō apparet in ea digō.

¶ Hic ponit in summa breui signa feb. sinoche ⁊ fe. putride ergo require capl̄a ppria de his. Questio. II.

Dubitatᷣ aūt de suo dicto. In vrina fortasse remanet digestio. Cōtra. Quia hoc est pncipiū feb. putride: s3 in pncipio feb. putride vrina nō ē digesta. ¶ Dicendū pmo. q̄ remanet. i. nō est digestio: ⁊ in pluribus ⁊c̄. ¶ Si tu dices: q̄re dixit in pluribus: cū semp sit: q̄ adueniēte putredine cessat digestio. ¶ Dicēdū q̄ pncipiū q̄nq̧ est ita breue illius putride: q̄ occultatᷣ: ⁊ hoc est raro. in pluribus ḡ nō occultatᷣ. Uel dicendū q̄ putrida aliq̄ ad quā ex effi. deueniᷣ nō est maligna multū. Vbi gr̄a. sinocha aliq̄: ⁊ tūc vrina in subā nō apparet mala: s3 bona: ⁊ q̄si digesta: s3 in colore ⁊ hypostasi nō est bona: nec digesta: ⁊ iō dixit ī pluribꝰ alijs. s. a substātia: vt colore ⁊ hypostasi nō appet digestio. i. nō appet sic bona: imo in hypostasi nō erit digō: q̄ vel nō erit hypostasis: vel nō erit digesta: vel in pluribꝰ. s. putridis: in quo fit pmutatio ex effi. ⁊ hoc q̄ humores añ erāt parati putredini: ⁊ iō qñ trāsit effi. in putridā vehemēter putrefiūt vt plurimū: ⁊ iō vrina nō ē digesta: s3 si humores nō erāt dispositi: remanebit aliqua digō in vrina.

¶ De curationibus febris effimere fm modū vniuersalem. Cap. ix.

In oibꝰ spēbꝰ febris effimē op3: vt auferantᷣ sup corpa patiētiū eas ea: q̄ nutriūt eos nutrimēto bono cū velocitate digōnis: qm̄ febriēs ē eger: ⁊ eger ē lesus. ¶ At qbusdā eoꝝ pcedit deliciari i eo: sic patiēti ex labore ⁊ āgustia ⁊ fame. Et illis: i quoꝝ corpibꝰ cholera plurima ē. ¶ Et q̄ cōqueritᷣ se pati horripilationē in pncipio deglutiat cibū infusum in aq̄ aut vino: vt sit magis penetrās. Et isti q̄dē cibantᷣ ēt in pncipio febris. ¶ Et qbusdā phibetᷣ deliciari in eo: ⁊ inuiᷣ eis: vt fiāt subtiliatiua. sicut in patiēte ex opilatiōe: ⁊ soliditate: ⁊ ex apate. ¶ Et melius qdē ē. vt postponatᷣ cibatio vsq̧ ad declinationē: nisi i illis: quos excepimꝰ. ¶ Et aq̄ frida qdē op3 vt nō phibeatᷣ in pncipio rei: qm̄ vtꝰ ē fortis: q̄re nō timetᷣ debilitas eiꝰ. ⁊ ē melior cura ifridādo. Uerū si fuerit illis debilitas in visceribus. ⁊ febris iā extenditur. aut fuerit vehemens. tunc melius est vt de ea non multum sumatur.

¶ Hic ponit cañ. generales cure: primo per ea: q̄ assumunᷣ. scđo per exterius apposita. tertio p euonē. ibi scđa. (Et cōcediᷣ.) ibi 3ª. (Euone.) Accipe ḡ p pmo dicto: qbus cōceditur deliciari in cibo: ⁊ qbus nō: ⁊ qbus in principio paroxismi datᷣ: ⁊ qbus attenuatᷣ dieta: ⁊ qbus nō: ⁊ qbus aliqua aq̄ frigida cōcediᷣ: ⁊ qbus nō. Questio. I.

Dubitatᷣ Quia habētibus effi cū virtus sit fortis ⁊ morbus breuis ex toto d3 cibus phiberi. ¶ Amplius. Nō est in effi. intētio ad virtutē. vt. 3° terap. ¶ Amplius. Ex eo q̄ dicit Auic. in di feb. cōpeteret cibꝰ: q̄ q̄libet est lesus. ¶ Dicēdū q̄ morbi breues cū accidētiū difficultate: in qbus intēdimus ad mām: phibēt cibum vt primo affo. sed morbus breuis facilis: q̄ in eo nō intendimus ad mām nō phibēt cibū: sed nō in quocūq̧ tēpore: sed in declinatione nisi nimis duraret: vel nisi pp aliq̄s cās: q̄s Auic. ponit: ⁊ cibus d3 eē facilis digōnis: q̄ eger est lesus: ⁊ ad hāc intētionē Auic. inducit illū sermonē: ⁊ nō vult q̄ tu cibes: q̄ sit lesus. Questio. II.

Dubitatᷣ quare hñtibꝰ cholerā plurimā damꝰ cibū cū sint corpa nō pura. ¶ Dōm q̄ habentibus effi. qbusdā stati3 pcedimus cibū timore ethice vł sincopis ex debilitate: sicut 9sumptis ex labore ⁊ fame ⁊c̄. qbusdam timore sincopis ⁊ casus in putridas: sicut cholericis. Nā adueniēte eā effi. vel effi. mouetᷣ cholera: vñ horripilanᷣ: ⁊ q̄re si fluat ad stōm: sincopizāt mordicatiōe quā remouet cibus: s3 si iflāmetur putrefiet: ⁊ fiet putrida: cibo ḡ quietāte acuitatē cholē fit securitas cholē ab istis: nō pura aūt corpora coacti cibamus: ⁊ proprie cibo medicinali.

¶ Uino. s. cum aqua: ⁊ in quibusdam prohibetur: q̄ intentio est ad repletionem. Questio. III.

Et aqua frida. ¶ Dubitatᷣ q̄re phibet eā qñ febris fuerit vehemēs: cū tūc securiꝰ possit cōcedi. ¶ Dōm s3 quosdā vehemēs. s. calor debilitās: vł vehemēs scilicet in accidentibus: q̄ ex hoc non est vera effi. sed suspitio est de putrida: vel de transitu in eam.

¶ Et pcediᷣ eis balneū cū eoꝝ poxismꝰ 9sumiᷣ in febribꝰ effimeris pp accītia. d qbꝰ ē huectatio. ⁊ d qbꝰ ē sudatio ⁊ rarificatio poroꝝ: ⁊ d eis est ifridatio iqeta dispōne. ⁊ phibetᷣ vbi timetᷣ casus putredis. ¶ Et nō op3 vt euitet balneū nisi hñs eā ex opilatione: ppea q̄ balneū gñat egritudinē putridā. ⁊ sili patiēs eā ex sacietate nauseatiua nisi i fine rei: ⁊ cū dilatanᷣ pori: ⁊ descēdit nauseatiua sacietas. Illic. n. op3 vt balneet. ¶ Et hñs cataꝛ ñ balneetᷣ nisi sit adustiuꝰ.

¶ Ponit curā p extrinseca approximata. s. balnea: embrocationes ⁊ fricatiōes. Cōcedit autē balneū. s. dulcis aque pp accidētia. i. ppter illa: que ex balneo accidūt: ⁊ sunt q̄tuor humectatio: sudatio: rarificatio: ⁊ infrigidatio.

¶ Ingeta dispōne. Dixerunt qdā. i. qđ fiat cū aq̄ tepida vel tēperate cala: vel q̄ fiat balneū: qñ dispō est qeta: ⁊ nō sunt idicatiōes 9rie balneū phibētes. Alr̄ dicimꝰ ad mētē Aui. q̄ ifridatio q̄ fit a balneo nō fit stati: s3 qescēte dispōne: tūc aq̄ reuertiᷣ ad sui friditatē: q̄ stās i poris ifridat: vt p can. fen. ij. p caº. Quidā ornate loq̄ntiū ⁊c̄. vł in qeta dispōne. i. qñ dispō ē qeta: q̄ sit vera effi. nō hñs signa putride.

¶ Dixit post qđ hñs catarrū nō balneetᷣ. Qō. IIII.

Contra Q̄ balneū maturat mās fridas crudas: vt palle. caº. ¶ Quidā dr̄: q̄ balneū: qđ resol

uit ꝛ calefac nõ ↄueit i mã fridã:ſʒ balneũ:qḋ tñ calefacit. ¶ Sʒ h ē ↄ Aui. ibidē:dic.n.ꝛ eſt cũ balneũ reſolõne cale facit ꝛc̃. ¶ Dõm ḡ ꝙ mã catarri exñte frida: cruda: multa balneũ dulcis aque nõ ↄperit:qꝛ agitat illã. Sed ſi eēt pau ca poſſet illã maturare:ſecurius tñ eſt poſt maturationem: vt. 8°. terapē. Sed in catarro acuto:qꝛ eiꝰ acuitatē mitigat competit:lege pro bis 3° cañ. fen q̃rta.

¶ Et oẽs habẽtes febres effimeras opʒ vt non ꝓlongẽt morã in aere balnei. imo in aq̃ eiꝰ q̃ʒ tñ volũt:niſi habẽtes eaʒ ex ſoliditate. ꝛ ex ſpiſ ſitudine. eis eniʒ cõuenit vt ꝓlongent morã in aere balnei. donec ſudent.

¶ Quare:qꝛ q̃rit īfridatiõe ꝛ hũecta°:ꝙ fit plꝰ ꝑ aq̃:q̃ʒ ꝑ ae rē:ſʒ hñtes acutī ſoliditatē ꝛ ſpiſſitudinē factã a rebꝰ fridis vl' ſtipticis īdigẽt mĩta poroꝝ aptiõe:qḋ plꝰ fac̃ aer calid9.

¶ Embrocatio autēʒ ſi fuerit infundẽdo. aut li niendo tantũ opilat poros. Qõ. .v.

Contra. Qꝛ ẽbroca ē medicamē ↄgruũ ei:qḋ opʒ diſ ſolui:vt ꝑ cañ. fen 4ª. ¶ Dixerunt rudes:ꝙ loq̃ᷓ de ẽbroca fcã ex liq̄re actu:vel po°frido:ſʒ ꝑ cañ. loq̃ᷓ de ẽbroca fcã ex liq̄re actu vel po°calo. ¶ Dynꝰ conat̃ ſal uare textũ 2ᷓ. ꝑ ꝙ hñtes cutis ſoliditatē debẽt ſtare in aere: nec balneari in aq̃:nec ẽbrocari aq̃:qꝛ addit eis opilõneʒ. Alr dic̃ ꝙ in h vult innuere:ꝙ prīꝰ fricatio fiat:vt apiat po ros q̃ʒ vtaris embroca:qꝛ ẽbroca non dilatat ita poros:nec ſic īprimit: ſicut ſi fricatio ꝑcedit in eis. eſt ḡ ſmo cõtinuus illis:q hñt feb. ex opilatiõe poroꝝ ſiue dēſitate. ¶ Et quã uis modi dicti a Dyno ſint boni. Nos alr cum his dicemꝰ ꝙ in effi. in q̃ ↄperit balneũ aq̃ dulcis cal'e ad reſoluendum ꝛ poros apiendos totiꝰ meliꝰ ē balneare q̃ʒ facere ẽbrocas ꝛ rõ qꝛ ẽbroca:ſiue ꝓiciẽdo fiat:ſiue cũ petijs cito īfrigida tur ſuꝑ toto corpe:ꝛ cito opilat ex h ꝛ non ita aperit poros in actu ſue caliditatis:ſic̃ cũ hõ iacet ſub copioſa aque q̃ntita te:q̃ſiqʒ tñ ꝑeligimꝰ embrocare:vt cuʒ eēt in capite aduſtio vt itelligit aſſo. ſeptime pticule. Si fe. nõ a cholera habea tur:ꝛ ponit̃. 17. ↄtinẽtis. ꝑmo caplo. Thadeus tñ dixit:ꝙ embroca mouet mãʒ ꝟſus cutim:ꝛ ſic opilat.

Alij tex. ꝛ Joã. per. hñt in cu ratione.

¶ Et in acutiore oĩs febris effimere: que eſt ab opilatione extrīſeca:aut itrinſeca fricatio ape rit poros habẽtis eaʒ: deide ſi obuiat humidi tati plurime reſoluit eam. ꝛ ſi obuiat humidi tati parue exiccat eã. ¶ Euacuatiõe autē nõ in diget aliq̃s eoꝝ: niſi hñs opilationeʒ replõna leʒ:ꝛ habẽs nauſeatiuã ſacietateʒ:ꝛ qui hñt fe brē effimerã: ex ſoliditate cutꝰ corpꝰ ē repletũ.

¶ Acutior fe. ex opilatione eſt: q̃ ex fortiori fit opilõne:ſiue fit extrīſeca opilõ. ſ. poroꝝ:ꝛ vocat̃ dẽſitas:ſiue fit in orifi cijs venaꝝ:ꝛ vocat̃ a q̃buſdã obſtructio. ſi ḡ fricatio debil' apit poroꝝ opilatiões:ꝛ obſtructiões multo magis fortis.

¶ Reſoluit Dy. exponit. i. paulatim illã finit ꝛ cõſumit.

¶ Exiccat. ſ. cito ꝛ forſan Auic. vult:ꝙ multa exiſtente mãt iʒ fricatio aperiat poros. non tñ finit mãm:ſed dilatat eam ꝛ ideo opʒ eũonē ꝑmittere:ſed ſi ſit pauca poteſt illã finire: ꝛ hoc eſt ꝙ dic̃:ſi obuiat humiditati plurime: ꝛ reſoluit. i. diſſoluit ꝛ dilatat eam. igit̃ indiget eũone:ꝛ parue. ſ. ſtanti circa ptes cutis exiccat. i. reſoluit ꝛ euaporat eam:vt eũone nõ ſit opꝰ:ꝛ ꝓꝑ dicta ſubdit. Euacuatione ꝛc̃. ¶ Sed Tha deus dicit:q̃ñ ego eũone poſſuʒ fricare corpus anteq̃ʒ eua cuē. ¶ Dicẽduʒ ꝙ iʒ tutiꝰ ſit priꝰ euacuare tñ ſi pori ſunt opilati:aliqua fricatio non multũ fortis eſt vtilis in illoruʒ apertione: vnde materia melius euacuatur.

¶ Spẽs febris effimere. Cap. x.

DE febribꝰ effimeris ſũt:q̃ dio ↄparãt̃ ad diſpões aiales. Et ḋ eis ſũt:q̃ ↄpa rant̃ ad diſpões corpeas. Et ḋ eis ſũt q̃ ꝓportionãt̃ ad reʒ:q̃ eueniũt ḋ foꝛ.

¶ Hic in ſpãli determinat de effi. ꝛ primo premittit illarum ſpẽs ſm cãs. ſecũdo exequimur de vna quaq̃ʒ. ibi ſcḋa. (Et de cõparatis.) ¶ Cõſiderãdum ꝙ accipimus ꝙ feb. effi. hʒ ſpẽs:ꝛ ꝙ hʒ eas ſm ſuas cãs:eſt tamē ſciẽdũ ꝙ iſte nõ ſunt ꝓpe ſpẽs:ſʒ ſũt diuerſitates q̃daʒ diuerſificãtes curaʒ me dici:ꝛ ex hac diuerſitate cauſarũ poteſt medicus intellige re ſpecies effi. diuerſas ꝛ ꝓprias:ſi eas habet:dicemus ta men ꝙ ſi ꝓprie ſpecies dant̃ effi. ſicut dantur putridis erit ꝓpter diuerſitatem ſpũum incẽſoruʒ in diuerſis effi. eſt eniʒ quedam effi. cuius calefactũ eſſe erit primo:ꝛ maxie ꝛ for taſſe ſolũ in ſpũ aiali:quedaʒ in ſpũ vitali:ꝛ quedã in nãli: vt poſteriꝰ apparebit in ꝓprijs caplis:ꝛ intellexit h Auic. ſupra cũ tres ſpẽs numerauit:ꝛ īfra caplo de fe. effi. ex ci bis calidis:ꝛ ante in q̃buſdam alijs caplis. Qõ. I.

Dubitatur Quia omnis effi. vera cum fiat a cauſa ꝑmitiua cõparabit̃ ad rem: q̃ venit de foris. ¶ Dõʒ ꝙ cã põt dici de foris. i. ꝑmitiua cõtra diſtin cta añti ꝛ cõiuncte:ꝛ ſic nõ ſumit̃ hic. Alio mõ poteſt expo ni de foris. i. a cõtinẽte aere:vel eo mediante:ꝛ cibo ꝛ potu que dicũtur de foris reſpectu eoꝝ: que ſunt in nobis:vt diſ poſitio aie vel corporis:ꝛ hoc mõ ſumit̃ hic: vnde acciden tia aie nõ dicũtur de foris: ſed de intus ſecundũ hoc.

¶ Et de ↄparatis ad diſpões aiales eſt illa. q̃ fit ex anguſtia:ꝛ illa que fit ex triſtitia:ꝛ illa que fit ex exiſtimatiõe:ꝛ cogitatione:ira et vigilijs: et ſomno:et trãq̃llitate:et timore: et gaudio.

¶ Habet tres partes ꝛ pʒ. ¶ Ubi ↄſiderãdum:ꝙ iſte diſpõ nes dicũtur aiales:qꝛ ↄiũcto inſunt per aiam:iʒ in hoc ſint gradus:qꝛ q̃dam ſunt plus diſpões corporis:iʒ nõ niſi:vt aiati:vt ſanitas:ſomnꝰ:ꝛ vigilia:ꝛ iõ nõ inſunt niſi ꝑ aiam. Quedã autē magis tendũt ad diſpõnem aie:ſicut acciden tia anime:vt intelligitur ſexto de nãlibus penulti. caplo.

¶ Et de ꝓportionatis ad diſpoſitiões corpeas ſunt ille:que ↄparant̃ ad res:que ſunt actiões et motus:et de eis ſunt:que cõparant̃ ad non actiones:et motꝰ:ꝛ ad cõtraria eoꝝ. ¶ Et cõ parate ad res:que ſunt motus:eſt que fit ex la bore:et illa que ex tranquillitate: et illa q̃ fit ex euacuatiõe:et de eis eſt febris effimera ex do lore:et de eis eſt febris effimera:que eſt cũ ſin copi:et de eis ē illa:q̃ fit ex fame. et de eis eſt il la:q̃ fit ex ſiti. ¶ Et de cõpatis ad ea:q̃ nõ ſunt actões ē illa:q̃ fit ex opilatiõe:et de eis ē illa:q̃ fit ex nauſeatiua ſacietate:et de eis eſt illa: q̃ fit ex ꝛ̄pate:et de eis eſt illa: que fit ex ſoliditate.

¶ Hic primo ponit ſubdiuiſioneʒ quãdam. ſecũdo declarat ibi ſcḋa. (Et cõparate.) ¶ Cõſiderãduʒ ꝙ per motũ intel ligit:maxime localē:per actionē intelligit motuʒ:ꝛ ſi nõ ſit localis. ¶ Conſiderandum ꝙ placuit Auic. iſtos motus ꝛ actiones vocare diſpões corporeas: quia ſunt diſponẽtes corpus materialius ꝛ minus ſubleuate ad gradus imma terialium diſpõnum:iʒ ſint quedã de iſtis: que nõ inſunt cor pori niſi vt aiatũ ē:vt dolor:labor:ſincopis:ꝛ fames ꝛ ſitis: ſunt tñ iſte opatiões vel diſpões virtutũ magis mãliuʒ:q̃ʒ triſtitia:ira ſomnꝰ:ꝛ vigilia ꝛ alia ſupradicta. Qõ. II.

Dubitatur q̃ño hic ponit trãquillitatē cum ſupra poſuerit inter diſpões aiales. ¶ Au

plius. Trāquillitas nō est motus: et est dicit: et cōparate ad res: que sunt motus. ¶ Dicēdū q̄ tranquillitas quedam est aie: et de hac dicit supra: quedam est corporis: et de hac hic. ¶ Ad scdm dōm per suppletionem līe: et de comparatis ad res: que sunt mot⁹. supple et ɔtrariū motui: dixerat Auic. notāter supra nō actiones et ɔ̄riā: q2 aliquid est non actio: et tn̄ nō est contrarium motui. ¶ Sed tu dices. quō sincopis est motus: dicēdū q̄ est motus spūum ad cor. Uel dicendū q̄ reducitur ad contrariū motui. Qō. iij.

Dubitatur Q2 opilatio vī actio: cum possit esse in fieri et motu. ¶ Dicēdum q̄ non est actio: sed actione īducitur: vel non est actio. i. opatio virtutis nec reducibil' ad virtutis actionē: sicut defect⁹: vt sincopis.

¶ Cōparate aūt ad res: q̄ accidūt de foris sunt: sic̄ illa q̄ fiūt ex adustiōe: quecūqz adustio fuerit et sic̄ q̄ fit ex frigore et soliditate: et ex ablutione dicā itaqz vnāquāqz earū cū curatione sua.

¶ Hic opz supplere causas extrinsecas effi. que sunt cibus et potus calidi. ¶ Sed tu dices supra dic̄ de soliditate. ¶ Dicendum q̄ soliditas potest fieri a causa intrinseca corporali: et de hac supra dixit: et a causa de foris veniente: vt balneo aluminoso: et similibus: et de hac loquitur hic. Sūt aūt omnes iste cause. 24. vt apparet in figura.

¶ De febre effimera ex angustia et signis eius. Cap. xi.

Quandoqz accidit ex motu spiritus ad iteriora et occultatione eius in eis ꝓpter superfluitatē angustie febris spūalis.

¶ Exequitur de vnaquaqz specierū effi. et primo de eis: que comparātur ad dispositiones animales: secūdo ad corporales. tertio ad res: que veniunt de foris. ibi secūda. (Labor.) ibi tertia. (quandoqz accidit ex calore aeris.) Prima pars habet octo: sicut octo sunt iste cause animales. Et primo determinat de effimera ex angustia. ¶ Oportet autem primo scire in quo differant angustia: tristitia: et cogitatio: et scias q̄ ista vocabula currunt multum ad placitum: et vī q̄ ſm diuersas linguas sint diuersa: et iaz in hoc est magna ɔfusio. ¶ Quidā ergo magistri dicunt: q̄ angustia est dolor aie de p̄terito malo: sed tristitia est dolor aie de futuro malo. ¶ Alii dicūt: q̄ angustia est dolor vel passio anime ex cogitatiōe de aliquo dāno p̄terito: vt morte amici vel filii vel amissa pecunia: sed tristitia est dolor vel passio aie ex hoc q̄ hō nō pōt assequi qōdaz bonū: qd̄ q̄rit: et ideo dixit Auic. pp rem q̄sitā. ¶ Alii dicūt: q̄ angustia est quasi subita tristitia: vñ q̄si subito reuocat calim: sed tristitia est paulatim accidēs: et iō paulatiz reuocat. ¶ Ras. xo 17°. ɔtinē tis p̄ caplo dicit: q̄ tristitia est q̄n qs cogitat cuz dolore de re amissa: et ſm hoc vī: q̄ tristitiaz et angustiā simul ɔp̄hendat. ¶ Sed Ysaac scdo feb. et Gilbert⁹ in hoc caplo dicūt q̄ angustia p̄tinet ad v̄tutē spūalem cordis: sed tristitia ad rōnē in cerebro. Açarauius xo in hoc caplo ɔ̄riuz istoꝝ dicit. nā dicit q̄ ā̄xietas. i. angustia p̄tinet ad v̄tutem cerebri cogitatiuā: sed tristitia ad v̄tutem vitalē cordis. ¶ Isti igit̄ modi oēs sunt diuersi: et hoc ꝓpter variuz modū ɔprehendēdi vocabula. ¶ Et nos dicamus illud: qd̄ vī nr̄e lingue magis domesticum: et est q̄ he tres passiones: angustia: tristitia: et cogitatio cōicāt in hoc q̄ est moueri calidum intus pp passionem in aia. Sed angustia vī dolor siue passio aie pp deperditionē rei: sup cui⁹ reacq̄sitione non sperat: vt est dolor de morte filii vel amici: et q2 cadit cū cogitatione desperatio: iō angustiat̄ homo et īflāmant̄ spūs ei⁹ ɔstricti in iterioribus: et q̄si seqtur ex hoc angustia corpalis: que est non quiescere in aliq̄ figura in qua se situet. ¶ Tristitia aūt est passio ex deperditiōe rei: super cui⁹ rei habitiōe non cadit desperatio: vt q̄n tristat̄ qs de pecunia ꝑdita: de cui⁹ reacquisitione sollicitat̄: q2 nō desperat. videt̄ ḡ q̄ angustia sit fortis tristitia: et ideo incendit̄ in angustia cor plusq̄ in tristitia: et ecōtra posset itelligi. ¶ Cogitatio xo est ꝓfunda meditatio in aliquo non q̄ cadat ibi angustia vel tristitia: sed sit cogitatio simplr̄ cuz abstractiōe quadā: vt est cogitatio de deo: in q̄ ꝓfundant̄ qdā fideles: ex q̄bus apparet: q̄ hec sunt satis ꝓpinqua: et iō q̄nqz in vno ponunt̄ caplo: vt ab Halyab. 3° practice. Ex q̄bus etiā apparet lr̄a.

¶ Quādoqz. Quia in corporibus paratis.

¶ Febris spūalis. idest effi. vel. i. in spū vitali: cui plus appropriatur angustia ſm Ysaac.

¶ Cuius signa sunt igneitas vrie: et acuitas eius ita vt habens eam sentiat acuitatez ipsius propter dominiuz siccitatis in ea: et est motus oculi ad clausionez decliuis: et est oculus submersus ꝓpter resolutionem cum quiete: et subcluſione: et facies est tendens ad citrinitatem propter profunditatem caliditatis: et pulsus est ad debilitatem et paruitatem decliuis: et forte declinat ad duritiem.

¶ Igneitas. Propter dñium siccitatis. s. a calore exiccante: conclusus enim calor in corde: et ibi agitatus in angustia inflammat epar: et acuit vrinam.

¶ Acuitas ei⁹. s. vrie. vel ei⁹. s. caloris sui ad tactū cū febrit.

¶ Motus oculi et c̄. Quia hic est profundatio caloris intus absq̄ repulsu ad extra: cum sit desperatus.

¶ Ad citrinitatē. idest fuscedinē: vel viriditatem: sic. n. q̄nqz arabes dicūt de citrinis: et itelligit q̄si virides: vt ꝓlixe discussim⁹ 3°. can. fen. iij. tractatu scdo caplo vltimo.

¶ Pulsus ad paruitatem. Profundato calore.

¶ Fortasse ad duritiem. Dubitatur quare fortasse. Dicendū q̄ est modus loquēdi: vel loquitur de duritie multuz notabili: que apparet cuz multa est exiccatio.

¶ De cura. Cap. xij.

Oportet vt habens eam multiplicet introitum tine: et ponat plurimuz sue intentionis: in balneatione cuz aqua balnei absqz aere eius. ¶ Et multiplicet eam iunctionem cum fricatione post illud. Oleum enim aliquod est magis iuuatiuū ei q̄z balneū. ¶ Et vtatur letificantibus et odoriferis frigidis. ¶ Et ponat super pectus suuz epithimata īfrigidātia ex mucillaginib⁹ et succis et aquis bonis. ¶ Et sumat in potu vinum ꝓlime cōmixtionis: est. n. bonuz medicamē ei.

¶ Hic ponit curā nunc cum his: que respiciunt causaz: sicut sunt letificantia nunc cum his: que respiciunt feb. s. inflammationem cum infrigidantibus nunc cum his: que respiciunt accidens. s. exiccationez cum humectantibus.

¶ Cum fricatione. Ad penetrandum.

¶ Oleum enim aliquod. s. dulce vel violatum vel camomellinum: vt tua extimatiua indicat.

¶ Q̄z balneū. Q2 in ꝑ occursu balnei calefacti: reliq̄ sunt nō.

¶ Recepte Gentilis.

Inclinatus mitoꝝ ꝑcib⁹: vt sup ſmā 4' canonis receptas formarez vobis: q mecū in laborib⁹ studii īsudastis post. 34. ānos mee practice: et. 10. mee lecture ceterisqz in vniuerso studere volentib⁹ visum sum scribere sciētiora sciencie medicine q̄ si aliquis subtil-

Angustia tristitia et cogitatiōe quō differant.

lis infudare voluerit: rogo nó negligatre si me inuidiose mẽtiatur in libro: qoare mecum semper prouideatis in nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti. Amen.

¶ Super tractatum effimerarum. ꝛ est tractatus primus.

¶ De effimera causata ex angustia. Capitulo. I.

Quia hec feb. quãuis est ex sui natura indiget alterãtib⁹ iõ cõsueuerũt aliq facere pomũ qđ seqꝛ. Rꝛ. ro. rub. electarũ istius ãni florum viol. florum nenufa. añ. ʒ. i. sandal. ru. ꝛ al. añ. ʒ. s. cãpho. gr. ij. cere q̃tũ sufficit: misce oia malaxãdo cum aqua ro. electa: ꝛ fiat pomum perforatũ: qđ odoret. ¶ Qđ pomuꝫ dico nó valere: qꝛ virtus alteratiua nec odor habet effectũ: quẽ deberet ratione mixtionis: ideo qꝛ cera est viscosa: ideo fiat alio modo: sicut seqtur. Rꝛ. ro. rub. istius anni. ʒ. iij. florum viol. nenufa. añ. ʒ. ij. vtriusqꝫ sandali. añ. ʒ. i. cãpho. gra. iij. se. papa. conquassati. ʒ. i. pulueriꝫent omnia: ꝛ de isto puluere fiant due partes: quarum vna ponatur in panno lineo delicato: ꝛ ligetur in modũ pile: ꝛ de alia medietate fiat vnus paruus saccus in modum cordis delicatus bastatus: ꝛ tam pila qꝫ sacculus madefiãt in epithimate: qđ seqtur. Rꝛ. aque ro. electe aque nenufa añ. lib. s. aque aceto. aque endi. aque cucume aque cucur. añ. ℥. i. aque buglo. ℥. ij. aceti al. ℥. s. sandal. al. ꝛ rub. añ. ʒ. ij. succi pomorum acetosorum fcã residẽtia. ℥. i. cãpho. gra. ij. ꝛ fiat epithima: in quo nó pono mucillaginẽ: qꝛ rõne viscositatis opilaret: in isto epithimate madefacta pila: ꝛ etiã sacello: ꝛ ẽt mediocriter expressa odoreꝛ pila tenendo eam in manu: ꝛ sacellus suppõatꝛ in regiõe cordis. ¶ Item alteretur aer cuꝫ aceto ꝛ aq̃ mixtis: qb⁹ aspgatꝛ camera: ꝛ parietes camere cũ eisdẽ madefiãt. ¶ Item sternatꝛ camera cum folijs vitis albe: ꝛ folijs cãne vicis salicis: ꝛ similitatib⁹ populi ꝛ papaueris: ꝛ fiat qñqꝫ camera fuerit arõatica. ¶ Itẽ põt alterari aer: vt fiat catapla cum aq̃ in vase pforato valde subtilr in fundo: qđ vas suspendatꝛ in camera: ꝛ ꝛ ipleatꝛ aq̃: ꝛ subt⁹ illđ vas sit peluis vel aliđ vas siue istꝫ: in quo recipiatꝛ aq̃ pdicta distillãs: ꝛ vbi aq̃ pdicta recipitꝛ: sit predictis folijs plenuꝫ. ¶ Ista oia pñt fieri in estate magne caliditatis nó solũ ad curaꝫ effimere. sed ẽt ad alterãdũ aereꝫ pro magnatibus ꝛ nobilibus.

¶ De febre effimera ex tristitia. Cap. xiij.

Quandoqꝫ accidit ex multitudine tristitie pp rẽ quesitã motus laboriosus spũuꝫ: calefaciẽs faciẽs cadere in febrem. ¶ Cuius signa sunt similia signis eius: que ex angustia: nisi qꝛ motus oculi cũ pfunditate sua pꝑter resolutionẽ: que est ad partẽ extrinsecã: ꝛ pulsus non est dimissus depressus: imo est in eo cum debilitate: sed est cuꝫ eo saltus. ¶ Et cura ei⁹ est sicut cura eius: que est ex angustia.

¶ Hic apparet: ꝙ tristitia est dolor aĩe ex hoc: ꝙ quesitũ aliquod bonũ nó põt assequi. vnde dicit.

¶ Quando rem quesitã. s. nó potest assequi.

¶ Motus laboriosus. Quia tristitia mouet intus calꝫ ꝛ in quãtum est sollicitudo de habẽdo quodãmodo mouetꝛ eꝫ.

¶ Nisi qꝛ motus oculi est ad ptem extrinsecã cũ pfunditate sua. i. oculus sit profundus.

¶ Propter resolõnẽ. Aliter habẽt qdã. Propter resolõnem que est ad ptẽ extrĩsecaꝫ. sup. est. ꝛ vult ꝙ lꝫ oculus sit exiccat⁹ ꝛ pfundus pp resolõnẽ ꝛ exiccationeꝫ in motu calidi: ꝛ inflãmatione ꝛ vigilijs: q̃ oia sunt in tristitia: tñ qꝛ in istis est sollicitudo prosequendi aliquod calidũ mouetur extra ꝛ sic oculus apparet.

¶ Pulsus nó est dimissus ꝛ cetera scilicet sicut in angustia.

¶ Immo cũ debilitate. i. cum remissione depressionis in eo.

¶ Sed est salt⁹. i. lectigatio q̃dam ex subito qñqꝫ motu caloris ad extra: vel salt⁹. i. mutatio de pfunditate ad apparitionẽ: qñ subito appet sibi via: ꝙ hanc reꝫ sic põt pſequi.

¶ Cura patet.

¶ De febre effimera ex cogitatiõe. Ca. xiiij.

Quandoqꝫ accidit ex multitudine cogitatiõis in reb⁹ febris similis illi: que est ex tristitia: nisi qꝛ mot⁹ oculi ẽ eq̃lis nó ad clausioneꝫ: neqꝫ ad exitũ decliuis: ꝛ est decliuis ad pfunditateꝫ: ꝛ pulsus est diuersus in dilatatiõe ꝛ cõstrictione: ꝛ plm qdẽ est eq̃lis. ꝛ facies ẽ ad citrinitatẽ decliuis. ¶ Et cura eius est cura illius: q̃ est ex tristitia.

¶ Quia simili modo ex iflãmatione spũs: ꝛ sic forsan tingitꝛ vrina: cogitatio aũt multa in reb⁹: in qb⁹ cadit speculatio ꝛ non accidit pprie desperatio: vt in angustia: nec spes stat: vt in tristitia: disponit oculos equiformiter: ꝛ q̃si stant isti vna forma ĩtuitus: licꝫ in summa oculi plus declinẽt ad intus: qꝛ intus trahitꝛ calor: ꝛ iõ dixit est ad pfunditatẽ: sed pp nó esse ibi angustiã vel tristitiã: nó est motus ad clausioneꝫ: mõr ꝛ mõ ad apparitionẽ: in maximis. n. speculationib⁹ pprie nó tristamur vel gaudem⁹: sicut in aijs: que pſeqmur rõne boni vel mali: vt intelligitur pblematum. 3°. 6° pble.

¶ Pulsus diuersus. ¶ Dices quõ est diuersus ꝛ plm equalis. ¶ Dõm ꝙ est diuersus cõparãdo dyastolem sistoli: vel est diuersus pp aliquã diuersitatẽ in motu caloris: quod accidit ex hoc ꝙ mõ appet sibi cogitatũ vel speculatuꝫ q̃si cõprehensuꝫ ꝛ itellꝫ: mõ nó sic: hec tñ diuersitas est pauca re⁹ ei⁹ q̃ est in tristitia ꝛ ãgustia: ꝛ iõ respcũ illi⁹ põt dici eq̃lis.

¶ Ad citrinitatẽ. pꝑter vigilias ꝛ aliud supra dictũ: ꝛ considera ẽt ꝙ p cogitationẽ possem⁹ itelligere cogitationem solã de aliquo pſequendo: pꝑter ꝙ ibi esset tristitia nó solum cogitationem spiritus: ꝛ patet ibi.

¶ De febre effimera ex ira. Cap. xv.

Quandoqꝫ accidit pꝑter supfluitateꝫ mot⁹ spũs ad exteriora in dispõe ire calefactio supflua adurẽs spũm ꝛ febris. ¶ Cui⁹ signa sũt rubedo faciei nisi pmisceatꝛ ei timor: q̃m citrinatꝛ: ꝛ iflatio faciei silis ei: q̃ iflatꝛ in dormitiõe: ꝛ sunt oculi rubei tẽdẽtes exteri⁹ pp vehemẽtiã motus spũs ad exteriora. ¶ Et qñqꝫ accidit quibusdaꝫ eoruꝫ tremor pp motũ hũoris: aut pp debilitateꝫ nãꝛ. ¶ Et est aq̃ rubea acuti tact⁹ pp acuitatẽ suã. ¶ Et qñqꝫ est cuꝫ ea aliquãtuluꝫ claritatis. ¶ Et plsus ẽ grossus: plenus: pulsans freq̃ns.

¶ Quia ira est seruor pp appetitũ vindicte: ideo inflãmat ꝛ rubificat facieꝫ: nisi cum ea sit timor: qñ est illata iniuria a maiori: q̃re nó sic copiose calĩm eꝫ mouetꝛ: ꝛ ideo non fit profunda rubedo: sed clara: ꝛ hoc vocat citrinum.

¶ Timor. i. timetur de alia febre. s. hũorali: ista iudei hꝫ tremor: q appet cõiter in multũ iratis in manib⁹ ꝛ pedib⁹: ꝛ imo in labijs: qꝛ debilitatꝛ ṽtus motiua mẽbrorum pꝑter malũ in spũ motũ: ꝛ supfluũ exitũ ad exteriora: ꝛ hoc est qđ dicit pp debilitatẽ. vel qꝛ aliqs hũor acut⁹ mouetꝛ mordicãs nõm vel mẽbra: ꝛ h vult cũ dixit: pp motũ humoris.

¶ Inflatio pꝑter vapores multos ad faciem motos.

¶ Urina acuti tactus. ¶ Contra Ysaac in hoc caplo ponit ꝙ vrina nullum hꝫ acumen: ꝛ pbatꝛ: qꝛ calor cito intus ꝛ eꝫ mouetꝛ. ¶ Dicendum ꝙ itelligit respcũ febris ex angustia.

¶ Quãq; est aliquãtulũ claritatis: q̃ñ est inflãmatio non faciens fortẽ ebullitionẽ. ⁊ quãdo multũ trahitur calidum extra: ⁊ ꝑpter oppositũ põt apparere turbida.

¶ De cura. Cap. xvi.

Fac eos quiescere: ⁊ fac vt occupẽtur letificãtib⁹: ⁊ narratiõib⁹: ⁊ vocibus bonis: ⁊ ludis mirabilibus: ⁊ fac eos ĩgredi balneũ in aq̃ tepida nõ plurimi caloris: ⁊ iungant̃ plurimũ cũ aliquo oleo plurimo. Illud enĩ est magis ꝯueniẽs eis q̃ aq̃ calida: ⁊ cibent̃ eis: que ĩfrigidãt ⁊ humectãt: ⁊ ꝓhibeãtur a vino oĩno. nõ est eis via ad ipsum.

¶ Hec cura conuertitur ad causam cum quiete ⁊ letificantibus. Conuertitur etiam ad dispositionem. scilicet calorem transpirando ⁊ remittendo acuitatẽ cũ balneo. scilꝫ paucę caliditatis: quia si esset manifesti caloris noceret: ⁊ sic tollitur contradictio ad Serapionem: ⁊ conuenientius cum oleo aliquo: vt violato: q̄ melius est: vt patet: ⁊ ideo dat frigida ⁊ humida: ⁊ ꝓhibet vinũ ne inflãmet: ⁊ q̄ auget irã: vt Serap. ⁊ tu considera cõsuetudinem.

¶ De febre effimera ex vigilijs. Cap. xvij.

Quandoq; ẽt accidit ex vigilijs febris effimera. ¶ Cuius signa sunt antecessio vigiliarũ ⁊ grauitas palpebrarũ: q̃ñ fortasse nõ aperit eas: ⁊ ꝓfundatio oculi ꝑp resolutionẽ: ⁊ ĩflatio palpebrarũ ꝑp corruptionẽ cibi: ⁊ multitudinẽ vaporis.

¶ Et cõturbatio vrine ꝑp priuationẽ digõnis ⁊ debilitas pulsus: ⁊ citrinitas faciei ꝑp malitiã digõnis: ⁊ ĩflatio ei⁹ ꝑp excitationẽ ex malitia digestionis: sꝫ nõ est cum rubedine: sicut in illa: que est ex ira.

¶ Notificat modũ fiẽdi febrẽ effi. ex vigilijs: cum multum moueant calm: vt satis dixit ꝑ libro fen. ij. ⁊ fen. iij. Qõ. I.

Inflatio palpebrarũ. ¶ Contra. Quia hoc fieri videt̃ in somno multo: vt supra. ¶ Amplius. Quomodo oculi fiũt profundi ⁊ ĩflati. ¶ Dicendum q̄ ex multo somno inflat̃ facies: ⁊ palpebre ꝑp retẽtionem vaporum: ⁊ ꝓhibitionẽ resolonis: sed in multa vigilia ꝑp corruptionẽ digõnis: vñ surgũt vapores multi: ⁊ mali ad oc'los ⁊ q̄ ipsi oculi ⁊ palpebre sunt fatigati ⁊ debilitati plus: iõ illuc tẽdunt vapores: ⁊ cũ hoc totus oculus põt esse ꝓfundus ꝑp exiccationẽ hũiditatis bone. Qõ. II.

Conturbatio vrine. ¶ Contra. Quia vigilia incrudat vrinã: ⁊ sic fit tenuis ⁊ clara. ¶ Dicẽdum q̄ per conturbationẽ intelligit priuationẽ luminositatis: que accidit ex digestionis defectu: non dico q̄ fit priuatio digestionis: vt innuit Auic. ꝑ libro fen. ij. ca°. de signis colorꝫ vrie. Uel dõm q̄ ex vigilijs fit vrina turbida: si sint mãe mote: q̄ si nõ fit redẽs ad claritatẽ. Uel dõm q̄ vigilia tingit ꝑp motũ caloris: quãdoq; discolorat ꝑpter defectũ eius ex multa resolutione: ⁊ hanc discolorationẽ vocant conturbationem.

¶ Citrinitas. ꝑp malitiã: q̄ q̃ñ ꝯburit̃ vel acuit̃ sanguis: ⁊ iõ citrinant̃ facies nõ potẽdum dormire: vt Auer. 2° collꝫ.

¶ Inflatio eius. i. faciei.

¶ Propter excitationẽ. excitatio est vocabulũ arabicum ⁊ significat duo. s. euigilationẽ: ⁊ nõ sic sumit̃ hic: ⁊ replonẽ flegmaticã silꝫ cacesie: vt. iꝫ° ꝯtinẽtis. ca°. de apãib⁹ flegmatis: ⁊ hoc mõ hic itelligit̃: quasi dicat. inflatur facies: q̄ sunt cacetici ex mala digestione.

¶ De curatione. Cap. xviij.

Curatio autẽ ei⁹ est ociari ⁊ qescere ⁊ dormire ⁊ embrocare caput cũ eis: q̄ ĩfrigidant ⁊ humectãt: ⁊ balneũ hũidũ ⁊ cibi bonorꝫ chimorꝫ: ⁊ iunctiones humectãtes. ¶ Et vinũ est ex reb⁹ magis conferentibus eis: ⁊ sumãt in potu ipsum sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

¶ Conuertit intẽtionẽ ad cãm ⁊ ad feb. ⁊ ad excitationem. Sumant vinũ in potu. s. ad hũectãdũ ⁊ iducẽdũ somnũ: ⁊ iõ limphatũ: ⁊ dꝫ eẽ vinũ mediocre: ⁊ nõ antiquũ putum ⁊ nõ copiose sumptum: q̄ mortẽ iduceret multiplicãdo vigilias: sicut accidit suo notarij 3° de iterioribus. 5° cap.

¶ Super capl'm de effimera ex vigilia. Cap. II.

In effimera ex vigilia opꝫ somnũ ꝓuocare: vt seq̄t̃. ℞. succi semꝑuiue: vel crassule maio. aut barbe iouis: succi lactu. suc. portu. suc. cucume. suc. cucur. oĩũ facta resi°. añ. ℥. 5. aq̃ cucume. aq̃ ro. aq̃ nenu. añ. q̃rtã. i. vtrorũq; sandal. añ. ʒ. i. se. papaue. albi fortiter conquassati. ʒ. iij. sumitatũ solatri. ℥. 5. ⁊ si vis forti⁹ facere adde succi foliorꝫ mand. ʒ. ij. ⁊ si itẽꝫ fortius opij puluerizati ʒ. 5. misceant̃ in mo^m epy^m ⁊ applicet̃ temporib⁹ ⁊ pulsib⁹ brachiorꝫ cũ pãnis inde madefactis. Et nõ q̄ aliq addunt acetum: q̄ si addat̃ fit valde parꝫ: q̄ ꝓuocat vigilias: ⁊ q̄ nõ est sꝑ tp̃e oportunũ: si succos facere nõ posses vtaris aq̄s ⁊ si oĩa nõ poteris hẽre: cape q̃d potes: q̄ ista mixta ad hec ꝑ se valẽt. ¶ Nota q̄ sup oẽs herbas: que ad h̄ valent est menta. i. celidonia agrestis: ⁊ est secretũ: ⁊ ẽt valet in phrenesi: ⁊ sit fortiter conq̃ssata ⁊ tẽporibus illinita. ¶ Item ad illud facit vng^m: q̃d seq̄t̃. ℞. olei nenusa. olei mand. olei de papa. se. papa. al. fortiter ꝯq̃ssati. ʒ. ij. opij thebaici. ʒ. 5. cro. ℈. i. ad remouẽdum malitiã opij cere al. ʒ. i. fiat vng^m bene cursibile: cũ quo bene liniantur pãni linei: ⁊ applicent̃ temporibus: ⁊ supra venas subethicas: que sunt supra frontẽ vel collũ: vel etiã iungatur pãnus lineus ⁊ applicet̃. ¶ Itẽ aliqui prius fomentãt frontẽ ⁊ timpora ad aperiẽdum poros cum spongia ĩfusa in aqua decoctionis nenufa. ⁊ se. papa. al. quo facto supponũt illud. quod seq̄t̃: vel remedia antedicta. ℞. cassie lig. opij. añ. ʒ. i. cro. ℈. 5. fiat puluis: ⁊ incorporet̃ cum syr° vel succo papaue. vel cũ aliquibus succis vel oleis antedictis applicet̃ super frontẽ ⁊ timpora. ¶ Itẽ odoret pomũ mand. folia salicis: ⁊ folia cãne vitis ⁊ supradicta. ¶ Itẽ ꝓuocat̃ sõn⁹ cũ cibis ⁊ potibus: vt si fiat iac amigd. dul. excorticatarꝫ: que sunt capiẽde cũ q̃rta. 5. seis papaue. albi: ꝯterant̃ cũ aq̃ frida: q̄ ipsa opilat: ⁊ fiat h ⁊ approximet̃. ¶ Itẽ addẽdo vinũ in cibũ ꝓuocat somnũ: q̄ vinũ multiplicat vapores ascẽdẽtes ad caput: q̄bus multiplicatis fit opilatio venarꝫ subethicarꝫ: ⁊ illud non dꝫ dari in se. neq; in passionib⁹ doloris capitis. ¶ Itẽ dissoluat̃ opiũ in vino: ⁊ bibat̃ illõ vinũ: ⁊ sic vtunt̃ deceptores ⁊ latrões: q volẽtes accipe bõa aliẽa: faciũt potionẽ socijs ⁊ dãt bibere eis ⁊ sõnũ cãntes cogunt eos dormire: ⁊ dum dormiũt capiũt bona sua. ¶ Item si bibat̃ succ⁹ iusqa. aut succ⁹ mãdra. ¶ Itẽ excitatiuũ somni est odorare acetũ fortissimũ: q̄ fortis odor aceti mordicat ⁊ titillat carũculas ⁊ ascẽdit ad ptes cerebri ãteriores: ⁊ cãndo ibi motũ excitat: ⁊ ẽt veniẽdo ad venas subethicas: ⁊ rõne sue friditatis ⁊ subtilitatis sub̄ reꝑmit illos fumos ibi existẽtes: ⁊ somnũ cãntes: q̄re si ministres acetũ cũ somnifero fit valde in pauca quãtitate solũ: vt ꝓfundet v̄tutem rerꝫ frigidarꝫ. ¶ Itẽ fortis ligatio extremitatũ: ⁊ fortis fricatio ipsarũ valet in ꝓuocãdo vigilias. ¶ Itẽ potes ꝓuocare somnũ cũ approximatõe ad extra cauẽdo q̄ nõ ꝓuocẽs ad ira.

¶ De febre effimera ex sono et quiete. Ca. xix.

A Spiritu quandoqz resoluunt vapores calidi per vigilias et motus. Cuz ergo prolongatur somnus et tranquillitas et nõ resoluuntur: accidit ex eis calefactio spiritus et febris ei⁹. ¶ Cuius signa sunt ista: significãt enĩz eam antecessio somni et tranquillitas plurima et pprie que nõ est incõsuetudine: et cadit cõtrarium cõsuetudinis: et significat ipsam resolutio vaporosa pulsus.

¶ Considerandũz q licz supra dixerit de tranquillitate corporea: et aĩali: eas tñ ambas hic cõprehẽdit simul cũ somno q somnus quieti vehemẽter est similis.
¶ Quãqz resoluunt. Dices imo semp. Dõm q hoc dixit pp eos a qb⁹ multi vapores resoluunt: q retẽti faciũt se. sed hoc nõ est in oibus: sed qbusdã: et signat hoc cuz dixit quãdoqz
¶ Resolutio vaporosa pulsus. id est apparens in pulsu: quia videntur inde exire vapores; vel pulsus. i. iectigationes.

¶ De curatione eius. Cap. xx.

C Uratio eius est sudatio in aere balnei: et ablutio equalis cum aqua calida: et paucitas cibi: et declinatio eius ad id: ad qd̃ infrigidat et hũectat ipm et exercitiũ tẽperatuz: et nõ opz vt bibat vinum.

¶ Infrigidat et hũectat. ¶ Cõtra: q: ista iducunt somnum.
¶ Exercitiũ temperatũ. ¶ Cõtra: q: ɔseruat calm̃ et nõ ifrigidat. ¶ Dõz q ifrigidãtia et humectãtia dant pp febrem et nõ qcũqz: sed que cũ hoc teneãt eum vigilẽ: vt balneum et exercitiũ. ¶ Ad 2ᵐ dicũt: tẽperatũ dĩ debile exercitium: q: iste nõ posset multũ exercitari: cũ sit febricĩs: hoc exercitiuz excludẽdo vapores iflãmatos ifrigidat et hũectat. ¶ Et nõ opz vt bibat vinum. Uinum timet vel ne vapores moueat ad caput: vel ne agitet hũores ad putredinẽ: vel ne dormire faciat: sed pp alia posset quibusdã ɔcedi.

¶ De febre effimera ex gaudio. Cap. xxi.

Q Uandoqz accĩt ex gaudio febris: sicut illa q̃ fit ex ira. ¶ Cui⁹ signa sunt proxima signis eius: q̃ est ex ira: nisi q: forma oculi est forma gaudẽtis: non forma irascentis. et est frequentia in pulsu minor. ¶ Et cura ei⁹ est pxima curatiõi ei⁹: q̃ ẽ ex ira.

¶ Hec similitudo est generalis: q: vtrobiqz fit inflammatio ex motu ad extra: lz in gaudio fiat magis paulatim: q̃z in ira: nisi sit gaudiũ magnũ subitum.
¶ Frequẽtia minor. Quia calidum nõ sic incẽditur.
¶ Cura est pxima. Nõ oĩno similis, nam in ira sunt letificantia: sed in gaudio tristantia.

¶ De febre effimera ex timore. Cap. xxij.

Q Uandoqz accidit ex timore febris ẽz semitã: q̃ accidit ex angustia. ¶ Proportio nanqz timoris ad angustiã est pportio ire ad gaudiũ ex hoc: q motus timoris est ad interiora: et ire ad exteriora: et fit subito. et alioꝝ modoꝝ fit gradatiz. ¶ Cuius signa sunt pxima signis ei⁹: q̃ fit ex ãgustia nisi q: diuersitas in pulsu est vehemẽtior: et forma oculi ei⁹ est forma territi. ¶ Curatio ei⁹ est pxima curatiõi ei⁹: q̃ fit ex angustia: et opz vt securet a timore: et veniat ad euz cũ nuncijs gaudere faciẽtibus et letificãtia sunt iuuatiua ei.

¶ Primo habes diãm iter angustiã et timorẽ. et ẽt pportionẽ: q̃lis est iter gaudiuz et irã: in timore. n. subito ivus calm̃ mouet: et iõ qñqz incurrũt fluxũ vẽtris et vrine et sitiunt: vt Arist. pblematum. 27°. p̃ et 2° pblemate: et q: subito fit in timore mot⁹: iõ magis diuersificat pulsum. Tu autẽ attende q in gñalibus scie medicine: vt in p̃ canõn. fen. 2ª dixim⁹ accñtia aie raro reperiunt pura: sed vehementer cõmixta.

¶ De febre effimera ex labore. Cap. xxiij.

L Abor qñqz puenit ad summum in calefaciẽdo corpus et spũm: ita vt fiat febris nocẽs opationib⁹: et est plurimi nocumẽti: et grauitas ipsi⁹ super vitalẽ et aĩalem. ¶ Signa sunt antecessio laboris: et additio calefactiõis iuncturaꝝ sup alia: et tact⁹ lassitudinis: et siccitas corpis. ¶ Et qñqz accidit in fine eius humectatio: si fuerit labor tẽperatus in eo. i. q̃ñ nõ est in eo exiccatiũ: aut frig⁹ phibẽs sudorẽ. Si ãt labor fuerit supflu⁹: minoratur hũectatio et sudor. ¶ Et qñqz seqtur ipm tussis sicca pp cõitatẽ pulmõis: et qñqz declinatio cõplonis est: et pulsus eius paru⁹ debilis: et qñqz declinat ad duritiez. ¶ Et vrĩa est citrina calida pp motũ subtilẽ: et pꝑter resolutionem.

¶ Determinat de effimeris cõparatis ad dispõnes corporales: et p̃ ad eas: q̃ sunt motus: et actiões: et ɔ̃ria. scdo que nõ sunt. ibi secũda. (Opilationes.) Prima in sex: lz fuerint ille cãe septẽ: tamẽ trãquillitas iam cecidit in capitulo de effimera ex somno: primo igitur determinat de effimera ex labore. ¶ Dubitat. q̃re dixit nocẽs opatiõib⁹. Dicendum q placuit sibi hec forma loquẽdi: vel dixit: q: singulariter vĩ ĩpediri opatio cõuersationis humane ex imoderato exercitio: et forsan vult ɔtinuari lraz sic. (Nocẽs opationibus et est et c̃.). i. ipedimẽtũ in opationibus est nocumẽtũ: qd̃ facit in spũ vitali et animali: q: isti duo spũs maxime sunt principium motus s̃m impetũ siue voluntarij.
¶ Signa tactus. i. pceptio lassitudinis: siue sit vlcerosa: siue extenuatiua vel apostemosa s̃m corpoꝝ diuersitatẽ.
¶ Tẽperatus. ¶ Cõtra, q: nõ faceret febrẽ. ¶ Dicenduz q dĩ tẽperatus. i. nõ supflue excedens. cũ igit est talis labor: et nõ est in eo exsiccatiuum. i. non fit circa mãm exsiccantem vt ignẽ: aut arenã: aut frigus nõ prohibet sudorem: accidit in fine talis effi. aliquis sudor.
¶ Si autem sudor. s. in labore: aut labor fuerit et c̃.
¶ Tussis. Nocito pulmone ex inflãmatione.
¶ Ad duritiem. pꝑter exiccationem.
¶ Urina citrina et calida pp motum subtilẽ. et pp resolutionẽ. Quidã dicunt: q hoc refert ad vrinam et ad pulsum: vt sit sensus: vrina tincta pp motũ cholere pulsus ẽ debilis pp resolutionẽ: alr vrĩa tingit: et apparet cal'a pp motuz hũorũ subtiliũ calidoꝝ: et pp resolutionez. i. pp calm̃ resoluens vel. i. pp dissolutionẽ hũoꝝ calidoꝝ: qui pñt associari vrine Alia lrã hz citrina. i. tincta pp motũ cholere: et clara pp resolutionẽ. i. subtilis clara: q: in istis est facta exiccatio.

¶ De cura. Cap. xxiiij.

C Uratio eoꝝ est trãquillitas et balneatio in tina: et iunctio fricãdo pprie super iũcturas. ¶ Et acceptio cibi bo-

ni chimi humectantis sm quātitatē: qua digeraē de genere carniū pulloꝝ ⁊ hedi: ⁊ piscium puoꝝ. Et qm̄ virtutes eoꝝ sunt debiles: tunc nō opꝫ: vt ꝯfidāt de se posse digerere: qḋ digerebāt in dispōne sanitatis: imo minus illo. Et pp hoc cibenē eis: quoꝝ paucum nutrit plurimū: sicut ea q̄ diximꝰ: ⁊ sicut vitelli ouoꝝ sorbiliū: ⁊ testiculi galloꝝ sūt eis boni. ¶ Quidā tñ existimauerūt: q̄ opꝫ vt patientiū lassitudinē: regimē plus subtilieē q̄ʒ alioꝝ. Sʒ illud nō est rectuʒ. ¶ Et opꝫ vt sumāt de fructibus humidis: ⁊ sumant in potu vinum plīme cōmixtionis: si fuerint assueti: aut iulep: ⁊ aliud si nō fuerint ꝯsueti. ¶ Et opꝫ vt eoꝝ inunctio sit plima q̄ʒ iunctio alioꝝ cū oleo aliquo: vt humectenē eoꝝ membra: ⁊ iuncture ex siccitate: ⁊ iterum vt mollificeē illud: qḋ accidit eis de tensione. Et oleū viol. est de oleis melioribus eis. ¶ Et opꝫ vt cōmunicet inunctio eoꝝ corpori: ⁊ proprie capiti: ⁊ collo: ⁊ spondilibꝰ dorsi: ⁊ iuncturis omnibus: ⁊ ꝓprie post balneationeʒ. ¶ Et opꝫ vt sternantur strata eoꝝ: ⁊ aromatizentur indumenta eoꝝ: ⁊ sedilia eorum: ⁊ si indigent iteratione balnei ꝓpter reliquias iterētur oia: que scripta sunt in capitulo suo.

¶ Primo ponit curā. secūdo iterponit quorūdam sniam. 3° cōplet curā. ibi scḋa. (Quidā.) ibi 3ª. (Et opꝫ.) Est autē intentio Aui. hic ad tria. s. ad cām: que est labor: ⁊ ad lassitudinem inductaʒ ꝓpͥe humectādo: ⁊ ad rectificationē diete: que etiam ipsi feb. conueniunt. ¶ Questio. I.

Sed tu dices Gal. ponit 3° de reg. sa. q̄ in lassitudine apostemosa valde minuaē cibus: sʒ talis pōt eē ex labore. ¶ Dicēdum q̄ plima lassitudo: q̄ ꝯiūgiē huic febri est arefactiua: ⁊ iō Halyab. 3°. practice vtit suā intētionē ad eā ⁊ Aui. hic. Qui ergo dicit q̄ regimē plus subtilieē vel itelligūt q̄ regimē alioꝝ. s. patientiū fe. acutas: ⁊ est sermo falsus: vt appꝫ: vel alioꝝ patientiū alias effi. ⁊ ēt est falsuʒ: q2 pōt hic eē fortis vtus ⁊ necessitas cibi est pp siccitatē: ⁊ iō Halyab ibidē dic: Fercula sepius mltiplicent: ⁊ ēt plus subtiliabimꝰ i fe. effi. ex opilatiōe sʒ si lassitudo sit vlcerosa ⁊ apostēosa opꝫ itēdere ad curam fe. effi. cū h itēdēdo ad illas lassitudines: ⁊ q2 in vlcerosa ⁊ apostemosa non sic copiose cibo idigemus: ⁊ ꝓpͥe in apostemosa: ⁊ iō nō sic copiose nutrimus: ⁊ de hac itēdit Gal. sʒ Auicē. de ea intendit: que plus cōiungitur excessiuo labori. s. arefactiua. Uel dicendum est q̄ intelligit de arefactiua siue plus illi cōiungatur: siue nō. Qō. II.

Contra Prius ꝯcessit cibaria multi nutrimēti: ⁊ paucaꝝ superfluitatuʒ: sicut testiclos galloꝝ: ⁊ hic ꝯcedit ea pauci nutrimēti: ⁊ mltaꝝ superfluitatuʒ: vt fructus hūidos. ¶ Dōʒ q̄ istis exhibentur cibaria vel ad restaurationē ꝯsūptaꝝ hūiditatū: ⁊ sic danē cibaria multi nutrimēti: vel ad humectādū ⁊ madefaciēdū siccitatē ⁊ tēperandū calorē: ⁊ sic danē fructus hūidi vt mala: ⁊ mala granata vt ysaac: ⁊ sic cessat ꝯrietas: si qua appꝫ iter auctores.

¶ Aut iulep ⁊ aliud si nō fuerint assueti. Timet percussionē mēbroꝝ a vino in hoibꝰ nō ꝯsuetis Halyab. vero paꝝ de eo ꝯcedit: nec in h est discordia nō ꝯcordabilis: q2 ʒ eniʒ ꝯfisus est sua estimatione.

¶ Cōsiderādum: q̄ si ꝯplexio corpis est frida. Serap. docet iungere oleuʒ de keyri ⁊ camomille: ⁊ ꝓpͥe dulcificaē sermo Serap. si aliqua mā humoralis mota est.

¶ Proprie capiti ⁊c. Quia hec magis ledunē per motum.

¶ Post balneationē. Ut retineatur aqua in poris.

¶ Aromatizētur. s. frigidis: vt rosis ⁊ sandalis ad tēperandum calorem: ⁊ quia confortant.

¶ Propter reliquias. s. lassitudinis.

¶ Omnia. de bonis cibis ⁊ vnctione.

¶ De febre effimera ex eūone. Cap. xxv.

Quandoqʒ accidit ex cōmotione humorum post ventris solutionē motus spirituū superfluus: ⁊ iflāmans in ipso febrē propter multitudinem lassitudinis: que sequitur ipsam. ¶ Et quandoqʒ faciunt eam medicine solutiue: ꝓpterea q̄ calefaciūt. ¶ Et qn̄qʒ seqē stōmiaʒ: ꝓpterea q̄ redire facit humiditatem vaporū: ⁊ sanguinitatem eoꝝ ad furiositatem cholericam.

¶ Quatuor ponit causas: pp q̄s eūo facit febrē effimeram. ¶ Prima est motus supfluꝰ in spū: fit. n. i motibus humoꝝ morꝰ spūū mr: ⁊ agitatio fortior: ⁊ est cā cōis vomitui ⁊ solutioni ventris: ⁊ forsan cursui sanguinis. ¶ Scḋa cā est lassitudo: q̄ pōt seq pp multū surgere ad asellam: vel pp hoc: q2 hūos: ea mouenē circa musculos: ⁊ sʒ modi lassitudinum sunt modi doloꝝ: q inflāmant: ⁊ forsan q̄ Auic. intellexit duas cās dictas: ⁊ vnā: ⁊ ēt est q̄ eūo supflua. s. fluxꝰ mouet ⁊ inflāmat spūʒ pp lassitudies surgēdi ad asellā. ¶ Scḋa causa vel 3ª est: q2 medicina est cala ⁊ sicca. ¶ Tertia vel q̄rta cā est furia cholere pp phlebotomiā: ⁊ pōt ex h fieri putrida: vt appꝫ: sʒ vt appropͥaret eaʒ ꝓ hūs ad effi. dixit humiditatē vapoꝝ. i. hūiditatē aliq̄ʒ aptā euaporare. Facit redire ad furiositatem cholericam. i. ad incendium ⁊ inflāmationem: ⁊ hoc est in abundātibꝰ cholera: ⁊ cholerico sanguie.

¶ Curatio. Cap. xxvj.

Oportet vt subtilieē in retinēdo urinam per ea: que sunt ordinata in capitulis suis. ¶ Et vt cibetur eger cuʒ eo: qḋ confortat plus: ⁊ sm quātitatem: qua digeratur de eis: que infrigidāt ⁊ humectant: ⁊ sint in eo pontica stiptica. ¶ Et ponantur super stomachuʒ emplastra: ⁊ embroce: confortantia calefacta non tepefacta. Nam omne tepidū ē mollificatiuū: ⁊ resoluit v̄tutē. Et de hac sūma est lana īfusa in oleo nardino: aut oleo frigidiore eo aromatizato: ⁊ exprimatur adeo: donec separenē ab ea ptes olei. ¶ Et ponanē super cor ⁊ epar ea: que īfrigidāt.

¶ Signa sunt nota. s. ipsa euacuatio. ¶ Considerandum q̄ itētio in hac feb. est ad tria. s. ad cām ipsiꝰ: q̄ est fluxus superfluus: ⁊ p hoc recurre ad tertiū librū: ⁊ ꝯsiderasi opꝫ illuʒ retinere vel nō. Scḋa intētio est ad casuʒ virtutis: ⁊ fit cum cōfortantibꝰ: ⁊ q2 cū hoc opꝫ intēdere ad fluxuʒ ⁊ distēperantiā febrilē: ideo ista cōfortantia debēt esse frigida ⁊ humida propter febreʒ: ⁊ imponit in eis aliqua stiptica propter fluxum ⁊ erit iste cibus. verbi gratia. succus carnium pulle vel perdicis: cum pauco vino granatorum ⁊ citoniorum. Tertia intentio est ad febrem: vt pꝫ.

¶ Et de hac sūma. s. confortantium stipticorum.

¶ Frigidiore. id est minꝰ calore: vt masticino: est. n. minꝰ calidū nardinuʒ: vt Gal. 6°. de regi. sanitatis penultimo caplo.

¶ Aromatizato.id est aromatico boni odoris:vel dixit hoc pp alias res:que ibi ponūt. Tu āt ꝯsidera boꝝ oleoꝝ ꝯpositiones:quia multum varia sunt ꝑm varias ciuitates.

¶ Et exprimatur. Assignant causam quidam rudes:quia si nō exprimetur fieret frigidum ꝛ opilaret: isti ignorant olei naturam:quia resistit multum infrigidationi:īmo cum calorem acquisiuit multum tenet. Causa ergo est ꝗ Aui. timet actualem lenitatem oleorum:ꝛ ideo vult eorū virtutez ꝛ non laxitatem actualem. ¶ Questio. I.

Dubitatur vtrum tepidū sit mollificatiuum ꝛ resolutiuum virtutis:videtur ꝙ nō:quia sua caliditas est ꝓpinqua naturali cōformis sibi. ¶ In cōtrarium Gal'.7° terapē.ꝛ hic Auicēna. ¶ Quidam dicūt aliud eē tepidū:ꝛ aliō tēpatū:vt vꝫ posse colligi ifra cap. de cura tertiane pure:vbi postq̄ docuit balneare cū aq̄ tēpata docet postea tepidō supaspergeꝛ. Dicūt igiꝛ ꝙ tēpatū calꝫ ꝯfortat sꝫ tepidū debilitat. Hic ꝑmo nō pōt tolerari:ꝗ tepidum ifra temperatū remittit calorē:ꝛ quasi debiliter stringit poros:sed hoc non debilitat. ¶ Dicendum igitur ꝙ tepidū:qđ est suaue calidum:ꝛ temperatū debilitat per accidens ꝛ ꝑ se cōfortat.s.inducendo conformez calorem:sed ꝗ apit poros:ꝛ eos apertos tenet:ꝛ cōmouet calidum ad extra.ideo debilitat:ꝛ ꝗ humiditates mouet ꝛ eliquat:sꝫ calidum occurrens fortius:lꝫ per se deberet plus debilitare:tñ per accidēs cōfortat respectu tepidi:ꝗ quasi quadaꝫ mordicatione poros claudit:maxime aūt hoc verificatur circa ventrē.s.stomachum:ꝛ intestina:ꝗ sūt membra neruosa frigida:vnde plus ꝯfortanꝛ a calido:non sic a tepido:ꝛ ideo Gal'.ibidē dixit. Exsoluūt oīa tepida robur vētris.

¶ Super capm̄ de essꝫ cāta ab eūone supflua. Caplm̄.IIII.

Constipetur venter ꝛ constringatur cū cibis ꝛ potib⁹ ꝛ medicaminibus tam simplicibus q̄ꝫ compositis. ¶ Cibaria facta sint de farina volatili:idest valde subtili cum lacte amigō.ꝛ postea simul bulliant. Item amidū paratū eodē modo. Itez panis albissimus agitatus. Itez medulle. Item oīa cibaria fcā de pasta in q̄ nō sit furfur. Itē oīa cibaria fcā de carnib⁹ electis boni nutrimēti fortiter tritis:ꝛ cū qb⁹ misceaꝛ amidū. ¶ Esset bonū cibare sepe:in pauca tñ q̄titate:ne grauet vtutē ꝯtētiuaꝫ. ¶ Et si sit in ꝓn°.vt nā ꝯforteꝛ ꝛ adiuuet:coquantur cū carnibus:siue sint galli:siue gallinę:siue capōes:siue alie res:vt sunt coctana sorba:mespila:corna imatura:sumach berberi:acacia:hypoqstidos san.ora.semia citonio.vel cortices mirab.a qbus est gūmositas expssa:pōt ēt decoq̄ corallus bñ ablutus q̄ter vel q̄nq̄es cū aq̄ tepi.cuꝫ carnibus ꝑdictis. ¶ Itē oua dura cū aceto stringūt vētreꝫ. ¶ Item coquanꝛ cibaria cū aq̄ cisterne vel pluuiali:in qua bulliat spodiū electū. ¶ Itē pot⁹ ad hoc est aq̄ ferrata:q̄ sit extinguēdo ferrū nouies ignitū i aq̄:ꝛ postea coleꝛ:ꝛ calibs melī⁹ valꝫ. ¶ Itē vinū stipticū grossūꝫ de torculari.in quo imponaꝛ pāis aꝫim⁹ bñ tost⁹:vl' assatus:vl' coctanū. ¶ Item syr.de ribes deꝛ cū aq̄ ferrata ꝛ nō cū vino. ¶ Item sp añq̄ꝫ comedat cibū aliquē capiat de fructibus stipticis coctis:vt eēt coctanū:vl' pirū in pua quātitate. ¶ Q, si fruct⁹ nō habeas: accipe crustā panis torrefacti aꝫimi ꝛ fundaꝛ in vino:ꝛ cuꝫ icipiat vino inebriari:abijciaꝛ ꝛ ponaꝛ extra sup scissorio:ꝛ postea aspgaꝛ pluis q sequiꝛ. ℞.iterioris cinamomi elec.ꝫ.ß.coriādri ꝓpara.ꝫ.ij.pāis zucc.ꝫ.vij.fiat puluis subtilis:ꝛ postea de illo pōaꝛ sup crustā ꝛ comedanꝛ in introitu mēse q̄ntuor:vel.vi.boli:ꝛ post bibat valde parum. ¶ Itē potest admistrari vitellus oui ieiuno stō:ꝛ in quo infundatur puluis q sequiꝛ. ℞.mast.ꝫ.ij.sang.dra.boliar.añ.ꝫ.ß.interioris cinamomi electi.ꝫ.ß.fiat puluis subtilis:đ quo sumaꝛ cū trib⁹ digitis q̄tū potest:ꝛ ifundas in ouo ꝛ trāsglutias. ¶ Itē emplm̄ ad idem. ℞.masti.ꝫ.i.corallo.ru.ꝫ.ß.corti.citri:fiat emplm̄ ad mo^{m} scuti pui extensi sup pectus.

¶ Medicine simplices:que valēt ꝯ fluxū vētris.ꝓ coagulū leporis:vel hedi sumaꝛ.ꝫ.i.cū.℥.i.aq̄ plātagi.tepide:ꝛ deꝛ in potu stō ieiuno. ¶ Itē 2° case⁹ āntiqu⁹ dur⁹:a quo tota sal sedo sit remota:qđ sic sit lauetꝛ caseus cum aq̄ tepi.incidaꝛ in pua frusta:ꝛ laueꝛ.8.vel.9.vicibus:ꝛ iste caseus mistreꝛ cū cibis factis de pasta:vt ꝓus dcm̄ est. ¶ Itē 3° tyriaca recēs pp opium:q̄ si nō recens reperiaꝛ sumaꝛ de ipa.ꝫ.i.opij gra.v.ꝛ misceaꝛ cū aq̄ plātagi.tepida:ꝛ vino grosso de torculari. ¶ Itē 4°.sunt lētes excor^{te}.ꝗ ille cū corticibus sunt laxatiue ꝛ fortissime buiāte:ꝛ postea in patella assate cum pinguedine mōtonis:ꝛ mistrate cum pauco aceto. ¶ Item 5^{m} est sanguis montonis bene ꝛ fortiter decoctus sine sale ꝛ sine aliqua pinguedine cum brodio montonis. ¶ Itē 6^{m} est sanguis turturis antiq̄ dat⁹ in potu cuꝫ vino ḡsso de torculari:ꝛ nō coquaꝛ sanguis. ¶ Item 7^{m} est seme nasturtij assatū integrum in fartagine ministratū cum lacte butiro sorin quo ferrū vel lapilli sint extincti:cuꝫ quo cum coquiꝛ etiā adde de stipticis iam dictis:addanꝛ flores camelcōte.ꝫ.i.vel.ij.ministretur stō ieiuno. ¶ Item alia applicanꝛ ad extra:ꝛ ꝑmo facio lauari plantas pedū:ꝛ volas manuūꝫ:ꝛ sub vmbilico:ꝛ supra renes cum dissolutione floꝝꝫ cameleonte:q̄ dissoluiꝛ cuꝫ aqua plātag.ꝛ vino de torculari.añ.ꝛ si nō habeanꝛ flores capiatur radix:ꝛ cum isto lauetur. ¶ Itē 2^{m} applicatū ab extra est magna ventosa:si patiens eaꝫ tolerare pōt sine scarificatione super vmbilico. Aliqui ponūt ab vtroq̄ꝫ latere vnā de cōmunibus ventosis:vel de paruis:si virtus tolerare pōt:ꝛ illud nō approximo si virtus sit debilis:ꝗ grauat sensibilia membra. ¶ Item 3^{m} est lauare extrema cum decoctione ro.ru.electaꝝ:folioꝝ salicis vitis:ꝛ post extremitates lotas bñ ꝛ sufficiēter in ista decoctione bene cal'a fiat absterfio cū pāno lineo albo:ita ꝙ nihil remaneat madidū in porositatibus:ꝛ hoc vt nā deriuetur:ꝛ post intret lectum ꝛ habeat linteamina di.ex quibus cuꝫ fricatione ꝛ calefactione sit remota actualis frigiditas linteaminū:ꝛ sint tepida linteamina:ꝛ sit bene coopertus vt si potest sudet. ¶ Item 4^{m} est:ꝙ aliqui faciunt suppositoria:que sunt Rasis in 9°.almāꝛ.in fine cap^{l}.de fluxu ven.qđ sequiꝛ. ℞.thu.sibi oliba.licij cro.gūmi ara.añ.ꝫ.i.opij.ꝫ.ij.informenꝛ collirium:ꝛ supponantur:ꝛ illud est expertuꝫ sepe ꝛ nō inuenio effectum rōne soliditatis ꝛ duritie istius. ¶ Item pōt ab extra applicari emplm̄ primum. ℞.succi coctāoꝝ mespiloꝝ.sorbaꝝ:plātag.ꝛ aliq volūt nō cū resi^{a}:ꝗ in ea est aliqd stipticitatis:ꝛ iō valet in ꝓposito.añ.q̄r.i.aq̄ ro.fcē de stipitib⁹ ꝛ anteris.i.scie ro.lib.ß.thu.masti.añ.℥.ß.san.dra.boli ar.añ.ꝫ.vi.floꝝ cameleon.ꝫ.iij.acatie:hypoq.añ.ꝫ.iij.ro.ru.℥.ß.ꝙ si sit fe.addātur de sandalis al.ꝛ ru.ꝫ.ij.puluerizenꝛ:ꝛ misce cū succis ꝛ aquis ꝓdictis. Q, si fe.nō fuerit adde mētbe:absin.añ.ꝫ.ß.ꝛ postea sume medullaꝫ panis ꝑm quātitatē:ꝑm quā facere volueris emplm̄ illum calni paneꝫ infunde in predictis:ꝛ postq̄ꝫ sumpsit q̄tum potest:exprime paꝝ panem:ꝙ si vis addere vinū de torculari addas ꝛ superasperge istum panem madefactū puluere masticis:ꝛ ca^{m} applica super stomachum ꝛ intestina gracilia inter duos pānos lineos:ꝛ potes addere farinam lentiū:si nō habes panem ad inspissandum emplm̄. ¶ Item potes facere emplm̄. ℞.thu.masti.stora.calami.añ.ꝫ.ß.sang.dra.boli ar.terre sigili.hypoqst.añ.ꝫ.ij.coralli rub.ꝫ.i.iterioris cinamo.elec.ꝫ.i.ß.terbē.ꝫ.ß.picis naua.q̄rt.ß.fiat emplm̄ cum pistello cal'o addēdo olei nardi.olei mast.añ.q̄rtā.ß.qđ extendaꝛ sup vmbilicum in for° 4^{ti} ad longitudinē ꝛ latitudineꝫ:q̄ vꝫ sufficere patienti:qđ ponaꝛ sup vmbilicū ꝛ ventrē. ¶ Itez aliq faciunt suffumigationes ab ex̄ cuꝫ sella pforata: vt fumus recipiaꝛ panū cū aceto fortissimo:in quo ꝓijcianꝛ prune ignee inflāmantes:vel lateres antiqui igniti. ¶ Itē etiam ad idem. ℞.corticū citri cum zuccha.cōditoꝝ minutim incisoꝝꝫ carnium citonioꝝ cōdito.ꝯserue ro.antique.añ.℥.ß.cōserue buglo.

antique.ʒ.ij.iterioris cinamo.elec.florū camelon.an.ʒ.i.ß. coralli al.ꝛ ru.fortissime abluti nouies vel decies cū aquis exiccatiuis.an.ʒ.ij.san.dra.ʒ.ij.sandal.al.ꝛ ru.coriādri pre para.acatie:hypoqst.an.ʒ.i.pāls succ.lib.ß.aq̄ bugl.succi citōio.an.q̄r.ß.fiat eiariū per bolos:ꝙ si vis tere de eo me dio mō:vel in toto:vel in pte. Itē dicebat coralli fortissime abluti:q2 si nō abluant hūt pessimū saporē ratōe terre mi neralis:in qua inueniunt:q̄ terra est in porositatib⁹ coral loꝝ.iō debēt poni in aq̄ tepi.ꝑ pausamꝫ postea fortiter la uari:ꝛ postea tergi cū pāno aspo: vt terra mineral'ꝛ sapor eoꝝ exeat:ꝛ qđ dico d̄ coralli.idē dico de alijs mieralib⁹:vt de iacincto ꝛ saphyro. ¶ Itē nō ꝙ potus aque prunelloꝝ ꝛ sorba ꝛ mespila comesta ante prādiū mirabilr stringūt. ¶ Itē nota ꝙ in tenasmōe:quando patiens surgit de assel la lauādo pudibūda cū aq̄ frida:ꝛ postea bōbacē superpo nēdo in eo:qđ seq̄ⁱ iter.℞.olei ro.antiqui.ʒ.i.vitelli ouo. fortiter cōquassatoꝝ duo:opij puluerizati.ʒ.i.misce ꝛ tepe fiant:ꝛ hoc tepore facto liniungatur bombix bene carmi⁹ꝛ que ponat' itra pudibūda quātū pōt. ¶ Itē in fluxu vētris possunt dari clisteria.ꝑmo lēitiua ita ꝙ nihil ponat' de sale ꝛ possūt in pcessu dari clisteria restrictiua:que possunt fieri de succis ꝛ medicaminibus antedictis.

¶ De febre effimera ex dolore. Cap.xxvij.

Dolor quandoqꝫ calefacit spiritum adeo:donec inflāmet' febris. ¶ Signa. Dolor in capite:aut oculo:aut aure:aut dente:aut iūcturis:aut extremitatib⁹:aut colica:aut hemorroidib⁹:aut alijs de doloribus furunculoꝝ.

¶ Quare dolor calefaciat est ꝑmo plixius alibi.

¶ De cura ei⁹ q̄ fit ex dolore. Cap.xxviij.

Regat dolor est eo qđ opꝫ i capitulo suo:deinde curet' cura ei⁹:que fit ex labore. ¶ Nō si timeat' ex potu vini motus doloris nō detur in potu.

¶ Intendit autē in cura ad dolorem per ea:que sciuntur in suis capitulis:ꝛ ad febrem cū infrigidantibus ꝛ humectātibus balneis ꝛ inunctionibus sicut dixit in ea que ex labore accidit:q2 lassitudo est doloris modus.

¶ Motus doloris. Ubi gr̄a.in capite vel iuncturis:sed si sit dolor ventosus:possibile est ex hoc curari.

¶ De febre effimera ex sincopi. Cap.xxix.

Quandoqꝫ accidit ei cui superuenit sincopis propter cōmotionem spiritus diuersa calefactio ꝛ cōuertit' in febrem:ꝛ q̄nqꝫ remanent de ea post ablationem timoris in sincopi reliquie. ¶ Signa. Uicinitas sincopis.ꝛ casus v̄tutis absqꝫ signis febriū aliarū:q̄ nō sunt ex febrib⁹ effimeris.ꝛ pulsus in ea est diuersarū dispositionū. Q̄nqꝫ enim cadit ꝛ destruit':q̄n vincit frigus. Et q̄nqꝫ fit velox apparet q̄a dn̄atur caliditas: ꝛ similat' pulsui patientiū extenuationē exiccatiuam in duritie cum verminatione.

¶ Dubitat' cū sincopis pducat ad frigiditatē ꝛ casum pulsus:quomō pōt esse cā fe. ¶ Dōm ꝙ pp̄ subclusionem spiritus in corde ꝛ ꝓhibitionē respirationis accidit iflāmatio. ergo ꝑmo a sincopi accidit fe.itus deinde cū surgit a sincopi appet magis cā.ꝛ ideo dixit accidit diuersa calefactio:ꝛ accipimus ꝙ pōt eē fe.sincopi stāte ꝛ etiā recedēte vn̄ dixit reliquie. ¶ Sed tu dices:nō debuit dicere reliquie: immo debuit dicere ipsa febris cū maiori sui duratione:q2 sincopis nō durat vna die naturali:sed forte min⁹ q̄ hora. Dōm ꝙ hec febris accidit cum sincopis frequentatur sepe in die vel diebus:ꝛ ideo possibile est ꝙ ille occupent magnū spatium diei:vel dierum duoꝝ:vel pluriū vt cum sunt causa stomachi frequentes.ergo paꝝ extra illas durabit febris nisi venerit in vltimis sincopi. Et ideo dixit Auicen. post ablationem timoris ꝛ nō dixit post ablationem sincopis:q2 plures sincopes precesserint:ꝛ nō dubitet' amplius de eius euētu:ablato enī timore de sincopi nulla spatur venire.sed ablata vna sincopi sperari pōt alia euenire.

¶ Signa ꝛc̄.

¶ Quando vincit frigus.s.extra.

¶ In duritie.s.quando vincit frigus:vel quando esset extenuatio propter sincopes.

¶ Cū verminatione.i.cū vermiculis in actu sincopis q̄nqꝫ.

¶ Curatio. Cap.xxx.

Cura eius est cura sincopis: dare cibos velocis digestionis boni chimi:de illis quos sciuisti:ꝛ si indigueris vt des in potu vinum:fac:ꝛ non cures de febre. ¶ Cum ergo liberatur ex sincopi ꝛ remanet febris similis ei:que est cū extenuatione:curetur cum eo:quod est in canone de infrigidatione ꝛ humectatione.

¶ Uertit' itentio ad sincopim cum cibis ꝛ potu.s.vini non tm̄ mēdo fe.vt etiā.xij.terapen.

¶ In canone.s.de cura extenuatoꝝ fen.vij.ꝛ de ethica.

¶ Super caplm̄ de ephy̾ causata ex sincopi. Caplm̄.IIII.

Curatur cibis ꝛ potib⁹ cū alijs medicaminib⁹. ¶ Cibi qui maxie valent in sincopi ꝛ in omni defectiōe v̄tutis est aq̄ carnis que sic fit. ℞.caponē bene pinguē ꝛ perdicē bonam:ꝛ fasianum cū perdice:ꝙ si vēter fit nimis lassus adde turtures.ij.vel.iij.ꝛ fac bulire ꝛ expumare in olla illas carnes: ꝛ postq̄ fuerint spūate excipiās ab olla ꝛ pinguedo tota remoueatur:ꝛ minutim incidant':ꝛ ꝛ frusta in amphora vitrea ponant' ꝛ si febris affuerit ponatur aque ro.q̄rt.ß.ꝛ si fe.nō fuerit ponat' loco dicte aque vini al.elec.q̄rt.i.ad pondus. Q, si diues fuerit ponatur ligniāl.ʒ.i.floꝛeoꝝ de flo᷉.30.vel.20.ꝑm possibilitatē suā.q2 valde a pondere suo diminuunt' ꝛ obturetur amphora fortiter:ꝛ postea liget' desuper.ista ampho.ponatur in cacabo pleno aqua ꝛ teneatur ꝙ non natet:sed stet infra aquā postea illi cacabo supponat' ignis: ꝛ tota nocte buliat:vel per.12.horas ꝛ ordinetur ꝙ alia aqua calida fit in alio lebete iuxta cacabum:ita ꝙ si desiccetur aqua cacabi possit cacabus illa alia aqua impleri:ꝛ in crastino subtrahat' ignis a cacabo:ita ꝙ sine eo ꝙ amphora excipiatur a cacabo:aq̄ cacabi remaneat tepida.postea extrahe a cacabo:alias frāgeretur amphora:post quidem reponat' ampho.ꝛ carnes erunt ibi liquefacte ꝛ ꝯuerse in aquam: ꝛ ordinetur ꝙ ista aqua per se ponatur in vase mundo:cum volueris ministrare sume partē.i.ꝛ pōe in cipho argēteo:ꝛ pone super prūas ꝛ fac calefieri:vel misce cū parte.ß.alteri⁹ brodij. ¶ Sciēdum ꝙ q̄ñdo carnes ponuntur in olla frustatim ꝙ debēt poni ꝛ ossa cum medull' fortiter ꝯtritis. ¶ Item 2°.valet in sincopi maxime vsus pulueris qui sequitur maxime cū cibis administratus:de quibus cibis paꝝ nutrit multum vt sunt testiculi gall'.qui non diu calcauerūt oua sorbilia:perdices:fasiani ꝛ alia cōtrita:ꝛ mollia:ex quibus fiunt sorbilia cibaria:de quibus dicit Hippo.facilius est repleri potu quam

Modus ꝯficiendi aquam carnis.

tu q̄ȝ cibo. ℞. coralli al. ꝛ ru. in aqua tepi. abluti ter ꝛ desic cati. ʒ. ij. ligni al. ʒ. i. san. al. ꝛ ru. ꝛ muscatelli. an̄. ʒ. s. karabe: sirici crudi. an̄. ℈. ij. iacinthorum, smaragdorū, saphyrorum. an̄. ʒ. s. ꝛ. ℈. i. ossis de corde cer. interius ꝛ exterius mundati. ℥. s. margaritarum orientalium perforatarū ꝛ nō perforatarū fortiter ablutarū. ʒ. iij. pānorum. i. peciarū auri puri ꝛ argenti puri. an̄. xv. numero panis zuccha. ad pondus omnium terātur lapides in mortario marmoreo ꝛ cribellentur per sindonem multiplicatā ꝛ alia vt decet: ꝛ fiat puluis subtilissimus ꝛ conseruetur in pixide bene munda. Iste puluis vocatur puluis cordialis: q̄a confortat mēbra principalia ꝛ regn̄at spiritus: ꝛ facias q̄ teneatur in apothecā: q̄ si patiens fuerit potens: adde ambre grise: ligni al. an̄. ℈. i. vel. s. auri puri florenorum de florentia subtiliter limati: argenti de venetijs nimium subtiliter limati: ꝛ cibaria superaspergantur isto puluere. ¶ Etiā de isto puluere pōt fieri electuariū cordiale: vt seqtur. ℞. pulueris cordialis dicti. ʒ. ij. vel. ʒ. i. corticis citri cū zucch. ꝯditorū. ℥. s. conserue ro. cōserue borag. cōserue buglo. an̄. ʒ. ij. se. acetose. ʒ. j. panis zuccha. quātū. s. ꝛ fiat electuariū in modū zucch. ꝛ aromatizetur cū aqua ro. de damasco ꝛ deaurent cū pecijs auri: q̄n̄ volueris. ¶ Nota q̄ aq̄ ro. nō ꝯuenit in sincopi de replōne spiritū ꝯculcatorū ad intus f̄m Auic. 3° can̄. cap. de sincopi. Et scias q̄ Aui. loquitur nimis stricte: q̄ potest competere: sed ab extra fortiter faciē: ꝛ mēbra aspergantur ꝛ percutiātur. ¶ Sed in isto casu competit fortis fricatio extremitatū: ꝛ ligatura fortis. ¶ Itē in sincopi pōt competere sacculus ab extra approximatus cordi in regione eius: vt seqtur. ℞. seminis vtriusq̄ ocimi. an̄. ʒ. s. se. citrangulli. ʒ. ij. corian. prepara. sc. aceto. an̄. ʒ. iij. citoniorum. ʒ. ij. ro. ru. illius anni electarum. florum melli. an̄. ʒ. s. florū borra. ꝛ buglo. ana. ʒ. ij. fiat sacculus delicate interbastatus in forma cordis: qui super aspersus aqua rosa. ꝛ vino electo. ana. quart. s. tepidus applicetur.

¶ De febre effimera ex fame. Cap. xxxj.

Quandoq̄ȝ acuunt̄ vapores i corpore q̄n̄ non inueniūt nutrimentū: ꝛ generant febrem. ¶ Et eius pulsus est debilis paruus et q̄nq̄ȝ declinat ad duritiem. ¶ Curatio. Cibatio quidē in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex kist ordei cū oleribus: ꝛ post illas cum cibis bonis confortantibus: ꝛ balneetur: ꝛ effundatur super caput eius aqua plurima tepida. ꝛ sedeat in ea ꝛ humectetur corpus eius cū eis que sunt sicut oleum violatum ro. ꝛ cucurbitinum.

¶ Cum cibus habeat inter sua cōmoda temperare calorē: oportet q̄ fiat ex fame incensio.

¶ Quando non inueniunt. s. corporem vel vapores.

¶ Nutrimentum. i. id ex quo generatur.

¶ Ad duritiē ꝓpter exiccationem dixit q̄nq̄: q̄ prius appa ret q̄nq̄ febris q̄ȝ exiccatio ꝛ induratio ex priuatione cibi.

¶ Cibatio. Cōsiderandū q̄ ponit cibaria: q̄ dantur stāte fe. ꝛ sunt īfrigidātia: vt ptysana ordei: ꝛ q̄ dantur post febrem sicut cibus de carnibus: ꝛ iō lr̄a dicit post illā. s. fe. sed si lr̄a dicat post illas. s. sorbitiones: tūc lr̄a vult q̄ stante fe. ꝑmittas cibaria frigida nō corruptibilia: vt kist ordei: ne a stomacho ignito ꝛ auido corrūpātur cibaria alia: ꝛ subseque̅ter si indigēt pōt dari cibaria magis cōfortantia vt de carnibus ꝛ colligatur hic can̄. ex generali quodā can̄. primo lib. fen. tertia capitulo de regimine per cibum.

¶ Aqua tepida. i. debile calida. ꝛ intendit Auicen. totū corpus humectare.

¶ De febre effimera ex siti. Cap. xxxij.

Hec ꝓxima est eiq̄ que est ex fame ꝛ est dignior: vt accidat propter defectū ei⁹: quo sedat̄ de aqua caliditas fortis in vaporibus. ¶ Curatio. Dare in potu aquā frigidā: ꝛ aq̄s fructuū frigidoꝝ ꝛ ꝓprie granatoꝝ. ꝛ humectare corpus cū tinis: ꝛ si possibile est ei balneatio cū aq̄ frigida fiat.

¶ Hic vult. A. innuere q̄ magis accidit inflāmatio in vaporibus ꝛ spiritibus ꝓꝑ sitim q̄ȝ ꝓꝑ famē: q̄ in siti deficit sedatio caloris: q̄ sedatio fit ab humido aqueo: q̄ que est maior sedatio q̄ȝ illa: q̄ fit a cibo: ꝛ h̄ est qd̄ dicit: est dignior: q̄ accidat caliditas fortius in vaporibus. i. in spiritibus ꝛ vaporibus ꝓꝑ defectū eius: qd̄ sedat̄ de aqua. i. ꝓꝑ defectum sedationis facte ab aq̄: siue aquoso humido su. q̄ȝ ꝓꝑ defectū sedationis a cibo. ¶ Cōsiderādū aūt est: q̄ in siti corpus magis īflāmat̄ q̄ȝ in fame vt al's ondimus: ꝛ appet. q̄ i siti ꝓpetit frigidū: seu aliqd̄ extictiuū. ꝛ iō difficilius ꝛ tediosius est tollerare sitiȝ q̄ȝ famē: vt Ar. q̄rit ꝓblematuȝ. 28. ꝓblemate. 7°. lȝ aliā det cām ꝛ in hoc innuit Aui. hoc: vt arguat̄ vbi est indigētia maioris extinguētiōis: ibi fit maior īflāmatio ꝛ freq̄ntius ē: et sitis: sed i siti est idigentia maioris ꝛ magis extiguētis. ¶ Cōsiderādū q̄ hic ꝑ aquā fructuū nō intelligit aquā decoctiōis cassie ꝛ tamaridoꝝ: vt cōiter itelligunt medici ꝑ aquā fructuū: sȝ itelligit aquā fructuum fridoꝝ ꝛ hūidoꝝ vt maloꝝ: ꝛ maloꝝ ḡnatoꝝ dul. ꝛ citrāgloꝝ ꝛ hu iusm̄: sȝ ꝓprie aquā. i. succū granatoꝝ. q̄ remotior a corru.

¶ Si possibile. Quod non fit extenuatiuū.

¶ De febre effimera ex oppilatione. ¶ Capitulum. xxxiij.

Oppilationes fiūt in poris cutis ꝓꝑ spissitudinem eius ꝛ paucitatem ablutionis: ꝛ multitudinē ciboꝝ ꝛ ꝓꝑ frigiditatē. ꝛ propter ablutionē cū aquis frigidis stipticis. ꝛ ꝓꝑ adustionem solis. ¶ Et quādoq̄ȝ fit in vijs venarū ꝛ meatibus earū: ꝛ orificijs ipsarum: ꝛ cursibus: ꝛ vijs earum.

¶ Quatuor erāt sp̄es effi. facte ex rebus: q̄ sunt corporales ꝛ sunt nō actiones: nec motus. s. ex oppilatione: ꝛ nauseatiua facietate, apate, ꝛ soliditate: ꝛ iō de his quatuor determinat. ꝛ ꝑ° de effi. ex oppilatione: ꝛ ꝑ quātum ad causas: ꝛ 2° signa. 3° curā: vt ꝓxima in q̄tuor: ꝑ ponit cās oppilationū. 2° applicat ad prouentū effimerarū ostēdēs: de qua hic intelligit. 3° ostēdit cās esse. 4° ponit can̄. quosdā scie cōpletiuos. ibi 2°. (Et cū di.) ibi 3°. (Et huius.) ibi 4°.) Et hec.)

¶ Considerādum: q̄ innuit duos modos ḡnales oppilationum. s. poroꝝ ꝛ assignat cās quinq̄. vna priuatio ablutionis. vn̄ tenet̄ sorditiess ꝛ hoc est q̄ dicit ꝓꝑ spissitudinem.

¶ Et pro. i. scd̄a cā est multitudo ciboꝝ. vn̄ fiūt multe superfluitates oppilātes: alia; cā est friditas aeris ꝛc̄. alia cā ē oppilatio in venis: ꝛ fit in vijs ꝛ meatib⁹ q̄ȝtū ad ꝯcauitatē: ꝛ orificijs q̄ȝtū ad extremitatē: q̄ terminat̄ ad mēbra: ꝛ cursibus ꝛ vijs q̄ȝtū ad poros: q̄bus cōicant: ꝛ aut dixit vijs quātum ad paruos: ꝛ cursibus quātum ad maiores ramos.

¶ Et cū dicit̄ febris effimera ex oppilatione nō finnuitur nisi ad hanc speciem.

¶ Hic applicādo cām ad effi. eligit primo de q̄ua intelligit. 2° dat modum prouētus. ibi secūda. (Nam plerūq̄.)

¶ Ad hāc spēm. Scilicet q̄ fit ex oppilatione orificiorū vel cursuum, vel venarū, vel viarum: q̄ ista proprie dicitur ex oppilatione. que enim fit ex oppilatione poroꝝ cutis dice

per posterius: et dicitur prius ex densitate, vel soliditate.

¶ Nam plerumqz accidit vt minoretur resolutio: et multiplicet̄ repletio: et coartatio et priuet̄ respiratio. et aggreget̄ vapor plurimus et non resoluitur: et tūc eueniet caliditas superflua: et dum perseuerauerit eius inflāmatio in debiliori ex corporibus: qđ est spūs, erit febris effimera. cū ergo inflāmat in sanguine, est spēs famosa sinochequā dicem⁹ et est illa, q̄ est de sūma febriū humorū: et nō est pp putredinē: imo est pp inflāmationē et ebullitionē. Qđ si ptrāseat illud ad putredinē: quā facit oppilatio et priuatio respirationis: permutatur ad febres putredinis.

¶ Hic accipitur cā generalis istarū oppilationum: qr repletio addita supra solutionem. i. quācūqz euacuationē manifestam vel occultam. 2° accipitur causa cōis aduentus feb. qr accidit caliditas superflua secūdum modū, quem dicit. tertio quomodo fit effi. et quomō humoralis putrida: vel non putrida: fit aūt effi. cū calor stat in spiritu: qui est debilius corpus. s. in modo subet: qr subtilis rarus.

¶ Et hmōi qdē oppilatio aut fit ex multitudine humorū et sanguinis: aut ex grossitudine eor: aut ex viscositate eor: aut ppter casum rei de causis oppilationis in instrumēto, nō in cursu: imo sicut frigus constringens: aut apostema coarctans: aut nascentia rei: aut aliud de illis: quarum te oportet rememorari.

Tres modi oppilationis. ¶ Assignat cās huius oppilationis viar venar et cursuū et tāgit tres modos oppilationū scđm tria genera cāru. s. oppilationē: quā dicūt medici attenuatoriā ppter māq̄ in vias q̄ mā pōt peccare multitudine. grossitie. vel viscositate. Coarctatoriam ex ɔstrictione parietū ex frigore vel apate carnosam ex nascentia rei in vena: ver. g. verucat: et ista ops rememorari ex fen. 2ª primi li. fen. 14. tertij li. ¶ Sed tu dices in qua vena potest nasci. ¶ Dōm in aliquo magno ramo intus: vel super magna parte orificiou extra: vt in pdentibus magnā partē cutis pp vlcera, vel cōbustionē: lōginquū aūt est q̄ hō fiat et si fiat q̄ sit cā effi. proprie essentialis. cum enim illa cā sit iseparabilis: eēt feb. effi. inseparabilis: et tñ alie cause vt ira: et q̄ ɔiuncte huic oppilationi carnose excitāt effi. magis q̄z si illa oppilatio carnosa non esset. ¶ Scđo dices iste cāe sunt extrinsece. s. frigus ɔstringens. ¶ Dōm q̄ loquor de facto a cā intrinseca, vel dōm, q̄ oppilatio viarū est de causis itrinsecis: q̄ dñr corpales: sed cāe eap pñt eē extrinsece: quālis sic posset dici de soliditate: q̄ tñ dñr cā extrinseca et dicta est supra: vel dōm q̄ sermo hic Aui. est extensiūs ad cās oēs oppilationū: quarū vult reminisci ex pmo lib. non q̄ oēs ille oppilationes sint cā effi. et proprie effi. de qua est sermo in hoc cap: sed oppilationes a materia: qđ apparet per illud: qđ subdit. (Qm̄ corpus in ea est plurime māei.)

¶ Et hec qdez febris de febribus effimeris parum pmutat̄ ad ethicā: qm̄ corpus in ea ē plurime māe. ¶ Et in hac febre iterū est sitis: et inflāmatio: et adherētia caliditatis: et vria media inter igneā. ¶ Et hec febris est difficilis ad cognoscendū, cuius similitudo est ꝓxima similitudini febriū humorum. ¶ Et hec febris qñqz remanet vsqz ad diem tertium: et in eo quod est post ipm si sunt oppilationes plime fortes. Et sunt ispissantes: et nō condēsantes de foris et si sunt pue, festinat eius eradicatio, si nō fuerit error. ¶ Et hec febris iter febres effimeras qñqz accidit et redit pp fixionē oppilationis: que est cā, q̄re fiūt ei paroxismi. ¶ Et hec qdez febris multotiēs permutatur ad frigus et oripilationem, et significat q̄ ipsa sit putrida. ¶ Et cū illa, que est ex oppilatione, facit accidere dolorem post flōmiā in latere sinistro, non est excusatio iterationis flobothomie, precipue cū sedatur febris. et perseuerat dolor.

¶ Ponit. 7. cāi. primus est notus cum ponat causam: quoniam corpus est plurime mācie: et ex hoc aptius ad putridātem non paratum incendi sic fm membra.

¶ Secundus cāi. ponit accidentia quedam.

¶ Adherentia. i. continuitas: sicut continua est inflammatio stante oppilatione.

¶ Media inter igneam. ¶ Dices vbi est aliud extremū: dicunt quidam q̄ vult dicere inter igneam et rubeam: qr inter citrinum et rubeum. Aliter iter igneā. i. inter gradus igneitatis qui non est debilis igneitatis: sicut in effimeris parum calidis: nec fortis sicut in cholericis putridis.

¶ Tertius cāi. est notus.

¶ Circa 4m cāi. dubitatur: qr si sunt oppilationes plurime fortes: tūc talis effi. trāsit in putridā: vt Gal. 8. terap. ¶ Dicendum q̄ si sunt fortes in vltimo: ita q̄ tam vie venarū q̄ pori extra in cute sint oppilati: tunc transit in putridā: et de hac Aui. non intelligit. vnde dicit nō sunt inspissantes: intelligit ergo q̄ non sint fortes in vltimo: sed satis fortes: qdaz tñ dicunt nō sunt inspissantes. i. non sunt a cā extrinseca. v. gr̄a. frigore aeris: qr talis effime. non est longa: imo facilius remouetur.

Questio. I.

Circa 5m cāi. dubitat̄ qūo effi. hēat paroxismos: cū sit feb. facta. ¶ Amplius. pp fixionē oppilatiōis oz dici: q̄ figitur nō q̄ accidat et reuertat̄ paroxismalr. ¶ Dicendū q̄ vere effi. que fiūt a causis puris primitiuis. ver. g. calore solis nō paroxismāt. i. non pēdent a mā innouabili. ¶ Sed tu. d. Sicut vnus humor putridus disponit aliū vt ex hoc paroxismus reuertat̄: sic spūs modo inflāmatus disponit alium. ¶ Dōm q̄ putredo est dispō fiens in humore ex dispōne prioris humoris: et lō nō gñatur putridus humor: sed post gñationez putrefit vestigio mali caloris. Spiritus aūt nō disponit talr cōiq̄ eo spū: qui p̄ fecit effi. recedente vel euaporāte vel tēperato gñet̄ alter spūs inflāmatus sicut prius: nec iprimūt spūs malā dispōnē: sicut faciūt humores: qr grossi. ¶ Effi. aūt dicte non sic vere: vt q̄ fiunt ab oppilationibus pñt paroxismare: et hoc qr paroxismet oppilatio tota: qr tota mō stat: et tota mō recedet: vel qr stāte vna oppilatione fixa vapores in certo spatio multiplicati euaporēt: deinde itez ɔcumulentur: vel qr oppilatio lz sit stans: tñ variet̄ fm additionē et diminutionē: et hic erit fm q̄ humor oppilās regñatur, et resoluit̄: et hoc intelligit cū dicit. (Accidit et redit ꝓpter fixionē oppilationis). i. lz oppilatio stet fixa vel pōt exponi: propter fixionem oppilationis. s. accidit et stat et sup. recedit propter recessum.

¶ Sextus cāi. est notus.

¶ Cāi. aūt septimus 2° pōt itelligi ꝓpter pmū sciendū q̄ flobothomia quā in ista effi. facerem⁹ eēt de basilica sinistra: qr pp ipsam remouet̄ repletio vaporosa, vt 3° cāi, fen. ii. capi. de canonibus gñalibus curationis cōplonū cordis malarū. Ex hac aūt flomia accidit: q̄ febris curat̄ remotis vaporibus: sed accidit qñqz q̄ cōmotio fit in sanguine partis sinistre vel dextre: et inde pōt sequi dolor: et tūc non est excusatio flomie: nec ex illa sequitur aps precipue etc. qr signus

est q repletio est sanguinea: vnde contulit flobotbomia: et manet aūt cōsiderationi tue: an de eadē parte vel opposita: et sic exponitur textus: facit accidere dolorē. s. in aliqua parte post flobotbomiā factā in latere sinistro. i. de basilica sinistra. ¶ Secūda expositio est q flobotbomia de quacūqꝫ parte fiat: qñqꝫ facit accidere dolorē in parte sinistra: qꝛ sanguis ille melācholicus agitatur ex flobotbomia: et nō educitur in pᵒ flomia: et tunc opꝫ q iteretur sm modū qui tibi vi: et forsan intelligit in latere sinistro. s. pectoris cuꝫ precessit flobotbomia dextre partis facta cōmotione sanguinis: et nō eductione. In iteratione aūt flobotbomie opꝫ te attendere tps. s. an eadeꝫ die vel sequenti: an de eadem parte vel alia: et an aliud premittatur subtilians vel adaptās sanguinem vel non: et totum hoc oportet q aliunde scias.

¶ Signa. ¶ Qñqꝫ accidit febris effimera non ex causa primitiua: et est longe declinatiōis: tūc existima q ipsa est oppilatio: et proprie quādo declinat sine euatione cum humectatione.

¶ Primo ponit signa extimatiuā notitiā dantia. 2ᵒ verā. ibi 2ᵒ. (Et verificatur.) tria ponit signa. s. fieri non a cā primitiua. i. extrinseca pprie dicta primitiua, sicut calor solis: et hᵒ inducit extimationē lōginquā: qꝛ alia ab effi. ex oppilatione potest fieri nō a causa primitiua. Scōm signū est longa declinatio: et hᵒ ēt nō sibi soli cōpetit. Tertiū est declinare sine euone. s. debita febris effi. vere q̄ est sudor sicᵒ nāli. et hᵒ ēt alijs febribus posset cōpetere: lꝫ multū competat eisque ex oppilatione fit: et ideo dixit. extimari. et ideo subdit.

¶ Et verificant existimationē tuam signa repletionis: et in corporibus plurimi sanguis et generātibus eū: aut grossoꝝ humoꝝ viscosoꝝ. ¶ Et dria qdē inter ea ambo est: qm̄ si oppilationes in eis sunt pp grossitudinē humoꝝ, et viscositatem eoꝝ, significant ea signa nota eis: et nō est illic inflāmatio corporis, et rubedo, et extensio: et ad sūmū signa multitudinis. Et illis in qbᵒ cā est repletio sunt signa repletionis ex rubedine faciei exuberatione venarū, et inflatione, et tensione et alia apparentia. ¶ Et si superfluunt oppilationes, pulsus est paruus: et si nō superfluūt: non oportet vt minoretur pulsus.

¶ Et ponit signa repletionis de humoribus crudis grossis viscosis: et repletionis sanguinee cū dicit. Et in illis quibus est causa repletio. s. ex sanguine. Et ista volunt sciri primo cañ. fen. 2ᵃ capitulo de signis dominij humorum.

¶ Pulsus est paruus. Dicūt qdā hᵒ est qñ trāsit in putridaꝫ. Sed si cōsideras: supflua oppilatio et multitudo materieruꝫ antequā in putredinē transeant pñt facere pulsum paruū.

¶ Cura. ¶ Cū cā est multitudo humorum, et repletio: tunc opꝫ vt in principio properes ad flobothomiā et euonem. Et vt flōmes eū: cū iā nō febrit: tūc est meliᵒ. Et qñ febrit, si nō fuerit necessitas, tūc statio est magis cōueniēs: flobothomia eni facit humores currere et pmiscet inter eos. Si autē nō fuerit excusatio, tūc non opꝫ vt postponatᷣ, et tardetur flōmia, et euatio.

¶ Primo ponit curā magis in pnᵒ. 2ᵒ in pcessu euatione facta. ibi 2ᵃ. (Deinde opꝫ.) pᵒ in tres. pᵒ ponit curaꝫ eius: que fit ex oppilatione facta a repletione et multitudine. 2ᵒ eius, que fit ex humoribus grossis viscosis. ibi 2ᵃ. (Et si non sentis.) 3ᵒ ponit regimen p cibos. ibi 3ᵒ. (Et cibᵒ.) pᵒ in duas. primo ponit curā per euationē. 2ᵒ per aperiētia. ibi. 2ᵃ. (Deinde fiat.) ¶ Precipit ergo euationē et horā dat cōuenientem. ¶ Sed. t. d. q̄re dixit multitudo, et repletio. et euatio. ¶ Dōm, q dixit multitudo, et repletio. i. multitudo repleēs in qua directe cōpetit flobotbomia: sed euo erit cum clysterijs, aut alijs mūdificantibus sanguinē: de qbus est pulpa cassie. vel dixit multitudo quātū ad pctm̄ fortius sanguinis in quāto: qđ accidit in synocha sine putredine: et in hᵒ cōpetit flomia: repletio quātū ad pctm̄ alioꝝ humoꝝ in sanguine: et in tali cōpetit p̄ flobotbomia. 2ᵒ euo illius humoris: et cōsidit Aui. te scire oia hᵒ ex quarta fen primi li. Horā autēꝫ innuit flomādi et farmacādi si expedit farmacia vlis in pnᵒ. et particularis in hora qetis: fiat aūt euatio i pnᵒ timore casus in putredinem. vigorata. n. natura facilius dñatur residuo: vt in cōmen. affo. Incohoātibus morbis. Non stamus hic ad soluendas cōditiones de flomia p̄ fienda: de hoc eniꝫ satis scripsimus in p̄ cap̄ de flobotbomia. Et 3ᵒ cañ. fen. 9. cap̄ de sgnantia. In hora aūt qetis: qꝛ tunc humor aliquis cū sanguine peccās vel peccare aptus minus est a sanguine sepatus: et magis per flomiā educibilis: qñ aūt actu est paroxismus humor aliqs p flomiā magis aptus est dñari: et sic corrūpere sanguinē: et mala mixtiōe. s. corruptius se illi miscere. Si tamen esset magna necessitas. verbi gratia. timoris suffocationis ex timore raptus flobotbomamus etiam in paroxismo eligentes minus malum. de farmacia autem q tunc magis conueniat notum est.

¶ Deinde fiat occupatio in eis: que aperiūt oppilationes, et mūdificant meatus. ¶ Et nō properes añ euationē ad mundificandos meatus et apertionē. Illud. n. fortasse fit cā ad attrahendum humores subito ad quosdā meatus: et inviscādum in eis: et illud est res, i qua sunt errores plimi: et fortasse addit i oppilatiōibus si fuerint grossi, et pprie si meatus i creatiōe sua fuerint stricti. ¶ Cū flōmia iterum et euatio qñqꝫ educāt supfluitates viscosas fumosas faciētes coarctatione sua hāc febrē, et phibeāt vt pmutetur ad putredinē: et proprie cū ad vltimuꝫ facis eā puenire, et facis approximare sincopi.

¶ Vult cañ. gñalē de hoc Gal'. 8. terapē. et innuit duas rationes: qbus vult q apitiua et abstersiua ab extra nō dent añ flomiam vel euonem multitudine stante. pᵒ est q añ euonē ex aperitiuis abstersiuis. v̄. g. syrupo de radicibus fit commotio mñe: et addit oppilatio: multū. n. subito fluēs nō minus oppilat q̄ꝫ grossum viscosum. 2ᵒ cā vel rō est: qꝛ possibile est, q per solā flomiam fiat curatio talis effi. et hō nō cadit in putridā: vnde non expedit incipere a diureticis: dixit aūt proprie cū ad vltimū rc. qꝛ talis flobotbomia fit i effi. ex oppilatiōe de sola sanguinis multitudine, q̄ nihil aliud est q̄ꝫ quedā synocha vera: lꝫ hec sola flobotbomia pōt curari: vt nullo alio remedio sit opus: vt Gal'. 9. terapentice. et in hac vsqꝫ prope syncopim possumus euacuare.

¶ Et si nō sentis multitudinē humoꝝ: imo sentis oppilationes, et q ipse sunt accites a grossitudie eoꝝ, et viscositate ipsoꝝ: tūc fortasse nō indiges flōmia supflua et euone supflua: imo indiges aptione. ¶ Et apitio qdē est cū abstergētibus ex medicis et cibis. ¶ Et propterea q egritudo est febris: non est possibile vt redeas in aperiēdo ad abstergentia calida: imo ad illa que sunt inter syrupū acetosum puruꝫ vsqꝫ ad

illumque est cum seminibus: ꝛ aqua endiuie vsq; ad aquam feniculi. ¶ Questio. II.

Et si non. Dubitatur, quia in modo loquendi fortassis ꝛc. innuit q̄ flobotomia debeat fieri: sed hoc vr̄ inconueniens: si sunt humores grossi viscosi: vt 4° de re. sa. ꝛ p̄ can. fen. 1°. ¶ Amplius. Innuit q̄ quandoq; potest fieri flomia superflua, q̄ vr̄ inconueniens. ¶ Dom. q̄ si viscosi ꝛ grossi humores sunt a sanguine separati: nō indiges flobotomia: sed pōt indigere farmacia ad minorandū: cū nō est oīmō cruditas: vt apparet i canonib⁹ gn̄alibus. p̄ can. fen. 4ᵃ 3° cap̄. ꝛ infra in cap̄ flegmatice feb. dicetur in cura. Si aūt sunt mixti cū sanguine: cōpetit flomia minoratiua: ꝛ fortasse qn̄ indiges forti euōne: ꝛ forti flomia. s. iam digestis maẽbus, vel ex alijs causis, q̄ pn̄t super accidere. v. g. tumor apationis nobilis mēbri. In hac ergo feb. pncipalius idiges aptione: ꝛ q̄si euacuas: vt possis aptionē facere sine nocumēto. modificat aūt aperitiua ꝛ abstergētia: que lz deberent esse fortia pp grossitiē humoꝝ ꝛ viscositatē: tn̄ q: febris inest: dat in eis gradū a debili ad fortem vt patet.

¶ Et cibus sit ille: in quo est ablutio: ꝛ non in q̄ est viscositas: sicut kist ordei. ¶ Et zuccharum cum hoc: quod ipsum est propinquū cibo: est in ipso apertio ꝛ abstersio: non est ergo maluz si misceatur cum kist ordei.

¶ Et cibus kist ptisanam: ꝛ nota de zucchare.

¶ Demū opꝫ vt consideres: cum euacueris si necessaria fuerit euātio eius: ꝛ apparuerit sicut diximus: an minuatur febris ꝛ deficiat. ꝛ an si paroxismos habuerit: frāgatur ꝛ debilitetur paroxismus eius secundus a primo. Et considera vrinam: ꝛ si inuenis eam nō priuatam digestione. Et in pulsu: ꝛ si inuenis eū nō significare putredinem. procedens s̄m hoc regimen.

¶ Et intromitte egruꝫ in die tertio post paroxismum in balneuꝫ hora mollificationis paroxismi expectati: si fuerit febris vsq; ad q̄nq; horas. ꝛ inunge eū. Et frica ipsum cum rebus, in qbus est abstersio equalis: sicut qd̄ est inter farinam fabaꝝ vsq; ad farinam orobi ꝛ farinam radicum lilij: ꝛ aristologie emollite cuꝫ aliquantulo mellis et aque. Qd̄ si fueris ausus vti fortiori hoc: tūc vtere spuma baurach. ¶ Et si existimas q̄ balneum alterat naturam eius in aliquo: et facit accidere quasi horripilationeꝫ: nō moretur in eo ictu oculi: oppilationes eniꝫ iste non sunt de genere earū quas aperit balneuꝫ.

¶ Ponit curam in processu maxime per balneuꝫ ꝛ fricationem. Et p̄ ostendit, que cōsideranda sunt vt balneū approximemus. 2° quid in exitu fiendū. ibi 2ᵃ. (Cuꝫ ergo.) ¶ In p̄ma parte tāgit. 7. cōditiones in vsu balnei. p̄ma q̄ iaꝫ euacueris ꝛc. ꝛ innuit q̄ q: fe. est ex oppilatiōe: necessaria est apertio plus. s. pncipaliter: vt principaliter intētū. ¶ Secunda conditio est q̄ fe. s̄m totum declinet: vel saltez paroxismus a paroxismo: lꝫ adhuc posset habere paroxismos tn̄ oēs erunt in declinatione: si enim non esset in declinatione vel indicata per paroxismū vnum: vel in pluribus balneū posset agitare materiaꝫ. ¶ Tertia cōditio. q̄ vrina sit digesta: ꝛ hic reperiuntur varie litere: ꝛ oēs in vnā tendūt. vna dicit: si inuenis eam non priuatā ꝛc. alia dicit si inuenis eaꝫ priuatam sit. aut nō priuatam. Textus autē Gal. in. 9. terapentice qui huic correspondet est iste. Neq; inuenis signa indigestionis. ¶ Quarta conditio. vel consideratio est in pulsu. ¶ His cōsideratis procede hoc regimine. s. intromitte eum in balneū: ꝛ innuit conditionem quintam. s. q̄ fit in die tertia ꝛ nō est alia conditio a predictis nisi q̄ est tēpus quo extimabile est, q̄ sit in declinatione, ꝛ q̄ feceris q̄ oportuit de euacuatiōe. ¶ Sexto q̄ fiat. 5. horis ꝛ paucioribus si non est aliud spatium ante paroxismum futurum: si credatur statim paroxismi reuersio ꝛ ideo exponitur si fuerit. i. esse debeat feb. vsq; ad. 5. horas. s. si tn̄ est spatiū: ꝛ tandeꝫ precipies vnctionem ꝛ fricationē: ꝛ sunt sermones omnes Gal. 8. tera. ¶ Septima cōditio est: q̄ si faciat accn̄tia mala: ex qbus timet putredinē fieri nō moret: q: iste oppilationes sunt apte trāsire in putridā non apte remoueri balneo.

¶ Cū ergo egredit̄ de balneo: nō opꝫ vt approximet cibo: neq; vino, nisi post securitatē ex paroxismo. Si aūt exigit dispō: vt cibetur aliquātulū et nō tollerat: det̄ in potu id, in quo est apertio: sicut aq̄ ordei subtilis: plime aque pauci ordei: plime decoctionis decocta cū apio. ¶ Qd̄ si paroxismus non iterat̄ ei: tūc balnea eū iterū: si desiderauerit illud: ꝛ ciba ipsum. ¶ Et si fuerit paroxismus diminutus a paroxismo p̄mo: ꝛ vrina fuerit bona: tūc cōfide in veritate curationis, ꝛ paucitate oppilationis, ꝛ cura eū post erradicationē eius: sicut curasti, ꝛ ciba ipsuꝫ. ¶ Et si venerit paroxismus, sic̄ fuit: aut fortior illo: ꝛ vrina nō fuerit sicut opꝫ: tūc egritudo est tēdēs ad putredinē: ꝛ curatio eius est curatio putredis.

¶ Vult q̄ differat cibum quousq; transit hora suspecta paroxismi: sed si expedit cibari in hoc dispositio, ꝛ non tollerat, quia non tollerat esse absq; cibo.

¶ Et si fuerit ꝛc. i. tu bn̄ curasti ꝛ cura sic p⁹ cū balneo ꝛ cibo

¶ Et si venerit ꝛ vrina fuerit, non sicut oportet: q: fuerit cruda tunc transit in putridam.

¶ De effimera causata ex oppilatione. Cap. V.

Oppilationes actuales possunt curari cuꝫ syrupo acetoso: syrupus acetosus est duplex. s. simplex et cōpositus. in simplici intrant tn̄ tria. s. acetum aqua ꝛ zuccharū: ꝛ ille est duplex: q: alius est multe acetositatis: ꝛ in isto intrat tn̄ de aceto quantum de aqua, vt. ℞. aceti aque electe partes. viij. boni zuccha. partes. xij. ¶ Alius est syrupus acetosus: parue acetositatis, vt. ℞. aceti part. iij. aque part. v. zucchari partes. xij. alius est cōpositus, sicut videbitur inferius in cura febriū in textu. ¶ Nota q̄ vbi est oppilatio non debes dare zuccharū in quātitate notabili: ꝛ si des zuccharum, debes dare cum alijs abstersiuis: vt cum ordeo: ꝛ caue ne des cum oppilatiuis, vt cum amido. ¶ Itē aqua or. alia est multi or. ꝛ plus nutrit: vt sic. ℞. ord. mundati partem. i. aque partes. x. bulliant quousq; ord. incipit crepare. Alia est mediocris or. ꝛ mediocriter nutrit. ℞. ord. partem. i. aque partes. xvij. bulliant quousq; ord. incipit crepare.

¶ De febre effimera ex nauseatiua sacietate et repletione. ¶ Capitulum. xxxiiij.

Quandoq; accidunt ex nauseatiua sacietate vapores mali: ex quibus accidit caliditas: ꝛ inflammantur spiritus: quare accidit febris.

¶ Hic determinat de febre effi. ex indigestione fiue ex nausea et saturitate. Et primo ponit modum sui prouentus et causas. Secundo ponit signa. 3° curam: partes patent. Prima in tres. primo ponit modum euentus. primo in generali. 2° in speciali. 3° ponit casum. ibi 2°. (Et propter.) ibi 3°. (Et in illo.) ¶ Considerandum quod indigestio siue nauseatiua saciet as pot esse cibo aut in stomacho corruptio: et eorum diminuta digestio. hic accipitur pro corruptione ciborum siue ad acetosum siue ad fumo. ¶ Sed dubitatur quia non ponitur effi. fieri. ex corruptione digestionis epatis. ¶ Dom. quod talis est humoralis putrida: sed quia kilus est corpus longinquius a nobis quam humores et pot quodammodo reduci ad causas primitiuas: ideo ex eius corruptione di fieri effi. et hoc proprie quando vapor eius sol... inflammatus, et non putridus: et hic cadit locus speculatiora et de quo diximus supra de differentiis feb. Gal. et super 2° sen. primi can. capi. primo de causis.

¶ Et proprie in corporibus cholericis: et in illis que non habent amplos poros. Nam plurimum superfluitatum eorum vaporat vaporationes fumosas: et minorantur in eis eructuatio acida.

¶ Primo ostendit corpora disposita. 2° indisposita. ibi 2°. (De illis.) prima in duas. primo ostendit corpora disposita ex dispositione nali. 2° accidentali. ibi 2°. (Et de illis.) ¶ Considerandum quod cholericum ... habere habitudinem totius frigidam ... habebit non amplos: quia aut corruptione digestionis stomachi euaporabit euaporationes fumosas non acetosas propter strictura non poterunt extra duci.

¶ Et de illis qui sunt vehementius dispositi ad illam: sunt illi qui incipiunt post nauseatiuam satietatem vti exercitio, et motu, et ire sub sole: et balneatione: et postquam accidit eis hoc: multiplicantur enim in eis vapores fumosi: et propter quando habuerint in corporibus suis dolorem: et proprie in visceribus eorum.

¶ Causa huius est, quia facta statim postquam accidit corruptio cibi in stomacho. mouent materiam et prohibent ab euatione per ventrem vel vomitum: et calefaciunt magis et proprie sunt vehementius dispositi: vel et proprie supple multiplicant vapores fumosos. Quando et ... dolorem cum corruptionis cibi in stomacho: est causa inflammationis.

¶ De materia de eructuationis acetose et in habentibus eam raro contingit, vt generet febris. Si aut generet, erit debilis, immo non generat. Et existimamus: quod generat ab eructuatione acetosa, non est nisi sacietas nauseatiua.

¶ Considerandum quod in corruptione cibi ad acetosum considerandus vaporem acetosum et ... cibalem: et consideramus ... et ideo duo dixit de ma. (Et tur in hntibus.) Quest. I.

Dubitatur quia si generat: videtur quod sit fortis: quia putrida: quia per putredinem inflammabitur. ¶ Dom. quod corruptio cibi in stomacho ad acetosum. vnde fit corruptio acetosa: vel plurimum fit a frigore: et ideo nec illud corruptum secundum materia: nec vapor facit feb. sed potius calore obruende ... nec est alios vapores fit essent apti moueri permitterentur: et ideo dixit forsan, et in hntibus. Quandoque fit ta... corruptio fit a calore debili bullienti: vt 3° can. sen. 13. et similiter tertio colliget, et tunc poterit fieri effi. que erit debilis: sicut calor erit debilis: et cum speculatur ex kilo putrido dixit. Vel fe. poterit verius dici putrida: quia ex kilo ... immo non generatur. s. effimera pura. vel est modus loquendi. i. cum raro generatur, quod potest dici non generari.

¶ Questio. II.

(Et existimamus.) quia videtur secundum hoc quod effectus sit causa.

Dubitatur ¶ Quidam dicunt terminum corruptum ... ¶ Alij habent litteram extra, que dicit quod si effi. sit a materia eructuationis acetose est propter eam aliquas accidentia ... ille corruptioni ad acetositatem. ver. s. propter nouam caloris super additum illi materie. ¶ Aliter dici pot. quod vapor ille acetosus est cum additione nauseatiue sacietatis infrigidando, quasi innuat quod effectus illius vaporis non est facere febrem sed suo diminuto calore addit ad debilitatem stomachi infrigidando. hoc est quod dicit. Existimamus quod generat ab eructuatione acetosa. i. vaporibus illis acetosis non est ...

¶ Et isti quidem cum eorum soluitur nature tuus febris eorum soluitur propter excursum: et remouetur superfluitatis superfluitas cum erit pulsiones superfluitatis quidem curatio soluitur. diuersificatur ... cuius ... Habentes effi. ex nauseatiua sacietate eius ... casus ...

¶ Hic ponit casum. et ... fluxus ... quibus febrit ex nauseatiua sacietate ...

¶ Et si in aliquibus ... qui febris fit super eam fluxus ventris ... te leniatur ... fortis fit ... fiet fluxus epaticus et nigredo lingue ... tris et fortasse ... cordis, et ... ex hac flobothomia debilitatur virtus ... cabunt pulsus ... membrorum propter ... ¶ Sed considerandum.

¶ Dicunt quidam ... verba sunt insipida. ¶ ... contentiua ... ille fluxus. ¶ ... cum sacietatem cibi febricitanti. ... quod habens ... potest esse in duplici dispositione ... fumosus ... sanguis multus et inflammatus, vel inflammatus corruptum cibum ... corruptione ... tunc cum assellauerit corruptum cibum ... vna qua in ... mationi aptus ... quia ante non esset ... conueniens flobothomia ... et tunc ... expellit eas ... fortis fluxus, et bonus. Alia dispositio est multa corruptio ... partibus stomachi: et intestinis: et cholera acuta circa ... vii tinctura vrine te decipiet: facta flobothomia: quia ... rabit corruptum cibi: quod non potuit mundari in tribus ... sed corrumpit mala in epate et mali vapores ascendunt ... cor. vnde fiunt accetia, que scribitur reuert... tatem: tunc ... ab epate ad intestina cum manifesta acuitate ... fluxus epaticus non dico epaticus lotiurus: sed ex corruptione ... materierum circa epar: et posset totus sermo referri ad flobothomiam et decenter factam cum homo assellauerit tribus vicibus ... et creditur corruptio ciborum esse finitus et fit flobothomia ... tunc sequitur fortis fluxus, et epaticus.

¶ Et similia ... accidentia febris effimere ex repletione a ... febris ex ira: rubent. n. oculi et facies valde: et fit inflammatio vehemens: et magnificatur pulsus: et fit velox: et rubet vrina.

¶ Forsan quod ponit hoc vt ostendat quod homo decipitur ex his accidentibus credens esse repletionem indicantem flobothomiam ... non sit. Accetia effi. ex repletione, s. nauseatiue faciet ... totum hoc fit ex illis fumis calidis.

¶ Amplius ... Cum plus remanet non excedit tres dies.

¶ Et scias quod febris effimera ex nauseatiua sacietate quandoque venit cuius periodis quatuor aut septem: et cum hoc est febris effimera verus pulsus eius est sanus.

¶ Tres dies. Quia in tanto spatio credendum est digestionem esse rectificatam ... esse illas mala malas stomachales. Gentil. de febri.

¶ Et scias. Istos periodos credo esse de alterationis corruptionibus ciboꝝ quotiens hō sumit cibū.s.cenā vel prandiū. Et innuit ꝙ lȝ forsan vsqȝ ad .7. corruptiones cibi posset stare effi. ꝙ ostēdit pulsus sanus.s. non indicans putredinem: tamen vlterius transiret in putridaȝ corruptione cōicata humoribus imaginari autē de corruptiōe cibi in vna cibatione surgere periodos difficile est licet sit possibile.

¶ Signa. Signa eius sunt alteratio eructuationis ad acetositatem, aut fumositateȝ. ¶ Cū ergo alteratur eructuatio ad sanitateȝ, indicat sanitatem. ¶ Et vrina quidem istoꝝ est priuata digestione aquosa. ¶ Et qñ causa nauseatiue sacietatis est vigilia, est in facie: ꝛ faucibus eoꝝ inflatio: ꝛ in palpebris eorū est grauitas.

¶ Cōtra q2 supra dixit ꝙ imo nō generatur ab eructuatione acetosa. ¶ Dicendum, ꝙ innuebat ꝙ raro generaretur.

¶ Urina priuata digōne aquosa. ¶ Cōtra q2 supra dixit rubet vrina. ¶ Dōm ꝙ hec signa sunt illius que fit in eructuātibus acetosē. supra. n. laȝ posuit signa effimere. eius q eructuat fumose: cū dixit assimilantur accñtia ꝛc. vel intelligit ꝙ sit aquosa. i. subtilis in substantia: lȝ sit tincta.

¶ De cura. Cap. xxxv.

Latiens hanc nauseatiuaȝ sacietateȝ non euacuatur: qn aut sit natura eius non soluta, aut sit soluta. ¶ Quod si natura eius fuerit non soluta: tunc proculdubio opȝ: vt soluas eam: ꝛ si fuerit aliquid cibi, aut fecis, aut grauitatis remanēs in stomacho tūc oportebit, vt facias vomere ipȝ. deinde solue eum.

¶ Primo ponit quādā diuisionē fm quā diuersificat̄ curā huius febris: vt. G. 8° terap. 2° exeqt̄. 3° ponit quoddā cautū, curā intēdendo ad accñtia. ibi 2ª. (Q si non.) ibi 3ª. (Q si pseuerat.) Prosequens aūt curā. p̄ ponit curā: qñ nā nō est soluta. 2° qñ nā est soluta. ibi 2ª. (Q si natura.) p̄ in duas. p̄ ponit curam per medicinā. 2° per cibos. ibi 2ª. (Et tollet̄.) p̄ma in duas. p̄ in generali: vel cōfuso magis ponit curaȝ. 2° in spāli. ibi 2ª. (Et considera:) dicit aūt fecis. i. grosse partis: que nihil saluat de cibi nā bona: que possit rectificari.

¶ Deide solue. ¶ Cōtra imo prius opȝ soluere. ¶ Dōm. ꝙ si he māe sunt in stomacho versus fugius tēdētes: si nō eet aliqd qd̄ ꝓhibet. oȝ fieri vomitus: ꝛ si interim aliqd descēdit: q2 credendū est, ꝙ sic oȝ postea prouocari venter.

¶ Et considera vbi inuenit grauitatē. Et considera tūc: an sit rectius eūare illud cum clysteribus: ꝛ suppositorijs, aut cum aliquo: quod bibitur desuper: vt soluat, aut deponat, aut digerat: ꝛ significat illud, quod rectius est, de hoc dispositio eructuationis: fortasse. n. necessariū erit: si fuerit cibus stans fortiter: ꝛ fit difficilis vomitus, vt non aspiciatur ad febrem: sed administret̄ diapiperon vt precipitet̄ ꝛ descendat cū digestione, aut administretur, quod est debilius eo. ¶ Et administrentur embroce: et emplastra digestiua cognita in caplo digestionis: ꝛ solutiua cognita in caplo solutionis. Cū ergo descenderit tūc aut egredietur per seipȝ: aut iuuabit̄ cum suppositorio. ¶ Et tolleretur fames sup eū tandiu donec non remaneat hesitatio in destructiōe sacietatis nauseatiue: deinde sumat cibū leuē velocis digōnis boni chimi: ꝛ sit intētio ad famem ꝛ somnū tm̄: qd̄ excusat sollicitudinē in alleuiatione repletionis.

¶ Hic specialiter innuit, qñ debemus clystericare, vel vomitum prouocare, aut aliqd̄ lenitiuū per superius dare: ꝛ est hoc fm ꝙ mā est in stomacho: vel in intestinis gracilibus, aut grossis: ꝛ fm diuersitatem corporū ad has eūationes. ¶ Considerandum ꝙ qñqȝ vna eūatione totū deponitur, qñqȝ in debilibus paulatiȝ minuit̄: aliqñ si aliqua pars cibi est apta rectificari procurabit̄ cuȝ auxiliātibus digōni. Quid aūt rectius sit in hoc cognoscitur per eructuationē, q2 significat ꝙ cibus stat in stomacho: ꝛ significat quāta sit eius corruptio: accidit ergo ꝙ cibus cognoscit̄ esse in stōe: ꝛ non pōt fieri vomitus ex nā huius hoīs: nec clysteria pertingūt: dat̄ igit̄ aliqd de diatrionpipereō, q2 facit descēdere: ꝛ minuit de mā mala ēt rectificādo partes nō multū malas. ꝛ si timea feb. administra debilius. v.g. aquam calidā cū melle vel zuccharo. ꝛ iunctur cū extrinsecis adiuuantibus ad digestionē ꝛ lenificationem: vt decoctio spice, assari, camomille ꝛ se. altee. ꝛ ideo rosata nouella, que dat̄ a quibusdā non conuenit huic: cū queritur descensus cibi a stomacho. Cū ergo descenderit. s. a stomacho vel itestinis superioribus suppositorio siue clysterio: vt. G. Tu aūt considera varietates clysterioꝝ, que Gal. precipit in 8° terapen. ¶ Dubitat̄ an diatrionpiperzon cōferat in hac febre effi. Videt̄ ꝙ nō, q2 ista est ex corruptione cibi ad fumosum: que fit a calido: sed in tali debemus infrigidare stomachū: vt 3° cañ. fen. 13. cap̄ de cura digestionis. ¶ Amp̄. 4° de regl. sa. Gal. dat in crud' a humoribus. ¶ In cōtrarium Ga. 8° terap̄. qui cōcedit diatrion in feb. effi. ex indigestione: sed talis est: vt plim ex indigōne fumosa. ¶ In cōtrariū est Aui. ¶ Leuiter posset respōderi dicēdo, ꝙ datur qñ corruptio est ad acetosuȝ: lȝ raro eueniat, vel aliter ꝙ in corruptione ad fumosuȝ vel intenditur ad qualitatē alterando malam cōplexionem: ꝛ tunc nō competit: ꝛ talem alterationem non facimus in principio cū cibus stat in stomacho: sed iam eo eūato: vt in fine capituli apparet, vel intēdit̄ ad cibū corruptū. ꝛ hoc fit dupliciter, vel ad deponendū: ꝛ hoc pōt facere diatrionpipereon simplex virtute ꝛbimi, vel ad rectificādum. ꝛ tūc possē est imaginari partes aliquas cibi corrupti, que sunt magis grosse, q̄ sunt diminute digōnis ꝛ quāuis subtiles fuerint corrupte ad fumum: ille tm̄ grosse potuerunt tēdere versus diminutā digōnē quas iuuabat vt cōpleatur digō diatrion pipereon simplex: ꝛ forsan eo debiliori indigemus. ¶ Alexander aūt de hoc precepto reprehēdit Gal. vt apparet. capi. de corruptione cibi: pōt tm̄ Gal. modo predicto saluari.

¶ Et tolleretur fames. ad famē ꝛ somnum. Ut materia consumatur ꝛ rectificetur: siquid eius potest rectificari. ꝛ considera de quantitate somni ꝛ hora.

¶ Et qd̄. i. ꝙ iste excusant te ad sollicitudinem quā opȝ habere ad alleuiādū repletionē cū clysterijs, ꝛ alijs eūonib⁹: somnus. n. super abstinentia cōsumet māa illas multum.

¶ Qd̄ si nā fuerit soluta: considera an res: que eūatur sit illud, qd̄ est corruptum. Et si fuerit illud non retineat̄: donec totū eūetur: tūc vsqȝ ad postremū eius expecta declinationē paroxismi: ꝛ fac ingredi ipm tūc balneū: ꝛ ciba ipsum nisi fuerit illic superfluū destruēs fortitudinē. tūc. n. nō facias ipm ingredi balneū. imo ciba ipsum. ¶ Et ꝯforta stōm eius cū rebus q̄s scies, ꝛ q̄ꝓ qdam scripte sunt in caplis de solōne vētris: ꝛ

de illis est lana infusa in oleo: in quo est virtus absinthij: aut. Et in oleo nardino: postq̄ꝫ fuerit expressa ꝛ separata fuerit ab ea maxima ps olei.

¶ Etiā nō fuerit superfluū. Scꝫ illud: qḋ est de fluxu. vnde bō fit debilitatus: ꝛ hoc est quod dicit destruēs fortitudinem. ¶ Et conforta. Potest continuari cum precedenti sermone. vt tria precipiat. s. s. balneum. cibum ꝛ inunctionē. ordo erit ꝙ primo balneetur. secundo inunctionem. tertio cibum: et potest continuari ad illud: quod statim dixit. s. ꝙ si non facis balneū propter debilitatē. ꝛ superfluū fluxuꝫ debes cū stomachū cōfortare de quibus est lana infusa ꝛc. ꝛ hoc preceptum fuit supra capitulo de effime. ab euacuatione.

¶ Et si perseuerat solutio ꝛ inuenis id: qḋ egreditur absqꝫ genere eius: quod corruptū est: administra oleum de cydoniis tepidum recens sm̄ hunc modum: ꝛ oleum de mastice: ꝛ nō est iterum in oleo nardino cōtrarietas eis. ¶ Et fortasse administrabimus cerotaria, ꝛ propter quādo non fiet dispositio stricturā eorū super ventres eorum. ¶ Et qñqꝫ indigem⁹ emplis fortioribus: hoc est emplis p̄dictis in cholerica passione: ꝛ da eis in potu aq̄s fructuū si tollerat eas: ꝛ da ei ad comedēdū illud: cui⁹ alleuiat nutrimentū: ꝛ facilis fit, digō sicut testiculi galli: ꝛ pisces aradrach ꝛ p̄mitte sup illud aliquid de fructibus ꝛ succis ꝛ robub stipticis.

¶ Hic ponit cañ. complexionis cure: ꝛ intendit ad duo accidentia. s. ad fluxum superfluum ꝛ casum appetitus: ꝛ habꝫ tot partes quot ponit cañ. primus cañ. est ad constringendum fluxum superfluū, cum euāatur: qḋ non est corruptuꝫ ꝛc. Tepidū. i. calidum vel si est in estō sit tepidum sm̄ hunc modum. s. infundendo lanam, ꝛ exprimendo.

¶ Cerota. Vide a Gal. 8° terapē. in hoc cap̄ q̄ ista sunt dicta eius ibi. aliquando enim nō suffert infirmus superungi lane infusa oleo. ꝛ tūc cerotū facimus: qḋ seipso applicari potest.

¶ Fortioribus. Scꝫ ad stipticādū i cholerica. 3° cañ. fen. 16. ꝛ dat eis ad temperandū calorē aquas fructuū. vt vinuꝫ granatorū, ꝛ citoniorum si fluxus superfluit: ꝛ dat pisces aradrach id est petrinos coctos in iure ambo sm̄ Gal. ibidem.

¶ Et si abscindit de appetitu aliquid admone ipm cū eis: que sciuisti: ꝛ pp̄ie cum eis: q̄ fiunt ex cydoniis: ꝛ cū euatū est: non est malū vt administres ei electuariuꝫ forte de illis: q̄ digerūt ꝛ cōfortant stomachū ꝛ aperiūt oppilationes: ꝛ illud post ablationē febris ꝛ accidentium.

¶ Et si abscindit. Admone. Scilꝫ ꝙ abscindit. Sciuisti 3° cañ. fen. 13. Et cū euatum est. i. finita euōne. Electuariū forte. i. stāte euōne. i. potēs vt diacalamētū: de quo 4° de regi. sa. vel cū euōne. i. stante euōne. Iuuatiꝫ quod vis facere penetrare in membra: ꝛ q̄ diacalamentuꝫ calidum est: timet Aui. fe. Et accñtia. s. inflamationum: ꝛ esto ꝙ non esset fe.

¶ Et iter qdem ad stōmiaꝫ est: vt non fiat in ea donec declinet: tunc eniꝫ fiat. ¶ Et illud: quod prius datur i potu est aqua ordei. ¶ Et cibus fit sicut ille qui fit de agresta cum cucurbita et amigdalis paucis. ¶ Et ifrigidetur locus eius ꝛ odoramentum eius ꝛ trocisci de camphora: in quibus non ponitur reubarbarum.

¶ Declinet scꝫ paroxismus: ꝛ sit facta euacuatio corruptorum ciborum a stomacho ꝛ intestino.

¶ Et illud quod prius. s. q̄ fiat sorbitio vel prius q̄ febre declinet: indiget. n. aliquo potabili ꝓpter sitim forteni.

¶ Cibus scilꝫ stante feb. in principio vel augmento vel statu vniuersalissi haber hec tempora.

¶ Et infrigidetur ꝛc. in quibus nō ponit reubarbarū. quia voluit Aui. euōnē aliquā sunt magis frigidi: ꝛ ꝯsidera ꝙ si possibile est. corrupti esse factum: q̄ñ in infrigidas si nauseatiua facietate.

¶ De effimera cāta ex nauseatiua facietate. Cap. VI.

Quia indigemus stomachū ꝯfortari cum medicinis applicatis ab extra ꝛ ab intra. ¶ Ab extra fiat primo sacculus: qui sequitur. ℞. mēte sicce absinth. sicci maioranē florum mellis. añ. ℥. s. ro. ru. electaruꝫ. M. i. aliqui ponunt camomillam, quā nō laudo: q̄ resoluit Aui. mararn coriandri p̄parati. ʒ. ij. mast. ʒ. s. añ. ʒ. i. ꝯquassatis omnibus fiat sacculus interbaui sineos datica sicci. qui portatur super stomachum: ꝛ sit rafilli. ru. añ. ʒ. i. ꝯ ꝛ ille, p̄ quo fit. paruus vel magnus in forma scuti: quod sequitur. ℞. lauda. quantitatis decendio sm̄ ꝙ ille empłastrum. gariof. añ. ʒ. i. ꝛ si os gnus. ¶ Item fedon. galan. sedoa. ame. sicce absin. sicci. ana ni puri mast. añ. ℥. i. ligno al. ʒ. s. mente sicce terbenti. ʒ. s. picis naua. ues fuerit pauper ellamí. añ. ʒ. iij. terbenti. ʒ. s. fiat emplastrum cum ʒ. ij. cinamo. rosa. ꝯ. masticini. añ. quart. s. ¶ Item aliud si pauper est. ℞. olei nardi. olei masticini. añ. quart. s. accti. ʒ. s. medulle panis pistello calido in mortario. ¶ Item abscin. añ. quart. s. panis calidus in saccis di fue. mente. sicce abscin. añ. ʒ. ij. applicetur inter. ꝯ assati bene quarte. i. infundatur ʒ. ij. applicetur ibidē. ¶ Itē cris: ꝛ adde pen iuris thu. mast. añ. ʒ. ij. ꝛ ligetur ibidē. ¶ It os pannos lineos super stomachum ꝛ ligetur ibidē. masticini de absin possumus facere cerota. ℞. olei nardi. masticini de absin ib. añ. ℥. s. thure ceraste. añ. ʒ. s. cere. ʒ. ij. fiat in modum vnguē si bene fluxibilis: ꝛ quando erit ab igne depositum adde gariofi. subtiliter pulverisatorum. ʒ. i. ¶ Ad hoc etiam ve let traçea grossa que sequitur. ℞. zinzib. albi. ℥. i. galan. ʒ. s. ꝛ si patiens nō dubitet amara ponantur sedoa. ʒ. iij. gariofi. macis nuces mus. añ. ʒ. iij. granorꝫ paradisi. ʒ. i. coriandri ani. cortices citri. añ. quartam. s. fisticorum pinearum. añ. quart. i. nuces ꝛ si vis adde panis succhari minutim incisi. ʒ. i. cinamomi. ʒ. iiij. ꝛ habebis traçeam perfectaꝫ: que vtatur sepe si vult post potu.

¶ Item ad ꝯfortationem stomachi valēt potus diuersi vt vinum maluaticum, vernacinum, vel vinum de cypro, vel saluiatum bonum, vel aqua ardens. vel claretuꝫ: cuius recepta sequitur. Detur in modica tamen quantitate. ꝛ si feb. non adsit. ℞. specierum. sl. electi. ʒ. ij. gariofi. galan. añ. ʒ. iij. spice nar. ʒ. i. folij squinan. añ. ʒ. i. s. cardamo. cube. añ. ʒ. i. fiat puluis subtilis qui conseruetur in sacculo de aluta. de quo puluere sumatur. ʒ. vi. cum vino subtili medie quarte: ꝛ panis succha. ponatur quart. s. ad grossum pōdus: ꝛ fiat claretum in mortario. i. in sacculo colando: ꝛ potest addi piper long. ʒ. iij. nuces mus. ʒ. i. ¶ Nota ꝙ si vis facere claretum optimum: debes ponere gariofilos ad partes. ꝛ infunde in manicam post quam claretum erit mediocriter clarificatū.

¶ Nota ꝙ saluiatum est duplex, aliud simplex, aliud compositum: quod fit ex saluia ꝛ vino ꝛ alijs speciebus aromaticis. ¶ Saluiatum simplex sic fit. ℞. vini elec. sextaria. v. saluie non viridis: sed mediocriter exiccate in. ij. ponatur illa saluia in vase ꝛ ligetur illa saluia lapidibus: vt pendere possit in medio vase, ꝛ obturetur bene vas, ꝛ sic stet. xij. diebus. ¶ Nota ꝙ saluia nō debet esse viridis: q̄ esset nimis amara: ꝛ cuꝫ hoc humiditas sit consumpta a tali exiccatione. ¶ Item non debet esse sicca multum: ne humiditas sua ꝛ virtus exhalauerit. ¶ Saluiatum compositum sic fit. ℞. galan. elec. quart. i. gariofi. capill. vene. añ. ℥. i. spice nar. ʒ. s. puluerisentur subtiliter ꝛ cribrentur: ꝛ ponātur in sacco

Genti. de febri.

de panno lineo:⁊ non restringatur in panno nimis:⁊ cum istis pulueribus ponantur lapilli:qui teneant saccū in medio vase. ¶ Nota etiam ꝙ puluis non debet simul poni cū saluia:sed postquam saluia fuerit posita per decez dies vel circiter. ¶ Item nota ꝙ illi pulueres sufficiunt ad salulatū nisi velles magis artificiare quod si vis adde ebuli epitbi. .āā.ʒ.i. ¶ Item potes ponere alia babentia virtutem ad membra diuersa si sit lapsus in aliquo membrorū interiorum:sicut in lepra potes ponere anguillas nemorum siue serpentes:si sit lapsus in cerebro betonicam:si in epate endiuiam.si in splene scolopendriam. ¶ Item in eadem effimera.quia cōfert vomitus.ideo oportet ꝙ prouocetur vomitus in corporibus dispositis vel consuetis facilius ꝙ̄ in alijs:⁊ in talibus prouocetur mittēdo digitos in os vel cū immissione plumarum intinctaruz in liquore:qui sequitur ℞.seminis atriplicis fortiter conquassati:bulliat fortiter quatenus ad medium aque veniatur ⁊ coletur:⁊ colature infundatur olei oliuarum aceti.ana.ʒ.i.⁊ bibat patiens de isto tepido quātū bibere pōt sine āhelitus respiratiōe:⁊ q̄r istis tpib⁹ raro vtunt̄ vomitu.jō nō pono vomitiua fortia.

¶ De febre effi. ex apate. Cap. xxxvj.

Febres sequentes apostemata interiora sunt putride. Et quandoqz associatur eis ethica ⁊ non sunt de numero febrium effimerarum.

¶ Hic determinat de febribus effi.⁊ apostemate. Et primo dat modum prouentus. Secundo signa. Tertio curā partes patent. Sunt autem effimere diuerse ꝺm diuersitatem apostematum:diuersificatur aūt apā loco ⁊ cā. Primo igitur determinat de effi.ꝺm diuersitatem locorum apatum: in quo sermone cadit sermō de alijs febribus. Secūdo ꝺm diuersitatem cārum.ibi 2ª.(Plurimum.) prima in duas.p̄mo ponit que febres seq̄tūtur intrinseca apostemata. 2° q̄ extrinseca.ibi scda.(Apostemata vō.) Questio. I.

Dubitatur. Quia non vī ꝙ feb.sequentes apata intrinseca sint putride,q̄r vel cōtinue ⁊ hoc non,q̄r continuaruz materia est intra venas.vt 2° dē crisi:⁊ 2° de differentijs feb.⁊ p̄ non interpollate:vt Gal.in cōmē.affo.(Febres quecunq̄) ¶ Dōm ꝙ feb.interiorum apatum vtpl'm sunt continue,q̄r cōtinue materia fumat ad cor propter causas tres.s.ꝑpter multitudinē materie:⁊ ꝑp ꝓpinquitatē,⁊ ꝑpter latitudinē venarū:⁊ pūt esse qn̄q̄ interpollate:imo et inordinate,vt apparebit tractatu 4°:nec est inconueniens,ꝙ mā fe.cōtinue sit extra venas.s.in apostematibus. ¶ Dubitatur quō fiunt ethice,cuz nō babeāt cām corporalez. ¶ Dōm ꝙ apata intrinseca ꝑsorē febrē putridam:⁊ lesionez membroꝝ nutrimenti possunt facere ethicaz ⁊ cā illius erit corporalis in fieri,non in facto esse. An autē possibile sit effime.sequi apostemata hec intrinseca omittamus:credimus enim non esse impossibile.

¶ Apostemata vō apparentia:sicut sunt furunculi ⁊ exiture vel bubones:que eueniunt in ea,⁊ proprie apostemata magna:que fiunt in mēbris glandulosis:⁊ in carnibus:que vocantur molles:sicut illa que fiunt in inguinibus a superfluitatibus epatis:et in assellis a superfluitatibus cordis:⁊ sub aure a superfluitatibus cerebri quandoqz sequuntur febres:et non euacuātur:quin aut sit illud quod peruenit ex eis ad cor:donec igneat ipsum calefactio sola: aut cū putredine:ꝙ si fuerit calefactio sola.tūc erit de genere febriū apatum intrinsecorum.

¶ Idest apostemata parua calida. Exiture apostemata calida ad cupum tendentia. Vel bubones proprie apostemata calida in locis emunctorijs:sed large pro quacunq̄ exitura exteriori:⁊ ita sumitur hic.⁊ ideo dixit vel que.s.feb.effimere veniunt in ea,s.exitura:q̄r tunc fit inflatio,continuetur sic littera. Apostemata apparentia quandoqz sequūtur febres. Et considera ꝙ non dixit sequuntur feb.effime.q̄a possunt sequi putride:⁊ ideo distinxit. Erit de genere feb. apostematum.i.effimerarum,que sequuntur apostemata:⁊ ita habet vna translatio iudaica. Ex hoc ergo apparet ꝙ ⁊ si ad putredinem sequetur feb.vt ad apostemata non tamen est putrida nisi putredo ad cor pertingat.primo de differentijs febrium quinto.

¶ Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostemata sequentia causas primitiuas ex vlceribus ⁊ scabie et doloribus et percussionibus ⁊ casibus:ad que expelluntur materie:⁊ retinentur in vijs:apud carnes molles:est de genere febris effimere. ¶ Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostemata.quoruz cause sunt antecedētes:sicut repletiones ⁊ oppilationes preterite:⁊ sunt putride:⁊ ꝺm plurimum febres sunt radices ⁊ apostemata sequentia:lz quandoqz accidat econtrario. Hippocrates nominauit has febres malignas:que ex eis sunt effimere:⁊ q̄ non sunt effimere. ¶ Et febres quidam sequētes ea ꝺm plurimum sunt effimere:⁊ si nō sunt effimere:sunt male. ¶ Et plurimum quidem harum sequūtur apostemata sanguinea:⁊ quādoqz accidūt seq̄ntes herisipillaz ⁊ similia ei.

¶ Ponit diuersitatem febrium ꝺm diuersitatem apostematum diuersificatorum ex modis causaruz. Et primo ex modis causarum diuersificataruz ꝺm genus. Secūdo ꝺm speciem.ibi scda.(Et plurimum quidē haruz.) prima in tres. Primo ostendit que feb.sequuntur apostemata sequentia causas primitiuas. Scdō sequentia causas corporales.ibi scdā.(Et plurimū.) ibi 3ª.(Et febres.) Questio. II.

Dubitatur. Quomodo vlcera ⁊ scabies sunt cause primitiue,cuz sint cause corporales. ¶ Dicendum ꝙ intendit per vlcera causas primitiuas vlcerationem facientes,vt incisio cum ense.per scabiem etiaz intelligunt excoriationem,dolor autem in vna parte:vt in pede trahit quādoqz apostema inguinis,cui comparatur causa primitiua. Vel dicenduz ꝙ cause dicte non dicuntur proprie primitiue:sed respectu oppilationum vel repletionum,que licet mediate:tamen directius faciunt apostemata cum igitur apostemata ista fiunt a causis primitiuis dictis significatur dispositio bona in humoribus.vn̄ non sunt parati putredini:quare plus fiet inflāmatio.pura ⁊ effi. cum autem fiunt a causis antecedentibus.tunc parationa sunt ad putredinem.quare plus fiunt ab eis putride.

¶ Et feb.Hic est affo.q̄rte parti. In bubonibus. Qō. III.

Dubitatur q̄r vī contradictio:prius dixit,ꝙ feb. que sequuntur apostemata extrinseca precedentibus oppilationibus,⁊ repletionibus sunt putride:hꝭ dicit absolute.ꝙ seq̄ntes apata extrīseca:vtplurimū sunt effi. ¶ Dicenduz dupliciter primo ꝙ forsan textus p̄cedens vult aliter exponi.s.plurima apostemata exteriora respectu interiorū fiunt a causis primitiuis.ergo plurimū apata exteriora sequunt̄ ex effi.sed plurimuz apata interiora respectu exteriorū fiunt a causis corporalibus.ergo plu

rimuz illoz est se. putrida. ¶ Scdo vbm q absolute ꝯside
rādo apāta extrīseca plus ad ea sequunt̄ esti. ḡz putride. ⁊
si sunt putride, sunt male, vt Yip. dixit: sed cōparādo ḡdez
apāta extrinseca ad ḡdam alia extriseca est qd supra dixit.
¶ Et plurimum. Quia sunt humores calidi.

¶ Signa earum sunt ea que diximus, de ante/
cessione apostematum ante eas: ⁊ facies est in
flāmata ⁊ rubea: ⁊ est additū in ea super dispo
sitionem sanitatis: ⁊ non est caliditas vehemē
ter mordicās: ⁊ quāuis sit multitudo eius i eis:
qm hᵒ apāta fuit sanguinea: nisi sint febres se/
quentes herisipillam. ⁊ tunc istis febribus suc
cedit humectatio: ⁊ est pulsus in eis velox, ma
gnus, frequens propter repletionem: ⁊ calidi/
tatem: ⁊ est vrina aquosa alba propter cursum
materierum ad apostemata ⁊ vlcera.
¶ Succedit hm̄a ecctatio. i. sudor multis vaporibus: vel ali/
quibus subtili bus humiditatibus dissolutis ad cutē: a quo
sa alba non intelligatur omnino: sed non multum tincta:
quantum calor corporis ostendit.

¶ Cura. Oportet ant eccessio fiat in ea cuz flobo/
thomia ⁊ fluxu ventris. ¶ Et curetur aposte/
ma cum eo quod opz in capitulo suo. ¶ Et sub
tilietur regimen: ⁊ non bibat vinuz omnino: et
non cibetur nisi post declinationem cōpletaz.
¶ Et necessaria sunt ei extinguētia ⁊ infrigidā
tia humectantia: ⁊ emplastra infrigidata cū ni
ue super mēbrum infirmū apostemosuz: ita vt
nō noceant apāti: neqz faciant ipsum crudum:
imo infrigidetur via inter ipsum ⁊ cor infrigi/
datione penetrante in profundum.
¶ Timet ex vino cōmotionez. non cibetur nisi post declina/
tionem. s. particularem. Super. i. supra versus partez: que
respicit cor. ⁊ non intelligit, q nō ponatur super apostema
particularis: qz hoc est contrarium ei: quod dictuz est su
pra lib. primo fen quarta: ⁊ infra fen tertia huius: ⁊ maxi/
me sit cum materia iam fluxerit ad partem: vt recte Tha/
deus hic glosauit. ⁊ causam assignat Aui.

¶ De feb. effimera ex terrestreitate. i. qñ cutis
fit dura vt testa. Capi. xxxvij.

Ec febris iterū sequtur ꝑuationez re/
solutionis propter oppilationes nō
profundatas. ¶ Et plures quidez
hominum cum dimittunt consuetu
dines suas balneandi febriunt. ¶ Et plures
eorum sunt illi: in quorum corporibus genera
tur vapor cholericus ꝑpter cōplexionē corpo
rum eoz: ⁊ ciboz ipsoz: ⁊ aquarū ipsarū mala
rum: ⁊ ꝑpter dispōnes eorū asites ex vigilijs.
¶ Curatio eius. Est extinctio ⁊ administratio
balnei: ⁊ sudare in eo post declinationē. Et fri/
cari cuz eis: que sunt sicut furfur ⁊ farina faba/
ruz ⁊ amigdal. amaris: ⁊ semen melonis ⁊ ali/
quid de alusen ⁊ baurach. ¶ Et sit cibus eius
extinguens humectās ⁊ vinū eius sit plurime
cōmixtionis: ⁊ iteret balneum multotiens.

¶ Capitm̄ est satis notū: ⁊ plures coiter. i. qui febriūt dimissa
ꝯsuetudine balneandi. Sunt illi ⁊c. ꝑpter cōplonē cholericam ⁊c. ꝑpter dispōnes eoꝝ in vigilijs, propter eas calefa
ciētes de exercitijs in artibus: vel in aliqs ministerijs. i. cinis. al
kali. vel cera vel aqua: qua saraceni lauant pannos.

¶ De effimera causata ex apostemate. Cap. VII.

Curatur primo in apostemate resolutiuo cum hoc vnguēto: quod eius va/
let ad herniam ventosam. ℞. orig. calamenti.
paritarie, saluie, pimpinel. añ. M. i. anisi. ane/
ti, mar a. cimi. añ. ℥. i. camomil. hyspanice, mel
lis. ana. ℥. s. coquantur omnia: ⁊ fit decoctio vsqz ad lib. iiij.
Deinde coletur ⁊ colatura inspissetur addendo mel. quar.
i. sepi hyr. ℥. ij. vini al. ℥. i. aceti. ℥. s. fiat vnguentum mollius
⁊ cum eo resoluatur in principio apostema. ¶ Secūdo pōt
curari apā cum vnguēto qd sequitur. ℞. medul. panis al/
bissi. quar. s. olei rosā. aque fontis. añ. quar. s. misce fortiter
agitando: ⁊ ponatur supra lentum ignem continue agitan
do: ⁊ bulliat vsqz ad cōsumptionem aque: ⁊ fiat emplastrum
bene molle: ⁊ valet maxime in bubonibus. ¶ Itē possunt
maturari apāta cū vnguēto: qd sequitur. ℞. malue sorcie
i. cardi benedicti violarū. añ. M. i. radicū lilij bismal. añ. ℥. i.
fenugr. farine. se. lini. añ. ℥. s. butiri recētis quater ablutiaz
[illegible] añ. ℥. s. ad incorporandum: misce: ⁊ fiat
emplastrū molle [illegible] melius maturatur apā. ¶ Itē
postquā maturatum fuerit apā, si nō per se soluatur: apponi
[illegible] melius est q̄ si cauteriū apponatur cum albumine oui
[illegible] plumaceolos factos cū albumine ⁊ stupa
[illegible] vitelli ⁊ olei ro. ⁊ intinge parum de stupa
[illegible] plumaceoli. ⁊ missa tela pone locus stet
apertus: [illegible] multū sanguinis. Qz si manauerit ha
beas puluerem [illegible] ℞. ⁿˢ sequitur: quē ponas in albumine
oui: ⁊ misce [illegible] intinge plumaceolum: ⁊ intinge, sine ten/
tam applica. ℞. [illegible] sang. dra. boli ar. ter. sigil. añ. ℥. s. psidie. i.
corticū grana. [illegible] aust. acatie, hypoq. mumie. añ. ℥. ij. thu.
masti. cū corti. [illegible] ℥. i. s. fiat puluis: ⁊ si vis sanguinis huma
ni vsti, pilor. le [illegible] combustorū. añ. ℥. s. nota q sine pulue/
re non oz stare [illegible] argicus, vel saltem oz habere in apo.
¶ Item si mūdificatione indigeat teneat desup mundifica
tiuum: qd sequitur. ℞. farine frumēti volatilis ⁊ mellis dec.
añ. ℥. vj. suc. ap [illegible] s. ponatur sup ignē, ⁊ bulliant continue
agitādo donec fiat aliqua spissitudo in modū vnguēti bene
flexibilis. vñ preseruat a fistu. ¶ Quo mūdificato bene cō
solida ⁊ cicatrisa cū vnguēto de litargirio hñ mixto: cuius
℞. ⁿᵗ sequitur. ℞. litargirij. ℥. ij. olei ro. aceti rub. bene grossi.
añ. lib. s. ponantur in mortario de plūbo: ⁊ ibi bene agiteē
per tres ꝯtinue: ita q fiat vngᵐ in moduz mellis spissi: q si
non sufficit acetuz ⁊ oleū ro. qz forte agitādo resoluitur ad
de de ipsis cōtinue agitando de isto pulmēto pone sollicita/
do bis in die: ⁊ ita curabis apāta, maxime bubones. i. que
sunt in emunctorijs: ⁊ spāliter que fiunt per viam paulatine
cōgestionis: ⁊ illa apāta sunt cā effi. vt dicit Aui. ¶ Item
tertio pōt curari per ꝯuersionem ad scliro sim: ⁊ h cura ab
auctoribus neglegitur. ideo eam non pono. quere ⁊c.

¶ De febre effi. ex calore. Cap. xxxviij.

Uandoqz accidit ex calore aeris et
calore balnei ⁊ similiū febris effime/
ra. ¶ Et plurimum illius non accidit:
nisi ex vehementia caloris solis.
¶ Determinat de effi. cōparatis ad cās sine rebus que veniūt
de foris, ⁊ sunt quinqz: ⁊ determinat de ea, que fit ex calore ⁊
primo ponendo causas enumerat eas. secūdo ostēdit diuersi/
tatem in paroxismis illaꝝ. ibi: (Et est.) primo dicit ⁊ sic
mistium vt calore ignis exercentibus artes circa eum. (Et
plurimum ⁊c.) qz plus cōmuniter nobis occurrat.

¶ Et est prima suspensio eius cus [illegible] aialitatum primu q̄d eo leditur fit caput.calefit.n.aer eius ꝛ puenit ad cor:ꝛ fit febris:deinde spargitur in totum corpus. ¶ Et q̄nq3 fit eius suspēsio cum corde pp caliditatē anhelitus:ꝛ q̄nq3 custoditur caput a calore. ¶ Sed illa q̄ ex sole accidit plurimū icipit in cerebro ꝛ capite:ꝛ pp illud q2 nō est mūdus iplet caput eius. ¶ Et illa q̄ nō fit ex sole:sed fit ex dieb⁹ canicularib⁹:ꝛ ex balneatione.ꝛ ex aliis impressionem facit in cor.

¶ Primo ostendit,que causa de predictis magis alteret cerebrum. Secūdo que cor.ibi 2° ꝛ illa dicit. (Et prima ꝛc̄.) id est effime.a calore solis primo incipit ꝛc̄.

¶ Aer eius.i.spiritus qui est de natura aeris:quo postea calefit vitalis,q2 spiritus animalis est continuus vitali:vt 3° cañ.Fen prima cap̄ de melancholia.vel aer.i.qui vadit ad cerebrum ad temperandum suum calorez,vt 3° cañ.Fen 5° ꝓ cap̄.ꝛ talis aer potest cordi cōmunicari: vel aer.s. caput circundans:ꝛ ne tu crederes ꝙ semꝑ feb.a calore solis ꝑncipiet cum capite dicit.(Et quādoq3 ꝛc̄.) propter caliditatem anhelitus.i.aeris,qui vadit cu3 anhelitu:ꝛ propter illud.i.apparent signa repletionis:ꝛ grauitas capitis: si nō est mundum:ꝛ frequenter est non mundum,mouentur eni ꝛ dilatantur humiditates ille capitis a calore: vt Ysaac in hoc cap̄. Et considera ꝙ iam dixit Auicē.ꝙ ꝑ est feb.q̄3 in corpus fiat expansio:ita ꝙ expansio non est de essentia febris.(Et illa ꝛc̄.) Dubitatur:q2 calor canicularis est a sole,ꝛ stellis.ergo magis in caput iprimet. ¶ Amplius.Serap.tractatu sexto in hoc cap̄ idem vult. ¶ Dicendum ꝙ calor canicularis quidam est a sole ꝛ stellis actu radiantibus:ꝛ iste plus in capite impzimit:ꝛ de hoc intelligitur dictu3 Serapionis. Alius qui fit a vaporibus exustis malis mixtis aeri:qui vocantur venenosi 3° cañ.fen tertia capitulo de cōseruatione sanitatis oculi:ꝛ talis calor attingit magis cor.ꝛ attingit etiam homines in vmbra stantes. Et aliter posset tolli contradictio si consideras.

¶ Signa. Signa sunt cā eueniens ex vehemētia inflāmationis capitis i parte solari cerebri:ꝛ fortasse est cū grauitate ꝛ replōne:si non fuerit corpus mundu3 ꝛ magnitudo anhelitus in pte cordiali. Et illud q̄d apparet de corpore vehemētis calefactionis calius iteriore eius. Et de illis qb⁹ scit̄ illud est:ꝙ sitis ei⁹ est minor siti illi⁹:cui⁹ calitas est illa caliditas:ꝛ est in hac habitudine ꝯria vel diuersa ei q̄ est ex densitate.

¶ In parte solari vel in parte sola.i.solo capite:vel in parte solari.i.in parte.que occursu3 habuit radiis solaribus. In parte cordiali.i.multum mouetur pectus:ꝛ propie forsitan sentitur in parte cordis caliditas interiore. ¶ Cōtra.q2 calor cordis est maior. ¶ Dixit Barthol.ꝙ extra maior:ꝛ signum est ꝙ Auicen.inducit:ꝛ dicit ꝙ per se feb.est maior caloris in corde:sed per accidens nō. ¶ Aliter ꝙ h̄ ferimo verificatur respectu aliarum febrium non simpliciter:ꝛ hoc declarat paruitas sitis in considerando calorez extra. Nam feb.que haberet calorem extra similez calori qui est in hac feb.ꝛ proportionabiliter correspōderet intus calor induceret magnam sitim:ꝛ tamen in ista non contingit:q2 non multum siti sunt:ꝛ est in hoc contrariū ei:que fit ex densitate cutis a frigore:quia extra est minus calor q̄3 intus:et magis sitit q̄3 appareat extra calor.

¶ Cura. Est necessariū vt incipiatur in curatione eius:cum eo quod infrigidat ex embrocis super caput ꝛ pectus:ꝛ ex oleis frigidis:ꝛ ꝓprie oleo ro.infrigidato super niuem:quod fundatur super caput ꝛ pectus ex loco longinquo:ꝛ detur in potu aqua frigida:ꝛ que currunt cursu eius:ꝛ sine cessatione eius fiat illud vsq3quo declinet feb. Quusq3 aufertur.igrediatur tinā.ꝛ non tāgat eū tina.si fuerit cu3 eo febris:ꝛ balnea eū cū aqua tepi.ꝛ non permittas aerē eius calefacere ipsum:ꝛ non timeas ex effusione aq̄ calide super caput eius:q̄m ipsa humectat ꝛ resoluit febrē:ꝛ necessitas ad balneandum plus est q̄3 necessitas ad vngendū. Cū ergo egreditur.tunc frica caput eius cum oleis frigidis.si cut est oleum rosaceum ꝛ de nenufare.

¶ Non tangat ꝛc̄.timet calefactionez necessitas ad balneādum:quia duo facit.excludit vapores:ꝛ isfrigidat.sed oleū non excludit eos ꝛ patet.

¶ De febre effi.que accidit ex frigore ꝛ balneatione. Capitulum. xxxix.

Quādoq3 accidit ex frigore ꝛ balneatiōe cū aq̄s frigidis vt ꝯdēsentur pori appentes.ꝛ coarctent̄ vapores fumosi s̄m ꝙ dictū est in illa:q̄ fit ex testuositate: q̄re accidit feb.ꝛ multotiēs ꝑducit ad putridā. Et nō ꝑducit ad illā fe.nisi q̄n vapor ꝑfocatus est acutus nō suauis. Suauis.n.nō gn̄at eam.

¶ Hec est effi.ex cōdensatione pororum facta a frigiditate:ꝛ vel ꝛc̄.non perducit ad illā.s.febrē putrida3,vel illa:q2 nec putridam nec effi.q2 vapor suauis nō inflāmat:sed potius retentus est causa cuiusdam plectore:ꝛ si multu3 multiplicetur faciet modum synoche:l3 etiam posset effi.facere.

¶ Signa eius sunt cause ꝛ corpus in ea in primis cum tāgitur nō est vehemētis caliditatis. Cūq3 figit̄ manus.sentit̄ calor eleuari. ¶ Et pulsus non est in paruitate in qua est i illa:que fit ex angustia ꝛ tristitia ꝛ fame:q̄m nō est illic resolutio. Sed est velox ꝓpter necessitatē.s.attrahēdi aerē:nisi sit frigus vehemēs:ꝛ fortasse declinat ad duritiē. ¶ Oculus non est profundus:imo q̄nq3 est inflatus pp vaporē coarctatum. ¶ Et vrina q̄nq3 est alba:q̄m caliditas est ꝑfocata:ꝛ q̄nq3 est tincta:q̄m caliditas:que resoluitur ex poris.expellitur ad viam vrine.

¶ Propter conclusionem pororum non statim apparet vapor posita manu. Ratio est:q2 si multum multiplicaret:faceret motus synoche:l3 possit etiam effi.facere. Non est in paruitate.i.non est ita paruus:l3 sit paruu3.vt dixit Ysaac. Non est illic resolutio.i.debilitatio virtutis, sicut in illis. Urina q̄nq3 est tincta,q̄n caliditas,que resoluta fuit.s.ꝑus q̄3 mō nō resoluitur.(Expellit̄ ꝛc̄.) vt plurimu3.ergo est alba,q2 caliditas est obtusa ab exteriori frigore:ꝛ sic intelligatur Ysaac in hoc capitulo. ¶ Sed tu di.ꝑfocatio vel obtusio caloris q̄uo pōt stare cū hoc,ꝙ est esse feb.ex illis vaporibus. ¶ Dōm ꝙ obtusio i gradu ꝛ multiplicatio i quāto facient feb. Uel dicēdum ꝙ est obtusio in nutritiuis non in corde:ꝛ hic esset locus speculationis.

¶ Curatio. Cooperiantur in febre donec sudent: cum ergo declinent, ingrediatur balneum: et balnentur cum aqua ad caliditatem declinante: et cum aere calido: et embrocentur super ipsos aque, in quibus decocta sunt: sicut amaracum et anetum et similibus illis: et fricetur cum eis, que diximus: queque absterguunt poros: et mollificant eos: et postponatur in eis inunctio usquequo sudent, et fricentur et balneentur cum aqua calida valde. Et oportet ut antecedat balneatio cum aqua balneationem cum aere: deinde inungatur cum aliquo ex oleis dilatantibus poros, et fundatur super capita eorum: sicut oleum de aneto, et keiri, et de camomilla. ¶ Et cibentur cibis levibus et aromatizentur. ¶ Et sumant in potu vinum album subtile cum ipso: et est melius eis quam aqua: propter quod est in eo de sudatione et provocatione. ¶ Et inunctio cum oleo aliquo patientibus ex labore est magis necessaria quam patientibus ex soliditate.

¶ Ad caliditatem declinis non quod mordicet: quod poros stringeret et ultra per ita exponatur quod dicit balneetur: cum aqua calida valde non tamen mordicativa.

¶ Amaracum. i. maiorana: que dicitur alacboen.

¶ Postponatur inunctio. Quia timet oppilationem: et quia isti sunt indurati corpore ideo oportet eos mollificare cum aqua balnei: etiam quia ac postea facit resolutionem aque: ne infrigidet si remaneret in poris: deinde inungatur scilicet cum sufficienter in aere sudaverit keiri i. viola seracenica. Reliqua patent.

¶ De effimera causata a sole et a frigore. Capitulum VIII.

Sudor in hac febre ab aliquibus sic provocatur. ut. ℞. florum camomill. utriusque sticad. anthos puri. ana. quar. s. origa. calamen. ana. ℥. i. ani. ʒ. s. bulliant omnia in vino elec. et aqua. ana. quar. s. ponantur ista decoc. in cucurbita sicca. i. vel. ij. si non habeas cucurbitam: ponas in vasis vel barilis ligneis, et obturetur bene et iste cucurbite vel ista vasa ponantur in lecto sub panno ita quod non tangant patientem: sed patiens possit se volvere de latere in latus: et patiens sit bene coopertus tenendo caput ad extra pannos et sudabit. ¶ Potest etiam sudor provocari cum unguentis et oleis aperitivis. ut sequitur. ℞. olei de aneto, olei mell. ana. ℥ ij. bulliant in istis oleis ista que sequuntur. ℞. origa. calamen. pulegij. ana. ʒ. s. exprimantur et colentur et inungatur spina tota ab occipite usque ad caudam et cooperiatur bene patiens. Item alij volunt quod patiens involvatur folijs ebuli.

¶ De febre effi. ex soliditate ex aquis stipticis. ¶ Capitulum. xi.

Quandoque accidit illis qui balneantur in aquis stipticitatem facientibus: sicut sunt per aquam vincit virtus aluminis: aut draganti: ut vehemens fiat spissitudo pororum apparentium. quare comprimuntur eorum vapores et accidit eis quod diximus aliquotiens: et multotiens quidem perducit ad putredinem.

¶ Draganti. i. vitrioli. Multotiens ad putredinem: quia humores non exeunt et repletionem: cause. n. primitive movent antecedentes et multum facit hoc, que est fortis densitas cutis.

Cap. xij.

¶ De signis.

Significant eam causam quod significatur de nigredine cutis: quasi ipsa extensa sit preparata preparatione qua preparantur coria: et sicut si tangatur cutis infusa in aqua draganti. ¶ Et est dispositio in additione caliditatis post tempus. i. non statim ex tactu cutis: sicut in alijs de illis, que accidunt ex oppilatione pororum. ¶ Et pulsus est debilior et minor et vehementioris velocitatis. ¶ Et urina est vehementius alba et tenuis: sicut urina mulieris, et non est in corporibus eorum diminutio, neque in oculis eorum profundatio.

¶ Cura. Oportet ut curentur cum propinquitate curationis eorum: quia sunt affines eos. ¶ Verumtamen eos non dant in potu vinum nisi post fiduciam vehementie tur in potu vinum nisi post fiduciam: nisi sit condensatio parva pororum: nisi sit ... ¶ Et oportet ut subtiliter amplitudinis pororum et mora eorum fortasse. n. tunc capit eam vinus. ¶ Et oportet ut in aere balneatio eorum cum aqua calida regimen eorum ipsorum sit maior: et balneatio eorum plus. maior: et oportet ut tardetur inunctio eorum plus propter multam obtrusionem caloris ex con...

¶ Urina etc. Propter strictione.

¶ Cura. Timet Avi. si est fortis oppilatio: quod vinum non aperiret illam et ideo faceret commotionem: et quia ista est fortis densitas que fit ab istis rebus fortiter stipticis: et plus prohibet cerebro a corpore propter eam: et ideo subtiliat regimen plus: et plus aperit poros et tardat olea ne opilet.

¶ De febre effimera ex vino. Cap. xij.

Quandoque accidit ex vino febris effimera et cura eorum est cura ebrietatis. Et fortasse indigent solutione cum aqua fructuum et similibus, et flobotomia: et vomitu et propterea quod perseverat dolor capitis corporis. Et oportet ut ingrediatur balneum post declinationem.

¶ Vinum superfluum in corporibus repletis et inconsuetis minatur periculum secundum diversitatem repletionis: et ideo potest esse indigentia flobotomie vel pharmacie: et redi ad canonem ebrietatis libro 3° fen prima. et primo fen tertia. et quia lenitas ventris est eis utilis ad subducendum cometos humores et vinum et vaporem: ideo laudat aquam fructuum scilicet solubilium ut cassie prunorum, et tamarindorum: hic ergo alio modo sumitur aqua fructuum: quod supra propter quod perseverat ne materia vadat ad caput.

¶ De effimera causata ab ebrietate. Cap. IX.

Ebrietas curatur. v. modis. ¶ Primo cum stupefactivis et narcoticis et hoc non approbo. ¶ Secundo cum vomitu: et hoc approbo in dispositis vomere et consuetis in alijs non. ¶ Tertio cum alteritibus caliditatem vini, ut cum potu aque frigide vel cum succo citranguli, vel cum succo pomi alterius. ¶ Quarto cum prohibentibus vapores fumosum ad caput, ut cum coriandro citonijs et piris viridibus et alijs stipticis. ¶ Quinto cum valentibus in hoc proprietate ut sunt experimenta. i. sine ratione. ut teneatur cum succo caulium ru. ¶ Item qui comedit carnes porcinas pingues tota die non inebriatur. ¶ Item. ℞. cum modico vino bibat pulverem hirundinum que comburantur in olla bene lutata in furnore illud valet multum ad preservandum ad ebrietate.

¶ De febre effi. ex cibis calidis. Cap. xliij.

Ibi calidi faciunt febrem effimeram: ⁊ sicut illa que est ex sole ſʒ plurimũ est cerebralis ⁊ in spiritu animali: et illa que fit ex balneo est cordialis in spiritu vitali. similiter illa que fit ex cibo ẽ epatica: ⁊ in spiritu naturali.

¶ Hinc accipe veras species effi. ⁊ curã perficit Avi. subducẽdo cibaria ista ⁊ mãs inflãmatas: ⁊ hoc dixit ꝑuocatio scʒ ventris, que melius fit cũ lenibus vt siracost: ⁊ est spẽs mãne ⁊ perficit secũdo curã cũ alterãtibus siue infrigidantibus: ⁊ appropriatis ẽt quibusdã epati: ⁊ patet ⁊c̃.

¶ De effimera causata ex cibo. Cap. X.

Pithima quod valet ad caliditatem epatis alterandi. ℞. aque endi. aque ro. aque nenufa. añ. lib. ſ. aque cucurbi. aque cucume. añ. quar. ſ. ro. electarum ℥. ſ. sandal. al. ⁊ ru. añ. ʒ. ij. spod. fini. ʒ. i. camphо. ʒ. ſ. aceti alb. ℥. i. fiat epithima: ⁊ potes addere summitates solatri: si vis fortius infrigidare. Nota ꝙ aliqui ponunt succum solatri: sed in casu desperato ponunt solatrum cum toto: quia in substantia solatri est aliquid stipticũ: per quod reprimitur virtus scena solatri ⁊c̃.

¶ De cura. Cap. xliiij.

Ulus curatio est prouocatio cũ infrigidantibus notis: ⁊ solutio nature ẽ melior cum siracost ⁊ tamarindis: ⁊ rectificare epar cuʒ eis: que sunt aqua endiuie ⁊ oleũ: ⁊ syrupus acetosus: ⁊ emplã infrigidãtia ex sandalis, ⁊ cãpho. ⁊ aq̃ ro. ⁊ oleo, ⁊ succo eius: ⁊ ex succo olerũ infrigidãtiũ actu. Et extinctio cũ cibis frigidis ⁊ humidis. Pricipiũ sermonis de febribus putridis: ⁊ cõplementum sermonis est i febribus sanguineis ⁊ cholicis.

¶ Tractatus secundus. Sermo vniuersalis de febribus putridis. Capitulum. I.

Utredo accidit aut propter cibũ malũ: cum est preparatus vt putrefiat illud: qđ generatur ab eo ꝑpter malitiã sue subẽ. Aut propterea ꝙ velociter recipit corruptionẽ: quãuis sit bone subẽ sicut lac. Aut qm̃ est aquosus, nutrimẽti mali: cuius aquositatem recipit san. sicut illud qđ generat̃ a fructibus tardis humidis valde. Aut qm̃ est ex illis, qui non cõuertũtur ad sanguinẽ bonũ: imo remanet humor malus frigidus quẽ abhorret calor inatus: ⁊ succedit ei extraneus: sicut ille q generatur a cucumere ⁊ citrullo ⁊ pitris ⁊ similibus. Aut malitia artificij eius: aut hora ipsius, aut ordo eius ꝑm ꝙ scis.

Ost sermonem de febribus effimeris determinat de putridis: ⁊ erit in hoc complementum sermonis i febribus sanguineis ⁊ cholericis: qꝛ in sermone de effimeris aliqualis ⁊ incompletus sermo fuit de febribus ex vaporibus retentis cholericis ⁊ sanguineis. hic ergo erit complementum: ⁊ hoc dicit rubrica. Et primo determinat de febribus putridis in generali. 2° in speciali. ibi. (Febres cholerice) ꝑma in tres. causa eniʒ imediata febris putride est putredo: ⁊ ideo primo ponit sermonem de putredine. secũdo ponit signa in putridis febribus. 3° curã. ibi 2ª. (Significãt.) ibi 3ª. (Scias.) ꝑmo ponit cãs putredinis. 2° diuersitates putredinis. 3° qũo ex diuersitate putredinum: fit ẽt diuersitas putridaruʒ febrium. ibi 2ª (Putredo qdem qñqꝫ est cõis.) ibi 3ª (Putredo cholere.) Sunt aũt quatuor modi cãrum putredinis: quedã ex parte cibi, quedam ex parte dispositionis, que est oppilatio, quedã ex parte aeris, quedaʒ ex parte humoruʒ qui putrefiunt. ibi 2ª. (Aut oppilatio.) ibi 3ª. (Aut ꝑp dispositiones extraneas.) ibi 4ª. (Et plurimũ causarum.) ¶ In prima parte ponit septẽ causas, propter quas cibus paratur, vt putrefiat. vnde dicit̃ cibus malus. ¶ Prima est malitia subẽ. verbi gr̃a. tubera. ¶ Secunda cã est aptitudo ad corruptionẽ sicut lac. ¶ Tertia aquositas vt pnica cerasa ⁊ similia. ¶ Quarta est frigiditas eius. vnde fit sanguis malus vt citrulli. ¶ Quinta est mala decoctio eius ⁊ preparatio. ¶ Sexta est mala hora qua sumitur. ¶ Septima est malus ordo: vt cum premittitur, quod postponi dʒ vel ecõtra: ⁊ totum hoc est scitũ 3° lib. Fen. 13. cap̃ de corruptione digõnis: ⁊ ꝑmo lib. Fen 3ª. ⁊ qꝛ in his locis locutus est de quantitate cibi: quod possit esse causa corruptionis: ideo vult, ꝙ illud intelligas hic. Quatuor sunt modi cãp putredinis. Septem sunt cause ꝑpp quas cibus paratur vt putrefiat.

¶ Tardis humidis. dupliciter exponitur. primo tardis in coctu, sicut sunt vue, citrulli, cucumeres ⁊ vniuersaliter hortarij fructus vel tardis. s. ad digõnem propter humiditatẽ superfluam: ⁊ apparet in quo differt causa hec tertia a causa quarta. Et dõm ꝙ lʒ appropinquet in subiecto: tñ tertia cã refertur ad tarditatem digestionis vel malitiaʒ propter humiditatem multam: sed quarta causa est propter frigiditatem: ⁊ si vis facere ex eis vnam causam poteris.

¶ Malitia artificij. dicit Thadeus: sicut si preparetur mel vel lac cum sinapi: sed in veritate per malitiam artificij, intellige omnem modum male preparationis: per artem, ordo, vel odor, ⁊ potest saluari littera. Considerandum auteʒ ꝙ Avic̃. non posuit diffinitionem putredinis: qꝛ vult ꝙ tu intelligas eam ex primo libro Fen 2ª caplo de causis calefacientibus. Quidam autem disputant hic pueriliter: an putredo possit in nobis fieri: cum dictum sit primo de anima: ꝙ anima defendit nos a putrefactione: ⁊ nos de huiusmodi argumentis vilibus non curamus.

¶ Aut propter oppilationem prohibentem respirationem ⁊ euentationem propter complexionem corporis malam: cum non potest digestionem facere bonam. Et sunt iteruʒ virtutes de illis, que nõ faciunt in cibo, aut humore aliquid ꝑpter priuationẽ respirationis humorũ: quare dimittunt eum crudũ. Et huiusmodi quidem complexio aut generat humorem maluʒ: aut corrumpit id quod generat ꝑpter abbreuiationeʒ suã in digestione: ⁊ qꝛ mouet eũ motu pigro. Et iste cause sunt iuuãtes in generatione oppilationis generãtis putredinem.

¶ Istud est etiã 2m mẽbrum diuisionis principalis: vt dicat̃ putredo aut ꝑpter cibũ, aut ꝑp oppilationẽ. Cõsiderandũ ꝙ per oppilationẽ intelligit omnem oppilationem, siue venarum, siue poroꝛuʒ cutis. ⁊ apparet per hoc, quod subdit. ꝙ oppilatio prohibet respirationẽ. i. introitũ ⁊ exitũ aeris: ⁊ euentationem. i. eductionẽ materieꝝ ⁊ maloruʒ ⁊ superfluorum vaporum. Aliter potest dici respirationem quãtũ

ad pulsum ad extremitates quantum ad umbelicum: vel econtra.
¶ Et propter complexionem. Quidam sicut Dy. dicunt super
hac expositionibus complexione corporis mala. ¶ Omis
dabimus unam: et est duabus quas alias fecimus: super hoc
que est causa propter q Avicen. duo vult declarare. primum
tationis propter quam prohibitio respirationis et eve
q opilatio prohibe oppilationem facit putredinem: innuens
propter malam com ns eventationem est causa putredinis
pilationem. vel ad complexionem, que sequitur ad talem op
la complexione non prohibitam transpirationem. Ex quo mo
stione ex hoc seqe potest fieri in humoribus bona dige
sa putredinis pro nitur putredo. Secundo oppilatio est cau
nature ex hoc. unde hibendo eventationem propter defectus
mit modum quo non agit actionem bonam: et tunc resi
eventationem est mala cóplexio: que sequitur prohibitam
nerando humorem ca putredinis: et dicit q hoc facit aut ge
vel illud qd ipsa malum, aut corrumpendo generatum
preparat prepa generat corrūpit: aut illud quod corrūpit
diminutā decoct ratione propinqua ad corruptionē propter
morem ad suā fi ionem. vel qz pigro motu movet illum hu
traneo e putrefit nem: quare tardatus arripitur a calido ex
differre ista duo z ex quo virtus nō dispensat illū: et videnē
gnet hūoré mal q facit illa mala cóplo. ná aliud est q ipsa
corruptioné. Di a et aliud est qz gnatū disponat ppinque ad
ex hoc q malus co dispōne ppinq: qz si gnet malū humorē
tione propinqua debet dici dispositus: non tamen dispositus
tollerat aliam a. Oportet q sit dispositus: et forsan textus
la complexio sit expositionem: ut dicatur q generat. i. cū ma
rem: dicemus causa putredinis generando malū humo
rem: dicemus q generat malum humorem propter dimi
nutionem. i. propter diminutam decoctionem: et hoc est qd
dicit propter diminutionē &c. et intelligit vel propter alios
modos male digestionis: dicemus etiam q cum mala com
plexio sit causa putredinis corrumpendo generatum: et di
sponendo humorem generatum ad corruptionem q hoc fa
cit movendo pigro motu: qz debilitatur virtus mala com
plexione. ¶ Secundum quod Avi. vult declarare est, q lz
oppilatio sit causa putredinis propter malam complexio
nem: tamen iste cause iuvāt sese: et sese multiplicant recipro
ce. ná oppilatio est cā male complexionis et male comple
xiones sunt causa malorum materierum: et materie male sunt
cause oppilationis: iterum et malarum complexionū et pu
tredinum. ¶ Dubitatur autem in quo differt causa putre
dinis: que est mala complexio sequens oppilationem: et de
fectus virtutis sequens oppilationem: cū videatur ille de
fectus sequi malam complexionem. ¶ Dicendum q aliud
est humorem dimitti et non digeri: et aliud est ipsum altera
ri propter malitiam qualitatis agentis in illum: et tu pote
ris hoc illo consyderare. ¶ Dubitatur secundo, que mala cō
plexio est, que sequitur prohibitam respirationem et even
tationem. ¶ Dicendum q potest esse calida et frigida sm di
versitatem temporum: immo sm unum tempus in diversis parti
bus: ut alias declaravimus in scientia principiorum.

¶ Aut propter dispositiones extrisecas ex ae
ribus malis: sicut est aer pestilentie: et aer lacu
narum et locorum infusorum: in quibus made
fiunt res ut linum et aspaltum. ¶ Et quandoque ag
gregatur de eis numerus rerum plurimus.

¶ Continuetur hoc autem sermone sic, putredo accidit,
aut propter cibum malum, aut propter oppilationem, aut
propter dispositiones extrinsecas vel extraneas. Est ergo
hoc tertium membrum divisionis generalis.
¶ Aspaltum. Est quedam herba de qua in hispania fiunt
funes, sicut de canabe apud nos.
¶ Quandoque aggregantur de eis numerus. i. quandoque adu

nantur multe cause ad faciendam putredinem: sive sint mul
te cause ad faciendum putredinem sm genus: sive sm hāc
speciem causarum, que sunt extrinsece.
¶ Et plurimum causarū putredinis humorum
est: aut propter multitudinē humoris: aut gros
situdinem suam: aut viscositatem sui. Et cause
multitudinis humorum et viscositatis: et gros
sitiei humorum sunt note: et inceptio oppi
tionis est nota. ¶ Ergo quādo fecerint oppi
lationem accidit putredo propter eventationis
privationem propter cum fuerint succedētes
motibus in non sua hora super repletionem simi
nauseativā facietatē. ¶ Et balneationes facientia su
liter: aut sol calidus: aut sumere calefacientia obserua
per repletionem. ¶ Et dimissio cautele succur
tionis digōnis in stomacho et epate: et calefactiones
rendi defectui si acciderit. ppter calefactionibus.
amborū in epithimatibus et vaporationibus.
¶ Hic ponit causas putredinis antecedentes humorales
complet sermonem in causis primitivis: et qñ conatur ostē
dere quomodo de facto contingit quod aggregatur nume
rus causarū: qui sit putredo in feb. et dicet plurimum
i. plurima aggregatio causarum putredinis est: qñ congre
gatur multitudo humorum. (Grossities &c.) Ex quibus fit
oppilatio: et sub ditur malus motus super repletionem:
vel sequitur balneatio: aut sequitur sol calidus: aut sile &c.
et dimissio cautele succurrendi in epithimatibus cū epithi.
s. frigidis succurrendi dicto defectui: si acciderit propter ca
lefactionem. vel Avic. invuit: q dimissio cautele qua homo
epithimantibus calidis et huiusmodi stomaticis cōlaciunt
suā stomachū calefacere: et est cā putredinis: et inceptio oppi
lationis est nota ex signis oppilationis sm z plurimi casū.
¶ Succedētes motus. s. ab motibus. Et verificatur hec litt.
qz repletiones et oppilationes post motus sunt peiores: et
hoc qñ sunt isti motus super repletionē et pro. i. nauseativā
facietatē: et intelligit hoc Avi. hūc ordinem: homo aliqs sit p
hūs nauseativam facietatē: postea moveant superfluē: po
steo succedat repletio in venis et balneatione similiter. i. su
per repletionem: aut sol &c.
¶ Questio. I.
Dubitatur an putredo possit fieri absq prohibi
Gale. xi. terapeutice ta transpiratione: et videtur q non per
alie cause super apposite. ¶ Oppositum arguitur: quia multe sunt
tredo si est a causa immediata pendet tantū ab una causa. i. a ca
liditate extranea: sed cause mediate possunt esse multe: aut
ergo putredo fit a causis extrinsecis: et sic potest fieri absq
prohibita transpiratione: ut ab aere putrido: aut fit a cau
sis extrinsecis: et sic non fit absq prohibita transpiratione.
¶ Nos autem dicamus q si fiat putrefactio a causa intrin
seca, scilicet ex dispositione corporali potest fieri absq pro
hibita transpiratione: que sit sua causa: licet ut plurimum
fiat a causa: que est prohibita transpiratio. nam mala com
plexio qua humores alterantur ebulliendo: potest esse cau
sa putredinis sicut hoc mō putrefit cibus in stomacho: et
erit hec cā per se extraneitatis caloris omni circūscripta cau
satione: quam faceret prohibita transpiratio. ut plurimum
tamen concurrit oppilatio et prohibitio transpirationis et
cā agens large sumendo agens ēt pro impediente aliquā
actionē. nam humores qui corporaliter disponant ut putre
fiant ut plurimum fiunt per eam: qz multi, vel qz grossi, vel
viscosi: ex quibus sequitur statim oppilatio in locis: in qui
bus sunt: et prohibitio eventationis: et quando aliqs sit pote
fieri putredinē ex causa cā non est prohibita transpiratio &c.

semper concurrit cum ea: vt cōmunicans vel vt coagēs. nā statim cū humor incipit calefieri: incōueniēter stat in particula: ⁊ sua euentatio incongrua fit, q2 tractus aer nō temperat eum: sicut oportet: cū fit in calore distemperatus: ipse etiam incipiens malignari partes: quas attingit incōuenienter tenet: ⁊ sic potest dici q oppilat.

Et putredo quidem quandoq3 est cōmunis corpori: ⁊ quādoq3 est in membro propter debilitatem suam, aut propter vehementiam caliditatis sue extranee ⁊ sue actiuitatis, aut doloris eius.

Hec est diuersitas putredinis ex parte loci. Et considera, q non dicitur putredo cōmunis: quia totū ⁊ quālibet partem occupat: sed dicitur cōmunis: q2 in venis cōmunibus: ⁊ dicitur in membro quando est in vno particulari loco: vt verbi gratia: materia apostematis. Accidit autem q in vna determinata parte congregatur materia propter debilitatem partis. s. in expellendo, aut propter caliditatem attractiuam, siue sit caliditas multa, siue acuta: aut propter dolorem. quomodo autē dolor trahat dubitabile est: ⁊ discussimus hoc secundo de differētijs feb. Gal. Aliter potest exponi vehementia acuitatis. s. sensus particule. vnde a q̄libet causa cito patitur. Considerandum autē, q locus iste patiens potest esse non solum membrū vnum consimile: imo multa simul in vno loco: ⁊ potest esse vnum organicum habens concauitatem manifestā. verbi gratia. potest materia putrefieri in concauitate stomachi ⁊ pectoris, ⁊ vētris, q2 ista sunt loca potētia has materias recipere: vbi ēt non recte a natura poterunt subire putredinē: ⁊ exinde cōmunicari fumus ad cor: ⁊ fieri febris putrida. que erit continua vel interpollata ſm continuationem effumationis: ⁊ hoc diuersificabitur ſm loca ⁊ materias.

Et humor recipiens putredinem est aut cholera talis modi: vt ab ea vapor egrediatur: qui sit subtilis fumosus valde: aut sang. talis modi: vt euaporet ab eo vapor subtilis: aut flegma talis modi: vt illud quod euaporat ab eo sit vapor spissus: aut melācholia talis: vt illud qđ euaporat ab ea sit vapor fumosus purulentus.

Hec est alia diuersitas putredinis ex parte materierum. Dubitatur quare non dixit de humiditatibus: cum ex illarum putredine fiat febris: ⁊ vt Auerro. tertio colliget. Credunt quidam q febris humiditatum sit ethica: ⁊ tamen quamuis ex earum consumptione a calido facto in membris distinguātur modi ethice: possunt preter hoc putrefieri ⁊ euaporare ad cor. ⁊ facere feb. putridas. ⁊ Auic. intelligit de eis: quia sunt de summa humorū: ⁊ sunt vel in venis vel extra venas.

Humiditates possūt facere fe. putri.

Questio. II.

Dubitatur an spiritus possit putrefieri ⁊ facere putridam. Videtur q sic: quia aer possit putrefieri: vt primo can. fen secunda ⁊ infra. ergo ⁊ spiritus. Amplius. Putrefactio est corruptio mixti: sed spiritus sit mixtum quoddam: sed non putrefactione, que facit febrem: ⁊ causa est: q2 est in continuo motu. vnde a putrefactione preseruatur. ⁊ ideo si poneretur in loco determinato quiescens: sicut ponitur caro, vel os posset putrefieri: sed licet putrefieret, non faceret feb. q2 inde surgere nō posset vapor putridus, qui est putrida fuligo: cū sit quid grossum, ⁊ spiritus est subtilis. Et si tu. o. saltem surgeret vapor subtilis. Dicunt q ille cito resolueretur antequā attingat ad cor. Isti autem sermones possent molestari redeundo ad principia. iam enim tenent quidam spiritus quosdam esse quietos ⁊ cōplantatos in corpore: quibus ex hoc poterit accidere putredo. Amplius. Si spiritus putrescat in arterijs prope cor pigrefactus in dilatione: non tam cito fumus vapor resolueretur, quin possit facere febrē. Videtur autem q medici per putredinem: quam dicunt cām putride feb. non intelligant oēm dissolutionē: que mixtioni opponitur: que est cōiter putredo opposita simplici gñationi. Sed intelligunt illam, que est cū quadā ebullitione ⁊ ex eleuatione fumorū vel vapor: que h3 fieri in corporibus magis aqueis siue grossis: ⁊ hoc mō non putrefit spūs nec aer: sed eis miscētur corpora putrida: sed aqua est conformior huic corruptiōi: que similat putredini vere. Dubitatur quare locutus est de vaporibus humorū: qui putrefiunt. Et dicūt multi, q per hoc innuit, q cā coniuncta feb. putride nō est humor: sz vapor ab humore putrido surgens: ⁊ in hoc nō ɔcordo cum eis: declaraui eni in qōne de hoc, q cū coniuncta febri putride est putredo cōis humoris ⁊ vaporis: ⁊ ideo ex nā rei humor putridus i corde existens sine vapore pōt facere febrem: ⁊ vapor putridus sine humore. Aliter ergo dōm, ⁊ prout alias dixi: q hoc id posuit Aui. vt ostēderet ɔformem dispōnem esse in vapore putrido. ⁊ in humore, a quo surgit. Vñ quāuis qđ tangit cor nō sit humor ſm manifestā formam: est tñ hñs nām humoris a quo venit. ⁊ iō dicet feb. cholerica: lz cholera non tangat cor: sed vapor eius hñs de nā cholere. Et forsitan dixit hoc vt non intelligas, q putrefactio humoris: que facit fe. sit dimissio humoris a regimine nāe: lz semp cōcurrat: possunt. n. humores aliq esse dimissi: vt flegma. gypseum ⁊ vitreum actu infrigidās: ⁊ tñ nō sunt putridi putredine: que ad febrē reqritur: sed sicut dicimus putrefieri qđā extrinsecus, vt caro aut vinū, aut pisces. ⁊ hōi. in qua putrefactione eleuātur mali vapores, ⁊ terminātur putrefacta ad corruptionem: ita putrefiunt vera putrefactione humores in nobis: ⁊ sic causatur putrida feb. notū enim est q vapor cholere sit subtilis valde: ⁊ sanguis subtilis respectu flegmatis ⁊ melancholie. Et hoc intellige comparando totā speciem humoris toti. cuiusdam enim flegmatis vapor posset esse subtilior vapore cuiusdam sanguinis.

Quid intelligant medici p putredinē facientem feb.

Et putredo quidem cholere facit tertianam. Et putredo sang. facit continuā. Et putredo melancholie facit quartanā: ⁊ que currūt cursu eius. Et putredo flegmatis sili vt multū facit quottidianam, ⁊ que currunt cursu eius.

Hic inuestigat diuersitatem febrium putridarum ſm diuersitatem putredinis. Et primo ſm diuersitatem materierum. secūdo ſm diuersitatem loci putredinis. ibi secunda. (Et sanguis.) Et que currunt cursu eius. i. cōtinuā proportionalem: vt quidam exponūt: ⁊ hoc dz referri ad choleram. Vel dixit hoc propter sextanam, ⁊ septimanā: q̄ currunt cursu quartanarum in natura materie: ⁊ sic etiā sunt quedam febres: que currunt cursu flegmaticarum: vt diurna, nocturna, ⁊ syncopalis, humorosa, ⁊ epialis. Et quia he due feb. s. quartana ⁊ quottidiana habent multas alias feb. que currunt cursu earum. cholerica autē non h3 eas, aut paucas. ideo nō dixit: cholera facit tertianā: ⁊ que currunt cursu eius: tamen si voluisset poterat dicere: q2 reperitur syncopalis ⁊ minuta subtilis: quāuis ipsa in motu paroxismi nō diuersificetur a tertiana: sicut diuersificantur multe melācholice a quartana ⁊ multe flegmatice a quottidiana: vt postea apparebit. Sed dubitatur quare appropriauit continuam feb. sanguini: cum etiam alij humores possint facere continuam. Dōm q feb. de sanguine est verior ⁊ vniformior: cōtinua non habēs periodos: sz cōtinue de alijs humoribus hñt periodos ⁊ exacerbatiōes. ⁊ ideo cū Aui. dixit, q cholera facit tertianā intellexit tertia

Propter quid continua feb. appropriat sanguini.

Propter quod cholera de 3° in 3^m mouet et melia de 4° in 4°.

nam interpollatã et otinuã: et sic de alijs humoribus melã-
cholice et flegmatice. Cõiter tñ dicitur q3 sanguis facit conti-
nuã: eo q3 mollius: et q3 calidus et humidus paratus putredini cõ-
secutiue: et q3 ppinquus cordi: et q3 ptinet in venis. ℂ Du-
bitãt aũt quare mouet cholia de 3° in 3^m et melia de 4° in 4^m:
et flegma et sanguis in dié. ℂ Quidã reduxerũt cãm motus hu-
morũ in qualitates et quantitates humorũ. ℂ Quidã in nãm
elementorũ appropriauerũt ignis sanguinẽ aeris: cholerã
aque: melãcholiã terre. ℂ Quidã reduxerunt in corpa
celestia approprũ ãtes sanguinẽ ioui: flegma lune: choleraz
marti: melãcholiã saturno. ℂ Et cũ bñ consideraueris omnes
sunt sermones vt uices remoti: nihil plus rhetoricãtes: nisi q
melãcholia est tardi motus: et flegma vero cito motus. ℂ Nos
autẽ in qõne ista de ꝓlõgatione febriũ diximus: q cã hoꝝ
periodoꝝ est ꝓprietas nãe relate ad colorẽ nãlez: que pro-
prietas sequitur nãm horũ humorũ cũ determinata qñtitate et loco.

ℂ Et sang. locus eius est intra venas. Cholera autẽ
et flegma et melancholia quãdoq3 putrefiunt in-
tra venas: et quandoq3 extra venas.

ℂ Et sanguis locus. hic ponit diuersitatẽ febriũ putridarũ
ex loco putredinis. hec aũt diuersitas est q3 quedam cõti-
nue: quedã interpollate: et qd facit hoc. secũdo q3 alie diuer-
sitates spũales reperiuntur in febribus putredinis: ponit il-
las et assignat illarũ cãs. ibi 2°. (Et ille quidem.) Prima in
tres. ꝓ ponit tres loca illa. scdo ponit: q febres sequuntur
sm illarũ diuersitatẽ. 3° pbat. ibi 2°. (Qñ vo.) ibi 3°. (Et fe-
bres putredinis.) Questio. III.

Dubitatur vtrum sanguis putrefiat qñq3 extra ve-
nas. Uidetur q sic vt in phlegmõe san-
guineo. ℂ In cõtrariũ Aui. et Gal. inuit 2° de differẽtijs et
Auer. colliget 3°. ℂ Dñt quidã q sanguis extra venas nõ
putrescit sub propria forma. rõ q3 extra venas corrũpit ma-
gna corruptione: sed ex magna corruptione transit in nãm
alterius humoris: et hoc voluit Gal. 2. de crisi. ℂ Amplius.
Sanguis vel exit venas nãliter. et tũc nõ manet sub forma
sanguinis: sed trãsit ad formã humiditatũ: vel exit pter nãz.
et tunc etiã non manet sub forma sanguinis: q3 cõuertitur in
saniẽ. vt dixit Hippo. in aphor. Si sanguis pter naturã et.
ℂ Nos aũt dicamus. q l3 vt plurimũ sit: q Aui. dicit: non
tñ est incõueniens: q sanguis extra venas putrefiat: et stet
sub forma sanguinis aliquo tẽpore. Et hoc apparet pmo i
sanguine facientẽ phlegmonez. ℂ Amplius. Ad quãcũq3
partem corporis sanguis vadit nãliter: ad illã potest ire p-
ter naturam: sed ad loca extra vadit sm naturam. ergo il-
lic potest pe. . cõtra naturam. et sic ibi putrefieri. vnde etiã
quidam faciũt sanguineam superfluitatem. vt 3° de parti-
bus animaliũ: tñ. ℂ Amplius. humiditates habent formã
sanguinis: et sed ille putrefieri possunt. ℂ Amplius. Ad con-
cauum pectoris põt cadere verus sanguis: et ibi putrefieri: et
sed cum est in putrefieri: adhuc est sanguis: et q3 extra ve-
nas non multum stat sub forma sanguinis: sed cito transit
in aliam formã. ideo forsan dixit cõmuniter: q sanguinis lo-
cus est intra venas: et ibi putrescit. ℂ Ad õtraria p3 solũ: q
contrarium concludunt argumenta: si perpendis.

ℂ Et qñ putrefiunt extra venas: si non est cau-
sa alia: neq3 est putredo in apostemate intrinse-
co: quod det cordi putredinẽ continuã: faciũt
periodos: quos diximus. Sed vnicuiq3 acci-
dunt et eradicantur: quãuis flegmatica nõ era-
dicetur: quin ibi sint reliquie occulte.

ℂ Primo ponit quis sit modus febris de putredie extra ve-
nas. Secundo quis de putredine intra venas. ibi secunda.
(Et qñ putrefiunt.) Cõsiderandum q Auicen. innuit duo.
Primo que febres fiant qñ materie putrefiunt extra venas

innuendo materias: q que materie sunt flegma, cholera, me-
lancholia: et vult q fiant febres interpollate: que accedũt et
recedunt sm periodos statim dictos. s. tertianos et quoti-
dianos et quartanos. Scdo ponit cõditiones duas. vnaz in
confuso: ibi. (Nõ est alia cã). i. glia. multitudo paroxismo-
rum. vñ otinuatur febris vno adueniẽte paũlis alter rece-
das. aliã ponit ibi. (Neq3 est putredo et.) Et in hoc innuit
q aliqua putredo extra venas: et vt putredo apostematum mã
est in poris. vel in cupo põt facere otinuã feb. ꝑ. ꝑpingta-
tem et õnem sumoꝝ: vt quando est apa intrinsecum.
ℂ Quãuis. Quia dixerat q febres de mã extra venas acci-
dunt et eradicitur: ideo ostendit q hoc. qd est eradicari di-
uersimode competit eis. Nam melãcholica et cholerica p-
fecte eradicantur: sed flegmatica propter sue materie visco-
sitatem et citum superuentũ alterius paroxismi non eradi-
catur eradicatione integra: sed habet occultas reliquias ca-
loris. iste autem reliquie forsan non sunt actu feb. sed dispo-
sitio quedam neutra: vel non febrilis: quicquid tamẽ sit nõ
mundificatur ab ei corpus in bona quiete: sicut in sanguinem pos-
aliorũ. ℂ Sed tu dices: cum concessum sit sanguinem tenebit. ℂ Dicẽdũ
se putrefieri extra venas quem periodũ tenebit: et seruabit mo-
q q3 incipit transire in alterius naturam. ideo seruabit mo-
tuz sm naturã illius humoris. verbi gratia. cholerã. vñ. Gal. secũdo
accidit plurer eti. . secũdũ rubea sputa sputum. vt Gal. secũdo
de differentijs feb. et forsan erit cõtingentia in paroxismo s3
naturam eius. et qualitatem. et dispositiones
particule mittentis et recipientis. Et in hoc considera.

Quare non cotidiana fiunt sicut sanguis cum putrescit i venis.

ℂ Et quando putrefiunt intra venas faciũt ad-
herentiam febris: et non eradicatur: neq3 est ꝑ
xima ei: que eradicatur: imo est assidua: non sepa-
rabilis. Sed ei inest vehementia per quam co-
gnoscit paroxismus: qui ei est. ℂ Et qñ putre-
do est intrinseca dñans super venas oẽs: aut fu-
per plurimum eius: qd sequitur ex eis: nõ sunt fo-
sitan additiones: et diminutiões apparẽtes. Cũ
aũt ẽ sm partem eius: apparẽt alterations manifeste.

ℂ Considerandum: q innuendo etiam materias. s. sanguinẽ
vel alios humores. duo innuit modos putredinis intra ve-
nas: vnus ab sola. . . intra venas. s. corpori cõesse: et ex hoc sit
otinua: que non eradicatur. sicut eradicatur vera tertiana
interpollata: nec est proxima ei. que eradicat. sicut est quoti-
tidiana interpollata: quamuis habeat fortificationes per
quas cognoscitur paroxismus. i. periodus eius: q3 otinua
tertiana in tertiã magis affligit: et q3 tales modi putredinis
intra venas absolute sunt cholere flegmatis. et melãcholie.
ideo iste feb. faciunt continuas inseparabiles hñtes vehe-
mentias periodicas: et si referat ad sanguinẽ dicet: q inest
ei vehementia. s. vniformis otinua: per quã cognoscitur pa-
roxismus. i. status periodus siue motus large sumẽdo perio-
dus. Unde intra ponet: q vnicuiq3 humori inest periodus
qui sibi conuenit. Alius est modus putredinis intra venas
determinatas. s. cõesse q3 maiores vt a furcula vsq3 ad ingui-
na vel in venã ppinquissimis cordi: vt in ascendente ab epa
te ad cor vel in ea. que est a corde ad pulmonem. et tunc est
febris continua vniformis non hñs additiones et diminu-
tiones. ℂ Et dixit forsam q3 l3 talis materia frequẽtius sit
sanguis. vnde non habet paroxismos: etiã põt esse cholera.
vnde fiet causon hñs aliquam l3 paruã additionẽ. et dimi-
nutionem de 3° in tertiũ. Et iõ cum sunt sm partem: q sit pu-
tredo in qui. . . dam venis nõ sic cõibus et nõ sic prope cor.
tunc esset contĩ. . . habẽs manifestas alterationes in addi-
tione et diminutione. ℂ Questio. IIII.

Dubitant autẽ vtrum de quocunq3 humore possit
fieri se. continua cõtinuaque non habet

additiones neq3 diminutiones. ¶ Et videt q sicq3 super plurimas partes cordi propinquas potest quilibet humor putrescere:q ibi pôt reperiri tam cholera q3 flegma q3 me/lancholia. ¶ In cõtrarium:q non dicunt cõiter conclusaz nisi causonem 2 synocham. ¶ Dixit Thadeus:q ad febrẽ esse conclusam: vel habere periodos nihil facit natura spe cifica humoris qz diuersarum specierũ humores vt chole/ra 2 sanguis possunt facere febrem conclusam. Sed qua/tuor dicit esse:que hoc faciunt.s.substantia qualitas,qua/litas,2 situs.cum ergo aggregantur hec:q humor sit sub/stantie conuenibilis putredini:2 qualitatis etiã ad hoc cõ/uenientis 2 sit multus:2 cordi propinquus:tunc fit cõtinua conclusa. Hec autem maxime reperiuntur in sanguine:sed in flegmate tres de illis causis reperiuntur.s.quantitas:qz est de eo plus post sanguinem:qualitas.s. humiditas 2 si/tus:qz potest esse propinquus cordi. In cholera aũt due.s. subã 2 situs.2 ideo flegma de die in diem mouetur:2 chole/ra aũt tardius:2 melancholia aũt:qz hz oppositas causas.s. paucitatem,2 frigiditatem,2 siccitatẽ,2 grossitiem 2 eius situs a corde est lõginquior.iõ tarde mouetur:2 sm hoc ab ea nõ põt fieri cõclusa. ¶ Nos aũt dicemus q effectus de/terminatus hñs euentũ semper vel vtplurimũ:opz q redu catur in cãm essentialẽ determinatã:cuz ergo appareat no/bis cholerã in tertiũ moueri:melãcholiã in quartum:fleg ma in diem 2 sanguinez vniformiter:videt q aliqua causa per se sit huius effectus:sed nulla videt alia nisi nã humo/ris:2 alie cãe sunt variabiles in infinitũ. Unde dixit infra Auic. Unicuiqz humori inest periodus qui sibi cõuenit.cõ tingit aũt variari hos periodos ppter cãs accñtales ex lo co quantitate 2 subã. ¶ Dicemus ergo q vera conclusa fit de sanguie:qz ne nã humoris sanguinei est vniformiter suc cedere in sua putredine:nec fortificari in tertiũ:nec in quar tum,nec in diem,2 quãtitas.2 substantia,2 qualitas,2 lo/cus ad hoc coadiuuãt.2 qñqz permutãt motũ eius. Et sic vera periodica cũ determinatione periodi sm diem vel ter tium vel quartũ fit ab alijs humoribus:qz talis est eoz na tura. Accidit autez q ex alijs humoribus.verbi gratia.ex cholera fit cõtinua cõclusa actu non periodica:sed potentia periodica vel occulte periodica.humor.n.cholericus pu/trescens iuxta venas cordiũ quantum in sui nã hz de tertio in tertium superaddi.2 sic de alio tertio in tertium diminui vel remitti:sed propter nãm loci 2 quãtitatis accidit q pri ma materia non festinat resolui.2 scõa festinat ad putrefa/ctionem.ergo mã scõe exacerbationis iam aduenit:cũ pma adhuc habẽte statuz. Et sic apparet cõtinua cõclusa:quãuis in sui nã hz additiones 2 diminutiones.2 sm hunc modũ possumus imaginari hãc cõtinuaz cõclusaz in mã extra venas. vbi gfa.posito pro possibili q aliqs haberet octo tertia/nas interpollatas prolixas:quãlibet in suo paroxismo:sed hoc est valde lõginquum. Illud autẽ potest satis accidere:s3 conclusa de cholera,que erit apparẽter conclusa:sed ex natura materie erit hñs additiones.2 diminutiones. Et iõ Auic.dixit. Non sunt forsan. Et apparet:qz post sanguinẽ humor,qui facit hãc conclusaz est cholera:qz reperitur de ea multum:siue de sanguine cholerico circa cor.2 prope.s. in venas:que vadit ad nutriendum pulmonem.2 post chole ram imaginabile est de flegmate:qz etiã multuz reperitur de eo circa pulmonis partes.l3 non sic prope cor sm natu/ralem situm. Et nos iam vidimus cõtinuam:cuius mã cõ/cessa est flegmatica predominans.2 nõ habebat aliquã ad ditionem vel diminutionẽ manifestaz. Et ex hoc iudicaui/mus eã prope cor habere materiam.2 fuit in dño Andrea de tridento.ergo melãcholia longinqua est:q faciat istam cõclusam:l3 nõ sit demõstrabile:q nullo modo possit. Et si medici per cõtinuam cõclusam intelligunt febrez cõtinuam vniformem cũ multo calore:manifestum est,q talis fe.erit de sanguine vel cholera:l3 etiaz flegma salsum sui acuitate faciat modum causonis:sed si intelligunt conclusam 2 con tinuam vniformem non habentem manifestam declinatio nem 2 reuersionem.quãtum est ex natura humoris multũ est apta fieri a flegmate:l3 flegma non sit sic aptum multi/plicari circa partes cordis sicut cholera.

¶ Et febris putredinis quidez extrinsece non eradicatur 2 redit:nisi quoniam materiez:que putrefit:superuenit putredo in tempore paro xismi:2 sunt eius humiditates:ex quibus pen debat caliditas:2 resoluũtur 2 egrediuntur ex corpore:quoniã nõ sunt retente in venis:ita vt prohibeat eas illud a complemento resolutio/nis.2 remanet cinereitas eius.2 ipsius terrei/tas.que non sunt vehiculuz feb.2 caliditatis: sicut videtur de dispositione cumulorum ster/corum paulatim donec fiat cinis totum:dein/de non remanet caliditas. Et quando non re/manet in humore adusto per putredinem ca/liditas:destruitur febris quousqz aggregetur vice alia ad locum putredinis.

¶ Hic probat. Sustẽtatur aũt sermo pcedens sup duas pro positiones. Prima est q putredo extrinseca facit feb. inter pollatam.2ª q intrinseca facit cõtinuam.primo probat pri mam.2ª scõam.ibi 2ª.(Cũ aũt putredo.) Prima in.d.pmo probat:q quãdo putredo est extrinseca:febris recedit.sc3 nõ continuatur.secũdo dat causas propter quas reuertit. ibi scõa.(Et iam.) Cõsueui qñqz dicere q pmo ponit cau/sam vnã:ppter quã paroxismi recedunt 2 reuertunt. Se/cundo aliam cã.ibi scõa.(Aut ppter inuentionẽ.) Prima in tres.pmo ponit cãm qre eradicat.2ª quare reuertit.3ª q re stat:eradicatur,2 reuertitur.ibi 2ª.(Et iaz.) ibi 3ª.(Aut propter.) Et quilibet modus diuidendi põt saluari. ¶ In prima parte vult probare:q quãdo putredo est extrinseca fe.eradicatur:2 arguit sic. Cũ finit mã putredinalis:2 ve/nit ad hoc,q non potest inducere fe.finitur siue eradicatur fe.s3 qñ putredo est extra venas finitur:2 venit ad hoc 2c. probat qz materie:que extra venas putrefiunt non sunt re/tente in loco cõcludente eas:2 prohibente a resolutione:et remanet cinerulentum terrenũ:quod nõ potest ferre calo/rem 2 fe.i.calorem:quo inducat febris. Questio.V.

Considerandum q ex hac lrã p soluitur q̃/stio:qua cõsueuit queri. an mã feb.interpollate:que venit a venis icipiat putrefieri in venis vel extra:qz dõm q extra venas:qz putredo sibi ad/uenit tẽpore paroxismi:sed tempus paroxismi est cũ est ex/tra venas.2 hoc verificatur qñ interpollata nõ sequitur cõ tinuam:qz posset esse crisis continue:vel in crisi continua. 2 tunc eius putredo pus fuit intra venas:sicut accidit:vel accidere potest cũ habenti causonem superuenit rigor 2 su dor:qñqz etiã accidit q mã mouetur extra venas:2 nõ sta/tim occupatur putredine.imo qñqz non occupat:sicut ap/paret de frigore eius:qui non calefit:de quo habetur scõo de diffe.feb.a Gal.2 infra.2 quarto tractatu Almansoris. ¶ Cõsiderandum scõo:q cinis 2 terreitas non sunt intelli/gende oino vt Gal.deducit scõo febrium.sed vt ita absol/uuntur ab humore euaporatiuo.q nõ pñt inducere calorẽ febrilem:sicut apparet in cumulis stercorum paulatim ef/fumantium 2 finientium.2 est exemplum Galeni.

¶ Et iam remanserũt in ea relique caliditatis ex putredine prima:quãuis non remaneat mã.

¶ Assignat cãm reuersionis paroxismi:quãuis materia sit finita.2 causa est reliquia caliditatis:que remãsit ex putre/dine

dine prima. ¶ Considerandū q possumus dicere q Auic. premiserat generale cum reuersiōis paroxismi cū dixerat. Quousq reaggreget mā vice alia ad locū aliū putredis. hic ergo declarat pcīs reaggregationis mãe. ¶ Dubitat quo a q̄litate mala aggregat noua mā. ¶ Dicēdū q cū locus mãe putride faciētis paroxismū sit locus extra venas: ops imaginari q ista caliditas sit remanēs extra venas: ex ea. igit aggregatur mā per viam corruptionis nutrimenti venientis: et per viam: qua calor ille attrahit materias: et non permittat eas alterari naturali alteratione in vijs: sed festinat eas. ¶ Questio. VI.

Quo modo a q̄litate mala aggregat noua materia.

Dubitatur Secundo an ista mala qualitas posset esse intus in venis in locis generatiuis humorū. ¶ Dicēdū q caliditatē nō sequētē putredinē humoris que fecit paroxismū q iā recessit possumus leuiter videre q posset esse in locis intrinsecis: vt q epar et vene per aliquā malā cōplexionē aggregauerit choleram: que statim cū fuerit aggregata et fuit pulsa ad extra venas: et i alio spacio iterū aggregatur et iterum fit expulsa. Sed et caliditatē a putredine possumus etiā imaginari et difficilius: vt dicamus q humor putridus tempore paroxismi licet steterit extra venas: tamen potuit inficere loca venarum et spatio: et derelinquere caliditatem malam. vnde de nouo fit humoris aggregatio. ¶ Questio. VII.

Dubitatur Tertio si qualitas sola remanēs in locis extra venas pōt eē cā aggregatiōis humoris. ¶ Videt q nō. Quia non est rō q̄re reaggregat humor de specie primi: et nō alius humor. ¶ Quidā dixerūt q semper remanet aliqd de primo humore qd est sicut fermētum secundo aduenienti. ¶ hic sermo est contra Auicē. hic vi videtur. et contra Ga. in 2° de differētijs fe. et in cōmēto afo. Quibus quotidie frigores. videntur. n. velle q sola q̄litate possit fieri reuersio. ¶ Amplius. Quid facit qd remanet. cū illud qd aduenit sit lōge plus: et quod remanet est plus terreū vel melācholicū q̄ cholericū vel flegmaticum. ¶ Et ideo dicemus q qualitas que remansit non est sola caliditas: sed caliditas talis pprietatis: qualis fuit humor. et iō corrūpit materias versus humorē istum. Nec volo molestari per questionē de loco generatiōis humorū: et qsi huic consideretur in venis dispositio: et in eis multiplicatiua humoris illius: et vt in ipso sanguine fit actualiter calis humor: tunc certum est apparet q secundus paroxismus est in specie primi: cum ista autem contingat variari: contingit etiā variari forma paroxismorum. Questio. VIII.

Dubitatur Autē statim quomō caliditas pōt esse causa reaggregationis flegmatis vel melancholie cum sint humores frigidi. ¶ Et dicendum q hoc forsan nō erit nisi in venis sit dispositio sanguinis correspondens qualitati extra venas. ¶ Uel dicendum q ille modus caloris est causa q cū fit sanguine ad loca extra venas cōuertat sanguinē fm melācholiā putredinalē non in melācholiam nālē vel flegma: sed simul actuantur et intēduntur: q in parte sanguinis: que ē flegma: vel que est melācholia fit corruptio a tali mō caloris: q remāsit. Qō. IX.

Dubitatur Quarto si inter paroxismum et paroxismum nō remanet q̄nq nisi sola qualitas: quomodo illa tota fe. habebit vnitatē: et distinctionem per quattuor tpa vlis. ¶ Quidam credunt q semper aliquid cineritium remaneat: in quo ista fe. vnitat: sed iaz apparet q nō est necessariū. ¶ Alij dicunt q materia: que est cā antecedens: est que saluat vnitatē huius fe. ¶ Sed hic sermo non sufficit: primo q stante cā antecedente cōtingit fm paroxismum non venire. ¶ Amplius. Nulla existente materia: que de sui ratione sit cā antecedēs: pōt reuerti fe. q caliditas remanens de nouo eam generabit. ¶ Dicendum igitur q si inter paroxismum et paroxismū nō remanet nisi sola qualitas: que est totalis causa aggregationis noue materie. nullis res est in qua febris illa possit vnitari nisi illa mala complexio. et per illam dicemus q iste hō hz vnam tertianam tot paroxismorum: q tertiana est magis vna q̄ duo paroxismi: quorum vnus esset flegmaticus: alter cholerice fe. et q̄ due tertiane: quarum vnā haberet in hyeme et alteram in estate. Nolo tamen q tota fe. mēsuret vt vnū cōtinuū febrile: q iaz ponit interpollata. et fm q virtute illius caliditatis aggregabantur mãe primo pauciores: deinde pauciores erūt res: postea plures: iterum plures. et declinatio vlis. ¶ Sed tu dices pu. augmentum. status et declinatio in materia: non erit distinctio temporū formalis: cū nō sit materie. ¶ Dōm q distinctio comparato ad in bona generationē materie. ¶ Dōm q paroxismo comparato penes alterationē morbi penes accidentia paroxismi vel etiam penes alterationē san erit solum penes modum dictum: et fm modum illum aggregationis materie: fm et modū dictū. et q modum de paucis ad plures et postea paucio paroxismū fm modum dictum varietas: iō videbis interpollatas quasdā variari in paroxismis: interū cū iam apparuerunt paroxismi augmentum videt declinationis: iterū resurgāt per signa digestionis in tempore indicantes. et si volumus per signa digestionis in tempore quietis determinare tempora fe. in hac interpollata in qua nulla mā est in re: medio: dicemus q erit fm hanc cōsideratione: q illa sola: que remāsit: disponit mēbra tali et tali dispensatione: q digestio fit in eorū mēbris bene aut male. ¶ Et ex hoc videtur significa multa apparētia de factoq: videbit qnq in prima apparitione: tribus paroxismis: primi digestione in secūda et postea de virtute nocēdi digestioni: et ad ordinare distinguere illo hz plus: ergo nō poteris: fic ordinare: vt in alijs: et tu considera. Questio. X.

Dubitatur An inter paroxismum et paroxismum possit homo reuerti ad dispositionē alicuius interpollatē stantē in latitudine sue sanitatis. ¶ Et dicendum q fm plurimum non contingit. nā mãe putredinales sufficiant mēbra: quātūs corpora materierum recedant. et consequenter alique de fecibus materierum remanet et plures aggregatio materierum: que sunt cāe conuincere: est per dispositiones corporales. s. repletiones quāritatis et ad Glauconē. Et ideo Gal. negauit in terapētica dificatur effimeram interpolatā febrem sic mūdificari: sicut mūdificatur apud intellectum vero speculantem non videt impossibile: ergo homo habeat paroxismos febriles. et inter paroxismos sit sanus sibi. et ratio super hoc est. In homine choleri: co per aliquā dispositionē existētē in latitudine sanitatis potest multiplicari aliqua cholera: que poterit pelli ad extra venas: et facere paroxismum. et iterū reuertēte eo ad suā sanitatem: iterum poterit fieri. Et apparet illud si recordamur hominis: qui latitudine post sellas ad stomachū euomebat cholerā fm vnūquodq dicēdo quo est sermo. 2° de cōplexionibus: et in regimine: et in cōmento secundi regiminis acutorum. cōmento. 29. ¶ Sed tu dicens ergo aliquis tota vita poterit febrire. ¶ Dicendūq q ita illo motus cholere est per dispositionem mobilem existentem in extremo latitudinis sue sanitatis. verbi gratia: per gradum sue mensuram aliquam caloris: tunc semper cum erit in illa caliditate de sanitate sua in fe. et sua sanitas dicetur cum illis causis vel concausa contingentis casus in feb. Si autē dispositio illa sit imobilis. verbi gratia. latitudo poterit febrire: ratio naturalis aliqua tunc semper iste poterit febrire sicut quousq duraret sibi vita posset paroxismare paroxismis cholericis: vt exemplo dicatur: nec aliquis miretur de hoc: si enim cholera que omni die euomit: compelleretur omni die in quodam alio ad ambitum corporis: omni die tota sua vita febriret: et que diximus habēt multum confiteri illi qui dicunt q a generatione homo nō potest esse eger vt nunc: quod tamen nos negauimus in questione nostra de hoc. Questio. XI.

Dubitatur Secto an qualitas derelicta a putrido humore intra venas possit eē causa reuersionis paroxismi intra venas. ¶ Et dicendum q̄ sicut humor putridus extra venas relinquit qualitatem malam quādoq̄ sine materia solam. vnde reaggregatur noua mā. ita possumus imaginari: q̄ aliquo humore intra venas moto ad putredinē. verbi gratia. cholera vnius vncie aliqua pars illius vncie. verbi grā. ʒ.i. resoluaƭ. ⁊ q̄litas remanēs disponat vt noua aggregeƭ. ⁊ de hoc dicetur parum post.

¶ Aut propter inuentionem cause prime putredinis in materia prima: ⁊ inflammatur in materia secunda ꝑm semitam putrefactionis.

¶ Hic dat aliā cām: ꝓp quā reuertiƭ se. 1̄3 paroxismus ꝑmus recedat. ⁊ primo facit hoc. scdo ↄcludit totū sermonē. ibi. (Res ergo.) Primo dicit q̄ cā p̄dicta reuersionis erat reliquia calíditatis: aut supple cā reuersionis est ꝑpter inuentionē cāe ꝑme putredinis. i. cāe ꝑncipalis putredinis i mā prima. Differūt ergo due cause: q2 ꝑma est cā cōplexionalis remanēs in mēbris. vñ noua mā reaggregaƭ: sed causa scda est caliditas materiei actu putrescētis: qua mā aliquo alia actu existēs disponiƭ ad putredinē. Et hic recte cadit exēplū de stercore colūbino: qd̄ Gal'. ponit: erat enim cumulus stercoris illius: cuius vna pars ꝑmo putruit: ⁊ fumauit: ⁊ ea fumante disponebaƭ secūda pars eiusdem cumuli. ¶ Dubitaƭ ꝑmo: q2 omittit cām reuersionis scdi paroxismi: que est ex cinere vel residuo p̄cedētis materie. ¶ Dicēdum q̄ forsan dedit intelligi in ꝑma cā: q̄ est q̄litas remanens: illa. n. siue sit pura siue cum aliquo cinere residuo pōt attrahere nouā māmi ad locū putredinis. Ista autē secūda cā stat in hoc q̄ ꝑma mā putrida disponit secūdā ad putredinē. ⁊ iō etiā ad hāc secūdā cām posset reduci. ¶ Dubitatur: q2 si cā scda hec differt a prima: opꝫ imaginari q̄ si febris centū paroxismorū tota mā prius sit cumulata in forma cause antecedētis. ⁊ semper pars post partē moueaƭ ad putredinē ꝑm suū periodū prima pte disponēte secūdā. sic. n. est exēplū simi colūbini qd̄ in agro Gal'. ꝑspexit. Et si ꝑma materia generaret secūdā: iā cā ista esset eadem qd̄ prima. ¶ Dicēdū q̄ cōtingēs est q̄n̄q3 olim paroxismorū debentiū fieri mām p̄existere sub forma cause antecedentis: ⁊ isti paroxismi credēdi sunt esse pauci. nō tñ est impossibile sic esse. verbi gratia. sit superfluēs cū sanguine libra vna cholere: que gradatim expellaƭ extra venas: ⁊ quelibet vncia faciat paroxismū: ⁊ semp ꝑma disponat scdam. ¶ Sed tu dices: quare prius moueƭ vna vncia cholere q̄3 alia. ¶ Dicendū ꝑpter vnā esse alia actualiorē: ⁊ magis distantē a nā sanguinis. ⁊ hoc qd̄ dictū est: forsan nō est frequēter. Accidit tamē frequētius q̄ precedēs paroxismus suo calore putredinali disponit ad generationē secūde materie: generationem dico corruptiuā. ⁊ tunc differt ꝑma cā a causa scda: q2 ꝑma ponit actionē qualitatis remanētis post resolutionem mãe ꝑme. Ista aūt ponit actionē a calore putredinali materie: cū actu putrefit. vnde mā secūda disponiƭ: siue illa materia prius fuerit: siue mō de nouo generetur. ¶ Dubitatur quomodo he materie saluabunt motus periodicos tertianos: vel quartanos: vel quotidianos. cū motores causatiui: vel malitie qualitatis putredinalis: que agunt tēpore paroxismi. ¶ Dicēdū q̄ licet iste cause formaliter sint diuerse frequēter simul ↄcurrūt: ⁊ q2 materie que moueƭ seruāt periodos. ⁊ q2 pñt variari ista. nam mala qualitas derelicta a cholera putrescente: vel sua actualis q̄litas putredinalis potest mouere nō solū cholerā: sed flegma. ideo cōtingit variari periodos. vnde factis multis incinerationibus ⁊ quartane fiūt: ⁊ in homine calidi epatis ⁊ flegmatici: flecbi tertiana attrahit q̄n̄q3 flaticā ⁊ cē. ⁊ tu ↄsidera.

Ex cinis p̄cedētis mãe putrefcē pōt ēē cā reditus paroxismi.

Scdo mā p° putrida dispōit secūdā: ⁊ secunda terciā ad putredinem ⁊c̄.

Quōdo materie faciūt periodos: ⁊ ꝑpter qd̄ vna scdo moueƭ in aliam.

¶ Dubitatur autē quare dixit ꝑm semitā putredinis. ¶ Et dicendū q̄ qualitas: que acquiriƭ in mā secūda a materia prima vt dicit secunda cā. imo etiam a qualitate derelicta a materia: vt dicit prima nō est actualis putredo: sed est dispositio quedā ad putredinem: sicut prolixe declarauimus in questione nostra de prolongatione fe. Dicimus ergo q̄ si prima materia actu putrescens actu putrefacit secundā: tunc continuat seipsam febris per hoc. nec per hoc habet reuersionem periodicam secundi paroxismi. Si autem disponat aliquā materiam ad putredinem dando sibi qualitatem: qua tali dispositione mouebitur motu: quo eueniet sibi putredo: vel complebitur sibi putredo: tunc fiet reuersio periodica secundi paroxismi. ⁊ ideo Auicen. dixit ꝑm semitam putredinis. ¶ Est autem vltra hoc considerandū q̄ dispositionem in secunda materia inductam a prima materia: vel a qualitate remanente possumus imaginari dispositionem esse tam propinquam putredini q̄ statim cum materia illa mouebitur ad locū putredinis occupabitur a putredine ⁊ possumus imaginari gradū putredinis qui nō apparet adhuc: aut ꝑpter gradus remissionem: aut ꝑpter paucitatem multā mãe: que talem gradū recipit: sed ta gradus debilis q̄3 paucitas materie pñt dici semita respectu subsequentis putredinis potentis actu facere fe.

¶ Considerandum et q̄ ista: que dicit. Cause putredinis prime. Pōt dupliciter exponi: vno mō q̄ ꝑ uā putredinē ⁊ eius calorē vocet cām ꝑore respectu sequētis: ⁊ tūc inuētio cāe putredinis ꝑme. i. inuētio caloris putredinalis est: qui ē in materia prima: ⁊ vt sic ly prime componitur cum ly putredinis. Alio modo q̄ per causam putredinis primā itelligit causam imediatā ⁊ per se putredinis: ⁊ tūc dicetur: aut reuertiƭ paroxismus ꝑpter inuentionem cause prime. i. cause per se ⁊ imediate putredinis: que primo inuenitur in materia prima. deinde accēditur in secunda ⁊c̄. ⁊ sic ly primo componiƭ cū ly cause. ¶ Dubitatur aūt quid mouet scdam materiā ad actualē putredinem: q2 iam recessit prima mā: ⁊ secunda materia est solum in semita. ¶ Dicendum q̄ calor paulatim disponendo procedit. vel ergo calor seipsum intendit vt alias tenuimus: q̄ idem possit agere in se. vel ex hac dispositione ampliori materia cōcumulata completur putredo a calido cōtinentis. ¶ Dubitatur: q2 videtur defectiuus in ponendo causas reuersionis paroxismorum: q2 preter has est dispositio particularum, generantium materias ⁊ mittentium ad loca putredinis: vt dixit Gal'. ¶ Dicendum q̄ paroxismus qui recessit iterum reuertitur: aut per malam complexionem derelictam a materia putredinis priori: siue sit cinis cum hoc: siue non: aut propter alterationem: quam facit materia putrida prima in materia secunda. Et iste sunt due cause reuersionis: que sunt cause sumpte ex hoc: q̄ homo febrit: vl' febriuit: ⁊ sic sunt sumpte ex parte humoris putridi: ⁊ eas posuit Auicē. solas: quia sermo suus continuus fuit de recessu ⁊ reditu fe. putredinis interpolate: ⁊ de continuitate continue. ¶ Sed preter dictas causas reuersionis causa est noua generatio facta a particulis mittentibus: ⁊ hec causa non pendet necessario a putredine: imo omni circūscripta putredine fieri potest. verbi gratia. epar ⁊ vene huius hominis in tanto tempore multiplicauerunt tantam ⁊ talem choleram: que in tanto tempore pellitur extra venas: ⁊ faciet paroxismum vnū tertiane ⁊ tandem iterū hoc epar ⁊ vene determinato spacio facient eandem cholere quantitatem: vel propinquam ⁊ reuertetur fe. ⁊ manifestum est q̄ si de qualitate putredinali prime cholere nihil remanserit: nec etiam putredinalis calor aliquid egerit in materias vicinas: adhuc reuertetur fe. manente eadem dispositione epatis ⁊ venarum: ⁊ eodem modo nutricationis: ⁊ hanc causam Auicen. non posuit: q2 ista nō est causa reuersionis: que reduci possit in putredinem fe. ¶ Sed tu dices. Nōne illa mala qualitas

Quid mouet scdam materiā ad actualē putredinem.

Dispō particularum generantium materias ⁊ mittentium ad loca putredinis pōt esse cā reuersionis paroxismi.

potest inesse epati & venis vel alteri particule ꝑpter actio/
nem factam a putrido humore: manifestum est q sic. ℭ Di/
cendum q tunc ista causa non est ai a a prima causa quaz
Auicen. ponit.

Questio. XII.

Dubitatur Quia hec secunda causa videtur neces/
sario inducere: q paroxismus cholere
dius reuertatur q̃ paroxismus flegmatis: si enim putri/
dus calor prime materiei disponit materiam secundam ad
putredinem: tunc materia que est citius disponibilis a pri/
ma materia citius mouebitur. Sed cholera cōparata pre/
cedenti cholere citius est apta dispositioni q̃ flegma com/
paratum precedenti flegmati. Et hoc probatur: q2 qualis
est putredo ad putredinem comparata: talis est dispositio
comparata ad dispositionem: videtur enim q ille disposi/
tiones sint de habilites putredines: sed putredo cholere citissi/
me procedit in materia cholerica sicut ignis i lignis siccis.
putredo autem in flegmatis tarde sicut ignis in viridibus li/
gnis: et in mī q Rasis. 28. continentis ca. de quartana cre/
dit augmentum paroxismi flegmatice esse longius q̃ me/
lancolice. igitur dispositio ad putredinē citius fiet in cho/
lera q̃ in flegmate. ℭ In hac difficultate diximus multa i
questione nostra de prolongatione febrium. Dicamus aūt
hic iterum: q materia prima & scd̃a vel sunt in vno cumu/
lo: vel de sc̃da materia nihil est actu: sed debet generari
vel actuari. si quidem prima & scd̃a materia sunt in cumulo
vno: a quo propter causam superius dictam separetur pri/
mo vna pars secunda remanente. dico q quantū est ex sub
stantia & qualitate: cum habeat vt presupponitur quātita/
tem debitam ad causandum febrem: est magis parata pu/
tredini cholera q̃ flegma. Et non video q si in corpore pe/
tri, verbi gratia. sunt due vncie flegmatis: de qbus est mo/
ta vna vncia hodie: et in corpore martini sunt due vncie chō
lere: de quibus est mota vna vncia hodie q citius non re/
uertatur paroxismus cholere q̃ flegmatis: q2 cholera lon
ge habilior est vt inflāmetur. Nec valet q quidam dicunt
q durat plus calor flegmatice q̃ cholerice: nam durat. 5.
horis plus: sed intensio caloris cholere videtur plus face/
re ad actionē: q̃ perduratio obtusi caloris flegmatis: aut
saltem non minus. Dico autē q ex parte substantie & qua/
litatis: q2 si reseruatur ad tertium diē motus illius chole/
re: nō erit nisi a proprietate insequente naturā talis humo/
ris. ℭ Amplius. Reperitur vnus paroxismus tertiane du
rans tribus diebus. Si autem secunda materia debet ge/
nerari vel actuari: tūc paroxismi fiunt tardius cholera q̃ fle
gma: q2 de proprietate talis humoris: vt cholere est sm̄ ter
tium diem habere cōplementū sue generationis vel actua/
tionis vnde putrescit: vel putrefieri potest: sed de proprieta/
te flegmatis est q citius fiat hoc: lz posset ita variari ꝑpter
causas: vt diceret: & ideo diximus subtiliter in questione no/
stra: q in periodicatione illa in quārū periodicatio: in qua
materia secundi paroxismi: opz generari vel actuari: siue de
nouo cōcumulari & separari: in tempore quietis non acqui
ritur per se dispositio putredinis: imo per se acquiritur di/
spositio ad formam talis humoris generādi vel actuandi:
que dispositio pōt esse non putredinalis. Et accidit sibi q
sit putredinalis: vel si sit putredo: tn̄ nō prius facit febrem
q̃ mā habeat quātitatē sufficientē: quā nō hz nisi in tanto
spacio temporis: nec videtur dubium q in minori tempo/
re aggregetur flegma. Et tu considera.

ℭ Res ergo putredinis resoluitur sm̄ inuētio
nē caliditatis non deficientis putrefacientis
& resoluentis: & facientis cinerem & pertrāseū/
tis ad vicinum: donec abscindat terminum &
finiat materiam: & non inueniat vicinū aliud:
& remaneat febris expectans materiam aliā:
& attrahat ad locum suum.

ℭ Hic est assumptio sermonis: & vult simo abbreuiare qua/
re se. de mā putrida extra venas deficit: est q2 res putre/
dinis. i. mā putrida resoluit: q2 in ea est inuentio caliditat/
tis: que nō deficit putrefacere: quousq fiat paroxismus &
resoluitur &c̃. Etiam caliditas ista pertransit ad vicinum
& in hoc quod dixit. Pertransiens &c̃. innuit causam re/
uersionis idest periodicationis. potest autē dupliciter ex/
poni primo: & ideo verificat lr̄a: que dicit resoluit. q per
lz vicinū intelligit partes cōtinuas eiusdem humoris: que
omnes faciunt vnū paroxismū. & tūc exponat pertranseūtis
ad vicinum. i. procedentis successiue de parte ad partem
donec abscindat terminū id est totā quātitatem mā̃e mote
ad vnū paroxismū: & id subdit. & finiat mām: & nō inueniat
vicini aliū. s. cōtinuū: quo paroxismus posset perdurare.
sed bene inueniet vicinū pro alio futuro paroxismo. & ideo
subdit: & remaneat. i. cesset vel desinet febris expectās ma/
teriā: & que trahat ad locū vbi fuit prima: siue fiet loco pri/
me. & hoc est qd̄ dicit attrabit &c̃. vel remaneat se. s. virtua/
liter in calore dimisso ab humore: qui iā resolutus est: quo
calore expectat alia mā: que stabit loco eius: que recessit.
Alio modo per vicinū possumus intelligere humorē de/
bentē facere scd̄m paroxismū: & tūc erit sensus q calor ac/
census in mā prima est indeficiēter resoluēs & faciēs cinerē.
& cum hoc pertransit ad vicinū. i. ad humorē: qui debet fa/
cere scd̄m paroxismū. Hec aūt resolutio cineris & pertran/
sitio ad vicinū fit in toto tempore: quo tota mā fiuit: & non
inuenit vicinam mā continua: qua possit plus durare poxi/
mus. & hoc est qd̄ dicit. Donec abscindat terminum. i. quā/
titatē mā̃e. Et finiat &c̃. i. ista resolutio putrefactio & incine
ratio & pertransitio fit: donec. i. tēpore quo finitur mā abscis/
sa sua quātitate: & ꝑ resolutionē: in qua finitione nō reperit
vicina mā: qua possit plus durare calor illius paroxismi. & in
bene tm̄ reperit vicinā mā̄ vicina pro alio paroxismo.
hoc tollit pertransiens ad poterit mā̃ vicina pro alio paroxismo, cū pus
dixit pertranseūtis ad vicinū. Nō inueniat vicinū
Sunt. n. vicinitatis ... q̃ mō dicit. Nō inueniat vicinū
que dicit nō deficientis: & apparet q nō opz destruere lrām
nam per hoc q̃ dicit nō deficiētis intēdit Auic. actionem
continuātē calorē cū paroxismo calor q̃ continuum vnius paroxismi: in quo toto
paroxismo calor indeficienter resoluit materiam.

ℭ Cum autem putredo est intra venas: tūc ac/
cidit: vt sit resolutio completa difficilis. Et nō
resoluitur putredo per continuitatem: que est
in quibusdam venis cum aliis: & putrefit om/
nis res: que vicina est ei: deinde resoluitur ad
vicinū aliud. Et iterū illud quod cōprehēsum
est i venis: e vehemētioris ꝯtinuitatis ad cor.

ℭ Hic probat q putredo intra venas faciat cōtinuā: & ar/
guit sic. Tunc cōtinuatur se. quādo vapores putridi & ma/
teria putrida non resoluitur nisi cum difficultate: sed hoc
est quādo materia putrida est in venis. Et in hoc dat duas
causas. prima est q2 vene sunt continue. vnde materie que
sunt in venis: sunt sibi inuicē proxime: quare putredo sta/
tim transit de vna materia ad aliam: tam ad aliam: que est
para materie: vnde pro vna exacerbatione: q̃ ad aliā: que est
est materia pro alia exacerbatione. Et ideo Auicen. dixit
duo. primo q putrefit res vicina. secundo q resoluitur ad
vicinum aliud. i. vadit vel transit. Secunda
causa tarde vel difficilis resolutionis vaporum & materie/
rum putridarum est: q2 materie iste cordi cōtinuantur per
medias concauitates venarū. ℭ Sed tu dices quid facit
prima causa ad difficultatem complete resolutionis. nō. n.
videtur aliud probare. nisi q materie cito putrefiunt post
primam materiam: que putruit: & hoc q2 materie sunt inuo/
Sent. de febri.

tem propinque sibi. ¶ Amplius. Quid faciet febris causa ad difficultatem complete resolutionis: imo ex hoc videtur quod ad contrarium faciat: quia loca illa sunt calidiora: et sic magis resolventia materias. ¶ Amplius. Quare dixit continuationem esse in quibusdam venis: imo in omnibus: cum omnes oriantur ab uno trunco. ¶ Ad primam dicendum: quod per resolutionem vaporum et materie intelligo absentiam vel diminutionem eorum tali modo quod febrem non faciant: sed cesset ex hoc fe. cum autem prima pars materie mota est ad putredinem intra venas: tunc quia alie materie sunt sibi vicine: procedit putredo continuando super vicinam materiam: ut priusquam prima finiatur: succedat alia: sed quando putrefit extra venas in poris et locis: in quibus non est humoris copia finitur prima materia: et expectatur alia. Quidam autem voluerunt: et nos iam sic exposuimus quod in hoc Avicen. innuit causam difficilis resolutionis triplicem: unam ex parte densitatis sive soliditatis venarum et aliam ex parte vicinitatis materierum: et tertiam ex parte continuitatis ad cor. ¶ Ad secundam dicendum: quod licet maior calor resolvat: tamen et putrefactionem coadiuvat: vult tamen Avicen. quod fumus putridus in vena cogitur ire versus cor: quia concavitates venarum sunt continue cordi: sive sint a corde: vel sint continue mediante epate: vel mediantibus arteriis: que venis associantur. Caderet autem hic dubitatio ubi vehementius putrefiet materia: vel in venis: vel extra venas: et prolixe scripsimus in questione de hoc. ¶ Ad tertiam dicendum: quod dixit hoc: quia loquitur de venis: in quibus est putrida materia: et non curet loqui de venarum continuitate: nisi secundum quod materie continuantur in eis: et ideo posset exponi propter continuitatem scilicet materierum putridarum: que continuitas est in quibusdam venis cum aliis: scilicet materiebus non putridis.

Quomodo continuas materiam in venis est causa difficilis resolutionis materie putride.

Quomodo continuitas venarum ad cor est causa difficilis resolutionis materie putrede in eis.

Questio. XIII.

Dubitatur si materie in venis sunt propinque. ergo cum incohat febris cholerica debet statim transire in sanguineam vel flegmaticam: quia iste materie dominantur in venis. ¶ Et dicemus quod cum incipit aliqua continua fe. de materia que putrescit in venis: debemus imaginari totum sanguinem, vel secundum illa loca venarum habere dispositionem secundum illum humorem. verbi gratia, incipit continua cholerica. tunc sanguis ad choleracitatem tendit. et ideo successio putredinis est plus in cholera. ¶ Amplius. Cholera putrida conformius se habet ad choleram quam ad flegma. et quia in venis humores sunt sibi vicini. ideo non perdurant febres continue in simplicitate: quin associent sibi alias materias alterius speciei. et in hoc considera multas varietates perturbantes mentes medicorum: qui cum viderint unum infirmum cum una continua: cuius signa satis apparent uniformia in primis diebus. verbi gratia ostendentia choleram et illam non malam. et vident signa digestionis: et laudabilem pulsum. et egestiones debite digestas: et in exacerbationibus sudores laudabiles: imo in primis crisis: vident postea urinas non bonas et varietates multas in exeuntibus et aliis. unde prius crediderunt infirmum evasurum: et postea coguntur mutare sententiam. Hoc frequenter accidit propter motus et ruinam materierum diversarum ad putredinem. Et accidit plus modernis hominibus quam hactenus: et quia corpora sunt vehementer plena: et accidit per multum errorem in dieta medicis volentibus implere febricitantes.

Questio. XIIII.

Dubitatur an sanguis possit facere periodicam febrem: videtur quod sic. Quia unicuique humori debetur periodus qui sibi convenit: ut Avicen. ponet ca. de febribus apostematum. ¶ Amplius. Ex dispositione particularum mittentium et recipientium materias fit periodicatio: ut Gal. dixit: sed hoc potest sanguini accidere: par. n. in tempore determinato posset multiplicare de eo, et ad aliquam partem tunc mittere in tempore determinato: et probatur quia fluxus sanguineos videmus secundum periodos in quibusdam. ¶ In contrarium est Gal. 2°. de differentiis febrium. Sententia Ga. est in fine libri de differentiis febrium: quod quia putredo sanguinis est communis in venis: aut in maxima vena non habens precipuam particulam mittentem: aut attrahentem: ideo sua putredo accendit febrem unam continuam a principio usque ad finem. et satis Avicen. hic et Aver. 3°. colliget consentiunt: sed sicut ibidem diximus contra Gal. licet hoc fit frequenter: non tamen semper necessarium est. ¶ Amplius. Si febres que secundum periodos exacerbantur fiunt ex dispositionibus particularum mittentium: vel suscipientium: vel generantium: vel attrahentium superfluitates: et ipsemet Gal. concedit: tunc sanguini potest hoc inesse: licet ut communiter dicunt non possit in forma propria perseverare multum extra venas. Est autem opinio plusquam Commentatoris tractatu. 3° tegni super illa parte (serunt. n.) quod sanguis non sit substantia quarta: sed sit quid compositum ex flante cholera et melancholia. et ideo cum putrefit declinat vel ad choleram: vel ad flegma: vel ad melancoliam. et tunc periodus sanguinis non erit nisi secundum periodos illorum humorum. et satis alludit sibi Aver. in practica canticorum. 68. commento cum dicit. Probabilius est quod cum putrefit sanguis generentur inde tres fe. etc. Et complendo sermonem plusquam Commentatoris est intentio sua: quod si cogatur dicere quam fe. faciat sanguis ille: cum non declinat ad alterum trium humorum. Respondet dicens tria: primum quod non periodicabit periodo alicuius illorum humorum: quia non convenit cum aliquo illorum. secundo quod vero similius est quod periodicet ad modum periodicationis flegmatis magis quam cholere: ut ostendit prolixe ex sermone Gal. 2° pronosticorum super illo verbo. Q. si urina transierit ad rubedinem. et probat quia flegma leviter transit in sanguinem etiam: quia sanguis sic flegmaticus magis multiplicatur in corpore. tertium est quod eius periodicatio est secundum distemperantiam quam acquirit: quia putredo primi sanguinis moti ad putrefactionem fecit distemperantiam. et ideo regeneratio secundi sanguinis debentis ire ad mineram: erit secundum illam distemperantiam acquisitam: et sic fiet periodicatio cholerica vel flegmatica: vel melancholica. ¶ Non intendimus procedere contra eum in hoc quod dixit de natura sanguinis: quia alibi pertractavimus dicta illa: sed cum primo dicit: quod si putrefit non habebit periodum alicuius illorum: verum dicit quodammodo: sed tamen non se declarat quem periodum. Et cum secundo dicit: quod magis habebit periodum flegmatis quam cholere et hoc etiam poterit dicere verum secundum quendam modum non absolute sermo intellectus habet impugnationem. nam non minus humori videtur attribui nam periodicationis illius humoris: in quem est aptius transmutari. quam illius qui in ipsum transmutari est aptus. ergo non minus tribuetur sibi periodicatio cholere quam flegmatis. Et cum tertio innuit quod regeneratio sanguinis fiet secundum distemperantiam: que precessit. Dicet adversarius: quod hoc non est verum: sed epate alicuius generante sanguinem bonum in qualitate: solo quantitate superfluum: expellet illum ad extra venas: ubi putrescens faciet febrem. et tunc licet in particula: in qua putrefit remanserit mala qualitas: tamen epar in tempore medio poterit reverti ad suam complexionem naturalem: que faciet eundem sanguinem: et inequali tempore pellet ad particulam: et sic iterato unde fiet periodus. ¶ Dicemus igitur sermonem brevem: quod periodus est duplex: unus qui sequitur naturam sive proprietatem humoris. et ista est determinata et finita: quia sequitur naturam finitam: et est qua dicimus quod cholera movetur de tertio in tertium: et flegma de die in diem: et melancholia de quarto in quartum: et sanguis uniformiter: et hoc modo si questio erit: utrum sanguis posset facere periodicam fe. dicemus quod sic periodo qui sibi convenit: non dico quod faciet periodicam cholere: nec flegmatis: nec melancholie: sed periodicam suam: que est unum continuum habere paroxismum: sive durationem sive motum. unde Aver. 4° colliget. Hec febris

T. c. 38.

Duplex periodus sive duplex periodicatio.

non hz nisi vnum paroxismus: quemadmodum igitur sanguis sua proprietate hz suum paroxismū: qui est cōtinue affligere: et nō habere supercrescērias de tertio in tertium: nec de die in diem: nec de quarto in quartum. Ita quilibet humor per suā proprietatē hz certū paroxismum. s. cholera tertianum et sic de aliis. Et ideo dixit Auicē. q̃ quisq; humor hz periodum sibi conuenientē: et apparet q̃ periodus sanguinis improprie dicitur periodus: sz potius dz dici priuatio periodicādi. ¶ Alia aūt est periodicatio: que sequitur dispositionē particularum mittentium et attrahentiū et generātium materias: et in hoc sequitur quātitatē: et qualitatē materiarum: et loci et dispōnē particularum mittentium et recipientium: et talis periodicatio fere variabilis est in infinitū: et sm̄ hoc quilibet humor nō per nām humoralē hanc specificā: sed per dispositiones dictas pōt periodicare. ¶ Et cū hoc quilibet quacunq; periodo: hoc aūt probatur. nā cuicūq; humori pōt accidere: q̃ aliculus particule dispositione generatur vel concumulatur in determinato tempore. et pōt accidere q̃ pellitur tēpore determinato. igitur cuilibet pōt accidere: q̃ periodicabit: illud aūt primo apparet in sanguine. nā videmus quosdā habere fluxū sanguinis omni die per plures dies: et quosdā omni mēse: hoc aūt non est nisi: q: epar eius: vt in exēplo loquamur: generat tantum sanguinē in tāto spacio minibilē ad naturā vel ani. ergo si sanguis ille tēpore: quo pellitur teneretur in venis: aut extra venas putrefieret: et faceret se. Uel possibile est q̃ faciat proportionalē habētē periodum illi periodo fluxus sanguinis: et sic imaginādū est de cholera: et ō flegma et melācholia. Q aūt quilibet humor possit habere quālibet periodum cū considerātur eāe p̄dicte apparet. nā cum imaginabile et possibile sit de facto: q̃ epar hui⁹ hominis omni die multiplicet sanguinē: et epar cuiusdā alterius omni mēse vel omni anno multiplicet: et qui sanguis cuiuscūq; diei et sanguis cuiuscūq; mēsis p̄it extra fluere. vel retineri. vñ fiat se. sic imaginabile: immo possibile et eueniens est: q̃ in quocūq; spacio temporis vel mēsura: que est a die ad annū possit hoc cōtingere sm̄ diuersa indiuidua: et sic est de aliis humoribus. ¶ Ex quibus pz: q̃ recidiua vera est aliud a paroxismo: q: paroxismare est redire egritudinē cū ordine tertiane vel quartane. Sed recidiuare est redire egritudinem. non tñ necessario cū ordine: lz possit contingere cū recidiua: et aliā ex hoc videre potes. ¶ Sed dubitatur quare nō accidit hoc frequēter: sicut frequēter videmus periodos sanguinis continuos: et cholere tertianos. et flegmatis quotidianos: et melācholie quartanos. ¶ Dicēdū q̃ frequētius accidit in rebus nālibus: qd̄ est sm̄ naturā forme rei nālis q̃z qd̄ est sm̄ violētiā forme. periodicatio autē in tertiū est sm̄ nām cholere cōparate ad calidū mouens: sed moueri cholerā omni die: vel in quartū diē est per quādā violētiā propter quātitatē valde superflua: aut valde paucā cū subtilitate: aut grossitie multa: et cū pauca vel multa caliditate: vel sensibilitate partis pauca vel multa. vnde violētatur a motu sibi debito. et anticipat tertiū: aut postponit eū. ¶ Et iā apparet tibi: q̃ quādo Ga. credidit inuestigare causas periodicatiōis: nō inuestigauit nisi causas recessionis se. et reuersionis que diuersificant sm̄ diuersitatē materierum et particularū: sed causas determinate periodicationis cholere: vel flegmatis: vel melācholie non est perscrutatus. q: semper intellexit: q̃ esset ex nā humoris vt apparet etiam si quis attēte consideret sermones suos. Et ideo auctores confisi in hoc: q̃ volūt probare q̃ febris sanguinis habet periodū tertianū: probāt per hoc: q: sanguis trāsit in nām cholere: et volēs probare q̃ inordinate se. vadunt in quartanas: probāt q: humores tūc transeunt in nām melācholie. Cum ergo cholera excrescit in corpore: vel paratur exuberantie sue excrescētie: et hz quātitatē: et modū substātie. et locū correspondētē sue nāe. tunc paroxismat de tertio in tertium: et sic flegma in diē. et sic melancholia in quartum. et sic flegma in diē.

sic sanguis continuato paroxismo et non replicato. Cū aūt istis humoribus eueniunt varietates extranee multum ex qualitatibus et quātitatibus et modis substātie et dispositionibus particularū et loci: et valde variant in eorū periodicationibus: sicut iam vidisti. ¶ Dubitatur autē que est illa quātitas cholere: et substātie modus: et locus que correspōdere debent sue pprietati: vt fiat paroxismus de tertio in tertium. q̃ arguibile est q̃ ¶ Dicemus q̃ nō pōt dari determinate: sz formis carū respondent quātitates sicut in rebus nālibus formis earū respondent quātitates et alia: cū debet effectus sm̄ formā puenire. sic forme cholere debēti moueri in tertiū: et q̃ cholera erit sm̄ illā dispositionē: sic mouebit a calore nostro in tātos et tali tēpore: et determinatiōnē quemadmodū entia nālia non agūt qd̄ eis debet a determinata forma propter violentiā factā a q̃litate extranea. verbi gratia. cū reubarbarū euacuat sanguinē: et turbis et propter quātitatē superfluā: aut dispōnē corporis. sic cholera substātia q̃litate et quātitate sensibilitate particularū poterit permutare motum suū periodicū. ¶ Dubitatur sēp cū nos inuenimus cholerā et sic alios. s. flegma et melācholiam dupliciter dispōne cōtradictoria paroxismare eodē mō. nā existente cumulo cholere paroxismat de tertio in tertium: si nihil sit eius: vt postq̃z primus paroxismus recessit: tertia periodicat de tertio in tertium. Quārū aūt est tēpus: quo cholera q̃ non est generat: tantū superaret postponere paroxismū: respōcu cholera: quia reperitur post q̃z primus paroxismus recessit. ¶ Et dicemus primo solutionē apparētē cōfusam q̃ hoc non mirat: eam periodicā: sz fiat cū latitudine tertie diei. Nā cholera periret tamen postq̃z alter paroxismus recessit: paulatim dispōnetur et mouebit ad 3ᵐ diē. et alia q̃ non peruenit paulatim gnātur: et uno ea reperit inesse in tertia die. ¶ Alia solutio est: q̃ prime cholere. s. q̃ ante ea reperit inest posse moueri in eadē die vel sequē vel in secūda: vel in tertia. Si q̃dē mouet in tertia die: erit tertiana vna. et fiat duplex tertiana. si aūt in tertia de prolongatiōe febriū. Hāc solutionē dedi in q̃stione nostra de in q̃stione: que est in vno cōmuni cum ea. ¶ Alia solutio est q̃ cholera: que est in vno cōmuni loco: cū ea q̃ facit paroxismū priorē: non est eiusdē dispōnis omnino: vel valde ppinque cū cholera: q̃ primo mota est. Et ratio est q: fuit in illis ita mora eo tēpore: et quo illa aūt cōtinuasset paroxismus: hz ergo diuersitatē ab illa: et tūc in medio tēpore dispōnali: et propter hz: q̃ in tertia die erit dispōsita: et paratur vt agitetur calido putredinali: et calido naturali. eodē modo: lz de cholera secūdi paroxismi nihil perdit stat in cumulo: oscula loi periculo generat: et gnāndo dispōnit: et finit: hoc ē in tertia die. ¶ Alias profunditates hic omittoq̃ras illas in q̃ōne nr̃a p̄dicta.

Questio. XV.

Dubitatur

vlterius: vtrū mala q̃litas: que i venis relinquitur a mā putrida: que cōtinuo resoluitur sit cā reuersionis alterius exacerbationis. sicut est venas qualitas cā reuersionis paroxismi. ¶ Et dicem⁹ q̃ gnāliter eodē modo fieri hz reuersio paroxismi extra venas. et reuersio fortificationis vel paroxismi intra venas. Ideo. n. redit paroxismus interpollate: q: remansit qualitas mala in locis in quibus mā putruit: vel q: mā in actu paroxismi dispōnit alia mām: que stat in forma cause: cōcedētis eodē modo. n. alia mā putrescit in venis: et mala qualitas illa acquirit in parietibus venarū: et est cā reaggregationis māe: q̃ntū paroxisma procedat cōtinue: et ex toto resoluēdo. Etiā mā actu putrescēs dispōnit aliā: que non est putrida. vnde putredo ibi superuenit sm̄ determinatā diē: illa aūt dispositio est vel in mā vniformi et cōtinua: et illa cōtinuatur et plongat paroxismū. Alia est dispō in mā: q̃ indiget quodā modo actuari: et lz sit: est tñ in potētia q̃dā in sanguine vel cū sanguine: et ista facit reuersionē exacerbationis siue paroxismi: sicut reuertitur febr. q: mām de nouo generatā: q: sola remāsit q̃litas. Quāuis aūt gnāliter eodē mō se hēat reuersio paroxismi interpollate et cōtinue: sunt tñ preter hoc diuersitates speciales: quas Auicē. innuit. nam mā que in venis Gent. de febri.

Quilibet humor q̃ cūq; periodo pōt periodicare.

Recidiua differt a paroxismo.

Ga. nō rete inuestigauit cās periodicationis.

Qualiter modus sic et loc⁹ paroxismi mouens et currere ... nō pōt determinari ... [illegible]

nis putrefit: est associata copiositati humorali. vnde potest calor magis continuari applicando sibi partem mãe post partẽ. vnde prius secũdus paroxismus reuertitur qꝫ prior mã resoluat: ⁊ mã primo mota ad putredinẽ non est parata incinerari: sicut si eẽt extra venas: ⁊ hoc est qđ dicit Aui. Et non resoluatur putredo. Immo manente sua corpulentia sub forma humorali transmutatur per actum digestionis: vel oppositi: ⁊ currit vsqꝫ ad statum. Si febris nõ multum prolongetur: ⁊ hoc est qđ consueuit dici: qꝫ fe. cõtinue seruant mãm ad vnicã expulsionem: cũ materia putrefit in venis. C Sed tu dices. q̃ signa digõnis non poterunt continuari: qꝛ semp mã noua mota ad exacerbationem erit in principio motus talis: qualis prima mã: q̃ in pncipio pmi paroxismi fuit. C Dõm qꝫ non est dubiũ qꝫ semper in principio cuiuscũqꝫ exacerbationis superuenietis in febre continue apparet vrina cruda respectu eius qđ apparet in tempore quietis: siue remissionis paroxismi: que cruditas est propter p viã cuiusdã suffocationis caloris sub mã pro illo tẽpore. Et id quãuis in aliqua ɔtinua tu videris pus signa digestionis: non tamẽ turbari debes. Si infirmus mingit vrinã crudã quomodo in principio sue exacerbationis: in quo igitur est differentia inter mãm facientem exacerbationem in statu febris salubris: ⁊ facientẽ primam exacerbationẽ: qua iste febrire incipit: ⁊ cõsidera qꝫ differẽtia videtur: qꝛ primo fuit ex toto cruda cum qua. s. morbus inchoauit. Ista aũt mã que facit exacerbationẽ status hꝫ digestionẽ: que sibi debetur: vel quã acquisiuit: ⁊ cũ stabat sub forma cãe añcedentis: si. n. tota mã que facit vnam veram continuã primo ⁊ a principio stat sub forma antecedentis cãe: lꝫ vna pars prius alia moueat pp causas superius dictas: tamẽ a pncipio tota hꝫ aliquã ineptitudinẽ: sed procedente febre morbo existente salubri procedit super eo digestio aliqua ⁊ actio. ⁊ sic etiam super eo: qđ putrefit procedit digestio. Qꝫ autẽ mouetur in augmẽto vel statu morbi salubris: anteqꝫ moueatur habet preparationem laudabilem siue digestione: n. non dico oppositam actuali putredini: sed cum actu putrefit: tunc digeritur etiam digestione opposita sue putredini. C Sed tu dices. Si fe. continua de materia intra venas non habeat a principio suaꝫ totã materiam sub forma cause antecedentis: sed successiue generetur: quomodo poterũt signa digestionis cõtinuari. C Dicemus qꝫ aut non continuabuntur: aut si continuabuntur erit: qꝛ scđa materia generata erit digestior cũ mã actu generet qꝫ pcedens. Quomodo autem possit hoc contingere non possumus in presenti discutere. C Considera tamẽ qꝫ raro inuenies continuas fe. que euntes ad salutẽ continuẽt signa digestionis omni die: ⁊ qualibet hora diei: ⁊ que vere continuant sunt de materia vna. C Et preter predicta est alia differentia specialis materierũ: que putrefiunt in venis ⁊ extra. nam fumus putridus a materiebus intra venas: quasi violẽtia cogitur petere cor. non habens viã ita aptaꝫ sicut est cõcauũ vene: qđ cõcauũ versus cor est latius ⁊ accessibilius: sed materie extra venas habẽt poros multos versus cutim: quibus resoluuntur. Questio. XVI.

Ex quibus apparet solutio ad questionẽ. Ad materie extra venas possint facere continuam. C Quia dicendum qꝫ sic propter multitudinem vel grossitiẽ mãe. vnde prius aduenit paroxismus secũdus qꝫ primus resoluatur. Questio. XVII.

Et an materia intra venas possit facere interpollatam. C Et dicẽdum qꝫ possibile est qꝫ sic: lꝫ raro: qꝛ pauca materia primo mota: ⁊ tardante secunda materia poterit prior resolui priusquã secũda veniat ad putredinem: ⁊ sic discontinuabitur febris: ⁊ ⁊ ideo Auicen. dixit resolutio completa est difficilis: ⁊ nõ dixit est impossibilis: ⁊ non resoluitur putredo scilicet vt plurimũ. q. d. nõ venit ad icinerationẽ: sicut qñ ẽ eẽ venas.

Quõ i feb. ɔtinua signa digestionis cõtinuent ⁊ quõ non.

C Est iste quidem febres: quibus sunt paroxismi eradicationis ⁊ temporis quãdoqꝫ dimittunt ordinem suum propter diuersitatem materierum in multitudine ⁊ paucitate ⁊ grossitudine: ⁊ tenuitate. Et propter diuersitatez in eis in genere: ita vt permutentur quedam materie et fiant de genere materiei alterius: que diuersificantur in eis in specie non in multitudine ⁊ paucitate ⁊ tenuitate ⁊ grossitie tantuꝫ Et quandoqꝫ fit ex malitia regiminis egri aut propter debilitatem eius: aut propter multitudinem sensus eius.

C Inuestigat quasdam speciales diuersitates in febribus putredinis: ⁊ primo ea que sunt ſm motus paroxismales. secundo comparat continuas ⁊ interpollatas. tertio assignat causas quasdam diuersitatis in pulsu. ibi secũda. (Et deteriores.) ibi tertia. (Pulsus ꝛo.) Prima in quattuor: sicut quattuor sunt ille diuersitates. primo ergo assignat causam inordinationis paroxismorum: ⁊ sunt in genere quattuor. ⁊ prima subdiuiditur. C Considerandum qꝫ Auicẽ. signanter dixit. Eradicationis. quantum ad interpollatas. Et temporis. quantum ad continuas: que tepescunt: ⁊ si non eradicentur. Alia littera habet temporis: scilicet afflictionis siue motus ⁊ eradicationis. i. quietis. Que diuersificãtur ⁊c̃. vt ex hoc innuat: qꝫ quando materia transit de genere in genus. verbi gratia de cholera ad melancholiam nõ fit mutatio ordinis paroxismorum: quia materia differt a materia solum in multitudine vel paucitate: ⁊ grossitie vel subtilitate: sed qꝛ differt in specie siue forma speciei: siue forma specifica: ⁊ ideo dixit: qꝫ materie diuersificãtur in eis. s. generibus ſm que mutantur in specie. i. in forma speciei. C Non ⁊c̃. quasi. d. non mutatur modus periodicus. propterea qꝫ sunt mutate materie in sola quãtitate vel substantia: sed etiaꝫ qꝛ sunt mutate in specie. C Secunda causa est malum regimen: ⁊ est nota causa. C Tertia est debilitas egri: nam quando virtus est fortis motus sunt ordinati: vt tertio de crisi quinto ca. ⁊ ideo vituperat inordinatio paroxismorũ. vt Auer. 4. colliget. C Quarta causa est multitudo sensus: qꝛ quãdo est multa sensibilitas carniũ qualibet aggregatione pauca materie excitat virtus. imo qꝫ si quolibet motu vaporis: ⁊ ex hoc fit inordinatio. Alii dicũt qꝫ multitudo sensus est multitudo doloris. vnde trahitur materia.

C Et paroxismi quidem qui eradicantur incipiunt ſm plurimum cum horripilatione: aut frigore: aut rigore: ⁊ resoluuntur per sudorẽ. C Et non incipiunt cum frigore: aut horripilatione ſm plurimum. Nisi aut propter frigus humoris: aut propterea qꝛ humor mordicat lacertos: aut propter profundationem caliditatis ad interiora redeuntis ad partem materie: aut propter debilitatem virtutis: aut propter frigus aeris sicut contingit tempore hyemis. C Et illud quod fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt proportionetur ad horripilationem qꝫ ad frigus. Et plurimuꝫ: quod accidit de eo: est vt sit sicut punctio acuũ in omni membro. C Verum resolutio materiei cũ sudore est: quoniam caliditas putrefiens vel pu-

tride resoluit humiditatez: z remanet cinerei/
tas. cũ ergo fit illa humiditas non obsessa in ve
nis facilis fit expulsio eius per sudorē in poris.

¶ Hic secūdo assignat causam inuasionis cū rypore finitio/
nis cum sudore in interpollatis. Et causam quare hoc non
fit in continuis. z causam quare quedam inuadunt cū fri/
gore z quedam cū horripilatione. Et tandem ostēdit quo/
modo accidit interpollatam continuari. ibi 2ª. (Paroxis/
mant.) ibi 3ª. (Et in quibusdam.) ibi 4ª. (Et quandoqз.)
Quid intelligat per rigorem zc. require in suo cap. hic ta/
men simile rigorem distinctum contra horripilationem. 2°
pro eodem sumit. ¶ Considerandum autem φ due de cau/
sis quas ponit appropriantur interpollatis. s. frigus ma/
terie z mordicatio: quia loca extra venas sunt sensibilia: z
vene non sic: vt Gal. quinto de accidenti z morbo: z eo aūt
de istis causis sunt cōmunes interpollatis z cōtinuis: imo
causa que est profundatio caliditatis ad partem materie
plus accidit in continuis. profundatur enim calor qz ma/
teria multa: vel mala: vel in loco nobili: sicut multotiens
euenit in febribus apostematum intrinsecorum: debilitas
autem virtutis intelligitur ex etate: vel natura: vel morbi
malitia resoluentis: z quibus infrigidatio fit exteriorū z.
¶ Considerandum φ mordicatio per accidēs infrigidat.
z ideo dicit proprius horripilatio siue rigor qz frigiditas.

¶ Paroxismi autem inseparabiles minuunt:
z non eradicantur per sudorem: neqз incipiunt
cum frigore nisi propter debilitatem virtutis:
aut propter profundationē caloris innati: sic. n.
infrigidant extremitates: z illud ē signū malū.

¶ Paroxismi minuuntur. s. rarius fit continua qз interpol/
latam q̃ est vehementior passio: vel minuuntur. i. non ex to/
to recedunt: sed minuunt: vel minuuntur. s. in inuasione cū
corpori raro cum eo inuadūt: licet quandoqз inuadant vt
in continua flegmatica dicta lactica: hic considera quare
in continuis apparet frigus: qz vel propter defectum reso/
lutionis vel suffocationis: z vtrūqз est malum.

¶ Et in quibusdam febribus componitur frigus
z horripilatio: qm̄ materia que putrefit est cō/
posita ex frigido z mordicatiuo.

¶ Et in quibusdam. Patet.

¶ Et quandoqз componuntur quedam febres
putredinis tali compositione: que fiant in for/
ma inseparabilis: z illud ē. verbi gratia: quādo
incipit humor putrefieri in loco: z cum super/
uenerit ei putredo: putrefit tota z consumitur
ab ea: z deinde incipit humor de genere eius:
aut non de genere eius putrefieri: tunc obuiat
paroxismus secundus tempori eradicationis
paroxismi primi: deinde continuatur res ita.
Et quandoqз componuntur febres putredi/
nis modis alijs compositionis: quos distin/
guam in capitulis suis.

¶ Hic accipe. quō febres de materia extra venas psūt facere
continuam: z ideo dixit: incipit putrefieri in loco. s. aliquo
extra venas. z sic etiam intra.

¶ Et paroxismi quidem febrium prolongantur
quandoqз: z abbreuiantur: prolongatio eorū
est ergo aut propter grossitudinem materiei z
viscositatem eius z multitudinem eius: aut ip/
sius quietem: aut propter debilitatez virtutis:
aut propter debilitatē sensus: aut propter spis/
situdinem porozū: quare non resoluit̄ humor:
z eorū abbreuiatio est propter contraria eorū.

¶ Et periodi. i. paroxismi: aut quietem. i. frigiditatem: vel
etiam tardam lationem super membra: vel non motionē
aut debilitatē. s. expulsiue vel digestiue resolutiue: aut pro/
pter debilitatem sensus membra enim obtusa in sensu stant
cum materijs. z quiescunt cum eis.

¶ Et paroxismi iterum festinant z tardantur: z
tarditas eorum est: aut propterea qz eorū ma/
teria est pauca: aut tardi motus ad mineram
putredinis propter grossitiem suaz z hoc qui/
dem est sicut materia quartane. Et velocitas
eorum est: quoniaz ipsa est multa sicut flegma
nisi sit vitreum: quoniam paroxismi eius quā/
doqз tardantur: aut subtilis sicut cholera.

¶ Hic considera cautelosum modum loquendi Auicē. cum
dicit. sicut materia quartane: z nō dixit est materia: que fa/
cit motum de 4° in 4ᵐ: sed dixit sic: z dixit φ tardat: dixit
etiam sicut flegma: z non dixit: qz materia multa mouetur
omni die: z hoc vt ostenderet vt ex quātitate materie z mō
sube non potest argui nisi festinatio vel tardatio paroxis/
mi in eadem feb. specie: vel ī diuersis: non tamen potest de/
terminate argui dies motus: dixit aūt. Aut est subtilis si/
cut cholera: z ex hoc nihil arguit: quia subtilitate non fe/
stinat vt flegma: nec paucitate tardat vt melācholia. iз alia
littera dicit. Et quandoqз festinat: quando est subtilis vt
cholera. Ex hoc ergo considera: φ motus determinatus
sm̄ numerum dierum. s. de 3° in 3ᵐ: vel de 4° in 4ᵐ: vel de
die in diem: oportet φ tribuatur non quantitati: nec subst
sed alicui proprietati. Cui autem tribuantur motus quin/
tani z sextani: z quō non opз multiplicare formas specifi/
cas: diximus in q̄stione nostra de prolongatione zc.

¶ Et deteriores q̄dem febres sunt inseparabi/
les in q̄bus putredo est intra venas. Deinde
ille que eradicant̄: in quibus est putredo in to/
to corpore: aut in partibus cordis.

¶ Hic est affo. 4ᵉ par. Febres quecūqз zc. z est causa non in
toto corpore idest in habitu corporis versus cutim: aut in
partibus corporis. quasi dicat. hoc q̄d dico esse in toto est
potius esse in partibus scilicet in locis extra venas: vel in
partibus cordis: z oportet litteram coniūgi superiori: que
dicit. Deteriores febres sunt zc. aut in partibus cordis.

¶ Et paruz quidem accidit senibus febris val/
de accensa: propter frigus complexionis eorū:
z paucitatem carnis ipsorum.

¶ Est can. positus in affo. Qui crescunt frigus complexio/
nis quantum ad speciem: vel quantum ad gradum caloris
z paucitatem zc. mēsuratur enim extraneus calor sm̄ mē/
suram proportionabiles naturalis vt alias declarauimus
sm̄ mentem Auer. 7° collige.

¶ Pulsus uero dispositiões diuersificant̄ in fe/
bribus putredinis sm̄ diuersitatez earū in ge/
neribus suis: z sm̄ diuersitatē spēi vnius eaꝝ
in vehemētia z debilitate: z in fortitudie acci/
dētium z debilitate eorū. ¶ Et qñqз accidit ei
duritiės aut propter apā calidum vehemētis
extensionis: aut propter apā calidūz in mēbro

duro: aut propter vehementiam siccitatis: aut cuꝫ dominatur frigus in principijs. ¶ Et quandoqꝫ fit lenis propter materiam lenem flegmaticaꝫ ꝛ sanguineaꝫ. Et propterea ꝙ apa est in membro leni: sicut illud: quod est in epate ꝛ peripleumonia ꝛ lethargia: aut propter humorositateꝫ cuꝫ expectatur: quoniam vult vt sudet. ¶ Et pulsus quidem fit in principio paroxismorum debilis coartatus propter aductum virtutis super materiam: ꝛ occupationem eius in mundando ꝛ euentando.

¶ Quia pulsus alius est in flegmatica: alius in cholerica ꝛ specie ꝛc. quia vna terciana potest esse altera remissior ꝛ paucioꝛum accidentiuꝫ. In principijs. i. in extremitatibus vel idest in principalibus: vel. i. in principio aduentus febris, verbi gratia. quia fit effimera a frigore. vt primo de differentijs pulsuum: ꝫ hoc non fit ad propositum: quia effimera non est putrida: tamen potest transire in putridam: vel quandocunqꝫ fiat frigus: quo arterie corporis induretur. ¶ In mundando. i. fumos multos euentando. s. per tractum frigidi aeris euentando: ꝛ tamen calidum: quod iacet suffocatum ꝛ subclusum: sicut ignis sub multis lignis.

¶ De sermone vniuersali de signis febrium putredinis. Capitulum. ij.

Significant febres putredinis aduentus causarum antecedentiuꝫ eas: ꝛ proprie quoniam non est in eis causa primitiua. ¶ Et pulsus ꝛ anhelitus: cuius constrictio est velox: quoniam necessitas est ad mundificandum vehemens valde. ¶ Et est caliditas mordicatiua non suauis: sicut est caliditas effimere febris.

¶ Iam precessit sermo in putredine ꝛ diuersitatibus febrium secundum illam: deinceps ponuntur signa febrium putridarum. Et primo hoc. Secundo ex omnibus signis ꝛ accidentibus collectis ponit generalem modum significandi illorum. Tertio ponit causam quorundam accidentium. ibi secunda. (Scias.) ibi tertia. (Horripilatio.) prima in duas. Primo ponit signa significantia febres putridas. Secundo signa quibus inter se distinguuntur. ibi secunda. (In continua.) primo ponit. xj. collectiones signorum. vltimo ponit duos casus. ¶ Prima collectio est: ꝙ putrida aduenit absqꝫ causa primitiua secundum plurimum: quandoqꝫ enim cause primitiue mouent antecedentes: vt supra dictum est in sermone de effimera. cum ergo preuidisti signa repletionis ꝛ grossiciei: vel viscositatis humorum ꝛ opilationis ꝛ semifebris sine causa primitiua suspicandum est esse putridam. ¶ Secunda collectio signorum est a pulsu ꝛ anhelitu: in quibus sistoles est maior: quia est maior necessitas educendi fumos putridos ꝛ alios: vt dixit Haly. tractatu secundo commento. 7. ꝛ. 8. ꝛ est in lectione hodierna. ¶ Tertium signum est notuꝫ.

¶ Et plurimum quidem febrium putredinis antecedit almelilotu: ꝛ almelilotu quidem est dispositio: cui admiscetur caliditas non perueniens ad hoc vt fit febris: ꝛ associatur ei lassitudo ꝛ pigritia ꝛ alices ꝛ saltus ꝛ commotio somni ꝛ vigilie: ꝛ constrictio anhelitus ꝛ tensio venarum ꝛ hypocundriorum: ꝛ dolor capitis ꝛ pulsatio capitis: cuꝫ ergo prolongatur facit cadere in febres putredinis: aut facit accidere debilitatem: ꝛ citrinitatem caloris: ꝛ quandoqꝫ associantur almelilotu antecedenti febres multitudo superfluitatis ꝛ mucus nausea ꝛ vrina plurima: ꝛ egestio plurima putrida ꝛ grauitas capitis ꝛ excitatio.

¶ Considerandum ꝙ iste feb. non inuadant subito vt fulgur, vt. G. primo de crisi. 17. capitulo: tamen quedam satis subito inuadunt, ꝛ plurime feb. non fiunt sed premittunt accidentia: ꝛ ideo dixit plurimum. ¶ Considerandum ꝙ accipimus quid est almelilotu: quia dispositio quedam mixta calori non bono. non tamen ꝙ fit febris: quasi dicat: stat homo inter febrem ꝛ sanitatem. Rasis tamen continentis. 16. secundo capitulo versus finem dicit: ꝙ almelilotu est febris: ꝛ tamen propter paucitatem eius non sentitur. ꝛ dicit ꝙ aliquando est antequam fit febris: ꝛ aliquando post febrem. ergo Rasis intelligit per almelilotu quendam malum calorem: qui potest vocari parua febris: ꝛ potest dici: ꝙ non est febris proprie: quia talis modicus calor potest post feb. remanere: ideo almelilotu potest non solum ante febrem: sed post accidere. ¶ Accipimus etiam ex intentione Auicenne ꝛ Rasis preallegato cap. que accidentia coniunguntur huic calori antecedenti feb. Sunt enim accidentia quedam: que vt plurimum ꝛ statim sibi coniunguntur. Sicut lassitudo ꝛc. que omnia fiunt ex humoribus iaꝫ superfluis ꝛ vaporibus corruptis. vnde dixit Hyp. Labores spontanei narrant morbos: ꝛ idem primo li. Fen. 3. scriptum est. Tensio venaruꝫ ꝛ hypocundriorum ex commotione materierum ꝛ vaporuꝫ in eis: imo ex digestione non bona. dolor autem ꝛ pulsatio capitis ex vaporibus illuc ascendentibus: cuꝫ iam incipiat materia commoueri: ꝛ tangi calore malo ꝫ occulte: ꝛ pauca autem sunt preter hec accidentia: que coniunguntur almelilotu. ¶ Cum ergo prolongatur: quia cum prolongatur additio caloris fit febris: vel citrinitas corporis: quia ꝛ si nondum aduenit feb. sed prolongatus calor ille debilis ledit digestionem epatis lesioneque aliqualiter sanguis acuitur. Unde citrinatur facies: ꝛ debilitatem. s. maiorem quam sit lassitudo: vel debilitatem. s. digestionis stomachi ꝛ epatis. ¶ Sunt 3° accidentia: que quandoqꝫ associantur: sicut multa euacuatio materierum per mucos ꝛ per vomitum: ꝛ per vrinam ꝛc. Hec autem accidunt quandoqꝫ: quia quando in partibus istis sunt repletiones de materiebus: a quibus contingens est quandoqꝫ ante febrem euacuari earum multitudinem ꝛ non ordinante eis secundum aliquam partem: grauitas. s. ex multitudine materie excitatio. i. inflatio in facie: ꝛ dispositio similis cacexie propter motum digestionis.

¶ Et accidit frequentia in pulsu non a causa ex intrinseca: ex labore: aut ira: aut alijs. Cum ergo acciderit in eo coartatio. tunc iam venit paroxismus. ꝛ coartatio quidem est submersio pulsus: ꝛ paruitas diuersi: in quo accidunt pulsationes magne fortes: ꝛ non est velocitas eius fortis.

¶ Hic sermo posset esse separatus vt apparet: ꝛ communiter dicitur: tamen videtur ꝙ sit coniunctus sermoni precedenti: ꝛ accidit. s. cum almelilotu frequentia in pulsu propter distemperantiam caloris: ꝫ non adsit causa primitiua vel labor vel ira: ꝛ ideo exponit: imo possibile est forsan intendit ꝙ a labore sibi consueto: ꝛ cum illum tentat agere: statim permutatur pulsus ad frequentiam ꝛ velocitatem: permutatur etiam ab ira. s. quia isti vltra communem consuetudinem irascuntur. ꝛ de qualibet re multum turbantur sicut male dispositi. vocat igitur causas extrinsecas causas non consuetas: a quibus non est mirum si mutetur pulsus: sed istorum pulsus mutatur absqꝫ illis: imo mutantur a labore consueto: quoniam volunt illum tentare ab ira: quia frequenter incurrunt illam: ꝛ alijs. s. lenibus causis: que non permutassent pulsum in tempore sanitatis: ꝛ modo mutant illum in hac dispositione almelilotu. Et quia de isto homine adhuc non dicemus ꝙ febricitat. ideo dat signum inchoationis feb. putri-

Almelilotus quid sit.

dem in core q iam est in pnci° poxismi: e est coarctatio pulsus. Et subsequenter declarat quid est coarctatio pulsus: quia dicit submersio: e paruitas diuersi.i. paruitas cum diuersitate: e hec omnia sunt pp mam putridamque monet motu aggrauatiuo e suffocatiuo: cum est in pn° poxismi: sed existe hoc pulsu submerso e paruo diuerso appent quandoque pcussiones magne. iam. n. dixit. G. in commento pulsuum. commen. 14. q aggrauata virtute fiunt pulsus diuersi: inter quos sunt percussionis alique fortes. s. e magne: e hoc est pp virtutis bellum: e si multum sit aggrauata: pauce fiunt fortes percussiones e magne: in virtutibus autem dissolutis semp pcedit pulsus ad debilitatem. Non est velocitas fortis. Quia nondum est ad ditio facta multa in calore: intelligit q hoc pprie in dyastole.

¶ Sed diuersitas in principio e augmento est ex pprietatibus significantibus putredinem: quamuis non appareat in tertiana plurima apertione propter leuitatem materiei.

¶ Posset poni hec pars per seuna stante snia. ¶ Considerandum autem in pn° pp suffocationem caloris: e in augmento pp non esse materiam vniformiter calefactam est in pulsu maior diuersitas quam in statu e declinatione: licet quandoque accidentia erratica vehementer diuersificent pulsum: e talis diuersitas pulsus minus apparet in tertiana: quia materia est leuis in tertiana vniformiter e cito inflammabilis.

¶ Et de signis quidem q febris sit putrida est euacuatio periodi primi sudoris e humectationis. Effimera. n. est e contrario illius: licet in initio sit in mere: que in effimera non permutat ad putredinem. Et quando fuerit augmentum eius non permixtum non pportionatum: non simile. ¶ Et plixitas augmenti iterum significat q ipsa est putrida. ¶ Et additio pulsus significat augmentum in magnitudine sm pcessionem.

¶ Hec est 7ª vel 6ª collectio signorum: vbi sm Dynum e Mundinum vult: q si primus paroxismus febris recedit absque sudore e humectatione est signum putride: quia effime. contra babet. nam in primo paroxismo recedit cum sudore: e ratio non assignat: quia materie putride a pnci° sunt crude non apte per sudorem resolui: effime. statim est apta sudore terminari. e id eo dicit de signis e. euacuatio sudoris e humectationis. i. paroxismi primi: in quo non fit sudor e humectatio. effi. vero est e contrario: quia in primo paroxismo recedit cum sudore: e ista expo est similis sue continentis capitulo 1°. e quia dixerat q in primo paroxismo recedit absque sudore: ostendit q non est hoc commune omni febri putride. nam cum fit eius substantia sub tili leuis apta in vaporem conuerti: potest in primo poxismo accidere sudor in tertiana in initio. i. in primo: licet sic. s. sudor in tertiana in minutio: e hoc est quod dicit e. Alia littera babet: licet sit in tertiana paroxismo pp e. sudor minus fit in tertiana quam in aliis febribus putridis. i. minus est: q non recedit primus paroxismus cum sudore: hoc enim minus est in tertiana: quia frequentius cum illud quod dictum est: q non recedit paroxismus primus pp leuitatem materie. ¶ Aliter exponitur a me liter vnde habet: e ponitur q paroxismus primus euacuatur cum sudore e humectatione: quia cum sudore humoroso recedit putride est: q non recedit cum sudore copioso: sed cum sudore e humectatione: que in ephimera non permutatur ad putredinem: quia non recedit cum sudore copioso: sed dores humorosi sicut sudor sani. Tamen tertiana minus habet sudorem quam alie putride ppter materie subtilitatem sm ambas expositiones tertiane paroxismus similis.

tur effi. quia recedit cum sudore e non cum sudore multum humoroso. ideo distinctiones ponit inter poxismum primum effime. e tertiane: e dicit effime. non permutat ad putredinem idest effime. habet sibi signa ppria: que non sunt signa putredinis. signa enim putride sunt q augmentum paroxismi est distinctum a pn°. non autem est sibi pmixtum: e dicit pmixtum augmentum cum pn°: quando modus caloris principii se. e augmenti valde modicum differunt: sed calor augmenti putride: e calor principii differunt. e ideo non est augmentum permixtum: vel dicit pmixtum quando subito ascendit: vt non faciat aliquam diuersitatem vel moram. Similiter augmentum paroxismi putride non est pportionatum: immo disproportionatum. dicit autem disproportionatum ppter dictam causam: quia valde est maior calor augmenti quam principii: immo in principio appet frequenter frigus: e in augmento calor. e ideo et augmentum non est simile. s. pn°. sic non est simile: quia non sic vniformiter ascendit calor putride: sicut calor effi. quia quilibet humor est magis etherogeneus quam spiritus: sm hoc dicit: e su. se. putrida est quando non fuerit e.

¶ Aliter autem pot ex poni: q innuat signa effi. que stat e non transit: vel non vadit ad putridam: licet similiter q paroxismo tertiane in forma sudoris. in effime. n. que non transit in putridam augmentum non est permixtum. s. ex dispone principii: que erat pfundatio e. e calore pcedente: que sunt in feb. pu. Augmentum etiam non est non pportionatum: sed est pportionatum. s. suo pn°: quia sic pncipium effi. est a calore: ita pcedit cum calore: augmentum etiam non est non simile: immo est sile e conforme pn°: quod non euenit in putrida se. e hoc est q dicit effi. non pmutat ad putridam: e quando. i. e tunc appet q effi. non pmutat ad putridam: quando non fuerit augmentum eius pmixtum: e quando non fuerit augmentum eius non pportionatum: e quando non fuerit non sile. igitur semper repetatur illa negatiua. e est modus Auic. in multis locis. Putrida ergo febris habet augmentum poxismi permixtum habet augmentum non pportionatum. habet etiam augmentum dissimile: sed effi. habet augmentum non pmixtum: habet augmentum pportionatum. habet augmentum simile. habet etiam augmentum non plixum: e ideo subdit. e prolixitas e.

¶ Amplius est interpollata incipiens cum rigore sm horripilationem: e dimittit: sm plurimum cum sudore e humorositate. e resoluitur cum poxismis: aut inseparabilis cum tempore. e non similis effimere in vrina e pulsu e complemento mundificationis: e quiete accidentium.

¶ Hec est 6ª collectio signorum: vbi vult q feb. siue sint continue: siue interpollate habent distincta signa ab effi. cum tempore idest quia licet non separentur: sed sit continua non tepescit alias tempore. i. continui temporis.

Ubi dicit resoluitur s Joan. Her. habet resoluitur e vbi dicit cum tempore Jo habet cum tempore.

¶ Et plurimum quidem putride sunt accidentia plurima ex siti: e dolore capitis: e nigredine lingue e pprie apud statum: e multiplicatur inquietudo ex angustia e agitatione vehementi: quam facit pugna materiei e virtutis. quandoque enim eleuatur materia: e quandoque consurgit virtus.

¶ Hec est septima collectio e patet.

¶ Et pulsus similiter quandoque tendit ad magnitudinem e fortitudinem: e quandoque ad paruitatem e debilitatem e coarctationem.

¶ Hec est 8ª. magnificatur autem pulsus in horis expulsionis caloris: e in horis alleuiationis post euacuationes materierum. paruificatur autem in horis suffocationis sub materiebus e in horis resolutionis virtutis.

¶ Duritics autem fit quandoque: e non oportet semper vt fit nisi fit cum febre apostemata quo cumque ...

sit. Aut apostema in mēbro duro q̄uis nō sit durū. Aut iam acciderit potus aque frigide: aut aliquid aliud de illis: que indurant pulsū: ꝛ de illis: que dicuntur in libro pulsuum.

¶ Hec est pars nona ī in qua vult ꝙ pulsus durus non appropriatur febri putride: sed accidit ꝑpter causas: quas ponit. ꝛ ponit eas Gal. primo de differentijs febrium.

¶ Diuersitas autē in principio ꝛ augmēto est ex ꝓprietatibus febris putride. ꝛ de significationibus eiꝰ fortibus: q̄uis nō appeat in terțiana plurimū ꝓp leuitatē mãei. ¶ Et dū nō sit pulsus fortis: ꝛ nō sit velox velocitate ꝑdicta. tūc fe. adhuc ē effi. ꝛ nō ꝑmutat̄ ad putredinē.

¶ Hec est 10ª ps. in q̄ autē patuit ꝙ diuersitas tam pulsus q̄ȝ modi caloris sit in putridis febribus in ꝑnº ꝛ augmēto ꝓp motū in mã de suffocatione ad caloris expulsionem: vel de cruditate ad digestionem. Et dum non sit pulsus fortis ꝛc̄. ¶ Dubitatur: q̄ videt̄ intelligere ꝙ in feb. putrida pulsus fiat fortis ꝛ velox: qḋ videt̄ falsū: q̄ñ in effi. est v̄tus fortior. ergo pulsus fortior. Quidā faciūt istaȝ affirmatiuā. ꝛ dicūt ꝙ cū pulsus est fortis ꝛ nō velox. tūc est effi. vñ supra in signis effi. dixit: ꝙ pulsus est decliuis ad fortitudinem. Alij dr̄t: ꝙ lȝ v̄tus sit fortior in effi. tñ q̄ nō est ita necītata: sicut in putrida nō sic facit pulsum fortē. Alij dixerūt: ꝙ fortitudo pulsus in effi. feb. est vera fortitudo: sed in feb. putrida est fortitudo ficta. nā pulsus magnus ꝛ velox facit quādā inarticulatam phantasiam fortis pulsus: vt ponit Gal. in cōmento pulsuum secūdo cōmento.

¶ Et est vrina in principio indigesta: aut paruȝ digesta ꝛ fortasse est acuta.

Principiū non excludit signū digestiōis occulte. ¶ Hec est xiª collectio signoꝝ: ꝛ vide ꝙ ꝑnᵐ non excludit signū digōnis occulte. sicut etiā vult. G. ꝑ de crisi. 17. ca. Cadit autē deceptio in hoc q̄ñq3 ex loco mãe: vt cum mã putride febris non est in locis venaꝝ: tunc q̄uis sit in ꝑnº potest apparere digestio in vrina. cadit etiā deceptio ꝓp apparitionē hypostasis ficte: que ē aliqḋ phlegma digestum: vel calore carminatū: qḋ statim a ꝑnciº alicuius putride apparebit in vrina: ꝛ cadit deceptio ꝓp breuitatē principij: vt. s. diximus. Cū ḡ mã putride fe. est in locis super que signãt vrina sicut loca epis ꝛ venaꝝ cōmuniū tūc a ꝑnº sue putredinis ꝑ cruditatē: q̄ nōdū v̄tus egit in ea actione digestiōis: nec corruptionis digestioni opposite. Et fortasse est acuta. i. valde tincta vrina: vel acuta. i. acuti odoris. vel acuta idest cite designationis super salutem vel mortem.

¶ Et scias ꝙ a febribus acutis interficientibus raro sit euasio: nisi cū ꝯtractione mēbri.

¶ Primus cañ. est: ꝙ si aliqua feb. est acuta: in qua appent signa mortalia. si infirmus euadit: hoc erit ꝑ crisim apatio: ꝛ
Cōtractio mēbri sumit̄ multipliciter. hoc est qḋ dicit cū ꝯtractione mēbri. i. apate. ꝯctio. n. sumitur quādoq3 ꝑ ꝯctione a spasmo: q̄ñq3 ꝑ tēsiōe tetani. sicut appet Fen. 2ª tertij lib. quādoq3 sumit̄ ꝑ ꝯctione dicta aȝemet: que est ꝓhibitio gressus: vt 3º cañ. Fen. 22. quādoq3 sumit̄ pro apate. vt ꝑ lib. Fen 2ª cap. de cāis aparuȝ: ꝛ ita sumit̄ hic. Huius aūt cā est. nā quādo morbꝰ est acutꝰ ꝛ in eo vidisti signa mortis. hoc erit maxie: q̄ vidisti v̄tutē in tuo iudicio debilē: ꝛ mãm crudā nō aptaȝ euōni ꝛ nec virtutem posse dñari ꝓp acuitatē morbi tanto tpē: quo digōnē possit complere. si ergo iste euadat nō erit nisi quia v̄tus stimulata toto suo conatu vtēs expellet mãm illā ante digestionē. ista ergo expulsio non poterit esse ꝑfecte euōnis ꝓp cruditatē mãe: sed erit per exiturā: ꝛ raro aliter accidit. forsan. n. ꝯditiones īdiuiduales mirabiles quādoq3 ondūt effectus: vt sine digestiōe fiat crisis per euōnes ꝑfectas: lȝ nō similes crisis sine terribilibus accidētibꝰ. iō dixit raro. ꝛ appet ꝙ potest exponi cū ꝯctione. i. curuatiōe vel depditione priuatiue spasmo illiꝰ mēbri: q̄ illud apostema erit de mã mala: que cor: super pīculā: quā apostēa: ꝛ est in h̄ ꝑmo similis illi qui ponitur 2º ꝓ illo ꝟbo. Ac si calor. hic ꝛ in illo ꝑm trāslationē arabicā. Exiture autē que in pedibus ꝛc̄. ꝛ dymus sniam illoꝝ textuū intellexit hunc passum.

¶ Et quādo alleuiat̄ febris post quietem apostematis in pleuresi ꝛ similibus. tūc scias ꝙ de materia remansit aliquid: ꝛ ꝙ mã declinat ad locum: vbi apparet dolor.

¶ Istū secūdū cañ. quidā nō itelligētes destruxerūt ponendo lrām negatiuā. ꝛ quādo nō alleuiat̄ feb. Nos aūt itelligimus sicut iacet: ꝙ apata iteriora aliquādo qescūt: non ꝙ recedāt perfecte: sed aliqua pars resoluit̄. vel aliqua pars permutatur ad aliū locū: ꝛ hoc vocatur quies siue sedatio apostematis ꝑm vsum vocabuloꝝ Aui. ꝛ sicut quiescit apa ita febris alleuiat̄: sicut apparet in anaxiōe: de quo frequēter loquit̄. G. q̄ ergo apa. ꝟbi gratia pleuresis qescit: ꝛ nō ex toto recessit. ḡ de mã remāsit in loco vbi ē pleuresis. alia aūt ps ꝑmutata est ad aliqḋ mēbrū: qḋ poteris cognoscere si videris in eo dolorē ꝟbi gratia: iste pleureticus alleuiatus a feb. ꝛ quietatus aliqualr ab accñtibus apatis dolet in pede: signum est ꝙ illa pars mãe aliquo modo recessit: ꝛ nō est resoluta: imo tēdit ad pedē: vbi apparet dolor scilicet apostematis: qḋ icipit. q̄si. d. lȝ apa sit qetatū: tñ adhuc fluet materia ad eūdē locū apatis: ꝛ addet̄ apostemati ꝛ accidētia eius ꝓp nouum in materia motum.

¶ De signis inseparabilis. Cap. iij.

In cōtinua est diuersitas pulsus: que est ꝑm febreȝ apparens valde. ꝛ est in plurimo eius non habens ordinem, neq3 pondus.

¶ Cū posuit signa putridaꝝ in gnāli magis hic ponit ea in generali minꝰ. vł cū posuit signa gnālia qbus cognoscimus febres putridas: hic ponit signa: qbꝰ iter se distīcte cognoscunt̄. Distinguunt̄ āt gnāliter: vł q̄ cōtinue: vł q̄ iterpollate: vel q̄ cholerice flātice sanguinee ꝛ melācolice. Primo igit̄ ponit signa: quibus cogscimus ꝙ sit ꝯtinua: ꝛ per ꝯñs ex illoꝝ ꝑuatione ꝙ sit interpollata. 2º ponit signa quibus adinuicē differūt ꝑm gnā: ꝛ cū hoc qbus cōicāt. ibi febris. (Febris.) ¶ Ponit igit̄ ꝑ quattuor signa: quibus cognoscimus ꝯtinuā febrē. ꝑmum est ex pulsu: ꝛ est ꝙ diuersitas est apparens plus in cōtinua: ꝛ hoc propter magis ledi cor ꝛ arterias. ꝛ dixit ꝑm febrē: vel quia potest fieri diuersitas ab alijs causis ꝯtingentibus preter febrē: vel dixit: quia est illa diuersitas: ꝙ sistoles sit maior dyastole nō habens ordinem ꝓpter etiam magis grauari ꝛ ledi v̄tutē: neq3 pondus q̄uis pondus possit sumi ꝑ pōdere musico. Hic tamē leuiter trāseundo sumet̄ pondus pro ꝓportione pulsus ad eū: cuius est vt multi auctores itelligūt. Febris autē continua plus faciens distare hoiem a sua sanitate q̄ȝ interpollata: plus etiam facit distare pulsū. Uocatur autem a Rasi. 16. continentis hoc pondus trutina.

¶ Et perseuerat febris: ꝛ non separatur post viginti quattuor horas.

¶ Hoc est scḋm signum. est aūt extimatiuum postq̄ȝ tu indicasti febrem esse putridam: ꝛ iam durat vltra. 24. horas: nō videt̄ ꝙ sit tertiana interpollata: que durat in periodo. 12. horis: nec quottidiana interpollata: que durat. 17. horis: nec q̄rtana: que durat. 24. horis. vł igit̄ ꝙ sit ꝯtinua: ꝛ h̄ signū dat extimationē nō certitudinē. posset. n. tertiana nō pura durare horꝭ vltra. 30. vt post dicet. ꝛ iō Auicē. ad roborādū hoc signum febris continue subiungit tertium dicens.

¶ Et nō associat ei qd diximus de dispositio/nib⁹ eradicabilib⁹ ex antecessiōe rigoris: et alijs.

¶ Et alijs vt frigoris horripilatiōis. Uel alijs: idest profun/datione pulsus etc. euacuatione cum sudore: et euacuatione cum mundificatione a febre etc.

¶ Et de illis que significant eam: est eius assi/duitas: et vehementia diuersitatis dispositio/nis eius apud augmentum. minuitur. n. quā/doqz et augetur vice alia.

¶ Hoc est quartum signum: et posset in duo diuidi vt dicatur assiduitas .i. continuitas: qz non recedit: et quasi idē est hoc signum et significatum vel assiduitas eius scilicet diuersita/tis et vehementia diuersitatis scz pulsus vel caloris. diuer/sitas autez pulsus est assiduior et est vehementior hoc fit propter pugnam maiorem materiei ad virtutem: cum fit in locis nobilioribus: et patet.

¶ De rebus in quibus differunt febres putre/dinis. et in quibus cōmunicāt. Cap. iiij.

Febris que est propter putredinē cho/lere motus est tertianus: siue sit mo/tus principij paroxismi: aut princi/pij vehementie: nisi species eius que dicitur adusta: cuius motus est occultus val/de: et est sicut inseparabilis conclusa. ¶ Et ter/tiana quidem pura est acuta propter subtilita/tem materiei: et eius caliditas est magna mor/dicatiua propter fortitudinez cholere. Sed est salutifera: propterea quod cholera est lenis su/per naturam: et quoniā ipsa facit quietē. ¶ Ter/tiana vero non pura est longioris spacij qz pu/ra. ¶ Et pura quidem raro pertransit septem periodos: nisi ab errore. ¶ Cōtinua quādoqz cōsumitur in ebdomada.

¶ Hic ponit gnalia quibus adinuicē differunt febres putre/dinis secundum primam … et in quibus cōicant: et hoc facit primo: scdo ponit quedaz … quartana. ibi 3°. de rubrica dicit. 3°. ponit can. ibi 2°. (Et … febrium scient. (Et scias.) Sciunt autē in quib⁹ differūt … primo ergo ponit signa ppria vel res cuiuscumqz generis. … ponit res proprias cholericis. secūdo sanguineis. tertio flegmaticis. quarto melancolicis. ibi 2°. (Et il/la. ibi 3°. (Flegmatica.) ibi 4°. (Quartana autē.) Notifi/cat autē febres cholericas ex diuersitate earum inuicem: … proportionalis. tertiana interpollata: tertiana continua dicta adusta. Secundo secundum vocabulum Gal. et fe. dicta causon vel … notificat eas modo motus: quia de ter/… fit interpollata: siue continua: et causon hz … assimilatur cōclusē .i. sangui/… paruum valde: et … descendit ad tertianā purā interpollatā … velocis motus vel breuis et magni ca/… acuti pp fortitudinem cholere .i. fortez … in gradu additus et cōiunctus siccitati. Et … intellige: qz hec leuitas est ex par/te … habilitatis ad resolutionem. ex parte eniz … sanguinee et flegmatice dulces sunt me/… sic tollit contradictio ad sermonē G. 1. … Et hic ponit afforismum Hyp. cum sua conditione … Cōtinua quādoqz cōsumitur in … vera etc. Cōtinua: quia iste feb. sunt valde … intelligit de causone: quia … periodo: et cōtinua facit in die. ve … tertiana facit in periodo … 7°. dies posset terminari ve … Gal. in commē. afforismo. Et quia ante. 7°.

bementia assiduitatis. dixit quādoqz. imo etiā qnqz post 4ᵐ.

¶ Et illa que est ex putredine sanguinis est cō/tinua inseparabilis. et eius calor est plurimus cōis cum lenitate. nō cū mordicatione cholere: et quādoqz puenit ad statū in quatuor diebus.

¶ Notificat sanguineā febrē ex tribus. s. cōtinuitate: modo caloris et termino status. posuit terminū qui etiaz semp nō adducit. Sz cōicat sibi plus. s. qz in 4° fiat status: in q fiat cri/sis. raro. n. visa est crisis 4° die: vt infra fen 2ᵃ et 3° de crisi.

¶ Flegmatica accessionez faciens omni die est lenis caliditatis per comparationem ad chole/ricam. longa propter viscositatem materiei et frigus eius et multitudinem eius: et est magni timoris: quoniam habet paruum spacium in/terpollationis et quietis: et quoniam ipsa asso/ciatur corruptioni et debilitati in ore stomachi: que non excusatur: et illud est de illis: que attra/hunt accidentia mala ex sincopi et pulsu cordis et casu appetitus. ¶ Et que de ea est insepara/bilis: et est res magis similis ethice. si non esset lenitas pulsus: quāuis quandoqz fiat durus etiam. Et quātum est minus pura: est minoris et breuioris paroxismi: nisi declinet cum paruu/tate sue puritatis ad melancoliā.

¶ Hic primo ponit tres appropriatas phlegmatice interpol/late. secundo cōtinue. ibi secūda. (Et que.) Quatuor autez res huic flegmatice interpollate appropriat. Prima: quia est leuis caliditatis etc. Secunda: quia est longa ppter tres causas notas. Tertio: quia est magni timoris ppter duas causas. Quarum prima: quia habet paruum spaciuz quie/tis. Secunda: quia associat corruptioni et debilitati in ore stomachi: a qua non excusatur scilicet quin sit cum ea: vel que nō etc. Et causa est: quia stomachus est minera flegma/tis: et plurimum qd in eo multiplicatur est flegma: vt dixit Mesue in suo de appropriatis capitulo de soda. et Auicen. 3°. can. Fen. 13. capitulo de egritudinibus stomachi. et ideo cōsimiliter dicere possumus: qz febres cholerice ledūt epar propter kistim fellis: et feb. melancolice splenem: vt sepe di/cit Rasis. 16. et 17. continentis. Ex his autem nocumentis stomachi sequuntur accidentia mala: que ponit. et in hoc potest haberi quartana res. Quomodo autem stomachus sit causa horum apparet 3° can. fen. xi. et 13. ¶ Et que etc. as/similatur febris continua flegmatica dicta lactica ethice in tribus primo in forma caloris in primo occursu: quia non est acutus. secundo in assiduitate quadam caloris. tertio in extenuatione: que cito cōsequitur ex multo defectu stoma/chi: pulsus nō sic est durus: sicut in ethica: et hoc ppter phle/gmatis molliciē. ¶ Dixit hic Thadeus et bene: qz reperit ethica cū pulsu mollificat que fit cū sanie multa in pectore et tunc indiget alia distinctione: in flegmatica etiā quādoqz fit pulsus durus: vt ppter causas multas indurantes: que possunt accidere: que superius dicte sunt. ¶ Dixit postea qz flegmatica quanto purior tanto longior: et quāto minus pura tanto breuior. Et hic sermo est communis flegmatice tam continue qz interpollate: et causa est: quia flegma mix/tione cum cholera vel sanguine calefit et subtiliatur: et pre/paratur ad resolutionem: et ideo fit febris breuior in tem/poribus vniuersalibus et particularibus. Sed quia melā/colica addit flegmati grossiciem et fixionem. ideo cum fleg/ma fit impurum permixtione melancolie: facit febrem lon/giorē qz si esset phlegma purū. vt dixit Aui. etc. Et in hoc dicitur

monibus est multa ambiguitas: & ꝯdictiones multe appa/rẽtes: quas oẽs ꝓlixe discussimus in questione nr̃a. An fe/bris flegmatica pura sit ꝓlixior impura.

¶ Quartana autẽ est nõ acuta propter frigus materiei: longa propter illud: & fortasse exten/ditur que de ea pura est anno vno: & non pura est brevioris spatij: verum in ea non est timor: quoniam quietem facit in spacio longo: & quo/niam ipsa non est talis acuitatis: quam sequũ/tur accidentia vehementia.

¶ Res que appropriant febri quartane interpollate vel cõ/tinue sunt ꝑmo: quia nõ est acuta. i. non acuti caloris: vel nõ est acuta idest nõ est acuti vel velocis motus: & 2° ꝙ est lon/ga. extenditur autem nõ solum anno: immo annis: vt infra ponet. Questio. I.

Non pura est brevioris spacij. cõtra: q2 posset fieri nõ pura per flegma: ꝙ lniscat melanco/liam: & ꝓhibet a resolutione. ¶ Dõm ſ̃: ꝙ flegma non ꝓhi/bet a resolõne: immo removendo a fixione terrea & ducen/do ad aqueuz parat ad resolõnem. ex toto. n. gñe melanco/lia est irresolubilior ſ̃ãte. s. resolutionis tardioris. Uel dõz ꝙ loquit̃ de quartana non pura. i. facta de melancolia adu/sta: que melãcolia potest dici nõ pura quodãmodo. Unde ẽt apostema factũ de melancolia adusta dicit̃ apa cõpositũ siue etiã ab alio hũore adusto: vt itelligit̃ ab Haly. in tegni tra. 2. 14. cõmẽto tertia est q2 nõ est in ea timor: & cãm ponit.

¶ Et quartana quidẽ & tertiana assidua: & inter/pollata ꝯsumuntur per vomitũ & resolutionẽ ventris: aut sudorem: aut provocationem vri/ne. Incensiva autem consumitur per huiusmo/di: & per fluxum sanguinis narium.

¶ Hic ponit q̃daz: in q̃bus cõicant q̃dã ex eis febribus pu. vl' plures: & apparet qd̃ dicit de tertiana & quartana in mo/dis terminationis: per febrẽ autẽ incensivã possumus itel/ligere febrẽ causonem: que ꝑter dictos modos crisis potest terminari sanguine narium: cũ cholera est sanguini mixta. vñ phlebotomia ẽt in eis ẽ ꝯveniẽs: vt ifra appebit. ¶ Sed tu di. sic in tertiana & q̃rtana possent terminari. ¶ Dõm ꝙ vez est: lz non explicaverit. Uel dõm ꝙ plus accidit mate/riam causonis misceri sanguini. s. cholerã ꝓpter loca: circa que dñant̃: sicut ptes cordis. Et per febrẽ icensivã possem⁹ itelligere febrẽ sanguinis: in qua põt fieri crisis nõ solũ flu/xu sanguinis nariũ: sed sudore vrĩa vomitu: & fluxu vẽtris euãto sanguine. per illas ptes: ꝙ. n. sudor possit esse sangui/neus appet per Ari. 3° de ptibus aialium in cap. Habitu ãt vtriqȝ est rõ. Urinã & vomitũ & fluxum vẽtris testat̃ Avi. 3. cañ. Fen. 13. & 14. & 16. & 19. & ſm ptẽ Ga. 7. terap. ¶ Ter/minationem autem flegmatice febris dedit intelligere. est enim quodaz modo media in acuitate inter quartanam & tertianam. Et forsan ꝙ in flegmatica multum accidit con/summi paulatiue absqȝ evacuatione manifesta perfecta: & secundo de differentijs feb. cap. de quartana dicit evacua/tiones plures sunt in melancolico humore q̃z in flegmatico quãuis loquatur de evacuatione ſm paroxismos.

¶ Et scias qd̃ principium prolongatur in ter/tiana: & status in conclusa: & declinatio in incẽ/siva: & status & declinatio in continua: & status & declinatio in quottidiana. ¶ Quãuis raro inveniatur quartana continua: & quottidiana integre eradicationis.

¶ Hic ponit duos cañ. ibi secunda. (Et febres.) Prima in duas. Primo ponit cañ. Secundo removet dubium. ibi se/cunda. (Quãuis.) Questio. II.

Dubitatur de singulis dictis. primo non videt̃ ꝙ principiuz ꝓlongetur in tertiana: quia ipsa est febris brevis in temporibus vñlibus & pticularib⁹. igit̃ principiũ tãz paroxismi q̃z totius egritudinis erit bre/ve. ¶ Amplius. Humor cholericus est cito accẽsibilis ve/lut ligna sicca. igit̃ cito ad augmentum & statuz devenit: vt scd̃o de differentijs febrium. Questio. III.

Dubitatur scd̃o. quia dicit ꝙ status ꝓlongatur in cõclusa. ¶ Cõtra: q2 est aliqua cõclusa que procedit semꝑ declinãdo: & aliqua que procedit semꝑ augẽdo. ergo in aliqua est longa: declinatio: & in aliqua lõ/gum augmentum. Questio. IIII.

Dubitat̃ de 3° dicto scz ꝙ declinatio ꝓlongat̃ in in/cẽsiva. ¶ Contra: q2 feb. incensiva est cau/son. vel tertiana ꝯtinua: sed iste febres sunt pacute: que subi/to terminãtur. ergo declinatio brevis. Qõ. V.

Dubitatur de 4° dicto. ꝑmo ſm vnaz lr̃am: que di/cit. Stat⁹ & declinatio in quottidiana. ¶ Contra primo Avi. infra caplo de flegmatica ponit ꝙ longior ptium flegmatice est augmentum. ¶ Amplius. 3° de crisi ponit Gal. 3° capi. in fine ꝙ quãdo febris est longi status: ipsa est acuti motus: & quãdo est brevis status: ipsa est tardi motus: ſm hoc ergo videtur ꝙ egritudo tardi mo/tus non possit habere longuz statum: q2 si haberet longuz statum: esset velocis & acuti motus. Questio. VI.

Dubitatur etiã ſm aliã litterã: que dicit. Et status & declinatio i continua: licz ista littera apud paucos reperiat̃. ¶ Cõtra: q2 morbus longior habz sua tempora longiora. sed fe. interpollata respectu sue con/tinue est longior: vt. 16. continentia vltimo caplo. Cõtinuuz omne brevius est interpollato sui generis.

¶ Isti sermones Avi. sumpti a Rasi: vt appebit: sunt valde extranei & multos laudabiles viros fatigaverunt. de qui/bus primo Thadeus dixit: ꝙ quando dicimus principiuz ꝓlongatur in tertiana: & status in conclusa: & declinatio in Thadeus incensiva dz intelligi de istis temporibus comparatis ad alia tempora verbi gratia. in tertiana principiũ est longius alijs temporibus. s. augmento statu & declinatione eiusdez tertiane. cãm autẽ assignans dicit: ꝙ in tertiana siue sit iter/pollata: siue continua cholera putrescit in locis remotis a corde. & ideo natura nõ curans de ipsius putredine nõ cito perducit eam ad statum: & sic principiuz prolongat̃. ¶ Di/cit etiaz quod in conclusa prolongatur status propter tres causas: vna est habilitas sanguinis ad putrefactionẽ. quia enim est calidus & humidus: cito venit ad putrefactionem. Secunda causa est obedientia sanguinis ipsius nature: q2 obediens est: cito natura ꝑducit eum ad statuz. Tertia cau/sa est dilectio nature circa sanguinez. vnde q2 nã diligit san/guinem cito perducit ipsum ad statum: vt ipsum digerat & a putrefactione resolvat: & est simile de feb. accensa in san/guine & de igne accenso in stupa vel paleis. ¶ Dicit etiam Thade. ꝙ i incensiva. i. in causone prolongatur declinatio: quia propter vehementem caliditatem & incensionem ciba/ria: que comedunt̃ & bibuntur: cito ad caliditatem vel cho/leram convertuntur. vnde tarde tale corpus mundificatur a cholericis superfluitatibus. & propter hoc declinatio est longa. ¶ Et si tu di. ꝙ similiter in tertiana est declinatio longa: quia cibaria convertuntur ad choleram. ¶ Dicen/dũ ꝙ sine dubio causa assignata non est sufficiens: sed cau/sa completa est: quia causon fit ex cholera putrefacta in lo/cis ꝓximis cordi. vnde facta est inflãmatio in corde & par/tibus proximis cordi: propter quam inflãmationem & cali/ditatem remanet corpus in declinatione morbi sub illa di/spositione generandi choleram. in tertiana ṽo nõ putrefit cholera iuxta cor. & ꝓpterea illa dispositio cito recedit: & fit declinatio brevis. ¶ Dicit vltio: ꝙ in quottidiana ꝓlõgat̃

tur status pp̃ter causam iam dictaz in sanguine:qz flegma
pp̃ter humiditatem cito venit ad putredinem:z etiã est ami
cabile nãe.vnde interdũ subit loco sanguis:sed declinatio
plongatur in ea:ppterea qz humor est viscosus.vnde phi
bet citã resolõnẽ eius a corpore.ex quo fit declinatio lõga.
¶ Hec sunt dicta Thadei.z si psideras sũt dicta rhetoꝛica
nõ satisfacientia intellectui.z ideo reprobare omitto.

Dynus. ¶ Post eum conatus est Dy.in declarãõe hui^9 passus dicẽs:
q iste sermo põt duplr exponi.vno^o.q referat ad tempo
ra pticularia paroxismi.alio^o.q referat ad tẽpora vniuer
salia.referendo autẽ ad tẽpora pticularia dicit:q aliqd tps
plongari vel breuiari in aliquo morbo potest duplr itelli
gi.vno^o absolute per respectũ ad alia tpa illi^9 morbi:z hoc
modo est verũ illõ:qd dicit.G.3.de crisi:q febris est acuti
motus cuius status plongat:qm talis fe.q̃si tota est stat^9:z
z in tali febre cõtinuo ex pn^o sequit status.talis aũt feb.est
morbus acutus:sz illa cui^9 stat^9 abbreuiat est tardi mot^9:z
qm talis fe.nõ habz accñtia vehemẽtia vnde nõ est q in ipsa
multũ sit stat^9.Alio^o potest intelligi aliqd tps plongari in
aliqua febre per respcm ad alia tpa nõ absolute:sed cõpara
tiue ad alias febres:vt dicat q pn^m in hac febre plongat re
spectu alioz tempoz:plusq̃ in alia febre plonget pn^m re
spectu alioz tẽpoz:z sic de aliis:z isto modo Auic.intelle
xit hic.z totũ hoc oz referri ad tẽpora vt accidẽtibus sunt
distincta.pn^m.n.plongat in tertiana respcũ aliorũ tẽpoz:
plus pportionabilr q̃ in aliis febribus plonget respectu
alioz tẽpoz:z ratio est:qz tps principii est tps:in quo acci
dit occupatio nãe a'm ã morbi z ideo est tps passionis na
ture:sed tps augmẽti z status est tẽpus:in quo iã icipit fie
ri resolutio mãe.Et qz cholera est multe passionis.i.multã
inferens passionẽ pp acuitatẽ z horribilitatez eius ad nãm
z est facile exhalabilis z resolubilis.ideo ipsa cholera pro
longat pn^m non autẽ tẽpora alia. In cõclusa autẽ plongat
status:qz ipsa est q̃si tota stat^9:cũ q̃si subito ad statũ pueniat.
Sed in incẽsiua.i.tertiana dicit plongari declinatio nõ ab
solute:sed pportionabilr plus respcũ alioz tempoz q̃ in
aliis febribus.Et hoc ideo:qz cũ cholera de se sit facile ex
[illegible] z vaporabil' z exhalabilis q̃ntũ est rõne cholere
in ipsa deberet eẽ declinatio breuissima.Sed qz cholera cõ
tinet in loco solido z denso:sicut in venis:in qbus difficile
est exalatio.hinc est q respectu materie in incensiua ppor
tionabiliter dicit declinatio plongari plus respectu tem
porum aliorũ q̃ in febribus aliis. Unde ipsa declinatio.s.
particularis perseuerat vsq ad tempus alterius paroxismi:
cum in febri [illegible] nõ desinat anteq̃ superueniat alius pa
roxismus.qui distat a principio primi perismi:per spatiũ.
[illegible] includendo tẽpus primi paroxismi:nõ sic autẽ
[illegible] in tertiana interpollata:cuz desinat in infebricita
[illegible] in conclusa:qz nõ habet nisi vnicum paroxismũ.
In quotidiana autẽ plongatur status:z declinatio status
quidem [illegible] eius materia sit viscosa:inflammatio que
[illegible] multũ retinet in ipsa. Unde non sic ci
to [illegible] declinatio longa est:qz pp̃ter viscositatẽ
flegmatis [illegible] tarde transpirat caliditas ab ipso. Et
[illegible] quotidiana.vt dicit Auicen.integre
[illegible] raro inuenitur quartana continua:nõ
[illegible] dicit sermo.G.2°.de crisi:z sermo Auicen.
[illegible] ibi non esset verum:q in quot
[illegible] intellectum.G.ibi non esset verum:q in ipsa alia tempora plus
[illegible] status longus:cum in ipsa alia tempora plus
[illegible] q̃ solus status. ¶ Ex his etiaz Dy.vult
[illegible] solutio cõtradictionum Auicen.hic.z infra ca
[illegible] flegmatica:quia hic loquitur de temporib^9
[illegible] infra vero loquitur de temporibus vniuer
[illegible] loquatur de temporibus particularibus
[illegible] quod dicit:q adulis raro inueniatur quar
[illegible] quotidiana integre eradicationis.nam
[illegible] ad paroxismos refertur. ¶ Postq̃ aũt Dy.hos

sermones exposuit referẽdo ad tẽpora pticularia exposuit
ea referẽdo ad tẽpora vniuersalia vt accñtib^9 sunt distincta
z ẽt alteratiõe mãe.nã plongat pncipiũ in tertiana plus q̃
alia tẽpora:qm cholera ppterea q horrida est nature:dif
ficilius icipit digeri q̃ cõpleat ei^9 digestio z expulsio.z iõ
longius perseuerat in ipsa cruditas proportionabiliter q̃
alie dispositiones. Similiter quia est humor valde subtilis
positus in loco:quo cito resoluitur:quando incipit acci
dentium difficultas:z citissime ad summum peruenit. Sed
in quotidiana plongat status z declinatio pportionabi
liter plus:propterea qz humor est pp̃ter suam viscositatez.
in quo difficulter complicetur maturatio z expulsio:z ideo
etiam plongantur accidentia z status z declinationis.In
conclusa vero plongatur status:quoniam ipsa pp̃ter mul
tam sui acuitatem fere nõ videt habere principium:sed sta
tiz videtur esse in statu.z hoc est ratione loci:in quo est ma
teria situata. Si in incensiua vel tertiana cõtinua plongat
declinatio plus proportionabiliter pp̃ter similem causam:
que dicta est supra scz quia cholera continetur in loco soli
do z denso.vt supra dictũ est.Et ex his tollit contradictio
Auicen.hic.z Gal'.3.de crisi:quia hic Auic.loquitur de tẽ
poribus vniuersalibus.sed.G.ibi loquitur de temporibus
particularibus paroxismi.Sed pradictio Auicẽ.hic z in
fra capitulo de flegmatica tollitur per hunc modũ.s.intelli
gendo q hic loquit de temporibus z vniuersalibus.nã sta
tus febris flegmatice est longior:z ẽt declinatio q̃ alia tem
pora respectu aliaz febrium.quia.s.plus plongat status z
declinatio respectu alioz tempoz q̃ plonget status z de
clinatio respectu alioz tempoz in aliis febribus:z sic intel
ligit hic.Auic.sed infra cap.de flegmatica loquitur abso
lute.s.q augmentuz est longius aliis temporibus in febre
flegmatica:z hoc absolute loquendo.nam augmẽtũ est:qñ
incipit digeri:z terminat:qñ incipit pleri digestio:nũc ãt
hec mã pp̃ter viscositatẽ difficillime digerit quãdo icipit
digeri.i.difficillime pcedit sup eaz digestio.z iõ augmẽtum
est longũ:sed non sic difficillime incipit digeri vel alterarit
z sic pn^m nõ est longuz:nec ẽt sic difficillime complet eius
alteratio vel digestio:postq̃ incipit complete digeri vel al
terari:z sic status nõ est ita longus:z sic intelligit ibi Aui.
Hec sunt scripta Dyni in ppria forma fere.in quibus consi
dera quãtũ laborauit:z quot sunt dicta:que possent impu
gnari:que propter breuitatem omitto.

¶ Post autẽ istos viros Frãciscus de pedemontiuz vel Bar
tholomeus de varignana laborauit in hoc loco:z primo
dicit:q pn^m prolongat in tertiana intelligendo de pn^o vlẽ:
nõ de pn^o:pozismi.nam principium paroxismi tertiane est
valde breue:z cito recedit frigus eius z ascendit calor:sed
pn^m vle est longũ.s.quãtuz ad alterationem mãe:z hoc qz
cholera est inobediens digestioni rõne multe caliditatis z
subtilitatis:z quia iste q̃litates sunt fortes a pn^o.ideo prin
cipiũ tertiane multũ durat postq̃ autẽ incipit obedire ve
lociter recipit correctionez:z hoc declarat rhetorice:quia
aliqui homines sunt qui a pn^o sunt multũ rebelles regi:sed
postq̃ incipiunt obedire:ex toto obediunt.sic ergo in ter
tiana pn^m quãtum ad alterationez mãe plongatur:z sic ẽt
dicit q oz intelligi de pn^o z reliquis tẽporibus quãtum ad
accidẽtia. ¶ Secũdo dicit:q status plongatur in cõclusa:
z primo in hoc ponit cãs Thadei:z reprobat eas.Sunt ãt
ille cause habilitas sanguinis ad putredinez:z obedientia
sanguinis ad naturã:z dilectio nãe circa sanguinem:sed di
cit ipse:aptitudo vel habilitas sanguinis ad putredinẽ est
causa pinuationis feb.z nõ est causa:q status sit longior
esse enim aptum ad putredinẽ cõicat omni tempori.s.prin
cipio augmẽto declinationi z statui. ¶ Dicit etiam q illud
qd dicit de obedientia z dilectio sanguinis ad naturaz [illegible]
guit oppositũ.nam si sanguis diligit a nã z z est obediens
natura oz mouere sanguinẽ motu:quo ab breuiatur tps [illegible]

Franciscus de pedemõtiũ vel Bartholomeus de varignana.

lud:q̄ꝺ eſt nāc magis moleſtū:⁊ hoc eſt tēpus ſtatus. Dicit
ergo ꝙ per ꝯcluſam debemus intelligere febrē; homote//
nam. Iſta.n.ꝓprie dꝫ dici cōcluſa.nam febris cōcluſa eſt
ex vniformitate afflictionis:ſꝫ talis vniformis afflictio ma
xime fit in cōcluſa hōtena.in qua non appēt additio nec di/
minutio.in hac autē ꝓlongaꝭ ſtatus:imo quaſi tota eſt ſta/
tus:q: equalis fit reſolutio ⁊ putrefactio ꝓpter aptitudinē
materie ad putredinē. ¶ Tertio dicit:ꝙ lr̄a illa.⁊ declina/
tio in incenſiua:eſt lr̄a corrupta:⁊ dicit ꝙ fuit vnū vel ꝙ ſta
bat extra.⁊ ſtabat ſup hac lr̄a:q̄ dicit:ſtatus in ꝯcluſa vel in
cēſiua:q: ab Auicē.febris de ſanguine cōcluſa vocaꝭ:⁊ ſic
q̄n̄qꝫ incenſiua. Silr̄ dicit ꝙ lr̄a:que repiꝭ:que dicit ⁊ ſtatꝰ
⁊ declinatio in ꝯtinua eſt corrupta:⁊ eſt vnū alias:⁊ debet
ſtare ex̄ ſup hoc q̄ꝺ dixit:ſtatus ⁊ declinatio in quotidiana
als in ꝯtinua. Et dicꝭ ꝙ exponēdo litterā ſicut iacet rōꝫque
daꝭ a Thadeo:nō eſt bona. Thadeus.n.dixit:ꝙ declina//
tio prolongaꝭ in incenſiua:q: cibi ꝯuertunꝭ in choleram.
Sed ex hoc pōt argui:ꝙ ſtatus vel aliud tēpus prolonge//
tur:in quo caliditas eſt fortis magis ꝯuertens ad chole//
ram:⁊ dicit ꝙ alij dixerunt:ꝙ declinatio ꝓlongatur in incē
ſiua propter debilitatem multam virtutis in ſpiritualibus:
ex qua virtus nō poteſt conualeſcere. Sed dicit ꝙ hoc non
valet:quia lꝫ in declinatione virtus ſit debilior:reſpectu eiꝰ
quod erat in ſanitate:vel reſpcū eius quod erat in pnͦ egri
tudinis:tamen reſpectu egritudinis ipſa eſt fortificata.⁊ iō
dat alium modum ſcꝫ ꝙ debemus intelligere de incenſiua
feb.que paulatim terminatur:ſed ſermo iſte valde longin/
quus eſt a vero:⁊ mente Auicen.raro enim accidit cauſo//
nem paulatim terminari:⁊ plus accidit aliis febribus.⁊ iō
de eis debuit hoc dicere. ¶ Quarto dicit:ꝙ in quotidia//
na prolongaꝭ declinatio nō reſpcū augmenti:imo augmē/
tum eſt longius:vt infra dicet Aui.ſed prolongatur reſpcū
ſtatus ⁊ reſpectu principij:de quibus fecerat mentionem.
Iſte ergo vir ſic ordinat iſtum textum. Principium prolon
gatur in tertiana.ſtatus in cōcluſa vel incenſiua.declinatio
in quotidiana:alſ in cōtinua. ¶ Alij autem quidam mo/
derni doctores fecerūt expoſitiones non dignas memorie.

Gentilis ¶ Nos autē dicimus:ꝙ textus iſte. Auicē.acceptus eſt a
Raſi.16.cōtinentis.2ͦ.capitulo.vbi ſtat in hac forma:pres
temporū febrium diuerſe ſunt.in tertiana prolixuꝫ eſt prin
cipium:in ſinocha ſtatus ꝓlixus:in cauſone declinatio pro
lixa.ſed illa tria tempora prolixa erunt in quartana feb. Et
dicamus ꝙ Aui.loquitur ſolum de tribus temporibus:
nō autem de augmento:q: ꝯſuetudo eſt Auic.frequenter
diuidere augmentum in duas partes:⁊ primam partē con
iungit ꝑncipio:⁊ ſecundam ſtatui:ſicut ſupra fecit quarto
capitulo. Et quecunqꝫ dicuntur de principio ſtatu ⁊ decli/
natione:vera ſunt de temporibus vniuerſalibus:⁊ etiā par
ticularibus:⁊ ſunt vera hec dicta comparando has egritu
dines adinuicē in his temporibus hoc modo. In tertiana
principium paroxiſmi:vel principium vniuerſale eſt longū
comparando eam ad ſinocham homotenā:cuius princi/
pium eſt occultum in cōcluſa ſcꝫ homotena prolongaꝭ ſta/
tus reſpectu dicte tertiane:quia ſtatus tota eſt. Sed dices:
ꝙ poterat dicere in tertiana:ꝙ declinatio eſt longa reſpe/
ctu homotene. Dōm ꝙ veruꝫ eſt:ſed nō placuit ſibi omnē
particularē cōcluſionem ponere:in incenſiua declinatio eſt
longa reſpectu declinationis homotene:⁊ etiam tertiane
continue vel interpollate. Incenſiua eſt cauſon in qua eua/
cuata materia per criſim remanet longiori tēpore flamma
circa ſpūalia q̄ꝫ in aliis cholericis ⁊ q̄ꝫ in ſanguinea homo
tena.vt notum eſt.⁊ hoc eſt ex intenſiori caliditate incenſi/
ue q̄ꝫ ſit caliditas aliarum cholericarum:⁊ q̄ꝫ ſit caliditas
homotene ſanguinee. Sunt ergo tres proportiones:quas
Aui.ſumpſit a textu Raſis. Prima. Principiuꝫ tertiane eſt
prolixum cum comparabitur ad ſinochaꝫ. Secunda. Sta
tus homotene eſt prolixus:cum cōparabitur tertiane. Ter
tia. Declinatio cauſonis eſt ꝓlixa comparata predictis fe/
bribus. ¶ Dicit poſtea ſtatus ⁊ declinatio in quotidiana
idest in flegmatica. Conſiderandum ꝙ tempus notabilis
prolixitatis in flegmatica eſt augmentum vt infra:⁊ cauſa
eſt:q: humor difficile accenſibilis.⁊ ideo ſi ſermones Aui/
cē.hic fuiſſent de augmento diſtincto ab alijs temporibus
dixiſſet:augmentuꝫ ꝓlongatur in flegmatica:ſed ſequendo
Raſim nō loquitur de eo hic:ſed partitur augmentum in
duas partes ſic de eo intelligit:vel placuit ſibi tacere de
eo:tum notiſſimū ſit augmentum quotidiane eſſe longius
reliquis temporibus eiꝰ. ¶ Et placuit ſibi dicere:ꝙ in fle/
gmatica ſtatus ⁊ declinatio ſunt prolixa reſpectu principij
flegmatice phlegma enim cum recipit calorem:diu tenet:⁊
de difficili declinat:immo ſicut a viridi ligno ſemper aliqd
effumat:vt intellexit.G.in ſecundo de di.fe. Si autem vel/
les comparare flegmaticam in hoc ad tertianaꝫ ⁊ ſinochā
homotenam ⁊ cauſonem:poſſes:ſed laborabis in diſtin//
guendo maioritatem abſolutam:⁊ maioritatem proportio
nabilem.ergo melius eſt dicere:ꝙ ſtatꝰ ⁊ declinatio i quot
tidiana ſunt notabiles partes in ea:⁊ maiores principio.
Littera aūt que dicit. Status ⁊ declinatio eſt maior in ꝯtiͦ
oportet ꝙ comparet continuam ad interpollatam:⁊ eſt ve
rum ꝙ proportionabiliter continua habet prolixum ſtatū:
⁊ etiam declinationem reſpectu ſue interpollate.ſi eniꝫ vna
continua cholerica terminatur in.7ͦ.diebus:⁊ interpolla
ta in.12.vel.13.hēbit continua ſtatum ⁊ declinationeꝫ occu
pantes quattuor dies:difficilia.n.accidētia in cōtinua mul
tuꝫ tempus occupant:⁊ flamma maior tardius recedit:ſed
interpollata hēbit ſtatū ⁊ declinationeꝫ occupantes quin/
qꝫ dies vel quattuor:vt in exemplo:ſed quattuor reſpectu
ſeptem eſt maioris proportionis q̄ꝫ quinqꝫ reſpcū.13 iſta ta
men littera nō reperitur cōiter. ¶ Nos auteꝫ iam ſecuti ſu/
mus expoſitionem Dy.⁊ addebamus ſibi:ꝙ principiū ter
tiane dicꝭ ꝓlixum ꝓpter illam effumationem:quā ſibi ap
propriat.G.2ͦ.de di.fe.⁊ multa alia:que nunc nobis vide/
tur puerilia addebamus. Quare viſum eſt nobis modo
iſtum textum ſubtiliari non debere:ſed groſſo modo per//
tranſire:ſicut Raſis voluit. Inuenimus autē in dictis Raſ.
multas cōtradictiones in.16.17.⁊.18. continentis.quando
loquitur de ꝓlixitate ⁊ breuitate temporum febrium:quas
ſoluere diſpoſueramus:ſed propter longitudinem omitto.
¶ Ad cōtraria pꝫ ſolutio ex iam dictis. Ad primā dōm:ꝙ
tertiana comparaꝭ ad homotenam. ¶ Ad ſecundam dicē
dum:ꝙ loquiꝭ de ſinocha homotena. ¶ Ad tertiam dicē/
dum:ꝙ licꝫ ſubito fiat criſis in cauſone.tamen durat calor
poſt criſim. ¶ Ad quartam dōm:ꝙ ſi hic voluiſſet loqui
de omnibus temporibus dixiſſet augmentum prolixum in
quotidiana.ſed voluit loqui de tribꝰ temporibus.primo
de vnoquoqꝫ ſeorſum:poſtea vero de duobus ſimul:⁊ hoc
quia ſibi placuit. ¶ Ad quintam dōm:ꝙ febris longi ſta/
tus eſt motus acuti reſpectu eius:que habet ſtatum breuē
⁊ ideo omnis continua eſt acutior interpollata ſibi compa
rata continua:quia habet ſtatum longum reſpectu princi//
pij eſt acutior q̄ꝫ continua:que proportionabiliter hoc non
habet. ¶ Poſt hec auteꝫ omnia:in que deuenimus:⁊ que
inuenimus ſm̄ vias quas alij inceperunt.videtur nobis ꝙ
volens deuenire ad intellectuꝫ harum ꝓportionum ⁊ ſimi
lium illis dubitare hēat:ꝙ tempus febris ſit magis aptuꝫ
prolongari ſm̄ naturaꝫ cuiuſcunqꝫ humoris reliquis alijs
conditionibus exiſtētibus paribus.ver.gratia. Sint quat
tuor paroxiſmi vnus cholere:alter flegmatis:alter melan/
colie:alter ſanguinis ⁊ omnia alia vt poſſibile eſt ſint paria
ꝙ ergo tempus longius eſt in paroxiſmo cholerice mate//
rie quod in paroxiſmo flegmatice:⁊ ſic de aliis:non enim
eſt dubium:ꝙ omnia tempora paroxiſmi melancolice ſunt
longiora.deinde omnis tempora flegmatice:deinde omnia
tempora paroxiſmi cholerice. Si autem febris ſanguinea

tota est vnius paroxismi.sicut vnus paroxismus quartane vel tertiane:vel quotidiane:etiam eius longitudo est maior longitudine paroxismorum aliarum feb. ¶ Dicamus ergo aliquid ad excitandum posteros.& est:quod nostri auctores satis sunt concordes in dicendo quod in feb.flegmatica tempus augmenti est longius reliquis temporibus flegmatice.nam flegma difficulter venit ad accensum esse calorem immo plures habet super accensiones caloris:& plures quandoq; remissiones propter frigiditatem & viscositatem humoris. ¶ In febre aūt sanguinea nō sunt determinati.nā reperit ex ea homotena:in qua status est longior:& augmastica:in qua augmentū est longius:& peraugmastica:in qua plus plongatur declinatio: sed que istarū plus eueniat ex nā humoris sanguinei nōdū est inuētū:aut certe affirmatū. ¶ In febre aūt colerica:q̄ durat.12.horis in paroxismo nō videt affirmatum:q tempus in paroxismo sit longius ex nā humoris: & forsan q nō est inuentum per experientiam adhuc:sed cōtingit mō vnum tempus:modo aliud inueniri plixius:& ideo Rasis aliquando dixit.14.cōtinentis:q in tertiana prolixius est principium:& tū dixit.18 lib.7°.caplo:q in tertiana status est lōgior:velle autē per rōnem hoc demonstrare non credo esse possibile:quia non inueniuntur medici:quo necessario possit concludi:si tamē aliquid suaderet est:q principium paroxismi tertiane est prolixius ppter causas sepius a nobis & ab alijs dictas. ¶ In feb. autē quartana nō inuenio determinatū certitudinaliter:q̄d temporū notabiliter sit longius: sed quasi habent adinuicem quādā cōuenientiam in longitudine:vt nō ita notabiliter augmentū quartane excedat alia tempora:sicut augmentum flegmatice excedit alia tempora:licet principium in ea videatur breuius q̄ alia tempora vt plurimū. Et forsan hoc voluit Ras.18.continentis primo capitulo vbi dixit:q tempora quartane sunt media & tertiane breuiora & tempora flegmatice sunt longiora. Si enim textus ille non est corruptus.voluit Ras.q tempora tertiane sunt conformia in breuitate:sed tempora quotidiane sunt valde difformia in longitudine:quia habet augmentum valde longum.tempora autem quartane sunt medio modo:& [illegible] considera. ¶ Deinde dixit. (Quamuis.) q: Auicen.nominauit colericam & flegmaticam diuiserat eas in continuam & interpollatam.non autē ita fecerat de febre melancolica.s.quartana.& ideo assignat causam huius:& est q: raro inuenitur quartana continua.& ideo licz sermones dicti verificentur de vtraq;:tamen in primo intellectu intelligitur de quartana interpollata:que plus inuenitur.vt dicet suo capitulo:& quāuis etiam quotidiana diuidatur in continuam & interpollatam:tamen illa que nominatur interpollata vt plurimum non integre eradicat.& ideo phlegmatica interpollata habz vt plurimū quietē non omnino veram.

¶ Et febres apostemose quādo non curantur fm q opz:& ppter hoc cōuertunt ad arefactionē:& ppter in febribus acutis:in quib' opz:vt patientes eas cibent:& nō cibantur ppter intentionē vt perueniat natura super mām:aut opz vt detur in potu aqua frigida:& nō datur i potu ppter intentionē:vt nō fiat cruda:& non succumbat extinctiōe alia. Cū si fuerit alia itentio qua diximus in cibatione: & dādo in potū aquā frigidā: fortior duarū itentionū predicta obtemperatur super eas ambas:& dimittatur obseruatio illarum duarum.

¶ Hic ponit quēdam aliarum casū. Considerandum q existente [illegible] cum apostemate cōcurrūt quādoq; in-

mēte medici contrarie intētiones:quarū vna est intentio cibandi:q: apparet virtus debilis & corpus est de resolubilibus:alia est intētio infrigidādi & extinguendi potu frigide aque & epithimatibus frigidis: q: apparet fortis inflammatio colliquatiua ex opposito in eadem febre:& in eodez infirmo consurgunt intentiones opposite dicte:& vna est intentio non cibandi:ex hoc q morbum opinamur breuem & de materia multa:vt virtus vacet digestioni materie.alia intentio est nō infrigidandi:vt nō incrudetur materia:unde dicitus ergo stat in hoc ambiguo:& si fm veritatez nō preualet intentio cibandi & extinguēdi & omittit eas sic infirmus consumptione marasmatur:vel ethicus fit premittant igitur. Tacuit autez Aui.reliquum nocumētum qd sequi potest preualentibus oppositis intētionibus:& omissis eis naz erat notum:q: sequitur plongatio morbi incrudata:& multiplicata materia:vel sequitur cita mors. In his igitur ambiguis iudicijs preualent medici scientifici: & exercitati & bone extimationis alios medicos nō tales & iō bene dixit Gal.8.ter.circa finē. Exercitatū & nā prudētē oz eē medicū.

¶ De significationib' accītiū febriū. Cap.v.

Cias q acceptio significationuz febrium est ex regimine antecedente: & quō fuit. Et ex dispositionibus antecedentibus:& presentibus:& ex regionibus:& temporibus:& ex etate:& complexione:& ex pulsu:& vrina:& vomitu:& egestione:& fluxu sanguinis narium: & ex dispositione febris in rigore:& sudore:& qualitate caliditatis:& ex paroxismis:& ex dispositione appetitus:& sitis: & ex dispositione anhelitus: & ex cōiunctis sicut dolore capitis:& vigilijs:& alienatione:& inquietudine:& alijs.

¶ Hoc est caplm de capitulis gnālibus signorum febrium: in quo ponunt significata accidētium febriū. Unde rubrica dicit de significationibus accidentium febrium.i.de eis que significantur in feb.per accidentia febrium.cum ergo ex capitulis precedentibus tu cognouisti hanc febrem esse putridā:& de summa colericaz verbi grā.tu aggrega oia accidētia:que in ea sunt:& vide quid ipsa significent:videbis enim q oium accidentium in febribus non est idem significatū:quedam.n.significant febris malignitatē vel contrarium:quedā digestionez vel cōtrarium:quedam naturā siue spēm:siue genus:& sic de alijs:& tūc per scientiaz istius capituli cōplebit scientia siue cognitio vere alias nāe & ois dispositio febrium putridaz. Primo ergo Auic.enumerat omnia hec accītia.2° ostēdit illoruz significationes.ibi.2°. (Febribus enim.) ¶ Cōsiderandū circa primaz partem q accidens sumit large pro omni eo:qd in febre potest significare:siue sequaf febrē:siue non:sicut etiā etas:& regio potest dici accidens:& q: Aui.dixerat in rubrica de significationibus accidentiuz febriumi:& ideo prosecutus est in enumerando sub forma hac. Acceptio significationum febriū idest accipimus significationes in febrib' ex regimine &c. sumitur ergo accidens pro quocunq; signo:vel significatione. ¶ Considerandum etiā q omnia ista accidentia:siue signa:a quibus accipimus significationez aliquam possunt reduci ad ordinem:q: vel sunt res extrinsece:vel intrinsece: siue ab intrinseco procedentes:si extrinsece:sic est regimen preteritū gnāle:& quomodo fuit in speciali:& regio:& tempus:si intrinsece:sic sunt vel res naturales & annexe:vt complexio:etas:vel preter naturam:& sic sunt qualitates nature:exercitia mutata & mutate actiones. ¶ Considerandū q dicit:ex dispositionibus antecedētibus:&pōz:& duplicia accidentia

Accidēs pro oi qd pōt significare in fe bre.

ligi.primo .i.ex egritudinib⁹: quas habuit in preterito: vel quas est consuetus habere: q: ex hoc significamus aliquas de presenti fe. ⁊ presentibus: id est quas presentes eo febricitante h3.i3 non sit febrilos: sed aliud: verbi gratia: q: habz multas pustulas: quas habebat etiã ante febrẽ. Secundo mõ potest exponi. ex dispositionib⁹ antecedentibus .i. ex rebus nõ naturalib⁹ ⁊ naturalib⁹: que cũ hoc q antecedũt sũt etia3 presentia cu3 feb. vt regio: etas ⁊c. ⁊ tunc hic sermo ⁊ regio est declaratiuus eius: qd dixit auc. ❡ Considerãdũ q: dixit ex coniunctis q dolor capitis: vigilie ⁊ alia vt profunditas somni vocãtur ɔiuncta: q: sunt accidentia coniuncta quandoq: non tamen necessario sequentia. ❡ Sed tu dices. nec etiã sanguis narium est necessario sequens. ❡ Dicendũ q omnis predicta accñtia sunt magis sequela feb. putridaꝝ q̃3 ista. ista .n.s. mutatio pulsus vrine: ⁊ egestiones ⁊c. sunt magis sequela q̃3 dolor capitis ⁊ alienatio: ⁊ tũc sumemus simul quod dicit vomitu: ⁊ egestione ⁊c. id est aliqua euacuatio: ⁊ nõ sumemus fluxum sanguinis solum.

❡ Febribus enim adsunt accidentia: ex quibus significantur dispositiones eaꝝ: de quib⁹ sunt accñtia significãtia magnitudinẽ earũ/ ⁊ ipsaꝝ paruitatem: sicut qualitas caliditatis: ⁊ quãtitas ipsius. Et de ea est: que est mordicatiua vehementer: ex quo prius inuadit vsq3 ad finem suum. Et de ea est: que mordicat in primis: deinde minuitur propter resolutionem materiei ⁊ lenitur. Et de eis sunt que mordicant. Et de eis sunt: quarum caliditas est humida. Et de eis: quarum caliditas est sicca.

❡ Hic prosequitur ⁊ ostẽdit signa: que ex his accidentibus accepta sunt: ⁊ sunt octo. Primum est febris magnitudo ⁊ paruitas. Secundum est genus febris an sit phlegmatica: vel cholerica. Tertiũ est febris malicia. Quartum est maẽ digestio: vel oppositu3. Quintũ crisis eius. Sextum salus ⁊ mors. Septimum: modus materie. s. an subtilis: vel grossa. Octauum hore fe. ⁊ sm̃ hoc sunt partes octo: sed in fine cap. ponit alia3 partẽ vt apparebit. ❡ Cõsiderandu3 circa primam ptem: q magnitudo feb. est sua intensio. s. sui caloris augmentu3 qualitatiuũ: vel etia3 q̃titatiuũ: ⁊ quia hoc comprehendit tactu: ideo distinxit modos caloris fe. que sunt qualitas .i. acuitas: ⁊ incẽsio: ⁊ modus in hoc: ⁊ quãtitas idest calor in multa humiditate. cuius signum est multa euaporatio: vel pauca: ⁊ hoc voluit cum dixit quarum caliditas est humida ⁊c. modi autẽ acuti caloris sunt: quia toto tẽpore apparet mordens: vt in febribus icẽsiuis: vt in causone: vel pmo mordet: postea lenitur: sicut in tertianis leuib⁹: vel primo apparet leuis: postea mordet: vt in phlegmaticis febrib⁹. ideo dixit de eis sunt: q̃ mordicãt. s. post primã man⁹ imissionẽ: ⁊ de causa harum diuersitatu3 plix dixmus in primo de di. fe. febris ergo ꝓprie est magna: que habet acutam caliditatem semper perseuerantem: aut multam etiam perseuerantem.

❡ Et sunt accidentia: que significant genus earum: sicut accidentia ꝓpria cum tertiana: sicut principiu3 paroxismi cum punctione: ⁊ horripillatione: ⁊ mordicatione caliditatis in eo.

❡ Hec est pars secunda: in qua ostendit scõm significatu3 accidentium febrium: quod est genus febris: ⁊ ponit exẽplũ de hoc: quod est notum.

❡ Et accidentia significantia malitiam earum sunt: sicut inquietudo: ⁊ alienatio: ⁊ vigilie.

❡ Hec est pars tertia: in qua ponit tertium significatum accidentium fe. qd significatum est febris malignitas: ⁊ per oppositum istius eius incolumitas: ⁊ patet: ⁊ intellige de his accidentibus non creticis.

❡ Et accñtia sigñantia digõnẽ aut indigõnem sũt sicut illud: qd dicem⁹ de dispõnib⁹ vrine.

❡ Hec est quarta pars: in qua ponit quartum significatum scz digestionẽ ⁊ eius oppositum: ⁊ patet.

❡ Et accñtia q̃ significãt crisim: q̃ dicemus.

❡ Hec est quinta pars: in qua abbreuiat significatu3 quintũ quod est crisis expectans ponere scientiam prolixam fen. 2ᵃ huius quarti canõ.

❡ Et accidẽtia significãtia sospitatẽ: ⁊ cõtrariũ eius: et dicemus omnia illa.

❡ Hec est sexta pars: in qua ponit sextũ significatũ: qd est salus vel mors: ⁊ accñtia: que hoc significãt dicet fen. 2ᵃ huius.

❡ Et forme isunt indicia plurima: sicut ille cuius conuertitur color ad plumbeitatẽ ex albedine: et viriditate significat frigiditatẽ humoꝝ et paucitatẽ caloris inatũ: aut excitationẽ: et inflãmationẽ: sicut accidit ei: cuius cũ est sacietas nauseatiua: et sicut velocitas de tumitionis faciei: et tornatilitas ei⁹: et tenuitas nasi: et significant aut vehemẽtiã caliditatis: aut subtilitatem humoris: et velocitatẽ resolutionis eoru3 pp amplitudinẽ poroꝝ: et motus in seipsis. et exitus eoꝝ a cõsuetudine. aut casus eoꝝ hñt significationes/ ⁊ res de illis/ quas dicemus.

❡ Et forme. idest habitudini ⁊ colori faciei. Hec est septima pars: in qua ponit significatum septimum scilicet grossitiẽ vel subtilitatem humoꝝ: sed cogitur cum hoc ponere alia significata. nam si febrientis color est plumbeus factus ex albo ⁊ viridi: ⁊ habitudo faciei est cacetica: significat frigiditatem humoꝝ: q: hũores crudos flegmaticos ⁊ multos ⁊ melãcolicos grossos viscosos: vnde tales sunt colores: ⁊ tal' faciei habitudo: si aũt facies sit tornatilis significat ⁊c. De hac facie: ⁊ cãis eius plixe notauimus sup pmo ꝓnosticoꝝ. ❡ Cõsiderandũ q excitatio: vt .d. diximus apud Aui. ⁊ Ras. 13. ɔtinen. est qdam modus cacesie apparens circa faciẽ. q̃lis appet frequẽter patiẽtibus idigestione3: ex multa comestiõe: ⁊ dicit inflo. Lfa q̃ pñt dupl'r exponi pmo: q ponit duo significãtia grossos hũores vnu3 est color plumbeus: aliud est excitatio ⁊ inflo: ⁊ dicat cuius color ɔuertitur ad plumbeitatẽ: aut excitationẽ: ⁊ inflationẽ sicut ⁊c. significat frigiditatẽ ⁊c. scdo modo: q ex colore plũbeo significet: aut frigiditatẽ hũorũ ⁊c. aut cacesia3: q̃lem h3 hñs effimerã ex nauseatiua sacietate. prima expositio est melior. ❡ Cõsiderandum: q: dicit mot⁹ ipsoꝝ in seipsis potest exponi dupl'r. Primo q velox resolõ fit pp amplitudinem poroꝝ: ⁊ pp motũ in seipsis. s. pp hũorum subtilitatẽ: vnde in seipsis sunt parati resolõni. Secũdo extenuatio fit velox in febribus ꝓpter motu3 in seipsis .i. q: febrientes mouent idest ingetant se vigilãt vel sumpserũt pharmacũ solutiuũ: vel habuerũt hunc motũ .i. fluxũ spontaneũ. ❡ Considerãdum q dicit ⁊ exitus eis homo a ɔsuetudine vt qui cõsueuit exercitari paꝝ comedere: vel ecõtra: casus eoꝝ idest cõsuetudinũ. vt etia3. simile scribitur cap. de emitriteo: ⁊ cadit ɔsuetudo: quãdo vna dimittit: ⁊ alia capitur: vt ɔsuet⁹ ieiunare modo multum repletur. sicut accidit religiosis factis eṗlis: significant significatiões .i. dispositiões in humorib⁹: vt apparet in cap. de emitriteo: ⁊ res alie ⁊c. vt aer tẽpus: eras sexus ⁊ similia: ex quib⁹ iudicam⁹ de nã hũoꝝ facientiũ febrem. Dicemus in fine capli: ⁊ in capitulo de emitriteo.

❡ Et

C Et accītiū febriū qdā sūt: quoꝝ hora est hora stat9 sicut alienatio & cōmixtio mētis pp inflationē capitis. Et de illis sunt: quoꝝ hora est pricipiū: sicut horripilatio & frigus: & sicut pfūditas somni: q̄ ꝯsequitur plurimū principioꝝ febriū pp debilitatē cerebri: & declinatio caliditatis ad interiora corporis: vbi est mā: & multitudo vapoꝝ eleuatoꝝ ab eo p cōmixtionē incipiētē in corpore vsqꝫquo resoluūt eos iflāmatio: & adiuuat illud frigus cerebri in seipso: & frigus humoris: qui vult putrefieri: & calefit.

C Hec est octaua pars: in q̄ ponit octauū significatū. s. tēpus & vult qꝫ quedā accītia plus eueniūt in statu: & est notum. C Considerādum qꝫ pfunditas somni sequit' plurimū pn-cipioꝝ. i. plurima pn. s. pn9 febriū interpollataꝝ ꝓpric: & pn9 exacerbationum: & cā eius est cerebri debilitas: & huic debilitati assignat q̄tuor cās: q̄ cūe debilitant debilitate: q̄ fit somnus: & ideo dn̄r etiā cause somni: & sup. vna cā debilitatis somnolētie est declinatio caliditatis. 2° est vaporum multitudo propter cōmixtionē. s. calidi putredinalis cum mā: vel pp cōmotionē. s. mā a calore. 3° cā est frigus: qꝛ cerebrum cum sit fridū ꝫ retracto calore infridat' magis. & iō si homo in nā sua est frigidi cerebri: magis accidit profunditas somni. 4° cā est frigiditas mā: & ideo ꝓpṙie fit hoc in mā flatica. si ergo in colericis febribus q̄nqꝫ eueniat. s. pfunditas somni: erit solum ꝓpter reuocationē caloris intus.

C Et res ex qb9 sciūtur dispō febris: & ex q̄ spē sit: C Et dispō febris in acuitate sua: & sua leuitate. & antiq9 febris in hoc: qꝫ ipsa accit a cāis pmitiuis: & febris in adherētia: & in ꝯditionē pdictā. C Et dispō febris i acuitate sua: & eradicatiōe. C Et dispō febris i dimissiōe sua cū rigore: & frigore: & orripilatiōe: & qđ ē ex eo. C Et dispō febris i dimissiōe sua cū sudore plimo: aut pau-co. C Aut dispō pterita regis: & etas: & forma: & tempus: & ars: & dispositio pulsus: & vrine.

C Quia Aui. breuiter pertrāsiuerat de accītibus significā-tibus gen9 & summam fe. Et iō hic in gn̄ali fmone perfecti9 ponit spēm fe. & ponit res: ex qbus sciuntur ex qua spē sit febris: & dicit: qꝫ res ex quibus hoc scit': sunt dispō fe. in acuitate sui caloris: qꝛ significāt materiā magis colericā. Et in hoc qꝫ accidit a causis pmitiuis: qꝛ si significat qꝫ nō est putrida: & antiquitas: qꝛ significat qꝫ est putrida: possunt .n. ꝯditiones pdictas pmo capitulo de effimera: pmitiue mouere causas antecedentes. C Et dispō febris in adherentia. Pōt dupl'r intelligi. pmo qꝫ febris adherens nō separat: & sciemus tūc qꝫ est ꝯtinua: vel aliq̄n eradicat & sciemus: qꝫ est interpollatoria tūc est ꝯtinua pportionalis. Et ex repescit: & tūc est ꝯtinue vniformis adherentia spēs febris ornā febres interpollate sunt de alijs humoribus necfebris interpollate ꝯtinue pportionales. Scđo mō pōt exponi dispō in adherētia. i. cū aduenerit & adheret corporis declarauit dispō fe. in acuitate. i. ex acuitione frigore &c. qꝛ significat interpollationē cū rigore & frigore sm diuersitatē horū. s. frigoris & rigoris ꝯsequenti: aut eius cōtrario: qꝛ sine typo aliquo significat ꝯtinua: & tunc aut est pportionabilis qđ diximus: & qđ est ex eo. s. rigore & horripilatione autem qđ ex hoc est. est pulsus pfundatio & reliq̄ dispōnes scire ex quarto cap. huius fen.

C Et dispō febris. hoc dein declarat illud qđ dixit de eradicatione pcedendo sm expōnē scđam cum sudore plurimo significat febrē humoralē: aut pauci. s. rorido nō humorosore significat: qꝫ nō est humoralis: & sm hāc expōnē scđm remanet declaratū illud qđ dixit: & tepore. i. dispōne tepo-ris. i. q̄ tepescit l sudore: signat' mā subtilior: & attestat' plus colerice febri: vel tepore. s. iuuationis: an fit de 3° in 3m. an fit de die in diē: vel de q̄rto in q̄rtū: ex his. n. iuuamur in cognitiōe spēꝝ fe. vt notū est: nec Aui. āpli9 curauit h declarare. C Aut dispō pterita. i. & res ex qbus scit' spēs feb. sunt dispō &c. si. n. regimē eius fuit in cibis colericis: & multo labor &c. & etas est iuuē9: & for9. i. habitudo macra colerica & tēpus etas: & ars fabrilis: & pulsus dispō est cū multa velocitate & freq̄ntia: & vrina multum tincta signat' febris de mā colerica. C Cum igit' ꝯsiderās Aui. in hoc cap°. dedit tibi viā ad faciendū habitū ad pfectā noticiā febrium putridaꝝ: & est vt colligas oīa accītia: & res ex quibus potes aliquid iudicare & cognoscere: & oibus illis collectis. pmo scias: si hec feb. est magna: vel parua. 2°. de quo gn̄e: vl spē sit. 3°. an sit maligna vel icolumis. 4°. an mā sit digesta: vel nō. 5°. scias eius crisim. 6°. salutem vel mortē. 7°. motum māe. 8°. tēpus febris. C Et oīa ista preter qntuꝫ & sextum particulr docent' in seq̄ntibus capl'is hui9 fen. quintū aūt & sextū docent' in fen scđa hui9. Cū ergo sciueritis oīa hec: eris pfecte sciēs febres humorales putridas: & hoc est &c.

C Sermo de rigore: & frigore: & horripilatione: & fractione. Cap. vj.

Orripilatio est dispō: in q̄ inuenit corpus diuersitatē in frigore: & pūctiōe in cute: & lacertis: & añcedit eā pigritia: & fractio: & quasi fractio est maneries eius.

C Cū posuit significatiōes accītiū. hic determinat de accītib9 qbusdā: q̄ multū inueniunt' in febribus: de qb9 in locis alijs nō dederat pfectā sciam. l3 in gn̄a: i locut9 sit de illis p mo can. fen. 2a ca°. de causis motuū nō ṅālium: & aliqd in ca. de putredine. hec aūt accītia sunt horripilatio frigus &c. Primo ergo notificat vtrūqꝫ hoꝝ. 2° ponit eoꝝ causas & signata. 3°. addit cañ. ibi. 2a (Et de causis.) ibi. 3a (Et commotio anime.) Prima in q̄tuor: sicut q̄tuor sunt hec accidentia. pmo dicit: qꝫ horripilatio est dispō &c. C Cōsiderādum qꝫ hec notificatio horripilationis pōt eē vna: & pōt eē duplex. vna vt simul ad eā pertineat diuersitas in frigore & etiā punctiōe. Dz diuersitas in frigore dupliciter. primo diuersitas a nāli dispōne: qꝛ illud quo homo iudicat se eē diuersum a sua sanitate est quoddam frigus superficiale. 2°. diuersitas in frigore: qꝛ nō paruū frigus: & non equale sup membra. sed q̄si qđdā frigus delatum ac si portaret' & curreret sup membra circa cutim: & hoc est sm motū vaporis: cū hoc etiā ad horripilationē ptinet pūctio: & vt frigus seq̄t' pūctionē: & sm hāc diffinitionem horripilatio fit proprie a mā colida pungitiua: & est conforme dictis Aui. supra ca°. de putredine: & cū dixit qꝫ fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt pportionet' ad horripilationeꝫ & libro p̄ fen 2a. ca°. de causis motuum nālium cuꝫ dixit qꝫ horripilatio est quando mā nocet punctione. Questio. I.

Sed dubitatur qꝛ sm hāc diffōnē non distinguit' horripilatio a rigore tertiane. C Dōm qꝫ rigor tertiane: in quo etiā est sensatio frigoris & pūctiōis differt ab horripilatiōe dicta p̄: qꝛ in horripilatiōe ista sunt remissiora. vnde nō est vehemens punctio: & pasis nō vehemens fuga caloris intus: & sic non est vehemēs frigus. Scđo qꝛ in horripilatione non est motus concussionis: sicut in vō rigore: & hoc qꝛ mā non ... ter mouet' sup sensibilia mēbra: & hec oīa ... dicit horripilatio fit ex causis paucioribus ...

Tertio q2 iste sensationes in horripilatione sunt circa cutim ⁊ loca ꝓpinqua illi.s.in partibus lacertoꝝ versus cutim:⁊ in rigore sunt ꝓfundius:⁊ hoc innuebat Aui.cū dixit in cute ⁊ lacertis.s.quātū ad partes cuti ꝓpinq̄s:⁊ ideo Gal.in libro de rigore ⁊ tremore penultimo cap̄ dixit. Si superficies eius mouet̄ motu inordinato:⁊ interciccatur in hn° paroxismi ꝑter hoc:qḋ totū corpus moueat̄ simul vocat̄ horripilatio,⁊ horror:⁊ est accñs qḋ accidit soli cuti sn.⁊ i partibus ꝓpinquis:⁊ h3 se ad cutim.sicut rigor ad totum corpus:⁊ fm hoc Arist.7ᵃpar.problematū 9° problemate vocabat horripilationē passionez superficialē:dixit aūt Gal. ꝙ in horripilatione hirsuta fit cutis:⁊ hoc q2 pili erigūtur: vt Ar.problematū.8.21.problemate.⁊.14.⁊ cā huius melior est q2 fugiente calido ⁊ infrigidata cuti ⁊ carne fit ꝯdēsatio:⁊ sic cōdensata ⁊ ꝯ̄cta carne pili erigūtur:sicut si quis in terrā figat clauū:⁊ aggreget circa illū terraz:stat magis erectus. ℭ Cōsiderandū ēt qḋ hoc accñs fit in rigore:⁊ qa talis piloꝝ erectio fit ꝓpter dictā cām:⁊ ideo apparet i cuti istoꝝ dispō:qualis est in depilatis pilis:ꝯ̄cta enim ⁊ aggregata carne vel cuti ad radicez piloꝝ apparet in vno loco altior:⁊ in alijs locis densior. Questio. II.

Secūdo dubitatur

vtrū horripilatio differat ab horrore: qui est accidens emitritei. ℭ Dicendum ꝙ horror potest intelligi sub horripilatiōe per hoc ꝙ horripilatio est sensatio remissi frigoris:⁊ remisse pūctionis:⁊ sic ēt potest dici horror:tñ horror nō est necio passio superficialis:imo est ꝓfunda:q2 fit in tertiana iterpollata ꝯiūcta ꝯtinue flaticce:vt 2° de diffe.febriūm:iā ergo illa cholica ēt ꝓfundius pūgit:sed nō sic fortiter:sicut si esset pura nō ꝯiūcta ei flegmatica febre. vt ifra cap̄ de emitriteo. Iā ergo apparet ꝙ hec diffinitio pōt esse vna. ℭ Secūdo hec diffinitio pōt esse due.nā horripilatio est minor dispositio q̄ rigor:⁊ mior dispositio q̄ frigus purū.s.validū:sicut ergo est aliqua horripilatio:que non est aliud q̄ paruus rigor:sic est aliqua horripilatio:que nō est aliud quā paruū frigus:⁊ ideo sic fiet vna diffinitio. Horripilatio est dispositio,in qua corpus inuenit diuersitatem in frigore in cute ⁊ lacertis.frigus aūt purū est,in quo homo inuenit frigus etiā in profundo corporis: ⁊ est frigus validum:sicut in quartana ⁊ phlegmatica quibusdā. Alia diffinitio est ista:horripilatio est dispositio:in qua corpus inuenit pūctionem in cute ⁊ lacerti. Rigor aūt est,in quo homo inuenit punctionē profundius,⁊ maiorem punctionē. ℭ Considerandū secūdo ꝙ horripilationē antecedit pigritia:q2 nocumēto facto in lacertis hō piger fit:⁊ fractio id ē lassitudo,que imediate antecedit. Et per hoc Aui.innuit ꝙ horripilatio est debilior dispositio q̄ frigus ⁊ rigor:⁊ nā materie que paucitate ⁊ debilitate faciunt pigritiā:⁊ aliquā ⁊ lassitudinem addite faciunt horripilationem:⁊ plus addite faciunt rigorem ⁊ frigus, vt declarauimus ex intentione Gal.5° de acci.⁊ morbo. Questio. III.

Dubitatur

vtrum in horripilatione fit malus motus. ℭ Dicendum ꝙ non est in ea malus motus cōcussiuus:sed quidā malus motus circa cutis partes ex malo motu expulsiuo:⁊ vnde etiaz in prurītu Gal. imaginatur maluz motum 5° de acci.⁊ morbo. ℭ Et quasi fractio. Considerādum ꝙ has dispositiones est difficile ꝑ signa exprimere:fractio enim idez est qḋ lassitudo:quomodo ergo lassitudo est maneries horripilationis:⁊ dicitur a quibusdam ꝙ est eius manerics,q2 est quasi genus ad oia statvñ in frigore,⁊ rigore,⁊ horripilatione est lassitudo. Alij dicūt ꝙ est manerics eius:q2 fit ab eadez causa:a qua it horripilatio. Alij dicūt ꝙ est manerics eius q2 est dispositio ante horripilationē:⁊ ideo di.q.manerics eius. Nos autez opz imaginari lassitudinez:ad quaz sequitur febris. que non est lassitudo ab exercitio:sed a se veniens:⁊ illa est cui incipit misceri aliquis modus occulte punctionis, vel occulti frigoris:⁊ tuz debet sequi tertiana, vel quartana, vel phlegmatica:⁊ cū gradatim ascendit:prius fit horripilatio que est debile frigus, vel que est debilis punctio:⁊ ergo fractio ista nō est aliud q̄ quedam occulta horripilatio coniūcta lassitudini,siue lassitudo cōiuncta occulte horripilationi:⁊ iō dixit quasi fractio.i.non pura fractio, vel quasi manerics.i.quasi modus eius:q2 non vere modus inquantuz lassitudo non est vere modus horripilationis.

ℭ Frigus autez est vt sentiat in membris suis ⁊ dorsis lacertorum suorum frigus purum.

ℭ Cōsiderandū ꝙ ex tribus notificat frigus. Primo q2 homo sentit frigus i mēbris suis.s.in manib° pedibus ⁊ alijs extremitatibus:⁊ in hoc differt ab horripilatione:q2 nō sic sentitur in ea frigus in extremis, vt homo querat illa calefieri:sed solum circa cutim:⁊ quasi extrinsece sentit̄ frigus vel dicit. In mēbris suis.i.in toto corpore sentit frigus. Secundo q2 hō sentit frigus in dorsis lacertorum.i.in grossis partibus lacertoꝝ.s.in locis carnosis:illud enim vocatur dorsum:⁊ ideo multo magis sentiunt in alijs partibus:⁊ ꝑ hoc ēt differt ab horripilatione:vt p3 tertio per hoc qḋ dicit:purum. Dicit̄ autē frigus purum quadrupliciter. Primo q2 nō permixtū calori:⁊ per hoc differt a frigore rigoris:qualis est tertianarij:q2 ibi sentitur calidū itus:⁊ vt Gal. in libro de rigore ⁊ tremore ⁊c̄. 2° dicit̄ purū.i.non permixtum punctioni:⁊ in hoc differt ab horripilatione ⁊ rigore. 3° dicitur purū q2 non est in eo concussio.sicut est in rigore. 4° dicitur purum q2 valde intensuz:⁊ in hoc etiā differt ab horripilatione ⁊ rigore proprie dicto qualis est in tertiana. Frigus est purū quadrupliciter. ℭ Dubitatur sub quo de istis cōprehenditur circūinfrigidatio.que est extremorum frigus:qualis fit in flegmatica:⁊ de qua loquitur Gal.in secundo de diffe.febriū:⁊ Auic.infra capitulo de flegmatica. Circūinfrigidatio quid intelligatur. ℭ Dicēdum,ꝙ circūinfrigidatio est frigus:l3 non sit omnino intensuz:⁊ ideo cōprehēditur sub frigore quantum ad hoc quod dixit sentiat in mēbris suis frigus purum.i.non permixtum calori,nec punctioni,nec concussioni. Uel dicemus,ꝙ comprehendit̄ sub prima diffinitione horripilationis de duabus:quas ponit fm expositionem secundam supradictam.

ℭ Rigor ꝟo est vt non possit cōtinere membra sua ex cōmotione ⁊ tremore eueniente in eis: ⁊ motibus inuoluntarijs:⁊ fortasse est frigus forte. ℭ Et non fit rigor fortis:sicut in febribus flegmaticis ⁊ quartana.

ℭ Hic ꝑ ostendit quid est rigor. ℭ Considerandū ꝙ rigor q hic notificatur:nō est aliud q̄ motus cōcussiuus ex delatione materie supra mēbra sensibilia cātus:⁊ hoc est nō posse ꝯtinere mēbra ꝓpter tremorē ⁊ cōmotionem:qui sunt motus inuolūtarij:q2 volūtate nō corrigibiles:⁊ q2 talis concussiuus motus pōt fieri delata mā calida pūgitiua:vt i tertiana ⁊ mā frigida, vt in quadā flegmatica ⁊ quadā quartana:⁊ ideo rigor qui hic diffinitur,fit in mā calida, vel a frigida. Iam ergo apparet ꝙ apud Aui.est motus concussiuus rigor:frigus est ipsa frigiditas pure sensata in mēbris horripilatio est dispositioni qua ⁊c̄.⁊ eius manerics est fractio. ℭ Et fortasse. Hic secūdo extēdit nomen rigoris:q2 aliquādo sumitur pro forti frigore:quāuis non fit ibi ꝯcussio:q̄ sumitur a Gal.secūdo de diffe.fe.ca.de quartana, vel forsan Aui.vult per hoc,ꝙ licet in rigore fit cōcussio ⁊ frigus:tñ rigor principalius d3 dici forte frigus q̄ cōcussio ꝑ hoc ꝙ motus ꝯcussiuus cātur siue sequitur frigiditatez illā:⁊ vt prolixe declarat Gal.in libro de rigore ⁊c̄.⁊ nos prolixe deduximus quinto de acci.⁊ morbo:⁊ ideo Gal.ibi dixit. Rigor est frigiditas fortis corpori subito adueniens ⁊ necnon trahens ipsum a dispositione naturali ad innaturalem. ℭ Et non fit. Hic tertio ostēdit quibus non fit:vel qbus fit

rigor fortiare potest dupliciter exponi ꝑ in febribus talib⁹ sicut est phlegmatica ⁊ quartana: nõ fit rigor fortis. i. nõ fit iste fortis motus concussiuus: ratio est q2 nisi materie fortiter ferantur super sensibilia mẽbra non causant motũ hũc: sed materie frigide non possunt portari fortiter earũ grossiciem: nec põt venire ad tantam subtilitatem: ad quantã venit cholera: vt 5⁰ de acci. ⁊ morbo in translatione greca: ⁊ tunc sermo Aui. est idem qð sermo Gal. ibidẽ cũ dicit talis tremor. i. talis rigor q est motus cõcussiuus non gñatur ex frigidis humoribus: q2 ꝓp suã nimiã grossitiem: nec velociter nec fortiter mouent. Scðo exponitur q nõ fit ita fortis rigor in aliqua fe. sicut in phlegmatica fit ⁊ q̃rtana: ⁊ sic per rigorẽ intendit frigus forte: in nulla enim febre sentitur ita fortis frigiditas, sicut in febre phlegmatica, ⁊ melancholica: q2 iste mãe sunt per se frigide, vel possemus dicere q loquitur de rigore q est motus cõcussiuus: q est fortior i phlegmatica, ⁊ quartana duratione: q2 pluri tempore durat: vt posterius dicetur. ¶ Cõsiderandũ circa dicta q hec vocabula horripilatio ⁊ rigor frigus ⁊c. ab auctoribus valde varie assumuntur: aliq̃ enim horripilatio sumitur proprie vt hic ab Aui. aliquando ẽt sumitur pro rigore vt supra capitulo de putredine cum dixit q ex mordicatione fit horripilatio, accipit horripilationem vt etiam significat rigorem quod apparet, q2 prius rigorem posuerat: ⁊ Rasis in diuisionibus cap̃ de tertiana. Aliquando sumitur horripilatio pro frigore: vt Rasis in diuisionibus capitulo de fe. phlegmatica. Frigus aliquãdo sumitur proprie, vt contra distinguitur horripilationi ⁊ rigori, vt hic ab Auicẽ. Aliquando sumitur pro rigore, qui est motus concussiuus: vt a Gal. in libro de rigore, ⁊ tremore ⁊c. cũ dicit. rigor est fortis frigiditas. Aliquãdo sumitur pro horripilatione: vt secundo de diff. feb. cum dicit friguit ⁊ horruit: rursus rigor etiam sumitur proprie pro cõcussiuo motu: vt hic ab Aui. aliquando sumitur pro omni typo siue fit horripilatio, siue frigus. siue rigor. vt in affo. Quibus quotidie rigores ⁊c. aliq̃ sumitur pro forti frigore: vt cum dixit: forasse est frigus fortẽ hoc modo sumitur ab Auic. libro ꝑ fen secũda cap̃ de causis motuum nõ naturaliũ, cum dicit q materia sui frigiditate facit rigorẽ ⁊ sui acuitate facit horripilationem: ibi enim sumit rigorẽ pro frigiditate, vt in secũdo de fe. cap̃ de signis quartane: ⁊ horripilationẽ sumit, vt se habet communiter ad horripilationem ⁊ rigorem talem: qualis est in tertiana: ⁊ ideo non oportet illum textum secũde fen. primi can. transponere: vt faciunt ipsum non intelligẽtes: aliquando sumitur pro frigore cum punctione. ⁊ cõcussione. sicut est rigor tertiane quomodo sumitur secũdo de crisi capitulo de signis tertiane. Existẽtibus igitur his vocabulis in tanto abusu medicus debet omissis nominibus veritatem [illegible] ¶ Et de causa vehementie rigoris est vehemẽtia virtutis expulsiue i lacertis: ⁊ propter illud quanto est causa rigoris viscosior: est rigor vehementior. ¶ De ponit [illegible] secundum causas [illegible] dispositionũ primo rigoris ⁊ frigoris [illegible] horripilationis: ibi 2⁰. (horripilatio vero) [illegible] concussionis: vt apparebit intelligi. Dat autẽ si[illegible] rigoris ⁊ frigoris: q2 vtrũq3 dĩ frigus: ⁊ id frigus fit [illegible] distinguitur cõtra rigorem. Laborauit [illegible] in diuidẽdo has partes: sed nos dicimus: q d[illegible] vt ostendit modus eius loquẽdi cum dicit [illegible] habet igitur hec pars tot partes: quot cañ. di[illegible] in quibus vult complere sciẽtiã causarũ rigo[illegible] Ultimo vero ponit cañ. in quo docet significa[illegible] horripilationes: ibi. 2⁰. (Et q̃q3 significat ri[illegible] Sunt ergo cañ. principales q̃bus inuestigantur cause rigoris ⁊ frigoris q̃nq3 vel. 6. ⁊ alij sunt annexi quatuor vel quinq3. ¶ Primus cañ. est q vehementia virtutis expulsiue in lacertis est causa vehementie rigoris: ⁊ est hec vna cõmunis causa rigoris ad plures modos: ⁊ ex hoc infertur. q quanto rigoris causa est viscosior: tãto est rigor vehemẽtior. ¶ Considerandum primo, q vehementia virtutis expulsiue. i. conatus vehemens in expellendo est propria causa rigoris: qui est concussiuus motus: quia ex tali conatu ⁊ violentia expulsionis fit concussio vt notum est: est etiam causa frigoris inquantum in hoc conatu est motus sensus ⁊ fuga coloris intus: proprie tamen hec causa est causa cõcussiui motus. ¶ Considerandum secundo (in lacertis) dixit hoc q2 he sunt partes sensibiles: in quibus maxime fit iste conatus expulsionis.

Horripilatio frigus ⁊ frigũ [illegible] ab auctoribus abusiue confunditur.

Questio. IIII.

Dubitatur q2 dicit q vehementia virtutis expulsiue. i. fortitudo virtutis: vnde conatur: est causa rigoris vehementis. ¶ Contrariũ ponit Gal. 10. tera. 4. cap̃ vbi dicit. q rigor est propter virtutis imbecillitatem: ⁊ probat hoc q2 virtus existens fortis contemnit, ⁊ sustinet oia: imbecillis vero virtus contristatur quibuslibet. ¶ Dicitur ad hoc primo, q si mã est subtilis: fortis virtus non est cã rigoris: q2 illam expellit insensibiliter: sed virtus debilis est cã rigoris: q2 mouet illam sensibiliter per membra sensibilia sicut loqtur Gal. Si autẽ mã est grossa: fortis virtus est causa rigoris: q2 mouet illam sensibiliter: sed debilis cum non possit illam mouere: non est causa rigoris: ⁊ hoc voluit Aui. hic cũ dixit. quãto causa rigoris est viscosior: tanto rigor est vehemẽtior. ¶ Hec solutio est apparẽs: sed in veritate non est aliquid: q2 sicut datur virtus fortis insensibiliter resoluens materias subtiles: ita datur virtus fortis insensibiliter resoluens vel paulatim euacuãs grossas. ¶ Dicitur secũdo q virtus potest esse fortis in profundo: ⁊ talis est causa rigoris, q2 extra pellit materiã: vel est fortis circa cutim: ⁊ loca cuti propinqua: ⁊ talis nõ est causa rigoris: q2 non pellit materiã extra. Ista solutio vt vilis omittatur. ¶ Nos aliter dicimus ⁊ primo, q fortitudo virtutis expulsiue est duplex: vna simpliciter que superfluitates insensibiliter expellit: ⁊ ista contemnit ⁊ sustinet omnia intristantia: ⁊ de hac loquitur Gal. alia est fortitudo: qua fit expulsio sensibiliter: ⁊ isto casu stante. s. q expulsio sensibilis fiat: quanto expulsiua fortior, ⁊ magis conatur tanto rigor fortior: q2 materia vehementius mouetur: ⁊ quanto debilior: tanto tardius mouet: vnde rigor fit debilior: ⁊ sic loquitur hic Auic. Secundo dicamus q in rigore concurrit triplex virtus. s. expulsiua sensitiua vitalis. s. motiua spiritus intus ⁊ extra: quecunq3 fit virtus hec expulsiua: q quãto est fortior: vt. s. velocius feratur humor: tanto rigor vehementior. q2 in hoc fit velocior ⁊ maior sensus: ⁊ fit maior expulsiue conatus: ⁊ expressio: dico autẽ vt velocius feratur: quia si expulsiua esset simpliciter fortior: ⁊ insensibiliter expelleret: non fieret rigor: ⁊ sic loquitur hic Auicen. ⁊ Gal. 10. terapentice. ⁊ 5⁰ de accidenti: cũ dicitur q rigor fit velocitate delationis: hec enim delatio est actus expulsiue: que existente fortiori velocius deportatur humor: sensitiua vero virtus lacertorum quanto est fortior. i. minus passibilis a rebus impinmentibus: vt a mordicatione materierũ: tanto minus vel minor fit rigor: ⁊ magis fit rigor: quanto est impressibilior: ⁊ sic loquitur ibi Gal. Uirtute autem vitali existente forti cum multo ⁊ copioso spiritu non fugiente intus a qualibet mala sensibilitate fit minor rigor: sed ea existente debili ex qualibet causa confugit spiritus intus: ⁊ fit infrigidatio: ⁊ de hac etiam loquitur Gal. Q̃o. V.

Fortitudo virtutis expulsiue ẽ duplex.

In rigore triplex virtus cõcurrit.

Dubitatur a qua causa fiat fortior rigor: an a causa calida, vel frigida. s. a materia calida, vel frigida. ¶ Uidetur q a frigida per Aui. hic. Quanto causa rigoris est viscosior, tanto rigor est fortior, vel vehementior. ¶ Probatur ratione quam [illegible] Aui. Quia quanto vehementior motus expulsiue, tanto rigor fortior.

sed quanto viscosior materia: tanto expulsiue motus vehementior: q2 maior est expulsiue conatus: sȝ mãe viscosiores sunt frigidiores. Idem sentit libro p̄ sen scđa: vbi dicit ꝙ rigor fit a mã frigida, ⁊ horripilatio a mã cal'a. ℭ Amplius. Per Auer. colliget 3°. vbi contra medicos dicit, ꝙ rigor qui fit a frigidis humoribus est fortior ⁊ inducit duas rōnes. pma est, q2 aer frigidus nobis occurrēs est plus cā rigoris q̄ȝ calidus: imo calidus nō facit nos rigere: sed facit horripilationē. Scđa ratio: q2 cā fortis rigoris, siue tremoris est ↄclusio in interioribus: vt dixit Gal'. in lib° de tremore ⁊ rigore: ⁊ hoc q2 tūc mouet̄ natura ad expelleńdū suum ↄtrium: sed frigus magis ē ↄtrium: ⁊ magis ↄcussiuuȝ calidi in interioribus. ergo magis erit cā rigoris. s. concussiui motus q̄ dī tremor. ℭ In ↄtrium est Gal'. 5° de acci. ⁊ morbo. ℭ Solutio cōis est ꝙ rigor pōt dici fortior dupl'r. intēsiue ⁊ extēsiue, siue perduratiue. Intensiue dī ꝙ fortior fit a mã calida q̄ȝ a frigida vt intellexit Gal'. 5° de ac. ⁊ morbo: ⁊ Aui. hic cū dixit sm vnā expōnem, ꝙ in febre phlegmatica ⁊ quartana: nō fit fortis rigor: ⁊ rō huius: rigor ē motus ↄcussiuus factus a vehemētia motus expulsiue: expulsiua mouet̄ nocumēto percepto, ꝙ ergo est cā nocumēti maioris ⁊ magis subito occurrētis: est magis causa vehemētis motus expulsiue: sed mã calida est hȝ. nā vehemens nocumentū ⁊ cā que magis expulsiuā incitat est dolor factus in mēbris sensibilibus. dolor aūt seqtur magis ad solutionez ↄtinuitatis: ⁊ maxime quāto magis subito fit: sed mãe calide actu sunt magis parate soluere ↄtinuitatē q̄ȝ mãe frigide: faciunt ēt illā solutionē ↄtinuitatis magis subito: q2 velocius pñt moueri per mēbra sensibilia q̄ȝ mãe frigide. ergo mãe calide fortiorē faciunt rigorē q̄ȝ frigide. Extensiue aūt mãe frigide faciūt rigorē maiorē. i. perdurantē magis: sicut pluri tpe durabit latio materiez frigidarū sup mēbra sensibilia. cū incedāt tarde: ⁊ difficilius expellātur. ⁊ p ↄsequens pluri tpe durat rigor ab eis factus: ⁊ sic videmus i phlegmatica ⁊ quartana. s. longo tpe durare rigorē. in tertiana lȝ parum duret tñ illo tpe, quo durat est vehemētior: vnde Gal'. in lib° de rigore dicit, ꝙ rigor cātus a phlegmate nō est fortis nec rigidus lȝ duret sepe dieb⁹ pluribus. ex his soluit̄ rō Aui. q2 intelligit ꝙ fit fortior. i. plus durans. ℭ Et cū dī ꝙ mã existente viscosiori conatus expulsiue est maior. ℭ Dōm ꝙ est maior, q2 magis durat: non tñ intensior. Et rō est, q2 non stimulat ita fortiter expulsiuam materia grossa viscosa, sicut mã acuta, subtilis, mordicatiua, q̄ soluit ↄtinuum ⁊ subito: si ergo cū aliqua mã grossa viscosa cōiungeretur tāta stimulatio expulsiue, quāta cōiungit̄ cū mã calida subtili: fortiorē faceret rigorē viscosa grossa. ℭ Ad pmā rōnem Auer. dōm ꝙ non est simile de rigore a cā extrinseca ⁊ intrinseca humorali: non enim reperitur interius humor frigidus mordicatiuus: sicut reperitur calidus humor: sed exterius reperitur aer frigidus mordicatiuus: cū ēt sit corpus subtile penetrans: ⁊ ideo frigidus aer pōt mordicationē ⁊ subitā facere: aer autem non reperitur habitabilis inflāmatiuus, siccus, mordicatiuus. sed reperitur medicina calida ab extra occurrēs magis mordicatiua q̄ȝ frigida, sicut viride eris. ℭ Ad scđam dōm ad minorem, ꝙ frigidū priuatione calidi concludit interius calidū nō minus q̄ȝ frigidū positiuū. i. frigidū a materia frigida: lȝ vtrūq3 frigidū sit positiuū: vt alias diximus: lȝ cā ponens frigidū, qđ appellat̄ priuatiuū. sit cā occulta. Et cum dī ꝙ frigidū magis ↄtrIatur calido nāli q̄ȝ calidū. Dōm ꝙ calm per accńs. i. per frigidū priuatiuū magis ↄtriatur calido: ⁊ rō est q2 ꝓpter magnā mordicationem a mã calida fit magna fuga caloris ad interiora: ⁊ sic fit extra magna infrigidatio. Uel dōm ꝙ magna frigiditas humoꝝ frigidoꝝ obtundit sensum: ⁊ sic nō ita stimulat expulsiuā: sed cum mordicatione facta a cholera saluato sensu stat maior sensibilitas rei stimulantis: saluatur aūt sensus magis: q2 cū rigore cholerico stat notabilis calor in interioribus: vñ Gal'. lib° preallegato dicit tertianarij multū sentiunt ⁊ sentiūt in profundo corporis cholerā in hora rigoris: quoꝝ nullū inuenitur in quartanarijs in hora rigoris. ℭ Alia via soluendi hanc ↄtradictionē est, ꝙ tremor. i. rigor ↄcussiuus pōt fieri vel conatu expulsiue, vt dixit in 5° de accidē. ⁊ morbo: ⁊ sic fortior magis fit ab humoribus calidis: q2 magis stimulant eoꝝ mordicitate. Uel pōt fieri ꝓpter malū motuȝ in calore naturali obsesso a frigore: vt dixit Gal'. in li° de rigore: ⁊ sic fit magis fortior ab humoribus frigidis. Cū ↄsiderata fuerit mens Auer. ⁊ forsan Auic. sentiūt, ꝙ intēsior rigor concussiuus fit ab humoribus frigidis q̄ȝ a calidis: ⁊ hoc q2 magis stimulāt expulsiuā cuius conatus fit maior propter resistentiaȝ expellibilis humoris grossi viscosi: ⁊ q2 magis cōcludunt calidū intus: ꝙ aūt magis stimulent: ⁊ ēt magis cōcludāt calidū frigidi humores apparet: q2 frigidum magis ↄtrarietur: ⁊ nō enim solū excitatur fortissime expulsiua a re: que soluit ↄtinuum: sed a re: que sua qualitate ↄtriatur nobis, sicut res frida: ⁊ ēt phlegmatica frigida acetosa motu in forma vaporis valde subito pñt moueri per sensibilia mēbra: ⁊ ēt melici humores: ⁊ facere fortissimos rigores. Nos aūt testamur fortiores rigores vidisse in quartanis ⁊ flaticis qbusdā q̄ȝ in tertianis. Et forsan hoc est, q2 rarissime iueniunt̄ cholere pure acute propter multas indigestiones: quas pariuntur moderni ex repletione superflua.

ℭ Et sanguis submergit̄ cū rigore ad iteriora.

ℭ Hic est primus cañ. ānexus ⁊ secūdus in numero: in quo datur cā ꝓpter quā ois rigens infrigidat̄: quāuis cā sit calida: ⁊ est: q2 sanguis submergit̄ cum rigore. i. qñ fit rigor. Dubia que hic cadūt querātur in nostris dictis quinto de accñti ⁊ mor. s. quis est motor sanguinis ⁊ spūs euntis intus: ⁊ q̄re fugit intus sanguis: imo si rigor fit a mã ↄpungente: deberet ire ad loca pūctionis. s. ad loca lacertorum.

ℭ Et scias ꝙ humor frigidus est getus: quem iam consueuit mēbrū: in quo est: ⁊ quiescit passio eius ab eo: quare nō sentit frigus eius. Cū ergo mouetur: ⁊ spargitur sparsione plurima aut pauca ꝓpter aliquā causarū. s. propter caliditatem separātē: aut aliud patitur ab eo mēbrū: qđ erat nō occurrēs ei: ⁊ sentit frigus eius ꝓpter cām cōplexionis diuerse: ⁊ tu quidē sciuisti in radicibus vniuersalibus scie medicine.

ℭ Hic est scđs cañ. pncipalis ⁊ tertius in numero: in quo ponit scđam cām rigoris: ⁊ est cā spālis: ⁊ vult ꝙ humor frigidus causet rigorē motus ⁊ sparsus sup sensibilia mēbra: sȝ pus q̄ȝ spargeret̄ gescebat factus ↄsuetus: ⁊ iō nō ꝑcipiebatur eius frida. ℭ Cōsiderādū ꝙ frigidus humor est cā frigoris: vt distinguit̄ ↄ rigorē vt notū est: ⁊ cā rigoris. i. ↄcussiui motus: ⁊ hoc dupl'r. p̄ q2 cogit expulsiuā lacertoruȝ ad expulsionē: ⁊ hāc cām dat Aui. itelligere ex dicto in p̄ cañ. 2° q2 fugat ⁊ ↄcludit intus cal'm: vñ fit in calore collisio siue malus motus: vt ꝓlixe deducit Gal. in lib° de rigore: ⁊ nos declarauimus in 5° de acci. ⁊ mor. ℭ Cōsiderandum 2°, ꝙ humor frigidus anteq̄ȝ moueret̄. nō sentit̄ ꝓp duas cās: q̄s Aui. ponit. p̄° q2 est getus ⁊ res nociue gescētes localr minus ledūt: vt Gal. dixit 5° de acci. ⁊ morbo. Et nos ibidem disputauimus: secūda cā est, q2 est assuefactus. ⁊ ab eo qđ ↄsuetū est nō fit passio. ℭ Sed tu dices iste humor venit cū motu locali: vbi quiescit. ergo debuit sentiri. ℭ Amplius. Que assuefactio est ista. ℭ Dōm ꝙ locus, in quo quiescit, verbi gr̄a ista ante paroxismos est locus intra venas: ⁊ forsan extra aliqñ: ⁊ itra nō sentit̄ ꝓp earū sensum obtusum: siue q2 nō sentiūt: vt aliq ↄñt: ⁊ tunc erit hec alia cā tertia: sed siue sit intra venas: siue in loco aliquo extra añ paroxismū.

Rigor fit dui lor/ tor i.

¶ Dicemus q ibi est paulatim, vel ɔgestū, vel localiter por tatū: et iō nō sentit eius portatio: et hoc est eius assuefactio: et in hac assuefactione si bn̄ cōsideras: ɔnō inducit tn̄ frigi dus in parte, cui assuefit. quātum inducit postea in partem ad quā in pncipio paroxismi mouet. stat. n. istud stare mē brum, cui est assuefactū: sub quodā cōi calore: et in profun do phlegmatis latet friditas: et ɔcesso pro possibili: q in as suefactione: et paulatino ɔuētu ad mēbrū, cui assuefit: indu xisset tn̄ frigus: quātū inducit in mēbra: ad que subito mo uetur: tn̄ illud frigus assuefactū nō sic ꝑcipiet. ¶ Cōsiderā dum tertio. q sp̄no multa vel pauca pōt intelligi ex quanti tate sparsionis est nota vel ex q̄litate. i. itēsione sparsionis: qō est vehementer spargi: et sit fortis rigor: et debiliter spargit: et fit rigor debilis: et cā separās. i. spargēs: est calor vt balneis solis exercitij: et hꝫ: vnde in hoib⁹ repletis phlegmate isti calores excitāt rigores. et frigora. aut aliud vt expulsiua: q̄ incipit grauari illo humore prius assuefacto. ¶ Cōsiderā dum 4ᵒ. q hic reperitur quadruplex lr̄a: vna ꝑpter cāz re pletionis diuerse. Cū. n. humor frigidus. q erat mēbro as suefactus mouet velociter: tūc occurrit ꝑtibus mēbrorū: et mēbris qbus nō occurrebat prius: et si bn̄ ɔsideraseēt par tes huius humoris tangūt mēbra. q̄ partes erāt ɔfunde: et nō tāgebāt: et iō pōt infrigidare parte. i qua erāt: et h̄ est ac si vnū frustū glaciei qō teneres in manu rūperes: et tange res in loco rupture: ibi inuenies frigiditatē maiorē non re pressam a calore tue manus. hic ḡ humor frigidus ɔclatus subito: et tāgēs mēbra qbus ꝑus nō occurrebat: facit frig⁹ sensibile. ꝑpea q ista repletio est diuersa a priori: qꝛ ista est inconsueta: et ꝑ erat ɔsueta: et ideo dixit propter cām reple tionis diuerse: hoc ēt frigus sentit: qꝛ iste humor repit subi to et prius nō repebat: imo q̄escebat: et si fuerat motus cum venerat ad mēbrū: cui assuefactū ē: illud fuit paulati. hec et go repratio est diuersa ab illa: et iō saluatur scd̄a lr̄a, q̄ dicit ꝑpter cām repletionis diuerse. Huius ēt humoris frigidi tas sentit: qꝛ infrigidat subito motu suo: et q̄si explicato fri gore iteriori a [illegible] ais: sed mēbrū cui erat assuefactū nō in frigidabat: sentit [illegible] ergo frigus eius ꝑꝑ cās cōplonis fride: et sic saluat 3ᵃ lr̄a. q̄ dicit ꝑꝑ cās cōplonis frigide: et qa hec frigiditas pōt dici [illegible] mala cōplo diuersa frigida: que facit ma lum sensuz: iō [illegible] illud frigus ꝑꝑ cām cōplonis diuerse: et sic saluatur 4ᵃ lr̄a. q̄ dicit ꝑꝑ cās complonis diuerse: et hec sunt scīta [illegible] pmi can̄. cap̄ de causis doloris.

¶ Et multotiens sparso in corpore quidē accidit a phlegmate vitreo et quandoqꝫ sunt ei periodi: rigor nō ꝑducens ad febreꝫ: et non est fortitudo eius rigoris perducentis ad febrem.

¶ Hic est quartus [illegible] can̄. in ordine: et est secūdus can̄. annexus secūdo pncipali [illegible] can̄. exiens ab eo: et est q humor frigidus difficiliter [illegible] qualis est sc̄a vitreuꝫ potest facere rigorem ad [illegible] cibilis qualis est sc̄a vitreuꝫ potest facere secūdo de [illegible] nō sequitur febris: de hoc locuti sumus in siderandū [illegible] febriū: et quinto de acci. et morbo. ¶ Cō sider hoc q [illegible] rigor pōt esse rigor, qui est frigus vt notū gidatē pōt [illegible] solum sc̄a frigidū paulatim motum infri henenti [illegible] rigor qui est cōcussio: et hoc quando cū ve infrigidatione [illegible] expulsiue pellitur: et quando subito facta dicā pōt venire [illegible] intus colligitur nālis calor: quod aūt perio factum a phle [illegible] notū est. ¶ Considerandū secūdo, q rigor cū quādo [illegible] vitreo quādo sequitur febris est fortior rigor illud febris [illegible] nō sequitur: nam quādo sequitur feb. moue tur liquefacta [illegible] velocius ꝑpter caliditatem putredina lem [illegible] que incipit: et hoc est qō dixit nō est forti tudo eius [illegible] rigoris perducentis ad febrem.

¶ Et materia que facit lassitudinem rigoris per paucitatem suam facit rigorem per suam mul titudinem: antequam putrefiat: naꝫ si non pu trefit non perducit ad febrem.

¶ Hic est qntus can̄. in ordine: lꝫ sit pncipalis can̄. qꝛ innuit hic causa fractionis: tn̄ est annexus sermōi de rigore: et pos set dici pncipalis, qꝛ ponit cām rigori. s. multā mām: tn̄ eri melius, q sit annexus can̄. ¶ Cōsiderandū q accipiemus que cā facit lassitudinem. i. fractionem: nā ille cause que fa ciunt rigorem: faciunt ēt lassitudinem, cuꝫ sunt pauce. ergo sumitur hic rigor large ēt ad horripilationē: nā mā faciēs lassitudinem cū additur: facit horripilationem: et hec nota sunt quinto de acci. et morbo. Questio. VI.

Considerandum scd̄o, q Thadeus ex hac lr̄a sumit q rigor et qcunqꝫ typus nō est de essentia febris: nec de tp̄e febris: et iō nō est de tp̄e paroxismi: nā fit rigor anteq̄ꝫ putrefiat. sꝫ feb. non fit nisi cū putrefit. ¶ Sed dubitat qꝛ rigor pōt fieri qn̄ mā pu trefit: nā calor putredinalis mouet sc̄a vitreuꝫ: vn̄ fit fortior rigor ab eo, vt dictū est. ¶ Amplius. Procedēte exacerba tione emitritei fiūt aliqn̄ infrigidationes q̄daꝫ vt videātur esse alij paroxismi, vt apparet 2ᵒ de diff. fe. ¶ Dōm q bene dixit Tha. q frigus nō est de ēntia fe. nec de ꝓ tp̄e febris. i. de tp̄e mensurante fe. lꝫ fiat aliqn̄ cum fe. et sit simul. s. cuꝫ febre in codē tp̄e. rō est qꝛ febris essentialr̄ est calor. Scien dum tn̄ q distinctū aliqn̄ est tp̄s infrigidationis ab humo re frigido a tp̄e calefactionis: sꝫ tr̄ aliqn̄ cōcurrunt: qꝛ pars putrefit: et pars nō putrefit: et q̄nqꝫ calor putredinalis icipit in mā. et est debilis: vn̄ non fit feb. sed eliquatio iuuans ad infrigidationē. Cum ergo Aui. dicit q mā frigida facit ri gorem anteq̄ꝫ putrefiat intelligit de rigore puro. s. cum pu ro frigore non permixto calori. et intelligit de putrefactio ne multa vel completa. s. que tāgit totum humorem.

¶ Et q̄nqꝫ accidit frigus et rigor ꝑꝑ submersio nem caloris in corpore cā cibi: et q̄ sunt ei silia.

¶ Hic est sextus can̄. in ordine: et est tertius can̄. pncipalis: in quo ponit tertiā cām rigoris, que est submersio caloris na turalis ad interiora causa cibi. et q̄ sunt silia: vt accidia ani me vel frigus aeris: et hec similitudo est lata. dī aūt q mo uetur iterius cā cibi vt digeratur. vel mouet. i. quasi suffo catur a cibo: qꝛ in primo aduentu est ɔtrius suffocat calidū naturale: postea resurgit calor: et vigoretur sup cibo: et ista cā est magis conueniens dictis Auer. colliget quarto.

¶ Et rigor et frigus antecedunt febres: qm̄ hu mor crudus effunditur ad lacertos in primis: et nocet frigore suo ꝑ cōparationeꝫ ad lacertos deinde cū incipit putrefieri incipit calefieri.

¶ Hic est septimus can̄. in ordine: et est q̄rtus can̄. annexus. ¶ Cōsiderandū: q humor dī crudus. i. frigidus vt sc̄a vel melia que sunt frigida per cōparationē ad lacertos in pri mis cū effundit. sed postea ledit ꝑ calorē qꝛ putrefit: et cum incipit putrefieri icipit calefieri. vt notū est ex cap̄ de eorqō comeditur et bibitur ꝑ can̄. sen secunda. et s̄m hanc expoli tioneꝫ textus hic est clarus: et pars q̄ sequitur loquitur de rigo re facto a mā calida: q̄si diceret q rigor et frigus antecedunt febres: vel qꝛ mā nocet in primis frigiditate, qꝛ est frigida: et postea nocet calore, qꝛ putrefit, vel qꝛ nocet mordicatio ne etc̄. Iste ergo can̄. est annexus; qꝛ iaꝫ in ḡnali dixit q hu mor frigidus facit frigus: et frigus accipiebat cōiter ad fri gus et rigorem. Alio mō dī humor crudus cruditate oppo sita putrefactioni. de qua habetur libro primo sen secunda cap̄lo de causis infrigidātibus: et hec frigiditas est cōmu nis humoribus calidis et frigidis incohoātibus ꝑoxismuꝫ: idest typū anq̄uā putrefiant: et tūc sensus est q humor non putridus in pn̄⁹ paroxismi effusus ad lacertos nocet frigo re suo. s. positiuo: vt cū mā est frigida, vel frigore priuatiuo s. sequēte ꝑuctionē. Deinde cū incipit etc̄. s. frigus cessat, cū aduenit calor putredinalis. ¶ Sꝫ tu dices [illegible]

re cessat frigus phlegmatis: cum aduenit calor putredina lis: sed nõ apparet quare cesset frigus qđ puenit a pũctione cholere. ¶ Dico q putredo non est cã q cesset a cholera mordicatio: signũ huius est: q: cũ causon terminat p sudorez añte rigorẽ: expellitur cholera putrida super sensibilia membra, que vehementer mordicat: quãuis sit putrida sed dico q qñ cholera fortiter mouet super mẽbra sensibilis tũc fit sensata pũctio: q's fit fuga caloris: quãuis. n. cholera exuberet: si vo fortiter nõ moueatur: nõ fit sensata punctio: ⁊ sic non fit rigor. i om. n. icterici oẽs rigerent: vt Gal. dicit i libro de rigore. ¶ In pricipio ergo paroxismi cholera mouetur fortiter: postea q: assuefit mẽbris ⁊ mouet calido faciente eam euaporare: ⁊ cũ hoc calidum multiplicatum extra expanditur: ⁊ tu hoc considera.

¶ Et qñqz añcedit rigor febres ppter mordicationẽ humoris ⁊ fortitudinẽ vtutis expulsiue q̃ est i lacertis: sicut excutit hõ ex effusione aq̃ calide valde super cutem: ⁊ proprie cum est salsus. ¶ Et fortasse fit nocumẽtũ eius: qđ mordicat cã vt refugiat calor inatus ad interiora: ⁊ dominetur frigus: quare fit cuz mordicatione caloris frigus: quasi frigus dominetur. ¶ Et mordicatio quidem caloris est apud panniculum tegentem interius.

¶ Hic est octauus cañ. in ordine ⁊ est quartus cañ. principalis: i quo ponit cãm rigoris: q̃ cã est humor mordicatiuus: q cogit expulsiuã ad excutiendũ: ⁊ inducit exẽplũ de excussione: ad quã excitat aq̃ calida. s. fortiter: vñ mordicat: ⁊ h vocabulũ ꝯcussio est trãsumptũ a ꝯcussione: quam facit canis, aut equus: ⁊ aialia multa. ¶ Dubitat. q: illa cã rigoris vĩ comprehẽdi sub pma cã. que est conatus expulsiue. ¶ Dõm q cõprehendit: ⁊ tñ illa cã posita: est cã quedã cõmunis ad plures. Expulsiua. n. extimat expellere pp rem pũgentẽ vel infrigidãtẽ. Uel dõm subtilius, q lz cum punctione m̃e ꝯcurrat conatus expulsiue: vñ Aui. dicit ppter mordicationẽ ⁊ fortitudinez expulsiue: tñ distincte cãe sunt h. q: aliud est mãm pungere ⁊ aliud est expulsiuam expellere: scđo q: posito q expulsiua non tentaret expellere: tñ si mã calida fortiter pungeret: fieret rigor propter fugam caloris interius ex timore pũctionis magne ⁊ subite. Et proprie cum est salsus. Questio. VII.

Dubitatur q: vr ex hoc, q humor salsus plus faciat rigorem cõtinuando sermonẽ Auicen. cũ dicit: añcedit rigor fe. propter mordicationẽ humoris pprie cũ est salsus. ¶ Dõm q forsan h Aui. voluit naz intellexit q rigor pprie añcedit cũ est salsus, vel q mordicatio añcedit pprie cũ est salsus: humor. n. salsus salsedine mordicat non minus q̃ cholera: ⁊ ineptitudine expulsione cogit expulsiuã conari fortius q̃ faciat: cum mã est cholerica: ⁊ huius signum est praua dissinteria: ⁊ praui tenasmones a phlegmate salso. Si vis tenere q h phlegma salsum minorem faciat rigorẽ intensiue: sed maiorẽ durationẽ: dicas proprie: cũ est salsus su. fit rigor prolixior. ¶ Et fortasse. ¶ Dubitatur q: dicit fortasse: dõm q mordicatio aliqñ est parua: ⁊ ideo vel fit sola lassitudo vlcerosa, vel horripilatio, ⁊ nõ fit rigor: cũ autẽ qđ mordicat nocet forti mordicatione: tunc trahitur vel fugit intus calor: ⁊ ita fortiter riget hõ: qđ plus indicat se frigescere q̃ mordicari: ⁊ iõ dicit quasi frigus dñetur: ⁊ q: pãniculus tegens lacertos est sensibilior pars: ideo Aui. de eo plus expressit dicẽs: mordicatio caloris. i. mordicatio materie calide. ¶ Dubitatur quare nõ dĩ q mordicatio fit ẽt a materia frigida: cũ ẽt frigidũ sit mordicatiuũ, vt quarto de simplici medicina. ¶ Dicendũ q nõ reperiũtur materie in nobis ita subtiles: q penetrantes subtilitate possint mordicare. lz. n. reperiant frigide m̃ae acetose: ipse tñ grosse sunt: est autẽ mordicatio effectus rei penetratiue subtilis valde, vt est acetum de rebus frigidis, vt Aui. secundo cañ. capitulo quarto.

¶ Et quãdoqz accidit rigor: propterea quia refugit calor ad interiora: sicut fit in apostematibus intrinsecis.

¶ Hic est nonus cañ. in ordine: ⁊ est quintus principalis: in quo ponit qntã cãm rigoris: ⁊ est fuga caloris intus ppter apata: ⁊ differt hec cã a cã secunda: q: illa cã est submersio caloris ppter cãs nãles vel non nãles: vt cibũ, ⁊ aerem, ⁊ similia: sed ista est propter causam vehementẽ preter naturam. s. apostema magnum: iam ergo posuit Auicẽ. quinqz cañ. principales: in quibus posuit quinqz causas rigoris. s. rigoris vel frigoris. prima causa est conatus expulsiue. secũda causa est frigiditas humoris. tertia cã est submersio caloris causa cibi. quarta cã est mordicatio m̃ae: qnta causa est fuga caloris ad intus ppter magnum apostema.

¶ Et quandoqz significant rigor ⁊ horripilatio sanitatez in febribus inseparabilibus: quoniã significant q materia expellit ex venis: ⁊ egreditur. Uerum quando nõ est cum digõne: ⁊ in hora cretica: ⁊ non sequitur eam leuitas: est significatio q expulsio illius quantitatis nõ est: qm̃ virtus est vincens: imo quoniam materia multa expellitur ppter multitudinem suam.

¶ Potest dici h q ponit cañ. in quo ex rigore docet pronosticare: ⁊ inuit q duplex est rigor. s. creticus laudabilis: ⁊ alter non creticus, sed malus: ⁊ hic est duplex vnus factus a mã multa: alter factus a casu initi caloris per viã resolutionis ⁊ cõsumptionis, ⁊ signa sunt nota, ⁊ apparebunt in 2ª fen. Alr põt dici, q hic est decimus cañ. ⁊ est de ãnexis: vbi ostẽdit q rigor factus ab expulsiua virtute mouẽte mãm, de que dixit post cañ. aliqñ fit ab expulsiua operãte regulariter: ⁊ cũ ordine post signa digõnis, ⁊ in die cretica: ⁊ iste ẽ bonꝰ, de quo loqtur affo. A causone bito. Aliqñ fit ab expulsiua opante symtomaticã cõmotiẽ: q: stimulat a multitudine m̃ae ⁊ ẽi malitia: ⁊ talis rigor nõ ẽ post digõnis signa, nec in cretica die: lz ꝯtingere possit ẽt: q in die cretica fit. Duplex rigor.

¶ Et de rigore est qui significat mortem: ⁊ est ille quem sequitur debilitas virtutis: ⁊ casus caloris innati: ⁊ siccitas.

¶ Hec ps põt simul legi cũ pcedẽte: vt appet ex dictis: ⁊ põt eẽ. 11. cañ. in ordine: ⁊ sextus cañ. pncipalis: in quo oñdit sextaz cãm rigoris, q̃ cã est vltimatus defectus caloris nãlis in se. acutis: vt in appropinquãtibꝰ morti: ⁊ vides post istũ rigorẽ debilitatẽ virtutis ois: ⁊ casum caloris, quaz signãt casus pulsus. ¶ Et siccitas. Hoc appet i tornalitate faciei: ⁊ asperitate corporis: ⁊ quãuis Aui. dicat, q ista apparẽt post istũ rigorẽ: tñ ⁊ ante est casus caloris inati ⁊ pꝯñs virtutis defectus ⁊ cõcauatio oculoꝝ: ⁊ nasi acuitas ⁊c. tñ qa sunt manifestiora post istum rigorẽ: ideo dixit quẽ sequit: ⁊ ra iste est vnus rigor de illis: de quibus dixit affo. Si rigor incidit feb. non deficiẽte iam debili existente corpore mortale. Quõ autẽ hoc sit verũ apparebit fen secũda huius: ⁊ diximus super illo affo. ¶ Cõsiderandũ q iste rigor põt esse frigus defectu nãlis caloris: ⁊ potest esse rigor. s. concussiuus motus. q est motus expulsiue mẽbroꝝ deficiẽtis prope mortẽ vt imaginat Auer. colliget 3°. ⁊ credo q p expulsiuã intelligit ꝯtẽtiuã mẽbroꝝ in suis nãlibus sitibus: qua deficiente fit agitatio nõ proprie a cã agente pp finem: lz a defectu virtutis, sicut est in motu palpitationis deficientis flãme: ⁊ in motu casus foliorum arboꝝ: ⁊ in hac agitatio

ne euenit aliq̄n mā̄s expellitivel intelligit per expulsiuā p̄/ pūnque mouetur ad actū per impotētiam sustentandi mē/ bra.i.q̄ mēbra non sustinent, sunc nō ptinent mā̄o. Dic aūt esset locus speculationis, quem alijs omitto credentibus Auer. intelligere. ¶ Dubitat q̄ deficit vna cā frigoris. sc̄z eradicatio subita materierū calidarū: de qua apparet fen scd̄a cap̄ de narratione signorū bonorum: vbi dicit, q̄ hor/ ripilatio post euonem est de signis bonis: ⁊ intelligit p̄ hor/ ripilationem frigus: sicut apparet ex eo qd̄ subdit ibidem. ¶ Dōm q̄ illa infrigidatio si fit ab aere cōtinente datur in/ telligi per illud, qd̄ dixit in tertio cañ. principalis: que sunt eis similia. Credet aūt aliquis insolubiliter arguisse eū di/ cē q̄ tpē estatis fit h̄ infrigidatio, sed hoc omittimus.

¶ Horripilatio vero fit ex causis paucioribus causis rigoris.

¶ Dic assignat causas horripilationis: ⁊ dicit q̄ fit a causis paucioribus .i. debilioribus causis rigoris: ⁊ hoc appet ex his q̄ diximus in diffōne horripilationis. Questio. VIII.

Sed dubitatur an q̄n a lassitudine ⁊ pigritia [...]itur ad febrē trāseatur p̄ ordi/ bas dispōnes: ita q̄ p̄ fiat pigritia: postea fractio .i. lassitu/ do: postea horripilatio: postea frigus, postea rigor, postea febris. Ut n. talis ordo intelligi a Gal. 5° de acci. ⁊ mor. ⁊ ab Aui. p̄ cañ. fen 2ª cap̄ de causis motuū non naturaliū. ¶ In qua febris aliq̄n non sic de facto videmus euenire. ¶ Dōm q̄ ali/ qua febris aliq̄n inuadit sine aliquo typo, vt apparebit de phlegmatica ex phlegmate dulci, aliqua inuadit cū oībus particularis, vt cum aliqua cholera incipit dominari. vnde fit lassitudo vlcerosa ⁊ pigritia ad motū, que cū amplior fue/ rit ⁊ plus mouetur ⁊ non tñ fortiter facit horripilationem. ¶ Amplius vero natura facit frigus ⁊ tremorē, euenit tamē aliquādo ita subito ista fieri, q̄ non distinguūtur, vt aliqē transeat ad febrē cholericam solum cum manifesto rigore alijs dispōnibus occultatis. Cōsimiliter euenit in febribus frigidis .s. in phlegmatica ⁊ melācholica, q̄ aliquādo pre/ uenit pigritia: postea lassitudo, postea debile frigus ⁊ lōg/ ficiale, postea frigus magnū, postea tremor, postea febris: aliquādo aūt ista confundūtur: sz minus eueniat confundi in febribus de materia frigida q̄z de materia calida pp̄ter tarditatem motus frigidarum materierum.

¶ Et cōmotio aīe periodi indicat periodum.

¶ Dic ponit sextū cañ. primus sic oz stare. Cōmotio aīe .i. imagi/ natio paroxismi indicat reuersionem paroxismi. Alij com/ motio aīe .i. accidentia aīe, vt q̄ infirmus incipiat irasci vel cōtristari in accessionem modū periodi .i. reuersionē paroxismi: ⁊ cū colera incipit mouerí māe, incipit patiens male dispoui sz aiamē hec iracundus ⁊ tristis s̄m mām ⁊ locum eius. Et quando hec exponens bone sint: nos tñ aliter exponimus. Aui. per aīam q̄nq̄ intelligit os stomachi, vt apparet ea. Pl. ⁊ frans 3° cañ. fen 13ª. cōmotio ergo oris stomachi indicat periodū .i. reuersionē periodi .i. paroxismi: accidit .n. multis in principijs paroxismorū fieri cōmotionē. In tertia/ na .n. pp̄ter cholere leuigationē. In quartana pp̄ cōitatem splenis cū stomacho ad os stōachi. In phlegmatica vero pp̄terea q̄ stomachus est phlegmatis receptaculū, vt Mes. ca°. de cura fode. Non hoc inueni Dr. q̄ aliā dat expōnē ⁊ bonā. Et est cōmotio aīe .i. pturbatio, que accidit in virtute aīata verbi gratia pfundītas somni ⁊ pigritia in motibus q̄n eue/ dum s̄m periodū indicāt euentū paroxismorū s̄m perio/ dum, vt dicit hic Aui. q̄z sunt alique febres: quarū paroxis/ mi reuertunt sine typis his positis: sicut febres cōtinue in quibus fiunt exacerbationes, siue fortificationes: ⁊ ideo vo/ luit ostendere, q̄ in principio illarū fortificationū: que sunt accessio, que nō fit aliq̄ typus .s. nec rigor, nec frigus, nec eriñquādo horripilatio: ⁊ dicit, q̄ est cōmotio aīe .i. per turbatio in virtute aīe .s. de pfunditate somni ⁊ pigritia.

¶ Et senum quidem febris sunt sepulte.

¶ Dic est scd̄s cañ. Cōsiderādū q̄ febres senū intus latēt ex na calidi eorū naturalis, qd̄ est debile nō copiosum in extremis: ⁊ ideo calor accītalis: qd̄ ramificatur illi, vt Auer. 7° colliget. nō expāditur extra: ⁊ sic itellexit Dip. in afo. cū dixit. Seni/ bus nō sūr fieri febres acutae: q̄z frigidū corpus hñt: latēt ēt intus ex natura humorū grossorū non aptorū expansioni ⁊ euaporationi: ⁊ ideo saluatur lr̄a, que dicit longe.

¶ Et quandoq̄z est causa in longitudine febris grossitudo in visceribus: quare resupinetur fe/ briens: ⁊ extendat pedes suos ⁊ tangantur vi/ scera sua.

¶ Dic est tertius cañ. ⁊ dixit: quādoq̄z: q̄z alie possunt eē cau/ se, vt infra fen secunda cap̄ de causis longitudinis egritudi/ nis, grossitudo .i. oppilatio: q̄z multe materie in vijs retinē/ tur ⁊ congregantur, ⁊ calor debilitatur non potens p̄ vias libere moueri ad transmutandas materias, vel grossitudo id est apostemata de materiebus grossis resupinētur: quia hic est bonus situs: quo laxatis musculis hñ palpet epar, stomachus, splen, ⁊ reliqua.

¶ Et quando denigratur lingua febriētis cū alleuiatione febris: tūc febris eius est sepulta.

¶ Dic est quartus cañ. in quo notificat febrē sepultam qua/ lem dicit esse febrē senū: ⁊ cā dicta est. q̄ nigredo lingue si/ gnificat febrem intus: ⁊ alleuiatio febris .s. extra significat, q̄ non expanditur extra. ergo est intus sepulta.

¶ Et quādoq̄z associatur febri paralysis: ergo curetur febris in primis. Et de eis que conue/ niunt illis est syrupus acetosus permixtus cū geleniabi: ⁊ aq̄ ciceris cū oleo si tolerat febris.

¶ Dic est quītus cañ. qui est positus libro p̄ vltimo capitulo: ibi dicat synochus ⁊ paralysis: curatur autem febris in pri/ mis: q̄z est maior morbus: timetur enim cita mors ex ea sz non sic in paralysi .s. partis alicuius extremeū: cū esset pa/ ralysis vniuersalis, vel musculorum mouentium membra anhelitus primo illi intendimus q̄z febrīti esset possibile: q̄z stātibus his intentionibus cōtrarijs: quantū medicus pōt oz ad vtrūq̄z intendere: ⁊ iō Auicē. cōcedit syru. acetosum: ⁊ hoc gratia febris putride, vt apparebit in sequēti ca. Cum geleniabi .i. melle rosaceo. vñ scd̄o cañ. que ex ea .s. rosa est nu/ trita cum melle ⁊ c. ⁊ est geleniabi: sz etiā succharū ro. dica/ tur geleniabi. sumitur autē hic pro melle ro. ⁊ ratione mel/ lis confert paralysi. ⁊ alia hz iuuamenta, que hic non opz dicere. Aqua ciceris .s. rubei cōfert febri i suo tpe, vt appa/ rebit p̄ cap̄ de tertiana non purata: ēt paralysi subtiliando materias. ⁊ prouocādo. ¶ Cū oleo. hic ponitur oleū loco condimenti: ⁊ est cōdimentum: quo saraceni multū vtunt: ita q̄ cū carnibus ponunt oleum: ⁊ sumitur 5° collige. ⁊ li. 26. cibor. Azarauij: ⁊ lib. de ferculis gegeosse Algazelis. ¶ Si tolerat feb. Quia non fit febris multe inflationis: ⁊ refertur hoc non solum ad oleum: sed ad aquam cicerum qua non debemus vti in febribus multe inflationis. Gelenia bin.

¶ Et rasio capitis est ex eis: que inspissant cu/ tim eius: quare reuertuntur vapores: ⁊ fit for/ tis febris.

¶ Dic est cañ. sextus iteratus infra fen secunda capitulo de regimine conualescentium. Questio. IX.

Sed dubitatur de hoc, q̄z libro 3° fen prima[...] cañ. generalibus curationis egritudinū cerebri: ⁊ cap̄ de cura sode conceditur abraso[...] ¶ Amplius. In 3° ter ap. vltimo cap̄ dicit [...] dentem. ¶ De his operationibus circa cap[...] mus fen 3ª tertiū cap̄ de cura ophtalmia. [...]

tam aliquaz digestione facta in febre moritur infirmus. et/
go incipimus a dispositione: cura anteě coacta. secundo mo
do est, qr medicus videt: q si obsistit cause nocet dispositio
ni: et si dispositioni auget causam: et tunc medicatur, q est mi/
nus nocumentum: tamen q fit si incipit a dispōne: quãdo no/
ceat causa in aliquo: tamen q fit si incipit a causa: et tunc coacta
cura ab eo incipit: cuius intentio in mente est prioris cuius
inceptione et prioritate minus sequitur nocumentū. ¶ Cō/
siderandum autem q preter regularitatē cure, que est a modo
existendi morbi: sunt regularitates alie: sm quas cure pñt
dici regulares, vt regularitates ordinis et magnitudinis. q
quo regularitates sunt et quo habeant regularitatem: et si ha
bent oppositas, non est presentis inquisitionis. ¶ Ad con
traria pz solutio. primo auctoritas forsan non est ad propo
situm. ¶ Vel dōm q cura regulari. i. semper a modo existen/
di morbi incipimus operari circa causam: et ille est nobis p
or intentio: quãdo tñ non possumus hoc ppter irregulari/
tatem, que sequitur. s. propter nocumentū magnum: vnde in/
cendimus irregularitatem minorem. i. facimus qd minus
malum est. ¶ Ad Gal. apparet solutio. ¶ Ad 3ium dicēs:
q ratio verum concludit: qr primū quod intendit medicus
primū qd medicus vult in rōne finis est sanitas opposita
&c. non tñ est hoc primum qd intendit idest nō est primus mo
dus curandi vel primus actus curationis quo procedit: et per
consequens nō est primus actus: quem intēdit vel primus a quo in/
choat curationem: ideo primus actus: et prima intētio est cura. i. ope
ratio ad cām: sexempla do naturalia et artificialia in hoc sunt
multa et tu illa considera. Questio. II.

Secunda dubitatio est. an digestio debeatur cause
coniuncte per Aui. vel antecedenti. ¶ Et vi q cō/
iuncte: qr est aliud q3 humor faciens egritudinē. ¶ Amplius. Di
gestio facit cessare putredinez in techni trac. 3°. sed humor
putridus est cā coniuncta. Videtur q debeatur cāe antecedenti
sed cā 9iuncta est humor, q per putrefactionē aduritur: et
sed huic debetur euacuatio: talis sollicitudo est circa eius nō ad
gestio vt vi formare tex. Gal. sm regi. acutorū sup illo verbo.
primo ordea cea &c. ¶ Thadeus voluit i sua practica di/
cere. q digestio debeat cāe antecedētis: et nos protelaui
mus sermonē in hoc in qōne nostra de maioritate morbi. et
subbreuiter nunc dicimus: dicamus, q tam cāe 9iuncte q an/
tecedenti conuenit digō: qd apparet: qa nā sic facit. digerit eni
et expellit humores putridos: q faciunt febres: similr dige/
rit et expellit humores: q faciunt in febre: et sic humores neutralita/
tem eripere: casu in febre: et sic humores neutralita/
tem facientes scripsit Gal. in tech. 3° tract. digeri et euacuari.
¶ Amplius. Nos videmus in gene febrium interpolata/
rum nō est actu feb. q medici considerant signa digōnum: et
qñq3 fit hoc: et similis sit mā sub forma cāe coniuncte: vt su/
pra diximus capitulis de putredine: et tamē si mā sit in for
ma cause antecedētis: qd vt plurimū est: imo necessario an/
te alium paroxismum: licet nō sit materia ex alio paroxismo
vel precedens oēm paroxismum: medicus vult scire: qualis
est dispō illius materie i cruditate vel digōne: et qa materie
febrium interpolatarū verarū, que sunt cāe coniuncte cura/
bantur. vnde finitur paroxismus: et ideo nō attenduntur signa
digestionis in illa materia: vt in mã: que remanet expellibi
lis postea nā vel pharmaco: in febribus aūt continuis et p
prie acutis absolute vel peracutis: qa mā seruatur ad vnā
expulsionem: attēdimus digōnē eius: et ei debet digō: et ēt
in qua mā stat sub forma cause antecedentis. illi etiā debet
digō. ¶ Ad Aui. dicendum, q licet dicat q hypostasis lau
dabilis est de mā: que facit egritudinem: nō excludit quin
mā, que est cā antecedens debeat digeri ante et nā. Vel dicē
dum, q cā antecedens facit in potentia coniuncta actu: et tñ
sm veritatē hypostasis digesta: que in die indicatiua appa
rens significat crisim in cretica est decisa a cā coniuncta: q a
illa est, que expellitur i crisi per 9sīs, q prodigesta est na/
tura. n. plus pugnat cōtra cām coniunctam. sicut ab ea plus
pugnatur, q3 9tra cām antecedētē: quo autem digesta vna
mā alia expellat critice est dictū in qōne nostra de maio
ritate morbi. ¶ Ad 2m dōm, q digō cause 9iuncte facit ces
sare putredinem actu. s. vt non fiat materia putrida: sed di/
gestio cause antecedētis facit cessare. i. prohibet antecedē/
tem transire in 9iunctam. ¶ Ad rōnē scōaz, q humor adu
stus di euacuari: qa digestio eius ē ad finē: q est euatio: sed
qa cā antecedens pōt corrigi plus et pluries q3 coniuncta: ideo
dicunt cōiter auctores, q cause antecedenti debetur dige/
stio: cause vo coniuncte debetur euō. Questio. III.

Tertia dubitatio, an sit idem digestiuū. verbi gfa. idē
syrupus q digerat cām 9iunctā et antecedētē.
¶ Et dicendū q in quantū causa antecedens et 9iuncta est
in vna dispōne: tūc conuenit vnus syru. verbi gfa. phleg
ma non putridum sub forma cāe antecedētis est grossum vi
scosum: et phlegma putridū existēs cā 9iuncta etiā est gros
sum et viscosum: ideo vtrisq3 cōuenit syru. vnus. s. incisiuus
subtiliatiuus. verbi gfa. de radicibus acetosis, nisi sit pro/
hibens aliqd: in quantū vo causa antecedens et cōiūcta ha
bent diuersas dispōnes: oportz diuersificari syru. digestiuum.
verbi gfa. nō putridum phlegma est frigidū: et sic pōt con/
cedi syr. de radicibus addito. verbi gfa. calamento, vel de
radicibus qnq3, et mellinus: putridū aūt phlegma est cali/
dum: ideo ex hoc daf securius syru. zuccharine de duabus
radicibus, et sine calamento. Si ergo febricitāti phlegma
tica febre das syru. in hora getis, potes dare syru. calidio/
rem q3 si das syru. i hora afflictionis caloris. Hec erūt ma/
gis nota in 9cessu huius capituli, et in causis spālibus.

¶ Et digestio quidez in grossa est equatio eius cum subtiliatione. In subtili est equatio eius cum ingrossatione.

¶ Cum premiserit generalē cañ. in quo ponit duas primas
intētiones curatiuas febris putride: et q qñq3 reddit al. ver
git medicus magis ad vnam intentionem q3 ad aliam. hic
incipit prosequi curam putridarum sm has generales inten
tiones. pmo declarat alterā istarū intentionū. scōo ostēdit
qre qñq3 vergit ad vnam: quandoq3 ad aliam qñ est. tertio
cum qbus: et quo perficiuntur has intentiones. s. quomodo:
et cum qbus vna, et quomodo: et cum qbus alia quādo ad
eam redimus: ibi. 2°. (Et qñq3 sunt 9ria.) ibi 3°. (Et cū in/
frigidas.) ¶ Cōsiderandū circa primā partē q qa Aui. di
xerat, q intētio in medicādo has feb. quādoq3 vertitur ad
partē febris &c. habebat volēs prosequi curam tria predicta
declarare. s. qd intentio ad feb. et qd ad cām: et quando est,
q nos vertimus ad vnā: et quādoq3 ad aliā. s. qd cogat ad
hoc: et cum qbus fit quodcūq3 et qualiter: et tunc erunt inte
graliter habite generales intentiones curationis febrium
putridarum: et cōpletum erit hoc capitulum: et ideo totum
fundatur super isto pmo canone. ¶ Cōsiderādū secūdo, q
Aui. nō ostendit qd sit intentio ad feb. que est infrigidatio
vel qua infrigidamus et humectamus, qa notum est qd est
infrigidatio, et qd humectatio. est. n. infrigidatio et hume/
ctatio alteratio facta a re infrigidāte et humectāte. nec ostē
dit q sit intētio ad materiam, que intentio est euacuatio: qa
notū est, q euatio est humoris a corpore extractio: et ista p/
supponunt nota ex se, et ex primo cañ. remanebat igitur in
super Auic. vt declararet nobis quid sit digestio. Jā enim
dixit, q necesse est, q materia digeratur vel maturetur: vt
igitur vocabulorz diuersitas non faceret te errare: dicit q
per digestionē intelligit humoris equationem. s. vt hat ex/
pulsioni aptus: et si est subtilis, ingrossetur: et ec 9ra. i. q re/
mittatur subtilitas per ingrossationē: et grossities per sub/
tilitatē, non q moueat de extremo in extremū: et ideo dicit
in grossa est equatio cum subtiliatione. et ideo per digestionem

intelligit preparationem ad exeundum, siue dicatur digestio siue maturatio.

Questio. IIII.

Dubitant hic cōiter vtrū digestio precedat ingrossandorē istam qōnē plures disputauimus: & notauimus in lib° principiorū: quia est qō ad principia priūcipiorū, vñ erit hec qō a 4° membro. Cōciliator autē diffuse eā pertractat. ℭ Cōtra autē practicantiū transit cū hac solutione, q digestio in humatiuo semp precedit ingrossandorē intelligūt q digestio humorū, qua digōne fit pars mēbri: semper ingrossatur: quia mēbra sunt qd grossum respectu humorū: dicunt qua sūt pe mēbri: quia digestio qua humores transeūt in spiritus, precedit subtiliādo, cum spūs sunt subtiliores humoribus: digō autē i nocitiuo, que est preparatio nocitiui expulsioni quāqꝫ ingrossat, quāqꝫ subtiliat. ℭ Philosophātes autē qdā & nos cū eis sepe diximus, q digō vt est pfectio humidi. s. aquei a calo circūstāte sicco terreo semp ingrossat: humidū. n. per siccū terreū ingrossatur: vt autē est sicci terrei trāsmutatio, vt terminet humidū semp subtiliat: quia siccum terreū subtiliatur mixtione humidi: & pp hoc qdem indigesta apparēt grossiora, quia in primordio habuerūt multū aqūsicut nucleus amigdale cū cōsideratur qū est sub forma aque cū insidāte qū est cōpletus, & sicut sapa: quedā autē apparent subtiliora: vt puta q̄ a prīo sunt vt lapis & ponticate postea fiunt sucuiēta. Hec est abbreuiatio eorū, que alias diximus prolixe. ℭ Cōsiderandū est, q fm nostrā opinionē nulla digestio a nā facta est per se: & principaliter equatio ad expulsionem: imo est dispōnū cōueniētiū inductio pro actu nutricationis, si posset: & hoc est, q per se tentat nā vtēs suis virtutibus: conatur. n. assimilare quōcunqꝫ pōt fieri benignum & quantū est capax huius benignitatis: tm̄ sibi dat de illa: & q nō pōt vltimo fieri benignū expellit, vt sentit Gal. 2° de dif. fe. p̄ ca. & signū huius est, quia mā̄e putride dat albedinē: vñ fit sanies: & illa alteratio est a virtute digestiua solidorū mēbrorū & primorū. vt Gal. intellexit p̄ pnost. vltimo cōmēto. digō ergo mā̄e nocitiue facta a virtute i nobis est factio & acquisitio aliquarū dispōnū precedentiū actū nutricationis. Ex hoc accidit, q mā disponitur expulsioni: vel quia fit substātie magis apte: vel quia fit magis appropriatū obiectū: & sz in mō substātie fiat magis inepta. ℭ Pro declaratiōe vltima horū require qōnem nostram de maioritate morbi.

ℭ Et quandoqꝫ contraria sunt illa: que requirit febris de infrigidatione: & illud quod requirit humor de digestione & euacuatione & resolutione. Quandoqꝫ enim est digestiuū & euacuatiuum calidum: immo est fm plurimū: ita q tunc oportet vt obseruetur magis timorosa ex vna duarum rerum.

ℭ Hic ostendit quare est q hec intentio quāqꝫ cōuertitur ad partē febris & quāqꝫ ad partē aliam. s. ad mām & qū est &c. Cā autē huius est ꝯtrietas, que est quāqꝫ in istis intētionibus quia cōferens vni nocet alteri. p̄ ergo ostendit istas ꝯtrietates in generali: & ad quā intentionē medicus magis dz se conuertere. Scdo ostēdit quō aliquādo non est ꝯtrietas: immo q vni cōfert & alteri. Tertio declarando dictū in generali ostendit ad quid dz se vertere medicus stante ꝯtrietate. ibi secunda. (Et multotiens.) ibi 3°. (Et scias.) Prima in duas. primo ostēdit q cōtrarietas quandoqꝫ cadit imo vt plurimum inter illud, quo mā indiget de euacuatione & digestione: & illud quo feb. indiget de infrigidatione: & hoc quia euatiuum & digestiuū est calidū: & istud nocet feb. Secūdo ostendit, que ꝯtrietas cadit inter id qō cōuenit ad infrigidādū: & illud quo indigemus de minoratione materie: quia frigidum prohibet materiā minorari. Tertio ex hoc secundo casu infert alium casū. ibi secunda. (Et fortasse.) ibi tertia. (Et fit sollicitudo.) ℭ Considerandū autē q ex dictis Aui. habetur: quare est: & quando est q medicus vertit suā intentionem ad vnam partem. s. feb. vel materiā. Causa enī est contrarietas illarū duarū itētionū: & tunc se vertit: quādo stat illa contrarietas. si stat contrarietas: q illud quod facit cause nocet dispositioni: vel ecōtra necessario. opz eligere vnam istarum intentionum & operationum: & eligis autem illā, que est magis timorosa. i. que si omittatur est de ea maior timor: ideo si teneatur & obseruetur, est de ea maior vtilitas & minor timor, & minus nocumentū: & hoc est quod dixit obseruetur magis timorosa: & in hoc Auicen. ostendit casū generalem: ad quam duarum intentionum et operationum medicus debet se magis vertere: an ad intentionem & operationem circa causā, vel circa dispositionē, cum iste intentiones sibi ipsis repugnant: & contrariantur & casū. est obseruatio &c. ℭ Considerandū secundo q Auicen. specialem contrarietatem ostendit inter intentionē digestionis, & euacuationis ex vna parte & infrigidationis ex altera parte, per hoc quod digestiuum & euacuatiuum est calidum: ideo nocet feb.

Questio. V.

Dubitatur vtrum euacuatiuū sit calidum: & vr q nō. Quia cassia tamarindi, & mirabo. sunt frigidi. ℭ Amplius. Hic sermo erit de euatione etiā per vrinam: & per quācunqꝫ partem corporis: vt post apparebit fuisse de intentione Aui. sed euans per vrinā non est necessario calidum vt semina cōia frigida. ℭ Dicendū q euatiua leuia, vt que euacuāt leniendo vel labificando vel cōprimēdo nō sunt calida. sed ea que ponūtur in gradu fortiori. s. euacuātia, exoluēdo sunt calida: virtus. n. attractiua in eis est fortior: & hoc iuuatur calido: imo plus est ei attributa: vt intelligitur 5° colliget. & Aui. nō dixit absolute euatiuum calidū: sed quāqꝫ. quia aliquod euatiuū. ℭ Dubitatur quare dixit plurimum. ℭ Dicendū q hec pluralitas nō est, quia in mundo reperiantur plures spēs rerū, que euant exoluēdo: qꝫ sint spēs rerū: que euacuant leniendo & labificando & cōprimendo: & fm hoc non sunt plura euacuantia per vētrem calida qꝫ frigida de spēbus mūdi, que sunt nobis medicine. Sed dixit hoc quia plurimum euacuatio materierū in febribus, que est appropriata euacuatio, fit cum rebus euacuātibus exoluendo. Dico euacuatio appropriata minoratiua propria vel eradicatiua, quia eradicatiua eūo, que est quedam exiccatio dicta apud arabes fit cū rebus, que euacuant leniendo, & labificādo, vt apparet. Cū ergo Auicē. cōsiderauit solutiua, que euacuant exoluendo fm q in entibus mundi sunt pauca respectu eorū, que euacuāt leniēdo & labificando dixit: quandoqꝫ: quia aliqua ex solutiuis. s. pauca numero vel dixit: quāqꝫ quia determinato tempore vtimur illis. Cum autē considerauit solutiua euacuantia exoluendo ex parte vsus eorum ad veram minorationē vel eradicationem quia tales euacuationes vt plurimū fiunt cū medicinis euacuantibus exoluendo: dixit: imo & plurimum. ℭ Sed tu dices. Debuit dicere, imo semper. ℭ Dicendum q accidit aliquādo veram minorationem materierū fieri per medicinas, que euacuant leniendo: nō q ipse vere exoluant: vel q inquantū leniunt exoluant: sed quia cōmota materia circa intestina: accidit mām propriam feb. simul cum illa sequi in euacuatione. de euacuātibus ꝯo per vrinā. s. prouocātibus vrinā est notū, q plurimū sunt calida: imo aliquando aquosum sanguinis hoc faciunt: & inquātum hoc agunt sunt calide: vt intelligitur ex 5° de simplici medicina vt sunt feniculus, petroselinum: & similia: que ꝯo prouocant vrinā: quia ipsa sunt aquea apta labi ad vrinā: sicut aqua melonis & cucumeris & vinum aquosum: & similia nō sunt calida, sed frigida & humida. ℭ Sed tu dices. Semina cōia frigida prouocant vrinā: & tñ sunt humida nec fluida: imo sicca: nec calida nec frigida. ℭ Dicendum q talia semina cōmunia. s. melonis cucumeris & similiū vel saluant aquosum virtuale suorū fructuū: vel hñt partes occultas calidas

vel habent apposite ex qbus cessant 3ria. Qõ. VI.

Dubitatur vtrum digestiuũ materierũ fe. putridarũ sit calidũ. Et vĩ q non. Quia aqua frigida digerit plius. Sunt enim mãe cholericas: vt infra dicit Aui. ℂ Amplius. Feb. que plurimũ accidit est cholerica, ideo & pl'ima digestiua sunt frigida. ℂ In hac qõne est solutio Thadei i practica dispu Aui. & intelligitur in techni ab Dalfo. tract. na est triplex. s. virtus: & ista, nec est calida, secũdum est calor nãlis, qui est calide & humi v. Tertiũ ẽt dispositio iducta per cibos & me est duplex: vna est viarũ apertio. & talis fit p sic digestiuũ est calidum: qr frigidũ non dila materie permutatio de qualitate: per quã erat sic digestiuũ potest esse calidũ vel frigidum: qualitatẽ, per quã erat inobediẽs: cui qualita qualitas digestiui. Hec opinio vera est cũ he r. ℂ Alia est solutio Trusiani, qui dĩ plusq̃ in techni trac. 3° sup illo verbo. Sed dicta qui rationis: & vult q digestiuũ cause cõiuncte sit 3 in hoc tñ sunt habẽde 3siderationes: quas cã est: qr qd putruit calidũ est & humidũ: vn rredines generat. opponit igitur ei frigidũ & ud prohibeat. Sed digestiuũ cãe antecedẽ tredinis est calidũ & siccum: & de hoc dicit, q Princeps cũ dicit: digestiuum est calidum. s. di cause putredinis: que cã putredinis est oppilatio aperitione. ℂ Nos dicimus q dicta huius viri ve non sufficiunt hic. Si enim itelligit q digestiuũ s. qd 3trariatur calori extraneo putredinali est verum: q dicit: sed hoc nõ sufficit: non solum eni3 hu putridus h3 maliciã caloris: cui nos op3 oppone malitiam substãtie: cui plus debetur digestio me dicit per talem digõnem magis parat expulsioni: q̃ per alteratiõnẽ sm frigidũ. Querẽdũ sil'r est an preparãs sub stãtia putridi humoris ad expulsionẽ sit calm vel frigidũ: & quare dixit, q plurimũ est calm. Sil'r si intelligit hic vir, digestiuũ cãe putredinis sit calidũ. i. aperitiuũ oppilatio est cal'm. verum dicit: tñ hoc non sufficit, nobis in hoc in humore. q est cã antecedẽs: & tñ alie dispo sitio. Pñt enim quas paratur putredini: que dispões indigẽt per quas: vel qr est nimis subtilis, vel nimis iflãmatus. infrigidatiõe: Supp de diff. fe. ostendimus q l3 ois putrefa ℂ Amplius. mã 3iũcta ipedite vel phibite trãspirationis aliquo putrefactio fit necessario pp prohibitã trãspira non tñ oĩs putridũ indigebat aperitiuo calore. Sil'r non omne putridũ phibẽs trãspirationẽ, vt eius cau sa moueatur oppilatio. Dicamus igitur illud, qd de facto contingit: & est q materie humorales, que causant febrẽ. si digerant actio membrorũ: & sine auxilio digerũtur calido: qr membra calido naturali agunt. ℂ Secundo dicamus, q mate rie si digerãtur digõne proprie dicta, que est permixtio humidi cum sicco digeruntur a calido: quecunq3 mã sit. ta lis enĩ 3 pmixtio est actio calidi: vt 2° colliget. & 4° metheo rorũ. ag. Sm hanc permixtionẽ põt esse calor nãlis diuer sus sm diuersa mẽbra: vt 2° colliget: & calor tẽperatus me dicinarũ agentiũ ad 3fortationes caloris naturalis: & tunc mediate digerunt. vel agẽtiũ imediate in materiã: & de his prolixe notauimus super 4° cap secundi can. ℂ Tertio di camus, q digestio. i. remotio cuiuscũq3 male dispõnis: per quã humor impedit ab euacuatione: põt fieri a calido & a fri gido & ab aperitiuo & ab inspissatiuo: & sm q male dispões materierũ requirũt: & sm hoc dixit Aui. q digestio est equa tio. & in scdo cañ. huius capituli: & in cap harum dispõnum cõprehenditur diminutio mãe: quãuis autẽ hoc digestiuum possit esse calidum: vt q subtilias & aperit: & posse esse frigi

dum: vt q inspissat: vtplurimũ tñ est calidũ: qr vtplurimum mãe feb. reperiũtur grosse: & oppilationes reperiuntur vt plurimum 3iuncte cũ putredinibus & grossitiebus & viscositatibus materierũ. & hoc accidit pp multã hominum gulositatẽ & indigõnem: vnde generãtur grossi & viscosi humores, siue sint frigidi, siue calidi. ℂ Ad pmũ in cõtrariũ dicendum, q raro fit illa cura per frigidã aquam: qr reperitur raro, q illa cholera & alie cõditiones reperiuntur: frequẽtius autẽ reperiuntur mãe & conditiones, que indicant dari digestiua alicuius caliditatis. ℂ Ad secundũ dicitur q ille sermo est valde extraneus: quem posuit pluĩq̃ Commentator in techni tract. 3° super illo. 6. Ferunt, & dicit Ga. voluisse: q qñ sanguis est calidus cholericus: delatio eius in oẽs venas est facilis: & hec dispositio nõ videtur adherere itellectui: & nos dicamus, q forsan Ga. voluit, q humor cholericus est multũ aptus inflãmari & putrefieri ex hoc: & associari omni alij febri: ita q quartanarij & quotidianarij ex calore eo3 faciunt exacui & intendi aliquam choleram: vnde apparent in talibus feb. excessiua quãdoq3 cholericas: non autem accidit sic in febribus cholericis statim associari putredinẽ phlegmatis, vel melancholie siue autẽ qd diximus sit illud: qd Gal. voluit siue non. Dicamus soluendo ad rõnem, q si concedatur Gal. q feb. que plurimum accidit sit cholerica: plus nĩ reperitur cholerica cũ aliqua grossitie & cum oppilationibus 3iuncta q̃ reperiatur pura subtilis: & cum dispositione apertionis viarum.

ℂ Et fortasse contrarium est illud: quod conuenit febri de infrigidatione cum eis: que sunt sicut melones indi: & reliqua olera ei: qd 3uenit materiei de minoratione, quare prohibet illud dare ea in potu: nisi vbi non est mã subtilis.

ℂ Ostendit q illud qd 3uenit febri infrigidãdo 3riat aliqñ ei qd cõuenit mãe de resolutione: & sicut qd aliqñ conuenit febri i3frigidãdo cũ aqua melonis indi: & similibus: vt cucurbite, vel cucumeris, & citrulli: & aqua malo3 vel pruno3: & infrigidatio talis 3riat ei: qd cõuenit mãe de minoratione & phibẽtur ex hoc iste aque isto3 melonũ: & similium dari in potu: nisi vbi nõ est mã: differt igitur hec 3rietas intẽtionũ a pdicta: qr in hoc q 3uenit febri nocet mãe: sed in pcedenti q 3uenit mãe nocet febri. ℂ Considerandũ q melon indus est qui apud nos melon viridis vocat: reliqua aũt olera sunt reliq fructus 3siles: vt citrulli, cucurbita &c. hoc ergo vocabulũ olus apud arabes est latius q̃ sit apud nos. Nam apud nos significat solas herbas: sed apud eos significat & fructus: & ita inuenitur sepe ab Aui. scriptum & inuenies huic simile 3° lib° fen prima cap. de cã. curationis cerebri: & scdo colliget. & infra cap. de cura terciane: q autẽ in oibus his sit virtus infrigidans notũ est: & per hanc ifrigidationẽ prohibet mãs ab eũone getãdo eas. Qõ. VII. Melon indus.

Sed dubitatur qr melon nõ multũ infrigidat: vt phibeat ab eũone. ℂ Amplius. Euacuat qr multum prouocat vrinã. vnde infra cap de cura quartane vult q lactuca est frigidior q̃ sit melon: & vbi phibet lactuca pp infrigidationẽ: nõ phibet melon vult ẽt q in melone est vehemẽs prouocatio vrine. ℂ Dicendum ẽ, q hic loquitur de melone viridi non maturo: & sibi simili vt sunt cucumeres: & cucurbite tenere: & citrulli non maturi. Sed in cap. de quartana loquitur de melone dulci: & vnde dĩ ibi, non est inuentu3, sicut in melone dulci: sed melon dulcis est melon maturus: q dĩ apud nos pepon. i. pepasis passim: qr aliqs crederet q possemus vti melone dulci eo q prouocat vrinã. ideo Auic. subdit generalẽ cañ. de eo & alijs similibus: q oẽs tales fructus: & eo3 aque postponãtur: qr nocent febricitãtibus cũ ebullitione sua &c. ℂ Nolumus aũt hic nobis adduci 3dictiones de his vocabulis

melon, pepon, citrullus, cucumer.i.anguria:⁊ʒ arabes:loquimur.n.hic cũ his vocabulis ſm q̃ ſunt ex lingua arabum.ſ.Aui.Auer.⁊ Raby Moy.quoꝝ vocabula in his fructibus ſunt cõformia noſtris i ſignificatis hoꝝ fructuũ: qui aũt plura querit de noĩbus melonũ peponũ ⁊ alioꝝ legat qd̃ ſcripſimus 2°cañ.cap̃ de barbeca.hi ergo oẽs fructus dicti:⁊ alij conſimiles infrigidãt:⁊ iõ ↄueniunt febri. Sed ↄ̃iatur ei, q̃ ↄuenit mãe de minoratione:⁊ hoc dr̃.primo.qꝛ infrigidãdo prohibẽt eã a reſolutione, ⁊ incrudant eã. Scd̃o,qꝛ propter eoꝝ aptitudinẽ ad corruptionẽ multiplicant malas m̃as putreſcibiles vt ↄcordant auctores in capitulis eoꝝ. ℭ Conſiderãdũ niſi vbi eſt mã.ſ.aliqua fortiter calida ſubtilis:in qua plus foret iuuamentuʒ p citrullos ⁊ melones infrigidãdo q̃ʒ aliud nocumẽtum, qd̃ fieret ab eis:⁊ Halyabas 3°practice cuſtatis in p̃n°tertiane:⁊ i die acceſſionis cõcedit melones indos:vnde Auer.5°colliget. Succus angurie.i.cucumeris ſaraceni ↄ̃iatur cholere cũ tota ſui ſubſtantia:⁊ idem Aui.2.cañ.tñ ſubdit. Eius chimus eſt malus p̃paratus ad putredinem ⁊c̃. vel niſi vbi eſt mã:de cuius prouocatione per vrinã cõſideres virtute melon.alia lr̃a hʒ. Niſi vbi nõ eſt mã, vt in feb.ethica vel effimera vera:⁊ tunc poſſent iſta cõcedi ſub intentione infrigidationis:⁊ non prohibet eam retentio materierum.

ℭ Et oĩno ſollicitudo ſit : vt poſtponatur aqua fructuũ vſq; ad hebdomadam:⁊ ſit contẽtus aqua ordei. ℭ Et omnes fructus nocent febricitantibus cum ebullitione ſua:⁊ corruptione ſua in ſtomacho. Queſtio. VIII.

Dubitatur de hoc cañ.nam aqua fructuum.i.aq̃ decoctionis prunoꝝ violarũ iuiubaꝝ: cui ſimilẽ ſcribit Meſ.in antidotario diſt.ſeptima eſt lenitiua vẽtris ſuauiter:⁊ reprimit cholerã:ſed talis lenitio laudatur:qꝛ ante ſeptimũ ſtatim Aui.ↄcedit ſyrupũ violaꝝ. ℭ Amplius. Cõiter operãtes dant illũ:⁊ q̃nq; dant pulpã caſſie ante ſeptimũ. ℭ Quidã corrigũt iſtũ textũ dicentes: nõ p̃ponaꝛ aqua fructuũ. ℭ Alij ſunt q̃ dicũt, q̃ aqua fructuũ añ ſeptimũ dari non dꝫ:qꝛ talis aqua eſt ſoluẽs:vnde Meſ.dicit,de ea cholerã rubeã cũ facilitate educit. Hi aũt parũ exercitati ſunt in op̃ationibus artis:⁊ Halyab.cui eſt dãda fides in opere:incipit in tertiana cũ aqua mãne tamarindoꝝ ⁊ caſſie prius q̃ʒ digeſtio appareat. ℭ Dicamus q̃ aq̃ ſumiꝛ in libris arabũ pro ſucco vel pro decoctione:⁊ cũ hoc dicamus q̃ aq̃ fructuum eſt triplex:vna eſt aqua lenitiua vẽtris, q̃ fit ex prunis, ⁊ caſſia ⁊ manna ⁊ violis ⁊ tamarindis ⁊ iuiubis ⁊ alijs q̃buſdã, vel ex oĩbus iſtis vel aliq̃bus ex eis:⁊ iſtã deſcribit Meſ.in antidotario:⁊ tibi ineſt cõponere eam ſm nrãm reꝝ ⁊ proportionẽ, que tibi videꝛ: dũmodo intentio ſit in ea lenificatio vẽtris, ⁊ temperies caliditatis cum hoc:⁊ de hac aqua fructuʒ loq̃tur Raſ.18° ↄtinen.vlti.cap̃ vbi dicit. Si conualeſcens eſt debilis:⁊ nõ poterit ſuſtinere eũonem, da ei aquã fructuũ:⁊ ego dedi ei quolibet mane talẽ aquã:⁊ eduxit ipſum bis:de hac loquitur Aui.ſupra cap̃ de effime.ex vino, vbi dicit:indiget ſolutione ex aqua fructuuʒ:⁊ loq̃tur de ea Raſ.in diuiſionibus cap̃ de cura tertiane ⁊ cauſonis:⁊ hec aqua fructuum nõ prohibetur a p̃ncipio putridarũ febriũ:imo cõiter cõceditur intẽtione lenitionis vẽtris:vnde ſtatim dicit Auic̃.ſit vltimitas lenificatio:⁊ video q̃ cõitas medicoꝝ dat in p̃ncipio in febribus putridis caſſiã. ⁊ alij dant ſyru. violaꝝ: ⁊ diſſoluunt cũ decoctione violarũ ⁊ prunoꝝ ⁊ ſimiliũ:⁊ ſimilia lenitiua dant:⁊ vt ⁊ apparebit ab Aui.in particularibus capitulis. Et rõ ſuper hoc eſt, qꝛ vtiliſſimũ eſt inchoãtibus febribus putridis, q̃ vẽter leniaꝛ ⁊ prohibeaꝛ feb. acuitas. ⁊ hoc faciũt lenitiua p̃dicta:que oĩa cõprehendũtur ſub hoc vocabulo aqua fructuũ.i.aqua lenitiua ⁊ ſedatiua caliditatis:⁊ dr̃ ita:qꝛ plurimũ ſit ex fructibus lenitiuis, ſicut ſunt caſſia pruna:⁊ tamarindi:⁊ iuiube:⁊ cũ hoc ex viol.⁊ mãna. ℭ Sed tu dices. Multa ex iſtis euacuant cholerã a p̃prietate.igitur opʒ q̃ expectetur in eoꝝ vſu digeſtio. ℭ Dicẽdũ q̃ in his medicinis virtus lenitiua vẽtris eſt efficax.virtus autẽ diſſolutiua cholere eſt debilis valde:⁊ ideo ſi cholerã inueniãt paratã in primis venis ſine moleſtia aliq̃ educũt illã, q̃ ſi nõ inuenirent eam paratã nõ propterea agitant reliquã choleram, ſi eſt febris cholerica:hoc autem vtile eſt ſine nocumento : quecunq; febris ſit, ſiue cholerica, ſiue ſanguinea, ſiue phlegmatica, ſiue melãcholica:lʒ diuerſas oporteat eſſe cõpones harũ medicinarũ lenificantiũ ſm diuerſas febres, ſic̃ ſciunt p̃iti medici plus tñ vtimur eis ⁊ purioribus in febribus calidis q̃ʒ i frigidis, vt inferius apparebit. Cõſidera ẽt q̃ ſi ab his medicinis velles nõ minus virtutẽ attractiuam cholere q̃ʒ lenificationẽ, adderes doſim illaꝝ. ℭ Alia eſt aqua fructuũ acetoſoꝝ reſiſtentiuʒ putrefactioni, vt aqua.i.ſuccus agreſte limonis, arancioꝝ, granatorum acetoſoꝝ:⁊ aliorum ſimilium iſtis, de q̃bus aquis frequẽter inuenies ſermonem ab Aui. vt infra de regimine febriũ acutarũ:⁊ ſupra loquebatur de ea in cap̃ de febre effimera ex ſiti cuʒ dicebat. Cura eſt dare in potu aquas fructuũ frigidoꝝ p̃prie granatorum:⁊ hanc aquã fructuũ poſſumus dare in principio febrium putridarũ:in quibus volumus reſiſtere malignitatibus putredinũ:vnde in peſtilẽtialibus eſt vſus eius valde laudabilis, vt poſtea apparebit. ℭ Tertia eſt aqua fructuum, que cõi noĩe noĩatur cũ herbis, ſiue oleribus apud arabes:⁊ ſunt fructus de horarijs, ſicut cucumeres, qui dicũtur anguria.i.cucumer ſaracenicus:⁊ melon viridis coloris:⁊ q̃nq; verſus citrinũ tendũt ſolidi intus:⁊ dicunꝛ melones indi ⁊ citrulli:quoꝝ quidam ſunt virides:⁊ plurimi ſunt citrini:⁊ cũ his intelliganꝛ mala ⁊ pira non acetoſa:⁊ iſtam aquã fructuũ Aui.hic intendit:⁊ prohibet eam vſq; ad hebdomadã. Cõſuetudo aũt Aui.eſt intelligere per hebdomadam tempus digõnis, vt apparebit in cap̃ de cura emitritei:vult igiꝛ q̃ aqua citrinoꝝ, melonũ, cucumeruʒ:⁊ hꝫ nõ detur ſtante indigõne mãe. ℭ Sed ↄ̃. Quia Halyabas in p̃ncipio tertiane cõcedit aquã melonis indi. ℭ Amplius. In regimine acutaꝝ ad ĩfrigidationẽ dat Aui. aquã citrulli, aquã melonis ⁊ cucumeris : ſʒ extinctionis nec̃itas põt eſſe añ digõnẽ. ℭ Amplius. Aui.multotiẽs collaudat melonẽ, cucurbitã ⁊ cucumeres in tertiana feb.nõ determinãdo tp̃s digõnis. ℭ Amplius. In cura febris ſyncopalis minuta dat panẽ in aq̃ fructuũ:⁊ vꝫ intelligere de aq̃ melonum cucumerũ ⁊ malorum, que dicũtur poma:⁊ pirorum qd̃ apparet, qꝛ non intelligit q̃ panis detur cum aqua caſſia:nec cum aqua granatorum, ⁊ arancioꝝ:qꝛ iam dixerat de his ſtatim in illo capitulo. ℭ Amplius. Caſſius felix in cauſone multotiens ſe iuuat cum ſucco cucurbite. ℭ Dicamus ad hoc intentionẽ Auic̃.eſt q̃ aqua fructuũ idest melonis indi ⁊ cucumeris, ⁊ ſimilium, vt malorum.i.pomoꝝ ⁊ pirorum in feb.putridis hꝫ vtilitatem : qꝛ extinguit ⁊ in hoc eſt bona:⁊ quantum ad hoc dixit Auicen. q̃ melones indi:⁊ reliqua olera, vt cucurbita ⁊c̃. cõueniunt febri infrigidando. Sed quia aqua eoꝝ eſt corruptioni parata valde propter humidum aqueum aptum ebullitioni ⁊ putrefactioni:qꝛ a p̃prietate quaſi generat materias malignas, vt intelligitur ab auctoribus arabie oĩbus:iõ dixit te eẽ ſollicitum:vt poſtponas vſum eius vſq; ad hebdomadam.i. quouſq; digeſtio appareat in mã. ℭ Sed tu dices. Nõ minus erit corruptibilis iſta aqua fructuũ poſt digõnis ſigna q̃ʒ añ. ℭ Dõm q̃ iam facta digõne non eſt putredo ita augmentabilis, ſicut antequam non ſit facta:⁊ ẽt intelligitur, q̃ ſit facta mãe minoratio:⁊ ideo ſi opʒ te extinguere caliditatẽ ſecurius dabis aquã fructuũ poſt digõnẽ, ⁊ minorationem mãe.nã ante illud addit in putrefactione plus q̃ʒ poſt.

Ex quo apparet q̄ƀo aqua fructuū.i.aqua melonis ꝯsiat eis q̄ ꝯuenit mā̄e de minoratione.nā facit hoc frigiditate ingrossando illā:⁊ ꝓhibēdo eius euaporationē ꝯstrictio vijs. Scḋo q: addit mā̄e putridas:⁊ iō Aui.cū ꝯsiderauit aquā melonis indi nocere in hoc:q̄ ꝓhibet minorationē mā̄e:⁊ hoc nocumentū est magnū.fecit de aq̄ melonis.⁊ de alijs sibi silibus cañ.⁊ dixit. Sollicitudo sit vt postponat aqua fructuū.i.aqua melonū ⁊ cucumerū:⁊ reliquoꝝ dieꝝ vsq; ad hebdomadā ⁊c.⁊ tunc assignauit cām q̄re opȝ illā nullo mō dare:vel saltē postponere:q: oēs fructus.s.melones indi,cucumeres:⁊ hꝫ nocent febricitāti cum ebullitione ⁊c.i.q: bulliunt ⁊ corrūpūtur in stō. ¶ Cōsiderandum aūt,q̄ qñq; tanta necessitas pāīis extinctionis ⁊ acuitatis eboiere instat:q̄ ꝯsidimus fieri ꝑ hꝫ melones:q̄ icipimus cū eis:sicut fecit Halyab. Et cū toto hoc Halyab. ꝑmittit lenitionē vētris ante aquā melonis,vt apparet 3° sue practice cap̄ de cura tertiane:⁊ sic intelligant sermones Aui. infra. Si autē possumus cū alia re extinguere nō vtamur eis:aut postponamus:⁊ totū hoc intellexit Auer.colliget 7° q ponēs ordinē medicinarū infrigidātiū ꝑ ꝑmittit aquā ordei ⁊ iulep ⁊ syrupū cum zuccharo:⁊ aq̄ ro.ꝭm aliquos nouos medicos postea ponit succū cucurbite ⁊ melōis ⁊c. ⁊ hoc voluit Aui.cum dixit. Postponatur aq̄ fructuū:⁊ sis contentus aqua ordei. De aqua ordei infra multa discutiemus:ex quibus contraria cessant. Questio. IX.

Sed dubitatur nā īter hos fructus quos opȝ postponere noīasti poma: que apud nos hic cōiter vocātur mala ⁊ noīasti pira:sȝ h̄ nō cōcordat cū operātibus:q̄ cōiter dant poma cocta febricitantibus:qñ volunt attenuare dietam. ¶ Et nos dicimus:q̄ illa est dieta:in qua deuenerunt italici ꝓpter lasciuiā febricitantiū:poma.n.cocta.i.mala minus nociua sunt:q: euaporat ex decoctione ab eis humidū aquosum:per qḋ parabātur corruptioni:decoctio aūt eorum fit assando ⁊ elixando:vt Gal.inuit.⁊.alimentorū. Laudo aūt in febribus assata plusq̄ elixata intētione:q̄ ita sint remota magis ab ebullitione ⁊ corruptione. Sed intētione ifrigidationis ⁊ aquose humectationis:⁊ ꝭȝ hoc citioris descēsionis laudabiliora sunt illa:que in aqua coquunt. Diuersitatē antē istorum maloꝝ ⁊ piroꝝ in acetositate dulcedine ⁊ grossitie carniū eorū:⁊ subtilitate lege ab auctoribus:⁊ scies eligere,quod opȝ magis dare tuo febricitāti. ¶ Attendēdū est aūt q̄ sapientibus arabis apparuit,q̄ ex comestione pomoꝝ.i.maloꝝ magna accidit malitia:vñ Auer.colliget 5° postq̄ laudauit poma in cōfortādo cor ⁊c.dixit. Poma generāt grossam ventositatē in secūda digestione:⁊ tertia ita q̄ dictum est est a sapientibus q̄ pñt generare prisim ⁊ ethicam: ⁊ q̄ venti qui generātur ex eo hñt malam ꝓprietatem ⁊c.⁊ hic est sermo Raby Moy.2ª partic.affo.auctoritate filii Zoar Malū sui odore corroborat cor ⁊ cerebrū:⁊ eius odor est vtilis ptisicis ⁊ melācholicis:sed cibatio eius est peior omnium cibatione fructuum:q: sui spālitate ⁊ ꝓprietate generat vētositatē in neruo ⁊ in certo:que nō resoluitur nisi cum difficultate. ¶ Cōsiderandū autē q̄ qñ cogit necessitas ad vsum aque fructuū:⁊ hꝫ fructuū medicus dȝ conari corrigere eoꝝ malitiam cū decoctione:sicut coquimus cucurbitam in pasta ordei:⁊ cū cōmixtione aliarū rerum:sicut apparebit prudētie medici:⁊ ex his excusamur a remotione expositionū alioꝝ,qui non ferunt ad intentionem Aui.

¶ Et multotiens quidem inuenitur res:que digerit:⁊ subtiliat:⁊ infrigidat cum euacuatione sicut syrupus acetosus.

¶ Hic ostendit,q̄ aliquādo nō est hec cōtrarietas:q: reperitur aliquid,qḋ vtriq; pōt prodesse, vt syrupus acetosus infrigidat ⁊ digerit materias. ¶ Considerādū autem,q̄ p syru.acetosum debemus intelligere simplicē:qui fit ex aqua aceto ⁊ zuccharo:in quo est virtus infrigidans per aquā ⁊ acetum:⁊ virtus subtilians,per acetum:acetum enim diuidendo mām disponit euātioni,⁊ zuccharum abstergit:⁊ ideo dī q̄ euacuat:⁊ q: nos fecimus tractatum singularē in syrupo acetoso:vbi diximus de omni eius diuersitate:⁊ de omni mā in qua cōuenit:ideo non prosequimur plus de hoc. Sed tu cōiungas illum tractatum huic canoni.

¶ Et scias q̄ febris quandoq; est tante vehementie ⁊ acuitatis: q̄ non licet vti regimine cause:immo indiget infrigidatione vltima: et proprie cum non inuenis virtutem fortem resistentem tollerantem.

¶ Cum iam declarauit, quare medicus vertit se magis ad vnam intētionem q̄ ad aliam:q̄a est propter cōtrarietatē intentionum illarum exequendo illas.hic ostendit ad quā illarū duarū intentionū debet se cōuertere:⁊ȝ hoc generaliter dixerit in illo verbo. Obseruetur magis timorosa duarum rerū:⁊ ideo isti canoñ.declarant illum scȝ que intētio est magis timorosa:⁊ per ꝯsequens magis obseruanda: ⁊ primo ostendit quādo est q̄ medici intentio quādoq; vertitur ad partem feb.secūdo ostendit quādo vertitur ad partem materie.tertio addit cañ.sequentē ex his duobus cañ. ibi secunda.(Et si.) ibi tertia. (Quod si.) ¶ Cōsiderādū, q̄ primus cañ.est Gal.10.terapeu.in principio cū dicit. Si intolerabilis fuerit laborāti magnitudo feb.nō opȝ ꝑ ea ꝑ que causam abscindimus:augere feb.simul enim interimemus vtrūq; ⁊ febrem ⁊ hominē:⁊ hoc est qḋ dicit Aui. quandoq; febris est tanti:⁊ tam acuti caloris:q̄ si tu velles digerere cum calidis,vel prouocare,vel soluere ventrē cū calidis pauca additione facta in calore:perderet ifirmus. igitur infrigida vltime.i.forti ifrigidatione per potū aque frigide:vel alium potum extinguentem ⁊ per epithimata: si etiam non adderēt digestiua vel euacuatiua in gradu caloris:tamen cum illo gradu non posset perdurare vita tanto tempore:quanto requiritur ad operationem illā circa causam:expedit te infrigidare ⁊ dimittere regimen cause. ¶ Considerandum secundo,q̄ tunc medicus est certus:q̄ opȝ eū festinare ad infrigidandū:qñ nō inuenit infirmum fortē resistētē dissolutioni facte a vehemētia caloris febris:⁊ etiam qñ nō inuenit eum fortē tolerantē esse absq; cibo. Si enim medicus inueniret infirmum cū forti febre:sed inuenit eum fortem in pulsu resistentē dissolutioni:q: est homo grossoꝝ humoꝝ,densoꝝ poroꝝ.⁊ similiū dispositionū:⁊ inuenit eum tolerantē esse absq; cibo:q: fortis oris stomachi nō aptus syncopi,cōsuetus ieiunare,phlegmatice complexionis:nō curabit infrigidare infrigidatione vltima. Immo cum abscisione cibi intendet ad causam:⁊ vtetur iculibus extinctiuis:vel vtetur digestiuis,vel alijs ꝯuenientibus ad cām:⁊ ideo dixit Aui.⁊ proprie.i.ꝓprie tunc:cū non inuenies virtutem ⁊c. ¶ Dubitatur. Quia iste cañ.videt̄ cōtra Gal.10.terap.primo cap̄:vbi dicit primum predictorū s.sanare febrem,⁊ cōtemnere cām non laudamus. ¶ Dixit Franciscus de pedemōtiū q̄ Gal.vult q̄ nō intendatur ita ad vnum:quin intēdatur ad aliud. ¶ Hec solutio nō est ad intellectū Gal.q: hoc est tertium mēbrū sue diuisionis.s. intendere plus ad vnū:reliquū: autē non omittere. Alij cōiter dicunt,q̄ Gale.non laudat,q̄ medicus intendat ad dispositionē ⁊ augeat cām:vnde ex hoc augeatur dispositio.⁊ ideo dicit. Si enī quibuscūq; sanauerimus auxilijs id febris qḋ semper generatur.hec auxilia nobis augebūt cām,que facit eā ⁊c.hec expositio pōt saluari si intelligat̄ sic:q̄ medicus infrigidans febrem non debet infrigidare tum: aliquo:q̄ simul infrigidādo augeat putredinē:q̄a simul augēdo putredinē auget calorē febrilem:⁊ ideo quantum ex vna parte remittit de calore febrili: tantum ex alia

parte regeneratur de calore illo per putredinis augmētū: et hoc est qđ ibi subdit. Neq; interimemus etc. ℭ Sȝ tu dices: q̄ esset ista infrigidatio: q̄ hoc faceret. ℭ Dōm, q̄ hec esset cum aliquo frigido extrinseco oppilando, vt aqua frigida, vel intrinseco: vt aqua frigida bibita nō ſm̄ ratione. ex qua statim febris extingueretur: sed ꝯculcata multa mā statim post horā cōsurgeret in maiorem vel minorē putredinem: et hoc dixit 9° terap. 7° cap̄ vbi loquens de aqua frigida inconuenienter data dicit sic. Confestim quidem non paruam cōfert alleuiationē extinguēdo febrē iam demum natā: sed manente cā rursus aliā accendit febrē multotiēs difficiliorē priore. Hoc ergo vult Gal. Auicē. aūt vult q̄ tu extinguas vehemētiam febris nō taliter, q̄ augeatur ex hꝰ putredo. ℭ Nos autē diximus ibidem, q̄ Gal. noluit tam vile quid: sȝ sicut homo melioris iudicij in particularibus medicine aliquo fuerit: voluit intentionem curatiuam morbi fientis: scȝ febris comparare intentioni ad causam. s. cōtemnendo dispositionem et intentioni ad dispositionem cōtemnendo cām et q: in hoc prolongarem: omitto hic.

ℭ Quod si inuenis eam resistentem tolerantē: abscinde causam: et expelle humores: et abscinde cibū: et non infrigides infrigidatione: que prohibeat resolutionem.

ℭ Hic est can̄. scd̄s: in quo ostēdit q̄ q̄n̄q; medicus intentionem suā cōuertit ad cām. s. ad mām: et negligit feb. aut pax illi intendit. Cōsiderandū aūt q̄ intentio ad cām est digestio: et de hac tacuit dans intelligere, q̄ alia intētio est etiā euacuatio: et hec est duplex sensibiliter per ventrē, vel prouocationem: et hanc intellexit cum dixit, abscide cām: et expelle humorem: et occulta per resolutionē: et hanc expressit cum dixit, abscinde cibum. Si ergo inuenis virtutē fortem resistentem calori febrili: vnde infirmus non curat de eius mala sensibilitate et dissolōne ab eo, q: calor est debilis: vel q: infirmus est valde fortis: et inuenis eum tollerantē esse absq; cibo remanet super te: q̄ cures cura regulari. scilicet intendendo ad causam: et abscindendo eam etc.

ℭ Et non infrigides. quasi. d. et non dico, q̄ si febris est fortis, q̄ nullo modo infrigides: sed stantibus cōditionibus dictis nō cogeris infrigidare infrigidatione prohibente resolutionem materie: sicut est infrigidatio cū aqua frigida vel cum syrupo de papauere, et similibus.

ℭ Qđ si inuenis virtutē deficientē: sis occupatus in equando complexionem contrariam ei quare infrigida eam: et viuifica virtutem cū cibo. Cumq; fit fortis per viuificationem suam et vincit contrarium suum: redi ad causam.

ℭ Hic ponit tertiū can̄. qui oritur ex dictis. nā duabus positis intētionibus vna ad febrē, alia ad mām: et ostēsis ꝯtrarietatibus illarū: et q̄n̄ medicus ad vnā se determinat plus q̄ȝ ad aliā apparebit, q̄ indicatio sumpta a virtute multū ad hoc facit: pmus enim can̄. cōsiderauit febris vehementiam: et virtutē non fortē ad tollerandū. nec ad resistendū. secūdus vero can̄. cōsiderauit virtutem fortem resistentē et tollerātē. ergo tertius can̄. ꝯsiderat virtutē debilē: pro qua agimus totū, q̄ agimus pro qua infrigidamus: quia suus defectus pōt esse ex calore resoluente: et cibamus, q: defectus pōt esse ex resolutione et diminutione spūum et humorum a quātitate necessaria: et tūc fortifica virtutem per cibum: et hoc est qđ dicit. per viuificationē, et fortifica eā per alterationem caloris innaturalis: et hoc est qđ dicit, et vincit cōtrarium: et redi ad cām. s. digerendo et euacuando ſm̄ q̄ tibi videtur. ℭ Sed dubitat̄, in quo differt iste can̄. tertius et can̄. primus. ℭ Dicēdū q̄ ille can̄. sumitur principaliter a febris vehementia, et virtus coindicat. Sicut non potens plus tollerare: sed iste can̄. tertius sumitur ab ipso actuali casu virtutis. vnde dicit, deficientē: et forsan q̄ iste canon est idem qđ ille primus cōpletus, per hoc qđ dicit: redi. ℭ Cōsiderandum p̄, q̄ si dixisset Aui. viuifica virtutē cum cibo: quātis addas in calore: sicut cum damus vinum, recte dixisset: vt apparet. 12. terap̄. et 3° can̄. fen. 11. Sed tūc iste can̄. non fuisset de ordine can̄. hic ponendoꝝ, in q̄bus precipit̄ cura fundata in duabus intentionibus: vel altera earūȝ. s. ad mām et ad febrem: ꝓpter hoc dixit: infrigida eā. s. febrē vel eam. s. virtutē. i. corpus et q: viuificare virtutē actu deficientem nō potest fieri per cibū: et tūc actu euacuari: vel saltem nō fit cōuenienter: ideo non dicit: ista simul fieri: sed dixit, redi ad cām. ℭ Cōsiderandū secūdo, q̄ isti tres can̄. lȝ sint generales in curatione febrīū putridarū: non tamē habent alios can̄. spāles sub se: qui sint sciētiales: sed solū sunt extimatiui: nō enim iā modo egemus nisi istos can̄. applicare ad quācūq; febrem: et quācūq; causā eius: et ad quācūq; virtutē infirmi: et tūc indicare de quantitate virtutis et quātitate caloris febris: et scire ad quā opȝ te itēdere plus mēsura aūt hec nō est cognita per can̄. doctrinales, nec sciētiales: vt specialiter dixit Gal. in terapeu. ad Glauconē libro p̄. et gnāliter dixit hoc in libro de phlebothomia: et tertio libro de ingenio sanitatis: et ideo non expectes, q̄ Aui. in pticularibus capitulis reperiatur: ne determinet hos can̄. sed operatur: vel operationē ꝓcipit Aui. sub istis can̄. modo sub vno, modo sub alio: sicut modo vnam propositionē per extimatiuam suam sumpsit sub vno, modo sub alio: et ex hoc intellectu soluuntur multe contradictiones in can̄. particularibus non solum Auicen. sed aliorū auctoꝝ, ista tamen non sunt verba pro hoībus debilium capitum.

ℭ Et cum tu infrigidas de istis febribus: tunc non infrigides eam cum eo: in quo sunt stipticitas et exiccatio: sicut sunt trocisci infrigidantes: nisi post purgationem et euacuationem.

ℭ Et scias q̄ cura febris putride est diuersa a curatione febris ethice. Curatio enim ethice est contenta super contrarietatem egritudinis: et curatio febris putride non est contenta super contrarietatem egritudinis tantum: imo super abscisionē cause eius: quāuis illud quod est conueniens egritudini et cibationi sit amicum virtuti ex parte sui: scilicet virtutis: et inimicum virtuti ex parte: quoniam est amicus inimico eius: et est materia quare est adiuuans vtrunq; earum: quamobrem indigemus in regimine eius canone. Et nos singulare capitulum ei si deus voluerit faciemus.

ℭ Jam declarauit Auicen. duas intentiones curatiuas vniuersales in cura febrium putridarum: et ostendit quare est et quando est q̄ vertit medicus intentionē suā ad febrē: et quare et quando ad causam. hic ostendit qualiter, et cū quibus dicte intentiones fiunt: et primo ostendit cum quibus et qualiter fit infrigidatio: secundo cum quibus et qualiter fit euacuatio innuens de digestione: reuertens etiā ad ponendum can̄. quibus docet infrigidare. ibi secūda. (Et scias q̄ non est tibi possibile) ꝑma in duas. primo premittit can̄. secundo probat. ibi scd̄a. (Et scias.) ℭ Considerandū q̄ trocisci isti sunt troc. de rosis: de quibus in fine capituli dicetur: et trocisci de camphora et trocisci de berberis et de spodio: exiccando enim et stipticando retinent et ingrossant materias etiam si essent digeste: et ideo oportet materias esse digestas et euacuatas: et tunc est eorum vsus secu/

rus: infrigidant enim ⁊ reaggregant membra lesse ab euaporationibus siue naturalibus siue artificialibus precedentibus in febre: et si est aliquid materierum residuum illud consumitur ut dicemus in capitulis specialibus: ⁊ hoc est quod Auicen. probat per canonem qui sequitur, nam infrigidatio ethice posset fieri quibuscunque viis cum his tamen, quia cura eius est contenta super contrarietate egritudinis: sed in putrida oportet te intendere ad abscissionem cause. isti autem trocisci probibent abscindi eam: ⁊ tunc Auicen. extendit parumper sermonem suum, ⁊ vult, ꝙ non solum infrigidatiua stiptica nocent in feb. putrida ex parte materie. imo ꝙ cibatio ⁊ infrigidatio nocent in putrida febre habita consideratione ad materiam. nam infrigidatio figit materiam: ⁊ probibet solui. ⁊ cibatio etiam multiplicat materiam ⁊ hoc non est in ethica. Et hoc est quod dicit, ꝙ est conueniens egritudini. i. infrigidatio. ⁊ ꝙ est conueniens cibationi. i. cibi exhibitioni: quamuis sit amicum virtuti: quia infrigidatio rectificat complexionem: quia virtus confortatur ⁊ cibatio auget spiritus ⁊ humores: quibus confortatur virtus ex parte sui. s. virtutis. i. virtuti secundum se. est tamen inimicum virtuti ex parte: quoniam est amicum inimico eius. ⁊ est inimicus virtutis materia quare adiuuat. s. infrigidatio ⁊ cibatio vtraque communes: scilicet virtutem ⁊ materiam. ergo indigemus canone secundum in cibatione febricitantium: vt faciamus illam cibationem quanto magis possumus absque nocumento: ⁊ hec est sententia illius afforismi. 7. particule. Cibum quem accipiunt febricitantes sanis est virtus ⁊c. exponendo illum secundum nostram expositionem: ⁊ non sicut Gal. qui illum affo. male intellexit cum aliis sequentibus ibi. Questio. X.

Dubitauimus hic an zuccarum rosaceum competat in principio febrium putridarum. ¶ Videtur ꝙ sic, quia omnes medici communiter dant infundentes illud in aqua frigida. ¶ Amplius. In capitulo de cura flegmatice a principio ante septem dies dat Gal. infra geleniabin quod est conditum de rosis: ⁊ hoc est zuccharum ros. vel mel ros. ¶ Amplius. Rasis. 16. continentis cum loquitur de almelilotu concedit zuccharum ros. ergo multo magis in principio febris. ¶ Amplius. Ipsum confortat stomachum vt Mesue in antidotario. ¶ Amplius. Quinto can. trac. 7. dicit ꝙ iuuat ad feb. ¶ Amplius. In frigidando confert ⁊ leniendo per ros. s. soluendo ventrem. hoc enim facit rosa vt sumitur a Mesue cap. de rosa ⁊ ab aliis. ¶ In contrarium hic Auicen. Non infrigides cum eo in quo est stipticitas ⁊ exiccatio: sed in zucchario ros. sunt ista ratione rosarum. ¶ Item Rasis. 3. trac. Almansoris loquens de zuccharo ros. dicit. Qui patiuntur calorem ⁊ ardorem nullo modo comedere debent maxime si estas fuerit ⁊ calefacit enim ⁊ sitim affert: licet Simon ianuensis dicat ꝙ translator errauit: quia loquitur Ras. de melle rosa. ¶ Dicendum primo ꝙ premisso quid sit zuccharum ros. ⁊ est conditum ex rosis recentibus ⁊ zuccharo compositis adinuicem: ⁊ decoctis ad solem non ad ignem: vt multi aromatarii faciunt: ⁊ cum sem dicimus super lib. 5°. 2° ꝙ virtus zucc. rosa. est frigida infra primum gradum ⁊ sicca in primo vel plus parum: rosa enim ponitur communiter frigida in primo gradu, ⁊ sicca in secundo gradu: ⁊ de zuccharo autem est discordia: an sit temperatum vel calidum in primo ore an sit humidum parum, an siccum in primo: remanet igitur ꝙ zuccharum ros. sit vel quasi temperatum vel frigidum parum: ⁊ ꝙ sit siccum. cadit autem in hoc diuersitas secundum rosas albas vel rubeas: ⁊ secundum modum zucchari albi vel rubei: sed virtus zucchari ros. est aliqualiter stiptica: ⁊ cum hoc etiam aliqualiter abstersiua. ¶ Dico ꝙ in nulla feb. fortis inflammationis, vt est feb. cholerica conuenit zuccharum ros. ratione primo: quia non est proportionatum extinguens. 2°. ꝙ inflammatur in eis. nam si aqua cucumeris in eis inflammatur quanto magis vt in quinto colliget. ergo multo plus zuccharum ros. Et si tu diceres, dabo cum multa aqua frigida. Dicimus ꝙ illa est operatio aque. Dico etiam generaliter ꝙ in febribus putridis a principio ante digestionem ⁊ euacuationem non competit quantum ad duas generales intentiones: ⁊ primo non ad infrigidandum: quod apparet: quia Auic. docet infrigidare cum aqua ordei. cum syru. violato cum syru. acetoso: ⁊ quandoque vt ibi non est materia cum aqua melonis. nihil autem de zuccharo ros. dicit, imo etiam nec de syrupo ros. dicit. ¶ Amplius. Halyabbas tertio pra. cap. de regimine febricitantium per victum enumerat multos potus. ⁊ nihil de zuccharo ros. vel syrupo ros. dicit. ¶ Amplius. Rasis in diuisionibus capitulo de febribus compositis non primo, sed secundo procedit ad zuccharum ros. ¶ Amplius Auerro. 7. colliget non multum laudat syrupum ex zuccharo ⁊ aqua ros. quo vtebantur suo tempore quidam noui medici: ⁊ non laudat propter stipticitatem aque ro. ergo multo minus vbi est substantia ⁊ corpus rose: nec etiam competit zuccharum ros. quantum ad secundam intentionem, que est materie euacuatio: quia a principio non debet fieri euacuatio cum re, que succedat cum stipticitate ⁊ exiccatione. vnde prohibetur mirabolani: vt post apparebit. ⁊ ideo Aui. precepit hic ꝙ etiam non infrigides cum re, que stipticet. ¶ Ex quibus potest formari ratio hec in principio febrium non competit infrigidatio cum re, que materias coarctet sui stipticitate. vnde etiam probibetur absinthium vt infra capitulo de emitriteo: hoc autem facit zuccharum ro. vt ex dictis patet. Et potest hoc confirmari ex dictis Mes. qui vult ꝙ zuccharum ros. coarctet materias in pectore vt apparet capitulo de cura ptisis, nisi velles pertrulendo dicere, ꝙ zucchari ros. virtus stiptica vadit ad pulmonem, ⁊ pariter abstersiua. Et ego dicam ꝙ contrarium est. vel quod non est quod tu dicis. Nos autem inuenimus per experientiam, ꝙ etiam abstersiua eius vadit: sed vincit virtus stiptica ⁊ plus in antiquo. Ego autem non laudo vsum zucchari ros. nec noui nec antiqui: ⁊ prop. te enim qui in principio feb. nec ante digestionem: ⁊ euacuationes ad duas intentiones generales dictas. Dico tamen ꝙ potest competere gratia alicuius intentionis specialis: que est stomachi confortatio ⁊ abstersio aliqua, qua indigemus in febre flegmatica: ⁊ tunc est melius ꝙ sit mellinum: nisi aliud quod prohibeat: ⁊ misceatur cum aliis medicinis secundum ꝙ tibi videtur: competit etiam magis in finibus febrium. ⁊ sic tolluntur contrarietates. ¶ Ad Rasim dicendum, ꝙ loquitur de almeililotu quadam, que accidit in fine febrium. vel loquitur de illa: in qua possunt concedi mirabolani: sed hi non conceduntur in principio febrium putridarum: vt notum est: ⁊ post apparebit.

¶ Et scias quod non est tibi possibile curare febrem: nisi cognoueris eam.

¶ Jam posuit can. in curatione febris putride quantum ad intentionem, que est infrigidatio, que est intentio ad dispositionem. hic ponit can. quibus intendit ad materiam: licet concurrat in eis quandoque intentio ad dispositionem. Et primo ponit can. quibus intendit ad materiam cum pluribus: quorum si medicus operetur in principio: facit communem minorationem que dicitur exiccatio, ⁊ operatio cum illis can. est magis in principio febrium. 2° redit ad complementum can. in infrigidatione. 3° ponit can. quibus intendit ad materiam magis in processu: licet ex consequentia preponat etiam can. quibus in principio. ibi secunda. (Et non probibeas ei aquam frigidam) ibi 3ª. (Et cum administraueris can. predictos.) Prima in duas primo ostendit quid expedit volenti curare febrem. secundo prosequitur cum can. quibus intendit ad materiam euacuando ⁊ digerendo. ibi secunda. (Quod si ignoraueris.) ¶ Considerandum ꝙ licet nulla cura possit fieri propria febre ignorata maxime tamen intelligit de cura, que est per abscissionem cause, que est vera cura febrium putridarum. ⁊ ideo hic can. cadit hic. ignorantia autem de febre: de qua hic

loquitur:non est ignorantia de ea t q sit febris nec q sit febris putrida: qa iã psupponit te eam cognoscere gnaliter. Sed est ignorantia de mõ cãe:an fit de summa colericarũ vel flegmaticarũ ꝛc. nõ eni de hoc est scia habita nisi psusa. ꝛ sic ponit iste cañ. 16. ptinẽtis. ¶ Cuz aũt medicus cognoscit: q febris est putrida vel humoralis: sed nescit distincte a qua cã fit: nõ põt recte curare. scz ppria cura illi febri: qa cura erit pprie per res: que respiciũt illã mãm. ꝛ ideo bene precipit Gal. primo de febribus ad Glauconẽ. ꝛ primo regiminis acuto. prius esse intendendum ad cognoscendum egritudinem: que sit in causa. ꝛ postea ad medicandum.

¶ Quod si ignoraueris tunc subtilia regimen.

¶ Hic psequitur cañ. quibus intendit ad mãm febris ꝛ primo ponit cañ. qbus intendit ad mãm intentiõe magis generali: ꝛ indeterminate. scdo ponit cañ. qbus intẽdit ad illã determinate magis. ibi 2°. (Et os.) Primi cañ. sunt tres. Primus ẽ pntinuus ei q pcessit: ꝛ vult q nõ pcedas cũ digestiuis ꝛ euacuatiuis: ꝛ in summa cũ rebus: que determinate respiciũt cãz fe. qa nõ est tibi hoc possibile: nisi cognoueris cãm: ꝛ qa aliquis diceret quid faceres interim. respondet: q subtiliat regimen. ¶ Causam huius qdã dicunt esse: qa cũ incognita fuerit egritudo: preceptũ est q relinquat nã: qr aut eam curabit: aut eã tibi manifestabit: vt pmo lib. fen. 4 sed nãe dimittitur: quãdo nã potest vacare egritudini. ꝛ nõ impedit a cibo. ¶ Aliter dicunt quidam: ꝛ ego etiam hoc alias dixi: q in hac febre incognita sumitur indicatio sm q est morbus: qui non indicat cibationem: vt infra. ꝛ pmo re. acu. ¶ Nos autez dicamus aliter ꝛ maturius: q febres ignorate in sua causa sunt: que non habent accidẽtia vehementia: nec in tactu: nec i exeuntibus: nec i pulsu: sed remissa de quorum accidentiũ remissione sumus in ambiguo: an sit pter paucitatem: ꝛ benignitatem materie: que incipit putrefieri. ꝛ cuz hoc ambigimus: an plus lateat de materia: de qua suspicamur. verbi gratia. qa fuit mali regiminis: ꝛ in tali fe. cõpetit subtiliare regimẽ: an sit pter grossitiẽ materie: qua febris ista erit de prolixis: ꝛ etiã in principio cõuenit subtiliare stante ambiguitate. Cum enim transierit dies. si verum est: q mã sit grossa. ꝛ febris plixa poterit reingrossare regimen: sicut apparebit capitulo de febre phlegmatica. ¶ Sed dubitat q est illud subtile regimen. incipiam ne cum ptisana: vel farre: vel pulla parua. Item quot diebus sto in illo regimine. ¶ Dicendũ q in hoc certus nõ potest dari cañ. sed relinquitur tue extimationi. precipit autẽ Rasis. 16. cõtinentis secundo cap. q stetur quattuor diebus. ¶ Considerandum etiam: q ipse cañ. est quo intendit medicus ad materiam per cibi minorationẽ: quia cognoscit mãm ꝛ non cognoscit quã: ideo nõ intendit ad illã cum determinata re. Sed cum eo: quo prohibet mã augeri: ꝛ est subtiliatio regiminis: ꝛ nihil aliud facias: qõ sit appropriatũ: sed cognita febre: licet subtilies regimen tamẽ cum hoc alia facis. dico autem q sit appropriatum: qa cum subtiliatione regiminis potes vti aliquibus clisterijs. si expedit: ꝛ similibus leuibus: ꝛ cõmunibus remedijs.

¶ Et prouide ne occurrat paroxismo nisi ventrem habeat vacuum.

¶ Hic est cañ. secundus: in quo vult q paroxismus occurrat ventri vacuo idest stomacho vacuo a cibo: ꝛ de hoc dicetur in sequenti capitulo: ꝛ vel vacuis intestinis a fecibus: ꝛ hoc ne calor febrilis eleuet malos vapores ab eis: ꝛ addat in materia: ꝛ in corruptione eius.

¶ Et nõ moueas in die paroxismi aliquid quãtum possibile est tibi: neqz cures febrem.

¶ Hic est tertius cañ. qui est ad materiam dans tempus in quo non debes eam euacuare: ꝛ est cum hoc ad febrem cũ dicit. Et non cures febrem. ¶ Questio. XL

Dubitatur vtrum in die paroxismi possumus mouere materiaz idest euacuare. ¶ Videtur q sic. aliqua febris est: ꝛ in ea potest esse necessitas phlebotomie: vel farmacie ꝛ clysteriorũ: ergo in die paroxismi fiet talis euacuatio. ¶ Amplius. Si paroxismus debet occurrere ventri vacuo a fecibus: igitur in die paroxismi oportet euacuare cuz clysteri. ¶ Rursus. In quartana precipitur vomitus in hora paroxismi vt infra. ¶ Amplius. Cum materia magis est mobilis melius fit euacuatio: sed in paroxismo mã est magis mobilis. ¶ Amplius. Maurus in cõmento secundi afforis. prime particule precipit hora motus humorum dari euacuatiuum. ¶ Amplius. Natura facit creticam euacuationez in hora paroxismi: vt tertio de crisi. ergo ars. ¶ Amplius. Multi medici inchoante principio paroxismi quartane dederunt solutiuum: ꝛ liberati sunt infirmi. ¶ In contrarium est Auicẽ. hic ꝛ infra. ¶ Considerandum pmo: q per diem paroxismi intelligimus tempus paroxismi ꝛ non diem. s. in qua inuadit: quãuis occupet partem eius: posset enim paroximus incipere in sero ante occasum: ꝛ tamẽ cõueniens tempus posset esse ad euacuandũ in mane. ¶ Dicendum igit vt cõmuniter dicitur: q cura regularis: que est minus nocere vel non nocere: non debemus euacuare in hora paroxismi. De phlebotomia est cañ. pmo lib. fen. 4ª. De pharmacia apparet primo: q nõ debemus simul piungere duos fortes motus cõtra virtutẽ: quales sunt motus paroxismalis: ꝛ motus euacuatiuus per pharmacũ. Secundo: qr cuz pharmacia vel euacuares cãm piunctã: ꝛ hanc nõ: qr ipsa est in via expersionis ꝛ euaporationis ꝛ motus eius est cõtrarius motui: quẽ debet facere pharmacũ: vel euacuares cãm antecedẽtẽ: ꝛ hanc nõ debes euacuare in hora paroxismi: qui facit nimis magnã cõmotionẽ in corpore. cũ corpus cõmoueat̃ nimis a paroxismo: vtilius est ergo expectare quietiorem horã. Etiã ipsa inquantum causa antecedens nõ necessitat: nec festinat euacuationem. ꝛ hec est rõ Thadei ꝛ bona coacta tamẽ operatiõe: que est nociua manifeste. Sz pro minori nocumẽto in hora paroxismi euacuem⁹. pmo p phlebotomiã: si ex paroxismo facta inflãmatiõe in sanguine timeremus hoiem fieri phreneticũ phlebotomamus stante paroxismo etiã si febris est cõtinua: tñ eligimus quietiorẽ horã si possumus. Sic etiã de pharmacia damus eam stante paroxismo pter has duas causas: ꝛ aut qa subitũ periculũ est. si dubitatur: ꝛ de subita morte vel cita: qr mã furiosa: aut quia febris hẽt paroxismos nõ dimittẽtes: ꝛ sed semper continuãtes adinuicẽ. ¶ Considerandum aũt q iste necessitates raro eueniunt. s. necessitas timoris subiti apostematis vel mortis pter furiositatẽ mãe. ꝛ ideo raro in paroxismis pter illas causas phlebotomam⁹ vel purgamus: frequenter tamẽ stãte febre facimus hoc: qr frequenter inueniunt̃ fe. ptinuẽ: tñ in eis eligimus horã similem hore quietis interpollatarũ. ¶ Considerãdum scdo: q Rasis. 16. ptinẽtis vltimo cap˚ imaginat̃ q euãtio: que non debet fieri in hora paroxismi: ꝛ est euãtio per fluxum ventris. sed euacuatio per vomitum debet fieri vel põt fieri: ꝛ assignat cãm in his verbis. Vtendũ est euacuatione in temporibus paroxismorum per superius: ꝛ in tẽporibus quietis per inferius: qm̃ in tẽporibus paroxismi humores sunt conturbati declinãtes ad superius: ꝛ in maiori parte fit vomit⁹: ꝛ fluxus sanguinis ex naribus euacuatiõe idest declinatione facta per superius: cum tũc leuis sit pclinatio humorũ ad illã partem scilz narium vel stomachi superius: verum in tempore quietis: eo q natura quiescit valde: erit euacuatio per vrinam ꝛ egestionẽ. Et nos dicamus in expositiõe eius: q vomitus cum pharmaco vomitiuo nõ debet fieri per ratiões superius dictas. Sed facere vomitum cum re leui: vt cum aqua calida: vel sirupo acetoso: ꝛ vel similibus est cõueniẽs vt plurimum in principijs paroxismorũ. ꝛ rõ est quã Rasis assignat

assignataq; in principio paroxismorū mãe cōmouētur fre/
quenter circa stōm. ⁊ leuigantur sursum a calore. De cho/
lera non est dubium vt diximus. De flegmate est certū cuȝ
abundanter reperiatur in stomacho⁊ in flegmaticis febri/
bus multum sit minera eius in stomacho. De melācholia
etiā ꝓpter cōicatē splenis ad partem superiorē stomachi in
vena manifesta. etsi in principio paroxismi vel alio tempo/
re paroxismi mā cōmouetur ad partes intestinorum. nō est
dubium: ꝙ oportet nos iuuare naturā tunc per illā parteȝ
cum colirio vel leui clysteri:⁊ cum abstergētibus vt aqua
ordei. ⁊ aqua succharata ⁊ syrupo violato. etsi expediret
transire ad pulpam cassie⁊ hoc dicet statim Auicen. infra
cum dicit. Q; si inueneris humoreȝ declinare ad stomachū
fac vomere ⁊c. ꝙ si fuerit declinatio ad intestina ⁊c. ¶ Ex
quibus dictis colligitur practicabilior ⁊ dulcior solutio ꝗ̃
predicta cōmunis. ¶ Cum enim queritur an in hora paro/
xismi debeā euacuare per ventrem vel vomitum. ¶ Dicē/
dum ꝙ aut natura dirigit materiā versus stomachum: vel
versus intestina:siue mā illuc pellitur: aut videt̃ apta ver/
sus illam partem declinare:⁊ tunc debemus vomituȝ pro/
uocare:ventrem lenire:sicut accidit: ⁊ tales euacuationes
fiant cum rebus lenibus: vel nulla est talis inclinatio:⁊ sic
regulariter non debemus euacuare fm̃ ꝙ supra diximus.
¶ Ad contraria argumenta dicendū: vt apparet ex dictis.
¶ Ad illud qđ dicitur de quartana. ¶ Dicendum ꝙ illud
fit cum re leui. s. illic vomitus: ⁊ conceditur propter cōmo/
tionem melācholie in partibus stomachi cōmunitate sple/
nis vt ibidē dicet̃. Si autem quartanariuȝ velles euacua/
re cum lapide lazuli: vel epithimo vel elleboro: ⁊ sibi simi/
libus: non euacuares in pn̄° paroxismi: nec in hora paro/
xismi. Quid ergo fecerunt aliqui medici: qui dederunt in
principio quartane farmacum: ⁊ liberauerunt infirmū fue
runt recti ab errore: vt in cura quartane dicetur. Maurus
autem lȝ det farmacum in hora motus humorum: non dat
in hora paroxismi: que est hora motus contra naturā: sed
in hora motus naturalis faciendo de die quattuor partes:
in quarum qualibet. 4ª parte mouetur vnus humorum: si/
cut etiā dixit Alexādrinus cōmentator epidimia ⁊ lib. pri/
mo super illo capitulo. Quo feruntur autūno ⁊c. hec autē
non intēdimus modo discutere. ¶ Ad rōnem que dicit: ꝙ
in hora paroxismi mā est magis mobilis. ¶ Dicendum ꝙ
in illa mobilitate valde ledit virtutem: ⁊ ideo debet timere
cum farmaco amplius eam ledere: ⁊ etiā illa mobilitas est
contra partem motus medicine: est etiam supra musculos
versus cutim: ꝙ si pars mouetur ad stomachum vel inte/
stina. inde euacuamus eā: vt diximus: ⁊ in hoc non requi/
ritur farmacū: qđ euacuat ex soluēdo. ¶ Ad aliā. Natura
euacuat cretice tempore paroxismi. igitur ars. ¶ Dicunt
quidā: ꝙ sequitur si nā non euacuat in tempore paroxismi:
qđ est tempus: in quo debet euacuare qđ medicus in tem/
pore paroxismi potest euacuare qđ dicūt apparere per te/
xtum infra. Et cum non mouet moueas ⁊c. Istorum error
postponatur vsq; ibi. Nos dicamus ꝙ consequētia illa est
fa. nam virtus euacuat hora paroxismi cretice vtendo spi
ritu ⁊ villis membrorum: sed ars euacuat vtendo medici/
nis: que nām debilitāt. Quare autem nā egit crisim hora
paroxismi. etsi alia hora melius agat: est sermo extra pro/
positū. Propositio igitur: que dicit: ars sequit̃ nām: est ve/
ra. in quibus pōt cōuenienter imitari. nō aūt potest ars ↄue/
nienter euacuare in hora fortis motus. in qua hora nā cō/
uenienter euacuat. Quid aūt̃ sit de euōne per phlebotomiā
dicet̃ post. ¶ Dicit postea. Neq; cures febrem. i. nō vtaris
infrigidātibus in hora paroxismi. Hic aūt cañ. postponat̃
vsq; infra per illud: quod ibi apparebit.

¶ Et oportet vt obserues in omnibus illis di/
spositionē virtutis: quod si fuerit fortis: ⁊ fue/
rit illud qđ vincit sanguis: aut cū humore: qui
vincit san. tunc flobotomia est magis conue/
niens ⁊ proprie: quum vrina est rubea grossa
nō citrina ignea: ex qua timeatur apud flobo/
thomiam victoria cholere ⁊ acuitas eius.

¶ Hic ponuntur cañ. curationis febrium putridarum qui/
bus intendimus ad mām intentionibus magis determina
tis: ⁊ magis spālibus: qȝ descendit ad spāles modos eua/
cuationis ⁊ digestionis mārum. ⁊ spāles medicinas. In/
tentio autē ad mām non solum est euacuatio ⁊ digestio in
mā. imo intentio ad eam est prohibitio eorum que impedi
rent mām ab euacuatione ⁊ digestione. Prio ergo dat cañ.
in euacuatione māe includēs etiā cañ. in digestione. Scđo
dat cañ. in prohibitione eorū: que prohibeant materias eua
cuari ⁊ digeri. ibi 2°. (Et prohibent eum a somno.) Prima
hȝ. 5. cañ. principales fm̃ ꝙ. 5. sunt euacuationes: quas ca/
nonizat. s. phlebotomie euacuatio per vētrem: prouocatio
vrine: prouocatio sudoris. vomitus. ¶ Considerādum cir/
ca primum cañ. ꝙ sermo: qui dicit in omnibus illis: potest
dupl̃r exponi. primo in omnibus illis. s. tribus cañ. dict. s.
subtilitas enim regiminis: quam precipit primus cañ. de il
lis debet fieri fm̃ virtutem: ꝙ paroxismus occurrat stoma
cho vacuo vt precipit cañ. secundus etiā debet fieri fm̃ vir
tutem vt infra apparebit: ꝙ et feces mundētur clysteri vel
colyrio vel aliq̃ re potata debet fieri fm̃ virtutē: ⁊ similiter
abstinere a motu in hora paroxismi ⁊ ab infrigidatione vt
precipit cañ. tertius debet fieri fm̃ virtutem. i. virtutis idi/
cationeȝ in hoc: vt si non tolleret ꝙ fiat infrigidatio absti/
neat̃. Scđo mō pōt fieri expositio in oībus illis. s. q̃ dicent̃
de euōne: de q̃ nūc ponet̃ cañ.   Questio.   XII.

Ad intellectum cañ. dubitat̃. vtruȝ in oī febre
putrida cōpetit flobothomia.
¶ Videtur ꝙ sic per Gal. xi. terapē. 5°. cap. vbi dicit opti/
mum qdē est venā incidere non soluȝ in sinochis febribus:
sed in oībus aliis: que ex putredine humorū sunt. ¶ Am/
plius. Auicē. ponit quarta fen primi cañ. cap. de flobotho
mia: ꝙ flobothomia lȝ non sit necessaria: est tñ fienda: effi/
cit. n. vt natura super mām fortis fiat: sed hoc est bonum in
omni putrida. s. ꝙ nā fiat fortis supra mām. ¶ In contra/
rium Auicen. hic qȝ existēte vrina citrina ignea timet flo/
bothomiam: ⁊ in capitulo: de cura flegmatice nō facit flo/
bothomiā: nisi quādo facit vrinā grossiorē ⁊ rubicundio/   Ac vides
rēm. ¶ Auicen. soluit hic hāc questionē dicēs: ꝙ si febris
est de mā sanguinea vt sinocha: aut est de mā alia vt chole/
rica: flegmatica: vel melācholica: tñ peccēt in sanguine siue
sunt mixta sanguini: tunc flobothomia est cōueniēs. ⁊ hoc
est qđ dicit. Si fuerit ꝙ vincit sanguis quātū ad sinochas:
aut cū humore. i. cū cholera: vel flegmate: vel melācholia:
qui vincat id est q ē cā febris sanguinis. i. fuerit: qȝ illi sunt
sanguini mixti: siue in sanguine peccantes De modis autē
harū mixtionū ⁊ peccati eorum cum sanguine prolixe dixi
mus super lib. primo fen quarta. Verior autē modus mi/
xtionis aliorum humorum cuȝ sanguine est appropinqua/
re eos ad naturā sanguinis: ⁊ est modus mixtionis q ma/
gis indicat flobothomiam. Signum autē ꝙ humor sit san   Urie phle
guis: vel cum sanguine mixtus: est vrina rubea grossa. s. ru   botomiaȝ
bedine quadaȝ sanguinea. ⁊ grossitie debita vel media qñ   significā
peccat sanguis. rubedine autē magis remissa quando pec
cat flegma vel melācholia in sanguine: ⁊ tamē magis gros/
sa: nisi prohibeat opilatio: sed rubedine magis clara ⁊ mi/
nus grossa quando cum sanguine peccat cholera: ⁊ totum
hoc itellexit cum dicit. Cum vrina est rubea grossa. ¶ Si
autem febris putrida sit de aliis humoribus a sanguine: cū
quibus non peccet sanguis: nec sint sanguini mixti non cō/
petit flobothomia: qȝ facit cholericos furere: ⁊ incrudat

frigidos. Signum autem q cholera sit a sanguine separa/
ta: ⁊ non peccet cum illa sanguis: est vrina citrina ignea.i.
subtilis in substantia cum sua tinctura. ⁊ ideo si fiat flobo/
tomia timetur q cholera vincat: ⁊ exacuatur nimis: ⁊ ta/
cuit Auicen. signa ex vrina que significant q sanguis non
vincit cũ flegmate vel melancholia: q2 vides vrinas albas
vel liuidas subtiles in substantia propter opilationem: aut
etiã si essent grosse: non tamẽ tincte: ⁊ tũc flobotomia si fiat
nocet: ⁊ timet dominium flegmatis ⁊ melãcholie ⁊ crudi/
tas eorũ: ⁊ hoc Auicen. dedit intelligere ex his: que dixe/
rat de signis cholere. ⁊ ex sciẽtia p̃mi libri fen 2ª. capitulis
de signis sumptis ab vrina: ⁊ fundatur hoc preceptum sup
can̄. 4. fen p̃mi libri. Caue ne egrum ad vná duaruȝ rerum
perducas ⁊c̃. Intelligitur iste can̄. 4. de re. san. per id autẽ
q Auic. dixit de virtute itellige ẽt alia: que opȝ in hac eua/
cuatione attẽdere: sed dixit de virtute. vt de re magis cõsi/
derãda in euacuatione. ℭ Considerãdum autem q differt
flobotomia in sinochis ⁊ in alijs: q2 in sinochis ẽ copiosior
nec expedit q tardet: vt apparebit post. ℭ Sed dubitat:
pone q in vno sit febris de cholera: vel de alio humore a
sanguine: qui sit a sanguine separatus. ⁊ nõ peccet cum eo
sanguis: ⁊ cum hoc habeat aliã febrem de eodem humore
vel de alio: ⁊ cũ illo peccet sanguis: an faciã flobotomiã vl̕
non. ℭ Dicendũ. q hic est contraria indicatio de flõmia. ⁊
sicut contrariãtibus indicationibus opȝ ad illã intendere:
in qua est timor: ita hic: remanet igit̃ tue extimatiue. Cum
autem attendes: ⁊ cõsiderabis: ⁊ videbis: q alijs nõ cõtra/
dicentibus melius. i. minus malum est flõmare ⁊ plurimũ
de facto sic occurrens est. ⁊ extraneuȝ est q nõ fiat flõmia.
ℭ Ad contraria ad Gal̕. dõm per expositionem: optimuȝ
est in sinochis febribus. i. in sanguineis ⁊ de alijs omnib᷒
idest de materiebus alijs sanguini mixtis. ⁊ hoc apparet p
id qd̃ subdit. Alleuiata. n. mã ⁊c̃. Sed si febris putrida est
de mã alia malignabili per sanguinis extractionẽ. tunc nõ
alleuiat̃ nã: ⁊ hãc expositionem intellexit Rasis. 16. conti/
nentis. Longã autẽ expositionem Dy. lege si placet super
capitulo de flõmia. ℭ Ad Auicẽ. dicenduȝ: q flobotomia
dicit̃ non necessaria. p̃mo q2 omnino nõ est necessaria: ⁊ idõ
non debet fieri. alio modo q2 non est necessaria simpliciter
sicut necessitas est eius in sinochis. est tñ necessaria sm̃ qd̕
vt in febribus alijs. Et de mãebus que non sunt sanguini
mixte: in quibus flõmia non est tã pure vtilitatis. ⁊ per cõ/
sequens nec tã pure necessitatis: sicut in sinocha vt notum
est. ⁊ in istis vtilitatem facit: q2 aliqualiter diminuitur de
mã. Et de his loquitur ibi Auicẽ. sicut apparet considerã/
ti sermonem suum. ⁊ ibi nos diximus. Dy. autem prolixe
ibi loquitur sermones alios ab istis.

ℭ Deinde fac sequi flobotomiam solutionem
ventris subtileȝ proprie si fuerit illic siccitas cũ
eis: que sunt sicut aqua ordei ⁊ alsiracost pau/
co: ⁊ aqua ordei cum syrupo acetoso. Et si na/
tura nõ fuerit lenis: adde in eo: qd̃ est sicut sira
cost: qd̃ sit sicut syrupus vio. ⁊ sit vltimitas leni
ficatio nõ fluxus vẽtris: ⁊ nõ solutio laboriosa.

ℭ Iste est can̄. in euacuatione per ventrem: ⁊ est secundus. ⁊
primo docet lenire cum rebus acceptis per os. secũdo per
clysteria. tertio qualiter cum lenificatione est prosequen/
dum. ibi 2ª. (Et magis dilectũ apud me.) ibi 3ª. (Cũ ergo.)

ℭ Questio. XIII.

Dubitatur nam lenificatio ventris debet antece/
dere flebotomiam sm̃ can̄. generalem
capitulo de flobothomia. Quidam construunt textum ad
hunc intellectum: fac q flõmia sequatur post solutionem.
Et nos dicamus: q lenitio ventris est res: que debet prece
dere flõmiam ex generali can̄. scripto lib. primo fen. 4. ca/
pitulo de flõmia. ⁊ istum Auicẽ. presupponit te scire: etiã
de lenitio vẽtris debet etiam sequi in febribus. s. facta flõ/
mia p̃mo: q2 flõmia trahit ad contrarium. ⁊ sic stipticat. se/
cundo q2 natura dirigit post flõmiã materias aliquas cor/
ruptas versus intestina: que debent abstergi. ℭ Considerã/
dum: q licet Auicẽ. dicat: deinde: ⁊ in hoc innuat. q ista le/
nitio fiat post flõmiam: tamen ⁊ si flõmia non fiat: q2 nõ cõ/
ueniat: opȝ in febre omni putrida medicũ intendere ad vẽ/
tris mundificationem. Ratio est primo: q2 cõmuniter in fe/
bribus putridis feces exiccantur propter febris calorem.
Secundo: q2 corrũpuntur ⁊ inflãmantur in illis locis ma/
terie non solum fecales: sed etiã humorales: quãuis nõ sint
de materia principalis febris: sunt eniȝ intestina loca: in q/
bus suffocantur: ⁊ concludũtur vapores calefacti a febre:
⁊ mãe ipse inflãmatur: ⁊ ideo bonum est illas mundificare.
Tertio: q2 materie: que circa meseraicas calore febris cor/
rumpuntur: ⁊ resudant versus intestina. etsi non resudarent
est bonum: q dirigantur versus ea: ne sint causa apostema
tionis: ⁊ inflammationis epatis: ⁊ corruptionis kili euntis
ad epar. Ex his ergo laudo lenitionem ventris: ⁊ proprie cũ
clysteri: vt dicit Auicen. ⁊ placet mihi: q quãuis febriens
de se asellet bonis: quibus in sanitate consueuit: tamẽ vtat̃
his lenitionibus cum clysterijs ⁊ rebus potatis. ℭ Consi/
derandum scd̃o: q Auicen. precipit istam lenitionem sub/
tilem. i. lenem. hec. n. solutio ventris dicitur esse lenitiua ⁊
mundificatiua mãerum: quibus obuiat in partibus inte/
stinorum: non autem est proprie accepitiua siue minoratiua
materiei: que ẽ cã fe. putride: lȝ possit sibi accidere hoc: nõ
tamẽ p̃ncipaliter ad hoc Auicẽ. intẽdit: sed solũ intẽdit ad
mundificandas ptes intestinorum cũ aliqua re lenitiua vel
leniter abstersiua: que materias intestinales ⁊ partiuȝ pri/
marum meseraicarum mundificent: ⁊ temperent calorem
illarum partium: ⁊ prohibeant corruptionem materierũ:
⁊ q talis lenificatio fieret in febre flegmatica ⁊ melãcho/
lica. lȝ minus q̃ȝ in febribus magis inflãmatiuis: in qbus
plus accidit siccitas nãe: ⁊ ideo dixit proprie si fuerit illic
siccitas: cum in quibuscunq; febribus est ventris siccitas:
tunc proprie lenificamus. ℭ Considerandum etiam tertio:
q Dy. vult q Auicẽ. intelligit hic de lenificatione minora/
tiua. i. de euacuatione minoratiua materierum. lenitio eniȝ
fecum debet precedere flõmiam: sed euacuatio minorati/
ua sequi debet flõmiaȝ in febre. de qua Auicẽ. locutus est:
q apparet vrina rubea grossa. Et nos dicamus q licet ve/
rum sit: q euacuatio minoratiua potest fieri a principio: tñ
intentio Auicen. est hic per has medicinas solum lenire. i.
mundificare partes dictas intestinales: licet cum hoc ista
habeant aliam vtilitatem: saltem: q2 temperant calorem
febrilem alterando non autẽ intendit Auicen. proprie mi/
norare minorationem: que est determinata materie euacua/
tio. s. diminutiua materie: que est causa feb. nam iste medi/
cine nullam propriam euacuant materiam. s. aqua ordei ⁊
syrupus acetosus: nec etiam siracost paucum. i. pauca mã/
na: lȝ enim mãna euacuet choleram: hoc est cum est multa:
⁊ non pauca: ⁊ leniter euacuat. vnde datur ante digestionẽ
vt Auer. 5°. colliget capitulo de mãna: omnes tamẽ cõmu/
nicant in lenificationis operatione. i. subductione ventris.
De hac autem queretur in fine horum can̄. ℭ Considerã/
dum quarto: q quattuor res dat ad ventrem leniendũ. pri/
ma est aqua ordei. secunda siracost id est mãna: pauca etiã
aqua ordei: ⁊ vt dissoluatur mãna cum aqua ordei. 3ª est sy/
rupus acetosus. s. cum aqua cõmuni. Non debet componi
littera sicut aqua ordei: ⁊ syrupus acetosus: q2 infra prohi
bet mixtionem aque ordei: ⁊ syrupi acetosi. 4ª res est mã/
na predicta addito sibi syrupo violato. verbi gratia mãne.
vncia media: syrupi violati vncia. i. vel. ij. ⁊ hoc est quando
per aliquam dictarum etiam non fit subductio ventris. ⁊
hoc est qd̃ dicit: ⁊ si natura fuerit lenis. i. si non leniatur per

aliquam trium rerum predictarum: da banc quartã: q2 est res lenitiuior q̃ aliqua illarum: vt notum est vel aliter: ⁊ si natura non fuerit lenis. i. si febrie͂s non fuerit ex natura sua stipticus: tunc non des aliquam illarum trium: q2 non lenificabitur ab eis: sed statim da mãna cum syrupo violato. ⁊ hoc est qđ dicit in eo: qđ est sicut siracost. i. mãna: adde q͂ sit sicut syrupus violatus: ⁊ per hoc q͂ dicit sicut siracost: intelligit etiam ei similia: vt cassiam. ⁊ per syrupum violatum intelligit de violis recentibus: vt postea declarabitur. ℭ Considerandum quinto: q͂ dicit. Sit vltimitas lenitio. quidam exponunt q͂ lenitio sola debet fieri: quando prepares ad flobotbomiam: qua lenitione sole feces purgentur. Alij dicunt q͂ euacuatio statim post flobotbomiam debet esse sola lenitio. Alij q͂ in principio ante digestionem solũ debes vti medicina lenitiua. Et nos dicamus: q͂ Auicen. vult q͂ vltimata siue finalis operatio: que intenditur p has quattuor medicinas dictas est lenificatio ventris: non fluxus ventris: qui minoret materiam: vel eradicet non solutio eradicatiua laboriosa vel minoratiua: q2 si tu intenderes solutionem laboriosam fortem: ⁊ fluxũ de materia appropriata vtereris alijs medicinis dice͂dis: ⁊ hoc est qđ dicit. Sit vltimitas. i. vltimata intentio quã inte͂dis per has medicinas: lenificatio non solutio laboriosa: ⁊ nõ fluxus: q2 si intenderes ad fluxũ: oporteret transire ad alia. verbi gratia: scamoneam: vel agaricum: vel reubarbarũ. ℭ Considerandum sexto: q͂ licet hec lenitiua sint euacuatiua. tame͂ cum hoc sunt digestiua aptando materiã: vt syrupus acetosus: ⁊ preparando vias etiam.

ℭ Et magis dilectum est apud me administratio clysteriorum s͂m vltimitatem: qua indigetur in virtute. Et de clysteribus communis iuuamenti lenibus est clystere factũ ex oleo violato. ⁊ succo foliorum sicle: ⁊ vitello oui: ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurachi.

ℭ Hic docet lenire ventrem per clysteria: ⁊ ponit ex quibus fiunt ista clysteria. ℭ Considerandũ: q͂ clysteria sunt magis dilecta: q2 minus virtutem debilitant. ⁊ hoc est qđ dixit s͂m vltimitatem: que indigetur in virtute. i. s͂m vltimaũ intentionem: quã hʒ ad virtutem: que est eius conseruatio. ⁊ ideo Hippocrates in hoc libro de farmacijs precepit vti clysterijs quãdo volueris vel s͂m vltimitatem qua indigeres in virtute. i. potentia. s. euacuatiua s͂m vltimum in hoc erat lenitio non fluxus: sed ad lenie͂dũ adhuc clysteria sunt magis dilecta: q2 securiora sũt. ⁊ nõ dixit collíria: q2 illa solum excitant: ⁊ non leniunt. ℭ Considerandũ secundo: q͂ licet clysteria sint in hoc magis dilecta: tame͂ si indiges alio sumendo per os facias siue lenitiuo: siue etiam alio euacuatiuo vt posterius apparebit: etiam quibusdam plus noce͂t clysteria q̃ si per os sumant lenitionem. ℭ Considerandũ tertio q͂ Gal. xj. terape͂. clysterizat cum mellicrato: ⁊ cum oleo: Rasis vero. 16. continentis secundo capitulo clystere facit hoc. Vitelli oui duo olei ro. cocti. ℥. ij. vini cocti, ℥. iij. aqua or. quantum sufficit: melius autem videtur mihi clystere Auicen. in quo est absterſio per succum blitis: quam vocat siclam: ⁊ est blitis minor: que ẽ calida: ⁊ sic. Alia blitis dicitur olus iamenum ab Auicen. ⁊ est frigida. ⁊ est blitis lata. Et si vis infrigidationẽ: vtaris illius succo. vnde etiam Gal. in duobus capitulis loquitur de blita secundo alimentorum. In zuccharo rubeo etiam est absterſio in vitello oui: ⁊ est lenitio: in oleo violato infrigidatio ⁊ lenitio: in baurach. i. sale ẽ excitatio ad exitũ: ⁊ quasi absterſio. Nos autem vtimur clysteri ex decoctione malue ⁊ pulpa cassie: ⁊ oleo vio. ⁊ zuccharo rub. ⁊ sale. Qõ. XIIII.

Dubitatur vtrum in febribus acutis sit licitũ vti clysterijs acutis. ℭ Videtur q͂ sic: q2 in apostematibus epatis Gal. clystere facit cum decoctione colloquintide: ⁊ centauree vt apparet. 13. terapen. penultimo capitulo. In contrarium est Auicen. hic. ℭ Dicendum q͂ cura regulari in principio febrium putridarum non debemus vti clysterijs acutis. ratio: q2 ista non cõferunt feb. immo nocent: q2 inflãmant. vnde libro primo fen. 4. dixit Auicen. de eis: que perducunt ad febrem. Nec ratione materie: q2 in principio sunt crude: ⁊ non sunt euacuãde regulariter: vt diceemus. vnde etiã in vsu clysteriorum acutorum Auicen. voluit q͂ mãe essent digeste vt apparet tertio canõ. fen. 16. capitulo primo in cura cholerice. Digestis autẽ materiebus possumus vti clysterijs acutis: sicut ⁊ medicinis alijs euacuantibus exsoluendo: ⁊ propẽ cum materie sunt digeste in partibus aptis ad intestina inferiora declinare: sicut alique materie in cõcauo epatis: ⁊ proprie cũ sint difficilis motus ⁊ sic facit acutum clystere Gal. 13. terape͂. qñ aliquid durum apostematis epatis remãserat. Cura tame͂ coacta ex aliquo accidentali fe. putride possemus vti clysterijs acutis siue in principio: siue in processu: cũ illud accidens nostram intentionem ad se conuerteret. verbi gratia. Si esset multa fecum siccitas in intestinis: ⁊ opilatio: q̃ per clysteria vnctuosa non posset remoueri. vnde indigeremus fortibus in hoc casu: sicut pollipodio: cartamo: turbit: ⁊ similibus additis cũ alijs: vt apparet tertio canõ. fen. 16 Sicut etiam si timeremus casum in subet: vel appoplexiam: aut si homo esset multorum crudorum humorum in partibus inferiorum intestinorum euaporantium grossas ventositates ad caput: ⁊ per partes ve͂tris: ⁊ multi sunt alij casus: quibus cogimur clysteria facere cũ decoctione agarici: ⁊ similibus febribus putridis. Auice͂. ergo posuit canõ. in clysteri competenti in cura ordinaria vel regulari fe. putride. ⁊ ideo etiam dixit cõmunis iuuamenti: q2 cõmuniter iuuat in omni putrida febre: cuʒ est intentio sua lenitio: nõ fluxus ventris: non solutio laboriosa.

ℭ Cum ergo lenieris hac lenificatione: fortasse indigebis eo debiliore q̃ illud: quo indiguisti in principio. Et illud est quando natura est obediens.

ℭ Hic ostendit qualiter prosequendum est cum lenitiuis: ⁊ vult q͂ si natura obedit per hoc: q2 homo ex his factus fiat fluxibilis ventris: potest tande͂ vti leuioribus. ℭ Considerandũ q͂ hic sermo potest referri ad medicinas: ⁊ ad clysteria. primo potest referri ad medicinas: q2 in principio febris putride tu indigebas ad leniendũ. verbi gratia: mãna: syrupo violato. Cum ergo tu dedisti hoc semel: vel bis: vel s͂m q͂ tibi visum est: si natura sit obediens: q2 de se innuimus postea bene assellat: non expedit q͂ des hoc amplius: sed sufficit tibi res debilior. verbi gratia. sola aqua ordei: vel solus syrupus acetosus. Et innuit per hoc Auice͂. q͂ si lenitiuum qđ dedisti in principio est debile inter omnia lenitiua. verbi gratia. aqua ordei subtilis: ⁊ ex ea respondet tibi lenitio: potes etiam desistere ab ea: si tibi videtur. Dixit autem fortasse aut q2 tu incepisti in principio a lenitiuo ita debili: q͂ nõ reperitur eo debilius: ⁊ tunc nõ posset permutari ad debilius: nisi per minorem dosim: aut dixit hoc per occultas dispositiones sola extimatione comprehensibiles: verbi gratia: si ʒ dato lenitiuo natura fuerit obedie͂s hodie: tamen potest cadere extimatio medici: q͂ si cras vel post cras non detur iterũ: iste fiet durus ventre: ⁊ non procedet ista lenitio: que videtur incepisse: stabit ergo hoc in exercitati medici arbitrio. Eodem modo hic sermo refert ad clysteria: in quibus potest fieri pmutatio de magis absterſiuo: ⁊ lenitiuo ad minus: vnde poteris dimittere succũ blitis ⁊ baurach. ⁊ zuccharum rubeum. ⁊ esse contentus aqua ordei ⁊ oleo violato. Questio. XV.

Consuetum fuit nobis hic dubitare: an stātibus duabus indicationibus. s. flobotbomie ⁊ medicine debeat pmitti flobotbomia: vel farmacia. ¶ Et dicamus q si hec questio q̄rit de farmacia: que euacuat ex soluendo sermo in hoc est prolixus in scientia principiorum. ⁊ ibi discussimus. Si queris de lenitiuo: vt syrupo violato. ⁊ māna: ⁊ cassia: vel etiam de clysteri consimili: isti quorum intentio est secum ab intestinis eductio: ⁊ materierum ibi corruptarum. Dico q premitti debet lenitio cum clysteri vt magis dilecto: vel re potata: q2 flobotomia fieri non debet fece existente sicca in intestinis: ⁊ existentibus huiusmodi materieb⁹ corruptis: sicut accidit eis: qui indigestionem passi sunt primo can̄. sen quarta capitulo de flobotbomia. ⁊ Gal. xj. tera. Unde Zoar i febre sanguinea premittebat ventris lenificationem cum re potata: facta tñ phlebotomia vtimur his lenitiuis: licet Zoar fecerit illud forsan propter quasdam alias materias peccantes alias a sanguine cōmixtas sanguini.

¶ Deinde fac ipsum bibere ea: que vrinam prouocent: sicut syrupus acetosus decoctus cum radice apij ⁊ similibus.

¶ Hic est can̄. in euacuatione per vrinam: ⁊ est can̄. secūdus. ¶ Considerandum hic. deinde dicit ordinem. naz antequā dentur prouocatiua: opz precessisse flobotbomiam si expediret lenificationem de flobotbomia ēt probatum est. 8°. capitulo de cura ephimere ex opilatione: ⁊. 5°. tera. q antē oporteat lenificari ventrem est notum. Si enim prouocatiua inuenirent materias malas corruptas in intestinis exuberantes: mouerent ipsas versus epar ⁊ venas. ¶ Considerandum secundo: q licet per hec prouocatiua fiat euacuatio: tamen fit principaliter digestio. s. diuisio ⁊ subtiliatio materierū grossarum: que plus reperiuntur: ⁊ apertio viarum tam venarum q̄z pororum: ⁊ hec est quedam digestio. s. vias preparare: vt intelligitur ex cōmento asso. scōe particule. Corpora vbi quis vult purgare cum hoc tamen euacuent materias precipitantes eas in vias vrine: ⁊ educendo eas per illas. ¶ Considerandum tertio: q hec prouocatiua sunt diuersa fm diuersitatem materierū. Si eniz materie sint grosse viscose prouocatiua sunt calida ⁊ sicca. ⁊ in hoc diuersificata fm diuersitatem materierum in illo: vt quibusdam sufficiat radix petroselini: vel feniculi: quibusdaz cum eis radix apij ⁊ sparagi ⁊ brussi: in quibusdaz opz transire ad meu. ⁊ similia. Si autem materie sint cholerice: cum syrupo acetoso simplici dabimus decoctionem seminum cōmunium frigidorum: ⁊ totuz hoc Auicē. inuebat cum dixit ⁊ similibus. dixit autem decoctione. i. cū decoctione: vel. i. q fiat syrupus acetosus compositus cū his radicibus. ⁊ similibus. ¶ Considerādum quarto q de intentione Auicē. apparet qd̄ diximus in tractatu de syrupo aceto. ⁊ intelligitur pticulariter in pticularibus capitulis cure infra: q vsus syrupi aceto. simplicis est prior ad ventris lenitionem: sz etiam ad digestionem. Sed vsus syrupi acetosi compositi: vt est ille: qui decoquitur cū radice apij est posterior: factis lenificationibus: ⁊ quasi aliqua preparatione in materia precedente. ⁊ hoc inquantū ipse est prouocās fortiter: sz ipsemet syrupus compositus sit etiā preparans materiam euacuationi: vt prediximus.

¶ Deinde fac ipsum sudare ⁊ aperi meatus cū illis: in quibus non sit calor fortis sicut cū inunctione ex oleo camomellino ⁊ fricatione cum vino albo: ⁊ cum aqua dulci tepida.

¶ Hic est can̄. in euacuatione p sudorē: ⁊ est quartus. ¶ Cōsiderandum q Auicē. dicit deinde ⁊ vult q prouocatio sudoris non fiat: nisi precedentibus omnibus predictis. Et primo flobotbomia: si flobotbomia indicatur. nam stante plenitudine euacuabili per flobotbomiam medicina prouocans sudorem dissoluendo illam augeret: ⁊ poneret corpus in periculo. Debet etiam precedere lenitio ventris: ⁊ hec est que quasi semper est necessaria: ⁊ hoc ne prouocās sudorem materias intestinales corruptas moueat versus venas.

¶ Questio. XVI.

Dubitatur vtrum medicamen prouocans vrinaz precedere debeat ante prouocationem sudoris. ¶ Et dicamus hic breuiter: q medicamen prouocans sudorem est duorum modorum: vnū ab extra approximatum: qd̄ facit illud tēperata caliditate aperiendo poros ⁊ leniter trahens materias ad exteriora: sicut fricatio debita: coopertura pannorum: inunctio ex oleo camomellino: ⁊ similibus: aliud est prouocatiuum sudoris ab intra approximatum: qd̄ facit illud eliquando ⁊ subtiliādo materias: ⁊ mouendo illas versus cutim: Et fm hoc medicamen potest esse prouocatiuū vrine ⁊ sudoris fm diuersas aptitudines corporum in vijs vrine ⁊ in alijs membris: ⁊ ineptitudines. Nam radix feniculi subtiliando sanguinez ⁊ quasi eliqn̄ in hominibus aptis in renibus ad receptionem materierū. ⁊ habentibus fortē attractiuā in renibus prouocabit vrinā: in alio vero homine faciendo eliquationem vaporosam debiliū renū in trahendo. ⁊ raro in poris versus cutim prouocabit sudorem: ⁊ multa cōsimilia istis potes in hoc considerare. ¶ Ex quibus apparet q medicina prouocans sudorē sumpta per os est fortior q̄z prouocans vrinā. cū cōparaẜ ad eandē nām. Nā prouocans vrinam subtiliat humores ad aquositatem: ⁊ facit eos transire ad renes: ⁊ iuuatur in hoc a renibus trahentibus aquā: q2 propriū est eorum aquositatem trahere de humoribus. Sed medicina prouocans sudorem subtiliat ad aquositatem quasi vaporosam vel subtiliorem debentem penetrare ad loca strictiora: q̄z sint vie vrinales: ⁊ cum hoc non iuuatur ab attractiua membrorum sudantium. i. cuti assinium: sicut iuuatur vrinatiua medicina a membris vrinalibus. ¶ Dicamus igitur: q medicina prouocans sudorez pmo: scz vias dilatādo occurrens ab extra licet possit cadere in vsu statim facta aliqua minoratione: vel lenificatione: securius est tamē q euacuationes ⁊ prouocationes vrine precesserint: si erant materie debentes precipitare in vrinam: vel si erant in venis opilationes indicātes huiusmodi prouocatiua: vrine non vt prouocatiuas sed vt apperitiua viarum. Prouocans autem sudorez modo secundo conuenientius est vt precedat etiam illud: qd̄ vrinam prouocat. s. q prouocatio vrine detur anteq̄z illud sicut debilius: ⁊ motiuum materierum ad vias vrine: quas mouere ad vias sudoris esset difficile. natura autem quando vult potest melius prouocare sudorem: q2 melius distinguit nām a nā. Cum ergo Auicen. considerauit ordinē predictum in arte dixit. Deinde fac ipsum sudare: ⁊ explicauit de sudatione leui cum dixit. Aperi meatus. i. aperi poros. etsi hec prouocatio sudoris debet sequi predictas euacuatiōes. Igitur multo magis prouocatio sudoris fortis. Gal. autem. xj. terap. prouocatione: sudoris voluit posse fieri facta euacuatione. vnde dixit. Euacuatio enim corporis: sz rarificare farmaco tepidum habente calorem: quale est oleū camomellinum. ¶ Considerādum tertio post hoc: q sermo hic potest dupliciter exponi: primo q Auicē. velit te debere inungere corpus ⁊ fricare cum medicamine composito: ex oleo camomille: vino albo: aqua tepida. q̄ mixta simul fm proportionem: que tibi videtur aperiunt poros: ⁊ mouent materias versus cutim ⁊ sudorem: ⁊ hec expositio consonat superficiei textus: ⁊ intentioni Rasis. 16. continentis. Alio modo potest exponi: q Auicen. precipit prouocationē sudoris ⁊ apertionem pororum cuz tribus auxilijs. Primū est inūctio ⁊ fricatio ex oleo camomellino: ⁊ hoc est qd̄ dicit. Sicut inūctio ex oleo camomellino ⁊c. ⁊ fricatio ⁊ ab-

Medicina prouocās sudorē sumpta p os ē fortior q̄ prouocās vrinam.

stersio fiat in hac unctione: ⁊ hoc qꝛ timet ex viscositate olei opilationem: si non fiat fricatio: qua subtiliatur oleum: ⁊ cũ fricatione abstergatur: ⁊ qui est domesticus Auicen. intelligit hoc. Frequenter enim Auicen. dicit. Fiat inunctio abstergẽdo: ⁊ hoc quãdo vult ne olei viscositas opilet: ⁊ propter alia que nunc omitto. Secundum auxilium est potus vini: ⁊ hoc est: qđ dicit Auicen. Cum vino albo. s. potato limphando illud ſm ꝙ videtur conuenire. Tertium auxilium est balneum siue fomentatio cum aqua dulci tepida: ⁊ hec expositio est conformior dictis Gal. xj. terap. vnde dicit. Totum corpus antequã euacuetur rarificari nõ opꝫ euacuatio autem: ꝫ rarificare ⁊c̃. Per oleũ camomellinũ ⁊ hoc tempore vinum aquosum. i. album subtile bibitum vniuersas mouet excreationes. i. euacuationes: ⁊ balneũ eucratum ex dulci aqua: ⁊ sermo Auicen. est idem: qđ sermo: Gal. eucratum sic componitur. Deinde facta euacuatione fac ipsum sudare: ⁊ aperi meatus. i. rarifica cuꝫ oleo camomellino: ⁊ cum potu vini albi subtilis: ⁊ cum balneo aque dulcis tepide.

Et si febris fuerit acuta: non inuenis excusationem ab inunctione ⁊ embrocatione.

Hic cañ. est coniunctus dictis statim: nam inunctio cum rebus calidis: licet temperatis non debet fieri in omni febre. immo si febris fuerit acuta. s. multe flamme. vnde corpus dissoluit. ⁊ tendit in etbicam non inungas cuꝫ oleo camomille. immo cum vnctionibus. s. frigidis vt oleo violato: ⁊ nenufarino: ⁊ similibus: ⁊ embroca. i. epithima cũ epitimatibus frigidis. s. vt aqua ros. spodio sandalis: ⁊ camphora: ⁊ succis frigidis si expedit. Quod autem embrocatio possit exponi. i. epithima: apparet in primo libro fen quarta capitulo de embrocis in littera Gerardi extra. ⁊ hic cañ. apparebit infra capitulo de regimine febrium acutarum.

Quod si inuenis humorem in primis declinare ad stomachum: fac vomere cũ eis: in quibus non fit diuersitas consuetudinis. imo cuꝫ eis: que sunt sicut syrupus acetosus cuꝫ aqua calida: quum natura mouet humorem ad vomitum: ⁊ non diuersifices eam. Quod si fuerit illic declinatio ad intestina: ⁊ senseris rugitum ⁊ descensum fecis: tũc adhibe qđ soluat vẽtrẽ.

Hic est cañ. in euacuatione per vomitum: ⁊ cum hoc loquitur etiam ex consimili iudicio de euacuatione per ventrem. ⁊ vult ꝙ si materia declinat ad stomachum. s. per superius fac ipsum vomere: si. n. non declinaret: non oportet prouocare nisi ex alia causa. vnde Gal. xj. terapeu. si a casu quandoqꝫ impetum ad os ventris ferant per vomituꝫ: aliter autem non oportet preter naturam prouocare: etsi declinat ad intestina solue ventrem. Considerandum primo: ꝙ hic non dixit: deinde ad ostendendum ꝙ talis prouocatio vomitus: aut lenificatio ventris habeat ordinem ad predicta: sed siue ante flobotomiaꝫ: siue post videas incitationem ad vomitum prouoca illuꝫ: ⁊ sic de auxilio per ventrem: siue ante dationem syrupi: siue post: ⁊ siue ante sudorem siue post sudorem. Considerandum secũdo ꝙ dicit: in primis dupliciter exponitur primo. i. in preparatis: ad vomitum ⁊c̃. secundo in primis. i. in principio vniuersali vel particulari: quãdo nulla alia facta sit euacuatio. si videas eum nauseantem: non prohibeas. imo prouoca vomitum. igitur multo magis in processu iam factis euacuationibus. Considerandum tertio: ꝙ res dicuntur non diuerse a consuetudine: qꝛ non diuersificantur a rebus: quibus sani vtuntur: sicut syrupus acetosus simplex. nã aqua: zuccharum: ⁊ acetum non sunt diuersa a consuetudine sanorum: vel dicuntur sic: qꝛ non diuerse a rebus quarũ vsus consuetus est multum febricitantibus: ⁊ talis res etiam est syrupus acetosus. est enim conformis rebus: qbus vtimur in febricitantibus. s. aque ordei: ⁊ vino granatoruꝫ. ⁊ similibus: ⁊ ipse etiã est: quo consuete in febricitantibus vtimur: ⁊ quomodocũqꝫ exponatur dixit hoc. vt vomitus non fiat cum re forti: sed leui non diuersa a consuetis. Considerandum quarto: qꝛ dicit: cum aqua calida: cum natura mouet humores ⁊c̃. qꝛ si natura non moueret humores ad vomitum: non esset intentio ad vomitum: ⁊ tunc posset dari syrupus cum aqua frigida. Sed cum vis ex eo vomituꝫ: aqua frigida prohiberet illum: ⁊ quãuis cum ea fieret: non sic lauaret stomachum: sicut lauatur cum aqua calida: ⁊ dixit hoc vt determinaret sermonem cum dixit. si inuenis humorem declinare ad stomachuꝫ taliter. s. ꝙ natura moueat ad vomitum: ⁊ hoc est: cum declinat ad stomachum superius non ad stomachum inferius: ⁊ non diuersifices eam naturam. s. a parte sue euacuationis. quo. n. repserit natura inde ducere oportet. vt dixit Hyp. Considerandum 5° ꝙ in signis declinationis materiei ad intestina posuit rugituꝫ: ⁊ est notum. ⁊ descensum fecis. i. sentit: ꝙ materia mouetur versus inferius infirmo narrante vel. i. sentit mordicationem circa finem intestini recti: tunc adhibe ꝙ soluat. s. vel per os: vt cassia: vel manna: vel similia: vel cum clysteri: vel cum collirio.

Questio. XVII.

Ad intellectum dictorum ⁊ dicendorũ est dubitandum: vtrum medicus ꝙ processit in cura putridarum febrium cum quinqꝫ cañ. dictis immediate: qui sunt cañ. in quinqꝫ modis euacuationuꝫ minorauerit vel euacuauerit mãm putride febris. Videtur ꝙ sic: qꝛ omnes sunt cañ. in euacuatione fienda: sed non fit euacuatio nisi materiam a corpore educat. Amplius. De his cañ. est cañ. in phlebotomia: quando materia est sanguis: sed flobotomia sanguinẽ euacuat. In contrarium arguitur: ꝙ saltem de his cañ. aliquis non sic euacuet materiam febris: primo qꝛ cañ. secundus est in lenificatione ventris a fecibus ⁊ materiebus in intestinis repertis: que non sunt necessario causa febris. Amplius. Prouocatio vrine: que hic precipitur non est ad finem purgandi per vrinam: sed ad finem digerendi materiam: quia prouocans vrinam vt prouocans est euacuans per viã vrine: sed euacuans per vrinam prohibetur ante digestioneꝫ: qꝛ est cõmotiuum materie illius: vt notum est. Nos pro dissolutione huius questionis primo ponemus casum de facto. ⁊ quo modo cũ dictis cañ. medicus practicat. tu medice superuenis febrienti incipienti febre putrida: si videris indigentiaꝫ flobotomie: flobotoma per primũ cañ. ⁊ habeas in hoc menti cañ. in flobotomia: quos oportet scire ante istum cañ. ex lib. primo: sequenti nocte vel sequẽti mane lenifica ventreꝫ cũ cassia ⁊ syrupo violato vel manna: etsi lenitionem sufficientem videbis posse fieri cum clysteri. vt magis dilecto facias: etsi credis ꝙ syrupus acetosus: vel aqua ordei: vel ambo. s. vnum post reliquum: vt syrupus ante: ⁊ post aqua ordei: vt apparebit in alio capitulo leniet ventrem facias: ⁊ cõsequenter ex hoc digestiui exhibitionem ⁊ lenitiui ventris: ⁊ hoc fit per secundum cañ. His factis cum duobus primis cañ. iam transierunt super tuo febriente aliqui dies. verbi gratia. tres: ⁊ tẽpus est procedere ad syrupum digestiuiorem ⁊ potentiorem: cum iam intestina sint munda: ⁊ incipiam dare in aurora syrupum compositum factum cum radice apij vel feniculi: ⁊ similibus: nec cum hoc obliuiscatur secundi cañ. de lenificatione. imo continuo volo ventrem esse lenem cum clysteri vel alio ſm ꝙ conuenit: ⁊ etsi videtur mihi aperiam poros cum vnctione ex oleo camomille: aut alio sudatorio: quo magis vtor: ⁊ iam processi cum quatuor cañ. ⁊ quocũqꝫ tempore video materiam declinare ad vomitum iuuabo naturam ad illum. Unde si ante flobotomiam vel si post illam: vel

si illa non sit facta videro istum febrientem nauseare affe/
ctantem vomere: potabo cum syrupo acetoso: vel alio cum
aqua calida: et inducam vomitum. iam igitur febricitans
tutus est rectus cum 5°. cañ. ¶ Secũdo pro solutione que/
stionis clariori specialiter dicemus de euacuatione per flo
bothomiam secundum primum cañ. Et dico q̃ flobotho/
mia statim a principio facta: si febris sit sinocha: euacuat
materiam vere de illa minorando. immo de illa aliquando
eradicando: cum per flobothomiam homo statim libe/
ratus est. si autem febris sit de materia alia a sanguine. sit
tamen sanguini mixta. Dico q̃ medicus flobothomiã ac/
cidentaliter minorat materiam illã. Ratio est q: per se mi/
norat sanguinem: et quia ille humor qui fecit febrem: alius
a sanguine est sanguini mixtus. sequitur sanguinem in eua
cuatione: et exit simul cum eo. et sic minoratur. ¶ Remanet
igitur questio de cañ. quarto an medicus operans cum eis
euacuet siue minoret de materia febris putride. et pona/
mus duas distinctiones. Prima est que latuit expositores
sermonum Auicen. q̃ minoratio materie febrium putri/
darũ est duplex. vna propria que abscindit et euacuat par/
tem humoris: qui est causa febris separando eum. et eligẽ/
do ab alijs humoribus: vt purgans choleram. verbi gra/
tia. scamonea in tertiana: vel purgans flegma: vt turbit in
flegmatica febre: et lapis lazuli in quartana: et hec euacua/
tio cum per eam euacuatur pars materie: et pars tanta re/
manet: que potest tenere febrem: vocatur minoratiua eua/
cuatio propria. Cum autem hec euacuatio totam educit
materiam saltem totalitate: qua tollitur febris absq̧ suspi
tione recidiue per notabile residuum materie vocatur era/
dicatiua. et hoc significant ipsa vocabula. Alia est euacua/
tio minoratiua non proprie: quia non est euacuatio mate/
rie appropriate febri: sed est euacuatio materierum com/
muniter et necessario coniunctarum. ¶ Attende igitur di/
ligenter pro distinctione secunda: q̃ in febribus putridis
necessario est duplex modus materie. vna est materia ap/
propriata. verbi gratia. fla quotidiane: et cholera tertiane:
siue iste materie sint cause coniuncte: vt cholera actu putri
da tertiane siue sint cause antecedentes necessario: vt fle/
gma non putridum. tamen peccans taliter: q̃ si maneat
necesse est illud putrefieri. et fieri causa coniũcta. et euacua/
tio: que euacuat istum appropriatum humorẽ dicitur eua/
cuatio vere minoratiua: vel eradicatiua. Dixi autem: siue
sint cause antecedentes necessario ad differentiam cãusarũ
quas accidit esse causas antecedentes: et hoc derelinquo
subtiliter intelligenti: cum protellare non possuȝ. Alij sunt
modi materierum in febribus putridis: qui non sunt ma/
terie proprie febris: nec coniuncte: nec antecedentes neces/
sario: sed quedam sunt necessario coniuncte vel reperte in
febricitantibus. In omni. n. febre putrida: cum sit distem/
perantia caliditatis in toto: et spargens vapores putridos
per corpus necessario circa partes intestinorũ et stomachi
facta inflãmatione et iactione putridorum fumorum fit ali/
qua corruptio vel alteratio: vel quomodocũq̧ nominare
vis in fecibus et chilo et muscositatibus ibi repertis: et in
materiebus etiam circa meseraicas. Unde etiam imagina
ri debemus vapores grossos et malos ab eis et in eis con/
surgere: et hec corruptio materierum circa membra nutri/
tiua: illȝ fit necessario fiens in omni febre putrida: est tamen
in hoc diuersitas sm̃ febres: et loca materierũ in eis: et sm̃
diuersitates hominũ in dispositione partium stomachi et
intestinorum. et hec diuersitas non est parua. ¶ Necessa/
rio etiam scđo in omni febre putrida vnctuosum et serosuȝ
siue aquosum sanguinis recipit aliquam infectionem pro/
pter eandem caliditatem et putridos vapores: et q: ille par
tes sanguinis sunt apte inflãmari et ifici. Nec volo per pue
riles instantias molestari. Dicẽtes igitur in omni febre pu
trida esse vna alia feb. de illo aquoso: et seroso inflãmato

Minora tio mãe febriũ putri darũ ẽ du plex.

In febri bus putri dis neces sario ẽ du plex mo dus mã.

et infecto. Dicemus. n. q̃ talis infectio sanguinis: que fit in
omni febre: et necessario consequitur in omni febre: non est
inflãmatio et permutatio sufficiens ad faciendum febrem:
nec est retinibilis amota feb. putrida: sed habet esse depen
dens: hoc intelligunt: qui nostra dicta viderunt super pri/
mo de differentijs feb. ¶ Dico 3° q̃ necessario in omni fe/
bre putrida opȝ vapores: qui insensibiliter per poros a fa/
nis egrediuntur ingrossari: multiplicari: et malignari: q:
vapores putridorum humorum sparsorum ad ambitum
corporis grossiores et peiores sunt his qui insunt homini
sm̃ naturam: et sm̃ hanc considerationem in omni putrida
febre ex illorum vaporum grossitie est pororũ aliqua opi/
latio: et prohibitio transpirationis per consequẽtiis isti va/
pores consurgentes a putridis humoribus comparati in/
ter se habeant diuersitatem multam in grossitie et subtili/
tate: et alias differẽtias proportionales humoribus: a qui/
bus consurgunt. ¶ Sed tu dices: isti vapores debẽt redu/
ci ad causam coniunctã fe. et non debent dici de summa ma
terierum necessario coniunctarum febribus. ¶ Dicenduȝ
primo: q̃ vapor qui reducitur ad causam coniunctam fe/
bris: est vapor putridus surgens ab humore putrido: qui
est causa coniuncta: sed preter illum vaporem sunt alii va/
pores in febriente: qui surgunt ab aliis humoribus nõ pu/
tridis: qui sunt vapores mali: et sunt ex eis grossi: q: forti et
innaturali calore etiam pars grossa subleuatur et ingrossa
tur ex mixtione putridorum vaporum: et de his est sermo.
Scđo modo dicendum: q̃ vapor surgens ab humore pu/
trido: qui reducitur ad causam coniunctam febris est va/
por: qui ad cor pertingit: et iste si pertingat ad cor: potest et
per concaua venarum et arteriarum exire. s. cum expiratio
ne s. pars eius: et pars potest transire per arterias cum cor
pellit in illas: sed vapor qui surgit ab humore putrido: qui
non pertingit ad cor: sed fertur ad ambitum corporis non
est causa febris: sed necessario coniunctus febri: vel quasi
necessario: vel saltem vtplurimum. Hoc dico propter mole
statores remouẽdos: et propter quedã nostra dicta in que/
stione de prolongatione febris: etsi subtiliter cõsideras va/
por: qui imprimit in cor caliditatem putredinalem. i. fe. pu
tridam. si gradatim pellitur a corde in mẽbra per arterias
vel per arterias et venas: vel quocũq̧ modo in mẽbra fe/
ratur post actionem suam in corde: est de summa materie/
rum necessario coniunctarum febribus: et non est causa fe/
bris. non. n. causatio febris putride a corde in membra est
per vaporem putridum: immo est delatio quedã per sangui/
nem et spiritum: quãuis nullus vapor putridus cuȝ attige/
rit cor in membra portetur: sed accidit istuȝ vaporẽ. s. par/
tem eius necessario portari. Hec sunt prolixe declarata in
questione nostra de prolongatione febris. ¶ Cõcludamus
igitur in homine omni febriente putrida febre reperiri ne/
cessario tres modos materierum inconuenientium preter
materiam propriam: que est appropriata cũ febris. Unus
modus est materierum circa partes stomachi: et intestino/
rum: et propinquarum partium: que materie sunt feculente
et kilose. et mucose: et vapores grossi ibi reperti: et cõsimiles
istis. Scđus modus materierum est vnctuositates: et visco
sitates siue serositates sanguinis in omnibus venis. ex quo
contingit etiam humiditates membrorum imutari. Ter/
tius modus est vapores grossi: et incõuenientis qualitatis
sparsi per corpus volitantes per concaua venarum et arte/
riarum: et transmeãtes per vniuersos poros corporis ver/
sus ambitum: et he materie licet non sint causa appropriata
febris: nec coniuncta: nec antecedens necessario: tñ virtutẽ
impediunt: et grauãt: et earũ minoratione: et eductione for/
tificatur: et alleuiatur virtus. Has igit materias voco ma/
terias necessario: vel quasi necessario sequentes: vel reper/
tas: vel coniunctas febribus putridis. ¶ Diximus etiam
supra aliquas materias contingenter coniungi febribus.

Preter hu morẽ pu trescẽtem sunt alie. mãe q̃ fe bres putri das conse quunt ne cessario.

putridis: ⁊ iste sunt que non reperiuntur in omni febricitante febre putrida: sed contingit in aliquo reperiri. verbi gratia. ꝙ in aliqua febre putrida: vel cholerica: vel flegmatica vel melancholica aliquis humor cholericus mouetur ad os stomachi: vel aliqua mã flegmatica bulliendo inflãmet ⁊ ascendat etiã ad stomachum: vel isti humores prorũpãt ad intestina: ⁊ multos alios modos particulares materierum inuenire poteris ſm omnes tres modos materierum dictarũ: qui modi pticulares materierũ erunt contingẽter coniuncti febri putride: licet isti sint manifestius apparentes ſm stomachũ: ⁊ intestina: ⁊ tu considera. ¶ Cũ ergo iã apparuit nobis: ꝙ sunt alique materie: que necessario cõiunguntur in febribus putridis: quãuis nõ sint cause antecedentes necessario: nec cause cõiuncte: ⁊ relique etiã: que contingenter coniunguntur. Dicamus ꝙ euacuatio istarũ materierũ posito pro possibili: ꝙ ex toto euacuarentur: nõ debet dici vere euacuatio eradicatiua: qꝛ non eradicat ex hoc febris. Posito. n. pro possibili: qđ est impossibile: ꝙ totum corruptũ vel permutatum circa intestina tolleretur: ⁊ tota sanguinis infectio pendẽs a vaporatione putrida tolleretur etiã si totum illud aquosum siue serosum ⁊ vnctuosum infectũ euacuaretur: ꝙ totus vapor malus sparsus in ambitu corporis trãspiratione tolleretur: ⁊ solus humor putridus: ⁊ vapor solus: q cor attingit: remaneret: adhuc iste esset febriens feb. putrida. igiť minoratio istarum materierum infectarũ nõ oꝫ dici euacuatio minoratiua ꝓpter qꝛ nõ est minoratio proprie materiei feb. sed est minoratio materierũ cõmuniter necessario coniunctarũ febribus putridis: vel contingenter. ⁊ ideo proprius nomẽ est corporis exiccatio. Et ideo Auicẽ. vocauit eã minorationẽ ⁊ exiccationem. i. minorationẽ: que est quedã exiccatio. Et videtur ꝙ apud arabes vocabula hec simul iuncta. s. minoratio ⁊ exiccatio significãt istã euacuationem minoratiuã istarum materierum coniunctarũ febribus necessario vel contingẽter. Ego autem solebã vocare istã euacuationem cõmunem ad differẽtiã minoratiue proprie: que minorat appropriatam mãm febri putride: ⁊ voco istã euacuationem cõem: qꝛ est euacuatio materierũ cõiter cõiunctarũ oĩbus feb. putridis. In oĩbus. n. putridis reperiunť ille mãe trium modorum: ⁊ cõtingit repiri materias cõtingenter cõiũctas: lꝫ in hoc sit multa diuersitas ſm diuersitatẽ putride febris: vt diximus: ⁊ ſm corporis diuersitatem. ¶ His distĩctionibus ⁊ cõsequentibus ex eis ꝓmissis ponamus nouẽ ꝓpositiones. Prima est ꝙ. Quousqꝫ stat feb. pu. stat intentio expugnationis harũ materierũ. Ratio qꝛ quousqꝫ stat febris pu. cõtinuo he materie reperiunť: que aggrauãt ⁊ impediũt virtutem. ergo stat medici intẽtio ad eas. ¶ Scḋa ꝓpositio ẽ. Euacuatio est minoratio materierũ intestinalium ⁊ ꝓpinquarũ illis est cũ lenitione vẽtris ſm quã intẽtionẽ clysteria sunt magis dilecta: euacuatio materierũ aquosarũ infectarum in venis est per vrinã: ⁊ cũ hoc possunt etiã sudore educi. euacuatio vaporosarũ est per trãspiratione. s. pororum rarificationem: qđ etiã faciunt medicine sudatiue. ¶ Cõtra. ergo in ethica ⁊ in habẽte effi. essent he intẽtiones: ⁊ possemus dare has medicinas ⁊ opari cũ eis. ¶ Dõm ꝙ tales corruptiones materierũ nõ sic hñt in effi. ⁊ ethicis: sicut in putrida ꝓpter multas esse putredines: ⁊ cõcesso ꝙ in ethico esset infectio aquositatis ⁊ vnctuositatis sanguinis talis qualis est in habẽte putredinẽ: ⁊ in vtrisqꝫ eade cõsurgeret ratio vel intẽtio cõtrarietatis: tñ nõ sic potest fieri apte prouocatio ⁊ sudatio in ethico: sicut in hñte putredinẽ: timo timeremus illud in eis timore exiccationis. ¶ Tertia ꝓpositio. Si medicus agat in ꝓn° aduẽtus feb. putride cum ꝑdictis quatuor cañ. euacuat materias: que necessario vel contingenter cõiunguntur feb. ratio appet ex dictis: qꝛ euacuat materias illas intestinales: aut aquosas: aut vaporosas: ⁊ intelligo per principiũ vnum de quatuor tẽporibus morbi: in quo mã est cruda: vel occulte hꝫ aliquã digẽstionem: vt in fine principij. ¶ Quarta ꝓpositio. Cõtingit medicũ in ꝓn° febris putride euacuãtẽ per flobothomiã vt ꝑcipit primus cañ. euacuare mãm cõtingẽter complicatã illi febri putride: ⁊ non aliã. Ratio aliqs sit hñs febrẽ putridã ex aliquo ãpate. verbi gratia. cholerico vel flegmatico: ⁊ totius corporis habitudo sit repleta sanguine: que nõ cõpeteret huic ãpati. vt cã cõiuncta: nec vt ãñs: ⁊ tñ inflãmatur iste sanguis ⁊ aggrauat: ita ꝙ nõ ꝑmittit nãm vacare regimini ãpatis. tũc phlebothomamus ⁊ minuimus de illo sanguine: ⁊ siľr imaginabile est in aliqua febre putrida de alio humore a sanguine nõ ãpante: in qua facimus qñqꝫ flõmiã nõ ꝓpter illũ humorẽ euacuãdũ nec minorãdũ. Sed ad minorãduꝫ superfluũ sanguinẽ: quẽ superfluũ cõtingit reperiri cũ illa febre putrida. ⁊ ideo phlebothomia facta nulla pars putridi humoris. verbi gratia. cholere: nec ⁊ cholera: que necessario est cã antecedẽs euacuabiť: vľ pone ꝙ nõ euacueť: tñ flõmia est bñ facta. ¶ Et si tu di. imo cholera ex hoc fureret. ¶ Dõm ꝙ nõ est veruꝫ in casu nr̃o: qꝛ ꝑsupponimus repletionẽ superfluã sanguinis. vñ flõmia euacuat a quãtitate suꝑflua ⁊ nõ a quãtitate necessaria siue iuuatiua: ⁊ posset dici ꝙ aliqñ plus eligeremus alicuius cholere furiã qꝫ nocumẽtuꝫ: qđ sequi posset ex flõmie dimissione. ¶ Quinta ꝓpositio est. Medicus euacuãs febrientẽ febre putrida in ꝓncipio cum quatuor cañ. añ dictis nõ euãt per se euõne vere minoratiua: que abscindat de cã cõiũcta siue de cã necessario añte. Rõ ꝓma sumiť ex tẽpore in quo fit ista actio: qꝛ fit in ꝓn° cũ mã est indigesta: sed cũ mã est indigesta non euãtur regulariter: nec minoratiue materia minoratione: q partem notabilem de humore crudo euacuet: nec eradicatiue: tamen tam totum qꝫ pars sit euacuationi inobediens: ⁊ hoc est: qđ dixit. Sit vltimitas lenificatio nõ fluxus: nec euacuatio laboriosa. i. non euacuatio vere minoratiua nec vere eradicatiua. Secunda ratio: qꝛ ista euacuatio non fit cum medicinis: que appropriantur humoribus: sed indifferenter euacuant: cui obuiãt: qđ sit educibile faciliter: qđ apparet discurrendo per cañ. nam linitio cuꝫ clysterijs: vel aqua ordei: vel syrupo viola. vel mãna: vel simplicibus: vľ cõmixtis est euacuatio lenitiua non appropriata ad mãm ⁊ talis lenitio potest fieri in omni febre. vnde in flegmatica ⁊ cholerica possumus intestina lenire cuꝫ aqua or. ⁊ cũ mãna. Similiter prouocatio cum radice apij nõ est appropriata vni humori in euacuando per vrinam: sed vt subtile aquosum faciat precipitare in vias vrine in quacũqꝫ febre detur. Similiter rarificatiuum pororum cum oleo camomille facit trãspirare vapores cuiuscũqꝫ febris: nec etiam euacuat determinatum humorem: qui est cã cõiuncta. Similiter prouocatio vomitus cum aqua cali. vel syrupo acetoso non euacuat per se mãm appropriatã. ¶ Contra predicta primo: qꝛ mãna euacuat cholerã a proprietate. s. dissoluẽdo. ¶ Amplius. Viola euãt cholerã a proprietate. s. dissoluendo. vt Mes. in cap. de violis. ⁊ per consequens syrupus vio. ¶ Contra ſm dictum. Prouocatio cum radicibus apij appropriatur humoribus frigidis: sicut prouocatio cum seminibus appropriatur humoribus calidis. ¶ Ad primum dicendum: ꝙ mãna cassia ⁊ syrupus vio. dãtur hic solum vt lenitiua non vt euãtiua ex proprietate: ⁊ dabit medicus taliter istas medicinas: ꝙ solum leniãt: ⁊ non soluent a proprietate: quãuis in eis sit aliq̃ proprietas soluendi. verbi gr̃a. si datur mãna in quãtitate vncie vnius ⁊ vigoretur cum deco. hyssopi: euãbit cholerã ex soluẽdo cum hoc debiliter. Sed si dabo de ea vnciã mediã cum aq̃ ordei vel syrupo violato soluꝫ lenificabit. vnde dixit Auicen. cum siracost pauco: ⁊ sic de cassia dicimus: sic etiã de syrupo vio. preter hoc syrupus vio. debet esse de violis recentibus ⁊ non siccis: in sicca enim viola. est aliqua virtus euacuatiua dissoluẽdo: qꝛ cõsumpto humido manifestatur

De viola ⁊ syrupo violato: ꝙ sunt lenitiui ⁊ solutiui.

eius caliditas ꝛ amaritudo. vnde hꝫ virtutē eūandi exsol/
uendo aquam. vt scribit Mesue caplo de violis. ¶ Sed
tu. Omnis syrupus violatus eūabit dissoluendo: qꝛ humi/
dum violarū tā per decoctionē q̄ȝ per morā erit cōsumptū.
¶ Dicendum ꝙ syrupus viol. factus de violis recentibus
est lenitiuꝰ: q̄ȝ factus de violis siccis. ꝛ factus de violis
siccis est euacuās plus exsoluendo q̄ȝ factus de recētibus:
qꝛ iȝ decoctio ꝛ mora consumāt de humiditate violarum:
nihilominus reseruat̄ tāta: que sufficit ad lenificationem.
vnde dicemus ꝙ cum fit syrupus vio. de violis recētibus
non fit cōsumptio omnino humiditatis lubricātis: imo fit
illius quātū ad pteȝ notabilē digō ꝛ trāsumptio in zuccha
ro ꝛ aqua ꝛ cum illis conseruatur. ¶ Ad 2m dico: ꝙ syru/
pis prouocatiuis: quibus vtitur Auic. nō vtitur ad prouo
cāduȝ per vrinā vel sudorem mām hāc vel illā: que est cau/
sa coniuncta: vel necessario añcedens putride febris. vñ nō
vult in principio cholerice febris mā existente cruda dare
ꝙ prouocat cholerā: nec in febre flegmatica dare ꝙ prouo
cet per vrinā: vel per sudorem flegma: vel ꝯsilr: nec in melā
cholica. rō qꝛ iste māe in pnͦ cum sunt indigeste: sicut sunt
inobediētes eūoni p vētrē: ita ēt per vrinā: sed vtit̄ Auicē.
in principio his prouocatiuis ad duas intētiones. Una est
eductio per vrinā: vel sudorē illius materiei aquose siue se/
rose: que cōiter in febricitātibus feb. putrida inuenit̄. Nec
ista in eūone per vrinā indiget digōne: qꝛ de se ē apta eūari
inde: ac ēt per sudorē. vnde videmus ēt nāni frequenter su/
dores mouere in febricitātibus multos: qui nō sunt de mā
propria feb. ꝛ cum vrina etiā debemus credere eūari illud
aquosum infectum: qđ est cum vrina ipsa precipitabile sed
plus. Alia intentio est digestio māe. ꝛ iō in flegmatica vti/
tur radice apij: sed in cholerica seminibus cōibus vel deco
ctione endiuie: nō ꝙ ppter hoc velit appropriatum vrina/
tiuū appropriare māe: sed vult appropriare digestiuū. Cū
sūt vellet appropriare vrinatiuū: ꝙ erit iā facta digestiōe.
tunc si in flegmatica dedit in pnͦ pro digōne ꝛ minoratiōe
materiei aquose cōis radicem apij cū syrupo acetoso dabit
facta digestione ad minorāduȝ mām propriā. s. flegmaticā
digestā. syrupum de. v. radicibus: qui est fortior. Et in ter/
tiana dederit in principio aliquid de endiuie aq̄ ꝛ dabit di/
gesta mā aliquid de seminibus cōibus. s. earuȝ emulsionē.
Illud autem qđ mihi semper fuit dubium est: an sicut inue/
nimus medicinas soluentes per vētrem ꝛ quas damus di/
gestis materiebus: ꝛ he euacuāt cholerā vt scamonea. he
ꝯo flegma. he ꝯo melācholiam: ita sint diuerse medicine
prouocātes per vrinā materias digestas: vt he appropriē/
tur a forma specifica flegmati. he melācholie. he cholere.
non. n. inuenimus hoc ample dictū ab auctoribus. ¶ Se/
xta propositio: cōtingens est: ꝙ in principio feb. putridarū
per has eūones factas sm̄ hos cañ. eūetur aliqua mā hu/
moralis: que est humor proprius ꝛ qui potuisset esse causa
coniuncta vera: vel añs illius feb. ratio in principio alicu/
ius febris putride cholerice cōtingit aliquā partē cholere
pelli ad stomachū vel ad intestina: que cholera fuit de cho
lera mota ad putredinem: vel fuit talis: ꝙ si remāsisset re/
cepisset putredinem: ꝛ sic imaginabile est per vrināȝ posse
euacuari: ꝛ per sudorem. ¶ Sed tu di. si nā mouet aliquā/
do has materias in principio ante digestionem: ꝛ bene fa/
cit: quare etiā medicus non moueret. ¶ Dicendū ꝙ medi/
cus non pōt eas ita distinguere ꝛ separe sine nocumento: si/
cut facit nā: nec eas ita cognoscit. Quid autēȝ fit de eūone
proprie materie febris fiendum: vel non in principio dice/
tur post. ¶ Septima propositio: cōtingēs est ꝛ raro ꝛ in fe
bribus quibusdā putridis extranei modi: ꝙ medico agēte
in principio cum aliquo de cañ. q̄tuor totā cām coniunctā
febris abscindit: ꝛ liberat infirmū. verbi grā. sit feb. putri/
da a vermibus in intestinis: vel a putrida fece: vl̄ chilo pu/
trido: vel aliquo humore putrido natante ꝛ applicato non

imbibito. exhibitio solius lenitiui vel leuis vomitiui pote
rit istum liberare ab hac feb. Et has febres dignius est re/
ponere in summa febrium putridarum: vt alias diximus.
Ex his omnibus apparet ꝙ medicus procedens cum qua
tuor cañ. dictis in principio febrium putridarum non mi/
norat: nec eūat de mā propria febris: nisi quandoqȝ accidē/
taliter. ¶ Octaua ꝑpositio est: ꝙ quātitas harū lenitionū
ꝛ prouocationum ꝛ rarificationū pororū quātū ad tp̄s cō/
tinuationis: ꝛ quātum ad virtutē rerum: cum q̄bus fit: est
de opere extimationis medici. ¶ Nona propō est. si medi/
cus cum dictis q̄tuor cañ. ꝛ dictis rebus: quibus vtebatur
in principio procedat in ꝓcessu digesta mā. Contingit ali/
quādo eūari mām propriā febris: non ꝙ ista habeāt vim
illius euacuatiuā: sed qꝛ mā facta apta euacuationi leui in/
citatione facta quādoqȝ eūatur virtute mouēte. ¶ Ex his
cessent contraria. ¶ Ad primū cū di ꝙ oēs isti sunt cañ. in
eūone fienda. ¶ Dicendum ꝙ verum est in eūatione māe/
rum illarū cōiter cōmixtarū feb. s. quatuor cañ. ꝛ primus
cañ. etiaȝ q̄nqȝ in casu supra posito: ꝛ sic apparet ad scōm.
¶ Ad argumentum scōm contrarie partis cum dicitur ꝙ
cañ. prouocationis vrine non est ad prouocādum vrinā ꝛc.
¶ Dicendum ꝙ verum est: ꝙ non est ad prouocādum vri/
nam appropriate: sed ad expellendum communem aquo/
sitatem: ꝛ virulentiam venarum: que proportionatur feci
prime digestionis quodāmodo.

¶ Et prohibe eum a somno in principijs febriū
proprie quando est horripilatio: aut frigus ꝛ
rigor: quoniam prolongatur super eum frigus
ꝛ rigor: ipsa nāqȝ exprimūt materias: si fuerint
euntes ad quedam viscera: ꝛ prohibent dige/
stionem humorum. Apud declinationem ve/
ro ē iuuatiuus valde: ꝛ fortasse nō nocet apud
statum.

¶ Hic est cañ. quo medicus vertit suam intentionē ad ma/
teriam: vt resoluatur ꝛ prohibeatur prohibens resolōneȝ.

¶ Questio. XVIII.

Dubitatur vtrum somnus noceat in pncipio pa/
roxismi: videtur ꝙ non per textum in/
fra Fen 2a. capitulo de signis ex somno. ¶ Amplius. In re
gimine rigoris Auicen. administrat medicinas: que som/
num inducunt.

¶ Questio. XIX.

Dubitatur 2o an iuuet in declinatione paroxismi:
videtur ꝙ non: quia somnus materias
mouet intus: ꝛ prohibet eas a resolutione: que debet fieri
in declinatione.

¶ Questio. XX.

Dubitatur 3o. an in statu iuuet: videtur ꝙ nō: imo
noceat per Auicen. Fen scđa huius li/
bri: vbi dicit. In statu paroxismorum somnus est deterior.

¶ Questio. XXI.

Dubitatur 4o. an hec dicta verificētur de tempo/
ribus vniuersalibus febris: sicut de tē/
poribus pticularibus poxismi. Hoc quesitū eēt nimis plō/
gādum: sed qꝛ multa diximus super isto. pͦ 2e pticule. hic
abbreuiabimus. ¶ Et dicemus: ꝙ in principijs poxismo/
rum. ꝛ proprie q̄ñ est typus: q signat calidū intus: ꝛ suffoca/
ri nō cōuenit somnus regulariter. Rō est multiplex: quam
ponit in isa prima. naȝ ex somno isti typi. i. frigus ꝛ rigor
prolongātur: qꝛ nō permittit calidū occupare materias: ꝛ
expādi: qua occupatione ꝛ expāsione cessat frigus ꝛ rigor.
Scđa cā est nāqȝ ipse. i. somnus ꝛ hi rigores in pnͦ poxis/
mi exprimunt materias ad quedam viscera. scȝ apata: vel
apta apari. vnde est cā augmenti illorū apatū: ꝛ hoc est qđ
dicit. Si fuerint euntes. i. si isti humores sint currentes ꝛ
mobiles ad illa viscera: ꝛ hoc qꝛ illa sint apata. Et hec est

intentio Gal. afo. pdictor ⁊ est textus Rasis. 16. côtinêtis. vltimo caplo. Tertia causa est: quia somnus in principio paroxismi prohibet digestionem. Ratio est: q2 nô permittit calidû expandi in materia: imo suffocat eû sub ea. ℭ Dicêdum tamen ꝙ in pncipio paroxismi coacti aliquâdo concedimus somnu3: ⁊ hoc in corporibus multe sensibilitatis in musculis: ⁊ propîe si cû hoc materia est subtilis ⁊ acutissima: que ex nocumento rigoris sunt in periculo. vnde ad se vertit curâ: ⁊ sic soluuntur duo: que côtra hanc conclusionê adducûtur. ℭ Dicamus scdo. ꝙ in declinatione virtus est debilis per resolutionê: ⁊ materia est paucificata: ⁊ ex somno fortificatur calor naturalis: ⁊ ideo paucû quod remâsit de materia expellitur: vel cû sudore: vel insensibili euaporatione. ℭ Ad rationem contrariam cum dicitur: ꝙ somnus prohibet materiâ a resolutione. Dicendû ꝙ per se hoc est verû trahendo intus calidû: sed confortando virtute3 eius est iuuamentû.

Ad scdm

Ad tertiu

ℭ Dicamus 3°. ꝙ de conferentia soni in statu paroxismorû sunt sermones ambigui ⁊ varij. Auic. eni3 hic dubitatiue loquitur cû dicit: ⁊ fortasse non nocet apud statum. ℭ Rasis vero. 16. continentis. vlti. cap. dicit. Somnus qui fit in statu paroxismi côferens erit. Auicê. vo ifra Fen. scda loquens de somno dicit totu3 illud in statu paroxismor febris est deterius. ℭ Sed Conciliator differentia 108. conatur sedare contradictionem per hoc: ꝙ accipit status finem ⁊ pncipiû: ⁊ vult ꝙ est deterius somnus in principio status: sed in fine status iuuat. ℭ Dynus vo ⁊ nos cu3 eo quâdoq3 diximus: ꝙ somnus in statu paroxismi: qui est somnus moderatus est bonus per via3 cause: q2 confortat virtutem: ⁊ iuuat ad digestionem materie: sed somnus: qui ab Aui. in statu vituperatur est: somnus diuturnus: qui est quasi quidam subeth. Hic profundus somnus est malus p viam signi: ⁊ deterior est in statu ꝙ3 in principio paroxismi: q2 somnus profundus in pncipio paroxismi côsequitur natura3 pncipij paroxismi: ⁊ ideo nô sic est vituperabilis: sed in statu paroxismi: si fiat somnus profundus: nô fit sine causa magna. cû tunc ex modo caloris expansi homo fit dispositus ad vigiliam ⁊ non ad somnû. Alie vo expositiones illius textus dantur a Dyno ⁊ ab alijs: quas ibi diximus. ℭ Nos autem dicamus: ꝙ in statu paroxismor febris est duplex dispositio. quarû vna nocetur somno: ⁊ alia iuuat. Est enim debilitas virtutis pp̄ter resolutionê: que precessit têpore toto augmêti: ⁊ in hac côfert somnus: q2 virtute3 a resolutiône phibet ⁊ resolutâ côfortat. Est etiâ ibi multa multitudo vaporû in toto corpore: q2 calor totâ materiâ occupauit: ⁊ sup tota est expansus: nec in pluri quâtitate exeunt isti vapores a corpore ꝙ3 sit ꝙ3titas eor: qui a materia surgunt: ⁊ qui retinentur intus: q2 tunc non esset status: sed declinatio: somno ergo puocato: vapores isti qui sunt in multa multitudine coarctantur: ⁊ versus intus mouent. Contingit ergo aliquê hoiem plus iuuari in statu per virtutis côfortationê. qua côfortatiôe facta copiosius expellit illos multos vapores ⁊ materiâ: ꝙ3 fecisset si non fuisset per somnum confortata. ⁊ tunc somnus prodest huic homini in statu: ⁊ erit hic homo. vbi gra. cholericus: macer: rarus: resolubilis: habês humores plus peccâtes acuitate ꝙ3 quâtitate. Contingit etiâ aliquê alium hominê contrarie dispônis som dicte in statu paroxismi plus noceri ex multis vaporibus statim in pncipio somni côstrictis: ꝙ3 iuuari per virtutis confortationê: imo nô indigebat ea: ⁊ ille nocebit a somno in statu. ⁊ ideo Auicen. prudenter loquutus est. ⁊ dixit. Et fortasse non nocet apud statû. ℭ Sed tu dices: ita posset dici de pncipio paroxismi: ꝙ fortasse iuuat: ⁊ etia3 in declinatione poxismi: ꝙ fortasse nocet pp̄ter easdem causas. ℭ Dôm ꝙ nô est simile. somnus enim in declinatione paroxismi est determinatus plus ad iuuandû ꝙ3 ad nocendû: q2 virtus est multû resoluta: ⁊ vapores sunt pauci. Sed in pncipio paroxismi somnus est plus determinatus ad nocêdû ꝙ3 ad iuuandû: q2 tota materia ⁊ vapores sunt intus clausi: quos somnus magis claudit: nec vtus est resoluta adhuc. ℭ Dicamus quarto. ꝙ augmentû est têpus: qd quâtu3 ad partem suâ versus pncipium h3 iudiciu3 ex somno sicut pncipium: ⁊ reliqua pars sicut status. ⁊ ideo Auicê. tacuit de eo: ⁊ sic etiâ intellexit Rasis. 16. continentis: sed Rabi moyses côsiderauit: ꝙ in principio paroxismi somnus plus nocet ꝙ3 in aliquo alio tempore. Et ꝙ in omnibus alijs têporibus vel iuuat: vel non nocet: vel minus nocet: ⁊ totu3 hoc vocauit iuuamentû respectu nocumenti magis: qd facit in principio paroxismi. ⁊ ideo dixit in cômento pmo scde particule afo. per nos translato ex arabico. Tempora in quibus iuuabit somnus sunt: post ꝙ3 erit côpletum principium paroxismi: ⁊ apostemationis: ⁊ multo magis in têpore status: ⁊ vtilius qd est de somno est in tempore declinationis.

Gentilis transtulit rabi moyses super aphoris.

Ad 4um.

ℭ Quartâ dubitationê omittimus: q2 timemus hic prolixitatem. cômunitas tñ loquentiû idem dat iudiciû de somno in declinatione vniuersali morbi ⁊ particulari: immo vt alias declarauimus super aphori. qui dicit. In quo morbo somnus laborê prestat mortale: maxime verificatur de declinatione vniuersali morbi: que est declinatio mêdosa siue falsa. debet enim somnus in declinatione pp̄ie vniuersali iuuare. Et côsimiliter dicûtq3 ꝙ in pncipio vniuersali febris. calor est submersus sub materia. ⁊ ideo nô tanto tpe debet homo dormire in pn° vniuersali morbi: quâto o3 dormire in declinatione: sed parû. In temporibus aût medijs medio modo. Et tu considera ꝙ in febre côtinua: in qua tempora vlia nô sunt distincta a tpibus poxismi: expectat in mâ digestio: que est alia a digestione: que expectatur in mâ vni⁹ paroxismi interpollate. est eni3 digestio mâe paroxismalis vt actu paroxismat quasi quedâ côtinua euaporatio: ⁊ expansio caloris super eam. Et in hoc aliqualr pôt esse diuersum iudiciû somni in pn° paroxismi vel acerbationis ⁊ pncipio totali feb. continue. Et considera ꝙ in statu continuar acutarum possunt esse diuersitates dispositionum ad diuersas crises: in quibus potest somnus iuuare: ⁊ in quibusdam nocere forsan. Scias ergo illud.

ℭ Et non prohibeas ei aquam frigida3: nisi fuerit humor: qui est in eo crudus ⁊ grossus: tunc enim prohibet digestionem.

ℭ Quoniam Auicen. dixit supra quando tu infrigidas non infrigides cum eo: in quo est stipticitas in principio harum febrium. Volebat per hoc dare cañ. in infrigidatiôe: quando medicus conuertit intentionem suam ad partem febris: ⁊ vt apparet iste cañ. est generalis multum ⁊ indeterminatus. Et ideo vult reuerti ad loquendum de determinato infrigidatiuo. s. aqua frigida: quâ multotiens febrientes affectant: ⁊ ostendetur de ea quando ⁊ in quibus febribus competeret bibita ⁊ extra apposita. Et primo ponit cañ. in eius vsu per totum. scdo per balneum. ibi secunda. (Immo causa ⁊c.) Prima in tres. primo dat cañ. quendam generali in concessione: vel non prohibitione aque frigide. secundo quod dixit probat. tertio cañ. illum particularius distinguit. ibi secunda. (Et scias.) ibi tertia. (Nisi sit stomachus: aut epar.) ℭ Considerandum ꝙ aque frigide vsus per potum posset esse vel syrupum cum ea limphando. Et omnem suum potu3: vel de ea pura bibendo: ⁊ quomodocunq3 intelligatur vult Auic. ꝙ nô prohibeas febrienti frigidam aquâ: nisi sit humor grossus: ⁊ cû hoc sit crudus: ⁊ causam assignat notâ. Et quia iste cañ. statim ab Auic. declaratur. ideo non est hic super eo insistendum.

ℭ Et scias ꝙ quando phlebotomia iuuat: deinde vteris via mala: tunc non purgabitur.

ℭ Hic probat qd dixit: ⁊ est ꝙ concedatur aqua frigida febrienti: ⁊ adducit duas rationes. pma est ꝙ aliquando

potus aque frigide complet curam: ⁊ si ipsa non detur non curabitur infirmus. hoc autem sic dicit: q꞉ aliquando medicus facta phlebotomia: q꞉ videt alleuiationem infirmi non curat amplius de eo: ⁊ ipse non curatur: ⁊ tamen si dedisset de aqua frigida in potu fuisset curatus. Et hoc est quod dicit quando phlebotomia iuuat: deinde veteris via mala. s. non dando aquã frigidam: que dari debet non purgabitur. i. non curabitur. Et totum hoc dicit Auicen. quia febres: in quibus possumus vti secure aqua frigida: sunt febres synoche: ⁊ illis phlebotomia est maximum auxiliũ ⁊ maxime alleuians. medicus igitur quia aliquando facta phlebotomia vidit infirmum multum alleuiari: non curat amplius de eo: ⁊ non dat aquã frigidam: que esset complementum cure eius: immo facit redire ad vinum limphatum. ⁊ tunc non liberatur iste febricitans: immo peiorabitur. ¶ Aliter iste can. etiã a me exponitur: q꞉ existente aliquo humore grosso phlebotomia aliquando facta iuuat: ⁊ tu credis ex hoc q꞉ febris sit sanguinea. s. illa que est causa cõiuncta febris: ⁊ veteris via mala: quia das aquã frigidam quã non debes dare: q꞉ magis ingrossat illam materiam: ⁊ tunc non purgabitur illa materia: nec sudore: nec alia euacuatione: immo magis ingrossabitur: ⁊ hoc probat per can. predictos. ¶ Sed dubitatur de hac expositione: quomodo est possibile: q꞉ phlebotomia conferat: ⁊ tamen aqua frigida ingrosset materiã. ¶ Dicendum: q꞉ licet plures modi dicendi possint dari: vnus tamen est qui intelligit ex propositione quarta questionis superius mote: ⁊ est q꞉ ponamus istum casum sic: q꞉ aliquis febriens de cholera grossa: vel flegmate separato a sanguine: ⁊ cum hoc habeat multam repletionem ex sanguine: qui statim incipit inflãmari: cum incipit cholera illa grossa: vel flegma putrefieri. vnde cogimur ad phlebotomiã non solum quia timemus de inflammatione illius sanguinis: ⁊ de suffocatione ex eo: vel cursu ad principalia membra: ⁊ suffocantia loca: sed q꞉ natura grauata ista plenitudine nõ potest vacare digestioni illius cholere: vel flegmatis: nec ex phlebotomia illa cholera peioratur: vt supra diximus: immo melioratur: q꞉ natura potest illi degerende vacare alleuiata a repletione. Facta ergo phlebotomia ⁊ alleuiato infirmo credit ignarus medicus istam esse febrem sanguineã: quia contulit phlebotomia: ⁊ q꞉ est fortis flãma caloris: propter calorẽ cholere vel phlegmatis profunde putridi deceptus in hoc dat aquã frigidam que illam cholerã grossam crudam magis ingrossat. vnde non purgabitur visus. ergo fuisti via mala. ¶ Tertia expositio est etiã mea: q꞉ Auicen. te confortat: q꞉ licet facta phlebotomia iuuet: tamen non dimittas facere post phlebotomiã ea que expediunt de lenificatione ventris: ⁊ prouocatione: ⁊ rarificatione: q꞉ his omissis veteris via mala: ⁊ non purgabitur: ⁊ non liberabitur infirmus. Et hoc dixit propter medicos blandiriuos: qui videntes facta phlebotomia infirmum multum alleuiatum: statim dimittunt regimen reliquum laudabile: ⁊ assentiunt lasciuie febrientis de non clystericando: nec sumendo syrupum: immo nec dietando: sed ampliant se ad carnium exhibitionem ⁊ vini. ¶ Quarta expositio est Dyni ⁊ Francisci de pedemontium: ⁊ dicunt q꞉ Auicen. vult can. Gal. nono terapẽ. ⁊ est: q꞉ aliquando in feb. synocha est indigentia phlebotomie ⁊ medicus non facit illam: aut propter errorem: aut propter formidinem laborantis vel astantium. ⁊ tunc debet dari frigida aqua. Et ideo dicunt: q꞉ littera vult dicere via alia: ⁊ cõstruitur sic. Et quando phlebotomia iuuat. i. de se esset iuuatiua ⁊ non purgabitur. i. non phlebotomatur propter ignorantiam medici vel formidinẽ laborantis ⁊c. deinde veteris via alia. i. dabis in potu aquã frigidã: ⁊ hoc est qđ Gal. dicit nono terapeu. Si vero coactus fueris quandoq꞉ curare infirmum: a quo non solum quando relictum est auxilium phlebotomie: sed ⁊ nunc: aut propter insicientiã medicorum: aut laborantis: aut familiarium formidinẽ in presenti tempore prohibitus fueris auferre sanguinem ad frigide aque dationem veniendum: ⁊ dicit Dynus. Si littera dicit via mala. i. propter aliquem errorẽ non purgabitur. i. non phlebotomabitur. suppleas da aquã frigidã: hec expositio est violenta: vt apparet.

¶ Humoris autẽ cholerici digestio est: vt conuersus a sua subtilitate fiat spissus: ⁊ aqua quidem frigida facit illud.

¶ Hec est secunda ratio ad probandũ can. premissum quãtum ad id quod generaliter ⁊ in cõfuso intendit: ⁊ est q꞉ aliquando conceditur febricitantibus aqua frigida materia non existente grossa sed subtili: hoc probatur: q꞉ si materia est subtilis cholerica: aqua frigida conuenit. nam digerit illam: cum eius digestio sit inspissatio: ⁊ in hoc Auicen. innuit q꞉ quando medicus conuertit suam intentionem ad febrem ⁊ ad causam in quadam febre vt cholerica de cholera subtili: potest perficere vtrãq꞉ intentionem cum potu frigide aque: quia infrigidat ⁊ digerit materiam: quã postea natura confortata expellit vt ponet.

¶ Nisi sit stomachus: aut epar debile: aut frigidum: aut sit in visceribus apostema: aut sit in visceribus dolor: aut sit cõplexio eius pauci sanguinis: aut caliditas eius innata debilis: quare debilitatur post potum aque frigide. Aut si non sit consuetus potare aquã frigidã: sicut illi qui sunt de regione calida: isti enim spasmantur velociter ⁊ associatur eis singultus: ⁊ extenuatus est de hac summa.

¶ Hic can. exhibitionis aque frigide particularius distinguit: licet enim bene sit dictum: q꞉ aqua frigida detur nisi materia sit cruda: ⁊ grossa: ⁊ detur si materia est cholerica subtilis: hoc tamen non sufficit: sed alia cum his oportet attendere: que prohibent aquam frigidam dari: ⁊ que consentiunt. Primo ergo ostẽdit: que sunt illa que prohibẽt aquã frigidã dari. Secundo que sunt illa: que consentiunt: ⁊ indicant dari eam. Tertio quid sequitur ex datione frigide aque: quando datur vbi conuenit concurrentibus eis: que dari indicant. Quarto quid fiendum quando indicationes iste sibi aduersantur. Quinto ostendit nocumenta: que sequuntur ex potu frigide aque: cum datur vbi non licet bibere eam: q꞉ contrariantur nobis indicationes. ibi secũda (Ubi autem materia.) ibi tertia. (Multotiens.) ibi quarta. (Et quandoq꞉ iterum.) ibi quinta. (Et cum non licet ⁊c.) ¶ Considerandum circa primã partem: q꞉ Auicẽ. tangit octo conditiones prohibentes in febribus putridis: ⁊ in aliis dispositionibus dari aquã frigidã. Prima est debilitas alicuius nobilis vel principalis membri: quod intellexit cum dixit si sit stomachus: aut epar debile: ⁊ etiã si sint membra anhelitus: vel viscera: vel renes: vel intestina ⁊ alia. hec autẽ debilitas est proprie texture laxitas: de qua loquitur in primo Fen. scđa capitulo de causis debilitatis: ⁊ possunt poni et debilia ex aliis causis. Ex potu ergo aque frigide ista mẽbra percutiuntur frigido penetrante in illa. vnde destruuntur in eorum operationibus: ⁊ sic iste de quo loquitur Gal. 7. terapẽ. ex frigide aque potu propter meri debilitatẽ nõ potuit deinceps deglutire. Et etiã Auicẽ. statim ponet. ¶ Scđa conditio est mala complexio frigida in stomacho vel epate vel alio nobili membro vel principali. vnde et dictum est ex frigide aque potu addito frigore poterit destrui eorum operatio. ¶ Tertia conditio est apostema in aliquo viscerum. ¶ Contra. q꞉ in nono terapeu. dicit herisipilam aliquis non aliter sanabit q̃ potu aque frigide. ¶ Dicẽdum

ꝙ apostematio membri interioris prohibet aquā frigidā propter duo. Primo quia membrum apostematum est debilitatum et distractum in suis partibus. vnde aqua frigida subito occurrens vehementer ipsum percutit: non autem sic fieret in apostematibus sub cute exteriori: propter cutis duritiem et densitatem respectu laxitatis et raritatis membrorum interiorum et eorum panniculorū. Secundo quia aqua frigida prohibet resudationem: que ab apostematibus interioribus fit saltem: quia materias constringit poris clausis. Aliquando tamen est tanta inflāmatio apostematis: ꝙ timemus de consumptione infirmi: et de apostemati membri dissipatione et combustione. et ideo damus aquam frigidam coacti: potius volendo membrū debilitari in aliquo si debilitabitur. et volentes pro illo primo occursu materiā constringi ꝙ velimus infirmum fornace apostematis comburi. Et ꝓprie hoc preeligimus: quando apostema est cholericum de cholera subtili propter causam notam: et sic intellexit Gal'. ¶ Quarta conditio est dolor: quia potest mēbrum passibile esse et receptibile vehementis impressionis ab aqua frigida. ¶ Quinta conditio est sanguinis paucitas: et intellexit paucitatem ex egritudine prolixa: vel ex natura: vel ex alia causa. vnde mēbra sunt frigida nuda calore naturali: et vehementer percutibilia ab aqua frigida. ¶ Sexta conditio est innata caliditas. i. radicalis debilis: et intelligit per istos homines: qui a principio generationis generati sunt cum debilitatione omniū principalium et paucitate spirituum in eis: vel sunt tales ex etate vt senes: et isti differunt ab illis: qui sunt pauci sanguinis: quia paucitas sanguinis potest esse solo defectu epatis: iste autem habet omnia principalia debilia ex natura vel etate. ¶ Septima conditio est inconsuetudo potandi aquam frigidam: sicut illi qui sunt de regione calida: quia habent aquas calidas: vt dicunt quidam. Nos autem habuimus scholarē: qui fuit vt asserebat in partibus ethiopie: et dicit ꝙ omnes bibunt aquas calidas: et nullus vnquā bibebat aquā nisi aliqualiter calefactam. aliter autem crederet ꝓmori. isti enī sunt consueti bibere aquā calidam: si bibunt frigidā spasmantur velociter: quia adueniente aqua frigida inuenit mēbra rara ex continuato potu calido. vnde percutit ea subito: et congelat: et quia frigidum est inimicum magis ei nocet: et ex hoc fit spasmus: et fit singultus propter nocumentum a frigido in ore stomachi: quomodo autē frigidū sit causa singultus vide lib. 3. Fen. 13. cap'lo de singultu. ¶ Octaua conditio est extenuatio: et est nota quomodo sit de summa prohibentium dari aquā frigidā: quidā autē sunt: qui istas conditiones reducunt ad numerū cū ordine diuidendo res naturales non naturales et contra naturā: nos autē excusamur ab hoc: quia est locus ad introducendos.

¶ Ubi autem materia calida aut grossa iam digesta est: et corpus est carnosum: et caliditas innata exuberans: et virtus est fortis: et viscera sana non frigida: et eorū cōplexio radicalis nō insueta aque frigide: imo assueta aq̄ frigide: valde tūc aqua frigida est melior res.

¶ Hic ponit conditiones vel res: que consentiunt: vel indicant dationē frigide aque: et sunt conditiones octo. ¶ Prima est ꝙ materia sit calida. s. subtilis: indicatur autem ex parte caloris fortis: et ex parte subtilitatis indigentis inspissatione. ¶ Secunda conditio est: ꝙ sit digesta: si materia est grossa: et hoc est quod dixit: aut grossa iam digesta: et est sermo Rasis. 17. continentis capitulo vltimo. ¶ Sed dubitatur: que materia grossa digesta est ista: in qua damus frigidam aquā. ¶ Dicemus ꝙ per hanc materiam grossam intelligimus illam: cum qua quāuis sit digesta: cōiungitur fortis flāma febris: vt indicet extinctionem cum forti frigido: quale est frigidum aque: talis autem materia est aliqua cholera grossa: vel sanguis qui dicitur grossus respectu materie cholerice. Si ergo cholera sit grossa et digesta: et fortis flāma indicet frigidam aquā absque sentiendibus potest dari: quia extincto calore virtus confortabitur: et expellet materiā: quā inuenit digestam. Si autem cholera esset indigesta: quāuis calor febrilis extingueretur: et confortaretur virtus: ex hoc non posset tamen materiā indigestam expellere: quare magis adderetur putredo et constricta a frigido peioraretur. Similiter in febre sanguinea sine putredine: quia materia est digesta: potest dari frigida aqua. si autem sit cum putredine: que digestioni opponitur: iudicandum erit de ea. vt dicetur in hoc capitulo. ¶ Tertia cōditio est: ꝙ corpus sit carnosum: et ratio est: quia membra neruosa carne cooperta minus percutiuntur a frigida aqua. vt nono terapeu. ¶ Quarta conditio est: ꝙ caliditas innata exuberet: quia sit homo multi caloris: vel multe caliditatis ex natura et etate: et causa est nota. ¶ Quinta conditio est: ꝙ virtus sit fortis. s. principalium: et iam apparet hoc ex oppositis conditionibus. ¶ Sexta conditio viscera sana. s. apostematis priuatione: et priuatione alterius determinate debilitatis facientis ea percussibilia a potu aque frigide: non enim possunt dici vere sana: cum iste sit febriens. ¶ Septima conditio non frigida complexio eorum radicalis. i. innata complexio eorum non est frigida. vnde non sunt nerui percussibiles a frigido: quia sunt in summa neruorum calidorū: et in hoc etiam innuit ꝙ sint copiosi sanguinis. si exponatur radicalis. i. naturalis inata et influens: licet multitudinem sanguinis potuerit dare intelligi per multitudinem carnis. ¶ Octaua conditio est consuetudo potus aque frigide: cum igitur materia feb. et calor febrilis indicant aquā frigidā et omnia alia consentiant eā dari et nihil eam prohibeat: ipsa est melior res.

¶ Multotiens enim adiuuat ad expellendū materiam cum solutione nature: aut per vomitum: aut per vrinam: aut per sudorem: aut per omnia illa. quare fit statim vt sanet. ¶ Et quandoque dat in potu medicus de aqua frigida infirmo quantitatem plurimam adeo donec color eius fiat viridis et tremat: que fit saltem perueniens vsque ad eminā vnā et dimidiā. ¶ Et fortasse cōuertitur febris ad flegmaticā: et fortasse confortat nā: et expellit materiā cū sudore et vrina et fluxu ventris: et est sanitas.

¶ Probat ꝙ sit melior res: et hoc est ostēdere vtilitates que ex eius datione sequuntur: siue potetur in quantitate non multa: siue in quantitate valde magna. ¶ Considerandū ꝙ hoc iuuamentum est: quia virtus confortatur sedata flāma febris. vnde māa expellit per loca apta euacuationū fm diuersitatē materierū et aptitudines corporū. ¶ Sed dubitatur si ista feb. est sanguinea: qualis erit mā: que expellitur ꝑ hoc: preterit ne sanguis. ¶ Dōm ꝙ si feb. nō est sanguinea: sed est. verbi grā. cholerica expellet illa cholera: et alie māe. si sint cū ea corrupte. Si aūt febris sit de sanguine: contingit multotiēs cū eo reliquas plures māas corrupi: quā euacuate vomitu: vel vētre: vel sudore: vel vrina ostendent ꝓprios colores. mā autem sanguinea aptius euacuabit sanguine nariū: vel per menstrua: vel per emorroidas: licet Auicē. non faciat de hoc mentionem: et si illum sanguinem contingat pelli vomitu: vel ventre: vel vrina: vel sudore: ostēdere eiū poterit propriū colorem. Qꝫ autem virtute pellente sanguis

possit vomitu iuuatiue euocuari apparet. 3. ca. Fen. 13. ⁊ 7° terapē. q per fluxum ventris: apparet. 3. cañ. Fen. 14. trac. 4. q per vrinam: apparet. 3. cañ. Fen. 19. q per sudorem: dixit Arist. 3° de partibus animaliū: possibile tamen est q febris sit sanguinea: ⁊ cessabit per euacuationem materierū: que non erunt sub forma sanguinis: ⁊ hoc erit q sanguis in illis corrumpitur. G. autem. 9. terapen. sentit q natura accipit bonū sanguinem pro nutricatione: ⁊ materias alias malas expellit. Unde dicit: q ex aque frigide potu calore extincto natura particularū roborata solidarum animalis humoribus qui sunt presubtiliati opponetur: vt quicunq; suaues ⁊ nutrire sufficientes. hos quidem attrahit ad eas. inutiles vo abijciat: aut per ventrem: aut per cutim. ¶ Cōsiderandū scdo. q q̄titas que datur in potu de aqua frigida: est diuersa fm diuersitatez inflāmationis febris. est enī magna latitudo in calore huius feb. arsiue: que indicat dari aquā frigidam: vt bene dixit Auer. 7. colliget: ⁊ diuersificatur etiam quantitas exhibitionis eius fm multa alia ⁊ per te considerata: non ergo omnibus qbus concedimus aquā: concedimus in quātitate vltima: que est quātum potare possunt. vnde inde preueniant ad tremorem: ⁊ quādaz liuiditatem coloris: quā vocat Auicen. viriditatem: ⁊ hoc propter multam ⁊ subitam infrigidationem. Sed facimus hoc quādo flāma febris est valde vltima: ⁊ hora calida: ⁊ omnia consentiunt potest dare bibere quātū vult. alijs aūt potest sufficere quātitas minor: vt mensura vasis fm tuam extimationem. Per minā autem videtur intelligere hic copiosam quātitatem. vnde. G. 9. terapen. non determinat se ad quātitatem mensure: sed dicit: q debet bibere quantum laborans voluerit: ⁊ hoc est fm diuersitatem in hominib⁹. quare bene fecit Gal. q ad mensuram non se determinat: mina etiam non est magna quantitas: q̄ est. xx. vncijs. vel xvij. lz in hoc pondere inueniatur diuersitas: ⁊ forsan per minā intelligit mensuram alicuius vasis. ¶ Considerandū 3°. q potus aque frigide: qui conuertit febrem quandoq; ad flegmaticam: est proprie potus iste multe quātitatis: vltra quē non itur in quātitate: ⁊ hoc q materiā illam. verbi gratia. sanguinem valde infrigidat ⁊ ingrossat: vt non est possibile virtuti post infrigidationem illum expellere: quare remanēs putrescit: ⁊ fit febris de sanguine phlegmatico: ⁊ aliter potest imaginari febrem fieri phlegmaticaz ex hoc potu: ⁊ medicus aliquādo preelegit hanc febrem conuerti in phlegmaticā: potius q̄ velit subito ex ardenti flāma infirmū mori. vt dixit Auer. 7. colliget: ⁊ Rasis. 17° cōtinentis. q autem virtus confortata hoc vltimo potu possit materias per suas vias expellere: notum est.

¶ Et quandoq; iterum sunt quedaz prohibentia: deinde timetur malitia caliditatis ⁊ sitis: ⁊ existimas q peruenitur per eam ad ariditatez vel extenuationem: non prohibeas aquam frigidam. nam additio apostematis ⁊ cruditatis eius melior est q̄ extenuatio. ¶ Et syrupus quidem acetosus quandoq; etiaz sedat sitim: ⁊ incidit ⁊ soluit: ⁊ nocumentuz ipsius apostemati non est plurimū: sicut nocumentū aque: ⁊ non est ei vis aggregandi mām: ⁊ inspissandi eam. Et sit iulep plurime cōmestionis.

¶ Hic vult q quando non omnia concordāt in indicādo frigidam aquā: intēdas ad fortiores indicationes. verbi gratia. aliquis febrit febre cū apostemate epatis: apostema p̄hibet dari aquā frigidā: q addit in illo constringendo materiam in eo ⁊ ingrossando incrudat: sed vehemētia febris ⁊ molestia sitis: ⁊ timor extenuationis vltime indicant dari frigidam aquā. tunc non prohibeas aquā frigidaz. nam melius est. i. minus malum: q apostema aliqualiter augeatur ⁊ materia incrudetur q̄ q moriatur arefactus. ¶ Considerandum aūt: q Auic. oppositū indiciuz dat intelligi. s. q aliquādo sunt quedam indicantia dari aquā frigidam: sed timetur augmētū apostematis: aut al: quod aliud graue periculū ex potu frigide aque. vnde non damus eam: ⁊ hoc totū remanet in iudicio assumentis: ⁊ deliberantis medici per bonitatem extimationis sub canonibus scientialibus ⁊ habitu experimentali. ¶ Considerādum 3°. q quādo stant iste contrarie indicationes Auicē. vult: q si in meliorem ⁊ securiorē viam potes ducere: facias illud. vt si sufficit dare syrupum acetosum cū aqua: aut iulep plurime cōmixtionis: cum aqua enim pauce cōmixtionis est plus nutriens: ⁊ minus extinguēs: ⁊ dare ista cū aqua est securius q̄ dare aquā purā: q cum hoc q isti potus extinguunt calorem ⁊ sedant sitim non sic nocent apostemati: vt notū est. ⁊ iste cañ. est positus. 17. cōtinentis 4° capl'o. ¶ Sed tu dices. Dabo hos syrupos cum aqua frigida: vel cum calida. ¶ Et dicendum: q si processus tuus ad dandum hos syrupos est: cum est fortis indicatio de aqua frigida timore extenuationis ⁊ sitis: tamen audaciam tuam refrenat apostema: vel cruditas aliqua in materia: vel oppilatio dabimus eos cum aqua frigida: q damus eos vt maliciaz illam minuant frigide aque: quā dare volebamus. Si autem in tua estimatiua caderet hec omnia posse melius perficiū aqua detur cum predictis syrupis: non frigida facias.

¶ Et cum non licet bibat aquam frigidaz: ⁊ fit audax super eaz: timeatur q non faciat accidere constrictionem pororum: quare fit causa febris alterius cū euentu oppilationis alterius: ⁊ fortasse erit vehementior prima.

¶ Hic considera: q ei non lz bibere eam in febre: in qua omnia contradicunt huic potui: aut vehementiora. si ergo illud quod prohibet est grossities: ⁊ cruditas materie addit in grossitie ⁊ cruditate: ⁊ facit alium gradū oppilationis: ⁊ possibile est: q plures ptes oppilet: ⁊ ex hoc fit noua putredo ⁊ noua febris propter innouatam esse materiam: sez in dispositione vel in actu potu aque frigide: non extinguitur febris: sed remittitur: ⁊ tunc reuertit intensior q̄ prius. ¶ Amplius. Ex hac infrigidatione possent generari materie alie fm speciem a materia: que febrem faciebat: ⁊ fiet alia febris Gal'. vero breuius se ab hoc expediuit. vt apparet. 9. terapeu.

¶ Et quādo obuiat membro debili: corrumpit operationem eius: ⁊ multotiens facit deglutitionem difficilem: ⁊ facit difficultatem anhelitus: ⁊ facit accidere tremorem: ⁊ spasmū: ⁊ debilitatem vesice: aut renis: aut colon. ¶ Et ille quem plurimū oportet ex eis prohibere a potu aq frigide est: cui nocet i sanitate sua. ¶ Immo cum videris calefactionem fortem: ⁊ complexionem calidam ⁊ siccam: ⁊ euacuaueris. tunc quandoq; concedes infusionem fieri in aqua frigida apud declinationē: ⁊ apparitionem digestionis ⁊ euacuationem humorū: ⁊ non est malum vt administretur balneum: ⁊ potus vini commixti subtilis: ⁊ inunctio cum oleis lenificantibus.

¶ Hec sunt notata ex .7. terapen. et .9. q autem frigida aqua
percutiat nervos: et possit esse cā tremoris vel spasmi notū
est habenti sciētiā Fen. quarte tertij can. aut colon. i. inte//
stini quodcūqz sit: sed expressit de colon: q: multum appro/
pinquat stomacho fm situm' vt anothomia ostēdit: lz mon
struose ɔtrariū viderimus in anatomia: quā hoc anno fe/
cimus. ¶ Considerādū q aliquis est: qui non est ɔsuetus
aquā frigidā bibere: taliter q quotiens eā potauerit: no/
cetur ab ea: et de isto certum est iudiciū: q potus frigide aq̄
est ei nocivus: alius est qui insuetus est frigida aqua: et est
assuetus calida: et isti etiā certe aqua frigida est nociua: ali9
est qui lz non sit ɔsuetus potare aquā frigidā: non tamē est
nocivus ab ea: si aliquādo eā potauit. Et de isto argumētat
Gal'. 9. terapen. q si iste aliquādo coactus est ad potuz fri/
gide aque non nocetur. ergo minus nocebitur ille: qui con
suetus est potare aquā frigidā sine nocumento. De hoc aūt
lege hystoriā a. G. in libro de virtute cōsuetudinis loquen/
te de quodam Ari. mitilenecos ꝑmatum tenente in omni pe
ripatetica theorica etc. imo loquitur de vsu aque frigide ab
extra per moduz infusionis. i. balnei: et gratia huius loqui/
tur de balneo aque calide: et sibi similibus in virtute ¶ Cō
siderādom q per infusionē possumus intelligere q ponan
tur extremitates in aqua frigida. vt apparebit cap. de cura
tertiane: vel q totū corpus ponatur in aqua frigida: et hoc
est ɔsonum dictis. G. xj. terapē. cap. 9. Tangit aūt ɔditiōes
que ad hoc requiruntur quattuor. ꝑma q sit fortis inflam/
matio. scđa q complexio sit calida et sic. tertia q euacuave
ris. i. lenificaveris ventrem: si expedit. quarta q sit in vera
et manifesta declinatione feb. et hoc scitur: q: precesserunt
signa digestionis: et evacuatio materie per naturā vel artē:
et iste ɔditiones omnes sunt note: nisi illa que vult q corp9
sit calidum et siccum: sicū tamē superius docuerit dare aquā
frigidā calido et humido et carnoso: dicendum: q aqua fri/
gida ab intra securior est carnoso cum obviet membris ra
riis: sed ab extra intentione infrigidādi et removendi calidū
quod febris putrida imprimit vel impressit melius conce/
ditur calido et sicco corpori. forsan. n. in carnoso timeretur
de additione cale factionis intus ɔcluso calore. et ideo ces/
sat corruptio littere: quā quidā hic faciunt dicētes: q vult
dicere complexionē calidā et humidā. ¶ Sed textus. G. vi
detur contrarius his dictis. xj. terapē. vbi dicit. Si vero et
bene carnosus fuerit et ɔstitutio calida et sic. et si in piscinaz
natatoriā cum imiseris frigidā: non nocebitur: q: fm tale
tempus proijciente eos in aquā frigidam omnino mox su/
dantur: et venter eorū est: quibus erupit cholera. ¶ Et nos
dicimus certum esse ex principiis Gal'. 3° de complexioni/
bus: et in cōmento aphorif. 21. quinte partic. Est autē, vbi in
tetano: q aqua frigida ab extra occurrens in corporibus
carnosis vigorat intus calorē. ergo cum. G. dicit bene car
nosus intelligit q non sit multum macerata q ex balnea//
tione in frigida aqua percutiatur in nervis: taliter q spas//
metur: vel aliter prave noceatur: et forsan hic est qui ante fe
brem erat bene carnosus: et febris eum ita macrum fecit: q
ex frigide aque vsu ab extra nō inflāmabitur: sed infrigida
bitur quantum sibi expedit. ¶ Aliter dicere possumus: q
ex balneo aque frigide medicus vult vel caloris extinctio/
nem: et istam facit in corpore calido et sicco: in quod pene//
trat: sed suspitio est de superflua infrigidatione: ne soli//
das particulas animalis percutiat: vel vult quandā calo/
ris naturalis ɔfortationē ex revocatione ad intus: et refle
xione ad extra: et cum hoc quandā debitā infrigidationem
non profundā multum: nec pervenientē cum substātia fri/
gide aque: et hoc fit convenientius in carnoso. vnde. 10. te/
rapen. Gal. Juvenis quidā bene carnosus hora estatis in
statu febris sine phlegmone in frigidam se ipsum emittens
aqua sudorem movebat: lege litterā Gal. q: hec fuit inten/
tio eius. procedit igitur Gal. cum suo iudicio extimativo:
et balneat carnosum febrientem in tempore status: et vult ex
hoc caloris nālis cōfortationem. vnde materia expellitur.
Sed est suspitio in hoc: ne calor intus reflexus et vapores
constricti noceant plus q̄ calor naturalis vigoratus assur/
gat cōtra materiā: sed q: videmus q hoc aliquibus pro//
fuit: igitur aliqua dispositio est: in qua convenit. vt arguit
Gal. stabimos igitur in quibus carnosis hoc competat iu
dicio Gal'. j. periti medici Avicē. autē procedit cū suo iudi/
cio extimativo et balneat cholericum calidū: et siccum non
carnosum vt sanguineus vel temperatus est: et balneat cuz
aqua frigida: non in statu. vt. G. fecit: sed in declinatione ve
ra iam evacuata materia: et infrigidat residuum caloris qđ
remansit: et cum hoc etiā confortat calidum nāle ex hoc: sed
est suspitio ne excarnatus nimis a frigido spasmetur: vel in
currat ethicam senectutis: stabimus igitur iudicio Avic. i.
prudentis medici: qui considerat quātitatem carnis nō sic.
esse paucā vt dicta particula sequatur. non igitur contradi
cunt duo viri. s. Avicē. et Gal'. sed dicunt duo: quoꝝ vnum
quodqz potest ɔtingere. ¶ Considerādum aūt q nostris tē
poribus medici non sunt ausi in febribus vti balneo aque
frigide: et hoc propter laborem extimationis vere: et nō mi
nus: quia remedium est notatum a vulgo: timet ergo ne si
aliud accideret infamaretur medicus: cuius infamie radix
plus est in medicis adinvicem q̄ in vulgo. De balneo autē
cum aqua calida et potu vini dicemus. De vnctione autem
cum oleis lenificantibus idest rarificantibus poros sive di
latantibus vt est oleum camomillinum iam diximus.

¶ Questio. XXII.

Dubitatur circa premissa. ꝑmo an in febribus cō/
petat frigida aqua. ¶ Videtur q non
ex Avicē. 3. cap. Fen. 13. caplo de anxietate stomatica di/
cit. Non oportet q bibatur in febre nisi aqua calida. ¶ In
contrariū Avicē. hic. ¶ Istam questionē Tha. et Concilia
tor prolongāt et formant multitudinem argumentorum: et
extra propositū in difficultatibus eoꝝ: nos igitur dicamus
q potus aque frigide quidam est in quantitate pauca: vt
quando miscemus eam cū syrupo: vel in hora cibi: vel cum
vino granatorū: vel cū vino: vel cū zuccharo: vel aceto: vel
aliter: vt contingit potare infirmo hora cibi: et cum huius/
modi potibus: est quando dant coclear zucchari rosati: vel
violati: vel alicuius confectionis cordialis: quam medici
construxissent pro infirmo. cum huiusmodi etiam potibus
est quādo aliquādo blādimur egrotanti propter gutturis
ariditatem et calorem: et concedimus aquā teneri in guttu/
re: et si furtim parū de ea trāsglotiat infirmus: sed circa ex//
hibitionem potus aque frigide pauce: medicus generali/
ter debet duo attendere. vnū est q febris non sit de incensi/
vis valde indicātibus de ea dari maiorē quātitatem. vnde
si detur pauca: timeatur de eius inflāmatione: quod Avic.
innuit infra caplo de cura pestilentialis cū dicit. Aqua plu
rima frigida subito est iuvativa. valde autem pauca conse
quenter exhibita forsasse excitat caliditatē: et iste sunt feb.
inflāmare valde: in quibus aqua angurie et melonis cōver/
titur ad choleram. vt Averr. 5° colliget penultimo caplo et
fm hunc modū potest salvari sermo hipocratis. 3. reg. acu
torum cū dixit: q aqua mutatur in choleram in cholericis: et
et in quibus dyafragmati cholera dominatur: lz sermo hi/
pocratis multis possit vijs verificari: tamen vna via est q
aqua in quātitate modica incenditur et inflāmatur in feb.
ardentibus multū: in quibus requiritur maior extinctio q̄ sit il
la: que potest fieri per paucam aquā. Aliud quod medicus
debet attendere in dando paucos potus aque frigide pre/
dictos est examinare conditiones quas Avicen. et alij po/
nunt. post q̄ enim firmavit: q febris non est que indicat ex/
tinctionem cum copioso et subito potu aque frigide: et non
dubitat q pauca aqua frigida incendatur: et per incensio/
nem noceat: considera si bonum est q detur cum syrupo in

mane: ⁊ cum potu in cibo aqua frigida vel calida: ⁊ scies ex predictis conditionibus. verbi gratia. est hora estatis: ⁊ consuetus est semper in sanitate potare res actu frigidas ⁊ nō noceri ab eis: ⁊ mā est satis cholerica: ⁊ in stomacho nō est materia grossa infixa anxietatem faciens de cuius malo ri infixione per aquā frigidā timemus: ⁊ cum aliis multis conditionibus: quas tu cōsiderare potes. Dico q̄ isti pos-ses aquā frigidā dare in mane cum suo syrupo ⁊ in hora ci-bi ⁊ aliis predictis modis. si autē sint ꝯtraria predictis da-bis aquā calidam cū syrupo ⁊c. ¶ Sed tu di. pono casum: q̄ aliqua feb. sit fortis incendij indicans dari aquā frigidā in quātitate multa: ⁊ si daretur in pauca incēderetur: ⁊ nō est tempus modo dandi illam: q2 certificatus est in iudicio meo oportere prius lenire vel digerere. quero quā aquam dabo cum syrupo ⁊ in cibo: non frigidam: q2 ista pauca in-cenderetur: ⁊ multa nondum competit: nō calidam: q2 multo magis incenderetur. ¶ Dicendum q̄ dabis eam frigidā: sed associatam cū aceto vel succo limonum vel aliqua re prohi-bente ab incendio. Et posset dicere exercitatus medicus: q̄ si postpositio multe aque frigide in hac febre est propter aliquā expectationem digestionis: q2 cholera est grossa: po-terit dare cum syrupo aquā calidam ad digestionem grosse cholere: ⁊ cum cibo etiam vt non incrudet materiā: ⁊ nō se-quitur: aqua pauca frigida inflāmatur. ergo aqua pauca ca-lida: propter duo. primo: q2 aqua frigida figitur: ⁊ nō tran-sit cito. scđo: q2 vbi figitur: ibi facit quādā calidi congrega-tionem ⁊ vigorationem per cōtra resistentiā: ⁊ ex his fit in-flāmatio. de aqua autē calida hoc non accidit. Hec igitur dicta sunt de potu aque frigide vel calide: quibus quotidie vtimur cum syrupis: ⁊ in hora cibi: ⁊ per hoc volo q̄ sit in-tellecta littera Auicē. 3° canō. fen. 13. caplo. de anxietate sto-machi. ¶ Dicamus scđo: q̄ quidam est potus aque fri-gide in quātitate multa cuius quātitatis multe mensuram quidam auctores nō aliter accipiunt: nisi q̄ detur quātum infirmus vult bibere: ita q̄ satietur: vt Gal. dixit: ⁊ Cassius felix ⁊ multi cum eis: ⁊ quandoq3 est tantus potus q̄ facit tremorem ⁊ coloris liuorē: vt dixit Auicē. ⁊ an talis aque frigide potus ꝯueniat in putridis febribus vel humorali-bus: nō posset melius dici q̄3 dicat per Gal. ⁊ Aui. ⁊ alios ⁊ est q̄ stantibus indicationibus omnibus audacter de-tur: ⁊ cum eis ꝯdicentibus nō detur. Quibusdā autē cōsentientibus ⁊ quibusdā non: tunc obseruetur magis timorosum: vel timoro-sa indicatio: ⁊ de his oībus iam perfecte expediti sumus. De aqua autē frigida in ethi. dictum est supra: in ethica ⁊o dicetur infra.

Questio. XXIII.

Dubitatur secundo: an in febre cū damus aquam frigidā: debeamus expectare digestio-nem. ¶ Videtur q̄ sic per Gal. 9°. ter. q vult: q̄ quāuis phle-botomia in synocha omni tpe ꝯueniat: tamen frigide aque potus ꝯuenit apparentibus digestionis signis. ¶ Amplius Auer. 7°. colliget ꝯtinuans sermonē suū in synochis: dicit q̄ prima conditio attendenda in potu aque frigide est: q̄ materia sit digesta. ¶ In contrarium idem Auer. ibidem dicens. Est melius exhibere aquā frigidam in pncipio sine apparitione signorū digestionis: ⁊ non curare ex dictis ali-quorum ꝯtra hoc. ¶ Nos autē dicamus: q̄ febres in qui-bus copiosus potus aque frigide competit sunt sanguinee ⁊ cholerice: longinquum enim est: q̄ in phlegmaticis ⁊ me-lancholicis cōpetat: si ergo febre existente sanguinea: vt de-tur aque frigide potus copiosus digestio sit expectāda: du-bium videtur habere. Cōciliator enim non expectat dige-stionē in mā sanguinea: vt detur aque potus: vt apparet dif-ferentia. 171. Gal. autē expectasse videtur: vt apparet ex di-ctis. 9. terap. ⁊ pōt dici: q̄ si sanguis est nō putridus cū sta-tim materia sit digesta ⁊ ꝑprie: si sanguis nō h3 peccati nisi ⁊ qualitatis sequētis quātitatē non expectata alia digestio ne potest aqua frigida dari. Si autē sanguis sit putridus: considerare oportet: si est grossus in substātia incrudabilis per aquā frigidā: ⁊ melius est expectare digestionē aliquā: si autē sit subtilis: digestio eius erit inspissatio per frigidam aquā: cholera autē si est subtilis: dabitur ꝯuenienter frigi-da aqua ante digestionē: q2 digestio eius fiet per aquā frigi-dam: si autem sit grossa: melius est digestionem expectare. ¶ Dubitatur de eo: quod dictū est primo de mā sanguinea non putrida. Nos enim videmus: q̄ natura in euacuatiōe eius expectat digestionem: vnde crises synocharum veterū fiunt in determinatis diebus creticis. ergo in dando aquā frigidā expectabitur digestio: vt infrigidatione facta natu-ra possit expellere materiā. ¶ Dubitatur secūdo: q2 in cau-sone: qui est feb. de cholera subtili: expectatur digestio: vt aqua frigida detur ab Halyabe. 3°. practice cap. de regimi-ne feb. per victum: ⁊ a Cassio felice in cura causonis in fine vbi postq̄3 pepasim. i. digestionē fecerit egritudo: dat aquā frigidā cum aliis conditionibus. ¶ Ad primā dicendū du-pliciter. Primo q̄ i3 non sit omnino necessarium in synocha sine putredine expectare digestionem: vt detur aqua frigi-da: tamen vtile esset: vel aliter q̄ non est curandum expecta-re: ⁊ si natura expectat est propter lesionem a calore febrili: vnde expectat auxilium fm̄ lune aspectus. Sed extincta feb. cum frigida aqua: virtus confortata expellet quan-documq3 hora aqua erit bene data: siue sit dies cretica: siue non.

Questio. XXIIII.

Et ex hoc soluitur. 3ª. q. quā alias mouimus: vtrum diem creticā debeamus eligere: vt demus istum potum ⁊ dicamus q̄ si in die cretica talis potus de-tur: vtile est: si bene examinasti cum cōuenire: ⁊ tunc multa ꝯcurrunt in vnum: vt virtus euacuet mām. s. ꝯfortatio eius per extinctionē caloris: ⁊ ꝯfortatio per aspectum. Sed q̄3-uis in die non cretica detur iste potus: poterit in eadem die non cretica liberari infirmus per euacuationem ꝯuenien-tem: ⁊ ista euacuatio erit quedam crisis facta per violētiam virtutis violentantis materiā ⁊ euacuantis eam nō fm̄ or-dinem motus materie in feb. qui est ordo indicatiuus ⁊ cre-ticus. Et erit similis ista crisis crisi facte per impetum me-dicine solutiue: quādo nā non euacuat materiā digestam in die cretica: ⁊ nos euacuamus in die quietis post illā: ⁊ libe-ramus a febre: ⁊ tu ꝯsidera hic. ¶ Ad scđm dōm q̄ causon in quo digestio expectatur: est causon de mā grossa choleri-ca. Et aliquādo causon sumitur pro fe. sanguinea. d3 autem diligenter ꝯsiderare circa predicta: q̄ in febribus ardentibus que indicant potum aque frigide ⁊ in q̄bus ꝑpter aliquā cruditatē māe videtur expectāda digestio: medicus d3 bo-ne extimationis habere latitudinem nā si videt q̄ ex dige-stionis expectatione preueniat mors infirmi: ⁊ digō fiat ad malā formā. verbi grā. ad corruptionē māe. vn̄ apparebit hypostasis nigra: que si sine dubio nō dicetur digestio: me-lius est dare aquā fridā: ⁊ nō expectare digōnē ⁊ nō curare si mā illa ꝯcrudetur ⁊ feb. ꝓlongetur. hec enim debent magis eligi q̄3 mors infirmi: ⁊ hoc intellexit Auer. 7°. colliget. ⁊ hic Auic.

Questio. XXV.

Dubitatur quarto: an balneum aque dulcis cali-de competat in febribus putridis an-te digestionem. ¶ Videtur q̄ sic: q2 fm̄ vnam expositionem supra factam cum dicit. Cum aqua dulci tepida: intelligit de balneo: ⁊ illi sunt canō. quibus vtimur in pncipio. ¶ Am-plius. In terciana ante digestionem non videtur ex toto ne-gari: infra ab Auicē. ¶ Amplius. Balneum est rarificans: sed rarificatio cōceditur ante digestionem. ¶ Contrarium sumitur a Gal. xj. terap. ⁊ a Rabi moyse. 19. pticula apho. vbi vult q̄ balneum est vtile post digestionem materierum. ¶ Dicamus q̄ non intendimus loqui de partibus omni-bus balnei. sufficienter enim dixit Gal. de eis in. 10. terapē. sed volumus solum loqui de balneo in tina aque calide dul-cis. Et non est dubium q̄ post digestionem ⁊ euacuationem

est vtile: q̄ quid residuum mācerum est in corpore: ꝛ proprie aptoꝝ per poros educi. Existētibus autē alijs dispōnibus de alijs indicātibus: vt sorditie cutis: ꝛ opilatione poroꝝ: aut aliqua asperitate corporis: ꝛ consuetudine balneandi: ꝛ nō existētibus cōditionibus alijs ꝓhibētibus eius vsum: de quibus dixit Gal'. xi. terra. vltimo cap. secure possumus balneare in tina ꝛ pluries: vt etiam Gal'. assentit in terap. ad Glauco. cap. de tertiana. Facta autem digestione materie ꝛ non facta euacuatione: l3 possemus eo vti: ꝛ hoc cum crederemus illaꝫ materiā posse per poros dissolui: tamen apud me nō videt̄ mihi oīno securꝫ eo vti timore dissolutionis: ꝛ motus materie ad partē nō ꝯuenientē sue euacuatiōi. ¶ Ex quibus apparet: q̄ si māe sint crude ꝛ proprie multe balneum in quo steterit nocet dilatando: ꝛ mouēdo materias euacuationi ineptas. Et q: humor cholericus q̄uis sit crudus est tamē subtilis aptus euaporationi: ꝛ est siccus quē corrigit aqua dulcis tepida: ideo balneū ante digestionem minus nocet in tertiana. Dixi autē balneū: in quo stet q: si balneat: o eēt solum quedā ifusio: ꝛ quasi aspersio aque calide absq3 mora: posset in aliqua febre cōpetere ante digestionem: q: esset digerēs tēperata calefactione ꝛ humectatione. vt in materia melācholica: ꝛ nō dissolueret: vñ Auic. cap. de cura q̄rtane. Ingrediat' balneū: ꝛ si non fuerit digestio. nō fiat nisi effusio aque calide quātitate: q̄ delectat corpus: ꝛ humectat minus q̄ perueniat ad hoc: vt liquefiat ex ea humor. ¶ Post hoc aūt scias: q̄ in hac nr̄a patria: quia homines nō sunt consueti balneis: ꝛ q: euacuatio materierū putridaꝝ per balneuꝫ nō est absq3 resolutione ꝛ euātiōe spūuꝫ: quā ipsiuꝫ resolōnē superfluaꝫ facit fe. ꝛ q: māe ēt cōmouent: ꝛ si sunt ꝓfunde difficile est eas mouere ad cutim dico quia ita est paucam inuenies vtilitatē cōiter in vsu balneoꝝ. i. tinarū ex aqua dulci: ꝛ cum hoc ēt multus labor accidit infirmo tam in corpore q̄ in aīa in positione ꝛ statione ꝛ extractiōe ab eo: ꝛ in mēsura qualitatis aque: ꝛ in mēsura tpis more frequēter erratur: ꝛ ꝓpter hec oīa non curo: si nō est in vsu balneum dulcis aque in cura fe. putridarum: ꝛ ꝓpter hoc forsan. Rasis non inuenit in eo magnam vtilitatē. vnde dicit. 16. cōtinentis. penultimo caplo. De cura putridaꝝ non vidi febricitanti balneum esse vtile in aliqua dispositione. ¶ Ad primum cōtrarium ꝛ tertiū dōm: q̄ rarificatio in principijs febrium putridaꝝ debet esse cuꝫ rebus leuibus: siue sit inunctio: siue sit lotio: ꝛ non cum rebus fortis dissolutionis: ꝛ debet fieri in febribus: quibus ꝯuenit vt ad hoc de his determinabit'. Qō. XXVI.

Dubitatur an vinū cōpetat in habētibus feb. putridā. ¶ Videt' q̄ sic: q: in acutis fe. de quibus minus videt' datur vinū: vt Gal'. 8. ter. auctoritate Hyppo. 3. de re. acutoꝝ. ¶ Amplius. Vinum digestionem materieꝝ operatur: vt primo de re. sanitatis ꝛ cōfortat virtutem: vt oēs dicūt. ¶ Amplius. Vinū datur ad rarificādum ꝛ aperiendū poros: ꝛ hoc fit in principio. igit' in ṗn° pōt vinū cōpetere in putrida fe. ¶ In ꝯ̄riuꝫ est Gal'. 8. ter. Cauere a vino fe. existēte. ¶ Hic primo sciēdum: q̄ reperit' qđdam vinū qđ est frigide ꝯplexionis: q̄uis sit vinū de vite: ꝛ hoc est vinū: qđ in ptibus nr̄is reperit' album ꝛ rubeum gustu acerbū: q̄si ꝓpinquū sapori vini granati acetosi: vel saporis agreste: ꝛ experiuntur homines remitti in calore ab eo: ꝛ si nō sūt stomachi fortis ledunt' ab eo: sicut a rebus frigidis subtilibus. ꝛ Gal'. in paucis libris fecit mentionē de isto vino: q̄ opponitur alijs vinis in complexione. Cum enim vina sint calida in cōplexione. hoc vinuꝫ est frigide cōplexionis ꝛ nō frigidē: sicut diceremus q̄ cepe albū est frigidum respectu rubei: tn̄ est calidū respectu hoīs: sed dicit' illud vinum sic acerbū: vel brusch̄ dictū apud nos tn̄ frigidū sicut dicimus q̄ lactuca est frigida ꝛ ifrigidat nos: ꝛ h̄ est qđ dr̄ in libro de euchimia ꝛ cacochimia ca° de vinis. Est aūt in vinis maxia qđē diūa s̄m spēm ꝯsiderātib° vt visuꝫ est: mo dica: ꝛ hoc in alijs: nūq̄ enīꝫ inuenies lentē aut caulē humectantē: sed minus qđ aliū alio seccātē: humectātē aūt nullum. Adhuc aūt magis nequaq̄ inuenies aliquā ceparū vel poroꝝ vel alleoꝝ ifrigidātē: s3 magis vel minus calefactionē iducere: nec ēt lactucā calefacere ꝛc̄. nec ēt qđ magis ꝛ minus magnā h3 in ipsis diūaꝫ. Inter vina aūt antiq̄ssima qđ dixi a latinis noiari cocineū in tātū ab albo simul ꝛ ab austero iueni differre: vt hoc qđē sufficiēter calefaciat illa vo ifrigidēt sensibiliter. Et nō credas: q̄ semp cū Gal'. nominat vinū aquosuꝫ: de hoc vino itelligat: s3 aliqn̄ de eo itelligit: ꝛ aliqn̄ nō: qđ rōne distinguere nō possumus: ꝛ dico q̄ hoc vinū pōt ꝯcedi in febrib° in ṗn° ꝛ ꝓcessu. Nec est timēdum de eo nocumētū vinoꝝ in lesione capitis: nec in calefactiōe: nec in cōmotiōe māe p dissolutionē a calido: ꝛ cōprehēdit' ēt hoc vinū in sermonib° Hip. 3. regiminis acutoꝝ ꝛ Gal. in cōmēto. ix. ꝛ. x. imo q̄nq3 vidi quosdā febriētes cōqueri de nocumēto stomachi a friditate hui° vini nō minus q̄ a frigiditate vini granatoꝝ. Nō stemus aūt hic ad disputandū an sint eiusdē spēi spālissime oīa vina. ¶ Alia autē sunt vina: que sunt cōplexione calida: sed est in eis diūa magna: vnde q̄dā sunt dicta aquosa: que modicū calefaciunt: vtilia tamē sunt digestioni ciboꝝ ꝛ distributioni: ꝛ hec sunt alba subtilia paucifera. Et q̄uis oia talia vina aquosa forsan nō calefaciunt omnē hoiem: tn̄ sit noster sermo de vinis in quibus est aliqua calefactio cōparata ad eum: qui illa potat: q̄uis sint vina aquosa. Quedā autem sunt vina vinosa manifeste calefaciētia: ꝛ ista sunt etiam multe diuersitatis. ¶ His premissis pono hos cañ. practicales. Primus q̄ vbi est timor de phrenesi: tutius est dimittere omne vinū calefaciens. s. tam aquosum q̄ vinosum. Ratio q: vinū aptuꝫ est facere materias euaporare ad caput: q̄uis hoc aquosum minus alijs ledat mentē. ¶ Secundus cañ. q̄ vbi est syncopis: aut timor de ea: si nō obstat multa vehemētia fe. potes cōcedere vinū: vt. xij. terap. q: est maxime de cōfortantibus virtutē: vnde saracenis cōceditur in syncopi: quib° tamen ex lege nō est licitū bibere vinū: vt colli3. 7. quale āt debeat esse in syncopi accipe. xj. terap. ꝛ tertio cañ. fen. xj. tu tamē mensura illud s̄m vehemētiā febris ꝛc̄. ꝛ s̄m tpa eius vnde in ṗn° syncopaliū febriuꝫ ex mā frigida dat vinū aquosum Gal'. xij. ter. x. ca. l3 in actu syncopis: si eēt causon posset cōcedi vinū. sed hoc hic omittimus. ¶ Sed tu dices. Aliqs posset actu eē cū phrenesi: ꝛ simul cū syncopi: quid ergo faciam de vino. ¶ Dicēdū q̄ facias sicut in alijs dispositionibus cōplicatis sibi aduersantibus: indicatione q̄ sumpta a dispōnis magnitudine dabis vinuꝫ p syncopi: sed miscebis cū eo: qđ tibi videbit': vt minus capiti noceat. ¶ Tertius cañ. est: q̄ in nulla febre de mā cholerica ante digestionem ꝛ a ṗncipio cōpetit vinū aliqđ: ratio est: q: inflāmat ꝛ mām cholericā agitat. vnde Halyab. 3. practice cap. de febribus putridis. Vinū febricitātib° ex cholera minime conuenit: ideo in ṗn° feb. cholericarū si vis rarificare: mō facias illud cum potu vini. sed cuꝫ leui fricatione vel vapore aque tepide: vel oleo camomille. ¶ Quartus cañ. est: q̄ in febribus cholericis digesta mā ꝛ multo magis digesta ꝛ euacuata pōt cōcedi vinū: q: facit illā trāspirare per poros existentem aptam per digestionē: ꝛ multo magis cū est apta per paucitatē: ꝛ dirigit illā p vrinā: ꝛ h̄ est qđ dixit Gal'. Vinum mouet vniuersas excreationes. Eius aūt iuuamēta alia habes in ca. de cura tertiane. ¶ Quintus cañ. q̄ in febrib° frigidis. i. de mā frigida digestiōe apparēte in mā secure potest cōcedi vinū. qđ etiā sit vinosuꝫ: ꝛ eo qđ concedit' in febribus calidis. Et ratio hui° est apparēs. q̄ bene clamauerūt oēs auctores: q̄ vinū d3 dari digestione apparente in mā. ¶ Sextus cañ. est: q̄ in principio febriū putridaruꝫ frigidarū minus dubitanter pōt concedi vinum q̄ in principio calidarū febriū. ṗmo q: non timetur de eius inflāmatione. secūdo q: pōt eligi vinum debilis caloris: in quo erit leuis

Vinū frigide complexionis

Canones septē i exhibitione vini.

virtus prouocatiua et apertiua meatuũ. vñ nõ faciet in materia agitationẽ aliquã nocẽtez: sed quãdã suauẽ calefactionem digerẽtem materias frigidas: et dilatãtem poros. Et experrus medicus sciet hoc arbitrari. In materia aũt calida hic idem calor vini poterit inflammare: ꝗ est multe caliditatis. ¶ Septimus cañ. est: ꝙ in prib⁹ italie ꝓp vehemẽtẽ cõsuetudinẽ: quã hñt homines ab ipso pn° natiuitatis ad vinũ põt securi⁹ cõcedi vinũ febricitãtib⁹ ꝗ̃ in pribus alijs: et ꝗ̃ fuerit ꝯcessũ in tꝑibus alijs. Et ideo ꝑcepta ꝗ̃ inuenis ex libris saracenoꝝ: nõ sunt sic coarctãda apud nos in vsu vini: quia eis nõ est licitum bibere vinum: et sunt valde dissueti ab eo. Et precepta que inuenies a libris grecoꝝ: qui voluerunt ꝙ homines nõ biberent vinũ vsqꝫ ad .xiiij. annũ sue etatis: vt narrat. Rabi moyses in libro de regimine sanitatis: et colligitur a Gal'. primo libro de regimine sanitatis in hoc: ꝙ in prima etate vinũ nõ cõcedi: et considera cum hoc cañ. ꝙ diuersitas vinoꝝ ſm climata est causa multe diuersitatis i iudicijs: et ex quibus cessant cõtraria. ¶ Ad pⁿᵐ dõmꝰ: ꝙ in acutis debet dari vinũ tpe debito: et vinum qd cõuenit. ¶ Ad 2ᵐ dõꝫ: ꝙ vinũ cooperat digestioni sed crudoꝝ humorũ: humores aũt multũ calidos posset inflãmare: et multũ crudos agitare: et precipue vinuꝫ aliquod potens. ¶ Ad alia patet solutio. Has aũt duas questiones Conciliator aliter tractat: et tu accipe eas si placet.

¶ Et cum administraueris canones predictos in principio accidentium febris: tunc oportet post illud: vt tu occuperis in digestione et euacuatione: que non est ſm semitam minorationis et desiccationis: et iam diximus eam: immo ſm semitam abscissionis cause.

¶ Jam Auicẽ. posuit cañ. in curatiõe fe. putridaꝝ et quibus intẽdit ad mãm: et cuꝫ quibus .s. pluribus operans medicus in principio fe. facit euacuationẽ cõem: q̃ vocat exsiccatio. Hic ponit cañ. quibus intẽdit ad mãm: et medicus operãs cum illis intẽdit cause abscissionẽ: ita Auic. seipsuꝫ cõtinuat. Potest aũt saluari cõis cõtinuatio: que dicit: ꝙ primo posuit cañ. in euacuatione: que competit in principio. hic ponit cañ. in euacuatiõe: que cõpetit post pncᵐ. et quãdo materia est digesta. Primo ꝗ̃ cõtinuat Auicẽ. seipsuꝫ. Scdo ꝓsequitur. ibi. scda. (Et nõ euacues.) Q6. XXVII.

Dubitatur vtrum in principio accidẽtie .i. euentus feb. debeat ꝓcedere cuꝫ quinqꝫ cañ. dictis. ¶ Videtur ꝙ non. Primo de phlobotomia quia esto ꝙ sit necessaria quãdoqꝫ: nõ fit in pncipio et ꝫ post ponit: vt posterius dicet: et sumit in primo li. fen. 4. ca. de phl'omia. ¶ Secũdo de ꝓuocatione videt ꝙ a principio nõ debeat fieri: q2 nisi sit euacuata materia ꝓuocatiua nõ cõueniunt: vt nono terra. et .xi. et .xvi. con. auctate Oribasij: et Rufi clarius ꝗꝫ alibi ponit. sed in principio non est facta euacuatio in fe. in quibus nõ cõpetit phlebotomia. ¶ Eodẽ mõ ꝓbatur de euatione p sudorẽ: et fuit itẽtio Rufi: et Oribasij .xvi. con. ¶ In ꝯrium Auicẽ. ¶ Ad solutionẽ huius cõsiderandum primo: ꝙ principiuꝫ accidẽtium: vel accidentie febris est principiũ vniuersale distinctuꝫ quo ad oĩa accidẽtia: de quibus sunt signa cruditatis. ergo isti cañ. sunt ꝓprie intellecti in vsu pharmacie. Posset etiã itelligi pncipiũ accidentium absolute in omni fe. siue sit digestio in illo pn°: vt in sinocha febre: siue nõ: et vt in alijs. ¶ Scdo cõsiderandum: ꝙ Aui. non dicit: ꝙ tu vteris dictis cañ. in principio accidentium: siue accidentie fe. ſꝫ dicit: ꝙ si tu administrasti eos: fecisti euationeꝫ minoratiuã: que est exsiccatio: et iõ vult ꝙ consideres quib⁹ cañ. ꝑdictis vteris et qualiter. nã si febris est in principio accĩtie .i. euent⁹ et materia est cruda nõ cõpetit phl'omia: vl' cõpetit phlbmia minoratiua: si est ibi repletio sanguinea: vt supra diximus. ¶ Tertio considerandum vt supra diximus: ꝙ euõ in febribus putridis est duplex: et vna cõmunis est euacuatio materieꝝ cõmuniter et necessario cõiuncta fe. et ista vocatur exsiccatio apud Aui. vt ver. gratia. mundificatio intestinoꝝ: et vaporatio vapoꝝ: et aliquarum materieꝝ aquosaꝝ ifectarum vrinatio. Alia est euacuatio ꝓpria que accipit humorẽ qui facit febreꝫ. ¶ His habitis dicamus: ꝙ intelligẽdo pncipiũ large ad febres sanguineas: et alias febres de alijs humoribus: si tu exercuisti te in principio cuꝫ phl'omia. talis euatio potuit esse minoratiua: vel et vere abscissiua totalr cause: vt supra dictũ est: si aũt exercuisti te cum alijs cañ. et non cũ phl'omia: quia sunt febres cholerice phlegmatice: vel melicce: in qbus nõ cõpetit flõmia aut si cõpetit: cõpetit minoratiua: vñ post flõmiã stat fe. et est intẽtio tũc ad mãm aliaꝫ a mã sanguinea .s. cholericam: vel phlegmaticã: vel melancholicã: dico ꝙ si eo vsus cañ. ꝑdictoꝝ alioꝝ a canonib⁹ phl'omie factoꝝ in pncipio: et tu nõ minorasti ꝓprie mãm appropriatã. sed euõnez cõem fecisti: que cõis euatio vocatur exsiccatio: et ideo nõ ꝓprie soluisti vẽtrẽ: sed lenificasti: nõ fortiter ꝓuocasti: nec vrinaꝫ nec sudorem: sed leuiter valde. ¶ Ex quibus cessant cõtraria: non eniꝫ Auic. cogit te ad phlebotomandũ in pncipio ſꝫ si expedit: nec ad ꝓuocandũ vrinã: nec sudorẽ: ſꝫ si in pn°. tibi videt: fac cum leuibus valde: et ꝓprie mundificatione facta. Questio. XXVIII.

Dubitatur secũdo: vtruꝫ vtendo cañ. predictis in ꝓcessu febriũ abscindamus materiã: et q̃liter debeamus vti illis. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ sicut supra diximus ad claritatẽ doctrine opꝫ distinctim loqui de canonibus phlebotomie: et alijs cañ. lenitiuis siue fluxus ventris et ꝓuocationis: sudoris: et vrine. ¶ Dicamus ꝗ̃ ꝙ euacuatio per flõmiam dupl'r põt abscindere cãm: qñqꝫ siue pmo vna vice totalr abscindens cãm: vt in sinocha: in qua vna flõmia liberat homo: et hec maxime fit in principio: et cum enim postponit: nõ sic copiose potest fieri: vt posteri⁹ dicetur. ¶ Et quãdoqꝫ siue secũdo iteratis vicib⁹ posset abscindere: causaꝫ sicut si alicuius sanguis esset malus: vñ febriet et paulatim phl'omia iterato et iterato facta ille totus sanguis rectificatur: vt potest intelligi gnãliter q̃rta pmi ca. de flõmia: et ſm hũc intellectũ posset saluari Dynus: ꝗ phlobotomiam eradicatiuã intellexit posse fieri posterius digesta materia: subtiliter tñ intelligẽdo complemẽtũ illius rectificatiõis nõ fit per euacuationẽ necessario. ¶ Quãdoqꝫ ãt euacuatio per flõmiaꝫ minorat mãꝫ: et hoc 3ᵉ. Primo ꝓpria minoratiõe q2 si febris esset de sanguine. et fieret flõmia minorans: esset tũc per se illius mãe minoratio. Secũdo aliqñ minorat p accñs: q2 accidit materias febrẽ faciẽtes esse sanguini mixtas. ſꝫ sanguis per se non peccet: nec per se faciat febrẽ. accidit ergo illas mãs secũ sanguinẽ in euacuatiõe. Aliter aũt et 3° flõmia minorat: soluꝫ repletionẽ cõem: et vocabit tũc euacuatio per flõmiaꝫ euõ quedã cõis mãe: vt est flõmia intẽdẽdo sanguis plenitudinẽ remouere: q̃uis nihil de causa cõiuncta: nec ãte fe. ꝓpria minoraret: et vt apparuit in casu superius posito: et ista vocat minoratio materie accidentalr coniuncte febri. ¶ His dictis in flõmia dicamus in euõne cum alijs et resumẽtes diuisionẽ: vt compleamus illã. dicamus ꝙ euõ quedaꝫ est cõis: siue nõ appropriata: vt scitũ est: et vocat exsiccatio. vñ Auic. ſm semitã minorationis et pro .i. exsiccationis: quedã aũt est appropriata: et ista est duplex: vna abscindens totalr materiam: vt que totam choleram facientẽ febrẽ euat: et ex toto cessat febris: alia est ꝑtem materie abscindens: vt si peccet cholera. Vbi gratia. in libra .i. si pharmacis euacuat de hac libra .ʒ. i. vel .ij. vel aliquã portionẽ: que tibi vꝫ. vñ de febre remittat ab eo qd est vel ab eo qd p directũ eẽ posset. Aui. igr cũ dixit ꝙ opꝫ te occupare in euõne ſm semitã abscissionis cãe: itelligit ſꝫ semitaꝫ euõnis appropriate: que est abscissio totalis vel partialis: et hoc est ꝙ decipit expositores: nõ eniꝫ Auic. per abscissionem

Eõo per flõmiã te r' abscindere cãm

Duplex euõ cãe t appropriata t qõo differũt

scissionem intelligit solã eradicatiuã eũonẽ: que totã mãm euacuat. sꝫ intelligit pris ẽt illius mãe abscissionez. ꝙ̃ sũma intellectus eius est: ꝙ si tu bene administrasti cañ. p̄dictos lenificationis ꝛ ꝓuocationis in principio accidẽtiũ fe. tu fecisti quãdã eũationẽ: q̄ apud Aui. vocaꝛ̃ exficcatio: tu non proprie eduxisti mãm: que appropriatur: opꝫ ergo quodãmõ vt tu incẽdas ad eũonez appropriatã ad mãm: ꝛ ista est eũatio ſm semitã abscissionis: siue totalis abscissiõis mãe: ꝛ forsan ꝙ Aui. notãter dixit ſm semitã abscissionis: vt daret intelligere vtrãqꝫ abscissionem: opꝫ autem nos ponere diiam inter has eũones. ¶ Differt quidem eũo cõis dicta exficcatio: ꝛ eũo ꝓpria: que di abscissio. primo ex pte tp̄is: q: eũo que est abscissio fit post principiũ mã digesta regulariter operãdo: sed eũo que est exficcatio fit statim in principio: q: statim clysterizamus: vel si expedit lenitiuũ potãdum damus. ¶ Sed dubitatur: q: saltẽ in p̄n°. di non poterimus vti prouocatiuo sudoris: nec etiã prouocatiuo vrine: q: quedã febris est: in cuius p̄ncipio nõ cõpeter eũo nec per flobotbomiã: nec per pharmaciã. imo in nulla in p̄ncipio regulariter cõpetit eũo per pharmaciã exoluentẽ: sꝫ nõ facta eũone nõ possumus vti ꝓuocantibus: nec sudatiuis: vt dictum est. ¶ Dubitaꝛ̃ secundo: an istis cañ. etiã possumus vti in processu post digestionem. ¶ Ad p̄m dõm: ꝙ si febris sit: in qua sit facta minoratio per flõmiã: non est dubium: ꝙ securius possumus: vti a principio sudatiuis ꝛ ꝓuocatiuis vrine: in qbus intẽtio p̄ncipalis est viarũ aptio: ꝛ sic digestio mãe: vt supra dicebatur: ꝛ in hoc sequiꝛ̃ mãs cõcs eũori. Sed si febris sit de materiebus aliis: in quibus nulla a p̄ncipio sit fienda eũo minoratiua propria. tunc nõ possumus vti ꝓuocãtibus sudorẽ: nec vrinã alicuius fortitudinis: q: agitatio fieret materierũ. sed faciã sudationem idest apertionẽ poroꝝ leui fricatiõe debita pãnoꝝ coopertura: ꝛ prouocationẽ. i. viarũ apertionez cum syrupo acetoso simplici: vel cum aqua ordei: aut cũ syrupo de duabus radicibus. s. petro. ꝛ feniculi in aliqua mõ: ꝛ dabo de ea parꝝ ꝛ ista leuia nõ agitãt mãm: quãuis non sit facta minoratio ꝛ aperiẽdo vias sunt cã: ꝙ infirmus bñ trãspiret ꝛ ꝙ bene vrinet. ¶ Sed tu dices pono casum ꝙ repletio mãe crude phleg. sit multa: in qua non competit flõmia: nec farmacia ante digestionem: quero an hic facias sudare vel prouoces vrinã a principio. ¶ Dicẽdũ ꝙ non cũ re: que agitet sed fricabo: ꝛ subtiliabo mãm: sicut i syncopali humorosa: ꝛ ista dici possunt prouocantia ꝛ sudãtia: ꝛ hoc totum stat in tui extimatiõe. ¶ Ad 2ᵐ dõm: ꝙ etiã istis cañ. vtimur in processu: sicut apparet de lenitione: ꝛ sudatione: ꝛ prouocatione: ꝛ hic plus declarabitur. ¶ Secũdo differunt iste eũones ex parte rerũ: cũ quibus fiunt: nam eũo que est abscissio fit cũ re: que mãm eligit in eũone. i. que mãm propriam febris euacuat: q̃uo autẽ fiat ista electio per pharmacũ solutiuũ est notum. Sed eũatio que vocaꝛ̃ exficcatio non fit eligendo: sed vias eũationi preparãdo: ꝛ educẽdo mãs habiles: quibus obuiat: ꝛ hoc est manifestũ in lenitiõe cũ clysteri: ꝛ sic est cõprehendendũ de prouocatione: ꝛ sudatione leuibus: quibus a p̄ncipio vtimur. ¶ Sed eũo abscissiua totalis: ꝛ abscissiua pris. que ꝓprie dñr eũones minoratiue ꝛ eradicatiue differũt p̄mo q: quãuis in vtraqꝫ expecteꝛ̃ digestio: minoratiua solã ptem accipit: sed eradicatiua totũ accipiunt. ¶ Scd̄o q: minoratiua potest fieri statim cũ aliqua pars mãe est digesta: si videꝛ̃ medico illã debere accipere: sicut in flegmaticis fe. vt post declarabiꝛ̃: sed eradicatiua fit cum tota mã est digãs: ꝛ hoc regulariter. ¶ Tertio q: minoratiua eũo põt fieri cum leuiori re q̃ꝫ eradicatiua: ꝛ ista leuitas est per gradũ virtutis: vel p̄ dosiꝫ minorẽ. Xbi gr̄a. de primo minorasti aliqd de mã cum reubarbaro: vel odore turbith: postea eradicas cum scamonea: vel corpore turbith: exẽplũ secundi: ad minorãdã das paruã dosim de scamonea vel turbith: ad eradicãdã das integrã. Accidere tamen posset: ꝙ aliqua eradicatiua esset leuior multis minoratiuis p̄cedẽtibus: ꝛ hoc qñ illud: qd̄ remansit eradicãdum eẽt valde paruũ. ¶ Ex qbus omnibus dictis appꝫ: ꝙ eũones minoratiue sunt sicut q̃dã p̄parationes ad eũonẽ eradicatiuã fiendã per artẽ: vel p̄ nãm: siue eũo minoratiua dicitur illa: quã ego voco cum Auic. exficcationẽ: siue dicatur minoratiua: que est pris abscissiua: ex vtrisqꝫ eniꝫ vie alleuiatur: ꝛ vie preparanꝛ̃. ¶ Sed tunc est dubitatio: an per medicinas sudatiuas vel vrinatiuas posset fieri eũo abscissiua. ¶ Et dõm notũ eẽ p se: ꝙ per medicinas sudatiuas põt appropriata mã eũari. Et notũ est ꝙ ꝓuocãs forte per vrinã in febre melica mãm illã facit exire: cuꝫ vrina nigra est abscindens mãm melãcholicã: ꝛ sic faciens vrinare flegma in flegmatica: ꝛ cholam in cholica. ¶ Et eodem mõ fortia sudatiua: q̃lia eẽt tyriaca antiq̃: ꝛ medicina d̓ asar ꝛ alia q̃ diceꝛ̃ in caplis suis mouẽtia mãs per sudorem: ꝛ omnia ista sunt eũantia ſm semitã abscissionis mãe. ꝛ lõ in vsu istorũ sudãtiũ: ꝛ ꝓuocãtiũ expectamus digõnem: sicut in vsu solutiuorũ pharmacorũ: vt postea in proprijs caplis diceꝛ̃. imo vt declarabiꝛ̃ securior vsus est p̄cedẽtibꝰ pharmacijs. Sꝫ an in eũone facta p istos sit electio talis q̃lis in pharmacijs est dubiũ. s̃. motũ hic nõ discutiendum. ¶ Ex his soluitur. q. 2ᵃ. s̃. moranã in ꝓcessu febriũ possumꝰ vti cañ. istis lenificationis ꝓuocationis ꝛ sudationis eisdẽ modis: qbus in p̄ncipio vtebamur: ꝛ cũ eisdẽ rebus: ꝛ tũc cuꝫ eis per se sit cõis minoratio mãe: q̃ di exficcatio contingenter: tñ posset fieri mãe abscissio: vt. s̃. diximus. Si aũt i ꝓcessu vtamur istis cañ. nõ cũ rebus leuibus: sed fortibꝰ: tũc nõ erit ꝓprie lenitio: sꝫ fluxus vẽtris: ꝛ erit ꝓpie ꝓuocatio ꝛ sudatio: ꝛ poterit cum eis fieri abscissio mãerũ. ¶ Cõsiderãdũ vltimo: ꝙ si tu ꝑpendis de mõ loquendi Auic. ipse vult ꝙ occupatio in dictis cañ. in principio accñtiuꝫ febris sit faciẽs digestionẽ mãe: ꝛ minorationem: q̃ est exficcatio. Ergo mã ꝓpria: q̃ dꝫ abscindi p cañ. dictos digeriꝛ̃: aut in se: aut quãtũ ad viarũ p̄parationẽ: sꝫ ipsa p se nõ minoraꝛ̃: sed minoraꝛ̃ cõis mã: vt sepe est iteratuꝫ in sermone. Et ex eodẽ modo loquẽdi vult: ꝙ occupis in posterũ in digõne ꝛ eũone: que sunt ſm semitã abscissionis: scias hoc.

¶ Et non euacues materiam indigestam in calido: aut frigido: nisi propter necessitatem.

¶ Hic ponit cañ. in hac eũone. Scd̄o ponit quatuor medicinas euacuatiuas. ibi. 2ᵃ. (De solutiuis Xo.) Prima i tres. Primo ponit cañ. Scd̄o declarat illum. Tertio subiungit cañ. curationis putridarũ: vt qbusdã accñtibus cõiũguntꝛ̃. ibi. 2ᵃ. (Fortasse.) ibi. 3ᵃ. (Scias ꝙ non aggregaꝛ̃. ¶ Considerãdũ primo: ꝙ cañ. iste est de eũone: ꝛ nõ de ea: q̃ est exficcatio: q: iã cõcessit eã in p̄ncipio accñtiuꝫ feb. is: ꝛ per dñs mã existẽte idigesta. Et hoc est rõnabile: q: eũo illa non attingit ꝓpriaꝫ mãm febris: nisi sit flõmia ꝛ in illa non expectaꝛ̃ digõ: q̃ expectaꝛ̃ in solutiuis. ¶ Amplius. Lenitio ꝛ ventris prouocatio ꝛ sudatio leues nõ attingunt mãs proprias febriũ: vt iã declarauimus: nõ igiꝛ̃ opꝫ ꝙ cuꝫ eũone illa q̃ vocaꝛ̃ exficcatio: cõcurrat digõ ꝓprie mãe qñ sit lenitio ventris ꝛ prouocatio vrine: ꝛ sudoribus leuibus. i. rarificatiõe leui: ꝛ apertione leui viaꝝ. Relinquitur ꝙ̃ ꝙ iste cañ. ẽ de eũone abscissiua dupliciter: siue eradicatiua: siue minoratiua que sit cũ pharmacijs eũantibus exoluẽdo: vel fortiter ꝓuocãdo sudorẽ vel vrinã: ꝛ iõ sermo ẽ cõtinuus: vt dicaꝛ̃ icũ trãsierit p̄nᵐ itẽdẽs ad digõnẽ mãe: ꝛ eũonẽ abscissiuã totiꝰ vel pris: sed neutrã earũ facias: nisi mã sit digesta. ¶ Considerãdũ secũdo: ꝙ vt inciperet remouere errorez: dixit in calido: aut frigido. i. siue materia sit calida: siue frigida: ꝛ sub hac comprehenditur omnis feb.

¶ Fortasse enim multiplicatur euacuatio humoris non peruenientis ad statum per digestionem: vt euacuetur.

Euones minoratiue sunt p̄parationes ad eradicatiuam.

Eũo minoratiua et eradicatiua differt

¶ Hic declarat can. dictū ꝛ pᵐ quātū ad pᵐ ꝓceptū: quo dr̄ nō euacues māꝫ idigestā. Scđo quātum ad fin: qđ dr̄ nisi apud necessitatē. ibi. 2ᵒ. (Cū aūt mā ē plurima.) Tertio ponit quēdā cau. rectificātē hāc euonē: quē ꝓcipit. ibi. 3ᵒ. (Cū ergo exerces.) Prima in duas. Primo inducit tres rōnes ad probādum ꝓpositū. Scđo quorūdā errorem remouet. ibi 2ᵒ. (Et tu.) ¶ Prima ratio est. Si mā euacuetur ante digestionem: multiplicat̄ euo humoris nō ꝑuenientis ad statum ꝛc. ¶ Et exponit Dy. i. cuius euo est cā: vt nā nō possit prouenire vsqꝫ ad statū digerendo māꝫ: vt in statu per crisim ipsam euacuet: ꝛ hoc qꝛ euatur humor bonus. ¶ Alia expositio est nr̄a: q̄ est eadē in effectu ꝓpter quā considerāduꝫ ꝙ euo ante digestionem est cā: ꝙ bonus humor euacuet̄: ꝛ iste bonus humor nō vꝫ venire ad statum per digestionem vt euacuet̄: imo vt nutriat ꝛ cōuertat̄ in spūs. Cū autē q̄re euacuet̄ humor bonus est: qꝛ ipse ex pte sube est aptior ad euonē. dixit aūt fortasse ꝓpter casus cōtingentes extimabiles qui dicent̄. ¶ Tertia expositio est nr̄a: ꝙ per euonem ante digestionē euatur mā subtilis: q̄ de se fuisset euata siue resoluta: ꝛ nō peruenisset ad statū cū digestione. ergo non expediebat te euare eā cū pharmaco resolutiuo. Cā aūt quare subtile māei nociue euatur est: qꝛ est pars aptior euoni.

¶ Et fortasse nocet euacuatio maturationi.

¶ Scđa rō. Illa euo nō est fienda ꝛ q̄ nocet maturationi: sed euo añ digōnem est hō: qꝛ debilitat virtutē: ꝛ qꝛ euat subtile de mā: ꝛ vñ grossum remanens non bñ digeritur: vt dixit halyab. 3ᵒ practice. c. de euone humoris putridi.

¶ Et fortasse permiscetur cum ea malignuꝫ cū bono: propterea ꝙ mouetur malignum absqꝫ digestione sua.

¶ Tertia rō: illa euo nō est fienda q̄ malignū humorē multiplicat: sed hoc facit euo añ digōneꝫ: qꝛ agitat māꝫ: ꝛ cōmiscet eā cū bono: ꝛ sic bonū corrumpitur ꝛ malum multiplicatur: ꝛ est sermo Auicen libro primo. fen. q̄rta cap. 4. ¶ Sed tu dices. Ista mixtio vꝫ rectificare māꝫ istā malā: qꝛ attingitur a bona. ¶ Dōm ꝙ mixtio q̄ fit per virtutis actionē rectificātis māꝫ: ista est bona: sꝫ mixtio que fit per agitationē humoris mali distantis a nā sanguinis: ista ē q̄ plus nocet: qꝛ plus ex hoc fit bonorū humorum corruptio q̄ꝫ mali rectificatio. ¶ Dubitat̄ q̄re Auic. vsus est hoc mō loquēdi fortasse. ¶ Dōm pmo: ꝙ hoc facit ꝓpter euonē coactā minoratiuā. vel eradicatiuā in mā furiosa: que fit aliqñ añ digestionē: ꝛ nō accidūt ista nocumenta: vel si accidunt: sunt minora nocumēta: ꝛ eo ꝙ sequeretur ex dimissione euacuationis. ¶ Vel dōm: ꝙ hoc dixit ꝓpter casus cōtingētes extimabiles: in quibus accidit finis laudatus operāti cōtra can. ver. gfa. aliqs medicus ꝓsumptuosus dedit pharmacum solutiuū ante digestionē in febre cholica: vel flegmatica: ꝛ nō erat mā furiosa: nec erat mā superflue quātitatis: vnde necessitaret aliquā minorationē añ maturitatē. ergo ista medicina est data oino ꝫ can. ꝛ debēt sequi tria ꝓdicta nocumēta. s. euo humoris q nō dꝫ euari: ꝛ impedimētū maturationis: ꝛ multitudo humoris mali: ꝛ fortasse cōtingit ꝙ nullū istorū euenit: cōtingit enim esse hoiem in nā robustū: vñ virtus bonos humores defendit tractu medicine solutiue: ꝛ iuuat se impingēdo ꝛ expellēdo mās malas: quāuis sint indigeste: ꝛ eam totam euacuabit: vnde non impeditur digestio. nec multiplicabitur malus humor: ꝛ erit liberatus infirmus medico male agente: ꝛ hoc inferius adhuc declarabitur ibi. (Et opinor.)

¶ Et tu non ausculteꝭ viruꝫ qui existimabat ꝙ intentio in digerendo est subtiliare: ꝛ humor calidus est subtilis: quare nō est necesse vt subtilietur.

¶ Primo ponit errorē. Scđo reprobat. ibi. 2ᵒ. (Res enim.) Ponit dictum eorum ꝛ causam dicti: iste autem vir fuit Rasis: vt habetur. xvj. continentis. cap. 2ᵒ. vnde etiā. x. Almāsoris statim in tertiana concedit mirabolanos. ꝛ non soluꝫ Rasis fuit audax ante digōnē cholericoꝝ hūorū euare: qꝛ sm veritatē credit: ꝙ euo eorū nō est añ digestionē: cuꝫ sint digesti: eo ꝙ sunt subtiles: ꝛ sꝫ in humoribus frigidis ꝯcedit euacuationem debere fieri ante digestioneꝫ: vt apparet eodem. 16. continētis: ꝛ vidit illū passuꝫ Auer. vt apparet. 7. colliget. Quid autem sit de hoc posterius dicemus.

¶ Res enim non est sicut dixit: imo intentio in digerendo est equare substantiaꝫ materiei: ita vt fiat preparata ad expulsionem facilē: ꝛ subtile imbibitū: ꝛ grossum fixum: ꝛ viscosum adherens: totum illud non est preparatuꝫ ad expulsionem facilem: imo est necessarium: vt inspissetur subtile: ꝛ subtilietur spissum paulatiꝫ ꝛ incidatur viscosum.

¶ Primo arguit rōnibus cōtra eūꝫ: ꝛ in hoc soluit̄ rō eoruꝫ. Scđo arguit auctoritate. Tertio ostēdit que potuit eē cā quare isti posuerūt hāc opinionē ꝛ motiuū opinionis. ibi. 2ᵒ. (Et esset melius.) ibi. 3ᵒ. (Et opinor.) Prima in quatuor sicut quatuor rōnes adducit ꝫ eū. ¶ Prima rō sic pōt formari: ois humor euoni ineptus dꝫ digeri ante euonem: qꝛ digestio est eq̄tio substantie māei vt expellat̄: sꝫ ois humor siue grossus: siue subtilis: ꝛ est ineptus euoni: nā subtile imbibit̄ ꝛ grossuꝫ figitur ꝛ imobilitatur. viscosum ꝟo sui tenacitate: siue viscositate adheret mēbrorū parietibus: q̄re opꝫ humorem subtilē ingrossare: siue inspissare: ꝛ spissum subtiliare paulatim: ne ꝑ fortē ꝛ subitam subtiliationē fiat lapis. Super isto passu prolixe scriberē: nisi qꝛ expositus ē subtiliter in questione nostra de maioritate morbi.

¶ Et si vir iste non audiuisset in sermone antiquorum de digestione aliquid: antequā dixissemus illud: ꝛ rememoraret̄ dispositionis digestionis humorum fixorum. s. quia qui de eis subtilis est: indiget vt inspissetur: ꝛ qui de eis spissus est indiget vt subtilietur: oporteret: vt sciretur hoc per illud.

¶ Scđa rō. Iste vir cōcederet humores fixos. s. grossos viscosos ineptos euoni debere digeri. ḡ ꝑ hoc deberet ꝯcedere humores subtiles debere digeri. Et tenet ꝯña virtute ꝑcedentis rōnis: hoc est qđ dicit: si iste vir. s. Ras. nihil audiuisset ab antiqs d̄ digōne anteq̄ꝫ nos dixissemꝰ: ꝛ anteq̄ꝫ rememoraremur dispōnes humoꝝ fixorū. s. ꝑ grossitiē: deberet ꝑ illū. s. qđ scit̄ de digōne fixorū scire hoc. s. qđ de eis qui subtilis est ꝛc. ¶ Considerādū autem: ꝙ Auic. vituperium dicit huic viro in hoc: ꝙ si iste nūquā ab aliquo ante Aui. audiuisset aliqd de digestiōe ꝛc. quasi dicat si añ hec nostra dicta ꝛ añ hāc nostrā rememorationē nihil audiuisset: deberet scire ꝙ humores grossi sunt inepti euoni: ꝛ per hoc debebat scire: ꝙ etiā subtiles sunt inepti ꝓpter oppositam dispositioneꝫ oino. ¶ Alia lr̄a hꝫ rememoratur. s. iste vir. Aliter posset exponi: ꝙ hec sit declaratio ꝓmisse rationis: ꝛ dicit iste vir a se ipso deberet scire aliqd de digestiōe quāuis nullus diceret. ¶ Sꝫ notū est: ꝙ hūor fixus. i. ineptus euoni dꝫ digeri. ergo tā subtilis q̄ꝫ grossus dꝫ digeri. dꝫ ergo scire hoc. s. subtilē humorē ꝛ grossuꝫ debere digeri per illud. i. ꝑ dispositionē humorū fixorū: ꝛ euoni ineptoꝝ. Apparet ergo ꝙ fixū sumit̄ dupl'r. Vno mō pro imobilitate terrea: vt sunt grossi humores fixi. ꝛ hoc mō sumit̄ fixuꝫ superius: cū dixit grossuꝫ fixū: ꝛ hoc quātū ad pᵐ expositionem. Alio mō sumit̄ fixum large ad esse ineptuꝫ: ꝛ hoc modo sumit̄ hic quātum ad secundam expositionem.

¶ Et q: non oportuit: vt in seipso consideraret: et diceret: quare vrine in febrib⁹ acutis nō hñt in principijs carū sedimē: deinde fiunt habentes sedimē: et an sedimē laudabile est aliquid: nisi humor faciēs egritudinē: q iā digestus est. ¶ Quare ergo nō expellit in pncipijs egritudinis ad salutē: si est subtilitas vltimū: qđ intēditur in digestione. ergo necessariū est: vt sit in principio fe. san. et cholere sedimē laudabile.

¶ Tertia ratio. Si mãe subtiles essent digeste: tūc in pn° febrium acutarū: que sunt de mã subtili: appareret hypostasis laudabilis: hoc est falsum ad sensum. əña est nota: quia hypostasis in istis febribus acutis nihil aliud ē: quã hūor faciēs egritudinē: qui est digestus. ergo nã illuz expellit. ḡ necessariū est q̄ sit hypostasis laudabilis in pn° febris sanguinee. Nescio aūt quare Dynus p pn^m. hic intelligit: non pn^m. qđ est vnum tp̄s: nec qđ est spacium trium dieruz: nec punctū quo incipit: sed intētionē cōem istis: vt intelligit et hippo. pmo re. acu. cū dicit. Opz vt det infirmo in pn°. etc. bene enim verificat sermō Auic. de pn°. qđ est vnū tp̄s de quatuor tp̄ibus vlibus. Dicit ḡ sic q̄si iterrogatiue. Quare iste nō cōsiderauit in seipso et diceret etc. ¶ Considerãduz q̄ dixit se dixisse laudabile: q: sedimē non laudabile potest esse mēbrale: sed laudabile opz q̄ sit de mã: q̄ est cã cōiūcta in acutis: in quibus seruatur mã ad vnicã expulsionez: et p consequens tota cã añs est sub cã əiuncta: vel erit vsq̄ ad statū: et iō digesta expellit. Et huius digestionis signuz est laudabilis hypostasis: in febribus aūt nō cōtinuis pōt venire hypostasis a mã: q̄ est cã əñs: et similiter in continuis tropicis in hoc non prolōgamus propter dicta in questione nostra: an cause coniuncte debeatur digestio.

¶ Si autem nãc nō est possibile expellere illã superfluitatē: nisi post horã: in qua fit preparatio ad expellendum in vrina: tūc similiter opz: vt sciatur q̄ arti euacuare humorem ante illaz horam: in qua apparet digestio in vrina: est inconueniens: aut difficile malū. Et fortasse mouet et non operat vltime: et fortasse miscet malignum cum bono.

¶ Hec est q̄rta rō. Natura in febribus acutis nō euat mãm: nisi post signa digōnis: q̄ appēt in vrina: et hoc est qđ dicit. Nisi post horã etc. i. nisi post appitionē signoꝝ digestionis: in vrina. ergo eodē mō medicus non dz curare nisi digōne facta: et reperit dcã. ḡ. ad vigorē rōnis hui⁹. Qō. XXIX.

Dubitatur q: nō vi əña ho^a. nã nō expellit. ḡ neq̄ medic⁹. imo ista pcipit: q̄ si ipa nō euacuat: q̄ tu euēes. ¶ Dōm q̄ si nã non expellit ppter defectū: q̄ tu debes expellere: sed si natura ordinatim agens nō expellit q: humor est ineptus. tu ordinatim etiaz agēs debes etiam ita facere expectare. s. q̄ sit aptus.

¶ Et esset melius homini huic: vt bene opinaretur de illis: qui fuerunt: sicut Gal. et Hyp. in eis que scripserunt de hoc: et valde attēderet: et tunc rediret ad contradictionem: q: omnis contradictor in primis cum est super veritatez est excusatus. Verū melius esset ei: vt non cōsideraret in consideratione sua.

¶ Hic per auctoritatē arguit cōtra istuz: et dicit q̄ iste Rasis deberet credere Gal. et hippo. et hoc est qđ dicit bene opinaret. i. q̄ bonã de eis opinionē hiet. s. q̄ fuerint boni viri: quibus est credendū in his: que scripserūt. s. vtriq̄ in pmo afforisticorum. cū dixit. Digesta medicari: et in affo. In acutis passionibus. Sed si iste vir nō vult credere hippo. et Gal. debebat primo valde attendere: et multū cōsiderare: et examinare: et tunc contradicere Gal. et Hip. q: contradictor cum est super veritate. s. q̄ fm q̄ sibi apparet post bonã discussionem: et esto q̄ nō sit veritas est excusatus. verū melius eēt ei: vt cōsideraret consideratione sua. s. Hip. et Gal. vel in consideratione sua. s. propria. q. d. si bene considerasset nō əddixisset al's nō əsideraret. i. vel nō cōsideret nō crederet sibimet s; Gal. et hippo. ¶ Considera hic magnã laudē quaz dat Aui. Gal. et hippo. in ope medicine. Considera vituperium qđ dicit Rasi: q: vult q̄ si cōsideraret in seipso: apparuisset sibi veritas pdicta. s. q̄ eūo non dz fieri nisi materia digesta: quãuis sit subtilis: et q̄ subtilis non ppterea est digesta: sed parū intuens: et ad pauca respiciēs de facili enūciat. Vult ergo Aui. q̄ ista rō est tam euidēs: q̄ statiz Ras. vidisset eam: si considerasset in se: et si non potuisset videre. imo cōtrariū apparuisset sibi verum: tūc fuisset excusatus. homo. n. qui ə vnã veritatem instat ratione fortissima sibi insolubili est excusatus. est ergo vituperiū qđ dicit ꝯ Rasis quia non attendit ad illud: qđ dicit.

¶ Et opinor q̄ raro huic viro acciderunt experimenta: que profuerunt in hoc capitulo: et acquieuit in eis. Et hmōi quidem experimentis: que nō sunt fm canones accidit eis: vt nec vnū valeat. Et accidit eis: vt nec vnuz eorum sit signum: hoc nãq̄ est conueniens.

¶ Rasis fuit magnus practicus et experimentator: et ideo in vsu sue practice dedit multas medicinas solutiuas ante digestionez materie: et ex hoc bñ sibi successit: et iō acquieuit his experientijs: et purgauit materias in febrib⁹ acutis statim in pncipio ante digestionē: et continue sic est psecutus. et hoc qđ dicit profuerunt in hoc caplo. s. cure febriuz putridarum ante digestionem: et hoc Auicē. remouet et dicit: q̄ huius experimēta: q̄ sunt contra cañ. nihil valent: nec vnū est signum. s. q̄ ita debeat fieri in alijs infirmis: licet ergo in vno infirmo: vel in pluribus hoc eueniat: non est signuz q̄ sic debeat fieri: et per consequens non est signum q̄ possit de illo opere fieri cañ. generalis. nãq̄ hoc est cōueniēs. s. q̄ ita sit. Questio. XXX.

Dubitatur vtrū viso per experientiaz in pluribus infirmis: q̄ medicina data añ digestionem liberetur febriēs. an debeamus ex hoc accipere cañ. generalē q̄ pharmacū solutiuū possit dari ante digestionē. ¶ Videtur q̄ sic. Primo q: multa sunt sola experiētia credita: vt operationes a forma specifica: nec habemus aliud per qđ faciamus cañ. curationis nisi cōfirmationē per experientiam: vt sumitur nono de simplici medicina cap. 5°. ¶ Amplius. Ex effectu sequente operationes confirmat nostrum operari: vt sumitur ex cōmento affo. 17° 1e particule. ¶ In contrarium Auicen. ¶ Dicenduz primo: q̄ qñ experimentum est contra rationem veraz: non potest ex eo fieri cañ. generalis: q: tunc esset falsus cañ. Q; autem ratio sit vera cognoscimus: q: habet propositiones manifestas: et q: est confirmata iudicio plurium sapientuz. Ex hoc cessat: q̄ arguitur de forma specifica. operatio enim: que est a forma specifica: est comprehensa sensu: nec habet rationez efficacem contrariam. Secundo dico: q̄ experimentuz cōtra rationem est eueniens vt in paucioribus. et ideo Auic. dixit. Nec vnum loquens in singulari. ¶ Sed dubitatur quomodo potest esse: q̄ sensus cōtradicat rationi. ¶ Nos dicamus: q̄ hoc sensatum qđ est iuuari febricitantē a pharmaco exoluente ante digestionē materie aliquando est verum. i. contra qđ non decipitur iudicãs medicus: et hoc est

Q̄ō sensus cōtradicat rationi.

duplicíter. primo quia materia erat furiosa: vnde ante digestionem euacuatione facta curatus est febriens: et hoc sensatum nõ est cõtra can. imo cum can. suo. Sunt igitur duo can. vnus q non euẽs mãs crudas: et non furiosas ante digestionez. Alter q euacues mãs furiosas ante digestionẽ: et hi duo can. nõ contradicunt in rõne intellectus: nec sensus cõtrariat rõni. Alio mõ hoc sensatũ est verũ ꝑpter cõditiones indiuiduales: quas vetãt nobis ꝑfectionẽ in hac arte: et voco cõditiones indiuiduales nõ solũ dispositionẽ: vel cõditionẽ vnius indiuidui demonstrati: cui similis ab eterno nõ fuit: nec alius erit: inter quẽ et medicinã solutiuã potest currere singularis ꝓprietas: vñ materie crude sequunt in euõne absq; nocumẽto. Sed voco cõditiones idiuiduales oẽs occultas dispositiones rarius contingẽtes: ad quarũ determinatã noticiã medicus nõ põt puenire ex aliquo signo certo: et in tali dispositione põt contingere pharmacũ exoluens datũ ante digestionẽ iuuare. Ubi gfa. Sit vna febris flegmatica in principio cum vna vrina subtili cruda: et mã hec sit circa primas meseraicas latens: et in se grossa viscosa: sed in superficie sua lubrica: et vt sic loquar vnctuosa: et detur medicina solutiua vt agarico: iste statim liberabitur in ipso principio: et q: aliquis posset molestare istum casum: dicendo q materia ista est digesta: et dicendo q est cognoscibilis: ideo tu dispone casum taliter q non possit cognosci: et q lz sit cruda: tamen pharmacum illam euacuet. non obstante q vrina subtilis cruda apparuit. Hec iuuamenta ex euacuatione facta contra rationem nõ sunt in rei veritate contra rõnem: q: ratio illa erat vera: vt in pluribus: vel in dispositionibus cognoscibilibus a medico per artem. et has dispositiones videmus sepe euenire. Sed iuuamẽtum illud est in dispositionibus indiuidualibus occultis arti: et raro cõtingẽtibus: et iõ nõ possunt redigi in can. q: nõ põt formari can. generalis: cũ ille sint dispositiones quedã indiuiduales raro cõtingentes: nec potest formari can. particularis vel indiuidualis in illis indiuiduis: dicẽdo in omni homine hñte dispõnes indiuiduales: quibus mãe crude possunt euacuari ante digestionem: purgatio fiet cũ pharmaco ante digestionem materie. Hic can. est medico inutilis: vel non scientialis: q: formans can. non potest dare noticiã istarũ dispositionũ indiuidualiũ. Apparet ergo qđ hoc sensatum: q est iuuari per pharmacum solutiuũ datũ an digestionẽ in mã nõ furiosa nõ cõtradicit rei: nec veritati in se: et tamen non potest formari can. et ideo nõ est signũ sufficiens q sic debeamus operari in alijs hominibus: vt bene dixit Auic. Aliquando hoc sensatum est deceptiuũ: q: comprehenditur in opposita ratione eius: q debet comprehendi. verbi gratia. aliquis contra rationem: et cõtra id qđ debuit fieri liberatus est ab aliqua febre. s. dato pharmaco ante digestionem: et ſm veritatem debebat dari digesta materia: accipit igitur medicus istam sanitatem: quam iste acquisiuit et dicit: q causa fuit medicine. Et ſm veritatem causa fuit sua virtus: que irritata fuit a medicina: sed ipsa vigorosa pugnauit contra medicum: et cõtra suã medicinaz et contra febrẽ: et victoriã obtinuit. nõ igitur hoc imponas medicine: q: si medicina nõ fuisset data: iste citius et cũ leuioribus accidentibus fuisset liberatus: et remãsisset in sua conualescentia et sanitate modo post illã meliori modo: igitur hoc experimentum: q: non est ſm can. non valet aliquid: vt dixit Auic. et hoc erroneum posset frequenter contingere: non debet tamen generalem can. facere: et hoc est de quo dicetur cap. de quartana: q est rectuz ab errore. ¶ Ad 2m argumentum dicendum: q iuuamentum: qđ nostrum operari confirmat: est iuuamentũ sequens suã actionem. ¶ Sed tu dices: Ras. dicit. Iste est liberatus opere medicine purgantis: et ego dico q Gal. et hippo. negabũt hoc: et illis duobus viris. s. hippo. et Gal. magis credemus. ¶ Et si tu dices Ras. posset dicere: ego vidi per experientiam: q mille hominibus infirmatis febre acuta data fuit medicina a principio quingentis ex eis et multi fuerunt liberati: et pauci mortui: et alij quingenti non fuerũt purgati a principio: de quibus plures fuerunt mortui. ¶ Respondebit hippo. et Gal. q hoc fuit: q: illi oẽs: vel plures egrotabãt fe. acuta de materia furiosa ꝓprie dicta: vel de materia peccante quantitate plurima: vnde ante digestionem debebat minui de ea: et sic operatio non fuit contra can. sed cum eo: quare etc.

¶ Cum autẽ materia est plurima mobilis permutabilis de membro ad membrum: et existimas: q non est spaciuz in digestione eius: aut fortasse accidit ex ea apostema pleureticũ: aut aliud si dimittatur: faciet cadere i timorez ante tempus: in quo expectatur digestio equalis: procuidubio tũc est necessaria euacuatio eius.

¶ Iam Auicẽ. declarauit can. canonicum: vel quantum ad illud: qđ erat canonicum: et erat q non euacuares materiã indigestam. Hic declarat illum can. quantum ad secundaz suam partem: que dixit. Nisi propter necessitatez: et primo ponit causas quibus propter necessitatem euacuas statim a principio non expectando futuram digestionez. Secũdo qđ dixit confirmat per auctoritatem hippo. Tertio verificat illud per simile. ibi. 2a. (Et hoc est illud.) ibi. tertia. (Et talis est euacuatio.) Prima in tres: sicut tres ponit casus: in quibus euacuamus ante digestionem futuraz. ibi. scđa. (Et scias.) ibi tertia. (Et similiter.) Prima in duas. Primo ponit casum et tangit causam. Secundo specialiter probat rationibus. ibi secunda. (Timor enim.) ¶ Considerandũ q casus iste: in quo Auicẽ. precipit euacuationẽ fieri ante digestionem: potest intelligi solũ in materia furiosa: et tũc exponatur plurima mobilis: id est plurima in mobilitate: q: sit vehementer mobilis: et sit vehementer furiosa et vehementer mala. Et assignat Auicen. duas causas: propter quas est necessaria euacuatio eius: tunc. s. statim in principio ante digestionem. Una causa est: q: non est spacium in digestione eius ſm tuum iudicium extimatiuũ. et hoc quia nõ est digestibilis sua malicia. Scđa causa est: quia esto q ipsa per digestionem esset rectificabilis: tamen q: mobilis est vadens de membro ad membrum: timeri potest apostema in membro: ad qđ vadit: et pleuresis: aut aliud. s. apostema: aut aliud. s. periculum: sine apostemate: vt mors subita: quãuis non apostemet: et hoc est: q: toto tẽpore: quo dimittit et expectat eius digestio: qđ est lõgũ tẽpus: et cũ sit praua: est timor. Dixit aũt digestio equalis. i. digestio equans suã substãciã: ita q si nihil aliud velis in hac mã furiosa facere nisi equare illã: est tempus longum: q: valde distat ab equalitate substãtie. ¶ Alio modo casus iste potest intelligi in materia furiosa ꝓprie: et in materia plurima: que lz nõ sit vere furiosa: tamẽ propter superfluã quantitatem de ea timemus q suffocetur ante statũ: vel nõ subijciat digestioni. Et ex hoc minoramus abscindendo de ea ante digestionez: et tunc exponatur. Cũ autẽ materia plurima est. s. quãtitate sua: et cum materia est mobilis. i. furiosa: quãuis nõ sit multa: et tunc iste can. comprehendit can. quem spãliter ponit ibi: et similiter si timeas: et tunc cause: quas assignat referuntur ad vtrãq; materiam: cum enim dicit. Non est spacium in digestione: hoc potest esse: q: multa: vel q: furiosa. Accidit apostema etc. quia multa: vel quia furiosa: lz quidam expositores referant hoc solum ad materiam multaz et non ad furiosam facit cadere etc. scilicet multitudine: vel furiositate.

¶ Timor. n. in hac est minor: q̃z timor in illa: et cũ hoc nã mouet ad expellendum eã pp mul-

titudinē sui nocumēti. Cū ḡ adiuuat nā: ꝯue-nit ei adiutoriū vltimū: q̄re nō ē excusatio eius.

¶ Hic inducit tres rōnes: ⁊ primo adaptamus eas ad materias furiosas. Primo arguit sic. Timor in euacuatione ante digestionem materie furiose est minor q̄ timor in illa materia furiosa si dimittatur. ergo euacuatio materie furiose statim a principio debet fieri: consequentiam Aui. hʒ vt notam: sicut enim in operationibus ſm vitā operamur: q̄ð melius: q: minus malum eligimus: sic circa laborantē: vt dixit Gal. xj. terap. primo cap. antecedens Auicē. habet pro noto ei qui audit dicta sua dicit: timor enim de materia furiosa. si dimittit: est timor mortis: sed si fit euacuatio añ digestionem: est infirmi anxietas ⁊ conturbatio ex difficultate euacuationis. Igitur hoc est eligibilius: ⁊ sic potest applicari ratio ad materiam plurimam t de qua timemus: ꝙ non possit digeri nisi minoretur. vnde si dimittat de ea: est timor mortis. ¶ Secunda ratio. Materiā furiosam natura conatur statim ante digestionem euacuare propter multitudinem sui nocumenti: quare ad illius exēplar medicus debet agere: ⁊ eodē mō ista ratio potest applicari ad materiam multitudine peccantem. Questio. XXXI.

Sed dubitatur q: si hec ratio sit vera de materia multa. ergo omnē infirmū a principio sudantem: vel habentē ventris fluxum debere-mus euacuare ēt añ digestionē: q: videmus ꝙ natura a ꝑncipio laborat in materie euacuatiōe. ¶ Dicēdū ꝙ euacuationes a ꝑncipio febriū apparētes signū sunt multe repletionis: vel male materie: vt ſm scđa declaratū est a nobis ⁊ tūc si medicus vidit ꝙ natura minorauit tātū de materia ꝙ residuū sperādū est: posse digeri dimittēda est euacuatio minoratiua abscissiua scilicet partis: ⁊ hoc remanet iudicio medici. sin autem cuʒ euacuationibus remanet repletio multa. de qua dubitas debet dari pharmacia proprie: cuʒ infirmus solū sudauerit: ⁊ in hoc nō prolōgamus. ¶ Tertia ratio. Cum medicus iuuat naturam debet illam iuuare adiutorio vltimo. s. in sufficiētia: q: medicus est nature adiutor: sed in materia furiosa nullum est adiutorium: ꝙ sufficiat nisi euacuatio. Igitur nō est excusatio ab euacuatiōe.

Ultimū su-mitur du-pliciter.

¶ Considerādum ꝙ vltimū in sermonibus Auicē. sumit pro vltimo in tempore: sicut si dicitur ꝙ in apostematibus vltimo cōpetit resolutio. Aliquādo sumitur pro vehemēti remedio: q̄ð non dʒ tentari nisi alia precesserint: sicut dicimus ꝙ vltimū remediū est operatio cuʒ ferro. tertio modo sumitur vltimū pro sufficiēti ⁊ appropriato remedio: ita ꝙ nullū aliud valet nisi hoc: ⁊ isto modo sumitur hic: q: in cura morbi pendētis a materia furiosa adiutoriū sufficiēs ꝙ est vltimū in sufficiētia: sic ꝙ nullū aliud sufficit: nec aliud est tentandum: est euacuatio: ꝙ nullum aliud sufficiat: nec aliud sit fiendum probatum est cum dixit: ⁊ extimas ⁊c. ⁊ ideo hec ratio tenet virtute predictorū: ⁊ propterea Auic. quasi in modum conclusionis infert eam cum dicit. ergo. ¶ Considerādum tertio: ꝙ ratio pōt adaptari ad euacuationem materie fiendā ante digestionē propter superfluā multitudinem: q: non est aliud sufficiens auxiliū nisi de illa minorare. Questio. XXXII.

Dubitatur primo: vtrum mā furiosa sit mā calida: vel frigida. Videtur ꝙ frigida: q: iste materie sunt proprie furiose cum associant sibi motum vētositatis: vnde primo de crisi nono capitulo Gal. mutuauit hanc dictionem. s. furiosam egritudinibus: que mouentur motu furioso velociter: ⁊ proprie cum eis inest ab humiditatibus ⁊ ventositatibus motus diuersus: idem sumitur a Rasi. 16. continentis: sed mā vētose sunt frigide. s. phlegma ⁊ melācholia: vt sumitur tertio cañ. fen prima. capitulo de qualitate accidenti sode. ex materijs. ¶ In contrarium: q: febres que fiunt ab his materiebus sunt acute: vt intelligit ex asso. quarte particule Medicari in valde acutis: sʒ acute febres sunt de materiebus calidis. ¶ Dōm ꝙ mā furiosa debet habere duas cōditiones: vna ꝙ sit mobilis de mēbro ad mēbrū. Scđa ꝙ sit multi nocumēti actionē nature vehementer disturbans: vt intelligitur ex cōmēto asso. Digesta medicari: ⁊ ideo quidā sapientes vocant eā māṁ tumultuātem: q: mō hic: mō ibi tumultū facit. Alij vocāt eā arrogātē: siue furiosam ꝓpter cām notā. Pōt aūt hec mā eē multi nocumenti duabus de causis: vel q: sit multum male qualitatis cōtraria vite: q: hʒ quasi de nā venenosa ꝓꝑ suā multā maliciā ⁊ tendentiā ad puritatē elemētalē: vel quia licet non sit male qualitatis tamen motus subitus eius ad mēbra nobilia: vel principalia facit eaʒ causare accidentia mala. verbi grā. dolores ⁊ sensibilitates malas in mēbris ad que mouet. vt ꝟ. g. vt nūc febriens doleat in capite: nūc in gula: nūc in pectore: nūc sentiat nocumentum anhelitus propter eius motū ad pulmonē: nunc doleat in epate: nunc in stomacho: ⁊ sic nulla sit infirmo quies ⁊ hoc esse poterit: quāuis mā nō sit venenosa. ¶ Sed dubitatur. Si ista mā ē sic mobilis. ergo febriens nō deberet apparere cū febre ⁊ modo sine. ¶ Dōm ꝙ imaginabile est totā istam materiaʒ moueri: ⁊ tūc quocūqʒ moueatur semper ab ea surgunt fumi mali inflāmati petentes cor: ⁊ sic est semper febris: lʒ cū hac febre sit mala diuersificatio: q: modo plus calet ⁊ inflāmatur in vno mēbro: ⁊ mō in alio: ⁊ ideo possibile esset eaʒ subito propelli ad aliquod mēbrū extremū ⁊ longinquum vt pedem: ⁊ subito cessare fe. ⁊ sicut subito materia reuerti poterit iterum: ita subito reuertetur febris. Alio mō possumus imaginari māṁ hanc stare in venis: sicut in loco cōmuni: ⁊ ſm suas partes moueri: vt vnuʒ eius frustū modo vacillet: ⁊ modo aliud eius frustū: pars autē eius grossior quiescat. ¶ His premissis apparet ꝑmo: ꝙ he materie sunt humores: ⁊ nō sunt puri vapores: vel pure ventositates: q: ipse resoluerentur a natura in tali motu: vel si non resoluerentur a natura: resoluerent̄ arte: ⁊ nō indigeremus pharmacijs soluentibus. ¶ Secūdo apparet: ꝙ tales materie sunt calide: vt plurimuʒ: q: esse mobile de mēbro in mēbrū attestatur calori: q: frigus imobilitat ⁊ quietat. ¶ Tertio apparet: ꝙ iste sunt calide cholice maligne: q: tales sunt: q̄ sunt mobiles ⁊ venenose qualitatis: quā venenositatē acquirunt propter fortē calorē ⁊ male proprietatis. ¶ Quarto apparet: ꝙ nō sunt cholera eruginosa: q: lʒ sit venenosa tñ non habet istaʒ agibilitatē ⁊ mobilitatē: q: tenet de terreo propter vltimitatē adustionis. ¶ Quinto apparet: ꝙ multum subtilis propter cholere adustionē pōt dici mā furiosa: q: est mā mobilis multū: ⁊ multi nocumenti: non per venenositatem: sed per multā mobilitatē: vnde subito currit ad mēbra: ⁊ ledit illa. ¶ Sexto apparet: ꝙ non est impōle inuenire aliquā māṁ furiosam: q̄ nō sit frigida in virtute: ⁊ tamē superueniat sibi putredo: ⁊ post hoc faciet febreʒ: ⁊ qui vult imaginari hanc māṁ frigidam furiosam: imaginetur aquosum sperma mulierum: aut aquosū sperma virile: q̄ð emittitur in tactu mulieris sine coitu: ⁊ imaginetur illud ꝑ moram ⁊ congelationem conuerti ad naturam venenosaʒ: sicut fit in suffocatione matricis: ⁊ post hoc adueniat sibi sopitus calor ⁊ faciat in eo subtiliationem: ⁊ vapores in eo remanentes qui cōmoueant hanc materiam: ⁊ eaʒ per corpus portent agitando: erit hec materia mobilis ⁊ venenosa ⁊ frigida in radice: hoc autē rarissime euenit. ¶ Septimo apparet: ꝙ raro inueniuntur huiusmodi materie furiose: q: raro est ꝙ materie furiose cholerice veniant ad subtilitatem ⁊ mobilitatem multam ⁊ malitiā qualitatis: quia hoc non fit nisi propter multam extraneitatē ⁊ elongationem a natura humorali: ⁊ a natura hominis: ⁊ talia raro in nobis fiunt cum habeant extraneam cām: nec ēt frequēter reperitur virus sanguis valde subtilis: ⁊ multum ꝑ corpus mobilis. s. modo ad vnum mēbrum: modo ad aliud: ⁊

rarissime reperitur etiã materia venenosa talis: quales descripsimus. ergo bene dixit hippo. cum dixit. Multa ꝯo non sunt furiosa. At Gal. per venenositatem intelligit vapores aliquos: qui associant̃ materiebus calidis: ⁊ faciũt eos mobiles: imo ipse subtili ate multũ similes sunt vaporibus: ⁊ tales materie sunt calide: vel illa ventositas surgit ab aliis humoribus frigidis: ⁊ miscetur cũ istis materiebus calidis. Questio. XXXIII.

Dubitatur vtrũ mãe furiose possint apãre mẽbrũ. Uidet̃ ꝙ non. Quia sunt mobiles non figibiles in mẽbro: sed qḋ non figitur nõ apostemat. ℂ In cõtrariũ Aui. cũ dixit. Accidit apã pleureticum. ℂ Franciscus de pedemontium in expõne asso. Digesta medicaris: vult ꝙ mã furiosa non facit apã: ⁊ ꝙ timor ex ea non est timor apãtis: sed mortis sine apãte: ⁊ dat causam dictaꝫ. Ad Auic. respondet cũ dicit: accidit ex eo. s. materia plurima ⁊ non intelligit de furiosa. ℂ Nos dicamus mãs furiosas posse apostemare mẽbra. Et hoc intellexit Gal. in cõmẽto asso. quarte pticule. Medicari si expedit: cũ ꝑcipit purgari has mãs furiosas: ne ipse moueantur ad principalia mẽbra: ⁊ ea impleant. Si ergo Gal. timet impleri mẽbra nobilia ex mã furiosa timet eõ apãri. ℂ Amplius. Uẽtositates possunt apãre membra. ergo mãe iste furiose: que materie furiose nõ sunt minus corpulẽte q̃ꝫ mãe ille vẽtose: nec sunt magis mobiles. ℂ Amplius. Uidemus apã in cerebro fieri ex cholera adusta impura calida multum: ⁊ praua: que furiosa potest dici apostema mobile. ℂ Ad rõnẽ dicẽdũ ꝙ quãuis sit mobilis põt facere apã mobile. i. ꝙ modo in hoc mẽbro: modo in illo facit apãtionẽ per viã delitescẽtie: ⁊ motũ de mẽbro ad mẽbrũ. Questio. XXXIIII.

Dubitatur vtrum mã furiosa statim ꝑma die: vel scḋa: vel ante sit euacuãda. Uidetur ꝙ nõ: per rõnes qbus probauit supra: ꝙ mã indigesta: siue calida: siue frigida nõ dꝫ euãri. Primo. q: euãbit̃ iuuariuum vel euacuabitur subtilior pars ⁊ remanebit grossa. Scḋo. q: nocet maturationi. Tertio. q: agitãdo miscet malignũ cum bono. ℂ Amplius. materias subtiles: q: imbibũtur Auic. precipit digeri. ergo ⁊ materias furiosas. ℂ In cõtrarium est cõitas medicorũ. ℂ Dicendũ ꝙ statim non expectata digẽne mã furiosa debet euacuari. Ratio q: si dimittatur est periculũ mortis: vt declarauit Aui. In euacuatione autem eius fit preseruatio ab hoc: ⁊ non sequunt̃ nocumenta: que sequuntur in aliis materiebus indigestis. nã mã furiosa sui furiositate. s. mobilitate nõ sic est inepta euacuationi: sicut materie fixe stãtes: vnde Gal. primo de cris. quinto ca. dicit. In istis egritudinibus. s. de mã furiosa opꝫ vti medicina solutiua in principio earum: q: motus humiditatũ dominantium in corpore est iuuatiuus medicine vt facile eas attrahat: sed quecũq; humiditates sunt: que cũ hoc ꝙ non digerunt̃ omnino: sunt fixe stantes: nõ obediũt medicine solutiue. ergo illa tria nocumenta: que Auic. dicit fieri in euacuatione materie ante digestionẽ nõ sequunt̃ in euacuatione ante digestionem furiose materie: ipsa enim euacuatur affectante natura materiei ⁊ non euacuatur iuuatiuum: nec pars subtilis eius sola euacuatur: q: tota est subtilis: nec impeditur maturatio: q: non est apta maturationi: nec volumus eam maturare: nec miscetur malignũ cũ bono: imo educitur: ⁊ si aliquid de predictis accidit est parum: ⁊ magis eligimus hoc q̃ꝫ velimus hominem mori impetu furiose materie. ℂ Ad scḋm dicẽdũ: ꝙ materie subtiles non sic mobiles: sed iacentes q̃re imbibite in mẽbro: quas medicus extimat posse digeri in tanto tempore sine periculo: non sunt ante digestionem mouende. ℂ Ex qbus apparet: ꝙ medicus ab ipso principio fe. acu. debet habere potentem extimatiuã: qua iudicet hunc infirmũ debere mori furiositate materie vel multitudie materie nisi purgetur ante digestionem. hunc vero alium febrientẽ de materia etiam calida posse euadere: si dimittatur absq; euacuatione. Questio. XXXV.

Dubitatur vtrũ euacuans materiã furiosam eradicatiue debeat eã euacuare. ℂ Et dicendum: vt cõiter dicunt: ꝙ debet eradicatiue euacuari cũ pharmaco euacuante exoluente dato in dosi sufficiẽti aliis concedentibus vt: virtute etate ⁊ consimilibus: ratio quia materia furiosa vere tota est digestiõi inepta: ⁊ ideo si partem dimittis non est spes ꝙ digerat̃. ℂ Amplius. De parte eius quãuis sit parua etiã sit timor de morte: q: cum sit multum maligna: parum de ea potest hominẽ occidere: ⁊ hoc dixerunt aliqui fuisse preceptum Auic. cum dixit. Cum ergo. euacuatio enim eradicatiua est adiutorium vltimum: ⁊ ideo Ras. purgat in acutis ante digestionem cum scamonea: ⁊ hꝫ medicus prouidere: ne solutiuũ cũ sit calidum ⁊ siccum inflammet: vt. 19. continentis Ras. ⁊ Gal. in cõmento asso. In acutis passionibus ⁊c̃. Et hoc facit miscẽdo cũ solutiuo frigida ꝯsolãtia. vt notũ est. Qõ. XXXVI.

Dubitatur vtrũ mãm furiosam possemus euacuare per phlobothomiam. Uidet̃ ꝙ nõ. Quia Gal. in euacuatiõe eius semꝑ vĩ nominare pharmaciã: vt appet in cõmẽto asso. In acutis. ⁊ illo. Digesta medicari: ⁊ illo. Medicari in valde acutis. ℂ In ꝯtrium. Quia doloribus trãseuntibus a dorso in cubito: flõmia cõuenit vt hippo. in sexta particula asso. sed illa videt̃ mã furiosa. ℂ Amplius. In carbunculis phlobothomia precipitur a Gal. 14. terap. sed illis potest poni mã furiosa. ℂ Dicendũ ꝙ mã furiosa dicitur duplr̃. primo proprie: q: sit mobilis ⁊ venenose qualitatis: vt aliqua cholera valde mobilis: ⁊ istã opꝫ euacuare pharmaciã: ratio q: mã: que est multum male q̃litatis ⁊ hinc inde mobilis non potest esse sanguis: nec mã propinqua nãe sanguinis: nec sanguini multũ mixta: imo est distãs ⁊ extra illum currens. ergo opꝫ ꝙ euacuetur nõ phlobothomia: sed alio: qḋ eã attrahat a ꝓprietate. scḋo modo posset dici mã furiosa non sic proprie: sed sola mobilitate: ⁊ sic aliquis sanguis posset esse talis: ⁊ forsan ꝙ posset euacuari phlobothomia ꝯria cessent. ℂ Dubium autẽ caderet quid est illud: qḋ dat humori istã mobilitatẽ: an sit forma in eo: an vapor: ⁊ si vapor quid facit vaporem esse mobilem ad diuersos dictos põnis: ⁊ hec qḋ est physica: ⁊ metheorologica: ⁊ ideo hic omittatur.

Mã furiosa dr̃ dupliciter.

ℂ Et scias ꝙ flõmia q̃ est intentio sanguinis nõ est ex genere eius: in quo expectat̃ digõ expectatione: que est in solutiuis: ⁊ non expectatur digestio nisi in humoribus aliis.

ℂ Hic est scḋus casũ. in quo euacuamus ante digestionẽ que posset in posterum fieri in mã. Et primo premittit casum ⁊ innuit rõnem. 2° probat. 2° ibi. (Et cũ postponit̃.) Uel põt dici: ꝙ hꝫ partes tres: sicut ponendo dictũ tres rõnes adducit. ibi scḋa. (Et cum.) ibi 3ª. (Et forrasse.) Casus quem Auic. intelligit est iste. Aliqs hꝫ febrẽ ex sanguine: ⁊ talis febris est in principio: ⁊ nondum mã est digesta digestione: quã habebit: cum erit in statu: qd faciendũ Auicẽ. innuit casũ. ⁊ est ꝙ tu statim in principio phlebotomes: ⁊ nõ expectes digestionẽ: ⁊ innuit Auicẽ. hãc rõnem: q: ista phlobothomia in hac febre: cum sit mã que est sanguis: intẽdit ad sanguinis eductionem. Sed quãdo per phlobothomiã intẽdimus educere sanguinẽ nõ opꝫ expectare digestionẽ: sicut regulariter expectamus in euõne cũ pharmaco: q: tũc digõ nõ expectat̃ nisi in humoribus aliis a sanguine: ⁊ per ꝯñs in euacuationibus aliis a flõmia. ergo statiꝫ opꝫ phlebothomare scꝫ in ipso ꝑncipio feb. Qõ. XXXVII.

Dubitat̃ vtrum in flõmia fienda sit expectãda digestio. Et videtur ꝙ sic. per Gal. 9° terapeu. 7° cap. ⁊ xi°. ⁊. 14° cap. vbi precipit flõmandum esse sine indigestione: que est ſm ventrẽ. ℂ Amplius. Existentibus

humoribus grossis antiqui dabãt ante flõmiã digestiuũ: vt syrupum cũ hyssopo: vt Auic. primo can. cap. de flõmia ⁊ generalr cõprehenditur in cõmento affo. septime particule. dolores oculorũ. Et Gal. in libro de flõmia noue trãslationis hoc affirmat. ℂ Amplius. Aui. in cap. de flõmia in feb. sanguinea precipit ꝙ flõmia fiat superflua cũ affuerit maturatio. ℂ Amplius. Sanguis potest peccare subtilitate ⁊ grossitie. ergo opꝫ illum digeri. ℂ In contrariuꝫ Auicẽ. hic. Quidã dicunt ꝙ in flõmia minoratiua non dꝫ expectari digestio: sed in flõmia eradicatiua debet expectari digestio. Et videtur sumi ex Auic. cap. de flõmia vbi dicit ꝙ in febribus sanguineis nõ fiat flõmia superflua a principio: sed cum affuerit maturatio: fiat superflua flõmia: qꝛ remouetur multotiẽs febris in hora flõmie. Iste sermo potest reuerti ad bonum intellectum: ⁊ est ꝙ in pnͦ fe. in quibus flõmiã facimus minoratiuã: qꝛ est aliorum humorum peccatum in sanguine ⁊ non peccatũ in sanguine per se facimus illã non expectãtes aliquã digestionem: ⁊ in feb. sanguineis veris nos flobotbomamus statim eradicatiue: cũ est digestio: qꝛ statim est in eis digestio. ℂ Dynus vero dixit: ꝙ in flõmia facta rõne plectorie. i. repletionis omnium humorũ proportionaliter in sanguine augmentatorũ non debet expectari digestio: sed si flõmia fiat ratiõe peccati solius sanguinis: qui est humor ab alijs distinctus potest in ea expectari digestio. ℂ Nos dicamus sermones: qui dictis Auic. sunt conformes. ⁊ sunt ꝙ in flõmia aliquãdo est intentio sanguinis. i. intẽdimus sanguinis eductioneꝫ. aliquando est intentio aliorum humorum a sanguine: ⁊ in flobotbomia intentio sanguinis est quando febris est de sanguine abundãte in venis: qui vere est sanguis stãs sub forma sanguinis. Est autem dupliciter intelligibilis iste sanguis: vt dixit Haly. tractatu scdo. tegni vel ꝓ massa humorum in venis: quã cõitas medicorũ sic vocat: vel pro vno humore distincto: qui dr̃ sanguis solus: primo modo accipiendo sanguinem: augmentum eius est augmentum oiuꝫ humorum simul proportionabiliter: ⁊ ideo est in hoc peccatum solius quãtitatis per seiꝫ possit sequi in hoc peccatum qualitatis: vt in synocha sine putredine: ex qua etiam põt fieri synocha cum putredine: sed accipiendo sanguinẽ scdo modo augmentum eius est eius crescentia super alios si hoc fieri contingat: qđ forsan nõ contingit: vt bene dixit Dy. ℂ Dico igit̃ ꝙ si febris fiat de solo sanguine vero peccante in sola quãtitate primo ⁊ per se: licet scdo modo possit peccare in qualitate: tunc flõmia intendit in ea solũ sanguinem euacuare: qꝛ iste solus peccat. Et qꝛ sic est statiꝫ in principio huius fe. dꝫ talis flõmia fieri ⁊ non expectari digestio: sicut expectamus in solutiuis. Declaremus igit̃ primo: que est digestio: quã in solutiuis expectamus: ⁊ est qꝛ quãdo intentio pharmacie: est euõ humorũ habentiũ proprias formas extra sanguinẽ: vt in febre cholerica pura vl̃ in flegmatica pura: vel melãcholica pura: a principio harum febrium regulariter non damus pharmacum solutiuũ: cuius intentio fit euacuatio illorũ humorũ: sed primo digerimus mãm: postea euacuamus: ⁊ si a principio euacuamus ante digestionem est coacte: qꝛ mã est furiosa: vel multa: vt dictũ est supra ⁊ dicet̃: vel euacuamus pharmaco: in quo nõ est intẽtio illorũ humorũ: sed est intẽtio eductio fecũ: vt cum damus a principio cassiã. Sed de flõmia est totum cõtrarium ei: qđ dictũ est de pharmacia: qꝛ quando in flõmia est solius sanguinis eductio: vt in febre de ꝯo ⁊ multo sanguine: sicut in febre synocha sine putredine: statim a principio dꝫ fieri flõmia: ⁊ citius ꝗꝫ põt fieri: ⁊ nõ expedit ꝙ digeras mãm. Hoc Aui. ꝓbat tribus rõnibus. s. ꝙ in febre sanguinea: flõmia statiꝫ a pncipio sit fiẽda. pma est. Cũ flõmia est ad sanguinis abũdãtis eductionẽ: que flobotbomia est intentio sanguinis: nõ dꝫ digestio expectari: sicut in solutiuis: immo statiꝫ fieri debet in principio: si in fe. sanguinea est intentio flobotbomie sanguinis eductio: ⁊ fit ad abundantie sanguinis eductionem. ergo statim debet fieri: ⁊ nõ differri: vt premittatur digestio: sicut in solutiuis. Primã propositionem: in qua stat virtus rõnis Auic. habet pro nota ex hoc: qꝛ sanguis in quãto peccãs habens sanguinis formã est de se aptissimus euacuationi per flobotbomiã vnde aperta vena statim currit extra. ergo nõ debet digestio expectari: ⁊ hoc est: qđ dicit. Et scias ꝙ flõmia quãdo est intentio ⁊c. non est ex genere eius. s. euacuationis: in quo ⁊c. idest ad eã fiendã non debet expectari digestio. ℂ Dubitatur. Quare sanguis peccãs in quãto est ita aptus euacuationi: ⁊ alij humores non sunt apti suis euacuationibus in principio.

Propter qđ sãguis peccãs in quãto est apt⁹ euõni: nõ aũt alij humores.

ℂ Dicendum ꝙ augmentum sanguinis non sequitur extraneitatem complexionis in corpore: nec in substantia sua: eo habẽte formã sanguinis veri: ⁊ ideo est aptũ cursui: sed alij humores distincti a sanguine: quos sic distinctos ⁊ separatos solutiuum respicit vt trahibiles non possunt crescere: nisi cuꝫ malitia qualitatis in corpore: que est causa multiplicationis humorum maiorum: vel que associatur in eorum multiplicatione: ⁊ que consequitur: verbi gratia. frigiditas in excrescentia phlegmatis. In hac auteꝫ malitia huius qualitatis malignatur humor ⁊ fit incõuenientis substãtie: quãuis habeat formã humoralem: vt fit verbi gratia. flegma nimis viscosum: ⁊ iõ inobediens euacuationi: nisi disponatur ⁊ digeratur. Cum ergo alij humores a sanguine incipiunt facere febrem: iã acquisiuerũt maliciã: per quã succũbunt putredini: ⁊ non regulari sunt eorũ malicia a nã: ⁊ illa malitia qualitatis in eis est: per quã fiunt inconuenientis substãtie: ⁊ ipsa inconuenientia substãtie est etiã vna malitia: sanguis autem augmentatus in quãto saluãs verã formã sanguinis non potest in substãtia fieri extraneus: ita ꝙ euõationi non obediat. ⁊ cursui vena apta: qꝛ illa est ꝓpria sua euõ ⁊ nõ alia. Qõ. XXXVIII.

Dubitatur scdo. Si Aui. dicta ⁊ dicenda concludunt de febre sang. putrida. ℂ Et dicẽdũ: ꝙ si sanguis sit putridus non longinquus a forma sanguinis: sicut est in synocha putredinali a principio: ꝙ etiã digestio nõ debet expectari: quia ipse de se euacuationi est aptus: ⁊ ista synocha putredinalis est proprie illa: que est propinqua synoche sine putredine: qꝛ sanguis multa quãtitate putrescit: si autem sanguis putridus esset longinquus a nã veri sanguinis: et grossitie vel subtilitate: qbus putruit posset aliqua digestio expectari. Questio. XXXIX.

Dubitatur si sanguis vt dicit humorẽ sepatum ab alijs solus multiplicet̃: an phlebotbomia debeat fieri digestiõe expectata. ℂ Hic Dy. credit expectari debere digestionem: qꝛ iste sanguis non multiplicatur nisi malitia q̃litatis: vñ fit male subẽ. Sed Dynus dubitat an solus sanguis possit augmentari: ⁊ credit ꝙ non. ℂ Et nos dicamus: ꝙ si contingat soluꝫ sanguinẽ crescere in quãto: ⁊ cholãm: ⁊ flã: ⁊ melãã nõ multiplicari in eo: imo diminute quãtitatis eẽ in eo: ⁊ sanguis ille stat sub ꝟa forma sanguinis: ꝙ ipse est aptus cursui per flõmiã: ⁊ non dꝫ digestio expectari. Sãguis. n. stãs verus sanguis nõ sustinet magnum distemperamentum: vt dixit Auer. 3° collꝫ. cum dixit. Excessus vel exitus sanguinis in q̃litate dꝫ dici paucus. ℂ Iã ergo appet pᵃ rõ Auic. ⁊ est ꝙ flõmia statim a pnͦ dꝫ fieri cum est intentio sanguinis: ⁊ nõ expectari digestio mãe sanguinee euacuãde: qua digestiõe preparetur euõni: sicut expectat̃ in euõne per pharmaciã: ⁊ dixit hoc: qꝛ digõ ciborum in stomacho dꝫ expectari ⁊ ꝙ si in stomacho sit indigestio: non debet flõmia fieri: ⁊ per hoc cessant auctoritates Gal. ix. ⁊ xj. terap. ℂ Scda ratio Auicẽ. est probãs dictum premissum: ⁊ probat conclusionem principalem sic. Flõmia: in qua est intentio sanguinis cum postponitur a pnͦ non est ei intentio. ergo statim a pnͦ ẽ fiẽda. ℂ Tertia ratio. Flõmia statim a pnͦ est fienda: que si post

ponatur: potest interficere per aduentũ debilitatis sed flō-
mia: in qua est intentio sanguinis: cũo indicata a pn° si non
fit: ⁊ postea flōmeo: fortassis occides per aduentum debili-
tatis virtutis. he due rõnes vltie dclarabunt post. ℭ Ap-
paret ergo q si i flōmia ē itētio sanguis nō oz expectari digō: si
aũt in flōmia est intētio alioꝝ hũorũ a sanguie: qñq3 medi-
cus expectat digōnē: ⁊ qñq3 non. nã flōmia fit ꝑpter alios
humores a sanguine: q: alij humores peccãt in sanguie: vñ
sanguis in se nō h3 peccatũ: nisi q: alij humores infecerunt
sanguinē. Et iō flōmia fit vt illo sanguine corrupto exeun-
te: alij humores secũ mixti cũ in cũone sequãtur. ergo si illi
humores sunt multu3 cõnei in modis sube: non sequent in
cũone: nec ipse infectus sanguis bñ exibit: q: ab eis ē fact⁹
in suba ineptus: s3 potius apta vena exibit sanguis bonus:
⁊ spũs exalabit cũ eo. ḡ ops ꝑparare eos: ⁊ illũ sanguinē: ⁊
sic facere flōmiā postꝗ est eius indigētia: ⁊ illā viā ꝑcepe-
runt antiq: ⁊ ēt Gal. q humorib⁹ grossis exñtib⁹ cũ sangui-
ne siue sanguine exñte grosso digerat prius cu3 syrupo de
hysopo: postea flōmet. Et sub hac consideratione precipit
Aui. q in pn° egritudinũ de humorib⁹ cũ sanguine dimit-
tat flōmia ⁊ postea fiat si expedit: vnde in flatica febre flō-
miā in pn° dimissam facimus: cu3 vrina appet rubea gros-
sa: vt infra. Si autem illi humores sint cum sanguine mixti
⁊ in suba non sint multum cõnei ita q spes sit: q sequãtur
in cũone apta vena: tũc non indigemus digōne: sed flōmia-
mus. ℭ Cōsiderādũ aũt hic: q gradus pñt esse in mixtio-
ne aliorũ humoꝝ cũ sanguine: vñ flōmia ꝯce. lit. possent. n.
a pn° esse mixti tāta mixtione: q sufficiat ad flōmiā mino-
ratiuā. Et procedente febre est pōe mām saltē: q est cā añs
ita digeri ⁊ rectificari: q conueniet flōmia copiosior q3 in
pn° qua facta multum diminuta mā saltē: q est cā añs resi-
duo: ⁊ cãe coniuncte nō hñti renouationem ab aliũ virtus
dñabit ⁊ liberabitur patiēs se. in hora. i. cito: q: eadē die.
Et sic exponit sermo Aui. cap. de flōmia: qñ precipit in fe.
sanguinea. i. alijs humoribus sanguini mixtis fieri puā flō-
miā in pn°: s3 in processu copiosiorē: l3 iste sermo Aui. alijs
modis a me exponat ibi. ℭ Ex oibus iā dictis appet que
est dña inter flōmiā: cum est in ea intentio sanguinis cũo: ⁊
flōmiā cũ est intētio aliorũ humorũ a sanguine. nã cum in
flōmia est intētio sanguinis: fit copiosa: ⁊ quãto isti intētio-
ni magis appropinquat: fit copiosior: sicut in synocha sine
putredine potest copiosior fieri q3 in synocha cũ putredine
nã in synocha cum putredine sanguis est plus longinquus
a nãlitate sanguinis q3 in synocha sine putredine: ⁊ non so-
lum in se: s3 etiā q: putredo stati3 incipit associare alios hu
mores in distemperātia: vñ incipit excitari cholā. Et iō nō
potest sic copiosa fieri flōmia: l3 fiat in ea quãdoq3 vsq3 ad
syncopim: vt Gal. scrit. 9°. terap. tñ vt ibidē declarauimus
qui h3 synochā putredinale3 minori syncopisat flōmia: q3
hñs synochā sine putredine. Sed qñ in flōmia est aliorum
humorũ intētio inficiētiũ sanguinē: vel est intētio sanguinis
multũ corrupti: qui iã non pōt dici sanguis: fit nō copiosa
sed pauca minoratiua: vt notum est. Accidit tñ qñq3 q flō-
mia minoratiua iterata in plurib⁹ vicibus stat loco vnius
copiose eradicatiue. ⁊ potest dici eradicatiua. ℭ Contra-
ria oia iam apparent soluta.

Questio. XL.

Dubitatur scdo principalr: vtrũ flōmia: in qua est intentio sanguinis facta in pn° oz dici facta esse añ digōnem. ℭ Et vr q sic. ꝑ q: iste canõ. est exci-
piens a regulari: vbi fuit ꝑceptum: q nō euacues añ digō-
nem: ⁊ ꝑceptu3 est: nisi mã furiosa fuerit: ⁊ nisi cũo fiat flō-
mia: in q est intētio sanguinis cũo. ℭ Ampli⁹. Supra ha-
buit ipse ꝓ icōueniēti: q in pn° feb. sanguis eēt sedimē lau-
dabile. ℭ Ampli⁹. Febres in qbus hec flōmia fit: hñt qua-
tuor tēpora. ergo hñt pn^m qđ ab alijs distinguit ꝑ signa in-
digōnis. s. cruditatis. ℭ In ɔ̃rium. Si hec flōmia est facta
ante digōnē. igit est coacta: qđ est falsum: q: nulla vi regu-
lari: flōmia in egris: q3 illa q fit in hñte synocham ꝯpile
sine putredine. ℭ Huius dubitationis difficultatē Dynus
perpendit: ⁊ q: hec dubitatio non querit aliud nisi vtrum
in pn° febris synoche mã sit digesta pro vltimata rñsiōe
dicit: q nō oz dici digesta: nec indigesta: sed similis digeste
⁊ dicit: q nō ops expectare sedimē in vrina: q: vt dicit Gal.
in fine primi pronostic. Res que refugit operationem nãe
apud cōuersionem: quā facit in sanguine est sedimē residēs
in vrina: nũc aũt in febre synocha sine putredine: ⁊ cum non
sit malitia q̃litatis in humoribus: nō est res illa: q: hũores
tales de se sunt apti nutrire corpus. cũ non sit in eis nisi pec
catum multitudinis per se: ⁊ ideo in tali dispōne nō ops se-
dimē expectare. Dynus in pluribus dictis h3 bonā itētio-
nem: l3 se male explicare sciuerit. ℭ Nos dicamus ꝑ mani-
festum esse per se: q sanguis sola quãtitate peccãs per se: ⁊
sanguis veniēs ad peccatũ putredinis inchoãtis est aptus
euacuari per flōmiā. vt in synocha sine putredine ⁊ cu3 pu-
tredine pauca. ergo sanguis ē digestus digestione: que suf-
ficit pro hac euacuatione. imo si tardetur plus corrũpitur
⁊ fit plus ineptus cursui per flōmiā. Secundo iste sanguis
in processu: si febris tendit ad salute3: digeri poterit: ⁊ ostē-
detur sua digestio in vrina rubea habente sedimen album
pineatum: post cuius apparitionem faciet crisim fluxu san-
guinis narium: aut alr. Sed si debet esse mortalis poterit
apparere hypostasis nigra nisi preueniat suffocatio. Ap-
paret ergo solutio ad radicem quesiti an in pn° febris san-
guinis. s. synoche mã sit digesta. ℭ Dicendu3 q est digesta
digestione sufficienti euacuationi per flōmia3: ⁊ nulla alia
est ita sufficiens: si synocha est verissima ⁊ purissima: sed nō
est digesta digestione: quam adhuc in statu poterit habere.

ℭ Questio. XLI.

Sed tunc dubitatur. vtrum in isto principio synoche vrina habeat digestionem per alicu-
ius nebule: siue hypostasis apparitionem. ℭ Dicendu3 q
quãuis ab auctoribus famosis nihil habeamus scriptu3.
Auicen. n. capitulo de synocha non ponit signa ab vrina.
Gal. vero 9° terapēn. considerauit vrinam iuuenis haben-
tis synocham sine putredine: ⁊ prospexit in suba ⁊ in colo-
re non valde distare a naturalitate. Et ex hoc possumus su
spicari signum digestionis habuisse: qđ maxime in hypo-
stasi ostenditur. In alio autem iuuene febriente se. cũ putre
dine ispexit putredinis signũ ex vrina ⁊ alijs. ℭ Et ex hoc
aliqs posset arguere non habuisse hypostasim: q: cum pu-
tredo inchoat: nō pōt appere digōnis impressio contra cã.
Haly. tñ ⁊ Azaranius putredinem sanguinis in synocha a
fetore vrine indicãt. ℭ Nos dicamus: q ois signa siue in
vrina: siue in habitudine ⁊ pulsu: que demonstrãt humorē
peccãtem esse sanguineũ inquãto solo peccãtē: ⁊ si in qua-
li peccet: q illud est parũ: sunt signa istius digōnis. ℭ Di-
co scdo: q hypostasis facta ex actiōe nãe sup mãm sangui-
neā: cuius actio incipit a pn° febris: nō appet in pn°: q: nō
esset pn^m: sicut nec in alijs febribus: sed non vr posse absol-
uitcũ iste sanguis sit benignior: ⁊ nã añ febrē egerit in eius
parte3: imo pcc: q eo puncto: quo febris incipit: nã actio-
nem illā cōpleuerit: ⁊ tunc in pn° febris exeat cũ vrina tali
alba hypostasis: ⁊ hic eēt locus inuestigationis tñ h sit pōe
q: positatē cōfirmat benignitas humoris: ⁊ continua actio
parietũ venarũ in istũ sanguinē: ⁊ nã febris: que in pn° fuit
corpus parũ ꝑmutauit: cũ ēt sit ꝓm partē: ⁊ ex summa febriũ
ephi. s. illa q est sine putredine: ⁊ erit locus ɔsiderationis si
in alijs febribus: vt melicides ⁊ flaticides continuis posset ꝑ
similē modũ fieri hypostasis digōnis in pn° earum: aut per
modũ ꝓpinquũ illi: ⁊ vñ medicus posset decipi per illas vri-
nas in ꝑncipijs illarum febriũ: ⁊ nos nō possumus hoc hic
dicere. ℭ Si ergo vis sentire: q in pn° synoche cu3 putre-
dine vel sine putredine possit appere digestio in vrina per
apparitionem hypostasis. Solue sic ad rõnē Dyni cum di-

xit:ꝙ in sinocha sine putredine nō est res:que effugiat ope
rationē nature apud.i.post ↄc. ¶ Dicendū ꝙ immo est ta/
lis res:ꝛ cuȝ ꝓbatur ꝙ nō:qꝛ hūores peccant multitudine.
¶ Dicendum ꝙ hoc arguit oppᵐ : qꝛ.n.ibi est multa mul/
titudo boni sanguinis:nā egit in partez eius : ꝛ assimilauit
mēbris spermaticis.s.parietibus venaꝝ ꝛ arteriarū de al
bandoꝛ:ꝛ qꝛ nō idigebat tāto nutrimēto:quantum dealbat:
ideo ptez trāsmisit cuȝ vrina etiā in ipso pnº. ¶ Dubitaᵗ 2º
si natura expectat digōnē in sanguie:ꝛ postea expellit.ġre
oȝ facere ars. ¶ Amplius. Si sanguis est digestus in ipso
pnº:quare nā nō expellit illū. ¶ Dōm ꝙ nā agit sine intel/
lectu : ꝛ ideo māa que nō stimulāt ipsam tēptat digerere:ꝛ
postea expellit. Si igiᵗ vteretᵗ syllogismo ꝛ diceret:hic san
guis est cursilis ꝛ aptus eūoni:ꝛ si plus stat:posset occide/
re ꝛ fieri iepeius:tūc statiȝ a pnº expelleret:ꝛ iō aliqñ stimu
lata in pnº multitudine sanguinis facit euacuationē nō ex/
pectans aliā digōnem:quā hȝ in pnº. Appet igiᵗ ꝙ flōmia
in febre sinocha ꝓprie sine putredie est facta añ digestionē
futurā in statu:sed nō ante digōnē sufficientē eūoni. ¶ Ad
ↄtraria. Ad pᵐ dōȝ:ꝙ iste cañ.excipit a cañ.regulari i hoc
ꝙ ista eūo fit ante digestionē:que veniret post : si digereretᵗ
māa:ꝛ ideo non sic excipit:sicut tertius cañ. ꝛ primus ēt fm
aliquē itellectū. ¶ Ad 2ᵐ dōm:ꝙ a pnº Auic. nō vult ꝙ sit
laudabile sedimē factū ex alteratione illius sanguinis qui
incipit facere febrē:quia prius incipit digeri ꝙ̄ sit digestus
digestione ostēsa per hypostasiȝ laudatā. ¶ Ad 3ᵐ dōm:ꝙ
hȝ quatuor tēpora forsan nō distincta penes cruditatē ꝛ di
gestionē:vel hȝ ea:vt dictū est : quia iȝ sit de materia cruda
in pnº respectu eius:qd in ea est futurū:de digestione tñ nō
est cruda respectu eūonis per flōmiā. ¶ Sed dubitaᵗ ex di
ctis:ꝙ ratio Aui. 4º ↄtra Rasim nō vi tenere:qꝛ sic arguo.
Natura cū liberat a feb. sanguinis expectat digestionē talē
qꝫlē in pnº nō hñt febres sanguinis.ġ artifex oȝ hoc facere.
Hic sunt multe vie quas alijs dimitto:sȝ do magis ↄ̄neam
negādo añs:imo natura in pnº nō expectās qñqȝ aliud tpe
emorosagiā multā mouet : ꝛ subito liberat a sinocha pro/
prie sine putredine:sed nō sic facit in alijs febribꝰ. Hic esset
magnum dubiū ꝛ multa discutienda:que omitto.

Propi qd nā expectat digōnē in sanguie ꝛ ore ūit non. Propi qd si sanguis ē digestus in pnº nā nō expellit ipsum.

¶ Et cū postponitur flobothomia in principio
egritudinis:non amplius est ei intentio:ꝛ for/
tasse interficit per adductū debilitatis virtutis.

¶ Hec est secūda rō que ꝓbat principalē ↄclōnem:ꝙ in pnº.
flōmes in febre vera sanguinea : rō qꝛ cū postponiᵗ non est
ei intentio. Qō. XLII.

Dubitatur

vtrū quādo flōmia nō fit i pnº sit amplius
ei intentio. ¶ Vᵗ ꝙ sic.qꝛ Aui.lib.ꝑ ca.de flōmia:ꝛ Gal.
9º ter.ꝛ.xi.ꝛ in lib.de flōmia:vult ꝙ flōmia fiat quocunqȝ tē
pore est eius necessitas:siue in pnº:siue in.xl.die. ¶ In cō/
trariū Aui.hic. Quidā rudes dixerūt : cum flōmia oȝ fieri
a pnº ꝓp māꝫ furiosaȝ:ꝛ nō fit:nō potest fieri postea : quia
forsitasse materia furiosa interficit. ¶ Dynus dicit ſmonem
istū posse intelligi in flōmia min oratiua:cuiꝰ cū est idigen/
tia in pnº oȝ fieri:qꝛ virtus est fortior:ꝛ nōdum fuerūt acci
dentia ifirmū molestantia:sed posterius nō pōt sic fieri pro
prie in morbis:in quibus crisiȝ expectamꝰ:qꝛ idigemꝰ vir
tis robore:vnde sanguis ē recōdēdus ꝓ thesauro. ¶ Nos
dicamus ꝙ hic est sermo de flōmia:in qua est intentio san/
guinis:vt est in febre sinocha:ꝙ cū ipsa postponiᵗ:non est
ei intentio.s.illa que erat in pnº : in pnº.enim erat intentio
sanguinis hñtis formā sanguinis ꝛ paꝝ ꝑmutati:ꝛ ideo pote
rat fieri copiose:sed post pnᵐ sanguis est corruptus factus
magis distans a forma sanguinis:ꝛ aliqua colᵃ pōt eē ex/
citata.ergo flōmia non potest fieri sic copiosa sicut in pnº:ꝛ
sic nō hȝ itētionē.s.nec finē:nec vtilitatē.s.quā in pnº hēbat
nō ergo debuisti eā postponere. ¶ Ex his cessant ↄtraria:
qꝛ in quocūqȝ tpe video flōmie idigētiam : fac eā cū flōmia
quā in pnº debes facere:eūo itētio est sanguinis paꝝ pec
cātis eductio:si postponiᵗ nō est ei illa vtilitas:imo occidit
forsitasse:qꝛ infirmus est debilitatus prauitate egritudinis
ꝑcedētis dimisso auxilio magno. Et ideo flōmās potest tā
tā debilitatē addere : ꝙ ex hoc morieᵗ infirmus:hoc tamē
non est necessariū.ꝛ ideo dixit forsitasse.

¶ Et similiter si times victoriā humoris:magis
necessaria cautela est euacuatio. Et si nō est di/
gestus:non moueas nisi in principio.

¶ Quidā dixerunt istū cañ.esse de eūone māe furiose:sed iā
Aui.dixerat de hoc. Quidaȝ vt Dy.in parte videᵗ sentire
ꝙ iste cañ.quātū ad vnā partē est ↄtinuus ꝑcedēti:sȝ qꝫtuȝ
ad aliā excipiᵗ a cañ.supradicto in eo:qd itelligebaᵗ ab eo
scȝ ꝙ mā digesta euacueᵗ : hᵗ ergo nō oȝ fieri nisi nā nō eua
cuante. ¶ Nos dicamus ꝙ hic est tertiꝰ cañ.in quo ꝓbat
ꝙ apud necessitatē nō debemus expectare digōnē : imo in
pnº eūare qꝫuis mā sit cruda:ꝛ ꝑ cañ. ꝛ casuȝ ponit.2º qdē
declarat ibi 2º.(Apō statū.) Casus ē iste aliqs febrit febre
de tāta qꝫtitate māe:ꝛ qꝛ tā supflua ꝙ̄ times nām vinci:ꝛ hūo
rē vincere. Ꝑ.g.est flatica fe.de multo flate : ꝛ tante exube/
rātie:ꝙ nulla spes est nām digeri posse ꝓp supfluā multitu
dinē:ꝛ ideo infirmus morieᵗ.ergo statim in pnº:tu debes
eūare ꝛ nō expectare digōnē ꝛ hoc est qd diċ. Si times vi/
ctoriā hūoris.s.ꝓp suā multitudinē.magis necia cautela est
eūo scȝ minorās de illo hūore. ¶ Et ↄsidera qᵉ dixit hūoris
ꝛ per hoc intelligaᵗ victoria alioꝝ hūoꝝ a sanguie. Iā.n.in
cañ.ꝑcedēti istū dixit de multitudine supflua sanguinis:ꝙ sta
tim erat eūanda flōmia.hic ergo expediebat dicere exube/
rāte alio hūore a sanguie:an sit stati fiēda eūo:ꝛ dicit ꝙ sic.
¶ Cōsiderādū ꝙ dixit tꝑo:in quo hec eūo oȝ fieri : quia in
pnº qꝫuis nō sit digestus:Et hoc est qd dixit:ꝛ si nō sit dige/
stus.non moueas ↄc.i.in prinº eūa:qꝫuis non sit digestus.
¶ Cōsiderandū ꝙ tres casus hēmꝰ hucusqȝ : in quibꝰ sta/
tim a pnº eūamꝰ:nec expectamꝰ:ꝙ māvlterius digeratur.
Primus casus est:si mā ē furiosa.2ꝰ casus ē:si mā ē sanguis
stās sub forᵃ sanguinis peccās ꝑ in qꝫtiᵗᵉ sola. Et in his duo
bus casibus eūamus copiose in ꝑ casu cū farmacia.ꝛ in 2º.
cum flōmia. In scdo casu mā est digesta:sȝ ēt in pº casu ma/
teria aliqualr possit:dici digesta:qꝛ materia furiosa habilitatez aliquaȝ hȝ ad eūonē. Tertius casus est:ꝙ aliqs alius
humor a sanguine est superflue quantitatis:vt in febribus
cholericis:flaticis:ꝛ melicis:vñ nō speramus humorē pos
se digeri nisi farmacia minoreᵗ. Et ista eūo est minoratiua
ꝛ humor qui educiᵗ:non est digestus digestione:quā habe
bit pars eius:que remanet. Questio. XLIII.

Dubitatur

vtrū materia existente cruda in pnº.fe/
bris possit dari pharmacum solutiuū.
¶ Videtur ꝙ nō per tres cās:quas supra Auicē.assignat.
¶ Itē Hippo.dixit. Digesta medicari:ꝛ 4º regi.acu.dixit.
Quicunqȝ flegminātia hypocundria ↄc. ¶ In ↄtrariuȝ est
hic Auic.ꝛ Hippo.scdā ꝑticula affo.cum dixit. Incohan/
tibus morbis.ille enim apho.est:qui hic ponitur. ¶ Qui/
dam ꝑsumptuosi medici in febribus putridis statim a ꝑnci
pio omni die dant dosiȝ solutiui syrupi credētes sequi prece
ptuȝ Auic.in ca.de febre flegmatica. Ipsi tamē vt appare/
bit ibidē. Auic.nō sequitur:sed valde ꝑsumptuose operan
tur.naȝ euacuatio cū farmaco solutiuo in pnº febriū putri
daruȝ nō est regularis:sed coacta.nō ergo in omnibus:nec
omni die fieri oȝ. Amplius. Potest hec eūo facta oi die oc/
currere diei cretice. ¶ Quidaȝ alij sunt vilissimi predictis
oppositi.qui nūꝙ̄ in aliqua febre putrida a pnº darent me
dicinā solutiuā euacuātez exoluēdo:imo videᵗ eis magnū
quid:si dant paꝝ pulpe cassie cōsentientes dicto. Hip.ꝙ di/
gesta opȝ farmacare:ꝛ de quo plus miror est quod plus ꝙ̄
Commentator vir multe scientie non fuit ausus in purgādo
in principio febriū nisi cuȝ clysteri ꝛ lenibꝰ medicinis:sed

In febri-
bus putri
dis cum
apostema
te euacuā
da est in
principio.

per leues intelligit cassiam : ⁊ similia. vt apparet in techni
trac. 3°. illo cap. Euōnes vero. ¶ His omissis dicamus q̄
febres putride vel sunt cum apāte: vel sine apostemate. Et
dicantus parū de febribus apostemosis: q̄ de fluxus mate
rierū ad loca apostemosa plurimū est cū sanguine: ⁊ ideo
a principio plurimū facimus phlebotomiā: tñ tñ fit defluxus
aliarū materierū: quarū eductio nō posset fieri phleboto-
mia. Dicamus q̄ a principio hoꝝ apātū possumus vti far-
maciis euacuātibus ⁊ soluēdo: in quibus fit virtus eūandi
māꝫ: que fuit: siue que est in cursu: siue in fluxu: nō aūt māꝫ
que est in parte. Ratio p̄mi est: quia mā que fluit oꝫ diuerti
⁊ vt p̄supponit: nō potest fieri hec diuersio flōmia. ḡ farma
cia opꝫ fieri. s. q: est alius humor a sanguine qui fluit: ⁊ cuꝫ
hoc est valde superflue quantitatis : vnde nisi minoret̄ fiet
apostema tam magnū: q̄ īfirmus morietur necessariū est er-
go pharmaco minorare māꝫ ⁊ diuertere: ⁊ sic suadet Gal.
13°. terapē. in apātibus p̄ilum capitis: ⁊ sic generalr̄ p̄cipit
Aui. p̄mo lib. fen 4° cū dixit. Occultoꝝ apātū mā est mino
randa phlebotomia ⁊ solutione vētris ⁊c. ¶ Et q̄uis hic
cañ. sit sūptus a nā apostematis. tñ cū hoc opꝫ medicū con-
derare nām p̄icule apostemose: q: si dat farmacū ad diuer
tēdū ⁊ minorādum māꝫ oꝫ eē tale: q̄ versus illas p̄tes non
moueat: ⁊ ideo in apātibus itestinoꝝ ⁊ ani nō eēt bonū far
macū solutiuū: sed potius oporteret vomitu minorare ma-
teriā. ⁊ tu videas in his Gal. 13. terapē. Hec ergo euacua-
tio cū farmacia in p̄n° apostematū fit gr̄a māe q̄ fluit: ⁊ que
parata est fluere: de qua itēdim⁹ miorare ⁊ diuertere. māͫ
aūt apātis in mēbro quiescentē quasi fixā cū cū eo : sine icu
neatā nō debemus farmacia mouere: talis enīꝫ mā eo ipso
quo fit quiescens inepta est motui: ⁊ ideo temptās illā far-
maco educere cōmouet: ⁊ facit eā ledere loca sana: ⁊ indu-
xit Cōciliator diffe. 161. exēplum. q̄ hoc agere est ac si quis
arboreꝫ a terra conaret̄ euellere p̄iusq̄ lateralr̄ separetur
⁊ Aui. cū Hyp. dixit. eādē s̄niam primo li° fen 4° ca. 3°. cuꝫ
dixit. Cū autē humor in vno fuerit loco comprehensus ⁊c.
¶ Sed dubiū est: quō potero dare medicinā : que materiā
fluentē diuertat: ⁊ minoret euādo: ⁊ māͫ que est in apāte
nō euacuet. ¶ Ampli⁹. Talea farmacie aliquādo tali die
ab apāte incoante liberātur vt Gal. 13. terap. vñ dicit. Con
siderasti quosdā eoꝝ: qui inceperūt phlegmonare in oculis
purgati per inferiorē vētrē die vna curatos. ¶ Amplius.
Sicut māͫ fluentē possi est eē multā : vnde de corruptione
mēbri timeatur: ⁊ ruptura apostematis ante maturationē:
sic māͫ in parte stantē pos̄ est esse talē ⁊ tantaꝫ: q̄ timeat̄
ista. ¶ Amplius. In apātibus exteriorib⁹ māꝫ stātē in p̄te
cum est multa suffocatiua minoramus scarificatione: nō ex
pectātes maturationē : vt intelligit̄ li. p̄ fen 4°. quare sic in
apostematibus iterioribus farmacia facere poterimus: ac
cipiēdo qḋ in parte est de mā. ¶ Dicendū manifestū esse p
se q̄ materia que fluit: ⁊ que parata est fluere in p̄n° apātuꝫ
interioꝝ: ⁊ exterioꝝ etiā ponit̄ idigere minoratiōe: ⁊ diuer
sione per farmaciā: lꝫ frequentius per flōmā. Manifestuꝫ
est etiā q̄ iste materie eo ipso: q̄ sunt cursiles: sunt aliqualr̄
aptiores: vt violētia farmaci cursiles fiāt versus farmacū:
⁊ versus loca euōnis. manifestū est etiā q̄ māe : que qescūt
in mēbro: non sunt sic apte cursui nisi maturescant : ⁊ q̄uis
ille materie: que sunt in mēbro apostemoso quiescentes: fint
ille: que erāt s̄m spēm in cursu: tñ in mora aliqua sunt simul
compacte: ⁊ resolute in subtili carnꝫ. ⁊ cum sic est non sunt
obedientes farmaco. Insuper sunt magis elongate a vijs:
per quas farmacū oꝫ illas ducere: ⁊ ad quas. ¶ De primo
igitur iudicio extimatiuo medicus arbitrat̄ materias apo
stematū qescentes in apāte ineptas eē euōni per farmacuꝫ.
Sed materias currētes ⁊ currere paratas magis aptas: ⁊
quādo medicus stat sup hoc iudicio : ⁊ vult dare medicinā
solutiuā que euacuet miorādo ⁊ diuertēdo ⁊ nō agitet māꝫ
que est in p̄te quiescens: opꝫ sua bona extimatiōe cōponere
farmacū talis potētie: ⁊ hoc ipse facit cognoscēdo solutiua
que a longinquis euacuent: vt colloquintida : hermodactī
li ⁊c. cauendo se ab eis: ⁊ vt non misceat in magna q̄titate
medicinas: que ad loca illa portant medicinas ⁊ cauendo
mixtionē illaꝝ: ⁊ vtendo medicinis: quaꝝ operatio ē circa
loca cōia venaꝝ: vt reuberbaro: ⁊ turbith in expressione vl̄
odore nō facta sui vigoratione per zinziber. Utꝝ autē post-
q̄ꝫ materie: que qescunt in apātibus mēbroꝝ iterioꝝ matu
rant̄ sint danda farmaca solutiua. nō discutiam⁹ hic. ¶ Sꝫ
tu dices. Hippo. in euōne istavisus ē helleboro ⁊ fellicbino
que sunt medicine a lōginquo euātes ⁊c. ¶ Dōm q̄ tēpo
re Hippo. forsan nō erant note alie medicine: ⁊ debem⁹ cre
dere q̄ vtebat̄ eis in q̄titate modica : ⁊ cōsolatis vt opor-
tebat. Et diuersitas hoīum ad impressiones medicinarū in
tēporib⁹. Hippo. ⁊ t̄pibus nostris est diuersitas magna: vt
dicit Aui. 4° cañ. fen. 5. trac. 2°. ca. 2°. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ: q̄ illa
liberatio est : q: illud qḋ est in p̄te a nā resoluit̄: ⁊ ex quo per
īfluxū nō multiplicat̄. Uel dōꝫ: q̄ accidit aliqñ māͫ : q̄ est
in apāte. i. fluxā eē euōni aptā: ⁊ vñ obedit cursui per medici
nas sicut illa q̄ fluit. Hip. igit̄ cū dixit: q̄ ex euōne fcā cū far
macia in p̄n° apātum destruunt̄ loca sana intellexit: quādo
ille māe qescūt: ⁊ sunt inepte motui. Et medicus de suo iu
dicio extimatiuo hꝫ iudicare illas esse ieptas nisi maturēt̄
⁊ illas que sūt itus inuenis hꝫ iudicare aptiores. ¶ Ad 3ᵐ
dōꝫ: q̄ tu posses pōere casuꝫ talē: qui dimittēdus est sicut
in quo medicus nihil boni pōt agere : vñ īfirmus morit̄ ne
cessario. Cogit̄ ergo casu illo posito quasi eq̄librare iudicio
extimatiuo: q̄ sit p̄iculosius an māͫ existem in p̄te agitare
volendo cum hac agitatione de ea minorare vel dimittere
multā māͫ: ⁊ nihil euāre de ea: q̄uis sit suspitio : de mem-
bri corruptione pp multitudinē: ⁊ remāet totū hoc in capi
te medici. ¶ Ad 4ᵐ dōꝫ : q̄ securius miorāmus scalpella-
tione materias apostematum : q̄ꝫ farmacia māas quiescen-
tes in apātibus interioꝝ membroꝝ. opꝫ igit̄ medicum vti
predicta deliberatiōe ⁊ equilibratione: hec ergo pauca di-
cta sunt de purgatione cum pharmacia in p̄ncipio febrium
apātum: inuenies aūt multa p̄iculosa scripta a nobis in
ca. de phrenesi. ⁊ in ca. de squiā. ⁊ piplcumōia: ⁊ de apāti-
bus stomachi ⁊ de apātibus epat̄. ¶ Si aūt fe. putrida fit
sine apāte tūc regulariter nō debes dare a p̄ncipio farmacū
solutiuū: vt supra dixi: nō euacuet māꝫ callidā: aut frigidā
idigestam: coacte tñ euacuamus: illud aūt qḋ nos cogit est
materie furiositas: ⁊ de hoc iam sumus expediti : vel māe
superflue q̄ntitatis: ⁊ dicimus hoc manifestū esse p se: q̄ si
a principio febriū calidaꝝ phlegmaticaꝝ ⁊ melicaꝝ medi
cus videt māꝫ nō nimietā: imo quātitatis tāte: q̄ arbitrat̄ na
turā cuꝫ illo posse quiescere vsq; ad statū: ⁊ cognoscit me-
dicus: q̄ potētia virtutis per se vel cū auxilio artis est tan-
ta ⁊ materia tā pauca: q̄ nō dubitatur de eius digōne suc-
cessiua: tūc nullo mō det a p̄n° farmacū solutiuuꝫ: quia iste
sine eo saluabit̄: ⁊ hoc farmacū māͫ agitando posset plus
nocere q̄ꝫ iuuare pp cās superius scitas. Sed si medicus vi
det a p̄n. dictaꝝ febrium superfluā quātitatē materie ⁊ iu-
dicat: q̄ cum tāta quātitate virtus non p̄ueniet ad statuꝫ di
gerēdo: immo addetur putrefactio praua in materia: ⁊ mo
rietur infirmus: ⁊ cum hoc arbitrat̄ medicus: q̄ si illa mā
esset minoris quātitatꝫ. vbi gr̄a. q: sit. ʒ. i. minus q̄ꝫ sit vēnis
posset illam vincere digerēdo successiue. opꝫ necio medi-
cuꝫ dare medicinaꝫ solutiuā minorantē de materia illa. Et
hoc est qḋ nos docuit Raſ. 16° cōtinētis cū dicit̄ sua auctori
tate. Non debes expectare in febre quartana: neq; in tertia
na: neq; in quottidiana digestionem: deinde euāre corpus: ⁊
si materia fuerit multa. si vō pauca non debemus penitus
euacuare ⁊ subdit. Si humor fuerit obediens euacuemus
eum ⁊ digeramus: postea residuum : ⁊ hoc intellexit Gal.
in cō¹° affo. Incoantibus morbis ⁊c. Ubi vult q̄ si mor-
bus sit salubris: ⁊ locum viderimus esse ad sorteꝫ medici-

maz faciamus:et talis fortis medicina aliqñ est pharmacia
sm Gal'.Uult igit' Gal'.aliqñ in pn° fe.forti medicina pur/
gationē fieri:vt residuū paucificatū a nā melius possit dige
ri:et sic Auicē.in capitulis particularib° obseruat:vt appa
rebit in omnib° illis:et qr in hac nostra patria et modernis
tēporib° hoies inueniunt' vehemēter repleti pp multitudinē
ciborū et potuū:et inordinata regimina:ideo inuēta est apud
opatores nō timidos multa vtilitas in euacuatione facta in
pn° harū feb.putridarū. Et ideo qdā cōiter in pn°.purgāt
pharmaco euacuāte exoluēdo:nos autē a pn° quosdā eua
cuamus:et quosdā omittimus sm datū cañ. ¶ Ad ɔtraria
pz solutio:cū eñz ꝓhibet' ab hip.euacuatio mãerū cruda/
rū:itelligit' regulariter nō coacte:cogimur.n.qñqz euacua/
re non expectātes digōnē:vel intelligit' eradicatiue nisi mã
sit furiosa:minoratiue eñ possumus euare a pn°.et ideo ser/
mo hip.quarti reg.acu.pōt sic exponi:q a pncipio phleg/
minātib° hypocūdrija nō debet dari pharmacū eradicās:
sed minorās de materia:siue illa fluat:siue sit parata fluere:
siue fluxerit:et ista solutio erit manifestior cōmunitati me/
dicorū:et acceptibilior. ¶ Quādo igit' querit':vtrū in pnci
pio apãrū interiorū mēbrorū possit dari pharmacū exoluēs.
¶ Dicendū est q sic ad minorandū:si mã est plurima:et ti/
mes de victoria eius pp multitudinē:sed ad eradicādū non
debet dari pharmacum soluēs:nisi forsan esset mã furiosa.
¶ Ad rōnez cū dicit':q ille tres cause superi° assignate ob
Auic.possunt adduci in hac euōne minoratiua. ¶ Dicēdū
q nos preeligimus illa tria nocumēta nocumento mortis
et speramus q erunt remissa:qr dabimus pharmacū:quod
parū euacuabit de illo malo humore:et tō illa tria nocumē
ta ex hoc pauca fient.

Questio. XLIIII.

Secundo dubitat':vtrū sit melius hāc euōnē facere
in pn° vel in augmento. ¶ Et videt' q in
augmēto:qr tūc aliq pars posset esse digesta:vel mã pos/
set aliqualē diminutā recepisse digestionē:sit enim successio
in digestione sm ptes mãe:et sm gradū digōnis intensiuū.
¶ In ɔtrariū Hip.est cū dixit in aphoris. Incboantib° mor
bis et̄c.nihil docēs de augmēto. In ɔtrariū etiā Auicē.hic
qui vt bene intētionē suam exprimeret:nō dixit moueas in
pncipio:qr ex hoc nō itelligebat' q nō moueas in augmēto
sed dixit nō moueas nisi in pn°. ¶ Dicamus manifestū esse
per se:q medicus cū indicauit mãm esse plurimam in ipso
pncipio febris:vnde timet de victoria eius supra naturā fir
mari anima sua dare medicinā solutiuā ante:statū:qr apud
statū iste nō posset puenire cū salute:sub hoc aūt iudicio po
test medicus habere duo alia iudicia extimatiua:in quorū
altero cū figitur diuerso tēpore debet dare medicinā hāc in
diuersis.Unū iudiciū est q mã sit tante plurimitatis et mor
bus tāte prauitatis cū hoc:q nulla digestio possit incipere
in mãximo incipiet corruptio et vrina nigrare erit tunc aug
mentū morbi et mortalis.Et tūc medicus in ipso pn° dabit
medicinā solutiuā:et nō nisi in pncipio.qr tūc virtus est for/
tior:cū aūt processit ad augmētū malignū virtus est magis
debilitata et prauior mã facta et sic est dimittēdus pronosti
co.qr moritur anteqȝ pharmaco solutiuo poteris iuuare in
minorādo de mã. Et hoc modo operationis vtemur in pn°
appoplexie saltem per clysteria acutissima:si nō possunt da
ri in potu.Huius autē solutiua Auer.miscuit cū subtiliati/
uis:vt apparet 7° coll'z. ¶ Et si tu diceres mihi.Si ego do
pharmacū in pncipio appoplexie vel febris:cuius aposte/
ma est intrinsecum:ego cōmouebo mãm. ¶ Rñdeo q si tu
ponis mihi casum:q in omnē aduentū periclitet' ifirmus:
nihil agere debes:vt in appoplexia qdā auctores nil agen
dum precipiūt in pn°:vnde Gal'.dixit ad hāc intentionē in
apho. Incboātib° morbis et̄c.morituros nō oportere me/
dicari:sed eis futura pdicere. Sed si aliqs eēt possibilis ca/
sus:in quo febriens aliquis p pharmacia in pn°.datā possit
plus iuuari qȝ noceri:et si nō datur q illum oporteat mori:
medicus prudētissimus debet conari cognoscere illū:et cuz
hoc iudicio extimatiuo Aui.processit hic.cum.n.imagina
tus est mãm plurimam vincēte virtute:noluit euonem fieri
nisi i pn°. ¶ Sed tu dices. Ponamus q sit hui° febris aug
mentum maluz.verbi gratia. cum aliqua nigredine vel li/
uiditate vrine possum adhuc purgare. ¶ Dicēdum tibi q
Auic.respondere sufficit primo querenti:q error tuus est
notus:quis securius esset purgasse in prin°.non sic defecta
virtute:nec materia prauiori et ineptiori facta. Scdō dicet
Auic.q si tu credis ista z moriturū:relīquas pnostico:etiā
ad hanc intentionē locutus est Gal.in cōmēto apho.predi/
cti Sz si sm tuā extimationē est aliqua spes de vita recupe
rāda per auxiliū euationis fac illā.nō enim ois:in quo inci
pit vrine liuiditas vel nigredo necio morietur:vt habemus
declarare sen scōa hui° libri. ¶ Aliud iudiciū extimatiuū
est:q materia ista lz sit plurima:et non sit sperādum de di/
gestione eius:nisi partim post partim minuat':et ñ est a prin/
cipio multe cruditatis oino inobediens cursui:sed spero q
per moraz aliqualiter parabitur euacuationi in spatio.ver
bi gratia.trium dierū:et tunc ego icipiā dare aliquod mino
ratiuum nō expectando aliquā digestionem:immo sufficit
mihi aliqua digestio occulta:vt verbi gra.ingrossatio vri/
ne in aliqua febre phlegmatica:et forsan calor putredina/
lis posset facere illam adaptationem materie:que est sua di
uisio in partes ꝓfundas:et tunc minorabo cum turbith:et
faciam hoc pluries:si mihi videbitur:et hoc modo:et cum
hoc indicio extimatiuo processit Auicen.in cura phlegma
tice:vt post apparebit.Et Auer.7° colliget.inducit in hoc
exm̄ de oneris portatione ptiri in partes:pole est:q cū his
duobus iudicijs extimatiuis procedat' in vna febre. ¶ Ex
predictis cessat questio Mūdini de foro Julij:qua querit
an vrina ispissata post subtiliationē eius cōpetat farmacuz
solutiuū. ¶ Dicendū q potest cōpetere magis qȝ stante ea
subtili:qr illa igrossatio aliqua digestio est.i.aliq pparatio
lz fecerit eam calor febrilis:et de hoc require in principio
capituli de cura febris flegmatice. ¶ Dubitatur tertio:cuz
quo farmaco faciamus has euacuationes minoratiuas.
¶ Dicendū q cum farmaco euacuante exoluendo. Ratio
est:quia talis minoratio est minoratio appropriata humo/
ri:quia cum sit plurime quantitatis vincentis oz ad mino/
rem quantitatem reduci per abscisionē partis eius:sed nō
potest pars cholere abscindi nisi farmaco illi appropriato:
nec pars phlegmatis:nec pars melācholie:et ideo ad hanc
intentionem in pn°.febrium cholericarum Ras.16.cōtinē.
purgat cum scamonea:et Auic.cōcedit illud in cap.de cura
tertiane:cum dicit:nisi per modum quem diximus:et in fle/
gmatica purgat cum turbith:et in melancholica cū epithi/
mo vel lapide lazuli.sileat ergo qui vult proprias minora/
tiones facere cum cassia et syrupo viol'. ¶ Et si dicatur q
educit choleram et phlegma. ¶ Dicendū q illud facit quā
do sūt in locis cōib° ductuū:vt in stomacho et itestinis.Si
autē a venis et remotis partibus vis materias educere eli/
gendo eas:opz facere hoc farmacijs exoluētibus.

¶ Apud statuz vero nō moueas aliquid donec
vincat natura et digerat. ¶ Et si ipsa nō mouet
moue tu hora motus ei°. ¶ Et si ipsa mouet:
aut mouit:tunc dimitte eā:et operationē eius.

¶ Auic.quoniā supra dixerat mãz idigestā nō eē euacuādā
et ex hoc innuebat mãm digestam posse euacuari:vult decla
rare:quando possumus euacuare mãm digestā. Et dat in
hoc tres cañ.primus est q tu expectes bñ cōpletā esse dige
stionē in pn°.enim stat°.nō sis ꝓmptus euacuare:sed statu
ꝓcedēte iā psecte victa mã per digōnem. Et hoc est qđ dicit
apud statū.i.adueniēte statu nō moueas aliquid.s.cū phar/
maco solutiuo:donec vincat natura et digerat.i.donec vin/
cat per cōpletā digōnē:lz totale cōplementū digōnis est in

processu stat⁹. ¶ Sed tu diceres. In statu est mā digestior q̄ȝ in augmēto: sed in augmēto possumus aliquid mouere partē post partē euacuādo sepe: sicut in phlegmatica febre facimus. ergo in statu possumus partem aliquā mouere: et postea reliquā partē: quāuis nō sit in multo cōplemento digestionis. ¶ Dicendū primo: q̄ si Auic. loquit̄ de statu quo ad accidētia. i. in quo cōcurrit accidētiū difficultas: tūc res est manifesta: q̄ securius euacuamus in augmēto: q̄ȝ in statu: et vadit tunc hoc totū ad apho. hip. Incheoantibus morbis ⁊c̄. et illum aliū. Circa principia et fines oia ⁊c̄. Sed sermo iste nō est in oibus vniuersalis: quia in statu quoad digestionē nō cōcurrit in oibus febrib⁹ accidentiū difficultas: et in quibusdam nō est: de qua curetur. Et ideo dicamus q̄ Auicē. dirigit sermonē suū ad medicū bene operātē et prudentē: qui duxit infirmū vsq̄ ad statū cum pauca materia: que pauca fuit: vel quā paucā fecit: et arbitratur eam posse virtuti associari et perfecte digeri: et nihil cogat eū preueniri in euacuādo: et ideo dimittit illā materiā pfectissime digeri: antequā euacuetur: nec etiā postq̄ȝ est perfectissime digesta euacuat: nisi nā ab euacuatione dissidat: et ideo Auicen. ponit sm canō. dicens. ¶ Moue tu hora motus ei⁹. i. hora perfectissime digestionis. Si ipsa non mouet quasi Auicē. dicat. Si tu indicasti naturā posse digerere istam materiā per se vel tui auxilio: dimitte eā perfecte digeri: et q̄ natura perfecta digestione cōsueuit euacuare: credendū est q̄ ipsa euacuabit. Sed si pigritia vel sensus obtusione: vel quacunq̄ causa nō euacuetur: euacua tu in illa hora perfecte digestionis: que est sua hora: cū naliter operat̄: et ideo nō precipit: q̄ euacues in hora crisis et in die cretica: vt quidā dubitauerūt: vnde trāsposuerūt textū dicētes: et si ipsa nō moueat hora motus eius. i. in hora crisis. s. in die cretica moue tu: sed non expedit sic textū trāsponere. Si tu scis: q̄ hora motus nature est duplex. s. hora digestionis pfecte: et hac hora tu moueas: quia ita facit nā: nisi impediat̄ ex aliqua causa. Alia est hora crisis et hac tu nō moueas. Quod aūt aliquādo mā sit indigesta: et natura expellat illā: apparet a Gal. 3° de creti. cap. 5°. et fen scōa huius caplo. de signis significātibus crisim malā. Causas aūt omissionis hic non ponimus: sed ponemus eas in vltimo caplō. scōa fen huius quarti. vbi disputare op̄ȝ vtrū in die crisis medicus possit aliquid agere: et quid et qualiter. Hic tamen ab Auicē. non habet̄: q̄ in die crisis aliqd agas de euacuatione: sed si natura crisim in die cretica sibi debita non facit: eūonē euacuatura posten in die non cretica: et ideo subdit tertius canō. Si ipsa mouet: aut mouit: tūc dimitte eam: quia iam fecit operationē eius: q̄ iam actu facit: et similiter si futura est facere: dimitte eam sine cibo: et operationē eius sine euacuatione. Est igitur apho. hip. Ea quoq̄ crisis fit ⁊c̄. Et totū: qō proclauimus in hoc aphori. dimittimus ad fen scōam huius quarti cum auxilio dei dicendum.

¶ Et hoc est illud: qō nominauit Hypo. furiositatem vbi dixit: oportet vt administret̄ medicina solutiua: postq̄ȝ digeritur egritudo. In principio autē egritudinis non oportet: vt administretur illud: nisi egritudo sit furiosa: et forsan non est sm plurimū furiosa: et talis est ista euacuatio necessaria: que nō est in hora sua: sicut cibatio necessaria: que nō est in hora sua. Et proportio illius euacuationis ad cessandū ex malitia materie est: sicut proportio istius cibationis ad prohibendū virtutē a casu suo.

¶ Hic Auic. cōfirmat dicta auctē hip. in apho. Digesta medicari. ¶ Considerādū q̄ tres canō. positi sunt: qui sunt tres casus in q̄bus op̄ȝ a principio euacuare nō expectādo digestionem. Primus casus est quādo mā est vere furiosa: quia mobilis de mēbro ad mēbrū ⁊c̄. Secūdus casus est quando indicat̄ phlebotomia: que est sanguinis intentio. Tertius casus est quādo timetur humoris victoria propter multitudinem: et in omnib⁹ istis casib⁹ materia potest dici furiosa: tamē sm veritatem melius est: q̄ intelligat̄ casus primus et tertius: vt apparet per hoc qō dixit. Administretur medicina solutiua ⁊c̄. subdit. In principio aūt non oportet vt administretur illud. i. medicia solutiua: nisi egritudo sit furiosa. s. propter mobilitatē et maliciā: vt dixit primus casus: et propter multā quātitatē minorabilem pharmacia: vt dixit tertius casus: quāuis enī mā plurima sanguinea in principio de qua loquit̄ scōs casus posset dici mā furiosa: tñ nō euacuamus illā irregulariter: et manifeste nocētes volendo eligere nocumētū minus: imo regulariter illā euacuamus: et fere nihil nocentes: nisi quādo ad syncopim deducimus. Similr nō eūamus illam cū pharmaco solutiuo: vnde hic Auicē. placuit exponere aphori. sicut etiā hip. itellexit. Apparet igit̄ cōfirmatio canō. regularis et exceptiōis ex apho. hip. Nā cū dicit nō euacues materiā indigestam in calidor aut frigido est dicere. Digesta medicari: et mouere non cruda: et dicit̄ nisi propter necessitatē est dicere: nisi mā fuerit furiosa: hoc aūt qō dixit hip. nisi mā fuerit furiosa est illud: qō dictū est in primo casu: et cū aūt mā fuerit mobilis permutabilis de mēbro ad mēbrū ⁊c̄. illud est qō dictū est in 3° casu. Si times victoriā humoris. s. propter multā q̄titatē. ¶ Dubitatur. Quia Maurus ponit aliū modū furiositatis materie. s. rōne nobilitatis partis: vt mā squinātici. ¶ Dicendum q̄ modos furiositatis materierū quidā nostri precessores posuerunt. 5. primo rōne mobilitatis malicie siue venenositatis: qualem dicūt esse in antrace. scōo rōne quantitatis mā͞e: vt in synocha: et quacunq̄ egritudine de materia multa. 3° principatus mēbri: vt in phrenesi. 4° rōne accidētis doloris: sicut in colica. 5. rōne nobilitatis ipedite actionis vt in squinātia. ¶ Nos dicimus q̄ Auicen. non op̄ȝ hic prosequi curā febriū putridarū sm diuersitatē patientium particularū: q̄ spectat ad tertiū librū: et sermonē de phrenesi squināntia et colica: et ideo dixit de his duabus furiositatib⁹ vel de trib⁹. ¶ Et forsitan non est ⁊c̄. dixit hoc: quia generaliter et vt plurimū reperiunt̄ materie nō furiose: tamen in speciali amnoȝ aliquoȝ cōstitutione: imo in multis annis: et climatib⁹ possunt reperiri plurime furiose aliquo trium vel duorū modorū de modis Auicē. ¶ Et talis est. hic probat dicta per rōnem sumptam a simili. et arguit sic. Sicut aliquādo cibamus hora incōuenienti sm canō. cibationis regularis: et hoc facimus: vt prohibeamus virtutē a casu: vt quādo in hora status accidentib⁹ virtutē dissoluētibus cibū damus: vt vinū et carnes: sic euacuamus cum pharmaco solutiuo in hora principij mā nō digesta: que hora non est hora regularis euacuationis: et hoc facimus: vt faciamus cessare maliciā mā͞e: que malicia est illud: qō pōt dici furiositas. s. furiositas malicie et mobilitas et furiositas quātitatis superflue: vt dictum est: et apparet ex dictis qō Auicē. exponit apho. hip. generalius q̄ȝ facit Gal. licet etiā Gal. sermo possit de aliis duabus furiositatibus exponi: ad quod nos modo non laboramus.

¶ Cum ergo exerces euacuationē: tunc cōsidera horam interpollationis: aut horā ipsius tēporis: aut frigidiorē horā: que est in die. Et nō euacues per fluxū ventris in die periodi: neq̄ phlebotomes. Et nō agas cū euacuatione artis contra partē euacuationis nature.

¶ Ex premissis canō. pȝ q̄ possumus euacuare mām digestā cū natura non euacuat illā: et possumus euacuare indigestaȝ cū fuerit furiosa: et cū in phlebotomie est ictio sangui

Hora motus nāe ē duplex.

Modi furiositatis mā͞e sunt quinque.

[illegible] debemus eam facere. hic Aui. ponit quosdā can.
nis: tunc [illegible] minus generales p̄dictiōis rectificāt euacuatiões
qui sunt [illegible] Et primo ponit cañ. cōes phlebotomie ꝛ pharme
fiendas. [illegible] do cañ. proprios vnicuiq; illarū euacuationū. ibi
cie. Secū [illegible] nō diminues.) Prima in tres: sicut tres ponit cañ.
scōa. (Et [illegible] us cañ. est de particulari hora eūonis: siue phar//
℞ Prim [illegible] e phlebotomia fiat ꝛ est ꝙ eligas horā interpol/
macia: si [illegible] s. horā: in qua nō est febris: si est interpollata: aut
farionis [illegible] ris: si est cōtinua ꝓportionalis: aut horā remissio
horā tēp [illegible] qua sentitur aliqua caloris remissio: vt in conclu/
rem. s. in [illegible] ebris sanguinis lȝ non habeat exacerbationes de
sa: vnde [illegible] abet aliquā remissionem in hora frigoris acris. s.
seruanē [illegible] vt sumitur ex intentione Ysaac febriū 5°. ꝛ tunc de
de manc [illegible] phlebotomiā regulariter. hoc tamē supra dispu
lebrant [illegible] ℞ Secundus cañ. sequit ex illo: si enī debes eli/
rauimu [illegible] s predictas opȝ: ꝙ non euacues: neq; phlebo/
gere ho [illegible] e paroxismi. i. stante paroxismo: ꝛ sm veritatem
meo in [illegible] robat primū: ꝛ totū hoc est superius declaratum.
ille cañ. [illegible] us cañ. est: ꝙ nō euacues per euacuationē opposi/
℞ Terc [illegible] p quā euacuat nā: ꝛ iuuit aphō. Undecūq; natu/
eum par [illegible] ade ducere opȝ ꝛc̃. Et verificat in eūone p pharma/
ra repl [illegible] si ducit nā per ventrē: noli ꝓuocare vomitus ꝛ in
maciā: [illegible] phlebotomiā: vt si sanguinē euacuat p mēstrua:
eūone p [illegible] otomes de brachio nisi alia intentio ꝛ alia necessi
non ph [illegible] tas cogeret: sic verificat in eūonibus alijs.
fías cō [illegible] n diminuas humorē per rem: que facit
℞ Et n [illegible] habitudinem motus periodi.
statim [illegible] untur cañ. spāles sm vnāquāq; eūonē: primo in
℞ hic p [illegible] r pharmaciā. scōo p phlebotomiā. ibi scōa. (Et cō
eūone p [illegible] ima in duas: sicut duos ponit cañ. pncipales. ibi
ssius.) [illegible] scias.) Prima in duas. Primo ponit cañ. pncipa/
scōa. ([illegible] . scōa ibi. (Et omnino.) ℞ Canon primus est: ꝙ
lem vm [illegible] medicinā solutiuā: que statim facit habitudinem
non ne [illegible] . reddimus periodi. i. paroxismi. Sunt enim medi/
motus [illegible] tiue: que disponūt ad redditū paroxismi: sicut sca/
cine sol [illegible] ꝛ ideo non purges in terciana cū illa sola: quia in/
monea [illegible] disponit ad paroxismum. consola igitur illā. Et si
flāmat [illegible] esset paroxismus epilepsie: nō purges eum recum
in febr [illegible] irtus apijs: qꝛ facit illā redire: ꝛ in phlegmatica fe/
que sit [illegible] incipio non purges cum chebulis qꝛ licet euacuēt
bre a p [illegible] astri cōstringēdo residuū disponūt ad paroxismū. Cō
phlegm [illegible] mirabolani nigri in pncipio melancolice febris: ꝛ
similit [illegible] an dixit: nō diminuas: qꝛ iste medicine nō sic face/
ideo fo [illegible] itudinē motus periodi in fine harū egritudinū si/
rent h [illegible] cipio: in quo intendimus diminuere: ꝙre visum in/
cut in [illegible] op in pncipio harū febrium Auic. ꝓhibuit.
rabola [illegible] imo caueatur a regimine grosso in ho
℞ Et o [illegible] oditta vt non detur in potu aqua ordei
ra pe [illegible] rum: neq; iulep: vt non frāgat periodū
zucch [illegible] rictione meatuū: quoniā est timor: imo
cū cō [illegible] a. Dicit namq; Hypo. medicus adiutor
adiu [illegible] ture: non impediens eam.
est n [illegible] ā. pbat premissū primo: si enim in hora paroxismi
℞ hic c [illegible] minus dare aquam ordei cum zuccharo: neq; iulep
nō deb [illegible] ulto minus non debemus dare medicinas solu//
ergo n [illegible] tiuas. XLV.

Questio.

Dub[illegible]itatur verum stante paroxismo possumus da/
re aquā ordei ꝛ zuccharū albū: cū aq̄
ordei: [illegible] el aqua ꝛ iulep. ℞ Uidetur ꝙ sic ex communi vsu.
℞ A [illegible] plius. Infestant siti ꝛ calore forti quandoq; febrici
tante [illegible] sed isti sunt potus temperātes calorē. ℞ Amplius.
De re [illegible] us mitigātibus sitim est iulep: ꝛ vt Auic. 3° cañ. fen.
16. ter [illegible] ti. cap. de cura colice pmo capº. ℞ Amplius. Quo/
modo [illegible] dicitur ꝙ ille res sunt regimē grossum cū aqua ordei
ꝛ iulep sunt in numero subtilis diete. ℞ In contrariū Aui.

℞ Dixit [illegible] ndinus ꝛ franciscus de pedemontium: ꝙ ill
la prohibe[illegible]r in hora periodi. i. in principio paroxismi.
sed in alijs [illegible] poribus non ꝓhibeant. ℞ Aliter dicendū ꝛ
primo: ꝙ per regimen grossum intelligit regimen cibale: ꝛ
est sensus nō detur cibus: siue potus in hora paroxismi: ꝛ
est aphorismo hip. In paroxismis subtrahere opȝ. ℞ Se/
cundo dicere[illegible] q aqua ordei ꝛ zuccharum ꝛ iulep sunt
de summa rer[illegible] cibalium: ideo etiā nō debēt dari. Cā autē
quare stante paroxismo nō debēt illa dari est: qꝛ frangunt
periodū cū cōstipatione meatuū. i. qꝛ cōstringunt meatus.
Hec autē fractio est inequalis accensio caliditatis: ꝛ plan/
gatio accen[illegible]onis: ꝛ per cōsequēs ꝓlongatio resolutionis
materie. Nam cibus datus est causa: ꝙ natura vacet pro
illum: ꝛ desistat a resolutione materie. Simili multiplicat
materiam: qꝛ in illā cōuertitur. Accidit etiā ꝙ isti cibi tra
hūtur versus mēbra inflāmata ꝛ opilant vias: ꝛ si bene cō/
siderās ex omni causa dicta opilant vias. Si enim calor re
uertitur intus vt cibus digeratur: tunc prohibetur mate//
rierum paroxismalium resolutio: ꝛ sic viarū clausio ex hoc. si
materie etiā humorales multiplicantur: sit viarū clausio.
igitur nocumentū regiminis grossi siue cibalis est frange/
re siue rū[illegible]pere processum periodi cū constrictione mea/
tuum. i. cum oppilatione: ꝛ talis fractio prolongat paroxis/
mum. ℞ Considerandum tamen: ꝙ iste cañ. est regularis.
sed coactū quādoq; damus illa ꝛ alia. Huius coactionis cā
quandoq; est complexio ꝛ habitudo corporis cholerica:
que inducit ad cibandū in pncipio paroxismi: vt Gal. 3. te/
rapeu. ꝛ in lib. de causis catarticis ꝛ in sequentica. Quan/
doq; est etiam in hoc causa accidēs de casu virtutis: aut siti
importabili ex forti flāmate: quibus mouetur ad dandū
ea: que predictis cōueniunt. quādoq; causa in hoc est paro
xismi protellatio tanto tēpore: ꝙ nulla sit hora: que non sit
paroxismi. ergo eligimus minus incōueniente horā elon/
gando nos a principio paroxismi si possumus. ℞ Conside
randum etiā ꝙ aqua ordei quāto grossior tanto incōuenië/
tior in hora paroxismi: qꝛ tanto est cibalior. Posset aūt esse
ita subtilis: ꝙ in ea esset parū de virtute ordei ꝛ appropin/
quaret aque in sua virtute: ꝛ ideo posset cōcedi securius in
hora paroxismi: ꝛ ideo Auic. dixit: nō ponat in aqua ordei
ꝛ zuccharo: quasi cōcedat aquā ordei subtilē: sed non cōce/
datq; sit cibalis cum zuccharo. ℞ Sed tu dices possum
in hora paroxismi dare in potu de aqua simplici actu cali/
da. ℞ Dicendū ꝙ potes nisi aliud prohibeat ꝛ dico ꝙ po/
tes in hoc: ꝙ non est res nutritiua: ꝛ est subtilis: ꝛ cito
euaporat: ꝛ descendit: ꝛ iuuat actuali calore in maturatione
materie: ꝛ multa tamē quātitas de ea potata posset nocere
qꝛ retinet intus ꝛ posset potētiali frigiditate eē causa gros/
siciei viscerū ingrossando materias. ℞ Ad cōraria dicēdū
ꝙ communis vsus medicoꝝ cōdescendit lasciuijs febricitan/
tium: ꝛ ideo est melius parum bis replere infirmū: ꝛ inten/
dere transpirationi materiei ꝙ paroxismi finiantur ꝙ̄ci/
tius possibile est: qđ fit aperiendo poros ꝛ nō impediendo
naturā. Medicus autē est nature adiutor: vt dixit Hip. hoc
limite sic pluries in apho. ℞ Ad vltimum dicendum ꝙ licet
ista sic dicta subtilis respectu totius morbi: tamen respectu
paroxismi omnis res cibalis est grossa res.
℞ Et oportet vt scias: quod multotiens indige
tur medicina forti debili: sed eius fortitudo est
ex hoc: ꝙ soluit humorem viscosum: ꝛ ipsius
quies debilitas est ex hoc: ꝙ facit assedare se/
mel aut bis. ℞ Et non euacuetur plurimum
simul: ita vt non cadat virtus.
℞ hic dicit canonē medicie minoratiue: ꝛ que euacuat absci/
dendo frustum materie: quāuis non sit digesta: siue non
sit perfecte digesta: sed sit viscosa difficilis eductionis.

Medicina enim que facit hoc est fortis vno modo: q2 euacuat humorem difficilis eductionis: et ideo est turbith: vel agaricus: vel collognitida: sed est debilis: q2 volumus q2 parum de illo humore euacuet: vnde faciat assellare solum semel aut bis: et ideo est vt .3.i. turbith loquendo in exemplo.

¶ Et cõsilium quidem meum in flõmia est vt dimittatur quantũ possibile est. ¶ Si autem non est possibile: tunc multiplicatio numeri est melior multiplicatione quantitatis: oportet enim vt non euacuetur sang. multum subito: quoniam euacuatur multum de eo: cuius non est necessaria euacuatio. Questio. XLVI.

Hic canon habet dubium. Jam enim supra dixit Auicẽ. q2 cum phlebotomia postponitur a principio: nõ est ei intentio. ¶ Amplius. Non videtur partienda in plures vices. imo vna vice copiose eam facimus: quandoq3 vsq3 ad syncopim: vt apparet infra capitulo de synocha. ¶ Dicendũ q2 phlebotomia est duplex vna: in qua est intentio sanguinis: que fit in sanguinis peccato in quantitate: et si in qualitate paruum sit peccatum: et de hac phlebotomia locutus est supra: et non loquitur de ea hic. Alia est phlebotomia: in qua est intentio aliorum humorum a sanguine: et est proprie cũ sanguis de se in quantitate nõ superfluit: nec proprie in qualitate peccat. sed alij humores in eo peccant. Unde si fiat phlebotomia sequuntur eum in exitu alij humores. De hac igitur phlebotomia Auic. hic loquitur: nec tibi absolute precipit: q2 eam dimittas: sed si possibile est q2 dimittatur. ¶ Et hoc quod mouit Auicen. fuit stante casu posito in mente medici surgunt duo opposita iudicia. Unum est q2 phlebotomia fiat: q2 alij humores qui sunt mixti cum sanguine: minuuntur minuto sanguine. Oppositum iudicium est q2 non fiat phlebotomia: q2 nocet euacuando sanguinẽ: qui nõ superfluit: et est impossibile q2 ista flõmia fiuet: quin noceat: et q2 nocumentũ qđ sequit ex sanguinis euacuatione est nocumentũ magnũ. Considera si infirmus sine flõmia potest liberari: et tunc consiliũ Auicen. est q2 flõmia dimittatur. nec Auic. dicit illam postponi: sed dimitti si possibile est. Si autem in tuo iudicio cadit: q2 non possit dimitti: melius est eam partire in vices tibi visas q3 semel copiosam facere phlebotomiã. ¶ Et primo Auic. probat: q2 si phlebotomia: in qua nõ est intentio sanguinis: sed aliorum humorum intentio nõ potest dimitti: non tamen fiat vna vice copiosa: sed multiplicetur numerus. ¶ Scđo probat bonitatẽ sui consilij. s. q2 dimittatur si possibile est: idest non fiat si est possibile. ibi scđa. (Et non est.) ¶ Primo arguit sic. Non debet sanguis multus subito euacuari: igitur phlebotomia dicta nõ debet vna vice fieri: sed expedit pluribus vicibus euacuari. Conclusionem iam posuit: antecedens probat: q2 si sanguis multus subito euacuetur. i. vna vice euacuetur multum de eo: cuius non est necessaria euacuatio: vt notum est: q2 ista phlebotomia est: in qua non est intentio sanguinis. ¶ Considerandũ autem: q2 Auicẽ. confidit de bonis intellectibus: et ideo ponit propositiones breues: que oẽs fundantur super hoc: q2 hic est sermo de phlebotomia: in qua est intentio aliorũ humorũ: et non principaliter sanguinis. Manifestum enim est per se: q2 in phlebotomia: in qua est intentio sanguinis: vt sic non cadit dubietas: si est fienda: vel nõ fienda: q2 necessario est fienda: et vt opposita illi repletioni: et per consequens: vt a repletione indicatur sed in phlebotomia: in qua non est talis intentio: sed aliorũ humorũ: statim cadit dubietas ex ipsa dispositione repletionis: q2 partim potest sibi cõferre: et partim sibi manifeste nocere: et ideo in hac phlebotomia cadit cõsiliatio. ¶ Et in hoc cõsilio non prohibet Auic. phlebotomiam: vt quidã ab Auicẽ. intelligunt: sed conditionatũ consiliũ dat et est q2 stante casu posito non facias phlebotomiam: si est possibile aliter infirmũ liberari. ¶ Igitur quandoq3 nõ est possibile: et per consequens quandoq3 fac eam non vna vice euacuando: sed pluribus vicibus: vt ratio probat. ¶ Et cõsidera: vt dicit Conciliator differentia. c. Greci audaciores sunt ad phlebotomiam: q2 eorũ clima plus abundat in sanguine q3 sint arabes: et ideo audacter in omni putrida precipit Gal. fieri phlebotomiam. xi. terapeu. quod dictum supra exposuimus. ¶ Considerandũ q2 littera ista potest dupliciter exponi. ¶ Primo q2 probet predictum antecedens: vt diximus. ¶ Secũdo q2 probet phlebotomiã debere dimitti quantũ est possibile: nam talis phlebotomia euacuat multum. i. manifestam quantitatem sanguinis: cuius euacuatio non est necessaria: quia per se non peccat: vt premittitur intelligi ab Auicen.

¶ Et non est in sanguine excusatio ad euacuationes: quibus fortasse indigetur.

¶ Hic probat: q2 phlebotomia dicta dimittatur quantũ est possibile. ¶ Considerandũ: q2 littera potest dupliciter exponi. Primo non potest excusari medicus: nec infirmus: quin indigeat sanguine: vt virtus stet fortis ad euacuationes: quibus forte infirmus indigebit: iste autem euacuationes sunt: q2 fortasse oportebit multũ vti clysterijs multis sudoribus: et alijs euacuationibus insensibilibus. Dixit forte: q2 possibile est: q2 cito sine istis succedat sanitas. Medicus tamen debet se sic parare: q2 vbi videt suspicionem de istis: q2 infirmus possit sustinere eas: et si non sequatur ista suspicio: sed sine ea liberetur infirmus: non propterea inculpari debet. imo laudari: si se premuniuit ad hoc. Arguit igitur sic. Presentiam sanguinis non possumus excusare ad euacuationes: quibus indigemus. igitur bonum consilium est: q2 si est possibile dimittatur phlebotomia: antecedens est notũ: q2 virtute forti egemus in euacuationibus: igitur presentia sanguinis: in qua stat eius fortitudo: cõsequentia est nota. ¶ Aliquis tamen medicus rudis credens demõstrare cõtra Auicẽ. diceret. Jlle sanguis est infectus et corruptus: et cum eo non stabit virtus fortis contra nocumenta euacuationem. ¶ Respondet Auic. et si est: vt tu dicis ego nõ prohibeo phlebotomiã: sed partieris eam. ¶ Secundo modo littera potest exponi. Euacuatio sanguinis per dictã phlebotomiam non excusat te: qui oporteat facere alias euacuationes. ergo si potes flõmiam dimittere. dimitte eam: cõsequentia est nota ex hoc: q2 si facta flõmia oportet dare medicinas solutiuas. op3 virtutẽ esse fortẽ: vt diximus. ¶ Amplius. Cõsidera q2 ille pharmacie: quas posterius dabis: poterunt liberare hominẽ: quãuis flõmia non sit facta: antecedens est notum: q2 ista febris: in qua datur hoc cõsilium de flõmia: est de materia alia a sanguine: in qua vt plurimũ cogimur vti medicinis solutiuis. Dixit autẽ fortasse: q2 possibile est crisi a natura facta liberari sine pharmaco aliquo solutiuo. ¶ Posset aũt iste textus tertio modo exponi: q2 Auicẽ. velit hanc flõmiam facere propter alios humores a sanguine maligniores. ¶ Unde oportebit plures pharmacias dare: q3 si nõ fecissemus flõmiã: et põt tollerari hec expositio: et tu cõsidera eã ex capitulo de phlebotomia libro primo.

¶ Et debilitatur virtus a resistendo in crisibus expectatis.

¶ Hec est tertia ratio: vel scđa ad probandum: q2 phlebotomia dicta dimittatur quãtum est possibile: q2 debilitat virtutem: vt nõ possit facere futuras crises: et est ratio nota ex premissis. Cessent igitur quorũdam expositiones super illo passu: qui dicunt: q2 Auicẽ. loquitur de phlebotomia in febre: in qua crisis expectatur. Alij dicunt: q2 loquitur in febre prolixa. Sunt enim expositiones valde particulares. ¶ Argumenta facta in contrarium sunt soluta.

¶ Et si [illegible] tis et se[illegible] scias [illegible] febrem [illegible] tet: vt [illegible] ¶ hic ex[illegible] quedã ac[illegible] ramur e[illegible] q si dolo[illegible] nitione [illegible] aggrega[illegible] q premi[illegible] sra q feb[illegible] inflamat[illegible] principal[illegible] et ideo so[illegible] redire fe[illegible] re pende[illegible] capitis i[illegible] [illegible]as q quando aggregantur dolor capitis: tunc curatio feb. est dignior. ¶ Et dolor capitis quandoq; facit redire declinatam ad augmentũ: quare oportet [illegible] cedetur. [illegible]nit cañ. curationis febris putride considerando [illegible] identia: et quãdã cõiunctas dispõnes contra natu[ra]lẽs: et sunt cañ. quatuor. ¶ Primus cañ. est capitis est leuis sequẽs febrẽ in augmẽto et omni [illegible]tẽtio sit ad febrẽ: et hoc itelligit qñ dicit quando [illegible]r dolor capitis et febris: dignior cura est febris: [illegible]atur cura febri: sed si dolor capitis sit vehemens [illegible]em: que de sui nã remitteretur: faciat augeri per [illegible]nem et ebulitionẽ: intende ad curã illius doloris [illegible]ter. ¶ Unde aliquando opz sedari stupefactiuis [illegible]an: dixit sedetur. Quomodo autem dolor faciat [illegible]em: aut que sunt eius cause: et qui sit modus cu[re] [illegible]x scientia principiorum. Et curatur etiam dolor [illegible]ra in tertio libro fen. prima.

[illegible]n infans lactens febricitat: tunc opz vt [illegible]tur lac matris eius.

¶ Et q[illegible] rectific[illegible] ¶ Secun[illegible] possumus quod ab[illegible] lactis re[illegible] particul[illegible] ne febri[illegible] quã ru[illegible] nato p[illegible] nimis q[illegible] tibus al[illegible] mur eis [illegible] [illegible]s cañ. est Ras. 16. continentis: nã infantibus nõ [illegible]alias medicinas: vel alias res exhibere nisi lacti [illegible]bere, fugiunt: et propter eorũ conformitatem ad [illegible] et nocumentũ: qđ ponitur in aphoris. lxv. quinte aphor. Lac dare capiti dolentibus: et propter hoc [illegible]alorẽ corrumpatur in eis lac: rectificamus illud [illegible] possumus dando nutrici lactucas: et vinũ gra[illegible] [illegible]nũm bene limphatum: et reliquũ regimen facil[illegible] [illegible] nobis videtur. Facimus autẽ nos quãdoq; infan[tibus] [illegible]as vnctiones temperantes calorem in cerebro vel [illegible] hora: que nobis videtur.

¶ Et q[illegible] cat ap[illegible] aquã [illegible] acqui[illegible] [illegible]ndo fuerit vrina icterica in febre: significat [ap]ostema: quare est curatio dare in potu [aqua]de: aut syrupuz acetosum. Cum ergo [illegible] sit febris: intentio fit ad apostema.

¶ hic est [illegible]rtius cañ. Questio. XLVII.

Be q[illegible]do dubitatur Si enim vrina est icterica. i. vehementer tincta citrina: significat apã. ergo prius debemus iter[illegible] [illegible]ateũ febris inde depẽdeat. ¶ hic dixit Frãciscus [illegible]ntiũ. q per apã intelligit oppilationẽ pori fellei [illegible] intestina: cuius oppilatione fit ictericia: et vrina [illegible] tunc primo debemus curare febrem. ¶ hic ser[illegible] saluatis si loqueretur de oppilatione: et ictericia: [illegible]er cõiunctis febri. verbi gratia: q aliquis prius [illegible]c⁹ ictericia sibi diu assueta: et modo febricitat nõ [illegible]ãm ictericia sed ex alia causa: cuz ita sit: q isti sint [illegible]bi non adinuicẽ dependẽtes: et q febris est suspe[illegible] [illegible]ibus q; prima oppilatio: que est causa illius icteri[cie] [illegible] opz incipere a cura febris: sed si illa febris sequere [illegible] cholera: que propter oppilationẽ retinet: et paro [illegible]ericiã et paro febrem: oporteret intendere ad curã [illegible]nis primo: vt notũ est. ¶ Alij dicũt: q sermo Aui. cura coacta: in qua licet febris sequatur ad apo[stema] [illegible]mẽ propter febris vehementiã intendimus primo [illegible] ad apostema: et hoc idem dixit Auicen. supra [illegible] in quibus differunt febres putride. In tẽdens tu [illegible]icẽ. ad febrem intendit cũ dixit quibus no appro[illegible] [illegible]ocumentũ apostemati: sicut aqua ordei et syrupus [illegible]non enim sic nocetiue faceret aque pura: vt supra [illegible]to intellectus est. ¶ Aliter nos diximus: q sermo [illegible]ic non est de apostemate: sed qđ sequitur febris: sed

cui spum[illegible] dere ad [illegible] de pedet[illegible] cunctis a[illegible] ictericia: [illegible] mo pote[illegible] accidẽt [illegible] erat icte[illegible] propter [illegible] duo mo[illegible] ctio: in [illegible] dici: ideo [illegible] tur ex il[illegible] fecerit [illegible] oppilat[illegible] est hic [illegible] stemat[illegible] ad febr[illegible] de rebu[illegible] men A[illegible] pilatur [illegible] acetosu[illegible] hoc ca[illegible] Auic.

est sermo de dispositione quadã ad apostema: que dispo[sitio] cõcomitatur febrem et flãmã: et qua per inflamatur fo[rte] [illegible] significata per vrinã ictericam: vnde time[illegible] [illegible] opz ad epar et apostema: adeo opz incipere a refrigeratione caloris febrilis: et de sedantibus est vsus aque ordei: date copiose: vel vsus syrupi acetosi cum aqua [illegible] tunc curata febre vel remissa: si in epa[te] remansit aliqua dispositio caloris: de qua iterum dubi[illegible] [illegible] apostema: intende ad illam. ¶ Sed tu dices. Nõne stante febre possum ponere vnum epithima de san[da]lis super epar et excusor ab hoc timore. ¶ Dicendum q Auicen. consideraut: hic rectum ordinem curare cum hoc minus fallacem. Cum enim hic calor eparis: quo timetur apostema: sit qui auget ipsam flãmam febris vniuersalis: prin[ci]palis cura est: et vera est illam flãmã remittere: que est ficut causa efficiens: et postea venire ad illud: quod in epa[te] est sed [illegible] et hoc remissione non timetur nocumentum [illegible] prohibiti [illegible] resolutionis materierum: quod potest timeri ex epithimate infrigidante epar.

¶ Et quãdo fuerit cuz febre colica: nõ aperitur via in dando in potu aquã ordei: imo ius gal[li] [illegible] leni [illegible]: et multiplica vnctuositatẽ ei⁹: vel dem de vetu[illegible] in potu aqua ordei si necesse fuerit.

¶ hic est quartus cañ. Questio. XLVIII.

Dubitatur verũ stante febre et cholica possumus vti aqua ordei: vel iure galli. ¶ Uidetur q aqua ordei per Auicẽ. tertio cañ. fen. 16. tracta. quarto. primo capl'o de vbi dicit. Si fuerit illic. s. cũ colica febris: permittetur aqua galli: et loco ei⁹ fiat aqua ordei. ¶ Amplius. Ius galli habet de vnctuositate et precipue si multiplicatur in eo: et precipit Auicẽ. sed in hoc est suspitio de inflammatione. ¶ In contrariũ Auicẽ. qui dicit: q non aperitur via [illegible] [illegible] et sic non iuuabit colica dando in potu aquã ordei. in [illegible] ius galli. ¶ Amplius. In capitulo de aqua or[dei] dei Auicen. prohibet dari aquã ordei: cum additur nature siccitas: sed in colica est nature siccitas: vt est notuz. igitur. ¶ Quidam [illegible] dixerunt: q in colica non debet dari aqua or[dei] quia est ventosa et inflatiua: vnde auget colicam: sed da[ri] debet potatio [illegible] ius galli. ¶ Alij dixerunt contrariũ: q aqua ordei de[illegible] nos dixi[illegible] ius galli debet poni in clysteri. ¶ Quãdoq; illud potest dari stante febre: nec timetur de inflamatione ex eo: q non est superflue vnctuositatis. Similiter remittit eius vnctuositatis malicia leniendo illud ius cũ decoctio[ne] rerum lenientiũ: vt sunt viole vel pruna: vel iulubes: si tibi videtur Auicẽ. tamen credit q ius galli sit de lubricatibus frigidis vt apparet capitulo de colica ex fecibus in hoc vult q de sua vnctuositate non timeatur: q noceat per inflama[ti]onem. Aliud est ius galli solutiuz per medicinas soluti[uas] secum mixtas: quales sunt polipodiũ: cartamus: et alge[illegible] marie similia: et hoc non est securuz in colica. Auicẽ. igitur in tertio libro loco iuris galli medicinalis dat aquaz ordei cõsiderans q factis clysteris sufficiat aqua ordei ad abster[illegible] gendum. Hic loco clysteris premittit ius galli lenitiuum non medicinale: et facta fecum eductione dat postea aquas ordei: et vtraq; via est sufficiens. ¶ Nos iterum dicimus q colica est duplex in febre. quedã est leuis: que fit ex com[pres]sione et exficcatione fecũ circa intestina ratione caloris febri[lis] [illegible] et illa exficcatio alleui posset aliquẽ leuem colicam indu[cere] et illa poterit curari temperãdo calorẽ cũ aqua ordei: tertio irrigãdo intestina cum aqua ordei: et sic loquitur Auicẽ. [ca]pitulo de cañ. predicto loco. ¶ Sed contra Auicen. infra ca[pitulo] de aqua ordei: prohibet aquam ordei fece existente sicca. Hic de materia sicca. ¶ Dicendus q si tibi videtur por[illegible] premittere clystere ante dationem aque ordei. Uel di[illegible]

cendumq; loquitur de aqua ordei: que est ptisana: que datur loco cibi: sed ante cibationem oportet intestina esse purgata: sed tertio libro loquit᷑ de aqua ordei potabili: in qua est virtus abstersiua ordei: ⁊ non est quasi nutritiua nisi parum quid. ¶ Alia est cholica fortis ex forti oppilatione fecali: vel ventosa contingente in febre: ⁊ hanc non moueret aqua ordei: sed medicamen forte: quale est ius galli purum: vel medicinale: vt tibi videtur: ⁊ saltem fac ipsum lenitiuum ⁊ multiplica eius unctuositatem: ⁊ hoc fit vel decoquendo lenitiua in eo vt diximus: vel si multiplicas unctuositatem facis in hoc ipsum lenitiuum: ⁊ multiplicatur eius unctuositas accipiendo gallum pinguiorem: vel dando de iure partem unctuosiorem: ⁊ hoc totum facit Auicen. intendendo ad colicam: que cum sit fortis preiudicat in cura: ⁊ si parum per nocemus febri: per hoc non curamus considerata malitia colice. Et hoc est quod Auicen. dicit. Quando fuerit cum febre colica: scilicet fortis non aperietur via. s. intestinorum cum lenibus: neque dando in potu aquam ordei: quia non est eius abstersio: ⁊ lenitio fortis in abscindendo fortem oppilationem ab exsiccatis fecibus: ⁊ ingrossatis ventositatibus: imo aperietur via dando in potu ius galli: ⁊ lenitiuis. i. fac ius lenitiuum ⁊ multiplica eius unctuositatem: vt fortis siccitas secum remoueatur. deinde detur in potu aqua ordei si necesse fuerit: aperta enim via per ius galli: si videtur quod inflammatio addat᷑ per ius galli: vt indigeat aqua ordei fac illud. ¶ Et hec solutio est formis illi: quã alias dedimus. Diximus enim quod si intentio est ad febrem: plus detur aqua ordei: ⁊ si ad colicam plus detur ius galli. ¶ In hoc igitur capitulo plus intendit ad colicam quam ad febrem: quia colica hic est accidens: quod curã ad se trahit: ⁊ in capitulo de colica intendit plus ad febrem: quia est accidens colice quod curam ad se diuertit.

¶ De solutiuis vero est potio facta ex tamarindis: ⁊ tereniabin: ⁊ syracost. Et quandoque ponitur in ea aqua lubleb: ⁊ quandoque ponitur in ea casi. fi. ⁊ fortasse proijcitur desuper scamonea.

¶ Jam positi sunt casi. vniuersales curationis febrium humoralium ⁊ proprie putridarum. ¶ Hic ponit medicinas: quibus euacuamus hos febricitantes. Et posuit has medicinas: quia suspectior est usus solutiuorum: ⁊ securius est eorum sciam ab alijs accipere. ¶ Licet igit᷑ in febre putrida quandoque intentio fit ad febrem infrigidando: ⁊ humectando: cum res infrigidantes ⁊ humectantes note sint: ⁊ in earum usu non est tantus timor quare Auicen. excusatur a ponendo illas medicinas: ⁊ dimittit eas notas ex scdo casi. ⁊ quarto casi. Et de infrigidante: in quo erat timor. s. frigida aqua iam posuit casi. ⁊ cum hoc dixit de syrupo violato: licet posuerit ad leniendum: licet etiam sit intentio ad materiam digerendam: vult illa digestiua esse nota ex eisdem libris ⁊ capitulis particularibus huius libri: vbi ponet digestiua secundum diuersitatem materierum. Digestiuum autem cõmune: vel quasi cõmune iam posuit. s. syrupum acetosum. Remanebat igitur Auice. ponere medicinas solutiuas: quas ⁊ secundum materias oportet appropriare: ⁊ stabit hec pars tibi loco antidotarij huic capitulo quantum ad partem eius. Laborant autem quandoque in diuidendo has partes: sed videtur mihi dicere melius: quod habet tot partes quot habet medicinas solutiuas. ¶ Prima medicina fit ex tamarindis ⁊ manna: que dicitur tereniabin: ⁊ alia est species mãne: que dicitur syracost. Et considera quod hec medicina potest dari in quantitate pauca: ⁊ tunc est lenitiua solum: ⁊ facit minorationem: que vocatur exsiccatio ⁊ cõuenire potest in qualibet febre: in qua vis lenire intestina: ⁊ potest dari in quãtitate copiosiori, verbi gratia: tamarindorum. ℥. i. mãne: ⁊ manna. ana. ℥. s. ⁊ tunc euacuat choleram a proprietate: ⁊ conuenit in febribus cholericis: in quibus vis euacuare choleram. Igitur illa medicina solutiua satisfacit casi. qui precesserunt in lenificatiõe ventris: ⁊ casi. qui precesserunt in euacuatione materie secundum semitam abscissionis. s. minoratiue. Si ergo vis hanc medicinam fortiorem adde lubleb. ⁊ est vna de speciebus lacticiniji: ⁊ est minor species eius: ⁊ dicit Simon: quod est de facilioribus laxatiuis: ⁊ datur in febre acuta: ⁊ reperitur eius multitudo in vineis. Nos autem non confidimus cognoscere illam. vigoramus etiam per cassiam: que qualis sit notum est. ¶ Et fortasse. Hec est vigoratio fortis. Si igitur vis abscindere eradicando: vel minorando: ⁊ non cõfidis quod cholera obediat tamarindis: vel alicui predictorum da de scamonea.

¶ Et fortasse dat᷑ i potu scamõea sola i lubleb.

¶ Hec est secunda medicina: licet possit poni quinta si numeramus predictas numero quattuor medicinarũ sed de hoc non curamus. Dat ergo Auicẽ. sicut etiam Ras. facit de scamonea in inlep. Dosis eius sit in tere est medicina: qua in casibus supradictis possumus: vti in principio: vt si materia est furiosa: aut plurima mobilis.

¶ Et fortasse est necessarium administrare: ea que sunt sicut aloes: quando materia est grossa: Et melius quidem est: vt abluatur: ⁊ nutriatur cum aqua endiuie: ⁊ aqua solatri: deinde fiant ex eo pillule.

¶ Hec est tertia medicina. scilicet aloes cũ aqua endiuie. ¶ Sed tu dices. Lotio facit eius solutionem debilem: ⁊ sic non mouebit materiam grossam. ¶ Dicendum quod illa non debet esse vera lotio: sed lotio: que est nutritio: hoc est: quod in suamet lotura imbibatur: ⁊ nutriatur: ⁊ permittatur inspissari: ⁊ fiant pillule. ¶ In hac igitur nutritione rectificat᷑ eius malitia: vt apparet scienti capitulum de aloe: ⁊ endiuia: ⁊ solatro: quare non protelemus hic sermonem. Et hic potes resoluere dubia de lotione: ⁊ non lotione.

¶ Mirabolanos vero citrinos quidam administrauerunt. Sed non inuenitur ab eis intentio secundum quã operetur: constringunt enim poros eius post solutionem ventris: ⁊ exasperant viscera eorum: quod si fuerint necessarij: tunc post digestionem integram.

¶ Hic reprehendit Rasim qui. 16. continentis vtitur a principio mirabolanis: ⁊ etiã trac. quarto Almãsoris. ¶ Sed tu dices. Videtur cõueniens dare ipsos: quia euacuant choleram citrinã: qua euacuatione quandoque in principio egemus: ⁊ cum hoc sunt frigidi: ⁊ remittunt acuitatẽ cholere: ⁊ vt cõcordant sapientes. ¶ Dicendũ quod vsus mirabolanorum vel est in principio: vel in processu cõpleta digestione in principio posset esse eorum vsus: vel ad euacuãdum materiã cum expedit illam minorare propter multitudinem: vel eradicare propter furiositatẽ: vel posset esse eorum vsus ad cõsolandum alias medicinas. Et si quidem vtatur quis de mirabolanis in principio febris sub dosi sufficienti ad eradicandũ materias furiosas: non est cõueniens talis vsus: quia cũ sint debiles in soluendo: non educerent materias illas copiosa seductione. Hoc aũt vt nostri preintellexit: nec est cõueniẽs vsus eorum ad minorandum materias. verbi gratia. cholericas: vt faciunt citrini: quia medicine: que minorãt illas materias: scilicet indigestas a principio: vel non digestas nõ oportet eẽ multum debiles: imo fortes ex hoc quod euacuãt aliquid de materia inepta. Etiam quia mirabolani dimittũt post se vestigia corrugationis. Unde materias residuas cõstringũt: ⁊ stringunt vias ductuũ: ⁊ indisponunt ad fluxum: hoc solũ Aui. expressit hic cum dixit non inuenitur ab eo. s. vtro intentio

secundum quã

fm quam [illegible] operetur. i. iste vir qui concessit mirobolanos. s.
in principi [illegible] o non inuenit in mirobolanis intentionem: fm
quam op [illegible] retur effectum vtilem immo nocet quia costrin
gunt poto [illegible] post solutionem et propter hoc materia residua
coarctata [illegible] et prohibetur ab euacuatione, et resolutione et
exasperan [illegible] viscera: et ex hoc reddunt ventrem stipticum nō
lenientes [illegible] a principio et in processu febris putride magna
est necessi [illegible] as apertionis viarum: et lenitionis intestinorum:
quorum c [illegible] ontrarium faciunt mirobolani. Et apparet ex B:
q ipsi m [illegible] gis nocent. cum dantur in substantia q; quando
exhibetur [illegible] eorum expressio. Si Ro visus eorum esset ad co-
solidandu [illegible] m alias medicinas. verbi gratia. scamonea: qua
necesse e [illegible] t vti in principio possent mirobolani exhiberi
et sic vim [illegible] eis Ras. 16. continentis in principio. C Si etiam
alia medi [illegible] ina misceretur cum eis remouendo eorum exaspe
rationem [illegible] et constrictionem: et cum hoc ipsorum infusio no/
returnno [illegible] esset malum eos concedere etiam in principio si
cut con [illegible] infusionem cum manna concedit Ras. 10 tract.
Almans [illegible] C Si autem sermo fit de vsu mirobolanorum in
processu [illegible] dicendum q facta digestione perfecta: et a q ma/
teria fit e [illegible] euacuationi habilissima possumus eis vti: si confi/
dimus d [illegible] perfecta euacuatione illarum materierum p vna
dosim m [illegible] obolanorum et non timeas residuum constringi:
cū non fi [illegible] esiduum. ergo conueniens visus mirobolanorū
est diges [illegible] one perfecta: et aliquibus euacuationibus precedē
tibus. R [illegible] siduum enim materierum poterit per mirobolanos
educi: e [illegible] poterunt confortari et reaggregari membra laxa a
febricitan [illegible] precessit et euacuationibus spontaneis et artificia
libus: et q [illegible] precesserit in febre: et hoc intellexit Aui. Quid
autem s [illegible] de vsu mirobolanorum in principio apostematū
stomac [illegible] lege quod scripsimus libro tertio sen. 13.

C Et a [illegible] ua duorum granatorum est maximi iu
uame [illegible] ti expressa cum pulpis amborum.

C Et aq [illegible] a. i. succus, vel expressio granatorum s. mundorum
a cortic [illegible] exteriori: et expressorum cum pulpa duorum. s. una/
mero, [illegible] el duorum. s. acetosi: et dulcis: et sit in eis virtus ab
stersiua [illegible] et repressiua caloris. Datur autem a me de hac ex/
pressione [illegible] libra media: vel. ℥. iiij. cum pauco zuccharo: et apud
me cum [illegible] ℥. ij. zuccharis: et est delicata medicina: et experti sū
mus q [illegible] osdam solui ab ea sex vicibus: et quosdam nihil: de
ge pro [illegible] is Serap. septimo breuiarij: et Azarauiū libro. 29.
et hec e [illegible] medicina quarta.

C Et c [illegible] andoq; in horis de solutiuis: que fiunt
ex vio [illegible] is et scamōea ita: vt vio. fit quātitas aur.
i. scam [illegible] onea vsq; ad siliquam. i. et quandoq; po
nitur [illegible] eis parum mente.

C Et h [illegible] est medicina quinta. hora autem eius est hora di/
gestio [illegible] materie: nisi propter necessitatem dictam supra
viol. s. [illegible] ccidit vis eas esse magis solutiuas a proprietate:
vel rec [illegible] entibus si vis q leniant. Aureus sumitur quandoq;
pro pl [illegible] ri. quandoq; pro pauciori: vt alias declarauimus,
et pro [illegible] aucto pro dragma sumitur ab Auicen. tertio can.
sen. 1 [illegible] capitulo de cura hydropisis: tamen quia viola est
medic [illegible] na benigna: potest sumi aureus pro dragma vna et
medi [illegible] vel duabus. C Siliqua. Siliqua est quatuor gra/
norum [illegible] ordei pondus fm aliquos: et aliqui dicunt: q plus.
Tibi [illegible] autem inest mensurare dosim medicinarum fortium
quic [illegible] id scribatur in libris. de igitur viole temperant ca/
lorem [illegible] scamoneementa vero stomachum confortat: qua
indig [illegible] mos propter nocumentum scamonee. est enim sto/
mach [illegible] inimica. vt tertio tertia.

C Et [illegible] quandoq; fit ex infrigidantibus extinguē/
tibus [illegible] medicinas: q qua ponitur scamonea: sicut
pilli [illegible] et huiusmodi. R. coriandri, spodij, rosarū

ana. ʒ. s. camphore: tosugi i scamonee duodeci
ma pars. ʒ. i. et vsq; ad sextam partem eius: et de
tur in potu [illegible] decis.

C Hec est sexta medicina: in qua est satis fortis solutio pro/
te: quas po [illegible] r, que fuit nobile. Tosugi creditur a quibus/
dam, q sit pondus trium granorū ordei: et creditur ex eis quan/
titas. que tibi videtur.

C Alio. R. syracost. ʒ. ij. tereniabin. ʒ. v. succi po/
morum de senis: succi cydoniorum partes equa/
les: succi coriandri humidi sextam partem vni/
us: aggrega succos: et submerge in eis syracost
et tereniabin: et inspissetur cum eis donec sentias
se coagulentur: deinde sume caphore pondus
sexte. ʒ. i. et medietatis sexte scamonee. ʒ. i. pone
syracost super ignem et pulueriza desuper cam/
phoram: et scamoneam. C Et conseruentur ne
resoluantur cum vapore: deinde dimittatur do/
nec coagulet per se cū facilitate: et dosis eius
sit a. ʒ. ij. vsq; ad. ʒ. iij. et. s.

C Hec est septima medicina: et artificialiter composita: et de
[illegible] De ea. ʒ. ij. vel vltra. C Et considera dosim eius
esse magis [illegible] in nostro climate minor dosis sufficeret.

C Et est possibile: vt fiat ex tereniabi: et syracost:
et zuccharo taberzet. natif. i. forme: que fiunt: si
cut penidie. C Et ponitur in ea scamonea: et
camphora fm quantitatem: que cadat in vna
potione eius: et camphore vsq; ad tosugi. i. et
scamonee: vsq; ad sextam. ʒ. i. quare fit tunc ani
me non horribile.

C Hec est octaua medicina: et nos non laboramus in verifi/
cando recepta: erga esset ponere scientiam simplicium medi
cinarum: et quam et 2 cap. scire oportet: et cum hoc excuso/
mur q [illegible] super secundo cap. scripsimus modum verificandi
receptas et modum inueniēdi dosim in eis, et medicinis so
lutiuis: et secundum modum inueniēdi basim in omnibus medicinis
[illegible] ne cogamur super omni recepta prologare ser/
monem. Inde igitur accipiatur scientia: qua quis indiget in
verificando, et examinando his receptis. C Scias post B,
q apud nos cōiter non vtimur his solutiuis in febre putri/
da: sed in cholericis vtimur cōiter reubarbaro, tamarin/
dis: et etiam scamonea: sed non frequenter. In phlegmaticis
autem turbith, et agaricum: et multis medicinis ad hoc no/
tis. C Et Auic. extendit hic sermonem suum ad medicinas
solutiuas: quibus vtimur in cholericis feb. plus et placuit
sibi hoc, vt poneret medicinas, quibus vtimur ante dige/
stionem in febre: et post hoc: et plus accidit fieri in febribus
cholericis: in quibus plus euenit materias esse furiosas:
quibus vtimur scamonea ante digestionem.

C Et febricitans quidem in estate febre frigida
nō ingrediatur domū venti pprie qsi sudat: vt
non cōuertatur materia a resolutione sua.

C Melius est dicere, q Auic. ponit hic tres cas. Primum
cas. Quidam sic intelligunt, q in estate per mutata a sui na/
tura. Que est estas frigida, febriens non stet in domo venti.
Hic est sermo rudis et cogamur dicere febricitās febre. C Ali
ter dicamus, q febricitantes in estate multum delectantur
aere frigido, et aere euentabili, et faciunt aperire fenestras:
vt persient venti domorum. Hoc autem tollerabilius est in fe/
bre calida. sed in febre frigida. s. de phlegmate. vel melan/
cholia est magis nociuū: q vapores multi et grossi phleg/

materie melancholie probibetur a resolutione: et ideo no/
cet proprie quando sudat, quia probibet illum.

¶ Et trocisci quidem non sunt convenientes p̄n cipijs harum febrium: nisi post digestionem et evacuationem ¶ Et trocisci quidem sunt magis convenientes ei: cuius febris est adherēs in suo stomacho: quasi ipsa sit ethica.

¶ Hic est casū. secundus. Questio. XLIX.

Dubitatur utrum trocisci conveniāt in principijs
febrium putridarum ante digestionez.
Videtur q̄ sic. Naz in principio cōpetunt eatque digerunt
sed trocisci sunt hu̇. ergo etc. ¶ In mā quidem calida subti/
li trocisci frigidi: ut de camphora. ¶ In mā autem frigida
trocisci calidi, ut de capparibus: et aliqui de eupatorio et
spica. ¶ In contrarium Avi. dic: et infra capitulo de causo
ne in processu concessit eos. ¶ Hic primo considera, q̄ me
dicine date in decoctione citius trāseūt, et sunt debilis ope/
rationis. Date autem in forma trociscorum, q2 dantur in sub/
stantia non sic labuntur: et fortius operantur: et agunt impres
sionem fortem in stomacho: cecidit autem eorum usus: q2
sunt abominabiles cōmuniter: et qui bis sumit eos fere nō
vult amplius sumere. ¶ Secundo considera q̄ trocisci q̄/
bus utimur in febribus calidis sunt infrigidativi: ut troci/
sci de rosis, et de spodio, et berberis violati, et de campho/
ra, et similes. Trocisci vō, quibus utimur in febribus frigi
dis sunt, aperitivi, et subtiliativi materierum, ut trocisci de
eupatorio, et de capparibus, et trocisci de reubarbaro. In
mixtis autem febribus sunt mixti. ¶ Tertio considera, q̄
trocisci frigidi quidam sunt cum hoc stiptici sicci: ut quidā
trocisci de rosis: quidam de berberis, quidam de campho
ra. Quidam vō sunt cum hoc lenitivi: ut quidam de cam/
phora: et trocisci violati: et qui fiunt ex semine citoniorum
viol. sandal. mucillagine psillij, et similibus. Trocisci vero
calefactivi in febribus frigidis quidam sunt leviter aperi/
tivi, ut de seminibus anisi: feni. et liquiritiae: et quidam forti/
ter aperitivi, ut de assaro, et rubea, et similes. Et omnia ista
considera in antidotarijs. ¶ His positis ponemus in troci
scis frigidis, q̄bus utimur in febribus calidis quarto casū,
i quatuor propositionibus. ¶ Primus. In febre calida nō
competunt a principio trocisci frigidi stiptici sicci, Ratio:
quia materias coarctant, et constringūt: ut supra diximus.
¶ Secundus in febre calida a principio si est multa inflā/
matio in stomacho possunt competere trocisci frigidi pro/
prie lenitive: quia possunt illam extinguere. Et si videretur
tibi, q̄ esset magna necessitas trociscorum infrigidantium
stipticorum volens illorum maiorem moraz in stomacho:
et eligens hoc supra nocumentum stipticitatis fac quod ti/
bi videtur: in summa tamen in temperanda forti caliditate
stomachi: si eius sit indigētia trocisci frigidi: ut de campho
ra, possunt dari quando hic indigeret: q2 faciūt hanc infri/
gidationem plus q̄z decoctiones. Et tunc salvatur littera
Avicen. que dicit. Trocisci igitur magis convenientes ei:
cuius febris est adurens in stomacho suo quasi ipsa sit ethi
ca. ¶ Tertius casū. est si febris non est fortiter inflāmativa
stomachi et sufficit datio sirruporum et decoctionuz infrigi/
dantium: tunc est conveniens abstinere a trociscis. ¶ Quar
tus casū. est trocisci infrigidantes quamvis sint stiptici: cō/
petunt in finibus febrium calidarum: quia removent cali/
ditatem, que post evacuationem materieruz remanet, et cō
fortant membra: et forsan exiccant residuum materieruz:
et ideo dixit Avicen. post digestionem et evacuationem.
¶ In trociscis vero calidis: quibus utimur in frigidis fe/
bribus ponemus quatuor casū. ¶ Primus est. In febribus
frigidis in principio non competunt trocisci calidi fortiter
aperitivi. Ratio, quia agitant materiam: et eaz difformiter
exiccant: et ingrossant: et hoc voluit Ysaac in. 5. feb. capit/
lo de cura quartane. ¶ Secundus casū. In febribus frigi
dis possumus uti in principio. trociscis levibus aperitivis
et proprie si materia sit in stomacho: in qua indigemus
medicina: que in stomacho remaneat: sicut in phlegma/
ticis febribus: que ethicis assimilatur: et hoc est quod Avi
cen. dixit, s̄m aliam litteram, Trocisci sunt convenientes
ei cuius febris est adherens in stomacho suo. ¶ Tertius
casū. est. Si materia stat in venis et remote meliores sunt si
rupi q̄z trocisci inquantum magis penetrant. ¶ Quartus
casū. In febribus frigidis in processu et in fine principij sunt
concedendi trocisci fortiores et aperitivi: et fortiter educti/
vi: quia materie tunc sunt apte: et hoc apparebit in speciali
bus capitulis de phlegmatica, et quartana: et ex his cessant
contraria. ¶ Dicunt vero quidam, q̄ trocisci frigidi abso/
lute probibentur in principio febrium calidarum: q2 forti/
ter infrigidant: sed probibitum est s̄m multū: et repente in/
frigidare ex aphori. v. ¶ Dynus vero dixit, q̄ trocisci, qui
probibentur in principio febrium putridaruz: sunt illi: qui
dantur gratia alicuius minorationis materie: sicut trocisci
de absinthio: et trocisci de rosis, qui in principio non conve
niunt: et per febrem adherentem stomacho intelligit febrez
phlegmaticam. ¶ Unde supra dixit Avicen. de ea, q̄ fit cū
lesione stomachi: et similatur febri ethice: et in talibus febri
bus phlegmaticis maxime competit administratio dicto/
rum trociscorum, tum propter materie minorationem, tuz
etiam propter stipticare et confortare. Et nos dicamus, q̄
etiam in principio non est securum uti eis.

¶ Et dimissor ɔsuetudinis in regimine suo sen tit qn̄qz febrē: et nō est tātū nocumētum: qm̄ cā eius est dimissio consuetudinis in regimine.

¶ Hic est tertius casū. cuius exemplum est, si quis cōsuetus
balneari: et exercitari ex hoc retentis superfluitatibus fe/
briat: nō est hec febris ex hoc magni timoris propter duo.
¶ Primo, q2 significatur, q̄ est causa primitiva. ¶ Secun/
do, q2 redeundo ad consuetudinem: si est possibile stante fe
bre: vel ad rem illi equivalentem iuvabitur. ¶ Hic autem
esset locus speculationis spectans ad partez theoricā: que
febris esset periculosior an tertiana: que fit a causa primati
va nulla existente dispositione in corpore: an tertiana eadē,
que fit a causa corporali. Questio. L.

Ex toto autem capitulo posset dubitari: utruz
sit licituz miscere medicinas di
gestivas, et solutivas: et diximus de hoc primo libro fen. 4ª
et cum considerabitur non est questio ita dubia: sicut cōmu
nitas medicorum eam facit: et enim licitum: et conveniens
est illas miscere: et invenitur observari i opere et dixit illud
Aver. 7° colliget. Qualiter autem: et ad quas intentiones
fiat non est presentis investigationis.

¶ Super tractatu de feb. putridis: et est tractatus secūdus.

¶ Circa capitulum de cura feb. pu. in generali. Cap. I.

Via in cura talium feb. laudat Avic.
clysteria: nota q̄ clysteria sunt di/
versa: quia aliud est mollitivum tantum: et
sic fit. ℞. malve, bismalve, mercurialis,
brance ursi. an̄. M. i. senetionis radi. lilij.
an̄. quar. 5. fiat decoctio i aqua in qua dis/
solvatur cassiefi. pinguis munde. ℥. i. olei
viola. ℥. ij. fiat clystere: et quomodocunqz: et cum sale quod
sufficit. ¶ Aliud est clystere mundificativum. quod sequi/
tur. ℞. malve, bismalve: et ubi non habeas bismalvaz: uta
ris malva: que s̄m aliquos bismalva vocatur: et non est ve
rum s̄z aliquos: et est melior una species malve: que crescit
in altum ad longitudinem duarum palmarum, vel plus: et
ista est duplex: q2 alia portat flores albos: ut rose. violarie,
mercurialis sicle, brance ursi, furfuris, ana par. i. succi catu/

quart.s.fiat decoctio:in qua dissoluatur cassie/
sis munda.℥.i. ¶ Nota φ in oibus clysteribus
amfi.ne decoctio retineatur in intestinis: ꝛ inte/
neant laxa.salis com.ʒ.iij.ad pondus fiat clyste
vis magis mundificatiuum facere pone sal gem
co salis cōis. ¶ Aliud est clystere alteratiuū:qđ
actu.scario.rostri.porci.foliorum salicis.añ.M.
lo.indi.quar.s.foliorum viol.nenufa.añ.℥.i.fiat
in qua dissoluatur cassiefist.mund.olei viola.olei
i.℥.s.campho.ʒ.i.vel.ʒ.s.fiat clystere.φ si forte
on habueris:qꝛ est tempus hyemis.℞.herbarū
n:ꝛ iste sunt malue.bismalue.vio.mercurialis fi/
n habebis maluam pone brancez vrsi.añ.M.i.
.elect.ʒ.iij.furfu.triti bene masinati.℥.i.ani.ma/
e.añ.ʒ.ij.fiat decoctio.in qua dissoluatur cassief.
.gali:vel benedicte fm φ volueris euacuare:vel
im de succo ro.de quolibet istorum.℥.s.vel.ʒ.
omnibus.ana.ʒ.ij.olei viol.℥.ij.mellis.℥.s.salis
l loco eius salis gēme.ʒ.i.fiat clystere.Et caueas
φ ponas sal:facias ponderare:qꝛ quanto magis
r de sale:tanto magis mordicat.Item sal rōne cu
dustionis.quam habet.multum corrugat:quare
ostea stipticat plusquā debet:ꝛ ideo in delicatis
ribus membra interiora sensibilia pone minus.
potes facere clystere constrictiuum faciendo deco
cum constrictiuis superius positis:ꝛ in istis nō po
amfi.nec medicinas laxatiuas:nec sal:ꝛ si ponas
ponas in modica quantitate:ꝛ sint olea constricti/
cas.φ clystere sit in modica quātitate:ne graueꝑ
eas.φ clystere sit im modica clysteria confortatiua cum
¶ Item potes facere clysteria confortatiua cum
fortatiuis:ꝛ vt fiant caponis.vel pdicis.aliqualiter
tionē inspissatis:in qbus oino nihil ponas de sa/
c faciēdo talia brodia:nec de oleo.nec de alio la/
ctur in pauca quātitate.Itē caueas φ clysteria nō
strētur nisi tantū tepida:vt ipsa nō sint actu calida.
u frigida.Itē de quātitate caue.φ nō des niā quan/
petit.¶ Itē clystere ꝯstrictiuū pōt fieri hoc mō.℞.
cameleontis.castanoꝝ.piroꝝ imaturoꝝ.pennello
nearū.sorbarū.mespilloꝝ.oium fortiter cōquassa
añ.quar.s.menthe sicce.vel absin.ʒ.ij.acacie.hypo
ñ.ʒ.i.aque cister.aque ro.de stipitibus ro.añ.quar.
u.siccarum.ʒ.s.fiat decoctio:que coletur.in colatu/
luatur coaguli leporis:vel edi.ʒ.iij.syrupi de ribes
.draco.boli ar.subtiliter pulueriçati ꝛ cribrati añ.
masti.ʒ.s.fiat clystere vsq ad lib.s.ec.
irca illud capᵐ iulep:sic fit ex aqua ꝛ zuccharo:qđ
ex:qꝛ aliud est pauce mixtionis:ꝛ est vbi ponitur.i.
ccbari:ꝛ.8.aque.Aliud est iulep multe mixtionis
d vbi ponitur tantū de zuccharo quantū de aqua.
nota φ iulep pōt esse digestiuū constrictiuum.ꝛ la
ur:ꝛ hoc admiscēdo aquas appropriatas:ꝛ etiā alis
edicine valentes ad hoc cum zuccharo.vt dictuz est
antur.ꝛ clarificentur.vt decet:ꝛ tunc ponatur iulep
itumtoe quo fit mentio in proprijs capitulis ꝛ parti/
e cura feb.¶ Item nota φ eodem mō potest fieri hy
el ex aqua ꝛ melle solū:ꝛ illud vocat hydromel sim/
¶ Item oximel.℞.aque libꝫ.iij.mellis.libꝫ.i.aceti.
ponatur ad ignem dispumetur.ꝛ clarificetur.
er eodē capitulo:qꝛ multi dubitāt recipere clysteria
naturam tentare cum suppositorijs:quorū quedam
simplicia ꝛ debilia:vt cū fuerit ex melle.ꝛ sale.℞.mel
.i.bulliat vsq ad perfectam bullitionē:ꝛ addatur su/
btiliter pulueriçati.ʒ.ij.ꝛ informentur suppositoria.
liud potest fieri de lardo duro:ꝛ aliud pōt fieri de can
de sepo montonis addito paruz salis in capite.i.in an
ti parte:que infundatur in oleo.ꝛ postea administra/
¶ Aliud fit de stipite caul'.ru.vel ficle intinct in chisti

fellis montonis.Itē in paruis pueris fiunt de pentidijs sub
tiliter intincta in oleo cōmuni:ꝛ medulla nucis.intincta in
melle.¶ Item fiunt alia suppositoria:ꝛ vt dicitur.℞.sal ni/
trum ꝛ pone in pelle assungie por.in modum suppositorij.ꝛ
immitte.¶ Aliud.℞.mellis ꝛ salis.vt dictum est:ꝛ adde fi/
cie.ʒ.i.vel stercoris muris pulueriçati.ʒ.s.in panno suppo
situm:ꝛ postea intingatur in oleo cōmuni ꝛ imittatur.¶ Itez
aliud fit de sapone duro.¶ Aliud fit de sal gēma.¶ Aliud
est suppositorium attractiuum.vt.℞.mellis ꝑrep.gal.añ.℥.
s.ꝛ loco pigre potes ponere benedictam salis cō.ʒ.iij.ster.
muris.ʒ.ij.colloquin.ʒ.i.fiant suppositoria:ꝛ cum filo ligē
tur:vt cū intus sufficiēter steterint extrahi possit.¶ Itē ca/
ue.φ nō administres suppositoriū nisi prius sit oleo intinctuz.
¶ Item in eodem capitulo potest venter laxari cum admini
stratione in introitu mense:vt si dentur ficus sicce:alb.sunt
meliores:quarum.ij.vel.iij.impleantur medulla cartami
melius laxabunt:ꝛ specialiter phlegma.ꝛ valet multū ha
bentibus stomachum ꝛ pectus plena phlegmate.¶ Item
valet secundo vsus racemorum in introitu mense.φ si race
mi sunt sicci nō ita nocent sicut recentes:ꝛ si steterint colle
cti olea quatuor sunt meliores.¶ Itez valent tertio pru
na damascena viridia vel sicca:numero.x.φ si sicca sint ma
defiant in aqua tepida primo per.i.horam.¶ Item quarto
ad hoc valent iniube.ꝛ sebesten.¶ Item quinto debent pa
rari cerasa acria in introitu mense habentibus stomachuz
cholericum.siue sint recentia.siue sicca.Si fuerint sicca te/
neantur prius per horam in aqua.¶ Item valet sexto mi/
cha panis furfurei continuata in introitu mense.¶ Itez se
ptimo valet ad hoc dieta alexandrina.de qua facit mentio
nem Gal.secunda particula apho.cōmē.illius apho.Qui
buscunq sunt renibus.ꝛ cōiter cōceditur in quadragesimas
in qua salsa comeduntur in introitu mense.vel acuta in ace
to forti.sicut est nasturtium aquaticum.vel domesticū.vel
pruna cum melle.que dicta duo faciunt.φ incitant appeti/
tum.ꝛ laxant ventrē:ꝛ ideo carnes salse vel pisces salsi cō/
cedi debēt in pᵒ mense ꝛ alia ꝯsia consimilia.¶ Itez valet
8ᵒ vsus spinachiorū.attriplicis.blitis.petrosili.herbe vio
larie mercurialis:ꝛ malue omnia ista valent vel quedā ea/
rum cocta cum lacte amig.dul.in febricitātibus:ꝛ in nō
febricitantibus cum carnibus porcinis:ꝛ spāliter eoz pin
guedine ꝛ ventris.Qꝫ si vis laxare adde seme pulueriçate.ʒ.i.
¶ Item caueas si humores essent salsi vel cholerici nō des
ficiam.vel blitem.vel carnes.vel pisces salsos.¶ Item no
no valet ad hoc comedere panem furfuraceum.¶ Itez po
test laxari cum potibus.φ cum brodio galli antiqui.vt.℞.
gallum antiquum.7.vel.8.annorum vel amplius non in
uenitur sic gallus.8.annorum antiquior qui habeat ꝛ ro/
strum ꝛ pedes croceos.qꝛ est melior:ꝛ postea decoque:ꝛ et
quādo est plusq̄ꝫ semicoctus extrahe:ꝛ pone in ventre eius
polipodij quercini non antiqui:sed recentis cōquassati.ʒr.
s.añ.℥.s.ꝛ fiat iterum decoctio in eodē brodio vsq ad per
fectam decoctionem.ꝛ postea ministretur brodiū.¶ Item
1ᵒ valet brodiuz vacce.vel bouis:ista eniz laxant sua nitro/
sitate:ꝛ non sint nimis decocte ille carnes:nec brodium sit
nimis pingue.¶ Itē valet potus expressus post decoctio/
nem primā mercurialis.vt.℥.i.paruz bulliat in parua quā
titate aque:ꝛ postq̄ꝫ bullierit abijciat ab olla ꝛ ab iste aq̄:
ꝛ ponatur in parapside:ꝛ ibidem fortiter cum cocleari vel
cū alio exprimatur:quod inde emanat potui detur.¶ Itez
4ᵒ ad illud valet cassiefi.℥.i.bene pinguis munde dissolute
cum brodio pulli.vel cicerum rub.parum bulitoꝝ vel len
tium.vel cum brodio carnis porcine.vel vaccine sine sale.
¶ Qꝫ si vis fortiter laxare infunde i illa colatura seme mū
dare a stipitibus ꝛ semine pulueris.ʒ.i.¶ Itez fortius.℞.
turbith gūmosi purᵘ interius ꝛ exterius.ʒ.i.ß.ʒ.i.¶ Itez
sunt aliqui ribaldi qui dissoluunt radicez yreos vel grana
catapucie vel agariᵐ.vel esulam ꝛ ministrant in potu vt

larent & malefaciunt. ¶ Item nota q potes administrare
medicinam in substantia liquida vel solida. Item in solida
dupliciter. qz potes administrare vel in forma pillularum
vel electuarij. Medicina in subã liquida dz dari si mã sit cõ
tenta in stomacho vel in vno propinquis stomacho: & ista
dz dari in aurora. In pillulis dz dari si sit in parte remota &
spãliter in capite tibijs & brachijs vel in alijs partibus: &
ideo dz dari in pn° noctis. ¶ Aduerte tñ q nullam medici
nam concedas mã existente apostemosa in partibus pecto
ralibus: sed debes appo^{re} cũ vnguentis & medicinis appro
priatis ad hoc vel cũ stomatis. ¶ Itẽ nota q anteq̃ des me
dicinam opz te scire vtrũ habeat somnũ profundũ vel non:
qz si haberet somnũ profundũ oporteret q excitaret postq̃
dormiret per .i. horã vel dormiat magnũ somnũ suũ añ me/
dicinã. ¶ Itẽ in subã liqda põt dari medicina in forma cla
reti qd sic fit. ℞. pulueris clareti supius positi. ʒ. ij. folio. sce
ne mũde a stipitibus & seminibus. ʒ. i. turbith gũmosi inte/
rius & exterius pur^{ti}. ʒ. s. ss. ʒ. i. dyagre. ʒ. s. si vis choleram
purgare sine phlegmate polipo. querc. fortiter cõq̃s. ʒ. s. thy
mi. epithymi. añ. ʒ. ij. spi. nar. ℈. ij. puluerisent & ponant in
manica: & addito suc. gr. s. fiat claretũ. Q si vis magis vri/
nam prouocare adde crete marine tribuli marini. añ. ℥. s. mi
lij sol. ʒ. ij. ani. ʒ. i. & vsui seruet: & dare potes de isto v^{m} par
uum cupellũ qd si laxat sufficiẽter ōa diebus alternatis. Et
si nõ sufficiẽter misce maiorẽ quãtitatẽ, q si nimis laxat mi
nue quãtitatẽ: & dz ducere paruus cupellus istius clareti in
mediocri habitudine laxitatis quater. vel q̃nqes. ¶ Et no
ta q post administrationẽ istius clareti nõ est dormiẽdũ: qz
ista sunt satis calida de se. ¶ Itẽ potes laxare 2° cũ admini
stratione in liqda subã & alia fm quedam apoz^{ta}. ¶ Q si
purgare intẽdis phlegma sicut i quottidiana. ℞. corrigi^{le}
fumi ter. añ. ℥. i. polip. q̃rc. for^{r} cõq̃ssa. succi scab. succi lap.
acuti facta resi^{a}. añ. ℥ s. q si succos nõ habes sume eq̃. añ.
℥. ij. agarici al. elec. ʒ. iij. fiat decoctio in qua dissoluat pul/
pe cassie pinguis mũd. ℥. s. turbith gũmosi iteri^{9} & exteri^{9}
mũdati. ʒ. s. ss. al. ℈. i. & fiat vnus potus q detur in aurora.
Ista colatura in mediocri habitudine laxitatis dz ducere
q̃nqes vel sexties. Et si vis fortius dissolue diacatholi. vel
bñdicte plate. ʒ. ij. Itẽ potes addere i decoctione pdicta ra/
dicum yre. squallatarũ. ℥. s. Q si vis fortius oppilõnes re/
mouere adde arist. ro. ℥. s. Itẽ si vis cũ paucioribus opari.
℞. aga. ʒ. iij. ani. ʒ. i. s. fiat decoctio q̃ fricet & colãdo expri/
matur & in colatura dissoluat dyac. ʒ. ij. vel. ʒ. iii. & fiat po/
tus. ¶ Itẽ si purgare intẽdis cholerã: vt in 3na. ℞. flor bo/
ragi. vio. & buglo. flor nenuf. añ. ʒ. s. prunor damasce. pin
guiũ iniub. sebestẽ. añ. ij. nũo. aq̃ endi. vel succi ipsius facta
resi^{a} vel lactu. vel cap. veñ. ℥. s. seminũ cõium. ʒ. ij. fiat deco
ctio in q̃ dissoluat medulle cassiefi. ℥. i. el. ij. de succo ros. ʒ. ij.
& fiat potus q detur in auro. tepidus. Q si nõ dubitet ama
ra ponat loco el. ij de succo ro. reubar. per diẽ & noctẽ tpati
in aqua ro. ¶ Itẽ si purgare vis humorẽ melicũ. ℞. germã
drie adiãthos, flor vio. borag. anthos pari añ. ℥. s. polip.
querc. fortiter cõquat. aristo. ro. añ. ʒ. iij. ani. ʒ. i. florũ scene
a stipitibus & semine mũd. ʒ. i. thimi epithi. añ. ʒ. i. s. fiat de
coctio in qua dissoluat cassiefi. ℥. s. tamarĩdõ. pinguiũ man
ne granat. añ. ʒ. iij. & fiat vnus potus. Si fortius facere vis:
adde lapidis lazuli subtilr puluerisa. priuo: & postea q̃nqes
abluti. ℈. i. ¶ Itẽ nota q in istis colaturis nõ vtor mirabo.
qz pauci vel nulli inueniuntur boni. Q̃is enim eorũ virtus
vetustate est cõsumpta. Itẽ ex cã quã assignat Aui. in isto ca
pi. de cura pu. in gñali pp̃ie siũt callidi: in parte aũt mirab.
citrini. vt dicit astringũt poros post solõnẽ vẽtris: tñ in ca/
su vbi esset in intestinis vel in stõ debilitas rare compõnis
possumus vti & raro citrinis in eũando cholerã & in melã
indis & in statẽ emblicis & belliricis cõiter vtimur. ¶ Itez
in eo casu quo cõiter eis vteremur: qñ eorũ substãtia est ni
mis stiptica opz bonitatez ab eis tñ extrahere: & fiat. cum

balneo qd sequitur. ℞. mirob. qbus vis vti in quãtitate que
tibi videbit q si mirobolani sint antiq accipe quãtitatem
maiorẽ & cõtere for^{r}: & postea infunde tritos in aqua tepi. p
i. horã quousq̃ videas gũmositates supnatare: & cũ vide/
ris pone frustũ filtri factũ in modũ lingue: cuius caput sit
extra strictũ & caput amplũ sit intus: deinde p filtrũ aq̃ ma/
nabit & gũmositas remanebit: & sic cõsueuerunt alc bimiste
suas aq̃s subtiliare. ¶ Itẽ 2° si vis potes addere virtutẽ mi
rob. ita q colligas vnctuo^{sitatem} supnatãtẽ in aqua tepi. quaz
misce cũ colatura. ¶ Itẽ 3° potest aliqs habere eã & meli^{9} &
qz mirobolani cõquat. per noctẽ in parte. i. & incorpati forti
ter fricẽtur & cũ pãno lineo fricãdo fortiter exprimat quo/
usq̃ virtus tota manauerit. ¶ Itẽ qd dico de mirobolanis
potes facere de turbith de agarico: & d alijs laxatiuis quo
rum tñ virtutes vis habere. ¶ Nota ẽt q in istis colatu/
ris nõ pono eiuiã collõqntidã scamoneã nec alias medici/
nas fortiter trahẽtes: qz iste sunt eradicatiue & neruos mo
lestãtes: & qz Aui. vult vt mã minoretur in pn°. ¶ Itez põt
venter laxari cũ syru. laxatiuis qbus vtor in morbis croni
cis vel qñ volo tẽtare naturã vel qñ patiens non vult audi
re de medicina laxatiua: vel qñ virtus est debilis: & opz q
natura paulatim laxet. Et modus faciẽdi tales syrupos ẽ.
Capiũtur semina raď. herbaz & flores & alia me^{na} appro/
priata illi passioni de qbus oĩbus fit decoctio: & si cũ syru
po laxatiuo facere vis dignũ fac dignũ de medietate huius
decoc. tẽperẽtur laxatiua appropriata huic humori eũon/
do tota nocte: & in crastino in laxatiuo fortiter fricentur: &
ibidẽ fricando expãdantur & per pãnũ fortiter colent tñ
q tota virtus inde habeat laxatiuo: & postea addito suc
cha. & melle fm q vis clarificentur: & iste est vnus modus.
¶ Itẽ alius modus, recipit pars decoc. & syrupisat & cla/
rificat cũ succ. & per pãnũ colatur & laxatiua puluerisata i
sacco lineo delicato nõ multũ cõpressa ibi morant in syru/
pis. ¶ Item alius modus est vt infundatur puluis laxati/
uorum in syrupis: & qñ dz dari talis syrupus fiat ampho/
re agita°. ¶ Et nota q tales syrupi laxatiui debent dari
in aurora: & aqua que eis admisceť dz esse in equali quãti/
tate cũ syrupo & nõ in ma^{ri}. ¶ Itez nota q aq̃ que misceri
dz cũ syrupo tali dz esse bulli^{a} cũ aliquibus appropriatis
vt cũ ciceribus ru. vel hordeo vel lẽtibus vel scolo. vel tri/
bulis vel capi. veñ. vel alijs diureticis vel cũ directiuis vel
cũ decoctione aq̃rosico q admisceat vel cũ decoctione in la
xatiuis. ¶ Itẽ inte^{r} de deco^{ni} in administratione in digesti/
uis: sz dari dz in maiori quãtitate. ex^{m} vt sequitur in mã flati
ca. ℞. raď. graminis feni. brus. petro. apij spara. sit mã nõ
multũ grossa sine tenax. Q si indiges for^{ti} ca^{ri} in digerẽdo
capias nõ teneras: sed antiquas & grossas raď. apij & toto
borag. cum toto buglo. cũ toto fumi ter. scabi. corrigi^{le} be
toni. lapa. acuti adiat. cap. veñ. & aliorũ eis similiũ. añ. M.
j. ani. carui. añ. ʒ. ij. flo. anthos vtriusq̃ stic. borag. & bugl.
añ. ℥. s. fiat decoct. in qua in fine ponãtur aromatica, vt spi
ca nar. vel a^{a}. vt spodiũ in cuius decoc. me^{te} ponatur succ.
lib. s. vel. i. fm q vis facere syrupũ. & fiat syrupus cũ dili/
gẽtia clari^{ca}: & iste est digestiu^{9}: & in alia parte decoc. infun/
dant q̃ sequunt. ℞. folio. scene mũd. a stipitibus & scie. ℥.
ij. agari. ʒ. iij. turbith gũmosi elec. ℥. s. ss. ʒ. ij. esule. ʒ. i. thy
mi epyth. añ. ℥. ij. tẽperentur per noctem in dicta decoc. fri
cẽtur: & fiat vt superius dictũ est & addatur suc. lib. s. & fiat
syrupus. ¶ Itẽ potest venter laxari cũ pomo. ℞. pomũ &
incide per me^{m} & remoue aiam: & postea pone dyagri. ma/
sti. añ. ʒ. i. & postea cõiũge partes pomi & inuolue pomũ cũ
stupis madefactis & pone ad coquẽdũ sub cineribus lento
igne: & qñ est coctũ abijce qd interius remansit si quid est &
administra ieiuno stõ vel post potũ paz aque tepi. vel vini
bene lymphati tepi. Q si nõ habes pomũ fiat cũ cotõdoro
melius vz. cũ piro. vel ẽt cũ ficubus siccis. ¶ Itez ad idem
potes facere de. ʒ. ij. reub. vel. ʒ. iij. vel de duabus. ʒ. turbith

[illegible] .i. vel .ʒ.ij. esule. ¶ Item potes facere fructū laxa[illegible] docet paladius in li° de aggricultura sm q̄ sunt [illegible]na pruna et piras et ceteri fructus sic. perfora arbo[rem cum] tribello usq; ad medullam: et postea imple illud fo[ramen] [illegible] agredio vel elacterio vel esula vel cum aliis me[dicinis] [illegible] lutisis fortibus: postea obtura foramen ab extra [ne] virtus non possit exalare neq; extrere fructus qui [inde] [illegible]nt erunt laxatiui. ¶ Itē potes facere medicinā la[xatiuam] et administrare in forma vnguēti: vt si quis inungat [plantas] pedū et volas manuū valet post balneū cū oleo de [cataputia] [illegible]ntida. prouocat vomitū et laxat ventrē. ¶ Itē vn[guentum] qd̄ suppositū pectori prouocat vomitū: et vmbili[co laxat]: et matrici menstrua. ℞. alo. ʒ.i. fellis tauri. quart. [illegible] ciendo in modū vnguenti dissoluendo absq; igne. [Item] ad idem valet oleū cataputiarū et fit de semine ca[taputie] [sic]ut fit oleū amig. de amigdal. ¶ Item ad idē valet [oleum] [sa]mbuc. qd̄ fit de medullis sambuci. et non de flori[bus]. [N]ota q̄ istis oleis nec vnguentis debes vti nisi ma[teria sit di]gesta, quia nām sunt violantia. ¶ Itē potest etiā vē[ter laxari] cum medicina ad modū electuarij, vt electuariū [de succo] ro. ducit cholerā: cuius .ʒ.s. in mediocri habitudi[ne] [illegible]is educit quinques. Itē diapru. cuius .ʒ.i. educit qua[ter]. [T]urbith et benedicta: quorū .ʒ.ij. bis in mediocri ha[bitudine] ducit q̄ter. hiera. ruff. hieralogo. theodori. empe[ricon] [et] cardinū. et paulinū: quorū .ʒ.s. in mediocri habi[tudine] laxitatis ducit quater. Et istarū medicinarū recepte [sunt] in antidotario. Nicol. ¶ Et sunt alia ab istis fi[unt] [quas] [illegible]artamus. Et lz dicatur q̄ educat phlegma potest ta[men educe]re cholerā: cuius recepta sequitur. ℞. pulueris tre[sandali] [illegible] carniū citonio. cū succha. cōdito. ℥.iij. ss. al. ℥.s. me[illegible] tami. ℥.i. turbith gūmosi interius et exterius pur[gati] [illegible]i. ʒ.vij. mānez grana. mellis ro. añ. q̄r.i. panis suc. [illegible]t electuarium diligēter per bolos ponderātes .ʒ. [in me]diocri habitudine laxitatio ducit vicib°. vi. ¶ Itē [potest] fieri aliud laxatiuū quod cōiter appellatur tabula [illegible] ℞. corti. citri cum suc. cōditorū fortiter squassato[rum] [illegible]na. ℞. corti. citri cum suc. cōditorū fortiter squassato [illegible] serue viol. cōserue borag. et bugl. añ. ℥.i. turbith elec. [illegible] esule. añ. ℥.ij. ss. albi. ʒ.iij. gūmi arab. liquit. añ. ʒ.ij. [illegible] borag. ferri. añ. ʒ.iij. succha. q.s. et fiat electuariū in [tabulis]. ¶ Item potest venter laxari cum pillulis sīplis cū [illegible] aliquis et plurima[illegible] [illegible]rijs sī positis cum additione alicuius vel plurima[rum] [con]seruarum, vt cōseruarū ro. borag. bug. et aliorū. ℥.s. [illegible]t in illis alie recepte in antidotario de quibus non fa[cio mentionē] [illegible] laxari cum pulueribus: [illegible]ntionē sī. Item pōt venter laxari cum pulueribus q[ue fiunt] [ex] medicinis simplicibus appropriatis humoribus eua[cuandis] [illegible]s. vt si volumus euacuare phlegma vel educere [illegible] [illegible] de turbith cum me° sui de. ss. vi. ℞. turbith. ʒ.i. [illegible] In materia cholerica. ℞. reubarb. ʒ.i. vel diagrid. [illegible] modo pistari vel puluerisari: ne inducat rasuraz in[testinorum]. Item ad euacuādum humores [melan]cholicos. ℞. flo. scene subtiliter puluerisate .ʒ.ij. vel [illegible] possunt isti pulueres administrari cū brodio simp. in [illegible]itu mense. vel cū aliis. Nota tñ q̄ si alio mō potes ad[mini]strare laxatiuum q̄ in puluere approbo quod facias [n]ecessitate cogente: vt .s. q̄ aliquādo opz medicum de[illegible] [illegible] ¶ In fine in illa parte capituli. Et trocisci qui [illegible] e pa[illegible]. ¶ In fine in illa parte capituli. Et trocisci et pillule nō [illegible] Aui. per trocis. intelligit pill. et q̄ trocisci et pillule nō [illegible] Aui. per trocis. intelligit pill. et q̄ trocisci. q̄ medicine attracti[illegible] [illegible]entū: in principio istarū fe. cā est: q̄ medicine sunt cradi [illegible] cōueniūt in pn° fe. q̄ vtplm tales medicine in illis in quibus fe. est [illegible] in pn° sufficiūt minoratiue: et in illis in quibus administratio ei[us] [illegible] .i. cronica: et mo et in talibus q̄ñ administratio [illegible] [illegible] .i. cronica: et mo et in talibus qñ administratio ei[illegible] attrahat [etc.] [dis]solui in iure cicerum vel in aliorum fortiter attrahat et c. [illegible] [in ge]nerali.

¶ De cibatione febricitantium in generali. Capi. viij.

[D]Icas q̄ conuenientiores cibi febricitantibus sunt cibi humidi: ppue

citatiuus cō̃plexio est humida ex infantibus [et] grossis: [illegible] conuenit. n. ex hoc: q̄ assimilātur cōplexioni: et ex hoc q̄ sunt cōtrarij egritudini.

¶ Cū posuit canones vlēs in curatione febriū putridarum ponit cañ. in cibatione: et q̄ in vtrisq; cañ. sermo factus est de aqua ordei: et syrupo acetoso: et iō de hoc facit capl'z. ibi 2°. (Aqua ordei.) Prima in tres. Primo eligit qualitatē c[ibi] cōuenientē. Scdo horā. Tertio spēm diete. ibi 2°. (Cūq; accidit.) ibi 3°. (Et scias.) ¶ Primus sermo est apho. hip. humide diete, et in oīs que super illo apho. pcedunt [illegible] alibi potest referre ad hūc locū. Sniā tñ est, q̄ hic cibus cō[uenit] ratione febris, que est morbus siccus: et q̄ est calidus: de[illegible] dit ēt intelligi, q̄ dieta dz esse frigida. Uel sm Oribasium plus ledit febris siccitate q̄ calore: et iō opposuit sibi dietā humidam: et nos non curamus de sermone Oribasij. Tha[illegible] deus dixit q̄ voluit ponere dietā febricitātium, et puerorū et illam oportz esse humidā et non frigidā. Et nos dicimus cū hoc q̄ in vsu frigidorū contra febres est maior timor de retētione materierū q̄ in vsu humidorū. Hoc etiaz cōuenit rōne etatis cū dixit, infantibus humidis, cū dixit: grossis .i. carnosis humidis. Igit' si cōplexio esset sicca nō sic cōuenirent sm hanc doctrinā: et sm doctrinā Gal. 8° terapen. in fine: et nos discernimus hoc ibi: in rōne tñ materierū febriū aliter diuersificatur dieta. ¶ Cōsiderandū ēt, q̄ humida que eliguntur debēt esse humida in virtute sz q̄ pole est. Qualis enim sit virtus aque ordei: an sit sicca vel humida posterius dicet: et debēt esse humida non putribilia addētia in febres sicut sunt horarij fructus. De quibus humidis dixit Gal. 2° alimentorū. q̄ facile corrūpuntur: et hec est summa omniū, que notabantur super illo apho. ¶ Cōparatio aūt quā loqtur Auic. dicit. Cōuenientiores a quibusdā exponitur cōuenientiores. s. humidi q̄ frigidi, vt dicit Oribasius. Alij dicūt cōueniētiores q̄ sicci cibi. Alij dicūt cōueniētiores febricitātibus humidis. Aut simul cōiungat illa: et tu accipe quāuis.

¶ Cumq; accidit febris: et nā est sicca: non cibes penitus: cū non egreditur pfecte sex. ¶ Et opz vt occurrāt eis paroxismi piodici: et paroxismus sunt fortes vētribus ipsorū vacuis: in quibus nō sit omnino cibus: nā si cibati fuerint in illa hora occupabitur nā in digerendo: et dimittet digerere et expellere: et confirmabitur egritudo: et prolongabitur. ¶ Et propter illud opz: vt postponant cibationem vsq; ad declinationez: et in eo quod est post ipsaz. ¶ Et si accidat forte vt hora declinationis sit hora cōsuetudinis in cibo: tunc est melius q̄ esse potest.

¶ Hic ex tribus cōditionat horā cibationis. ¶ Primo q̄ nō sit fex sicca in intestinis: vt p̄ regi. acu. et cā est: q̄ fex et eius vapores pñt esse cā corruptionis cibi, et alie sunt cāe note. ¶ Scdo q̄ non cibetur hora paroxismi et hoc est qd̄ dicitur occurrāt eis. s. febricitātibus paroxismi periodici quātum ad interpolatā. Et qui sunt fortes quātū ad accessiones, vel fortificationes cōtinuaz: et dat cāz in hoc: et ille cañ. est apho. hip. In paroxismis subtrahere opz: et iō postponit ad declinationē, sicut facit hip. p̄ reg. acu. in fine. ¶ Dixit aūtē in eo qd̄ est post ipsam q̄ quādo potes elōgari a febris fortitudine, et declinare cibū versus horā quietis fac. Sz cōsuderata paroxismū, siue exacerbationē, q̄ reuertitur: q̄ opz te elongare a pn° nisi in casu dicēdo. Nos aūt disputauimus sup illo apho. quot horis añ paroxismū debeamus cibare: et tenuimus. q̄ hoc iudiciū est extimatiuū et diuersificatur sm spēm febris. In flaticis. n. lōgius debemus cibare a p̄sentia paroxismi quā in quartana et q̄ in tertiana si possumus et

diuersificaẜ ſm cibaria tarde vel cito digeſtibilia: vel apta inflāmationi, vel inepta ⁊ diuerſificaẜ ſm corpora fortiora vel debiliora in ſtõ: ⁊ ſm alia: ⁊ iõ auctores diuerſificantur inter ſe in mēſura tēporis cibi ante paroxiſmū: ⁊ eoꝝ diuerſitas non eſt ꝯdictio: ſed eſt diuerſum iudiciū extimatiuū: quoꝝ q̃ꝺqꝫ eſt poſſibile cōtingens de facto, ꝙ ēt ſit melius, an elongari a declinatione: an a principio paroxiſmi ibidē declarauimus. ¶ Tertia conditio quam obſeruat in cibatione eſt, ꝙ eligatur bora cōſueta ſi poſſibile eſt. Letantur enim nature in ꝯſuetudinibus, vt dixit Hippo.

¶ Et ſcias ꝙ de cibatione: ⁊ regimine eſt: quod eſt ſubtile valde: ⁊ de eo: quod eſt groſſum valde: ⁊ de eo: quod eſt inter illa: ⁊ eſt pars eius decliuis ad ſubtile plus: et pars eius declinat ad ſpiſſum plus.

¶ Hic intendit ſpēs diete eligere: ⁊ ꝑ eas premittit. ſcd̃o oſtēdit, que ſunt que iudicant de vnaquaqꝫ illaꝝ ſpērum diete: ⁊ hoc eſt eas eligere. ibi 2ᵒ. (Et ſubtiliationē.) ꝑma in duas. ꝑ premittit. 2ᵒ declarat. ibi 2ᵒ. (Et ſubtile.) ¶ Cōſiderādum qd̃ dicit, ⁊ regimine: qꝛ quedā dieta eſt ſolū regulatio febricitātis: ⁊ nō cibatio, ſicut nihil dare. ¶ Conſiderādū ēt, ꝙ per extrema dat itelligere mediā dietaꝫ, quam ponet.

¶ Et ſubtile vltimum in ſubtilitate eſt prohibitio cibi. Et groſſum valde eſt adminiſtratio ciborum ſanorum hominum.

¶ Primo ponit qd̃ ē regimē ſubtile valde. 2ᵒ groſſuꝫ valde. 3ᵒ mediū iter illa. ibi 2ᵒ. (Et groſſuꝫ.) ibi 3ᵒ. (Et illi.) Q. ó. I.

Hic dubitatur an ſit dare febrē, in qua nullus cibus cōpetat oino. ¶ Vr̃ ꝙ nō per Hip. ꝑ reg. acu. vbi dicit. Caue ne in vna die venas extenuari pmittas. ¶ Amplius. Dandū eſt in febre aliqd̃ iulep ꝯ febrē, ſed talis eſt dieta humida. ¶ Amplius. In ſtatu ⁊ ante ſtatū aliqd eſt afferēdū, vt Hip. ꝑma parti. apho. ergo in morbo. ¶ In ꝯtrium eſt. A. ⁊ Hip. ꝑma par. apho. ¶ Dōm. ꝙ qñ reperitur talis fe. acuta que terminaẜ in 3ᵒ die, aut terciana vnius pꝛoxiſmi qñ eſt fortis ētuosꝛ ⁊ alia cōſentiūt cibatio tūc nociua eſt: ⁊ impedit nām a ſui operatione: ⁊ ſine cibo pōt ſtare vſqꝫ ad crīſim. malū ergo eēt cibare. Hic tñ opꝫ attendere ꝯſuetudines, ⁊ climata, ⁊ conditiones: quas. G. inuit ꝑ re. acu. cō. ꝑ. Et qñqꝫ ꝯſideramus infamiam vulgi: vt nō dicāt nos illū occidiſſe fame. Et hanc infamiā Raſ. qñqꝫ ita attēdit, vt male operatus fuerit: vt apparet ꝯtinētis 18ᵒ cap̃ de mirabilibus caſib᷒. Nō g̃ plongamus in hac qóne. ¶ Ad Hip. dōm, ꝙ loq̃tur de feb. prolōgabili tpe, quo non pōt ſtare abſqꝫ cibo. ¶ Ad 2ᵐ dōm, ꝙ aliqua valent ex parte cōtra feb. que ex parte alia nocent. ¶ Ad 3ᵐ dōm, ꝙ eſt ſermo Hipp. in ſtatu prolongato. Iaꝫ autē ſuper prima particula apho. declarauimus: quare febriens aliquis plus viuit abſqꝫ cibo q̃ ſi eſſet ſanus.

¶ Et illi qui ſequuntur latus eius ſubtile: qd̃ eſt mediuꝫ eſt: vt ſit contētus in cibo ſucco granatorum: ⁊ iulep ſubtili valde: ⁊ poſt ipſuꝫ aqua ordei ſubtili: ⁊ poſt ipſam aqua ordei groſſa: et oleribus frigidis ⁊ humidis: ſicut attriplices: ⁊ ſpinachia: ⁊ bliti: ⁊ ſimilia: ⁊ poſtea kiſt ordei: ſicut eſt: et eſt mediuꝫ. ¶ Et illi qui ſequuntur latus groſſi: ſunt galli ⁊ galline extremitates. Et ſubtiliores eis ſunt alchubugi: ⁊ pulli: ⁊ ſubtilius eius ſunt alchançi: et oua ſorbilia: pauca ſubtilia: ⁊ piſces parui: ⁊ ſubtilius eis ſunt kiſt ordei ſicut eſt. Et ſubtilius eo eſt panis ſimile ſolutus in aqua bñ frigida ſolutione bona ſubtili. Groſſum autem eſt cibus fortis altacugiçar: groſſo autem cibus fortior eſt eo.

¶ Hic declarat regimen ⁊ cibationeꝫ mediā: ⁊ ꝑ partē que declinat ad latus ſubtile. 2ᵒ medium. 3ᵒ groſſuꝫ ibi ſecūda. (Et poſtea kiſt.) ibi 3ᵒ. (Et illi.) Et qꝛ kiſt hordei poſuerat medium: ponit eius laudes. ⁊ ſecūdo cōparat ad alia. ibi ſecunda. (Et kiſt quidē.) ¶ Conſiderandū circa pimā partem, ꝙ Aui. gradatiꝫ procedit a ſubtili dieta per ſuos gradus vſqꝫ ad mediam. Vinū enim granatoꝝ eſt valde modici nutrimenti ⁊ ſubtilis: ſed plus nutrimenti eſt iulep: ⁊ aqua ordei ſubtilis. ſ. mixte aque: ⁊ modici zuccbari iulep vel pauci ordei: ⁊ aque ordei. Queſtio. II.

Sed dubitatur an attriplices: ⁊ ſpinachia ſint in ſūma ſubtilis diete. ¶ Videtur ꝙ non. Quia ſunt cibi ſanoꝝ: ⁊ tales ſunt dieta groſſa vt dixit. ¶ Dicendum ꝙ iſta cibaria ſunt diete ſubtilis. rōne qꝛ ſunt pauci nutrimēti: ⁊ forſan ſubtilis. Hec tñ mō nō diſcutimus. ¶ Ad ꝯtriū dōm, ꝙ dꝫ dari quātitas pauca. Vel dōm, ꝙ non oēs cibi qbus ſani vtūtur, eſt dieta groſſa: ꝗa ēt vtūtur aqua zuccharata, ⁊ vino granatoꝝ. Sed intēdit ꝙ cibus ſanoꝝ, q eſt dieta groſſa, eſt cibus, quo ſani ſtant fortes in eoꝝ ſanitate: ſicut genera carniū pꝛopꝛie quadrupedoꝝ: ⁊ panis in quātitate ſufficiēti. Diuerſitatē autē blitis iaꝫ diximus ſupra: ⁊ ſimilia, vt lactuca, ⁊ borago. ¶ Et poſtea kiſt. Et priſana ordeacea facta ex pura farina ordei: de qua habebimus in cap. ſequēti dixit, ſicut eſt, qꝛ non ſit priſana ſubtilis colata: que noie ꝓpꝛio dr̃ aqua ordei. Hec ergo priſana nō eſt groſſa: neqꝫ ſubtilis reſpectu extremoꝝ que hic ponūtur: ⁊ in hoc opꝫ ſtare documēto noſtroꝝ patrum: q cū multa inueſtigatione inuenerūt hāc experiētiā. ¶ Et illi. ſ. cibi q ſequunẜ latus ⁊c̃. ſunt extremitates galli ⁊ galline: ⁊ per gallū intelligit paruū pullum: quē Raſ. vocat gallicullū: ⁊ hic accipe ꝙ iꝫ vt plurimū pꝛecipiamus dari pullā feminaꝫ: tñ gallus maſculus. ſ. paruus dari poteſt: laus tñ pullarū multo maioꝛ eſt apud oēs arabes. ¶ Conſiderandū, ꝙ dixit extremitates: qꝛ nō ſunt tanti nutrimenti: quāti ſunt partes pulpoſe pectoris ⁊ coxarum: nec groſſi. Alia lr̃a hꝫ iſti ⁊c̃. ſunt galline extremitates. ¶ Conſiderandum ſcd̃o, ꝙ incipit a latere diete groſſe ſanoꝝ: ⁊ gradatim ꝓcedit vſqꝫ ad mediā dietam: ⁊ pertranſit illaꝫ vſqꝫ ad aliud latus. ſ. latus ſubtilis diete: ⁊ ponit in ordine ſubtilis diete cibū quēdam, quē non poſuerat: qui ēt ponitur a latere groſſe diete alio modo ꝑparatus. Panis eñi de ſimila frumēti pōt preparari. i. frangi, vel diſſolui in aquaꝫ dupliciter. Vno° diſſolōne ſubtili: qꝛ multū ⁊ multotiēs lauetur ⁊ ſubtilieẜ: ⁊ cū eo dimittaẜ ſufficiēs aque copia: ita ꝙ q̃ſi poſſet bibi. Et tūc eſt ſubtilis diete: ⁊ ſubtilioꝛ dieta media, que eſt priſana, qꝛ eēt paucioꝛis nutrimēti q̃ priſana. ¶ Alio mō pōt diſſolui diſſolōne groſſa ad fruſta groſſa ⁊ parū lauari, vel nihil dimittere de eo in aqua: ita ꝙ ſit cib᷒ maſticabilis: ⁊ tūc eſt in ſūma groſſe diete: ⁊ nutrit plus q̃ facit priſana. ⁊ iõ dixit groſſe autēꝫ eſt cibus fortioꝛ. Lotio autē amouit a pane pꝛes fermēti: de cuius nocumēto poſſet timeri in febre. Vñ panis ꝓhibeẜ in apoſtibus iterioꝛibus ante maturationē, vt dixit Meſ. in de appoꝛplatis. Quid aūt facit lotio diximus in 2ᵒ cañ. in ca. de pane. ¶ Sabugi ſunt pdices q ſunt de ſūma groſſe diete: qꝛ multū nutriunt ⁊ nutrimentū earū eſt ſubtile. ¶ Pulli. ſ. parui. ¶ Sꝫ tu dices. Iā dixit, de extremitatibus pulloꝝ paruoꝝ cū dixit galli extremitates. ¶ Dōꝫ ꝙ forſan melius eſt ꝙ lr̃a dicat galline extremitates: ita ꝙ corpus galline ſit dieta ſanoꝝ groſſa ſed extremitates alarū ſit dieta groſſa febricitātiū: ⁊ nō eſt ꝯueniēs: ꝙ multū appꝛopinquet dieta ſanoꝝ: ⁊ dieta groſſa febricitātiū. Vltimo dicēdū, ꝙ pullus paruus eſt dieta ſubtilis. ſ. minus groſſa reſpectu extremitatum galli

magni co [illegible] mpleti. ℭ Alchanzi autē parue. ℭ Oua sorbilia
pauca in [illegible] quantitate copiosa multum nutriunt: τ est gros
sior dicta [illegible] τ proprie dura subtilia.i. ita sorbilia: q̃ sint mul
tum liqu [illegible] da τ sorbilia vel subtilia.s. oua vt galline: nō gros
sa oua v [illegible] anserum. ℭ Pisces parui. De subtilitate nutrimē
ti eorum [illegible] habetur 3° alimentorum: τ de concessione eorū ha
bes ꝑ re [illegible] i. acu. cōmen. 28. Hic autē reperitur littera q̃dam:
que dici [illegible] pisces parui sunt subtiles valde.i. pisces parui pe
trini sun [illegible] subtilis dicte respectu eorum, que dicta sunt: τ ideo
potest o [illegible] ci subtilis respectu illorum. Alia littera hz subtiles
valde.i. [illegible] ubtilium carnium. Alij autem non habent hanc
litteram [illegible] Et subtilius est kisc: τ hoc est melius.

ℭ Et k [illegible] st quidem ordei est bonus cibus: ipsum
enim [illegible] ggregat ad glutinationem, τ digestionem
suam, [illegible] lenitatem, τ planitiem, τ lubricitatem, et
abster [illegible] ionem, τ humectationem, τ contrarieta
tem s [illegible] oris, τ sedationē sitis, τ velocitatem pe
netra [illegible] onis, τ ablutionē, τ non est in eo stiptici
tas q [illegible] a propter non residet, neq; figitur in po
ris τ [illegible] eatibus: quāuis sint cōstricti: τ non est
in ea [illegible] herentia: quin incedat per meri: et for
tasse [illegible] stergit spissum phlegmatis. Et quādo
bona [illegible] it eius decoctio, non inflat omnino.

ℭ Hic p [illegible] nit laudes prisane ordei. scd̄o cōparat eam ad alia
quedā [illegible] bi 2°. (Et antiqui.) Primus sermo est hip. ꝑ regi.
acu. τ [illegible] potes plōgare afferēdo quecunq; aliꝫ nos dixi
mus i [illegible] illo passu. Est aūt modus loquendi. A. aggregat
ad ꝯgl [illegible] inationē.i. quāuis sit ꝯglutinosa: tñ aggregat. siue
aduna [illegible] hec iuuamenta, siue vtilitates. ℭ Digōnem, qa di
ro dig [illegible] tur τc. lenit ēt, q2 planat asperitates τ lubricat τc.
quo a [illegible] sit humida τ humectet apparebit sequēti capl.

ℭ E [illegible] antiqui quidem vsi sunt, vbi necessaria
est s [illegible] btiliatio regiminis subtilioris: regimine
quo [illegible] est kisc ordei, et aqua eius, et aqua mel
lis p [illegible] urime aque: quoniam nutrimentum eius
est p [illegible] rum: τ quod ipsa facit penetrare aquam
et ei [illegible] s humectatio τ abstersio, τ eius apertio:
et p [illegible] uocatio eius est multū: et caliditas eius
est c [illegible] nfracta. Et ipsa proculdubio quādoq; ad
dit i [illegible] virtute additionem quandam, quamuis
sit p [illegible] rua. ℭ Et sequitur eam syrupus acetosus
de [illegible] elle: sed est grossior et nutribilior: et fortio
ris [illegible] cisionis et abstersionis: τ non est in eo: de
cal [illegible] actione de nocumento viscerum calido
ru [illegible] , quod est in aqua mellis. Nunc autem mel
can [illegible] ne, quod est çuccharum: et proprie mundi
fica [illegible] tum est melius melle apis: licet eius abster
sio [illegible] it minor abstersione mellis: et similiter sy
ru [illegible] us acetosus de çucharo. ℭ Et sit sufficiē
tia [illegible] n syrupo acetoso: sed fortasse faciet incurre
re [illegible] asuram intestinorum: et hoc quidem timo
ro [illegible] um est in egritudinibus acutis. ℭ Et nos
po [illegible] nemus aque ordei potationē: et syrupi ace
to [illegible] sermonem singularem.

ℭ H [illegible] c cōparat prisanā ad aquam mellis. scd̄o aquā mellis τ
pri [illegible] ad syrupū acetosum. tertio monet excitationem:
τ p [illegible] ostponit nos. ibi scd̄a. (Sequit.) ibi 3°. (Et sit sufficien

tia.) ℭ Considerandum q̃ aqua mellis subtilis per multa
aque quantitatem minus nutrit prisana vel aqua ordei: τ ic
est subtilior. Dieta apud antiquos: τ hoc intellexit cū dixit
nutrimentum eius est parum: τ ideo addit in virtute parū.
ℭ Considerandum secūdo. q̃ Aui. dat laudes huius aque
mellis. primo q2 nō moratur. sed aqua que est pars eius pe
netrat: τ hoc virtute mellis calefaciētis eā, τ dulcorantis.
Scd̄o. q2 eius humectatio est multa: τ non intelligit, q̃ hu
mectet nutriēdo multū, q2 tūc ꝯtradiceret sibi: sed sit aqua
ex hoc sua penetratione humectatiua anteq̃ euaporet. O
autem abstergat vias τ aperiat abstergēdo τ prouocet est
notum. nec intelligatur multū: q2 in multo excessu. sed mul
tum. q2 sufficienter: τ in hoc non diminuatur ab aq̃ ordei.
Et q2 aliquis timeret de eius calore dicit. q̃ caliditas eius
est cōfracta per aquam. ℭ Sed dubitat. q2 non vtimur aq̃
mellis cōiter tīmentes inflāmationem. ℭ Dōm q̃ nō debe
mus illa vti, vt dixit Ras. 16. cōtinētis. accidit autem in pe
ria ista naturalem excitari cholericos humores in febribus
quāuis nō sint cholerice febres: τ ideo forsan dimissus est
eius vsus. Accessit aūt eā Ras. 17. ꝯtinētis: quādo in stoma
cho febri citantis sentitur acetositas: τ dimotus in hoc de
bent ꝯsiderari, vt dixit Auer. 7. colliget. ℭ Et sequitur ipsam
s. aquā mellis syrupus acetosus forsan in cōi vsu antiquo
rum. vel in subtili dieta: q2 aqua mellis est subtilior dieta q̃
syrupus acetosus. Et hic fuit ordo. A. ponēdo ordinē sub
tilis diete. incipit enim a subtiliori τ venit ad subtilē minus.
Est aūt syrupus acetosus nutribilior q̃ aqua mellis multe
aque subtilis valde: τ hoc q2 syrupus acetosus recipit plus
mellis q̃ aqua mellis: τ quasi inspissatur in decoctione: sed
aqua mellis remanet subtilis aquosa: τ ideo ēt syrupus ace
tosus est grossior. Proportionē autem in aqua mellis facit
Ras. 17. ꝯtinentis ex parte vna mellis. τ septem partibus aq̃.
ℭ Considerandū autē q̃ in quattuor ꝓprietatibus facit ex
cedere syrupū acetosum supra aquam mellis. primo q2 nu
tribilior. scd̄o q2 incisiuior. tertio, q2 abstersiuior. quarto.
q2 magis tēperat calorē: vt nō inflāmetur: τ hec sunt notāda.
ℭ possent poni. 5m per hoc q̃ dixit grossior. ℭ Sed tu dices.
Plus deberet inflāmare syrupus acetosus mellinus q̃ aq̃
mellis: τ q2 habet plus de melle. ℭ Dicunt qdam, q̃ ꝓpter
acetum non sic moratur in vijs: sicut aqua mellis, quāuis aq̃
ēt partim moretur. Aliter dicendū, q̃ acetum tēperat mellis
calorē. Vel dicēdū, q̃ intelligit de melle cāne, quod est suc
charum. cū dicitur acetosus de melle. sed cum di aqua mellis
videtur ex vsu intelligi aqua mellis apum. ℭ Nunc autem.
q2 dixerat syrupū acetosum de melle: declarat de quo mel
le: q2 de melle cāne, quod est succharū: succharū enim mū
dum a sordiciebus clarū: τ hoc ē ꝓprie albū: hoc enī est me
lius melle apum. q2 nō sic inflāmat: nec ita calefacit, vt mel.
Et licet mel sit manna satis temperata: tamen est manna col
lecta ab apibus: τ apum labor in melle facit aliquam im
pressionem. s. calefaciendo: vt intelligitur ab Auic. scd̄o can.
ca. ꝑ. de melle. Et sic syrupus acetosus de succharo est me
lior q̃ mellinus de melle apum: quāuis minus abstergat.
ℭ Et sit sufficientia. Fecit Auic. nos hesitare, q2 multū lau
dat aquam mellis: τ postea multum laudat syrupum ace
tosum proprie succharinum: quid est fiendum in febribus de
eo vsu. Dicit ergo q̃ sufficiat tibi vsus syrupi acetosi suc
charini, quia in eo est sufficientia ad ea, quibus indiges in
febribus de digestione. apertione, abstersione, τ prouocatio
ne: τ non timetur ab eo inflāmatio. sicut ab aqua mellis. Et
si est aqua mellis canne: inflāmabilior est: tamen non hz ace
tum: τ q2 fecerat te securum in vsu eius: τ reminiscit eius aude
ciam in superfluo vsu eius: qa timetur rasura. i. excoriatio
aceti acuitate. τ hoc timetur, vt apparebit in fine capituli
de regimine acu. feb. Hic possunt afferri quecunq; sunt di
cta ab hippo. tertio regiminis acu. in his potibus: τ que
cunq; Gal. τ alij dixerunt: τ nos ibidem diximus.
Gald. de febri.

¶ Et subtiliationem quidem regiminis egri significat nã materiei: ⁊ possibilitas nature in digerendo ipsam, ⁊ resoluendo, ⁊ euacuãdo eã.

¶ Cum distinxit species cibationis ⁊ regiminis exẽplificando de eis: ostendit hic ea, que indicant de eis: ⁊ primo in generali ostendit, que sunt, que indicant subtiliare, ⁊ que ingrossare. secundo in speciali. ibi secũda. (Et eius.) Prima in duas. Quia primo ostendit que indicant subtiliationẽ diete. scdo ꝗ ingrossationẽ. ibi secũda. (Et ingrossationẽ.) Prima in tres. sicut tria ponit, que indicant. licet ponat cũ primo virtutem, que consentit. ibi secũda. (Et dignior.) ibi tertia. (Et de illis.) ¶ Considerandum ꝙ per subtiliationem regiminis non intelligit solum dietam seu regimẽ subtilis diete contra cibationem grossam, ⁊ contra mediam: sed intelligimus ipsam cibi diminutionem, siue non dationem. Omnis enim febris putrida indicat subtiliationẽ .s. diminutionem cibi respectu eius, quod in sanitate: ⁊ hoc propter ipsam materiam, ad cuius digestionem ⁊ euacuationem volumus ipsam naturam vacare. ¶ Considerandum ꝙ per naturam materiei quidam grossi intelligunt diuersitatem materiei, qua dicimus, ꝙ quedam est subtilis: ⁊ quedam grossa: ⁊ ꝙ natura mãe subtilis indicat subtiliationẽ. Sed si bene consideramus omnis materia indicat subtiliationem in dieta: licet sit in hoc diuersitas, que non erat hic in mente Auicen. loquentis generaliter. Debet ergo intelligi natura materiei id est materia ipsa: ⁊ per consequens morbus, vt ab ea dependet: ⁊ hoc est quod principaliter indicat subtiliationem. scꝫ materia. Sed possibilitas virtutis consentit cũ ipsa absqꝫ cibo. i. cũ subtiliatione potest digerere euacuare ⁊ euaporare. Et intelliguntur hi sermones primo regi. acu. 44. commento.

¶ Et dignior horarum ad subtiliationeꝫ est status: hic enim est vehementia occupationis nature in pugna materiei. Et nõ oportet vt ab ea recedens occupetur re alia: ⁊ proprie apud crisim: ante ꝙ illud pugna nõdũ est confirmata.

¶ Hic est aphorismus. Quando in statu: ⁊ sumitur hic status pro statu quoad accidentia, vt cõiter dicitur: ⁊ concurrit cum statu quoad digestionem materie in morbis seruãtibus materiam ad vnicam expulsionem. In hoc ergo tempore medicus debet subtiliare magis ꝗꝫ in aliquo tempore alio: ⁊ causam eius ponit, quia natura tota intẽta est ad pugnam: ⁊ ideo non oꝫ eã occupare cibo: nec ante crisim, nec in crisi. Et tu afferas ad hunc locum dicta per nos ⁊ alios super illo aphoris. Quibus ꝙ posterius. quasi dicat. ante statum posset grossius cibari. Unde Hipp. prius vero vberius reficit vt sufficiat egrotans.

¶ Et de illis: que significãt ⁊ faciunt pertinere ad subtiliationeꝫ est: vt si sit necessitas phlebothomie, aut resolutionis ventris, aut clysteris, aut sedationis doloris: tunc oportet vt des operam ad cõseruandaꝫ illã necessitatẽ: deinde ciba: si necessarius est cibus nisi sit phibẽs aliud.

¶ Hic est sermo Hipp. primo regiminis acu. ⁊ Ras. 17. continentis capitu. 4. ¶ Consideranduꝫ, ꝙ hec subtiliatio est particularis: quia respectu determinate hore: in qua oportet phlebothomare, clystericare, aut soluere ventrem, que nõ debẽt fieri cibo existẽte in stomacho: ⁊ hoc est quod dixit. Des operam ⁊c. Similiter sedatio doloris opꝫ ꝙ prius fiat. vt est pos' dolor enim impedit cibationẽ. ⁊ est cũ agitationis cibi in stomacho: ⁊ ideo opꝫ prius intendere sedationẽ illius. His cõpletis ciba, si est necesse. ¶ Considerandũ 2°, ꝙ dixit: potest ꝑ intelligi, ꝙ tu des operã ad cõplendã illaꝫ necessitatẽ, nisi sit prohibens: quia propter casum virtutis ⁊ timorem syncopis primo quandoqꝫ cibamus anteꝗꝫ phlebothomemus, vt etiã euenit his: ad quorum stomachum cholera fluit. Prius etiã cibamus ꝗꝫ soluamus ventrẽ. i. prius confortamus infirmũ cibo, vt. A. 3° canõ. fen 11° cap̄ de cura syncopis. Et quia curatio facit necessitatẽ, vt sit mundificatio: ⁊ times nocumentũ eius: oportꝫ vt cõfortes stomachũ: ⁊ ad bibẽdum das vinũ odoriferũ ⁊ ciba cibo laudabili: quãdoqꝫ etiã cogimur prius cibare ꝗꝫ clystere faciamus, vt hominibus quibusdã, qui clysteribus leduntur rõne stomachi propter cãm notã. de quibus est multa sensualitas. Unde statim cõmotis intestinis ⁊ euaporatione facta in eis: nocumentũ citur in stomacho. Et de eis est multa sensualitas stomachi: ⁊ sub hac intẽtione preceptũ est in libro Rasis. 9. continentis. ꝑ ca. ꝙ clystere non fiat stomacho repleto: quandoqꝫ etiã multa debilitas ⁊ dolorũ prolixitas etiã cogit cibare ante sedationẽ doloris. bene ergo dixit, nisi sit prohibẽs. s. cibare. Alio modo põt intelligi, ꝙ cõpletis his necessitatibus facta stomia posset superuenire pn̄ᵐ paroxismi. Unde cogimur nõ cibare nisi in casu: ⁊ sit facta solutione vẽtris, ⁊ clysteri: ⁊ sedato dolore posset aliud superuenire quod cibũ faceret postponi. vbi gratia. insultus paroxismi. ¶ Cõsiderãdũ 3°, ꝙ necessitas istorum in febribus putridis significat repletionẽ, que indicat euacuari, ⁊ non repleri vel cibari: ⁊ ideo nisi sit prohibens intendatur primo ad complendas has necessitates.

¶ Et ingrossationem quidem regiminis significat: vel requirit virtus.

¶ Considerandũ ꝙ per ingrossationem nõ intelligo dietam grossam cõtra distinctã alijs spẽbus diete: sed ipsaꝫ cibi dationem. Illud enim quod de cibo datur: non datur nisi propter virtutem: vt enim nutriatur virtus, ⁊ non morbus: cibus datur infirmo. Ipsa enim virtus est: cuius gratia cibamus ⁊ non febris, vt Gal'. dixit in cõmento aphor. Contemplari autem oportet: ⁊ in primo regi. acu. cõmento. 20. sicut enim morbus, siue materia idicat principaliter subtiliationem. i. ablationem cibi: sic virtus indicat ingrossationeꝫ: ⁊ morbus est sicut cõindicans vel coassentiens. ¶ Sed dubitatur vtrũ Aui. tetigit hos modos diete subtilis ⁊ grosse diete. ¶ Dicendum ꝙ manifeste tetigit eos: cum prefixit duo exempla. s. nihil dare: ⁊ est vltimum in subtilitate: ⁊ cibaria sanorum: ⁊ cum incepit a cibo sanorũ ⁊ processit versus nihil dare, totum hoc vocabat subtiliatiuum: ⁊ cuꝫ incepit a nihil dare: ⁊ gradatim peruenit ad ptisanam ⁊ panẽ lotum lotione bene subtili: ⁊ sic eundo ad cibaria sanorum vt dabatur intelligi: totum hoc vocabat ingrossatiuum.

¶ Et dignior horarum ad ingrossanduꝫ est hora: in qua virtus non est valde occupata in materia: ⁊ est principium egritudinis. ¶ Et oportet vt succurratur nocumento illius ingrossationis cum sparsione: quoniam est leuius super virtutem iterum.

¶ Considerãdum, ꝙ ingrossatio in principio egritudinis cõueniens sumitur large pro oi cibi datione, que in principio conuenit ſm egritudinũ diuersitatem. In quadam ergo ingrossatione esset vinum granatorum: in quadam iulep: in quadam ptisana, in quadam pulla, ⁊ sic de alijs: ⁊ hoc facit tibi fidem, ꝙ Auicen. per ingrossationem intelligit id quod diximus.

Questio. III.

Hic caderet questio: an regimen in febre procederet in subtiliando: ⁊ est questio de qua prolixe primo aphor. notauimus: ⁊ primo can. fen 4ᵃ. ⁊ Cõciliator diffuse loquitur de ea diff. 134. ¶ Et nos dicamus breuiter hic, ꝙ in febribus, in quibus expectamus crisim: ⁊ que seruant materiã ad expulsionem vnam creticam: ⁊ a pn̄° ingrossamus regimen: ⁊ procedimus subtiliãdo vsqꝫ

[illegible] et hoc vocatur cōiter regimē vīc. Dignitati ergo ingrossandū est principiumq; distat a statu et pu[illegible] virtus nō est multū occupata cum materia, vt ol[illegible] ē, q̄nq; tñ accidit in forma particularis regiminis subtiliamus. Et in casu ꝓpter defectum virtutis statu ingrossamus: et hoc regimen vocatur particu[illegible] fm particulares dispōnes indicantes. ¶ Consi[illegible] m ꝙ quādo in pnᵒ febrium oportet grossius cib[illegible] ē non absoluit hec dietatio a nocumento. Sed mi[illegible] amentum est idquo virtus ꝺʒ sustentari ad pugnā statuꝫ dare a principio: et gradatis procedere q̄ ꝺa n vel prope statum. Et qꝛ in pnᵒ cibus generat no[illegible] mꝫ minus ideo succurrit. A. illi nocumento cuꝫ et quod quidam exposuerunt. i. cū paulatinis cua[illegible] buere aliqi cum fricatione: et melius. i. cum parti in plures partes: et qꝛ minus grauabit virtutem: et inueret eā a digōne materie: quam facere ꝺʒ et hoc etiq; ꝙ est leuius iterum super virtutē: et ex modo iterum inuit. A. aliam esse causam ab ista quam [illegible] Est ergo prima cā, qꝛ cibus partitus paucus in [illegible] melius vincitur: et minus mām malaꝫ multipli[illegible] cā est qꝛ minus grauat virtutem: vnde minue a ol[illegible] materie nā remouetur: et ideo dixit iterum.

[illegible] tas quidem propter suam resolutionem [illegible] additione cibationis, et separationis [illegible] iam virtus non sufficit ad digerendum [illegible] quod multum est semel. Et quoniam re[illegible] in ea est per sparsionem: tunc oportet vt [illegible] um fit per sparsionem.

[illegible] conuenientem cibationem: et electionem specierum [illegible] sermonibus vel cañ. magis specialibus: et pmo dat [illegible] cibationis fm tempora anni. secundo fm species [illegible] dinis. tertio fm diuersam dispositionē virtutis. quar[illegible] cōplexionem. quinto fm etatem. ibi 2ᵃ. (Et cuꝫ ined[illegible]) ibi tertia. (Et quandoq;) ibi 4ᵃ. (Et de corpori[illegible]) ibi 5ᵃ. (Et senes.) ¶ Primo incipit a cañ. cibationi[illegible] tere vult ꝙ addatur in numero cibationis. seꝫ ꝙ bo[illegible] equēter cibetur: et dat duas causas. Prima qꝛ in esta[illegible] us est debilis propter resolutionem factam a calido[illegible] non potest multam quātitatē digerere semel in vna [illegible] portet ergo ꝙ cibetur pluribus vicibᵒ. Secūda cau[illegible] quia resolutio in estate est quasi continua: et hoc est [illegible] dixit propter sparsionem. oportet ergo ꝙ cambiū. i. [illegible] ratio fit per sparsionem. i. quasi continua: taliter ta[illegible] cibus non impediat cibum in digestione. Jam enim [illegible] probaretur, ꝙ continue homo cibari deberet. Sed [illegible] cibus impediret in digestione: et in stomacho nō po[illegible] ntinue comederet: sed tam frequenter, ꝙ ptinue quasi [illegible] ecessio nutrimenti ad membrum.

[illegible] in hyeme est res e contrario: quoniam pro[illegible] paruitatem resolutionis eius: nō facit in[illegible] ere cambio multo. Amplius si multum de [illegible] it cambium: subito erit tolerans ipsum: et for[illegible] apud expulsionem eius.

[illegible] est cañ. cibationis in hyeme: et vult ꝙ econtra fiat qꝫ [illegible] et paucis vicibus homo cibetur: et copiosius in vicere [illegible] causa oppositas duabus causis predictis in estate. [illegible] ma causa opponitur secunde: et quia in hyeme resolutio [illegible] ardua: qꝛ non sic continue homo resoluitur. ergo homo [illegible] indiget cambio multo id est multis vicibus. Secunda [illegible] a est opposita prime: et quia enim in hyeme virtus est for[illegible] d tolerandum cibum subito datum. i. in quātitate mul[illegible] paucis vicibus: hoc enim vocat subito: et dicit, ꝙ est [illegible] apud expulsionem eius. quod potest tripliciter expo[illegible]

ni. Primo [illegible] expellendum ipsum in melius. Secūdo ad ex[illegible] pellendū e [illegible] superfluitates. Tertio ꝙ postq̄ cibus est ex[illegible] pulsus per [illegible] indigestione: stat virtus longo tpe fortis. ꝙ nō dissol[illegible] mēbra, sed in estate non. Questio. IIII.

Dubitatur primo de causa, quaꝫ Aui. dat ad pro[illegible] bandum, ꝙ frequenter in estate cibes. raro autē [illegible] in hyeme, qꝛ dicit, ꝙ resolutio est per sparsio[illegible] nem. i. qu[illegible] continue. nam continue videtur etiam in hye[illegible] me. Aer [illegible] inhabitans nos continue resoluit. Aer enim existit de [illegible] in omnibus [illegible] dispositionibus resoluit propter id quod in eo [illegible] stelle solis et stellarum, vt primo cañ. sen. secun[illegible] da illo ca[illegible] Debeo autem scire. ¶ Et si forte diceres, ꝙ pa[illegible] rum resol[illegible] sufficit mihi, ꝙ fit cōtinua: et sic debet cambiū esse conti[illegible] ꝫ, vt est possibile. ¶ Amplius. Videtur ꝙ bo[illegible] mo magi[illegible] resoluitur in hyeme, quia principalis resolutor est calor [illegible] resoluere hic in hyeme est fortior. vt apparet in cōmento [illegible] Ventres hyeme. ¶ Et amplius. Magis debent corpora parari ad sudorem, id est artificialiter ma[illegible] gis aperi[illegible] pori: et sudorem prouocare estate q̄ hyeme. Omnes [illegible] antiqui ita dicebant, vt Aristo. problema[illegible] tum secta [illegible] primo problemate. Sed si resolutio esset ma[illegible] ior in est[illegible] non oporteret artis auxilia addere in illa. ¶ Di[illegible] camus ergo ꝙ cañ. isti sunt communes sanis et febricitan[illegible] tibus: [illegible] non probant de febricitantibus nisi per dispo[illegible] sitionem [illegible] ilem fama ab his temporibus. ¶ Secūdo di[illegible] camus, ꝙ isti cañ. sunt veri in corporibus. in quibus ab esta[illegible] te sit vir[illegible] debilitata per resolutionem: et ab hyeme ca[illegible] loris co[illegible] resolutio per aggregationem vel non debilitatio ꝙ dissolut[illegible] orem. Corpus enim, quod in hyeme mortificare[illegible] tur frigore, non posset tolerare multum cibum vna vice: et corpus quod vigoraretur in estate calore, vt senis frigidi corpori[illegible] in estate toleraret maiorem cibi quantitatem q̄ in hyeme. ¶ Post hec. Dicamus ergo ꝙ calor aeris cōtinue nos alterat: et qꝛ in estate est calidus acutus primo imme[illegible] diate nos dissoluit. i. aperit poros: et nos resoluit. Secun[illegible] do attenuando calidum nostrum facit ipsum magis resoluti[illegible] uum. ergo continue in estate resoluimur: et sic continuo re[illegible] gis co[illegible] et continuo cambio indigemus, et quanto ma[illegible] gis est possibile nutrimētum in membra ferri est [illegible] et continue deperditioni subueniatur. Se[illegible] cundo [illegible] reperitur caloris incendium a cibo: et hoc fit con[illegible] tinuā cibatione. i. frequēti fm modū possibilem, vt dictum est. In hyeme aūt contrarium dicēdum est, vt apparet: nec ops prolongare sermonem. ¶ Quarto dicemus ꝙ resolu[illegible] tio in estate facta est maior in quātitate in qua indifferēter luxatiua, et superflua simul cōuertuntur in vaporem, nec calor aeris distinguit nociuū ab vtili in resolutione. nec ca[illegible] lor naturalis extraneus factus distinguit accidit ergo bo[illegible] no resoluit: et sic contingit etiā de malis materiebus rema[illegible] nere, et bonorum que remanēt partes corrumpit fieri ma[illegible] lis extraneo calore. Sed in hyeme resolutio occulta: et que solum superflua a innatiuis separata resoluitur insensibili[illegible] ter naturaliter est minor: vnde non trahuntur, que debent ire per vrinas ad cutim: sed sola superflua tertie digestionis insensibiliter dissoluta vel resoluta a nobis recedunt. Vio[illegible] les [illegible] autem estiui caloris trahit versus cutim superfluaꝫ aliter [illegible] deberent recedere: et cum hoc vtilia resoluunt. Et quibus apparet, quare plus debemus in estate parare su[illegible] dorem: qꝛ prouocat ipsum aliquo sudatiuo. In hyeme autē minime: et ꝫ in ꝓmptu ga diceremus qꝛ in hyeme est timor de per[illegible] cussione partiū sudantium a frigore aeris. in estate non tñ. Tñ Arist. problematū secūdo problemate. 34. reassumpto ꝑ mo vbi clarius suā intentionē exprimit, aliā dat cām. Et ei ꝑ ꝙ in hyeme minus ops parare sudorē: qꝛ humida in no bis superflua a calido contracto interius digeruntur et ex[illegible] pirant. Omnibus ergo hꝫ humidis, aut pluribus consum[illegible] ptis non indiget corpus expulsione conata. i. per conatum

facta.i.arte faciente sudorez. Sed in estate calido naturali resoluto per rarefactã carnem humida nostra non bene digeruntur: immo corrumpuntur, que intus manent: et ideo indigent hȝ humida haustione.i.extractione dicta. Et subdit Hyp. sermones notos. ¶ Ex his cessant argumenta ultima: et tu afferas ad hunc locum quecunqȝ diximus super apho. prime particule. Uẽtres hyeme, ubi multa diximus de resolutionibus hyemalibus et estiuis: et exposuimus nostro modo duo problemata Hyp. preallegata. ¶ Ad argumentum dicendum, ꝙ argumẽtũ cõmittit fallaciã propter qõnem de cõtinuitate resolutionis: et qȝ qõ nõ est de proposito: dicamus ꝑ cum fundamẽto cõi, ꝙ sicut nutricatio quãtum ad dispõnes est cõtinua: sic quantũ ad inductionẽ forme est discontinua, qȝ inductio forme fit in instãti, ut cõiter creditur. sic resolutio, que est corruptio humidi, aut membrorum, que nutriũtur, aut ẽt aliquarũ partiũ inaiatarum, que in vaporẽ cõuersa abeunt in ꝯtinens: quantũ ad dispositionem est actio continua: et fit in tẽpore: sed quantum ad remotionẽ forme fit in instanti: et quẽadmodum forti existẽti calore naturali nutritiuo in spacio unius diei naturalis, ut in exemplo ex sua actione cõsurgunt plura nutrita esset et sic frequentiora, et eo existente debili paucio: atquamuis utriusqȝ actio ꝯtinua sit in toto tempore sic calido aeris existente forti, ut in estate in una naturali die erunt plura resoluta eẽ carnis et boni nutrimẽti: ꝙȝ in una die naturali hyemis et frequentiori egebimus cambio, ut dixit Auicen. Et si velles tenere, ꝙ resolutio et nutricatio quantum ad inductionem forme substantialis sint actus continui, ut alias tenuimus. poteris etiam Auicen. saluare sententiam in hoc, ꝙ resolutio hyemalis est pauca.i.paucarum partium bonarum. Unde cibus semel datus potest ad longaȝ reappositionem sufficere. Hec autem non prolongamus: qȝ multũ sunt profunda.

Questio. V.

Dubitatur secundo, an totus cibus, quem homo debet sumere in estate in pluribus vicibus in una die naturali, sit amplior toto cibo, q cibus paucis vicibus sumitur eodem spacio tẽporis in hyeme. ¶ Et videtur ꝙ amplior sit per Aui. cum dicit. Estas indiget additione et separatione: dixit ergo additione quantũ ad quãtitatem, et separatione quantum ad numerũ. ¶ Amplius. ¶ In estate fit maior resolutio et boni et vtilis humidi. ergo maiori indigemus restauratione. ¶ In contrarium Hipp. in apho. cũ dixit. His ergo tẽporibus oblationes plꝫs rẽ. ¶ Franciscus de pedemontiuȝ tenet, ꝙ quãtitaȝ tota cibi, quam in estate damus est maior tota quantitate, quam damus in hyeme. Et hoc probat per Aui. hic: et per rationeȝ adductam vigoratur opinio sua. nam frequens et multa resolutio indicat frequentiam et multitudinem cambij: et sic multiplicationẽ cibi, sed multa resolutio est in estate. ergo. ¶ Sine dubio non inuenitur Gal. auctoritas contra istam opinionem, que auctoritas non posset exponi. Sed Rabi Moyses in cõmento apho. prime particule. Ex quibus semel aut bis, quem nos transtatauimus dicit sic ad litterã. Estas est tempus, quo debet dari cibus pluribus vicibus: et minoris quantitatis, de quocunqȝ comedat in omnibus vicibus: hoc videbat signare littera hebraica in omnibus illis simul: et non referebatur ad quãlibet illarum, qȝ illud videbaƭ certũ. ¶ Et quãuis pro illa opinione Rabi Moyses non possunt adduci demonstrationes tamen probabiliter sic potest probari. Corpora ex natura estatis habent in se plures superfluitates corruptas ꝙȝ ex natura hyemis. igitur ex hoc indiget corpus minori quantitate totius cibi: consequentia est nota ex commento aphoꝛ. preallegati. antecedens est notum ex dictis sm sententiam Aristo. secũdo problematum: et Gal. in cõmento aphoꝛ. Uentres hyeme. ¶ Amplius. Uirtus transmutatiua cibi est multo fortior in hyeme ꝙȝ in estate. ergo maiorem moleȝ cibi sustinere potest. ¶ Hec ratio ab aduersario statim solueretur: qȝ debile agens in longo tempore potest tantum quãtum forte in pauco tempore facere: et accipiet longum tempus spacium omnium digestionum multiplicatarum sm numerũ multiplicem cibationũ in estate. ¶ Et huic solutioni dices, Qȝ calor naturalis in estate est ita debilis, ꝙ in omnibus illis vicibus quibus cibatur et digerit nõ potest digerere tãtum cibum, quantum illis paucis vicibus hyemalibus digerit. ¶ Et sine dubio nos hoc didicimus experientia quorundam lasciuiorũ nobis notorũ: qui in hyeme gulose comedunt in nocte ante diem, et ante tertiam: et in tertijs et in nonis, et de sero. Et quando in estate eandem quantitatem cibi frequenter voluerunt comedere, nõ potuerunt sine notabili molestia. Hoc exemplum est per experientiam: quo cognosces, ꝙ in hyeme maior quantitas cibi toleratur in omnibus cibationibus ꝙȝ in estate. ¶ Attendenduȝ tamẽ est, ꝙ aliquis potus cito digestibilis et cito transiẽs posset tolerari in estate magis: et in maiori quãtitate ꝙȝ in hyeme et mihi apparet, ꝙ de eo in estate ampliori quantitate posset dari: et pluribus vicibus ꝙȝ in hyeme: et per experientiaȝ videmus, ꝙ corpora bene disposita dicta superius: et corpora febricitantium tolerant maiorem quantitatem potus in estate ꝙȝ in hyeme: et hoc videtur sentire Rasis. 17. continẽtis capitulo de aere cum dicit: Tũc in estate utere cibis humidis et vinum sit multum et bene lymphatum. ¶ Ad contraria dicendum, ꝙ Aui. cum dicit: additione.i. separatione: et cum dicit non facit indigere cãbio multo.i. multis vicibus. ¶ Ad aliud dicis, ꝙ aliud est indicare fieri et aliud est indicare posse fieri: non est dubium, ꝙ estas ponit necessitatem multi cibi: quia multum bonum humidum consumit: et hyems pauci per contrariam causam. Sed non possumus hoc facere: quia in estate virtus est debilis: in hyeme autem virtus est fortis: et ideo possumus hoc facere. ¶ Et tunc ad argumentum dicendum, ꝙ estas ex parte resolutionis indicat plus cibi ꝙȝ hyems. sed ex parte debilis virtutis non potentis transmutare indicat minus. ¶ Sed tu diceres. Si hyems indicat parum cibi dare: quare ergo dabimus multum. ¶ Dicenduȝ ꝙ indicat pauca dari: sed virtus fortis potens multa digerere ẽ indicat multum: etiaȝ sciȝ nisi sit copiosus sanguis et spiritus vincetur a frigore aeris, ut in cõmento apho. Uentres.

¶ **Et autumnus quidem est tempus malum et propter hoc oportet: ut subtilietur in eo inter conseruationem virtutis: et inter infrigidationem materie: et spargere paulatim in eo est melius: et prorsus spargere cum debilitate virtutis est melius egro.**

¶ Hic ponit can. diete conuenientis in autumno. ¶ Considerandum ꝙ vult Auicen. in autumno duo considerari: ut ordinemus regimen. unum est debilitas virtutis: qȝ autũnus est tempus malum debilitans virtuteȝ, ut apparet primo fen secunda. capitulo de pulsu temporum anni. Secundum est repletio ex corruptis humoribus: et ꝓpter hoc autumnus: est etiam tempus malum. Similatur enim morbo de corruptione, ut in cõmento apho. Ex quibus semel: sed primum de istis indicat cibationem et additionem in cibo: et sic ingrossationem scilicet ut virtus debilis cibo confortetur. secundum autem scilicet repletio ex corruptis humoribus indicat subtiliationem et paucitateȝ cibi: quia corruptioni necessaria est abscissio, et euacuatio non repletio, ut in commento apho. predicti sumiƭ ex trãslatione greca. opȝ ergo ꝙ dieta in hoc subtilieƭ, sed ꝓpter virtutis defectum frequẽter cibabitur: sed ꝓpter corruptionẽ paruȝ dabitur de cibo. Cum ergo cõparabitur ad estatem et hyemẽ medio modo iter illa se habebit: ut cõmuniter auctores tu/

concordant. Non enim ita frequēter cibamus, vt
nent siue nec ita paucis vicibus, vt in hyeme: nec tm̄ dabi/
in estate ibo, vt in hyeme: nec tam parum, vt in estate. Iā
mus de n incipit reaggregari & prohiberi a dissolutiōe in
enim cal estatior: & fm̄ hoc tenent magistri, q virtus sit for/
respectu estate, & debilior q̄ in hyeme. Et hic esset locus cō
tior q̄ in nis. hoc ergo Aui. voluit cum dixit. Spargere. i.
sideratio er paulatim. i. parū est melius & tunc dedit gene/
frequen si. notum. ¶ Dubitatur. Quare nō dixit de vere.
calem dum q de eo dedit intelligi eodem modo, sicut de
¶ Dice . Eius enim dispositio est media inter estatem &
autumn r ideo minus damus de cibo in vere q̄ in hyeme
hyemes s in estate. ¶ Dynus Xo dixit, q a vere & ab alijs
& plus ous potest sumi indicatio dupliciter vno modo, vt
tempor a dispositionis corporalis. s. repletionis: sic cū ver
sunt ca repletionis: & similetur morbo repletionis, vt di/
fit causa n cōmēto apho. predicti. competit in vere paucus
rit Gal. lio modo vt est causa dispositionis virtutis & reso
cibus. corporis: cuius gratia fit cibatio: & isto modo ver
lutioni multum cibum. sicut hyems licet non tantū: quia
indicat fortior: & pauca est facta resolutio. Et poterat hoc
virtus ulcius dicere dicendo, q cibatio veris quedā est
Dynus siue preseruatiua: de qua loquitur Auicē. primo
premissi cunda. illo capitulo. Aer calidus & Rasis. 17. cō/
casi. fere capitulo de aere: & vt sic paucum cibum demus: &
timenti homamus & euacuamus. Alia cibatio est in boni
phlebo ne sanis, non neutris. & ista est copiosa, de qua lo/
nibus pho. Ventres hyeme.

quitur as q si nō esset illud: quod pertinet vir/
¶ Et si et magis necessarium: vt subtiliaretur ci/
tutis cima subtiliatione: sed virtus non suf/
bus d: & deficit: et cum deficit non valet cu/
fert i Curans enim sicut sciuisti est virtus non
ratio cus: quoniā medicus facit peruenire in/
med enta ad virtutem.
struc otest esse illatus ex predicto. vt velit, q in autumno
¶ Iste crando corruptionem humorū valde subtiliaremus
consi nsiderando virtutem non possumus: quia valde defi
sed co t posset esse quidam casi. per se: & dicamus q iā po
ceret, i. cibationis fm̄ tempora anni. Hic ponit fm̄ mor/
fuit c imo in generali. secundo in speciali fm̄ morborum
hoc. . ibi secunda. (Et cum.) In prima vult, q indicatio
speci pta a morbo non daremus cibum: sed virtus nō suf
ne sur cised deficit in multis morbis: & cum deficit non va.
fert h tio. Curans enim est virtus &c. vt sciuisti preceden
let cu t scitur etiam in principijs primi libri, vbi sunt scite
ri cap s operantes: & sunt scite operationes, que sunt medi/
virtu m, & quomodo agunt more a virtute.
cina cum intellexeris hoc: tunc oportebit: vt cō
¶ Et res: nam si egritudo fuerit valde acuta: et
fide est: vt sit status eius propinquus: et existi
illu cris: q virtus non deficiet in hoc tēpore:
ma d est inter principiū eius vsq; ad statū ei⁹: al
qu bis occupationē a virtute & incitabis eā
leu r materiā: et nō facias eam occupari in ci/
sup pissorimo subtilia regimen statim cum di/
bo sione cibi omnino: & proprie in die crisis.
mi ponit casū. In dieta fm̄ species egritudinis, vt egritu/
¶ Hi ū vel febrium quedam sunt peracute: quedā absolu
dine cute, quedam cronice, vt Gal. 2° & tertio pronosticorū:
te ac creticis. Et primo ponit casū. regiminis peracutarum.
& 3° acutarum absolute. 3° cronicarum. 4° ponit casū in d
fcō

bationē que est a prin° in comparatione ad statum. ibi sc̄do
(Et si.) ibi 3°. (Verum.) ¶ Cōsiderandū cum intellexeris
hoc, qd̄ dicere tunc est de spēbus regiminis: & hoc quod dicit
est in casi. precedenti, q nisi respiceremus virtutem vltim
subtiliaremus. Ex hoc enim sequitur, q si est aliqua egritu
do, in qua nō curamus de virtute, cura que est per cibū est
q in illa omnis cibus potest prohiberi. ¶ Cōsiderandū secun
do, q duo sunt, que indicāt hic nō dari cibū, vnū est princi
paliter est natura egritudinis, q2 valde acuta citissatus: imo
imo tota status, vt que dī peracuta terminabilis in prima
quarta vel circa. Aliud est coindicās vel cōsentiens, vt vir
tus fortis, quā extimas in hōc tēpore non deficere: & etiā si
non detur cibus aliquis, vel si non detur spissus: sed detur
solum vinū granatorū, vel iulep subtile valde. Et dixit
extimaueris, quia omnia iudicia vltimata ad opus sunt
extimatiua. ¶ Cōsiderādū tertio, q dat cām: oz enim medi
cus quantū pōt alienare occupationes a virtute, & excitare
eam super materiam. Si ergo indicasti, q iste sine cibo vel
saltem sine cibo grosso pōt stare vsq; ad crisim & pugnā pfi
cere melius est cibare illum. ¶ Cōsiderandum quarto, q
diceret aliquis, quare dixit dimissione cibi. iā non est alia
subtiliatio q̄ illa. ¶ Dicendum primo, saltem cū dimissio
ne cibi omnino. s. grossi. Vel dixit, q2 posset sufficere pota/
ri aqua pura tepida, vel calida, vel frigida vt tibi videtur.
¶ Considerandū quinto, q proprie in die crisis hoc dixit,
q2 si tu es in ambiguo de cibatione: & nō videtur tibi aliqd
dandum in peracutis febribus: fac q a principio des, vt nō co/
garis in hora grauiori, que est hora crisis cibare.

¶ Et si videris egritudinem acutā non valde:
imo acutam absolute: tunc oportebit vt subti/
lies regimen nō in vltimo nisi apud statū die
crisis proprie: nisi propter causam maximam.
¶ Egritudo acuta est, que in. 14. diebus finitur: regimen
ergo in vltimo non subtile potest esse dare ptisanam: aut ali
quid de rebus, que sunt de summa subtilium dietarū ver/
sus vltimam subtilitatē, que est nihil dare in die crisis pro/
prie, que est dies pugne nisi ppter cām maximam. s. ppter
casum virtutis via resolutionis: accidētibus enim virtutē
dissoluentibus illico cibus est dandus, vt dixit Gal.

¶ Et si videris egritudinē cronicā: aut propin/
quā cronice: nō subtilies reginē: virtus. n. nō
saluabit vsq; ad statū subtiliatione regiminis.
¶ Per cronicā egritudinē aut propinquam cronicis forsan
intellexit acutam tropicā, siue cōuersiuā, que est lōga vsq;
ad. 40. dies, vt Gal. p prono. & secūdo de creticis: autē
accipe hoc exemplum rhetoricū Halyabbatis 3° practice
cap° de regimine corporis per victū, q auctoritate antiquo/
rū assimilat medicū peregrināti morbū peregrinationi. s.
spacio vie: & virtutē infirmi assimilat expēsis. Sicut ergo
peregrinus expēsas extimat fm̄ vie longitudinē & breuita
tem, sic medicus facit etiā: & est notum. ¶ Cōsiderandū q
iste spēs regiminis superius dicte possunt adaptari ad tres
species febrium, vt peracute competat dieta subtilissima,
acute absolute media, cronice grossa, vel que ad latus gros
sum declinet. ¶ Et hic magistri faciunt distinctionem dic/
tarum subtilium grossarum & mediarum multiplicem. Di
cuntur enim primo alique tales dicte: q2 sic adinuicē cōpa/
rantur cibaria in multitudine vel paucitate nutricationis:
& vocant illam diuisionem dicte sumptā ex parte materie
quā autē diuisionem dicūt esse illam, quā Aui. posuit. Secū/
do alique dicūtur tales respectu egritudinis, vt que cōpe/
tit peracute vocatur subtilis, & que acute vocatur media: &
que cronice vocatur grossa. Tertio alique dicūtur tales re
spectu virtutis & relate ad statū, vt dieta que pōt ducere infir
mum ad statū vocatur media, que nō pōt vocatur subtilis

Diuisio ... rarū ... lui & ... rarum.

que potest vltra ducere vocatur grossa. Quarto alique dicuntur subtiles medie ꝛ grosse per appropinquationem ꝛ recessum ad cibū sui sanis: ꝛ procedunt coniunctim iste dieta: propinquior grossior est: ꝛ distātior subtilior: ꝛ sic omne quod datur de cibo inquantū est minus, vel aliqua priuatio vocatur subtilis dieta: inquātū est aliquid, qđ datur vocatur grossa. Hic non plus prosequimur: q2 debent sciri in principio in primo capitulo fen quarte primi canō.

¶ Uerum est tibi necessarium cum hoc in omnibus speciebus: vt sit principium tui regiminis grossius: ꝛ postremum tui reguminis proueniens ad statum subtilius: ꝛ gradatī procedas: in eo quod est inter illa: ita vt virtus sit cōsueta vsq3 prope statum: tunc enim intende super materiā: ꝛ non sis occupatus in alio.

¶ Hic est canō. cibationis a principio versus statū qualiter graduari oꝫ: ꝛ vult ꝙ procedat subtiliando respectu eius quod fuit datum a principio. ¶ Considerandum ꝙ dixit, in omnibus speciebus .s. diete: qua aliquid conceditur, vel in omnibus speciebus .s. febrium. In peracutis enim, si in principio dedisti iulep: in augmento dabis vinum granatorum: in statu vero nihil. In acutis absolute in principio dedisti ptisanam: in processu iulep: in statu nihil: ꝛ proprie in hora crisis. In cronicis si a principio dedisti pullā: in processu far hordei in statu dabis ptisanam: si status occupat dies aliquos vel multos. hec sunt dicta via exempli: ꝛ iudicio extimatiuo. Causam autem huius gradationis diete Auic. assignat. ¶ Considerandum ꝙ volentes temperare aliquam egritudinem: aut q2 crisis nō est futura in morbo: aut valde distat a principio subtiliamus: tunc ꝛ iterum ingrossamus post illud: vt apparebit in capitulo de quartana ꝛ sextana: ꝛ etiam de quotidiana.

¶ Et quando scis ꝙ virtus est fortis: tunc fortasse necessarium facit dispositio: vt sis contentus iulep solo: ꝛ si non plus saltē hebdomada vna: ꝛ proprie in febribus apostematū. Q2 si timueris debilitatē: sis cōtentus aqua hordei.

¶ Hic potest esse canō. exiens a precedentibus, in quibus cōcessit dietam subtilem, vel illi propinquam: ꝛ vult ꝙ totū hoc fiat virtute inspecta: q2 si esset fortis potens stare hebdomada vna cum paucissimo cibo: sufficiat infirmo solum iulep: ꝛ si times ꝙ datio iulep nō sufficeret: sed requiratur aliquid parum plus da aquam hordei: quia nutritiuior est iulep, vt supra Auic. intellexit. Uerum credamus, ꝙ mens Auic. fuerit, ꝙ in magnis casibus virtutis non modo succurratur cum aqua hordei: imo cū carnibus ꝛ vino, vt apparet. tertio canō. fen xi. Sed eius sermo est valde particularis .s. vbi indiget virtus paucissimo cibo: si nō sufficit iulep: detur aqua hordei, vel ptisana hordei. ¶ Considerandum proprie in febribus apostematū: q2 in istis debemus multum attenuare, vt materia diuertatur a cursu ad partē apostemosam corpore facto macro propter cibi abstinētiā: vnde in apostemate intestini recti facit Aui. ieiunare duobus diebus, vt apparet tertio canō. fen sexta.

¶ Et cum ambigua sit tibi dispositio in egritudine: ꝛ non cognoscis eā: tunc vt declines ad subtiliationē est melius: q̄3 vt declines ad additionem te obseruante virtutē ꝛ tolerantiam.

¶ Hic est secūdus canō. annexus premissis: si mā diceret aliquis mihi nō statim est nota a p̄ die species egritudinis: quid ergo faciam de dieta: ꝛ dicit, ꝙ melius est subtiliare regimē q̄3 ingrossare: si virtus cōsentit: ꝛ hoc est, quod dicit te obseruante virtutem .i. considerante ꝛ manutenente virtutē ꝛ tolerantiā .i. ꝙ infirmus posset tolerare. Qō. VI.

Et ex hoc soluitur qō an sit melius subtiliare q̄3 ingrossare regimen. ¶ Dicendum ꝙ subtiliare ꝯstante virtute .i. virtute consentiente: ꝛ ista solutio licet sit grossa: nī est melior, que dari potest: licet super prima particula aphō. multum super hoc ꝓlōgauerimus sermonem insimul cū nostris precessoribus: ꝛ finaliter ad hāc solutionem grossam opꝫ peruenire. ¶ Sed tu diceres. Tolerantia virtutis est ſm morbi prolixitatem: sed iam ꝓsupponitur, ꝙ nō cognoscā spēm morbi. ¶ Dōm ꝙ medicus aliquā ꝯiecturā maiorem hꝫ de hoc q̄3 vnus vulgaris: ꝛ iō opinatur de tēpore morbi .s. de ꝑduratione: ꝛ ſm illud mēsurat virtutis tolerantiā. ¶ Sed tu diceres. Pono ꝙ medicus nihil cognoscat. ¶ Dōm ꝙ in hoc nulla pōt dari bona regula. qd igi' faciet: faciet a casu, sicut vna vetula. ¶ Hic dūt caderet extimatio in casibus talibus. Pono ꝙ vna febris debeat eē ꝑlira. 40. dies: q est maior error: an ꝙ medicus cibet a principio subtilius q̄3 oportet opinans eam esse breuem: an cibet grossius q̄3 oportet opinans eam esse prolixiorem siue longiorem. ¶ Secūdo pono, ꝙ aliqua febris sit duratura. 14. dieb9: quis est maior error: an ꝙ medicus subtiliet plus q̄3 oꝫ credēs eā terminari in septē diebus, aut ꝙ ingrosset plus credēs eā terminari in. 30. Et diximus de his p̄ aphori. ꝛ aliqđ ꝓpriū dat nobis Gal. in hoc p̄ de crisi. 16. cap̄. Et generalis cā huius canō. est in precedēti cap̄. vbi dixit: si ignoras febrem, subtilia regimen.

¶ Et illius quidem qui existimauit: ꝙ cibatio in febre acuta est melior: quoniam non est intētio in digestione ꝛ in euacuatione: cum volueris faciat id natura: aut non faciat: errorem iam te scire feci: immo quando times casum virtutis: tunc cibatio est melior.

¶ Hic est canō. tertius annexus predictis: ꝛ omissis aliorum expositionibus dicamus, ꝙ Auic. videtur sentire quendā ex antiquis opinatum fuisse, ꝙ in febre quātuncunq3 acuta de mā cholerica subtili debet dari cibus: ꝛ virtus cōfortari cum cibo: ꝛ hoc propter duas cās. Prima, q2 materia ista febriū est subtilis. ergo non est intentio digestioni eius ꝛ sic si virtus digerit cibū: ꝛ non attendit ad mām digerendam, non est curandū. Secunda causa est, q2 intentio nō est in euacuatione materie: ꝛ cū tu volueris eā fieri a natura vel tu eam faceres: si ipsa non facit: sed in actu euacuationis oportebit virtutem esse fortē: ꝛ sic cibū dare opꝫ. Hunc errorem Aui. scire fecit iam: quando reprehendit Rasim supra: ꝛ hoc quantū ad primā causam: ꝛ quando dixit, ꝙ cū est opus phlebotomia vel euacuatione subtiliamus. non ergo debemus dare cibū: nisi quando timemus casum virtutis: ꝛ hoc est qđ dicit: ꝛ ego iam te feci scire errorē illius, qui existimauit, ꝙ cibatio ꝛ cōfortatio .s. cum cibo copioso ꝛc. q̄n q3 non est intentio digestioni: ꝛ est intentio cū euacuatione si volueris .i. semper cū dies: ꝛ semper cū considerās istam egritudinem: intentio est euacuatio: siue illā euacuationē faciat natura, siue non faciat natura, sed ars: ꝛ ergo intentio est euacuatio: ideo quando ꝛc. ꝛ sic in febre acuta cibus non cōuenit, nisi quando times casū virtutis: taliter autem posset iste canō. introduci: vt incipiamus ibi. (Et quādo scis.) Et dicamus, vt supra dixit, ꝙ ponit canō. cibationis ſm quasdam habitudines, ꝛ cōplones, ꝛ dispōnes virtutis: ꝛ ponit in hoc tres canō. ꝛ eadem snia remanet.

¶ Et de corporibus sunt corpora cholerica, que requirūt regimen diuersum ab illo: quod diximus: ꝛ proprie quando sunt assueta comestione plurima: ipsi enim cum non cibentur saltē

in ipso ... principio febris. immo in hora: que est pravior ... ta: et est hora status non vacue sunt di/ spositi ... nes eorum a duabus rebus: quoniam quum ... psi sint debilium virtutum: superveniunt eis syn ... copis: et moriuntur in paroxismo. Etsi sunt fo ... tium virtutum cadunt in extenuatio/ nem: ... apparent super eos signa ariditatis: et ex min ... oratione nasi et profundatione oculorum: et quo ... tempora sunt depressa: et fortasse super venit ... is syncopis ante illud: propter illud: quod ... ffunditur ad stomachos eorum de cho/ leram ... rdicativa.

Et hic po... plexion... cis sunt tres con... teria. ... it cam. cibationis secundum quasdam habitudines et co... : et primo totius. secundo partis. ibi scda. Et de prima in tres ficit tres ponit cam. in cibatione secundum ... plexiones vel habitudines. ibi scda. Et sunt. ibi ... omnis.) Questio. VII.

Circa ... primum cam. dubitatur an corpora chole rica indigeant illo regimine eius: ... Et quod non. Quia multa sunt talia et sic i mul ... cetemus: cum est raro accidit fieri. Amplius. ... sicca indiget observari siccis sicut humida humi/ ... leta humida convenit infantibus et grassis. ergo non ... cibo humectari. Ruffus dicit, quod hoc est quod sunt ... mestione plurima. Contra hoc est Gal. pro regi/ ... m. 44. co. ubi ponens exempla duo ponit illi colus ... uari regimen esse assuetis comestione plurima. Et ... plurima comestio est signum plurime re/ ... tenens, quod plurima ... ubi plurima repletio non conve/ ... imo plus convenit non cibari. Dom pro, quod corpora ... sermo, hic sunt corpora exuberantia ... ca, de quibus est ... calida sicca macra resolubilis multum et vitia vita ... o exercitio et vigiliis, et hic est inveniens quo loq/ ... T. 10. terap. 3° cap. et in lib. de crisi. 2° cap. non ergo ola ... a cholerica sunt talia: sed quedam et talia erat modus ... l Avi. non enim dixit corpora cholerica, sed dixit. Et ... dibus, q. o. alia cholerica. Scdo dom, quod regime ... orib, quod paroxismus occurrat ... ad Avi. fuit, quod paroxismi, s. neque stante paro ... non cibetur in hora paroxismi febre homo non cibetur ... ult et quod peracuta existente febre corpora cholerica indigent re ... feras cibus. Ista ergo corpora cholerica indigent re ... diverso ab hoc: quia in principio paroxismi possumus ciba ... ante paroxismos et debet fieri: et quacumque hora parox/ ... currimus eis: si non sunt cibari cibamus eos. Un/ ... cap. 5. cap. de cis dicit Gal. quod in omni tempore paro/ ... innocue cibamus: sed minus innocue in declina/ ... dic aut Avi. pertractat, quod sive in principio sive in aug ... sive in quocumque tempore cogimur cibare istos. Et ... sic. Ista corpora cholerica vel sunt debilia in virtute ... inflamationibus ... multam actionem resolutionis eis syncopis per viam re ... febre supervenit eis syncopis per viam ... moriuntur subito in paroxismo. vel sunt fortia, ... subito in hora par ... udine, que resistit syncopi et morti subite in hora par ... tunc cum ipsa sint sicca: et inflamabilia cadunt in ... m. et arefactionem: et apparebit eis facies tonitilis ... pronosticorum describit Hip. et sic fuit infirmus Ga ... enim in prioribus temporibus adhuc febriens erat fac ... et abstinentis factus est aridus cuius faciem toma ... ad syncopi se ... etsi non fuisset cibatio quam Ga ... ir fuisset mortuus in illa syncopi: et ex hoc Gal. ondit ... fuisse hominem illum usque in diem illum: sed si ... colericis corporibus in das cibus: sive in hora paro/ ... xismi, sive status eo debere venire, sive das cibum in ipso paro

xismo, sive ... in principio febris acute reminiscitur aridiem, et ... acuitas ... probibetur eius resolutio et syncopi, et arefactio et ... conveniens est contra formam dictorum ... cam. supra ... rate eos. Ad primum contrarium ps solutio ... Ad 2m dicetur quod hoc accidere, quod timetur prevaricat na ... turali cople ... xioni. Ad 3m dicunt quidam illius ter. Gal. esse fal ... sum. aliter ... eos assuetus multo cibo est eo indigentes: et iste ... est homo ... de ... labilis et resolutivus multi cibi. cui ... adventi ... repletio neque impinguatur neque hoc sece plu ... rimam. et de ... isto loquitur Avi. 3. cam. fen. 13. ca. de dispositi/ ... bus signifi ... stomachi. et de isto loquitur hic Avi. Aliqui ... est assuetus ... fastiditur ... cibo non indigens ... qui eo repletur ... febre cope ... ex eo in dispone ... regimi. a cur ... Aliter dicimus quod consuetudo multe comestio/ ... nis vel est longinqui temporis ante morbum: et ista est, de qua ... Avi. hic loquitur: vel est propinqui temporis: et de ista lo/ ... quitur ibi ... Gal. et redit in idem. Questio. VIII.

Dubitatur secundo an hora status sit hora pravior ad cibandum quam hora principii paroxis/ mi. Et videtur quod non per Gal. primo regi. acu. comen. pe/ nultimo. ... In contrarium est Avi. Quidam dicunt quod velit dicere ... dicitur hic de principio et statu universalibus: et si in principio ... in istis fieret via continua, acutissima, nedum ... eius: sed in statu debemus cibare: sed status universalis ... est pravior: et presupponit Avicen. ut notum est. quod principio ... paroxismi et status etiam possumus cibare. Alii dicunt, s. Thadeus super illo apho. In paroxismis. quod ista littera est corrupta: et vult dicere. immo in hora: que est pravi ... est hora status. calor enim febrilis tunc est ma/ gnus ... Alii dicunt scilicet Conciliator, quod nocumentum ci bationis ... in principio paroxismi est maius extensive: quia extendit ... ad plura tempora. Sed nocumentum in statu est maius ... fiunt: et plus nocet in statu paroxismi, cum sit ve hementior ... febris. Et hanc eandem solutionem Thadeus in nuit. Alia est solutio Dyni et mundini, et est quod hic loquitur de principio et statu paroxismi cum dixit quod hora status est pravior ... et non dixit quod pravior ad cibandum: sed intelle/ xit quod est ... pravior quantum ad accidentia arefactionis: quia ... principio ... arefactio plus fit in statu paroxismi quam in principio ... Et nos dicimus hanc expositionem ampliando il/ las: quia hic loquitur de temporibus universalibus febris acu te, cum accidit illis corporibus cholericis: vel etiam de tem poribus particularibus paroxismi cum eis advenit inter/ pollati ... sicut fuit in exemplo Gal. Et dicamus quod in ipso prin cipio peracute non oportet cibare solo iulep: sed farre bordei vel ptisana secundum quod tibi videtur. Et similiter in princi/ pio paroxismi: et non solum in principiis dictis: sed in statu universali vel particulari possumus cibare: quia status est ho/ ra pravior in faciendo accidere omnia accidentia: que istis apta sunt evenire per viam resolutionis et sicut syncopis et mors subita et arefactio ut notum est. immo etiam declinatio paroxismi pravior est principio paroxismi in occidendo per viam resolutionis, ut apparet tertio de crisibus. 2°. et infra fen. 2°. de hora et speciebus mortis. Et tempora sunt de/ pressa. Considerandum quod littera reperitur tripler. Coe pa/ sta ... venit a depascendo. depressa vel plana. Considerandum ... duplex modus syncopis potest istis cholericis ad/ venire: unus per viam resolutionis caloris: et iste advenit plus ... procedente paroxismo quam in principio. Alius per viam defluxus cholere ad ipsum stomachum: et iste multum ad/ venit in principio paroxismi: quia tunc est hora agitatio/ nis ... in interioribus. Cum ergo. A. intellexisset prius de syn copi ... per viam resolutionis dixit et fortasse: quia quibusdam potest supervenire. Questio. IX.

Dubitatur posito casu predicto in febrientibus quod est meliusne an ante paroxismum

Dup ... mod ... cons ... ...

... quo ... rum ... aliter ... Et quod ... cibatio/ ... ponca ... colerica que ... quod dixi ... ta comestio ... bantur sciliç

statim preuenire cū cibo:an in principio paroxismi, an augmento, an in statu cibare. ¶ Dicendum ꝙ in istis opꝫ ne febris inueniat stomachum vacuum a cibo. ⁊ ideo ante paroxismum. proxime tamen illi cibare minus est malum: vt cibus aliquam digestionem ceperit: etsi erratū est quocūqꝫ tempore sibi occurrere cibanium. ⁊ ita fecit Gal'. 10. tera. ⁊ in liᵒ de causis procatarticis. Aliter posset dici. ꝙ in istis posset esse syncopis per viam occursus cholere ad stomachum. ⁊ tunc oportet cibare ante paroxismum pauco tempore: vel in ipso principio paroxismi, vt cholera fluens ad stomachum non inueniat stomachum nudūꝫ: sed inueniat cibum, cum quo misceatur, ⁊ quo euacuetur: ⁊ quo eodeꝫ cibo stomachus confortetur. ¶ Si auteꝫ timor sit per viā resolutionis ⁊ arefactionis statim ante paroxismum oportet cibare: vt calor febrilis inueniat corpus humidum vaporibus primi cibi. s. cibi stomachi. ⁊ tunc consideret medicus adueniente paroxismo: ⁊ si videt addi ariditateꝫ ⁊ debilitatem signum est ꝙ non sufficit cibus datus ante paroxismum. quare iterum det de illo hora, qua videt necessitatem, ⁊ erit in statu apparentior talis necessitas. tamen si sine periculo posset differre ad declinationem esset hora conuenientior, vt dixit Gal'. 10. terapen.

¶ Et sunt de hominibus quidam: qui sunt exuberantis carnis: sed quū abscinditur ab eis cibus debilitātur ⁊ extenuationeꝫ incurrūt: q̄re nō tolerāt prohibitionē cibi. ¶ Questio. x.

Dubitatur de hoc cañ. q: ista sunt corpora calida. ⁊ humida: ⁊ ista possunt tolerare esse absqꝫ cibo: vt dixit Gal. octauo terapen. ¶ Dicendum, ꝙ corpora exuberantis carnis vel sunt rara resolubilia: ⁊ de istis est sermo Auicen. hic. ⁊ ideo. Dixit sunt quedam, que sunt densa in poris. ⁊ ista tolerant famem: ⁊ posset esse aliquibus carnosis aliqua specialis stomachi dispositio: et aptitudo resolutionis ⁊ debilitationis. Unde in eo non tolerare esse absqꝫ cibo.

¶ Et omnis cuius calor inatus fortis est valde, aut plurimus: aut calor innatus est valde debilis: non pōt dimittere cibum. Qō. xj.

Dubitatur de hoc cañ. q: contrariaruꝫ dispositionum: regimina debent esse contraria. Si ergo vnus nō toleraret esse sine cibo, alter deꝫ tolerare. ¶ Amplius. Calor innatus debilis parum resoluit. ergo toleraret eē absqꝫ cibo. ¶ Amplius. Senes facilr ferunt ieiunium. ⁊ tamen habent calidum debile. ¶ Rursus calor multus ostendit multam sanguinis copiam: ⁊ talis tolerat esse absqꝫ cibo. ¶ Dicendum ꝙ Auicē. intelligit per istos pueros ⁊ decrepitos, pueros: quorum calor est fortis scꝫ in qualitate, aut plurimus: scilicet in quantitate. ⁊ dicit hoc propter diuersitatem opinantium in complexione pueri ⁊ iuuenis: vel per hoc ꝙ dicit fortis itelligit corpora cholerica, vel dixit fortis in actione, ⁊ plurimus in forma: vel dicit fortis quoad iuuenes, plurimus quoad pueros. Uidetur tamen ꝙ idem velit per fortis ⁊ plurimus: q: vnum sibi opponit cum dixit: debile. quomodocunqꝫ ergo noster sermo exponatur est notus. per hoc autem quod dixit, aut calor innatus est valde debilis: intellexit decrepitos ⁊ non primos senes. ⁊ sic cessat argumentum penultimū. ¶ Dicamus ergo ꝙ pueri qui habent calidum multum resolubile non possunt dimittere cibum vt dixit aphori. Hippo. Decrepiti autem sunt sicut lucerna extinctioni parata. ⁊ iō non possunt dimittere cibum: sed in vtrisqꝫ est diuersitas in posse dimittere cibum: quia decrepiti indigent pauco et frequenti. sed pueri indigent pluri cibo ⁊ cum hoc etiam frequenti. ¶ Ad primum dicenduꝫ ꝙ contrarie dispositiones in eo: in quo sunt contrarie indigent regimine contrario. Plurimus enim calor: q: plus digere potest: plus cibi indicat ꝗ̄ paucus. ⁊ sic pueri ⁊ iuuenes plus cibi indicant ꝗ̄ decrepiti. Sed in quo conueniunt, etiam in regimine cōueniunt. Utercqꝫ enim est extinctioni paratus, nec non consumptioni: plurimus eniꝫ calor pueri per resolutionē: paucus vero decrepiti per viam extinctionis. ergo vtrisqꝫ cito subueniendum est cum cibo. ¶ Ad secundum dicendum. ꝙ licet calor debilis decrepiti parū resoluat. Si tamen sue parue resolutioni non succurratur: cito extinguitur nō habens ab intrinseco humidum conueniens vnctuosuꝫ. quo sustentetur. Hic tamen esset locus speculationis. ¶ Ad vltimū dōm, ꝙ multus sanguis resolubilis idicat cibū dari.

¶ Et de eis sunt quibuꝫ accidit dolor ⁊ lesio in stomacho ⁊ dolor capitis propter cōitatem: ⁊ isti sunt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit aqua ordei: ⁊ fortasse egent vt misceant succuꝫ granatorum ⁊ similia illi: vt confortetur os stomachi. Et quandoqꝫ est nobis necessarium, vt faciamus eos vomere cum facilitate ante cibum. Et in plurimis istorum si debilitantur: et proprie si superuenit eis syncopis: causa non est vehementia debilitatis: imo effusio materiei ad os stomachi. Quum ergo summunt in potu syrupum acetosum permixtuꝫ cuꝫ aqua calida multa: aut vinū permixtuꝫ cū aqua multa euomunt in vomitu humores cholericos: ⁊ virtus eorum fit fortis. Quūqꝫ cibantur aliquo robub stipticorum sedantur.

¶ Hic est cañ. cibationis fm quandam dispositioneꝫ stomachi. ¶ Considerandum ꝙ homines quidam sunt infelices ex generatione: in qbus cholera fluit ad os stomachi qualibet leui causa omni die. de quibus Gal'. loquitur i techni trac. 1. ⁊ secundo capitulo de complexionibus: ⁊ secundo regiminis acuto. cōmento. 29. Cum ergo sit aliquis homo. cui statim incohoante paroxismo cholera fluit ad os stomachi: sequitur ex hoc dolor stomachi ⁊ dolor capitis, ⁊ multis ex eis syncopis: ⁊ hoc est quod dixit de eis. s. cholericis ⁊ istis sunt de hoc genere, scilꝫ non tolerantium esse absqꝫ cibo, vel de genere corporum, que requirunt regimen diuersum ab eo: quod diximus. vnde cogimur cibare añ paroxismum, vel in principio paroxismi, vel in aliqua hora paroxismi. ¶ Considerandum secundo, ꝙ dispositio horū corporum ⁊ superius dictoruꝫ differt: q: illa periclitantur via resolutionis ⁊ arefactionis: lꝫ tamen cuꝫ hoc alicui corum posset effundi cholera ad stomachum ⁊ facere syncopiꝫ. vnde dixit ibi fortasse superuenit ⁊c. sed isti: de quibus hic loquitur vt contra distinguuntur illis, periclitantur et male disponuntur syncopi dolore capitis ⁊ similibus accidentibus stomachalibus propter cholere effusionē ad stomachum: ⁊ non est causa in hoc debilitas per viam resolutionis: ⁊ debilitas sequens ex hoc. ⁊ iō non opꝫ ꝙ sint cholericissimi, vel cholerici habitudine. ⁊ ideo dixit Auic. Si superuenit eis syncopis causa non est vehementia debilitatis virtutis. immo effusio cholere ad os stomachi. Sꝫ posset contingere in isto etiam syncopis per viam debilitatis ⁊ resolutionis. Et ideo dixit, ⁊ in plurimis. ¶ Ex quibus apparet, ꝙ cibatio etiam differt. Dicti eni superius debēt cibari cibo nutritiuo ⁊ humectatiuo. verbi gratia. ptysana hordei ⁊ aliie. si tibi videtur. Et potest dari vinum etiam ante paroxismum vt innuit Gal'. in libro de causis procatarticis: sed isti qui sola percursione ad stomachuꝫ ipsius cholere habent hec accidentia. cibentur ante paroxismum ci/

bis medicinali [illegible] o refrenantibus cholere audat sam: ⁊ et
confortantibus o[illegible] omachi vt vino granatoꝝ vel syrupo ace
toso[illegible] cū euo[illegible] erint cū eis confortamus postea cuz aliquo
stiptico. vt rob [illegible] agresta vt scitur ex 3° can. fen. 13°. Et cuz
dispositio est m[illegible] ra. s. ꝙ corpora sunt cholerica sicca resolu
bilia ꝙ chol[illegible] a intēditur ⁊ timetur de fluxu ad stōm da
mus cibaria [illegible] te virtutis. s. nutritiua confortatiua ⁊ refri
in acuitatis ch[illegible] lere: ⁊ qz suspicandum, ꝙ multū ita fit. Et
ideo Gal. cū ra[illegible] forma cibationis processit. ⁊ Aui. hoc idē
imit cū dicit. [illegible] ō sufficere aquā ordei: mō sufficere vinum
granatorum [illegible] istrari: modo dare syrupum acetosuz. mo
do permixtum [illegible] um multa aqua. ⁊ scias hec.

¶ Et senes [illegible] uidem ⁊ debiles ⁊ infantes sunt
de genere [illegible] rum: qui non tollerant famem.
De primis [illegible] ero senibus sunt qui non sunt ve
hementis t[illegible] llerantie famis: ⁊ sequuntur eos
adolescent[illegible]: ⁊ proprie habentes solida mem
bra ampla [illegible] venas in aere frigido.

¶ Modo ponit [illegible] can. cibationis sm̄ etates. Et ꝑ hoc. Scḋo
errores docet [illegible] tari. ibi 2°. (Et multotiens.) Et lz can. su
perius positus [illegible] erit applicatus ad etatē: hic tū can. expꝛ
sior est ⁊ decl[illegible] illū. ⁊ forsan ꝙ illi sermones poterāt ad
aptari ad dis[illegible] etatū: ⁊ ad dispōnes siles illis: ꝗ nō es
sent ex etate: [illegible] egritudine alia vel alia pticulari dispōne
huius hois. [illegible] diceretur, ois cuius calor nālis est debilis
valde: vt de [illegible] aut plurimus valde vt puerorū: siue
hoc sit etate, [illegible] alia dispōne non pōt dimittere cibū: ⁊ sic
iste can. q hic [illegible] bit est solū de etatibus vel est manifestius
de etatib⁹: [illegible] parūper ad aliqd extra etatē ampliauit can.
cū dixit. ⁊ debiles. s. decrepitis similes. vt cōualescentes ex
morbo val[illegible] resolutiuo ⁊c̄. De primis vō senibus est apho.
Senes faci[illegible] ⁊c̄. ⁊ sequitur eos. s. senes in hoc, ꝙ est to
lerare famē [illegible] adolescentes. ¶ Cōtra imo iuuenes. ¶ Dōm,
ꝙ per adol[illegible] tes intelligit iuuenes ⁊ adolescentes. Ado
lescentia. n. [illegible] entutē significat: vt Cōciliator diffe. 124. ⁊ p
prie. s. primi [illegible] senes, q facillime ferūt ieiuniū sunt habētes so
lida mem[illegible] quoꝝ ēa prohibita a resolōne amplas venas
. s. et multa [illegible] ā cōtēmnō tū multo calo resoluētes ⁊ ampliā
te in aere [illegible] gido ⁊c̄. ⁊ proprie. s. adolescētes q sequunt in
tollerādo [illegible] ⁊c̄. Rasis vō. 17. cōtinētis 4° ca. vñ Aui. ac
cepit istu[illegible] ssum sic dicit. Illi q sunt debilis virtutis sicut
decrepiti [illegible] multe dissolutionis vt pueri, non psūt abstinere
a cibo. ⁊ post hoc illi q sunt in vltimo iuuētutis: maxime cū
eoꝝ corpora sunt duri, ⁊ actus pauce dissolōnis, ⁊ largi po
tus: ⁊ assu[illegible] cti a ere frido: ⁊ regimine grosso ante morbum.

¶ Et mu[illegible] ltotiens quidez errat medicus in hu
iusmodi [illegible] egrotis sm̄ alium modum: quoniam
ipse pro[illegible] ibet eis cibum in principio rei ⁊ quā
do appropinquat status ⁊ sciunt ꝙ cadit vir
tus: cibant in illa hora necessario. Iam vero er
go erra[illegible] uerunt duobus modis.

¶ Hic ponit errorem, qui accidit, vt illū euites. Scḋo osten
dit nocu[illegible] enta, que ex illo errore sunt. ibi 2°. (Et accidit.)
¶ Considerādū, ꝙ ille error aduenit multū medicis ⁊ fre
quenter. Ab ipso. n. pn̄° cōtenti can. superius posito. Et cum
ambigua ⁊c̄. subtiliār plus ꝗ̄ cōueniat. vñ cogūtur in statu
vel prope ingrossare. ⁊ hoc tota die accidit. ¶ Cōsiderādū
2°. ꝙ dixit sm̄ aliū modū. Multis. n. modis pōt in ciba
tione cadere error preter istū errorem. ergo iste est aliuꝫ ⁊
fuit vnus illoꝝ qui cibant ⁊ cōfortant in febre acuta. ⁊ iste
est alius ab illo. Silr fuit vnus non cibare cholericissimos
ante paroxismum, ⁊ iste est alius error. ¶ Cōsiderandum
tertio, ꝙ iam errauerunt duobus modis: vnus fuit, qui de

bebat in pn̄° cibare grossius: ⁊ nō cibauit. alius est q de
bebat in statu cibare subtilius, ⁊ cibauit grossius.

¶ Et si ipsi cibarant eos in principio: esset error
ille: ⁊ ignorantia in hunc errorem.

¶ Et si ipsi. Cōtra ꝙ cibasse eos in pncipio nō fuisset error. [illegible] aliquid error. [illegible] accipiūt
¶ Dōm ꝙ ois cibatio in febre mali includit aliquid error. Cibū quē accipiūt
ris, vt diximus supra apho. partic. 7°. Cibū quē accipiūt
febricitantes famis est virtus: sed in pn̄°. est minor error ꝗ̄
in statu vñ, vt iam apparuit. ¶ Vel dōm esti ciberent eos
. s. grossius ꝗ̄ debent in pn̄°, vt error ingrossationis vltra
debitum sit tollerabilior in pncipio ꝗ̄ in statu totius mor.
bi: ⁊ hic potes multa afferre de dictis 2° regi. acu.

¶ Et accidit istis egris vt accidant eis catarri
nauseatiui: ⁊ cholerice: ⁊ vigilatiui propter re
solutionem ⁊ priuationem digestionis: ⁊ in
quieti fiunt ⁊ alleuiantur ⁊ coarctantur mate
rie: ⁊ virtutes eorum ⁊ multiplicantur ipsorum
vapores: quare audiunt id quod non est: ⁊ tre
munt ⁊ citantur: vel saliunt: ⁊ permutantur in
lectis ⁊ imaginantur quod non est: ⁊ tremunt
vel saliunt labia eorum inferiora propter dolo
rem oris stomachi ⁊ contristantur anime eorū
propter grauitatem materie.

¶ Et accidit istis. s. qui non cibantur in pn̄° ⁊ postea subito
replentur in statu: vt accidant eis catarri ⁊c̄. ⁊ totus ille ser
mo est Hippo. 2° reg. acu. illo paragrapho. Multotiens a
tem accipit crudi de genere cholere. Et Cōmentator ibi
perfecte assignat cām hoꝝ accidentiū: videlicet catarri
cursus acuti materierū calidarū: ⁊ hoc fit tēpore abstinē
superfluae propter inflāmationem, ⁊ tempore etiā superflue
repletionis in statu: q cibaria corrumpuntur. vñ materie ca
dentes ⁊ fluentes in stomachum nauseam faciunt. Vigila
tiui. q̄ vigilant cum eis rami inanitionis vaporum ad caput ascendē
pter resolutionem. s. multorum vaporum priusꝗ̄ repleti post p
tium. vel resolutionem ex fame precedenti. Et priuationes
digestionis cibi: cū replētur versus statum: inquieti fiunt ⁊ re
soluitur tam in tempore inanitionis superflue ꝗ̄ repletio
nis. Alleuiantur propter vapores ad caput ascendentes in
vtroꝗ̄ tēpore. coarctātur mēc tempore repletionis: ⁊ ergo na
tura nō vacat ad illarum digōnes ⁊ expulsionē. ⁊ tēpore fa
mis: si debeāt cibari. propter debilitatē ex resolutione virtu
tis coarctātur: quando debilitantur ex resolutione vel ag
grauatione multiplicant ⁊c̄. Et reliqua sunt nota. ⁊ tu ad
iungas hic sermones Gal. in commento predicto.
¶ Supra capitulū de cibatione febrium.

Capra quod scias. ꝙ dieta tenuissima ha ne debilitatis diernis tēporibus raro cōcedit vō dixit. In tenuibus dietis ⁊c̄. etiaꝫ quicquid ac ciderit. de morte imputatur medico. Cap. 11.

¶ Cibaria vel nutrimenta. que possunt administrari patiē
ti sunt ista. primo succharum ro. habenti ventrem laxum.
vel succharum vio. in habentibus ventrem cōstipatū: q͡d
sic fit. Re. conserue ro. vel vio. ℥. i. panis suc. fini. ℥. ij. primo
ponitur. ℥. i. suc. in fractorio ligneo ⁊ ibidē subtiliter cōte
ritur: ⁊ postea ponit cōserua ⁊ miscetur cuz. i. ℥. suc. ⁊ post
quā bene cōmixta sunt: superponatur alia. ℥. suc. que gros
so° teritur simul cum pmis, ⁊ misceantur: ⁊ cum valde modi
ca quātitate aque ro. superaspergēdo aromatizetur. In pis
xide lata ponatur ⁊ detur vsui vnum coclear istius confe
cti. cum. iij. vel. iiij. ℥. aque bullite infrigidate.
¶ Alio modo potest dari malum granatumꝗ̄ si acetosum
fuerit lauetur primo cū duplici aqua: ⁊ si sit valde acetosum.

laua cuȝ aqua tepi. ne noceat pectoralibus per febres exic c.tis: ⁊ vt non causet tussim: ⁊ postea debet superaspergi zuccbarum abiecta aqua. postea debes administrare co/clea .i. vel. ij. Si malum granatum sit dulce sufficit ꝙ se/mel lauetur cum aqua frigida: ⁊ superaddatur minus de zuccbaro. Sed si muzum fuerit malū granatū: lauet semel cum aqua tepi. ⁊ sup. raspergatur modicum de zuccbaro.

Item tertio potest administrari medulla panis furfurei: si venter sit ꝯstipatus. si vēter sit lassus, debet bis ter vel qua ter cum aqua bulita vel refrigerata lauari: ⁊ postea potest administrari. i. vel. ij. vel. iij cocliearia sm ꝙ magis vel mi/nus volueris seu magis vis nutrire, ⁊ bibere. poste a parū de aqua bulita.

Item quarto pōt administrari cibus de ordeo, qui est du/plex. alius qui vocatur prisana. alius qui vocatur ordeatū. Nota ꝙ prisana alia est: que est pauci ord. ⁊ sic fit. ℞. ordei part. i. aque part. xx. buliant quousqȝ remaneant part. v. aque: ⁊ dȝ ministrari frigida nisi sit impedimentum vt oppilatio ⁊ strictura partiū pectoris. tunc enim tepide administret. vbi sciendū, ꝙ si volumus formaliter abstergere in mundi ficatione: debȝ esse or. depilatum ⁊ mundatum a cortice suo. Item nota ꝙ prisana potest fieri multipliciter. pͦ modo buliendo in ampho. que quāto est tenuior tāto melius bul lietur ⁊ cum minori periculo. Caueatur tamen vt ampho/ra successiue trahatur facta ebullitione, in principio: ⁊ tunc bene obturetur. 2° in lari buliendo vel in furno, vbi coqui/tur panis. Item tertio pōt fieri in duplici vase. vt ꝙ am/pho. in qua est aqua ⁊ or. ponatur in cacabo pleno aque: ⁊ fiat ignis sub cacabo. sicut superius diximus in docendo fie/ri aquam carnis. Itē nota ꝙ prisana est duplex: qr alia est simplex: ⁊ fit sicut diximus: ⁊ alia est composita ⁊ fit cuȝ predictis additis: ⁊ alia est appropriata morbo vt si sit stri/ctura pectoris vel tussis additur liquiritia rasa conquassa ta vel capilli ve. vel vue passe, vel ficus sicce. si sit oppilatio in splene, radix cappa. scolopen. cicorea. Si volumus ꝙ sit prouocatiua vrine: quando est quasi cocta admiscendo ci/cera ru. ⁊ fructus, vt sunt iuiube ⁊ sebesten.

Item quinto potest fieri ordeatū tripliciter. primo sic. ℞. or. mundatū: qd̄ lauetur in aqua fortiter terendo: ⁊ si aliqd supernatat abijciatur: ⁊ ponat ad temperādum in aqua te pida tota nocte: ⁊ in crastino coletur ab illa aqua: ⁊ ponat ad buliendum in alia: ⁊ buliat vsquequo crepare incipiat: ⁊ iterum coletur ⁊ ponatur in mortario in quo fortiter te/ratur: ⁊ cum pauco lacte amigdalarum. dissoluatur ⁊ cole tur comprimendo per stamineam: ⁊ addito lacte amigda/larum quar. s. superponat igni, ⁊ buliat fortiter sicut si eēt bos cōtinue agitando ne aduratur: ⁊ postea ponatur in pa rapside: ⁊ superaspergatur zuc. parū. maxime vbi est oppi latio, ⁊ vbi patiens est cholericus: qr parum zuc. vel nihil sufficit eis. ⁊ illud ꝓprie appellabitur chist or. i. succus or. Item secundo potest fieri ordeatum aliter. ℞. or. mūda/ti ablu. vt prius. q. s. vt quar. i. vel plus sm quantitatē: quā vis facere. ponatur in aqua tepi. 2° temperetur tota nocte. ⁊ coletur in mane. ⁊ buliat in alia aqua quousqȝ bene cre/pauerit: ⁊ postea coletur ⁊ ponatur ad coquendum cuȝ la/cte amigda. quar. s. continue agitando. ⁊ buliat fortiter: ⁊ istud vocatur ordeaceum coctum vel ordeaceum integrū: ⁊ superposito zuc. vt supra dictum est: detur. Item tertio potest fieri aliter. ℞. or. integrum cum corti. in quantitate bona: que tibi videtur. ⁊ ponatur in molendino. ⁊ fiat fari/na: que purgetur a furfu. cum setaceo: ⁊ postea farina sub/tilis ponatur in pastillo siue quocunqȝ alio vase, ⁊ ponatur in furno vbi stet quādiu panis stabit in coquēdo. ⁊ postea abijciatur: ⁊ farina ista in pixide vel sacculo vsui seruetur. Item quando esset necessitas capiatur quantitas suffi/ciens: ⁊ coquatur cum lacte amigda.

Item sexto potest fieri auenatum. Et fit dupliciter. primo sic. ℞. auenam purgatā a corticibus sm ꝙ vis, ⁊ lauetur in aqua tepi. postea fac eam bulire quousqȝ incipiat crepa re: ⁊ cola eam, ⁊ pone in mortario pistando cū lacte amig. postea cola per stamineam: ⁊ postea colata: iterū adde de lacte amigda. ⁊ coquatur continue agitando vsqȝ ad spissi/tudinem mediocrem. ministretur cum zuc. vt supra dictum est. Alio modo fit sicut ordeaceum secundo modo dictum.

Item septimo pōt fieri cibus de furfu. quod vocatur bo/reanima. ℞. subtilis furfu. frumenti: ita ꝙ furfur remanse rit pingue: ⁊ non omnino mundatū a farina. ⁊ illud furfur sumat cū farina postq̄ȝ semel mūdata est a furfu. grosso. ⁊ ponat ad tēperandū in aqua tepida anteq̄ȝ coquat. ⁊ post/quam residentiā fecit aqua plane abijciatur. ⁊ qd̄ residēdo manet cū lacte amig. quar. s. coq̄tur vsqȝ ad spissitudinem mediocrem: ⁊ postea administretur cuȝ zuccbaro: vt supra dictum est. Nota ꝙ si patiens abhorret ista cibaria: qr sunt dulcia ratione lactis: poterit aspergere zuccbarum: ⁊ gra/na granatorum prius abluta, vt dictum est.

Itē octauo fit cibus de oleribus. ℞. spinachie, borag. bu glo. attripl. ⁊ alia appropriata: vt dictū est supra cap̄ de cu/ra fe. pu. in gn̄ali. ⁊ electa mūdata buliant prius. ⁊ postea colent colata ꝯtūdātur minutiȝ. deinde cū lacte amig. coq̄ tur ꝯtinue mouēdo. ⁊ administra cū zuc. Et si patiēs nō dili/git. qr dulce: infundat ibi parū ace. vel vini granatorum.

Itē nono potest fieri cibus de cucurbita qui sic fit. ℞. cu cur. rasam ab extra. antequā semen emiserit perfecte: ⁊ fru statim incidas. ⁊ postea buliant cum pauca aqua. ij. vndis ⁊ coletur. ⁊ colata fortiter exprimatur inter duo incisoria. ⁊ postea subtiliter ꝯtūdatur. ⁊ ꝯtusa ponatur ad coquēdū cum lacte amig. ꝯtinue agitetur buliendo. ⁊ nō indiget tan to lacte sicut alia cibaria. ⁊ detur. ꝙ si rōne dulcedinis ab/horretur detur cū granis granato. vel cum suc. vue acerbe nouiter expresse. vel suc. grisomilorum. s. vue visine.

Itē decimo potest fieri cibus cuȝ amido. que cibaria non laudo in feb. pu. maxime ventre constipato: et si dulcoretur fluxus ventris bene. ⁊ vbi indigetur nutrire multum, ⁊ sic fit. ℞. amidum quantuȝ vis. dissoluatur in aqua tepida. ⁊ permittatur residere. ⁊ postea aqua supernatās abijciatur tota. ⁊ qd̄ resider ponatur ad coquendū cū lacte amig. ꝯti/nue agitādo. coq̄tur ⁊ det cū zuc. vel granis granatorum.

Item vndecimo fit cibus cum simila. ⁊ dicitur simila. i. se/mimolita: fit enim de granis semimolitis. i. de granis fru/mentinon bene moliti. ℞. frumenti electi quantum vis. po natur in molendino: quod non totaliter perfecte molatur: sed granum per medium diuidatur. ita ꝙ pars frumēti ali qua remaneat integra. postea farina abijciatur iterum per setacium grassum: ⁊ quod transit per tale setacium voca/tur simila. que sic paratur: primo lauatur cum. 8. vel. 9. aqu ita ꝙ partes terre, que de molendino ingresse sunt, abijciā tur. postea coquatur cum lacte amigda. continue agitan/do. ⁊ ministra cum zuccbaro vel cum granis gran. i. pul/mentum seu brodium.

Itē duodecimo fiant pureta de prima aqua decoc. legu/minum ⁊ spāliter cicerū ru. in partibus frigidis, vel pisorū in partibus ca. que pureta est duplex. vna est simplex, que sic fit. ℞. prime decoct. leguminum quantum vis: ⁊ butyri recentis quantum sufficit: vbi fe. non est: ⁊ olei vbi etiā fe. est acreste quantum sufficit: detur egro. Alia est compo sita, que sic fit. ℞. aque predicte quantum vis. ⁊ adde aro/mata, vt petrosellinum, sambucum, maioranam, saluiam, hysopum, ciminum puluerizatum zinzib. crocum, vel alia que vis. buliant iterum inunda: ⁊ quando dissoluentur ab igne. conde cum oleo vel butyro, vel acreste, racem, vel gri somilis. ⁊ detur.

Item decimotertio fit cibus de amigda. qui est quadru/plex vnus fit cum aqua frigida. vt. ℞. amigda. excor. quā/tum vis. terantur fortiter ⁊ dissoluantur cuȝ aqua frigida.

⁊ coletur

⁊ coletur exprimendo per pannum albumvel stamineatū. ⁊ illud nō approbo rōne aque frigide: que opilat. ℂ Alius fit eodem modo cū aqua bullita: ⁊ illud magis approbo. dūmodo non steterit diu factum. ⁊ in febribus non debet dimitti per spatium antequā detur: ⁊ vnctuositas que supernatat debet cum penna: plumā superducendo remoueri. ⁊ postea ministrari: q2 omne oleaginosuʒ est vnctuosuʒ. ⁊ omne vnctuosum sicut augmentat ignem. ita augmentat calorem febrileʒ. ℂ Alius fit. ℞. amigda. excorti. lib. i. vel plus ponatur in mortario. ⁊ dissoluatur cuʒ modica aqua prius bullita: ⁊ terantur for^{ter}: ⁊ post per stamineam coletur fortiter: taliter ꝙ id ꝙ inde manabit sit spissum: vt butyrum: vel caseus recens: ⁊ iste cibus ponitur super iuncos rotundos: vt quod subtile est coletur: ⁊ iste non est cibus pauperum: ⁊ vocatur butyrum amigda. ℂ Alius potest fieri cibus de amigdalis. ⁊ sic fit. primo bulliat aqua. ⁊ cuʒ ea dissoluantur amigda. excorticate dulces. ⁊ postea coletur ⁊ addatur petrosilium incisum: ⁊ alia de appropriatis superius dictis in principio. vel similibus. bulliat quousq3 incipiat inspissari vel ingrossari. ⁊ aliqui postq̄ʒ bullituʒ est ⁊ coctū ponunt oua mollia sue: in aq̄ bullita ⁊ dispumata.

ℂ Item decimoquarto fit cibus: ⁊ est cibus qui dicitur mundatum: ⁊ est ille qui portatur de catania: ⁊ fit de farina sub tiliori frumenti aliqualiter. ita ꝙ pasta non sit azima: nec perfecte fermentata. ⁊ postea extenditur in modum paruarum vngularum supra mēsam aliquaʒ: ⁊ ibi exiccatur per seipsum. Coquitur autem sic. Accipe de illo condito quantum vis: ⁊ totum conditum ponatur in lac amigda. ⁊ cum lacte bulliatur donec incipiat mollefieri. ⁊ postea detur. potest etiam non febricitantibus dari: ⁊ decoqui cū bona pinguedine bouis: vel montonis: vel caprarum: vel aliarum. Alio modo fit: ⁊ est cibus multi nutrimenti sicut amidum: est tamen cibus: qui non debet multum decoqui.

ℂ Item decimoquinto fit cibus de pullis: quem non doceo decoquere: sed prouideas ꝙ sint fasiani: ⁊ prouideas ꝙ in fe. non ponas carnes salsas: sed loco earum potes ponere acrestam cum toto earum: vel succum earum: vel parū aceti. et si vis facere magis infrigidatiuum: pone intra ventreʒ pulli lactucam: vel alia fe. frigida. Et nota ꝙ acresta nō debet poni ad coquendum cum rebus: cuʒ quibus decoquitur: nisi quando cibus ab igne deponitur: q2 si decoquitur cum cibis totum denigrat.

ℂ Iteʒ decimosexto fit alius cibus de paruis auibus de buscos: ⁊ nota ꝙ tales aues quāto habent rostrum gracilius: tanto sunt meliores: quia pascuntur cibos subtiliores. ⁊ iō sunt paucarum superfluitatum. Modus preparandi est: ꝙ prius infundantur parum in aqua calida, ⁊ postea ponantur in veru cum lardo recenti: ⁊ postea ponātur in acresta. que si non habeatur ponantur in aceto: ⁊ in aqua ro. prius quantum sufficit.

ℂ Iteʒ decimoseptimo fit cibus ex extremitatibus porci vel hedi. ⁊ ministrantur extremitates: quia sunt paucarum superfluitatum: ⁊ debent tamen decoqui multum: quia sunt partes neruose. Et nota ꝙ carnes iste debent: in aqua vna bulliri. ⁊ ibi dispumari. ⁊ postea decoqui in alia addendo petrosilinum: vel alia appropriata.

ℂ Iteʒ decimooctauo fit cibus de perdicibus: ⁊ ossiculis: ⁊ aliis auibus: que possunt assari: vel decoqui. ℂ Nota tamen ꝙ stante fe. non debent assari: q2 humide diete omnibus febri. conueniūt: nisi in magna virtutis debilitate: vel stante prostratione appetitus: ⁊ eo casu assentur ⁊ comedantur cum ace. ⁊ aqua ro. aū. vel cum suc. citrangoli. ⁊ nō ponitur de sale. vel quasi nihil. vel de suc. vue acerbe. vel in partibus frigidis cum suc. crisomiliorum.

ℂ Item decimonono fit cibus de piscibus. ℂ Nota ꝙ tales pisces debēt esse parui in fe. de locis petrosis: vel arenosis: vel nō lacunalibus: et de aquis currentibus cum quis squamis: q2 tales sunt paucorum superfluitatuʒ. ℂ Nota tamē ꝙ si tales pisces habent pulpā mollem non est vis de corū magnitudine: ⁊ debent decoqui in aqua: quia si fe. sit flegmatica. ponatur cum aqua tm̄ de vino albo. ⁊ coquantur cū eis herbe appropriate vt petrosilinum hyso. ⁊ similia. vel possunt decoqui. ⁊ in craticula assari. ⁊ conceduntur ⁊ ponuntur in ventribus eorum herbe appropriate.

ℂ Itē vigesimo fit cibus de ouis gallinarū recētibus. ⁊ non cōcedimus nisi vitellū: q2 est tēperatum: ⁊ albumē est frigidum: ⁊ cōceditur cū acresta vel aceto. Et vbi non habemus illa damus cū suc. maiorū grana. multū repressō cū aqua.

ℂ Item damus lactucā: portu. ⁊ qn̄q3 cucurbitam: l3 raro rōne magne viscositatis earū damus cū ace. Caue tamē ne acetum sit fortis acetositatis in fe. maxime: q2 noceret: sed tempera eius acetositateʒ cum aqua ro. vel aliis admixtis cum aceto. Acetum enim rumpit ⁊ carminat: ⁊ interiora in fe. sunt debilia: q2 propter fe. debilitata.

ℂ Item qn̄q3 cogitur medicus dare vinum in fe. primo q2 appetitus est inordinatus: sed stante fe. medicus d3 dare. vi. granatorum. vel det acetuʒ in paruissima quātitate multa aqua admixtum. vel det parum vi. de tor^{tu}ru. aque multe mixti. vel det vinum: qō in aliquibus ptibus fit de cerasis.

ℂ Itē cogitur medicus dare vinum cū virtus deficit. ⁊ spiritus etiā resoluitur. Et tunc. ℞. vini al. qō melius est: vel vini ru. si non habetur albuʒ: vel si pa^r. ad ru. nō afficit quātum vis: ⁊ infundatur in eo medulla panis calidissimi sicut exit de fur^{no}. ⁊ permittatur ꝙ vinum imbibetur in pane. post abiiciatur panis per pānū lineū al. vinū exn̄s in pane coletur ⁊ cū multa aqua misceatur. et si panē talē non habeas. fac vt sequitur. ℞. aq̄ dul. electe bullētis actu pt. iiij. vini planensis al. pt. i. misce in ampho. q̄ ponatur in aq̄ frigida ad refrigerādum illud vi. sic detur. vel si vis s̄m casus exigentiam misceatur magis de illa aqua. Et nota ꝙ vbi debet dari vinum in fe. oportet ꝙ diu steterit anteq̄ʒ detur mixtum cum aqua: ita etiam confert in cura ethice.

ℂ Canon in dando in potu aquam ordei ⁊ syrupum acetosum. Cap. x.

Aqua ordei quedam est: in quā non est de corpore ordei: nisi quod est sicut virtus ⁊ forma: ⁊ nō est ei introitus in curatione: aut fiducia in iuuamento: nisi quando est complete decoctionis. Et que de ea est melior: est vt sit aque quantitas sextariati. xx. ⁊ ordei sextariati. i. ⁊ sit iam reducta proprie ad quintam ⁊ assumatur illud: quod de ea rubeum est ⁊ subtile. Hoc enim est subtile cuius nutrimentum est minus: ⁊ cuius humectatio est maior ⁊ ablutio eius: ⁊ extractio superfluitatum ab ea: ⁊ digestio facta ab ipsa est multa equalis.

ℂ Promisit Auicen. in precedenti ca. ponere sermonem singularem in aqua ordei: ⁊ syrupo acetoso: q2 frequenter de eis dixerat in capitulis precedentibus. ⁊ ideo de his facit sermonē. ⁊ p̄ de modis cōponēdi hos potus. 2° ponit can. in eodem vsu. ibi 2ª. (Et aggregare.) primo in duas. primo ponit modū cōponēdi aquā ordei. 2° syrupuʒ aceto. ibi 2ª. (Et melior.) prima in duas. pmo ponit diuersitatē aque or. ex parte modi ponēdi ordeū in aqua. ⁊ modi decoctionis. 2° ex pte ordei in se. ibi 2ª. ℂ Et aqua qdeʒ ordei.) prima in duas sicut duo sunt hi modi. ibi 2ª. (Et de ea.) ℂ Considerādum: ꝙ ista est aqua ordei: qua cōiter vtimur in potu febricitātiū: ⁊ est in qua nō trāsit corpus ordei in aquā: s3 sola virtus: ⁊ hoc q2 pono ordeū integrū ad bulliēdū cū aqua.

vel non pono farinã ordei : sed corpus ordei. ⁊ q2 res subt spisse si debent suã virtutem in decoctione transmittere: in qua decoquunt opꝫ eas multum decoq. vt lib. 2. cap. 5. iõ opꝫ istã aquã cõplere decoqui. aliter nec curat nec vtilitatem facit: q2 nec abstergit: nec nutrit. ℂ Considerãdũ scðo q nõ sic absolutur ista aqua a partibus corporis ordei qn aliquid trãseat: sed illud est paruum: ⁊ parum nutrit: sed virtus ordei superficialis: que est abstersiua transit. ⁊ iõ plus abstergit ⁊ aperit. ⁊ vt sic digerit digestione leui: q2 non facit fortem impressionem: nec in infrigidãdo: nec in aperiendo. ⁊ iõ dixit digestiõe eq̃li. i. leui. humectatio. n. ⁊ ablutio est ꝓprie per aquã. extractio aũt superfluitatuꝫ est ꝓprie per abstersionẽ ⁊ ablutionẽ: ⁊ abstrahit illa per fecẽ: ⁊ etiã per vrinã. et si vis istã magis medicinalem ⁊ minus nutritiuã: permitte eã residere: ⁊ abijce fecẽ eius ⁊ notũ ẽ. Sacrarius est apud aliquos ponde. 3. 4. cum media. Alij dicunt q est pondus. 3. 6. sꝫ nõ laboramus in hoc: q2 hic põt cadere error. vult. n. q sint. xx. ponð. aq̃ ⁊ vnum ordei: que apud nos non dicitur ptisana: sed aqua ordei. Questio. I.

Dubitatur vtrũ aqua ordei sit potus conueniens omni febricitanti. ℂ Videtur q sic: q2 in febre calida ⁊ frigida istã Auicẽ. laudat. 2° can. cap. de ordeo. ℂ Amplius. Ptisana ordei cõmẽdatur generaliter sup omne de grano factũ cibariũ in his acutis passiõibus. quare ⁊ aq̃ ordei cũ sit medicinalis. ℂ Amplius. Aqua hordei infrigidat ⁊ humectat: q2 ordeũ frigidũ est ⁊ humidũ. vnde ordeũ humidius est frumẽto. vt Arist. problematuꝫ primo. 36. ꝓblemate. ℂ In 9riũ: q2 aq̃ ordei exiccat: q2 est siccũ in virtute: vt 2° can. ℂ Amplius. Calefacit vt. 16. cõtinentis. vbi vtendum est eo: q2 calefacit: vt aqua ordei ⁊ aqua mellis. ℂ Dõm primo: q aq̃ ordei: q̃ est qdã potus ⁊ non ptisana põt fieri magis abstersiua ⁊ minus infrigidans: ⁊ minus humectans: ⁊ hoc est quãdo ab ordeo exterior cortex abijcit: ⁊ nõ interior. Alia est que fit ex ordeo cũ suo cortice abiecto: ⁊ ista minus abstergit ⁊ magis humectat ⁊ magis nutrit. est. n. in cortice ordei vtus abstersiua. ⁊ hos duos modos aque ordei Mesue posuit. ℂ Secũdo dõm est: q hic non est questio: an cõpetat vt cibus quo sint contenti febricitantes: q2 notum est: q non competeret nisi in febre peracuta: in qua compertit dieta subtilissima nõ in vltimo: que est nihil dare: vel dare vinum granatorum vel sulep subtile solum: ⁊ hec sunt nõ ex premissis. ℂ Sed dubitatio est: an aqua ordei cõpetat eis vt quidã potus quotidianus ⁊ extraordinarius. febricitantes. n. non pñt tenere: quin sepe potare velint. ℂ Et dõm q in febrib9 calidis. vt febre acuta: cholericis ⁊ sanguineis potest satis concedi iste potus. Ratio est: q2 lauat: abstergit ⁊ prouocat: ⁊ temperat calorẽ. Cito etiã de stomacho exit vt intelligitur ab Halyabate. 5. theorice cap. de ordeo: sed an vel eam magis abstersiuaꝫ ⁊ medicinalẽ: an minus in te est sm q apparet de dispositione. In febribus aũt frigidis: ⁊ flegmaticis: ⁊ melãcholicis: ⁊ proprie: q̃ sunt interpolate: in q̃bus nõ q̃rit tãta infridatio: nõ est forsan potus sic assiduandus. et si eã vis vti oꝫ esse abstersiua: ⁊ forsan mixta cum apio ⁊ feniculo. vt docet Auicẽ. in 2°. ℂ Sed. s. d. quem potum dabo vt quotidianum istis habẽtibus febres frigidas. ℂ Dõm q aquã ordei ꝓperatã: vt diximus: vel aquam cum pauco succha° nõ al. si vis: q plus abstergat. Et 9tinue in febrib9 fortibus ⁊ acutis vtimur pro potu 9tinuo vino granatoꝝ. nisi velimus aquã ordei. ℂ Ad 9ria dõm. ad ꝑm q Auic. nõ cõcedit solã aquã ordei in febribus frigidis: sꝫ cuꝫ apio ⁊ feniculo. ℂ Ad 2m dicenduꝫ: q arguit q in acutis febribus sit potus bonus. ℂ Ad 3m dõm: q q̃rit complexionẽ: an ordeũ sit siccũ: vel humidũ. ⁊ dõm q ordeũ in cõplexione est siccũ virtute: et si hꝫ q̃sdã ptes humidas non bñ digestas: ⁊ signum est: q2 est ventosum ⁊ inflãmatiuum. ⁊ est simile sicut diximus q ruta recens ⁊ zinziber sunt cõplexionis sicce virtualiter: cũ hoc hñt quãdã humiditatẽ accidentalem superfluã: signum in ruta recẽti: q2 est ventosa: ⁊ in zinzibere: quia fit in eo cito vermis. Qui ergo dicũt ordeũ esse humidũ: intelligũt mõ ꝑdicto. eius aũt humiditas inflãmatiua per decoctionẽ digerit: ⁊ quãuis ordeum sit siccum. imo apud Halyabatẽ siccius est q̃ frigidũ. tẽperat eius siccitas humiditate aq̃. ⁊ iõ aq̃ ordei remanet infrigidãs: ⁊ aliqualr humectãs. ⁊ proprie qñ ordeũ est ab omni cortice exteriori perfecte mũdũ. ℂ Ad Rasim dõm: q credo illum textum esse corruptũ: ⁊ vult dicere vtẽdũ eo: qð non calefacit. Vel dicẽdum aqua ordei calefacit. i. minus infrigidat aq̃ pura. Vel loquit de aq̃ ordei: q̃ est abstersiua plus: q̃ minus infridat q̃ illa: q̃ est plus lauatiua ⁊ humectatiua ⁊ minus abstersiua. ⁊ q̃libet illarũ apparet ex ꝑdictis. Questio. II.

Dubitatur scðo: an aqua debeat eẽ viginrupla ad hordeũ. ℂ Videtur q non: q2 Haliab. 5. docet accipere vnã partem ordei ⁊. 15. aque. Isaac ƀo in dietis pticularibus. x. ptes aque ⁊ vnã ordei. Zoar ƀo. 16. trac. tesei r. ca. de cura apostatis pectoris. ij. ptes aque ⁊ vnaꝫ ordei. Auicẽ. ƀo. ⁊ Mes. concordant. Questio. III.

Dubitatur tertio de quãtitate: ad quã in decoctione debent peruenire. Auic. n. docet illam reducere ad quintã ptem. Mes. ƀo ad medietatẽ siue ad tertiã ptem. Isaac ƀo ad vnã partem. ℂ Omnes q̃stiones hmõi soluunt. nã aquã ordei magis facimus ĩfrigidatiuã: humectatiuã: ⁊ lauatiuã p multã aq̃ quãtitatẽ: ⁊ paucã ordei: ⁊ p decoctionẽ paucã. ⁊ hoc est qð hodie fit ad lasciuiã febricitãtium. facimus aũt aquã ordei habentẽ plus de virtute ordei abstersiuã ⁊ nutritiuam per multuꝫ ordeũ ⁊ multã decoctionem. ⁊ quãdoqꝫ decoquitur tm̃ q multũ trãsit de hordei virtute ⁊ corpore in aquã: ⁊ facit residentiã: que est sicut ptisana. Nostri igitur auctores processerũt diuersis iudicijs extimatiuis sm diuersitatẽ febrium ⁊ climatum. ⁊ ideo pauci concordãt in compositione aque ordei. ⁊ tamen quilibet verum dicit.

ℂ Et decta est: in qua est aliquid de corpore ordei: ⁊ farina eius.

ℂ Hic est secundus modus aque ordei: ⁊ est illa: in qua est aliquid de corpore hordei: ⁊ farina eius. ⁊ primo ponit B. 2° ponit cañ. circa hoc. ibi 2°. (Et qð magis.) ℂ Considerandum: q aqua ordei: in qua est aliqd de corpore ordei: ⁊ farina eius põt fieri tripliciter. Primo decoquendo ordeũ integrum prius depilatum: ⁊ cõfricatũ vltime tanta decoctione: q pars eius intrinseca erũpat in aquã crepando: ⁊ fiat decoctio eius multa: ⁊ subtile huius aque est medicinalius: ⁊ grossum est nutritiuũ plus. ⁊ ideo quidã nolẽtes q de corpore ordei aliquid trãseat ligãt hordeum in petia. Secundo fit frangendo ordeum: qð apud nos vocatur farlam sub ꝓportione: que nobis vi. ⁊ vocat ptisana ordei. Tertio fit accipiendo farinã hordei: ⁊ decoquẽdo il-

ℂ Et magis dilectuꝫ mihi in huiusmodi est: vt non sit plurimuꝫ decoctuꝫ. imo secundũ mensuraꝫ: que auferat inflationeꝫ: ⁊ non perueniat ad hoc vt faciat ipsaꝫ viscosaꝫ vehementer. Et huiusmodi quideꝫ est pluris nutrimenti ⁊ minoris ablutionis ⁊ digestionis.

ℂ Primus cañ. est ad remouendum errorẽ. nã multi considerãtes: q Ga. precepit multã decoctionem ptisane ordei possunt superfluere in decoctione. ⁊ ideo vult q eius decoctio sit conueniens non superflua: nec diminuta: ⁊ de hoc stat iudicio experti coqui. Apud nos autem eius perfecta decoctio multum odore cognoscitur.

ℂ Et accidit ei multotiens vt acetet in stomacho frigido in substantia sua: et si sit in eo calor

extraneus multus de malitia complexionis.

¶ Hic est scdus can. ¶ Considerādum q iā a nobis prolixe declaratum est qualiter fiat acetositas cibi in stomacho: & quō fit a calido: & quō fit a frido. Cū aūt stomachus est nālīter calidus: & accītalr frigidus: vt in cholerico vel iuuene febriēte fit cōuersio rerū ad fumosum. Cū autem stomachus est in nā fridus: lz caleфiat accītalr: causat in rebus aquosis frigidis sicut lac & aq̄ ordei ebulitionem & q̄si putredinem. vn̄ acescunt in tali stomacho res hō. & iō ifantes hñtes causonē pp calidū obtusum esse ab humido. vn̄ non comburit: sed ebulire facit lac: & acescit lac in stomachis eorum. vt apparebit in capitulo de causone.

¶ Et aqua quidē ordei quādoqz est decocta ex ordeo ipso sicut est: & quādoqz est excorticatū.

¶ Hic ponit modos aque ordei fm ordei diuersitatē. ¶ Cōsiderandum q ordeum ipsum posset intelligi ordeū a nullo cortice mundatuz. & hic modus non est in vsu: nec videt conueniens scdm Azarauium lib. 16. primo cap. vbi dicit q si in ordeo remanet aliquid de cortice exteriori cōmouet tussim & ventositatez. Alio modo per ordeū illiū intelligimus ordeū mundatū ab exteriori cortice grosso: & per ordeum excorticatū intelligimus ordeum ab oī cortice mundatū. s. exteriori & interiori. & hic vī modus nostrox auctorum: in quo ille aq̄ ordei differunt. iō apparet ex dictis. Si aūt vis p ordeū ipsum non excorticatū intelligi ordeū sicut est: & a nullo cortice mundum non prohibeo. Et erit illa aq̄ ordei fortioris abstersionis. Unde Auēzoar de ea dixit q ipsa laxat ventrem. Questio. IIII.

Dubitatur vtrū ordeū: de quo fit aqua ordei debeat eē ordeū grossum vel minutū. ¶ Videt q grossuz p Azarauiū. Videt q minutū p Mes. cap. de aq̄ ordei: vbi dicit. Sit ordeū subtile. ¶ Dōm q ordeuz grossuz vī esse i cōplexiōe humidius ordeo paruo. ipsa. n. maioritas & ptēsior sui corporis osidit eius maiorē humiditatē. & iō si vis aquā magis humectātē in febrib⁹ ɔueniētius est facere illā ex ordeo grosso. & ita cōiter fit in ptibus nostris. Si aūt vis illā nō sic humectantē: fac illā ex ordeo minuto: & sic cessant ɔ̄ria. ¶ Vel dōm: q p ordeū subtile intelligit Mesue ordeū: qō nos vocamus grossum: qō debet esse oblongū nō cōtractum grossum. Qō. V.

Dubitatur an ordeū: ex quo fit aqua ordei debeat esse integrum: quando ponitur ad bulliendum: vel confractum. ¶ Videtur q confractū p Isaac in dietis particularibus: vbi dicit. Confrangatur ordeum: & Azarauius lib. 26. primo cap. vbi dicit. Moletur vel pistetur in mortario ō lapideo: & Halyab. 5. practice. vbi dicit: Teratur moderate. ¶ In contrariū est Zoar. primo theysir. vbi vult. q qui frangunt ordeum sunt longinqui a via veritatis: quia in vnoquoqz semine est virtus naturalis antequā destruatur & frangatur: & per illam virtutem alterat que sequitur eius integritatem: per quā trahit ad se aquā. & in summa vult Auenzoar: q ordeum integrum hz virtutem: q̄ sequit eius integritatē: per quā trahit aquā: qn̄ stat in infusione: & antequā bulliat: sz qn̄ bulit aperiunt eius pori. & hec aq̄ ordei hz ordei virtutem: sz si ordeum frangitur morit ibi virtus in eo. & est simile de hoc: sicut de ordeo: q si seminatur: integruz nascitur: & trahit ad se humiditatē a terra: sed si frāgat non nascitur. & hāc rōnē sumpsit Auer. colliget 5. cap. de ordeo auctoritate Auenzoar. ¶ Ista cōtradictio leuiter tollit. nā si vis aquā ordei magis nutritiuam: vt de farina siue medulla grani ordei aliquid in aquā trāseat: opz conterrere ordeum. Si autem vis aquā ordei magis medicinalem alteratiuam: & abstersiuam sine nutricatione: bulliat ordeum integrum. Multi tn̄ auctores: qn̄ precipiūt ordeū cōfrāgi: nō intelligūt: q rūpat: sz q pistet vt separetur cortex ab eo. & sic intellexit Isaac.

¶ Et melior quidem syrupus acetosus apud me est ille: in quo ponitur zuccharum in vase. deinde funditur super ipsuz acetuz forte: qō fit de vino tante quantitatis: vt eleuetur sup dorsum zucchari. imo dimittat ipsuz discoopertū. deinde ponuntur sub vase carbones quieti & cinis calidus donec liquefiat zuccharū in aceto sine ebulitione. deinde colligit spuma & dimittitur vna hora cuz multo calore: donec misceat zuccharum cum aceto. deinde funditur super ipsuz aque quantitas duoruz digitorū & bulit vsqz ad spissitudinem.

¶ Considerāduz: q in hoc syrupo acetoso est infrigidatio p aquā & acetum. Est ēt humectatio p aquā. ēt aliq̄liter p zuccharū: si nō est antiquū: & incidit & aperit p acetū. & abstergit per zuccharū: & ēt apit: & hoc est potus conueniēs in fe. & de hoc syrupo nos iā fecimus tractatum singularē: dixit aūt acetū: qō est de vino: q2 istud ē magis lcisiuū & pfundās plus. ¶ Cōsiderādū: q lz ponat hic q aceti quātitas: q̄ infundat zucchax remaneat discoopertū. tn̄ opz i cōpōne hui⁹ syrupi ɔsiderare hoiūz nās: vt dī. 5. can̄. tra. 6. Sicut. n. homines diuersificant i vsu vini. vn̄ qdā pñt vti puro: & qdaz nō sic. Ita est de vsu aceti: & rerū acetosax. & iō opz facere syrupū acetosuz diuersum in acetositate fm diuersitatem hominū. & est intentio. G. 4. de re. sa. & Serap. 7. prac. Sic igitur syrupus q ponit hic est vsualis: & cōis compōnis. & qn̄ vteris eo potes plus vel minus ponere de eq̄: vt virtus aceti plus vel minus frāgat. & illa nos scripsimus sup. 5. can̄.

¶ Et aggregare syrupuz acetosuz & aquā ordei simul est illaudabile: quoniaz corrūpit aquā ordei secundum plurimum.

¶ Hic ponit can̄. in vsu istorū potuū. Questio. VI.

Dubitatur vtrū sit cōueniēs miscere syrupū acetosuz cū aq̄ ordei. ¶ Videt q sic p Aui. lib. 3. Fen pª ca. de phrenesi. vbi cōcedit aquā ordei cū oximelle. ¶ Amplius. Statim ifra docet miscere cū aqua ordei parū aceti: sz si ɔcedit cū ea misceri acetū. igit' m stomagis & zuccharū & aquā: sz syrupus acetosus nō ē aliud nisi ista tria. ¶ Ampli⁹. Infra cap. de stātica febre cōcedit hāc mixtionē. ¶ Ampli⁹. G. p alimētox docet ptisane misceri acetū. ¶ In ɔ̄riū Aui. ¶ In h ē multiplex modus dicēdi. Quidā dixerūt: q nō ōbēt ista misceri: q2 sunt diuersi pot⁹: & sicut igit' cibaria diuersa nō debem⁹ miscere: vt lib. p Fen 3ª: q2 nō bñ digerunt: sic nec diuersos pot⁹. ¶ Ista solo nō satisfacit: q2 diuersiores syrupos q̄z sit aq̄ ordei & syrupus acetosus tota die miscemus. ¶ Et cū dī: q nō debem⁹ miscere diuersa cibaria. ¶ Dōm q vex est multū diuersa. vn̄ digō corrūpat: sz aq̄ ordei & syrupus acetosus satis conueniūt i abstersiōe apitiōe: & puocatiōe: & ifridatiōe. ¶ Alij dixerūt q cū aq̄ ordei pōt misceri pauc⁹ syrupus acetosus: & nō multus. ¶ Ciliator Ƀo dīa. 169. solonē pdictā cōfirmās & ab ea icboās dat cām q̄re nō debemus miscere istas: q2 opatiōes eox ɔfundunt: q2 syrup⁹ acetosus diuidit: & sequestrat mās: & pparat eas ad expulsionē aq̄ Ƀo ordei abluit: qō icisuz ē: abstergit & educit p sudorē & puocationez: vt statiz Aui. ponet. ¶ Hec solo nō placet: q2 lz diuisiuum m āex posse pmisceri eductiuo. tn̄ sunt pñt misceri. Preparatio. n. nō ipedit eductionē. vn̄ videmus: q nr̄i auctores faciunt medicinas cōpositas: q̄ sunt subtiliatiue: diuisiue: & euatiue māex. sic appet i syrupo de eupatorio & epithimo. ¶ Halyab. Ƀo 3º prac. cap. de cura tertiane dicit q nō dz misceri squigibin. i. syrupus acetosus & aq̄ ordei. imo nec stati post ipsaz dari anteq̄z digerat. facit. n. illā descēdere a stōacho.

& sic corpus nõ pascit ab ea laudabilit. ¶ Hec sola ẽ quaz dat Hy. Dicit.n.q aq̃ ordei vel est cib⁹: vt illa in q̃ ẽ de corpore ordei: & ista nõ dz misceri cũ syrupo acetoso: qr syrupus acetosus ẽ cã: q descẽdat indigesta: & nõ nutriat. & hãc dicit esse intẽtionẽ. G. 3. regiminis acu. Uel aq̃ ordei est potus solũ.s. potus medicinalis alteratiuus: & talis põt misceri cũ syrupo acetoso. sic.n. non est inconueniens misceri syrupum acetosum & aquã ordei:vñ dic Dyn⁹. Precepit Rasis.9. Almãsoris capi. de dolore epatis dare syrupuz cũ aq̃ ordei: sed si velles ab aqua ordei effectus: & operationes distinctas: oz pcedere syrupus acetosus: & postea dari aq̃ ordei. ¶ Nos aũt iã dedimus hic duas solones. ¶ Prima ẽ sicut solutio Hy. q si aqua ordei det̃ gr̃a cibi non oz cõmisceri in ea syrupus acetosus in dosi sufficienti: ne faciat illã descendere. etsi Gal'. misceat cum ptisana acetum: oz intelligi parũ: qd sit incisiuũ: aut prohibitiuũ inflãmationis. & nõ sit tm̃ q illã descendere faciat. Si aũt aq̃ ordei det̃ gr̃a medicine alteratiue: potest secũ misceri syrupus acetosus: & potest ab ea separatus dari vt apparebit. ¶ Alia solutio nr̃a est: q si est timor de acetositatione aq̃ ordei: & ex hoc timeatur ab ea nocumẽtum: nõ oz secũ misceri syrupus acetosus: qr facit eã aptiorẽ ad hoc. & hoc innuit ĩfra cap. de cura phlegmatice febris: & qr cõitas hoium ẽ plenoꝝ stomachoꝝ suffocatoꝝ in calore sub multa mã pp multã malitiã regiminis modernoꝝ. iõ plurimũ timet̃ de hac acetositate que est mala acetositas. & ideo cauemus mixtionem eoruz: & hoc est qd Aui. intellexit cũ dixit: qñ syrupus acetosus corrumpit aquam ordei sm plurimum.s. qr facit illam acescere. dixit sm plurimum: qd in aliquibus ignei stomachi non faceret hoc. vnde infra in stomacho calido cuz aq̃ ordei iubet miscere parum aceti.

¶ Et non opz: vt detur in potu aqua ordei quñ siccitas nãe adest. imo añ ipsaz fiat clystere.

¶ Hoc põt itelligi de ptisana: q̃ aq̃ ordei nominat̃. & hoc verificatũ est supra in pn° precedentis capli. & est dictũ Hyp. primo regimi. acu. & põt intelligi de aq̃ ordei: q̃ est pot⁹ medicinalis. ipsa.n. hz virtutẽ abstergẽdi & lauãdi superfluitates: quas cõducit ad loca propter secũ prohibitionẽ. ergo ob exitu propter fecum obuiationem nocebunt vaporantes: aut more ad venas: quare premittatur clystere.

¶ Quod si acetet in stomacho detur in potu: quod de ea est magis subtile. ¶ Quod si acetat coquatur cum ea radix apij: & eius simile. ¶ Si vero acetat iteruz: tunc necessarium est: vt misceatur aliquid piperis cũ ea proprie: qñ mã nõ est vehemẽtis subtilitatis & caliditatis.

¶ Hic est 3⁹ cañ. in quo docet obuiare cõuersioni aque ordei in acetũ. est.n. ipsa de rebus aptis ad h̃ ex mõ subẽ: & cõplexionis si recordaris scie saporis acetosi. pmo igit̃ eligit subtiliorẽ ptẽ: qr citius penetrat: & hz plus de v̑tute abstersiua subtili. 2° addit sibi res calidas: que augẽt sibi calorez in stõ. vñ minus fit acetositas. ista calã: vt apiũ & pip. pimus: si mã febris non est calã subtilis. imo hz de grossis.c.

¶ Et qñ multiplicat̃ eius inflatio: tũc misceat̃ cũ ea ad calefactos parũ aceti vini acetosi.

¶ Hic est 4⁹ cañ. Credunt aũt aliq̃ lram debere dicere parũ vini.s. ad resoluẽdum ventositatem: & exponunt ad calefactos.i. ad febrientes. Textus iste autem iacet sic. 17. ptinẽtis cap. de febre sanguinea in fine auctoritate megebat.li. adiuuãtis: quãdo vis q deficiat inflatio aque ordei. ponẽ in ipsa aliquid de aceto vini. & pprie ad calefactos. Accidit.n. q fortis calor facit ipsam euaporare. vnde inflat. acetum autem & proprie acetosum.s. de vino acetoso prohibet eã euaporare prohibendo aptitudinem inflationis. & facit cũ hoc ipsam cito penetrare ad vrinã vel sudorez: vel egestionem. In qbusdã. tamẽ alijs corporibus non calefactis acetum adderet ad inflationem. vnde. 3. cañ. Fen. 2. cap. de priapismo. Acetosa qñq3 inflant causa huius nota est.

¶ Veruz quñ syrupus acetosus in potu datur incidit humores: & preparat superfluitates ad expulsionẽ. Et tu consequenter post duas horas da aquaz alkisi ordei subtilem predictam: vt abluat qd incisit: & abstergat id: & extrahat ipsuz per sudorẽ & prouocationem.

¶ Hic est 5⁹ cañ. hinc accipe: q aq̃ ordei: q̃ est potus: & hanc vocat aquã alkisi subtilem &c. lenit ventrem: qd intelligit cum dicit abluat: & abstergit & prouocat vrinã. & sudorẽ. vt pz. hinc etiã accipe ordinem syrupi acetosi & aq̃ ord. & apparet ex dictis. q̃. & tps sue operationis: qr. ij. horas.

¶ Et non est nocumentum si detur in potu syrupus acetosus apud cenam: cum iam separatus est cibus a stomacho.

¶ Hic est 6⁹ cañ. vbi habet̃: q ẽt apud.i. post cenam.s. iam digõne completa põt dari syrupus acetosus: ne ante hoc faciat cibum indigestum descendere. ¶ Alij v̑o exponunt apud cenam.i. ante cenam: cuz separatus est cibus. scilicet prius &c. & est sermo etiam verus.

¶ Et quandoq3 est necessarium vt premittatur iulep ante aquã ordei: vt addat in humectatione: & illud est cuz vides siccitatẽ dominantem super corpus & linguam.

¶ Hic est cañ. 7°. ¶ Considerãdum: q aliq̃ potest dicere ordinem ita q prius det̃ iulep: vt q̃si remolliat mãm & corporis ariditatem: & postea det̃ aq̃ ordei lauatiua & prouocatiua. De preparãtibus igitur aque ordei operationẽ est syrupus acetosus: in qbus nõ q̃r.s humectatio: sed materierum incisio: & nõ determinauit quãto tpe post iulep detur aq̃ ordei: sicut fecit in syrupo acetoso derelinquẽs hoc forsan sue extimationi: & forsan q ẽt post duas horas: aut paꝝ plus pt ẽt ly qñq3 dicẽ pelectionẽ.i. det̃ iulep. & nõ det̃ aq̃ ordei: qr multomagis hũectat: qr zuccharũ hũidũ est & ordeũ siccũ.

¶ Et quãdoq3 est necessariũ vt premittat̃ ante ipsam ad liniendum nãm aliquid de tamarindis ante illud per duas horas.

¶ Hic ẽ 8⁹ cañ. cuius nec̃itas erat: qr supra premiserat clysterem: qñq3 opz pmittere lenitiuũ: qd superiores ptes leniat & mũdificet a mãebus: q̃s aq̃ ordei non potuisset educere: nec ẽt clystere: & iõ dabis tamaridos. nos aũt pulpa cassie in hoc casu plus vtimur. ¶ Dubitat̃ vtrũ i mane debeam⁹ pmo dare syrupũ aceto. simplicẽ q̃3 faciam⁹ clystere. ¶ Ut̃ det̃ q pus debeam⁹ dare syrupũ: qr in syrupo acetoso ẽ timor de excoriatiõe: sz minor timor erit: si det̃ añq̃3 fiat clystere. nã õbilicat itestina: & mũdat ea: & facit ea pparata ad impssionẽ syrupi aceto. vt excoriet̃. ¶ Ampli⁹. Syrupus aceto. pparat mãs ad euõnẽ. igit̃ clystere post illud seq oz. ¶ In õiũ: qr p̃ reg. acu. pcipit: q si opus fuerit phlebotomia vel clysterijs: nõ det̃ ptisana: sz illa fiãt pus: vt ẽt supra dixit Aui. q̃re sic vr̃ de syrupo aceto. ¶ Ampli⁹. Auic. p̃mittit clystere añ aquã ordei. g̃ multomagis añ syrupũ acetosum. ¶ Dõm q hic est sermo de clysteri lenitiuo: & de quo dictũ ẽ. caplo de cura putrida. Et dico q si simul ẽ nec̃itas vtriusq3.s. syrupi aceto. & clysteris pp secũ pñtiã pmitti oz clystere. Rõ est: qr vel statiz potato syrupo ipones clysterez & hoc facit agitationẽ syrupi in stomacho: & descẽsuz eius antẽq̃3 opet̃. Uel ipones clystere post p vnaz horã: vel per duas horas. & tũc syrupus acetosus poterit mãs mouere:

que nō hñtes viā nocebūt:⁊ sic posset proberi: φ syrupus acetosus cōpositus nō debeat pmitti añ clystere:qꝛ mās qs inuenit in intestinis posset facere penetrare p venas:⁊ melius igit̃ est: φ pmo in mane tēpestiue clystere fiat: ⁊ mundatis intestinis det̃ syrupus acetosus simplex: vel cōpositus: vt materie: que mouent̃ a syrupo iueniāt intestina lenita apta cursui:⁊ nō retineāt̃ sup feces aliquo tpe. Silr̃ syrupus acetosus cōpositus nō inueniat materias malas purgādas per clysterē:sȝ iueniat intestina mūda vt poſ̃e est. Si autem eligo medicus sit bone extimationis qui cognoscat tp̄s:in quo syrupus acetosus ꝑparauit mās ⁊ abstergit lasȝ aliqs ex eis ꝯsus itestina:⁊ illo tpe occurrat cū clysteri: ita φ nō sit piculū de mora supfluitatū motaꝝ. dico talē medicū posse pmittere syrupū añ clystere. ℭ Ad ꝯtͣū dōm. Ad pᵐ: φ nō est bonū securare a nocumēto excoriationis p nocumētum retentionis supfluitatū super feces. ℭ Uel dōm: φ factio clysteris añ syrupū aceto. securat ab excoriatione plus qȝ si nō fiat:qꝛ dimittit itestina lenia. ꝯ. g. p oleū vio. ⁊ cassiā:⁊ facit φ mās male:⁊ acetosus syrupus nō morent̃ ibi. ℭ Ad 2ᵐ dōm: φ mās q̄s eūoni ꝑparat syrupus acetosus. educit nā:vel aq̄ or. vel aliqd̄ clystere: qd̄ alio modo fiet sȝ mās: q̄s syrupus acetosus abstergit versus intest. na educet cū adiutorio clysteris: qd̄ precessit: φ si starent in intestinis supra feces siccas in toto tempore:in quo clystere illas nō educeret: pñt ledere valde per citum recursum ⁊ euaporationem. tuc tñ extimationi dimitto hunc ordinem.

ℭ De curationib⁹ febriū acutarū. Cap. x.

Quod dictū est de regimie lenificationis. ⁊ ꝓuocationis. ⁊ sudatiōis. ⁊ vigōnis: deinde eūonis cuȝ medicina post illd̄. Et qd̄ dem̄ ē d cibatōe post ipm ē illud: qd̄ oportuit nos rememorare hic.

ℭ Quia febres acute sunt timorose valde: ponit earum regimen generale. Et primo ad materiā. Scd̄o ad ipsam febrem. ibi 2ᵃ. (At modi. ℭ Considerandum: φ sicut vult rememorari de regimine lenitionis ⁊c̄. ita etiaȝ de regimine per flōmiam:⁊ forsan φ omisit: quia febres acute: de quibus est sermo: sunt febres multe inflāmationis:⁊ iste vt plurimum sunt cholerice: vt in quibus raro competit pflebotomia:⁊ per se non conuenit eis.

ℭ At modi extinctionis vehementie caliditatis sunt cū infrigidatione aeris:⁊ cū infrigidatione cibi. ⁊ cū epithimatibus ⁊ emplastris. Et cū medicinis. ⁊ cū retentione eorū: q̄ sunt sicut mucilago psilij. ⁊ mucilago granorū cydonij. ⁊ succus portulace. ⁊ succus liquiritie in ore vt sedet̃ sitis. nā assiduare gutturi patiētis egritudinē calidā aliquid: vt remaneat os humiduȝ: ⁊ non exiccet̃ in curis est iuuatiuū valde. ℭ Et quādoqȝ iuuant̃ per administrationeȝ clysteris facti ex succo melonis indi. ⁊ cucumeris. ⁊ cucurbite. ⁊ portulace cū oleo rosa. ⁊ cū aliquātulo cāphore. iuuamento maximo.

ℭ Festinat Auicē. ad cañ. curationis acutarum quātum ad intentionem:que est ad parteȝ febris: que est infrigidatio. Et hoc qꝛ in acutis multum oportet intendere ad hoc:⁊ in hoc completur: qd̄ videtur diminutum in capitulo de cu. pue. in vniuersali: ⁊ primo premittit sex modos extinctionis caloris febrium acutarum:⁊ declarat duos de illis. secundo exemplo declarando alios modos. ibi secunda. (Et oportet.) ℭ Consideranduȝ: φ de liquiritia questio est an sit complexionis calide vel frigide: tamen 3ᵒ cañ. Fen scd̄a. capitulo de paralysi. succus liquiritie. ponitur iter res habentes aliquid infrigidationis:⁊ non est dubium: φ etiam propter sui humiditatem potest reprimere acuitatem cholere:⁊ tamen sua dulcedo facit ipsum odiosum acute febrientibus:⁊ inflāmatio: que quandoqȝ fit in eo forti calore febrili. Auic. etiā Fen. 10. capitulo de medicinis conseruātibus lenitionem pectoris tractatu 2ᵒ ponit succum liquiritie inter medicinas frigidas. ℭ Consideranduȝ 2ᵒ: φ guttur est pars in qua spiritualia ⁊ nutritiua cōicāt. Unde ad partes gutturis multi veniūt vapores:⁊ multa fit in eo inflāmatio:⁊ ideo humectari illud est causa: ne fiant vlcera: ne etiam fiat asperitas in lingua:⁊ ne fiant limositates: que nociua sunt. vt apparebit infra capitulo ꝓprio:⁊ cōtēperare eius caliditatē ⁊ ariditatē est vtile: vt tēperetur calor pulmonis ⁊ stomachi: ꝗre est iuuatiuū valde. reliq̄ sunt nota.

ℭ Et opȝ vt sit aer infrigidatus quantū possibile est:⁊ eius infrigidatio est per prohibitioneȝ frequentie:⁊ per suspensionē flabellorū multoruȝ. ⁊ per positionē niuis plurime. ℭ Et si domus est proximi temporis ex quo linita fuerit luto:⁊ ꝓprie illo: in que ponit̃ loco palee cotū papiri. tūc est melius. ℭ Et qñqȝ preparantur in ea manationes vt fontiū ⁊ rorationes:⁊ currit in ea aq̄ dulcis. ℭ Aut stratus est super lacunā coopertā cū reti:⁊ est stratus super queȝ dormitur ex tabari ⁊ ex similibus: ⁊ reliquus stratus est ex extremitatibus salicū. ⁊ cydoniorū. ⁊ myrti aspersis aqua ro. ⁊ violis. ⁊ nenufaris. ⁊ rosa ℭ Et ponuntur quandoqȝ calathi in quibus sunt ordines de frustis fructuū boni odoris frigidorū: sicut malorū acetosorum:⁊ cydoniorū:⁊ minorū piroꝝ boni odoris aspersis in aqua roſ. ⁊ nenufare. ⁊ salicibus: super que sunt puluerizata. sandali. ⁊ rose. ⁊ cāphora:⁊ super que iam distillatum est parum vini odoriferi. tunc est illud qd̄ est vltimum. Hoc est ergo regimen aeris.

ℭ Hec pars hȝ ptes q̄tuor: sicut q̄tuor remāserūt modi infrigidādi ⁊ extinguendi calorem acutoꝝ febriū. Primo ergo docet infrigidare cū infrigidatione aeris. Scd̄o cū infrigidatione cibi. 3ᵒ cū epithimatibus ⁊ cum emplastris: ⁊ 4ᵒ cū medicinis frigidis. ibi 2ᵃ. (Regimē autem cibi.) ibi 3ᵃ. (Epithima.) ibi 4ᵃ. (Et quādoqȝ est.) ℭ Considerāduȝ: φ prohibitionē frequentie quidā rudes exposuerunt. i. phibendus est freq̄ues anhelitus. Sed Aui. vult: φ ꝓhibeat̃ hominū frequentatio ad infirmū. ipsi. n. calefaciunt aereȝ. Et est qd̄ dicit Gal. 4. teraꝑ. illo capitulo. pitāleamus. vbi dicit. Prohibentes iā multitudinem hominū intrare. ⁊. n. calefaciunt domū. ℭ Considerāduȝ: φ sarraceni partium Aui. liniunt domos luto confecto cuȝ paleis: sicut nos facimus cū cemēto ex calce:⁊ tales domus que nouiter linite cum calce nō sunt bone: ꝗmo vituperate a Ga. lib. de vtilitate respirationis caplo. 5. meliores aūt sunt valde q̄ luto sunt linite ex ꝓpinquo tpe:qꝛ lutū illud est humidius ⁊ frigidū in ꝟtute. est. n. illud lutū terra quedā tenax frigide cōplonis:⁊ si illud lutū est ꝯfectū cū coto papiri. i. cū coto iūci aquatici ē melius. hoc cotū est qd̄ nascit̃ in sumitate iūci qd̄ dr̄ sic. qꝛ de illo iūco fiebāt charte dicte charte papiri:lȝ mō charte nr̄e dicant̃ hoc noie. Illud aūt cotū iūci ē frigi

de cōplexionis. ⁊ ideo melius est lutū cum eo mixtum: q̄z cum paleis: que non sunt frigide complexionis. ℂ Cōsiderādum q̄ multos stratus ordinat. A. Unum ex reti super aqua. ⁊ aliū stratum ordinat ex pāno tabari .i. lini. minus enim calefacit q̄z lana. vt 3° Almāso. ⁊ primo cantice. Alij exponunt tabari .i. corio: qd̄ ponat super illo reti. ⁊ ex his similibus .s. rebus nō calefacientibus: ⁊ isti lecti apud eos sunt noti: vel ex his similibus .s. fitibus vniformibus equalibus: q̄z nō iaceāt stratus linteamina duplicata sine rugosa ⁊ inequalia. ℂ Et reliquus stratus. Hic est alius stratus super quo proiecto corio: vel apud nos matarratio. posset poni infirmus ad quiescendum: ⁊ est stratus ex extremitatibus salicū ⁊c̄. Calati est spēs solatri. Sed videt̄ q̄ calati sit aliqd̄ vas vt canistrū: vel modus tabule late: vbi ponūtur iste res: ⁊ stāt in camera infirmi. Unū aūt odoriferum ponit̄: vt portet virtutē istorū odorū frigidorū ad cor: ⁊ iō est vltimū in bonitate. ℂ Et ex p̄missis accipe: q̄ malū est hos acute febrientes facere iacere in culcitra de pēna: quia multum inflāmantur.

Questio. I.

Hic dubitatur vtrū in camera febriētis acute possint sterni folia popli. ℂ Uidetur q̄ sic. Quia est arbor frigide cōplexionis. signū: q̄z nascitur iuxta aquas. etiā q̄z germina populi ponuntur in vnguēto populeon: cuius virtus ē frigida. ℂ In 3riū. Quia populus est arbor cōplōnis cale. signū ē fetor: siue calidus odor cū acuitate: q̄ est in eius germine: ⁊ color citrinus in eo. ℂ Hec q̄stio q̄rit nisi cuius cōplōnis sit populus: ⁊ apparet ex 2° cañ. q̄ est cōplōnis calide ⁊ sic. Inuenitur enim populus in duplici noīe: q̄z dr̄ aurū romanū: ⁊ nux romana: l3 inueniat̄ aurū absolute. forsan loquit̄ tunc de krabe: vt diximus ibi in 2°. igit̄ nō debēt eius folia poni in camera febricitādium. ℂ Ad 3ria signa dōm: q̄ l3 iuxta aquas nascātur vt plurimū frigide plāte sicut salices: tamen non semper he frigide inueniunt̄. p̄nt. n. q̄nq̄z nasci calide: sicut acorus ⁊ herba: q̄ dr̄ cinciber caninum. ⁊ pupilla oculi .i. senationes: ⁊ multa alia similia. ℂ Ad 2m dōm: q̄ in populeone ponunt̄ illa germina ad tēperādū frigiditatē aliarū medicinarum: sicut in calidis medicinis ponitur q̄nq̄z opium ad temperādum illorū calorē. ℂ Quidā ṽo voluerunt arguere. q̄ vnguentum populeon sit virtus alicuius calefactiue: q̄z inūctio ex eo ventre: vt circa vmbilicū prouocat sudorem: vt Nicholaus de eo scribit.

ℂ Regimen aūt cibi iam sciuisti. ⁊ si voluntas adest: vt cū infrigidatione sit lenificatio. tunc detur aqua cucurbite. ⁊ aqua melonis indi ꝑprie. ⁊ aqua cucumeris. ⁊ lactuca cū aceto est vltima. Et qd̄ ꝯueniēs est ad sedādū sitī eorū: est foca factū ex pane simile cū aqua casei accepta ex dogo post collationem vehementem.

ℂ Hic ponit modū extinctionis caloris acutarū per cibum. Iā sciuisti .s. capitulo de cibatione febricitātiū. q. d. omnes cañ. cibationis: ⁊ illuc recurre. sed te volente infrigidare: ecce cibaria hic ponunt̄. ℂ Considerādū: q̄ l3 isti fructus sint p̄hibiti supra añ 7m diē intentione habita ad mām: tñ cōceduntur ꝓpter extinctionis necessitatē: que p̄iudicat. vt supra diximus. eorū aūt lenificatio per actualē humiditatē lauatiuā est notat: ⁊ cū hoc etiā ꝓuocāt: lactuca cū aceto est vltima. nō o3 intelligi vltima in lenificando: q̄z lactuca nec est stiptica nec solutiua: vt 2° cañ. s3 vltima .i. cōueniens in remittēdo acuitatē caloris febricitātis acute. Foca ē potus factus ex aqua ordei ⁊ alijs q̄nq̄z: vt q̄nq̄z miscet̄ panis ⁊ aqua lactis siue casei .i. serum: ⁊ dogo .i. lacte acetoso ex̄tracto butiro: q̄z nō inflāmat̄. His potibus nos non vtimur: ⁊ de summa eorū est potus dictus siccra: vel fuchali: vel ceruisia. ⁊ iō sunt multi modi istius potus q̄ dr̄ foca: ⁊ vnū aliud modum habes libro 3° Fen prima. caplo de cañ. curationis egritudinum cerebri in lr̄a Gerardi extra.

ℂ Et si adest voluntas: vt cum sedatione sit retentio. tunc detur succus granati muzi: ⁊ aceto si: ⁊ aqua agreste: ⁊ aqua mori de seni: ⁊ aqua acetositatis limonis non salsi: ⁊ aqua acetositatis citri. ⁊ que sunt his similia: ⁊ aqua cerescu- li: ⁊ est berberis.

Questio. V.

Dubitatur q̄o succus granati retineat ventrem: cum supra ponat solutiuū in capitulo de cura feb. pu. in gn̄ali. ℂ Dicendū q̄ succus granati hic intelligitur vinū granatorū: qd̄ infrigidat: sed q̄n dicit retentio improprie loquitur: q̄z comparatiue respectu cucumeris ⁊ melonis dictorū: in quibus est plus de lenificatione: que non est in vino granatorum. ℂ Uel dicendū: qd̄ ꝓuocādo vrinā stipticat: sed qd̄ prouocat lege 2° cañ. ⁊ non dixit hoc de granato dulci: q̄z non sic infrigidat. Superius autē loquebat̄ de granatis expressis ⁊ pulpis eorū: in quibus videt̄ aliqua vis solutiua forsan comprimendo: ⁊ si sic essent prohiberentur in principio febr. sicut mirabolani: l3 forsan in illa expressione granatorū cū pulpis non sit tāta profundatio ad venas: quāta est in mirabolanis: ⁊ tu cōsidera. ℂ Aq̄ .i. succus agreste ⁊c̄. ⁊ mora .s. nō cōplete maturitatis de seni .i. de illa cōtrata. Limonis non salsi: q̄z nō sic infrigidāt: qd̄ dicit de berberis ⁊ de alijs est notum.

ℂ Epithimata ṽo ⁊ emplastra sint ex succis notis. ⁊ proprie aqua roš. aut succo rosarū recentium cū sandalis. ⁊ camphora. ⁊ aqua coriandri. ⁊ endiuie. cum istis. n. est infrigidatio plurima. ⁊ mucilago psilij cum aceto. ⁊ aqua roš. est huius generis. Et embrocare epar cū infrigidantibus est res maxima. ⁊ magis iuuans. nam cum equatur est in eo maior pars rectificationis: ⁊ fortasse rectificat aquam.

ℂ Hinc infrigidat cum emplō ⁊ epithimatibus: ⁊ primo ponit ex quibus fiunt. scd̄o ponit cañ. ibi 2°. (Et embrocare.) Et hec pars h3 tres. primo ponit cañ. in embrocatiōe epatis: ⁊ sic intelligitur cordis. scd̄o capitis. tertio iterū epatis. ibi 2°. (Et q̄n illic.) ibi 3°. (Et infrigida epar.) ℂ Considerādum q̄ sicut embrocatio .i. epithimatio vel consimilis infrigidatio epatis rectificat vrinam: q̄z eius infrigidatio peruenit ad venas. Similiter epithimatio cordis posset rectificare pulsum: q̄z eius infrigidatio peruenit ad arterias: dixit autem de epate: quia cholera ⁊ materie acute eius virtute: ⁊ de se ibi multum congregantur.

ℂ Et quādo illic est catarrus ⁊ tussis: aut in capite eius est grauitas: aut tensio significat multitudinē vaporum. quare oportet ne fundatur sup caput aqua: aut acetū: imo occupet̄ cū indinatione capitis sup vapores aque f̄m q̄ dixit catarrus: neq3 aliqd eorū: que diximus. tūc administra de embrocis ⁊ epithimatibꝰ q̄ vis.

ℂ Hic primo ponit dispositiones: in q̄bus nō debemus embrocare caput: ⁊ in quibus debemus: ⁊ docet cognoscere. ibi 2°. (Et cognoscitur.) Considerandum: q̄ stāte multa repletione in capite embrocet: ⁊ similiter inunctiones: quibus queritur infrigidatio febris restringūt materias ⁊ sunt cā oppilationis. q̄re cōuenientius est vti aliquo resolutiuo leui ⁊ apertiuo pororū f̄m q̄ dispositio facit illud necessariū: q̄z

sm q materia in capite est multa: vel pauca grossa: vel subtilis fluxa tota: vel adhuc in fluxu: & sm q in reliquo toto corpore est repletio: vel nõ opz diversificare hoc aperitivũ resolutivum. unde aliquãdo erimus contenti solo vapore aque calide pure: & aliqñ decoquimus cũ ea camomillam: & aliqñ alia. Si vero nõ fuerit &c. qr non sit in capite spãlis repletio: & apparet in capite necessitas extinguẽdi flãmã capitis: & administra tũc de embrocis & epithimatibus q̃ vis.

¶ Et nocibilior embroca in huius dispositione repletionis capitis est mulsio lactis super caput. fortasse enĩz facit accidere apostema in capite perditionem ¶ Et magis salua horarum embrocationis capitis cũ repletione eius est: vt sit vapor cholericus non humidus: imo in huiusmodi hora fortasse non nocet applicatio lactis: immo confert.

¶ Quia lac inviscatur: & crustaz facit. vnde opilat & retinet materias: quarũ q̃rit̃ evaporatio. ¶ Nos aũt dissoluimus iã q̃ones de positiõe lactis ad caput sup pª Fen. tertij libri.

¶ Et salua horarũ. ¶ Considerãdum: q vapor cholericus acutus posset esse multus. vnde iz inunctio cum oleo rosato vel viole. vel nenufarino: vel embrocatio similis virtutis confert mouendo illius acuitatem vel maliciam: tamẽ retinendo multitudinem eius posset nocere: & ideo dixit fortasse & iuuabit te: qd diximus super Fen pma. tertij canõ. capitulo de cura sode in febribus: & capitulo de cura sode per communitatem.

¶ Et cognoscitur ex dispositione somni & vigilijs & humiditate superiorũ partiũ nariũ & earum siccitate: quum ergo videris somnuz: aut profunditatez somni: aut humiditatẽ superiorum partium narium. tunc caue embrocationẽ & inunctionẽ: et stude in attrahendo materiaz ad inferiora. et quum videris rubedinẽ in naso: et facie vehementem. tunc non erit malum vt facias currere sanguinem ex naribus.

¶ Qd hic dicit est notum: & queratur complementuz huius sciencie infra capitulo de dolore capitis.

¶ Et infrigida epar cũ emplastris: et quum infrigidas: caue ne occurras cum infrigidatione vehementi hora sudoris et resolutionis: imo oportet vt obserues illud: fortasse. n. fit causa ĩ longatione egritudinis: lz quandoqz sit longitudo egritudinis saluior q̃z ipsius acuitas.

¶ Hic redit ad canõ. infrigidationis epis. vt compleat sciam in illo. & scdo ponit canõ. quendam. ibi. (Et opz.) ¶ Considerandum: q hora embrocationis epis est duplex. vna electa. & est quãdo mã est in via resolutionis: imo iã evaporavit. verbi grãa: qr iã sudauit infirmus. Alia est coacta: & est quecũqz hora vides necessitatem extinctionis fortis caloris: qd prius elegimus q̃z infirmũ arefieri. Qõ. III.

Et ex his soluitur qo: de qua medici frequẽter garriunt an in feb. pu. debeamus epithimare epar & cor. cum infrigidãtibus antequã sint facte evacuationes. In hoc. n. medici sese mordent. ¶ Et dõm q nõ debent regulariter epithimari: qr hõ epithimata prohibent evaporationem. si tamen distemperantia caloris est multa: de qua plus curamus: ne infirmus ab ea resoluat̃: vel fiat ethicus: vel paretur ad hydropisim. tunc epithimamus: quãuis nõ precesserit euacuatio: & quãuis sit hora resolutionis materiei: qr nocumentũ: qd sequitur ex hoc: est prolongatio sola: q prius volumus q̃z velimus infirmũ mori: & vtilitas aliqñ epithimatũ frigidorum est etiã materierũ calidarum subtilium rectificatio & digestio: & scias hoc.

¶ Et oportet vt caueas in febribus acutis casuz rasure: quoniaz addit in debilitate virtutiz: & terretur natura a receptione superfluitatuz ad intestina: et ab expulsione earuz ab eis propter victoriaz superfluitatuz: et fortasse redeũt superfluitates ad superiora: et ledunt hypocondria: et inflant ea: et ledunt caput.

¶ Hic canõ. est notus. Reperitur autem duplex litera. Una que dicit propter victoriam. i. qr vincunt & ledunt. Alia nõ propter victoriam. i. non expellit natura superfluitates ad intestina abrasa: & dolorosa: nisi multum exuberent & vincant: sicut habens vlcera virge nõ mingit: nisi quãdo multa quantitate vrine vincitur: & mingit involuntarie.

¶ Et quandoqz est in potu papaueris iuuamẽtum mirabile inspissando materiam subtilem. quare digerit in faciendo somnum.

¶ Hic infrigidat febrientes acute per potus medicinales. & est canõ. 17. continentis. 4. capitulo. auctoritate Philereti. & est sermo de syrupo de papauere simplici. s. sine sabbat de quo eunti dormitum damus vnciam vnam & mediã cuz aqua frigida: si nobis videtur.

¶ Supra cap. feb. acutarũ in spãli. Cap. III.

Quod dictuz est in cura & cibatione febriũ in generali oportet rememorari. Et maxime indiget alteratiuis: que dicta sunt in principio huius opusculi ex parte aeris potuũ & medicinarũ: & specialiter in hoc indigemus assiduatione in ore & gutture patientis rebus prohibentibus exiccationem. ℞. quatuor semi. frigida mi. semi. psilij. semi. cito. fortiter conquass. añ. ʒ. ij. se. bomba. mundati. ʒ. i. sue. liquiri. ʒ i. fiant dui sacelli in forma amigda. in latitudine tenues ligati: & intus rascati: qui sacelli madefiant in mucillag. quarum recepta sequitur. ℞. semi. immediate dictorum añ. ʒ. ij. conquassata fortiter valde infundentur per horam in aquis. s. nenufa. capil. vene. cucur. & cucu. & alijs similibus omnibus: vel quas habere poteris: & postquaz aque & semina simul per horã steterint: videbis supernatare mucillag. quã collige. & post ibidẽ tempera sacellos añ dictos: & pone vnum in ore patientis: postquã ibidẽ paruz steterit: abijce & remitte vt temperetur quousqz os sufficiẽter humectetur. ¶ Ad idem. ℞. panem siliginis. & Avic. ponit panem simule: qr simula est magis frigida: tñ qr non omnes diligunt comedere panem siliginis. in hoc casu. ℞. panẽ nõ tñ simule: sed aliũ cõtaminatũ si venter est strictus. caue tñ ne sit grossus surfu. & si esset vẽter nimis laxus: tũc oporteret accipere albiorẽ: & lava istum panẽ in aquis. iij. vel. iiij. & infunde in vino granatorum multa aqua mixto vel in ace. & prius refrigerato: & pone in os patientis: & sugat paulatiue: vel sumendo panem ante dictum in suc. vue acerbe: quem Avic. appellat aquã agreste. ¶ Item ad idẽ accipe citrãgulum abiectis corticibus: & eorũ p q̃rtas incisum pone in aq̃ frigida vbi stet p tp̃s. postea sugat patiens succũ: q si nõ habes citrãguiũ accipe duos limones: & fac vt dictũ est. ¶ Itez ad idem. ℞. pomũ dulce si flegmaticus est. si cholericus acetosum: abijciatur cortex superior. postea incidatur per trãsuersuz delicate. postea frusta illius pomi ponant̃ in vase delicato pleno aq̃ frigida: prius tñ bullita masticent̃ frusta istius pomi: & trãsglutiat̃ succus: & reliquũ abijciatur. ¶ Itẽ ad idẽ valent grana granati preparata. vt dictũ est. s. ¶ Itẽ ad idem valent mora. semiquatu-

raiqt matura nimis cito corrumpuntur .s. mora celsi: que cũ aqua frrigida lauentur ⁊ succus eorum transglutiatur: et eorum suba abiciatur. ¶ Item in peuperibus cõsueui administrare stipitẽ lactu. vel portulace. vel frusta cucur. refrigerata in aqua: que teneatur in ore: ⁊ quandoqz fm cões exigentias facio admisceri acetum cum eo. ¶ Nota tamẽ q paciens nũquã vtat antedictis: nisi ipse prius lauerit os cum vna parte acc. vel vini malorũ gran. ⁊ x. part. aq̃ pruabuiiste. Et si dubitetur lesionem partium spũalium ratione aceti: loco aceti vtatur iulep vio. vel ro. vel similibus. vel vbi casus requirit. potest admisceri aque vinũ albũ. ¶ Itẽ Rẽ. poma, pira. ⁊ coctana ⁊ aliquos fructus similes boni odoris: ⁊ incidantur frustatim: ⁊ ponantur in vase aliquo. ⁊ superaspergatur aqua camphorata cuz sandalis: cis additis aceti quar .5. vel paruz vini vbi dubitatur de syncopi vel casu virtutis. ¶ Item lauent ⁊ epithimentur extrema supra venas pulsatiles cum aqua frigida vel cum alijs infrigidantibus: ⁊ fiat continuatio per spacium ⁊c̃.

¶ De rememoratione accidentium: que difficilia fiunt in febribus acutis. Capitulum. xj.

Loquamur itaqz in primis de accidẽtibus: que vehementia fiunt in febribus: ⁊ de curatione eorum: ⁊ festinemus ad distinguendum febres acutas. ¶ Et hec quidem accidentia sunt: sicut rigor: ⁊ frigus: ⁊ horripilatio: ⁊ sicut sudor plurimus: ⁊ sicut fluxus sanguinis nariuz superfluus: ⁊ sicut vomitus laboriosus: ⁊ fluxus ventris debilitans: ⁊ sicut sitis: que non tolleratur: ⁊ sicut profunditas somni superflua: ⁊ sicut vigilatio inseparabilis: ⁊ sicut asperitas lingue: ⁊ obfuscatio oris: ⁊ sicut sternutatio continua: ⁊ dolor capitis prauus: ⁊ tussis frequens: ⁊ sicut casus appetitus ⁊ bolismus: ⁊ sicut appetitus caninus. ⁊ singultus.

¶ Post curã generalẽ putridarũ ⁊ acutarũ: ⁊ post cãs. cibationis in eis loquit̃ de remotiõe accñtiuz: q̃ accidũt acutis plus: qz in alijs febrib⁹ possint accidere: ⁊ qz accñtia dicta prĩt seq plurimas febres: imo dẽs: iz plima ex eis sequãtur acutas. iõ determinatio de cura accñtiũ est quodãmõ cõis ad spãles curationes febiũ. Gal. aũt cũ ꝯsiderauit accñtia esse post febres: posuit earuz curas post illas. ¶ Et ex his soluunt̃ multe qõnes puerilẽs: q̃s hic qñqz excitauimus.

¶ De regimine rigoris ⁊ horripilationis cum superfluunt. Capitulum. xij.

Quod est de hoc sequens sudorez rectificatur velociter ⁊ non indiget regimine ⁊ cretico. non oportet: vt contrarium fiat per remotionez: ⁊ nõ est de illis: que debilitant: ⁊ que faciunt aliud.

¶ Quod autem sunt accidentia: ⁊ tot partes habet. sunt autẽ accidentia: que enumerat .22. ⁊ incipit a regimine rigoris ⁊ curam ponit. Et primo ponit quia rigor est cui nõ debet intendi: qz est rigor post sudorem ⁊ rigor creticus: quia rigor creticus: nec debilitat: nec aliud facit. s. de molestia vel additione morbi: imo cessat: intellige de cretica crisi: quia habet praua accidentia: quãuis sit ad salutem. ¶ Sed dubitatur: quia rigor post sudorez videtur malus. vt dicit afforis. 7ᵉ particule. In sudore rigor malus. igit̃ debet regi. ¶ Quidam credũt. vt Franciscus de pedemontium: q ille rigor in sudore non debet regi: quia parum durat: licet sit malus. ¶ Nos dicamus: q rigor de quo hic loquit̃ Aui. non est ille: de quo loquitur afforis. hip. quia ille est in sudore ⁊ est malus: ⁊ indiget regimine: ⁊ sed rigor de quo loquitur hic Auicen. est rigor finito sudore. de quo loquitur infra Fen 2ᵃ. capitulo de narratione signorum bonorum cuz dicit. horripilatio accidens post euacuationẽ de signis est bonis. Quod autem horripilatio posset dici rigor supra diximus.

¶ Et quandoqz sedantur cuz ligatione extremitatũ ⁊ fricatione facili: ⁊ cũ calefactiõe coperture: ⁊ cuz vnctione de oleo de aneto: ⁊ de camomilla: si indigetur eo.

¶ Hic ponit regimen rigoris indigentis regimine siue curatione: ⁊ primo ponit leuem curaz: que competit leui ex eis. secundo fortiorem curam: que competit fortiori. ibi secunda. (In forti.) Considerandum: q in corporibus quibusdã sensibilibus multum rigor est accidens molestuz: ⁊ sunt in eo tria molesta: quandoqz quibusdam est fortis frigiditas: ⁊ quandoqz quibusdam est fortis concussio: ⁊ quandoqz quibusdam est malus sensus punctionis. Fricatio autez ⁊ coopertura mouendo calidum ad extra quandoqz sedant ista: ⁊ quandoqz oportet inungere cum oleis: que dicit.

¶ In forti autẽ quando perseuerat siue sit in febribus: siue sit in alijs: oportet vt ligentur extremitates in locis plurimis ⁊ inunctio fiat cũ oleo camomellino ⁊ radice lilij: ⁊ sunt de hominibus qui confortant illud cuz eis: que sunt sicut cardamomũ: ⁊ castoreũ: ⁊ rutha: ⁊ scecha: ⁊ calamentũ: ⁊ baurac: ⁊ piper: ⁊ piretrũ. ¶ Et quandoqz pertransit illud ad administrandum linimenta ex sinapi et assa fetida. ¶ Et quandoqz decoquuntur medicine iste in aqua: deinde coquitur in ea aliquod oleuz. ¶ Et aqua eruce fortis est in hoc capitulo per se sola: aut cuz oleo aliquo: qd̃ decoquitur cuz ea. Et similiter decoctio ozimi: ⁊ aqua eius. Confectio olei boni. Sumatur autez siccũ: et myrra: ⁊ rutha: ⁊ calamentuz: ⁊ piper: ⁊ piretruz: et coquatur in vino decoctiõe vltima: deinde decoquatur colatuz in tanto quantuz est medietas eius de oleo sisamino vsquequo cõsumatur aqua: et remaneat oleum: ⁊ administretur inungendo. ¶ Et de oleis fortibus in eis in tali: qualis est rigor quartane: est oleuz de costo: ⁊ oleũ de scecha: et oleuz de abrotano: et oleũ de lilio: et oleũ de myrrha: et ponantur in vncia .j. olei pondus .ʒ. iij. piperis: et sextaz .ʒ. i. piretri triti: et administrentur: absinthiuz decoctuz in oleo aliquo: aut oleum oliue: in quo decoctum est apiuz. ¶ Et introitus in oleuz leuis caliditatis est iuuatiuus valde. ¶ Et fortasse necessarie sunt potiones. ¶ Et multotiẽs sedatur cũ aqua calida leuis caliditatis: et cum curatione super vaporez eius. ¶ Et quãdo non sedatur per id: si materia ẽ grossa: decoquant̃ in aqua.

anisum:calamentum:⁊ semen apij:⁊ mastix:⁊ eruca:⁊ anetus:⁊ similia. Et balneetur in aqua in qua decocta sunt ea: que sunt sicut sceba:⁊ abrotanum:⁊ calamentũ:⁊ anetũ:⁊ sqnantũ:⁊ rutha:⁊ sansucus:⁊ costus:⁊ semina calida.

C Primo ponit modos sedandi rigorem cum rebus ab extra. Scdo cum rebus assumptis. ibi scda. (Et omnes medicine fortis prouocationis.) Prima habet tot quot ponit res ad hoc iuuãtes:⁊ nõ laboremus in diuisione sine alius: quia est rigor sine febre. vt supra est scitum. Sceba quidaʒ dicunt ꝙ est sticados. alij ꝙ est species absinthij:⁊ putatur ꝙ sit sandonicum dictum ab illa villa. vt Gal. 6. de simplici medicina. capitulo de abrotano in fine. C Considerandu ꝙ ex his oleis ⁊ vnguentis debet inungi spina ⁊ loca: que plus rigore molestantur.

C Et omnes medicine fortis prouocationis sedant rigorem. C Et de medicinis sedantibus rigorem maximum in quartana:⁊ similibus sibi est: vt bibatur de costo aureus. j. cum aqua calida: ⁊ de agarico quantum de ipso in aqua calida. Et in agarico est iuuamentum:⁊ quandoqꝫ ponitur cum eo parum opij: quoniam facit dormire ⁊ facit sudare:⁊ prohibet vehemẽtiam rigoris ⁊ alia. Et iterum ireos quantitas aur. j. in aqua calida.

C Et omnes medicine fortis prouocationis. s. vrine vel sudoris potare:⁊ est notum:⁊ est pars in qua incipit ponere medicinas: que intus sumunt:⁊ pmo simplices. C Dubitatur quo conceditur agaricum in pncipio paroxismi: cuʒ sit de medicinis solutiuis. C Item quo opium facit sudare. C Ad primum dicimus ꝙ non vtimur agarico in quantitate: que soluat: sed damus. verbi gratia. dragmaʒ mediã. calefacit enim ⁊ subtiliat materias grossas: ⁊ excitatio: quam facit ad vomitum est vtilis: ⁊ proprie in principio quartane. C Ad secundum dicendum: ꝙ opiuʒ per se non facit sudare: sed prouocando somnum: vel remittendo punctionem: qua virtus terrebatur ab euacuatione. C Vel dicendum: ꝙ hoc compositum ex agarico ⁊ opio prouocat sudorem per agaricum:⁊ facit somnum per opium: ⁊ alia scilicet nocumenta: que sequi possunt ex vehementia rigoris. vt verbi gratia sincopis.

C Et de compositis est tyriaca diatesseron:⁊ electuaria alia:⁊ diacyminum: ⁊ diacalamentum: ⁊ diapipereon:⁊ syrupus de melle: in quo feruent: sicut assa: rutha:⁊ piretrũ ⁊ piper. C Pillule experte: que dantur in potu ante rigorem per horam vnam infirmo erecto vel stante super lectum suum: vel scamnum suum: ⁊ aere eius calefacto cum igne:⁊ cooperimento: quoniam temperant ipsum: aut prohibent. quarũ confectio. ℞. storacis: myrrhe: opij: oppoponaci omnium. añ. partem vnam conficiantur cum butyro:⁊ sit dosis eius quantitas fabe.

C Et iterum sumantur oppoponaci: castorei: daucu: asse: piretri: opij: añ. partes equales fiat sicut primo fit. C Descriptio bona. ℞. oppoponaci: serapini: anindem:⁊ cymini: carmeni: ⁊ seminis apij:⁊ piperis: añ. aure. j. ß. seminis hiusquiami albi: croci: aristologie: castorei: euforbij: myrrhe: ameos: ʒinʒiberis omniuʒ. añ. pondus tertie. ʒ. j. seminis harmel. piretri omnium. añ. aur. i. conficiantur cum melle: ⁊ dosis eius sit auellana cũ aqua calida valde. C Et fortasse est necessarium in eo: vt detur in potu vinum calefactum:⁊ cibi calefacti.

C Ponit medicinas cõpositas:⁊ primo alterantes. secundo cum hoc euacuantes. ibi scda. (Et solutio. infirmo erecto vel stante:) hoc fit vt videamus si sit fortis: qꝛ si esset debilis non posset cõcedi medicina opiata: vel fit vt pillule medius descendant. Aniudẽ est herba: de qua fit assa:⁊ vocatur silfium a quibusdaʒ:⁊ quãdoqꝫ vocatur fisceos: vt tertio cañ. Fen. 14. capitulo de cura hydropisis in fine:⁊ Rasis in antidotario de medicinis ad caput harmelis. Quidam dicũt: quod est cicuta. Alij quod est species rute. Alij quod est ruta agrestis. vt isra Fen. 6. capitulo de cura morsus viperarum. C Considera autem in his medicinis calidis impressiones subtiliationis materie:⁊ calefactionis:⁊ extractionis ad exteriora ⁊ obtusione sensus per opium: ⁊ fortasse quasi dicat: iʒ cibus sit prohibitus in aduentu rigoris: quandoqꝫ tamen cogit nos necessitas: scilicet casus virtutis cum illo.

C Et solutio ventris cuʒ eis: que sunt sicut hiera ⁊ dyacitoniten ⁊ dyasinicon: immo quando est rigor prauus: ⁊ proprie sine febre dentur in potu pillule fetide: quoniam ipse sunt sanitas eius.

C Considerandum: ꝙ ista solutio ventris potest intelligi: ꝙ fiat sedato rigore:⁊ non in actu rigoris:⁊ est certum:⁊ iste medicine sunt note. hiera enim est multaꝝ descriptionum. 5° cañ. tractatu scdo. Et tu elige quãuis sm materiã. Dyacitonitẽ solutiuum quinto cañ. scribitur tractatu 3°. diasinicon etiam ibi scribitur. ⁊ a Mesue:⁊ dicit a phinico. i. dactilo. Potest etiam intelligi: ꝙ dentur ista solutiua stante rigore:⁊ hoc esset quando magnum iminet periculum stante rigore:⁊ nõ esset alia via nisi materie euacuatio: ⁊ fieret hoc securius. si non esset febris: vt est rigor: qui non calefit factus a flegmate vitreo:⁊ ideo indiget forti medicina: vt sunt pillule fetide note:⁊ vsuales:⁊ sunt scripte. 9. Almansoris. capitulo de paralysi. C Et considera ꝙ si materie horum rigorum essent in primis venis:⁊ circa stomachum:⁊ intestina. vnde in illarum euacuatione non esset labor magnus: vsus solutiuorum dictorum: vt hiere: dyacitoniten: ⁊ dyasinicon esset magis conueniens. C Et nos non habemus alia experta ad rigoris vehementiam: preter que hic scribuntur. Quidam vero vtuntur in eo potu aque vitis: scʒ aque distillationis vini rubei ⁊c.

C Supra capitulum de sintomatibus febrium acutarum. continens rubricas. 17. Capĩm. IIII.

C De typo siue rigore. Rubrica. I.

Contra typum remedium applicaẽ ab intus:⁊ ab eẽ. C Ab extra est. ꝓ ꝙ patiens bñ cooperiaẽ pãnis calidis. C Scdo ꝙ fricenẽ extrema cũ pãnis fricatione tñ non inducẽte nocumẽtuʒ in mẽbro fricato. C Tertio. ꝙ ligenẽ extrema ligatione forti non inducẽte tñ nocumentum in mẽbro ligato: qđ sic fit. ℞. pãnum longum vel manutergium: ⁊ cum isto liga crura in fine musculorum. C Quarto. igneanẽ lateres antiqui:⁊ superaspergant bono vino inuoluti in pãnis: applicenẽ plãtis pedũ taliter: ꝙ non comburanẽ inferius. C Quinto. põt sedari typus cũ oleis vel vnguentis: cum quibus inungaẽ spina dorsiqꝫ

olea: vel vnguenta sunt duplicia: quia alia sunt: que sunt domestica: vt oleū laurinū ꝛ camomellinum: ꝛ cōposita ex istis que sequunt: vt castoreum: ruta: absint. radi. lilij: cala mē. apij. origa. pule. vtraqꝫ saluia. stica. abrota. eruca. oci/mū: ciminū: siseleos: siler montanū: amthos: ꝛ silia. ¶ Olea fortia potētia nām violentam: vel vnguēta sunt illa: que sunt ex medicinis rubificātibus: vt sunt synapis: eufor. pi/per: piretrū: assa fetida: ꝛ silia. Ex qbus simplicibus vel cō/positis pluribus: vel paucis pōt fieri oleū 3ᵉ. pmo sic. bullāt dicta pua ebullitione in aqᷓ: vt succi eoꝝ in oleo nō adurant ꝛ postea deponant ab illis aqua: ꝛ in oleo ponant ꝛ bullāt donec virtus eoꝝ sit in oleo. ¶ Scdo. pōt fieri ol. sic. bullāt predicta fortissime cū aqua quousqꝫ aqua acqsiuit eoꝝ vir tutē: ꝛ postea colet: ꝛ obijciant illa: ꝛ in illis aquis admi/sceat ol. ꝛ simul bullat cū aqua: tñ anteqꝫ abijciat compri/mant fortiter colādo. ¶ Tertio sic fit. ꝛ melius ista ponū/tur in amphora cum oleo: ꝛ bulliant in duplici vase: vt su/pra dictum est. ¶ Q, si vnguenta facere voluerimus. ℞. di ctorum pulue. ℥. ij. olei. ℥. i. cere. quar. s. fiat vnguentum.

¶ Itē per applicata ab intra potest typus sedari tripli: alia sunt que mām typi ɔsumunt a caliditate. Alia sunt: que nō solū caliditate ɔsumūt: sed ēt vētrem laxādo expellūt. Alia sunt: que mām ɔculcāt. ¶ Prima sunt: vt costus: origa. ca/lamētū potata cum vino. ¶ Scda vt agaricum potatū: qd̄ sic parat. ℞. agari. ℥. iij. bullat in aqua qᷓtū. s. in paruo po tu: post fricet fortiter: ꝛ colādo exprimat: ita qꝫ virtus ide habeat: ꝛ det potui. ¶ Itē valet eodē modo appropriata humori peccāti. ¶ Tertio sunt opiata ministrata: vt opiū: semē iusqami: q̄ māe ɔculcādo opilāt: si dent añ typū: vt sunt pille Aui. v: ℞. tyria. magne. ʒ. i. fiāt. 9. pille. quaꝝ. iij dent añ typū p duas horas: ꝛ nota qꝫ ille pille nō debēt da ri: nisi mā pua digesta: ꝛ pro magna pte euata. ¶ Itē pille de stora. ℞. stora. calamite: myrrhe: opij: oppopo. añ. pul/uerisent: ꝛ addito butyri qᷓtum suffi. fiant pille. quaꝝ. iij. dent ante typum. ¶ Item alie pille. ℞. opoponacis: ca/sto. asse: piretri. añ. ʒ. ij. opij. ʒ. s. butyri qᷓtum suffi. fiant pil lule. quaꝝ. iij. dentur ante typū per horas duas vel tres.

¶ De regimine sudoris superflui in febribus. ¶ Capitulum. xiij.

Oportet ne sudor creticus quantum possibile est restringatur. ¶ Quum aūt euenit necessitas ꝛ pertransit ter minum. tunc opꝫ vt euentetur ꝛ in/frigidetur locus. Si aūt non excusat: tunc sup instrumentum positus: quo pueri vel iuuenes solent in aere: concuti cōmoueatur in loco fri/gido. ¶ Et non opꝫ vt occupetur in exuccan/do illud: qd̄ rorando egreditur: faciendo exuc cationē post exuccationem. nam illud est occa sio ad illud puocādum ꝛ multiplicādum: ꝛ for tasse attrahit sincopim. Nā eius abstersio ad/dit in ipsum: ꝛ eius dimissio restringit ipsum. ¶ Et opꝫ vt inungat cum cum oleo ros. forti: ꝛ oleo myrtino: aut cum oleo de salicibus: ꝛ cuꝫ oleo de balaustijs: aut fiat oleuꝫ cum aquis: in quibus decoquunt cydonia pontica: ꝛ mala pontica: ꝛ rose: ꝛ balaustie: ꝛ karabe contritū: sicut puluis qui apparet in radio solis: ꝛ simi/lia: quoniā restringit. ¶ Et quandoqꝫ restrin/git acetum mixtum aqua: ꝛ succus agrestę: ꝛ decoctio balaustiarum: ꝛ decoctio gallarum: ꝛ decoctio myrti: ꝛ succus salicis est mirabilis: ꝛ aqua semperuiue. ¶ Et cū res sit vehemēs liniatur cum mucillaginibus frigidis: ꝛ cum gummi ꝛ proprie cum emplastratur his duo/bus: ꝛ euentatur. ¶ Et quando vehemens sit res: oportet vt ponatur nix super extrema: ꝛ so la sint in ea extrema: aut balneetur cum aqua frigida: si sufferat eam.

¶ Quis creticus etiā si supfluit restringat. si enim virtus defi ciat euacuatio est cohibēda: ꝛ si non tota exierit abundan/tia. vt Gal. dixit p affor. Cum aūt erit necessitas. s. restringē di sudorem: quicunqꝫ fuerit si supfluit: ꝛ hoc est qd̄ dicit: ꝛ pertrāsit terminū. ¶ Dat igit ingenium in restringēdo su/dorem: per euētationem ꝛ ɔcussionem in aere frigido: ꝛ rō sumit ab Aristo. pblematum 5°. 37. pblemate: corpus eniꝫ nostrum expirat quēdam vaporē: qui circūstat ꝛ calefacit nos ꝛ aerē: ꝛ concussio sequens aerem inouat. ¶ Precipit etiam qꝫ nō abstergat. nam: talis abstersio est causa: vt su/dor magis exuberet: cuius cām dat Aristo. pble. secundo problemate. 13. Nam sudor remanens non abstersus infri/gidatur: ꝛ simili opilat poros: ꝛ ideo prohibet sudorem. ¶ Et pcipit fieri inunctiones notas oleo ros. forti: sciliꝫ in hoc: sicut est oleū ro. omphacinū. ¶ Nos aūt iam iuuamē tum inuenimus in vsu. ro. nouelle dādo de ea in die pluries in oña qᷓdā: que post febrē ɔtinuam lentā sudauit diebus no/uem ɔtinuo: alia que dicit nota sunt ꝛ causa eorum ꝛē.

¶ Supra caplo de sudore. ℞ᵉᵃ. II.

Sudor in feb. oportet ɔstringi cum appli catis ab extra ingrossando mate/riam: ꝛ infrigidātibus aerem. ¶ Infrigidan/tia aerem dicta sunt superius in pncipio huius opusculi. ¶ Inspissantia materiaꝫ sequuntur, primo qꝫ non exsiccet cutis: nec abstergat: soluꝫ pāni aceto frigidi applicentur sine aliqua abstersione. ¶ Scdo inun/gatur cum ol. infrigidātibus: vt cum oleo ros. facto de ro. ꝛ cum oleo de oliuis imaturis conquos. cum oleo nenufa. de salice: oleo mirtino: oleo de balaust. ¶ Item 3° vngatur cutis cuꝫ oleis dictis frigidis: qbus administrant: que se/quunt. s. suc. citoni. succi maloꝝ grana. pōtico. ro. balaust. lambru. ꝛ quāto est magis transparens: tanto est melior: ꝛ galle perforate: nucis cypressi sicce: acacie: hypoquist. ꝛ si/milia: cum qbus olea simplicia vel cōposita possunt ɔfor/tare. ¶ Quarto lauet cutis cum aceto mixto cuꝫ aqᷓ agre. vel cum decoctione stiptieoꝝ dictoꝝ: vel cū suc. salicis: aut nenufa. vel plātaginis. ¶ Quinto emplastret cum mucil/lagi. frigidis: qbus addatur gūmi ara. dissoluti. quar. s. ꝛ applicādo mucillagi. sup extrema. si aūt non habeant: ap/plicent res magne frigiditatis sicut nix. ¶ Itē emplastren tur extrema sup venas pulsatiles: succus mādrago. iusqa/mum: opium: memithe: ꝛ similia: ꝛ loco hoꝝ vbi h nimis debilitant virtutē: ꝛ virtus est debilitata propter sudorem supfluum faciemus aspergere aquam frigidam ab alto su/per venas pulsatiles diaclaoꝝ: ꝛ illud continuet quousqꝫ sufficiat vel madefiant panni in aqua ros. vel nenufa. vel alijs aquis addito paꝝ aceti. ꝛ ponat pānus madefactus supra patientem: ꝛ cessabit sudor.

¶ De regimine fluxus sanguinis narium superflui. Cap. xiiij.

Oportet vt non pperetur ad prohi/bēdum illum: qui creticus est qᷓtum possibile est. ¶ Quum aūt est neces/se phibere fluxum sanguinis nariuꝫ

in febribus acutis: tunc liga extrema: et pone ventosas super latus: quod sequitur latus fluxus sanguinis narium. Deinde consequenter adhibe regimen illius loci. fortasse enim possibile erit tibi: ut infrigides: et restringatur per illud: et ante: vel non ponas ventosas desuper. ¶ Et distilla in nasum aliquas distillationes predictas in capitulo fluxus sanguinis narium: ¶ Et quum non est prohibens aliquod infrigida caput cum infrigidantibus predictis in eo. ¶ Et quandoque advenit patientibus quartanam fluxus sang. narium: quare oportet ut iuves cum facientibus fluere sanguinem ex naribus scitis. in ipso enim est sanatio quartane. Si vero superfluitatem timuerimus: faciemus sicut illud quod fecimus.

¶ Primo facit hoc. Secundo ponit cam. quedam. ibi 2ª. (Et quum) ¶ Considerandum quod curat superfluum fluxum primo fricationibus ad divertendum: et ventosis sup latus. s. epatis: vel splenis. quod sequitur: quia si ex nare dextra ponatur sup epar: et nos invenimus in hoc iuvamentum: et ponimus ventosas magnas: et est laudatum infra Fen 2ª huius regimen loci. s. naris ponendo: que ad hoc precipiuntur Fen 5ª tertij can. et fortasse possibile est tibi. s. ut infrigides. s. loca capitis: vel loca hypocundriorum: et hoc esset regimen illius loci: et non pones ventosas desuper: quod dupliciter exponitur primo. i. quamvis sup loca hypocundriorum non pones ventosas: sed solum illa loca infrigides et teperes sanguinem: et sic poterit curari fluxus: et si voluit: hoc fuit quia suspectus erat de nocumento splenis vel epatis si illuc trahuntur materie. Secundo modo potest exponi: quod prohibeat ventosas poni desup. s. circa partes capitis vel colli: quia trahunt sursum materias ab infra ad caput. Et quum non est prohibens aliquod scilicet catarrus vel superfluus sanguis qui esset actu in parte: unde infrigidatio capitis nocet in fluxu sanguinis narium. ut Gal. dixit. 5. de ingenio sanita. 6. ca. ¶ Considerandum: quod quartana de melancholia sanguinea. s. sanguini mixta vel conformi potest curari fluxu sanguinis ex nare sinistra. propterea quia respicit magis splenem. ¶ Scimus patrem nostrum curasse quendam a fluxu tali superfluo cum potu vini: et coopertura pannorum et provocatione sudoris. Hec tamen cura non debet tentari nisi per virum bone extimationis: qualem credimus eum fuisse.

¶ Supra caplo de fluxu sanguinis narium. Rx. III.

Portet properare ad rectificandum: aut cum approximatis ad extra: aut ab intra. Ab intra sunt cibi et potus frigidi ingrossantes sanguinem potus ut ace. mixtum cum aqua nenufa. plantagi. portulace: cucu. vel cucurbite. Cibi autem sunt ut cucumeres: cucur. vel portulace. ¶ Et cum administratis ab extra fit. 6. modis. primo applicando remedia sup locum a quo fluit sanguis: ut si fluat ab epate ponantur epithimata infrigidantia sup epar. Et si a splene quod cognoscitur: si a nare sinistra: et dolor sentitur in sinistro latere ponatur epithima sup splenem: et illa epithimata sunt supra posita. ¶ Secundo applicando remedia sup locum per quem transit sanguis: ut ponantur ventose sup locum per quem transit: ut si fluat ab epate ponatur sup hypocundrium dextrum: vel fiat apertio vene grosse: que est inter spatulas: et applicentur sup spatulas panni madefacti aqua frigi. et succis frigidis et aceto: et talis pannus circumvolvatur collo: etiam in hoc casu valet maxime succus burse pastoris. ¶ Tertio applicando remedia sup locum per quem expellitur non immediate: sed supra ut temporibus et fronti: et sic vz emplastrum quod sequitur. Rx. ter. sigil. sang. draco. an. ℥. s. gallarum persora. aca. hypoquisti. mu. cypres. an. ʒ. ij. pulverizentur subtiliter et dissolvantur subtiliter cum albumine ovi: et suc. burse pasto. an. qr. s. et addita caphora. ʒ. s. fiat emplastrum: quod applicetur fronti: vel temporibus: vel ponatur inter nares coagulum lepo. vel hedi in modum tente. ¶ Item aliqui capiunt mediam fabam: et calefaciunt eam pa...: et sup locum eam applicant. ¶ Item aliqui ponunt stercus porci vel asini: sed melius esset capere intra nares sic. Rx. stercus porci: et ponatur intra pannum lineum: et fiat tenta: que ponatur in naribus: vel cingatur bombix in suc. virge pasto. ¶ Quarto restringatur fluxus sanguinis narium distrahendo materiam sic: fiat fortis ligatura extremitatum vel fortis fricatio in extremitatibus: vel phlebotomia de saphena: vel de vena brachij: vel applicetur testiculis acetum cum aqua frigida: et in mamillis in mulieribus: quia mamille in hoc casu tenent locum testiculorum. Cave tamen de infrigidatione testiculorum in uxoratis: sive talium membrorum: quia aliquando inducitur nocumentum propter nimiam infrigidationem. ¶ Quinto restringitur per aliqua: que portantur valentia a tota proprietate: ut sunt ematithitis: corallus: iaspis. ¶ Sexto restringunt aliqui cum characteris factis de proprio sanguine: et hoc est hypocrisia.

¶ De regimine est vomitus qui accidit eis. C. xv.

Reticus iterum non abscindatur: nisi apud necessitatem: et secundum plurimum abscindatur in eis per vomitum: et per adiutorium eius: quo extrahitur humor nocivus: sicut est syrupus acetosus: et aqua calida. ¶ Et quandoque est necessarium ut confortetur virtus. quare ponatur loco syrupi acetosi puri syrupus acetosus cum seminibus.

¶ Primo premittendo qui non debent curari ponit quoddam commune regimen. Secundo speciale. ibi secunda. (Et si humor.) Primum dictum verificatur ex hoc quod vomitus curat vomitum et fluxus fluxum. ut 3° can. Fen. 16. caplo de cura colice. ¶ Considerandum quod si materia est convenienter habilis eductioni sufficit ad complementum eductionis per vomitum syrupus acetosus simplex cum aqua calida: ut notum est. Si autem materia est grossa indigens fortiori divisione et subtiliatione: tunc daretur syrupus acetosus cum seminibus anisi feniculi: et similium. Et considera quod ille est cura nausee: circa que non cessat propter materiam: que debet expelli vomitu.

¶ Et si humor est imbibitus et grossus: tunc opus ut fiat solutio dando in potu: quod est sicut aloes et hiera. Et quando non est imbibitus fortasse confert hiera et aloes.

¶ Hec est secunda pars: et dividitur in quattuor. primo ponit curam quando est humor imbibitus et grossus. secundo quando imbibitus non grossus. tertio quando non est imbibitus. quarto specialiter ponit regimen cholerici et melancholici vomitus. ibi 2ª. (Et si est.) ibi 3ª. (Et non imbibitus.) ibi 4ª. (Et quando.) ¶ Considerandum primo circa primam partem: quod iste humor imbibitus grossus potest esse de natura phlegmatis: ut plurimum enim hi duo humores exuberant in stomacho: et tamen plus videtur conferre quando materia est flegmatica hiera et aloes. saltem quia non est suspitio de nocumento calefactionis. Dicit autem aloes et hiere: quia ambo simul. solum enim aloes non sufficit in eductione grossorum humorum: sed opus vigorare illud cum speciebus elefanginis: que sunt in hiera: et ideo hiera per aloem illos evacuat. ut intelleximus. 7. terap. et 6. de regimine sanitatis: et ex capitulis de aloe. ¶ Sed tu dices. quare dixit aloes: cum sufficeret dicere hiera: quia in hiera ingreditur aloes. ¶ Dicendum quod hoc dixit ut notabilis quantitas sit aloes: et hiere prefuit aloes ut sit multum eius.

vomitiuum: sed quando humor non est ibibitus ⁊ quãuis sit grossus: non requiritur tñ diũum aloes. ⁊ ideo dixit hieras: ⁊ aloes postponẽs aloem: quantitas autẽ dñij aloes vel diminutionis ſm humoꝝ dispositionem mensurat exti matiua medici. Per has aũt hieras intellige hieram Gal. ⁊ illas: quas vocat cõmunitatis vel vniuersitatis libro 5°. Dixit autem fortasse: qꝛ possibile est cũ aliquo leuiori edu ci: vt cum aqua mellis: vel oximelle.

¶ Et si est imbibitus non grossus: mundat ipsum syrupus acetosus cum aqua calida: deinde equat ipsum post illud aqua granatorum: que bibatur. Quod si euomuerit eam: bibat ipsam vice alia: donec equetur ⁊ quiescat. ¶ Et similiter syrup⁹ de menta cũ granis granatoꝝ. Et fortasse sedat ipsum infrigidatio stomachi.

¶ Hic ponit ꝙ humor est imbibitus nõ grossus. ¶ Cõsiderãdum ꝙ iste humor est intelligẽdus cholericus: qꝛ plurimũ est talis: quãuis tñ posset esse aliqñ phlegma subtile ibibitũ. Intẽdit igit̃ Auic. ad duo. ꝓ ad illius humoris eductionẽ: ⁊ hoc fit per vomitũ ꝓuocatũ sup syrupo acetoso dato cũ aqua calida vt lauet: ⁊ aperiat poros: ⁊ non ꝯstringat: ⁊ qꝛ humor est subtilis sequit̃ in eũone. Scđo intẽdendũ est ad equationem ipsius humoris: vel ipsius stomachi: ⁊ hec equatio: si est humor cholericus est ĩfrigidatio ⁊ ꝯfortatio stomachi post eũonem: ne amplius: recipiat: ⁊ hoc fit cum aqua. i. succo granatoꝝ. s. acetosoꝝ iteratatũ expedit. Si aũt fuerit flegmaticus syrupus de mẽta cũ granato. de hoc descriptionẽ bonam lege a Mesue in antidotario. Et ego illo vtor: ⁊ inueni vtilitatem in materiebus tã cholericis ꝙ̃ flegmaticis: ⁊ fortasse infrigidatio. s. ab extra: vel potus rerum frigidaꝝ. verbi gratia: frigide aque qñ esset aliq̃ cholera subtilis feruens. vnde qdam stomatici curati sunt potu illius. vt. 3. cañ. Fen. 13. ca. de debilitate stomachi.

¶ Et non oportet vt approximet rebus ponticis: ⁊ sedantibus vomitũ cum ponticitate sua: ⁊ acetositate sua stiptica ille: qui vomit propter humorem imbibitum: quia est malum: ⁊ addit imbibitioni: sed non imbibito: fortasse facient eũ deijcere deorsum quãuis sit grossus: ⁊ fortasse iuuabunt virtutem stomachi ad expellendum eum per superiora.

¶ Cõsiderãdum ꝙ illa stiptica nocent maxime: qñ interius assumunt̃ in casu ꝓdicto: qꝛ claudũt poros stomachi: ⁊ magis ibibunt: ⁊ ipingit mãm in stõm: ⁊ ideo si nõ esset ibibita ꝯfortãdo stõm iuuaret ad eũonẽ: ⁊ dixit fortasse: qꝛ poſſe est non sic ꝯtingere. Si aũt ista stiptica emplastrent̃ ab ex: nõ sic est suspicãdũ de eoꝝ nocumẽto. imo poſſe est: ꝙ premant illas mãs infundũ stomachi: ⁊ poſſe est ꝙ simul ꝯstringant illã in ptes stomachi: ĩdiget igit̃ hac ꝯsideratione. Dynus aũt sup quarta ꝓmi cap. 23. istũ textũ absolute videtur adaptare ad ea: que sumunt̃ interius: si quis ꝯsiderat.

¶ Et quando assiduauerit vomitus de cholera: ⁊ non fuerit de genere imbibiti: tunc vtere stipticis ⁊ proprie emplastris iuuantibus factis ex corticibus granatoꝝ: ⁊ gallis: ⁊ his similib⁹ cum vino permixto: aut aceto permixto.

¶ Hic cañ. videt̃ dare intelligere: ꝙ humore existẽte cholerico nõ imbibito: stiptica: quibus vtimur: sunt ꝓprie in forma emplastri. nam nullam suspitionẽ faciunt de imbibitione: qꝛ stiptica sumpta interius: quãuis humor nõ esset imbibitus: possunt facere illũ imbibi vino aut aceto: hoc est ſm ꝙ materie requirunt infrigidationem per acetum: ⁊ stomachi confortationem per vinum.

¶ Et ad vomitum qdem cholere nigre supfluũ submergatur spõgia in aceto: ⁊ ponatur super stomachum. Quod si necessarium fuerit aliqd fortius: administra medicinas predictas in capitulo retentionis vomitus.

¶ Iste cañ. est positus. ꝓ lib. Fen. 4. cap. de regu. vomitus: ⁊ lib. 3. Fen. 13. de cura malaꝝ ꝯplexionum stõachi cũ mã ⁊ oppilationũ eius. ¶ Dynus supra. 4. Fen. ꝓmi cañ. imaginat̃: ꝙ ista cholera nigra sit adusta. Acetũ aũt ꝯfortat stõm sua stipticitate: ⁊ ẽt est exiccatiuũ ⁊ subtiliatiuũ: ⁊ repugnat caliditati cĩnee. dz aũt poni cũ spõgia: qꝛ minus grauat: ⁊ dz poni actu calidũ. ¶ Nos dicamus: ꝙ in hoc cañ. nunq̃ dedimus magnã fidẽ: ⁊ expiri voluimus hoc: ⁊ qñq̃ inuenim⁹ vtile ẽt in melia fecali: ⁊ posuim⁹ filtrũ cũ aceto acuto actu fortiter calefacto: sed qꝛ alia remedia nota vtiliora sunt idõ dimisim⁹ vsum eius: ⁊ forsan hoc idẽ intellexit Aui. cũ dixit. Q. si necium. ⁊ videt̃ ꝙ hoc remediũ sit ad illũ vomitũ retinẽdum: ⁊ sine dubio acetum est potens in hoc.

¶ Supra ca. de cura vomitus ⁊ ꝓuocatione. ℞ce. IIII.

IN curatione vomit⁹ debilis recurratur supius ad ca. de cura eius. causate ex satietate nausearius. ¶ Fortis vomitus sic fit. Ellebori al. qui nigrũ ducit p secessum. ℥. ij. ꝯquasset̃ fortiter: ⁊ bulliat in lib. i. s. aque: ⁊ colet̃: ⁊ colature addat̃ olei cõis: ace. añ. ℥. ij; ⁊ det̃. ¶ Alius est vomitus mediocris: q sic fit. ℞. raffanum bo. ⁊ incide per mediũ: ⁊ imitte ellebori al. quãtum vis ⁊ stet sub terra. ix. dieb⁹: ⁊ postea abijciat̃ ell's ⁊ raffa. fortiẽ ꝯquasset̃: ⁊ bulliat in lib. i. s. aque: ⁊ colet̃ ⁊ colature addat̃ olei ⁊ ace. vt dcm̃ est. ¶ Nota ꝙ in corporibus dispositis ad vomitũ: dz ꝓuocari post cibum: vnde lz ois eũo siue fuerit per flõmiam: siue per alias eũones, sit fienda ieiuno stomacho: in quibusdam tñ necessitatibus potest fieri post cibum: vt in proposito: qꝛ post cibum natura magis contristatur. ⁊ sic vomitus facilius prouocatur.

¶ De regimine fluxus ventris qui accidit eis.

¶ Capitulum. xvj.

IAm singulariter in capitulo fluxus ventris locuti sumus in hac intẽtione. ergo redeamus ad illõ. ¶ Et de illis: que conferunt ex via ciborum: sunt almes torrefacti: ⁊ lentes torrefacte: ⁊ coriandrum: quodcunq; horum duorum fuerit elixetur: ⁊ fundatur aqua ab eo: ⁊ proprie quãdo fit acetosum cum granis granatorum: quoniam est bonum.

¶ Remittit nos ad tertiũ librũ Fen. 16. ⁊ ad ꝓm Fen. q̃rta. Almes est legumẽ dictũ pise: vel robilie: ⁊ apud alios faseolis alij ꝙ est qđdam legumẽ apud saracenos: ⁊ inuenit̃ a iesuali pro crisomilo: ⁊ de eo inuenit̃ captm. 2. cañ. ⁊ dĩ meyse: ⁊ in suma non apparet: quid sit torrefacti: qꝛ addit stipticitatẽ fundatur aqua: vt sit residuum magis stipticum.

¶ Supra cap. de cura fluxus ventris. ℞ce. V.

REcurratur ad illud ca. supra de cura pu. in gñali: vbi posui clystere restrictiuũ: ⁊ recurratur ẽt ad ca. de cura eius. cãte ab eũone supflua. vbi dixi valere lentes excorticatas: ẽt ad hoc vz almes. i. pisa alba: ⁊ coriãdrum ⁊ alia legumina: parata cũ duplici aqua: ⁊ torrefacta cum assung. recenti: vel renum montonis.

¶ De regimine sitis eorum superflue. Cap. xvij.

Oportet: vt inungatur caput cum oleo frigido valde: quod fundatur super ipsum: et ponatur super caput: si non fuerit: quod prohibeat: et cum aquis infrigidantibus: et retentione mucilaginis: seminis cydoniorum permixte cum oleo rosa. vltimo: aut infusionis prunorum: et medullarum: cucumeris et alked: et cucurbite: et seminis lactuce nigre: et radicum liquiritie: et pillularum descriptarum in antidotario ad sitim: et de illis: que masticantur est almososat: et sunt tamarindi.

¶ Dubitatur quomodo conferret infrigidatio ista in siti. ¶ Dicendum quod capite infrigidato infrigidatur os stomachi communitate nervorum: et propter capitis inflammationem stomacho communicatam posset sitis causari. si non fuerit quod prohibeat: vt repletio superflua vel catarrus vt supradiximus. Lactuce nigre. i. viridis obscure: quia est frigidior et humidior: vel nigre. s. in semine: quia semen earum sit nigrum: est enim frigidius: sicut papauer. Almososat est nomen commune rerum acetosarum. Simon tamen vult quod sint tamarindi: et litera debet sic stare almosat.

¶ Et sitis quidem quandoque fit ex frigore: et abscindit eam somnus: et quandoque fit ex calore: et abscindunt eam vigilie.

Quomodo sitis fiat a frigore. Quomodo sitis facta a calore vigilie abscindunt.

¶ Dubitatur quomodo sitis fit a frigore: cum ipsa sit appetitus frigidi et humidi. ¶ Amplius. Quomodo sitim factam a calore abscindunt vigilie: cum vigilie inflamment. ¶ Dicunt quidam quod frigus facit sitim: quia congelat humidum. vnde non potest fieri humectatio: et ex hoc calidum intenditur et sic sitis. calor igitur quia eliquat illud humidum tollit illam sitim. ¶ Dicunt etiam quod vigilie superflue propter superfluam resolutionem infrigidant: et ideo tollunt sitim factam a calore. ¶ Isti sermones sunt tam rudes: quod non merentur impugnari. ¶ Nos dicimus primo quod iste est sermo Hipo. 4. lib. epidimiarum. Sicut in vigilando sitis in superficie somnus est medicamentum. eius vero ex somno erectio. Huius dicti causam dat Commentator Alexandrinus ibidem. et dicit quod vigilando multotiens os et guttur exiccatur: et fit sitis in superficie. i. moderata: et superficialis: et non fit sitis ex caliditate et exsiccatione oris stomachi: aut pulmonis: et istam sitim superficialem remouet somnus: quia in somno fit humectatio membrorum: et est tam leuis ista sitis: quod solum gargarisma illam remouet. In somno autem multotiens fit sitis: quia fumi calidi ascendunt ad superiora. verbi gratia ad os et fauces: et faciunt sitim: et hanc sitim tollit erectio: idest quod patiens surgat et erigat se a somno et vigilet: quia fumi ad superficiem euaporant. ¶ Alia est nostra expositio: quam scripsimus. 13. tertij. et est quod sermo Aui. est de caliditate et frigiditate ciborum: vel potuum. fit enim sitis a cibis frigidis. s. indigestis: siue sint frigidi in natura: siue non: cum indigesta cibaria possint frigida dici: quia digesta sunt calida: quia digestio est a calido. Cum igitur per indigestionem ciborum fit sitis somnus aufert illam complendo digestionem: et est ista sitis: de qua loquitur apho. Hip. quinte particule. Quibuscumque desiderium noctu bibere: si super dormierint bonum est. Facit autem indigestio sitim propter vapores: et partes cibi: qui licet sint frigidi priuatione calidi naturalis: tamen inflammantur: et calefiunt a calore accidentali: et ex hoc cessat primum argumentum. Sitis autem a calore fit a cibis calidis: quorum vapores retenti circa stomachum et loca gule faciunt sitim: et confert in hoc vigilia euaporando: licet quandoque non sufficiat: sed oportet illorum caliditatem et siccitatem potu extingui. et hanc expositionem Dynus intellexit.

¶ Supra cap. de cura sitis superflue. Rx. VI.

Oportet vt curetur cum applicatis ab extra supra caput: et specialiter si prouenit a caliditate cerebri: aut cum retentis in ore. ¶ Applicata ab extra nisi fuerit: quod prohibeat: vt virtutis debilitas: que impedit sunt olea frigida: cum quibus caput intingatur siue sint simplicia: siue composita. ¶ Retenta in ore sunt almorach. i. medicine: que transglutiendo: siue lambendo sumuntur: vt sunt tamarindi: qui tenendo in ore valent: quod non laudo: quia sua acetositate causant stuporem in dentibus: sed loco eorum demus pruna damascena: vel astulos supra positos in capitulo de cura febrium acutarum: vel formam pillularum: que sequuntur: et quarum succus tenendo in ore transgluciatur. Rx. conserue viol. conserue nenufa. conserue buglos. conserue capil. ve. an. ʒ. ij. succus liquiri. ℈. i. zuccari subtiliter puluerisati. quar. s. Etsi materiam volueris ingrossare: vt quando reuma descendit a capite: potest addi semi. papa. al. fortiter conquass. ʒ. i. s. ¶ Et nota quod Auicen. secundo capitulo vult: quod oleum ros. mixtum cum illis mucillagi. teneatur in ore: quod non facerem: quia prouocat nauseam. ¶ Contra sitim. Rx. mucilla. se. psilij. ʒ. i. dyadragaganti fri. zucch. candi. an. ʒ. s. suc. liquiri. ℈. s. penidiarum: amidi: dragaganti: gummi ara. an. ℈. i. aque ro. q. s. campho. ℈. s. fiant pillule ad modum lupini: et teneatur vna post aliam sub lingua. ¶ Item nota quod non feci mentionem de singultu accidente feb. dico quod panis calidus panno interbassatus stomacho applicatus valet et curat.

¶ De profunditate somni: que accidit eis. Cap. xviij.

Oportet: vt remoueantur a profunditate somni cum fabulis: et his similibus per voces. ¶ Et ligentur membra eorum inferiora ligatione dolorosa: postquam non fuerit: quod prohibeat. ¶ Et supponatur collirium subtile si natura fuerit restricta: et in hora quietis et tempore assiduitatis. ¶ Et ventosetur quod est inter ambas spatulas et spondiles.

¶ Fabula est narratio composita ex mutabilibus. et etiam impossibilibus: et in hoc distinguitur ab historiare ideo dixit in his similibus: quia historijs: que etiam similantur fabulis in forma narrationis per voces: quia vocando siue ante loquendo dicuntur. ¶ Sed dubitatur: quia fabule faciunt dormire vt apparet: et ponetur statim ab Auicen. ¶ Dicendum quod narrationes fabulose et historiales quandoque faciunt dormire quosdam: et quosdam quandoque faciunt vigilare sicut apparet in lectura in libris. Quidam enim statim cum incipiunt legere statim dormiunt. et quidam volentes dormire incipiunt legere et vigilant: vt intelligitur ab Aristo. proble. 18. problemate primo et 7. proble. ¶ Causa autem in hac diuersitate est quandoque ex parte nature legentium vel audientium. Et hoc est dupliciter. primo quia quidam sunt habentes in cerebro aliquas humiditates crudas flegmaticas vel melancholicas frigidas aptas euaporationi: et ventosationi. Cum igitur vigilent non cogitantes calor extra distractus non facit euaporare illas materias. Cum igitur legendo vel audiendo fabulas fit motus spiritus et calore ventriculorum cerebri fit euaporatio illorum humorum et spirituum ingrossatio: et fit somnus: quia spiritus ex hoc infrigidatur: et fit ineptus expansioni ad extra: que necessaria est in vigilijs: et econtra si aliquis haberet materias alias cholericas acutas aptas euaporare per motum factum in cerebro in actu cogitationis: tunc incipiens legere: vel audire magis fiet vigil. ¶ Secundo hoc accidit propter diuersitatem in intellectu: idest cogitatiua. homines enim qui sunt

Cur nonnulli cum legere incipiunt dormiant alij autem vigilent.

mali intellectus: vel si sint boni: quādo nō intelligunt cum
incipiunt legere super lib. sunt pni ad somnum. ꝛ similiter
cum audiunt hystorias ꝛ fabulas: quas nō intelligunt. Et
causa est primo: quia cum non intelligunt tristantur: ꝛ tri/
stitia est causa infrigidationis: ꝛ retractionis caloris ad in
teriora: ꝛ talis dispositio est dispositio caloris in somno.
¶ Secunda causa est: quia in istis fit duplex motus: sicut
in quolibet actu intelligendi. vnus est spiritualis: qui est co
gitatio. alter est corporalis: qui est motus vaporum: ꝛ hu/
miditatum subtilium per partes capitis: quarum motus
fit cum fit motus spirituū in actu cogitationis: de quo mo
tu: an sit localis: ꝛ quomodo fit: disputauimus Fen prima
tertij. Cum ergo homo est obtusi intellectus: deficit motus
spiritualis. ꝛ tunc vapores illi ꝛ humiditates mote ingros/
sant: ꝛ mollificant spiritus: ꝛ sic homo dormit: ꝛ cessant tūc
spiritus a suo motu ꝛ quiescunt. Homines autē boni ꝛ acu
ti intellectus cum legunt vel audiunt aliqua: que bene in/
telligunt ppter leticiam vigilant. Cognoscunt enim se esse
in dispositione: in qua debent esse fm naturam. ꝛ fm natu/
ram homo se habens vigilat: vt ibidē Aristo. ¶ Amplius
Motus spiritualis cogitatiue est causa: q spiritus fit in mo
tu: ꝛ non vincatꝰ a vaporibus motis sicut vincitur in homi
ne hebetis intellectus. ¶ Considerandū tamē: q per acci/
dens homo grossi itellectus quādoqꝫ legere incipiens: aut
incipiens audire vigilat. nam quāuis tristetꝰ: qꝛ non intelli
git: videtur tn̄ conatu timēs vituperiū: ꝛ in hoc solicitatꝰ soli/
citudine: que est cum tristitia de futuro. s. vituperio sibi. se/
quendo si ignorat: ꝛ honore si sciat. ꝛ talis tristitia facit vi/
gilare: sicut tristitia de preterito facit dormire. vt intelligitꝰ
primo can̄. Fen. 2ª. illo cap. Omnia autem accidentia in lit/
tera exteriori. ¶ Et si tu bene consideras: iste homo nō est
hebetis intellectus in hoc. immo boni intellectus in hoc:
q distinguit futurum honorem ꝛ vituperium possibilia se
qui: ꝛ est quidam actus prudentie: sed est hebes in illo qui
nō intelligit. verbi gratia nō capit demonstrationē: q om
nis triangulus habꝫ tres angulos equales duobus rectis.
¶ Similiter homo subtilis intellectus audiens: aut legēs
quandoqꝫ ex hoc puocatur ad somnuꝫ ppter duo: quia hꝫ
iam finem: qꝛ itellexit. ꝛ ideo quiescit. secūdo qꝛ pp discussū
in multa intelligibilia est possibile: q fiat multa spirituum
resolutio: ꝛ sic queritur somnus ad illoꝝ restaurationem.
hoc tamen non erit statim cum incipiet legere: vel audire.
¶ Causa autem diuersitatis huius ex parte fabularuꝫ vel
hystoriaruꝫ: vel aliarum rerū scibiliuꝫ: que leguntꝰ in fabu/
lis ꝛ hystorijs est manifesta plus. naꝫ si narratio: siue fabu
latio siue lectio sit vniformis tam in modo pferendi: q̄ꝫ in eo:
qd̄ significat puocat somnū: sicut facit somnus vniformis.
ꝛ causa est: quia in isto est dispositio quedam similis quie/
ti: ꝛ priuatio solicitudinis. vnde pronus est ad somnum ex
hoc. etsi cōsideras fit in eo dispositio quedam similis pigri
tie. Sed si fabula vel hystoria sit difformis tam in voce vt
mō altemō plane loquatꝰ fabulās q̄ꝫ in significato: qꝛ sint
in fabula vel historia aliq̄ icitantia irā ꝛ aliq̄ aliqn̄ icitātia
risum: ꝛ aliqn̄ icitantia cōpassionē: ꝛ tunc hō distrahitꝰ in aia
mō ad vnū: ꝛ mō ad reliquū. Et ex hoc stat vigilās: ꝛ talis fa
bulatio posset esse p acciñs cā somni: qꝛ in multa attentione
ad has fabulas diuertētes mō ad irā: mō ad misericordiaꝫ
mō ad letitiā posset fieri fatigatio: ꝛ spirituū resolu̓o. vn̄ que
retꝰ somnus. Ista aūt dicta bene ꝯsidera: qꝛ valent ad itelli/
gendū pdicta pblemata Aristo. nō minus q̄ꝫ dicta Cōcilia
toris. ¶ Ex his cessant ꝯtia: fabule enim ꝑpossunt vigilan/
tem prouocare ad somnum: ꝛ dormientem excitare.
¶ Ligentꝰ postq̄ꝫ ꝛc̄. vlcera vel alia lesio. Coliriuꝫ subtile. i.
acutū lōgū: ꝛ facimꝰ illud fieri nos ex puluere yrere: ꝛ pau/
co agarico ꝛ melle: ꝛ qn̄qꝫ aliqd ponimꝰ salis gēme: ꝛ colo
quintide si expedit. ꝛ in hora getis. s. paroxismi: vel exacerba
tionis: ꝛ assiduitatis. s. sc. Et vult p hoc Aui. q nō sis debi/
lis in mētetimēdo colirio vel stāte paroxismo. Aliter exposi
tū fuit iam. i. assiduetꝰ vsus colirij. ꝛ vētosetꝰ ꝛc̄. s. sine scarifi
catiōe vel cū scarificatione si apparet necessitas: ꝛ fit ad di/
uersionē materierū vaporosarum a capite ꝛc̄.
¶ Supra cap. de pfunditate somni. Rcª. VII.

In profunditate somni opꝫ vigi
lias puocare: si/
cut cū odoribus faciētibus virtutē aialē ster/
nutare: ꝛ imittendo plumā vel paleaꝫ in naribꝰ: ꝛ
vel cum forti strepitu: ꝛ euulsione piloꝝ: ꝛ por/
tando noua displi'': vel cum instrumētis musicis dissonan
tibus: vel fiat cum strepitu ꝛ tumultu ꝛ ligatione extremi/
tatuꝫ: nisi sit cā pbibens: vt apa in mēbro: qd̄ debet ligari.
¶ Tertio distrahēdo mām a capite cum clysteribus: ꝛ sup
positorijs superius positis. ¶ Quarto cuꝫ ventosa vel flo/
mia facta in vena grossa: que est inter spatulas. ¶ Quinto
cum odoramētis aceti fortis. ¶ Sexto cum sternutatorijs
factis de puluere piper. vel eufor. qbus potest addi in me/
dietate eorum staphisag. Omnia talia per vices applicata
ꝛ non continuata valent.

¶ De grauitate capitum eoꝝ. Cap. xix.

Portet vt alienetur ab eis emulsio
lactis super capita eorum: aut effusio
olei super ea: aut embroca/ aut caput
purgium. immo sint contentiva pora
tionibus factis cum embrocis ex camomilla:
ꝛ sint in eis viole: ꝛ furfur: ꝛ his similia.
¶ Hec grauitas signt mām repletionalē: quare nocēt que po/
ros opilāt: ꝛ euaporationeꝫ phibent: vt est emulsio lactis:
applicatꝰ eni lac poris ꝛ. q. incolatꝰ: ꝛ tn̄ ab Halyabate. 3. pra
ctice de cura accidētiuꝫ pōt ē aliā cā somni. Credit enim q
lac nocet multa existēte mā: qꝛ in eo est fortis dissolutio ma
teriei. i. cōmotio: ꝛ eliq̄tio ꝛ nō edo. ¶ Sed dubitatꝰ: qꝛ pri
mo negat embrocas postea ꝯcedit. ¶ Dicēduꝫ q pmo ne/
gat embrocā frigidā ꝛ humidā: vel qd̄cūqꝫ opilatiuū: sicut
ex decoctione vio. capituꝫ papaueris ꝛc̄. sed postea ꝯcedit
embrocā aperitiuā poroꝝ vt ex camomilla: ꝛ abstersionem
vt ex furfure: viole aūt ponuntꝰ ad tēperandum calorem: ꝛ
non de principali intentione: talia patent ꝛc̄.
¶ Supra cap. de grauitate ꝛ dolore capitis. Rcª. VIII.

Portet q distrahatꝰ materia cum frica
tionibus incipiendo a debili tē
dendo ad fortem: trahendo semper ad iferius:
vel cum suppositorijs: vel clysteribus attracti/
uis positis. ¶ Secundo applicatur fronti sac/
culus: qui sequitur. Rx. ro. electarum part. i. floꝝ camomil.
ʒ. i. mellilo. betoni. nenufa. an̄. ʒ. iij. anthos puri. ʒ. ij. se. pa/
pa. al. forꝰ conquass. ʒ. i. s. conquassentur omnia: ꝛ fiat sac/
culus pro fronte: qui cum aqua rosa. aspergatur: ꝛ fronti
tepidus applicetur. ¶ Idem valet in grauitate capitis cau
sata ab humore vaporoso. ¶ Item potest fieri talis embro
catio. Rx. floꝝ camomil. mellilo. floꝝ stica. ara. an̄. ℥. s. flo.
viol. ℥. i. ro. ru. quar. s. furfu. p. i. ace. ℥. i. s. bulliant oia ista
in aqua: ꝛ ex aqua ista embrocetur caput: ꝛ cum panno ca/
lido bene exiccetur: ¶ Sacculus. Rx. milij torrefacti. ʒ. iij.
florum camomil. mellilo. an̄. ℥. i. conquassentur omnia ex/
cepto milio: ꝛ fiat sacculus ꝛ roretur cum aqua ro. ꝛ ace. ꝛ
applicetur fronti. ¶ Item. Rx. betoni. sic. camomil. an̄. ℥. i.
ro. ru. q̄r. s. conquassetꝰ: ꝛ fiat sacculus. ¶ Q: si dolor capi/
tis fuerit ab humore peccante sui subtilitate vel acuitate:
vel caliditate vngatur caput rasum cum oleis infrigidan/
tibus positis superius: vt nenu. ꝛ cucur. Secundo odoret
folia salicis: viris al. floꝝ nenu. ꝛ alia temperate frigida: vt
poma: pruna: ꝛ similia. ¶ Item in mā ca. etiam potest fieri
sacculus tal'. Rx. o p camomil. q̄r. s. melli. ℥. i. vio. terrestri

tam. ℥ .i.ʒ. conquassentur. ⁊ fiat sacculus ad longitudinem palmi: sed in materia fri. fit de stichados ⁊ camomilla.

¶ De inquietudine habentium febres ⁊ aliorum. ¶ Capitulum. xx.

Et facere vero oleum violatum cum oleo de semine lactuce: ⁊ oleo nenufarino: ⁊ oleo cucurbita: ⁊ adherere aliquid de stupefacientibus famosis super timpora: ⁊ incuruare caput super vapores humectantes: ⁊ odorare nenufar: ⁊ poma mandragore: ⁊ alschescebram aspersum ex longinquo: ⁊ embroce humectantes: ⁊ res quas scis. ¶ Et similiter si non fuerit qd prohibeat detur in potu syrupus papaueris: ⁊ lohoc eius. ¶ Deinde multiplicentur iter manus eius candele: ⁊ eleuentur voces cum fabulis ⁊ ligentur cum istitis extremitates eius ligatione dolorosa parum cum ansis: que resoluantur velociter. ¶ Deinde precipiatur ei vt dormiat ⁊ claudat oculos quando: quando dormiat paruz: extinguantur candele: ⁊ cessent voces ⁊ soluantur anse: quam dormiet. ¶ Et cum inuenit leuitatem: ⁊ quietem ex paroxismo: aut vehementia assiduet ablutionem faciei cum aqua in qua decoctuz papauer nigrum cum aliquantulo mandragore: ⁊ radice eius. ¶ Et cum est illic humor bauracbinus confert aqua: in qua cocta sunt sisimbrium: ⁊ melilotum: ⁊ alchacuē: ⁊ papauer abluendo faciem: ⁊ incuruando super vaporem eius.

¶ Hic ponit curam inquietudinis: ⁊ est cura vigiliarum superfluarum. Et primo ponit multa remedia inducentia somnum. secundo ponit curam spālis modi vigiliarum ibi 2°. (Et cum.) prima pars hʒ tot quot ponit modos medicinarum stupefacientium. vt opium: vel iusquiamum: alschescebram. Quidam dicunt quod est lilium aquaticum: ⁊ hoc idem est quod nenufar. Alij dicunt quod est opium. Alij quod sunt quidam dactuli silvestres: aspergunt autem in aqua dissoluant. Scivisti. 3. can. Fen prima. ⁊ supra in cap. de regimine acu. sunt scita scilicet in quibus dispositionibus possunt administrari: si non fuerit qd prohibeat: sicut materia grossa constricta in pectore. ¶ Deinde. Hoc regimen precipit Auicen. 3. Fen. 1. de cura appetitus. Huius autem causa est: quia ex omnibus istis fit fatigatio quedam hʒ communem sensum. Subito autem cessante causa hoc faciente: sensus mouentur ad interiora: ⁊ fit somnus. Hoc autem remedium est timorosum: ⁊ nos volumus omittere: ne vulgares contra nos loquantur: si non sequamur finem.

¶ Et cum inuenit: quia ista prohibent resolutionem materie ⁊ ideo inquiete paroxismi magis conueniunt.

¶ Et cum materie salse sunt grosse: ⁊ flegmatice ⁊ acute. ⁊ ideo ad illarum subtiliationem: ⁊ resolutionem confert sisimbrium ⁊ melilotum. ⁊ alachen. sed ad remittendum acuitatem confert papauer: ⁊ ad somnum inducendum. allachoen est matricaria secundum Simonem. Auicen. Ho. 3. can. Fen. 16. cap. de cura excoriationis intestinorum quod sit pes corui. Alij credunt quod sit cotula fetida.

¶ Sup cap. de inquietudine hntiū. fe. R.ca. IX.

Valet ad hoc odorare olea fri. domestica: vt nenu. vel loco huius melius est: vt intingatur tenta bomba. in illis oleis: ⁊ ponatur in naribus. ¶ Secundo applicentur temporibus infrigidantia nota simplicia vel composita posita superius in cap. de esse. causata ex vigilijs. ¶ Tertio odoret alsebram idest solatrum vel morellam: ⁊ alias res intense frigiditatis: vt mandrag. ⁊ similia sparsa ab alto cum aqua ro. ¶ Quarto si non fuerit qd prohibeat: vt opilatio fortis vel apostema: quia vbi est apostema in interioribus semper est inquietudo: valet syrupus papa. al. vel lohoc. i. medicina: que lambendo sumitur de papa. cuius recepta sequitur. R. carnium vuarum pass. bene ping. iuiu. sebe. ana. ℥r. 5. conquassent: ⁊ coquant in. iij. ℥r. aque dul. vsque ad ℥r. .i. ⁊ coletur. ⁊ colature addatur se. papa. al. conquass. ℥. 5. mucilla. psilij. se. citoniorum. ana. ℥. ij. fiat lohoc. ¶ Quinto valet multitudo candelarum ignitarum: ⁊ rusarum fabularum. ⁊ aliorum que virtutem tantum fatigant quod eger appetat quietem. Et ego quando patiens est inquietus precipio quod induat ⁊ vadat per domum si potest: vt virtus fatigetur ⁊ fatigata quiescat. ¶ Ultimo debet lauare faciem ⁊ extrema cum aquis frigidis. ⁊ esse in lecto bene strato ad voluntatem patientis paroxismo maxime stante in declinatione.

¶ De dolore ventris qui accidit eis. Ca. xxi.

Fit dolor ex effusione cholere ad stomachum: et si accidit in principio periodi eius. detur in potu parum syrupi de malis cum syrupo acetoso.

¶ Considerandum: quod multe sunt cause doloris stomachi preter has quas ponit Aui. 3. can. Fen. 13. trac. 2. primo cap. sʒ causa quam ponit hic Aui. in febribus acutis multum accidit. ¶ Considerandum etiam quod ista cura: quam hic ponit est preuisiua quia defendit stomachum a receptione cholere per syrupum de malis. s. granatis vel citonijs: sed si cholera esset in stomacho oporteret illam euacuare primo cum vomitu. ¶ Res autem cum quibus confortamus stomachum ab extra sunt oleuz rosarum: ⁊ sandalinum: ⁊ vinum citoniorum. ⁊ quandoque addimus masticinum: ⁊ absinthium oleuz. ¶ Attende autem quod in nostra patria plurimum dolores stomachi in febribus sunt repletionales: ⁊ ventosi propter ingluuiem hominum. ⁊ ideo cum alijs communibus curamus: que nota sunt.

¶ Supra capitulum de dolore ventris. R.ca. X.

Si fiat ex cholera ascendente ad orificium stomachi ministretur maluz granatum paratum. vt dictum est: in cap. de cibatione febri.m: vel succus siue syrupus eorum cum syrupo acetose vel succo agreste noue. vel suc. citri vel limonum. ¶ Si dolor stomachi vel ventris fiat ex ventositate intingatur pannus lineus in aqua feruenti: ⁊ fortiter compressus ponatur desuper: ⁊ continuetur.

¶ De asperitate lingue eorum. Cap. xxij.

In essentia quidem viscositatis fricetur cum brusco: aut cum virgis salicis: cum oleo amigdalino: ⁊ zucharo tabarzet donec mundetur: aut cum spongia: ⁊ pauco sale: ⁊ oleo rosarum. In hoc. n. est alleuiatio multa infirmi. ¶ Et post illud: cum eius asperitas est non propter viscositatem. imo a siccitate: oportet vt teneat in ore suo sebesten: aut nucleos prunorum: aut saltem qui asportantur de india. Et est in colore salis: ⁊ dulcedine mellis. Et sumat de eo secundum quod dixit Archigenes quantitatem fabe vnius. Et grana cydoniorum sunt ex eis: que humectant linguam: ⁊ prohibent ei offuscationem. ¶ Et oportet vt non

ponantur puluinaria multa: neqꝫ resupinetur dormiens. nam hec duo exiccant linguā.

¶ Asperitas lingue quedā est: que nō est aliud q̄ limositas. ⁊ hanc absterșit fricando cuꝫ ligno brusci vel salicis: ⁊ mollificat ⁊ abstergit: ⁊ cuꝫ alijs notis. Quedam asperitas est siccitas: ⁊ illa humectat̄. Nucleos prunoꝝ. i. prunis. Nos autem sicca pruna mollificamus in syrupo iulep s̄m doctrinam Haliab. ⁊ facimus illa tenere in ore: ⁊ comedere etiaꝫ illos nucleos pomoꝝ. Sale ⁊c̄. i. cādi apud nos. ¶ Considerandum ꝙ puluinaria multum calefaciunt. etiam quandoqꝫ male cum eis multiplicatis fumat̄ caput. ⁊ fit malus anhelitus. ⁊ ideo exiccant linguaꝫ. ¶ Resupinatio etiā est exiccans. primo q2 superfluitates: que p nasuꝫ debēt repelli: vadunt ad guttur ⁊ linguā. ⁊ ibi exiccant: ⁊ p̄nt ēt ledere anhelitū. secundo q2 calefaciunt ex hoc renes. tertio q2 fit anhelitus difficilis ex ipso situ iacendi alia patent.

¶ Super capl'm de asperitate lingue. R̄c. XI.

Qui lingue asperitas potest esse pp humores superfluos. ideo oꝫ os p̄mo lauari cum aqua ⁊ iulep viol'. vel ro. s̄m exigentiaꝫ cause. ⁊ postea oꝫ mundari cum cocleari argenteo. vel cum cannula: vel bacculo salicis: vel brusci: vel tergi cum panno lineo aspero. Et aliqui ꝯsueuerunt dicere cum scarlato intincto prius in humiditatibus antedictis. Ubi sciendū ꝙ Auicē. precipit salem applicari lingue: qð nō laudo: nisi per saleꝫ intelligat̄ zuccherū candi qð puluerizatū subtiliter: ⁊ aspersum in lingua humefaciendo remouet asperitatē. ⁊ siccitatē lingue. ¶ Os si lingua fiat aspera ⁊ nigra pp̄ter siccitatem inductam in ea calore adurente valent ad hoc sacelli p̄ius positi in capitulo de cura fe. acutarum in speciali.

¶ De sternutatione assidua: que accidit eis.

¶ Capitulum. xxiii.

Quandoqꝫ magnificatur nocumentū sternutationis assidue cum eis. ledit nanqꝫ eos ⁊ replet capita eoꝝ ⁊ debilitat eorum virtute: ⁊ fortasse facit fluxuꝫ sanguinis narium. ¶ Quare oportet: vt fricetur eorum frons: ⁊ collum: ⁊ nasus: ⁊ aperiantur ora eorum: ⁊ fricentur eorum palata cum vehementia: ⁊ tundantur capita eorum: ⁊ conuertantur ⁊ premantur eorum extrema: ⁊ fundantur in aures eorum olea tepida ad caliditatem parumper decliuia: ⁊ humectentur lacerti eorum: ⁊ ipsorum mandibule: ⁊ ponantur super eorum ceruicibus puluinaria calefacta: ⁊ non excitentur a somno eorum subito: ⁊ minuantur a puluere: ⁊ somno: ⁊ omni in cuius odore est acuitas: ⁊ olfaciant sauich: ⁊ lutum alnalachi: ⁊ spongiam marinam.

¶ Primo ponit nocumēta: q̄ ex sternutatiōe p̄ueniūt. ⁊ sunt tria. vnuꝫ est repletio capitis: q2 tali motu trahuntur illuc māe: ⁊ ꝫ quādoqꝫ digesta mā. ⁊ in fine faciunt ad māerū capitis euonē. vt 3° can̄. Fen. 5. ⁊ in cōmēto. 2. p̄nostico ꝑ super illo v̄bo. Si sternutatio ⁊c̄. scd̄m nocumentū est debilitas pp superfluū maluꝫ motū. vn̄ sternutatio est parua epilepsia. vt. 3° can̄. Fen. prima. tertiuꝫ nocumentū est exitus sanguinis nariū qui pōt esse nō in suo t̄pe: ⁊ in egritudine in qua nō ꝯuenit. ¶ Quare opꝫ. Hic scd̄o ponit regimē. ¶ Et ꝯsiderandū: ꝙ hec sternutatio vt plurimū fit ex malis vaporibus acutis ad caput ascēdentibus. ⁊ ideo cura sternutatio nis est cōprehensa in quattuor intētionib⁹. Una est diuersio eoꝝ a capite: ⁊ fit hec fricationibus. Alia est eoꝝ resolutio ⁊ fit a positione puluinarioꝝ calefactoꝝ. tertia est remissio acuitatis eoꝝ. ⁊ fit cum rebus humectātibus: q̄rta est sedatio sensus. ⁊ fit somno ⁊ odore sauich: lꝫ hoc totum posset intelligi sub intentione remissionis acuitatis. ¶ Fricet̄. fricatio fit ad resoluendū vapores illos. ⁊ ideo ꝯfert fricatio circa oculos. vt Ari. p̄blematū. 34. 2. p̄blemate. lꝫ ipse aliā det cāmquā eu lege. ⁊ ista potest in aliam reduci fricentur palata vt aliqua flegmata ad colatorium educant̄ tendantur. i. fricent̄ vel. i. trahantur: ⁊ hincinde cōmoueantur. premantur extrema. s. cum forti fricatione. fundantur in aures ⁊c̄. vt camomillinuꝫ ad resolutionē illoꝝ vapoꝝ. ⁊ hec omnia cōferunt si sternutatio esset ab aliqua infrigidatiōe. humectent̄ lacerti. i. inūgantur vel embrocent̄: ⁊ hoc vt vapores per cutim resoluant̄. vel fit pp occultum maluꝫ nocumentum qui eis cōmunicat in sternutatione: cuꝫ sit epilensia parua. ¶ Non excitent̄ a somno. ¶ Cōtra: q2 statim ponit: ꝙ minuant a somno. ¶ Quidā dicūt nō excitent̄ a sōno eis conuenienti: ⁊ minuāt a somno superfluo. ¶ Alij dicūt nō excitentur a somno subito. nō t̄n p̄mittant̄ dormire: q2 somnus retinet euaporationeꝫ. ¶ Alij ꝙ somnus ꝯfert sedādo acuitatē vapoꝝ: ⁊ sensatiōnē. ⁊ ideo nō excitent̄: sed somnus nocet retinēdo illos. ⁊ ideo minuant̄ a somno. Quid āt sit sic̄ dum: sic in tua extimatione. Minuant̄ a puluere. ⁊ somno vel sorio. ⁊ olfaciant saulch. ⁊ est ordeum imaturū torrefactuꝫ: qð cōfortat cerebrū reprimendo acuitatē illoꝝ vaporum. vnde Simon de codē dicit: ꝙ reprimit choleraꝫ. lutū alnalachi: est sp̄es luti sicut lutū sigillatum vel armenium. Spongia ista resoluit illos vapores: sed iuta sedant illos.

¶ De dolore capitis qui accidit eis.

¶ Capitulum. xxiiij.

Liga extremitates eoꝝ ⁊ proprie coxas: ⁊ cum instita liga: ⁊ frica pedes eorum: ⁊ supponātur eis collyria trahentia materiam ad inferiora: ⁊ conforta capita eorum cum infrigidantibus notis. ¶ Et si non fuerit quod prohibeat ex coriza: aut tussi embrocentur capita ipsorum cum decoctione rosarum. ⁊ violarum. ⁊ ordei: aut foliorum salicis: ⁊ his similium. ⁊ similiter oleo ros. ⁊ oleo de salicibus. ¶ Et quando non excusat hoc: tunc permisce embrocas infrigidantes cum lenitiuis sicut camomilla: ⁊ stupefactiuis sicut est papauer. ¶ Et non mulgeas lac: nisi quuꝫ remouet̄ febris. Si autem virtus fuerit fortis mulgeas lac caprinum: ⁊ si fuerit debilis mulgeas lac muliebre. Et caue lac apud repletionem humidam facientem profunditatem somni: ⁊ similiter caue humectantia. ¶ Et tu non administres humectantia: nisi vbi est vapor fumosus: ⁊ caput siccū: ⁊ parū somni. ¶ Et quando multiplicatur repletio in capite ex vapore humido: trahe eū ad iferiora cū collyrijs ⁊ clysterib⁹: ⁊ strige mēbra iferiora: ita ꝙ testiculos.

¶ Hoc accidens multum euenit in febribus. ⁊ multotiens ⁊ secundum multum curam a se diuertit: ⁊ fit plurimum ex vaporibus ascendentibus ad caput. Et primo ponit can̄. magis generalem: ⁊ intendit in eo ad diuersionem per ligaturas: ⁊ fricationes: ⁊ colliria. Secundo intendit ad confortationem

tationem

tationem capitis ne recipiat. ⁊ hoc cũ infrigidantibus no tis. vt oleo rosato violato vel similibus: ⁊ embroca ex decoctiõe rosa. violarũ ⁊c. ⁊ est illud quo cõmuniter vtimur: nisi fuerit quod ꝓhibeat: vt tussis vel corriça. Et tertio itẽdit partiz ad resolutionẽ: ⁊ partim ad repercussionẽ cũ camomilla: que mollificat siue lenit mãm. ¶ Quãdoqz enim lenificatiuum. i. mollificatiuuz ⁊ est quod aperit: ⁊ dilatat poros mẽbri: vt diximus super scdo cañ. ⁊ forsan ꝙ Auic. intendit per hoc ad stupefactionem papauer ⁊ camomillã posuit ad remouenduz eorum nocumentum. vt tertio cañ. Fen prima caplo de cañ. curationis egritudinum cerebri. ¶ Dubitatur vtrũ febriente aliquo dolente vehemẽter in capite: ⁊ cum hoc tussiente: ⁊ corriçãte per nares possimus a principio ponere olea ad caput: ⁊ vti embrocis frigidis in potẽtia. vt ille quas Auicen. ponit. ¶ Videtur ꝙ sic: quia iste posset fieri phreneticus. immo esset principium eius aliquando ille dolor. ¶ In cõtrarium Auicẽ. hic: ⁊ supra de regi. acu. ¶ Stolidi medicorum multos permittunt conuerti ad frenesim dolentes in capite: ⁊ tussientes nolentes subuenire cũ localibus repercussiuis. ¶ Nos dicamus ꝙ tussis posset esse propter malã complexionẽ calidã ⁊ siccã ex febre. ⁊ hoc non prohibebit vsum illorum infrigidãtiũ ad caput. Vel posset esse ex materia cadente a capite ad pectus ⁊ gulã: cuius etiã pars per nasum potest pelli erit tussis ⁊ corriça: ⁊ talis tussis in duobus casibus ꝓhibet vsuz illorum infrigidãtium ⁊ humectãtiuz ad caput. Vnus casus est: si timor de gula ⁊ pulmone sit maior ꝙ̃ timor de dolore capitis. Et nos subtiliter declarauimus hoc libro tertio Fen. prima capitulo de generalibus cañ. curatiõis. q̃re illic accipias. Alius casus est si ista sunt signa multe materiei stantis in capite replentis illud: in quo casu non indigemus medicinis opilãtibus poros: nec repercussiuis. imo dilatatiuis pororũ. Si non dubitas de vlteriori tractu materierum. oportet ⁊ cum fricationibus: ⁊ subtractionibus: ⁊ euacuationibus intendere in hoc casu stãte tussi: ⁊ catarro: ⁊ corriça. Auicen. prohibet vsum humectãtium ⁊ infrigidantiuz: si quis considerat illa: que dixit supra ⁊ hic. ¶ Igitur potest esse casus: in quo homo dolet caput: ⁊ tussit de materia: que a capite cadit: ⁊ tamen necessarium erit vti istis infrigidãtibus ad caput: ⁊ hoc erit quãdo aliqua materia erit in principio fluxus ad caput: ⁊ cũ hoc aliquid de materia distillet per colatoriũ: ⁊ facit tussim. verbi gratia. aliquis febricitãs incipit fieri litargicus. vnde incipit cum grauitate aliqua capitis ⁊ somno. Et possibile est pro tuncqꝫ aliqđ reuma eliquetur ⁊ tussiat. ⁊ non dubitemus ex hoc de aliquo nocumento gule vel pulmonis. Dico ꝙ necessarium est incipere cum oleo rosato ad caput: precipitur enim generaliter in principio litargie repercussio. vt tertio cañ. Fen. prima. ⁊. 13. terapẽtice. ¶ Alius casus est qui multum euenit de facto. ⁊ est ꝙ aliquis incipit fieri vera frenesi freneticus in febre continua cholerica. vnde incipit dolor capitis: ⁊ in principio fluxus materie cholerice ad cerebrum alique humiditates flegmatice incipiunt dissolui ⁊ eliquari: ⁊ statim inchoante frenesi incipit tussire. Dico ꝙ fatuum est non succurrere illi principio frenesis cũ repercussiuis ad caput. hoc tamen indiget medico exercitato multum: qui sciat distinguere inter tussim repletionalem: que contingenter posset coniungi principio litargie ⁊ frenesis: ⁊ cum hoc sciat mensurare periculum: quod est in illa tussi de lesione pulmonis: aut gutturis: si est cõpar: vel minoris periculi ꝙ̃ est in dolore capitis. et nos dedimus vias propinquas huic iudicio extimatiuo. Scias igiť hec. ¶ Et non. ¶ Considerandum ꝙ lac sua actuali humiditate in virtute facta debili remittit acuitatem ⁊ mordicationem vaporum fumosorum. scilicet calidorum: et siccorum acutorum. ⁊ ideo eius appositio ad caput est somnifera cũ debite fit. ergo in duobus casibus ꝓhibetur. Primo si est materia humida inducens somnum. Secundo si materia indiget euaporatione: ⁊ resolutione. opilando enim poros retinet illam. quare conuenientior hora applicationis eius ad caput est inquiete vel cessatione febris. Haliab. xo tertio practi. capitulo de medela vigiliarum dixit: ꝙ in lacte est dissolutio fortis. ⁊ cum inuenit materiam: scilicet multam in quantitate dissoluit et dispergit. Tu autem intellige ꝙ illa dissolutio non solum est per virtutem lactis in se. sed propter pororum opilationem ⁊ nocumẽta: que ex hoc sequuntur. Si autem. i. si casus est: in quo competat lac capiti appplicatum. verbi gratia. quia sunt vapores fumosi: tunc si virtus est fortis: applicetur lac caprinum: si debilis humanum. ⁊ est sermo sumptus a Serapione primo. prima. Et nos istum sermonez declarauimus sm videre meũ super prima. Fen. tertij cañ. licet quidam dicant: ꝙ lac humanũ: q: nobis ꝯforme: vel ꝯformius ꝯcediť plus virtute existe d̃bili. Aliter tñ nos itelligim⁹ hec reliq̃ sunt nota ⁊c.

¶ De tussi eorum. Capitulum. xxv.

Tussis plurimum accidit eis ex calore: aut siccitate: quare oportet vt teneant in oribus suis pillulas bichikias allohoc de papauere factas cũ medullis fructuum frigidis: et amilo: et his similibus: ⁊ vtantur cerotarijs infrigidantibus factis ex oleo ro. et ex mucillagine psilij: et succo portulace et alijs.

¶ Hoc capitulum est notum. ⁊ complementum eius quere tertio cañ. Fen. decima. medullis fructuum. vt cucurbite vel seminis citoniorum. oleo ro. puro. i. sine sale.

¶ Supra capitulum de tussi. Re.a. XII.

Tussim siccam vt plurimũ incurrunt febricitantes que potest curari cum pillulis bichichijs. i. illius qui eas inuenit: quarum recepta est. Re. quattuor se. frigidorum. añ. ʒ. i. camphore. gra. v. dragagã. gummi arabi. ana. ʒ. ß. succi liquir. ℈. i. corian. preparati. ʒ. i. penidiarum. ʒ. ij. mucillaginis psilij. se. citoniorum. syrupi viola. añ. q. s. fiãt pillule in modum fabe.

¶ Item ad idem valet cerotaneum. i. fustaneum inceratum: quod sic fit. Re. mucillagi. psilij. se. citoniorũ. ana. ʒ. ij. gummi ara. ʒ. i. suc. portulace. ʒ. i. ß. olei sisamini. olei amig. dul. viol. ana. quar. ß. addito cere parum. extende supra frustuz fustanei: quod cerotum ponatur supra partes pectorales. ⁊ adde assungie galline: ⁊ butyri sine sale quater abluti: ⁊ alia resumptiua: que dicentur in tractatu de ethica latius.

¶ De destructiõe appetitus eorum. Cap. xxvj.

Quandoqz ẽ causa eius humor in ore stomachi: ꝙ scitur ex eo: qđ dictũ est de destructiõe appetitus: ⁊ euacuatur per vomitũ: aut solutione vẽtris. Et multotiens iuuantur cuz intromissione digitoruz in gutture: et commotione stomachi: ⁊ proprie quando vomitu expellit cholericam rem: aut acetosam. ¶ Et quandoqz est ex vehementia debilitatis: quare curetur cõpulsio: que facit eaz: cũ eo quod scitur. ¶ Et oportet vt approximes eis odores bonos excitantes appetitũ sicut odor sauich infusi cũ aqua ⁊ aceto: ⁊ detur eis electuariũ ꝓportionale febricitantibus: et parũ vini: et succi fructuũ pontico

rum boni odoris: et lambant aliquid de aceto gelatine piscium: aut hedi: ⁊ his similium. ¶ Et ponantur super stomachum post dies primos emplastra facta ex fructibus. Et sint in eis absinthium et aloes secundum quod scis: et inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

¶ Hic primo ponit curam scdm omnem diuersitatem. scdo ponit eam ad excitandum appetitum. ibi. (Et oportet.) ¶ Cā destructionis appetitus posset esse humor in stomacho. ⁊ cura est illius euacuatio nota. ⁊ posset esse debilitas membrorum vel epatis vel stomachi. ⁊ cura est amotio cause eius. Et hec oia dicta hic sunt diminuta: ⁊ indigēt cōplemēto Fen 13. tertij cañ. cap. de destructiōe appetit⁹. ¶ Aut acetosaz.

¶ Dubitatur: quia ille deberet esse maioris appetitus. acetosa enim excitant appetitum. vt colliget tertio. ¶ Dicitur ꝙ acetosa a principio actionis acuunt appetitum: sed continuando actionem destruunt: qꝛ imoderata qualitas destruit actuz proprie virtutis. ¶ Alij dicunt: ꝙ acetosa possunt habere aliam qualitatem corruptam: propter quam destruunt appetituz. ⁊ omnia hec dicta sunt bona. ¶ Nos autem in complemento nostri tractatus de appetitu declarauimus ꝙ vnus humor mutatione loci potest destruere appetitum ⁊ intendere illum. ¶ Et oportet. ¶ Hic excitat appetitum, ⁊ hoc proportionabile electuarium pertinens febribus cōfortatiuum appetitus est dyacitoniten proprie cum zuccharo ⁊ proprie sine speciebus. reliqua sunt nota. Nos autē decoquimus citonia: aut pira in aceto vel aqua ⁊ aceto: ⁊ terimus illa: ⁊ addimus rosas ⁊ mirtos: ⁊ quandoqꝫ calamentum: ⁊ quandoqꝫ alia scdm nostrum iudiciū: ⁊ applicamus stomacho: ⁊ confert etiam in fluxu: ⁊ recordare eius qd dicit Aui. 3. ca. Fen. 13. in cap. de destructione appetitus. ꝙ febricitanti redit quandoqꝫ appetitus cū assumptione panis infusi in aqua frigida.

¶ Supra caplm de destructione appetitus. Rꝫ. XIII.

Alius quandoqꝫ est causa humor existēs in stomacho. ad qd valet vomitus vel solutius: que dicta sunt superius. Et quandoqꝫ est causa humor reumaticus descendens a capite ad stomachuz: vbi valet lohoc de papaue. suprapositum. Et quandoqꝫ est cum debilitate virtutis: que confortanda est pulueribus cordialibus ⁊ alijs antedictis. ⁊ specialiter valet ad hoc odorare odores bonos ⁊ frigidos. ¶ Item secundo ad hoc valet dyacitoniten sine speciebus: vel poma condita: persica sicca: vel cerasa vel pruna: que prius lauentur cum aqua tepida. ¶ Itez cibaria vel alia a patiēte magis desiderata: in parua tamē quantitate. ¶ Item valet ad hoc cōposita. ⁊ est cibus lombardorum frigidus factus ex rapis ⁊ pastinacis. Et gelatina ex hedo ⁊ piscibus ⁊ alijs: ⁊ et ex pedibus pulli ⁊ porci. ¶ Itē valet ad hoc almeporath. i. cibaria acetosa. ¶ Itez nebule: ⁊ oblate necciū ē in ea ꝑ cōpositiōe zuc. poni. ¶ Itē valet ad hoc emplastrū qd sequit. Rꝫ. carniū ifusarū i aceto. ⁊ aqua ro. ꝑ noctē lib. s. alo. succotri. ʒ. ij. sandal. ru. ʒ. ij. succi absinth. facta resistētia. ℥. s. aq̄ antique ro. quar. s. fiat emplastrū supra stomachū. ¶ Itez valet ad hoc saccellus q sequit. Rꝫ. ro. ru. ℥. i. absin. sicci: menthe sic. ana. ʒ. iij. coral. ru. sandal. ru. coriand. preparati. añ. ʒ. i. corticū citri for^me conquassa. ℥. s. fiant duo parui sacel. in forma scuti.

¶ De bolismo eorum. Cap. xxvij.

Oportet vt curentur cum odoramētis et luto alnatachi et armeni infusi cū aceto: ⁊ odorent almosofat: ⁊ panem mundum calidum: ⁊ carnes assatas: ⁊ stringe eorum extremitates. ⁊ extende aures eorum: ⁊ capillos ipsorum. ¶ Et conforta eorum cerebra cum embrocis infrigidātibus: ⁊ humectantibus. plurimum nāqꝫ bolismi eorum est propter destructionez oris stomachi propter causam cōmunicantem ramis: qui adueniūt eis cuz sensu: ⁊ est corpus durū ⁊ induratur: verum sensus nō vltimat cū eo.

¶ Bolismus est fames membrorum cum stomachi societate. Licet posset fieri a frigiditate aeris: vt Auicen. 3. cañ. Fen. 13. ⁊ Aristo. proble. 4. 7. problemate. Hic autē est sermo de bolismo facto a caliditate resoluente membra: ⁊ ponente in eis necessitatem cibi: ⁊ destruente appetitum stomachi. ⁊ fit i hoc bolismo ⁊ alijs dispositis syncopis: ⁊ casus virtutis. Igitur cura bolismi est comprehensa in quatuor intentionibus. ¶ Una est excitatio appetitus stomachi: ⁊ istud fit cum odoramentis stipticis: ⁊ acutis vt luto armenio. ¶ Almosusat. i. tamarindi. ¶ Secunda intentio est virtutis confortatio. ⁊ istud fit odoramētis cordialibus ⁊ cibalibus. vt odor carnium assataruz ⁊c. lz etiam ista excitent appetitum. ¶ Tertia intentio est excitatio. ⁊ cautela a profunditate caloris: ne dormiant. Patientes. n. syncopim precipiūtur vigilare: vt tertio cañ. Fen. xj. ⁊ ideo dixit: stringe extremitates ⁊c. ¶ Quarta intentio est remouere caliditatē inflāmatiuā oris stomachi. ⁊ hoc facit cū embrocis frigidis nō vt somnū inducant: sed vt infrigidato cerebro infrigidētur nerui: qui ad stomachū veniunt plurimū: hoc est qd dicit: ꝙ plurima causa bolismi est ꝑpter destructionem oris. s. quātū ad virtutē sensitiuā propter cām cōicātem ramis. i. neruis: qui veniunt ad dandum sensum ori stomachi. ⁊ tūc Auicē. declarat que est ista causa: qꝛ est caliditas febrilis exsiccatiua illorum neruorū. vnde exsiccatione indurātur. ⁊ cum neruis sic siccitate induratis nō stat vltimatio sensus. i. vltima bonitas sensus. ⁊ hoc est qd dicit. ⁊ est. s. neruus: vel os stomachi. Per neruū corpus itelligens durū. i. aliquā moderatā duritiē habens nāliter: cū qua stat bonitas sensus. ⁊ induratur. s. ꝑpter febrē exsiccātē. ⁊ indurātē plus. verum sensus nō vltimat. i. non est vltime bonitatis cum eo. s. neruo: vel ore stomachi superflue indurato. ¶ Et ꝯsiderandum ꝙ rebus infrigidātibus vtimur ad caput: vt infrigideretur os stomachi. ⁊ humectetur ⁊ nō prohibetur ex hoc: quin super stomacho ab extra. ⁊ etiam intus sumendo non posses vti rebus infrigidantibus conuenientibus in hoc. Et si subtiliter considerabis forsan cōuenientior vsus eorum est ab extra qꝫ si intus summantur in tali casu. ¶ Caderet autem hic hesitatio quare in ethicis. ⁊ consimilibus non fit bolismus: cum sit magis facta induratio nerui in ea qꝫ in febrib⁹ acutis: in qbus videm⁹ fieri hoc accidēs. ⁊ est qstio extra nostrū propositum.

¶ Supra capitulum de bolismo. Rꝫ. XIIII.

Valet odorare terrā sigil. bolum ar. suprasparsum aqua ro. ⁊ ace. ⁊ odorare almoçarach. ⁊ panē calidū. ⁊ carnes assatas infusas in aqua ro. ⁊ ponere panē calidū sup orificium stomachi. Q. si alicui eūti per viaz bolismus accideret: ⁊ non habeat aliud: quod possit comedere vel odorare: accipiat vnum bolum de scabiosa.

¶ De nigredine lingue eorū. Cap. xxviij.

Oportet vt non dimittatur super linguam nigredo. immo fricetur cum eo: quod scis: et si non eleuabuntur ad caput vapores maligni: ⁊ facient cadere in frisen.

¶ Nigredo lingue a materiebus malis ibi existentibus aut propter exarsionem superfluam membri. et tunc si non removetur: est causa: quod mali vapores ascendunt ad caput a materiebus illis nigris: et materiebus que ibi corrumpuntur. et ideo timetur de alienatione: et hanc vocavit phrenesim sive firsen. fricetur cum eo quod scis capitulo de asperitate lingue etc.

¶ De appetitu eorum canino. Cap. xxix.

Et curatur cum unctuosis frigidis et dulcibus.

¶ Unctuosa frigida dicuntur iura pinguia: ut ius galli. ut 3° can. Fen. 16. cap. de cura cholerice a fece. Vel dicuntur frigida: in quibus aliqua frigida ponuntur. ut portulace: ut lactuce ad temperandum calorem febris. et quamvis frigida excitent appetitum. ut quarto de accidenti et morbo. et 3° can. Fen. 13. tamen frigida unctuosa abominationem inducunt. et remolliunt: et laxant stomachum: et removent asperitatem appetitui conformem. et ad hanc nauseam inducendam Avic. intendit. Et tu comple istam curam a Fen. 13.

¶ Supra capitulum de appetitu canino. R^e. XV.

Valet comedere pinguia: et unctuosa. R. pinguedinem hedi coctam. conteratur iterum fortiter ponatur supra testam panis. et presentetur lento igni: et super aspergatur suc. et detur tepida. ¶ Idem potest facere de pinguedine capre: vel galline: vel sibi simili. Et in pauperibus habeatur de pinguedine porci: vel montonis. et si pinguedinem non habeas: does sibi brodium cum oleo multo.

¶ De sincopi que accidit eis. Cap. xxx.

Quandoque accidit eis sincopis in principio febrium propter effusionem colere ad stomachos eorum: quare oportet ut detur eis ante paroxismum: aut apud paroxismum frustum panis de simila cum aqua granati et aqua agreste. ¶ Et scias quod quando aggregantur sincopis et febris: tunc sincopis est dignior curatione. ¶ Et si indiget pauco vino detur permixtum cum tribus ʒ. 3. vini antiqui: et si non syrupi malorum antiquorum: cuius resoluta est superfluitas. ¶ Et flobothomia quidem multotiens addit in sincopi. ¶ Et clystere leve est magis conveniens: et vomitus est iuvativus eis. ¶ Et constrictio crurium: et ponere manus et pedes in aqua calida. ¶ Et quando evaduntur: tunc de solicitudine est: ut cibentur sawich ordei infrigidato: in quo sunt grana granatorum.

¶ Loco cuiusdam exempli: et rememorationis ponit curam syncopis accidentis in febribus ab effusione colere ad stomachum. et completur hec cura: quia vertit se primo ad syncopim antequam eveniat. et hoc cum rebus: que prohibent illam choleram venire ad stomachum: et sunt frustum panis etc. et quia motus istius cholere est in paroxismo febris scilicet in principio paroxismi. ideo prevenit si potest. et si non potest detur in ipso paroxismo: et iuvamentum illius panis cum vino granatorum vel agresta est stomachi confortatio: et remissio caloris in eo: ne cholera trahatur: et cum hoc si cholera venerit remittetur: et imbibetur in panem illum: et non sic nocebit et erit eius vomitus facilior: et sub hac prima intentione sunt clysteria lenia: ne inflament: et fit vomitus. ¶ Secundo vertitur cura ipsa ad syncopim cum iam quasi incipiat: et datur vinum cordiale electum. 3° can. Fen. xj. et 12. tera. ¶ Et quia saracenis non est licitum bibere vinum. unde quandoque renuunt illud. ideo dat syrupum de malis scilicet vel citonijs vel matianis: et habes descriptionem quinto lib. trac. 6. Superfluitas autem resoluta ex antiquitate est aquosa superfluitas: que facit illum syrupum: et illa poma minus stiptica stipticitate convenienti ori stomachi. ¶ 3° vertitur cura ad ipsam syncopim actu et iuvantur constrictione crurium et positione etc. Et nos fricationibus vtimur ad revocandum calorem ad exteriora: et ita competit ante casum in syncopim cum timetur. ¶ 4° vertit se ad curam quando surgit a syncopi et est cura nota. Et nos protelavimus sermonem in cura syncopis 3° lib. Fen. xj. ¶ Et scias. Hic can. est notus: et ideo non curando de febre dat vinum. ut etiam dixit Halyab. 3° prac. ¶ Phlebotomia etc. Excitat choleram illam: et quia debilitat etc.

¶ De constrictione anhelitus eorum. Cap. xxxj.

Constrictio anhelitus accidit eis: aut propter spasmum et siccitatem: que accidit eis in lacertis anhelitus: aut propter materiam prefocativam descendentem ad guttur eorum: aut propter debilitatem: que dominatur nervis venientibus ad membra anhelitus. ¶ Et prima quidem curatur cum unguentis vel emplastris humectantibus. ¶ Et secunda cum eis: que prohibent strangulationem. ¶ Et tertia cum equatione complexionis in cerebro: et inunctione colli cum eis: que infrigidant et humectant: et super stomachum iterum ex eis: que sunt sicut rasura cucurbite et portulaca et sandali cum oleo ro. et similibus ei.

¶ Primo premittit causas constrictionis anhelitus: et sunt tres cause: que frequenter accidunt in febribus: tamen complementum harum quere 3° can. Fen. x. ¶ Et post. Hic 2° ponit curam secundum dictas causas. Et prima. s. que fit a spasmo sicco: et intelligit large spasmum pro qualibet induratione inhabilitante lacertos pectoris ad motum. Hec unguenta et emplastra sunt nota 3° can. Fen 2°: et infra cap. de ethica. ¶ Et 2°. Videlicet que fit a materia prefocativa faciente modo squinantiarum: et scies hec cura 3° can. Fen. 9. ¶ Quidam rudes homines docentes dicunt istam litteram debere poni in fine precedentis capituli: quia ista est cura syncopis: sed istorum error est manifestus: quia non apparet quod inunctio colli ad syncopim faciat. ¶ Amplius. Avic. hic esset valde obliviosus: cum non ponat curam constrictionis anhelitus. ¶ Nos dicamus: quod debilitas que dominatur in nervis venientibus ad membra anhelitus plurimum accidit in acuta febre a caliditate resolutiva spirituum a cerebro et nucha et nervis. et ideo Avic. temperat illam caliditatem et in suis principio. s. in cerebro et in via incessus. s. in colo in ipsis membris, cum dicit. Super stomachum. Et in hoc vult temperare diaphragma: et intellige etiam super pectus etc.

¶ Supra cap. de destructione anhelitus. R^e. XVI.

Si fiat ex opilone. vtatur conserva radi. enule campane: vel conserva radi. yre. vel vtatur unguentis resolutivis: que dicentur in tractatu de ethi. Ad idem etiam valet suffumigium inceratum superius dictum. ¶ Que destructio anhelitus si fit sine fe. potest curari cum usu radi. gentiane. quod sumatur. xij. vicibus ad quantitatem. ʒ. ij. omni die. postea non bibat si potest. In asperitate vocis valet succus cauliculorum. etiam per se potatus omni die de mane: vel syrupi gratus continuatus. xiiij. vicibus.

De vehementia tristitie eorū. Cap. xxxij.

Quando multiplicat̄ tristitia cū oris stomachi: ⁊ aduentu humoris mordicatiui in eo. tunc infrigida stomachos eorum cū eis: que scis de cibis: ⁊ inungant̄: ⁊ dormiant in loco proximo motibus aque strato: extremitatibus ⁊ fructetis frigidis: ⁊ odoriferis frigidis: ⁊ nenufare: ⁊ rosis: ⁊ expersionibus frigidis factis: ⁊ fructibus odoriferis frigidis: ⁊ sandalis. Et multotiēs quidem conferunt in eorū tristitia clysteria frigida facta ex aqua cucurbite: ⁊ citrulli: ⁊ succo portulace: ⁊ semperuiue cum oleo rosa.

Hec tristitia fit a caliditate inquietante eos: ⁊ vaporibus eius. ⁊ tūc cura est regimē infrigidationis: qđ positū est supra cap. de regimine acu. feb. cuius hic breuiter Aui. summā ponit. Fit ēt a cholera in stomacho: ⁊ cura est nota.

De difficultate deglutiendi: que accidit eis. Capitulum. xxxiij.

Difficultas deglutiendi cum accidit eis: ⁊ febris fuerit conclusa. tunc flobothomia paulati fiat: ⁊ equatio fiat ad retrahendum: ⁊ suppositorium est melius q̄z plurimum solutiuum desuper.

Considerādū q̄ difficultas deglutiendi: quā p̄ Aui. curat est ex multa repl'one sanguinea circa ptes meri. s. illis ptib⁹ cōlicata: ⁊ iō phlobotomat sicut fit in squinātia mlti: ⁊ aliis specb⁹ eius: in qbus pcipit̄ reiteratio flōmie: ⁊ hoc nos declarauimus fen. 9. ⁊ hoc ē qđ dixit paulatī ad reiterādū. Uel forsan dixit ad faciēdū te securū. nā lz flōmaueris infirmū aliq̄z hoc accn̄s sibi veniret: nō timeas in hoc accidēte iterato patieā facere flōmiā. Suppositoriū est melius: q̄ pharmacū nō est bn̄ trāsglutibile ēt posset excitare vomitū: in quo esset periculū p̄p motū mācī ad supius: lz q̄nq̄ fit vomitus cura difficultatis deglutiēdi. Tu vo cōple istud capm̄ p sciam tertij canō. fen. 13. vbi alie multe cāe ponuntur in difficult' deglutiendi ⁊ ponitur cura illarum.

De frigore extremitatum: quod accidit eis. Capitulum. xxxiiij.

Multotiens profundatur calor eorū ⁊ infrigidantur eorū extrema: ⁊ tendit calor submersus ad caput. Ponātur ergo extremitates in aqua calida: ⁊ non bibant aquam frigidam.

Cause submersionis caloris sunt scite ex caplo de causis putredis: ⁊ caplo de causis rigoris ⁊ frigoris: q̄ aūt calor intus multiplicatus cōstrictus tendat ad caput est notum: q̄ in homine hec est situatio. vt Aristo. problematum. 55. problemate: ⁊ cura est nota: quam ponit.

Sup cap. de frigiditate extremitatū. Rc'a. XVII.

Recipe lapides ignitos: ⁊ applica plātis pedū: aut volis manuū. vt dictum est. s. in ca° typi. Itē pōt calefieri vinū cum quo lauent̄ extrema. Itē fiant fricationes trahētes ad iferius: vel applica plātis pedum vel vol' manuū vas aliqđ eneum vel aliud. vt vesicā plenā aq̄ ca. Itē in diuitib⁹: ⁊ vbi friditas extremitatū diu durarer. fac fieri pomū d̄ auricalco: in cuius me° arti' teneat̄ ferrū vel lapillus ignit⁹: ⁊ fac fieri vesicā de auricalco: que impleat̄ aq̄: vel decoctione herbarū calīdarū. Ubi nō q̄ auricalcū est eo multo igne: ⁊ me" ad colorem auri ductus qđ sic fit. Rc. lamiarū eris veteris vel cupri: qđ si vis sudacter capias de calda° veteri: melius tñ est si sit cuprū nouū: ⁊ igneat̄ tēre ⁊ totū extinguat̄ in vrina pueri: in q̄ tartarus ⁊ sal fuerint reso"; ⁊ totum a squamis siue ab eorum īputa mundet̄: deinde frustatim cū forfice incidat̄ in pua frusta ad quā'° puor carlinorū. de qbus fuiant̄. lib. ij. vsual. ⁊ ℥. ij. qbus pparatis ⁊ pōderatis. Rc. lapidē calamiaris bonū citrini electi. lib. i. tartari vini al. ℥. viij. sulfu. carbonū psilij: vel salicis: vel populi: corticum ouor āā. ℥. ij. fiat pul. q̄ incorpetur cum melle dispūato in modum pastercui frusticula de p̄dictis laminibus incisa imergātur quātū est posse ⁊ totū simul ad vas īfusionis: qđ vo' crucibulū profundū ponat̄: vas supius cū bona argilla obstruat̄. ⁊ vndiq̄ circūdetur vt melius possit ignē sustinere. ⁊ in vase permittat̄ vnū foramē: qđ obstruatur cum stuello vel argilla facta: p quā tēpore liquefactionis auricalcum infundatur ad cānulas vel virgas oleo inūctas: ⁊ cū infrigidatū fuerit cū martello fricetur. Nota q̄ archimie. v. sunt spūs. argentum vi. sulfur. auripigmentum: arsenicū. salar"ⁱ. ⁊ dr̄ spūs: q̄ volatilia po" super ignem effugiunt: vt sublimatum cum aliis rebus. Et sicut sunt septem planete: ita sunt septē gn̄a metallorū: que planete influunt. p̄m est aurū: qđ influit sol: luna supra argentum: mars supra ferrū. mercurius supra argentum vi. iupiter supra stānū: venus supra cuprū: saturnus supra plūbum: ⁊ ista ponuntur hic ad bene esse ⁊c̄.

Sermo d̄ febre chol'e. C. xxxv.

Febres cholerice tres sunt: tertiana continua: et tertiana periodica: et causon.

Cū posuit curā vel regimen accītiū: festinat hic ad distinguendū febres acutas. vt sit sermo cōtinuus s̄m q̄ promisit supra illo caplo. Loq̄mur. Et post acutas: q̄ sunt cholerice ⁊ sanguinee: exequit̄ d̄ aliis: ⁊ igit̄ q̄tuor ptes. sicut q̄tuor sunt gn̄a febriū. s. cholericaꝝ: sanguineaꝝ: flegmaticarū: ⁊ melācholicaꝝ ptes patēt. Prima in duas. Primo determinat de febribus cholericis in gn̄ali. Secūdo in spāli. ibi 2°. (Paroxismus.) Tertiane est. Pria in duas. Prio in gn̄ali ponit eius spēs. Scđo signa. ibi 2°. (Et vehemētia.) Pria in duas. Primo p̄mittit spēs. Scđo declarat. ibi scđa. (Et tertiana.) Dicit p̄mo ⁊c̄. Dubitat̄ p̄mo: q̄ Gal. p̄ma distinctione febres cuiuscūq̄ triū modoꝝ distinguit in interpollatā ⁊ cōtinuā. vt appet scđo d̄ crisi. ⁊ scđo de differētiis febriū. Dōm q̄ febres cholerice sunt due p̄ma diuisione. s. interpollata ⁊ cōtinua. Cōtinue sunt duorū modorū: quedā cōtinue dicte pportionales: q̄ habēt manifestas excrescentias: siue exacerbationes ⁊ manifestas qetes. i. remissiōes. Alie sunt cōtinue vniformes nō hn̄tes manifestā exacerbationē: ⁊ iste de cholericis dicunt̄ causones. Questio. I.

Sed tu dices pōt ne ex aliis humoribus a cholera vt a flegmate ⁊ melācholia fieri febris cōtinua vni⁹ modi nō hn̄s exacerbatiōes manifestas. Dōm q̄ sicut supra diximus caplo de putredine. Cū. n. in hoc ē putredo cordi ppinq̄. iō credimus posse inueniri febrē flegmaticā: q̄ in sui cōtinuitate certe ē silis causoni. nā cū quare in causone est illa cōtinuitas est: q̄ mā ē ppinq̄ cordi. vt innuit Aui. ibidē: sz cōtingit aliqñ flegma ibidē putrefieri tñ talis feb. flegmatica nō dr̄ causon: q̄ nō est cū vehementia caumatis: q̄ est in causone vt nomē eius ostēdit. Febris aūt de humore melācholico: q̄ sit silis causoni in cōtinuitate lōginquū est q̄ repiat̄: lz nō sit negāda possibilitas. Et cū ēē q̄ melācholicus humor nō est aptus multiplicari: ⁊ putrefieri in ptibus ppinquis cordi: sicut cholericus ⁊ flegmaticus. Ex qbus appet. q̄re plus repit̄ feb. cōtinua nō hn̄s excrescētiā siue tēporē manifestū de humore cholerico q̄z de

Auricalci confectio.

flegmatico ⁊ melancholico: q: ille humor est magis aptus inueniri i venis ppinqs cordi. s. venis pulmonis alijs duobus humorib⁹: cũ pulmo nutriat' sanguie cholerico. i. subtili apto in cholerã trãsire. Hec aũt supra declarata sunt.

¶ Et tertiana quidem periodica aut est pura: ⁊ fit a cholera pura: aut non pura: ⁊ fit cũ putredine cholere grosse substantie propter cõmixtionem cholere cum flegmati cõmixtione aliq̃ cõplexionali vnita. Et per hoc diuersificatur ab emitriteo: cũ emitriteũ faciant due materie separate: ⁊ hanc faciat materia vna: q̃ in seipsa est permixta: cũ cuius calore permiscet' aliquã tulũ frigoris: qđ grauat suã putredinẽ: ⁊ suaz resolutionẽ: ⁊ suã digestionẽ: ⁊ pp illud quidẽ sũt in emitriteo duo paroxismi. et tertiane nõ pure paroxismus vnus. ¶ Et hec quidẽ non pura quãdoq3 prolongatur tempore longo: ⁊ circiter medietatem anni: ⁊ quandoq3 perducit ad mollitiẽ ⁊ magnitudinẽ splenis.

¶ Hec ps hz tres. p̃ declarat tertianã pιodicã. 2° causonem. 3° cõtinuã. ibi 2ª. (Causon.) ibi 3ª. (In tertiana.) ¶ Circa primũ dubitatur. q̃re nõ fecit mẽtionem de feb. tertiana nõ pura per mixtionẽ melãcholie. ¶ Dõm q raro hoc euenit vt exuberet in corpe melãcholica: sicut cholera ⁊ flegma. Scdo. Quia isti humores nõ sunt bñ miscibiles: sicut bene miscibilis est cholera ⁊ flegma. ¶ Considerandũ in 2° q Aui. innuit hãc diuisionem: q mixtio flegmatis cũ cholera est duplex. Una complexionalis vnita in q̃ humores cõmixti venisit ad vnã formã: ⁊ ex tali mixtione quãdo. s. vincit cholera fit febris tertiana. Alia est mixtio non vnita: in qua quilibet humor seruat suã formã: ⁊ ẽt hz suũ motũ paroxismalem: ⁊ dr̃ talis febris hemitritea. ⁊ iõ hemitritea est due febres. Sed tertiana nõ pura est vna febris: q: vnus ẽ humor factus per cõmixtionem ducentem ad vnã formã. ¶ Considerãduz 3° q hic esset locus speculationis. si duo humores eq̃liter dñant' in quã febrem illa reducit'. Et dicamus breuiter: q duob⁹ humoribus eq̃liter dñantib⁹ nõ põt fieri vnus humor ẽm formã: sicut nec equalr dñantib⁹ duobus õtrarijs potest vnum fieri. vt. 10. metaph. ⁊ 2° de gñõne. erit igit' duplex febris. ¶ Considerãdũ 4° q quãuis ex cholera ⁊ flegmate pauco non fiat humor vnus per cõmixtionem tñ resultat 3m per corruptionem flegmatis in cholerã. Et forsan q ista sunt ppinq̃: ⁊ sicut ex hoc fit vna febris: ita possumus imaginari: q qñ ex cholera ⁊ flegmate equalit' abũdãtib⁹ fit vnus humor: q ex eis sic equalr mixtis fit vna febris putri. que nec affliget de 3° in 3m. nec de die in diem: sed saluatis formis istorũ duorũ humorum põt imaginari fieri febris tertiana non pura: quã medicus non dicit esse hemitriteũ duorũ poxismorum: ⁊ hoc erit qñ cholera ⁊ flegma sic sunt adinuicem mixta: q cholera non mouet' ad poxismũ qn moueat' flegma secũ mixtũ: non q: sint vnum: sz q: nõ mouet' vnum sine alio. Aduersarius tñ dicet: q hoc non fit: nisi qñ sunt facti vnus humor ẽm formã: tñ hoc non poterit probare: nec vz necĩum: ⁊ nos diximus de hoc in qõne nr̃a de plongatione febriũ. ¶ Cõsiderãdum 5° q dixit aliquãtulum frigoris. nã hoc frigus ⁊ h̃ flegma debent esse parũ respectu cholere: cum iste humor sit a predominio cholericus. Dicit ẽt q hoc frigus grauat putredinez cholere: ⁊ hoc in processu caloris putredinalis super humorẽ: q: non fit velociter putridus: ⁊ calor cõplet inflãmationẽ tã cholere impure p flegma q̃z cholere pure: ⁊ h̃ pp frigiditatẽ illã: q̃ caloni resistit: ⁊ ex hoc grauat. i. tardiorẽ facit suã resolutionẽ vt notũ est. Questio. II.

Sed dubitatur q: hoc flegma siue hoc frigus non videtur grauare. i. tardare suã digestionem. s. digestionem cholere: imo accelerare: q: cholera cũz infrigidat' ⁊ humectat' digerit'. Et videtur ex hoc q non grauet putredinem: imo acceleret: q: siccũ contrariatur putredini: qđ cholerã reddit humidã magis aptat eã putredini. ¶ Amplius. Flegma citius putresit: q: õ die in diem: sed cholera de 3° in 3m. ¶ Ad primum dicẽdũ dupliciter. Primo q digestio cholerici humoris ẽ duplex. Una est: que est eius preparatio euaporationi ⁊ resolutioni: ⁊ illã tardat flegma ingrossans ⁊ infrigidãs choleram. Unde resolutio eius in vaporem non sic cito fit ⁊ de hac digestione: que est in humore actu paroxismãte loquit' Auic.: ⁊ potest idem intelligi de humore parato ad poxismũ. Alia est digestio: q̃ est remissio caliditatis ⁊ siccitatis cholere: ⁊ illã facit flegma: ⁊ sic stat q cholera per flegmatis admixtionem sit remissioris caliditatis ⁊ siccitatis: ⁊ tamẽ de se est multum ineptioris resolutionis. Aliter õsueuimus dicere. s. q digestio est duplex. s. vera: que est debita mixtio humidi cum sicco: ⁊ istã per se non facit flegma cholere: cũ sibi miscetur. Alia est digestio impropria: que est remotio a sui caliditate excedenti: ⁊ hoc põt facere flegma ipsi cholere: ⁊ cholera etiã ipsi flegmati. vt Haliab. 3° practice capitulo de tertiana non pura. ¶ Ad 2m dicendum: q grauare putredinem est facere: q calidũ putredinale grauiter. i. tarde incedat super mãm: ⁊ hoc facit eius ifrigidatio ⁊ ingrossatio. nã humidum non bene sepatur a sicco: q: calidũ non potest profundari in mãm contrariãte frigore ⁊ grossitie. ¶ Ad rõnem dicendũ: q flegma plus nocet ad hoc. i. plus facit grauitatem. i. tarditatem putredinis per infrigidationem ⁊ ingrossationem vel inuiscationem q̃z iuuet ad illius celeritatem per humiditatem siue humectationem. ¶ Alia solutio posset dari: sed traheret nos ad aliã sciam. ¶ Ad 3m dicendum dupliciter. Primo q flegma cõmixtũ cholere facit accelerare totum paroxismum ad totum poxismuz. verbi gra. poxismus tertiane pure inuadit de 3° in 3m hora 9ª: sed poxismus tertiane non pure cum flegmate inuadit de 3° in 3m hora 6ª vel 3ª. Et cum hoc stat q partes paroxismi adinuicem sint tardius succedẽtes in febre tertiana non pura ⁊ velocius in tertiana pura. ¶ Aliter posset dici: q lz flegma faciat paroxismũ omni die est per formã specificã principaliter: sed quãdo miscet' cholere: cõrumpitur illa forma specifica: que sequitur formã substãtialez: ⁊ sicut corrumpitur forma substãtialis flegmatis: ⁊ ideo nõ facit festinare cholerã ad putredinez: sed q: remanet grossities: lz nõ illa ẽm spẽm fit ex hoc tardus motus cholere. ergo si erit aliq̃ febris cholerica non pura per flegma non redactum ad vnã formã cũz cholera: illa habebit paroxismuz ad totũ citiorẽ ⁊ i suis ptibus tardiorem. ⁊ ex his dicta apparet tibi veritas apparentium. Uidebis. n. quẽdã habentem tertianã non purã: cuius poxismi sunt citiores q̃z pure: q̃ pcessit: ⁊ q̃dã cui⁹ sunt tardiores. Dico quãtũ ad aliquid cõparãdo motũ totius poxismi ad totũ poxismũ.

¶ Et hec quidem. ¶ Pro hoc quere questionem de plõgatione. Hic habes q tertiana non pura prolongatur circa medietatẽ anni: cuz tñ flegmatica pura non tñ prolonget'.

¶ Q̃nq3 perducit ad molitiem. Quidã dicunt. i. paralysim: q: flegmata eliquata currere possunt ad neruos. Aliter ad mollitiem. s. hydropisim: vel cacesiam nocumento epatis. Unde ex hoc fit hydropicus asciticus vel hyposarchus: in quibus est proprie mollificatio.

¶ Ad magnitudinẽ splenis. Quia febre plõgata generãtur multi humores p adustionez: q cũ sint de mã melãcholica: trahuntur ad eorum receptaculũ. vnde magnificat' splen.

¶ Causon vero est de genere cõtinue: quoniã differentia inter eius vehementiam ⁊ eius te

Duplex digestio cholere.

porem est insensata: ⁊ accidentia eius sunt vehementia: ⁊ causa est acuitas materiei ⁊ multitudo: cū eius casus fit circa cor: ⁊ in venis oris stomachi: aut in partibus epatis proprie: ⁊ ad summū in mēbris nobilibus vicinis cordi.

¶ Considerādū q̄ hic notificatur causon ex tribus. Primo ex mō motus. Scdō ex accn̄tibus. Tertio ex causis accidētiū ⁊ ꝯtinuitatis motus. Accn̄tia.n. de inflāmatione fortis: ⁊ alijs ex hoc sequentibus: ⁊ ꝯtinuitas motus fuit ex hoc q̄ materia est acuta: ⁊ multum propinqua cordi ⁊c̄.

¶ In tertiana vero cholera ē in carne: ⁊ ad partes cutis: ⁊ in continua est sparsa in venis corporis: que elongantur a corde.

¶ Hic vt notificet ꝯtinuā proportionalez notificat interpollatā ex loco materie. Tu autem pro declaratione istorum recurre ad illa: que diximus capitulo de putredine.

¶ Et vehementia quidez sitis: ⁊ angustia: ⁊ inquietudo: ⁊ impatientia: ⁊ alienatio: ⁊ nausea: ⁊ amaritudo oris: ⁊ siccitas labiorū: ⁊ scissio eorum: ⁊ dolor capitis multiplicātur in febribus cholericis: ⁊ est natura in pluribus earū ad siccitatē declivis: qm̄ materiei mot⁹ ē ad supiora aut ad illud quod apparet de corpore ⁊ cute.

¶ Cā multiplicationis oīum istoruz accn̄tium est caliditas acuitas: ⁊ inflāmatio cholere vt notuz est. ¶ Scissio corꝑ. Hoc est signū multum ꝯforme febribus cholericis. vt ponit Rasis.16.ꝯtinentis ⁊ cā est: q2 cholera est apta ascendere ad superiora ⁊ recipitur in labijs: que sunt loca carnosa ⁊ acuitate scindit illa: ⁊ quādoqz accidit multa desiccatio ⁊ scissura in labijs per viā crisis. ⁊ iō vulgares indicāt hoc bonū signum. ¶ Nā est ad siccitatē ⁊c̄. Propter cāmꝫ quā Auic. ponit: ⁊ q2 ille febres exsiccāt multum viscera: ⁊ qn̄ superfluā siccitatem vētris vides in cholericis febrib⁹. tūc phrenesim indica ſm Rasim.16.ꝯtinentis alia parent.

¶ De tertiana absolute: ⁊ nominatur triteus.

¶ Capitulum. xxxvj.

Paroxismus tertiane incipit in p̄mis cum horripilatione vt pūctura acus: deinde infrigidat: ⁊ incipit facere rigorez difficilez valde difficiliorē reliquis rigoribus non frigidū: aut cū pauco frigore: ⁊ non est frigus eius nisi propter profundationē caloris ad interiora ad partez materiei: ⁊ inuenit sicut puncturas acuū. Et hic quidē rigor cum vehementia sua est velocis sedationis: ⁊ tu iaz sciuisti causam huius rigoris. Et fit rigor eius in tribus diebus primis fortior ⁊ vehemētior ⁊ in quartana econtrario. Et iterum rigor incipit cum fortitudine: deinde lenitur paulatim ⁊ minuitur velociter: ⁊ in quartana econtrario.

¶ Hic in sermone speciali vult determinare de febrib⁹ cholericis. Primo de interpollata ⁊ cōtinua. Secundo de causone. ibi scdā. (Causon.) Prima in duas. Primo determinat de speciebus siue modis harum specierum. Secundo de cura. ibi secunda. (Oportet vt.) Prima in duas. Primo ponit diuersitates ⁊ signa interpollatarum febrium cholericarum: lz etiam multi illorum sermonū possint applicari ad continuas febres cholericas. vt apparet. Secundo ponit signa cholerice continue. ibi secunda. (Cognoscitur.) Prima in duas. Primo ponit signa tertiane absolute. Secundo docet distinguere inter puram ⁊ non puram. ibi secunda. (Pura.) Prima in septem: sicut septem ponit ordines signorum febris tertiane: ⁊ vltimo ponit quendaz cañ.

¶ Prima summa: vel primus ordo signorum est ex forma sui rigoris: que hic expedit scire. De rigore ⁊ horripilatione presupponuntur nota ex dictis supra capitulo de sermone rigoris ⁊c̄.

¶ Considerādum q̄ Dynus imaginatur: q̄ li deinde non dicat ordinem temporis: sed causalitatis: quia ideo fit frigus quia rigor ⁊ punctio. Et lz dictum Dyni esset verum: tamē li deinde posset etiam dicere ordinem temporis hic: si memores sumus que supra diximus. nam horripilatio precedit tempore forte frigus: quia.s. primo est horripilatio: deinde frigus.s. fortius q̄z est in horripilatione.

¶ Difficiliorem ⁊c̄. Hoc est disputatum supra.

¶ Non frigidum. Hoc frigus est frigus reuocationis caloris: ⁊ hoc vocat frigus paucū: sed in flegmatica ⁊ in quartana est frigus propter qualitatem materie frigide.

¶ Velocis sedationis. Propter subtilitatē materie ac aptitudinem ad motum extra.

¶ Et fit rigor. Causa est quā ponit Serap̄.4. practice capitulo de tertiana. ⁊ Cōmentator Alexandrinus super p̄mo epidimiaruz super illo. §. Que in rigore. Nā materie cholerice in primis paroxismis sunt subtiles. ⁊ ideo cito ⁊ velociter mote faciunt rigores fortiores: sed posterius per digestionem ingrossate econtra se habent. In quartana autē su. ⁊ flegmatica est econtra: quia materia a principio grossior ⁊ cruda tarde mota facit debiliores rigores: sed in paroxismis circa statum subtiliata facit fortiores: et de hoc idiota conturbatur. artista vero letatur. vt dicit Alexan. in cōmento predicto.

¶ Et iterū. Eadem cā assignatur in scd̄o rigore vt notum est.

¶ Et sudor multiplicat̄ in tertiana cū dimittit.

¶ Hoc est secundum signum causa est subtilitas materie et aptitudo motus ad cutim.

¶ Et fit vrina in ea rubea tendens ad igneaz in qua non est multa grossitudo. Aut est non pura: ⁊ fit vrina eius cruda: aut grossa.

¶ Hoc est tertium signum: ⁊ est notuz. ¶ Aut non est pura. Hic sermo potest referri ad totum quod dixit vt intelligamus: q̄ ea que dicta sunt de rigore ⁊ modo eius itelligi debent in tertiana pura: q2 in non pura non opz: vt sit illius dispositionis in omnibus: nec illius sudoris: nec vrine: ⁊ explicat de vrina: que aliquādo est cruda.s. tenuis propter opilationes multas: aliquādo grossa propter expulsionem grosse alicuius materie cum ea: ⁊ potest iste sermo referri ad id solum: qd̄ dixit de vrina patet.

¶ Et tertiane caliditas est saluior caliditate causonidis: ⁊ quanto prolixius manus tangit corpus: non additur inflāmatio: imo quandoqz minuitur inflāmatio eius: ⁊ in causonide additur inflāmatio.

¶ Hoc est quartum signuz. Causa primi dicti est nota causa secundi dicti est multitudo materierū multos semper emittens vapores: sed in tertiana interpollata quandoqz vt in declinatione proprie non sic effundūtur vapores: ⁊ hic eēt locus considerationis.

¶ Et accidētia que accidunt eis in tertiana sunt vigilie sine grauitate in capite: nisi i qbusdā nō puris. ⁊ sitis. ⁊ furor. ⁊ ira. ⁊ odia loquutionis.

¶ Hec est quinta ordinatio signorum vigilie sine grauitate:

quia vapores calidi ⁊ sicci non grauant: sed in non puris grossi vapores ⁊ multi possunt esse causa alicuius grauitatis: ⁊ alicuius modi somni vigilatiui: de quo scribitur a Galeno in libro de caumate.

¶ Odium locutionis. Quidaꝫ dicunt: quia spiritus ex hoc motus in cerebro exacuit choleram. ¶ Uel dicendum: ꝙ isti habent organum auditus valde expurgatum. ⁊ ideo audibile siue sonus imprimit valde realiter: ⁊ valde timpanizat. ⁊ ideo cãtur modus doloris in auditu sicut tangibile in organo tactus. s. neruo discooperto.

¶ Et est pulsus eius acutus velox per comparationem ad reliquas febres: ⁊ non est equalis constrictionis: quoniam humor debilitat euꝫ: ⁊ addit ei diuersitatem apud statum: ⁊ diuersitas in eo est sub ea: que est in alijs cum duritie: ⁊ est pulsus fortior in ea: imo diuersitas in eo non est ẜm plurimuꝫ. Nisi diuersitas propria cum febre ⁊ alijs. Et in principio quidẽ est necessariũ: vt coarcteť pulsus vsqꝫ ad horã dilatationis febris: ⁊ tũc cõfortať: ⁊ fit velox: ⁊ frequẽs. ⁊ eius diuersitas nõ est multũ sup̃flua.

¶ Hic est sextus ordo signoruꝫ. Non est equalis ꝯstrictiõis: qꝛ nec sistoles est equalis diastoli: nec diastoles sistoli: nec sistoles sistoli nec diastoles diastoli: ⁊ hoc respectu feb. nõ humoralium vt effi. ⁊ ethice. ⁊ respectu sanitatis. Et motus fuit Auic. ad dicendum hoc propter illud qᵭ dictũ est supra capitulo de signis putridarum in generali: vbi materiam cholericam posuit esse leuem supra virtutem vt intelligas ꝙ non est ita leuis: quin diuersitatem faciat in pulsu: ⁊ quia humor ⁊ quia putridus: ⁊ hoc est qᵭ dicit. Quoniã humor debilitat. eum. s. pulsum. i. virtutem pulsatilem: ⁊ et hoc debilitate alicuius aggrauationis respectu nõ humoralium febrium: ⁊ debilitate per putredinem: ⁊ addit ei. s. pulsui diuersitatem apud statum. ¶ Dubitatur vtrum in statu paroxis. pulsus in terciana sit magis diuersus q̃ꝫ in p̃cedentibus temporibus. ¶ Et videtur ꝙ sic per Auic. hic. ¶ Amplius. In statu est maior debilitas virtutis: sicut maior calor. ¶ In contrarium. Gal'. secundo de di. feb. capitulo de signis tertiane vbi ad litteram dicit. In illa ipsa iaꝫ signum magnum est putredinis: ⁊ multo magis inuadente paroxismo: ⁊ multo magis ascendente in statu. in hoc autẽ statu minus q̃ꝫ ẜm ascensionem. i. augmentum. Et ideꝫ posuit generaliter primo libro capitulo de signis putridaruꝫ: si quis subtiliter aduertat. ¶ Nos iam protelauimus sermonem in hoc in libro de differentijs feb. Et hic abbreuiemus ⁊ dicamus primo: ꝙ Dynus hic soluit sic istam ꝯtradictionem exponendo textum. Addit ei diuersitateꝫ apud statum. i. vsqꝫ ad statum: includendo etiam statum: tamẽ in statu non est tãta diuersitas in pulsu propter euaporationẽ materie maiorem: ⁊ diuersionem eius ad partes extrinsecas: ⁊ hoc maxime ꝯtingit in terciana propter subtilitatem materie. ¶ Sed hic est dubitãdum in dictis Dyni quomõ pulsus procedit addendo in diuersitate vsqꝫ ad statuꝫ: ⁊ in statu non est maior diuersitas: lꝫ hoc saluare nobis sit facile: qꝛ tenemus ꝯtraria posse simul intendi. Et credo ꝙ Dynus non bene sciuit explicare qᵭ voluit. Uoluit enim dicere ꝙ pulsus est diuersus vsqꝫ ad statum inclusiue: ⁊ hãc diuersitatem addit sibi febris illa tertiana. ¶ Nos dicamus ꝙ oportet scire ex scientia principiorum: ꝙ aliquam diuersitatem facit grauitas in materia ⁊ ꝯstrictio eius in interioribus ⁊ diuersitas in dispositione materie. vnde fit diuersitas in modo caloris: ⁊ hec diuersitas est maior in principio ⁊ augmento: imo in augmento omnino maior q̃ꝫ in aliquo tempore. Nam in principio calor est vnius dispositionis. s. suffocatus. In statu ꝟo est expansus ⁊ in augmẽto est quasi pugna inter vtrasqꝫ dispositiones. ⁊ ideo hec diuersitas est maior in augmento q̃ꝫ in statu vel in principio. Et alia est diuersitas: que fit ex virtutis debilitate sequente gradum qualitatis ⁊ quantitatem resolutionis: ⁊ illa maior est in statu q̃ꝫ in alio tempore vt notum est. ¶ Sed contra. imo maior est in declinatione: quia plus sunt resoluti spiritus. ¶ Dicendum ꝙ si est declinatio ad bonum eo ipso ꝙ calor remittitur: fit aliqua virtutis ꝯfortatio. ¶ Uel dicendum subtiliter ⁊ manifeste apud euꝫ qui intellexit snias. Gal'. in cõmento pulsuum: ꝙ ipse casus virtutis per viã resolutionis: vel male cõplexionis non facit diuersitatem in pulsu: que proprie diciť diuersitas: nisi aliqua pugna ꝯiũgať in hoc. ⁊ intellexit hoc Aui. in paucis verbis lib. primo Fen. 2ª cũ dixit. Causa diuersitatis pulsus cum debilitate virtutis est pugna cause ⁊ egritudinis. In statu igitur paroxismi ẽ maior excitatio ad pugnam q̃ꝫ in declinatione: ⁊ si fiat ad mortem non fit talis excitatio ⁊ violentia pugne. Sed paulatim succumbit. ⁊ ideo virtus deficit ⁊ pulsus rẽdit ad vermicularem ⁊ formicantem ẜm ordinem caude soricine sinientis: non tamen est propter hoc diuersus. Si autem declinatio sit ad bonum: certum est ꝙ non est diuersus propter causam dictam. Scias hoc.

¶ Et diuersitas ⁊c̃. Hoc est notum propter leuitatẽ cholere ⁊ vniformitatem in suo motu putredinis ⁊ expãsionis caloris. Cum duritie. Quia calor ⁊ siccitas indurãt. Non dixit autẽ. si plus vel minus q̃ꝫ in quartana sit durus pulsus: qꝛ põt vtrũqꝫ ꝯtingere: nisi diuersitas propria cũ feb. i. pulsus hꝫ diuersitatem: que debetur febri putridẽ. vt feb. putrida. ⁊ non habet diuersitatem sicut facit melancholia ⁊ flegma in febribus. quarum est diuersitas pp̃ febrẽ: ⁊ propter materias humorũ: qui sunt graues: grossi viscosi: suffocantes caliduꝫ: ⁊ difformiter procedentes in putredine. vnde fit diuersitas in calore ⁊ pulsu. ¶ Et alijs. s. morbis materialibus vel accidentibus: qui diuersificant pulsuꝫ vt dolor stomachi ⁊ accidentia aie: ⁊ ista si ꝯiungantur tertiane possunt facere pulsum diuersum: ⁊ hoc tñ nõ erit ꝓpter ipsam tertianam: sed propter alia. Uel ⁊ alijs. Ut dispositionibus naturalibus. sunt. n. homines: qui ex natura habent pulsum diuersum. vt infra Fen secunda.

¶ Et eius diuersitas non est multum superflua. Duplr exponitur. Primo respectu eius: qᵭ est in alijs febribus putridis: ⁊ hoc iam est declaratum. Uel eius diuersitas nõ est multũ superflua. s. dilatato calore: ⁊ hoc est in statu ⁊ iã est. hoc declaratum: ⁊ hoc dictuꝫ ꝯforme dictis nostris supra.

¶ Et q̃nqꝫ significant ipsam etas. ⁊ cõsuetudo. ⁊ regio. ⁊ ars. ⁊ forma. ⁊ tempus. ⁊ multitudo euentus tertiane in illa hora.

¶ Hec est septima collectio signorum. Etas. Scilicet iuuentutis. Cõsuetudo. Scilicet hñdi tertianaꝫ vel. Cõsuetudo. In cibis calidis ⁊ siccis ⁊c̃. Forma. Id est habitudo.

¶ Cum ergo componuntur due tertiane: sunt paroxismi euenientes omni die. Qui ergo cõsiderat tertianam per paroxismum errat in ea: imo oportet vt attẽdantur significationes aliquas dicemus. ¶ Et patiẽtibus quidẽ tertianam accidunt vigilie ⁊ amor sollicitudinis: et multotiens sentiunt ebullitionem apud epar.

¶ Sermo hic est notus: qᵭ autem in eo est occultum pendet ex questione de periodicatione.

¶ Amor sollicitudinis. Quia videnť sollicitĩ mobiles acuitate cholere.

¶ Ebullitionem. Id est inflãmationem vt quasi aliquid ibi ebullierit: ⁊ est sermo in quo alij auctores concordant. Et

causa est feruor cholere kistis fellis. vnde ebullit epar.

¶ De differentia inter tertianam puram & nō puram. ¶ Capitulum. xxxvij.

Tertiana est subtilis leuis: cuius paroxismus ↄsumitur a quatuor horis vsq; ad duodecim horas: & nō addit sup eas multum. Et si addit additione multa. tunc est nō pura. Et s̄m plurimū perueniens ad septē horas. ¶ Et calefit in ea corpus velociter: & vides caliditatē procedere ex corpore & extremitates adhuc sunt frigide. ¶ Et similiter pura nō addit: cū non accidit error supra. vij. periodos. Et quādoq; cōsumit̄ ꝑpter subtilitatē sue materie in paroxismo vno: in quo accidit vomitus: aut vētris solutio mūdificās. ¶ Et apparet digestio in vrina in p̄mo die: aut in tertio: aut in quarto: aut in septimo. Si autē addit super septem periodos additionē plurimā: tūc est de genere nō pure. Et simil'r si prolongat̄ spatiū sui rigoris. ¶ Et est additio suorum paroxismorū. Et antecess o corū adinuicē s̄m ordinē seruantem proportiones silēs: & in non pura est illud diuersuz non rectū. ¶ Et similiter qñ assimilātur paroxismi s̄m terminuz vnū: & reliqua signa elongationis febris etiaz sunt de illis: que scis. ¶ Et cum vides principium cum rigore s̄m ꝙ determinauimus: et status cum sudore exuberante. tunc non dubites: quoniaz ipsa sit pura. ¶ Et in pura quidē est: cum eaz habens bibit aquā ordei: procedit ꝙ est in corpore eius cū vapore humido quasi ipse velit sudare: et quandoq; sudat.

¶ Hic ponit signa: quibus differt tertiana pura a non pura. Et primo ponit signa pure intelligendo: & quandoq; ponēdo: ꝙ illa non conueniunt non pure. Secundo ponit signa tertiane non pure. ibi secunda. (Et cum non pura.) Prima potest diuidi in tot partes quot sunt signa.

¶ Primum signum est: ꝙ pura tertiana est subtilis. Quidā dicunt. Subtilis. Scilicet humoris. Aliter. Subtilis. Id est acuti caloris: & de hoc iudicat tactus.

¶ Secundum signum est: ꝙ calor eius est leuis. Quidā dicunt. Leuis. Scilicet humoris ad digerendum: sed melius est dicere leuis. s. caloris: & eius leuitas est: quia nō est malign⁹ calor vt aliorum hu. putridorum: sed est intensus in gradu: sed non propter maliciam dispositionis putredinalis. Cholere enim putredo est quasi quedā exarsio: sed aliorum humorū putredo est putridior. Et ex hoc cessant quedaz ↄtradictiones de calore tertiane. s. de leuitate eius: que videtur esse inter doctores.

¶ Tertium signum est: ꝙ durat paroxismus a quatuor horis: & est minus tempus ad. xij. & hoc est maius tempus: & de hac mensura temporis non potest dari causa: sed ꝙ breui tempore durat hoc est notum: q2 est propter subtilitatez materie: que cito mouetur: cito inflāmatur per totū: & cito euaporat. & ideo si multum durat paroxismus. verbi gr̄a. quia durat viginti horis nō est pura: q2 significatur grossities cholere quam ingrossat: vel melancholia: vel flegma. ¶ Contra. Quia pōt ingrossari per adustionez vt cholera vitellina s̄m Gal. scđo de virtutibus naturalibus. vltimo capitulo. & Auer. scđo colliget. ¶ Dōm ꝙ plus euenit illā cholerā: ex qua fit febris, grossam fieri per mixtionez flegmatis q̄3 per adustionem. Uel dicenduz ꝙ cholera ingrossata per adustionem dicitur nō pura cholera: q2 h3 naturā aliquā melācholie non per admixtionem ab extra: sed per alterationem: que ingrossat cholerā plus q̄3 debeatur cholere: & facit eam transire ad grossitiem: que debetur melācholie. ideo dicetur cholera non pura per virtutē melācholie. ¶ Ad septem horas. Quia iste est cōmunis terminus: siue tēpus cōmune perdurationis paroxismi: sed q̄tuor hore & duodecim sunt plus extrema tempora: & cholera plus est repibilis cū dispositione cōi: quā cuz dispōnibus extremis: & dico cholera pura: & non dico cholera absolute.

¶ Et calefit. Quartum signum est velocitas calefactionis corporis: q2 materia cito inflāmatur & expanditur & dat signum huius: quia stantibus extremis frigidis & reliquo corpore vides caliditatem ꝓcedere. s. a parte intrinseca, ad partes extrinsecas. ¶ Sed tu dices. Hoc nō est sufficiēs signū: q2 in flegmatica & melācholica inuenimus in augmēto paroxismi extrema frigida: & pectus & ventrem calida. ¶ Dicendū primo: ꝙ hoc signū est sufficiēs in tertiana pura. nā frigus in ea nō est: q2 in extremis sit humor frigidus: sed q2 calor est intus reuocatus: & tñ ita cito calefit cholera & q̄si per totū corpus inflāmat̄: ꝙ calor nālis & accidentalis cū eo potuit expādi vsq; ad extrema oīa: & illud est breue tēpus. s. in quo expādit̄ in totū: & tñ in hoc tēpore corp⁹ totū intrinsecū est calefactū. ¶ Uel dicēdū ꝙ in reliquis febribus corpus calidū apparet frigidis existentibus extremis: nō tñ ꝙ aperte vapores extra ferant̄: sed est quedam calefactio per alterationem membrorum per partem post partem vaporibus grossitie sua intus coarctatis: sed in tertiana pura calor corporis cuz manifesta euaporatione apparet. Et hoc innuebat Aui. cum dixit. Uides caliditatem procedere ex corpore: & dixit procedere. s. euaporando.

¶ Quintum signum est: ꝙ tertiana pura durat ad plus septem paroxismis: & qñq; citius consumit̄ & qñq; in vno paroxismo: & hic stat affo. hip. lix. quarte parti. Tertiana, febris &c̄. Et cū est: quā ibidē Cōmētator ponit 3ᵉ ꝓnostico. ꝑ. q2 tñ facit iterpollata in paroxismo vno: quātū in die vna continua: sed ↄtinue cholerice pure cum sint pacute nō pertranseunt septem dies. ergo nec interpollata. 7. periodos. ¶ Et qñq; ↄsumitur. Pōt hoc poni pro. 6. signo: & pōt esse determinatio dicti: q2 dicit ꝙ non addit supra septē periodos: vult dicere: ꝙ hoc non est semper verum ꝙ duret periodis. 7. q2 qñq; in vno paroxismo finitur vomitu vel solōne. Et cā in hoc est nota. possibile est. n. hominem solum illaz cholerā habere: que illū paroxismū facit: & rectificari in euacuatione materie illius post cōplonē malā mēbrorū ꝙ nō remanet mala qualitas. Et ꝙ nō generabit̄ post illius euacuationem alius humor cholericus: qui possit facere paroxismum scōm. ergo in vno paroxismo illa tertiana finiuit crisim suā. Sed ista possibilitas non est sic in humore flegmatico & melancholico. nā isti humores sunt tarde aggregationis: non dico ꝙ flegma sit tarde aggregationis cum itur a dispositione cause añcedentis ad ↄiunctā. Sed dico tarde aggregationis: cum itur a dispōne sanitatis ad dispositionem in egritudinem: que dispō est cā añcedens: hoc tñ tarde fit in flegmate & melancholia. Et sil'r hi humores tarde resoluuntur & tarde cessat dispō: que est cā antecedēs illarum febriū: & ideo non fit vnus paroxismus flegmatice vel melācholice quin alter fiat post illū in suo periodo: & hoc ꝓpter dispōnem: que fuit añ primū paroxismum: que faciliter nō cessat: & propter dispōnem: que relinquit̄ ex p̄mo paroxismo: quāuis aūt sit lōginquū posse reperiri vnā q̄rtanaz vel vnā quotidianā vnius paroxismi: non tñ credo impossibile. Et casus concedens istā possibilitatem longinquam

Quartana vnius paroxismi quo eē nō posse.

est iste: ponat q̄ aliq̄s hēat splenē grossum ꝛ plenū melancholia: ꝛ nā moueaᷓ ad illius melācholie euōnē: ꝛ dirigat eā ꝟsus intestina: ꝛ pᵒ illius fugiat hāc euōnē: ꝛ feraᷓ ad loca ex̄ venas: ꝛ ibi putrefiat: ꝛ faciat vnū paroxismū: qui finiaᷓ cū tota māe euōne: ꝛ nō remaneat q̄litas: que attrahit māᷓm. Iste homo cū illo fluxu vētris non hēbit nisi vnū paroxismū quartane: ꝛ nos testificamur vidisse hoc.

¶ Et apparet. Hoc est sextū signū. ¶ Considerādum q̄ lz in tertiana vera possit appere digestio in pᵒ diemon tñ mox in pnᵒ appē: sicut in ephimeris. veris vt supra diximᵒ in cap̄ de signis ephimera. ¶ Cōsiderādum: q̄ dixit inˢ pmo 3ᵒ 4ᵒ. vel 7ᵒ dans itelligi de 1ᵒ ꝛ 6ᵒ. Uel dixit pmo ppter illā: que terminaᷓ in poxismo vno: ꝛ dixit 3ᵒ dans itelligere 1ᵐ. ꝛ vt tāgeret dies creticos ꝛ idicatiuos: in qbᵒ signa digōnis apperētia sunt certiora. sicut oia bona signa sunt certiora in bonitate: ꝛ mala in malitia: cū apperēt in cretica die: vt Gal. 2ᵒ ꝛ 3ᵒ pnosticoꝝ. ¶ Si autē. Applicat dicta ad significādū nō purā: ꝛ q̄uis dicat de duobᵒ signis: que reperiunᷓ in tertiana pura: q̄ ipsa non reperiunᷓ in tertiana nō pura: tñ de alijs signis dat itelligi. vbi gfa. caliditas tertiane nō pure non est caliditas subtilis: neq̄ leuis: ꝛ sic discurrere per alia signa. ¶ Et silr. Scilicet est nō pura: si ꝓlongaᷓ spatium sui rigoris: q: significaᷓ cholera grossa.

¶ Et est additio. Hoc est septimū signū. Additio. Et pro. i. ancessio. silr postpositio: q: q̄rtum addit scōs ad pmum tñ tertius ad scōm. Uel additio. i. augmētum: ꝛ antecessio. i. anticipatio. Et causa istoꝝ est materie vniformitas.

¶ Et silr. Hoc est octauū signū: ꝛ est febris tertiane non pure. s. equalitas iuasionis paroxismoꝝ: q: figīt febris lōgitudinē ex apho. Hip. 30. 4ᵉ pris. Quibᵒ exacerbatiōes fiunt: aut paroxismi ꝛc̄. Sed tertiana pura non pōt esse lōga. Et reliqua signa ex etate, tpe, ꝛ alijs. ergo oppositū huius signi est signum tertiane pure. s. paroxismos anticipare: vel postponere: ꝛ nō inuadere in eadem hora.

¶ Et cū. Hoc est nonū signū: ꝛ pz. ¶ Et in pura. Hoc est decimum signū. In pura. n. cholerica mā subtilis rectificaᷓ p potū aque fride. vnde paraᷓ digōni: ꝛ vie nō sunt opilate. vñ pōt penetrare aq̄ versus venas: ꝛ cutim: ꝛ calefieri ꝛ in vaporē eleuari: ꝛ ipsa ifrigidabit ꝛ tēpabit maiū cōplexionem. ¶ Ex qbus hō disponiᷓ ad sudorem. In tertiana ꝟo nō pura magis ingrossaᷓ mā a potu frigide aque: ꝛ nō potest penetrare propter oppilationes: ꝛ possibile est: q̄ infrigidatio fiat maior q̄z illud quo indigemus.

¶ Et cum nō pura inuenitur grauitas plurima in capite ꝛ extensio ꝛ prolongatur rigor donec peruenit ad vigintiquattuor horas: aut triginta horas vsq̄ ad horam suaz: ꝛ tepescit donec complentur quadragintaocto hore. ¶ Et per quantitatem additionis paroxismi super duodecim horas est eius elongatio a puritate.

¶ Et in tertiana quidem non pura tardaᷓ apparitio digestionis. ¶ Et non apparet in forma offuscatio: neq̄ extenuatio: ꝛ fortasse non eradicatur cum sudore copioso. ¶ Et fortasse non incipit cum rigore. ¶ Et non est caliditas cuz multa fortitudine. ¶ Neq̄ est augmētum eius equale: imo est quasi ipsa addaᷓ: deinde procedit ꝛ minuitur. ¶ Et accidentia seua minoretur in ea.

¶ Hic ponit signa non pure. Et vnum signum est grauitas plurima in capite propter grossos vapores ibi retentos: ꝛ conuersos ad naturam humoris.

¶ Extēsio. hoc est scōm signū. Extēsio. Scilicet in capite ex repletione multa vel. Extensio. i. ꝓlōgatio paroxismi.

¶ Et ꝓlongaᷓ rigor. i. paroxismus: ꝛ hoc est signū tertium. ¶ Dubitant qdā quō paroxismus tertiane nō pure ꝓlongaᷓ plus q̄z paroxismus flatice pure. ¶ Dōm fm Dynuz: q̄ per se nō est verū: sed per accñs. ꝛ hoc est: q: in febre tertiana nō pura scōs paroxismus valde tardat post pᵐ: q: fit in die 3ᵒ. Sed scōs paroxismus quotidiane statim superuenit. ꝛ ideo pmus poxismus quotidiane magis ꝓlongaret q̄z poxismus tertiane nō pure: nisi q: statim superuenit alius paroxismus. Et signū huius est: q: non hz verā q̄etē paroxismus flatice. ¶ Aliter aūt opz dicere ad q̄nem. vt prolixe discussimus in q̄ne de ꝓlongatione: ꝛ pertractauimus sermones hos: quos nō credo veros in maiori coꝝ parte. flatice enim feb. paroxismus hēt suam quietē: lz falsam in viginti hor. vt ipse dicit. Quō ergo credēdum est: q̄ iste tēpor duraret alijs viginti horis: quāuis non veniret alius paroxismus. Et tertiana nō pura sine dubio. dum accidit ipsam ꝓlongari. xl. horis non hz suā quietē in viginti horis: imo extendiᷓ cū calore forti vsq̄ ad. xxx. horas: ꝛ tunc incipit declinatio: ꝛ nos aliq̄ñ vidimus hanc tertianā non purā. ꝛ vidimus ēt q̄ñq̄ illam: que durauit. xlviij. horis. Supponamus igiᷓ hic dicta nostra in q̄ne illa. s. q̄ ex causis accidētalibus. non quas Dynus dicit: sed alijs febris tertiana non pura pōt extendi ad. xlviij. horas: ꝛ totū hoc dicit Gal. 2ᵒ de differentijs febrium. ¶ Usq̄ ad horā suaz. Id est vsq̄ ad statum: sic exponit Dynus. Hec expositio nō capiᷓ a me Dicemus igiᷓ vsq̄ ad horā suam. i. vsq̄ ad horam aduētus secundi paroxismi: ꝛ hora alterius paroxismi est principium. xlix. hor. ꝛ ideo Auicen. cuz pnuiāt vsq̄ ad horaz suam statim subdit eius declinationem. Et tepescit ꝛc̄. ¶ Et per quātitatem. Hoc est notum.

¶ Et in tertiana. Hoc est quartum signuz: ꝛ causa huius est grossities materiei inepte digestioni.

¶ Et non apparet. Quia materia non est sic siccata: ꝛ est quintum signum.

¶ Et fortasse. Sextū signum: q̄uis copiose sudet non remanet mūdus: quia materia grossa detinetur dixit. Fortasse. Quia contingenter potest esse q̄ eradicatur post sudorem feb. quāuis sit non pura tertiana.

¶ Et fortasse. Septimū signū. i. non fit rigor in ea: qui sit verus rigor: ꝛ hoc est ꝓpter grossitiem ꝛ frigiditatez mãe: ꝛ non oportebat Auic. dicere. Fortasse. Et imaginabile est: q̄ in aliqua tertiana nō pura non fiat aliq̄s rigor. s. nec horripilatio: nec frigus verū: nec rigor: sed soluz quedā pulsus ineq̄litas: ꝛ ꝓfundatio in pncipio paroxismi: ꝛ hoc tarditate motus materie: ꝛ debilitate motus: ꝛ q: non simul mouetur. Et tunc apparet quare dixit. Fortasse.

¶ Et nō est caliditas. Octauum signū. i. nō est ita intensus.

¶ Neq̄ est. Nonum signum ꝛ causa est materie grossities ꝛ difformitas. Unde cum calor incipit apparere in vna parte materiei crediᷓ: q̄ procedat addendo ꝛ minuitur: ꝛ suffocatur propter partem aliam materie mote.

¶ Et accñtia seua. Decimū signū: accñtia aūt dicunᷓ seua in intēsione: vt vehemens sitis: vigilie, sensus, caloris, ꝛ hō. ꝛ ista minorata sunt in tertiana nō pura. Dicunᷓ aūt accidētia seua ꝓpᵗ coꝝ malitiā: sicut eēt pulsus malitia: ꝛ ista sūt peiora in tertiana nō pura: ꝛ silr peior sitis: q: nō sedabilis per aquam frigidam: imo quādoq̄ additur ex illa.

¶ De tertiana continua. Cap. xxxviij.

Cognoscitur per vehementiam paroxismorum tertiane: ꝛ per vehementiam accidentium tertiane. ꝛ apud Gal. quidem quum sang. putrefit fit de hoc genere: ꝛ de eo fiet sermo post.

¶ Hic ponit signa continue per vehementiam paroxismorum ⁊ exacerbationū: ⁊ hec vehemētia in intensione: quia intensior est inflāmatio in continua q̄ȝ in interpollata ⁊ in perduratione: quia longior est paroxismus: siue exacerbatio continue q̄ȝ paroxismus iterpollate reliquis paribus. Signa autem puritatis continue ⁊ impuritatis sunt intellecta ex signis predictis. ¶ Et apud. Hic Auicen. festinauit ad ponendum opinionem Gal. quia auidus erat impugnare illum.

¶ De cura tertiane pure. Cap. xxxix.

Oportet vt rememoreris illud: quod dedimus tibi de radicibus in curatione febrium de solutione ventris ⁊ cibo: ⁊ in omnibus capitulis: ⁊ fabrica super illud. ¶ Et tu quidē nō auscultes sermonē eius: qui ꝯcedit in principio solutiua fortia: ⁊ mirabolanos: ⁊ his similia: nisi illud qđ diximus. ¶ Immo opꝫ vt properes imprimis ⁊ lenias lenitate quadā cum eis que diximus illic: sicut sunt tamarindi quātitate. xl ȝ. q infundant in aqua calida in nocte: ⁊ colent: ⁊ ꝓijciatur desuper siracost: aut terreniabin: aut aqua duoꝝ granatoꝝ. ¶ Et sicut decoctio lubleb cum terreniabin ⁊ passulis enucleatis. ¶ Aut infusio prunoꝝ cū terreniabin: aut siracost. ¶ Aut syrupus vio. ⁊ viole cōdite. ¶ Et fortasse facit mucilago psilij cum quibusdam syrupis: sicut est syrupus prunoꝝ lubricitatem: ⁊ lenificationē: ⁊ cum decoctione lentium cuꝫ lubleb. ¶ Aut clysteria lenia: sicut est clystere cum decoctione altee: ⁊ iuiube: ⁊ sebesten: ⁊ radice lilij: ⁊ oleo viol. ⁊ succo ficle: ⁊ baurac ſm modum: quem scis. Et illud quando necessitas tangit ad ipsam. ¶ Rectum nāqȝ est: ne in potu detur quod est sicut sorbitio ordei: neqȝ ei siſe: neqȝ cibi nisi natura iam lenificata. ¶ Et si ventris solutio in principio in febre tertiana pura minoris sit malitie q̄ȝ eius simile in alijs: ſȝ sit eius malitia iterum maxima.

¶ Primo ponit curam tertiane pure. Secundo nō pure. ibi secunda. (Res.) Prima in duas. Primo ponit curam tertiane interpollate: que cura potest applicari ad continuaꝫ. Secundo specialiter explicat curam continue. ibi secūda. (Et scias.) Prima in tres. primo ponit curam feb. scđo accidētium. tertio caliditatis: que remanet. ibi secunda. (Et si fuerit.) ibi tertia (Et quando.) Prima in tres. primo ponit curā eius: quod plurimum fit a principio vsqȝ ad statū. secundo in statu qñ apparēt signa digestionis. tertio in declinatione plus. ibi scđa. (Quod si consequitur.) ibi tertia (Balneo đo.) Prima in tres. primo ponit cañ. in eūone. 2° in cibatione: ⁊ prouocatione: ⁊ digestione: ⁊ alteratione caliditatis. 3° cañ. cibationis assumit quātum ad intentioneꝫ in ea. ibi scđa. (Et non cibes.) ibi tertia (Et scias qđ intentio.) Prima in tres. ꝑmo ponit cañ. in eūone ꝑ medicinas. scđo per clysteria. tertio per flōmiam. ibi secūda. (Aut clysteria.) ibi tertia. (Et quādoqȝ possibile.) ¶ Primo remittit nos ad cañ. generales: super quos fabricat non soluꝫ in hoc capitulo: sed in omni capitulo inferius. Scđo redarguit Rasim: qui in. 10. tracta. Almanso. ⁊ in. 17. ꝯtinentis a ꝑncipio concedit scamoneam ⁊ mirabolanos: ⁊ solutiua fortia: ⁊ non opꝫ ꝙ intelligat per mirabolanos solutiuum forte: sed ponit Ras. ad ꝯsolādum scamoneā: sed intellexit solutiua fortia alia. vt reubarbaꝝ: qđ est forte respectu tamarindoꝝ ⁊ violaꝝ. Et potest dici: ꝙ omne euacuās exsoluendo: vt sic est forte respectu eoꝝ: que leniendo euacuānt mirabolani aūt exsoluendo euacuāt: sed tunc Auicē. dicit sermonē: quo seipsum ꝯcordat cuꝫ Rasi. cum dicit. nisi per modum: quē diximus. Quia nisi mā fuerit furiosa: vel plurima. Unde in ꝑncipio tertiane pure timeat ne transeat in continuam: vel causonem: vel occidat per motū cholere furiosum. tunc enim a ꝑncipio. i. ante digestioneꝫ possumus purgare cū scamonea ⁊ solutiuis fortibus: ⁊ sub hac intētione dicemus Rasim dedisse in ꝑncipio scamoneam. Tertio Auicen. ostēdit: ꝙ intentio tua debet esse lenificatio nō fluxus: nō solutio laboriosa: ⁊ ideo fabricando super radices supra positas dicit. Lenias ⁊c̄. ¶ Et ponit medicinas lenientes quinqȝ. quaꝝ prima fit ex tamarindis: sup quoꝝ colatura proijcitur species altera māner: aut succus duoꝝ granatoꝝ: ⁊ hoc totum declaratuꝫ est supra in capitulo de cura putridarum. ¶ Secunda medicina est decoctio. lubleb. ⁊ est volubilis species: vt ibidem diximus cum manna ⁊c̄. ¶ Tertia est infusio prunoꝝ cum aliqua specie manne. ¶ Quarta est syrupus violatus ⁊ viole condite cū zuccharo. ¶ Quinta est mucilago ⁊c̄. Quantitatem aūt haꝝ rerum in pondere a Mesue in suis capitulis.

¶ Aut clysteria. scias hoc ex generali caplo. Quando necessitas ꝑducit ⁊c̄. Hec necessitas clysterioꝝ potest eē multiplex: sed vna necessitas est dari cibi: siue sit subtilis multum: siue non sic subtilis: quia non debet dari sicco ventre nisi leniatur: ⁊ hoc est quod subdit.

¶ Rectum est namqȝ ⁊c̄.

¶ Et si ventris. Hic cañ. est hic additus: cuius cā est: qꝛ mā cholerica pura: quāuis sit in principio indigesta: aliquam tñ a principio habet aptitudinem ad eūonem quā non hēt flegma vel melācholia a ꝑncipio cum sint indigesta: ⁊ ideo ſȝ malitia sit maxima. i. multa in soluendo ventrem a ꝑncipio tertiane pure. vt apparet ex gñali caplo: tñ malitia erit minor q̄ȝ suum sise. i. q̄ȝ similis euacuatio in principio aliarum feb. vt flegmatice: ⁊ melancholice.

¶ Et quando est possibile vt flobothomes vsqȝ ad tres periodos fac. Questio. j.

Dubitatur an post tres poꝛismos cōpetat flōmia in tertiana. ¶ Videt ꝙ sic ex cañ. gñali lib. ꝑ caº de flōmia vbi dicit in eaꝝ ꝑnº flōmia penitᵘˢ mittat. ¶ Et infra dicit: ꝙ in febre cū oportuerit flōmare nō attendas qđ qdā dicunt: ꝙ post q̄tuor nō est bonū: imo post xl. dies. ¶ In ꝯrium est. A. hic. ¶ Dōm ꝙ in tertiana pura flōmia nō fit rōne cause ꝯiuncte: ſȝ fit qñqȝ rōne dispōnis in sanguine: vel ꝓpter cām añtem ⁊ hoc est: vel qꝛ cholera absidans in sanguine mixta est ⁊ disposita: vt sequat illum in eūone: vel qꝛ sanguis ipse est multus ⁊ subtilis stās sub sanguinis forma. vñ ſm ꝑiodos ꝑs inflāmat: ⁊ fit actu cholera cū sit paroxismus. cū ergo ista sunt a ꝑnº tertiane. tūc opꝫ flōmare: qꝛ si differat flōmia ꝓpter inflāmationē febrilem pōt euenire: ꝙ sanguis cholericus magis factus acutus trāsibit ſm magnā partem in cholerā actualē: vel cholera: que prius erat sanguini ꝑmixta fiet acutior ⁊ separabit. ⁊ ideo tūc flōmia nō erit ꝯueniens: cū tñ prius eēt ꝯueniens. hoc aūt tꝑs: in quo cōpetit flōmia Auicē. arbitratus est. s. spatium trium paroxismoꝝ: siue periodorum. ¶ Ex quibus apparet: ꝙ si tertiana pura incipiat cū cholā: que est cā sua separata a sanguine: ⁊ in processu tertiane accidat sanguinem inflammari ab illa cholera ⁊ secum misceri: ꝙ flōmia prius non debet fieri: sed in processu poterit fieri.

¶ Ad 3ᵃᵐ dõm: ad ꝓmã: ꝙ sermo ille est a me ibidẽ ꝛ Fen 9. tertij subtilit pertractatus: ꝛ sufficit ad pñs ꝙ Auicen. vult flõmiã dimitti a pⁿ in egritudib⁹ a mã alia a mã sãguinea: qñ inchoãt talr ꝙ mãe ille sunt a sanguine separate: hic autẽ loqtur de terciana in qua a pⁿ flõmia indicat: qꝛ cholã est sanguini mixta a pⁿ: vel sãguis est multũ cholericus que dispõnes nõ multũ stãt qn ꝓmutent in actuationẽ ꝛ diuꝫ cholere extra sanguinẽ: vñ nõ cõpetit flõmia in ꝓcessu que cõpetebat in pⁿᵐ. ¶ Ad 2ᵐ dõꝫ: ꝙ hoc nõ ꝯdicit illi dicto. nã siue sit terciana: siue quecũqꝫ egritudo. tunc fiat flõmia: qñ est necessitas eius: ꝛ si trãsierint menses. Sed si in tercia na est possibile: vt flõmes a ꝓncipio: fac illud: ꝛ non differas: qꝛ possibile est ꝙ post cessabit posibilitas cũ peioratione infirmi ꝓpter dimissam esse flõmiaꝫ. ¶ Isti ergo sermones sunt sibiinuicem conuenientes ꝛ non contrarij.

¶ Et similiter quando times ꝙ sit egritudo furiosa ꝛ facile: illud erit illud qȝ accidit de errore: si accidit minus qꝫ aliud.

¶ Hic cañ. põt referri ad flõmiam. stãte. n. sanguine subtili cholericoqꝫ fuerit si facies flõmiã: põt accidere ex hoc nocumẽtũ: qꝛ pars illius sanguinis remanet ꝛ trãsibit in cholerã: ꝛ fortiorẽ faciet poxismũ: lꝫ hoc nocumẽtuꝫ nõ sit nc̃io eueniẽs vt notũ est. Sed si eueniat minus malũ est qꝫ aliud malũ qȝ timet de furia sãguinis remanentis potẽtis. vbi gfa. apere aliqȝ nobiliũ vel ꝓncipaliũ: ꝛ hoc est qȝ dicit. Et facies illud ꝛc̃. i. facies flõmiã. ¶ Põt aũt cañ. leuius referri ad farmaciã: ꝛ est ꝙ si mã fuerit furiosa: ꝛ facies illud. s. eũonẽ cũ farmaco solutiuo a pⁿ: error q accidit ex hoc si accidit: qꝛ si aliqȝ nocumẽtũ sequat: erit min⁹ qꝫ aliud. i. minus qꝫ error siue nocumẽtũ ex dimissiõe eũonis: ꝛ scituꝫ est hoc in caplo generali: oĩa. i. illa fabricantur super illud.

¶ Et oportet vt non moueas in die paroxismi aliquid: nisi propter necessitatem.

¶ Que sit necessitas cogens eũare in die paroxismi dicta fuit supra in qõne de hoc in capitulo generali.

¶ Et non cibes nisi apud conditiones dictas.

¶ Isti sũt cañ. mltũ aggregati in cibatiõe ꝛ ꝓuocatiõe vrine digõne mãei ꝛ alteratõe caloris febrilis: ꝛ sũt circa. 12. cañ.

¶ Prim⁹ est ꝙ nõ cibes nisi apõ ꝯdõnes ꝓdictas. s. de lenificatione vẽtris: ꝛ ꝙ nõ occurrat cibus in pⁿ paroxismi.

¶ Aut ꝓuoces vrinã cum emulsione seminuꝫ.

¶ Scdᵒ cañ. aut ꝓuoces. s. nisi apud ꝯditiones ꝓdictas capꝭ de cura putridaꝝ in gñali. vbi innuebat ꝙ ꝓuocationẽ precedat lenificatio ventris: ꝛ phlebotomia: si expedit.

¶ Et opꝫ vt supueniat ei paroxismus: dũ est famelicus: ꝛ nõ est in stomacho eius aliquid.

¶ Tertius cañ. ꝙ paroxismus superueniat vacuo ventre: ꝛ non sufficit Auicen. dicere: dum est famelicus: qꝛ potest ex appetitu canino appetere pleno ventre: ꝛ ideo dixit. Et dum non est in stomacho eius aliquid.

¶ Immo oportet vt sumat in potu syrupũ acetosum omni mane: ꝛ post duas horas aquam ordei in die: in qua non est paroxismus.

¶ Quartus cañ. ꝙ detur in mane syrup⁹ acetosus simplex: ꝛ hoc est hora cõmunis dandi syrupũ: qꝛ cõiter febres cholerice veniunt de die: sed si paroxismus occuparet totã noctem: oporteret dare syrupũ in die aliqbus horis ante paroxismũ ꝓm tuũ iudicium ꝛ extimationẽ: ꝛ post duas horas aquã ordei: vt abluat qȝ incidit syrupus acetosus: vt dictũ est supra caplo de aqua ordei. in die: in qua nõ est paroxismus: qꝛ cum aqua ordei sit quidam cibus: ꝛ tunc paroxismus nõ occurreret ventre vacuo: ꝛ hic sermo est verior: si per aquam ordei intelligamus ptisanam.

¶ Et syrupus quidem acetosus post paroxismũ conueniens.

¶ Quintus cañ. est ꝙ syrupus acetosus est vtilis. si det post paroxismuꝫ: quia remittit reliquias caloris ꝛ rectificat residuum materiei.

¶ Et similiter ponere pedes in aqua frigida ad attrahendum residuum caloris.

¶ Sextus cañ. est ꝙ silr est vtile ponere pedes in aq̃ frigida post paroxismũ ad trahẽduꝫ. i. ad remouẽdũ residuũ caloris: accidit eni ꝙ qñuis paroxismus recesserit: ꝙ in extremitatib⁹ vt pedibus: remãserit aliqs calor: quem remouet positio pedũ in aqua frida: ꝛ ꝓhibet spũs ab euaporatione. Et silr si in manib⁹ sentiret inflãmatio residua a paroxismo: possent lauari cũ aqua frida. ex his cessat vilis expositio quorundã timorosoꝝ. Quidã dicũt ꝙ vsus istius aque fride nõ ꝯuenit: sed Auic. intelligit aquã frigidã ꝓ in potentia. tñ actu calidã: in qua aqua rose: ꝛ viole bullierint.

¶ Et ego magis diligo: vt sit in syrupo acetoso proprie in postremis emulsio seminũ frigidorum predictorum. ¶ Et ante paroxismuꝫ per tres horas: aut quattuor.

¶ Septimus cañ. est ꝙ in postremis. s. digesta mã detur cũ syrupo acetoso emulsio seminũ frigidoꝝ. s. melonis: citrulli: cucumeris: ꝛ cucurbite. vbi gfa. syrupi acetosi: lactis seminum cõtuni añ. ℥. i. ꝛ semis. ¶ Et ꝯsidera ꝙ Auic. opinatur semina cõia esse satis potens ꝓuocatiuum in mã cholerica: sicut esset accorus: vel sparagus in mã flegmatica: ꝛ ideo in vsu illoꝝ digõnem expectat in terciana: sicut in vsu fortium ꝓuocatiuũ in flatica vel melãcholica. Aliter põt intelligi ꝙ ante paroxismũ detur solum syru. acetosus: sed post paroxismũ detur cũ hoc emulsio seminuꝫ: vt mã residua moueat ad vrinam: ꝛ medicus bone extimationis añ paroxismum põt dare hoc ꝓuocatiuũ: si sciret mãm est aptaꝫ per digõnez. ¶ Et ante paroxismũ. Iste cañ. nõ ẽ ꝑ se cañ. sed pars cañ. supra vbi sic ꝯtinuat syru. acetosus post poxismũ est ꝯueniẽs: ꝛ añ poxismum ꝑ tres horas vel qttuor. ꝯcedit spaciũ: quo añ poxismuꝫ dare dẽmus: vel tribus: vel qttuor horis: ne poxismus occurrat stomacho: in quo est iste syrupus: ꝛ qꝛ et hꝫ cibi rõnẽ aliqualẽ: vt supra dixim⁹: ꝛ qꝛ ꝑdet eius opatio si euomet: vt ꝯsuetũ est in ꝓncipio paroxismi tertiane: ꝛ qꝛ opatio eius non bñ fiet in mãa: qꝛ ꝯsumet a calore febrili: sed nõ dedit spatium: quo post poxismum dare debemus syrupũ acetosum: qꝛ statim cũ febris cessauit: ꝛ imo stante residuo caloris potest dare syrupũ acetosum. nec expedit horam interponere.

¶ Et det i potu iteꝝ post poxismũ aqua ordei.

¶ Octauus cañ. est ꝙ det post poxismum aq̃ ordei. s. ꝓmisso syru. ace. vel nõ ꝓmisso ꝛ eius vtilitas est manifesta.

¶ Et qñ nec̃ia est subtiliatio regiminis detur in potu: sicut aqua granatoꝝ: ꝛ aqua melonis indi. ꝛ his silia: ꝛ gradatim fiat eius regimen ꝓm modũ predictũ: ꝛ quotiẽs appropinquat stat⁹ subtiliet: ꝛ in dieb⁹ primis cibet cũ kist ordei: ꝛ pane trito cũ aqua frigida: aut sicut est emulsum ex eo: qui fit ex lacte acetoso ꝛ lentibus.

¶ Nonus cañ. lꝫ de ipso possint fieri multi cañ. est ꝙ si indigemus subtiliatione regiminis des vinuꝫ granatoꝝ: qꝛ est dieta subtilis: vt supra dixit. Ista aũt subtiliatio põt eẽ particularis: vt in die poxismi ꝛ põt eẽ vlis: vt si in ꝓma die iudicasti extimatiue: ꝙ tertiana non trãsibit tertium paroxismum: ꝛ tunc Auic. docet gradare regimẽ ꝛ est notum.

¶ Et quando cibus acetat in stomacho nõ de-

tur in potu de aqua ordei: que nõ est valde subtilis aliquid: ⁊ si necessarium fuerit dare ipsaȝ in potu: confortetur parum cuȝ decoctione radicis apij: si autem stomachus fuerit frigidior illo: ⁊ febris non magna: ⁊ non pura: ponatur parum piperis ſm consilium Hipo.

¶ Decimus cañ. prohibet acetosationem cibi cum radice apij. vel pauco piperis: vt consuluit Hippo. sed librū vbi Hippo. hoc dicit non habemus: ⁊ non timeamus calorem pauci piperis: sicut quidam faciunt.

¶ Quõ si signa significauerint: ꝙ crisis est propinqua: tunc sufficiat ei aqua ordei: ⁊ aqua granatorum dulcis: ⁊ muça: ⁊ syrupus aceto.

¶ Undecim⁹ cañ. subtiliat regimē ꝓpe crisim: qꝛ ꝓpe statū.

¶ Et fructus quidem qui diliguntur eis sunt granata dulcia: ⁊ muça: ⁊ pruna matura: ⁊ imatura: melon xo indus est res maximi iuuamenti cum hoc: ꝙ ipse soluit ⁊ prouocat ⁊ frangit vehementiam caloris: ⁊ facit sudare ⁊ fortasse nõ nocet nisi parum: ⁊ ex oleribus cucurbita: ⁊ cucumer: ⁊ alkhehedi: ⁊ lactu.

¶ Duodecimus cañ. eligit fructus ei ꝯuenientes alkhedi. i. spēs melonis: vel citrulli. Quid autē sit de istis fructib⁹ et ꝙ cucurbite nolent inter olera dixim⁹ supra in gñali cap. Et non solū arabes: sed ēt greci iter olera noiant cucurbitam ⁊c. vnde Gal. grecus sic facit vt apparet in terapē. ad Glauconē. in cap. de cura tertiane: ē qꝛ tertiana pura est de febrib⁹ multū inflāmatiuis ⁊ putredo mãe eius est. q. exarsio. ideo fructus frigidi securius conceduntur in ea.

¶ Et scias ꝙ intentio in eo: quo cibantur patientes tertianam. aut est humectatio: sicut datur eis in fine de extremitatibus althalegi: et de testiculis gallorum: ⁊ cerebellis hedorum al's eis cum quibus non est nausea: ⁊ vitellis ouoꝝ: aut est infrigidatio: ⁊ humectatio simul: sicut in kist ordei.

¶ Quõ hic dicit est notū. ¶ Althalegi. Quidā exponunt. i. auium. Alij. i. aialium: vt agni hedi ⁊ porci: vnde extremitates porci ꝯcedit Gal. in terapē. ad glauconeȝ eis quibus non est nausea: qꝛ cerebella sunt nauseatiua: vt tertio libro alimentoꝝ: ⁊ scdo cañ. ⁊ ideo non denr̄ eis: quibus est nausea. Aliter põt exponi eis qbus. i. denr̄ eis qbus est nausea cum spēbus: vel cum rebus ꝓhibentibus nauseam. vitelli ouoꝝ: qꝛ digestibiliores: vt Gal. ad Glauconem.

¶ Et non vltimes in infrigidatione multa: ⁊ ꝓprie in principio nisi inuenias inflāmationem vehementem: aut timeas conuersionem eius ad causonidem ⁊ continuam.

¶ Hic cañ. est notus ⁊ motiuū fuit: qꝛ fecerat te secuȝ in infrigidādo cū melonib⁹ ⁊ cucurbita. Et nõ vltime ifrigides ꝓprie in ꝑn°. s. paroxismi: qꝛ est cā ꝓlongationis eius: cū intētio tunc sit motio caloris ad extra vel in ꝑn°. s. vlē: cum tūc non sit flāma maior ⁊ mā sit cruda que põt per ifrigidationem supfluā retineri magis: ⁊ magis icrudari. In statu aūt digesta mā ꝓpter vehemētem calorem securius põt ifrigidatio fieri: ⁊ in declinatione: ⁊ coacte quocūq; tpe vides iflāmationē suspicabilem de ꝯtinua: vel causone: vel arefactione. ¶ Hic cadit questio: in quo esset locus speculationis posita equali distēperantia in duobus qui indigent infrigidari potibus ⁊ epithimatibus ⁊ vnus sit in ꝑncipio ⁊ alter in statu tertiane quis infrigidat̄ securius. Et tu ꝯsidera: Auic. tñ vult ꝙ in ꝑncipio non est sic securum.

¶ Quod si consequatur crisis: ⁊ videris digestioneȝ in vrina: ⁊ est sedimen laudabile: quod cognouisti: tunc si excusat bene est: ⁊ si non cura tunc cum eo: quo iuuatur natura ex prouocatione vrine: aut solutione ventris: aut vomitu: aut fluxu sang. narium. ⁊ non agas contra ipsam in hoc. Quod si non inuenis declinationem manifestam: tunc euacua cum solutione ventris. ¶ Nam de illo est scamonee sexta. ʒ. j. in iulep. ¶ Aut decoctio myrabolanoꝝ: cuȝ tamarindis: ⁊ tereniabin: ⁊ passulis: ⁊ radicibus: ⁊ cassiafistula ſm ꝙ sciuisti: ⁊ tibi inest: vt confortes eas cum fumoterre ⁊ sene: ⁊ scamonea. ¶ Et de illis que conueniunt eis tantum sunt trocisci de spodio solutiui. Descriptio. ℞. mirabolanorum citrinorum enucleatoꝝ pondus. ʒ. iiij. çucchari tabarçet põdus. ʒ. xx. scamõee põdus sexte. ʒ. j. bibat cū aq̄ frida.

¶ Hic ponit curā tertiane in statu: ⁊ vult ꝙ si nā facit ꝑfectā crisim: tu ea excusat̄ ab eūone: ȝ si nā nõ excusat tēc hoc qꝛ imꝑfecte mouet ad crisim: iuua eā inde: vn̄ eūat: ⁊ totuȝ hoc est fabricatū sup affo. ⁊ sup cañ. gñalib⁹ supra. Et si ipa nõ facit crisim eūa cū medicina solutiua. ¶ Et vna medicina est scamonea ⁊ iulep. ¶ Scđa medicina est decoctio mirabolanoꝝ ⁊c. quā potes vigorare cum fumoterre sena ⁊ scamonea. ⁊ ꝯsidera hic de sena. ¶ Tertia medicina est trocisci de spodio ⁊c. ¶ Quarta est descriptio medicine. s. cuiusdā solutiue. Et forsan ꝙ Aui. vult ꝙ iste addant̄ descriptioni trociscoꝝ de spodio: ⁊ tūc esset descriptio trociscoꝝ de spodio solutiuoꝝ vide ista 5° cañ. Cū aq̄ frigida. ¶ Contra. Qꝛ Auēçoar ꝑcipit solutiua dari cū aqua cal'a. ¶ Dicēdum: ꝙ regularius est dare solutiua cū aqua cala: qꝛ iuuat ad opatione coꝝ: tñ in febrib⁹ inflāmatiuis timēdo: ne ex calore medicina corrūpat̄: põt dari cū aqua frigida.

¶ Et post illud curentur cum prouocatione.

¶ Considera hic ꝙ Auicē. vtitur ꝓuocatione vrine post solutionem. ¶ Considera etiam: ꝙ cuȝ natura aliquā crisim tentat: inde iuuat eam: vnde ipsa facit eam: sed vbi nullam tēptat crisim eligit euacuationem per ventrem.

¶ Et si fuerit illic caliditas superflua ⁊ inflāmatio maxima. cū iam euacuaueris eum: non erit ei malū dare in potu aliquid de extinguētibus fortibus; de illis que dicta sūt in regimine acute. ⁊ fortasse conferunt ei emplastra ex eis.

¶ Hic vtitur infrigidantibus potatis ⁊ epithimatibus. facta euacuatione: qꝛ sine dubio securior est illorum vsus: vt diximus supra capitulo de re. acutarum.

¶ Balneo v̄o oportet ne approximet: nisi post digestionem. ¶ Post digestionem autem ⁊ apud declinationem est ipsum melius eis: ⁊ proprie consuetis: quāuis error in intromittēdo eos in balneo ante digestionem saluior est q̄ suum simile cum alijs. Et oportet vt sit balneum eorum temperatum boni aeris: qui sit humidus: in quo sudent cū facilitate: ita vt nõ

inflāmentur eoꝝ corpora: ꝛ inungantur cum oleo violato: ꝛ rosato conquassato cum aqua: ꝛ non prolongent in eo per moram: imo egrediantur velociter: nam iteratio est eis conuenientior q̄ȝ stationis prolongatio: ꝛ si apud exituȝ infundantur in aqua tepida stent in ea ſm quantitatem declinationis. ¶ Deinde cum egrediuntur: tunc conuenit eis: vt bibant vinū album subtile multa cōmixtione permixtum: ꝛ cooperiantur in locis suis: sudabunt eniȝ sudore vehementi: ꝛ si quid residuum fuerit: digeretur. Et post illud cibentur cibis infrigidantibus ꝛ humectantibus: ꝛ oleribus: que sunt illius modi.

¶ Hic ponit curā digeste mā̄ ꝑprie qn̄ declinat: ꝛ est cura p balneū ꝛ vinum: ꝛ itelligit balneū aque dulcis: vt Gal. xi. tera. qd̄ ꝑmo dici pȝ. ¶ Scd̄m dictum apparet ex hoc: ꝙ mā̄ cholerica quāuis indigesta: tn̄ sui subtilitate est aptior euaporationi: ꝛ aque humiditas eius siccitatē refrenat: ꝛ ideo balneū non sic nocet: sicut in phlegmatica ꝛ melācholica febre ante digōnem in qbus mā̄e eliquant ꝛ cōmouentur: ꝛ multiplicant ex hoc. ¶ Cōsiderāduȝ postea ꝙ Aui. determinat: ꝙ hoc balneū sit tēperatuȝ. s. ad sensum tactus balneādi: ꝛ sit boni aeris: qꝛ parietes eius nō sint putridi: sed sit aer humidus per effusionē aque tēperate per solluȝ eius: vt euaporent vapores humidi ꝛ sudēt cum facilitate: ꝛ hoc fit si balneū tēperatum est: ꝛ inungat: hoc fit ad tēperādum calorē ꝛ retinēdum aquā in poris: que remanēs infrigidat ꝛ humectat. ¶ Cōsiderādum postea: ꝙ hic qdam acceperunt: ꝙ aqua tepidā est minus calida q̄ȝ tēperata: qꝛ primo Auicē. facit aquā istius balnei tēperatā: deinde in exitu ab ea docet ponere eos in aqua tepida: que est calida minus. Nos dicamus ꝙ ista est contentio de voce: tēperatā enim aquā vocat: que habet calorem conuenientē: qua pori aperiant: ꝛ euaporetur mā̄: ꝛ sudet homo: hoc facto potest postea poni in aqua calida minus: ꝛ istam voco tepidā vel temperatā: sicut placet: ꝛ fit hoc ad remittenduȝ calorem: ꝛ forsan: ꝙ nō debuit precedere inunctio ex oleis dictis: imo sequi ad vsuȝ tepide aque: ꝛ potest dici ꝙ aqua hec tepida est calidior q̄ȝ illa temperata aqua: qua est visus vt sic processus de aqua minus calida ad magis calidam: sicut fit in balneo: cum itur de cella vna ad aliā: vt ex primo capitulo. Fen secunda. ꝛ quarto terapeu. ¶ Deinde cum egrediuntur. non tamen imediate: qꝛ vinum imediate post balneum est prohibitum: vt declaratur tertio re. acu. imo post balneum quiescat paruum: ꝛ postea bibat. Sudabunt virtute balnei precedentis: quod mouit materias ad exteriora: ꝛ virtute aque vinose propellentis materias ad extra sua penetratione: ꝛ confortatione caloris per infrigidationem ꝛ humectationem: ꝛ qꝛ pauca materia cholerica residua est: que indigeat rectificatione rectificat eam per hunc potum: ꝛ patet.

¶ Et nō timeas post declinationem potare eos vinū plurimum cōmixtū. Vinum. n. fructuuȝ per cōmixtionē ꝯfert quātitas residui eius in resoluēdo illud: cuius necc̄ia est resolutio: ꝛ succurrit aque penetrāti cum fortitudine sua: ꝛ p mixtione eius: ꝙ est in eo de calefactione pauca. Quare īfrigidat vehemēter ꝛ humectat.

¶ Dat cām q̄re vinum fructuū per cōmixtionē: qꝛ fit multa aq̄: ꝛ paucū vinum ꝯfert q̄ātitati residui eius. s. mā̄e resoluēdo. i. euacuādo per sudorem: vel resoluendo. i. euaporādo ꝯfortato calore: ꝛ succurrit. s. vinū aque penetrāti: qꝛ iuuat ad penetrationē cum fortitudine sua. i. cum forma sua specifica: que vinū penetrat ad mēbra. Et per cōmixtionē eius. idest per caliditatē: qꝛ his duobus vinum facit ad penetrationem: quare infrigidat. s. hoc vinū cōmixtuȝ. qꝛ aqua ibi dominat. Alia tamen lr̄a reperitur: que dicit: quātitas residui ꝛc̄. per admixtionem. Et vult Auic. ꝙ in hoc permixtione: in qua est paꝝ vini ꝛ multuȝ aque est fractio vini: ꝛ non corruptio: ꝛ per ꝯn̄s quātitas residui caloris vini vel quātitatis vini. i. virtutis vini facit duo. Vnuȝ est qꝛ ꝯfert in resoluēdo ꝛc̄. Scd̄m est: qꝛ succurrit aque penetrāti cuȝ fortitudine. i. iuuat hoc vinum aquā ad penetrādum: que aqua penetrat cū fortitudine. i. cum sui qualitate. s. frigiditate ꝛ humiditate: cui aque est cōmixta pauca caliditas. ꝛ ex hoc sequitur ꝙ infrigidet ꝛ humectet. Istam aūt proportionem dicemus esse in quadruplo aque ad vinuȝ. Hoc tamen diuersificat medicus ſm vina ꝛ ſm corpora ſm suā extimationem.

¶ Et si fuerint illic accidentia sitis: ꝛ dolor capitis: ꝛ vigiliarum: ꝛ aliorum iam tibi preterijt eorum cura.

¶ Et sic patet.

¶ Et qn̄ post crisim remanet aliqd caloris inseparabilis: tunc tibi superest: vt administres syrupum acetosum cū succis diureticis: aut in quo decocta sunt semina ꝛ radices diuretice.

¶ Considerandum ꝙ cessante tertiana crisi vel arte vel nā̄ aliqn̄ remanet calor. verbi gratia. in epate qui vna epithimatione cessat: qꝛ non habet cām fixam illum retinentem: aliqn̄ non separatur calor per hmōi infrigidationes: ꝛ hoc qꝛ est in epate aliq̄ opilatio: qua sustentat ille calor: ꝛ fiunt he opilationes qn̄qȝ per multum vsum infrigidandium in feruore caloris tertiane. Cura igitur illius distemperantie calide non poterit fieri nisi aperiantur opilationes ille cuȝ diureticis seminibus ꝛ radicibus. Et iste cañ. est subiectus cañ. principali Fen 4ª. secūdo capitulo. vbi dicit ꝙ qui superfluitatem caliditatis cum opilationibus medicatur: sibi cauere debet ab infrigidationis superfluitate: ꝛ tu vide eum verifica: ꝛ comple. Nec intendimus hoc declarare: quomodo opilatio sit causa efficiens vel conseruans calorem preter naturam: aut quomodo. s. non est aliquod illorum. si tamen cōiungatur distemperātie calide: oportet ad opilationis remotionem primo intendere. Hec enim sunt scita in principijs scientie.

¶ Et scias ꝙ cura tertiane ꝯtinue est cura tertiane iterpollate: sed est declinior ad obseruationem dispōnum digōnis: ꝛ ad infrigidāduȝ cū syrupo acetoso facto cum seminibus: vt semine citruli: ꝛ semine endiuia ꝑprie contritis: ꝛ post ipsum post duas horas datur in potu aq̄ ordei: ꝛ ad subtiliationē cibi: ꝛ ad administranda clysteria lenia in ꝑncipio: ꝛ ad prouocationem. ¶ Et opȝ vt subtilient ꝛ nō sumāt in potu de solutiuis in principio: neqȝ approximent alicui eorum: nisi eis: que sunt: sicut syrupus violarum: ꝛ aqua fructuuȝ. ¶ Et non vtantur nisi clystenbus lenibus.

¶ Dubitatur quomodo cura tertiane continue est declinior vt obseruet digestio materie. ¶ Respondet Dynus ꝛ Franciscus de pedemontium: ꝙ hoc est: quia materia tertiane

continue est magis indigesta: oportet ergo illam magis digerere: q aut sit illa magis indigesta. s. magis inepta euacuationi apparet primo: qr est magis permixta cum humoribus: qui sunt in venis. ¶ Secundo: qr ista mã ex nã loci in quo est: non est sic apta euacuationi sicut mã tertiane interpolate. ¶ Sed isti sermones nõ bene capiunt a nic. Primo qr mã cholerica quãto est magis permixta humoribus in venis. idest sanguini: tãto est benignior et magis digesta: et quãto a sanguine longinquior: tanto est crudior vt intelligi potest colliget tertio: et est veritas. ¶ Sed tu dices. Dynus vultq licz ista cholera sit melior. tamen qr sanguini mixta non põt per pharmaciã diuelli a sanguine. Dicẽdum q si ista mixtio sit talis: tunc non competit pharmacia: imo flobotomia: et non idigebimus digõne. Vel dicendũ: posito q aliqua cholera sit sub cholere forma: et sit mixta sanguini mixtione: qua non iudicet phlebotomiã: sed ipsa sit euacuabilis pharmacia: melius euacuabit a pharmaco qz si ipsa sit sub ppria forma: et si sit a sanguine separata: qr separata est prauior et magis imbibita. Et hic esset locus ꝯsiderationis. tu tñ inuenies sermones nostros veros: si has duas choleras cõparas adinuicem cõparatione conuenienti. ¶ Secundus etiam sermo Dyni non apparet verus. nam cholera quaz euacuamus in tertiana interpollata: etiã est in venis. s. cholera que est antecedens cã: lz non semp sit necessarium: et ideo ex parte loci vtriusqz materie est equa facilitas in euatione per pharmacum. ¶ Nos dicamus: q lz oẽs intentiones que sunt dicte in tertiana interpollata cadãt etiam in tertiana continua: tñ in. 5. reb⁹ sunt augmẽtationes magis in ꝯtinua qz in interpollata. Primo qr debet intendi plus ad digõnem materie. Scdo qr debet intendi plus ad infrigidationẽ. Tertio qr plus intẽdimus ad subtilitatem reginimis. Quarto qr plus ad puocationem. Quinto qr debet plus intendi ad lenitionẽ ventris: et minus ad vsum pharmacie solutiue ante digestionẽ materie. Cã autẽ quare plus infrigidamus: et plus subtiliamus regimen est cã nota: sed cã propter quã obseruamos plus digõnem. i. magis digerimus est: qr mã est magis inepta et magis inobediens regimini virtutis non ppter cãs: quas Dynus dedit: sed propter aliam cãm quã Aui. arbitratus est. Et est q mã febris cholerice ꝯtinue et mã tertianẽ iterpollate: quas euãmus pharmaco sunt in venis. ꝯtinue quidem mã coniuncta et añs. interpollate vero solum mã: que est cã antecedens. Sed materie cõtinue febris ineptior est in substãtia et qualitate: vnde non sic potuit a natura repelli extra venas: sed remãsit in ꝯcauitatibus earũ: mã autem interpollate est habilior euationi: et in substantia et in qualitate: vnde natura expellit eã ad extra venas cum incitabitur cum ea. Et cum hoc ꝯsidera qd Auicẽ. dixit: q in continua obseruamus magis dispõnem digõnis. i. magis intendimus ad digõnem. ¶ Sed dubitatur qualiter magis intendimus. Et dicẽdum q fit vel dando syrupum acetosum simplicẽ pluribus vicibus. s. in vna die: vel dãdo maiorem dosim: vel dãdo magis digestiuum. verbi gratia. qr sit acetosior: qr hñs plus de aceto. ¶ Potest autem aliter exponi textus: non q Auicẽ. velit mãm continue cholerice eẽ crudiorem mã interpollate. Sed voluit magis obseruare dispositionẽ digestionis. i. magis expectare digestionẽ in eã volẽdo euacuare: vt euacuatio fiat magis digesta materia: quãdo febris est continua: sed in interpollata quãuis non sit sic digesta potest euacuari securius: qr medicine solutiue hñtes violentiam: vt scamonea: sunt que ẽuacuant has materias. Sed in interpollata securius possimus vti his medicinis: et in maiori dosi: et minus rectificatis: qr non timemus de inflãmatione corporis: et debilitate: qd in continua timemus. Et ideo lz humor non sit multe digestionis violentiori pharmaco: possibile est educi in iterpollata materia a corpore. In continua ergo febre siue mã sit aptior sive sit benignior de se qz in interpollata: siue sit ineptior plus tamen obseruamus dispositionem digestionis in euacuãdo fluxu: vel vomitu: vel puocatione: vel sudatione qz in interpollata. ¶ Causa autem quarte intentionis maioris in continua: scilz prouocationis vrine est nota. nam materie continuaꝝ sunt in venis maioribus: in quibus est maior cõmunitas ad vias vrine. Sed qr cã antecedens interpollate potest esse in eisdem locis: oportet dare aliam causam: lz predicta sit bona: qr illud plus euenit. Et alia causa est: qr in continua cholerica sit maior ifectio seri: siue aquositatis sanguinis: ad cuius eductionem facilem per vrinaz magis oportet intendere: et vel prouocationẽ sudoris: vt apparet ex declaratis supra capitulo de cura putridarum in generali. Et ista maior prouocatio vrine fiet cum pluri vsu aque ordei subtilis. Et suo tempore cum pluri vsu emulsionis seminum frigidorum puocantium. Potest autem quis imaginari: q causa maioris prouocationis in continua sit maior materiei quantitas: sed hoc solum non ponit necessitatem maioris prouocationis: sed etiam euacuationis per vẽtrem: semper tamen magis obseruando dispositionẽ digestionis in continua: qz in interpollata: vt dixit. ¶ Et opz vt subtilietur. s. regimen: vel sit subtilior cura continue qz interpollate vt notum est. ¶ Causa autem quinte intentionis. s. q magis intendatur ad lenitionem ventris in continua est propter maiorem ventris siccitatem: et maiorem timorem phrenesis. Questio. II.

Sed dubitatur qr a pncipio continue non concedit solutiua: imo lenitiua: vt syrupum violarũ: et aquã fructuum. s. solutiuum: vt tamarindoꝝ: et clysteria lenia solum: et non acuta clysteria. ¶ Sed contra imo videt: q in ꝯtinua ante digõnez magis vti debeamus solutiuis fortibus: qr vsus solutiuoꝝ ante digõnẽ fit pter furiositatẽ materie: vel pter superfluam quãtitatem: vt supra diximus capso de cura gñali putridaꝝ. Sed in continua plus euenit mãs esse furiosas: et plus euenit eẽ superflue quãtitatis qz in interpollata. ergo conuenientius in continua euenit purgare cum pharmaco euacuãte exsoluendo forti propter alterã supradictaꝝ causaꝝ qz in interpollata. ¶ Dicendum q cum ꝯsiderata fuerit intẽtio Auicen. inuenietur vera. et est q in dando medicinas solutiuas regulariter agendo magis debemus expectare digestionẽ in continua cholerica qz in iterpollata. Ratio primo: quia mã magis est indigesta: vt diximus. secundo: qr siue sit magis cruda de se: siue minus: est de vsu pharmaci fortis magis suspicandum in continua: et ideo quãto possumus: debemus materiam habiliorem facere. vt sm gradum: debilitatis egri et aptitudinis materie ad euacuationem sit gradus debilitatis et remissionis vigoris pharmaci solutiui et in dosi: et in qualitate: et in virtute: quibus in continua egemus debilibus plus qz in interpollata: vt ex dictis etiam apparet. Cum hoc tamen accidit: q in continua coacti damus ante digestionem pharmacum solutiuum propter furiositatem et multitudinẽ. et ista coactio et irregularis operatio plus contingit. s. pluries in continuis qz in interpollatis: vt argutum est. Sed isti sermones non contradicunt adinuicem. Scias hoc. ¶ Et non vtatur &c. Hic excipit p os omne lenitiuum. Et q sola clysteria fiant: que sint lenitiua: et contradicetur ei: qui dixit: q detur syrupus violatus et aqua fructuum. Sed forsan dixit hoc: quia plus debes vti lenitiuis clysterijs qz lenitiuis potibus: et fabricauit hoc supra cañ. supra positum cum dixit. Et magis dilectum apud me est vsus clysteriorum. Potest etiam excipere clysteria acuta. et itelligit: q tu facias clysteria: que sint lenitiua non acuta: quia inflãmant: et agitant materiam: et ponunt timorem phrenesis. Et ex hoc clysteria acuta minus suspecta essent in interpollata. Et hoc credo q intelligit Auicen.

Quinque itẽtiões in cholerica febre cõtinua pcipue obseruan debẽ

¶ De cura tertiane non pure. Cap. xl.

Res in quibus diuersificatur cura tertiane non pure sunt res: in quibus cõmunicant febres frigide de licentia secunda.

¶ Post curã tertiane pure ponit curam nõ pure. Et p̃ ponit dr̃iam iter curã tertiane pure ꝛ nõ pure. ꝛ ex hoc pl̃es cañ. curationis ponit. Scḋo in gñali assumat curaꝫ ẜm eaꝝ diuersitatẽ. Tertio ꝓsequit̃ curã tertiane nõ pure in speciali. ibi 2ª.(Et opꝫ vt ↄsideret.)ibi 3ª.(Et cuꝫ videris.) Prima in duas. Primo ponit dr̃iam istam in gñali. Scḋo in spãli eam declarat. ibi 2ª.(Et fortasse.) ¶ Textus p̃nus reputatur difficilis ꝛ reperitur expositio Tho. que dicit: ꝙ febres frigide sunt duplices: quedã de p̃ª licentia: vt quotidiane: quedã sunt frigide de 2ª licentia: vt empiala ꝛ lipparia. Modo in qbuscũq ↄueniunt febres frigide de licẽtia p̃ª ꝛ frigide de licentia 2ª. in eis differt cura tertiane pure a cura non pure. Sed lꝫ expositio possit saluari: non tñ est clara: qꝛ aliqua sunt in qbus possunt ↄuenire ille febres in qbus nõ differt cura tertiane pure ꝛ non pure. Vbi gratia. infrigidatio intẽdendo ad febrem: ꝛ ideo Tho. debebat se declarare. ¶ Et alia expositio est: quã Dynus videt̃ itellexisse: ꝙ febres quedã sunt fride de licentia p̃ª. vt febres flatice pure: quedã de licentia 2ª. vt febres phlegmatice nõ pure. Illa ergo in qb⁹ ↄueniũt iste febres: sunt in qbus differt cura tertiane pure ꝛ nõ pure. Ista expositio põt sustineri: sꝫ non est clara ꝛ põt fieri istãtia: que fit ↄtra Tho. Alie multe sunt expõnes: que nõ sunt digne memorari. ¶ Nos dicamus: ꝙ semp super hoc passu diximus: ꝛ videt̃ ꝙ iã currit h̃ expositio. Et est p̃ sciẽdum: ꝙ per febres fridas intelligit febres de mã frigida. Vbi gr̃a. in ꝓposito febres de mã flatica. Scḋo est sciẽdum: ꝙ apud Aui. est idẽ licẽtia qḋ indicatio. Unde ↄsuetudo est sibi dicere qñq licẽtiam: sicut apparet 3° cañ. Fen 14ª. cap̃ de cura apatum calidoꝝ epatis. Indicatio ḡ ꝛ licẽtia in febrib⁹ fridis est duplex. Una p̃ª: ꝛ hec est ifrigidatio ꝛ humectatio. Et alia 2ª: ꝛ hec est idicatio sumpta a cã: ꝛ a dispõne ẜm ꝙ a cã depẽdet: ꝛ diuersitates ẜm illã ꝛ istam debẽt hic p̃supponi. s. ꝙ p̃m qḋ medicus intẽdit in febre: vt febris est ifrigidatio ꝛ humectatio: ẜm est cause amotio: que variat̃ ẜm ꝙ variat̃ causa: ꝛ ẽt dispositionis rectificatio: que variat̃ ẜm ꝙ variat̃ cã. Uult ergo dicere Aui. ꝙ illa: in qbus differt cura tertiane non pure a cura tertiane pure sunt illa: que de 2ª licentia: vel intẽtione ↄueniunt fratris febrib⁹. in qbus. s. licẽtijs vel intẽtionib⁹ cõicant frigide febres adinuicẽ: ꝛ per ↄñs in qbus differũt a febrib⁹ cholericis. Vbi gr̃a. in exẽplo in febribus fridis de 2ª licentia siue intẽtione ad cãm ↄuenit syrupus subtiliatiuus mãe grosse viscose: qꝛ oia phlegmatica h̃nt aliquam viscositatẽ ꝛ grossitiem: ꝛ in hoc differt tertiana pura a tertiana non pura: qꝛ etiã non pure tertiane cõpetit subtiliatiuus syrupus: qui nõ ↄuenit in tertiana pura: sed nõ differt tertiana nõ pura a tertiana pura in eo: in quo cõicant fride febres de licentia p̃ª: qꝛ illud est ifrigidatio. ꝛ nõ differt cura tertiane pure: ꝛ nõ pure in intẽtione ifrigidationis absolute: qꝛ vtriq ↄuenit infrigidatio: lꝫ diuersitas sit in gradu ifrigidationis. Hoc ergo est qḋ Aui. dicit. Res qbus diuersificat̃ cura tertiane nõ pure. s. a cura tertiane pure: sunt res in qbus cõicant. i. ↄueniũt fride febres. i. febres de mã frida. Res dico de licentia 2ª. i. itẽtione habita ad cãm mediate vel imediate. In qbus ergo ↄueniũt febres fride iter se de licẽtia habita a cã: in illis differt cura tertiane pure a cura tertiane non pure. Et causa huius dicti gñalis est: qꝛ tertiana nõ pura ↄuenit cũ febribus fridis in cã ab ea parte qua cholere est admixtũ phlegma: ꝛ per ↄñs ab ea parte: qua est febris tertiana nõ pura. ḡ febris tertiana non pura cõicauit vel conueniet in curatione q̃tum ad ea: que cause debent̃ cum febrib⁹ frigidis: ꝛ hoc est cõicare cum illis in licẽtia 2ª. Et qꝛ cura fridaꝝ febrium differt a cura tertiane pure q̃tum ad ea: que cãm respiciunt: ꝛ p ↄñs q̃tum ad ea que ↄueniũt febrib⁹ fridis de 2ª licentia. ḡ illud qḋ cõicant fride febres de licẽtia 2ª: est illud: in quo differt cura tertiane nõ pure a cura tertiane pure. Et formabit̃ sic syll's: quez Auicẽ. intẽdit. Illud in quo ꝓprie cõicant febres fride adinuicẽ: est illud: in quo differũt fride febres a febrib⁹ calidis. Vbi gr̃a. pura tertiana. sed illud qḋ ↄuenit fridis febribus de 2ª licentia est illud ꝓprie: in quo cõmunicãt. ergo illud in quo ↄuenit cum febribus frigidis de licentia 2ª est illud: in quo febres frigide differũt a febribus calidis: ꝛ tũc prosyllogizet̃. Illud in quo cõicant fride febres ex 2ª licentia cõpetit tertianis non puris de 2ª licentia. sed in eo differunt frigide febres a calidis: vt a tertiana pura. ergo etiaꝫ in illo differt tertiana nõ pura a tertiana pura. Et alij cẽnt modi formandi hos syllogismos.

¶ Et fortasse conceditur illud habentibus puram. s. vt non expectent plurimum declinationis: sed quandoq expectant digestionem.

¶ Hic in spãli ponit istas dr̃ias: ꝛ apud me hꝫ nouẽ ptes sicut sunt nouẽ dr̃ie. ibi 2ª.(Q m̃.)ibi 3ª.(Et ꝙ cibatio.) ptes patebunt. Ad p̃m intellectũ ↄsidera: ꝙ p̃ª pars põt 2ᵒ exponi. p̃ faciendo de duab⁹ ptibus vnã: ꝛ est qꝛ Aui. vult ponere dr̃iam iter tertianã puram: ꝛ nõ puram q̃tum ad licẽtiã balneãdi. Nam qñq in tertiana pura põt balneũ ↄcedi añ perfectã digõnem: ꝛ ꝓprie ↄsueto: vt dicit Haliab. 3° practice: sed in tertiana nõ pura non põt ↄcedi nisi p̃fectissime digesta mã: ꝛ hoc est qḋ dicit. Et fortasse h̃ntibus purã cõcedit̃ illud. s. vt non expectent plurimũ declinationis. s. ad vsum balneãdi. Sed qñq expectant digõnem. s. ꝙ pro vsu balnei. i. qñ expectat̃ digestio pro vsu balnei: nõ opꝫ ꝙ expectet̃ totalis digestio ꝛ vltima: sicut illa que est in declinatione: qm̃ in eia. s. h̃ntibus tertianã non purã est ꝓhibitũ. s. balneũ ante digõnem: ꝛ hoc ꝓpter tres rõnes: vt appebit. ¶ Alia expositio est faciẽdo de hac parte duas: ꝛ 2ª pars incipit ibi (Q m̃ est ꝓhibitum.) In parte p̃ª Auicẽ. vult cõparare febrẽ tertianã non purã ad puram q̃tum ad curaꝫ per euonem: que cura debet̃ febribus de 2ª licentia: que est de licẽtia ad cãm: ꝛ vult dicere ꝙ in h̃ntibus febrẽ tertianã puram ↄcedit̃ illud. s. vt non expectet̃ plurimuꝫ digõnis. s. ad euacuationẽ: sicut qñ expectant digõneꝫ. sed possunt añ perfectã oĩmodã digõnem: ꝛ ante oĩmodam declinationeꝫ euare. Sed in tertiana nõ pura opꝫ ꝙ plus expectent digestionẽ ad euonem fiendã: ꝛ hoc est ↄsonũ ei: qḋ dicet. Et vt expectet̃ digestio in solutione vẽtris eoꝝ plus. Cõsidera ergo ꝙ Auicẽ. notificauit tp̃s valde cõplete digõnis ptem pro plurime declinationis: qꝛ ita mã digesta fit: ꝙ quasi fit multa febris declinatio. Si ergo ad euonem fiendaꝫ expectas digõnem: nõ expectes digõnẽ plurimã in tertiana pura: sed expectes hec simul in tertiana non pura: cum mã sit grossa: ꝛ magis inepta euoni. ¶ Põt alio mõ exponi hec pars loquẽdo de euone: ꝙ Auicẽ. velit totum ↄ̃rium eius qḋ dcm̃ est h̃ dicere. Et est ꝙ in febribus flaticis ꝛ in febribus tertianis nõ puris non expectamus plurimũ declinationis. s. ꝛ digõnis. s. qñ expectamus digõnem: vt euacuemus: imo semp vt plurimũ ante declinationẽ: ꝛ ante p̃fectã digõneꝫ damus medicinas solutiuas plures. In tertianis aũt puris expectamus tp̃s digõnis ꝛ declinationis ad dandum farmacũ solutiuũ nisi qñq vel raro: ꝛ h̃ itelligit cũ dicit: fortasse ꝛ h̃ est qḋ dicit educẽdo textum de pte: que p̃cedit: ꝛ dicit sic. Res in qbus ↄueniũt febres flatice in intentione siue licẽtia a cã: vel ad cãm: sunt ẽt res: que cõpetũt febrib⁹ tertianis nõ puris: ꝛ p ↄñs in qb⁹ tertiane nõ pure diuersificant̃ a puris tertianis: ꝛ de his rebus est euo. Nam

8 115 116

in his febribus. s. flaticis et tertianis nõ puris nõ expectat ultima digõ siue plinia et declinatio: qm̃ expectãt digõnẽ ad euõnẽ fiendã. sed euant añ hoc cõplemẽtũ digõnis. In tertianis aũt puris forsasse h idẽ fit siue ↄcedit: s; raro ↄtigit. In fridis aũt febrib⁹ et nõ puris tertianis fit h fine forsasse: qr semp vt plim nos euamus eas farmacijs solutiuis nõ expectãtes plurimũ digõnis siue declinationis. ¶ Cõsiderãdum aũt q̄ iste due expõnes cõparant has febres in euone per farmacũ: que euo maxime cõpetit his de scd̃a licentia. nec est aliq̃ res: que in febrib⁹ magis ↄueniat de scd̃a licentia q̃ euo cũ mãm caussantẽ febrẽ ex corpus educãt: et ideo e dĩa in hac euone. A. incepit: et he due expõnes vltime in qbus fit cõparatio de euone hay febrium vident cõtrarie adinuicem: cum tamẽ non sint: vt apparebit.

¶ Quõ est ꝓhibitum in eis balneũ: balneũ enĩ facit descẽdere phlegma indigestum: ꝑpter illud qd̃ effundit ad locum putredinis: et ꝑmiscet humorem malum cum putrido: et resoluit subtile: et facit remanere spissum.

¶ Hic declarat scd̃am dĩam iter has febres q̃tũ ad curam: et vult q̄ in febrib⁹ fridis: et p ↄñs tertianis nõ puris balneũ est ꝓhibitũ añ digõnẽ pfectã: et ẽt declinationẽ. Sed in tertiana pura ante digõnẽ pfectã põt ↄcedi: vt dixit Haliab. p practice: et Aui. supra cũ dixit: q̄ est saluior q̃ suũ simile in aliis. ¶ Cõsiderãdũ q̄ balneũ est de reb⁹: que ↄueniũt febrib⁹ fridis de scd̃a licẽtia: qr de licẽtia a cã et per ↄñs tertiane nõ pure vt ↄuenit cũ febrib⁹ fridis in cã per phlegma mixtũ cholerevñ cholera est facta flatica. g̃ in vsu balnei f; q̄ ↄuenit fridis febrib⁹ differt tertiana nõ pura a tertiana pura. Si igit febrib⁹ fridis nõ ↄfert balneũ: nisi pfecte digesta mã: et ↄuenit magis iam euone facta. igit sic erit j tertiana nõ pura. Sed in tertiana pura non sic ꝓhibetur ante digõnem pfectam: et hoc est qd̃ dicit. Et differt tertiana nõ pura etc. qm̃ balneũ est ꝓhibitum eis. s. frigidis febribus: et per ↄñs non puris tertianis ante digõnem. ¶ Balneum enim. Hic assignat tres cãs. Prima cã est: qr colligit flegma crudũ: qd̃ agitatũ et cõmotũ colliquatione: et nõ euatũ ledit plura mẽbra: et corrũpit et inficit plures humores: qr res nociue dum mouent magis nocumẽta inducunt: et hoc est qd̃ dicit facit descẽdere flegma indigestũ. Colliquatũ enim flegma fluens a tumore suo descẽdit: et ꝑmiscet humorẽ malum. Scd̃a cã est qr balneũ ante digõnem ꝑmiscet malum flegma: qd̃ est cã añe cum flegmate putrido: qd̃ est peius: et hoc qr effundit illi putrido: qd̃ inuenit cõmiscendo: et in h est magnũ malũ: qr flegma illud: qd̃ non erat putridũ: putrescit: et forsan pote fuisset defendere illud a putredine: et q̄ febris põt in hoc duplicari vno tpe: et hoc est qd̃ dicit. Et ꝑmiscet etc. ꝑpter illud qd̃ effunditur. Et ista expositio textus fit pro rudibus: qr intellectus bonus non eget ea: et resoluet subtile. ¶ Tertia causa est nota.

¶ Et q̄ cibatio oĩ die iterum aut prope cibationem est ex eis: que illis nocent: imo oportet: vt cibentur vno die: et alio die non.

¶ Hec est tertia differentia cure inter non puram tertianam et puram. Questio. I.

De qua dubitat: qr vĩ ex h: q̄ subtilior dieta cõpetat tã in tertiana nõ pura: q̃ in pura: cui⁹ ↄ̃riũ ponit. ¶ Dicem⁹ q̄ cibatio est cibatio satis copiosa: sed ꝓpe cibationẽ est diminuta cibatio. ¶ Post hoc dicam⁹: vt cõiter dicũt: q̄ cibatio quedã est vlĩs: que est deliberata cibatio ↄstituta in mẽte medici a ꝑncipio febris vsq; ad statũ: et hec in nõ puris tertianis est grossior: siue copiosior: cũ tertiana non pura sic ꝓlixior: et ideo in non pura tertiana plus a ꝑncipio: et ante statũ dabimus de pullo: qr d; ꝓlongari. verbi gfa. diebus mẽsibus: sed in tertiana pura debente in die. 13. terminari: non dabis nisi ptisanã: et hoc est subtilior dieta q̃ dare pullum. Alia est cibatio particularis: que fit fm q̄ ꝑñs dispositio indicat ꝑsentialr. Et nos prolixe diximus: qñ de facto ↄueniunt iste due cibationes. p⁹ particula asso. Et hac cibatione in die paroxismi subtilius dietamus tã in tertiana nõ pura q̃ in pura: qr paroxismus nõ pure occupat totũ illu; diem: vñ cibare nõ possumus neq; ꝓpe. ¶ Gal. 2o in terra. ad Glauconẽ ↄcedit istam cibationem de die preter diem fieri: et hoc in tertianis nõ puris: qr ad mãm digerẽdam op; intẽdere: q̄ fit nõ cibãdo: et ad ꝓlixitatẽ egritudinis: vt ṽtus sufficiat: vñ cibamus ↄuenientius: aut est in die paroxismi nõ cibare: et hoc est qd̃ Auic. dicit: et iter diuersificant cure tertiane nõ pure. q̄ cibatio fit oĩ die: aut ꝓpe cibationẽ: qr remissa cibatio est ex eis etc. medicus aũt in hoc d; virtutem arbitrari: que si non sufficeret quacũq; die oportet cibi aliquid dare.

¶ Et fit in cibis eorum q̄ abstergat: et calefaciat parum.

¶ Hec est dĩa 4ᵃ. dicit q̄ in cibis hñtiu; tertianã non purã fit: q̄ abstergat et calefaciat pay ꝑpter grossitiẽ et viscositatẽ: et paucã frigiditatẽ. quã h; cholera ex flegmate secũ mixto: et ideo fit in cibis eoy aqua ciceris hyssopus etc.

¶ Et vt fit cibatio in ꝑncipijs egritudis spissior q̃ fit in ꝑncipijs pure: deinde gradati pueniat ad subtiliationẽ fortẽ: sicut est subtiliatio tertiane.

¶ Hec est qnta differẽtia. et est nota: vt est subtiliatio tertiane similis subtiliationi tertiane pure.

¶ Et vt fit infrigidatio minor.

¶ Hec est 6ᵃ dĩa. ¶ Dubitat quare dĩe iste: in qbus differũt in cura tertiane nõ pure a tertiana pura: sũt res de licẽtia 2ᵃ: que ↄueniũt febri flatice: s; ĩfrigidatio est res: in q̃ cõueniũt res de ꝑᵃ licẽtia. ¶ Dõm q̄ licẽtia maioris ĩfrigidationis in tertiana pura: et minoris in tertiana non pura in q̃tum sumit a dispõne cõparata ad cãm. s. hic ad cholerã: et ibi ad flegma: siue ad cholerã ingrossatã per flegma est licẽtia 2ᵃ ideo dicebat supra q̄ de licẽtia 2ᵃ est licẽtia ab ipsa cã digerẽda: vel euãda: et a dispõne: vt variat a cã. ¶ Ex qbus apparet: q̄ oẽs iste dĩe spãles: qbus diuersificat tertiana non pura a pura: sunt idicationes sumpte a rebus cõuenientibus tertianis nõ puris de licẽtia 2ᵃ. Et ꝑma dĩa est euatio que cõpetit tertiane nõ pure: scd̃a est balneatio pfecta digõne. tertia est cibatio diei: preter die;. quarta est ponere abstersiua et calefactiua in cibis. qnta est ingrossatio regiminis amplior in ꝑn°. sexta est minor ĩfrigidatio ꝑpter grossitiẽ humoris. septima est clystericatio cũ acutioribus in ꝑn°. octaua est expectatio perfectioris digõnis. nona est positio medicinay calidaỹ in aqua ordei. ¶ Aliter potest r̃nderi ad dubitationẽ r̃ñdẽdo: q̄ ĩfrigidatio minor in tertiana nõ pura: et maior in pura: sũt res que eis debent: et vel ↄueniunt de licẽtia ꝑᵃ: et tũc dicemus: q̄ l; res de licẽtia 2ᵃ: in qbus ↄueniunt adinuicẽ frigide febres: sint res in qbus differat cura tertiane nõ pure a cura tertiane pure: non tñ sunt res de licẽtia ꝑᵃ in qbus ↄueniunt feb. fride. Vbi gfa. remissior ĩfrigidatio: et remissior humectatio sunt res: in qbus ↄueniũt cura tertiane nõ pure: et cura tertiane pure. Imo adhuc in illis põt differre fm gradũ: qr min⁹ ĩfrigidamus: et hũectamus in nõ puris tertianis. ¶ Sed tu dices. Quare g̃ Aui. dixit res istas: qb⁹ differũt esse res de licentia 2ᵃ ↄueniẽtes fridis febrib⁹: cum ẽt differãt in reb⁹ cõicantib⁹ febribus fridis de licẽtia ꝑma. ¶ Dõm q̄ hoc fecit: qr iste dĩe sunt plures et magis artificiales.

¶ Et vt clystericetur in principio clysteribus acutioribus.

¶ Hec est dĩa 7ᵃ. cã est multitudo et grossities mãei: et abũdãtia in partibus stomachi et intestinoy: in qb⁹ est minera

illorum

illorūz phlegmatū, q̄ cholere miscent̄: ⁊ fiūt acuta ista cly/
steria respectu clysterioꝝ tertiane pure ponēdo blitim mi/
norem mercurialē, ⁊ carthamuz, turbith: ⁊ alia, vt tibi vi.

¶ Et vt expectet̄ digō i solōne vētris eoꝝ plus.

¶ Hec est differentia octaua. Questio. II.

Dubitatur si in dando farmacū solutiuuz, qō cūat exsoluēdo, vt turbith in tertiana nō pura, ⁊ gn̄aliter in febribus flaticis debeamus plus expectare digōnē māe ⁊ pfectiorē digōnē, q̄z dādo ꝓportionale farmacū, vt scamoneā i tertiana pura. ¶ Uī q̄ in tertiana nota, i. nō pura debeamus plus expectare digōnē per Auic. hic ⁊ supra quārū ad expōnē pmā de duab⁹ postremis expōnibus. ¶ Amplius. Mā tertiane nō pure est grossior ⁊ cūoni ineptior. ergo oꝫ fieri digō. ¶ In opp^m est vltima expositio supius facta. ¶ In opp^m sunt cōiter opantes, ⁊ bene operātes: q: in tertianis nō puris multas dāt medicias solutiuas an̄ dimodā pfectā digōnē, ⁊ ante declinationem. ¶ Amplius. Aui. ꝯcedit i pn̄° clysteria acuta. ¶ Amplius. Cōcedit̄ turbith. ¶ Rursus docet in hac febre cōponē medicināreuius poꝝ cūet ex maior ⁊ hoc fit vt frequēter antē digōnē pfectā purgemus hn̄tes tertianā nō purā. ¶ Amplius. In cura febris flatice non diligit expectationē digōnis. imo frequēter cūat cū turbith an̄ cōplemētuꝫ digōnis. ergo sic est in tertiana nō pura: q: de nā flatice pticipat ⁊ i quārū ea pticipat differt a tertiana pura in dispōne ⁊ cura. ¶ Hic est 1^a solo. Una cū qua trāsiuit cōitas, ⁊ est q̄ cūo est 2^x. Una eradicās māz, ⁊ q: hec est fortior cūo ⁊ mā grossa est cūoni ineptior, expectat digōnē magis pfectā i tertiana nō pura. Alia est cūo minoratiua: ⁊ hec nō expectat pfectā digōnē in tertiana nō pura: ⁊ in febribus frigidis pp multitudinē māe: imo ante digōnē frequēter minoramus cū turbith in tertianis nō puris ⁊ in febribus frigidis. q̄ñq: tñ talis cūo minoratiua fit in tertianis nō puris. ⁊ sic soluit̄ ꝯdictioꝫ q̄ vī in textu Aui. s̄m nr̄am expōnem. Cū. n. Aui. i tertianis nō puris voluit cūare eradicādo dixit plus expectetur digō in solōne vētris eoꝝ. Cū autē voluit minorare. dixit q̄ ꝯcedit̄ necessario, vel semper, vel plm̄ hn̄tibus nō puram, vt nō expectēt plurimuz declinationis. i. digōnis. sed q̄ñq: expectāt perfectā digōnem. sed hoc fortasse cōceditur hn̄tibus purā: q: nō sic ꝯcedit̄. sed aliqn̄ ⁊ fortasse hoc accidit, vel ꝯcedit̄. ¶ Scōa solo est verior, ⁊ pro hn̄tibus plus de habitu medicine, ⁊ pcedēs solo intm̄ est vera, inquātuꝫ reducit̄ ad istā: ⁊ ponam⁹ hic tres ꝓpōnes: q̄ sunt tres can̄. cūonis in his febrib⁹. ¶ Prima ꝓpō sit ista. Q: in oi cūone, q̄ fit exsoluēdo māeꝝ grossaꝝ viscosarū siue sint flatice, siue melice. siue cholerice nō pure ingrossate p flā, vel melācholiā: plus debemus expectare digōnē. i. facere, q̄ mā sit plus digesta, q̄z in cūatione exsoluēte mās cholicas puras subtiles. Rō est iā dicta, q: māe grosse viscose ineptiores sunt motui per farmacū. ⁊ iō debēt digestiores fieri. ¶ Scōa ꝓpositio est. Q: frequētius accidit cūare exsoluēdo a pn̄°: ⁊ an̄ pfectā digōnem in febrib⁹ de māebus repletionalibus grossis: de qb⁹ est tertiana nō pura, q̄z i febrib⁹ tertianis puris. Hāc rōnē ꝓbāt auctores: ⁊ rōnes supradicte ⁊ illud qō fit p illustres medicos. In vno. n. hn̄te tertianā nō purā. aut febrē frigidā dāt medici a pn̄°: ⁊ ante pfectā digōnē plures medicinas solutiuas: imo quotiēs icipit mā digeri aliq̄lr incipiūt cūare cū turbith, vel agarico, ⁊ sic pcedūt frequēter digerendo. vel cūando: ⁊ nunq̄z fallit ꝰ nisi aliud ꝓhibeat. Sed in hn̄te vnā purissimā tertianā, quāuis videamus aliqō paruū digōnis signū, nō cūamus in pn̄°: sed expectam⁹ vsq: ad statū festinuꝫ in ea: ⁊ si nā nō cūat: ⁊ phlebothomia nō cūat ⁊ cūamus nos: tūc digesta mā, vt supra Aui. pcepit. Raro tñ accidit q̄ a pn̄° ⁊ an̄ digōnē pfectā cūamus exsoluēdo: ⁊ cā istoꝝ est: q: i febribus tertianis nō puris: ⁊ alijs replōnalibus febrib⁹ est mā multa. vn̄ indicat statī paulatim ꝯsumi, ⁊ nō expectari digōnē totius ⁊ cūonē. Sed in febribus tertianis purissimis nō est hoc. ⁊ si i tertianis puris ante digōnē ⁊ in pn̄° cūamus, est pp furiositatē māe: sed raro est furiosa mā tertiane pure vera furiositate: ⁊ hoc ē, qō dicit nr̄a expō vltima illius passus. Et fortasse ꝯcedit̄ illud hn̄tibus purā ⁊c̄. ¶ Tertia ꝓpō. Illud qō accidit raro cūari in pn̄° ⁊ an̄ digōnē siue digōnis cōplemētū in tertiana pura: nō expedit, q̄ sit ita digestū: imo pōt cūari magis crudū existēs q̄z illud qō accidit frequēter cūare in tertiana nō pura ⁊ febribus frigidis. verbi gr̄a. sit tertiana pura: in qua a pn̄° furiositate cholere, vel multa multitudine indicetur farmacū solutiuū: qualis est scamonea, qō nō frequēter, vel raro accidit. Dico q̄ statim dabis non curando de aliqua decultra digōne vel apparēti: q: cholera habilitatē aliquā hꝫ. Sed si sit febris tertiana non pura, vel febris phlegmatica prolōgabilis statim indicat, q̄ mā sit minorāda ex nā consuetudinis, aut multitudinis illarū. Dico q̄ nō statim oino existēte crudo phlegmate poteris dare turbith: sed aliquā digestionē saltē occultā expectamus: ⁊ sicut incipit digeri ita incipiēs cūare. Quid aūt sit de phlegmate mināte apoplexiā supradiximus in cura gn̄ali putridarum. Et si ꝯsideras due expōnes, que vidētur ꝯrie sunt saluate. que ponebant̄ super illo passu: ⁊ fortasse ꝯceditur illud. Et si cōsideras ē causa propōnis tertie est illa, q̄ est cā propōnis prime.

¶ Et vt sint in aq̄ ordei eorū virtutes digestiue ⁊ solutiue, sicut est illud, qō diximu⁹ i eorū cō stō acetat aq̄ ordei: imo fortiores q̄z in illo. Fortasse. n. nec̄e est, vt decoquant̄ in ea hisopus: ⁊ origanū, ⁊ calamentū, ⁊ spica s̄m cōplexionem: et ficla iuuatiua est eis. Et pmixtio aq̄ ciceris cuꝫ aq̄ ordei. ⁊ in fine eius cicer est iuuatiuū eis.

¶ Hec dr̄ia est nona: ⁊ est nota fortiores q̄z in illo saltē p maiorem quātitatē: non enim est transire in gradu vltra piper. Et considera q̄ in tertiana pura piper in aqua concedit̄ ex accidenti: quod est acetosatio cibi: ⁊ non ex prima licentia: nec ex secunda. sed in tertiana non pura cōceditur ex licentia scōa. s. pp māam s̄m cōplexionē. i. s̄ꝫ diuersitatē cōplexionum indigentiū maiori, aut minori caliditate: ⁊ magis vel minus aromatica: in qbus iste medicine simplices diuersificantur. Aliqui dicūt s̄m cōplexionē. s. simul cōplexa ⁊ mixta ⁊ ficla. i. blitis minor. ¶ Cōsiderādum q̄ a pn̄° non dat aquā ciceꝝ purā. s. nigroꝝ, vel rubeoꝝ: ⁊ hoc est q: est aperitiuum, ⁊ prouocatiuū: eo q̄ materiā crudam agitat: s̄ꝫ aliqualiter digesta materia, vel perfecte digesta cicer. i. aqua ciceris pura iuuat: ⁊ potest dici. ciceri. i. corpus ciceris: cuius nutrimentū est calidum habēs vapores calidos mouētes ad cutim, vt diximus secundo can̄. capitulo de cicere: ⁊ ideo in fine cessante febre potest concedi in cibo.

¶ Et opꝫ vt cōsideretur ꝓpinquitas non pure ad purā: ⁊ elōgatio eius ab ea: ⁊ s̄ꝫ illud diuersificetur inter curam eius: ⁊ curaꝫ pure q̄ si fuerit valde propinqua pure: tunc diuersifica inter eas diuersificatione parua.

¶ Hic generaliter ponit curā tertiane nō pure per cōparationē ad purā. ¶ Cōsiderandum q̄ ista diuersificatio est in oibus nouē differētijs dictis. Et ego pono exēplum in vltima. Sit vna tertiana nō pura modicissime distās a pura ꝓpter modicissimā cholere grossitieꝫ ex phlegmate pauco. Dico q̄ in aqua ordei eius a pn̄° non ponetur aqua ciceris: nec apium: sed capilli veneris gratia exempli: ⁊ endiuia.

¶ Et cū videris vrinas eoꝝ grossas: tūc flōma: ⁊ cū flobothomaueris: non indigebis clysteri.

¶ Post dr̄iam cure tertiane nō pure a cura tertiane pure: ex qua nati sunt tot can̄. curationis, quot sunt differētie. poni/

tur in speciali cura tertiane non pure: primo per euõnez: secundo digest onem & euõnem iterum. tertio ponitur dece ptio quarũdam medicinarum & cañ. quidam in eis. ibi secunda. (Adiuuantia.) ibi tertia. (Et de euacuationibus.) Prima in quatuor, sicut quatuor ponit cañ. in quatuor euãtionibus. Et primus cañ. est in phlebothomia: & est q si videris vrinas grossas & subrubeas indiget flomia: q: significat mãm in sanguine peccantẽ, vt supra diximus in ca. generali. ¶ Et cũ flomaueris nõ idigebis clysteri. ¶ Quidã noster socius dicit, q nõ oz fieri eodẽ mane clystere & phlebothomia, q: debilitant nimis: sed die ante de sero premisso clysteri, de mane phlebothoma: & sic non indigebis clysteri: & cõfirmabat hoc per Aui. 3° cañ. fen pma. cap de cura sputi sanguinis: vbi dicit q administret clystere: nisi vel cum non fuerit phlebothomia propter phibitionez. id est q: phlebothomia probibet. ¶ Et nos dicemus sibi, q vbi in casu, in quo esset multa debilitas: non probibet clystere mundificans intestina a fece ante phlebothomiã: imo mane respestiue clysterizet clysteri lenitiuo: & postea fiat phlebothomia, si illa eget: & tunc nõ indigebis clysteri: q: pmisisti illud ad mundificandũ intestina a fecibus externi cibi. ¶ Ad Aui. tertio cañ. rñdeamus, q loqtur ibi de clysteri acuto, q nõ oz eadem die cum phlebothomia occurrere: & ita dicit ibi, q administret clystere acutũ ad trahendũ materiam a ptibus capitis cũ nõ fuerit phlebothomia. ¶ Ex his apparet alia expositio hui⁹, q clystere est duplex. s. mũdificatiuum fecum: & isto indigebis in die flomie ante vel post fm q tibi vr: aliud est clystere acutũ: & illud nõ fiat in die phlebothomie: & ideo nõ indigebis in die phlebothomie. ¶ Tertia expositio est Dyni, q phlebothomia aliqñ ita sufficiẽter minorat materiã, q non indigebis clysteri. s. acuto: neq alia euõne minoratiua: vt plurimũ tñ est q clysteri egemus acuto ppter mãs multas repletionales in partibus stomachi & intestinorũ: quas cuz his clysterijs acutis euãre opz. vt tertio practice ab Haliab. sumitur.

¶ Et scias q non est res magis iuuans eos q̃ʒ vomitus post cibum.

¶ Secũdus cañ. est laudãs vomitũ: & in hoc Gal. in terap. ad glauconem: & Rasis. 17. cõtinentis: & oẽs concordant: & ratio est, q: in vomitu vtraq mã apte euãtur. Fit enim hõ febris: & duplex tertiana non pura: & hemitriteus holbus multiplicãtibus indigõnẽ stomachi: & calidis i epate: & superealcfactis malis motibus: in qbus vomitus erit extirpãs ambas mãs post cibũ: q: facilior, vt dixit Halyab. plurimoꝝ eniz expulsio lenior est ea: que paucoꝝ, vt dicit. Hic aũt vomitus fiat cuz oximelle, vel aqua calida, vel alio, vt tibi vr: & dicuntur infra cap de cura hemitritei.

¶ Et de solutiuis in principijs eius: que sunt ppinquiora equalitati est aqua algeleniabin decocti: & syrupus acetosus: Et fortasse ponemus in eam cassiamfistulam: et fortius illo est: vt ponas in ea virtutem turbith.

¶ Tertius cañ. est de solutiuis: & ꝯueniunt p̃ abstersiua: que solũ abstergẽdo soluunt, vt aqua algeleniabin. i. zuccbari rosati, vel mellis: & nos vtimur syrupo de rosis recẽtibus. Dixit aqua q: dissoluat cũ sufficienti aqua. Vel dixit aq. i. subtili coꝝ parte non grossa. Decocti. i. debitẽ cõpleti. Vel soluũt cũ hoc incidẽdo. vt syrupus ace. simplex: postea trãsit ad cassiã: & si vlterius expedit ad virtutẽ turbith. i. decoctionẽ, vel infusionẽ, vel expssionẽ, vel paruã quantitatem. Ecce q Aui. in pn° cõcedit fortius q̃ʒ cassiam. s. turbith: & cum aliqua occulta digestione in mã. non enim excluditur in pn° digõ occulta, vt intelligitur p̃ de crisi 7° ca. & hec sup declarata sunt. Quãuis Halyab. nõ ꝯcedat euãtionez ante digõnez in hac febre: nisi mã sit tumultuosa. i. timorosa, vel furiosa: & hec oĩa sunt scita in cap gñali. & partim in isto.

¶ Et clysteria in principio sunt magis dilecta q̃ʒ solutiua alia, & sunt clysteria: in qbus est virtus alhasce, et camomille, et ficle, et cartami, et violarũ, & sebesten, & ficus, et odor turbith: & ex eis est cassiafi. et oleum sisaminuʒ: et baurach: et fortasse indigetur vno istorum fm elongationem febris a pura.

¶ Quartus cañ. est in clysterijs, q̃ magis diligit q̃ʒ farmacias: & hic cañ. est fabricatus sup cañ. gñali: & illic est declaratus. Alasek est tribulus: & lz ly alaser ẽ blitis: & vtraq lrã est bona. ¶ Cõsidera q ista clysteria hñt acuitatẽ, vt preceptum fuit supra in dña 7ᵃ. cũ dixit. Et clysterizet in pn° clysterijs acutioribus. Sũt aũt ista clysteria, que ex his cõponi itelligũt triũ ordinũ. Quodã lenitiuũ, in quo nec turbith ponit, nec carthamũ. Quodã acutũ paꝝ: in quo carthamus poneret. Quodã acutius, vt in quo ponet turbith, aut carthamũ & turbith. Indiges aũt vno istoꝝ clysterioꝝ fm elõgationẽ febris a pura: q: quãto ab ea longior, tãto acutiori eges clysteri. Et dixit fortasse, q: in vna febre non solum vno: sed fortasse oibus dictis clysterijs. s. triũ dictoruʒ ordinum indiges. Aliter põt dici vno isto p. s. vel clysteri solutiuo. nã si est febris longinqua a pura: indiges solutiuo cum turbith, q si nõ est sic lõginqua, põt sufficere clystere.

¶ Adiuuantia aũt ad digestionem sunt sicut syrupus acetosus permixtus cũ aliquanto de algeniabin, aut syrupus acetosus de radicibus.

¶ Hi sunt cañ. in digestis, & euãtiuis, & rectificãtib⁹ malitiã nutritiuoꝝ & icipit iuuare nãz idigerẽdo cũ syrupo ace. &c. Vbi gr̃a. det in mane pro digestiuo syrupi ace. simplicis. ℥. i. geleniabin. i. zuccbari, vel mellis ro. ℥. s. & nos loco istius vtimur. ℥. s. syrupi ro. de ros. recẽtibus. & fit h gñ tertiana nõ multũ elõgat a pura, q si lõgior ẽ: & mã grossior: det syrupus ace. d radicib⁹. s. feni. & petro. vel a pn° det syrupus acetosus simplex: & versus finẽ pncipij detur de radicibus.

¶ Et post septimuʒ: sicut decoctio absinthij: est enim iuuatiua subtiliatiua materiei: & cõfortatiua stomachi. Et silr aqua feniculi, & aqua apij cum syrupo aceto. Et si pertransit. xiiij. tũc nõ est maluʒ dare in potu trociscos rof. minores.

¶ Et post septimũ. i. post apparitionẽ digõnis: & ita Auicẽ. intelligit: & sic vult Halyab. in hoc cap. Absinthiũ. n. ante digõnez nocet: vt infra in cap de hemitriteo: & procedit ad magis prouocantia, vt notuz est. Et si pertransit. xiiij. dies scz iam factis euõnibus & febre exñte i declinatione da trociscos rosatos minores: 5° cañ. inuenies multos trociscos de rosis. Et forsan p minores intelligit eos: q non recipiũt scamoneã: & sunt breuis descriptionis: in quibus est infrigidatio & ꝯfortatio ppter stipticitatẽ quãdã: q non ꝯueniunt nisi post digõnẽ, vt apparuit supra in fine gñalis capituli.

¶ Si aũt egritudo prolõgatur: non inuenimus excusationẽ quin demus ea: que sunt sicut trocisci de eupatorio: & decoctio eius: et calefactio partiũ hypocũdrioꝝ est huius generis. & emplastratio mirach eoꝝ iterũ cum eis: que digerunt & maturant: & mollificant tensionem cum venerit illic. Cuz ergo sciueris: q digestio iam aduenit: tũc euacua & prouoca: & non cures.

¶ Hic facit nos Aui. imaginari vnã tertianã nõ purã prolixam. Illa. n. que pcessit iã finita est post. xiiij. dies: & nõ mul

to plus vltra. Jstam aũt imaginatur multũ extẽdi. vbi gratia. ad mẽses duos vel tres. Et qꝛ talis malignat nutritiua oppilãdo illa, ꝛ laxando, ꝛ debilitãdo, ꝛ cõgregãdo in eis mãs multas. Unũ homo põt hydropicus fieri: ideo intendit ad hoc trociscis de eupatorio: ꝛ cũ emplis ꝛ fomentationibus hypocũdriorũ. Dabimus autẽ trociscos de eupatorio distẽperatos cũ syrupo, quẽ sumit in mane. Et qꝛ homines hos trociscos: imo omnẽ trociscũ vehementer abhorrent: ideo nos facimus addi ad syrupũ de radicibus res conuenientes ad hãc intẽtionẽ. verbi gratia addimus eupatoriũ, scolopendriã, tamariscum, cuscutam, ꝛ qñqꝫ assaꝝ, ꝛ squinantum ꝛ similia. ¶ Et calefactio. s. leuis ꝛ cõformis: vt cũ oleo de spica ꝛ absinthio mollificãt dilatando poros ꝛ trãspirando materias: vt camomilla cũ pauco absinthij ꝛ spicerꝫ quandoqꝫ squinãti, ꝛ calamẽti: ꝛ similiũ: ꝛ tu intellige debere fieri curam aliã preter istã que prouidet malitie nutritiuorum: fac ergo vbi expedit phlebothomiã ꝛ vomitũ: ꝛ clysteria: ꝛ dent medicine minorantes materiã ꝛ det syrupus digestiuus. Cũ ergo sciueris, ꝙ digõ perfecta iã euenit: tũc euacua. s. farmaco euacuante exsoluendo: ꝛ prouoca. s. vrinam fortioribus prouocatiuis, ꝛ nõ cures. Quidã exponunt. i. non intendas ad alterãdũ: sed plus ad euacuandum. Alij. Et nõ cures. s. de alijs intẽtionibus: sed ꝓ[m] intendas ad euãandum. Nos diximus cũ hac expõne hanc aliã: non cures. i. non dubitanter agas: postqꝫ est digesta materia digõne pfecta. In tpe aũt ante hoc, si euacuabas cũ farmaco: aut prouocabas vrinam: dubitãter hoc faciebas: qꝛ materia non erat preparata. Sed digesta materia euacuatio ꝛ prouocatio securius conceditur: qꝛ ex parte indispositionis materie non potest sequi nocumentum.

¶ Et de euãtionibus bonis eis est: vt sumãtur hyerepigre. ʒ. v. succi lactuce: ꝛ eupatorij amborum. ʒ. iij. seminis apij: mirobol. citri: kebulorum. añ. ʒ. v. turbith. ʒ. vij. fiãt pillule ex eis. cũ aqua apij: ꝛ sit dosis eius. ʒ. ij.

¶ Primo ponit medicinas quasdam solutiuas. 2° ponit quedam cañ. ꝛ ẜm illius sententiam ponit alias quasdã solutiuas medicinas ibi scda. (Et fortasse.) Prima in duas, sicut duas ponit descriptiones. ibi scda. (Et de illis.) hierepigre accipitur cõis pigra: quando sic absolute profertur quam Aui. 5° cañ. ponit ꝛ Gal. 7. terapẽ. reliqua sunt nota.

¶ Et de illis est decoctio bona inuentione nostra. ℞. eupatorij, absinthij, mirobol. kebuloruꝫ. añ. ʒ. v. seminis melonis: seminis cucume. ꝛ citrul. se. apij: polipod. çuchaha: bedeguard omniũ: añ. ʒ. x. turbith. ʒ. i. cassiefi. ʒ. vj. passularũ enucleatarum. ʒ. xx. ficuuꝫ. x. numero: sebesten numero. xxx. geleniabin facti cum rob. persicis pondus. ʒ. xv. decoquantur omnia ẜm descriptionem huius. Et sumatur de ea cadus magnus: in quo posita sit siliqua. i. scamonee.

¶ Zuchaã est vna spẽs spine: bedeguar est alia: sed sunt propinquissima in virtute: ꝛ iõ vna sola de eis vtimur. s. spina alba, que est çuchaã vel apud alios est bedeguar. Rose psice sunt maneries rosaꝝ apud eos cadus magnus est mẽsura q̃tuor vnciaruꝫ, apud alios. ℥. iij. Siliqua. i. grana quatuor: ꝛ nõ intẽdimus verificare has receptas. Modus eni gñalis scriptus est a nobis sup 5° cañ. ꝛ si tu habes notitiã simplicium facile est tibi: ꝛ ibidẽ scripsimus modum inueniendi dosim in medicinis solutiuis compositis.

¶ Et fortasse necessaria est medicina fortis vno mõ: debilis alio mõ. Eius ꝟo fortitudo est ẜm hoc: ꝙ ipsa euacuat humorẽ viscosuꝫ: sꝫ ipsius debilitas est ẜm hoc: ꝙ ipsa non euãt. plim vice vna: imo posse est vt fiat gradatio in ea: q̃re euacuet humoreꝫ: cuius euõ est necessaria multis vicibus: vt nõ destruat virtutẽ. Et hec medicina est: que põt subtiliare ꝛ aggregare: ꝛ soluat paꝝ eius: ꝛ soluat plim eius: sed parũ: paruꝫ ex malo: ꝛ plim: plim ex malo. De decoctionibus ꝟo paꝝ fortasse facit aliqd. ¶ Et huius quidẽ medicine est: vt sumãtur turbith quãtitas. ʒ. s. ꝛ plus ẜm necessitatẽ: ꝛ scamonee proprie altu sugi. i. aut supra id: et conficiatur cũ geleniabin predicto: ꝛ bibat. ¶ Aut sumatur de agarico ꝛ scamonea ẜm hãc cõpositionẽ: et ɔficiat cuꝫ geleniabin ꝑdicto ꝛ bibatur. ¶ Aut ponatur ĩ succo rosarũ recentiuꝫ: cuius quãtitas sit vnc. i. ꝛ ĩbibatur cuꝫ syrupo rob. et bibatur.

¶ Dixit fortasse, qꝛ necẽitas haꝝ medicinaꝝ solutiuaruꝫ est qñ tertiana nõ vera est, ꝓlõgata multũ. In illa autẽ q̃ valde ꝓpinqua est pure nõ soluimus cũ pharmaco euãte exsoluẽdo añ digõnẽ pfectam. Et si soluimus, soluimus cũ ṽtute eius ꝛ nõ suba. ¶ Dubitat Frãciscus qño euãt humorẽ viscosum. si est digestus. ¶ Dõm ꝙ ante pfectaꝫ digõnẽ euãmus minoratiue: ꝛ tũc est viscosus tãta viscositate: quantã diminutionẽ hꝫ in digõne. sed humori grosso viscoso iaꝫ digestio debet viscositas quã hꝫ ex spẽ: lꝫ sit digestus. vñ sta digestũ adhuc hꝫ de viscositate: inquantũ sta: quam non hꝫ cholẽ: ꝛ põt dici humor viscosus. s. ꝑ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ necessitas huius medicine fuit pp multã mãꝫ: ꝛ difficilis eductionis. ꝛ pp virtutẽ. Nõ. n. poterat dari in vna vice medicina totũ humorẽ educẽs: qꝛ ṽtus nõ sustinuisset. opꝫ ergo in plibus vicibus dari, vt nõ destruat virtus: ꝛ h̃ est qd̃ dicit: imo posse est, vt fiat gradatio in ea. i. det in pluribus vicibus. Dici post. ꝙ hec medicina est. q̃ põt subtiliare ꝛ aggregare: qd̃ qdã male intelligũt. i. põt dari diuisim in multis ptibus: ꝛ põt simul dari. s. plures ptes simul. Alr dicamus. s. ꝙ hec medicina solutiua, de qua Auic. loqtur est: q̃ recipit corpora medicinarũ: sicut fuit medicina predicta, q̃ recipiebat hierãpigrã ꝛc̃. ꝛ sicut sunt medicine: quas in fine huius capli describit. ¶ Sꝫ si ɔsideras in illis medicis intrãt aliq̃. que soluũt ventrẽ: ꝛ aliq̃ que subtiliant mãs grossas: sicut semina apij turbith, ꝛ agaricus, ꝛ scamonea: cum hoc ꝙ soluũt ꝛ subtiliãt mãs: mirobolani aũt ꝛ geleniabin aggregãt. i. ɔfortãt mẽbra cũ stipticitate sua. hoc ergo voluit Aui. Iste medicine artificialr composite psũt subtiliare mãs ꝛ aggregare. i. ɔfortare mẽbra: ꝛ cũ hoc soluere mãs difficilis eductionis. ¶ Dicit postea. ¶ Et soluat paꝝ eius. Ubi vult facere cõparationẽ inter medicinas, que recipiũt corpora medicinaꝝ: ꝛ eas q̃ recipiũt virtutẽ, ꝛ decoctionẽs: qꝛ si cõponis medicinam ex corporibus medicinaꝝ solutiuarũ: tunc paucũ ex ea paꝝ soluit: ꝛ plurimũ, plim soluit ex malo humore. vbi gra. talis medicina fiat. ℞. turbith. ʒ. i. scamonee gra. vi. ɔficiantur cũ syrupo rob. de rosis recentibus: cuius quãtitas sit duaꝝ dragmaꝝ: ꝛ totuꝫ hoc est. ʒ. iij. ꝛ grana. vi. si de hac medicina des. ʒ. i. s. sufficiẽter soluit vltra. viij. assellas: nisi contradicat natura hois vel clima: ꝛ si des illam totã plus soluet: ꝛ si das parum, vt. ʒ. i. paruꝫ soluet: qꝛ faciet assellare tribus, aut q̃tuor vicibꝰ de mã grossa ꝛ mala: talis ergo medicina est: cuius paꝝ ꝑparũ euacuat de malo: ꝛ cuius plim, plurimũ euacuat de malo. ¶ Sed si tu facias vnam decoctionẽ ex eisdem solutiuis. parũ de ea non facit illud. Unde vnus cadus de ea parum soluet: ꝛ nõ

educet mām: cuius difficilis est euacuatio, vt notū est: cum nō sunt ita potētes solutiue medicine in decoctione, sicut in subā: multa aūt quantitas decoctionis est abominabilis ⁊ repiēs. Ex hoc ergo Aui. vult ꝙ si vis cōponere medicinā fortē ⁊ debilem, vt dixit cuius parū euacuet parꝫ ex humore malo viscoso difficilis motus: ⁊ multū euacuet multum cōponens ex corporibus medicinarꝫ: ⁊ nō facias illā decoctionem: ⁊ sm hāc legē ipse cōponit tres medicinas ex medicinarū corporibus. ℂ Prima est. ℞. turbith. ʒ. s. scamonee prope alkessagi idest gra. iiij. sm necessitatem: qꝛ ista possunt esse vna dosis: ⁊ forsan indiges maiori dosi: vel qꝛ addas turbith: ⁊ minuas in scamonea sm elōgationeꝫ nō pure a pura. ℂ Secunda medicina accipit agaricum, ⁊ est sicut predicta: ⁊ iste due medicine maxime conueniunt in tertiana non pura satis elongata a tertiana pura. ℂ Tertia medicina aut ponatur. s. scamonea in succo ⁊c. Et illa competit in tertiana non pura propinqua pure, vel pōt dici, aut ponatur. s. quodcunqꝫ solutiuum predictū est notum.

ℂ De febre causon: ⁊ est illa: que nominatur sauricos. Capitulū. xli.

Causon est sm duos modos: aut eni causon est cholerica: ⁊ est causa in ea multitudo putredinis: aut intra venas corporis totius: aut i venis: que sequuntur partes cordis proprie: aut in venis partium oris stomachi: aut in epate: aut phlegmatica: ⁊ fit ex phlegmate salso putrefacto in venis: que sequuntur partes cordis: sicut dixit Hippo. in epidimia.

ℂ Posuit sermoneꝫ in tertiana interpolata ⁊ ꝯtinua: sequtur sermo in causone dicto a caumate. i. icēdio: ⁊ in hoc cap̄ p̄ notificat eius spēs. secūdo tēpus perdurationis. 3° ponit corpora apta ⁊ inepta ad casum in causoneꝫ. 4° ponit dictum Hippo. ibi secūda. (Et quoniam.) ibi tertia. (Et senibus.) ibi quarta. (Et Hippo.) Questio. I.

Dubitatur quomodo dicit causonem fieri ex cholera in venis totius corporis: cuꝫ supra hoc non dixerit, quando notificauit causonē. ℂ Amplius. ista esset continua. ℂ Dicendum, ꝙ quādo cholera non solum in propinquis venis cordis: sed longinquis abūdat putrescens: tunc homo forte cauma ꝓprie patitur ⁊ causon dicitur. Et ideo iste sermo cōplet diminutum sermoneꝫ supra positum. Sed quando dominatur cholera in venis nō propinquis cordi: tunc est ꝯtinua distincta a causone. Et Gal. videtur sciuisse istum modum causonis. s. ex cholera dominante in venis totius libro quarto regiminis acu. cōmento pmo. ℂ Dubitatur, quare causon non fit ex cholera: cui parum miscetur phlegmatis, sicut tertiana non pura: ⁊ tamē dicimus illum fieri a phlegmate salso. ℂ Dicendum ꝙ forsan intelligitur ex iaꝫ dictis, ꝙ sicut tertiana interpolata ⁊ tertiana continua possunt fieri a cholera pura, ⁊ a permixta: ita causon ⁊ proprie a permixta pauco phlegmati. Vel dicendum, ꝙ causon dicitur a caumate significato per sitis vehementiam: ⁊ hoc accidens plus facit phlegma salsum: ⁊ cum hoc adiuuat ad esse causonis: qꝛ motus phlegmatis est magis vniformis: ⁊ magis propinquus cōtinue inseparabili non habenti manifestam quietem.

ℂ Et non fit phlegma salsuꝫ: sicut sciuisti: nisi ex aquositate phlegmatis cū cholera acuta.

ℂ Considerandū ꝙ notificat solum vnam speciem salsi phlegmatis: ⁊ ex hac proprie fit causon: ⁊ ex hac est in summa etiam cholericem: ⁊ est phlegma salsum acutius q̄ꝫ illud qd̄ fiat per viam putrefactionis vel adustionis perducētis ad cinerem remanentem in ipso phlegmate. Vel dicemus, ꝙ vtraqꝫ spēs salsi phlegmatis tangitur: ⁊ tunc exponetur cū cholera acuta. i. cū humore acuto, siue sit cholera, siue aliqua pars phlegmatis adusta. Dixit autem ex aquositate, qꝛ sapor salsus ex humido aquoso fit: cui permiscetur terreum adustū vt declaratū est primo lib. ⁊ secūdo cap̄ 3°.

ℂ Est ergo cholera: que putrefit: aquositas permixta aquositati plurime.

ℂ Hoc dixit, vt ostendat causonē si fit ex phlegmate salso maxime fit per illud: vt includit cholere virtutē: vñ illi phlegmati aduenit acuitas: ⁊ vt ostēdat, ꝙ illa cholera est cholera: ⁊ nō pars phlegmatis adusta: vt velit ꝙ fit ex phlegmate salso facto p cholere mixtionē: nō per status putrefactionē sm ꝙ prius exposuimus: ⁊ iō dicit. Est ergo chol'a, q̄ putrefit, s. q̄ chol'a est pars phlegmatis salsi: aquositas. i. cholera humoralis: q̄ fuit vera chol'a: ⁊ nō est cinis permixtus aquositati. i. mā̄e phlegmatice plīme: qꝛ in quātitate sua vincit: sicut in sapore salso aquosum dominat' supra amarum.

ℂ Et qm̄ causon vehemētiora hꝫ accidentia q̄ꝫ tertiana: opꝫ, vt sit breuioris spacij q̄ꝫ ipsa.

ℂ Et cā est, qꝛ natura diu fortia accidentia tolerare nequit.

ℂ Et senibus quidē paruꝫ accidunt febres causonidis: ⁊ cum accidunt eis, pereunt, quoniaꝫ non fiūt in eis: nisi causa valde forti. Amplius eorum virtutes sunt debiles. ℂ In iuuenibus autē ⁊ pueris plurimū accidunt. ℂ Et est in infantibus leuior ꝓpter humiditateꝫ eorum. Et qñqꝫ est i eis cū profundatione somni propter eleuationem vaporum ad caput.

ℂ Qꝛ pmo dicit pꝫ per cās quas posuit: ⁊ disputare de hoc esset disputare de aphoris. In morbis minus periclitantur egrotantes. Questio. II.

Et est infantibus leuior. ℂ Cōtra. Quia non fit etiam in eis nisi a cā forti: ⁊ cū sint humidi complexione. ℂ Dōm, ꝙ si ad equalē siccitateꝫ veniret infans: ⁊ iuuenis in causone: esset peior in infante: ⁊ nō sic intelligit Auic. ⁊ hec est solutio cōis. Vel alr̄ dōm, ꝙ causon est pncipaliter calidus morbus: ⁊ huic plus resistit senex q̄ꝫ faciat infans: ⁊ iō de cōi euentu si accidat causon in sene periculosius est q̄ꝫ si accidat in puero siue infanti. nā infans per calidū est aptus inflāmari: ⁊ eius caliditas sustinet calorē obtusum. Ad cōtrarium cum dr̄, ꝙ causon non fit in infantibus nisi a causa forti. Dicendū ꝙ falsum est, qꝛ in causone in sui ratione nō est necessario febris sicca, sed calida. ℂ Et quādoqꝫ. Quis enim causon faciat vigilare: tamen quādo accidit infantibus: in qbus sunt multe humiditates aquose subtiles ascēdit ad caput multa euaporatio, ⁊ deinde fit somnus.

ℂ Et Hip. quidē dixit, ꝙ si alicui accidit in febre causon ⁊ tremor: tūc permixtio mētis soluit ab eo tremorem. ℂ Et est simile vt sit illud: quoniam cerebrum calefit valde: ⁊ calefiunt nerui. ℂ Et est simile vt fit causon: ⁊ fit pmixtio mētis: ⁊ resoluatur ab eo per tremorē propter expulsionē materierū ad neruos. ℂ Et plurimū quidē ꝯsumitur cū vomitu ⁊ solutione vētris: aut sudore: aut fluxu sanguinis narium.

ℂ Primo ponit apho. Hippo. secundo expositionē. ibi. (Et est simile.) Aphorismus scribitur super. 6. pticula sic. ⁊ est apho. 26. Quibus in causonide tremores fiūt alienatio soluit. Quē aphorismū Gal. damnat dicēs, ꝙ si mā qua nascitur causon, que est intra venas ⁊ arterias: mittetur ad ner-

nos facit tremorē: ꝛ cerebro patiēte ex hac neruoꝝ passione fit alienatio: causon ergo dissoluit: sꝫ tñ hec est peior passio.s.tremor ꝛ alienatio q̄ꝫ sit causon. Sed Hip. nō sic ꝯsueuit dicere: qñ de solutione egritudinū loqtur. Cū ergo Auicē. cōsiderauit dicta Gal'. nō fuerunt sibi visa sufficiētia: sed visum est sibi, ꝙ sermo Hip. possit esse verus, vt apparet 3° can. fen scda. ca. de tremore. Et ibi ꝓmisit verificare hunc aphorismū: cum dixit, ꝙ Gal'. nō cōcedit aphorismū verū: cū nō est de his, q̄ non habēt modū verificationis: ꝛ iō cōplet hic istud: ꝛ dat duos modos veritatis illius apho.

Unus est, ꝙ est simile.i. verisimile vt sit illud: quando cerebrū calefit valde, ꝛ calefiūt nerui. Imaginari igit' nos facit Aui. ꝙ cū causone fit tremor, q est malus motus: ꝛ accidens aialis virtutis factus a mā.s. flatica, ꝛ pōt fieri qꝛ hō ꝓus habebat hūc tremorē: ꝛ ꝓꝑ multū vsum reꝝ calidaꝝ multiplicata est mā: vt fit causon. Et pōt esse aliqs hō calidi epatis, ꝛ frigidi ꝛ humidi cerebri: cui supuenit causon eliquans mās fluidas ꝛ humidas cerebri: ꝛ facit illas ad neruos fluere: vñ pōt fieri tremor: ꝛ pōt ēt fieri paralysis, aut spasmus. Cū ergo calor febrilis inflāmat cerebꝝ ꝛ neruos: pōt illā mām ꝯsumere, ꝛ sic curabit' tremor. Signū ergo huius cure est alienatio, q̄ significat, ꝙ cerebꝝ ꝛ nerui multū sunt calefacti. Et appꝫ ꝙ sermo Gal'. pōt verificari. nā si alienatio ista fieret ex calore forti apoſo vel dissoluēte vltime spūs cerebri: tūc ista alienatio eēt peior passio q̄ꝫ causon: ꝛ sic nō intelligit Hip. Sꝫ itelligit de alienatione ex caliditate ꝛ vaporib⁹ ad cerebrū ꝑtingētibus, q leuiter recedunt: quēadmodū aliqñ in tertianis puris videmus. Sufficit ergo Auic. ꝙ sermo Hip. possit esse verus aliquo casu posito ꝛ poss. Pōt tñ iste textus aliter exponi, vt dicatur sic est, vt sit illud.s. de solōne causonis: in quo fit tremor ꝛ alienatio: qñ calefit cerebrū: ꝛ calefiūt nerui.s. per expulsionē mãe cholerice ad neruos: ꝛ mēbra sensibilia: ꝛ ꝑ euaporationē cholere ad caput in tali motu. Imaginat' ergo Auic. ꝙ causon soluit' supueniēte tremore.i. rigore: quāuis ēt superueniat alienatio: ita ꝙ nō sit alienatio sola signū solutionis: sꝫ si causone habito tremor supueniat.i. rigor ꝛ alienatio.i. quāuis supueniat alienatio, soluit' causon. Cū g̃ Gal'. nō ꝯcessit apho. Hip. imaginatus est, ꝙ illa alienatio est ex mā pura remanēte circa cerebrū. Sed Aui. imaginatur, ꝙ cholera cōpellit' ad neruos ꝛ ꝑ sensibilia membra facit tremorē.i. rigorē: ꝛ vaporibus i hoc motu ad cerebꝝ fit alienatio. Cū ergo post hoc seqtur sudor, aut vomitus aut fluxus: sꝫ frequētius sequatur sudor fit causonidis cura.

Et est simile. Hic dat scdam viā veritatis apho. ꝛ ordinat illū sic trāsponēdo lrām. Quibus in causone fit alienatio, tremor soluit. Et credo ꝙ in ligua eoꝝ sine reꝑhēsione textus poterat sic ꝯstrui. Apud nos.n. nō sonat ħ nisi ptes textus trāsponant'. Hoc ergo est qꝺ dicit sile est: vt sit causon: ꝛ fit ꝯmixtio mētis.s. in eoꝝ resoluat'.i. curet' causon: ꝛ illa ꝯmixtio ꝑ tremorē.i. rigorē significātē expulsionē mãe ad neruos.i. ꝑ neruosa ꝛ sensibilia mēbra. Et iste apho. est idē qꝺ ille. A. causone habito rigore supueniēte solo fit 2 nisi ꝙ hic addit' alienatio. Pōt aūt illa alienatio eē cū causone simul: ꝛ nō sit sigⁿ crisis: ꝛ erit sensus, ꝙ causon quāuis sit cū alienatiōe: rigore tñ supueniēte solo fit: ꝛ pōt illa alienatio supuenire cū accidēte cretico.s. cū tremore. Et nos qñqꝫ vidimus hoc: ꝛ hoc dixit secunda expositio supra facta.

Et plurimum. Causa est nota.

De signis. Capi. xlij.

Signa eius sunt isepabilitas: ꝛ occultatio tēpoꝝ: ꝛ vehemētia accidētiū ex aspitate lingue: ꝛ ex citrinitate ei⁹ in primis: et ex nigredine eius secūdo. Et ex retentione sudoris nisi apud crisiꝫ. Et ex vehemētia sitis. Ingt Hip. nisi accidat tussis parua accīdentalis: sedāt ergo illa sitiꝫ. Et videtur vt sit vehemētia sitis eoꝝ propter causaꝫ pulmonis: ergo cū mouetur tussis parua humectatur per id, qꝺ currit ad ipsuꝫ ex carne molli.

Primo ponit signa q̄dā. scdo Hip. apho. 3° complet signa ibi 2°. (Ingt.) ibi 3°. (Et calitas.) Insepabilitas.i. cōtinuitas: ꝛ occultatio tēporum.i. applanatio per ꝯsumptionē, alias tepoꝝ.i. non hꝫ tēporē manifestū aliquē sicut hñt continue ꝓportionales: in qbus declināte exacerbatione fit tepor aliqs.i. remissio febris: alr occultatio tēporū.i. non hꝫ ipa distīcta: imo sui vehemētia tota v' status: vt sensit Gal'. si qs ꝯsiderat 2° de dif. feb. ꝙ hñt diuisionē, sicut synocha, qꝛ vel est hōtena, vel est augmastica, vel peraugmastica: ꝛ sic hꝫ occultationē tēporū: qꝛ vel tota vꝫ status, vel tota vꝫ declinatio, vel tota vꝫ augmētū retētione sudoris: qꝛ nō est mā mota ad extra venas. sicut fit in quolibet ꝑoxismo tertiane. Et ideo seruat' ad sudorē vnus crisis alia sunt nota.

Ingt Hip. Quia dixerat, ꝙ in causone est vehemētia sitis: ostēdit qūo aliqñ mō extraneo sitis mitigatur 2 ꝛ ponit apho. Hip. q̄rte part. ꝛ est apho. 54. Quib⁹ tusses sicce ꝛc. ꝛ ponit qꝺ vꝫ Gal'. in cō'° illius apho. Ex carne molli.i. ex vicinis locis ħ nō declamus hic. Amplius aūt dixit parua qꝛ multa ꝓꝑ multā cōmotionē adderet in sitim. Accītalis i. a quacūqꝫ cā accītali, vt ibidē dicit Gal'. Si.n. eēt vna tussis: quā prius ꝯsueuerit hic: forsan nō sic sedaret sitim.

Et caliditas in causone quidē ſm plurimū nō est ita fortis in exterioribus: sicut fortitudo eius in interioribus. Et ꝯfractio in ea leuior q̄ꝫ in alijs. Et in facta quidē ex cholera fortia fiunt accidentia mala ex vigilijs ꝛ inquietudine ꝛ adustione: ꝛ permixtione mētis ꝛ fluxu sanguinis nariū et dolore capitis: ꝛ pulsatione tēporū: ꝛ profunditate oculorū: ꝛ solutione ventris cū cholera pura, ꝛ casu appetitus.

Considerandū, qꝛ in interpolata febre in hora status caliditas proportionaliter est fortior in exterioribus.i. est multum fortis extra considerata intrinseca fortitudine: sed in causone longe plus intus q̄ꝫ extra causa est nota.

Cōfractio.i. lassitudo quedā leuior, qꝛ materia non est circa locos musculoꝝ: ꝛ non est ibi plurima, neqꝫ grauis. Et in fluxu sanguinis nō cretico, sed malo: acuit'.n. ꝛ aperit orificia venaꝝ nariū: ꝛ fit frequēter exitus in alijs, ꝛ fluxus vētris cū chol'a pura. Dixit Dymus, ꝙ cholera causonis non est purior.i. minus ꝯmixta q̄ꝫ mā cōtinuarū, vt dicit esse de itētione Gal'. scdo de crisi, sed dꝫ prauior: ꝛ tu accipe verba si placēt. Cholera causonis est magis adusta: ꝛ magis tendens ad naturam elementi casu appetitus, scilicet cibi.

Et quando accidit infantibus abhorrēt mamillam: ꝛ non recipiunt eaꝫ: ꝛ corrumpitur illud: qꝺ sugitur de lacte: ꝛ acetat. Questio. iij.

Dubitatur qūo acetat lac in stomacho istoꝝ: imo dꝫ conuerti ad fumosum ſm sentētiam apho. 65. quinte parti. Lac dare caput dolētibus malum. Dy. vult ꝙ si stomachus ifantis est calidus nāliter si causonizat ꝯuertitur lac in fumosum: ꝛ sic in alijs etatibus: sed si stomachus sit naturalr frigidus: quāuis sit calidus ꝑ causonē cōuertitur lac ad acetosum. Et voluit vt credo nos facere reminisci sermonis Aui. supra caꝑ. de aqua ordei, cū dixit. Accidit vt acetet i stomacho frigido in substantia sua.i. nāliter: ꝛ si fit in eo calor extraneus multus de malitia cōplexionis. Lac.n. in hoc stomacho frigido nālr

⁊ calido accidentaliter putrefit:q2 patitur defectum calidi nālis.i.digerētis:q2 stomachus frigidus non pōt dare illi perfectā digōnem:⁊ hꝫ calidum extraneū ꝓpter caliditatē extraneā febrilē:⁊ iō lac in istis magis cōuertitur in acetuꝫ q̃ꝫ si nō haberet cōplexionē calidā febrilē.cū habeat duas cās putrefactionis:⁊ per ꝯñs acetosatur. Nō ergo in omni stomacho infantis lac ad acetū ꝯuertitur,sed in stomacho nāliter calido nititur ad fumosum:⁊ ideo Auicen.dixit. Corrumpitur.scilicet ad fumosum in aliquo infante:⁊ acetat.s.in aliquo. ¶ Nos aūt nō possumus hic ꝑtractare hāc māz.Sed iā ꝑscripsim⁹ de sapore acetoso:⁊ de alijs saporibus,qȝ̄ nobis visum est sup 2°cañ.cap 3°. Hic tñ solū dicemus Aui.voluisse,ꝙ cū cōparati erūt infantes ad alias etates:lac qȝ̄ sugūt infantes quāuis causonizēt:acescit.Sꝫ in alijs etatibus lac cōuerteretur ad fumosum:⁊ hoc est in quocūqꝫ ifante cuiuscūqꝫ cōplonis nisi sit cōplexio eius valde extranea in calore nāli.nā calor infantiū nō est fortis:vt cōburat quāuis habeat causonē. Sed semper hꝫ quandaꝫ obtusionē ꝓpter multitudinē humidi:⁊ ideo nō facit in lacte cōbustionē,sed ebullitionē.qua extrahit calor nālis ꝓprius lacti:vnde infrigidat̄ ꝑuatione ꝓprij ⁊ inati caloris:⁊ occupatur accñtali:⁊ sic acescit,q2 putrefit:vñ Aulcē.3° cañ.fen.13.cap de modis significationū dispōnū stomachi dicit,ꝙ sapor acetosus qñqꝫ significat calorē debilem cum humiditate. Hic aūt essent multa problemata,que omittimus. ¶ Ad Gal.dicendū,ꝙ calor infantis habētis causonem est minor q̃ꝫ ille qui adurit:⁊ q̃ꝫ ille q digōnē ad bonū cōplet.⁊ minoritas respectu adurētis est minoritas in gradu.Et minoritas respectu complentis digōnem est minoritas quantitatiua.s.q2 spiritus paucificati sunt,⁊ tu cōsidera. ¶ Omisit autē Aui.signa causonis a phlegmate salso:cum manifesta sint ex signis cōibus causonis:ex signis priuationis dominij cholere:⁊ signis phlegmatis salsi:que ex multis opꝫ colligere cum bona extimatione.

¶ De cura causonidis. Capi. xliij.

Et cura tertiane pure.

¶ Primo ponit curam vsqꝫ ad declinationem scdō in declinatione. ibi secūda. (Et fortasse.) Primi cañ.extēdunt se ad māmꝫ ⁊ ad febreꝫ:⁊ et ad aliqȝ̄ accñs. ¶ Primus cañ.est notus, q2 tertiana pura ⁊ proprie continua ⁊ causon cōicant.

¶ Et cum indigent euacuatione:sicut cuꝫ illis:que dicta sunt:tunc festinatio est melior.Complementum ꝟo est apud digestionem.

¶ Hic est scdꝫ cañ. siue enim debeas lenire siue exoluendo euacuare propter furiositatē materie,melius est festinare:q2 peracuitas morbi non dat tibi spatiuꝫ complementi:q2 completa euacuatio fit perfecte digesta materia.

¶ Et non phlebothometur:fortasse enim inflā mabit eos:⁊ fortasse iuuabit eos: si fuerit illic turbiditas ⁊ rubedo.

¶ Tertius cañ.in quo soluit̄ qȝ̄:an in causone cōpetat flomia:⁊ vult ꝙ si mā sit sanguini mixta:cuius signum est:q2 illic.i.in vrina est turbiditas ⁊ rubedo:potest phlebothomia fieri:ꝙ si non flomia facit furere choleram ⁊ inflāmabit. Et oēs hi cañ.sunt fabricati super cañ.generali.

¶ Vel indigēt subtiliatione ⁊ regimine vehemētiore:⁊ infrigidatione actu eius:qȝ̄ ipsi sumūt.

¶ Quartus cañ.est cañ.i subtiliatione.s.regiminis vel cure.

¶ Et cum times casum virtutis est necessariuꝫ cibare eos:quāuis non appetant:⁊ proprie in eo:ex quo resoluitur res plurima. Multotiēs eni aduenit eis bolismus ꝑꝑ ꝑuationē sensus.

¶ Quintus cañ.est in eo,in quo resoluit̄ res plūma,sicut corpora sicca cholerica raradꝫ qbus lōgū sermonē fecimus i cap de cibatione febricitantiū ꝓpter priuationeꝫ sensus.s. oris stomachi,vt supra dictū est in cap de cura bolismi.

¶ Et indigent lenificatione in principio fortiori:⁊ curationibus febris acute predictis ꝯm omnes species narratas.

¶ Hic est sextus cañ.cuius cā est,q2 in eis est fortior siccitas itestinoꝝ:⁊ iō dabis lenitiua lenitiora,q̄ potes:⁊ in maiori dosi.vbi gr̄a.ʒ.ij.syrupi violati cū pauco mucillagis psilij:⁊ silia ꝯm oēs spēs.qa ēt vehementiori infrigidatione indiges ꝯm narratas sex spēs in ifrigidatione cap de regi.acu.

¶ Et qñqꝫ conueniens est,vt dormiant apud tepores parutum febris super aquaꝫ tamarindorum.⁊ quandoqꝫ ponitur in ea parū cāphore. ¶ Et diligitur ab eis syrupus acetosus:aut emulsio seminis portulace: aut emulsio seminis endiuie:⁊ melon alkin est bonus valde.

¶ Hic est septimus cañ.in quo lenit cum tamarindis in hora parui tēporis:q2 in causone nō est manifestus:sed paru⁹ tēpor:⁊ hoc sine dubio meli⁹ est,q2 minus medicina cōburitur,⁊ magis lenit. Et cōsidera hic,ꝙ super aqua dissolutionis vel decoctionis tamaridoꝝ,que est medicina leuis, docet dormire:⁊ hoc facit ne agitatio destruat eius virtutē. Et nos de somno super medicina forti ⁊ debili dixim⁹ sup ꝑ cañ.fen 4ª:⁊ super 3°cañ.fen ꝑ°cap.de gñalib⁹ cañ.egritudinum capitis. ¶ Pax cāphore ad infrigidandū:licꝫ hec cāphora faciat vigilias. Et iꝫ Ysaac faciat nobis suspectaꝫ cāphoram in libro febrium. ¶ Et diligitur.Cā apparet ex dictis:⁊ etiā hora dandi emulsiones horū seminuꝫ:q2 eniꝫ non sic prouocant,sicut seminalꝫ apud me dubiū fit:⁊ proprie de semine portulace:ideo in primis diebus possunt ille emulsiones dari cū syrupo digestiuo,quē in mane dam⁹, melon alkin est vna spēs eius.vbi.gra.melon viridis.

¶ Et sit ꝯtentus potatione aque frigide ꝯm qȝ̄ diximus illud. Si autē non fuerit quod prohibeat,detur in potu:de ea ēt vsqꝫ ad satietateꝫ.

¶ Hic est octauus cañ.qui notus est ex cap generali.

¶ Et fortasse aduenit eis permixtio mētis ⁊ obliuiscuntur petere aquaꝫ:quare oportet,vt sorbeant de ea paulatim sorbitiones plurimas:et proprie in eo:cuius linguaꝫ vides siccā. ¶ Et cura accidentia eius superflua cum eis:que diximus in capitulis suis. ¶ Et oportet vt caueatur in eis superfluitas sanguinis nariuꝫ:est.n. de eis:in quibus magnificat̄ timor apud eos. ¶ Et oportet vt obseruetur anhelitus eorum:⁊ nō dimittas partes pectoris spasmari. ¶ Et oportet vt obserues capita eorum cum aceto, et oleo roſ.et sandalis:et aqua roſ.et camphora:et his similibus. Et embroces cum decoctionibus:in quibus decocta sunt ea:que diximus. ¶ Et quando fortes sunt in eis vigilie:tunc cura eos. Et non est malū:vt in potu des syrupum de papauere etiam:et si sit de nigro in huius dispositione.

¶ Hi sermones sunt noti spasmari.s.multoꝫ accidere. Et hic inducit necessitatē in epithimādo cū infrigidātibus ⁊ humectantibus. ¶ Et si sit de nigro.i.quāuis sit syrupus de

papauere nigro ante euacuationē materierum timentes il larū ꝯstrictionē:tñ hic pōt ꝯcedi ꝓpter maiorē eius vtilitatem. Alia lr̃a hz. Et si sit denegatio.i.licet cōiter medici negent syrupū de papauere ante eūonē mãerū:timētes illarū ꝯstrictionē:tñ hic pōt cōcedi ꝓpter maiorem vtilitatem.

¶ Et in fine eius da in potu trociscos:q conueniunt eis,sicut sunt trocisci de cāphora. Et in illa hora ꝯuenit eis syrupus acetosus cū emulsione semis cucumeris:⁊ seminis endiuie:⁊ seminis portulace:de vnoquoqꝫ eorum sit pondus.ʒ.ij. Et syrupi acetosi sit pondus.ʒ.xxv.vsqꝫ ad.xxxv.ſm quod videtur. ¶ Et si fuerit illic ventris solutio:tunc dentur trocisci de spodio constrictiui. Trocisci boni. ℞. spodij ros. ana.ʒ.ij.ß.croci sextaꝫ.ʒ.i.seminis portulace:seminis endiuie.ana.ʒ.iij. seminis cucurbite seminis cucumeris.añ.ʒ.ij. sandaloruꝫ.ʒ.i.ß.succi liquiritie amili.añ.ʒ.i.camphore sextam.ʒ.i.ß. ⁊ dosis eius sit.ʒ.i. ¶ Et iteruꝫ ro.ʒ.iiij. seminis melonis,citruli,cucumeris ⁊ portulace omniū añ.ʒ.ij.croci tertiam. ʒ.i. camphore sextam.ʒ.i. gummi,amili,draganganti:succi liquiritie. añ.ʒ.i. Dosis eius.ʒ.ij.

¶ Hic ponit curā eius in declinatiōe:⁊ ꝑ adhuc stāte febre. scd̄o cū iaꝫ recessit manifeste.ibi 2ª.(Et cū declinat.) ¶ Cōsiderandū q in illa hora ista ꝓuocātia securius ꝯceduntur digesta mã:⁊ aliqualr̃ diminuta. Alij aūt inquirūt,an in semine endiuie:⁊ portulace sit ꝓuocatio efficax:⁊ in seminibus cōibus fridis.s.melonis ⁊c̃. Qd̄ aūt trociscoꝝ vsus cōueniat in fine haꝝ febriū supra diximus in gñali caplo.

¶ Et cum declinat egritudo manifeste:tunc nō est malum vti balneo: cuius aqua declinat ad frigus. Et illi in qbus magis diligit̃ balneū ex eis sunt:quoꝝ febris est ex phlegmate salso.

¶ Et qꝛ sermo est de balneo in fine capituli. ¶ Cōsiderādū, q aquaꝫ balnei facere possumus declinare ad frigus.i.remissum,nō calorē,qualis est calor aque in qua sol īpressit:⁊ est balneū īfrigidās ⁊ hūmectās:sꝫ si phlegma fuerit salsum:tūc eget maiori poroꝝ dilatatione:vt grossi vapores ⁊ ptes eius residue resoluant̃:⁊ id̄ forsan est meli' facere balneum ꝑdicto calidius ⁊ intēsius. ¶ Sed dubitat̃ q̄re Gal. in 3º regi.acu.cōmento vltimo nō ꝯcedit balneū in causone de phlegmate salso cuius ꝯ̃riū dicit Auic. ¶ Dicendū ꝑ ſm Dynū q balneū absolute intelligitur tepidū:⁊ hoc non cōpetit in phlegmate salso:sed calidū supra tepiduꝫ,vt mã difficilis solutionis nō putrescat per tepidum balneuꝫ:sed resoluatur per calidū.vt iā diximus de hoc. ¶ Alij dicūt, q balneū ante digōnem pōt securius in causone concedi si materia est cholerica:quāuis oīno non sit perfecte digesta: sed in phlegmate salso non pōt concedi:⁊ ita videtur Gal. ibidē intelligere:⁊ erit sn̄ia hec,q in mã cholerica,quāuis non sit oīno perfecta digestio pōt concedi:sed in phlegmate salso vltimū cōplementū digōnis opꝫ expectare:⁊ etiam multā eūonem ꝑcessisse.⁊ paucā esse materiam valde.

¶ De febre sanguinis. Capi. xliiij.

Opinatus est Gal.q nō sit febris san. a putredine sanguinis. Nā sanguis cum putrefit:fit cholera:⁊ nō est sanguis,fit ergo tūc febris cholerica,nō sanguinea:⁊ fit causon predicta ⁊ tertiana:⁊ cura eam cum illa cura.

¶ Post sermonē de cholericis est sermo de fe.sanguineis ⁊ anteq̃ ponat signa:⁊ curā ponit eius esse ⁊ spēs:⁊ ꝑ ponit sn̄iam Gal.2º suā.ibi 2ª.(Dicamus ergo.) Prima in duas. Primo ponit illā:⁊ motiua eius. Scd̄o abijcit illaꝫ.ibi 2ª. (Hic do sermo.) ¶ In ꝑma parte assignat pro parte Gal. duas rōnes:quare a putredine sanguinis non fit febris sanguinis. Primo qꝛ cū sanguis putrefit,fit cholera,⁊ non est sanguis.ergo febris de putredine sanguinis nō est sanguinea,sed cholerica:⁊ istā rōnem ponit Gal.2º de crisi.⁊ 2º de dif.feb. ¶ Scd̄a rō est. Quia febris sanguinis curat̃ cura feb.cholerice seu cura feb.tertiane.i.cura febriū cholericarum:⁊ hoc apparet,qꝛ nō distinguit febres multi caloris siue acutas in cura:sed oēs ponit in cura sanguinee:si qs diligenter attēdat dicta Gal.in terapētica ad Glauconeꝫ.9.⁊ 11.tera. ¶ Cōsiderandū quosdā:imo fere oēs expositores de qbus est Cōciliator tenere,q nunq̃ fuit hec opinio Gale.imo contraria.s.q de putredine sanguinis fit febris sanguinea. Et hoc ꝑ:qꝛ Halyab.eius assecla hoc dixit:⁊ Joannitius. ¶ Amplius 9º terapē. ponit febrem synocham putredinalem de putrido sanguine:in qua nō est factus paroxismus per tertium diē in forma cholerice. ¶ Et dicunt hi viri,q qñ Gal.dicit sanguinē conuerti in cholerā cum putrefit:intelligit de sanguine in aliquo vno loco constricto, qui ꝓpter ꝓhibitam transpirationē ⁊ putredinem cōuertitur in cholerā quantū ad eius subtile. In venis aūt si putrefiat,cum non habeat tantā cōculcationē:non sic cito cōuertitur in putredinē:⁊ hoc dicūt Gal.intellexisse ⁊ Auer.qui ēt hoc intellexit de Gal.vt apparet 4º colliget. ¶ Et nos dicamus,q quicūqꝫ accipit moleste rōnes Aui.accipiat conclusionē,ꝯ̃ quam arguit. Et siue illā Gal.voluit.siue nō de illa non sit tibi cura:⁊ videbis rōnes Aui.esse sufficientes:⁊ habent propositiones manifestas ⁊ confessas ab hoie sani capitis. ¶ Illud aūt quod nobis visum est de Gal.est ꝑ, q in hoc quesito ipse fuit ambiguus:⁊ ideo verba eius fuerunt varia. In hac febre bene imponit sibi Auer. colliget 4º. Aliquando enim Gal. negauit putridum sanguinē facere febrem in spē sanguinee:⁊ hoc fuit in pluribus locis. Et aliquādo ab ipsa veritate coactus:dixit sanguinē putridum facere febrē sanguineam putridam:⁊ nō in spē cholere:sicut inuit.9.terapē.⁊ in hoc Gal.videtur sibimet cōtradicere. Et hoc est,qd̄ de eo curialiter profert Auer.cuꝫ dicit,q verba Gal.sunt varia in hac febre. Si ergo nō cōtradicit est,q in quibusdā locis loquitur ſm suā intentioneꝫ. Aliqñ loquitur ſm opinionē cōiter concessam,⁊ sic excusatur a cōtradictione. Sed visum est nobis,q cū vltima est intentio Gal.ipse voluit,q de sanguine putrido fiat cholerica,⁊ non febris sanguinea:⁊ hoc est,qꝛ cum sanguis putrefit,fit cholera:⁊ illud qd̄ multum dat fideꝫ de hoc est:qꝛ viri illustres preteriti plures hoc Gal.imponunt:sicut Ras. 16.cōtinētis scd̄o cap in principio:⁊ quarto colliget improbat Gal.de hoc Auer.⁊ ēt in practica canticoꝝ caꝑ de cura morbi frigidi:⁊ est cōmentum.68.ac Joānes Damascenus de cōsolatione scd̄o caꝑ dicit. Inquit Gal.de sanguine cui accidit,vt putrefiat. Scire debes,quoniaꝫ subtile eius transit in cholerā citrinaꝫ,⁊ grossuꝫ in melācholiā. Auer. aūt si quis nō fingat,hoc sibi imponit:⁊ vltra hoc sibi in dictis ꝯ̃dictionem facit. Haly.auteꝫ reuerenter se habens ad Gal.⁊ etiā Seraꝑ.cum multis alijs dixerunt veritatem in hoc:⁊ omiserunt dicere quid Gal.voluerit,ne veritate coacti redarguerent eum. ¶ Insuper secūdo de differētijs febrium monstrauit:hanc fuisse eius intentionē.nam in secūdo caꝑ nō enumerauit febrē sanguinis:⁊ in caꝑ de hemitritea cōclusit Gal.genera febrium:⁊ nunq̃ vsqꝫ ad illum locum de febre putrida fecerat mentionē:postq̃ in secūdo li/

bro inceperat de specie feb. loqui. seruabat igit Gal. in mēte velle dare nouam sniam de febre sanguinis: et ideo reuersus est in 8° ca. ad inuestigationē sanguinee febris: et dixit, q nulla erat deterior. i. fortior inuestigatio. Sed mirandum esset, si Gal. voluisset putrescēte sanguine fieri febrē sanguineam, q hec fuisset deterior et fortior inuestigatio: imo fuisset facilis multum. ℂ Et ideo pbat Gal. demōstratiue. Primo, q de sanguine putrido fit febris. secūdo probat, q hāc febrem reponimus in periodo: et naturam cholericarū febrium: q sanguis cum putrefit, fit cholera, et fe. consistit in specie humorum, in quos trāsmutatur sanguis et exēpla de conuersionibus sanguinis in cholerā in apostematibus sunt exempla de conuersione eius in cholerā, vbicunq putrefiat, siue in apostematibus, siue in venis: et hoc vult scdo de crisi: et in terapeutica ad Glauconem, vbi cōfundit curam cōtinue et curam causonidis in vno cap. Et Cassius Felix sequitur Gal. 9° vero terapeutice. Uel locutus est sm veritatem coactus ab illa, vel sm cōmunem sententiam. Uel dicemus q licet Gal. poneret febrem de putrido sanguine nō esse sanguineam, sed cholericam: posuit tamen aliquam de eis habere exacerbationes manifestas: et aliquam esse propingorem conclusē: et nullam manifestam exacerbationem habere, vt secundo de febribus secūdo cap°. Et ideo Gal. expectauit in illo: an fieret paroxismus per tertiam: et fuisset in cholerica continua exacerbatio: sed q non venit ille paroxismus, non fuit cholerica causon, sed peraugmastica. Siue igitur sic sit, siue non: ponamus aliquem dixisse hoc, q a sanguine putrido non fit febris in genere sanguinee, sed cholerice. Et ratio conclusionis sit ista: quia sanguis cū putrefit, fit cholera et non est sanguis.

ℂ Hic vero sermo eius est ɔtrarius sermoni Hippo. et contrarius ei, qd est conueniens, et plurimum quidem erroris eius est in sermone eius: quando putrefit sanguis, fit cholera. Iste enim sermo facit opinari duas intētiones: quarum vna est: q quando putrefit peruenit ad hoc: vt fiat post putredinem cholera: et secūda: q quādo putrefit: tūc fit cholera, sicut dicitur, q lignū quando calefit, fit cinis. Consideremus itaq in vnaquaq duarum propositionum.

ℂ Primo inducit auctoritatem Hippo. quā non habemus manifestam: nisi voluerit accipere hanc sententiam ex primo epidimiarum in fine. et aliqus ex dictis quarto regiminis acutorum. Secūdo prosequitur. ibi. (Et plurimū.) Hic primo ostendit, q iste sermo est contrarius ei, quod est conueniens. i. veritati. Secundo, q est cōtrarius sermoni Hippo. ibi secunda. (Uerum veritas.) Primo ponit intellectū propositionis, super qua fundatur opinio Gale. Secundo prosequitur redarguitionem. s. vtriusq intellectus. ibi secūda. (Intellectus vero.) ℂ Considerandū q dicit plurimum erroris est: quia radix istius erroris est in propositione illa, cum sit fundamentum opinionis. Et forsan Auicen. comprehendit alios errores in dictis Gal. quos nō explicauit nobis: sed solum dixit errorem: qui sibi visus est plurimus. ℂ Considerandum q duplex est intellectus: notus est in exemplo: si quis enim diceret, lignum quando calefit, fit cinis non potest nisi dupliciter intelligi. Uel q eadem est mēsura calefactionis et incinerationis: vel q incineratio esset terminus calefactionis: eodem modo est intellectus propositionis assumpte.

ℂ Intellectus vero primus est corrupte acceptionis tribus modis: quorum primus est: q sanguis quando putrefit: conuertitur subtile eius ad choleram malā: et spissum eius ad melācholiam: nō ergo cū totalitate sua fit cholera.

ℂ Primo redarguit Gal. intelligendo propositionem suam primo modo. secūdo intelligendo secūdo modo. ibi 2°. (Quod vero.) Dicit primo: primus intellectus est corruptus. Et cōsidera q Auicē. non dicit primū intellectum esse falsum: imo dicit, q est false siue corrupte acceptionis. Nam propositio sub illo intellectu est vera. s. q sanguis post putredinem est vel fit cholera: ita q eē cholerā est terminus illius trāsmutationis, sicut generatio est terminus alterationis. Quāuis tamē propositio sit vera corrupte tn accipitur: q ex ea concessa nō sequitur cōclusio Gal. Et hoc pbat tribus rōnibus semper ɔcedendo ppositionē sub intellectu dicto: imo semper ponit illā in syllogismo. Et primo arguit sic. Sanguis quādo putrefit. i. in fine putredinis est cholera quantū ad partē subtilē: et est melācholia quātum ad partē grossam: siue spissam. ergo totus sanguis nō fit, vel nō est cholera: et per ɔsequens nō debz dici febris cholerica plus q melācholica, vt dicit post ɔsequētis est nota antecedēs quantum ad primam partē est ppositio Gal. sub p intellectu. Sed quātum ad aliā partem est propositio necessaria, q sicut subtile sanguinis est factū cholera in fine transmutationis: ita opz necessario q grossum eius sit factum melācholia. ℂ Cōsiderandū, q Gal. perpendit de ista rōne, que debebat contra eū fieri: et soluit sic secūdo de diffe. febrium et secūdo de crisi, q ad ɔuersionem subtilis partis sanguinis in choleram sufficit parua trāsmutatio: et leuiter fit sed ad cōuersionem partis grosse in melācholiā requiritur multa trāsmutatio: et nō sic cito fit. Cū ergo subtile sanguinis est factū cholera: eius grossum nō est factū melācholia: sed est in medio termino ɔstitutum. s. in medio motus a sanguine in melācholiam: et hoc innuit Gal. occulte scdo de crisi. 12. cap. vbi cum frequēter prius dixisset, q genera febrium sunt tria, et dedisset causam: q sanguis cū putrefit non remanet sanguis: sed fit cholera. ne aliquis diceret etiā fit melācholia: dixit cholera generatur cū superfluet caliditas in re plus q opz. De melancholia vero dixit, Melācholia generatur quādo calidum valde superfluit. ℂ Clarius aūt voluit soluere hāc rationem secūdo de differētijs febriū, vbi dicit. Si vero supercoquatur. trāsmutatur quidem eius subtilissimum simul et pingue in flauā choleram: quod vero grossius in nigrā choleram, sicut inuocatis carbūculis: ex his enim sanguine feruente trāsitma fit in melācholicū humorem: et tūc Gal. ostēdit qualis melācholicus humor est iste: q nō est vere melācholicus: sed est in via ad melācholiā. vnde subdit. Ita aūt opz intelligere humorē melācholicum: ita vt non effectum certissime nigrā cholerā: sed in medio termino ɔstitutum. Is in motu vbi est dare mediū terminū: cū mobile dum mouetur partim sit in termino a quo: et parti in termino ad quē. ℂ Sed qn Gal. se defendit sic cū intellectu ppie propōnis assumpte seipz ligat. nā facta cholera vel reliqua pars est sub forma sanguinis: et sic febris dz dici sanguinea: q ille ē humor: super quo est transmutatio, que est putredo, vel est sub forma melie: et sic habet scdi ppositū. Et si hic caderet speculatio per Gal. esset speculatio de medio motus, et nō iuuaret eū. Et iā in nra iunctura formauimus istum sylim meū in prima figura in scdo modo sic. Nullum ɔuersum in melācholiā quantū ad partē: et cholerā quantū ad partem dz dici ɔuersum in cholerā sm totalitatē. Sed ois sanguis post putredinē est sm partē ɔuersus in melancholiā: et sm partem in choleram. ergo nullus sanguis dz dici sm totalitatem cōuersus in cholerā. ℂ Alij aūt magistri dicūt rōnem Aui. debere solui p hoc, q illa ps melie pua est: sed sine dubio nō est sic parua: q n possit facere febrē: et nullā facit nisi melicam. si est melācholia, vel saltē erit febris cholerica nō pura: sed permixta melācholie, qd nunquā Gal. voluit.

¶ Et scđs est, q illud fit post putredinem: ⁊ nostra cõsideratio est in dispositione putredinis.

¶ Ostendit scđm modũ corrupte acceptionis: ⁊ est scđa ratio ꝯ Gal. ⁊ arguit sic. Conuersio sanguinis putrescentis in cholerã est post putredinez. ergo febris de sanguine putrido nõ est cholerica: sed sanguinea: antecedẽs est propositio Gal. sub intellectu p°. ꝯña probaƚ. qꝛ cõsideratio nostra qñ dicimus, sanguis putridus facit febrẽ, est ꝯsideratio de sanguine qñ disponiƚ per putredinẽ: ita q putredo est sibi forma. Potest aũt formari syllogismus multipl̃r, sed formaƚ i secũda figura sic. Ois sanguis faciẽs febrem est in dispõne putredinis, nullus sanguis factus cholá est in dispositione putredinis. ergo nullus sanguis factus cholera est faciens febrẽ. Iste tñ syll's melius adiacet scđe rõni: sed rõni tertie magis conuenit in p° modo scđe figure sic. Nullus sanguis factus cholera est in dispositione putredinis. Omnis sanguis faciens febrez est in dispositione putredinis. ergo nullus sanguis faciens febrem est factus cholera.

¶ Et tertius est quoniam post illud fit cholera ⁊ non scimus: an in ea sit putredo: an non nam plurime res putrescunt ⁊ separatur ex eis subtile ⁊ spissum ⁊ non est in spisso: neqꝫ in subtili putredo: quoniam non est necessariuz vt sit putriduz id, quod generatur a putrido: fit eniz ex putredine, quod non est putridum.

¶ Ostẽdit tertiũ modũ corrupte acceptionis. ⁊ est tertia ratio cõtra Gal. ⁊ p° facit illã: secundo eã vigorat. ibi secũda. (Et significatio.) Primo arguit sic. Cholera gñata ex putredine sanguinis põt esse nõ putrida. ergo põt facere nõ febrem. ⁊ hoc est cõtra Gal. qꝛ illa febris nõ erit cholica. ꝯña est nota. añs. pbatur. qꝛ a re putrida nõ semp resultant res, que sint putride: qꝛ nec subtile, nec grossum, nec opꝫ. q sit putridũ. Fiunt. n. ex putredine nõ putrida. Et voluit Auic. nos intelligere exẽpla ista aceti ⁊ vermis, que fiũt ex putredine. Põt aũt formari syllogismus ꝯtra Gal. modo predicto ⁊ alio sic. Nullũ generatũ post putrediuem est necessario putriduz. omnis cholera generata ex putredine sanguinis est generata post putredinem. ergo nulla talis est necessario putrida: ⁊ est in secũdo modo prime figure.

¶ Et si generatio eius a putredine faceret putredinem eius necessariam: oporteret vt spissuz cinerulentum iterum esset putridum. Esset ergo illic febris melancholica iterum: hoc ergo est illud, qđ facit esse necessariuz ex positione eius: quod primum intellectum est.

¶ Vult Aui. cõcedere aduersario, q illud qđ generaƚ a putredine, sit putridum: ⁊ tunc arguit, q ex hoc sequitur q febris de sanguine putrido sit cholerica ⁊ melãcholica: ⁊ tũc ꝯcludit ⁊ pꝫ. Videnƚ mihi quidã voluisse soluere istam rationez sic. Cholera que fit ex sanguine putrido non est semper putrida: ⁊ ideo non facit febrem cholericam. Hec solutio pro Gal. nihil est: quia sequitur. ergo febris de sanguine putrido non semper est cholerica.

¶ Qđ vo intelligitur secundo est mendacium: quoniam putredo est via corruptionis.

¶ Hic pcedit ad redarguẽdum Gal. intelligẽdo propõnem suã secũdo intellectu. Est autẽ scđs intellectus. iste sanguis qñ putrescit: tunc fit cholera: ita q per nullã mensurã est verum dicere: sanguis putrescit: pro qua nõ sit verũ dicere sanguis fit cholera. Et dicit p° q hoc est mendaciuz: ⁊ inducit tres rõnes. Ad quarũ intellectũ est ꝯsiderandũ, q Aui. p̃supponit Gal. intelligere hic per cholerã humorẽ: qui actu est cholera. s. habẽs formaz ⁊ spẽm cholere: ita q quando dicimus, dum sanguis putrescit fit cholera intelligaƚ. i. cholera actu. Et q talis fuerit intell's Aui. de Gal. apparet in tertia rõne. Apparet ẽt aliter, qꝛ sñia Gal. nulla ẽẽt: si Gal. ⁊ A. idẽ intelligerẽt: qñ dicimus sanguis dum putrescit, fit cholera. i. disponitur: vt fiat cholera: non tñ hꝫ esse cholere ⁊ formã eius: nã sequeretur ex hoc q febris de sanguine esset cholerica: qđ tamẽ Gal. voluit concludere. Simil'r hic esset intellectus primus proprius Gal. ⁊ non esset mendacium purum. ergo opꝫ q intellectus secundus sit talis: sanguis quãdo putrescit. i. dum est in putrescere est actu cholera: ita q nullum est signare tẽpus, nec instans putredinis: in quo non sit verum dicere, sanguis est cholera quantum ad partem subtilem. ¶ Hoc preintellecto arguitur sic. Qđ est in via corruptionis non est corruptum: sed sanguis duz putrescit est in via corruptionis. ergo non est corruptus. Et tũc prosyllogizetur sic. Sanguis nõ est corruptus. ergo nõ est factus cholera: qꝛ gñatio cholere huius est per sanguinis corruptionẽ. Ponit ergo probationẽ minoris cũ dicit: putredo est in via corruptionis ⁊ est ppõ nota. Et si vis hic te extẽdere: cõsidera dicta 4° metheoroꝝ. ⁊ vide Turisanũ tractatu tertio libri techni, qui disputat de hoc.

¶ Et putredo quidem nõ hꝫ tempus. Et cõuersio sanguinis in cholerã nõ fit nisi in tempore.

¶ Hec est quarta ratio: quam rationem plures male intelligunt. Credunt enim quidam textũ esse transpositum: ⁊ volunt dicere: putredo nõ fit nisi quodã tempore. ⁊ conuersio sanguinis in choleram non habet tempus: sed fit in instanti. sed ista trãspositio est corruptio textus Auicẽ. qꝛ nõ eẽt ratio alia in virtute a ratione precedente. ¶ Aliter igitur intendit Auicẽ. ⁊ arguit sic. Conuersio sanguinis in choleram fit in tempore: sed putredo sanguinis non fit in tempore: imo in instanti. ergo putredo sanguinis non est conuersio sanguinis ad cholerãz. ¶ Ad cuius rationis intellectũ est considerandum, q generatio fit in tempore: non q tempus sit vera mẽsura generationis: vt est trãsmutatio in substantia: qꝛ illa fit in instanti. Sed dicitur fieri in tempore: qꝛ generationem necessario precedit alteratio. Et ideo generatio in substantia est finis motus. vnde octauo physicorũ cõmento. 54. dicit Cõmentator, q generatio aut est alteratio, aut finis alterationis. ¶ Preter hoc sciẽduz, q putrefactio non hꝫ tempus. s. initiatiuum: sed initiaƚ ab instãti in potentia. ⁊ ista opꝫ esse intellecta in 6° physico. ¶ Ex quibus apparet, q Aui. physice arguit contra Gal. sic. Tu dicis, q sanguis dum putrescit: tũc est cholera, sed hoc est falsum: qꝛ verum est dicere de sanguine, q putrescit in instanti: sed conuersio in choleram non fit in instãti: imo tẽpus opꝫ aduenire, in quo fiat ista conuersio in sanguinez. ¶ Sed tu dices. Dico q in primo instanti inchoatiuo putredinis sanguis est cholera per aliquam calefactionez precedẽtẽ ante putredinem. ¶ Dicendũ, q aut totus est cholera: ⁊ hoc est impossibile: qꝛ tũc nunqꝫ sanguis putresceret: qꝛ nec prius. s. ante instans illud: nec posterius, cum non sit sanguis: vel aliqua pars sanguinis: in primo instãti putredinis inchoatiuo est facta cholera: ⁊ tũc aliqua pars per putredinez post instãs illud fit cholera: sed non fit in primo instanti post illud: qꝛ instantia non sunt imediata. ergo sequitur propositum qđ est dare instans inchoatiuũ putredinis sanguinis, in quo sanguis nõ est cholera. ¶ Et si bene ꝯsideretur ista ratio scđa ⁊ pma fuit vna ratio via diuisiua sic. Nam quando dicitur, quãdo sanguis putrescit, fit cholera: tunc. i. tunc habet esse cholera. Vel putrefactio accipitur pro tota dispositione vsqꝫ ad primum instans generati esse cholere, vel accipitur pro primo instanti putrediuis. ⁊ hoc modo concedatur hic, q in motu sit dare primum mutatum esse saltem in potentia. Si quidem putredo accipiatur pro to/

ta dispositione vsq; ad vltimum putrefactu3 esse: quod est principium generatū esse cholere: tūc ꝓpositio Gal'. est falsa, q2 sanguis du3 est in via corruptionis, nō est corruptus: sed dum est in putredine pro dispositione: tūc est in via corruptionis. ergo nō est corruptus: ⁊ per cōsequens nō est factus cholera. Si aūt putredo accipiatur pro p̄ instanti inchoationis putredinis: ante qđ instans nulla fuit putredo: tūc propositio Gal'. est falsa: q2 sanguinem fieri cholerā necessario requiritur tēpus: sed ad putredinē habere illud esse inchoatiuū nō requiritur tēpus: q2 vt sic putredo non h3 tempus. ergo pro tunc sanguis putridus nō est cholera: ⁊ tunc ista rō est pulchrior ⁊ efficacior. Nā ꝓpositio de qua est dubium, ⁊ nō parañ, erat cōcessa ab aduersario. s. ꝙ putrefactio nō h3 tēpus: ⁊ arguitur per rōnem secundam. vel erat negata: ⁊ tunc arguitur per rōnem primam. Et post multos annos post primā expōnem factā inuenimus, ꝙ Dynus intellexit istū passum, sicut nos diximus. ¶ S3 tu dices Ga. pōt dicere ꝙ putrefactio accipit pro putrefacto esse: qđ ē p^m incineratū esse, qđ est ēt p^m generatū esse cholere. ¶ Dicendum ꝙ in illo mō ꝓcedunt ille tres rōnes prime, q2 ille est primus intellēs ꝓpōnis, ꝯ quē Aui. iam arguit si consideres. ¶ Uel dicendū, ꝙ tunc Auic. arguit sic. Conuersio sanguinis in cholerā fit in tēpore. ergo illud putrefactū eē precessit aliqua dispositio in tempore: s3 illa erat putredo: que est in tempore ante vltimum instans putrefacti esse. ergo prius tempore ante illud instans erat febris ⁊ non erat cholera. Et hoc modo posset formari scđa ratio ista.

¶ Et putredo quidē est corruptio accidens sanguini: ⁊ est sanguis: sicut accidit phlegmati: ⁊ ē phlegma: ⁊ non cholera, neq3 melia: nisi cōuertatur post illud cū cōplemento putredinis.

¶ Hec est tertia ratio vel secunda. Et arguit sic. Sicut se h3 de putredine flatis: ita se h3 de putredine sanguinis: sed cū fl'a putrescit est phlegma ⁊ nō chol'a, neq3 melācholia: nisi cū est ꝯuersum per cōplementu3 putredinis. ergo sanguis cum putrefit, nō est cholera, sed est sanguis. ¶ Quidā aūt rudes volunt soluere istā rationem negādo similitudinem ꝓpter hoc, ꝙ phlegma est humor ineptus cōuersioni i cholerā. sanguis aūt est aptus: sed hoc nihil facit ad rationē Auic. q2 ꝯcluditur, ꝙ aliqua mensura tēporis est, qua sanguis est putridus, ⁊ non est cholera: ⁊ hoc sufficit ad ostendendum, ꝙ ꝓpositio est falsa, que dicit sanguis dum putrefit est cholera: ⁊ nō solum sufficit ad falsificādū illam, ꝙ aliqua mēsura tēporis est, qua sanguis est putridus: ⁊ non fit cholera: sed ꝙ aliqua mēsura in instāti, vt ostendit ratio p̄cedens: ⁊ hoc sufficiat Auicē. Si aūt tu vis disputare cum Aui. ⁊ loqui de cholera facta ex putredine post putredinē: tunc vade ad rōnes suas ꝯtra primum intellectum propositionis Gal'. quare procedunt iste rationes.

¶ Uerum veritas sana est sermo Hip. ꝙ ex sanguinis putredine generatur febris.

¶ Generatur febris. s. sanguinea, ⁊ nō cholerica. Q.ō. I.

Sed dubitatur tunc. vtrum sit via cōcordie inter Gal'. ⁊ Aui. in isto quesito.

¶ Et dicamus ꝙ l3 Thadeus in glosa Joannitij se de medio horū virorum abstulerit, tamen ꝯcordari possunt. Propter qđ ꝯsiderandū, ꝙ sermo Gal'. in febre de sanguine putrido: quam reponit in genere cholericarum, est in febre de sanguine, in quo putredo accidit propter superfluā quantitate3 suffocatiuā. Unde ex hoc putredo sibi accidit. Hec ergo febris putrida cū considerata fuerit ꝑm iudiciū philosophi naturalis: dicetur febris sanguinea de sanguine putrido: ⁊ non dicetur cholerica, ⁊ hac via processit Aui. Unde oēs iste propōnes, quibus arguit, sunt naturalis philosophi. Et apparet ꝙ Auicē. est contentus habere ꝯtra Gal'. ꝙ in primo instanti inciatiuo putredinis fit putredo in sanguine: ⁊ tamē non fit cholera: ⁊ esse hoc vel aliud instans. vel mensura imperceptibilis: est illud, qđ medicus nō cōsiderat. Gal'. aūt considerauit dictā febrem ꝑm iudiciu3 medici operātis ad curationē febriū: ⁊ dixit hanc febrē de sanguine putrido esse choleram. Unde maxime reperitur habere analogiam paroxismorum tertiane: ⁊ causa est: q2 sanguis predictus h3 multū de vnctuoso: ⁊ ideo cū putredo in eo incipit: stati3 declinat ad naturā cholericā: ita ꝙ licet sit dare aliquā mensurā temporis: in qua illius sanguinis nulla pars est facta cholera: tñ illud tempus est valde breue: ⁊ non ꝯsideratū a medico: quare ergo sanguis putridus q̄si ab ipso p̄n° putredinis associat sibi cholerā calidā feruentem ⁊ malā: posito ꝙ nō esset vere putrida. nō est mala ⁊ inflāmata: ⁊ ideo febris ista sanguinea o3 vocari cholerica h' modo: ⁊ istud nō accidit in reliqs febribus. Cū. n. putrefit melācholia, aut phlegma nō statim associat sibi in putredine cholerā per partē hoꝝ humoꝝ, que cōuertatur in illam cholera3: ⁊ ideo iste possunt dici febres statice cholice: ⁊ ēt melice absolute: sed febris de putrido sanguine stati3 a p̄n° pōt dici febris cholerica: ⁊ curari ēt o3 illo cura per alterātia ⁊ euāntia ⁊ remittentia acuitatē cholere: ⁊ ideo Auenzoar in cap̄ de feb. sanguinis anteq̄3 faciat in ea flomiā suadet dare aliquā medicinā, que cholerā euacuet. Et sine dubio si vides, ꝙ multiplicata sit cholera ante flomiam: oportet facere qđ precipit Auenzoar. Sed si non sit multū multiplicata, vel sit adhuc in sanguine op3 a flomia incipere. Hoc ergo modo possunt cōcordari hi duo viri ⁊c̄.

¶ Dicamus ergo nunc: ꝙ febris sanguinis est febris putredinis: ⁊ febris calefactiōis: ⁊ ebullitionis: quam nominauit Hippo. synochum conclusum sine alijs.

¶ Post opinionē Gal'. ponit sententiā suam. Et primo diuidit febres sanguinis in p̄mas suas spēs. Scđo comparat illas ad alias febres. Tertio ponit eius cām. Quarto ponit eius spēs duas. Quinto ponit febris sanguinis crisim. ibi 2°. (Et est de sūma.) ibi 3°. (Et cā quidē.) ibi 4°. (Et eius spēs.) ibi 5°. (Et eius ꝯsumptio.) ¶ In p̄ parte ponit hanc diuisionē, febris sanguinis quedā est putredinalis: ⁊ q̄da3 est sine putredine, que est febris solius calefactionis ⁊ ebullitionis, ⁊ iponit nomē huic: qđ est synocha sine putredine: ⁊ dicit ꝙ Hip. noiauit eam synochā ꝯclusam imponēs sibi hoc nomē, ⁊ non alijs fe. Hoc enim vocabulū synocha idē est, ꝙ febris de sanguine non putrefacto: sed synochus est febris de sanguine putrefacto. vt dicit Simon ianuensis. Cōclusam. i. clausam vniformiter in suo motu nō habēte3 exacerbationes aliq̄s, sicut hñt eas alie febres. Nam synochus cū putredine sanguinis hic pōt exfortiationes: vt supradictū est. ¶ Considerandū, ꝙ totus iste sermo pōt referri ad synochas ambas. s. cū putredine ⁊ sine: q2 ambe sunt continue cōcluse sine alijs febribus: ⁊ propter hoc eis competit ⁊ non alijs febribus. ¶ Hic caderet aliud dubiu3: an ex alio humore a sanguine possit fieri febris per solam calefactionem absq3 putredine. Et de hac prolixe notauimus super libro secundo de differentijs febrium.

¶ Et plurimū ebullitionis eius est ex oppil'one suffocāte caliditatē. Et qñq3 fit a causis alijs: q̄ vehementes fiunt supra vehementiā febris et simere: ⁊ noiatur profundi somni fortis.

¶ In ista parte ponit quasdam causas ebullitionis sanguinis, q2 est oppilatio: ⁊ hoc q2 prohibet euentatione3. vñ fit inflāmatio. Et apparet ꝙ oppilatio suffocatiua. i. prohibitiua euētationis pōt esse causa ebullitionis putrefactiue: et sine putrefactione ꝑm corporum diuersitatē: ⁊ ꝑm ordine3

q̄ prius causat solam ebullitionem. deinde sequi pōt putredo: lʒ talis ordo nō sit necessarius semꝑ. Pōt eniʒ fieri synocha potredinalis nō p̄cedēte synocha sine putredine. ¶ Et tu cōsidera. ¶ Et q̄nq̄ꝫ fit alijs causis. vt ira, labore: ⁊ alijs causis calefaciētibus. ⁊ cōsiderata dispōne spirituū maiori q̄ꝫ sit dispositio sanguinis. dispōne dico generali. Cās inflāmantes sanguinem opꝫ esse vehementiores causis facientibus ephimer. .m.s. inflāmātibus spirituū. ⁊ hoc est quod dicit. Que vehemētes fiunt supra vehementiam febris ephimere. i. supra vigorē cārum facientiū ephimeraꝫ. ¶ Et nominatur profundi somni. Multa noīa inueniunt̄ ab auctoribus de hac febre: sed profunditas somni fit in ea multis vaporibus humidis eleuatis ad caput: ⁊ plus cōtingit synoche absq̄ꝫ putredine: q̄ illius vapores sunt mites: fortis scʒ somni. Et est idē q̄ profundi somni. Et fit hec fortitudo ex oppilatione etiam venarum subeticarum. Uel fortis. s. febris. i. ista est vna fortis febris, q̄ multi caloris.

¶ Et est de summa febrium, que sunt inter febres putredinis: et febres effimeras: que differunt a febribus effimeris: propterea q̄ calefactum primum in ea est humor: ⁊ differt a febribus putredinis: quoniam non est ei putredo. ¶ Et est febris acuta: nō febris effimera: neq̄ꝫ febris ethica: neq̄ꝫ febris putredis. ¶ Et multotiens quidē ꝑmutatur ad febreʒ putredinis: aut febrem ethicam. ¶ Et multotiens quideʒ facit eam currere Gal. cursu febrium dici.

¶ Cōparat fe. primo synochā, hoc cōclusam sine putredine ad alias febres. Scdo synochā cū putredie. ibi 2°. (Et vi.) ¶ Considerandū q̄ Aui. innuit hanc febrē habere rationē medij ꝑ abnegationē. nā cū sit febris nō ephimera: q̄ ꝑmū calefactū in ephimera est sp̄us: sed in synocha sine putredine est humor. Silr̄ nō est putrida: q̄ in putridis humor est putridus. sed sanguini i febre ista nō inest putredo. Ex his apparet q̄ febris hec est media per p̄ticipationē: nā participat nām ephimerarū inquantū est quedam caliditas simplex: ⁊ est in vaporibus sanguinis: sʒ participat natura putridarum inq̄ātū est in humoribus. Hec omnia sunt intellecta a Gal. 9° terap. ¶ Et est febris acuta. ¶ Quasi dicat. lʒ conueniat in ephimera: tamen est acuta, q̄ est vehemens scʒ in qua est timor cum velocitate finis: sed ephimera non est acuta lʒ sit breuis, vt supra hac fen. 3° cap̄. ⁊ intelligunt̄ ista ex fine libri de creticis. ¶ Neq̄ꝫ ethica. Patʒ: ⁊ quāuis non sit putrida, potest permutari ad putridam: ⁊ quāuis non sit ethica: potest tamen permutari ad ethicam: vel potest eam sequi ethica, ⁊ hec omnia sunt nota. ¶ Et multotiens ⁊c̄. Gal. 9° terapen. ⁊ octauo cursu diei febrium ephimerarum ponit eam intra ephimeras.

¶ Et videtur Gal. q̄ febris sanguinis nō componitur cum reliquis febribus: quoniaʒ putredo in sanguine est cōmunis omni humori: ⁊ in hoc est contradictio quibusdaʒ intentionibus suis: in quo non est necesse prolongare sermonem: quoniā non iuuatur cum eo medicus.

¶ Hoc dictum nō inuenio a Gal. nisi Aui. sumpsisset hoc ex secūdo de differētijs feb. cum dixit. Eā que in putrido sanguine febrē simplicioreʒ esse his, que in alijs sunt humoribus. ¶ Et forsan q̄ ad linguam arabicaʒ trāslatus ille sermo hoc significabat: sed expositores nostri cōiter exponūt simpliciorem. i. mitiorem. Quid autem nos intelligamus de illo textu, omittimus hic. ¶ Dubitatur vnde sequit̄ putredo sanguinis est cōis omni humori, ergo febris sanguinis non cōponitur cum alijs febribus. ¶ Dōm q̄ sanguis potest putrefieri quādoq̄ꝫ per dominiū melācholie in eo: ⁊ hoc q̄ sanguis conuertitur ad frigidum ⁊ siccū: vel phlegmatis q̄ conuertitur ad frigidū ⁊ humidum: ⁊ ꝑm hoc febres sanguinis sunt tres: ⁊ eas deducit Auer. in cōmento practice canticoꝝ. 68. cōmento. Et hoc modo putredo sanguinis pōt dici cōis omni humori alterariue: q̄ modo possit cōuerti ad naturā vnius: mō ad nām alterius: ⁊ ꝑm hoc putredo sanguinis quando est in sanguine totius, vel magnorum vasorū, facit febrem simplicem non cōpositam cū alia febre de eodem toto sanguine: q̄ impossibile est totuʒ sanguinē declinare nisi ad vnam cōplexionem siue combinationem cōplexionis: puta ad dominiuʒ vnius humoris. Si eniʒ totus declinat ad frigidū: ⁊ siccū melancholicū impossibile est, q̄ totus declinet ad calidū ⁊ siccum. vel frigidum ⁊ humidū: ⁊ hoc forsan itellexit Aui. de Gal. Sʒ tūc Aui. redarguit Gal. q̄ in hoc est ꝯdictio. Naʒ Aui. dicet. q̄ in venis cum sanguine pōt reperiri cholera melācholia ⁊ phlegma p̄ter illas: in quas sanguis declinat ꝑ sui distēperantiam: ⁊ tunc fieri poterit febris statica sanguinea: q̄a sanguis declinat ad frigidū ⁊ humidū: ⁊ cū hoc poterit fieri cholerica, vel melācholica de his humoribus, qui reperiri pñt sanguini mixti, vt intelligit in libro elemētoꝝ Gal. Dicet ēt Aui. q̄ febris de sanguine melācholico pōt cōponi cū febre de melācholia i quā sanguis ille melācholicus trāsmutatus est: ita q̄ alia erit febris de sanguine melācholico stāte sub forma sanguinis: ⁊ alia erit febris de melācholico humore: in quē ille sanguis est trāsmutatus. Apparet igitur quō deducitur ꝯ̄ña Gal. ⁊ quō impugnat̄ ponendo putredinē per declinationē sanguinis ad nām alicuius humoris. ¶ Alio mō potest sanguis putrefieri ex solo peccato quātitatis: ⁊ qn̄ādo sanguis in venis sola quātitate peccans putrescit. tunc febris ex eo non pōt cōponi cuʒ alia febre. nā in tali sanguine ꝯtinetur in virtute: ⁊ putrescit omnis humor: ⁊ nullus cōtinetur in eo in actu. s. ante putredineʒ: q̄ tunc nō peccasset sola quātitate: sed qualitate ꝓpter peccatum alterius humoris ab eo cū eo exeūtis. ¶ Ex quibus apparet, q̄ sic itelligēdo Gal. voluit, q̄ in venis cū sanguine nullus sit humor in actu. ⁊ si aliquis est statim per illum sanguis dicit̄ peccās in qualitate: ⁊ ex hoc accipitur, q̄ febris cū sanguine non cōponitur cū alia febre put. s. que fiat ex humore: qui prius fuisset cum sanguine ante putredinē: sed in hoc ꝯtra dicitur quibusdam dictis Gal. in libro elementorū. vbi cōcedit, q̄ coʒ sanguine sint humores alij ab illo distincti: ⁊ est opinio cōmonior medicoruʒ: licet alia sit physicorum: ⁊ forsan verior: ⁊ tunc dicit q̄ non vult prolōgare sermonē, q̄a non iuuatur cum eo medicus. s. non iuuatur in prolongatione sermonis cum non sit in prolongatione sermonis vtilitas, vt tertio 15°. Uel exponendo melius, q̄ non iuuatur medicus in eo: in quo fundatur hec contrarietas. s. an in venis sint hūores distincti ꝑm formā: an oēs sint sub forma sanguinis, ⁊ actuētur ꝑ separationeʒ ab eo. ¶ Conciliator ꝯo differentia. 90. aliter assignat istam contradictionem in dictis Gal. Nam primo Gal. dicit in 2° de diēs febrium, q̄ hec febris sanguinea est simplicior. i. non componibilis cum alia febre. Cōtrarium huius dicit Gal. eodem 2° libro penultimo cap̄. vbi dicit. Si v̄o imbecillis quandoq̄ꝫ facta fuerit: ⁊ hec virtus causa erit non soluʒ superfluitatis. sed vt ipse sanguis etiaʒ corrumpatur: ⁊ putrefiat: ⁊ accendat febrem. ⁊ si predictus adhuc seruat̄ calor: duplex est sp̄es febriū ad inuicē cōplicatarū. ¶ Credit aūt Cōciliator istam contradictioneʒ sedare: q̄ febris putrida de sanguine in venis non componitur cū alia febre. Et hoc est q̄d dixit primo, q̄ ipsa est simplicior: sed bene componitur cum alia febre. quādo sanguis putrefit in apostemate: ⁊ hoc dixit scdo. ¶ Nos iam disputauimus q̄onem ⁊ scripsimus ꝯ eam: vbi tenuimus q̄ febris de sanguine putri/

do dicta synocha potest componi cuꝫ alijs febribus putridis.i.ꝫ eius calor obūbraet aliarū calorē. vt dixit Ysaac fe.5. Et si qs bñ ꝯsiderat vtrosqꝫ textus. Gal'.2° de dif.fe.nō bñ intelligit, vt ibidē exposuimus. ꝛ hic omittimus hec.

¶ Et causa quidem huius febris est repletio:et oppilatio:et multitudo exercitij:et proprie nō ꝯsueti:et dimissio euacuationis:deinde vsus exercitij laboriosi.

¶ Hic ponit causas, quas Gal'.ponit 9° terꝗ. Et dicit ꝙ causa est repletio.s.que est plectoria ꝛ oppilatio. ꝛ hoc q2 prohibet transpirationem:vnde fit inflāmatio:ꝛ prohibēs exitum vaporum est cā multiplicationis in sanguine.i.nō minorationis:exercitiū iflāmat:dilatat materias repletionales:ꝛ iste sunt cause cōmunes vtriusqꝫ synoche.

¶ Et quandoqꝫ facit putredinem in eo multaꝫ aquositas sanguinis ex comestione fructuum aquosorū:quare cōuertit̄ ad putredinē:ꝛ multitudo humoris crudi in eo est ꝓpinqua:quare preparat ipsuꝫ ad putredineꝫ, sicut q gn̄atur ex cucumere, ꝛ alkethed, ꝛ piris, ꝛ similibus.

¶ Quod differat aquositas sanguinis:ꝛ humor crudus.i. phlegma crudū est notū:ꝛ propinqua.s.cā putredinis:q2 cum hoc ꝙ sanguinem indisponit:est causa oppilationis.

¶ Et hec quideꝫ febris est continua, que non tepescit propter cōmunitatē materiei et eius adherentiam vsqꝫ ad crisim, aut mortē.

¶ Considerandū, ꝙ cōitas mãe est cā cōicare oibus venis:ꝛ talē repletionē facit sanguis. Cuius cām Dynus assignat: q2 multiplicatio sanguinis:qui tenet nām sanguinis sequitur multiplicationē ꝛ ꝓprietatē sanguinis:sed talis multiplicatio est cōis oibus venis. s.sanguinis mãe: q2 sanguis est humor tēperatus:ꝛ ideo eius multiplicatio nō isequitur aliqd distēperamētū mēbri, sicut alij humores, qui in distēperamēto cōsistunt: ꝛ ideo multiplicatio sanguinis seqtur multiplicationē mãe tenētis formā sanguinis. Et ex hoc apparet, ꝙ putredo sanguinis est cōis oibus venis:sꝫ si in sanguine fiat peccatū per se, ꝛ nō fiat peccatū qd isequat' multiplicationē, hoc nō fit nisi peccato alicuius mēbri multiplicantis in sanguine aliū humorē ab eo:ꝛ tūc fit febris periodica. ¶ Nos aūt in sciētia generali de humoribus iaꝫ diximus cōtra Dynum:ꝙ sanguinis veri multiplicatio pōt fieri ex agente, vt epate calido ꝛ humido:ꝛ ex mã, vt ex cibis sanguineis:sicut ēt phlegmatis multiplicatio fit ex agente vt epate frigido ꝛ humido:ꝛ mã, vt cibis flaticis. ¶ Amplius. Eo ꝯcesso qd dicit Dynus remanet anxietas, quare sanguine replēte oēs venas, aut maxime ꝓncipales non hꝫ putrefactiones ꝭm periodos occupāte calido ꝑter naturā mō vnā partē sanguinis mō aliā. ¶ Dicamus ergo tres ꝓpositiones. Prima ꝙ sicut phlegmati inest proprietas:qua oi die ꝯcumulatur, vt faciat febreꝫ. ꝛ cholere: qua oi tertia die, sic sanguini, qua ꝯtinuā faciat vsqꝫ ad saluteꝫ, vel mortem. Vñ dictū est infra ab Aui. ꝙ vnicuiqꝫ humori inest periodus, qui sibi cōuenit. ¶ Secūda propō est. Qꝫ ad istam cōtinuitatē adiuuat eius multitudo:que fit in oibus venis ex eius multitudine in toto:ꝛ aptitudine ad calitatē actualem totus inflāmatur.i.totus est inflāmatus. ꝛ non est aliq̄ pars sensibilis:vel nō expectatur aliqua pars aggregāda, vel acuanda:que iterum debeat calefieri: sed cholera, vel phlegma:ꝛ melācholia non tota putrefit:sed pars, qua resoluta possibile est ꝙ alia reaggregatur:ꝛ q2 ista cā sine prima nō est oino sufficiēs. ideo Aui. statim subiunxit: ꝛ eius adherentiā ꝛc̄. quasi dicat febris sanguinea non est periodica:q2 sanguis est mã cōis oibus venis. Et signū huius.s. ꝙ nō sit periodica est:q2 ipsa est cōtinua vniformis:vsqꝫ ad crisim.s.vsqꝫ ad salutem, vel ad mortem. ¶ Tertia propositio est. Qꝫ nō est impossibile de sanguine fieri febrē habētē periodum. Ratio, sanguis potest ꝭm periodum aggregari ꝛ putrefieri i venis, vel extra venas. ergo febris sanguinea pōt esse periodica: ꝯña est nota. antecedēs probat': q2 aliqs homo omni die, vel tertia die, vel ꝭm alium periodum pōt emittere per nares, vel per ventrem aliquā quantitatē sanguinis. Pone igitur ꝙ retineatur in venis, vel pellatur ad extra venas:ꝛ corrūpatur. ergo pōt facere febreꝫ. ¶ Et apparet ex dictis ꝙ ex sanguine potest fieri interpolata.i.febris periodica de mã extra venas. Nam sanguis potest ꝭꝫ certam mensuraꝫ tēporis preter nām pelli ad extra venas. Cuius ratio est, q2 ad quācunqꝫ partē corporis potest pelli sanguis ꝭm naturam, ad illam potest pelli preter naturaꝫ: sed ad loca extra venas gradatim conuersus in humiditates potest pelli. ergo ex causis aliqbus potest pelli nō gradatim. vnde visus est homo qui sudauit sanguineū sudorē. ¶ Considerandum tamē ꝙ isti modi sanguinis forsan nō sunt sic veri, sicut sanguis qui in toto multiplicatur. ex quo fit febris sanguinea synocha vera, ꝛ sine dubio ita est vt in pluribus. Cum sanguis in toto abundans, q est verus sanguis, est imaginabile ꝙ vincatur a natura:ꝛ hodie expellatur vna libra:ꝛ cras alia:ꝛ sic est imagiabile, ꝙ hodie vna libra retenta.i.non euacuata putrefiat:ꝛ resoluatur anteq̄ꝫ alia libra putrefiat. In his ergo dictis volumus satisfieri q̄sito:an febris sanguinis sit periodica:ꝛ de his diximus ꝓlixe secundo de differentijs febrium.

Febris sanguinea pōt esse interpolata.

¶ Et eius species sunt:quarū salubrior est epaugmasticus:quoniaꝫ resolutio inest maior q̄ꝫ putrefactio incipiēs cū difficultate:ꝛ nō cessat diminui. Deide est homotenus:ꝛ fortasse filat'. vij. diebus:ꝛ nequior eorū est augmasticus: quoniāꝫ resolutio in eo est minor q̄ꝫ putrefactio.

¶ Cōsiderādū ꝙ hic accipimus tres famosas spēs synoche, quas licet Aui. adaptet ad synocham putredinalem:vt ēt Açaranius. tamen ad synochā sine putredine possunt adaptari, vt intelligitur a Gale. nono terap̄. ¶ Considerandum secūdo, ꝙ licet in febre peraugmastica.i. declinatiua sola declinatio fit apparens, tamē in ea sunt oia quatuor tēpora, sed sunt occulta:ꝛ ita in alijs q̄tuor spēbus. Qō. II.

Dubitatur primo de causa, quam dat Auicē. Nā si quod resoluitur de vapore est plus q̄ꝫ putrefactio.i.quod per putrefactionem eleuatur. ergo cessabit febris. ¶ Diximus alias duas solutiones, que in re vna sunt. ¶ Prima est, ꝙ quantitas vaporis attingens cor est duplex. Una qua vapor facit febrem:ꝛ ab hac si fuerit diminutio, non fiet febris. Alia est qua vapor facit tantam febrem, qua minor fieri potest. ꝛ etiaꝫ maior. ꝛ ad hāc quantitatē fit comparatio vaporis qui resoluitur. Si eniꝫ est minor q̄ꝫ ille qui incipit facere febrem tantam:tunc procedit feb. minuendo:si maior procedit addendo. si equalis erit modi vnius. ¶ Secunda solutio est, ꝙ quantitas vaporis sanguinis facientis febrem est habens latitudinem: quia minor illa ꝛ maior potest facere febrem. Cum ergo inchoat febris a vapore alicuius quātitatis:si vapor illo minor succedit:quia plus resoluitur q̄ꝫ prius:tunc fit peraugmastica. si maior tunc augmastica. ¶ Sed tu dices. Pone ꝙ aliqua febris incipiat a vapore tante quātitatis:qua minor non potest facere febrem:ꝛ tunc succedēs vapor fit minor. ergo ista febris non habebit nisi inchoationem. ¶ Dicendum ꝙ casu posito seqtur necessario:ꝛ videmus in hominibus aliquādo quosdā subitos calores subito recedētes:ꝛ si perseuerarēt esset vera ꝛ manifesta febris. Et possemus nos extendere hic ad multa.

Quātitas vaporis i ciētis feb. est duplex

Questio. III.

Dubitatur scdo: quare ex alijs humoribus a sanguine non fiũt paroxismi habẽtes tres dictas dĩas. Et cã huius dubitationis est: qꝛ tertiana vni⁹ paroxismi est vni febri synoche similis: quare ergo cholera putrescẽte non põt dici, q in aliquo corpore quãtitas vaporis petẽtis cor est amplior eoq̃ resoluit⁊ in quodã minor: ⁊ in quodã equalis. Et tunc erit vnus poxismus tertiane augmasticus: ⁊ alius poxismus erit peraugmasticus. ⁊ alius hõtenus. ¶ Dõm q in febre sanguinea: cuꝫ eius mã sit cõis: ⁊ in venis nõ est pcipuus locus patiẽs: ⁊ ideo stati cũ incboat multitudo vapoꝝ petit eorꝫ qua multitudine i pma parte tpis petente cor põt fieri diminutio. vel additio ad illã, vel paritas ad illã. vñ sunt tres spẽs dicte synoche. Sed in febribus iterpollatis: qꝛ humor hꝫ pcipuũ locũ fit pn^m cũ typore parua euaporatione pp calidi suffocationẽ. Postea resurgit calor ⁊ extẽditur in mã: ⁊ fit maior euaporatio: quousq3 fit calor eq̃liter expãsus: postea finit. ergo in quolibet tali poxismo q̃tuor sunt tpa manifesta, ⁊ distincta. ¶ Ad õrium dõm, q rõ tñ arguit. q aliqs poxismus tertiane põt esse: in quo aug^m erit maius respectu cuiusdã paroxismi alterius tertiane: ⁊ aliqs poxismus est: in quo status erit ẽt maior: ⁊ aliqs. in quo declinatio: sed cũ hoc reliqua alia tẽpora euidẽter sunt manifesta. Et qd̃ diximus in tertiana dicem⁹ de statica ⁊ melica. ¶ Nequior eoꝝ est augmasticus. ¶ Cõsiderãdũ q febris põt pcedere augmẽto super quãtitatẽ caloris homotenis: ⁊ ista est peior, vt notum est: ⁊ potest procedere augendo versus quantitatẽ homoteni: ⁊ ista est minus mala q̃ʒ homotenus: lꝫ si consideretur causa, que est plus putrefieri: ⁊ euaporari q̃ʒ resolui absolute augmasticus possit dici peior alijs.

¶ Et eius crisis est vsq3 ad septimum secundũ plurimum. Questio. iiij.

Dubitatur qꝛ tertiana continua terminatur in septima die: sicut interpollata in septimo paroxismo, vt Gal'. in cõmento aphori. Tertiana vera ⁊c. ⁊ tertio pronosticorum. ergo sanguinea cum sit de grossiori materia postponit terminationeꝫ. ¶ Dõm q sanguinea cum sit de peracutis potest ad septimũ terminari: ⁊ sic etiaꝫ in quarto, vt tertio de crisi Gal'. ¶ Ad rationem dicẽduꝫ, q lꝫ sanguis sit grossior: potest tamen ad eandeꝫ peracuitatem venire febris sanguinea, ad quam cholerica.

¶ Et eius consumptio est cuꝫ euacuatione: aut sensata: aut insensata.

¶ Considerandum q nõ dixit eam consumi sola digestione. vt voluit plusq̃ʒ Cõmẽtator in libro tech. trac. tertio. ⁊ videtur Gal'. sentire in fine libri de differentijs febriũ: ⁊ nos scripsimus hoc in q̃ne nostra de temporibus morbi.

¶ Et qñq3 permutatur ad causonidem: ⁊ ad firsen: ⁊ quandoq3 permutatur cũ infrigidatione plurima ad litargiaꝫ: ⁊ quandoq3 permutatur ad variolas ⁊ morbilluꝫ: ⁊ quandoq3 accidit in ea profunditas somni: ⁊ inflatio vẽtris: ex qua prouenit sicut vox tympani: ⁊ non deponit eaꝫ ventris solutio cum ratificatione: ⁊ quando solutio ventris non valet: deinde egreditur asaf viridis lata proprie est de signis mortis.

¶ Permutantur ad causonidẽ propter incendiũ ⁊ cõuersionem in cholerã, que si apostemet cerebrum: faciet sirsen: cũ autem infrigidatione: vt potu aque frigide: ⁊ frigidis embrocis. Unde sanguis cõuersus ad similitudineꝫ phlegmatis ⁊ coarctatus in cerebro poterit apostemare ⁊ facere lethargiaꝫ. Alia sunt nota, que dicit de maioritate, ⁊ profunditate somni. ¶ Dicit post, q si in febre sanguinis fiat tympanites, que non cesset fluxu vẽtris: ⁊ resolutione. i. emplastris resolutiuis circa ventrem: ⁊ appareat in eo morbillus viridis, est de signis mortis. Ratio est qꝛ predicta hydrops significat defectum naturalis caloris: vnde fit euaporatio: ⁊ non resolutio: ⁊ cõtinua vẽtositatis regeneratio fit: ⁊ morbillus viridis significat materiam conuersam ad naturam venenosam. Et eius latitudo significat subuersionem materie: ⁊ defectum virtutis a pulsione extra.

¶ De signis. Capitulũ. xlv.

Signa febris sanguinee sunt adherẽtia febris: ⁊ rubedo faciei: ⁊ oculorũ: ⁊ inflatio venaruꝫ: et tẽporuꝫ: ⁊ repletio cõpleta absq3 rigore: ⁊ non est sudor: nisi apud crisim: et multotiens associatur ei pruritus in naso: et in loco colli: in quo ponũtur ventose: et constrictio in anhelitu: ⁊ multotiens accidit eis profunditas somni: ⁊ difficultas sermonis: ⁊ est malũ: et similiter apostema gutturis: et duarũ amigdalaꝝ: ⁊ vue: ⁊ cursus lachrymaꝝ: ⁊ caliditas eius est plurima ppter humiditatẽ vaporosaꝫ: ⁊ lachrymalẽ non exiccataꝫ: sicut in causonide: et pulsus eius est magnus, lenis, plenus, velox, frequens, valde diuersus: nõ plime diuersitatis: ⁊ est minoris diuersitatis ⁊ velocitatis q̃ʒ in causonide: et nõ ẽ calitas ei⁹ i terio causonidis: et tertiane fortis.

¶ Primo ponit signa eius. Scdo signa pmutatiõis. Tertio signa plõgationis. ibi 2ª. (Signa aũt pmutationis.) ibi 3ª. (Signa xo lõgitudinis.) Prima in. d. Primo ponit signa cõia febri sanguinee. Scdo signa ppria pmis spẽbus eius. ibi 2ª. (Et illius q̃ est putredine.) ¶ Prima põt diuidi i tot partes, quot sunt signa. Repletio cõpleta. i. cõis toti corpori absq3 rigore: qꝛ mã est intra venas: ⁊ cũ hoc est calida ⁊ humida. Nõ est sudor. s. oi die, vel oi 3ª die: vt poxismalib⁹ febribus: sed est apud crisiꝫ in die cretica. Pruritus in naso s. eira quo ɔsueuit sanguis exire ex naso: ⁊ sic ẽt cõsueto vẽtosari in loco põnis ventosarũ: ɔstrictio in anhelitu ex multa repletione venaꝝ subeticaꝝ. Uñ suspicandũ est in eis de apoplexia: q̃ puenit ex earũ venarũ oppilatiõe: vt Hip. 4. re. acu. ⁊ Aui. 3° cañ. feñ. h°. ⁊ ideo dixit. Et est malum apa gutturis ⁊c. Ista fiũt ex multa repletione in venis circa epiglotũ: siue circa siringã, ⁊ circa linguã. Cursus lachrymarũ pp abũdãtiã sanguis circa oculos. Nos ãt de lachrymatione ⁊ modis ⁊ cãis subtilr pscrutati sumus sup feñ. 3ª tertij libri. calitas eius est plimã: qꝛ in multo vapore: sicut caliditas, q̃ surgit a lacuna aq̃ calide: ⁊ iõ dixit lacunalẽ: alias lachrymalẽ. i. apta ad lachrymas, pulsus magnus: qꝛ fortis adhuc vtus, obediẽtia instrumẽti ẽt necitas addita nõ plurime diuersitatis. ¶ Cõtra, qꝛ cholera min⁹ grauat q̃ʒ sanguis. ¶ Dõm q causon: ⁊ tertiana fortis. s. ɔtinua hñt maiorem malitiã ⁊ maiorẽ calorẽ in termino inflationis q̃ʒ sit calor febris sanguinee: ⁊ ideo lꝫ ex parte subtilitatis mãe pulsus deberet min⁹ ẽẽ diuersus in causone: tñ ex parte malitie caloris plus dejiciẽtis virtutẽ pulsus in causone est magis diuersus: ⁊ de his diximus supra in cap̃ de tertiana fe.

¶ Et illius que ex ea est putredine caliditas: et accidẽtia sunt vehemẽtiora: ⁊ cura eius est difficilior: ⁊ magis silis cum causonide. ¶ At xo subtilitas san. ⁊ grossitudo cognoscuntur propter illud: quod egredit de eo. ¶ Et synocha

feruida est res magis similis in principio sui febri effimere: verũ caliditas eius est parue mordicationis ⁊ lesionis: et inuenit ex ea inflãmationem ⁊ disniam: ⁊ est plurimum impressionis eius prope cor. Putrida vero est equalis: ⁊ similis equalis secundũ plurimum.

¶ Primo ponit signa febris sanguinee putride addẽs notitiam grossitiei, ⁊ subtilitatis sanguinis. Scdo non putride addẽs aliqd de putrida. ibi 2ᵒ. (Et synocha putrida est eq̃lis). s. respectu aliaꝝ putridaꝝ. Sz respectu synoche feruide. i. sine putredine, nõ est eq̃lis. imo quãtũ sanguis recedit a nã sanguinis p putridũ: tm̃ febris redit ad caloris inequalitatem. s. mordacitatẽ: ⁊ modũ alicuius typi, siue periodi.

¶ Signa autez permutationis eius sunt cuiusqz eorum: ad quod permutatur: vt prefocationis: ⁊ apostematuz gutturis: ⁊ duarum amigdalarum: et tu iam sciuisti ea. Et signa variolaruz scies: ⁊ signa sirsen: et doloris capitis: ⁊ permixtionis mentis: ⁊ alioꝝ iaz sciuisti.

¶ Signa patet.

¶ Signa vero longitudinis eius: sicut iaz sciuisti sunt ex postpositione signoꝝ digestionis: ⁊ tornalitate faciei: ⁊ diuersitate dispositionis eius in spacio suo ex additione: ⁊ statione, ⁊ diminutione: ita vt sit quasi ipsa sit tepida. Illud enim significat q̃ sang. est plenus humore crudo.

¶ Spaciuz vero crisis eius significat apparitio signoꝝ digestionis: que si tardatur vsqz post tertium: ⁊ quartuz non fit crisis in septimo. Et multotiens quidẽ fit crisis eius in quarto.

¶ Signa vo lõgitudinis iam sciuisti supra cap̃ de cognitione boraꝝ. Digestionis. s. tarde: q2 si tarde apparet: est longior tornalitate. s. tarda, que signat prolongationez. Uel cita, ⁊ significat breuitatem. Diuersitate dispositionum est diuersitas in modo caloris in spacio suo. i. tẽpore quo perdurat ex additione: q2 si sit synocha additiua, vt augmastica: non vniformiter additur calor, sed pigre. Et statione, q2 si est homotenamõ vniformiter stat. Et diminutione, q2 si est declinatiua, non vniformiter declinat. imo est quasi sit tepida. i. tepide: ⁊ pigre procedens in his spacijs, vel tepide. i. tepidum habens calorem. Hic autez sermo totus posset referri ad vnam febrẽ, que in suo spacio difformiter: ⁊ tepido calore procedit, vt quãdoqz videatur augeri, quãdoqz stare, quãdoqz declinare: ⁊ variatur in hoc quocũqz modo intelligatur, significat hec diuersitas, ⁊ tepiditas sanguinem crudum spacium pz ⁊c̃. ¶ Signa vo ab vrina Aui. non ponit. Certũ enim est, q̃ vrina est rubea. Quid vo sit de grossitie, ⁊ subtilitate vide Serapionem sexto practice: ⁊ Rasis quarto libro Almansoris ⁊c̃.

De cura febris sang. Capitulũ. xlvj.

Atentio in curatione febris sanguinis est euacuatio plurimi vsqz ad syncopim: ⁊ ingrossatio substantie sanguinis: si fuerit subtilis valde: aquosus: ⁊ cholericus. Et infrigidatio eius: ⁊ mundificatio: et subtiliatio ipsi⁹ si fuerit grossus: ⁊ sumpserit eger prius generatiua sanguinis grossi: ⁊ generatiua humoris crudi: ⁊ digestio materiei facientis febrez: et eius resolutio.

¶ Primo ponit intentiones curationis. 2ᵒ scḋm illas exequtur. 3ᵒ ponit cibaria. 4ᵒ pro cura accñtiũ nos remittit. ibi scḋa: (Eũa ãt.) ibi 3ᵒ. (Cibi). ibi 4ᵒ. (Et si accidat.) ¶ Cõsiderãdum q̃ iste intentiones sunt sex. Prima est eũo. 2ᵃ. est sube sanguinis rectificatio. s. igrossatio, vel subtiliatio. 3ᵃ est inflatio, 4ᵃ est mundificatio. 5ᵃ est digestio. 6ᵃ est resolutio. ¶ Differt autem eũatio ⁊ resolutio: q2 eũatio est manifesta eductio cũ phlebotbomia: sed resolo est ꝓprie vapoꝝ eductio. Digõ aũt ⁊ sube rectificatio lz qñqz pro eodez possint sumi: vt intelligat ex cap̃ de cura putridarum. tñ digõ proprie est rectificatio humoris hñtis putredinẽ: vnde putredini opponitur. sed subtiliatio ⁊ ingrossatio ꝓprie opponit modo sube: vt notũ est: ⁊ iõ digõ sube est intẽtio ꝓpria in synocha putredinali. Intẽtio aũt que est subtiliatio, ⁊ ingrossatio est cõis oi synoche. Differt aũt eũo ⁊ mundificatio: q2 eũo est proprie humoris peccantis, qui est cã egritudinis: mundificatio aũt est humoris alterius additi siue adiũcti. Uñ qñ cholera, in quã pars sanguinis trãsit, aut alia materia secũ associata educit, dr sanguinis mũdificatio. ¶ Considerandũ aũt, q̃ iste intẽtiones surgunt a mã ⁊ dispõne febris sanguinis. Sũt. n. in ea sex. Primũ est repletio: cui opponit eũo. Scḋm est sanguinis replẽtis grossities, vel subtilitas: cui apponit eq̃tio, vel p ingrossatiõnẽ, vel subtiliatione. Tertiũ est caliditas in mẽbris. q̃ est febris, vel in sanguine, cui opponit ifrigidatio. Quartũ est humiditas. siue mãe corrupte, q̃ sanguinẽ ificiũt: ⁊ huic opponit mũdificatio. Quintũ est sanguis putredo, ⁊ opponit sibi digõ. Sextum est vapoꝝ multitudo, ⁊ oppilo retentoꝝ: ⁊ opponitur sibi resolutio, vbi includitur etiam oppilationis apertio.

¶ Euacuatio aũt non est aliqua: sicut flõmia ex manu in quacũqz hora accidat, ⁊ non expectat crisis: neqz digestio: nisi sit repletio nauseatiua: tũc eniz caue eã: ⁊ remoue ipsam: q̃ si febris perseuerauerit: tũc flõma: ⁊ nõ cesses phlebothomare donec eger appropiquat syncopi: aut cadat in syncopim: si corpus fuerit forte.

¶ Primo ponit curã quantũ ad has intẽtiones vsqz ad declinationem. Scdo in declinatione. ibi 2ᵃ. (Et in fine.) Prima in quatuor. ¶ Primo ponit curã per eũonez. ¶ Scdo per ingrossationẽ, ⁊ subtiliationẽ. ¶ Tertio per infrigidationem. ¶ Quarto p mũdificationẽ. ibi 2ᵃ. (Sãguis vo.) ibi 3ᵃ. (Eius vo.) ibi 4ᵃ. (Mũdificatio.) ¶ Omittit curaz per digõnem, q2 intelligit per ingrossationẽ, ⁊ subtiliationem: qñ. n. sanguis rectificat in suba: cũ rebus hñtibus ꝓprietatem ꝯ putredinẽ, tũc digeritur. Cura aũt p resolonez scz apertionẽ pororum ⁊ trãspirationẽ etiã est nota ex multis dictis cap̃ de ephi. ⁊ cap̃ de cura putridarum in generali. ¶ Prima in tres. Primo ostẽdit eũonem magis ꝯuenientem. Scdo oñdit eũonẽ, quã ante hanc opz pmittere. Tertio oñdit qd est fiẽdũ: si eũones predicte nõ pñt fieri. ibi 2ᵃ. (Et opz, vt premittat.) ibi 3ᵃ. (Qo si dispõ.) ¶ Prima in duas. Primo pmittit. Scdo ꝓbat. ibi 2ᵃ. (Syncopis nãqz.) ¶ Cõsiderandũ, q̃ tria pcipit. Primum q̃ phlebothomet de mane in brachio. sz de qua vena scias ex cap̃ de phlebothomia. Scḋm q̃ nõ expectet digõ: h declaratuz est supra de cura pu. in gñali. Nisi sit replo ⁊c̃. Ne idigestũ ⁊ corruptũ feratur ad venas. Caue q2 nõ phlebothomes: sz pus remoue. Tertiũ q̃ flõmes vsqz ad syncopim. Questio. I.

Dubitatur vtrum in febre sanguinea debeat fieri phlebothomia post pnᵐ. ¶ Ur q̃ non per Açarauiũ in hoc cap̃, vbi dicit: si priuatus fuerit extractione sanguinis apud pncipiũ caueat penitus ipsuz extrahere apud auguᵐ egritudinis: ⁊ in eius statu: ⁊ si virtus sit fortis. Et hũc sermonez dicit iste vir in cap̃ de synocha sine

putredine: ⁊ cap. de synocha putredinali. ¶ Itē videt̄ velle Ysaac cap. de synocha cū putredine. ¶ In ꝯtrariū est Aui. cū dicit, ꝙ si febris pseuerauerit ⁊c̄. ¶ Dōz cū Gal. ꝙ in synocha pseruata v̄tute nō solū ſm̄ septenas dicens: sed ſm̄ eos q̄ deinceps sunt est flōmādū, vt. 9. tera. rō. est q: replōni opponitur eūo. ¶ De Açarauio mirādū ē: ⁊ forsan ꝙ i ei⁹ reprobatione Aui. dixit, ꝙ si febris pseuerauerit. ¶ Silr dōm, ꝙ i pcessu nō possum⁹ tā copiosaz facere flōmiā, vt in pn⁰ sicut supra declarauimus: ⁊ de hac intellexit Açarauius.

¶ Syncopis nāqz infrigidat cōplōnem fortez.

¶ Inducit tres rōnes, q̄ sumūtur a Gal. 9. tera. ¶ Prima ratio. Flebothomia vsqz ad sincopim subito qn̄qz remouet febrem: q: infrigidat fortem caliditatē febrilem. ergo competit. Uel cōplexionē fortē. i. hoiem fortem in virtute.

¶ Et scias, ꝙ flōmia: ⁊ sumere in potu aquā frigidam qn̄qz excusant ab infrigidatione alia.

¶ Scda rō. Flōmia hec: ⁊ potus aque fride excusat ab alia cura. ergo est fiēda quasi iuuat, ꝙ aque frigide exhibitio ⁊ alia infrigidatio stāte repletione supflua, non est secura.

¶ Et partitio qdez in ea est melior: si non fuerit ꝙ neciam faciat festinationē: nā fortasse erit in ea, q̄ ē ifra appropinq̄tionē syncopis vltimatio.

¶ Et partitio. q: fecerat nos securos in flōmia dicit, ꝙ cōuenientius est in ptes ptes ptiri istā flōmiā: q: ē v̄tuti securior: ⁊ pōt sufficere ad curā. ¶ Si nō fuerit. Istud pt eē supflua replō suffocatiua: cui nō succurrat̄ p flōmiā plibus vicibus factā: sz p copiosaz flōmiā ducentē vsqz ad sincopim: ⁊ in h̄ Aui. pōt includere vnā rōnē: que probat ꝙ opz aliqn̄ vsqz ad syncopi flōmare, vt arguat sic. Repletio suffocatiua potest aliqn̄ eē in synocha: in qua nō excusat a timore mortis: nisi copiosa flōmia. ergo talis phlebothomia est fienda.

¶ Et fortasse sequetur phlebothomiaz vltimaz statim fluxus ventris cholericus ⁊ sudor: quē opz omni hora abstergere donec continuetur: fortasse enim saluabitur cum eo.

¶ Hec est 3ª rō, vel 4ª rō. Eūo est fienda: per q̄ȝ nā confortata expellit mās malas: ⁊ residuū per loca sua: vnde sanetur ifirmus: sed facta flōmia vsqz ad syncopiz hoc fit. ergo opz auctorib⁹ dictis Gal. ⁊ Aui. credere in his eūationibus.

¶ Et succurratur ei, quod accidit de debilitate ⁊ sincopi cum cibo subtili ⁊ quiete.

¶ Hic remouet instantiam, que potest fieri. Diceret enīz ꝙ syncopis est acc̄ns prauū: ad quod non debemus deducere. R̄ndet ꝙ talis syncopis est leuis, ⁊ remouet̄ cibo subtili ⁊ q̄ete: ⁊ per cibū subtilē intellige cibum cite penetrationis ⁊ digōnis: cuius virtus sit ſm̄ gradū qui tibi vīsq: vel vinū, vel iulep, vel succus granatoꝝ, vel aqua carnium.

¶ Et opz vt premittatur lenificatio nature cuz illis, que sciūtur de illis, que sunt sicut duoꝝ granatoꝝ aqua. s. dulci: ⁊ muçi vsqz ad terminuz: ⁊ syracost, ⁊ tamarindi, ⁊ collyria leuia: de quibus diximus. ¶ Et qn̄qz est necessariuz apud digōnē eūare cū eis, q̄ sunt sicut mirob. ⁊ fu. terre, ⁊ cassiafi. ⁊ his similia de illis, que sciuisti.

¶ Considerādū, ꝙ māe corrupte, que associantur febri sanguinee qn̄qz sunt circa ptes stōi, ⁊ itestinoꝝ: ⁊ circa meseraicas: ⁊ tunc ad flōmiā lenifica nāni cū illis, q̄ dicit: ne mā retrahat̄ ad venas. Et poīe est, ꝙ colliria ⁊ clysteris sufficiāt: aliqn̄ sunt in venis: ⁊ tūc cū sunt digeste: pūt eūari: ⁊ hoc fit post flōmiā: lz possit accidere añ phlebothomiā debere fieri vsqz ad terminū. s. saporis muçi. q: non fit muçū transiēs in dulce. vel vsqz ad terminū. s. quantitatis debite: q: detur bona ⁊ ꝯueniēs dosis vt. ℥. iiij. vel. vi. vel vsqz ad tēpus determinatum: q: nō dz differri multū ista mundificatio.

¶ Q: si dispō non tolerat flōmiam in manu, flobothometur vena, que est in cornu frontis, aut ponantur ventose. Si aūt non pparatur aliqd eoꝝ: ⁊ hoc pp accidens qd̄ phibet: tūc fac solutione vētris ſm̄ modū, qui est in causonide.

¶ Hoc pōt esse. q: nō pōt inueniri in brachio, vel ifirmus nō vult, vel q: vī tibi, ꝙ v̄tus nō sit sufficiēs ad flōmiā. Utruz autē non pmissa flōmia de brachio, si indigeret: posset fieri flōmia de frōte disputauimus in cap̄ de phrenesi 3° can̄. Si aūt nō pparat̄ aliqd eoꝝ: q: nulla flōmia pōt fieri, ppter accidēs ⁊c̄. ⁊ ppter etatē, vel virtutē, vel q: ifirmus non vult, tūc est ⁊c̄. i. leniat̄ venter ſm̄ modū: q: cū tamarindis ⁊c̄.

¶ Et regimen fit in eis, que aperiunt ⁊ incidunt et sedant ebulitionem.

¶ Aperiūt. s. poros, vt cū debitis fricationibus, vel cū syrupis apitiuis fcā flōmia: vt syrupo ace. simplici, vel cū endiuia vel cap. ven̄. vel si expedit cū radice feniculi, ⁊ petro.

¶ Et si acciderit ex phlebothomia sincopis: ciba cuz pane, ⁊ aqua acreste. ¶ Quod si accidat fluxus: sang. nariuz per se non abscindatur: nisi cum appropinquauerit sincopis.

¶ Sed dubitat̄, q̄re phibet syncopim in fluxu sanguinis a nā: ⁊ nō probibet illā in phlebothomia. ¶ Dōz ꝙ in fluxu sanguinis a nā nō fit syncopis nisi valde supfluente eūone, cū nā eligendo eūet. Sed cum minori eūone fit ex arte.

¶ Sanguinis x̄o ingrossatio fiat cum eis, que sunt sicut rob iuiubarū: et est vt decoquatur. c. iuiube cū lib. v. donec remaneat tertia: ⁊ inspissetur cū çuccharo: et quāto plus minorat̄ çuccharū, tanto est melius. ¶ Et lētes iteruz proprie pparate cū aceto acetoso forti sunt huius generis. ¶ Et caue ne des in potu rob iuiubarum: aut corpus lentiū materia existēte grossa.

¶ Hic ponit curā p sanguinis ingrossationē, si est valde subtilis. ⁊ subtiliationem ēt inuit debere fieri, si est grossus.

¶ Eius x̄o ifrigidatio fit cū eis, q̄ sunt, sicut aq̄ lētiū ifridata, ⁊ aq̄ lactuce ifridata ⁊ sumere in potu aquā fridaz: si nō fuerit qd̄ phibeat: ⁊ fortasse sumit̄ in potu donec tremere faciat et faciet: forsitan. n. sanat eū: ⁊ qn̄qz pmutat̄ febris ad phlegmaticā. ¶ Et curatur cuz trociscis de rof. ⁊ silibus. Et hec qdē curā est quorūdā antiquoꝝ: ⁊ secuti sunt eā qdā modernoꝝ. ¶ Dare aūt in potu aquā ordei est curatio ꝯferēs ei, sed cū lenitate nāe. ¶ Et melior horaꝝ ad hoc, est hora vehemētis ebullitionis, ⁊ angustie, et inflāmationis, ⁊ frequētie pulsus cordis.

¶ Ponit curā p ifridationē: ⁊ ponit can̄. in h̄ qd̄ dic p̄ ē notū ex ca° de cura pu. in ḡnali. Et curat̄. s. fe. san. itērione, q̄ ē infrigidatio cū trociscis de rof. ⁊ h̄ i declina°ᵉ, ⁊ fac eūonib⁹: vt. d̄. c. d̄ cura pu. i ḡnali. ¶ Quorūdā ātiquoꝝ. s. Raf. 17. ꝯtinētis posteriores v̄o ignoro: sz cū lenitate nāe: q: siccitas ei⁹ phibet aquā ordei: ⁊ h̄ declarati est supra cap̄ d̄ aq̄ or. Alr sine lenitate nāe. i. si vēter nō est lenis: q: leuem ventris siccitatē aq̄ or. lauādo ⁊ abstergēdo leuiare potest: ⁊ sic

conceditur stante vētre sicco melior rē. ad hoc. i. ad aquas or. q̄ sit inbrilis frigida: ad hoc. i. potum frigide aque.

¶ Et scias, q̄ esse contētus infrigidatione, ꝛ dimittere flōmiam: ꝛ ventris solutionē addit in oppilatione, ꝛ coartatione. Quare additur putredo ꝛ caliditas in reliqua dispositione.

¶ Hic cañ. sumitur a Gal. 9. tera. in reliqua dispōne. i. posterius, vel acgritur alia dispō putredinalis a priori.

¶ Mūdificatio. n. fiat cū eis, que sunt, sicut soluētia cholerā ꝑm rōnē necītatis virtutis: ꝛ debilitatis cū digerētibus humorē crudū: qm̄ fortasse ipsa est cā in putrefactione sanguinis.

¶ Hic ponit curā per mūdificationē: ꝛ qꝛ in synocha humor imūdās sanguinē est cholā viplīz: in quā vnctuosuz sanguinis apte trāsit. iō ꝑcipit cholerā educi: ꝛ qꝛ pōt fieri imundus per flā: ꝑcipit digeri illō. Et sufficit qūq̄ hꝫ: qꝛ sanguis crudus pōt in bonū redigi p digōnē: ꝛ iō nō dixit eūo. Et si cur dixit eūetur cholā: ꝛ humor crudus digerat. Intellexit ēt q̄ mūdet a quacūq̄ mā, que eum facit imundum.

¶ Et in fine eius da ei in potu q̄ sunt: sicut trocisci de cāphora, ꝛ trocisci de spodio, ꝛ da ei i potu. Isti ēt trocisci sunt boni. ℞. spodij. ʒ. iij. seīs portulace. ʒ. v. seīs cucu. ʒ. iiij. seminis cucurbite. ʒ. vj. gūmi, dragagāti, ꝛ amili omniū: añ. ʒ. iij. succi liqř. pōdus. ʒ. vij. fiāt ex eis trocisci. ¶ De scriptio alia ꝛ ꝓprie apud debilitatem epatis. ℞. rosarū. ʒ. iij. succi berber. ʒ. ij. seīs cucu. ꝛ melonis: ꝛ citruli, ꝛ portulace: ꝛ spodij oīum ana. pōdus. ʒ. i. gūmi, ꝛ dragagāti: ꝛ amili oīum: añ. ʒ. ß. rauedsceni, ꝛ croci, ꝛ camphore omniū: añ. pondus quarte. ʒ. j. fiant trocisci.

¶ Ponit curā i declīatiōe. ꝛ hꝫ p remouētia residuū caloris: ꝛ ꝯfortātia mēbra resoluta, ꝛ debilitata, ꝛ sunt trocisci noti.

¶ Cibi vo sint illi q̄ fiunt ex iutu. ꝛ illi q̄ fiunt ex lētibus cū aceto, ꝛ granatis, ꝛ sumach. Et si sit aliqd coꝛ, ꝯstrictio cuius timeat: frāgat cū syracost, ꝛ prunis: ꝛ cū eo q̄ fit de cucurbita: ꝛ cū herba acetosa. ¶ Et eius fructus sit pira de sceni, ꝛ granata: ꝛ mala de sceni. ¶ Et eius olera sint cucumeres, ꝛ cucurbite, ꝛ alkehethed, ꝛ endiuia: ꝛ holus bñdictū: ꝛ acetosa: ꝛ coriādrū: et que sunt eis similia. ¶ Et si accidat dolor capitis: aut pulsus cordis: aut vigilie: aut profunditas somni: aut fluxus sang. narium superfluus destruens virtutem: ꝛ alia de accidētibus suis cura cum eis, que docuimus te in loco suo.

¶ Holus bñdictū. i. portulaca. alia sunt nota. Qō. II.

Dubitatur vtrū in synocha sit fiēda flomia vsq̄ ad sincopi. ¶ Et vr̄ q̄ nō p Rasim. 17. ꝯtinētis hoc cap̄ vbi dicit. Dico magne sagacitatis est nō subtrahere sanguinē subito vsq̄ ad sincopiz: sed scōario trahēdo pᵃ vice medietatē: ꝛ alia vice aliam medietatē. ¶ Idem ꝓbat per Auer. 7. colīz. vbi ꝯ Gal. inuehit gnq̄z rōnibus. ¶ Prima phlebothomia vsq̄ ad sincopiz nō ē artificialis eūo. ergo nō est fiēda. añs ꝓbat: qꝛ ars imitat nāmꝫ: ꝛ nunquā ꝑm nām fit crisis laudabilis p eūonē sanguis ducētem ad sincopiz. imo hꝫ fit in malis crisibꝰ: i qbꝰ expulsiua plus expellit q̄ sit ꝯueniēs. ¶ Scda rō. Intentio eūonis est eūo superflui. ꝛ ꝯseruatio quātitatis nālis. sꝫ eūo ad sincopi diminuit de nāli quātitate. ergo nō est fiēda. ¶ Tertia rō. Eūo ad sincopi iuuat qꝛ ifrigidat: sꝫ qꝛ est medicina accītalis: qꝛ p accīs iuuat: ꝛ est piculosa. ergo nō ē fiēda. ¶ Quarta rō. Melius est vt remaneat aliquātulū caloris extranei, q̄z q̄ aliquātuluz caloris nālis minuat. ḡ flomia nō dꝫ fieri vsq̄ ad sincopiz. ¶ Quīta rō. In corꝑe hñte febrē synochā ē alī cuius hūoris ꝑparatio ad putredinē. ḡ flomia ad sincopiz nō est fiēda. ꝓbat ꝯña. qꝛ p talē flomiā diminuto calore nāli debilitata vtute hūores corrūpunt: ꝛ nō erit q̄ faciat correctionē huius. ¶ In ꝯtrariū est Gal. 9. terap̄. ¶ Multi ꝯcordare voluerūt Auer. ꝛ Gal. Quidā dīt q̄ Auer. prohibet flomiā vsq̄ ad sincopi irrecuperabilē. sꝫ. A. recupabilem. hic est sermo rudis. ¶ Alij dīt q̄ Auer. ꝓciꝑ flomiā nō fieri vsq̄ ad sincopim inclusiue. sed Gal. precipit exclusiue. Iste sermo est rudis. Qui veliet ꝯcordare hos viros sumat dicta. A. cū dixit. Partitio qdē i ea est melior. Et dicat q̄ existe synocha, vel nō est necessariū facere flomiā festinantē: ꝛ tūc partiri flomiā est meliꝰ, vel est necessariū facere festinationē: ꝛ tūc vsq̄ ad sincopi fiat alijs ꝯsentiētibꝰ. Duos. n. vidit Ga. flomatos ad sincopi mortuos ex hꝫ nō ꝯsideratis in flomia q̄ oportebat, vt appꝫ. 9. tera. ¶ Et nos iā scripsimꝰ plixe de hꝫ. ꝛ dicamus breuiter, q̄ Aui. voluit ꝯcordari cū Gal. in hꝫ. sꝫ tñ ipse credidit, q̄ meliores medici ꝑcedētes in arte medicine fuerint Azarauius ꝛ Auēçoar. ꝛ isti duo viri sunt ꝯ Auer. in hoc, ꝛ ꝓprie Auençoar. ¶ Amplius. Cōueniētius est maiꝰ piculū euitare minori piculo, sꝫ cū flomia vsq̄ ad sincopi maiꝰ piculū euitamꝰ. s. mortis puo periculo facto. s. sincopiz a q̄ hō resurget asꝑsione aq̄ fride super faciē: ꝛ cibo subtili. Periculū aūt qꝺ euitat est mors p viā suffocationis ꝛ qñq̄ mors. q̄ aduenit i crisibus malis. Nā p flomiā ad sincopi qñq̄ i synocha sine putredine tollitur febris. Et si facio flomiā ifra illā remanet febris, q̄ pōt fieri putrida: in q̄ opꝫ expectare digōnē ꝛ motus creticos: quos poſ̄e est eē ad mortē. ¶ Amplius. In alterādo est timor nō minor q̄z in eūando, vt itelligit Auer. 7. colīz. sꝫ vltimā alteratione: vt ifrigidationē vltimā mouētē ad ꝯtrū cōcedit Auer. vt aquā ifrigidātē: ꝛ ꝑmutātē ad ifrigidationē statice. ḡ vltimā eūonē ꝯcedere pōt. ¶ Dubitat an in synocha cū putredine fiat qñq̄ flomia vsq̄ ad sincopi. ¶ Dōm q̄ minus flomamus in putrida. i. minorē quantitatē trahimus. vt sumit. 11. tera. 5. ca. ꝛ hoc qꝛ virtus i eo est ꝺbilior: ꝛ sanguis nō sic est aptus eūoni: ꝛ qꝛ nō pōt febris cessare p hāc flomiā: qꝛ putredo nō pōt subito cessare: sic in synocha sine putredine pōt subito fieri eq̄tio quātitatis sanguinis ꝛ cessatio febris: q̄re ꝯseruamꝰ vtutē ad reliq̄s crises in synocha cū putredine: quāuis tñ remissior sit flomia in synocha putredinali: pōt tñ duci ad sincopi: qꝛ minori flomia sincopizat hñs synochā putredinalē q̄z hñs non putredinalem. ¶ Ad Raſ̄z dōm. q̄ nō negat illā flomiā: sꝫ dicit q̄ sagacitatis est scire: vbi nō opꝫ illā facere, ꝛ vbi opꝫ. ¶ Ad ꝑmā rōnē Auer. dicēdū, q̄ ars imitatur nām aliqñ: ꝛ aliqñ supplet defectū eius, sicut appꝫ in amputatione frusti carnis: ꝛ vbi nō pōt, sicut Auer. in seipso exptus est, cū factus fuit podagricus. ¶ Ad 2ᵃᵐ rōnē dōm, q̄ in eūone ꝯseruat quātitas nālis quātū poſ̄e est: aliqñ. n. Auer. ꝯcedit dari collo quintidā: cū qua ipoſ̄e est, q̄ saluatio ista fiat. s. spūum qui sunt in nobis. ¶ Ad 3ᵃᵐ dōm, q̄ Auer. nō negat iuuamēta accītalia: vt iuuamētū scamonee in tertiana: ꝛ iuuamentū balnei frigide aq̄ i hoīe carnoso. ¶ Ad 4ᵃᵐ dōm, q̄ ꝓpō ē falsa: qꝛ defectꝰ aliqs nālis caloris stati tolli ꝑ vino albo, vel alio leuāte a sincopi. sed residuū febris cogit qñq̄ expectare crises. ¶ Ad 5ᵃᵐ dicit Gal. q̄ illi humores pellunt alleuiata virtute vomitu, vel sudore, vel aliter. ¶ Iste sunt due rōnes noue, q̄s fecisti ꝯ istā opinionē, qñ disputauisti eam. Primo. Nullus scribit mortuus, quāuis sit facta flomia: ꝛ non

⁊ non vsq3 ad sincopis3. Et alij scribant mortui ex ea facta vsq3 ad sincopim: olco in sanguinea febre. ergo ⁊c̄. Scđo Omnia picula apostematis ⁊ suffocationis possunt euitari per flobotbomiam iteratam sine sincopi ergo ⁊c̄.

¶ De febre flegmatica. Cap. xlvij.

Sciuisti ꝙ febris putredinis flegmatis qñq3 ē paroxismalis. ⁊ quādoq3 est inseparabilis: ⁊ sciuisti causam in hoc. Et sunt ei hore sicut reliquis febribus: ⁊ minor horarum sui principij ſm plurimum est. xviij. dierum: ⁊ eius eradicatio in pluribus est infra. lxiiij. dies.

¶ Post sermonē febriū cholericarū ⁊ sanguinearū sequitur sermo in febribus flegmaticis. Primo in generali. Scđo i spāli. Tertio ponit curam. ibi 2ª. (In illa.) ibi 3ª. (Cura.) ¶ Prime in. 5. Primo ponit generalē diuisionem febrium flegmaticarū. q̄ est ꝙ flegmatica febris: vel est pöxismalis: vel ɔtinua: ⁊ huius cā est scita supra capitulo de causis putredinis. Scđo notificat eā quātum ad tempora: ⁊ vult ꝙ principiū eius vniuersale durat vt plurimum. 18. diebus: ⁊ recedit intra. lxiiij. alias. liiij. dies. ¶ Dubitatur qꝛ principium durat. 18. diebus. ergo maius tēpus flegmatice ē principium: si enim residuū diuidatur ſm partes tres ſm tria tēpora post pn̄m: quelibet pe erit minor: cuius ɔ̄riū Auicē. statim ponit cū dicit: ꝙ longior pars est augmētum. ¶ Dicendum ꝙ pn̄m: de quo hic est sermo in flegmatica est longum: qꝛ humor frigidus ⁊ viscosus tardat accensionem: ⁊ aperitionē maturationis. Sed ꝙ hec longitudo sit. 18. dierum: hoc non pōt pbari: stat enim experimento ⁊ testificationi auctorum sine dubio. ergo in febribus flegmaticis tā continuis q̄3 interpolatis diu stat cruditas in vrina anteq̄3 appareat vestigium digōnis: ⁊ ideo pn̄m est longū. ¶ Ad cōtrarium dōm primo: ꝙ per pn̄m intelligimus nō proprie pn̄m distinctum cōtra totū augmētum. sed ꝙ ɔcludit augmenti partē. s. vsq3 ad aperitionē manifestorum signorum digōnis: que si icipiāt apparere ad. 18. diem: aut. xx. erit terminus circa. 40. vel. 44. ſm generales sermones Gal. in cōmēto. lxxj. affo. q̄rte pticule. Quib⁹ est in. 7. terminat ⁊c̄. ¶ Thadeo tamen visum est: ꝙ ita debeat dicere. Eradicatio est intra. lx. dies: qꝛ fe. flegmatica est cronica: quarū cronicarū terminus est vltra. 44. dies. s. extendens se ad. 60. Et qꝛ forsan est sermo verus in flegmatica iterpollata: s3 in ɔtinua pōt terminari in. 44. ⁊ minus: ⁊ cū ɔsideras oēs hi sermones sunt arbitrarij. ¶ Scđo mō pōt dici: ꝙ hic intelligit pn̄m vniuersale: sed in sequenti passu intelligit augmētum pticulare. ¶ Ad rōnem apparet solo ex dictis. ¶ Uel dōm: ꝙ rō non ɔcludit tenendo lrā3 q̄ dicit. lxiiij. qꝛ si pn̄m occups. 18. dies: augmentu3 pōt occupare. 22. ⁊ reliquū tēpus diuidit in statū ⁊ declinationē assignādo statui. verbi gratia. iiij. dies: ⁊ declinationi. 16. ⁊ in summa sunt. 60. Uel alr diuidendo vt tibi apparet. ita ꝙ cadat in. lxiiij.

¶ Et saluior earū est illa: que est mundorū temporum: ⁊ precipue illa: que est multi sudoris: significat enim subtilitatem materiei ⁊ paucitatem eius et raritatem corporis.

¶ Hic tertio ostendit: ꝙ flegmatica illa sit salua: que est mūdorum tēporū. i. que h3 tpa magis mūda. Cu3. n. flegmatica febris nunq̄3 pfecte recedat: ideo in hora sue qetis semp h3 aliquā putredinis effumationem: sicut fit in incensione viridis ligni: tūc que est mundior est saluior: qꝛ est signans fl̄a minus crudū: ⁊ minus viscosu3. ¶ Q̄ð aūt multus sudor significet subtilitatē māe ⁊ raritatē est notū: s3 nō vī ꝙ significet māmꝫ paucam. imo sudor multus multam sigñat mām. ¶ Dōm ꝙ mundificatio huius fe. significat materiā paucā: sudor multus multā sigñat mām. i. que paucificat. ¶ Uel dicendum: ꝙ significat paucam respectu multe: que virtutem aggrauando phibet sudorē. ¶ Considerādu3: ꝙ Tha. dixit mūdorū tpm. i. distinctorū ⁊ non cōfusorum ad inuicē: ⁊ hoc est laudatum: qꝛ significat mām vniformē.

¶ Longior ergo partiū huius egritudinis est augmentum: quāuis eius declinatio itéru3 sit longior declinatione tertiane plurimum.

¶ Infert ex eo: q̄ð intelligit huius febris esse mām grossam viscosam crudā tardam in accēsione. ergo sequitur ꝙ augmentum paroxismi est pars longior: ⁊ declinatio est multū longior declinatione tertiane. ⁊ est notum. Et nos ia3 prolongauimus sermonē de hoc supra capitulo de rebus: quibus differūt quedā febriū putridarū ⁊c̄. ¶ Ut plurimū. i. in pluribus. Potest. n. quedam tertiana esse longioris declinationis quadam flegmatica.

¶ Et flegma quidē putridū qñq3 est vitreum: ⁊ quandoq3 est acetosum: ⁊ quādoq3 est dulce: ⁊ quandoq3 est salsum: ⁊ tu ia3 sciuisti: quomodo ex salso fit causon.

¶ Hic q̄rto ostēdit modos flegmatis: a qbus fit hec febris. ¶ Dubitat qꝛ preter hec est fl̄a crudum: fl̄a mucillaginosum: flegma insipidū: fl̄a aquosum: fl̄a ponticum ⁊ gipseū. ¶ Dōm gipseum non facit febrem. crudū vero ⁊ mucillaginosum pñt intelligi per flegma vitreum: sed insipidum ⁊ aquosum cōprehendit p fl̄a dulce: ponticū vero per acetosum: ⁊ tu redeas in hoc ad scientiam principiorum.

¶ Et plurimum quidem accidit febris flegmatica humidis: ⁊ quietis: ⁊ senibus: ⁊ infantib⁹: ⁊ patientibus nauseatiuam sacietatem: ⁊ exercitantibus: ⁊ balneantibus se super repletionem: ⁊ habentibus euacuationem acetosam: ⁊ habentibus repletionem: ⁊ patientibus descensum humoris: ⁊ fit catarrus ad stomachū: qui putrefit in eo.

¶ Hic 5° ostēdit corpa apta ad hāc febrē: ⁊ sunt in qbus fl̄a multiplicat: vñ Gal. in terra. ad Glauconē. Non vidi adolescentem cholericum ⁊c̄. captum a flatica febre.

¶ Et parū quidem euātur a lesione in ore stōi.

¶ Potest fieri pe sexta. cā dicta est: qꝛ stomachus flatis minera est: ⁊ ideo flatica nocet stomacho: sicut tertiana felli: ⁊ epati: ⁊ quartana spleni: vt Rasis. 17. continentis.

¶ Et scias ꝙ cum omni febre: cū qua est frigus constringitur pulsus: ⁊ minoratur.

¶ Uult ergo ex hoc cañ. ꝙ cu3 in febre flatica sit frigus pulsus est strictus quantum ad vnam dimensionem: ⁊ paruus quantum ad omnem sequēdo vocabula Gal. in lib. de differentijs pulsuum. Aliter tñ pōt exponi. ⁊ tu considera.

¶ De signis flegmatice piodice. Cap. xlviij.

In illa quidem: in qua causa est flegma vitreū: aut acetosum frigus multiplicatur valde: ⁊ rigor in vitreo est vehementior. At frigus nō incipit in ea subito. imo paulatim in extremitatibus: deinde perueniunt ad hoc: vt fiant sicut nix: que non calefiunt nisi cum difficultate. neq3 calefiunt subito. neq3 ſm gradationem continua3: imo paulatim cu3 reditu frigoris: ⁊ fortasse cō/

miscet frigori eius in principio rigor. Fit ergo frigus propter illud: quod non putruit: & horripilatio propter illud: quod iam putruit: & maius frigus eius: & ipsius rigor sunt in periodis status.

¶ Hic specialiter exequitur de flegmaticis: & prius de illis: que communiter eueniunt. secundo de febribus: que reducuntur ad flaticas. ibi secunda. (Et sunt.) Prima in duas. Primo de flatica interpollata loquitur. Secundo de continua. ibi secunda. (Et sunt.) Quod autem habet dicere de his febribus est signa illarum. Primo ergo ponit signa flatice interpolate secundum diuersitatem materierum. Secundo ponit signa flatice communia: siue que sunt signa absolute. ibi secunda. (Et plurimum quidem.) Prima in tres: primo ponit signa febris facte a flate vitreo & acetoso. secundo ponit signa facta a flate salso. tertio a flate dulci. ibi secunda. (Illa vero.) ibi 3ª. (Illa autem.) Prima in duas. primo ponit dicta signa. secundo ponit quedam signa communia flatice ibi secunda. (Et hec fe.) Causa primi dicti est nota: quia fla acetosum & vitreum sunt humores frigidi valde. ¶ Et rigor. i. frigus in vitreo est vehementior quam in aliis. s. flaticis: vnde Ras. 17. continentis. primo ca. In flate vitreo fit frigus forte. nam ipsum est frigidius. Quod autem de frigiditate flatis vitrei & acetosi determinata est in libro principiorum. ¶ Frigus non incipit subito in ea. s. febre ex flate vitreo vel acetoso. ¶ Cum reditu frigoris. Quia postquam incepit apparere calor & creditur procedere ad augmentum iterum reuertitur frigus: & hoc propter diuersitatem partium materie motarum ad putredinem. ¶ Et fortasse miscetur frigori rigor. i. horripilatione: vt apparet ex sequenti sermone. ¶ Et maius &c. Ratio: quia tunc materia est magis subtiliata: & ideo fortius mouetur. & hec est causa maioris typi: vt 5° de accidenti & morborum supra: & apparet quare dixit frigus & rigor. Frigus enim vel sequitur quantitatem materie: & hoc non oportet: quod sit maius in statu: cum materia sit magis calefacta digestione & putredine: vel sequitur motum caloris ad intra: & hoc fit magis in statu: quia materia magis subito mouetur: & ideo magis subito inducit malum sensum: vnde magis intus mouetur: & de hoc frigore loquitur. Rigor vero sumitur vel pro concussione: vel pro horripilatione: & vtrumque magis fit in statu: quia ad subitum motum potest sequi maior concussio vel aliqua concussio: si prius nulla fuit: sed fuit frigus purum: & potest ex acuitate putredinis sequi aliqua horripilatio: vel maior horripilatio. ¶ In vanum autem laborat Dynus cum querit: an febris quotidiana incipiat cum horripilatione: & an incipiat cum rigore. Ista enim vocabula sunt valde equiuoca: vt declarauimus supra in suo cap. Intellige ergo naturam typi: quam materia fecit: & voca illum rigorem: vel frigus: vel horripilationem: & hoc apparet: quia Auic. statim dixit: quod rigor in vitreo est vehementior: & statim ponet: quod febris flatica non facit rigorem. Iste igitur questiones & contradictiones sunt vocum: si intellexisti: ea que scripsimus supra in cap. de his typis.

¶ Et hec quidem febris non est ex materia: que faciat punctionem: ita vt sit causa rigoris in via expulsionis: putredo namque eius est putredo rei lenis: & incipit cum grauitate et profunditate somni. ¶ Et multotiens incipit in paroxismis primis sine frigore: & neque est rigor: imo postponitur vsque ad tempus: & fortasse erit frigus: & non erit rigor. ¶ Et multotiens incipit cum sincopi: & non fit. ¶ Et in hac quidem egritudine multiplicatur sincopis propter debilitatem oris stomachi: & casum appetitus et priuationem alistimbre: que est fundamentum materiei nutrimenti et virtutis.

¶ Hic ponit multa signa flegmatice: siue fit de flate vitreo vel crudo: vel mucillaginoso: vel naturali. sermo hic multum applicatur: & quod primo dicit patet: quia causam ponit. ¶ Vel grauitate. s. membrorum profunditate &c. ¶ Profunditate &c. i. somno graui profundo propter multos vapores frigidos & humidos: & caput petentes. ¶ Multotiens incipit. Quia paroxismorum primorum materia quandoque est dulcior: & leniter mota: & ideo non erit frigus neque rigor. i. neque concussiuus motus. ¶ Postponitur vsque ad tempus. Quia in paroxismis posterioribus: vt augmenti vel status: poterit esse frigus & rigor. ¶ Et fortasse erit frigus & non rigor. Hoc potest intelligi de primis paroxismis: in quibus possibile est: quod fit frigus purum: & non motus concussiuus: quem vocat rigorem: & hoc quia materia tarde fertur. Potest etiam intelligi de postremis: vt velit dicere: quod aliquando primi paroxismi non sunt cum frigore: neque etiam cum concussione: & posterius fiunt paroxismi cum frigore: licet non fiant cum concussione etiam ista euenire possunt: vt patet. ¶ Et multotiens incipit cum syncopi: & non fit. s. syncopis. i. non compietur syncopis: & vel non fit syncopis in omnibus: sed in multis fit. Causa autem quare in hac febre fit multotiens syncopis est nota.

¶ Illa vero: que est ex flegmate salso sequitur horripilatio: et non fit vehemens frigus eius.

¶ Illam patet.

¶ Illa autem: que est ex flegmate dulci raro antecedit in principio vsque ad plurimos paroxismos horripilatio: neque frigus: neque rigor.

¶ Causa est: quam statim ponet: quia putredo incipit a parte dulciori.

¶ Et plurimi quidem periodi febris flegmatis incipiunt cum sincopi: et iam apparet in ea in principijs calor vehementior: et in postremis minoratur illud. Et est simile vt fit causa in hoc: quoniam putredo antecedit prius ad magis dulce: et magis salsum: et magis subtile: deinde ad grossius et frigidius.

¶ Hic ponit signa flegmatice absolute: siue communia signa & habet partes. xij. secundum. xij. ordines: siue summas signorum: quas ponit. ¶ Primum signum est syncopis. & patet. Et iam apparet. ¶ Secundum est sumptum a modo caloris: & habet partes. v. sicut v. modi signorum sunt a calore. Hec ergo pars secunda est aggregatio signorum a modo caloris. Et primum signum ex his est hoc quod in primis paroxismis est calor vehementior: & in postremis est calor minor: & dat causam in hoc verisimilem. ¶ Considerandum primo: quod licet sermo posset referri ad calorem in vno paroxismo: si quis subtiliter consideraret: tamen aptius refertur ad calorem primorum paroxismorum comparatum ad calorem posteriorum paroxismorum. Quot autem sint isti paroxismi primi: in quibus calor est vehementior: & quot sint postremi: in quibus calor est minor: non est determinatum: nec potest determinari: quia est secundum quantitatem materiei dulcioris & subtilioris: & quantitatem grossioris & frigidioris: que quantitates diuerse sunt in diuersis. ¶ Considerandum secundo: quod sermo iste verus est in paroxismis habentibus per causam antiquam vnum cumulum materie sufficientis ad plures paroxismos. nam tunc de illo cumulo pars mobilior citius mouetur. s. dulcior: salsior & subtilior: & ideo primi paroxismi erunt maioris caloris posterius autem mouebitur pars grossior & ad motum pigrior: vnde fiet paroxismi minoris caloris: sed cum paroxismi non fient ex materia huius cumuli: sed de ea: que de nouo ex toto generatur: talis erit calor huius paroxismi: qualem contingit generari materiam: que prius non erat: nec sub forma cause antiquis: nec coniuncte dico sub forma cause humoralis: quia bene erat causa antecedens complexionalis. Questio. I.

Dubitatur quia hic sermo videtur contradicere dictis supra in cap. de tertiana: vbi fuit dictum cum sua. Commenta. primi epidimiarum: quod in febribus de materia frigida paroxismi status fiunt de materia subtiliori: & magis mo-

ta ex hoc: vñ rigores porismorū in statu quartane erūt fortiores. ecōtra in tertiana: et hic dicit Aui. ꝙ flegma faciens posteriores porismos est sua grossius. ¶ Hec instantia est: quā ego ante alium moui: et fecit mihi aliquā molestiā: et iō multis meis solōnibus omissis. Primo de vna: et est ꝙ mā grossior mota in paroxismis posterioribus est grossior grossitie: quā hȝ a se comparata sue parti dulci prius mote et cū hoc est subtilior ꝓ digōnē: q̄ digestior ē q̄ȝ fit illa subtilis pars in primis ꝓxismis mota: et eȝ mā subtilior: que fecit primos porismos: lȝ sit subtilior in suba: est tñ cū illa subtilitate crudior: et sequitur ex hoc ꝙ illa subtilior crudior pigrius mouetur: et illa grossior digestior in porismis statuis fortius et velocius mouet. Et tu cōsidera h̄ ex ꝓncipijs datis in qōne de tēporibus morbi. ¶ Aliter pōt dici: ꝙ isti porismi tam de mā dulciori q̄ȝ grossiori cōes sunt in tpe principij: aut circa. ¶ Et pōt 3° dici: ꝙ sermo Cōmentatoris epidimiarū: et Auic. supra verificatur in mā vna: et nō quādo māe sunt diuerse: de qbus hic sermo verus est.

¶ Et tactus caliditatis eius in primis est debilis et vaporosus: deinde cuȝ prolongatur positio manus super mēbruȝ sentit manus acuitateȝ et mordicationem.

¶ Hoc est 2m signū a modo caloris: cuius causa est vaporis grossicies: vnde non statim penetrat.

¶ Uerūtamen non est similis: neqȝ equalis in oibus: super que cadit manus: imo est diuersa: quoniaȝ inuenit in loco vno asperitateȝ: et in loco alio lenitateȝ: et est quasi caliditas cholere post rē cribellataȝ: quoniā flegma viscosuȝ est: quare diuersificatur eius passio a caliditate: sicut accidit in reliquis viscosis cum ebulliunt: ipsa eniȝ disrūpuntur in quibusdā locis: et non disrūpuntur in locis alijs.

¶ Hoc est tertium signum a modo caloris: et est sermo Gal. scdo de differentijs febrium. 10. cap. vel. 11. ¶ Asperitateȝ idest calorem asperum: vt in loco: vbi representatur verbi gratia in foramine cribri. ¶ Lenitatem .i. calorem leuē cōuenientem: vt in loco alio. ver. gra. in parte cōtinua cribri.

¶ Et qualiscūqȝ sit caliditas eius ſm plurimuȝ minor est q̄ȝ vt inflāmet: et angustiam faciat: et magnificet desideriuȝ aeris frigidi et aque frigide: et inspissationis et rarificationis: et anhelitus magni: et exufflantis.

¶ Hoc est quartū signum: quasi dicat: siue sit hoc: siue non. nā possē est: ꝙ non sit ita: lȝ enim partes viscosi status diuerse sint in euaporatione: tñ illi vapores veniētes versus cutim poterunt vniformiter versus cutim dispergi: quōcūqȝ sit: calor status non est perueniens ad inflāmationem et inquietudinem ex forti incendio: et hoc est qd dixit: minor est q̄ȝ et c. dixit ſm plurimuȝ: q̄ aliqñ potest ex forti putredine inflāmari inflāmatione propinqua inflāmationi cholericarum febriū: vel ſm plurimū. s. in gradu minoritatis. ¶ Et inspissationis. s. anhelitus. ¶ Et rarificationis. s. anhelitus q̄ non ponit necessitatē frequentis: et exufflatiui anhelitus sicut facit cholerica feb. in quo anhelitu frequens exufflatio contingit fieri: et rara per interfectionem ex fatigatione: vel inspissationis et rarefactionis scilicet cutis propter discoopertueram pannorum: habens enim fortem calorem febris: vt in tertiana modo se discooperiunt: et tunc inspissantur pori: et anxiantur valde: et tunc iterum se cooperiūt: vt fiat in poris raritas: et stant in ista anxietate.

¶ Et multotiens quideȝ accidit caliditati eius vt sedeat tēpore ipso quo habet quantitatem hore vnius: aut duarum horaruȝ: quare existimatur: ꝙ ipsa iaȝ peruenit ad statū cuȝ ipsa adhuc sit in augmento: videbis eniȝ eā iā incipere augmentari: et similiter sunt ei in declinatione stationes.

¶ Hoc est qntū signū. ¶ Ut sedeat .i. stet equalis: et hoc totum fit ꝓꝑ māē diuersitatē: vñ stationes fiunt in augmento et declinatione: de augmēto appet: et tps explicat: sed in declinatione accidit venire ad vnam minorem caliditateȝ: q̄ȝ in statu fuerit: et cum tu credis gradatim continuo ab illa descendi: stabit qñqȝ illa ꝓpter morā status: et tarditateȝ in expulsione: et possē est: ꝙ supra illam addatur.

¶ Et febres quideȝ flegmatis sunt multe opilationis propter multitudineȝ humiditatis et vaporis sui pauci sudoris propter viscositateȝ humoris. ¶ Et cū sudorē facit est res nō exuberās: et de ꝓprioribus significationibus eius est paucitas sudoris et priuatio eius.

¶ Hec est tertia summa: vel tertius ordo signorum: et patet. ¶ Pauci sudoris .i. sunt pauci sudoris: vel cōtinuetur lr̄a. Uaporis sui pauci sudoris .i. cū vaporibus nō sudabilib⁹ neqȝ pellibilibus libere per poros. ¶ Cōsidera ꝙ iste opilationes nō apparent oēs in vrina: q̄ non nisi ille: q̄ sunt in vijs vrine. s. epatis et ꝑtium ꝓpinquarū: et iō pōt vrina nō eē subtilis: et tñ vtraqȝ sunt in mēbris et pori ramorū venarum et foramina: que sunt a venis in membra erunt opilata.

¶ Et sitis quidē minoratur in febribus flegmatis: nisi ꝓpter causaȝ salsedinis: aut causaȝ vehementie putredinis eius: et cuȝ hoc est minor q̄ȝ sitis: que est in alijs.

¶ Hic est quartus ordo signorum: et patet.

¶ Et inflatio lateruȝ multiplicat̄ in eis: et qñqȝ accidit cuti lateris: vt subtilietur cuȝ tensione.

¶ Hic est quintus ordo: et est modus cacesie propter opilationes et grossos vapores: vnde potest fieri tērio hydropicas: in qua per tensionem subtilior fit cutis.

¶ Color autē patientiū flegmatis febreȝ est declinis ad viriditateȝ et citrinitatē currentes in albedineȝ: ita vt sit illud quod aggregatuȝ est: sicut color plumbi vsqȝ in statu. Et raro quidē rubet color in eo: cuius rubedo sit rubedo in statibus reliquarū febrium.

¶ Hic est sextus ordo signorum a calore. ¶ Ad viriditateȝ. Propter frigiditatem flegmatis et mortificationem. ¶ Et citrinitatem. Propter incendium aliquid a febre. ¶ Currentes. Quia coniuncti albedini flegmatis: et hic est color plumbeus. ¶ Et tu scias ꝙ Auic. habuit subtiles phantasias in coloribus: vt apparet sexto de naturalibus particula tertia: et libro primo fen scda capitulo de signis cōplexionum. ¶ Reliquarum febrium. s. calidarum.

¶ Pulsus vero eius est pulsus paruus: submersus: debilis: rarus in primis: deinde fit frequens in fine. ¶ Et frequentia quideȝ eius et eius paruitas vehementior est q̄ȝ frequentia quartane et tertiane: et eius paruitas et vehemētia frequentie eius est propter vehemētiā par-

uitatis ipsius. ¶ Ueruz non est velocior pulsu quartane: et quandoqz est tardior eo: aut similis ei in primis. ¶ Et est vehementis diuersitatis cuz priuatione ordinis: et parui et debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus. ¶ Et significationes quidē pulsus super eaz sunt de certioribus significationibus.

¶ Hic est septimus ordo signorū a pulsu: et primo ponit differentias huius pulsus. scdo cōparat ad alias febres: et dat cām. ibi scda. (Et frequentia.) tertio cōplet has dīas pulsus. ibi 3ª. (Et vehementiores.) ¶ Dicit primo: qꝫ paruificatur: pulsus ē paruus et submissus. i. submersus pp suffocationem caloris a frigiditate et viscositate et multitudine mãe debilis ex eisdem causis: rarus ppter frigiditatē humoris: in primis. i. in principio paroxismi durante frigiditate: qꝛ cū aduenit caliditas: fit frequēs in fine. i. in processu: vel in fine. i. in vltimo frequentie: qꝛ multum frequens. ¶ Considerādum: qꝫ ly in primis pōt solū cōponi cū ly rarus: et erit sensus: qꝫ non solū in pmis. sed in processu flegmatice pulsus est submersus et paruus: tamē est rarus solū in primis: et pōt cōponi cum qualibet dīa: quā dixit: vt sit sensus pulsus flegmatice in primis. i. in principio paroxismi est paruus et submersus: et est rarus: sed postea fit frequens: et redit hoc in eādem sniam. ¶ Et frequētia. primo facit hāc comparationē. scdo dat cām dicti. 3º ponit aliam cōparationē. ibi scda. (Et vehementia frequēs.) ibi tertia. (Uerū.) In prima pte duo dicit. Primum qꝫ vehementia frequentie pulsus flegmatice est vehementior qꝫ frequentia pulsus tertiane et quartane. Secūdo qꝫ paruitas pulsus flegmatice est maior qꝫ tertiane et quartane: et hoc est qđ dicit: et eius paruitas. i. qꝫ eius puitas: et tunc Auicē. psupponit vnū notū. s. qꝫ pulsus in hac febre flegmatica sit paruior qꝫ in quartana et tertiana: tunc arguit: ergo frequentior qꝫ in febre tertiana: qꝛ restaurat qđ sibi de magnitudine deficit: et hoc est qđ dicit vehementia frequentie eius est propter vehementiam paruitatis eius. Questio. II.

Dubitatur an pulsus flegmatice sit paruior qꝫ melancolice. Qđ enim sit paruior qꝫ pulsus cholerice non est dubium. ¶ Uidet qꝫ pulsus melancholice sit puior per Gal. scdo de crisi cap. de tertiana: vbi dicit. Quartana febris in pn° paroxismi ponit pulsum in dispositione paruitatis: quā nō sequitur egritudo pter eaz ergo flegmatica non cōsequitur puitatē pulsus tātā quātā consequitur quartana. ¶ Et Auer. colliget 4° cap. de feb. quartana. dicit. Pulsus huius febris qrtane ē puior plus qꝫ sit in flegmatica. ¶ In 2riū est Auic. et haliab. in practi. 5° ca. vbi dicit in signis flegmatice febris. Est autē hic pulsus minor pulsu quartane etc. qm̄ flegma debilitat virtutē suam frigiditate dissolutiua: et sua multitudine infrigidat. ¶ Idem ponit Ras. 17. continentis cap. de flegmatica in fine. ¶ Nos dicamus: qꝫ auctores multum inuenimus discordes in differentijs pulsuum flegmatice et quartane. nā qui iudicauerunt comparationem horum pulsuū flegmatice et quartane per rationem acquieuerunt cause: que fm extimationē magis est visa causare. Qui enī dicit in flegmatica pulsum paruiorem: iudicat hoc ex flegmatis frigiditate et multitudine: et qꝫ hoc plus faciat qꝫ cause: que sunt in melancholico humore. Qui autem dicunt: qꝫ in melancholica pulsus ē paruior: opinātur frigiditatē melācholie multum iuuari a siccitate: vt organum fiat inobediēs dilatationi: et qꝫ in hoc vincat flegma. Sed qui iudicāt per experientiā possunt discordare: qꝛ excessus pulsuz adinuicē possunt multuz decipere: et euenit diuersificare fm species flegmatū: et alia que de facto cōcurrūt: et ideo vnus auctor potuit inuenire pulsum flegmatice paruiorē: et pulsuz melancholice paruiorē. Cū ergo ponamus duas febres. vnā de flegmate naturali: et aliā de melācholia nāli in eodē tpe vel in tpe tēperato et homine temperato: vel vnā in hyeme vt flegmaticam in corpore flegmatico: aliam in autūno et corpore melācholico: tūc erit qđ de eius humoribus: qꝫ motus ad putredinem magis paruificet pulsum: an flegmatici: an melancholici. Et quāuis neutra questio sit demōstrabilis: tñ credo qꝫ flegmaticus humor plus paruificet pulsum: qꝛ fridior et viscosus: et multus: vt dixit haliab. ¶ Sz ad auctoritates 2rias dōm: qꝫ processerunt cū eorum iudicio extimatiuo: et fm qꝫ inuenerunt per experientiā in multis: q̄ eis occurrūt: in qbus nō appuit eis veritas. ¶ Pro rudioribus vo scholaribus pōt dici: qꝫ pulsus in flegmatica est paruior intensiue. Sed in melica est paruior extensiue: quia plus perdurat typus: et paroxismus quartane qꝫ flegmatice. Questio. III.

Dubitatur an flegmatice pulsus sit frequētior pulsu quartane: et in hoc non videtur discordia multa: satis enim auctores concordant: qꝫ pulsus flegmatice sit spissior qꝫ melancholice: vt per spissitudinez restauret magnitudinis defectum: quez habet supra quartanam. ¶ Gal. vero cum suis phantasialibus proportionibus: et proportionalitatibus phātasiatus est in terapeutica ad Glauconem: qꝫ pulsus quartane tāto est rarior pulsu flegmatice: quāto pulsus flegmatice est rarior pulsu tertiane: hoc autem inuenire per tactum est difficile licet asserat has differentias per tactum comprehēdi posse: vt ostēdit phantasia sua in libro differentiarum pulsus. Et nos iam protelauimus intentionem nostram in istis in primo libro. Questio. IIII.

Tertia dubitatio est: vtrum pulsus flegmatice sit frequentior pulsu tertiane. ¶ Uidetur qꝫ nō per Gal. in terapeutica ad Glauconem: et apparet per Auer. colliget quarto cap. de febre flegmatica: vbi dicit. Pulsus huius febris flegmatice est rarior pulsu febris tertiane in quolibet quattuor tēporū febris. ¶ Idē vult Rasis. 4° Almansoris cap. 1° de febre cōtinua: et multi auctores in hoc cōcordāt. ¶ Et ratio videt confirmare: qꝛ humor cholericus est valde calidus multū inflāmās: et calorē ponens facientem angustiā et sitim maiorem: et necessitatez maiorem frigidi aeris: vt supra dixit Aui. ergo frequentia plus addetur in pulsu. ¶ Amplius. Ratio Auicē. que etiā est rō. haliab. non videtur cōcludere. Cū enim dicitur: qꝫ deficiēte magnitudine pulsus fit restauratio per frequētiā. ¶ Dicemus p°: qꝫ fit restauratio per velocitatez: et iō rō plus arguit: qꝫ sit velocior qꝫ qꝫ sit frequētior. ¶ Scdo dicemus: qꝫ rō concluderet si calor tertiane et calor flegmatice essent eiusdē intensionis: tūc enim si vni calori cōiungeret pulsus paruus: et alteri magnus posset argui. ergo est cuz hoc velocior et frequētior: vel saltē frequētior: sed cum calores sint dispares in gradu sufficit paruitas pulsus in flegmatica: vt quātum diminuitur calor flegmatice a calore cholerice: tātū diminuat pulsus flegmatice pulsu cholerice: non ergo erit necessariū fieri pulsuz frequētē. ¶ In 2riū est Auic. cū dicit. Et frequētia quidē eius: et eius paruitas vehemētior est qꝫ frequentia quartane et tertiane. ¶ Idē haliab. sentit cum dicit cām: quā Auic. ponit: lz non explicet de febre tertiana: sed solū de quartana. ¶ Dicamus qꝫ textus Auicē. est suspicādus esse corruptus: et vult dicere. Ex frequentia quidem eius et paruitas vehemētior est qꝫ frequentia et qꝫ paruitas quartane: et eius paruitas vehemētior est qꝫ paruitas tertiane: et sic suspicor textum stare debere. ¶ Aliter potest dici: qꝫ in aliqua parte paroxismi: vt in pncipio euenit multotiens: qꝫ pulsus in flegmatica est frequētior qꝫ in cholerica. Et ratio est: qꝛ multotiens incipit cum dispōne syncopis: et multotiens accidit syncopis in ea: et in hac dispositione ppter multam diminutionem magnitudinis fit

pulsus frequẽs multũ. ¶ Sed contra. Quia in febre syncopali fit pulsus rarus. ¶ Dicendũ φ verũ est durãte frigore humoris: ⁊ etiã durãte calore non fit frequens: vt in cholericis: q2 illud flegma non multum calefit. Sed in febre flegmatica de alio flegmate iã calefacto multũ per putredinẽ syncopi adueniẽte: vel modo eius multũ deficiente magnitudine eius fiet frequẽtior φ̃ in cholerica. Cũ autẽ iam venit status ⁊ calor est expãsus: ⁊ non est syncopis: q2 tũc nõ fit syncopis: lz fieri possit: fit pulsus minus frequẽs φ̃ in cholerica febre. ¶ Sit ergo summa solutionis: φ ista frequẽtia est ꝓpter syncopim: ⁊ si ista phantasia tibi placet solue ad solutionẽ rõnis: φ lz sint diuersi gradus caloris: tñ multa facta putritate pulsus cũ minori gradu caloris põt fieri maior frequẽtia φ̃ cũ maiori gradu. Unde feminarũ pulsus est frequẽtior pulsu virorũ. ¶ Ad aliud apparebit solutio sequẽti parte. ¶ Tertio põt dici: φ pulsus flegmatice absolute nõ fit frequẽtior pulsu cholerice: sed proportionaliter pulsati: q2 i nulla febre: nec cholerica: nec melica tñ fit additio in frequẽtia ꝑ paruitatẽ: quãtũ fit i flatica. ¶ Uerum. Uult φ licet pulsus flatice sit frequentior pulsu quartane: nõ tñ est velocior eo: ⁊ rõ est: q2 virtus que defectũ magnitudinis restaurat ꝓpter velocitatem opz: φ sit fortis quodãmõ: sed in hac febre multum deficit virtus: vñ haliab. dixit. Uirtutẽ in hac febre esse dissolutam ⁊ infrigidatã. ¶ Quñq3 est tardior in primis propter multã infrigidationẽ: vñ fit paruus ⁊ tardus: licet sit spissus: spissitudo enim est soboles deficientis: siue ĩbecillis virtutis: vt Gal. in cõmẽto pulsuũ caplõ de pulsu phreneticorum. Aut filis ei in primis. s. similis ei in tarditate: cũ in pn° principij paroxismi nõ ꝑuenerit corpus ad multã infrigidationem: et hic caderet qõ cum qua possunt multa phãtasiabilia dici. ¶ Et est vehementis diuersitatis cum priuatione ordinis. Uult φ pulsus flegmatice fit diuersus ⁊ inordinatus: ⁊ cã est aggrauatio: ⁊ suffocatio v̑tutis ab humore grosso ⁊ viscoso: ⁊ multo: ⁊ q2 defecta virtus facit paruitatẽ ⁊ debilitatem pulsus: sequitur φ in diuersitate pulsus cadãt multe percussiones parue ⁊ debiles: ⁊ diuerse in hoc ꝓpter pugnam mãe ⁊ virtutis. Mirãdũ aũt de Auẽçoar qui dicit pulsus in flegmatica non est multum diuersus: nisi velit φ nõ est diuersus: φ in eo sunt multe percussiones pue ⁊ multe magne: sed sunt multe parue: ⁊ in paruitatem est diuersitas: ⁊ sic intelligit Auençoar.

¶ Et significationes. Quia spãli diuersitate diuersificaᷓ in hac febre: opz autem cognouisse pulsum sui sani: ⁊ specialiter innuit Rasis. 17. continentis. ⁊ Gal. scõo de crisi.

¶ Urina autẽ eius in primis quidem est alba: subtilis propter multitudinẽ opilationũ ⁊ frigoris: deinde fit rubea propter putredinẽ: et conturbatur propter malitiam digestionis: et quandoq3 alteratur in ea dispositio vno tempore: ⁊ quandoq3 mundificabitur ex materia grossa: et resoluitur putridũ: et redibunt opilationes: dealbabitur vna hora: ⁊ alia quando remanet intra materiã grossã: et dispositionẽ putredinis: et a qua hora opilationũ est alba: deinde quando putrefit res plurima post illud expellitur: et aperit opilationes: rubet vsque quo veniat super opilationes: qõ opilet eas vice alia de illo eodem humore.

¶ Hoc est 8ª collectio signorum ab vrina: ⁊ dicit primo: φ primo est alba ⁊c. deinde fit rubea. i. magis tincta: lz nõ sit vere rubea: ⁊ cõturbaᷓ. i. fit obscura nõ luminosa ꝑ malitiã. i. ꝑ malitiam digõnis. s. cibi in stomacho ⁊ humorũ: qui sunt crudi non digesti. Qñ autem malitia ⁊ priuatio digestionis offuscet vrinã apparet primo libro: fen scõa ca° de coloribus vrine. Uel conturbatur. i. sicut aqua turbida vel mustũ ꝓpter digõnis malitiã. i. ꝓpter ꝓcessũ putredinis: vñ digõ fit maligna. Putredo enĩ ꝓfundata in flegmate ĩmiscet vapores grossos eius: ⁊ ꝑtes aliq̃s rescindit cũ vrina. Scõm qõ dicit de vrina in hac febre ẽ: φ quñq3 in vno tempore vnius febris: vt augmẽto: permutatur in vrina dispositio. ¶ Et quñq3. Hic declarat istã mutationẽ: ⁊ dicit ⁊ supple vna dispõ vrina est: q̃n mũdificatur febriẽs ꝑ vrinã ex mã grossa: ⁊ resoluetᷓ. i. euacuabitur putridũ vna hora: ⁊ alia. s. a predicta redibunt opilationes dealbabiᷓ: ⁊ hora est qñ se. ista dispositio remanet. i. stat: vel retinet intra mãm grossam ⁊c. i. stat mã grossa: ⁊ disponitur ad putredinem: ⁊ nõdum est putrida. Apparet igitur φ in flegmatica hõ põt reperi in duplici dispõne. Una est dispõ in qua euacuaᷓ putridum. Alia est dispõ stationis grosse mãe: que disponitur ad putredinẽ: ⁊ est hec dispõ opilationis: q2 tunc disponitur. Et ideo eis ꝓmissis Aui. subiungit sermonem clarum dicens. Urina hora opilationũ est alba. s. subtilis: ⁊ hora putrefactionis ⁊ expulsionis est tincta grossa: ⁊ iterum post hoc redibit subtilitas ⁊ albedo cum mouebitur materie grosse ad opilandum. Iste autem sermo fuit Iudeis vt apparet. 16. continentis. primo capitulo.

¶ Eius vero egestio est lenis subtilis flatica.

¶ Hec est 9ª collectio signorum ab eiione. que est lenis ex mã flegmatum abũdãtiũ in ꝑtibus stomachi: flatica ex eadem causa: subtilis. i. cruda: vel subtilis. i. fluida per indigõnẽ.

¶ Et de eis: que significãt φ febris est flegmatica est vt sit paroxismus eius. xviij. horis: ⁊ dimissio eius. vi. horis: ⁊ nõ est dimissio eius dimissio munda: quoniã materia cũ grossitudine ⁊ viscositate est multa.

¶ Hec est 10ª collectio signorum: ⁊ primi dicti cã nõ põt assignari: nisi q2 experientia inuentum est: φ durat. 18. horis ⁊ ques flaticis. vi. horis: eius reuolutio: siue poxismatio eius est de die in diẽ. ¶ Et non est. Cãm secundi dicti assignat: ⁊ est nota. ¶ Cõsidera ergo quatuor de mã flegmatica: que sunt satis miranda. Primum φ flegma citius mouetur ad putredinẽ quocũq3 alio humore. s. cholerico ⁊ melico. Secundum φ difformius putrefit φ̃ cholera ⁊ φ̃ melia. Tertiũ φ citius totũ putrefit φ̃ melia: lz nõ φ̃ cholera. Quartum φ impfectius resoluiᷓ in tpe getis semꝑ effumãs.

¶ Significant ipsã etas: ⁊ consuetudo: ⁊ tempus: ⁊ regio: ⁊ cibi: ⁊ aduentus causarũ antecedentiũ ex sacietate nauseatiua. ¶ Et significãt ipsã forma predicta ex colore faciei: ⁊ inflatione eius: ⁊ lenitas tactus: ⁊ debilitas oris stomachi: ⁊ casus appetitus.

¶ Hec est collectio xi ª signorum multorum: ⁊ sunt nota.

¶ Et quandoq3 magnificatur in ea splen.

¶ Hoc nõ est ꝓpriũ signũ: sed est φ quandoq3 accidit in ea: q2 flatica per adustionẽ põt cõuerti in melancholiã.

¶ Et sequitur eam eructuatio acetosa in pluribus horis multotiens.

¶ Hoc est. xij. signum: causa est nota ⁊c.

¶ De signis flegmatice inseparabilis: ⁊ est illa: que nominatur latica. Cap. xix.

Sunt sicut reliq̃ signa febris flegmatice preter eradicationem: et φ similatur eradicationi.

¶ Hic ponit signa flatice otinue: quã arabes vocant laticã. ¶ Sunt sicut rc̃.ꝟ.g. signa dicta de vrina: de egestione: de tactu caloris: de colore: ⁊ de alijs.xij. signis supra narratis ꝑter eradicationẽ. Et qd̃ similat̃ rc̃.i. ꝑter hoc ꝙ in ea fiat eradicatio vel similitudo eradicationis. Nã in flegmatica interpollata vel fit eradicatio: vel similat̃ eradicationi sua quies ⁊ hoc ẽ verũ. Sed in cõtinua nõ fiet talis quies: que possit dici similis eradicationi: imo valde distat ab hoc vñ in tẽpore illo febris fit manifesta. Ex hoc apparet ꝙ ista cõtinua flegmatica nõ propterea debet dici conclusa: q2 omni die hʒ fortitudinẽ manifestã: lʒ in tpe: in quo est remissa: fit adhuc febris manifesta: que febris sic manifesta nõ ẽ: qñ ẽ qes iterpollate flegmatice: lʒ nõ fit in iterpollata vera qes.

¶ Et apud inceptionem fiunt rigor: ⁊ frigus ⁊ horripilatio. Questio. ij.

Contra Gal'. scd̃o de differẽtijs febriũ. ꝓprium est synocharum.i. cõtinuarũ non horrere. ¶ Dicẽdum: ꝙ frigus ⁊ hõ typi proprie fiunt ex mãe expansiõe supra mẽbra sensibilia: ⁊ tales fiunt in interpollatis ⁊ fiũt a materiebus frigidis viscosis ⁊ multis stãtibus in venis: vnde per viam suffocationis faciunt extremitatum circũ infrigidationeʒ: ⁊ predictos modos typi: ⁊ sic possunt fieri in continuis. Unde scd̃o de differentijs febriũ Gal'. appropriat circũinfrigidationem etiã flegmatice cõtinue si quis cõsiderat. ¶ Dixit apud inceptionẽ.i. in principio vniversali: q2 tunc mã est magis cruda: ⁊ ẽm hoc exacerbationes principij otinue flegmatice sunt cũ frigore: sed exacerbationes status erunt absq3 frigore: vel cũ minori frigore. q2 mã est digesta nõ sic viscosa: nec sic frigida. Ecõtra vero in iterpollata erit: q2 typi in ea fiunt per motum super sensibilia mẽbra: ⁊ mã magis digesta magis mouetur. Cum ergo cõsiderate fuerint he cãt: erit ẽm ꝙ dictũ est. Ex alijs ꝟo quibusdã causis posset esse non sic. ꝟ.g. sicut in interpollata ꝑ putrefit: qd̃ est magis dulce ⁊ subtile: sic potest accidere in continua. Uel dixit apud inceptionem.s. cuiuscũq3 exacerbationis: possibile enim est hos typos fieri in principio cuiuscũq3 exacerbationis continue flegmatice.

¶ Et est res magis similis cum ethica.

¶ Causa est multa vniformis continuitas caloris febrilis ⁊ extenuatio per defectum digõnis stomachi: ⁊ nisi esset lenitas pulsus: esset valde plus similis: vt dixit Auicen. supra capitulo de rebus: quibus differunt rc̃.

¶ Et fit illic rigor in sex horis: aut tantuʒ superans illum: qui fit in periodica: nam periodica iterum non euacuatur a residuo: verũtamẽ est occultum non apparens.

¶ Hic textus est difficilis: ⁊ hʒ duas expositiones. Prima est cõmunis: quã Dynus pre alijs videtur posuisse: ⁊ est ꝙ rigor.i. frigus eueniens in principijs exacerbationum cõtinue flegmatice durat.vi. horis: aut tantum.i. circa hocvñ plus fit istud frigus in continua q̃ʒ in interpollata. Et hoc est qd̃ dicit: superans illum. naʒ periodica flegmatica.i. interpollata non euacuatur a residuo.s. frigoris.i. non euacuatur: quinetiã perduret rigor: ⁊ frigus in ipso: verũtamẽ est occultum non apparens.i. non tantũ perdurãs in ipsa: vt continua. Est ergo summa sententie: ꝙ frigus in principio exacerbationũ cõtinue flegmatice plus est manifestũ: ⁊ plus durat: q̃ʒ frigus in principio paroxismorũ interpollate flatice. Et causam huius dicunt esse: quia sub materia flegmatice febris continue plus suffocatur calor innatus: cum ipsa sit intus venis. ¶ Sed si experientia non decipit nos: totum contrarium vidimus.s. ꝙ frigus in paroxismis interpollatarum flegmaticarum validius fuit: ⁊ plus perdurauit q̃ʒ frigus in principio continuarum de flegmate: ⁊ videtur rationabile: quia flegma interpollate est purius: ⁊ est in locis: in quibus minus ⁊ tardius potest calefieri: q2 non attingitur a calore tanto. Sed flegma in cõtinua flegmatica non est sic purum: ⁊ non sic frigidum: ⁊ est magis obsessum ⁊ penetratum a calore potenti: ⁊ ideo citius debet recedere: ⁊ remissius debet esse. ¶ Ex his ergo coacti fuimus facere aliam expositionem ⁊ totum textũ facit difficilem vnum vocabulum.s. rigor. hic enim forte sumitur rigor aliter q̃ʒ sumatur alicubi ab Aui. vel alio auctore: sumitur enim pro tepido calore: qui apparet in hora quietis exacerbationis. Et vult Auic. ꝙ sicut in flatica interpollata paroxismus durat.xviij. horis: ⁊ quies durat sex: ita in continua exacerbatio durat.xviij. horis: sed tepiditas caloris durat sex horis: aut tm̃.i. circa hoc: qd̃ adhuc minus q̃ʒ.vi. horis. ¶ Uel auctum: ⁊ est littera clara. Superãs.s. calor iste quietis: siue remissionis continue illum: qui fit in periodica.i. calorem: qui est in quiete interpollate. nã periodica non euacuatur.i. non mundificatur a residuo caloris: tamen est occultum non apparens.s. sicut in continua. non ergo vult aliud: nisi ꝙ licet tam in continua flegmatica q̃ʒ in interpollata duret remissus calor: queʒ vocat rigorem sex horis: adhuc tamen est calor in continua manifestior. In interpollata vero occultior. Et ideo adhuc vna potest dici interpollata: alia continua.

¶ De febribus que sunt ẽm plurimum de genere flegmaticarum: ⁊ sunt quãdoq3 ex cholera: ⁊ non sunt ex eis: que fiunt ex melãcholia appropriate cũ noibus ⁊ iudicijs. Cap. I.

ET sunt febres empialos ⁊ lipparia: que ambe sunt de summa febriuʒ in quibus diuersificantur loca caloris ⁊ frigoris intus et exterius propter diuersitatem ⁊ locuʒ eius: qd̃ putrefit ⁊ qd̃ nõ putrefit. Et sunt tres diuisiones febris appropriate: sincopalis humorosa: ⁊ febris ex sincopi minuta subtilis: ⁊ febris diuturna: ⁊ nocturna.

¶ Hic determinat de quibusdaʒ febribus reducibilibus ad flegmaticas: q2 vtplurimũ de flegmate fiũt: lʒ qñq3 fiant a cholera: vt lipparia dicta taburos ⁊ syncopalis minuta: ⁊ nõ fiunt a melãcholica: vt apparebit.s. pura: sed a flegmate tendente ad naturam eius: vel habente eius mixtionẽ fiũt: sicut Ysaac ponit de lipparia: ⁊ hoc dicit rubrica. Et ꝑmo enumerat has febres scd̃o exequit̃. ibi scd̃a. (Hec febris.) Dicit primo. Et sunt iste febres empialos ⁊ lipparia: que ambe rc̃. de genere febriũ: in qbus diuersificant̃ loca caloris ⁊ frigoris itus ⁊ extra excepta diuersitate mãe ⁊ locorum: in qbus pure fiunt iste mãe. Scd̃o dicit: ꝙ istarũ feb. quedã vocat̃ syncopalis humorosa: ⁊ q̃dã syncopalis minuta: q̃dã diurna: ⁊ q̃dã nocturna. Est tñ sciendum ꝙ ꝑter has febres est reperire aliã fe. in qua inuenitur calor ⁊ frigus in eodẽ loco: ⁊ hoc declarabitur in ꝓcessu. Quõ autẽ in eis diuersificantur loca putredinis ⁊ partes apparebit in suis capitulis. Deinde enumerat alias tres species cuʒ dicit. Et sunt.s. preter predictas species tres diuisiones in tres alias species rc̃. ⁊ sunt in summa sex species.

¶ Febris in qua occultatur frigus: ⁊ apparet in ea calor: ⁊ est empialos. Cap. ij.

HEc febris fit ex flegmate vitreo: lʒ est comprehensum in occulto ⁊ profundo: qd̃ infrigidatur vbi est. Uerũ ipsi accidit iaʒ putredo: quare spargitur ex eo vapor eius: qd̃ cũ putruit ⁊ dispartit: in-

flāmatur in exterioribus: et illud quod non est putrefactum: infrigidatur in interioribus.

¶ Hic exequitur de his febribus: et hȝ pres sex: sicut sex sunt he febres. Primo ergo exequitur de empiala. scdo de lipparia ⁊c̄. partes sunt note. Prima in duas: primo ponit cām empiale: et modum prouētus a causa. scdo ponit signa. ibi (Signa eius.) Prima in duas: primo facit hoc. scdo dubiū remouet. ibi scda. (Et eius quidem.) Imaginatio Auicē. est ꝙ in empiala apparet frigus intra: ⁊ extra apparet calor: et ꝙ cā eius est flegma vitreum: qd̄ comprehensibiȝ est in occulto. i. in interioribus. Infrigidatur vbi est. i. apparet frigidū ibi: sed vapor putredinis eleuatus ab eo cū putrefit: et a parte que putrefit spargitur extra: ⁊ inflāmatur. i. apparet calidus in exterioribus: ⁊ pars nō putrefacta huius flegmatis est illa: que appet frigida in interioribus. ¶ Dubitant quidam: an in empiala extra sentiatur calor: et intus frigus: vt extimauit Aui. ¶ Nos nō intendimus questionari de hoc: qꝛ est qd̄ de noie. sed dicemus: ꝙ his nominib⁹ empiala lipparia nostri auctores diuersimode vtunť. Hoc enim nomen empiala significat febrem aliquando: in qua simul ſm eādē partē sentitur calor ⁊ frigus: ⁊ hoc mō. s. ad hoc significādum vtitur hoc vocabulo Gal. ii. in libro de differentiis feb. ⁊ in libro de malitia complexionis diuersexe in cōmēto. xliiij. affo. septime particu. Si febris a cholera nō habeať ⁊c̄. ⁊ haliab. 6° theorice. 6° ca. ⁊ Ras. 16 cōtinentis 3° cap. in pn°. Hoc ēt noie empiala vtuntur aliqui ad significādum febrē: in qua extra apparet frigus ⁊ intus calor: sicut Ysaac scdo lib. fe. cap. de empiala: ⁊ Ar. pblematum. 27: scdo problemate. hoc etiā nomine empiala vtūtur alij contrario mō p̄dictis ad significādū febrem: in qua intus apparet frigus: ⁊ extra calor: q̄uo vtitur. Auic. hoc vocabulo hic. ⁊ Serap. 6° breuiarij. Et dicit empiala ab epi. qd̄ est supra ⁊ ali. i. alia: quia calor supra frigus. i. extra frigus. Nō ergo qōnemus hoc: sed pone vnā febrē: in qua intus sit frigus ⁊ extra calor: ⁊ voca illam sicut tibi placet ⁊ assigna cām eius: qd̄ in ea apparet. ¶ Considerādum ꝙ Ysaac imaginať cām huius febris: quā ipse lippariaȝ vocat esse mām cōpositaȝ ex melico ⁊ flegmatico humore: qꝛ flegma grossum: qd̄ intus iacet. ⁊ cholerā grossam putrescentem: ⁊ exteriora inflāmātē: ⁊ pōt imaginatio eius tolerari, vide eū. ¶ Dubium est quis locus sit iste occultus ꝓfundus. ¶ Secundo dubitatur q̄uo iste dr̄ febriens: si intus hȝ frigiditatē. ¶ Ad p̄mū dicendū: ꝙ per loca occulta profunda possumus intelligere stomachum: ⁊ itestina: ⁊ partes illis imediate adiacentes. Uel possumus itelligere loca iteriorū venarū: ⁊ ꝓfundas ptes musculorū: ⁊ per loca exteriora intelligemus loca extrema. s. manus ⁊ pedes. ¶ Ex qbus apparet solutio ad quesitum: an hec febris sit continua vel interpollata: qꝛ si mā est in venis: reponeť in summa ꝯtinuarū: si extra: reponeť in summa iterpollatarꝫ. ¶ Ad 2m dōm: ꝙ licet circa stomachum ⁊ itestina vel circa ꝓfundas venas ꝓfundorū musculorū percipiať frigus: tñ opȝ imaginari: ꝙ vapor putridus calidus petit cor ⁊ calefacit: ⁊ facit febrē: vnde iste nō dr̄ sentire frigus in ꝓfundo. i. in corde vel circa corꝫ: sentit frigus circa stomachuȝ ⁊ itestina: ⁊ circa dorsum. s. circa irrinsecos musculos dorsi ⁊ vētris: ⁊ circa ꝓfundos musculos coxarū: ⁊ calorē sentit in pedib⁹ ⁊ manibus. Et circa hoc multe pñt eē cōtingētie circa diuersitatē locorū itrinsecorū: in qbus sentitur frigus ⁊ extrinsecorū: in qbus sentiť calor: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Dubitatur 3°: qꝛ si loca itrinseca ꝓpře aliquarū venaruȝ possint esse: in qbus fit ista ifrigidatio. ergo necessario loca extrinseca erūt frida: qꝛ ad ifrigidationē partiū extrinsecarū seqtur in exterioribus frigiditas: sicut apparet de frigore i exterioribus in exacerbationibus continue flatice. ¶ Dicendum sine dubio ꝙ exteriora ex hoc debent esse frigida: sed presentia putridi vaporis calidi facit ea calida per violentiam. Uel dicendum: ꝙ loca venarum intrinsecarū: in quibus potest percipi frigus: non sunt venaruȝ cordi propinquarum: ⁊ multum cum illo continuarum.

¶ Et eius quideȝ frigus non apparet in huiusmodi tempore: quoniam est quietuȝ: ⁊ associatur ei: ⁊ nō patitur ab eo: qd̄ occurrit ei: postq̄ȝ ergo incipit in eo putredo mouetur ⁊ infrigidatur infrigidatione quadam: quāuis nō perueniat ad hoc: vt cōicet toti corpori.

¶ Aliqs quereret: quare hoc flegma intus fridum sentitur nunc: ⁊ prius anteq̄ȝ moueretur ad putredinem non sentiebatur. Et respondet: ꝙ frigus eius flegmatis itus non apparet in tempore hoc. s. quādo non mouetur ad putredinē: qꝛ stabat q̄etum: ⁊ associatur ei. i. membro in quo est: ⁊ id non patitur a partibus: que sibi occurrunt. Postq̄ȝ ergo incipit putrefieri mouetur: ⁊ ifrigidatur. i. apparet eius ifrigidatio: que est quedam frigiditas: qꝛ nō est pura fridita: sed potius qdam debilis calor debet dici: tamen indicatur frigiditas: quāuis non perueniat. i. talis ifrigidatio nō venit ad cor: qꝛ tunc non diceretur febris: vel tūc esset modus syncopalis febris. ¶ Non itendimus autem hic philosophari: quomodo sentiatur vt frigidū: quod est remisse calidū: sicut vrina mingenti in balneo: vt dixit Gal. 3° de simplici medicina. ¶ Cōsiderādū ꝙ dixit ifrideť: qꝛ appitio talis ifridatiōis fit p quādā explicationē itrinseci frigoris frigidi hūoris: ⁊ hec sunt declarata supra caplo de sermōe rigoris ⁊ frigoris ⁊c̄. ¶ Dubitatur: quia calor qui sentitur extra: est a vapore calido putrido: sed iste eleuať a flegmate putrido intus stante: sed illud sic est actu putriduȝ. ergo actu calidū. ergo sentietur calor in iterioribus. ¶ Dicēdū: ꝙ opȝ nos imaginari partes huius flegmatis putridas eē paucas respectu partium nō putridarū: ⁊ esse tñ tātas ꝙ vapor sufficiēs ad inflāmādum ⁊ extinguenduȝ pōt surgere. Sed ptes frigide in locis in qbus sunt: vincūt calidas ifrigidādo loca: in qbus situātur. ⁊ si talis imaginatio non fit nō absoluemus: quin ista febris sit empiala: ⁊ cū sit febris: in qua calor ⁊ frigus ſm vnā ⁊ eādē partem percipiuntur.

¶ Signa. Capitulum. lxj.

Signa eius sunt eadem que predicta sunt. Et ꝙ eius vrina est frigida cruda minoris caliditatis: q̄ȝ vrina aliarum sui generis. ¶ Et pulsus eius ē rarus tardus. ¶ Et ipsa ſm plurimū additur omni die. ¶ Uerum propter grossitudinem materie sue conuertitur quandoqȝ in quartanam ⁊ tertianam: quoniam huiusmodi materia in corpore est parua: ⁊ parue putrefactiōis ignea: ⁊ paucitas quidem est ex causis elongationis periodi ¶ Et propterea ꝙ paroxismus non redit omni die: nō remanet hec febris quin sit flegmatica: sed propterea est flegmatica: qꝛ putredo eius est putredo flegmatis: ⁊ hec nō extrahit eā ab hoc quin sit flegmatica: sed propterea ꝙ putredo est putredo flegmatis: non propterea ꝙ paroxismus nō redeat omni die. ¶ Spatiū vero paroxismi eius est ex quatuor vsqȝ ad. xxiiij. horas: ⁊ ſm plurimū cōsumitur ante illud qm̄ hec mā nō est cū illa multitudie.

¶ Ponit primo signa. scdo quoddā declarat. 3° cōplet signa ibi scda. (Verū.) ibi 3°. (Spacium.) Dicit pmo eadem que dicta sunt. s. supra in cap. de signis flatice interpollate: que sunt signa flatice absolute. Vel eadē que dicta sunt. s. de nā huius febris: q homo intus frigeat: ꝛ extra caleat. ¶ Urina ꝛc̄. Ratio est: q: hoc ꝙ flegma vitreum est infrigidans plus interiora q̄z in aliis flegmaticis. ¶ Pulsus ꝛc̄. supple respectū aliarum flaticarū: ꝫ tñ respectu sui sani est velox et frequens eo ꝙ febrit. ¶ Additur omni die. i. exacerbat vł paroxismat omni die. ¶ Considerādū ꝙ forsan in pn° paroxismi huius febris dispō est similis aliis flaticis de flegmate vitreo: q: est frigus in extremitatibus: sed cum iā incipit vapor putridus extra expandi: vt in augmento eius: tunc proprie stat frigus sensatum intus: ꝛ extra sentitur calor. Et si quis vult potest imaginari: ꝙ in ipso principio sit extra calor: ꝛ intus frigus: ꝛ tu cōsidera ipsa fm plurimū. Verum q: dixerat: ꝙ istud fiebat fm plurimum. s. paroxismatio omni die declarat: quare dixit hoc: quia non semper hoc fit: imo paroxismat quandoq3 de quarto in quartū diē vel de tertio in tertium: ꝛ cā huius: q: mā est parue quātitatis ꝛ parue putrefactionis pp sui grossitiē: frigiditatē: ꝛ viscositatē: ꝛ cū h3 putredinē3 est sua putredo ignea. ¶ Et paucitas māei est de causis elongationis. i. retardationis siue postpositionis periodi. ¶ Et q: aliqs diceret: si illa febris paroxismet de tertio in tertiū: vel de quarto in q̄rtum ergo non est flatica: q: flatis est moueri omni die. Respondetur ꝙ hec paroxismatio de tertio in tertium: vel de quarto in quartū nō exhibit eā ad hoc: ꝙ nō sit flatica. nam febris est flatica: cuius putredo est: sicut putredo flatis: sed istius febris putredo est h°. Et propterea ꝙ paroxismus non venit omni die: non supple d3 dici non flatica: quasi intelligat: ꝙ specificatio febris: nō est ex motu pxismali: sed ex natura māe. ¶ Considerandū quosdā ex hoc textu arguisse ꝫ nostrā opinionē: quā tenemus: ꝙ paroxismatio sequit humores ex nā forme specifice: ꝛ na3 dicunt. Si ita est: sicut forma specifica cōcomitat formā substantialē. verbi grā. flegmatis: ita talis paroxismatio. ergo nunq̄3 flegma faciet paroxismum de 3° in 3m: nec de quarto in quartū: cuius ꝫrariū Auicē. dicit. ¶ Et nos dicamus ꝙ effectus qui sequuntur formas specificas ꝛ formas substātiales: sequuntur eas in determinata mensura accidētiū: ꝛ nisi sit prohibens. Unde turbith euacuat flegma ꝛ proprietate: ꝛ scamonea cholerā in determinata mensura: ꝛ tñ si extra quātitatem: quā forma reqrit pro hoc opatione dētur: euacuabūt sanguinem. ꝛ posse est: ꝙ simul cū flegmate: ꝛ posse est: ꝙ sine eo. Similiter magnes si inungat aleo non attrahit ferrum: ꝛ multa sunt exēpla. flegma itaq3 mouetur de die in die3 ex sui proprietate: cum fuerit cum hoc determinate quātitatis ꝛ modi substātie. Cum aūt paucificatur ꝛ ingrossatur: l3 ex forma specifica debeatur sibi oī die paroxismus: tñ impediet ex his accidentibus. Unde pigritabitur ꝛ tardabitur motus ad tertiū: vel ad quartū diem. ꝛ de hoc prolixe scripsimus in questione. ¶ Considerandum secundo: ꝙ flegma hoc vitreū sui frigiditate: grossitie: ꝛ viscositate nō est aptū recipere putredinem: que sit vere putredinalis: apta enim ad hoc sunt mixta: que sunt calida ꝛ humida. recipiet igit calefactionem valde violenter: ꝛ sua putrefactio est quedā ignitio violēta: vel sibi similis: ꝛ hoc est qd dicit parue putrefactionis ignea. i. putredo talis non est vera putredo: s3 quasi ignitio. ¶ Considerādum tertio: ꝙ paucitas. s. materie ꝛ putrefactionis est ex causis elongationis. i. retardationis periodi. nā sicut in questione de periodicatione declarauimus. materia mouenda ad paroxismū habet duos motores. s. naturā siue calidum naturale: ꝛ cu3 non stimulatur natura non mouet illam. Et paucitas eius est de causis tarde stimulationis: q: tarde venit ad quātitatem: que stimulet. Alius motor est calor extraneus: ꝛ quādo mā est grossa difficulter passibilis: ꝛ parum receptibilis putredinis: tunc ipsa etiā mouetur tarde. ꝛ hoc vult Aui. ¶ Spatium vero. Hic ponit aliud signū: ꝛ est ponere tempus perdurationis. ¶ Considerandum ꝙ textus potest dupliciter exponi. Uno modo ꝙ paroxismus febris: quo distinguit ab aliis: sit a quarta hora vsq3 ad. 24. ꝛ ita ꝙ quatuor pme hore non sunt de hac febre: ꝛ ipsa differt ab aliis. Nam in primis quatuor horis homo sentit solum calorem in interioribus: quia incipit flegma moueri: ꝛ nondum peruenit vapor extra: qui exteriora calefaciat. Imaginabitur ergo ꝙ circa quartam hora3 veniat extra vapor calidus: ꝛ calefaciat exteriora: ꝛ tunc habet esse empiala: ꝛ durat vsq3 ad 24. horam: ꝛ fm plurimum minus: vt Auic. dicit. Hec expositio licet mihi non placeat quāuis sit mea: tamen posui eam: quia ad multas excitat imaginationes in natura huius febris. ¶ Secundo modo potest exponi: ꝙ Auicē. velit ꝙ paroxismus huius febris ad minus durat quatuor horis: ꝛ ad plus. 24. ꝛ vt plurimum consumitur ante. 24. Et causam assignat: quia hec materia cum sit pauca nō est cum illa multitudine: qua possit durare. 24. horis. ¶ Considerandum: ꝙ in imaginatione Auic. fuit fixum flegmaticam materiam igneam putridam in empiala esse paucā: ꝛ ideo cito finit paroxismus: ꝛ citius multo q̄z febris flegmatice periodice cōmuniter accidētis: vnde in quatuor horis potest finiri: quāuis sit vitrea materia: ꝛ pōt finiri vsq3 ad. 24. Et fuit hec sententia Ras. 16. continentis 3° caplo. ¶ Dubitatur si post resolutionem pauci flegmatis putridi homo remaneat cum sensu frigoris in interioribus co ꝙ pars crudi ꝛ frigidi flegmatis nō putridi multa potuit esse: de qua non est sperandum: ꝙ in breui tempore resoluta fuerit. ¶ Dicendum ꝙ possibile est remanere cum sensato frigore: si flegma illud remansit motum: ꝛ possibile est assuefactum esse illud: ꝛ remansisse quietum: ꝛ non pati a frigore eius: ꝛ tu considera.

¶ De febre in qua occultat calor: ꝛ appet in ea frigus: ꝛ ē lipparia. Cap. liij.

Ec febris fm plurimum est flegmatica: ꝛ quādoq3 est cholerica ex cholera grossa valde.

¶ Hic determinat de febre: in qua iteriora calefiūt: ꝛ appet ī exterioribus frigus cui nomē ipositū ē lipparia. Et pmo pmittit cās eius. scdo declarat. scda ibi. (Et quādo.) ¶ Cōsiderādū pmo: ꝙ ois paroxismalis febris incipiens cū frigore in illo tēpore principii pōt dici lipparia: q: pus q̄z extrema calefiāt stat frigus cum interiori calore: ꝛ de tali mō febris non est hic sermo: sed de illa que in sui natura h3 in toto paroxismo esse in dispositione hac. ¶ Considerādum scdo: ꝙ sicut dicebatur de empiala: ita dicendum de lipparia. Quidam enim auctores vtuntur hoc nomine lipparia ad significādum febrem: in qua intus est frigus: ꝛ extra calor: vt Ysaac febrium quinto. Quidā vtuntur hoc nomine ad significādum febrē: in qua interiora sentiuntur calida ꝛ exteriora frigida. Et dī lipparia. i. pinguis febris: q: pingues intus sentiunt calorē: ꝛ extra frigus: vt Aristo. pble. 8°. So. pblemate. Et ad febrē significādum vtitur Auicen. hoc vocabulo. ꝛ Gal. 3° de simplici medicina. distinctione tertia 3° cap. ꝛ in affo. xlviij. quarte pticule. In non deficiētibus febribus si quidē que extra sunt frigent. Et in cōmēto affo. xliiij. septime pticule. Si febris non a cholera habeatur: vbi dicit. Limos vel lipparia febris ꝛc̄. ꝛ i cōmēto secundi pronosticorū: cōmento 4° in fine. ¶ Considerādū tertio: ꝙ raro inuenitur grossa cholera grossitie: q̄ ad hāc febrē requiritur: cū sit illius cholere extraneꝰ motus: flegma autem grossum in interioribus reperitur frequenter: ꝛ ideo frequentius hec febris reperitur a flegmate.

Flegma vitreū nō putrefit ꝫa putredie.

¶ Quomodo autem est flegmatica: est quoniã flegma intrinsecum quando inflãmatur ꝛ putrescit: cale facit illum locum.

¶ Primo ostẽdit modũ eius qñ est a flegmate. scdo qñ est a cholera. tertio dubium mouet ꝛ soluit. ibi 2ª. (Modus autem.) ibi 3ª. (Et habet.) Prima in duas. pmo premittit. secundo declarat. ibi 2ª. (Qñ nõ resoluit.) ¶ Dicit pmo ꝙ a flegmate fit febris: qꝛ flegma intus putrefit aliqñ: ꝛ calefacit illum locum. s. solum. ¶ Dubitaꝛ qđ flegma sit illud. ¶ Dicẽdum ꝙ est vel flegma vitreũ, vel crudũ. ¶ Sed tu dices: quare nõ infrigidaꝛ intus: sicut in empiala. ¶ Dicẽdũ ꝙ si huic flegmati adueniat putredo in oĩbus partib⁹ tunc solũ calefacit: ꝛ non ifrigidat interiora: ꝛ hoc est in lipparia. Si aũt quedã pars solũ putrefiat: ꝛ maior pars sit frigida mota non putrida: tunc interiora infrigidantur: sicut in empiala. Cõtingens est autem vtrũqꝫ euenire ꝓpter diuersitatẽ hominũ ꝛ locoꝝ ꝛ materieꝝ diuersitatẽ in eadem specie: ꝛ ꝓpter diuersitatem causaꝝ agentium.

¶ Quoniam non resoluitur nisi quando putredo calefacit exteriora corporis cum sparsione vaporis sui calefactione plurima.

¶ Hic declarat: ꝛ pmo quare putrescẽte illo flegmate intus exteriora non calefiunt. scdo quare infrigidanꝛ exteriora. ibi 2ª. (Et qñ virtus.) ¶ Dicit pmo ꝙ illud flegma putridum in iterioribus ideo calefacit locũ illum tñ: qꝛ mã flegmatica putrida in iterioribus nõ resoluiꝛ per poros tunc: nisi ꝙ putredo ꝓpter plurimã calefactionẽ in illa mã putrida calefacit exteriores partes versus cutim ꝛ extremitates vaporibus illius materiei extra expãsis. Et sub hac ꝓpositione Auic. intelligit istã: sed flegma in interioribus putridũ possibile est: ꝙ nõ sit calefactũ plurima calefactione potente ad extra mouere vapores. ergo illũ solum locũ intrinsecum calefacit: ꝛ non locũ: siue loca extrinseca. Negare aũt istam possibilitatẽ non est possibile: lꝫ non sit facile eã ponere. ¶ Jam ergo apparet: ꝙ flegma putridũ in iterioib⁹ in hac lipparia in duob⁹ differt a flegmate putrido in empiala: qđ etiam flegma est in iterioribus. Primo ꝙ in empiala non totũ calefit: sed in lipparia totũ calefit: vel maxima pars eius: ꝛ vtrũqꝫ est possibile inesse de facto in diuersis hoibus. Secundo. qꝛ putredo in flegmate lipparie non est fortis: ꝛ multe calefactionis: vt possit extra mouere vapores: ꝛ lꝫ in empiala ille pauce partes: que sunt putride habent vnum fortẽ calorem igneum dantem vaporibus motum ad exteriora: vnde exteriora calefiunt.

¶ Et quando virtus effunditur ad locum: vbi est lesio: tunc euacuanꝛ exteriora a calore: quare infrigidantur.

¶ Jam ꝓbauit ꝙ ꝯtingẽs est exteriora nõ calefieri: sed solũ ille locus iterior. Hic vult ꝓbare ꝙ ꝯtingẽs est exteriora infrigidari: ꝛ dat tres cãs. Prima. qꝛ illa virtus tẽdit ad illũ locũ intrinsecũ: vbi fit putredo. ¶ Dubitaꝛ: quare in empiala nõ effundiꝛ calor ꝛ spũs ad locũ intrinsecũ: vbi est lesio. s. putredo: sicut fit in lipparia. ¶ Hic sũt multi modi dicẽdi: videlꝫ. Primo ꝙ cã in hac diuersitate põt esse diuersitas idiuiduoꝝ in sensibilitate ꝛ aptitudine passionũ interioꝝ. Jlle ergo in quo est multa sensibilitas ꝛ aptitudo ad passionẽ in locis iterioribus: vbi flegma putrefit: habebit fugã caloris intus: ꝛ fiet lipparia. Alter aũt non talis non habebit illã: sed poterit habere empialã. ¶ Scđa causa in hac diuersitate põt esse modus putredinis malignus: vel nõ malignus: ꝛ stant ista simul: ꝙ putredo ꝛ caliditas in toto flegmate in lipparia fit in gradu remissiori: ꝛ tamẽ sit malignior cogens virtutẽ intus ꝯfugere. ¶ Tertia causa posset dari ꝛ est diuersitas calefactionis harum materieꝝ. Et fantasiemur: ꝙ in lipparia est facta quedã ignitio ꝛ assatio totius flegmatis: vnde depressis partibus flegmatis nõ fit euaporatio: ꝛ ꝓpter nocumẽtum caloris ignei assantis interfugit calor: ꝛ tunc oportebit dicere: ꝙ fortior est: ꝛ acutior calor in flegmate ꝛ putredine flegmatis in lipparia ꝗ̃ in empiala. ꝛ est ꝯtrarium ei qđ diximus: ꝛ esset alius modus lipparie. ¶ Quarto põt dici: ꝙ vtrobiqꝫ calor intus retrahiꝛ: sed in empiala vapores calidi mouentur extra: ꝛ extra mouenꝛ vnde violentat motum caloris intus ipsum ad exteriora trahẽdo quasi violenter. Et hic modus apparet esse bene ꝯueniẽs: lꝫ aliqđ supra de eo dixerim: sed si alicui placet: illũ accipiat. ¶ Dubitaꝛ vnde causaꝛ frigiditas in exterioribus intus fugiente calido. ¶ Dicẽdum vt supra diximus: ꝙ vel ab aere: vel ab elemento frigido: qđ est in nobis: non intẽdimus hic protellare.

¶ Proprie quãdo in exterioribus sunt flegmata cruda vitrea frigida.

¶ Hic datꝛ cãm scđam infrigidationis: ꝛ patet: ꝛ lꝫ ipsam videaꝛ ponere cãm simul cum ꝓmissa: tñ per se sufficiens cã est: vt exteriora ifrigidenꝛ. Nã lꝫ intus non ꝯfugiat calor: sed in exterioribus: sint flegmata vitrea infrigidabunt exteriora: si hẽant aliquẽ modum motus: quẽ dare potuerũt vapores ab intra venientes. Et apparet tibi ex hoc: ꝙ aliqui pauci vapores veniant ad exteriora a mã flegmatica. que interiora calefacit. ꝛ illi pauci eliquant vel agitãt multa flegmata vitrea extra stantia quoꝝ frigus sentiaꝛ: ꝛ nõ sentiaꝛ calor vapoꝝ fiat lipparia. Sed qꝛ Auicen. vidit: ꝙ vapores calidi simul cum illo flegmate sunt plus apti facere sensum caloris ꝛ frigoris ꝓm easdem partes. ideo omisit hoc dicere: qꝛ talis febris est potius de sequenti caplo. Et ꝓpter hoc Auicen. istã causam coniunxit precedẽti: vt ostẽderet ꝙ motori huius flegmatis vitrei ad ifrigidandũ est calor fugiens intus. vnde eius frigiditas apparet. Et intelligo hic motorem large.

¶ Et iterum qñ resoluitur multotiens ex ea vapor: qui non putruit: sed eleuaꝛ. ꝛ facit caliditatem ꝛ associaꝛ ei caliditas spatio paruo. deinde separatur ab eo separatione vaporis aque calefacte. Quum ergo separatur ab eo: et fuit in radice ante putredinem vehementis frigiditatis: ꝛ redit infrigidat corpus.

¶ Hic dat tertiam cãm istius ifrigidationis in exterioribus ꝛ calefactionis in interioribus. ꝛ vult ꝙ causa est: quia a flegmate isto interius putrido surgit vapor ꝛ facit caliditatẽ. s. in actu eleuationis. ꝛ iste calor paꝝ durat cũ eo ꝛc. ¶ Dubitaꝛ qꝛ multo facilius dꝫ hic vapor eleuari in empiala febre: qꝛ pars vna est putrida: ꝛ illa eleuabit vaporẽ aquosum frigidũ: ꝛ non putridum a parte non putrida. In lipparia autem cũ putredo fit super toto flegmate: non poterit eleuari vapor non putridus. imo necessario erit putridus tenens calorem. ¶ Considerãdum ꝙ ꝓm sanũ intellectum Auicen. inuit hãc diuisionem: ꝙ vapor qui ab extrinseco flegmate surgit. qdã est nõ putridus ꝛ per ꝯñs nõ seruans calorẽ: qꝛ non hꝫ illum ꝓfundũ ꝛ intrinsecũ: quidam aũt est vapor putridus qui nõ est aliud ꝗ̃ ipsũ corpus putridum humoris subtiliari ꝛ eleuati in vaporẽ. Possemus ergo imaginari ꝙ in empiala vapor: qui extra venit est putridus: qꝛ surgit a parte putrida: ꝛ cuius putredo est fortis caloris dans illi vapori fortem motũ ad exteriora: sed a reliqs partibus nõ putridis non surgit vapor: qꝛ ille sũt multe partes: ꝛ solum sunt eliquabiles a calore partium putridarum: qui non potest eas facere euaporare euaporatione ad extra. imo solum eliquate infrigidant interiora. Et si a partibus non putridis surgeret vapor veniens ad extra

mixtus cum vaporibus putridis: tunc in hac febre sentiret calor et frigus in exteriorib⁹ et hoc ppter duos vapores: et esset febris de sequenti cap. aut sentiret solus calor in exteriorib⁹ si vapor putridus cũ suo calore vinceret et nõ permittat vaporẽ non putridũ reverti ad suã friditatẽ: et esset empiala: aut intus et extra sentiret frigus si vapor non putridus vinceret in hoc: qd̃ est reverti ad suã frigiditatẽ nõ/ lente et cũ hoc vinceret caliditatẽ putridi vaporis: et esset de fõma lippariaꝝ. inq̃tum circa cor opʒ esse calorẽ extraneũ in oĩ febre: aut esset extraneus modus febris. et tu hoc cõsidera. ℭ Terminemus igit̃ imaginationẽ nr̃am ad hoc: q in empiala a ptibus putridis flegmatis surgit vapor putridus. et a ptibus nõ putridis: que faciũt sensum frigoris nõ surgit vapor non putridus: aut si surgit. non põt reverti ad suã friditatem radicalẽ cõtrariante calore putridi vaporis. In lipparia aũt imaginari opʒ: q oĩs ps formalis flegmatis hʒ calorẽ: vel saltem nullã hʒ friditatẽ: que possit sensum frigoris iducere. et ideo in iterioribus sentit̃ calor putrus: q̃uis tñ quelibet pars sit cal'a: imaginari possumus: q nõ quelibet ps sit putrida. et tũc a ptibus putridis ppt talẽ motũ putredinis in eis. vbi grã. debilẽ putredinẽ non surgit vapor putridus tanti vigoris: vt ad extrema pellat: sed tãti: quo petit cor: q̃a iteriores vie sunt latiores. A partibus aũt nõ putridis opʒ imaginari elevari vapores non putridos multos extra veniẽtes: qui cũ pdiderint suã caliditatem ifrigidant. ℭ Sed merito hic accidit dubitari: q est separator istoꝝ vaporũ: vt putridus ex eis vadat ad cor: et non putridus tẽdat ad exteriora. vbi ifrigidat̃. ℭ Dõm q cõtingentia cõcursus hoꝝ causaꝝ est. Cum enim posuerimus: q ille vapor putridus non est expulsibilis ad extra: sequitur eum venire ad cor. ℭ Sed dubitat̃. pone q iste vapor non putridus vadat ẽt ad cor: q̃d sequetur. ℭ Dõm q vapor ille non putridus vadit cũ vapore putrido. et nõ revertet̃ in corde ad suam friditatem: tam ppter cordis caliditatẽ: q̃ ppter socium vaporẽ putridũ. Et si imaginatio tibi me placet: q possit reverti ad friditatem: tũc erit modus febris sincopalis. ℭ Sed iterũ dubitat̃: pone q vapor putridus sit paucus: non extẽsibilis ad cor. et vapor nõ putridus actu calidus sit multus vadẽs ad cor. et calefaciẽs suo actuali calore cor. ita q ledat opationes illo calore: quero que febris est ista. ℭ Ista dubitatio faceret nos redire ad arduas speculationes de febribus: a q̃bus iam expediti sumus in q̃õnibus nostris. Et dicamus q tu potes illã vocare ephimeram: nec magis debes turbari de hoc q̃ vocare ephimerã illã: que fit ex vaporibus ciboꝝ idigestoꝝ i stomacho. Et alios modos dicẽdos habes in q̃õnibus nr̃is. Hic ergo est modus itelligẽdi has febres lippariã et empialam q̃tum ad hos vapores ponẽdo vaporẽ putridũ surgere a parte putrida: et non putridũ a non putrida. Possum⁹ aũt imaginari vaporẽ non putridũ surgere a pte putrida: et etiam vaporẽ putridũ. et hoc s̃m diversitatẽ putredinũ: cũ enim putredo in flegmate magis pfundat̃ ad ptes eius: et corpus flegmatis dividit et subtiliat vnã partẽ: que est vere flegma hñs putredinẽ in altum elevãs subtiliando vt aliqd ppinquũ: tunc est vapor putridus. Si aũt putredo nõ sic pfundet̃ et aqueum subtile: qd̃ est in flegmate elevet: qd̃ non oĩ flegma: sed pars flegmatis. tũc a pte putrida surgit vapor: qui non est putridus. In empiala ergo febre: q: putredo in mã est pfundior et fortior s̃m vnũ modũ supra dictũ: surgit aliqd: qd̃ est putridũ. In lipparia ᵭo surgit aliquid aquosum frigidũ radical'r non putridũ: sed calidum. vnde dimittit postea calorẽ suum: cũ extra fuerit in loco remissioris caloris. ℭ Põt aũt hic moveri questio si vapor: qui in lipparia surgit a pte putrida non est putridus. ergo q̃õ ista febris est de suma putridaꝝ. ℭ Et dicemus: q nõ est vere putrida sicut si vapor esset putridus: sed inq̃tũ mã nera est putrida dĩ febris putrida. et huic simile est imaginabile in putredinibus alioꝝ humoꝝ. Et põt q addendo ad oĩa pdicta dicere: q oĩs vapor: qui surgit a mã putrida est aliquo mõ putridus: sed cũ non est pfunde putridus. potest dimittere accidẽtalem calorẽ vt in lipparia. Cum autẽ habet putredinẽ pfundã nõ dimittit illã vt apparet in empiala. Ex q̃bus multe q̃õnes soluunt̃. et apparet solutio ad q̃õnẽ prius motã. ℭ Cõsiderãdum vlterius nos hic psupponere aquam calefactã posse reverti ad suã frigiditatẽ: et vaporẽ ad frigiditatẽ: et moduʒ substãtie posse reverti. causam aũt hic nõ damus: sed dedimus eã. 2° can. capitulo 2°. ℭ Considerãdum ẽt q duplex reperit̃ lr̃a hic. Una que dicit. fuit in radice. et intelligit: q calor iste in vapore aquoso non putrido separat̃ ab isto vapore separatione ꝛc̃. i. sicut separat̃ caliditas a vapore aque calide. vt apparet in manubrio lebetis. ergo cuʒ iste accñtalis calor separat̃ ab eo vapore. et in radice. i. radical'r ex parte cõplexionis: quam hʒ a nãtanteq̃ flegmati advenirẽt putredo. fuit vehementis frigiditatis: q: fuit flegma frigidissimũ. i. valde frigidũ: vt vitreum et crudũ: vel ad aliud redit. s. ad suam friditatẽ et infrigidat̃. ℭ Considerãdũ: q sicut iste vapor postq̃ est elevatus venit extra ita pdit caliditatẽ. Si enim pmo veniret extra cũ calore: et postea ifrigideret̃ pmo ex eo sentiret̃ calor in exterioribus: qd̃ non fit: et aliter nõ põt imaginari. ℭ Cõsiderãdũ qd̃ dicit ante putredinẽ: q: si illud flegma cõsideratũ fuit vt est sub forma putredis est calidũ. ℭ Alia lr̃a hʒ fugit. i. vadit ad radicalẽ cõpletionẽ ꝛc̃. et est lr̃a plana. ℭ Considerãdum circa oĩa pdicta: q ad febrẽ ad hanc lippariã possent cõcurrere plurime cause de pdictis simul. verbi grã. qñ putrefiat flegma in iterioribus: et q nõ evaporat extra vaporẽ putridũ. et q virtus effundit̃ ad locũ putredinis: et q in exteriorib⁹ sit mã flegmatica vitrea. et forsan cum pdictis põt cõcurrere: q: vapor non putridus moveat̃ ad exteriora qui infrigidet̃. Q̃nq̃ accidit q vna sola cã sufficit. vbi grã. si flegma putrefiat in iterioribus. et nõ evaporet extra: et q̃uis nulla sit alia causa potest dici lipparia: in qua interiora calefiunt: et non calefiunt exteriora. Similiter si flegma intus putrefiat: ad quod revertat̃ virtus: et intus congreget̃ calor: fiet febris lipparia. Et tu discurre per alias causas.

ℭ Modus aũt quo fit cholerica est: qñ cholera qñ est pauca. et intrinseca et putrefit et calefacit locum: et non resolvit̃ ex ea aliquid accidit: quod diximus in sua compare ex flegmate. et appropriatur hec cholerica taburos nomine. Verum lipparia est nomen generis: et est longioris spatij q̃ emitriteus.

ℭ Hic oñdit q̃õ lipparia fit ex cholera. et modus est si in iteriorib⁹ putrescat cholera pauca: supple et grossa iteriora calefacit. Sed paucitate et grossitie nõ resolvit̃ ex ea aliqd qd̃ expendat̃ extra. Accidit g̃ ex hoc illud: qd̃ accidit i lipparia facta ex flegmate q̃tum ad pᵐ moduʒ: que lipparia ex fl'ate in hoc est cõpar sive cõsilis huic lipparie ex chol'a. ℭ Cõsiderãduʒ: q sicut in lipparia de flegmate poterat cõtingere ifrigidatio in exterioribus: si flegmata vitrea erãt in eis: sic imaginabile est aliquã in interioribus esse cholerã et ex flegmata: licʒ sit hoc difficile esse: et sicut in flatica cã infridationis in iteriorib⁹ poterat esse fuga caloris ad locũ putredinis. ita multo magis in cholerica. Tertia cã est exclusa a febre cholerica. nõ eni est imaginabile: q a chol'a surgat vapor aqueus: q ifrigidet̃: aut difficile est imaginari. ℭ Appropriat̃ noie ꝛc̃. Nõ hʒ h̃ nomẽ apð nos aliquã expõnẽ. ℭ Est lõgioris spatij q̃ hemitriteus. s. in paroxismo vno. et h̃ ppter grossitiẽ mãe: cuius signũ est pauca evaporatio. Placeret autẽ mihi plus: q lr̃a diceret: est lõgioris spatij q̃ tertiana. s. pura. Et vult forsan Avicen. intelligere

Vapor nõ putridũ a re putrida surgere posse.

Vapor putridus s. [?]ũ magis caliditatẽ hʒ quã nõ putridus.

ꝙ est lõgioris spatij in ꝑiodicatione: q2 non ꝑiodicat di die: nec est necẽium ꝙ ꝑiodicet de 3° in 3^m. q2 põt periodicare de 4° in 4^m. Et non tollit quin sit febris cholerica: ⁊ possunt hec itelligi ex dictis in cap. de empiala. Cum ergo dixit q̃ hemitriteus intellexit q̃ flatica: ⁊ q̃ cholerica tertiana.

¶ Et habet aliqs vt dicat qño erit febris: ⁊ non procedet in ea caliditas ex corde in totum corpus. Illud nãq3 quod narratur est de genere eius: in quo nõ procedit caliditas ex corde in totum corpus. ¶ Responsio itaq3 est: ꝙ in terminis haꝝ rerum attenditur vna conditio: vt non sit quod prohibeat sicut diffinimus aquã frigidam ⁊ humidam: qñ disposita est ſm naturam suã: ⁊ non fuerit qđ prohibeat: ⁊ diffinimus graue qđ est illud: qđ tendit inferius: qñ dimissum fuerit cum sua natura: ⁊ in istis omnibus caliditas peruenit ad cor ⁊ ꝓcedit in arterias: ⁊ spargitur. At ſo accidit prohibitio illius: in quibusdã locis: sicut accidit ei: sup quẽ ponuntur pruine. ¶ Nocumentum ſo haru3 necessarium est esse actu.

¶ Hic ꝑ mouet dubiu3. 2° soluit. Dubiũ est hoc: qño febres lipparie possunt dici febres: cũ non hẽant diffõnem febris: que dicit ꝙ est calor extraneus ⁊c. Expansus ⁊c. Rñdet ꝙ in terminis. i. in diffõnibus haꝝ reꝝ. s. febriu3: ⁊ entiũ nãliũ que diffiniunt per aliquos effectus ⁊ accidentia attendit vna ꝯditio. ⁊ est ꝙ sunt vera vltima ꝑdicata in illis diffõnibus nisi sit ꝓhibens. Ubi grã: cũ diffinimus aquã dicimus est corpus frigidũ ⁊ humidũ: ⁊ hoc est veꝝ de sui nã ⁊ nisi sit ꝓhibens. tñ reperit aqua cal'a. ⁊ sic apparet in diffõne grauis. ⁊ in oibus. Hic adaptat hoc ad ꝓpositũ: ⁊ intelligit ꝙ sic est in ꝓposito: q2 febris est calor accẽsus in corde qui expandit ad alia mẽbra nisi sit ꝓhibẽs. In istis ergo febrib⁹ oib⁹. s. quecũq3 sint lipparie. ⁊ non lipparie caliditas venit ad cor: ⁊ ꝓcedit de se in arterijs ⁊ spargit sup mẽbra: ⁊ sꝫ ali qñ ꝓhibet spargi ad quedã loca: sicut accidit ei hoi vel ei loco: sup que3 ponunt pruine. Pruina fit ex vapore aqueo congelato a forti frigore. vt 2° metheoroꝝ. ⁊ ideo fortiter infrigidat. vbi ſo nos hẽmus pruine ludeus h3 nix. Et dicit sicut accidit ei sup quem exponit nix'. si ergo sup extremitates febricitãtis: vel sup alio loco ponat nix vel pruina vel glacies: locus ille infrigidabit: ⁊ febris nõ poterit expãdi in illu3 locũ. ⁊ tñ iste hõ dicet febriens. Simili modo ꝓpter multas cãs põt ꝓhiberi expãsio febris sup mẽbra. ⁊ cã istis niui est flegma vitreũ infrigidãs exteriora. ¶ Nocumẽtũ. Quia diceret aliqs: an mẽbra supra que ꝓhibent expãdi iste febres sint egra: ⁊ lesa in opõnibus. dicit ꝙ sic. Nocumẽtum ſo cap. s. febriu3 actu in toto necẽium est eẽ. ¶ Sed dubitat si manus febrientis est ꝓhibita recipe febrẽ. qño ergo noceret eius opatio a febre: que est in corde. ¶ Amplius. Põt eẽ hec ꝓhibitio ꝓpter friditatẽ actuale3 a niue accẽtem. qño ergo ledit opatio a febre: cũ ledatur ⁊ moriat a frigore. ¶ Nos iam decl'auimus ꝓlixe ß in qõne nr̃a de subiecto febris. ⁊ declarauimus: ꝙ ps sic ifrigidata h3 morbũ frigidũ: qui est sibi forma. ⁊ sic ledunt eius opõnes a friditate: ⁊ cũ hoc h3 febrẽ per cõitatẽ. i. q2 cor febrit: nõ põt manus exercere suas opõnes. Presupponit. n. pro opõnib⁹ sulis tẽperamẽtu3 cordis. ⁊ vtraq3 istaꝝ sufficit ad hoc: q2 man⁹ nõ possit exercere suas opõnes. ¶ Alr põt ps exponi ⁊ minus subtilr. Si dicat si nix vel pruina debent ꝓhibere febre3 sup mẽbra. qbus apponunt: op3 ꝙ sint tãte infrigidationis ꝙ iducant morbũ fridũ ledentem opõnes: q2 aliter nõ ꝓhiberent febrẽ recipi. ⁊ hoc est qđ dicit nocumẽtũ caꝝ. s. pruinaꝝ ⁊c. Repit aũt in nr̃is qõnib⁹ de febrib⁹ textus iste alr expositus ꝓpt' lra3 que repiebat: que dicit prune. s. ignis. Quẽadmodũ. n. calor prune est calor nõ euaporãs. ⁊ nõ expãsibilis: sed cõburẽs locũ in quo pruna ponit sine euaporatiõe. ita hũores qdã intus putrescẽtes calefaciunt loca itrinseca sine euaporatione ad exteriora. tñ cum hoc actu nocent operationes totius.

¶ De febre: in qua fit vnaqueq3 duarum reru3 in vnoquoq3 duoꝝ locorum. Cap. liiij.

Si hec febris fuerit: non erit nisi vbi sunt due materie frigide mote propter putrefactione3: quaꝝ vna est in interioribus: ⁊ altera in exteriorib⁹: ⁊ non est aliqua caꝝ plurimi nocumenti. Deinde quum incipiunt putrefieri mandat vnaqueq3 caꝝ vaporem calidum cõprehendentẽ cum partibus suis: ⁊ vbi est frigidu3. ¶ Et tu quidem iam sciuisti causa3 in regimine humoris frigidi in dispositione motus.

¶ Hec est tertia febris: in qua vnaqueq3 duaꝝ reꝝ. s. calor ⁊ frigus sit in vnoq3 duoꝝ locoꝝ. s. intus ⁊ extra. ğ nõ est pars in qua nõ sentiat sil' calorẽ ⁊ frigus. Dat aũt Auic. talẽ modum ꝙ imaginemur duas mãs flaticas fridas vitreas: q̃ꝝ vna sit intus: alia extra. ⁊ vtraq3 moueat calido putredinali tali ꝙ appareat caꝝ frigus. ⁊ ex hoc iste sentiet frigus intus ⁊ extra. Sed cũ hoc imaginat ꝙ aliq̃ ps vtriusq3 mãe putrefiat: ⁊ emittat itrinseca mã putrida vaporẽ calidũ putridum extra attingẽtem loca illa: que ifrigidant. ergo iste vapor calefaciet: ⁊ mã frida infrigidabit. ⁊ eode3 modo a parte mãe putride extrinsece vadat vapor putridus intus: vbi est cõprehẽsus fridus humor: ⁊ cõprehẽdit illas ptes. ergo sentiet calorem ⁊ frigus. Et si tu imagineris: qđ vult Auic. videbis: ꝙ iste sint due mãe duaꝝ empialaꝝ. mã enĩ intrinseca sola sine extrinseca faceret empialã. Et apparet vnus alius modus lipparie facte a flegmate: quẽ supra nõ posuit. ⁊ est ꝙ mã faciens empialã stans intus ponat ꝙ sit extra. vnde mota per putredinẽ sentiat frigida in exterioribus: ⁊ vapor putridus ferat intus ⁊ calefaciat iteriora. Et mirãdum est: ꝙ Auic. de illa non fecit mentionẽ. Et forsan causa fuit ꝙ expectabat nos itelligere eã per ea: que dicere debebat in hoc cap. ¶ Cõsiderãdu3 ꝙ Aui. dixit: si fuerit: qđ est dubiũ an ſm vnã: ⁊ eãdem partẽ possit esse calor ⁊ frigus. Modus tñ cõis dicendi est ꝙ nõ sunt iste q̃litates ſm vnam partẽ formalẽ: sed ſm diuersas ptes formales tã ꝓpinquas: ꝙ sensus decipit in iudicio de situ partis: ⁊ iudicat totũ esse calidum ⁊ frigidũ: sicut pone exẽplũ de collo colũbe: ⁊ de multis picturis rubeis ⁊ albis in vno spacio: vbi ex hoc iudicant esse diuersi colores in eadẽ parte. Et illud qđ istum modũ dicendi ꝯfirmat est: q2 si ſm vnam ⁊ eande3 partem imprimeret calor ⁊ frigus in hac febre: tunc febriens percipiet tepiditatẽ: que est forma inter ꝯtraria ista. ⁊ non percipiet ista duo ꝯtraria ⁊ nos trãsimus hic. Iam eni3 scripsimus de hoc supra scđo de accidente ⁊ morbo. ¶ Cõsiderãdum etiam circa illam partẽ. Et nõ est aliq̃ caꝝ plurimi nocumẽti. s. per vlẽm putrefactionem: q2 tunc nõ infrigidarent iste mãe. pars ergo pauca coꝝ putrefit. vt diximus in empiala. Uel plurimi non est nocumẽti. s. ꝓpter malignã putredinẽ: q2 si hoc esset: tũc virtus fugeret vehemẽter ad interiora ⁊ infrigidarent exteriora. Mandat dicit motu3 ad extra. ⁊ nõ est dubium. ꝙ si ꝯtingant ad intra vapores mandari notu3 est. ⁊ iuuat ad hoc dilatatio arteriarum. ¶ Et tu: q2 diceret aliquis quomodo flegma qñ

putrefit infrigidat: ꝛ non infrigidabat prius. ¶ Dicit ꝙ tu sciuisti causam huius supra cap. de empiala. In regimine humoris frigidi in dispone motus. i. ꝙ regimen facit frigus cum mouet: q2 infrigidat: ꝛ prius quiescens non infrigidabat. ¶ Considerãdum autem ꝙ Gal. videtur sentire in causa huius febris fm cõmunem expositionem scdo de differentijs febrium. s. ꝙ sit diuersitas partiũ flegmatis iuxta se positarum: quarum vna putrefit ꝛ calefacit: ꝛ alia iuxta illam non putrefit: ꝛ infrigidat.

¶ De febre sincopali humorosa. Cap. lv.

Et fm plurimũ est propter flegma crudũ repletionale qd facit febrẽ dispartitã plurimũ: q2 iam vincit virtutem. Et fm plurimũ adiuuat super eam debilitas oris stomachi. ¶ Et quãdo mouetur ꝛ icipit in putrefactione virtutem vincit plus: ꝛ facit eã hesitantem. ¶ Que si dimissa fuerit cũ materia: non sufficiet cõtra mãm. Et qñ occupatio fit in euõne eius cũ facilitate: fit inobediens: aut mouet motu ꝓfocante virtutem. Et qñ occupat in euõne eius cũ solutione ventris: aut flõmia cũ labore non tolerat virtus. Quõ enim tolerabit: quũ sit illic cum sua quiete sincopis. Et cũ hoc toto ipsi idigẽt euacuatione vehemẽter. ¶ Et iterũ ipsi indigent cibo vehementer: qñ in humoribus eoꝝ non est quod nutriat corpus: ꝛ viuificet ipm: ꝛ corpus eius est priuatũ nutrimento. Quod si studueris in cibando: additur materia diminuta: ꝛ si non cibatur: cadit virtus.

¶ Cum determinauit de febrib᷒: in qbus est calor ꝛ frigus. ꝛ plurime ex eis sunt flegmatice. determinat de alijs trib᷒ febribus. Et pmo de sincopali humorosa: que dĩ sincopalis: q2 in ea fit sincopis. ꝛ dĩ humorosa: q2 est cũ multitudine humoꝝ. Et pmo ponit eam: que fit a flegmate: ꝛ est fm plurimũ. Scdo eã que fit a cholera. ibi 2ª. (Et qñ accidit.) Prima in tres. pmo notã facit eam ex modo cause: ꝛ aliq̃liter ex accñte. scdo ex modo cure. tertio ex accidẽtibus ei᷒. ibi 2ª. (Que si dimissa.) ibi 3ª. (Et accidit.) ¶ Considerandum ꝙ plus euenit inueniri flegma crudũ in substãtia ꝛ repletionale: q2 multe quãtitatis q̃ cholerã repletionalẽ. ꝛ ideo dixit fm plurimum vel repletionale: q2 per multas repletionales: ꝛ nauseatiuas satietates aggregatum. ꝛ totũ hoc est conforme dicto. Gal. 12. terap. 2. cap.

¶ Facit febrem dispartitã plurimũ. multiplr exponit. Primo. i. diuersam valde ab alijs febribus flegmaticis: vt apparebit ex sui modo cure ꝛ accidẽtibus. Secundo dispartitam ꝛc. interpollatã: q2 forsan plus est iterpollata vel frequentius q̃ continua: q2 forsan tãtam maliciam ꝯtinue natura non sustineret. Tertio dispartitam. i. separatam: ꝛ distinctam vel distantẽ inter paroxismum ꝛ paroxismũ: vel exacerbationem. licz enim materia sit multa: est tñ grossa vi scosa frigida inepta putredini. Unde plus euenit paroxismum a paroxismo postponi.

¶ Adiuuat sup eã. s. febrẽ sincopalẽ: q2 sincopis in ea fienda ꝓpter cõitatẽ eius ad cor: vt appet. 3° cañ. Fen. xi. Uel adiuuat sup eã. s. mãm frigidã flegmaticã multiplicãdam.

¶ Considerãdum vincit virtutẽ pul. q2 mota magis ledit: ꝛ facit eam. s. virtutẽ hesitantem: q2 nescit virtus qd faciat. si enim cessat a motu materie suffocat sub illa: si mouet eam etiam suffocatur sub illa. vt apparebit.

¶ Que virtus si dimissa fuerit. ¶ Considerãdum etiam ꝙ ex hac difficultate cure: apparet virtutis hesitatio. Ostẽdit aũt Auic. cure difficultatẽ pmo per actum euõnis. naz aut non euacuabis eos ꝛ suffocant: aut euacuabis. ꝛ tũc lenibus euatiuis: ꝛ nõ obedit motui: q2 est cruda: aut agitat: ꝛ suffocat: aut euabis cum euõne. s. forti farmacis: aut phlebotomia copiosa. ꝛ hoc est qd dicit cũ solutione vẽtris cuz labore. i. laboriosa ꝛ forti: aut flõmia cum labore: vt vtriqꝫ referatur. i. flõmia copiosa non tolerat ꝛc. q2 iste euõnes laboriose prius fortiter illam mãm mouebũt: que anteq̃ educatur: occidet: cum ipse quiescẽtes faciant sincopim. apparet ergo ꝙ nõ possunt euari. ꝛ tñ indigent euõne vehementer: q2 ibi est magna repletio. ¶ Considera tñ ꝙ in flõmia est speciale nocumẽtum. vnde ex toto in ea ꝓhibet. 12. tera. ꝛ. 16. ꝯtinentis. ¶ Scdo ostendit cure difficultatẽ per cibationẽ. nam indigent cibo: ꝛ nõ possunt cibari: q2 addit per cibum mã diminuta. i. que sine cibo diminueret per abstinentiã. vel diminuta. i. pauca existens in cõparatione ad se ipsam multiplicatã per cibũ. Isti enim habent stõm debilẽ non digerẽtem bene cibaria. imo crudas materias multiplicantem. ¶ Sed dices: qd est fiendum in tantis hesitationibus. ¶ Dicẽdum ꝙ male potest fieri cura. ꝛ vt plurimũ est mortalis hec passio fm ꝙ experientia vidimus. qd aũt sit fiendum qd stet loco istoꝝ. s. loco cibationis ꝛ euacuationis apparebit in cap. cure.

Questio. I.

Dubitatur q2 dicit ꝙ in hac febre sincopali nõ est in humoribus: qd nutriat corpus ꝛ viuificet. s. per spirituũ multiplicationẽ. ¶ Econtra per Gal. 12. terap. 2. cap. vbi loquens de hac febre dicit. Lõgissimũ enim qui ita dispositi sunt ferunt ieiuniũ ex ipsis quos hñt crudis humoribus idigestis nutrito corpore. ¶ Idem per Rasim. 16. ꝯtinentis. 2. cap. ¶ Dicendum vt ponit Rasis ꝛ Gal. ꝙ isti humores flegmatici aliquãdo non sunt multũ crudi: nec multũ mali: ꝛ homines tunc non sunt mali coloris: nec ꝯcauati in oculis. ꝛ tales nutrire possunt ꝛ ab istis febribus contingit euadere. Aliquãdo sunt mali valde crudi indigestibiles. ꝛ cũ eis in facie homo disponit in colore ꝛ habitudine quasi cacetica: ꝛ talibus humoribus hõ non potest nutriri: ꝛ moritur homo ex hac sincopali febre. vnde Gal. ibidẽ. Si enim nõ solum crudi ꝯtigerint esse: sed in tñ corruptionis deuenerint: vt non possint digeri finaliter impossibile est saluari qui ita egrotat.

¶ Et accidit iceptione sui: vt effundatur ad cor res frigida faciens accidere sincopim: ꝛ minoratur pulsus: ꝛ tardat ꝛ fit rarus. Amplius natura solicita est in calefactione materiei ꝛ subtiliatione eius. ꝛ putredo que mouet in quasdã partes eius adiuuat sup eã. ergo euadit cor a nocumento ꝛ frigore eius: ꝛ cadit in nocumẽtum caloris eius: quare fit pulsus velox: ꝛ ꝓprie in ꝯstrictione sua plusq̃ fit velocitas aliorum: quãuis illud: quod vincit cuz hoc sit paruitas: ꝛ tarditas: ꝛ raritas.

¶ Hic ponit signa ꝛ accidentia huius febris primo a pulsu. ¶ Considerãduz ꝙ hoc facit imaginari istã febrem esse cõtinuã: q2 effumatio materie ad cor aptius fit per partes intrinsecas. Tamen in interpollatis põt fieri talis effumatio sicut in eis imaginamur fumum putridum venire ad cor a materiebus extra venas.

Questio. II.

Dubitatur vtrũ tunc cũ effundit res frigida ad cor homo febriat. ¶ Dicẽdum ꝙ stãte nocumẽto frigoris in corde nõ est imaginandũ ꝙ hõ febricitet sed cũ incipit cadere in nocumentũ caloris: tunc incipit febrire. Modum autẽ euasionis a nocumento frigoris dicit

esse per calefactionem: quã facit mã. s. mouendo spiritum ꝛ per calidũ putredinale: ꝛ tunc cum calefiunt ptes statis fit pulsus spissus ꝛ velox: cũ nõ possit esse magnus ꝓpt' in cõstrictione. i. in sistole ꝓpter multitudinẽ vapoꝝ plusq̃ fit velocitas: seu spissitudo alioꝝ. Questio. IIi.

Dubitatur de hoc qm̃ Gal. 12. terap. 2° ca. loquẽs de pulsu istoꝝ dicit. Scd̃m alia tpa. s. a pmo paroxismo rarius ꝛ tardius hoꝝ arterie pulsant oĩuz qualitercũq̃ febricitãtium. ¶ Amplius. Supra dcm̃ fuit: ꝙ in flegmaticis febrib⁹ pulsus sunt spissiores q̃ in q̃rtanis. non aũt velociores. ꝛ hoc ꝓpter v̓tutis debilitatẽ. ergo m̃lto magis hoc erit in fincopali. ¶ Dõz dupl'r. ¶ Primo ꝙ lꝫ pulsus in istis sit tardior ꝛ rarior ꝓpter mortificationẽ caloris sub mã cruda viscosa: q̃uãuis pars eius putrefiat. ꝛ fit hoc respectu alia ꝝ febriũ. m̃ sistoles cõparata diastoli est velocior ꝛ spissior ꝓpter multam multitudinẽ vaporuꝫ circa cor. ¶ Scd̃o ꝙ hic cõparat pulsum: q̃n cor iam cedit in nocumẽtum caloris pulsui: qui prius erat q̃n stabat nocumentũ frigoris. vnde dicit plus q̃ fit velocitas alioꝝ. s. pulsuum precedentium tẽpore nocumenti frigoris: non tñ alioꝝ febricitãtium. ꝛ ideo subdit q̃uãuis ꝛ, qd̃ vincit. s. respectu aliaꝝ febrium: fit paruitas ꝛc̃.

¶ Et periodus eius est periodus flegmatice: ꝛ non alterat' ab ea. ¶ Et est cũ ea inflatio faciei. ꝛ mollities corporis. ¶ Et colores habentium eã non figunt' super dispõnem vnã. imo q̃nq̃ʒ est cinerea ꝛ plũbea eius materia: ꝛ q̃nq̃ʒ fit citrina: ꝛ q̃nq̃ʒ fit nigra: ꝛ quandoq̃ʒ fiunt labia coꝝ sicut labia comedentis mora. ¶ Oculi ꝟo coꝝ sunt fusci virides exeũtes valde apud cõmotionem egritudinis: ꝛ fit sicut maniacus. ¶ Et quod est sub hypocundrijs eorum est vehementis inflationis: ꝛ similiter viscera eoruꝫ. ¶ Et quãdoq̃ʒ euomunt acetosum. ¶ Et quãdo est eis apostema in quibusdam visceribus. tunc non speratur omnino.

¶ Quia dicit: ꝙ istud flegma non est vehemẽter extraneũ a nã flegmatis: sicut est flegma vitreũ. non enim est credibile illud inuenire posse circa cordis partes: nisi mõstruosum eẽt: sed est flegma crudũ repletionale. ꝛ est multũ q̃uis eẽt valde malũ. ꝛ ideo saluat' paroxismus flegmatis.

¶ Et est cũ ea iflatio faciei sicut in cacexia ꝓpter grossos vapores flegmatuꝫ crudoꝝ. ꝛ maliciam digestionis. Mollities propter dominiuꝫ flegmatis in corpore.

¶ Et colores ꝛc̃. non figunt' ꝓpter pugnã virtutis hesitãtis. imo q̃nq̃ʒ eius mã. i. cutis: ꝛ est mã. i. subm: vel mã. i. color. vel mã. i. humor colorãs. citrina. i. viridis: sicut. n. frequenter vnũ pro alio sumit'. vt 2° ꝓnosticoꝝ cõmẽto 2°. ꝛ 2° reg. acu. cõmento. 21. Hec aũt diuersitas fit ꝭm diuersum gradũ pugne: ꝛ suffocationis caloris sub materia: vt cum minus suffocat': apparet cinericius vel plũbeus: cum autẽ plus fit viridis vel niger. ꝛ ex hac suffocatione praua fiũt labia nigra: vt ei qui comedit mora.

¶ Oculi fusci ꝛc̃. mortificatione caloris: qui suffocat' a mã. Exeũtes. i. ꝑeminẽtes ꝓpter multos vapores flegmatis. ꝛ possibile est ꝙ sit ꝓpter aliquẽ moduꝫ suffocationis apud cõmotionẽ. i. victoriã egritudinis. s. apud eius vehemẽtiã. Qd̃ aũt cõmotio significet victoriã apud sermones Auic̃. declarauimus super Fen. 6ª. cap. de causis morsus viperarum. Uel cõmotionẽ. i. ꝑncipium paroxismi.

¶ Et fit sicut maniacus ꝓpter ingeritudinẽ ꝛ anxietatẽ in virtute: ꝛ propter angustias stomatichas repletione eius. vñ nõ quiescit in situ vno. Thadeus ꝟo dicit ꝙ fit maniacus solũ quantũ ad faciẽ: q: habet eã terribilẽ vehemẽtis inflãmationis propter grossas ventositates. ¶ Uiscera: q: sunt etiã loca supiora versus ilia ꝛ vmbilicum. ¶ Et q̃nq̃ʒ euomunt acetosuꝫ. Quia in stomachis coꝝ est aptũ giiari hoc flegma ꝓpter frigiditatẽ. ¶ Et q̃n. Cõcordant in hoc oẽs: q: maliciaꝫ apãris ꝛ febris eius non põt tolerare virtus. ꝛ vna cõis salus apostematis in interioribus est virtutis robur. vt. x. terap. 5° cap̃lo. ¶ Amplius. Istos nõ possumus cibare timore apostematis ꝛ cibo indigent causa virtutis non habẽtes qd̃ nutriat ꝛ viuificet: vt itelligitur a Gal. ibidem scd̃a parte. ꝛ. 12. terapeu.

¶ Et q̃nq̃ʒ accidit eis in quibusdã horis ex cholera dominante grossa: ꝛ fit cũ ea in visceribus adustio: ꝛ euomunt choleraꝫ: ꝛ sunt ei periodi phlegmatice ꝭm plurimum.

¶ Considerãdum ꝙ cholera dñans. s. multe q̃titatis grosse. vt vitellina ꝭm Auic̃. per hoc qd̃ dicit dñatur in interioribus in sui motu põt facere sincopim suffocando calorẽ. ꝛ ideo dr̃ sincopis. ꝛ dr̃ humorosa: nã ꝓpter multitudinẽ huius humoris fit adustio: ꝓpter caliditatẽ humoris: cuꝫ calor occupat illũ. vñ fit maior adustio q̃ in ꝑdicta flegmatica pura euomunt cholerã: q: ista cholera vitellina facta ex ꝯſtate ꝛ cholera reperit' multũ in partibus stomachi.

¶ Et sunt ei. Dupl'r exponi põt. Primo. s. sincopali flegmatice: ꝛ iam dixerat hoc: sed addit ꝭm plurimũ. vt ostendat: ꝙ põt ꝑmutari ab illo ordine. Scd̃o ei. s. sincopali facte a cholera ista. ꝛ hanc credo fuisse Auic̃. intẽtionem. hec enĩ cholera grossa est ꝓpter flegma. ꝛ habet multã exuberantiam. ꝛ ideo põt facere oĩ die paroxismũ. ꝛ pluriuuꝫ sic facit. An ꝟo dicat' tertiana vel nõ esset questio de noĩe.

¶ De febre sincopali minuta subtili. Cap̃. lvj.

Hec febris est acuta: ꝛ cadit pulsus ꝛ virtus in paroxismo vno: aut duobus paroxismis cum additione: et eueniens in corpore cuꝫ velocitate. ¶ Et quandoq̃ʒ non sufficit cũ ea virtus vsq̃ʒ ad. iiij. ¶ Et fit ex chimis subtilibus plurimũ. quoꝝ cholericum est vehementis subtilitatis ꝛ ꝓfundationis male substantie venenose: cui iã accidit putrefactio in corporibus calide cõplexionis sicce valde. ¶ Et plures paroxismi huius febris sunt paroxismi tertiane.

¶ Hec febris dr̃ syncopalis a syncopi: que in ea fit. dr̃ minuta: vt ꝯtra distinguit' a repletionali. Ita eniꝫ vt credo significat' in arabico: q: mã illa non est repletio nãlis: sed pauca dr̃ subtilis: q: euenit de cholera subtili: vel q: accidit hoĩbus cholericis subtilib⁹ habitu. Uel dr̃ febris minuta subtilis apud arabes febris ethica talis: qualis est ptisicoruꝫ: vt diximus in tractatu nostro de ptisi. ꝛ hec febris sincopalis est similis illis consumptis: cũ appareant hi: vt ptisici. ¶ Est acuta: q: vehemens cum velocitate finis: q: in ea cadit virtus naturalis ꝛ aialis. Et pulsus in paroxismo vno: q: in pmo ꝛ duobus paroxismis supple cadit virtus cum additione. i. multo plus: ꝛ est eueniens in corpore. s. ista febris: vel iste casus virtutis cuꝫ velocitate: q: subito ꝓpter velocẽ motũ materie. ¶ Et q̃nq̃ʒ. Quãdo est multa prauitas in mã non sufficit ꝛc̃. plurimũ quoꝝ. vt plurimum ista materia est cholerica: q: posset esse subtilis venenosa melãcholica. s. facta ex cholere adustione. Conditiones aũt huius mãe sunt ꝙ sit subtilis ꝓfundabilis in membris. vnde mẽbra nõ possunt illã mãm a se excutere: ꝛ ꝙ sit substantie venenose: ꝛ ꝙ sit putrida: q: vt sic facit febrem in corpore

cōplexionis calide ⁊ sicce: eq̄ hoc corpus est in quo repium tur iste m̄ae cholerice subtiles. ⁊ s. q̄ hec m̄a ad sincopim per viā dissolōnis magis paraſ. vt. 16. ptinentis. ¶ Et plures paroxismi. Quia vt plurimum sunt paroxismi cholerici. Si vero est hec m̄a venenosa melancholicā hn̄s nām poxismat in quartā. ⁊ forsan q̄ hic modus male cholere est prassina vel eruginosa. Lȝ ysaac capl'o de terriana non placeat: q̄ ex prassina vel ex eruginosa fiat febris: cum virtus non tn̄ eam sustineat: vt putrefiat. Nos aūt credimus hoc non eē impossibile: ⁊ si tibi placet opinio ysaac ipone huic cholere venenose nomen: quod tu vis.

¶ De febre diurna ⁊ nocturna ex flegmaticis.

¶ Capitulum. lvij.

Diurna est cuius paroxismus accidit in die: ⁊ eius tepor in nocte: ⁊ nocturna est ecōuerso: ⁊ vtreqȝ sunt male: sed diurna est longior ⁊ deterior.

¶ Primo notificat modos harum febrium: ⁊ cōparat eas adinuicem. 2° pbat. ibi 2ª (Et facit.) ¶ Cōsiderandum q̄ hec febris non est alia a flatica interpollata. imo est eadē cū illa: sed determinaſ per accidens ad hoc nomen. Cū enim cōtinua febris oi die inuadit de die. s. in pn° diei vel pcessu. ⁊ nocte tepescit. ita q̄ quāuis cadat mutatio in spacio noctis ⁊ diei. nihilominus sequitur motū diei ⁊ quietē noctis vocaſ diurna. Si aūt icipit paroxismus veniente nocte: ⁊ die tepescit eodē modo vocaſ nocturna: ⁊ qr oi die venire paroxismū est pprium flegmatice. ideo hec febris est flegmatica. ⁊ ideo Auic. ifra eam non curat alr. ¶ Si aūt bene cōsideras ista febris potest esse cholerica: vt duplex tertiana: vel vna tertiana. ⁊ differt ab alijs tertianis: quas cōtingit mutari in paroxismis: vt ptingit non sequēdo motuȝ diurnum vel nocturnū: ⁊ quodā modo imaginabile est hoc de febre quartana: q̄ aliqua pōt dici diurna: cuius mot⁹ fm maiorē partem ⁊ fortiorē est in die: quies est in maiori parte in nocte: sed qr nō sic pprie pōt adaptari melāchōlicis febribus. ideo Aui. nō voluit istam febrē fore de sūmo melācholicarum: qn̄ supra dixit q̄ iste febres nō fiunt a melācholia: forsan aūt q̄ cā que Aui. mouit ad loquēduȝ de hac febre fuit: vt ostēderet qd sit pcliuem moueri m̄as ad paroxismū in die: ⁊ tepescere in nocte: an ecōtra. Et sermo Aui. in his que dicit de hoc verificaſ de quacūq̄ m̄a: que moueretur siue sit flegmatica: siue cholerica: siue melancholica. attamen febri flegmatice melius, adaptatur talis modus motus dictus diurnus vel nocturnus.

¶ Et facit cadere multotiens propter longitudinē suā ⁊ suū euentū in calore diei in ethicaȝ.

¶ Probat q̄ sit deterior diurna q̄ȝ nocturna. Prima ratio: qr facit cadere in ethicā. Ratio est duplex. pma qr longior: qr de plurima materia vt probat statim. Secunda qr accidit in calore diei. quasi dicat q̄ calor diei ⁊ calor feb. iuuāt se in exiccando ⁊ faciendo ethicam.

¶ Et si ipsa nō esset seua: non accideret hora aptionis pororum ⁊ resolutionis vaporis: ⁊ nō accidit nisi propter multitudinem materiei ⁊ fortitudinem eius.

¶ Scd̄a ratio. Illa febris est magis seua: que accidit hora aptionis pororum ⁊ resolōnis m̄ae ⁊ in vapores: sed diurna est hm̄. maior est nota: qr non accideret illa hora: nisi qr m̄a est multa: nō enim obstāte aptione pororum ⁊ resolutione materie facit febres. hoc ergo significat multitudinē ⁊ fortitudinem materie. s. in qualitate ⁊ motu: qbus potest moueri contra virtutē non obstāte resolutione: que fit de ea.

¶ Et est necessarium cū hoc vt patientes eaȝ cibentur in nocte: ⁊ non permittantur dormire super repletionē stomachi. ⁊ precipianſ vigilie. ⁊ est ex eis: que faciunt cadere virtutem.

¶ Tertia ratio. Illa febris est prauior: in qua patientē oportet cibari in nocte. ⁊ similiter vigilare in nocte: sed in febre diurna est hoc: maior est nota: quia cōsuetudo humana est de nocte dormire. minor est nota: quia illa debet cibari in hora teporis: que est de nocte: sed statiȝ eo cibato nō oportet super dormire: quia habentes febreȝ repletionalem: sicut sunt flegmatice non debent statim super repletionem idest super assumptionem cibi dormire: nisi cibus ad inferiora stomachi deponatur. Sequuntur eniȝ ex hoc euaporantes ad caput catarri nocentes stomacho. Sequiſ etiaȝ suffocatio quedam caloris in stomacho. oportet ergo q̄ sit peruigil: ⁊ hoc debilitat eos. ¶ Sed tu dices. Cum ego cogor cibare istos in nocte quid faciam de somno eorum. ¶ Dicendum q̄ tu facies illud: quod videſ tibi minus malum. facies enim eos vigilare vna vel duabus horis post cibum: ⁊ postea concedes eis somnum. ¶ In hac autē tertia ratione possunt cadere multe comparationes de cibatione ⁊ somno in temporibus paroxismi diurne ⁊ nocturne febris: quas omitto.

¶ Et tolerantia febris in calore diei ⁊ vigilie in frigore noctis sunt ex eis magis digne: que faciunt cadere in ethicam.

¶ Hec est quarta ratio: ⁊ cōmunicat cuȝ prima. ⁊ arguit sic. febris est peior: in qua sunt due cause casus in ethicā: sȝ in febre diurna sunt due cause. vna est tolerātia febris in calore diei: ⁊ hoc multū exiccat ⁊ ɔsumit. alia est vigilie in frigore noctis. i. de nocte: q̄uis sit frigus. tn̄ vigilie resoluūt ⁊ exiccant: cū deberet homo tunc quiescere ⁊ vacare digestioni ⁊ restaurationi resolutorum in calore diei.

¶ Et ad sūmū est de genere febriū difficilium.

¶ Quia de materia multa ⁊ forti.

¶ De cura flegmatice. Cap. lviij.

Cura huius egritudinis diuersificatur fm horas suas: scilicet principiū ⁊ augmentū ⁊ statum: ⁊ declinationem. Et fm apparitionem digestionis in ea: ⁊ eius occultationem ⁊ diuersificatur fm materias suas: scilicet flegmaticam acetosam: ⁊ flegmaticam vitream, ⁊ flegmaticaȝ salsaȝ ⁊ dulcem.

¶ Cum notificauit has febres: ponit hic curā. ⁊ primo earum: que cōmuniter eueniūt: que sunt vere flegmatice. Secundo earum: que non sic eueniūt: ⁊ sunt annexe flegmaticis. ibi secunda. (Cura earum.) Prima in duas. pmo premittit curam flegmatice periodice. scd̄o adaptat illam ad curā continue. ibi secunda. (Cura eius.) Prima in duas. pmo ponit curā: que ei debetur rōne cause. Scd̄o docet succurrere accidētibus. 2ª ibi (Et succurrat vomitui eius.) Pria in duas pmo ponit. vnde sumaſ gn̄alis modus curationis harum febrium. Scd̄o exequitur. ibi 2ª. (Et oēs eius spēs.) ¶ In prima pte vult: q̄ cura diuersificaſ fm diuersitatem tēporum: et fm diuersitatem dispōnis in m̄a: ⁊ fm diuersitatem in specie materierum. ¶ Dubitaſ quare dixit diuersificari curā fm tēpora: ⁊ diuersificari curā fm apparitionem digestionis ⁊c. Diuersitas eniȝ fm apparitionē ⁊ occultationē digestionis icludit diuersitatē fm tēpora. ¶ Dōm q̄ ista cura est cōis ɔtinuis flegmaticis ⁊ iterpollatis: qd̄ Auic. voluit in sequenti cap. ⁊ hic cum dixit in rubrica. Cura flegmaticaȝ isti can̄. primo videantur applicari ad iterpolla-

tas. distinctio aūt tempoꝝ morbi est penes accidentia. Et hec distinctio plus ɔtingit flegmatice ɔtinue. ⁊ est distictio quo ad materieꝝ digōnem: ⁊ ɔuenit vtriqꝫ: q̄ꝫtum ergo ad distōnem pmā dixit. Diuersificat̄ fm̄ horas: q̄ꝫtum ad secū dam dixit. Et fm̄ apparitionē. Diuersificatio aūt cure fm̄ tēpora vt accidētibus sunt distincta est maxime in cōparatione ad statū: in quo est accītium difficultas: ⁊ est diuersificatio in ordine cibationis: quā ad statū ordinauimus: sꝫ diuersificatio cure fm̄ tpa distincta alteratione mār̄e est diuersificatio in vsu medicinaꝝ digerētium ⁊ eūantium. que medicine respiciunt materiam fm̄ q̄ aliter est dispositio. ℭ Potest aūt aliter r̄nderi ad questitū: q̄ nō diuersificaret̄ cura flegmatice fm̄ tpa aliter q̄ꝫ fm̄ diuersitatē dispōnis in mā: q̄ꝛ forsan ista simul ɔcurrūt: sed dixit ad maiorē declarationē vt dicat: q̄ cura flatice diuersificat̄ fm̄ tpa. ⁊ diuersitas fm̄ tpa est diuersitas fm̄ apparitionē digōnis: ⁊ occultationē. hanc enīꝫ tēpoꝝ distinctionē ꝑpꝛie flegmatis attē dimus. Et dixit hoc. A. q̄ꝛ accidit in flegmatica multuꝫ: q̄ tpa frangūt̄ apparētibus enim signis digōnis manifeste vt sit febris in augmento: reuertunt̄ signa cruditatis. Et tunc apparētibus signis cruditatis non curabis cura augmenti: sed cura principij. ⁊ ideo ne cadat error in sermone: quo dr̄: q̄ cura est fm̄ tēpora. Subdit q̄ per tēpora intelligo ea que distinguunt̄ fm̄ materie dispositionē. ita q̄ quocunqꝫ tempore apparet in materia cruditas siue occultatio digestionis: tunc curetur cura principij.

ℭ Et omnes eius species cōmunicant in hora principij in tribus rebus in necessitate lenificationis equalis: aut vomitus. Et in necessitate administrationis subtiliantium ⁊ incidentiuꝫ: ⁊ diureticorum.

ℭ Hic prosequit̄ curam. ⁊ p̄ fm̄ diuersam intētionem fm̄ tēpora ⁊ dispōnes mār̄e. 2° fm̄ diuersitatē specieꝝ flegmatice. 3° ponit medicinas ⁊ res ɔuenientes fm̄ illas intētiones. ibi 2ª. (ℭ Amplius. Diuersificat̄.) ibi 3ª. (Et ɔuenientiores.) Prima in tres. pmo ponit intētiones curatiuas que in pncipio debent̄. ⁊ nobis ostēdit q̄d fiendum in pncipio. 2° q̄d in augmēto. 3° ordinat regimē in cōparatione ad statum dans itelligere declinationē. ibi 2ª. (Et in augmento.) ibi 3ª. (Et fortasse.) Prima in duas. pmo pmittit intentiones: que ɔueniunt in pncipio flegmaticaꝝ. 2° declarat. ibi 2ª. (Et cum.) ℭ In pma dicit: q̄ oēs species flegmatice febris ɔueniunt q̄ꝫtum ad curā in pncipio in tribus. p̄ leniendo eq̄lit̄ per vētrem vel vomitū. 2° in subtiliatione per icisionem. 3° in diureticis approximando. ℭ Dubitat̄ quō Auicē. facit ista tria. ℭ Dōm q̄ lenificatio vētris est vnuꝫ. vomitus est fm̄ subtiliantia ⁊ incidētia ⁊ ꝓuocantia. s. vrinam sunt tertium. Uel aliter lenificatio ⁊ vomitus sunt primuꝫ. s. euacuare per ꝓprias ⁊ manifestiores vias. incisio ⁊ subtiliatio est scōm: sed vrine ꝓuocatio est tertiū. ℭ Considerādum q̄ lenificatio accipitur dupl'r. Primo ꝓpꝛie pro eūone lenitiua. verbi gratia. cuꝫ violis vel cassia: q̄bus nō euacuat̄ aliq̄d de mā flegmatica: nisi ɔtingenter: sed mundantur partes intestinoꝝ. ⁊ ista dr̄ equalis: q̄ꝛ leuis lenificatio. Alio modo dr̄ lenificatio eūatio per ventrē accipiēs aliq̄d de mā: que est causa ɔiuncta: vel antecedēs ꝓpinqua vt que fit cum odore turbith: ⁊ est eūatio minoratiua. ⁊ dr̄ ista lenificatio equalis: q̄ꝛ leuis respectu fortioꝝ: que fiunt posterius. vtroqꝫ modo pōt intelligi vt apparebit. Similr̄ vomitus fm̄ equalitatē est duplex. q̄dam leuis: ⁊ q̄dam de mā aliquid accipiens. ℭ Cōsiderandum etiam: q̄ in febre flegmatica ɔsideramus: q̄ ipsa est repletionalis: in qua sūt māe fecales: ⁊ alie circa partes stomachi ⁊ intestinorum: ⁊ quātum ad hoc surgit intentio in principio lenificationis equalis: ⁊ vomitus. s. equalis. Secundo consideramus: q̄

Lenificatio accipit̄ dupl'r: ⁊ similiter vomitus.

materia est grossa viscosa. ⁊ competit incisio: ⁊ subtiliatio. ⁊ consideramus q̄ ipsa est precipitabilis in venas emulgētes: ⁊ vtimur diureticis: q̄bus per venas illas purgamus. vel vsus diureticorum cadit sub intentione digestionis materie: ⁊ hec omnia apparebunt.

ℭ Et cum supuenerint febri dies tres: subtiliat̄ in ea materia ꝓpter febrem: ⁊ si ante illud mouebis: nocebis: ⁊ non facies aliquid.

ℭ Hic declarat q̄ō dixit: ⁊ vult q̄ lꝫ in pncipio flegmaticaꝝ ɔueniant que dicta sunt. tñ ante tres dies vel quattuor fm̄ Serapionē: tñ mouebis cum p̄dictis lenificātibus incisiuis subtiliatiuis: ⁊ diureticis nocebis: ⁊ nihil facies: sed post tres dies potest vti eis: q̄ꝛ calidum febrile iam icipit mām subtiliare: ⁊ aliqualiter digerere. vnde sumit̄: q̄ calor extraneus materiam digerit. Questio. I.

Dubitatur pmo: vtꝝ ante tertiū diē possumus vti lenificatione equali. ℭ Dōm quoddā gñale ad oia dicenda: q̄ per tp̄s ante tertiam dieꝫ: vel vsqꝫ ad tertiam: vel ad quartā ego itelligo tp̄s cruditatis in mā quā significo: q̄ꝛ mā est discolorata subtilis: sꝫ per tp̄s post tres dies intelligo tp̄s alicuius digōnis occulte incohātis: siue incohet ab arte: siue ab intrinseco etiā: siue illud faciat febrilis calor: ⁊ est tp̄s alicuius subtiliationis ⁊ digestionis māe flegmatice. vnde de ea aliq̄d incipiet cū vrina misceri. ⁊ cognosco hoc: q̄ꝛ vrina icipit aliqualr̄ tingi. vel turbari: vel ingrossari. Et q̄uis Auicen. ⁊ etiā Serapio hoc tp̄s incipiat post tres dies vel quattuor: possibile tñ est q̄ in q̄busdā non icipiat vsqꝫ ad sex vel septē dies: ⁊ vltra fm̄ diuersitatem corpoꝝ ⁊ materieꝝ. Accipe igitur sermoneꝫ Auicen. loco exēpli: vt sit sensus: q̄ non moueas cuꝫ predictis vsqꝫ ad apparitionē digōnis aliquā: ex q̄bus soluitur predicta dubitatio. Nā si per lenificationē intelligis eam: que fit cū clysterijs: ⁊ si fieri non valent cū cassia: vel syrupo violato: ⁊ similibus dico q̄ potest fieri ante tertiā dieꝫ ad purgationeꝫ materieꝝ fecalium: vt in generalibus cañ. dcm̄ est. Si aūt per lenificationē intelligis leuem ⁊ paucaꝫ materie lenificationem. dico q̄ ante tertium non potest fieri: q̄ꝛ materia est cruda. Et hec omnia scita sunt supra in generali cura putridarum. Questio. II.

Eodem modo soluitur questio de vomitu: an competat in flegmatica ante tertiam diē: q̄ꝛ si est vomitus leuis. verbi gratia. cū aqua calida: ⁊ fit ad mūdandas aliquas mās non applicatas stomacho: sed vomitu habiles. ⁊ homo est ɔsuetus ⁊ oia concurrunt: vel plurima consentientia: potest fieri vomitus ante tertiā diem. Si autē vomitus sit fortior minoratiuus materie difficilis motus: que indiget aliqua preparatione nō fiat ante tertiam diem. Questio. III.

Dubitatur scdo: vtꝝ ante tertiuꝫ possumus vti syrupis icisiuis ⁊ subtiliatiuis: ⁊ diureticis. ℭ Et vr̄ q̄ sic: q̄ꝛ Auic. in febre icipit ⁊ ꝓcedit vsqꝫ ad septimū cum gelenīabin: ⁊ aq̄ feniculi: ⁊ aqua apij: sed ista sunt subtiliātia. ⁊ vrinā ꝓuocātia. ℭ Amplius. Haliab. 3. practice. ⁊ Rasis. x. lib. statim ɔcedit syrupū acetosuꝫ mellinū. qui est icisiuus. ℭ In oppositum est hic Aui. ⁊ Serapio. 6. breuiarij. vbi dicit. Et curatio huius febris flegmatice vtr̄ in iceptione post tres dies: aut q̄ttuor est cū rebus: que subtiliant ⁊ icidunt sicut secaniabin: ⁊ que ꝓuocāt vrinaꝫ. ℭ Et Gal. in terapeutica ad Glauconē dicit. Oximelle vtet̄ post pmos dies. alr̄ post plures dies idē vult Ras. 16. ɔtinētis. ℭ Amplius. Ista sunt fortis virtutis: que materiā ingetant: ⁊ mouent: ⁊ ꝓhibent digeri. Hāc rōneꝫ. A. innuit. ℭ Ad solutionē hoꝝ ɔsiderādum: q̄ incidētia ⁊ subtiliantia sunt: que mām solūmodo preparant euacuationi: sed diuretica sunt: que materiam per vrinam euacuant. Quod ergo subtiliat materiam flegmaticam debilioris

operationis est q̄ȝ illud: qđ de materia illa per vrinā educit. Exemplum subtiliantiū ⁊ incidentium flegma est syrupus acetosus mellinus simplex: vel cū radice feniculi: vel petrosilij: sed exemplum diureticoꝝ est syrupus de quinqȝ radicibus: vel in quo ponit̄ assarus: ⁊ similia. Non aūt intendimus hic redire ad ꝓncipia ostēdendo que v̄tute fiat subtiliatio: ⁊ qua incisio: ⁊ qua vrine ꝓuocatio. iam eniȝ notauimus hoc in cap̄. scđi libri. ¶ Quāuis aūt sint distincte res ⁊ virtutes. tñ ꝓpter patiētiuȝ diuersitatē accidit: ꝙ ꝓuocatiuum est incisiuū ⁊ subtiliatiuū: sicut si mā flegmatica est multū grossa viscosa non sufficit in digōne eius. s. in diuisione ⁊ subtiliatione syrupus acetosus mellinus: sed syrupus cum hissopo ⁊ radicibus duabus vel quinqȝ: qui syrupus esset sufficiens ꝓuocatio vrine in mā flegmatica dulci non multū grossa: nec multum viscosa. ꝓuocans aūt vrinam in mā valde grossa esset syrupus cum radicibus: ⁊ assaro: et capparis. Accidit aūt hoc idē ex diuersitatibus dosis. parua enim dosis syrupi de radicibus subtiliaret ⁊ diuideret mām. ⁊ maior dosis illa ꝓuocaret: vel prouocare posset vrinam. Accidit idē tertio ex diuersitate dispōnis intestinoꝝ ⁊ viaꝝ vrine. Ius eniȝ ciceꝝ hoīem apertum solui fm ventrem: non mouet ad vrinaȝ: sed mām stomachi ⁊ intestinoꝝ subtiliat ⁊ abstergit ⁊ lenit v̄trem sua nitrositate ꝓprie ciceꝝ nigroꝝ. In alio autem rapiet cursum ad vrinam: ⁊ prouocabit: vt diximus scđo can. ca. de cicere. Accidit idē quarto mixtione reꝝ refrenātium motum medicinaꝝ subtiliantium ⁊ prouocātium tenentium eas in ꝑnlis partib⁹ stomachi ⁊ intestinoꝝ: sicut cum syrupo de radicibus miscetur zuccharū rosatum vel syrupus rosatus. vnde remittitur eius prouocatio ⁊ remanet diuidens ⁊ subtilians materias. Et si syrupo solutiuo miscetur res diuretica vt decoctio granoꝝ salis facit illum syrupū preparare ad vias vrine: ⁊ operari in illis: ⁊ iuuare ꝓuocationem. ¶ Considerādum scđo: ꝙ incidentia ⁊ subtiliantia sunt duoꝝ modoꝝ: quedam leuia non cōmouentia: nec agitantia mām: sicut syrupus acetosus mellinus vel zuccharinus simplex: ⁊ ꝓprie cum aceto non multuȝ acuto neqȝ multo. Quedā sunt incidentia ⁊ subtiliantia fortiora: que mām possunt agitare: sicut syrupus acetosus compositus cum aliqͥbus radicibus: vel cum hissopo vel thymo: ⁊ cuius acetū est multuȝ acutum: sicut etiam dicimus ꝙ diureticum dr̄ quoddā ꝓprie: quod de materia partē sensibilem per vrinaȝ ducit. vt syrupus de quinqȝ radicibus ⁊ seminibus ⁊ hm̄. ⁊ in his syrupis ⁊ medicinis est etiā multus gradus. Aliud est diureticum improprie qđ seipsum in vrinam precipitat: ⁊ non mouet mām febris: sed aliquas virulentias venaꝝ aptas euacuationi coniunctas febri secum potest facere vrinare: ⁊ hoc ꝓlixe diximus supra in cap̄. generalibus cuiuscunqȝ cure. exēpluȝ est iulep subtile: ⁊ aqua ordei subtilis. ⁊ multa alia. ¶ His habitis dicemus: ꝙ ante tertium diem: idest stante cruditate in materia phlegmatica nullo modo forti subtiliatione incidente vel prouocāte vti debemus. Ratio est: qꝛ omnia illa agitant: ⁊ cōmouent mām. ⁊ subtile resoluunt: vel ꝓuocant: ⁊ dimittunt grossum. vnde Gal. quarto de re. specialiter de diureticis fortibus dicit. Urinatiua vo nunc non laudo ⁊c̄. Quod enim bene est digerēdum tanta turbatione vel cōmotione nequaqȝ est opus. ⁊ sic ꝙ multā materiam: que multa est agitat impedit digestionem. Cuȝ autem materie sint digeste: tunc possumus fortioribus vti: ⁊ fm gradum digestionis augere gradum fortiorem medicinaꝝ. ¶ Sed tu dices ꝙ ex quo materia est digesta nō indigemus subtiliatiuis ⁊ incisiuis: nec fortibus: nec debilibus. ¶ Dicēdum primo ꝙ non indigemus ad digerendū: sed ad ꝓuocandum ita ꝙ subtiliantia fortia tunc sunt prouocantia. ¶ Uel dicēduȝ: ꝙ pro digestione partis: que est digesta non indigemus hoc: sed pro alijs partibus. Nam a principio ꝓpter multitudinē materie ne agitaretur ⁊ corrū-

Inciden/tia et sub/tiliantia ⁊ diuretica sūt duoꝝ modoꝝ.

peret partes sanas: ⁊ ne ingrossetur non possumus vti fortibus solutiuis subtiliatiuis: sed post principium. i. post aliquam digestionē materie: ⁊ euacuationē possumus vti fortioribus subtiliatiuis ad cōplemētum digestionis: qꝛ facta mundificatione in materia: non tātum dubium est de eius cōmotione materie: que est residua: que nō est digesta: nec de terrestrificatione digeste. Cognoscas ergo ex h ꝙ Aui. sicut proceditur digerēdo ⁊ minorando. ita addit virtuteȝ subtiliantium: ⁊ diureticoꝝ. ¶ Et considera ꝙ ad augmētum in gradu harum medicinaꝝ in processu iuuatqꝫ partes stomachi ⁊ intestinoꝝ sunt mundificate a corporibus materierum. Et ideo non est tāta suspicatio de penetratione harum materieꝝ in venas per diuretica: ⁊ per subtiliantia debentia penetrare in venas ⁊ ꝓuocare. ¶ Dico secundo: ꝙ ante tertiam diem possumus vti prouocatiuo debili: quod equiuoce dicitur prouocans sicut iulep subtili: et aqua ordei subtili: sed prouocatiuo ꝓprie dicto nō: vt diximus. Possumus etiam vti subtiliante: ⁊ incidente leui nō cōmotiuo: vt oximelle simplici: vel cum decoctione capillorum veneris: vel aliqua radice: fm ꝙ tua extimatio indicauit ꝙ in materia non fiat cōmotio. ¶ Ex quibus apparet prima intentio Auicen. Dicit enim ꝙ si materia subtiliatur poteris vti istis: scilȝ in aliquo gradu existentibus fortibus ⁊ motiuis. Sed ante illud. idest stante materia cruda mouebis. s. materiam cum lenitiuo: idest minoratiuo: quod euacuat exsoluendo: ⁊ cum subtiliatiuis incisiuis fortibus mouentibus materiam: ⁊ cum diureticis veris: quia omnia ista mouēt ⁊ agitant: ⁊ ideo nocebis ⁊ nihil facies. ¶ Apparet secundo ex intentione Auicen. ꝙ si materia sit grossa cruda: ⁊ non apparet: ꝙ digeratur in aliquo: ꝙ tu ducas illam ad principium digestionis illius: ⁊ hoc cum subtiliatiuis ⁊ incisiuis leuibus: vt acetoso syrupo simplici vel alio non agitantibus materiam. Cum autem incipit apparere illa subtiliatio. ⁊ tu incipies ire ad syrupos fortiores. vt addendo ad vnciam vnam syrupi simplicis vnciam mediam aque feniculi: vel damus vnciam vnam syrupi compositi cum vna vel duabus radicibus: ⁊ vncia. s. mellis rosa. liquidi. vel fm ꝙ tibi videtur: ⁊ sicut materia minorando procedit. ita potes addere in gradu istorum. ¶ Apparet tertio sedatio contrarietatis inter auctores: qui concedunt statim a principio incidentia ⁊ subtiliantia: ⁊ qui negant: cum referant se ad diuersa. ¶ Dubitatur quis est ordo inter ista. ¶ Dicendum ꝙ primo oportet lenire ventrem cum clysterijs: vel alio lenitiuo. deinde si expedit leuem facere vomitum. secundo oportet vti digestiuis incisiuis: ⁊ subtiliatiuis. tertio oportet minorare materiā cuȝ solutiuo vel prouocatiuo vrine fm ꝙ tibi apparet. Si autem per lenificationem intelligamus minorationem: tunc prius oportet materiam aliqualiter digeri: vel natura: vel febre: vel medicinis leuibus: postea minorare: postea fortibus incisiuis ⁊ subtiliatiuis vti: postea per vrinam prouocare. ⁊ videtur sentire hoc Rasis. 16. continentis.

¶ Et in augmento cuȝ subtiliatione regiminis fm equalitatem.

¶ Considerandum fm equalitatem: idest fm ꝙ conuenit in vnaquaqȝ materia: vel fm equalitatem: quia non grossum vt in principio: neqȝ subtile vt in statu: vel fm equalitatem: quia non subtile vt in tertiana: nec grossuȝ vt in quartana. ¶ Dubitatur quare non facit mentionem de regimine per medicinas. ¶ Dicendum ꝙ Auicēna clare intelligebat ex premisso cap̄. si enim in principio post aliquam subtiliationem materie: conceditur ꝙ moueas cum incisiuis ⁊ subtiliatiuis: ⁊ prouocatiuis ⁊ minoratiuis. ergo multo magis in augmento: in quo materia digesta potest minorari ⁊ ꝓuocari ⁊ residua securius digeri.

¶ Et fortasse est contentus aqua ordei in pri-

mis tribus

mis tribus diebus: sperando q sit status eius propinquior propter subtiliationem materie: aut paucitatem eius.

¶ Hic ordinat regimen principij: & augmenti in cōparatione ad statum: & primo quando status est propinquus. scḋo quādo est longinquus. tertio declarat quedam. ibi secunda. (Quod si certe.) ibi tertia. (Si autem.) ¶ Considerādum: q per aquā ordei intelligamus ptisanā. si ergo es illa contentus in pmis tribus diebus est: qr speras istam febrē nō trāsire in quartum. Sermo ergo Auic. supra q principiū flegmatice durat. 18. diebus erat verus in pluribus.

¶ Quod si certe sciretur: q status eius eēt tardus: non subtiliaretur regimen: quāuis fames & somnus super famem: & exercitiū sup famē si non debilitant: sint vltima in iuuamento huius egritudinis: imo declinaretur in principio ad ingrossationem vsq3 ad septimum: deinde gradaretur: verum augmentum eget vt subtilietur regimen in primis.

¶ Hic considera: q in flegmatica quādo indicatio sumit a mā competit abstinentia a cibo. Et somnus super eam ad digerendum & consumendum mām & exercitium ad resoluendum: & non timetur de exercitio potentiali: nec de inflāmatione in ea sicut in febribus calidis: & inquātum ista debilitarent: non competunt: sed si status est longus abstinētia debilitaret. ergo indicatione sumpta a statu cum est longus non competit hoc. imo declinamus in principio ad ingrossandum: & adueniente augmento in primis: qr in principio sui idiget: vt subtilietur respectu regiminis principij: & sic subtiliādo pceditur: & sunt hec scripta. 18. continentis. ¶ Cōsiderādum ēt fm Dynū: q hinc accipit q in iterpollatis pōt fieri crisis. hec. n. est cura febrium interpollatarū non minus q̄ cōtinuarū: in qua curā ordinat respectu propinquitatis & longinquitatis status: & hoc est fm q in eo pōt fieri crisis. Idem etiā supra caplo de cura tertiane. dixit. n. q si sequit crisis &c. Huius ōrium vult Gal. 3° creticorum caplo primo. Iam autez ostēdit vbi dicit: q solutio egritudinis fit subito: quādo egritudines remanent continue & non interposite. Nos autem hāc dubitationem reputauimus vilem: & non cadentem hic.

¶ Si autem status apparet longinquus. possibile est vt succurratur illi cum ingrossatione regiminis: deinde gradetur vsq3 ad horam status: qm̄ tempus est sufferens hoc in hac egritudine non sufferens in acuta. Quūq3 pertrāsierit septimus: non stes tunc super subtiliationem: quoniam illa debilitat: & addit in debilitate oris stomachi:

¶ Quia pseuerat a principio posse subtiliare consideratione habita ad materiā: & etiā quādo volumus tentare: si febris est breuis: & de materia pauca subtili. ideo hic declarat in quibus flegmaticis superflua subtiliatio regiminis magis conceditur: & vult q quanto longior est status: potuisti a principio securius subtiliare aliquibus diebus: qr in diebus sequentibus poteris magis succurrere cuz regiminis ingrossatione aliquibus diebus: & postea gradatiz vsq3 ad statum subtiliādo procedere: qr tempus longū est sufficiens ad hoc in egritudine prolixa: sed non sufficeret hoc in acuta. Et qr in prolixis flegmaticis in principio cōsiderata mā potes aliquibus diebus subtiliare regimen. verbi gr̄a, dare solā ptisanā vel iulep: si duratura est q̄tuor diebus: cum tñ ex ordine principij ad statum deberes dare pullā paruā. Et ideo vult q nō longo tempore a principio stes cum hoc regimine subtili: siue sit tentatiuuz: siue sit respiciens solā mām. Sed cū trāsiuerint septez dies: non stes amplius sup eo: qr debilitat & pōt ɗbilitare os stōchi: si eēt multa diete subtilitas trahēdo corruptas mās ad stōchū.

¶ Et quotiens senseris longitudinem maiorez: subtilia minus: quāuis subtiliatio eius in ipsa omnino magis sit necessaria q̄ in q̄rtana. Et similiter oportet ne festines cibare ipsum cum eis: q̄ sunt sicut pulli & panis cū muzaguarach: nisi timeat debilitas. aut appeat declinatio.

¶ Patet: & qr post multā subtiliationem redibit ad ingrossationem. iō vult q nō redeas ad regimen valde copiosuz: sicut pulli. s. completi cū pane. ¶ Et muzaguarach. est modus pparationis cuiusdā saporis: vel est cibus factus ex pullis & agresta & aceto: qui proprius vocatur masabach: ergo sufficiat decoctio pui pulli: vel parū de carnibus: vel sufficiat far ordei: vt tibi videt. Et forsan q ille est casus p̄ sertī dicō q sicut a principio si subtilias nō stes super subtiliatione: ita si a pn° ingrossas non multum ingrosses &c. ¶ Aut appeat declinatio. In hoc inuit regimē declinationis: & vult q securius potes ingrossare regimē: & dare pullos in declinatione q̄ in principio.

¶ Amplius diuersificatur cura eius: cuius cā est flegma salsum & dulce: & cuius flegma est vitreum & acetosum: & fit ex ea nimiuz frigus: in qua corpus non calefit. verūtamen in duabus primis necessaria est lenificatio cuz medicina leni & infrigidatio quedam. Et in duabus secundis cuz medicina magis laboriosa. ¶ Et in duabus primis indigetur incisione cū subtiliatiuis: in quibus nō est calefactio plurima: quāuis sit exiccatio plurima. Et in duabus secundis necessarium est illud qḋ subtiliet cū incisione & calefactione cuz acredine: & pprie qn̄ flegma ē pmixtū cū melācholia. naz necessaria sunt in huiusmodi ea: q̄ sunt sicut diacyminuz: & ɔfectio de sulfure: & administratio salsorum.

¶ Hic diuersificat curā fm mās: & vult pmo q flegmate existente dulci & salso & vr̄ minus grosso & minus viscoso et minus frido. lenitio. s. que est mãe minoratio fiat cū leuiori medicina. vbi gr̄a. cum solo odore turbith vel medulla carthami: sed flegmate acetoso & vitreo: & vr̄ter flegmate grossiori & viscosiori & frigidiori fiat minoratio cum medicina magis laboriosa: qr potentiori & cum corpore turbith vel agarici. ¶ Amplius scḋo. In flegmate dulci & salso est necīa quedā ifrigidatio. i. remissa calefactio: sz in flegmate vitreo & acetoso nō est necīa infridatio: nec remissa calefactio. & hoc Auic. itelligit. ¶ 3°. In flegmate dulci & salso idigemus medicis digestiuis. s. subtiliatiuis & icisiuis: in qbus non est calefactio. s. fortis: vt syrupo acetoso: mellino: zuccharino: sz in vitreo acetoso &c. ¶ Dubitat quō ɔcedit in flegmate salso medicinas subtiliātes & icidētes: quāuis sint multū exsiccātes: cū flegma salsum sit siccū. ¶ Dōm p̄t q illud dcm̄ refert solū ad medicinas: q̄ digerunt flegma. Uel alr̄ q tā dulce q̄ salsuz est viscosuz grossuz idigēs subtiliatione & icisione: & hoc nō pōt fieri sine sicco quodā: nō tamē idiget calefactione principaliter. Uult ergo q in hoc dulci flegmate debet intendere ad subtiliationez & incisionem principaliter: quāuis medicina hoc faciens sit sicca in

genere inctiuarū:dūmodo non sit calida est conuenientes sicut conuenit in hoc acetum vini.

¶ Et conuenientiores medicine: que administrant in principio sunt geleniabin vsq3 ad diē septimū:⁊ non est malū vt administretur iterum aqua feniculi:⁊ aqua endiuie:⁊ aqua apij cum geleniabin ſm necessitatem. Et syrupus acetosus est vehementis necessitatis iterum: ⁊ aqua mellis cum hysopo.

¶ Positis cañ. curationis ſm tpa ⁊ ſm mãs:hic dat medicinas ꝯuenientes ſm tpa ⁊ ſm canones in his:⁊ tãgit etiã ſm mãs: vel ꝑ in gñali ponit curã. hic in ſpãli. Et primo facit hoc. 2° ponit cibaria cõuenientia habentibus has febres. 3° regit per somnū ⁊ balneū. ibi 2ª. (Et cibi.) ibi 3ª. (Mēsura autem.) Prima in quatuor. primo ponit ⁊ dat medicinas ⁊ cañ. conuenientes in principio. 2° in augmento. 3° in statu. 4° in declinatiõe. ibi scđa. (Et quãdo icipit.) vel ibi. (Et cum vides ꝙ digestio apparet.) ibi 3ª. (Et cum videris digestionem.) ibi 4ª. (Et quãdo declinat.) Prima in quatuor: primo ponit medicinas ⁊ cañ. ⁊ primo respiciẽdo materias ⁊ etiã febrem. scđo ponit hoc respiciendo quedã accidentia. tertio ponit cañ. in embrocis. ⁊ quarto in sõnis. ibi 2ª. (Et succurrit ei vomitus) ibi 3ª. (Neq3 est embrocatio.) ibi 4ª. (Et quotiens.) Laudo autem ꝙ peritiores dicant: ꝙ h3 tot partes quot sunt cañ. quorum quidã sunt in vsu subtiliãtium ⁊ incidentium ⁊ prouocatiuorum: quidã sunt in vsu lenitiuorum. quidã in vsu vomitus ⁊ aliorum.

¶ Primus cañ. laudat geleniabin. i. mel rosatum: vel zuccharum ro. vel syrupum compositū ex istis ſm ꝙ tibi videtur:⁊ misceatur cum aqua feniculi ⁊c. ¶ Considerãdū ꝙ potest intelligi ab ipso principio misceri: qꝛ iste aque subtiliãt materias ⁊ diuidunt eas sine agitatione: si tibi appet hoc. Et forsan ꝙ geleniabin nõ ꝑmittit eas festinare ad venas:⁊ ideo remanentes subtiliãt ⁊ diuidunt mãs sine agitatione ⁊ sine prouocatione:⁊ ipsum geleniabin h3 confortare ⁊ digerere mãs flegmaticas in eo. Uel potest intelligi primo incipere cum melle ro. proprie liquido. postea cum subtiliat mã propter febres incipias miscere has aquas. s. decoctionis vel distillationis: ⁊ ideo dixit ſm necessitatē: qꝛ vtrūq3 est possibile fieri. Uel ſm necessitatem: qꝛ vbi timetur de calore:sit aqua endiuie:⁊ vbi non sit aqua apij: ⁊ he sint simplices vel cõmixte. Laus etiam syrupi acetosi ⁊ aque mellis in principio est nota. Incipias ergo cũ quo vis ſm tuã extimationē ex multis collectã. verbi gratia. si homo h3 stomachum debilem multum percussibilē ab acetosis:⁊ cũ hoc epar aliqualiter calidum: ⁊ mã est satis viscosa: dabis pro digõne in mane hoc. ℞. mellis ro. liquidi:aq endiuie:aque apij. añ. ℥. 5. vel da syrupum factum arte habente has virtutes:sine intentiones.

¶ Et est possibile vt consequatur per eam illud qđ queritur de lenificatione nature: ⁊ proprie cum solutiuo facto de zuccharo roſ. ⁊ rosis rubeis nominatis persicis:quoniam est solutiuū ⁊ lenificatiuum.

¶ Hic potest poni scđus cañ. vel pars cañ. ꝑcedentis: in quo ostendit: ꝙ l3 predicta dentur ad subtiliãdas mãs ⁊ incidēdas: quãdoq3 tamen ex eis sequeris lenitionem ventris:⁊ proprie quãdo geleniabin est de rosis ꝑsicis: qꝛ soluit. s. leniter ⁊ lenit. Et debemus intelligere ꝙ solum a partibus ventris soluunt. Iste rose persice non sunt mihi note:sed nostre rose rubee satis faciunt hoc.

¶ Et quãdoq3 necessariū est:vt confortetur eius lenificatio ⁊ confricetur in aqua lubleb: ⁊ permisceatur si voluerit cũ cassiafis. ⁊ penidijs. Et iterū geleniabin acceptū cū melle ⁊ tereniabin permixtũ cũ aqua lubleb:⁊ nõ fiat assiduatio sup ea cũ solutiuis in principio ⁊ post ipsū: ⁊ proprie quando cũ materia est cholera. illud enī perducit ad corruptionē cõplexionis.

¶ Hic est scđus cañ. vel tertius in vigoratione lenitiuorum cũ lubleb:⁊ est spēs lacticinij minor: de qua scripsimus supra capitulo de cura putridarum. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ista lenientia: qꝛ hñt gradũ attractionis ꝑ lubleb debēt dari cū iã trãsiuerũt tres dies ſ3 datã regulã: qñ mã ē cholerica. i. flegmati est mixta cholera. ¶ S3 dices. q̃re nõ o3 fieri assiduatio ista lenitiuorū. ¶ Dixit Dynus: ꝙ ista mollificãt os stomachi. vñ stomachus totus debilitat:⁊ hoc ē cã corruptionis cõplexionis totius. Hec cã nulla est: qꝛ nõ appropriat hec cã in flegmaticis: qua est aliqd cholere. ¶ Dõm igitur: ꝙ lenitiua ꝑdicta trahũt subtile ⁊ dimittũt grossū: ⁊ proprie cum mã cholerica est: qꝛ tereniabin ⁊ lubleb aliquid de illa trahunt. Fit ergo qđ remanet flegma grossum opilans magis:⁊ fit dispositio ad hydropisim ⁊ cacexiã: il3 etiam sint nociua: qꝛ mollificant.

¶ Et multi quidē hoies dant in potu in principio: sicut ē medicina de turbith in omni nocte: ⁊ sicut pillule de mastice in ebdomada bis: ⁊ sicut pillule de seminibus diureticis. ¶ Descriptio medicine de turbith. ℞. zinziberis ⁊ masticis amborum. añ. ʒ. x. turbith: sicut alcohol ʒ. x. zucchari tabarzet quantū oia: ⁊ detē i potu ei oi nocte. aurē. j. illud fiat qñ natura ē nõ lenis: Si. n. respõdet omni die bis non indiget hoc.

¶ Hic est alius cañ. positus quoad qđdã ex snia Raſ. 10. tractatu Almãsoris: ⁊. 18. continẽtis. ⁊ primo ponit illũ. scđo propriã sniam. ibi 1ª. (Ego ão.) ¶ Cõsiderãdum ꝙ Rasis ad tria itẽdit. Pmo ad paulatiuã minorationē materie: ꝑ cũ pharmaco solutiuo: ⁊ hoc solũ dicit. 10. Almãsoris. Scđo ad ꝯfortationē cũ pillulis de mastice: ⁊ qꝛ hñt õ stiptico nõ cõtinuat illaꝝ vsum. Tertio ad ꝓuocãdum mãm ꝑ vrinas. hec aũt põt eē cura ꝯueniēs: si icipiat dari medicina de turbith cum aliq̃ incipit apparere digestio: sed ante hoc nõ cõuenit ei dari: etiã oi nocte nõ est preceptum necessario obseruãdũ: s3 op3 ꝯsiderare virtutem. Diuretica aũt dari op3 aliq̃ minoratione facta materie. vt supra diximus. turbith sicut alcohol. s. triti. vñ Rasis ibidē precipit cribellare per pãnũ: qui dr̃ orale. i. bindã quã qdam circa os tenent.

¶ Ego ão non diligo expectationē digestionis ⁊ lenificationis cũ eis: que diximus prius: s3 imo op3: vt euacuetē ex ea aliquid: ⁊ expectetē i reliqua vsquequo digeratur: ⁊ fiat illud cũ facilitate paulatim absq3 superfluitate: deinde perueniat ad diuretica. ¶ Et similiter abhorreo: qđ est simile aque prunorũ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ similiũ de illis: que debilitãt ⁊ soluũt subtile.

¶ Et si materia fuerit decliuis ad additionē frigoris: misceatur cū ea medulla cartami. Et si fuerit materia ad cholericã decliuis: misceatur cū eo syrupus viol. aut viole condite cum ziracost: aut viole sicce contrite.

¶ Notãdum ꝑmo: ꝙ Auicen. non dixit se non diligere lenitionem ⁊ digõnem: qꝛ vtraq3 diligit: sed nõ diligitur statio

in eis ⁊ expectatio in eis .s. esse cõtentus lenire longo tpe ⁊ digerere ⁊ non facere aliud: aut parũ aliud facere: imo statim cum aliquid de digõne apparet non plus expectes: sz euacua aliqd: deinde digere residuum ⁊ non expectes: sed iterũ euacua: ita q paulatiz hoc fiat: ⁊ hoc ẽ qđ dicit. Ego ꝟo non diligo expectationem digõnis .i. q digestio expectetur postq̃ aliqd apparuit de ea. ⁊ lenitionis: eodẽ mõ q digestiua ⁊ lenitiua agãt suos effectus: ⁊ ptranseo cum eis: imo ⁊c̃. ⁊ causa huius est: qꝛ iste est morbus repletionalis de multa materia grossa viscosa non apta ad motum. ⁊ iõ paulatim est digerẽda ⁊ euacuãda fm cañ. primi libri sciẽtialis capitulo 3°. deinde peruenias ad diuretica. Diuretica autem egent digestione precedente: vt mã euacuet: egẽt minoratione mãe: ne si multa sit cõmoueat: ⁊ quãto diuretica sunt fortiora: tanto magis his antecedentibus egent. Et similiter abhorreo .s. q continuetur: qꝛ non debent continuari: qꝛ debilitãt .s. stomachum mollificãdo: ⁊ hoc iam apparet. ¶ Et si mã fuerit ⁊c̃. misceatur cum ea .s. medicina lenitiua medulla cartami: qꝛ euacuat flegma.

¶ Et adiuues cuz clysteribus lenibus factis ex melle ⁊ sale ⁊ aqua sicle ⁊ oleo sisamino.

¶ Hic est cañ. in clysteri.

¶ Et vomitus fit cuz aqua raffani: ⁊ raffano infuso in syrupo acetoso cuz seminibus: ⁊ his similibus. ¶ Et si necessarius est vomitus plurimus propter multitudinẽ eius quod accidit ei de nausea ⁊ alteratione saporis oris administrentur grana raffani: ⁊ bibatur ex eis vsq3 ad auf. j. cuz aqua frigida. ¶ Et vomitus quidez cũ eo: qđ est in eo de debilitate stomachi est vehementis iuuamenti valde: ⁊ est vltimus huic egritudini. Oportet ergo vt expectetur in eo septimus: vt non accidat ex eo in principio debilitas apostemans corpus stomachi. ¶ Et si fit grauis in eo vomitus: non prouoces ipsuz super ipsuz cuz labore.

¶ Hic est cañ. in vomitu cum seminibus. scilz anisi: feniculi: ameos ⁊ similium diuidẽtiũ flegma ⁊ subtiliãtium: vel seminibus .s. raffani cũ aq̃ frida .i. parum cal'a: vel frigida vt moretur in stomacho: ⁊ nõ cito trãseat alias cum aq̃. ¶ Et vomitus ⁊c̃. est vehemẽtis iuuamẽti: qꝛ stomachus est minera flegmatũ. vt sepe diximus. Opz ergo ⁊c̃. qꝛ in pn° pcedit vomitus. vt. A. in pn° capli. ¶ Dõm q 7ᵘˢ dies non excludit pncipium. ¶ Uel dõm q hoc dictum ponitur. 16. continentis. 2° cap. auctoritate. Serap. ⁊ itelligitur. vt supra diximus: q vomitus leuis põt statim fieri ⁊ cũ leuibus: sz vomitus cũ fortioribus. verbi gr̃a. cũ agarico regrit aliquez mãe digõnez. ⁊ iõ dz expectari septimus ne stomachus debilitatus cõmotione forti mã mota ꝟsus stõchum apetur.

¶ Et si accidit vomitus: ⁊ proprie in principio periodi non retineatur: nisi fatiget ⁊ debilitet. tunc. n. restringatur: sicut cũ miua ⁊ syrupo de menta: que dicemus post. ¶ Et si accidat dolor capitis administrentur embroce ex camomilla cũ imissione quatuor extremoꝝ in aq̃ calida: ⁊ ligatione cruriuz cuz fortitudine.

¶ Hic cañ. est in vomitu: ⁊ cañ. in sedatione doloris capitis: ⁊ est notus.

¶ Et si indigetur aqua ordei administret decocta cuz radicibuz quãtitate equali: aut misceat cuz ea syrupus acetosus de melle: si non acetat in stomacho: aut aq̃ mellis si acetat. ¶ Et melior hora: in qua datur in potu illud est: si fuerit in aqua eius in principio rei tinctura. tunc eniz oportet vt in potu detur in primis de geleniabin: deinde detur in potu post ipsum duabus horis aqua ordei.

¶ Et si indiget aqua ordei pp sitim vel aliud: qđ tibi occurrit cum radicibus .s. feniculi vel apij: vt iuuet ad digestionem mãe: ⁊ prohibeatur acetosare quãtitate equali .i. cõueniendi. Nos autẽ ad duas libras aque ordei ponimus radicez petrosilij: feniculi: vel apij. añ. ℥. i. Aut misceatur ⁊c̃. syrupus acetosus si vis sedationem sitis maiorẽ: ⁊ vis incisione si non acetat: qꝛ si acetaret non misceatur syrupus acetosus: sed aqua mellis: que prohibet eũ acetari. ¶ Et melior hora ⁊c̃. Illud .i. aqua ordei: vel illud .i. syrupus acetosus est: si fuerit aqua .i. vrina in pn° rei .i. a pn° huius febris tincta: qꝛ significat q cũ flegmate est aliqua materia calida. tunc eniz opz vt detur in potu in primis geleniabin. i. vult dicere secaniabin .i. syrupus acetosus: deinde det aq̃ ordei post duas horas: ⁊ est cañ. supra positus cap. đ aqua hordei: geleniabin etiã potest dari: qꝛ aliqualr abstergit ⁊ subtiliat materias stomachi: quas lauabit aqua ordei.

¶ Et non opz vt fiat inunctio cũ vnguentis resolutiuis: ⁊ neqz embrocatio fiat cuz embrocis subtiliatiuis: cũ egritudo est in principio: ⁊ humor est in corpore ambulans: ipsa enim mollificant viscera sua calefactione humida.

¶ Hic cañ. de vnctione ⁊ embroca dz legi cõtinuus. vt dicatur non fiat inunctio: neqz embrocatio: cum egritudo est in pn°: ⁊ humor est in corpore ambulãs .i. est in dilatatione: ⁊ dilatabilis: ⁊ iste inunctiones ⁊ embroce sunt: quas facimus ad hypocũdria ⁊ ventrem: sicut pcipiebatur in tertiana non vera: ⁊ cãm dat: qꝛ ista mollificãt viscera: qꝛ relaxãt illa calefactione humida: qꝛ actuali humiditate: ⁊ qꝛ cum hoc modo caloris mãs crudas eliquãt ⁊ faciunt eas magis ambulare ⁊ dilatari per corpus. Ponere autẽ manus ⁊ pedes in aqua cal'a ad diuertẽdũ vapores a capite nõ sic est prohibitũ: imo cõcessimus supra: ⁊ sine dubio hec extremitatum positio in aqua calida cõuenientius fit: qñ materia est digesta ⁊ minorata: ⁊ iz cõcedatur ẽt añ hoc. fricatio: aut manuum ⁊ pedũ ẽt pceditur: qꝛ non facit nocumentuz qđ facit embroca ⁊ inunctio ad ventrem: imo cum fit calefactio quedã apiriua poroꝛuz competit: quãuis flegma sit grossum crudum: quia illi opponit. Ex quibus cessant cõtrarietates: que hic videntur in textu Auicen.

¶ Et alienentur aqua frigida.

¶ Et alienetur aqua frigida. Patet.

¶ Et quotiens videris vrinã grossiorem: ⁊ rubicundiorem: non erit malum: si flobothomaueris. ¶ Et necessarium quidem est: vt redeas. tunc ad syrupos acetosos. ¶ Et scias q fricatio est de curationibus iuuãtibus eos: ⁊ quanto fuerit flegma viscosius ⁊ grossius: tanto erit fricatio magis conferens.

¶ Qꝛ siue in pn°: siue in pcessu. nã talis vrina significat flegma sanguineũ siue sanguini mixtũ: caue tñ ne talis tictura sit pp pfunditatẽ putredis ad gt̃e flegmatis ⁊ aliquã cbole excitationẽ. Nos. n. vidimus: q q talib⁹ vrinis apparẽtib⁹ in flegmatica flebothomauerũt ⁊ extracto sanguie: cuius retẽtio erat necessaria subtiliate sunt vrine defecta subito

caloris naturalis: ⁊ actualis cum eo: de quo gloriati sunt medici ignarie: peruentum est ex hoc ad mortem: vel prauitatem egritudinis. Scias hec.

¶ Et dicitur ꝙ fricatio cū tela aranee cū oleo est iuuatiua valde.

¶ Serapio ⁊ Auic. 2° canō. cap. de aranea. dicūt ꝙ cōfert in tertiana: sꝫ si in flegmatica forsan ꝙ est in ea ꝓprietas: vide qđ dicit Ras. in lib. de aīalibus capitulo de aranea.

¶ Et quādo incipit egritudo augmētari ⁊ post illud. tunc fit sollicitudo de ore stomachi: ⁊ ꝙ ipsū confortat. Et fiunt masticationes facte ex mēta ⁊ mastice ⁊ aniso: ⁊ administretur vomitus cū raffano ſm ꝙ diximus cū minoratione cibi. ¶ Et fit cū geleniabin qđ in potu datur in principio: ⁊ post septimū permixtū: qđ confortet os stomachi: et fit in eo prouocatio plurima: sicut anisum ⁊ mastix. Et fit cū aqua calida ⁊ proprie in principio periodi. nā ipsū resistit rigori ⁊ frigori: ⁊ extinguit cū hoc sitim quāuis sit estuosa.

¶ Visum est Dyno ꝙ hic ponat̄ cura flegmatice quānꝫ ad finē principij: ita ꝙ hec sit pars ꝓncipij. Et pōt sermo Dyni esse verus: ⁊ possumus intelligere augmentum distinctum contra principiū. vt dicamus ꝙ hic incipit cura flegmatice cum est in augmento. Et diuiditur in tres. Primo dat canō. vnum. Secūdo ponit quosdā alios. Tertio complet curā cum est in augmento. ibi 2°. (Et multotiēs.) ibi 3°. (Et cū.) ¶ Considerādum primo: ꝙ in hoc canō. intendit ad stomachi cōfortationem: que magis intēditur cum magis febris augetur: q2 magis stomachus debilitatur. Secundo intēdit ad vomitum. Tertio ad prouocationē. ¶ Cōsiderādū secundo: ꝙ. A. dereliquit notū ex predictis: ꝙ tu intendas ad euacuationem paulatinā si expedit: ⁊ ad digestionē. s. incisionem ⁊ subtiliationē: neqꝫ oportuit eum in omni loco omnia repetere. ¶ Considerādum tertio: cum minoratione cibi alias diminutione propter augmentū. vel ministratione: q2 cū cibo vomitus fit leuius. Questio. IIII.

Dubitatur q2 dicit cum fit in eo qđ permiscetur cū geleniabin prouocatio plurima. ¶ Cōtra. Quia prouocatio plurima non ꝯceditur nisi post euacuationē ⁊ digestionē: ⁊ hic dat in principio ⁊c̄. ¶ Hic est modus dicendi Dyni. cogitur enim dicere: ꝙ ista ꝯceduntur cum ponatur cura flegmatice: que est in principijs. s. in fine principij: qđ Auicen. vocat augmentū: ⁊ ideo dicit ꝙ hec prouocātia fortia non conceduntur ratione egritudinis: q2 talia diuretica ratione huius dātur in declinatione vel tempore status: sed prouocantia fortia conceduntur in principio ratione accidentis. s. frigoris vel rigoris: que cōtingunt in principio in principijs paroxismorū. nā supra in capitulo de regimine rigoris ⁊ horripilationis dixit oēs medicine fortis prouocationis sedāt rigorem. ¶ Nos aūt dicamus ꝙ si Aui. hic ponit curā flegmatice: que est in ꝓncipio: cum loquatur de principio versus finem sui. tunc cōpetunt prouocantia fortia: q2 fortiora ꝗ̄ prius ⁊ non absolute fortia. Si autem hic loquatur de cura: que fit in augmento. tunc in principio. s. augmenti ⁊ post septimū. i. post apparitionem digestionis. sic enī ꝯsueuit Auicē. loqui. vt diximus supra in canō. generalibus cure. ¶ Vel aliter cum geleniabin qđ dabat̄ in principio: ⁊ etiā post 7m: cum apparuit aliqua occulta digestio fit modo in augmento permixtum ⁊c̄. non ergo ꝯcedit ista. A. in principio: sed ei qđ in principio dabatur: modo addit fortius prouocantia.

¶ Et fit cum aqua calida ⁊c̄. Hoc iuuamētum est hic additum ⁊ pꝫ. extinguit cū hoc sitim quāuis sit estuosa. ¶ Dynus prosequens expositionem suā dicit: ꝙ geleniabin cū fortibus prouocatiuis extinguit sitim non que fit ab inflāmatione: sed sitim que fit in principio rigoris ⁊ frigoris: q2 sitis prouenit ex concursu caloris ad interiora: qđ ergo tollit hos typos tollit illum concursum caloris intus qui est causa sitis. ⁊ per consequens tollit sitim. ¶ Nos autem sequendo expositionem aliam dicemus: ꝙ illum sermonem Auicē. retulit ad aquā calidā: que ideo datur cum illis: q2 sedat sitim a materia flegmatica. vt 3° lib. Fen. 13. capitulo de signis dispositionum stomachi.

¶ Et multotiens quidē conceditur euacuatio flegmatis ⁊ humoris crudi in hac hora: sed melius est vt expectet̄ in ea cōplemētū digōnis.

¶ Dynus continuans expositionem suam dicit in hac hora scilicet hora principij: ⁊ hoc dixit ꝓpter Rasim: de quo dictum est supra. Questio. V.

Et si sermo Auic. est adhuc de cura: que competit in augmento. tunc est dubiū: quomodo flegma potest esse crudum in hac hora. s. hora augmēti. ¶ Dubitatur etiā. Quia quicquid sit de hoc quesito dicit expectetur complementum digōnis cū supra dixerit. ego ꝓo non diligo expectationem digōnis. ¶ Dōm ad primū: ꝙ in augmento pōt esse flegma crudum ſm multas partes extensiuas ⁊ ſm multos gradus: quāuis aliq̄ sit in eo digestio ⁊ aliq̄ pars digōnis nō cōplementū digesta. in pte ergo cruda expectet̄ cōplementū absolute: sꝫ qđ sufficit euōni. ¶ Et ex hoc soluit̄ ad scđm dubiū: ⁊ forsan per mētē Aui. sbat hoc ꝙ cum euātio aliqua sit facta prius: ⁊ sit mā aliq̄liter minorata. tunc in manifesto augmēto est melius: ꝙ si vis euāre expectes digōnē: prius ꝗ̄ euacues. euātiones. n. que precesserūt fuerūt magis coacte ꝗ̄ ista. ¶ Aliter possumus dicere: ꝙ hic loquit̄ de flegmate crudo ex spē: sub qua pōt intelligi esse flegma ex sui nā valde grossum ⁊ frigidum ⁊ viscosum vt flegma vitreum ⁊ acetosum ⁊ crudū: qđ proprio nomine dicitur crudum: ⁊ omnia ista flegmata contra distinguūtur flegmati dulci ⁊ insipido ⁊ salso. ergo ista flegmata in augmento ⁊ statu quāuis habeāt digestionem non minus dicuntur cruda ex nomine spēi: ⁊ quia ista sunt difficilioris euacuatiōis ꝗ̄ flegma dulce: oportet plus expectare digestionem in eorum euacuatione: ⁊ hoc est qđ intellexit: melius est vt in eo. s. flegmate crudo expectetur complementum digestionis. s. cōpletior digestio ꝗ̄ in flegmate non crudo dulci.

¶ Et quando egritudo incipit cū calore ⁊ assiduat iuuatur cū huiusmodi trociscis. Re. myrabolanorū citrinorū. aloes. succi eupatorij. succi absinthij omniū. anā. ℥. v. croci ⁊ masticis amborū. ana. ℥. vj. informentur trocisci et sumatur ex eis omni die pondus. ℥. j. ⁊ omni nocte pondus. ℥. v.

¶ Hic est additus canō. cum calore propter aliquā choleram. vnde ꝯcedit myrabolanos citrinos: sed non solos: q2 esset contra canō. supradictos in capitulo generalissimo concedit aloe ⁊ est hic basis. Securius autem ꝯceduntur myrabolani. si hec cura est in augmento febris.

¶ Et cū vides ꝙ digestio apparet: adiuua eā cū eis: que sunt sicut folia apij. ⁊ feniculi. ⁊ radices squinanti. ⁊ capillus veneris. Si autē scias ꝙ materia est frigida valde non est malū vti pipere pauco ⁊ vti vino pauco subtili non plurimo. ¶ Et quandoqꝫ adiuuant vnguen

ta resoluentia ad digestionez ⁊ resolutionez cũ virtute forti:⁊ sunt conuenientiora in hac egritudine q̃3 in reliquis febribus. ¶ Et oportet vt consideretur in hoc virtus ⁊ febris ⁊ rigor. Q3 si virtus fuerit fortis:⁊ febris non fuerit seua valde:adde in ea inunctionibus confricandi:⁊ si non administrentur olea subtilia: que ad equalitatem sunt decliuia.

¶ Hic resumit curam argumenti: vt compleat cã:vel ponit curã augmenti:⁊ h3 tot partes:quot ponit cañ. Cum digestio apparet.i.apparens manifesta. ⁊ tunc vere scimus: q̧ est augmentũ.vt primo de crisi.⁊ patet. Folia ⁊c.decoctiones harum rerum.

¶ Unguenta resoluentia. Considera q̧ vnguenta resoluentia cum forti virtute.i.fortia in virtute: vt oleum rutaceu3. verbi gratia.vel cũ virtute forti.i.q̧ corpus sit forte in virtute.ne resolutio illud debilitet. Ista quidem vnguẽta probibita sunt in p̃ncipio cruda stãte materia:⁊ plurima. Hec autem conceduntur in augmẽto materia aliqualiter existe digesta:⁊ etiã minoratione facta. ¶ Et sunt conuenientiora ⁊c.q̃3 in reliqs:q: recte opponunt̃ frigiditati ⁊ humiditati flegmatis.nõ aũt sic 3rãantur cholere: nec melãcholie. ¶ Q3 si vtus fuerit ⁊c.supple ⁊ rigor fuerit fortis.adde ⁊c. q: ista sunt fortia in virtute confricãdo.vt penetret.vel cõfricando.i. abstergendo: vt tollatur actualis remollitio. ¶ Et si non.supple fuerit virtus fortis:immo debilis ⁊c. ad equalitatem vt oleum camomellinum.

¶ Et quando pertransit.xiiij. tunc necessariu3 est administrare qȯ subtiliat plus:sicut feniculu3 ⁊ apiu3: ⁊ fortasse indigemus semine amboru3 ⁊ aniso:⁊ eo qȯ est: sicut syrupus acetosus cu3 seminibus:in quo ponuntur hysopus ⁊ alhasce:⁊ administratione trociscoru3 de rosis:⁊ fortasse est necessariu3 addere in eis propter stomachu3 thus:⁊ masticẽ:⁊ ciperũ:⁊ absinthiu3:⁊ his similia s̃m q̧ exigit illud:qȯ presens est. ¶ Et vinu3 subtile confert eis in hac hora cũ subtiliatione sua:⁊ q: confortat calorẽ innatũ:⁊ q: prouocat ⁊ sudare facit.

¶ Per hoc tempus Aui. intelligit ẽt tempus augmenti:qȯ notificauit primo per signa digõnis apparentia: ⁊ hoc per extimabilem mensurã tẽporis. Et si quis cõsiderat videtur Auicẽ.tenere menti vnã flegmaticã:cuius occulta digestio incipiat post 3m:⁊ cuius digestio manifesta icipiat post 7m ⁊ cuius processus in digestione post.14. vt forsan circa.20. fit in statu:qȯ subtiliet plus ⁊c. asse vel albasce.i. thimus. ¶ Hic considera qȯ supra diximus.s. q̧ quãuis in processu materia sit digesta:magis tamen vtimur magis subtiliãtibus:⁊ sic magis digerimus:cuius causa est triplex dicta supra. Prima:q: ista prouocantia sunt: que requirunt digestionem:⁊ cum magis est digesta materia:magis prouocamus. Scda:q: nõ timetur de agitatione materie multe: cũ est pars digesta ⁊ pars minorata. Tertia:quia ista subtiliãtia sunt etiã exsiccãtia: ⁊ ideo petrificãt materia3 crudam. Potest addi: 4a cã: q: mã flegmatica quãto magis procedit digerendo tãto magis procedit terrestrificãdo.sicut digestum flegma magis descendit in aqua. crudum aũt supernatat. Et est signum qȯ sumitur ab Auer. in cõmento canticorum.tractatu 3°.cap.de hypostañ.cõmento.9.stãt ergo simul q̧ illud: qȯ est in flegmate humidum sit magis permixtum siccori:cum est digestum:⁊ totũ tamẽ sit terrestrius. Ad obuiãdum igitur illi terrestreitati ⁊ vt moueamus illam ad aerea3 cum cõmixtione debita: vtimur plus subtiliantibus:cum est plus digestum. hec tamen 4a causa non est comprehẽsibilis ab omni intellectu. ¶ Administratione trociscorum de rosis.s.post horum diureticorum ⁊ euacuantium administrationem. ¶ Et vinum. In hac hora.s. post.14.diem manifeste multum existẽte digestione:⁊ causas assignat notas.

¶ Et cũ videris digõnem ⁊ fortitudinẽ dabis ei in potu post illud trociscos de absinthio.

¶ Et cum videris digõnem ⁊ fortitudinem.s. in digestione: q: sit perfecte digesta. ponit ergo curam in statu quo ad digestionem materie. Et si bene consideras:possibile est q̧ sit in declinatione:si materia est prius minorata:q: paulatim: sicut paulatim digerebatur:sine sit minorata arte:siue natura:⁊ hoc vt plurimũ accidit:⁊ potest etiã cum hoc concurrere accidentiu3 difficultas ⁊ accidit rarius. Et primo breuiter ponit istã:secundo ponit multas medicinas:que cõpetunt in flegmatica in alijs temporibus preterq̃3 in principio.ibi 2°.(Et cum videris.) ¶ Considerãdum circa primã partem:q̧ Auicẽ.tacet de vsu subtiliãtium ⁊ diureticorum ⁊ de vsu solutiuorum:q: notũ est:q̧ debes proprie vti solutiuis:⁊ vrinam prouocãtibus:cum mã sit digesta: ⁊ si deberet ista mã morari in corpore:q: non confidis illam cito finiri cum euacuatione:vtaris syrupis subtiliatiuis: ne ingrossetur nimis. dabis.n.post illud.s. qȯ competit de euacuatione trociscos de absinthio: qui sunt aperitiui fortiter ⁊ prouocatiui. vt 5° cañ.tractatu 8°.⁊ in summa absinthiũ non competit nisi post digestionem. vt dictum est supra capitulo de cura tertiane non pure.

¶ Et cũ videris frigus in principio paroxismoru3 nocere:⁊ egritudo non est in principio: da in potu aqua3 calida3: in qua decocta sunt ea: que sunt sicut semẽ apij: ⁊ anisu3: ⁊ ocimu3:et administrabis iteru3 huiusmodi ⁊ fortiora eis embrocando ⁊ euaporãdo ⁊ huiusmodi. ¶ Et quandoq3 datur in potu ad rigore3 vehemente3 decoctio s̃m hunc modu3. Re. çinçiberis. origani.ameos omniu3.añ.ʒ.iij.coriãdri.ʒ.iiij. rosarũ.calamenti amboru3.añ.ʒ.iij. passularu3 ʒ.vij.decoquantur s̃m descriptione3: ⁊ fit dosis.vn3.iij.

¶ Hic primo ponit medicinas:que competunt ad rigorem. Scdo que sunt euacuantes:⁊ cum hoc digerẽtes.ibi scda. (Et detur ei omni nocte.) ¶ Considerandum q̧ iste medicine non competerent omnino stante cruda materia: vt ex dictis supra apparet. ⁊ ideo dixit. Et egritudo nõ est i p̃ncipio. ⁊ q: post principium fortiores fiunt rigores in hac febre. ¶ Secundum descriptionem idest sicut ordinatim describuntur:⁊ alias s̃m medietatem idest ad consumptionem medietatis.

¶ Et cu3 videris flegma: dabis in potu tyriaca:⁊ dentur iterũ in potu trocisci de rosis magni cu3 aqua feniculi.

¶ Dicit Dynus.s.egredi manifeste per exeuntia: ita q̧ tunc indicatur nobis necessitas eũationis euaporationis ⁊ resolutionis eius. Aliter potest dici: ⁊ cum videris flegma.s. abundare in causa rigoris:⁊ si non videris in exeuntibus tyriacam.s.antiquam.

¶ Questio. VI.

An autem tyriaca dari debeat ante digestionẽ materiei flegmatice.s. stante illa cruda non dicimus hic timentes prolixitatem.tamen credimus secu/

rius esse digestionem aliquam precessisse: ⁊ quāuis in paralysi concedatur a multis ante digestionem: sed materia paralysis remotior est a venis q̄ febrium flegmaticarum. ℭ Magni trocisci de rosis. nullū trociscū magnū de rosis Aui. describit in. 5. quem ego darem non minorata materia febrium: quia hec est cura post principium: intelligi debet q̄ dentur iam digestis ⁊ minoratis flegmatibus cum aqua feniculi: quia fiunt ex hoc prouocātes magis.

ℭ Et detur ei oi nocte medicina de turbith: et pillule d̄ aloe facte cū spēbus q̄ sunt sicut piper.

ℭ Hic ponit medicinas euacuantes ⁊ rectificantes membra ⁊ materiam: ⁊ primo euacuantes debiliores. secundo fortiores. ibi secunda. (De euacuantibus.) Prima in tot quot ponit medicinas. ℭ Considerandum q̄ Auic. h̄ dat sanum intellectum dicto Rasis concedenti pillulas de turbith omni nocte: q: intelligit post principium. s. q: cuȝ aliqua digestio est in materia: que sunt vt piper. i. que species sunt: vt piper galanga: cinamomum: ⁊ alie que dn̄r nomie generis eliefangine. Uel vt piper, i. in forma piperis: q: gue pillule vt cito dissolute cito trāseāt ad membra.

ℭ Et ad illud decoctio hmōi. Re. hiere. ʒ. vij. turbith. ʒ. x. myrabolanoȝ nigro. ʒ. v. eupatorij. ʒ. v. salis idi. ʒ. iij. bedeoard. suchaha omniū añ. ʒ. iiij. anisi. ʒ. iij. decoquantur cuȝ aqua apij: ⁊ sumat̄ de ea i potu ƀm quātitatē necessitatis.

ℭ Hec est primo descriptio: cuius virtutem vide ex simplicibus Bedeguard. i. alba spina. Suchaum spinaȝ similis illi in virtute. vide Serapionem.

ℭ Et fortius illo est illud: qđ. R. duaruȝ radicū ⁊ radicis lilij. oiuȝ. añ. ʒ. x. hiere. ʒ. viij. succi eupatorij. ʒ. v. seminis apij ⁊ feniculi omniuȝ. añ. ʒ. iiij. spice: menṫe amboruȝ. añ. ʒ. vij. fiāt ex eis trocisci ⁊ administrentur.

ℭ Hec est alia duaruȝ radicum. s. petrosilij ⁊ feniculi. ℭ Considerandum. q: ista medicina est fortior soluȝ ex hoc q̄ datur in suba: ⁊ precedens dat̄ in decoctione: tñ quātum ad virtutē simplicium precedēs est fortior propter turbith.

ℭ Decoctio bona. Re. duarū radicū ambarū. añ. ʒ. x. passularū enucleataruȝ. ʒ. vij. anisi: ⁊ masticis amboruȝ. añ. ʒ. iij. bedeoard ⁊ suchaha: ⁊ eupatorij oiuȝ. añ. ʒ. iiij. decoquantur in libris tribus aque vsquequo redeat ad lib. j. aque: et sumat̄ in potu aliquot diebꝰ in ieiuno. ℭ Trocisci boni apud chronicas febres ⁊ vehementiā rigoris. Re. hiere: succi eupatorij: absinthij suchaha: bedeoard oiuȝ. añ. ʒ. v. seminis apij ⁊ feniculi anisi oiuȝ. ana. ʒ. iij. sal. naptici. ʒ. iiij. seminis cuscute: myrabolanoruȝ: kebulorū oiuȝ. añ. ʒ. x. agarici. ʒ. xv. trociscoruȝ de roƀ. ʒ. xx. de turbith. ʒ. xxx. fiant ex eis trocisci ⁊ sunt solutiui. ℭ Et iteruȝ aloes myrabol. citrinorū ⁊ reubarba. masticis: succi eupatorij: absinthij oiuȝ. añ. parteȝ. j. croci. partis vnius medietateȝ terantur ⁊ administrentur. ℭ Et iterū hiere myrabol. kebulorū. salis oiuȝ. añ. ʒ. iiij. semis apij. ⁊ feniculi. ⁊ anisi oiuȝ añ. ʒ. j. s. absinthij. ʒ. v. trociscorū de ro. ʒ. iij. suchaha. bebeoard. oiuȝ. añ. ʒ. ij. terantur: ⁊ informentur pillule. ℭ Decoctio bona. Re. eupatorij. ʒ. v. ⁊ radicis lilij: et radicis liquiritie: ⁊ ameos oiuȝ. añ. ʒ. iij. seminis apij. feniculi. añ. ʒ. iiij. rosarū. ʒ. v. decoquātur oia: et fit dosis eius oi die. vnȝ. iij. ℭ Et iteruȝ radicuȝ triuȝ oiuȝ. añ. ʒ. x. seminis anisi. apij oiuȝ. añ. ʒ. ij. suchaha: bebeoard: eupatorij: absinthij oiuȝ. añ. ʒ. v. centauree. ʒ. iij. decoquātur ⁊ bibantur. vnȝ. iiij. ℭ Et iteruȝ herbe: eupatorij: fumiterre bedeoard: suchaha: absinthij oium. añ. ʒ. v. passularū. ʒ. x. myrabolanorū citrinorū. ʒ. x. ℭ Et hec quidē cura est salso. ⁊ eius quo vincit cholera magis conueniens.

ℭ Hec est tertia medicina ⁊ in summa sunt compositiones medicinarum note. hiera autem que in multis istarum ponitur intelligitur hiera. Gal. 7 ierapен. siue hiera vniuersitatis: siue cōmunitatis: que componitur. 5. cañ. Dic ergo non discutimus virtutem harum medicinaruȝ: q: sciuntur ex simplicibus. ℭ Si autem ex forma cōmuni habens aliquid scire experientia. Nec discussimus de dosi. iam enim dedimus viam inueniendi doses in compositis solutiuis in 5ᵒ cañ. ⁊ est via leuis. ℭ Et hec quidē cura scilicet per medicinam statim dictam: in quam intrant myrobolani citrini. Salso ⁊ ei ⁊c. ⁊ etiaȝ alie de premissis ad hoc cōueniūt.

ℭ Et agaricuȝ quum de eo sumitur in puluere ex. ʒ. j. vsqȝ ad. ʒ. j. ⁊ tertiam diebus continuis prohibet elōgari egritudinē. Sumat̄ ergo puluis ex eo: ⁊ cōmisceatur cū melle ⁊ bibatur.

ℭ Magnificata est virtus agarici vt docet experiētia: ⁊ nostri auctores: ⁊ non solum in euacuando flegma: sed etiam digerendo illud diebus continuis. i. omni die: vel etiaȝ frequenter ƀm tuam extimationem.

ℭ Et semen vrtice post digestioneȝ est mirabile valde sumptuȝ cuȝ puluere: aut cum melle. ℭ Ueruȝ si acciderit ei modus aliquis solutionis vētris: oportebit vt addatur in eo propter debilitatē epatis: semen cuscute: ⁊ propter debilitateȝ stomachi mastix: ⁊ anisum: ⁊ propter debilitateȝ splenis ⁊ grossitudineȝ eius radix apij: ⁊ scolopendria: naȝ multotiens associatur huic egritudini splē ⁊ fortasse, oportet vt addātur propter ipsuȝ ciperi et grana de been: et fenugrecū: et, cōsideret̄ cū hoc dispō vehemētie febris vt nō accidat vehementia calefactionis.

ℭ Quia prouocat materias per vrinā ⁊ digerit illas: ⁊ possibile est q̄ soluat ⁊ propterea conuenit post digestionem illas comestionem. ⁊ tunc intendetur in eo auxilium digestionis cibi ⁊ flegmatum stomachi: verum addatur in eo. s. cum eo qđ dictum est de predictis medicinis compositis semē cuscute ad debilitatem epatis. Aliter turbith ⁊ semē cuscute si fluxus cum hoc esset flegmatis: vel cuȝ eo scilicet agarico semē cuscute: vel cum eo scilicet semine vrtice semē cuscute propter ipsum scilicet splenem subtiliandum: ciperi ⁊ grana de been sunt nota: ⁊ fenugrecum: ⁊ cum hoc consideretur ⁊c. q: ista sunt satis calefacientia.

ℭ De euacuationibus ƀo que sunt fortiora: et indigetur eis in hac egritudine apud digestionem est: vt augmentetur dosis de pillulis de

turbith: ⁊ administrentur clysteria fortia. ¶ Et
de illis sunt pillule iste. Reci. masticis sexta. ʒ.
i. succi absinthij quarta. ʒ. j. pillule colloquinti/
de sexta. ʒ. i. hiere pigre. ʒ. ß. agarici. ʒ. ß. informē
tur pillule cū syrupo acetoso mellino: ⁊ sumā
tur in potu. ¶ Et de illis sunt pillule de masti
ce ⁊ de aloe. ¶ Quod si materia fuerit ad cali/
ditateꝫ declivis sumantur de trociscis de spo/
dio solutivis. ʒ. iij. trocisci de turbith aure. i. sca/
monee. aure. ß. succi eupatorij. aure. ij. ⁊ den/
tur in potu fm quātitateꝫ virtutis. ¶ Et iterū
eupatorij. absinthij. capilli veneris. ⁊ myrabo/
la. fumiterre passularuꝫ mundataruꝫ equales
sumantur partes: ⁊ dentur in potu fm quan/
titatem necessitatis.

¶ Hic ponit medicinas fortiter evacuantes: ⁊ sunt note. Et
prima descriptio pillularum potest esse vna dosis: sed est
magna: ⁊ est fortior propter colloquintidam. Secunda est
fortior propter scamoneam. ¶ Et iteruꝫ. Ista medicina nō
est de fortibus: ymo de debilib⁹: ⁊ placuit eā sibi ponē hic.

¶ Et si non suffert corpus solutionem ventris:
perveniatur ad diuretica. ⁊ subtiliativa. ⁊ su/
dare facientia. ⁊ de summa illoruꝫ: quibus in/
digetur. tunc est infusio aloes cū melle.

¶ Hic stant diuretica loco solutivi. ¶ Infusio aloes. dices
hoc est solutivum: ⁊ iam dixit: si nō suffert solutionē. ¶ Di/
cendum ꝙ hoc est solutivum valde debile. Intellexit ergo
ꝙ non suffert solutionem. s. forteꝫ. ¶ Vel dicendū ꝙ aloes
infusum cum speciebus ⁊ seminibus provocat.

¶ Et quando declinat egritudo nō: est tunc in/
troitus balnei ante cibuꝫ malus.

¶ Abbreviat curam declinationis ⁊ est nota.

¶ Cibi auteꝫ eoruꝫ sint subtiles: sicut acetuꝫ et
oleuꝫ: ⁊ quandoqꝫ ponitur in eis parvuꝫ almu/
ri: ⁊ proprie in fine eius. ¶ Illi auteꝫ qui sunt
fortiores sunt altaragi. ⁊ pulli. ⁊ alcubugi. ⁊ his
similia post declinationeꝫ: ⁊ oportet vt ponan/
tur in eis. ⁊ proprie apud digestionē ea: in qui/
bus est incisio: sicut acetuꝫ ⁊ sinapis ⁊ almuri.
¶ Et si fuerit flegma acetosuꝫ maluꝫ viscosuꝫ
porrum: ⁊ aqua ciceris sunt de melioribus ci/
bis eis: ⁊ quandoqꝫ ponuntur in eis cyminuꝫ.
⁊ anetuꝫ. ⁊ oleuꝫ. Et iterum beguerid facta ex
sicla ⁊ almuri ⁊ aceto ⁊ oleo abluto. alchagua/
mac: sicut kēmach de capparibus. ⁊ kemach
de aneto: ⁊ origano. ⁊ aniudem. ⁊ aspagis.
¶ Et devitentur olea: in quibus est infrigida/
tio ⁊ humectatio. ¶ Et hora cibi est post tēpo
reꝫ paroxismi: ⁊ eradicationē eius: ⁊ ante paro
xismuꝫ ad minus quatuor horis.

¶ Hic ponit regimen per cibaria. subtiles. i. subtiliativi: vel
idest qui sunt diete subtilis. Muri est salsamentum factum
cum pisciculis: vel placentulis ordei cū sale. vt Azaravius
docet in fine: quia fortiter exiccent: requirunt digestionem
materie. ¶ Illi autem qui sunt fortiores idest qui sunt cō/
fortativiores ⁊ sunt dieta grosse. Altaragi. i. grā avium.
⁊ pulli scilicet parvi: vel pulli columborum si tibi videtur.
Pullus enim absolute apud arabes videt importare pul/
los columborum: vt diximus supra 2° can. ca. de carnibus
cum dicit ꝙ pulli faciunt perforationeꝫ alkubagi. i. ꝑdix.
¶ Post declinationem: quia hoc est regimen copiosuꝫ. quod
tunc magis competit. alia patent. Beguarid facta. i. prepa
rata ⁊ cocta ex sicla. i. cum sicla oleo abluto: quia ablutio fa/
cit oleum in humiditate temperatuꝫ. vt 2° can. capitulo de
oleis. Alkaguamat. i. condita cum aceto ⁊ sale: ⁊ est nomē
generis: ⁊ dicitur etiam ravic. ⁊ sub eo comprehenduntur
olive condite: capari cōditi: rape et condite: ꝗ apud nos dicunt
cōposita. Aniuden: ⁊ est radix herbe. vnde fit assa: ⁊ alias
habet expositiones. ¶ Hora cibi. Hic considera ꝙ Avic.
plus se longat a principio paroxismi ꝗ̄ fine dando cibum.

¶ Mensura auteꝫ somni eoruꝫ est vt sit equa/
lis vigilijs. vt sit digestio materiei ad somnuꝫ:
⁊ resolutio ad vigilias.

¶ Mensura somni est equalis. s. equaliter indigēs digestio/
ne ⁊ resolutione: vel equalis. s. proportionalis.

¶ Et balneuꝫ quideꝫ est vehementis nocumē/
ti nisi post declinationem.

¶ Balneum patet.

¶ Et succurritur vomitui eius quando super/
fluit: ⁊ oportet vt administretur in illo qđ fit: si/
cut miva: ⁊ syrupus de granatis cū menta si/
mul cognitus. ¶ Et si necessariū est fortius su/
matur de granis granatoruꝫ muçorū. ʒ. x. ⁊ tu/
ris albi: ⁊ masticis amborū aā. ʒ. v. mente. ʒ. vij.
decoquātur in duabus libris aque: in qua sint
folia mente donec minuatur.

¶ Docet succurrere accidentibus: ⁊ sunt. 7. vel. 8. accñtia.

¶ Et succurratur fluxui ventris eius cū super/
fluit: cum retentione eius cum eis: que scivisti
de stipticis regimentalibus ⁊ medicinalibus.
¶ Sed eius quideꝫ debilitationi succurritur
vt cibetur successione eius pullis assatis et in
patellis coctis: ⁊ vt adhibeātur suffumigatio/
nes ⁊ odores vivificantes.

¶ Regimentalibus idest cibalibus vt assatura panis. suc/
cessione eius. s. fluxus vel debilitatis post fluxum.

¶ Et si acciderit inflatio in facie ⁊ extremitati/
bus iuvantur cū administrentur huiusmodi
trocisci. Re. anisi ⁊ lacce ablute amborū. aā. pō/
dus. ʒ. v. amigdalaruꝫ excorticatarū croci mar/
macor omniū. aā. ʒ iiij. seminis apij. seminis fe
niculi. floris squinanti omnium. aā. ʒ. iij. floris
eupatorij. ʒ. iij. spice. ʒ. v. hiere pig. ʒ. vij. rosarū
ʒ. x. fiant ex eis trocisci: ⁊ administrentur. ¶ Et
fortasse indigebis eis: que sunt sicut omorusia
⁊ dialacca ⁊ medicamē de amigdalis amaris.

¶ Hec inflatio est signum cacesie: ⁊ principium hydropisis.
Et hec est cura eius: ⁊ medicamen de amigdalis amaris.
Ista littera debet coniungi cū premissa. Et dialacca ⁊ me/
dicine de amigdalis ⁊c̄.

¶ Et ad longitudineꝫ febris. Re. rosaruꝫ pon/
dus. ʒ. x masticis. ⁊ spice. ⁊ feniculi. ⁊ seminis
apij. ⁊ seminis endivie. ⁊ succi eupatorij. ⁊ suc/
ci absinthij omniuꝫ. aā ʒ. iij. spodij. ʒ. v. fiant tro/

cisci: ⁊ sit dosis ex duabus.ʒ. usq; ad.v.cū ʒ.x. de geleniabin in decoctionis feniculi quantitate.vnz.ij.⁊ ameos confectuz cū melle est magni iuuamenti in huiusmodi loco.

¶ Hic docet succurrere longitudini febris: ⁊ est medicamen aperiens ⁊ confortans. Et alias diccmus: q̄ in hoc medicamine deficiunt amigdale amare. ¶ Ameos ⁊c̄. q2 confert in humiditatibus stomachi malis.

¶ Et fortasse indiges propter longitudinez frigoris fricatione: ⁊ modus in ea est vt incipiat ab humeris ⁊ inguinibus: quando spargitur caliditas in manibus et pedibus et calefiunt. ¶ Si autez senserit similitudinez lassitudinis: fiat permutatio ad fricationez dorsi: ⁊ quando vehemens fit calefactio: q̄ necessaria est in eis. tunc dimitte eaz ad aliud membruz. ¶ Et de oleis bonis eis est oleuz dulce: in quo non est stipticitas: ⁊ oleuz camomillinuz: ⁊ oleum de aneto decoctuz in vase duplici. Quū ergo cōpleueris. tunc absterge oleuz aliquod: vt non angustiatur: ⁊ non est maluz si fricationez siccā sequatur fricatio cuz oleo aliquo.

¶ Docet subuenire longo frigori ⁊c̄. dimitte eam ad aliud membrum.i.frica aliud membrum: ⁊ absterge oleum aliquid.s.quodcūq; sit: vt non angustietur.s.propter opilationem pororum: vel propter fetorem siue odorem: ⁊ ideo dixit aliquid. Et non est malum ⁊c̄. quia fricatio dilatat poros cum vnctione ⁊ resoluit.

¶ Et de illis que seruant stomachos eorum vt non debilitentur sunt vnguenta inuncta capiti stomachi: que sunt sicut camomillinum: et oleum nardinum: et oleum anetinum: et fortius illo alnaçoki.

¶ Alnagoki exposuimus iam q̄ est gūma: que reperitur in fructu pini: tamen Açaravius capitulo de hemorrhoidibus videtur dicere: q̄ est oleum de iessamino.

¶ Et de emplastris iuuatiuis est: vt decoquatur camomilla cuz re pauca masticis decoquēdo cum vino cum duplo sui de melle. ¶ Et si ceciderit appetitus. tunc melius est vt non administretur vinum solum: imo in quo decocta sunt: sicut camomilla. ⁊ dactili. ⁊ mellilotum. ⁊ absinthium.

¶ Mirandum est quare non concedit vinum: si appetitus cadit: ⁊ videtur intelligere vinum solum propter eliquationem materierum: quā facit: ⁊ sic remollit stomachū: ⁊ hoc est maxime verum apud sarracenos: qui non sunt consueti bibere vinum: imo in quo ⁊c̄. Dynus dicit: q̄ illud vinum non debet bibi: sed ex istis rebus debet fieri emplastrū ad stomachum. Aliter potest dici: q̄ istud vinum detur loco syrupi: ⁊ non detur cum cibo: ⁊ habet resoluere materias stomachi. Nos autem aliter subueniremus casui appetitus s̄m qd̄ docet 3° cañ. Fen.13.⁊c̄.

¶ De cura flegmatice ꝯtinue: q̄ nominat̄ latica. ¶ Capl'm. lix.

Est cura facientis poxismū omni die. ⁊ differt ab ea: qm̄ oportet vt i illa sit administratio subtiliātiū calidorū cū facilitate. ⁊ hoc si fuerit ꝯtentus eis: que sunt sicut syrupus acetosus. ⁊ geleniabin. ⁊ iulep de melle. ⁊ aqua eius: ⁊ aq̄ fenicu. ⁊ apij. ⁊ radicū triū sine dubio confert. Et quādoq; cōfert eis kisch de aneto. ⁊ kisch de capparibus. ⁊ proprie cū vestigijs digōnis. ¶ Et ꝑparent̄ cibi eoꝝ in obseruatione tēporū. ⁊ diuersitatis eius. ⁊ fortitudine virtutis ⁊ debilitatis eius ꝑparatiōe: cuius rememoratio ꝑterijt. ¶ Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de decē generibus.

¶ Iterū de medicinis expertis ad eos est illa: q̄ Re.rob.ʒ.vj.succi ligritie.fumiterre.spice oīuz añ.ʒ.iiij.masticis.ʒ.iij.krabe.ʒ.iij.anisi.ʒ.ij. ꝑparent̄. ¶ Iteꝝ trocisci eupatorij.ʒ.iiij.rosarū.ʒ.j. ⁊ tertiā: spodij.ʒ ij.s. ¶ Et iteruz trociscorū absinthij. quoꝝ descriptio. Re.assari.semiz apij. anisi.amigdalaꝝ amaraꝝ.suchaha.bedeoard. succi eupatorij. spice. masticis. oium. añ.ʒ.ij. ¶ Et iteruz eupatorij. vnz iij.rosaruz rubearū. lib j.spice.lib.s spodij.vnz.iiij.

¶ Hic apparet: q̄ cañ.suprapositi sunt communes flegmatice continue ⁊ interpollate: ⁊ etiam medicine: nisi q̄ in illa scilicet continua oportet q̄ sit ⁊c̄. quia debēt esse minus calida iulep de melle: vbi ponitur plus mellis ⁊ aqua: vbi nō ponitur tantum mellis. vide ergo q̄ non trāscendat ad fortia: nisi vsq; ad tres radices scilz feniculi. petrosilij. ⁊ apij. ¶ Et preparentur ⁊c̄. Patet ex capitulo precedenti. ¶ Et de medicinis. Troci. de decem generibus 5° cañ. tractatu 8° scribuntur. ¶ Preparentur.s. in forma trociscorum vel pulueris. Ego vero non vterer hac medicina nisi iam digesta materia ⁊ euacuationibus factis. ¶ Et iterum trociscorum absinthij. quorum descriptio. Mirādum est q̄ isti dicuntur trocisci de absinthio: cum non ponatur hic absinthium. ⁊ ideo vel oportet addere absinthium: vel oportet supplere. Et trocisci. quoruz descriptio ⁊c̄. vel est quādoq; nomen impositum medicine composite ab aliquo simplici: cuius virtutem hz.i.illi similem: lz non ponatur illud simplex vt diacurcuma Mes. sicut declarauim⁹ 5° cañ. ¶ Vidimus liberatum a quotidiana interpollata: quā sex mensibus habuerat per vsum succi apij syrupiçati cuz çuccharo quandoq; cum melle. Dosis erat. ℥.i.⁊.s. ⁊ erat adolescens flegmaticus.

¶ De cura empialos ⁊ lipparie. Cap. lix.

Cura eoꝝ ꝑpinqua est cure: quā diximus: et sunt ambe associate vni vie. ¶ Et opz vt icipiat̄ in ꝑmis a syrupo ace. mellino: ⁊ çuccharino. ¶ Et ꝑcipit̄ i eis ambab⁹: vt admistret̄ rob agreste decoctū cū melle ⁊ syrupo rob. deinde fiat gradatio de via sumēdi i potu semina: ⁊ aq̄s eorū ad infusionē aloes: et trociscos de rosis cū mastice: et pillulas: et aloe: et hierā pigrā: et pillulas de eupatorio. ¶ Et opz vt in eis ambab⁹ simul stomachi sollicitudo habeat̄: et administretur vomituū cū aqua faseoloruz: et raffani: et anisi: et calamenti: et diuretica. ¶ Et de solutiuis

iuuatiuis est illud: quod fit ex mirabolanis nigris: ⁊ citrinis: ⁊ turbith: ⁊ zucch
aro. Et de illis: que conferunt eis iuuamentum magnum sunt clysteria declinia ad acuitatem: ⁊ in quibus ponuntur medulla carthami: ⁊ centaurea minor: ⁊ anetum: ⁊ camomilla: ⁊ albasce: ⁊ mellilotum: ⁊ almuri: ⁊ mel. ¶ Et regimen lipparie indiget subtilitate plusquam regimen alterius.

¶ Ponit curam febrium annexarum febribus flegmaticis: ⁊ primo empiale ⁊ lipparie: ⁊ includit in hoc febrem: in qua secundum vnam ⁊ eandem rem sentitur calor ⁊ frigus: quia conuenit cum empiala in materia. ¶ Associate vni vie. i. vna via incidunt iste similiter cum predictis. s. quotidiana ⁊ interpollata mellino ⁊ zuccharino. s. mixtis vel separatis secundum quod tibi videtur: ⁊ simplicibus ⁊ etiam compositis secundum quod ex canonibus premissis apparet. ¶ Et precipitur etiam quandoque ad confortationem stomachi. deinde fiat gradatio: quia a digestiuis ⁊ subtiliatiuis ad infusionem aloes: ad solutiua ⁊ prouocantia vrinam: ⁊ etiam confortantia stomachum ⁊ nutritiua. Et hec omnia intelligit per res. quas numerat vt apparet. ¶ Et diuretica. s. dentur. ¶ Et de solutiuis iuuatiuis ex mirobal. nigris si est ibi melancholia ingrossans flegma: ⁊ citrinis si est ibi aliqua cholera. ¶ Clisteria ⁊c. Si est ibi grossum flegma. ¶ Et regimen lipparie indiget subtiliatione plus: quia in lipparia cum sit calor intus non possumus secure vti calidis subtiliatiuis ⁊ alijs sicut in empiala: vel quia lipparia potest fieri ex cholera: vt illa: que dicitur tabur os: potest igitur in ea cadere error si curares eam cura flegmatice: sed cura eius intelligitur ex capitulo de cura febrium cholericarum.

¶ De cura febris cum sincopi: ⁊ humorosa.

¶ Capitulum. lx.

Hec febris est difficilis cure. Et modus in curatione eius est euacuatio gradata ex subtili ad fortem: ⁊ proprie quando natura non respondet ex se: tunc enim cum clysteribus munda quod est in intestinis ⁊ venis propinquis eis ex superfluitate: ⁊ administra in residuo subtiliationem cum fricatione.

¶ Primo ponit curam eius. que fit a flegmate. Secundo a cholera. ibi 2ª. (Quod si fuerit.) ¶ Prima in duas. Primo in generali ponit curam. Secundo in speciali. ibi 2ª. (Et Gal. (¶ Considerandum: quod Auic. intendit ad meseraicas: que sunt in venis versus intestina ⁊ in intestinis ipsius cum clysteribus incipiendo a leuioribus: et postea ad fortiora. ¶ Et hic debet premitti. s. clystere. Intendit etiam ad meseraicas post epar: per fricationem: que subtiliat eas: ⁊ euaporare facit: ⁊ hec etiam fricatio debet esse gradata: vt dicunt Aui. ad vtrumque referatur. ¶ Considerandum: quod aliter per euacuationem gradatam possemus intelligere euacuationem cum pharmaco solutiuo incipiendo a leuioribus eundo ad fortiora: ⁊ hoc est preceptum Ras. 16. continentis capitulo de cura febris syncopalis: ⁊ confirmat hoc auctoritate Alexandri hoc inuentis.

¶ Et Gal. quidem dixit: quod deficit in euacuatione plurimum eorum nisi cum fricatione. Et melior modorum in fricatione eorum est: vt incipiat a coxis et cruribus descendendo a superiori ad inferius: ⁊ administretur illud cum mantili aspero abradente cutem. deinde permutetur ad manus descendendo ab humero ad spatulam: ita vt ignea tur cutis. deinde ad dorsum ⁊ pectus: deinde redeat ad crura ⁊ reuertatur ad ordinem primum. Et ponatur medietas temporis eorum fricationi: ⁊ medietas temporis eorum dormitioni si possibile est.

¶ Hic in speciali ponit curam ⁊ omnia: que dicit sunt dicta Gal. 12. terap. in duabus causis. Et videtur mihi melior diuisionis modus: quod habet tot partes quot habet canones. Primus canon. est quod commissa euacuatione cum pharmaco: intenditur fricationi: ⁊ hoc est quod dicit. Deficit ab euacuatione ⁊c. cum fricatione. i. omissa euacuatione fiat fricatio. ¶ Unde dicit Gal. qualiter ergo oportet hos tales sanari indigentes quidem euacuatione: ⁊ non ferentes euacuatiua auxilia. nullam aliam inueni in eis euacuationem nisi per fricationem. Modus autem fricationis est notus. Questio. I.

Dubitatur vtrum istis possit dari medicina solutiua. ¶ Videtur quod sic per Ras. 16. continentis in hoc capitulo: vbi auctoritate Alexan. dicit. Da in potu laxatiuum ad alleuiandum illud flegma: vt non aggrauetur super naturam: quod si videris egrum corroborari super residuum bonum erit: sin autem: da ei iterum laxatiuum. ¶ In contrarium est Auic. supra ⁊ Gal. ⁊ ratio eorum est. nam isti humores faciunt syncopim quiescentes: quia non habentes fortem motum. ergo multo magis forti pharmaco moti aut debili. ¶ In hac discordia non est via concordie: nisi illa: quam sepe diximus in similibus quandoque: nibus: ⁊ est quod quilibet istorum virorum processit cum sua extimatiua: ⁊ vtraque est possibilis de facto. Alex. enim arbitratus est quod farmacum minoret de materia grossa viscosa: quam fricatio non potest educere: ⁊ quod homo sit tam fortis in virtute: quod possit tolerare motum a farmacia factum antequam extra educatur humor: sed Gal. ⁊ Auic. arbitrati fuerunt contrarium. ⁊ neutra partium potest alteri concludere: ⁊ vtraque potest conuenire. Et potest etiam dici: quod Alexan. loquitur de febre syncopali: in qua flegma est benignum: ⁊ sanguini appropinquans. Unde subdit de phlebotomia: si videtur medico: ⁊ talis homo: quia fortior in virtute potest tolerare pharmacum. Auic. autem ⁊ Gal. loquuntur in febre syncopali: in qua flebotomia est prohibita. Unde. 12. terap. In nullo talium sanguinis ablatio sine maximo consueuit fieri nocumento.

¶ Et ad summum canon. curationis eorum est subtiliatio non calefactio valde. Et de illis: que conferunt eis sunt subtiliantia: sicut aqua mellis. cum virtute hissopi: ⁊ seminis apij in matutinis: et similibus eis.

¶ Hic ponit secundum canon. subtiliatio. s. flegmatis. non calefactio valde: quia ingrossaret illud ⁊c. Questio. II.

Dubitatur vtrum in cura syncopalis cuius medicus debeat esse contentus fricationibus ⁊ dieta tenui. s. solo mellicrato cum hyssopo vsque ad plures dies. ¶ Videtur quod sic per Gal. ⁊ Auic. ⁊ ratio est: quia cibatio auget materiam. vt supra dixit. ¶ In contrarium est Alex. in capitulo de syncopi cum plenitudine: vbi contra Gal. secundum intentionem procedit dicens. Nescio quid passus est Gal. qui sic ordinauit: ⁊ ostendit ibi: quod in sequentibus quibusdam medicis. curam Gal. male successit: ⁊ non potuerunt hominem curare a morte. Et ratione suadet: quia dicit Alex. non videtur: quod virtus possit esse tam fortis: que immoderatas fricationes sustineat: ⁊ stare sine cibo: ⁊ ideo suadet moderatius fricari. quam Gal. precipiat: ⁊ non sic tenuiter dietari ⁊c. ¶ Hec contradictio tollitur sicut prima. Quia quilibet processit cum sua extimatiua: ⁊ potest dici quod vel humores istorum sunt mali: a quibus corpus non potest nutriri: ⁊ tunc non debent ita subtiliter dietari: longum enim ieiunium ferre non possunt: ⁊ tunc non eris contentus mellicrato. sed dabis de ptisana: vel aquam decoctionis pulli: vel secundum quod tibi videtur. Gal. non desperat de salute istorum: vel istorum humores possunt digeri ⁊ conuerti: ⁊ sic ieiunium tolerant: ⁊ regimen subtile multum per solum mellicratum vsque ad septimum diem secundum extimationem Gal. ¶ In matutinis ⁊ similibus eis. s. horis vt sero ante cibum: vel similibus. s. rebus: vt thimi: ⁊ petroselini ⁊c.

¶ Quod si fuerit illic fluxus vētris superfluus decoque mel decoctione vehementiore: ⁊ nō soluet nisi parꝫ tēperatum iuuatiuum.

¶ Hic est tertius cañ. ⁊ est cañ. Gal.

¶ Et syrupus acetosus mellinus iteruꝫ confert eis in estate qdē: ⁊ cū ꝯsuetudine potus aque frigide: ꝑmixtus cuꝫ aqua frigida: ⁊ in hyeme opꝫ: vt non sumat eā in potu penitus: ⁊ sit contentus aqua calida: ⁊ assumere calidū ex potibus est melius eis: nisi apud necessitatē estus estatis: ⁊ vehementiā caloris plurimi.

¶ Hic est quartus cañ. notus.

¶ Et conuenientius: quo potantur ad sitim: est syrupus acetosus mellinus.

¶ Hic est quintus cañ. ⁊ notus: vtitur aūt his potibus mellinis: ⁊ non zuccharinis propter digestionem: ⁊ maiorem flegmatis abstersionem.

¶ Et vinuꝫ confert in eius principio: ⁊ proprie si fuerint febres coꝝ sanguinee. sed paꝝ sunt: ⁊ proprie in senibus. Et necessarium est in eis vinum post cibum.

¶ Hic est sextus cañ. de vino. Questio. III.

Dubitatur quō ꝯcedit vinū in ꝓn°: cuꝫ mā sit indigesta: ⁊ iam ꝓceptū est supra ꝙ ded' digesta mā. ¶ Amplius. Quō si febres sunt sanguinee: cum mā sit calidior: ⁊ ideo minus cōpetit vinum. ¶ Amplius. Quō post cibū: q2 faciet descendere cibū. Suspicandū est de isto textu: ne trāslator errauerit. Auic. eniꝫ sequit' Gal. in hac cura: ⁊ textus. xij. tera. est iste. His aquosum vinum confestim a ꝓncipio aptuꝫ est nisi vehementer febriant: qd̄ nō valde aquosuꝫ contingit ſm predictam' dispositionem. Adhuc autē magis si senex contigerit. ¶ Dicamus igitur vtriusqꝫ textum saluando: ꝙ isti ambo ꝯcedunt vinū a ꝓncipio. s. post tres: vel quattuor dies: cuꝫ materia subtiliari incipit: vt Auic. dixit supius in cañ. generali: vel a ꝓncipio: q2 statim a ꝓmo die: ⁊ hoc intēdendo plus ad accidens qd̄ est syncopis q̄ꝫ ad aliud. preiudicat ergo syncopis cause: ⁊ sic soluit' ꝑ īmum argumentū: aquosum autē dꝫ esse istud vinū: ⁊ non vinosum ne inflāmet. Gradū autem sue potentie mēsuret medici extimatio: ⁊ quātitatē in pōdere aque. Auic. ꝓo dixit si fuerint febres sanguinee: vbi quidam habent si nō fuerint sāguinee. i. inflāmatiue: ⁊ Auic. dixit hoc q2 flegma sanguineū non ita est crudū a ꝓncipio: sicut flegma non sanguineū: ⁊ ideo rōne dispōnis in causa: securius pōt vinum concedi: lꝫ ex parte flāme minus possit concedi: ⁊ in hoc statur bonitati extimationis. Et ꝓprie in senib'. s. debet dari vinū: vel proprie in senibus. s. parum sunt syncopales febres sanguinee. ¶ Uinuꝫ post cibū. quasi dicat bibant non soluꝫ quando cibātur vinum: sed etiam extra horas cibi propter debilitateꝫ bibant: vel iste est modus sarracenoruꝫ potare post. s. digestione facta ad delationem cibi: ⁊ sic cessant contraria.

¶ Et tibi quidē necessariuꝫ est: vt ꝯsideres pulsum habentiū hanc egritudinē semꝑ: ⁊ cuꝫ videris eū incipere debilitari ⁊ cadere subito: ciba eū pane infuso in vino cōmixto: si nō prohibet apa in visceribus. Cū ergo associatur ei huiusmodi egritudo nō est curatiōi modus: neqꝫ fiducie locus. i. qñ accidit hmōi alteratio i pulsu: ⁊ hec quidem cibatio est ex eis: que necessaria sunt: qñ vehemens fit sincopis: veꝝ opꝫ: vt ꝓhibeatur illud. Cibus aūt: super quē fit dormitio: est aqua ordei: super quā non addat' nisi cū cadit virtus: ⁊ si additur: tunc fit panis infusus in iulep: aut aqua mellis.

¶ Iste est septimus cañ. ¶ Considera: ꝙ Auicen. duo ponit cibaria: vnuꝫ pro syncopi. s. panem in vino. alius est cibus respiciens virtutem in relatione ad morbum ⁊ est aqua ordei ⁊c̄. super quam fit dormitio: nā non datur causa syncopis: sed cibus qui datur causa syncopis est super queꝫ non dormitur: q2 syncopim patiens precipitur vigilare: vt tertio cañ. Fen. xi. ¶ Cuꝫ ergo. Causa huius dicta fuit supra veꝝ oportet: vt prohibeatur illud. s. syncopis vel illud. i. ille cibus quando non est syncopis vt statim subdit.

¶ Et balneum quidem est de rebus nocibilioribus istis.

¶ Hic est octauus cañ. ⁊ cā est q2 debilitat: ⁊ eliquat mās.

¶ Et calidum ⁊ frigidum valde ex aere: cuꝫ calido eniꝫ non fit securitas de cursu humoꝝ ad pulmonem: ⁊ ad cor: ⁊ ad cerebrum: ⁊ frigidū prohibet digestionē eius.

¶ Hic est nonus canon. ⁊ patet.

¶ Quod si fuerit in ea humor cholericus aliquis: tunc si facilis est vomitus ⁊ leniatur: est iuuatiuus valde.

¶ Ponit curam febris syncopalis a repletione cholere: de qua supra dixit. facilis est vomitus propter cholerā ⁊ propter locū: quia illa cholera multū inuenitur in stomacho: vt supra diximus. ¶ Et leniatur. s. venter: vel. i. fiat vomitus leuis: est enim iuuatiuus valde. scilicet vomitus: vel lenitio ventris. Ista eniꝫ materia facilius mouebitur ad euacuationem q̄ꝫ phlegma.

¶ Et ad vltimū meli' est: vt assidue ꝓficiat i ea.

¶ Et ad vltimū. i. in sūma melius est ⁊c̄. proficere in hac febre est quotidie aliquid agere in ea de hac lenitione leui: ⁊ etiā fricatione leuiori q̄ꝫ in flegmatica: ⁊ attendere virtuti: vt diximus: ⁊ maxime quotidiana profectio est per quotidianam lenitionē ventris: ⁊ vomitum leuem: vt non cogamur subito vna die multuꝫ euacuare.

¶ De cura feb. cū sincopi minuta. Cap. lxi.

Oportet vt emplastret' pectus eius cū sandalis ⁊ aqua ros. ¶ Et viuificetur cū cibo paulatim. Et sit cibus eius: sicut panis de simila īfusus in aqua granatoꝝ infrigidata: si desiderat ipm: ⁊ sit' in aqua de fructibus. ¶ Si aūt indiget' ad virtutē almososat factis ex pullis cum aceto ⁊ aqua agreste ⁊ oleribus fridis: ⁊ ꝓprie coriandro erit iuuamentum in hoc si exhibeatur.

¶ Hic ponit curam febris cum syncopi. s. que dicitur minuta subtilis: ⁊ primo per epithimata: que conferunt febri: ⁊ materie subtili praue: ⁊ cordis virtutem confortant. vtile est etiam ponere de spodio.

¶ Et viuificetur secundo per cibaria: que sunt refrenantia choleram ⁊ confortantia aliquatr. ¶ Aqua de fructib'. i. de pomis granatis: vel piris: de semi. vel aqua melonis: nec credo ꝙ intelligant aquam de fructibus: scilicet de cassis: vel tamarindis: tamē si in die quietis ista lenitiua dantur: est vtile ad leuiter educendum illā choleram ⁊ proprie tamarindi: vt apparet secundo cañ. caplo de tamarindis. ¶ Si

autem. Ponit cibaria ad syncopim utiliora. Almososat. i. cibaria quedam acetosa facta ex pullis: et patet.)

¶ De regimine nocturne et diurne. Cap. lxij.

Regimen earum ambarum est regimen flegmaticarum: neq3 est diversitas in eis.

¶ Pz ex his: que supra diximus de istis fe. etc.

¶ De quartana periodica. Cap. lxiij.

Plurimū quartana est periodica: et minorat̄ casus quartane inseparabilis. ¶ Cause vero quartane sunt ea: que generāt melancholiā: postea putrefaciunt eā: et tu iam scivisti totū illud. ¶ Et scivisti q̄ melancholia alia est: que est fex sanguinis: et alia: que est adustio ei⁹: et cinis humoꝝ. ¶ Et scivisti: q̄ de illa est sāguinea: et de illa est phlegmatica: et de illa est cholerica: et de illa est adustio ipsius melancholie naturalis.

¶ Post scientiam de febribus p̄dictis loquitur de quartana. p̄mo. secūdo de febribus annexis illi. ibi 2ᵒ. (Et noiat̄ philanos.) ¶ Prima in tres. Primo ponit diversitatez huius febris. Scd̄o signa. Tertio curam. ibi 2ᵒ. (Signa.) ibi 3ᵒ. (Consideret̄.) ¶ Prima in quattuor. Primo ponit divisionem in suos modos. Scd̄o eius causas ponit. Tertio modum ꝯsecutionis ad alias febres. Quarto ostendit que est saluior: et que minus salua. ibi 2ᵒ. (Cause.) ibi 3ᵒ. (Et plurimum.) ibi 4ᵒ. (Et saluior.) ¶ Causa aūt quare raro evenit quartana ꝯtinua: et frequēter iterpollata est: q2 humor melancholicus est paucus et valde ineptus putredini. Cū ergo colligitur intus in venis anteq̄3 putredo possideat illū: natura expellit illum ad extra venas.

¶ Scivisti totū illō. Quia cās melācholie scivisti p̄mo cañ. caplo de qualitate ḡnationis humoꝝ. causas vero putredinis scivisti supra in hac Fen. tractatu secundo p̄mo caplo.

¶ Et existimauerūt qdā hoīm: q̄ quartana nō generat̄ ex melācholia nāli: qm̄ ipsa nō putrefit. Et huius qdē sermo nō opz: vt auscultet̄: q̄ primo de proprietatibus oīs humiditatis est: vt putrefiat quāuis rarificet̄ in preparatione.

¶ Oīs humiditatis humoralis etc. Ratio: q2 pōt dimittere regimen sui callidi: et occupari a calido extraneo: et hec est ratio putredinis: vt Gal. 2ᵒ de differētijs febriumꝫ et .xi. terapeutice. ¶ Quāuis rarificet̄. i. diversificet̄ in p̄paratione: q2 aliq̄ue humiditates sunt p̄paratiores q̄busdam: vel rarificet̄. i. raro eveniat hec putredo melācholie in p̄paratione. i. propter preparationem: quā non habet.

¶ Et plm̄ qdē evenit in successione egritudiꝫ febriū diversaꝝ putridaꝝ pp̄ diversitatē humorū ex qb⁹ ḡnant̄: ex quoꝝ putrefactiōe cuz addunt̄: et nō evāant̄ multiplicat̄ melia. deīde cū putrefit est q̄rtana. ¶ Et multotiēs qdē accidit successione splenis: et cū hoc ipsa f̄m plm̄ non evacuat̄ ex dolore splenis: aut duritie eius.

¶ Hic est sermo Gal. 3ᵒ pnosticoꝝ sup illo verbo. Febribus vero inordinate etc. et est planum.

¶ Et saluior q̄rtana est illa: q̄ nō accidit ab apāte splenis: aut alijs: aut cū qua nō est apā splenis. Quartana. n. que evenit ab apāte splenis: aut cuz qua est apā splenis multotiens perducit ad hydropisim et pernitiem.

¶ Ab apostemate. s. splenis et alijs. s. passionib⁹ pravis splenis: vt duricieb⁹: et opilationib⁹. ¶ Ad hydropisim. Vi de hoc tertio cañ. Fen 14ᵒ.

¶ Et q̄rtana que salua est: liberat ab egritudinibus malis melācholicis: sicut mlīa et epilepsia: et in ea est securitas a spasmo: qm̄ humor est siccus: et f̄m plm̄ est salua. Et qñ nō accidit in ea error non addit supra annū: et quandoq3 p̄durat .xij. annis: et quod est īfra eos. Et que ex ea longa est: perducit ad hydropisim.

¶ Et in ea est securitas a spasmo. Iste est apho. lxx. 5 p̄ticle: et vbi dr̄. A q̄rtanis habiti nō valde a spasmis app̄hēdūt̄. Et dat̄ hic vna cā: q2 humor est siccus. s. exsiccās ꝯq̄ nō est cā spasmi. Vel q2 humor est siccus terrestris nō apt⁹ fluere ad nervos. Alia cā dat̄ ab Avi. ii. 3ᵒ. Fen 2ᵒ. cᵒ de spasmo: que cā est ꝯcussio: vt suadet vñ fit māe eiō: et alia nota sūt.

¶ Et scias: q̄ autūnus est inimicus quartane.

¶ Capitulum. lxiiij.

Signa sunt q̄ quartana incipit in primis cū frigore parvo: deinde incipit frigus eius addi: postea minoratur paꝝ apud statuz: sicut in flegmate.

¶ Primo ponit q̄daz signa cōia q̄rtanis. Scd̄o ponit signa f̄m diversitatē cāꝝ. Tertio ponit signa sp̄alia a pulsu: et vrina et alijs quibusdez. ibi 2ᵒ. (Et illius.) ibi 3ᵒ. (Et pulsus.) ¶ Prima in 4ᵒʳ: sicut q̄ttuor modos signoꝝ ponit. et in fine pōit duos cañ. ibi 2ᵒ. (Et de signis.) ibi 3ᵒ (Et de signis.) ibi 4ᵒ. (Et piodus.) Canones ponit. ibi. (Et multotiens.) ¶ Prima sūma signoꝝ q̄rtane sumit̄ ex mō sui typi. ¶ Cōsiderādū in p̄mis. i. in p̄n°. p̄ncipij paroxismi. deinde. s. p̄cedente poxismo etc. Apud statū. i. versus statū sicut etc. vt sit sensus: q̄ frigus in hac febre h3 manifestū p̄nᵐ augᵐ statū et declinationē: et hoc p̄pter tarditatez motus melācholici: sicut ēt in flegmatica. Et in h̄ īnuit: q̄ frigus ex hoc humore est ex eius fridktate nō ex fuga caloris p̄pter mordicationē māe: s3 est sicut frigus ab aere frido inductū: et ita est in flegmatica. Frig⁹ tñ flegmatice est maius: q2 flegma est frigidius q̄3 melia: s3 in h̄ sit aliq̄ ꝯsideratio. Pñe tñ isti sermones referri ad p̄nᵐ totius morbi: vt dicat̄ frigus p̄morum poxismoꝝ est parvū: q2 mā tarde movet̄: cū sit cruda. Deinde. s. in augmēto et statu incipit addi: q2 magis digesta magis subito movet̄: postea minorat̄ apud statū. i. post statuz in declinatione: q2 mā est minorata. Et hec sunt dicta supra cap̄ de tertiana. Et itelligo q̄ h̄ frigus nō addit̄ in augmēto et statu: q2 addet̄ frigus in mā. imo eo ipso q̄ magis est digesta: est minus frida: s3 addit̄: q2 magis digesta magis subito movet̄: et hoc est potius addi ꝯcussione sive tremorem: q̄3 frigus qualitativū inductū qualitate materiei.

¶ Cūq3 calefit corpus non est caliditas vehemens: l3 sit maior et magis apparēs q̄3 illa: que est in flegmatica: ipsa enī3 cū difficultate sua et inflāmatione nō inflāmatur inflāmatione: de qua curatur: sicut ignis in lignis grossis: et nō comprehendit super corpus totum: imo est illic caliditas cum horripilatione: et causa in hoc est grossitudo humoris.

¶ Cūq3 calefit non est caliditas vehemēs. s. sicut tertiane.

¶ Licet sit maior. Q3 materia magis ꝯtrariatur inflāma-

tioni apparenti frigiditate ⁊ superflua humiditate obrūdēte calidū. ¶ Ipsa enī. Uult declarare: ꝙ caliditas in mā melācholica non sit vehemēs. Ipsa enī. s. mela: de q̄ curet. i. incēsa sicut ignis in lignis grossis. i. terrestrib⁹: q2 non surgit ab eis flāma multo: lʒ illa que surgit sit satis clara: vel de qua curet. s. subito: ⁊ nō cōprehendit. s. subito sup corp⁹ totum. imo est illic caliditas. s. in interioribus cum horripilatione. i. frigore in extremis: quasi dicat sensato ⁊ manifesto tpe fit pcessus de frigore ad calorem ppter grossitieʒ humoris: qui difficulter calefit ⁊ inflāmatur.

¶ Et est cum frigore ⁊ aliquantulo dolore: quasi frangat ossa.

¶ Et est cuʒ frigore. s. ista febris: quasi dicat in hac febre sicut in flegmatica sentit verꝫ frigus. Et cum aliquātulo dolore. i. cum dolore: quasi fit ɔfractio ossium. Credit ꝙ cum nutrimētum sit melācholicū: euenit cōmotioneʒ ibi fieri ꝓprietate melancholici humoris: vel eius caloris: q2 vel vapores a melācholia surgentes qui sunt grossi sicci sunt cā: vt in pāniculis circa ossa ⁊ musculos causent quēdā malū sensum mouentē ad contractionem: qđ non facit leuis vapor flegmatis: ⁊ iste est sensus confractionis.

¶ Et est illic contractio: ppter quā strident dētes: verꝫ nō sicut in flegmatica: quapropter ꝑducat illud ad debilitatem visus: veruʒ lenitur apud digestionem: quoniam malitia minoratur: sicut fuit in principio parumper.

¶ Et est illic. s. in quartana ɔtractio. s. in musculis mādibulaꝝ: ppter quā strident dentes. Stridor enim dentiuʒ fit ex modo ɔtractionis siue spasmi musculoꝝ mādibularuʒ: vt declarauimus ꝑ pnosticoꝝ. vapores igitur grossi sicci faciunt hoc. verꝫ non sicut in flatica. ¶ Dubitat de hoc: q̄re in flatica non fit stridor dentium. ¶ Dōm pmo per istē corruptionē non fit. ¶ Uel dōm: ꝙ hoc non refert ad tremorem ⁊ ɔcussionem mēbroꝝ alioꝝ ⁊ mandibulaꝝ: q2 talis tremor ⁊ ɔcussio magis fit in q̄rtana: vt videt sentire Ras. ⁊ expientia ostendit: sed refert ad frigus: de quo supra dixit. Dixit enī ⁊ est in quartana frigus sicut est in flatica: q2 mā flegmatis est frigidior. ¶ Sed dubium est quis duoꝝ humoꝝ sit cā maioris tremoris ⁊ ɔcussionis: an melācholia: an flegma. ¶ Eādem hanc qōnem scripsimus libro 3° Fen p°. cap̄ de epilensia. ¶ Pōt tertio dici ꝙ tā in flegmatica: q̄ʒ in melācholica pōt accidere qdaʒ tremor ⁊ stridor dentium: ⁊ ɔcussio mādibulaꝝ: ⁊ hoc qñ fit in eis tremor: ⁊ hoc fit in tertiana. Sed verus stridor: qui est quedā confractio ex ɔtractione ⁊ cōpressione facta in musculis mandibulaꝝ fit ppie in quartana: ⁊ in flegmatica non fit sic. i. nō fit in quartana talis modi: qualis fit in flatica. Humoꝝ enim melācholicoꝝ vapor terrestris: ⁊ siccus stiptic⁹ mouet pāniculos lacertoꝝ ⁊ neruos ad quandā inspissationē ⁊ cōpressionē siue stipticitatem ɔtinuaʒ notabili: tpe: qđ nō facit vapor alterius humoris: nisi participet nā melācholica. ergo fiet mādibulaꝝ confricatio ex hoc: ⁊ nō fiet soluʒ percussio eoꝝ adinuicē: sicut fit in flegmatica cū in ea aduenit ɔcussio: ⁊ sic fit q̄nq3 in tertiana. Cōsidera ergo hec: ⁊ ꝑducit illud. i. talis ɔfricatio dentiuʒ. s. cā sua: que est malus motus in musculis tpalib⁹ ad debilitatē visus cōitate eoꝝ ad cerebrū ⁊ neruos opticos. vel ppter ɔcussionē mandibule superioris ⁊ dentium cōicantium partib⁹ oculi. ¶ Verꝫ lenit. s. frigus apud digōnem. i. digesta mā: ⁊ verificat hoc de frigore sequēte qualitateʒ mãe: non aūt de frigore sequēte motū: vt iam apparuit: vel lenit. s. stridor dentiū. naʒ mā melancholies digesta non est ita stiptica terrestris: ⁊ ideo non facit ita verꝫ stridorem: ⁊ hoc est qđ dicit: qm̄ malitia minorat. s. vt malitia sui frigoris: ⁊ malitia sue stipticitatis ⁊ terrestreitatis: sicut fuit. i. ab eo qđ fuit in pn°. ¶ Parumper: q2 digestio melancholie non oino illam rectificat: nec oino illam remouet a sui terrestreitate: ⁊ stipticitate: ⁊ ponticitate: sed parūper. ¶ Uel sicut fuit in pncipio parūper. scilʒ frigus quartane: ita digesta mā est etiam parūper: sed propter aliaʒ cām fuit a pncipio frigus parūper: q2 ppter paucum tarde materie motū: sed digesta materia ppter aliam cām: q2 ppter remissionē frigoris in materia per digōnem: ⁊ vel in pncipio fuit parūper. i. stridor dentium: non q2 materia nō esset magis pōtica terrestris: q̄ʒ qñ est digesta: ⁊ sʒ nō sic mouebat in pncipio sicut in augmento.

¶ Et de signis quartane sunt cause eius antecedentes ex febribus: que prolongate fuerunt: ⁊ ex splene: aut dolore.

¶ Et de signis. Aut dolore. s. splenis.

¶ Et de signis quartane etiam sunt dispositio complexionis ⁊ significationes melancholie: ⁊ etas: ⁊ tempus: ⁊ cibus: ⁊ forma: ⁊ consuetudo: ⁊ que sunt his similia.

¶ Et de signis patet.

¶ Et periodus eius est. xxiiij. horarum.

¶ Et periodus. i. paroxismus.

¶ Et multotiens est febris tertiana in estate quidem: ⁊ fit quartana in hyeme.

¶ Et fit quartana in hyeme. Quia humores adusti in estate constringunt in hyeme. s. frigore adueniente: ⁊ phibentur a resolutione ⁊ euacuatione. vnde putrefiunt.

¶ Et multotiens perducunt febres diuerse ad febres permixtas: in quibus non est ordo propter diuersitatem residui humorum remanentium post febres. ¶ Cum ergo status confirmatur ꝑm cinereitatis additionem confirmātur super quartanam.

¶ Iste est sermo Hippo. 3° pnosticoꝝ. Febres inordinate ⁊c. ⁊ Cōmētatoris ibidē: febres diuerse: q2 pmo ɔtinue postea interpolate ad febres permixtas: quibus ⁊c. i. ad febres diuersas inordinatas. ¶ Cum ergo ɔfirmat aliter stant. s. ille febres ꝑm additioneʒ cinereitatis. i. q2 fit conuersio sanguinis ad mām melancholie huius cinerulēte: vel cū ergo stant. s. ille superfluitates ⁊c. ⁊ est iste sermo Gal. ibidem cuʒ dicit. Cū ergo equat egritudo in oibus venis cuʒ victoria cholere nigre: attingit tunc febris quartana.

¶ Et illius quidem: que est a flegmate adusto sunt paroxismi longiores: ⁊ accidit eis frigus ꝑm plus successione assiduationis: ⁊ est sudor tardior: ⁊ vrina grossior: ⁊ durities venarū minor: ⁊ fit ꝑm plm successione febriuʒ flaticaꝝ.

¶ Non ponit signa quartane a melancholia fecali. s. nāli: q2 predicta signa quartane absolute sibi adaptant. Sunt paroxismi longiores: q2 mā habet grossitiem per nām melancholicam ⁊ viscositatē ex flegmate: vnde facta est melācholia. ¶ Successione assiduationis. s. flegmatis: q2 postq̄ʒ incipit calefieri: iterꝫ recipit frigus: sicut supra dicebat in flegmatica ex viscositate humoris. ¶ Urina est grossior. ¶ Contra. Quia melācholia est grossior humor q̄ʒ flegma. ¶ Dicendum: q2 melācholia postq̄ʒ est flegmatica est apta eliq̄tioni ⁊ dissolutioni in aquā plus q̄ʒ qñ est pura melancholia ex hoc vt vrina grossior fiat: melancholia enim licet sit grossior recedit ad fundum vasis: ⁊ illam ⁊c.

¶ Et illam: que est a sanguine adusto: antecedunt signa sanguinis: ⁊ febris eius: ⁊ rube-

do vrine: et signāt ipsam formā: et etas: et tps: et fortasse erit post febres sanguineas.

¶ Ponit signa sanguinee post febres sāguinis. Dixit fortasse: quia pōt gñari melācholia sanguinea per paulatinā adustionē absqz febre: vt dximus gñalr 3° pnosticorū: et sic de alijs modis melle per aliorū humorū adustionem.

¶ Et in illa que est a cholera adusta: est pulsus vehemētioris velocitatis et frequētie: et incipit cū horripilatione et frigore in carne: et siti et sudore. Et qñqz fit ira: et sudor: et inflāmatio: et signāt ipsaz fortiora tps et etas: et qñqz signāt ipsam: q ipsa fit successione febriū cholericarū.

¶ Ponit signa cholerice cū horripilatione propter pūctionem cholericam.

¶ Et pulsus in quartana est decliuis ad duritiem pp̄ter siccitatē humoris. Ipse enim trahitur ad interiora: quasi ipse esset pulsus serris: et ad equalitatē dum mouet: et si moueat: diuersificat pulsus valde pp̄ter grossitudinē superfluitatis: et fit mūdificatio eius apparens apud tēporē: et est signatio cōpleta super quartanā. Et multotiens accidit in eo dyastoles inequalis: et systoles vehemētis necessitatis fm̄ ɔtrarium eius: qd est in tertiana. ¶ Et pulsus qdē quartane melior est pulsu flegmatice in paruitate et frequētia: sed est similis ei in tarditate: et apd inceptionē paroxismi addit tarditas sua et frequentia: et diuersitas eius est maior diuersitate reliquarū febrium: deinde incipit magnificari et fieri frequens: et velox.

¶ Hic ponit quedā signa specialia: q a quibusdā specialibus rebus sumpta. Primo a pulsu. Scdo ab vrina. Tertio a sudore. Quarto a siti. lz aliqua intermisceat. Partes patent. ¶ Serinus. i. durus, diuersus, vel serris. ¶ Et ad eqlitatē. dum nō mouet. i. dū non est in pncipio paroxismi: q dū iā manifeste calefit: non sic difformiter calefit melancholia sicut flegma: vel dum non mouet. i. dū non est paroxismus apud tēporē. i. in hora quietis. ¶ Et est significatio. s. respectu quotidiane. in qua nō fit mūdificatio cōpleta. ¶ Et multotiens. Cōsiderādum: q lz in oī putrida sistoles non fit velocior et maioris diuersitatis q diastoles: vt supra diximus in gñalibus signis. tñ in qrtana respectu tertiane hoc plus accidit: q pp̄terea humor est grossus multū incitans ad sistolem plusq ad diastolē: sed in tertiana: q humor est ardens subtilis econtra est respectu quartane: et hoc est qd dicit: multotiēs accidit diastoles inequalis. i. diuersa: et inequalis sistoles vehemētia etc. i. adhuc magis diuersa fm̄ contrarium tertiane etc. ¶ Et pulsus qdem quartane melior est etc. i. non est ita paruus nec ita frequēs sicut pulsus flegmatice: et hoc iam declarauimus supra caplo de febre flegmatica. silis ei in tarditate: et causa etiā est dicta. Et pōt dici q quātum facit in febre flatica ad tarditatē pulsus debilitas vtutis: vnde recuperat pp̄ter frequētiam tñ facit ad tarditatē pulsus in qrtana minor paruitas. i. pulsū nō esse ita paruū sicut in flegmatica: vnde pōt cū meliori paruitate euētare: vt non sic cogat ad velocitandum pulsum. ¶ Et apud. Iste sermo dz sic intelligi: q apud inceptionē paroxismi. i. typi: q p̄cedente, coaddit tarditas pp̄ter additionem frigoris: et frequētia. s. addit fm̄ aliquā pportionem: q aliqua facta paruificatione maiore in pulsu aliqualiter additur frequentia. Sed Dynus habet addit frequētia et raritas: et dicit q sic vult dicere: q fm̄ Gal. 2° de crisi: sicut in quartana addit tarditas: ita etiam addit raritas. Sed si lra dicit. Addit frequētia: dicit Dynus q vult exponi. i. addit superatio frequētie in pulsu quartane respectu pulsus flegmatice: q in quartana superatur frequentia respectu flatice: et q superatur frequentia: ē rarior in febre qrtana q flatica. ¶ Et si tu ɔsideras: ista est corruptio textus: tamen Auicē. vult q p̄cedente frigore lz pulsus fiat tardior et rarior q prius: cū plus fit tardus q rarus: q defectior facta virtus plus recōpensat per frequētiam: q per velocitatē: similr p̄cedēte calore pportionalr plus fit frequēs: q velox. ergo est plus tardus q rarus: et hoc intelligit: et seqt Aui. Gal. fantasias. ¶ Et diuersitas eius: q est humor grauior virtute. s. ponderosior in locis venarū et arteriarū. Et forsan q in hac diuersitate pulsus sunt plures respectu flegmatice. Deinde. s. cū incipit calor: incipit magnificari.

¶ Et vrina in quartana est similiū horarū priuatione digōnis pp̄ter frigus materie: et grossitudinē eius nisi apud statū bonū. Verū dispōnes ei⁹ et colores eius diuersificant: et illud iō: qm̄ melia gñatur ex humorib⁹ diuersis. ¶ Et de signis digōnis quartane est leuitas tremoris. ¶ Vrina aūt in principio est alba ad viriditatem decliuis: cruda cui non est digestio. Et post principiū diuersificat eius dispositio: pp̄terea q plīm mlie est gñatum ex humoribus diuersis: et est apud declinationē nigrū. Et sudor in quartana est pluribus per cōparationē ad flegmaticā: et non multiplicat per cōparationem ad alias. Et sitis minoratur in hac febre: nisi sit a melancholia cholerica.

¶ Et vrina etc. similiū horarū: q nō est modo subtilis modo grossa sicut dicebat in flegmatica: q non est humor tāte multitudinis nec viscosus: et ideo nō sic difformiter mouet ad opilationē et apritionem opilationū. Vel similiū horarū etc. i. longo tpe durat priuatio digōnis: et verū est: quia melācholie sunt varie et multe. ¶ Et de signis digestionis. ¶ Cōsidera q in statu typus: et frigus in qrtana est maior: vt supra dicebat caplo de tertiana ex intētione Cōmentatoris p̄mo epidimiarū. et Ras. 18. ɔtinentis caplo de qrtana circa finē dicit. Post elongationē dierū subtiliabit melācholicus humor: et sparget per mēbra sensibilia: et tunc vehemens erit rigor: et hoc est signū bonū in hac febre. significat enim finem et digōnem: iam diximus sepe: q digesta melia et etiam flegmate rigor: vel tremor: vel frigus sequēs qualitatem materie remittit: sed sequens motū vehementiorem auget: et vtrunqz istorū potest cōtingere de facto: vt aliqñ in statu digesta mā sit minor rigor: et aliqñ maior. Et tu considera. Reliqua que dicit sunt nota.

¶ Expone: vrina alba. i. subtilis: translucens: et pprie in melancholia fecalis: subtiliter tñ attendentibus videt q oēs morbi melācholie plus cōmunicent in cōmuni signo cruditatis per vrine dispōnem cōem oib⁹ q in signo digōnis aliquo cōmuni omnibus. Et tu considera.

¶ De cura. Caplm. lxv.

Consideret in hac egritudine: an sit melia flatica: aut melia sanguinea: aut melia cholica: aut melia melica. Deinde rege vnāquāqz earū cū eo qd ei est conueniens de illis: que dicemus.

¶ Hic ponit curã. et ꝑ gñalem: siue cõem iterpollatis et diuinis. l3 manifestius adaptet interpollate q̃rtane. Secũdo spãlr hãc curã applicat ad ɔtinuã. ibi 2ª. (Dispositio hui⁹ febris.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curã ꝑ medicinas et dietã. Scõo spãlr ponit cibaria: que sunt ɔuenientia. ibi 2ª. (Rectius.) ¶ Prima i duas. Primo ponit curã in gñali magis. Scõo magis in speciali. ibi 2ª. (Et si melia fuerit sanguinea.) ¶ Prima in duas. Primo ponit illud. vñ sumitur diuersitas in cura q̃rtane. Scõo prosequit. ibi 2ª. (Uerum.) ¶ Cã dicti eius est: qr a morbo dependente a cã magna ɔsideratio in cura est cause ɔsideratio. vñ dixit Gal. in 3º techni. Opz vnãquãq3 cãm prius abscindere. ¶ Dubitat. quare non posuit diuersitatẽ cure ex pte tẽpoꝝ morbi. ¶ Dõm ꝙ dedit illã intelligi ex dictis in caplo de flegmatica: qr cura febris quotidiane et q̃rtane cõicant in hoc: qr vsus subelliãrium fortioꝝ et ꝓuocãtium non oz fieri: nisi digestione aliqua ꝑcedente in mãt: et sitr vsus eũantium: et ad hoc etiam loquit in processu. Explicauit aũt curaz magis diuersificari ꝑm species melãcholie: qr melãcholia magnã cure diuersitatem recipit in suis speciebus.

¶ Uerꝫ oibus speciebus suis sunt iudicia in quibus cõmunicãt: et illud est: ꝙ ipse minuuntur in principio. quare necesse est: vt attendat: an sit sanguis dominãs in ea: et ꝓprie qñ quartana est a melia sanguinea. tunc enim flõmet et extrahat sanguis ꝑm quãtitatẽ necessitatis: et fortasse exigit multitudo eius: vt extrahat de eo res plurima. Et qñ non est necĩa flõmia: tũc flõmia est nociua inq̃ztum debilitat: et inquantum educit contrarium melie: et inquãtuz mouet humores ad exteriora.

¶ Hic ꝓsequit curaz: et hic posset fieri diuisio supra facta. s. ꝙ ꝑmo in gñali ponit curã. Scõo in spãli etc. ¶ Prima in duas. Primo ponit curã intẽdendo ad cãm et dispõnẽ. Secundo ad accidens. ibi 2ª. (Et opz vt obseruet stomach⁹.) ¶ Prima in duas. Primo ponit cura per medicinas tangens et de dieta. Scõo ponit curã per dietã: siue res cibales tangens et de medicinis. ibi 2ª. (Et scias ꝙ res fride.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curã q̃rtane in feb. Scõo indicationez sumit a tpe anni. ibi 2ª. (Et scias ꝙ qñ incipit quartana in hyeme.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curaz per flõmiam et solutionẽ ventris: et medicinas digestiuas: tãgens de regimine per cibũ. Scõo ponit curã per vomitum: vel cañ. in vomitu. Tertio dat vnuz cañ. gñalẽ. ibi 2ª. (Et vomitus.) ibi 3ª. (Opz.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curã: que magis melãcholie applicat sanguinee: l3 etiã posset applicari ad melãcholiã fecalem. Scõo ponit curã melancholie cholerice. Tertio flegmatice. ibi 2ª. (Et tu quidem.) ibi 3ª. (Et si.) Deinde addit vnũ cañ. ibi. (Et scias.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curã per medicinas. Scõo tãgit de regimine per cibũ. Tertio per medicinas: alterantes. ibi 2ª. (Et opz vt ꝓhibeãtur.) ibi 3ª. (Et sit medicina.) ¶ Hic est modus diuidendi: quo satisfit cõmunitati: tamẽ melior modus est: vt dicat ꝙ totum caplm tot habet partes: quot ponit cañ. Cañ. ꝑmus est gñalis: eo ꝙ oibus speciebus q̃rtane competat in ꝑncipio minoratio mãe. Sub isto gñali est postea cañ. in minoratione materie ꝑ flõmiã: et minoratio per farmaciã: quas ponit. ¶ Considerandũ ꝑmo: ꝙ cã quare minuat in ꝑncipio est: vt ꝑparatio fiat ad residuũ eũandum et digerendum. ¶ Consideradum scõo: ꝙ hic ꝑncipium nõ sumit pro vno tpe distincto ɔtra augmẽtum et statũ: sed pro toto tpe: qd est ante statum. Uel dicat in ꝑncipio. i. prius q̃3 fiant eũationes fortiores: vel ꝙ egritudo multũ ꝓcedat. ¶ Considerandum tertio: ꝙ tria nocumẽta ponit in phlebotomia quãdo fit: et nõ oz fieri. s. vbi mã non est sanguinea: vel sanguini mixta. Unum est qr debilitat: et pz. Scõm est: qr melãcholia ex hoc magis itendit: et malignat: qr eũat sanguinẽ: qui meliam rectificat: cũ sibi sit ɔtrarius. Tertium qr etc.

Questio. I.

Dubitatur de hoc ꝑ. Nõ videt ꝙ flõmia moueat humores ad exteriora. ¶ Prio. Quia Aui. cap de cura variolaꝝ. vbi post q̃rtã diẽ nõ ɔcedit flõmiam timendo: ne intus retrahat mã. ¶ Amplius. Fen 6ª. huius tractatu 3º. caº ꝑ non ɔcedit flõmiã fieri: qñ venenũ est in icessu ad iteriora: et hoc nõ est ꝓpter aliud: nisi qr flõmia iterius trahit venenũ. ¶ Amplius. Flõmia eũat a venis: sed vene eũate ad se trahũt. et sic trahũt intus. ¶ Rursus. Dubitat ɔcesso: ꝙ flõmia trahat ad exteriora: non videt ꝙ hoc sit nocumẽtum. imo iuuamẽtum: qr fit elõgatio materieꝝ a corde: qd est ꝑmum subiz febris. ¶ Dynus dixit: ꝙ flõmia mouet ad exteriora ꝓpter duo. ¶ Primo. qr causat ebulitionẽ et cõmotionẽ in humorib⁹: et ebullitio mouet ad exteriora. ¶ Scõo. Quia vene: que flõmant sũt ex. et ideo mouẽt humores ad ex. nocumẽtũ aũt hoc iterpollãtis est ꝓpriũ: qr mouet mãm versus minerã putredinis: qr mouent ad venas exteriores: cũ ille sint ꝓpinque locis ex. venas: mouet mãs ad illa loca: et ideo l3 cor sit subm febris tñ locus: a quo icipit cã putredinis nõ est cor: l3 loca extra venas: ad que loca mouet: et attrahit flõmia. s. ꝓpe illa loca. ¶ Hi sermones Dyni. si qs bñ ɔsiderat: non sunt bñ clari. ¶ Dicamus ḡ clarius: ꝙ vene que flõmantur. vt hi gra. brachioꝝ hñt duas cõitates et colligãtias. s. cõitatez v̾sus cutim: et cõitatẽ versus ꝓfunduz cordis: et ideo aprio illaꝝ venaꝝ a duobus locis potest fugere vel trahere mãs versus partes venaꝝ propinquas loco aptionis possunt enim trahere a locis circa cutim: et tũc materie mouent intus: et ideo ꝓhibet flõmia in morbibus et pũcturis venenosis: ne venenũ qd est circa cutim: et partes illas ꝓpinq̃s intus moueat. Et de his eũonibus cum flõmia et farmacia in morbibus et pũcturis multa notauimus sup Fen 6ª. illic ḡ q̃rat. ¶ Scõo potest flõmia trahere a locis iterioib⁹ v̾sus easdem ptes. s. venaꝝ et locũ flõmie: et ideo diuertit ab ꝑpatibus iterioribus: siue interioꝝ mẽbroꝝ: et sic apparet solo. ¶ Ad ꝑmum quesitũ. an flõmia trahat intus vel ex. Dicẽdum ꝙ mãs interiores trahit ex. s. ad venas circa locũ flõmie: et exteriores. s. mãs carniũ circa cutim trahit intus ad loca flõmie. Secundo app̾et q̃re nocet in q̃rtana: quando melãcholia est sepata a sãguine non apta sequi sãguinez in eũone. Nã talis melãcholia iacet circa venas interiores splenis et epatis. flõmia ergo mouet illã melãcholiã v̾sus exteriora. qr v̾sus venas supra epar: et facit illã melãcholiã magis distare a locis aptis eũoni eius. s. a venis meseraicis: et a locis intestinoꝝ que sunt loca aptiora eũoni ei⁹. Et ex hoc app̾et nocumentum tertium flõmie inconuenientis in quartana: et sic contraria cessant.

Flõmia id intro q̃s foras trahit.

¶ Et si opz euacuet a principio de humore faciente febrem aliqd ad alleuiandum et mundificandum. Illud enim apud digestionẽ est ꝑm ꝙ iuuam ad ipsum.

¶ Cõsiderãdum ꝙ ex mõ loquẽdi Aui. app̾et ꝙ ꝑn^m hic nõ sumit ꝓprie pro vno tpe distincto ɔtra augmẽtũ: sed sumit ꝑn^m pro ꝑnº et pte augmẽti: vel pro tpe ante statum. nã ipse dicit: ꝙ hec eũo minoratiua: que mũdat corpus ab aliqua pte mãe male: et alleuiat ipsum oz fieri apud digõnẽ: sed digestio nõ ɔtingit in ꝑnº nisi per digõnem velis digõnẽ occultã: que iudicio meo nõ sufficit in digõne melie. imo digõnem vltra illã expectamus. ¶ Cõsiderãdum ꝙ in ãnis minoribus istũ passuz sic exposui. Sed opz vt eũet in ꝑnº etc. ad alleuiãdum et mũdificãdum: supple fiat illud in ipso ꝑncipio. non tñ in ꝑncipij ꝑncipio. sed cum app̾et aliqua mãe

subtiliatio: ꝛ hoc nõ excludit rõnem ꝓncipij. Illud enim. i. si la cũo qñ nõ est minoratiua: siue alleuiatiua: sed eradicatiua apud digõnẽ. i. digesta mãz nõ in ꝓnº. est ſm ꝙ inuẽ. i. dʒ fieri ſm ꝙ dicã. Expositio aũt alia: quã iam ſimul magis mihi placet: vt totũ hoc referaꝫ ad cũonem minoratiuaʒ: ꝛ expecteꝫ digestio maior ꝙ̃ illa que est in ꝓncipio distincto ꝯtra alia tpa tria: naʒ melã est humor ineptissimus motuis nec est humor repletionalis multuʒ: vt phlegma: ꝛ ideo in ꝓnº. ꝛ celerius possumus cũare in flegmatica ꝙ̃ in q̃rtana. Tu aũt de his expositionibus: accipe quam vis.

℄ Et fit post paroxismum per diem.

℄ Ex textu hoc soluitꝫ questio: qua queri potest quod sit melius in quartana: an dare solutiuũ in die ante paroxismũ: an in die post paroxismum. ℄ Et videꝫ Auicẽ. velle ꝙ detur ante paroxismũ per diem: qꝛ dicit si per diem post: ꝛ nõ dixit si fit in die post. ergo iterponit Aui. vnũ diem iter paroxismũ ꝛ medicinã: ꝛ per ꝯñs datur illa die ante paroxismum: ꝛ lʒ in hoc possint dari plures cause. tñ due videnꝫ priores: vna qꝛ virtus est magis confortata. scda qꝛ materia melãcholica est magis concumulata ꝛ actuataꝫ: ꝛ ideo circa loca: in quibus eſt incipit aliquem habere motum nõ ad alia loca: sed in ipsismet locis. ꝛ hoc facit ad euacuationem: ꝛ multa hic possent dici: qꝛ multa hic possunt concurrere: ex qbus eligimus horã diuersam ad farmaciam dandam inter paroxismum ꝛ paroxismum.

℄ Et non oportet vt fiat prouocatio in primis cum fortitudine.

℄ Si exponatꝫ ꝓuocãtia. i. fortiter soluẽtia: vt lapis lazuli: ꝛ elleborus est notũ: si exponatꝫ ꝓuocãtia. s. vrinã etiaʒ est notũ: qꝛ ista agitãt mãm crudã: ꝛ educũt subtile eius.

℄ Et opʒ vt administrenꝫ mollificantia. ℄ Et si tibi nõ videꝫ bonũ vti potionibꝰ: administra loco eaꝝ clysteria ꝯuenientia: sed opʒ vt sint lenia: ꝛ non ꝯceditur confortatio eoꝝ: nisi quando consequitur egritudo statum.

℄ Et opʒ vt administrenꝫ mollificãtia. i. lenientia ventreʒ: vt cassia vel mãna ad feces ꝛ corruptiones mãeꝝ intestinaliuʒ mũdificãdas: ꝛ si tibi videꝫ ꝙ ista lenitio nõ fiat cuʒ re potata: fac clysteria: sicut dixit supra magis dilectũ apud me est vsus clysterioꝝ. ℄ Considera ẽt ꝙ clysteria acuta requirunt ẽt mãe digõnem: vt notũ est: ꝛ ponitꝫ 3º cañ. Fen. 16. ca. de cura cholericẽ. Uel exponatꝫ mollificãtia. i. humectãtia humorẽ melãcholicum: qꝛ sunt digestiua illius.

℄ Et si medicus iam presumpserit ꝛ solutione eduxerit melancholiã in principio aliquotiẽs solutione forti: ꝛ prohibuit egritudinem penitus: sed est rectum ab errore.

℄ Considerãdum: ꝙ Auicẽ. in ꝓnº paroxismi ꝓhibuit dari farmacũ solutiuũ: ꝛ ẽt in ꝓncipio vł: ꝛ noluit ꝙ darenꝫ nisi digesta mã: sed inuẽti sunt aliqui medici: qui in ꝓnº paroxismi dant medicinas fortes: ꝛ sił'r in ꝓnº morbi: ꝛ liberati sunt infirmi. Dicit Auic̃. ꝙ est rectũ ab errore. s. iste medicus rexit se erronee: vel ꝙ rectus finis ꝛ bonus ab errore ꝓcessit: sicut malo duci exercitus quando bene succedit eo male agẽte: de quo tñ non dʒ laudari: ꝛ nõ debet eẽ regula alijs talis actio. ℄ Sed diceret ꝓteruus medicus: ex quo iste q̃rtanarius est liberatus. quare feci male. ℄ Dõm ꝙ fuit casus indiuidualis: ꝛ non inuenitꝫ alius talis iter decem milia hoim: ꝛ ideo si sic ꝓcedaꝫ in cura in alijs erit periculum. ℄ Uel dicẽdum ꝙ ille liberatus a quartana cuʒ cura erronea habet ex hoc aliquã malam dispositionẽ: quã non haberet si rationabilr' fuisset curatus.

℄ Et opʒ vt ꝓhibeaꝫ in die ꝓxismi a comestione: ꝛ ꝓcipiaꝫ ieiunium: ꝛ ꝓhibeaꝫ ab aqua frigida illa die: ꝛ est necessarium in reliquis diebus vti carne taiegi: aut pulli in primis taiegi vsqʒ ad tres vel quatuor ꝑiodos: deinde pulli: tunc eniʒ pullus est melior.

℄ Dubitaꝫ quare ꝓmo dat taiegi. i. aues grãs: ꝛ postea pullos: imo ecõtra. qꝛ dieta subtiliando dʒ ꝓcedere. ℄ Dicũt quidã: ꝙ est dieta tẽꝑatiua: alr' ꝙ qñ dieta nõ ordinaꝫ ad statũ. vel si ordinaꝫ ad statũ: tñ est valde distãs: possumus incipe aliqbus diebus subtiliare dietã: vt virtus vacet cõtra materiam: ꝛ nocumentum digestionis corrigere possit: vt dictum est supra in cura flegmatice.

℄ Et fit medicina in die ꝓxismi geleniabin cõfricatũ cuʒ aqua calida in die bis aut ter. Sintqʒ ʒ. iij. geleniabin cum. ʒ. x. syrupi acetosi.

℄ Dubitaꝫ qũo concedit hic geleniabin ꝛ syrupũ ace. cum aqua: cum supra caplo de cura putridaꝝ in vñ ꝓhibuerit in hora paroxismi ʒuccharꝫ ꝛ iulep. ℄ Dicẽdum ꝓmo: ꝙ ille potus est qui dʒ dari in die paroxismi. nõ tñ in hora paroxismi. ℄ Uel dõm ꝛ melius: ꝙ iste potus est magis medicinalis ꝛ minus nutritiuuʒ ꝙ̃ sit aqua oz. vel ʒuccaꝝ: vel iulep. ℄ Scias ẽt ꝙ acetũ lʒ faciat augmẽtum in melã: vt colligiꝫ 3º regi. acu. tñ sua malitia rectificaꝫ per ʒuccharꝝ. ꝛ hic potus est etiã bonum digestiuum aliqbus diebus ꝛ proprie in ꝓncipio: ꝛ qñ vis vti potentiori subtiliatiuo: habes copiam syruporum alioꝝ ad hoc.

℄ Et tu quidem scis: ꝙ quãdo melancholia est cholerica: tunc opʒ vt administreꝫ in ea qð soluat eã ex genere mirabolanoꝝ ꝛ viole.

℄ Mirabolani citrini ꝛ viole sunt ꝓpter acuitatem cholereꝫ: ʒ mirabolanis quo tempore debeas vti debes scire ex capitulo de cura putridarum.

℄ Et si est flegmatica opʒ: vt administreꝫ in ea aliquid in primis: in quo sit virtus polipodij: ꝛ epithimi: ꝛ similium.

℄ Quia euacuant materiam flegmaticam.

℄ Et scias ꝙ aqua casei est bonum vehiculum ei: quo administraꝫ de virtutibus predictis: ꝛ fortasse ꝯfert administratio eius solius qñ est caliditas violenta. nã geleniabin ꝛ aqua eius colata cum decoctione sua forti est loco ipsius proprie quãdo est in stomacho debilitas: aut est illud: qð vincit humor frigidus.

℄ Aqua casei est bona mã infusionuʒ: vt dixit Mẽs. qñ est caliditas violẽta. i. acuta: qꝛ lenit mãs ꝛ euacuat. Existimauit autem Auic̃. ꝙ lʒ aqua lactis sit calida ꝛ sicca per partes suas nitrosas acutas: per quas soluit: est tamen habẽs multũ de humido aquoso frigido ꝛ humido: per qð lauat vt iam diximus super scdo cañ. capitulo de caseo. ℄ Et lõ Auic̃. non secure vtiꝫ aqua casei in stomacho debili: vel laxo: vel remolito: nec etiam quando inest humor frigidus: sed loco eius vtitur aqua: in qua bulitur mel rosatum forti ebullitione vt in aquam impresserit: ꝛ hec potest esse materia infusionum medicinarum: quas vis.

℄ Et vomitus iteꝝ ꝛ ꝓprie ante cibum: ꝛ post cibum est ꝯuenientior ꝛ ꝓprie in die paroxismi: ꝛ ante paroxismuʒ: ꝛ ꝓprie qñ melãcholia est flegmatica est de rebus iuuãtibꝰ in ea: ꝛ nõ in principio tantum: imo ꝛ in omni hora.

¶ Et vomitus. Questio. II.

Dubitatur an vomitus in die paroxismi an principium paroxismi cõpetat. ¶ Videt q nõ qz supra phibita est medicina solutiua in die paroxismi. ergo vomitus cũ sit fortior. ¶ Amplius. Quarta particula aphorismorum precipit melãcholicos euacuari per inferius. ¶ In contrarium sunt oẽs. vnde Auic. precipit eum fieri: qz alleuiat: vel eradicat. vt postea dicet. ¶ Similia de vomitu in principio paroxismi iam diximus supra in cura generali: hic dicam⁹ quantum expedit in quartana: q vomitus cũ re forti: vt elleboro: vel lapide lazuli non oz fieri propter cãs superius dictas. propter quas medicinas solutiuas phibuimus: sed vomitus cum decoctione raffani: vel granorum eius potest fieri: imo oz fieri. Ratio: primo emundat mãs corruptas: que sunt in stomacho: quas quartanarij aggregant propter nocumenta digõnis stomachi ex cã febris et cõitate febris ad stomachum. Scdã cã: qz mãe melãcholice plurime habent radicem circa loca splenis: et illa loca stomacho cõicãt propter multas venas et magnas. In die ergo paroxismi ante suum aduentũ humor iam incipit moueri in locis illis: et debet pelli ad loca extra venas. Vomitus ergo trahit eum et diuertit versus loca concauitatis stomachi et intestinorum. Et hoc est qd Haliab. intendebat in hoc capitulo: q cum humor in die paroxismi sit tumultuosus aptus ad motum debet fieri vomitus. In hoc ergo vomitu: aut aliquid de materia diuertit ad concaua stomachi et intestinorum diuersa et distracta a motu suo per sensibilia membra: et tunc alleuiatur paroxismus: et potest tolli: si multa est illa quantitas: aut nihil de hoc humore distrahitur a suo cursu: et tunc alleuiatur paroxismus: qz materie male in stomacho. lz non sint cã coniuncta feb. nec antecedens nec appropriata: si tamen corrumpunt calore febrili addunt calorem et anxietatem. ¶ Sed tu dices. Ex hac ratione ego possem dare vnum farmacũ solutiuum: vt scenet vel epi. ¶ Dicẽdum q tu non potes regulare tuũ farmacum datum ad tẽpus euacuationis: et dicere agas hoc. antequam paroxismus superueniat: nec potes percipere: vt agat super humore moto: et non super alios: sed aget super toto: et fiet motio valde magna: que non debet concurrere cum motu paroxismi: sed securius est in die quietis agere. ¶ Dubitatur: qz sermones isti videntur contradicere dictis nostris in cura generali putridarum: vbi est laudata ratio Thadei arguentis: q in die paroxismi non fiat euacuatio gratia cause coniuncte: qz illa mouetur motu contrario motui farmacie: et hic dicitur qz in quartana fit vomitus: vt diuertat materiam a parte sui motus ad stomachũ et intestina. ¶ Dicẽdum q materie: que sunt in venis post epar et locis remotis: non debent diuerti: nec possunt diuerti: tunc qz non fieret sine motu forti debilitãte et debente concurrere cũ motu paroxismi: sed motus materierum circa stomachũ possunt vomitu non cũ farmaco diuerti: et ideo si melãcholia esset flegmatica. s. habens flegma: q est materia melãcholie circa stomachũ: multo plus conuenit iste vomitus: et ideo dixit Auic. et proprie quãdo melãcholia est flegmatica. ¶ Hora autem istius vomitus oz esse prope paroxismũ: cũ q aliqua cõmotio incipiat in materia: et hoc est per vnã horam ante paroxismũ: vel per mediam: vel in ipsa incohatione typi secundum q tibi videt. ¶ Ad primum argumẽtum apparet solutio. ¶ Ad scdm dicendum: q si vis euacuare cuz elleboro: aut lapide lazuli opz eligere diem quietis. Si autẽ vis euacuare vomitu leui: hic fit in principio: non tamen in principio: scilicet vniuersali mñ: vel in principio: scilicet paroxismi. sed alijs temporibus paroxismi: et in hoc est consideratio. Nam talis vomitus non fit propter materiam: que iam versus cutim super carnem expanditur. sed propter alias materias circa stomachum cõmotas: quas quacũq hora potes per vomitum educere: si natura eas illuc commouit: aut credis ibi eas esse aptas vomitu educi leui: sicut accidit in principio paroximi.

¶ Opz ergo vt non laboret in principio: et in principijs digõnis vsq ad aduentum cõplementi digõnis in euãdo superfluitatem cum eo qd calefacit cum fortitudine: neq cum eo qd exsiccat cum fortitudine ex medicina et dimissione ciborum: neq cũ eo qd debilitat ex solutione vẽtris: neq iterum cum eo qd debilitat in principio ex subtiliatione regiminis.

¶ Hic cãn. ponit: que sunt cũ qb⁹ nõ debes intẽdere ad euõnem. i. ɔsumptionẽ occultã vel manifestaz: neq in prĩ⁹ mãe existẽte cruda: neq etiã cum incipit digeri: et sunt quinq. cuz eo qd calefacit cũ fortitudine. Primũ illud qd calefacit vehementer. vbi gr̃a. medicamẽ de pipere: vel de allcis et in illo nota. Scdm est illud qd exsiccat: qd est medicina: vt medicamen de sulfure. verbi gr̃a. Tertium est qd exsiccat vehementer qd est regimen: sicut dimittere cibum: qz non debet ex toto priuari cibo diebus aliqbus: vel aliquo. s. die quietis: neq cum eo. Quartũ est fortis solutio ventris debilitãs. s. cum lapide lazuli: et similibus. Et vult ex hoc q si sit debilis solutio ventris et cũ lenitiuis: vel cũ his que exsoluẽdo euacuant tñ leuiter vt polipodiuz et sene: possit fieri euacuatio incipiente digõne: quãuis non sit cõpleta: et forsan cum lapide lazuli et similibus: sed in minori dosi. Quintũ est multa subtiliatio regiminis: vnde et si non priuetur cibo: tamẽ valde parum: et pauci nutrimenti sibi detur: vnde. A. ab auibus minutis incipit. Alij habent hic literam: que dicit. Nisi cum eo quod debilitat de solutione. i. cum solutione ventris debili. Litera tamen non est Auicen.

¶ Et scias q quando incipit quartana in estate: aut hyeme: tunc opz vt in potu detur in primis de aqua ordei: et sechaniabin: vt apiat vias opilatas propter puocationem: et consumatur velociter: et illud est post periodum antecedentem tribus horis: aut quattuor. ¶ Et cum accidit quartana in hyeme: tunc non est modus: vt dentur in potu trocisci.

¶ Considerãdum q sechaniabin. i. syrupus acetosus in estate zuccharinus: et in hyeme mellinus cum aq ordei plurima in estate: et pauciori in hyeme est potus ɔueniẽs quartane estiue et hyemali. Hyemali quidẽ propterea: qz in hyeme fiũt opilationes: vt Fen 2ª primi cañ. ca. de causis opilationum et sunt mãe grossiores: et talis potus apit: et subtiliat et puocat ex hoc. In estate etiã viarum apertio est vtilis: et cum hoc tẽperat calorem. ¶ Et consumatur velociter. i. qz facta apertione et prouocatione cito finiet quartana alias: et sumatur velociter. i. statim cessãte paroxismo incipiat sumi ad rectificandum residua materierum de paroxismo: et continuetur vsq ad aliũ paroxismum illis horis: quibus medico videtur. ¶ Trocisci. s. constrictiui extinctiui et exsiccatiui: vt rosarum: et hoc quia non indigemus multa extinctione: sed apertione pororum et opilationum plus.

¶ Et scias q res fride et humide: facilis digõnis: boni chimi sunt ɔuenientes huic egritudini inquantum est febris: et ex hoc q sunt cõtrarie vni duarum qualitatum melãcholie: que est siccitas: quare opz vt administrentur iterum: vbi nõ timetur nocumẽtum digõnis: et nõ sit quãtitas ex qua timetur nocumẽtuz in digõne: aut misceatur cum eis aliquid: q earum frigiditatez temperet:

⁊ nō minuat eaꝝ humiditatē: ⁊ iſte ſunt res calide cū equalitate. Et alienet̄ oē frigidū ⁊ ſiccū. Et res humide ⁊ frigide huic egritudini cōuenientes ſunt: ſicut endiuia: ⁊ lactuca: ⁊ melonꝫ ⁊ perſica qñqꝫ. Et nō opꝫ vt deuitent̄ hm̄ōi niſi aut pp vehemētiā frigoris: ⁊ eſt inuētuꝫ ſicut in lactuca: ⁊ nō eſt iuētū ſicut in melone dulciꝫ aut pp vehementiā prouocationis pducentis ad ingroſſationē ſanguinis: ⁊ illud eſt inuētuꝫ ī melone dulci: aut ꝓpterea qꝛ pparata ſunt ei: qđ permiſceat putredinē: ⁊ eſt illud inuētuꝫ in perſicis: ⁊ oportet vt obſerues huiuſmodi.

℃ Hic eſt cañ. in cibatione. primo cum frigidis ⁊ humidis: ⁊ vult ꝙ lactuca poteſt concedi, ſi non timeas eius frigiditatem. ergo in eſtate: ⁊ in melancholia eholerica poteſt dari, vel mixta cum aliqua re calida. ſ. pauco petroſilini. Similiter melon maturus: ⁊ cum ſuis ſeminibus poteſt concedi: ſi non times ſuam prouocationem. ergo poteſt concedi cum materia eſt iam digeſta ⁊ minorata. Similiter perſica poſſunt concedi: ſi non times faciem putredinē. ergo poſſunt dari conſueto bene digerere perſica, vel cuꝫ rebus rectificantibus illa: vt eſt parum vini puri: ⁊ ea que ſciuntur ex capitulo de perſicis ⁊ criſomillis.

℃ Cibi ꝟo calidi cū equalitate cuꝫ additione in humiditate ſunt iuuātes valde: ⁊ ꝓprie cū volunt equationē caliditatis coꝝ: vbi nō diligit̄: vt p ea fiat iuuamētū ad digōnē cuꝫ frigidis et humidis: ſicut cōmixtio ficuū cū enduuia. ℃ Et nō eſt malū in pmis ſumere ea: in qbus eſt ſalſedo: ⁊ acredo, ⁊ iciſio, cū nō timet̄ cremētū caliditatis. In fine aūt egritudinis nō ē excuſatio illiꝰ.

℃ Vult ꝙ ſi non indiges cibis frigidis ad digeſtioneꝫ quia materia eſt melancholica fecalis: tūc dētur calida cū equalitate: ⁊ patet. ℃ Et non eſt malum. Quia laudauerat calida cum equalitate: oſtendit ꝙ poſſumus vti calidis fortibus, ⁊ ſalſis, ⁊ acutis: ⁊ inciſiuis acutis: ⁊ iſta ſunt ſicut almuri: ⁊ ſinapis: ⁊ acetoſa acuta, ⁊ calamentum: ⁊ hoc quādo nō times caliditatē, qꝛ eſt melancholia melancholica: ⁊ ꝓprie in pumis. i. in principio egritudinis cū aliqua digeſtione apparēte: ⁊ cum hoc in quantitate pauca. Iſta enim materias rectificant, ⁊ ſtomachuꝫ preparant: ⁊ vtimur eis quandoqꝫ ad vomituꝫ: tamen digeſta ⁊ minorata materia ſunt magis vtilia: ⁊ ideo dixit in fine. Non ⁊c̄.

℃ Et trociſci de abſinthio iuuatiui ſunt vſqꝫ ad finem egritudinis.

℃ Et trociſci ⁊c̄. ideſt cum apparet digeſtio vſqꝫ ad finem egritudinis: quia ſunt aperitiui ⁊ ꝯfortatiui: tamen noſtris temporibus cecidit eorum vſus.

℃ Et de illis quibus fit iuuamentuꝫ eſt ſeſſio in aqua calida dulci ante cibum omni die: ⁊ balneatio: que humectat: ⁊ non facit ſudare: neqꝫ excitat caliditatem: ⁊ continuatio deliciaruꝫ et quietis et abhorrere exercitium: et motus corporeos ⁊ animales.

℃ Conſiderandum, ꝙ iſta lotio ⁊ balneatio conceditur ante digeſtionem ad humectandū: ⁊ qꝛ eſt cum pauca mora: ⁊ lōgā non mouetur: ſed corpus acquirit aliquā humectationem ꝯ̄ siccitati melācholie. Et hoc ſtatim Auicē. poſt docet dicens motus corporeos ⁊ aīales, ſ. exſiccantes.

℃ Et oēs iſte febres idigēt humectātibus ⁊ diuerſificant̄ in quātitate īfrigidationis ⁊ calefactionis. ℃ Et neceſſitas ſua, q̄ indigēt exiccatiuis eſt pp illud, qđ eſt in eis de v̄tute iciſiōis, ⁊ abſterſionis, ⁊ ſolōnis, ⁊ nō pp exiccationē.

℃ Et omnes. Patet.

℃ Et opꝫ vt obſeruetur ſtomachus cum emplaſtris bonis ꝯfortātibus, que ſunt inter virtutē caliditatis ⁊ ſubtilitatē eius ſm̄ ꝙ exigit diſpoſitio. ℃ Et obſeruetur ſplen ⁊ epar: ⁊ regātur vt non indurentur, ⁊ apoſtementur.

℃ Hic intēdit ad accñtia, que pñt venire ex ſtomachi debilitate, ⁊ oppilatione, ⁊ igroſſatione epatis ⁊ ſplenis: ⁊ eſt notum qđ intēdit inter virtutē caliditatis. i. potētiā vel vigorem caliditatis: ⁊ ſubtilitatē. i. debilitatē, vel remiſſionem eius. Quidā. n. indigent virtuoſiori calefactione: ⁊ qdā debiliori. Obſeruet̄ ſplen cū ꝯfortātibus ⁊ exoppilātibus.

℃ Et fortaſſe eſt neceſſariū ad prouocandū vomitū vti aqua raffani cū ſemine ſuo; q̄ miſceantur cū ſyrupo acetoſo. ℃ Et fortaſſe iuuat̄ cuꝫ anteceſſione comeſtionis ficle: ⁊ eius qđ ſalitū eſt de piſcibus ⁊ ſinapis: ⁊ his ſiliū ante ipſuꝫ. Et adiuuat̄ poſt illud cū potu aq̄ multe: deinde fiat ſucceſſio cum ſyrupo acetoſo ⁊ euomat.

℃ Et de illis, q̄ ꝯferūt ei, eſt vt ſumat ipſuꝫ ī die paroxiſmi: deīde euomat ſup ipm: ⁊ ſecuritatē facit a nocumēto febris qđ eſt pp frigus: ⁊ rigorem, ⁊ acuitatē febris: ſi ſumat allea ⁊ mel, ⁊ bibat ſyrupū acetoſuꝫ mellinū: ⁊ ipleat̄ cibo: deinde ſumat aquā calidā ⁊ euomat. ℃ Cū ergo cōſumit̄ paroxiſmus: cenet reꝫ puā: ⁊ balneet̄ in mane. ℃ Et ſi ſumat añ poxiſmū. v. horis cibū vt euomat, fortaſſe iuuabit illud: lꝫ nō euomat.

℃ Et vomitus ante paroximū quicunqꝫ hūoꝛ fit, aut alleuiat paroximū, aut eradicat ipſꝫ.

℃ Et fortaſſe, qa aliquando ſufficit decoctio raffani ſolius abſqꝫ ſemine raffani: ſemen enim eius eſt fortius: vt 2° cañ. ℃ Et fortaſſe iuuatur. ſ. ad vomitum. ℃ Conſiderandum. ꝙ innuit diuerſitatem modorum vomendi: qñqꝫ enim multis premiſſis vltimo euomitur cuꝫ ſyrupo acetoſo: qñqꝫ fit vomitus ſumendo ipſum ſyrupum acetoſum in die paroxiſmi: qꝛ tunc non implemus ſtomachū alleis vel ficis vel huiuſmodi: ne ſi aliquid remaneat: noceat ſuperueniēte paroxiſmo: qñqꝫ tamē propter frigus ⁊ rigorem ⁊ acuitatē eius ſ. frigoris ⁊ rigoris fit cum alleis ⁊c̄. ℃ Conſidera, ꝙ ſi tu es ſecurus, ꝙ que dantur ad euomendum euomentur, potes dare ficlas ⁊ que vis ad prouocandum: ſed ſi tu ſuſpicaris retentionem, non. Et quandoqꝫ ſumitur cibus aliquis quinqꝫ horis ante. Et conſiderauit Auicen. ꝙ ſi retinetur non propterea eſt malum.

℃ Et de regimine bono eſt: ꝙ ieiunet in die paroxiſmi: ſi nō eſt qđ ꝓhibeat: ⁊ nō ſumat cibuꝫ: donec cōſumat̄ paroxiſmus. ℃ Et ingrediat̄ balneū die ſcđo: ſi qdē fuerit digeſtio ſꝫ deſcriptionē: ⁊ ſi nō fuerit digō: non fiat in eo niſi eſſuſio aq̄ calide quātitate quā delectat corpus: ⁊ humectat minus q̄ꝫ vt pueniat ad hoc: vt li

quefiat ex ea humor. ¶ Et in die tertio administretur vomitus pp illud, qd superfluit de cibo: et qd resoluit balneum: quamuis oporteat vt administretur vomitus in die paroxismi iterum.

¶ Et de regimine ingrediatur balneum die secundo .i. sequenti die a die paroxismi: et fit ad resoluendum reliquias materiarum: et rectificandum complexionem. ¶ Considera dispositionem Auic. quia si materia est digesta .s. et diminuta per euacuationes, vt in declinatione ingrediatur balneum secundum descriptionem supra ordinatam transeundo per suas casas, vt describitur primo lib. fen 2ª. et 4ª tertia. ita quod iste sudet: et bene rarus fiat in poris. vel secundum dispositionem .i. secundum quod dispositio requirit: sed exquirit dispositio digeste materie quod bene sudet: si autem materia non sit digesta, vt in principio vel augmento fiat solum quedam effusio et non morosa balneatio, ne liquefiat humor crudus: vnde corrumpet bonos humores, et magis oppilabitur. ¶ In 5º die qui est dies ante diem paroxismi fiat vomitus, quia suspicandum est, quod stomachus aliquas habet cibi superfluitates: quas pp debilitatem non potuit bene conuertere: et forte illa lotio siue balneatio aliquas materias mouit circa stomachum: et hoc est quod dicit. Et quod resoluit balneum .i. dissoluit et illud est preceptum Ras. 18. continentis cap. de cura quartane auctoritate Constantini: vnde postquam die secunda precepit fieri balneum dicit sic. Quia vero balneum spargit superfluitates ad stomachum: subtiliatque humores: necessarius est vomitus die 3º: modo tamen vult Aui. quod pp vomitum factum in die 3º excuseris a vomitu diei quarte, que est dies paroxismi: et ideo dicit. Quamuis etc.

¶ Quod si melia fuerit sanguinea: iuuabitur cum flobotomia ex basilica: deinde per euacuationem subtilem cum eo: in quo ponitur de mundificantibus sanguinem: sicut virtutes suchaha, et bedeguard, et polipodij, et fumiterre, et mirobol. kebulorum: et hoc quidem genus velociter recipit curationem.

¶ Hic specialius ponit curam secundum vnamquamque materiam secundo ponit curam, que fieri debet post euacuationes factas post digestionem. tertio describit multas medicinas. ibi 2ª. (Deinde habeas consilium.) ibi 3ª. (De trociscis.) ¶ Prima habet quattuor et prima sanguinea dicitur melia: quia sanguini mixta, vel ex sanguine facta: illi tamen propinqua in natura et mixtione subtili .i. leui.

¶ Et si fuerit melancholia cholerica, tunc tibi incumbit vt administres infrigidationem: et humectationem vltimas ex medicinis et cibis: et administra aquam temperatam sedendo in ea et abluendo. ¶ Et fiat lenificatio nature in principio cum eis, que sunt, sicut illud: qd fit ex viol. et qd fit ex aqua casei cum virtute polipodij: aut syrupus acetosus cum epithimo: et, syrupus rob. et aqua lubleb, et cassiafi. ¶ At vero solutio eius integra speratur post .xx. dies: quoniam digestio apparet in eo .s. quando materia est melia cholerica: deinde fiat gradatio ad illud: qd subtiliat et incidit. ¶ Et si necessaria est rectificatio stomachi: tunc fiat cum inunctionibus: et oleis, et epithimatibus, que non pertranseant virtutem camomille, et absinthij, et melliloti, et similium. et ieiunium prolixum vsque in die periodi. Et quandoque iterum est ex eis: que non conueniunt ei: et si fit vt in die periodi sufficiat eis de cibo paruum modicum. ¶ Et de mundificatiuis iuuantibus sunt ea: in quibus est decoctio mirobol. et epithimi et sene in syrupo acetoso: in quo decocte sunt viole: et fortasse sumitur in potu ante aliquid cum te in eo assa in ieiunio proprie in die paroxismi: et euomat ipsum: si nauseat cum anima eius.

¶ Et si fuerit cholerica etc. Vltimas .s. respectu aliarum quartanarum: quia ista melia est incensa valde. Solutio integre .s. eradicans materiam. digestio apparet etc. quia materia est minus grossa: et motus habet de natura acuti: deinde .s. factis euacuationibus fiat gradatio etc. quia securius conceduntur hoc tempore. Materia enim de se est apta incendio ex commixtione et ideo opinor quod sufficeret syrupus acetosus cum aqua endiuie et feniculi. ¶ Et ieiunium plurimum vsque in diem periodi: quia in die paroxismi non conuenit: quia sunt sicci aridi inflammabiles. ¶ Et si fit etc. .i. non abstineat a cibo: sed aliud sibi detur de eo. ¶ Et fortasse, quia si non times de calefactione: et speres quod iuuamentum subtiliationis materie per assa: et prouocationis per sudorem sit magnificum .i. procedente febre in corpore: quia iam digesta materia perfecte. Assa forsan intelligit de dulci, que non est apud nos. ¶ Anima .i. stomachus.

¶ Et si fuerit melia phlegmatica redeat ad syrupum acetosum mellinum cum aqua apij: et feniculi, et similium. ¶ Et si necessaria fuerit lenificatio misceatur cum eo in principio virtus solutiua phlegmatis de virtutibus turbith, et polipodij: et fiat gradatio pauca ad virtutem agarici.

¶ Et fiat vt vomat cum syrupo acetoso mellino de seminibus: et his similibus vsque quo incipiat digeri. ¶ Et fit vaporatio stomachi: et eius emplastratio cum eo, qd est fortius: ita vt cum dactilis, et ficubus, et salibus: et similiter inunge ipsum cum oleis calidis perueniendo vsque ad oleum de costo. ¶ Et fortasse est necessarium in eo prouocare vomitum cum syrupo acetoso: et sit in eo virtus sinapis: et ellebori albi: imo fortasse est necessarium: vt in potu detur elleborus cum dispositione sua: cum non timetur debilitas dispositionis virtutis.

¶ Et si fuerit melia flatica. Et filium quia petro, et spagi virtus solutiua in principio etc. Hic apparet quod in materia flatica et in materia sibi conformi audacius a principio vtitur solutiuo Aui. intelligatur tamen a principio cum incepit aliqua materie subtiliatio, vt supra sepe docuimus. ¶ Gradatio parua, quia paruus gradus est a turbith ad agaricum: et forsan turbith est fortius: et tunc intellige gradum in dosibus, vsquequo incipiat digeri: quia tunc cum fortiori poterit vomere. ¶ Elleborus cum dispositione sua .i. in substantia. alia sunt nota.

¶ Et si fuerit melia melancholica pura de genere fecis sanguinis: tunc rectificatur solutio eius in primis cum aqua lubleb: et penidijs: et est conueniens administratio geleniabin mellini et zuccharini: et in fine eius euacuetur cum eis, que sunt sicut decoctio mirobol. citrinorum et nigrorum: et fumiterre, et passularum. ¶ Cum ergo egritudo digesta est: tunc bonum est flobomare ex basilica. ¶ Et administretur vomitus super cibum cum fortitudine, aut leuiter secundum horam et necessitatem: et oportet vt assiduet ipsum: quoniam est radix ad euacuationem cum medicinis, et clisteribus fortibus. ¶ Et medicine que administrantur in huiusmodi hora sunt epithimum et polipod. et agaricum: et sticados: et lapis ar

menus:ꝛ lapis laçuli abluti:ꝛ non abluti:ꝛ suc
cus foliorū cētauree cū syrupo mellino. Et for/
tasse necessarius est elleborus niger. ℂ Et for/
tasse infundūtur in cholerica sene:ꝛ fumus ter
re cū epithimo/ꝛ in syrupo acetoso. ℂ Deide
habeas ꝯsiliū tunc apud eūonem:ꝛ da in potu
phlegmatice ꝛ melice ex ea tyriacā ꝛ metrida/
tū:ꝛ medicamē de assa:ꝛ sulphur:ꝛ piper soluꝫ
bibatur in aq̄:ꝛ de illis est sinapis:que admini
streť nō assidue:imo in oībus tribus dieb⁹:ꝛ i
primis:ꝛ añ illud in spacio lōgiore:ꝛ silr dyapi
percon/ꝛ silia illi de electuarijs. Et nō festines
cū aliquo horū ante digōnem. nā si tu dederis
in potu tyriacā:ꝛ silia illi in primis:compones
quartanā cū quartana:ꝛ fortasse attrahes egri
tudines alias/ꝛ proprie in hyeme. ℂ Et in fine
eius si necessaria fuerit flōmia:aude super eaꝫ.
ℂ Inqt Gal. Sanavi gentē plurimā a quarta/
na ita. Dedi eis in potu post digōnē solutiuū:
deinde dedi eis in potu succuꝫ absinthij:dein/
de dedi eis in potu tyriacā. ℂ Et dico ꝙ assa ꝛ
piper singularia sunt iuuatiua valde qn̄ appa/
ret digō:ꝛ peruenit flatus:ꝛ ciba illuꝫ sahane:
ꝛ elbune/ꝛ keniculi capparis/ꝛ sinapis/ꝛ almu
ri:ꝛ oībus:in qbus est virtus solutiua cum for
titudine. ℂ Et fortasse erit tibi necessarium:vt
des ei in potu post quadragita dies omni ma/
ne quātū est nabaca vna de eis/q̄ sunt sicut me
dicamē de assa ꝛ oī sero. Silr cū febris non fue
rit acuta:ꝛ māei radix nō fuerit cholera.

ℂ Et si fuerit in primis. Quia nō digesta mā si vis lenire vē
trem. Lubleb.i.spēs lacticinij, vt sepe exposuimus:ꝛ nō da
tur, vt euet meliam, sed vt moueat feces:ꝛ grossas mās su/
perfluitates stōi ꝛ intestinoꝝ:ꝛ penitus ad leniēdū ꝛ hume
ctandū. Alia sīa hꝫ cū aq̄ iulep.i.cū iulep ꝛ penidijs ad le/
niendū ꝛ humectādū. Et in fine.s.digestis māebus. Miro
bolanoꝝ citrinoꝝ:melius diceret kebulorū:qꝛ tm̄ Aui. cre
dit, ꝙ citrini aliqd flatis eūent:cuius flatis multiplicatio
fit in dñio melīe fecalis:ideo dixit de citrinis. ℂ Cū ergo di
gesta ⁊c̄.s.talr ꝙ est sanguini propiqua:ꝛ apparet vrina ru
bea grossa ſm horā:multe sunt hore si consideras:ꝛ multi
gradus necessitatis. Est radix.s.cure:qꝛ ista melia hꝫ mine
rā circa splenē:ꝛ circa loca stō ꝓpinq̄ i hꝫ hora.s.digōnis.
ℂ In cholerica. Hic redit ꝛ patet.
ℂ Deinde habeas ꝯsiliū.s.a canonibus ṗdictis, q sunt i sia
tua apud eūonē.i.post eūonē.s.factā post digōnē, q̄ eūo est
fortis:ꝛ vt plm nō ṗcessit vna, sed plēs eūones. Tyriacā.s.
fermētatā:ꝛ iudicio meo, q̄ sit vltra sex annos. timet auteꝫ
Aui. iflāmationē in cholica ꝛ sanguinea:ꝛ sequr sciaꝫ suā
qnti cañ. ℂ Sinapis in pmis.i.pus:ꝛ añ illud, qꝛ añ medi
camēta de assa, ꝛ de sulfure:est.n.securior vsus eius.s.sina/
pis ṗparati, sicut nos facimus in mustarda, q̄ꝫ sit vsus me/
dicaminū dictoꝝ:ꝛ iō longiori spacio ante:ꝛ lōgiori tpe vti
potes. Et si sinapis nō daŕ assidue multo minus illa. Usus
qūt oium istoꝝ est ad ꝯsumptionē per exiccationē ꝛ resolu
tionē māeꝝ:ꝛ iō añ digōnem māe nocent:vnde aliqñ mām
multiplicāt:ꝛ eā maligniorēꝫ faciunt:quare pñt duplicare
quartanā:ꝛ alās egritudines melicas facere ꝓpřie in hye

menqꝛ est malor replōre māe nō sunt apte ꝯresolōni:sed elle/
quationi. Unñ in ꝓnostica noua Gal. ad Epigenē.2.cap̄ cuꝫ
queritur a Gal. de cā:q̄re tyriaca duplicē operet q̄rtanam.
in pho Endino. Rñdit indigestā esse adhuc egritudinē far
macū do h cacbochimiā indigestā:ꝛ maxime in hyeme.s.
in ṗn° vsqꝫ ad ꝯturbādū potēs est obiatū: non tñ digerere,
neqꝫ dyaforeticare:ꝛ in fine accidit in febre quartanorum
qñqꝫ flomie necessitas ex multis causis possibus:ex quibus
vna est inflāmatio facta in sanguine ex vsu medicinarū cali
darū:ꝛ cū hoc copiosior cibatio. ℂ Inqt Gal. in terapē. ad
Glauconē.2.ca. Sabane est cib⁹ factus ex piscibus salitis
ꝛ nucibus, ꝛ spēb⁹. ꝛ oleo, de quo scribiť 2° cañ. ꝛ ei⁹ v̄tus
est exiccatiua. Elbune aliud gen⁹ cibi illi ꝯsilis:ꝛ remich
de capparis ꝯditi cappari:ꝛ declata sunt ista in ṗcedēti cu
ra flatice:ꝛ ciba euꝫ cū his:in qbus est v̄tus subtiliatiua ꝛ
exiccatiua sicut alea. ℂ Et fortasse. Quia si apparuit digō.
Nabaca est nomē pōderis vel mēsure.i.quātū vna faba vl
quātū 4°r grana. Nō fuerit cholica:qꝛ timetur inflāmatio.
Ubi.n.nō timeť:pōt ꝯcedi:ꝛ iō supra in cura q̄rtane de me
lācholia cholica dixit. Et fortasse sumiť i potu ⁊c̄. ꝛ isti ser
mones nō ꝯdicūt:imo vnus reliquū inuit. Cum.n.dico for
tasse daŕ vel sumiť. daŕ itelligi, ꝙ fortasse nō daŕ vl sumiť.

ℂ Et de trociscis iuuatiuis in hac hora:ꝛ apud
declinationē sunt trocisci ſm hunc moduꝫ. ℞.
succi eupatorij:ꝛ croci amborū. añ. pōdus. ʒ. uj.
scolopendrie aristol. ꝛ lactuce:ꝛ reubarbari:ꝛ
spodij oium añ. ʒ. v. ꝛ se. acetose/ꝛ se. portulace/
ꝛ roſ. ꝛ spice:ꝛ se. cuscute/ꝛ anisi/ꝛ se. apij/ꝛ ra/
dicum capparis:et granorū alben/et se. fenicu
li omniū añ. ʒ. iiij. conficiantur cum aqua apij:ꝛ
fiant trocisci:et dentur in potu cum aqua feni/
culi et endiuie/et cuscute:et hec qdeꝫ medicina
iuuatiua est modis plib⁹. ℂ Et si digeriť mā:
tūc fac istud. ℞. myrrhe. ʒ. xv. spice. ʒ. xiij. agari/
ci/costi/floris sq̄nāti oium añ. ʒ. v. petrose. ʒ. xv.
anisi. ʒ. x. ꝯficiātur cū vino antiquo:ꝛ cū melle:
ꝛ çinçibere. Et sit dosis eius quantū est nux.

ℂ Hic ṗ describit nouem medicamina cōposita. Dicit ṗmo,
ꝙ iuuat in hac hora.s.post digōnem ꝛ eūationem:ꝛ ꝙ iu/
uat pluribus modis.s.aperiendo:ꝛ ꝯfortando epar ꝛ sple
nem:ꝛ omnia nutritiua, ꝛ prouocando, ꝛ resoluēdo de ma
teria. Et cōsidera ista ꝛ alia ex virtute simplicium:ꝛ digeri
tur.i.apparet digō in mā:qꝛ hoc medicamē est exiccās ma
teriam, ꝛ resoluēs, ꝛ prouocans aliqualiter, ꝛ eūans:ꝛ ap
propriatur plus flatice. ℂ Melle ⁊c̄. apud nos esset deco/
ctio çinçiberis inspissata cum melle.

ℂ Et quādoqꝫ datur in potu in fine:et conuale/
scentibus:et apud paucitatē nocumenti in ea:
ꝛ multitudinē caliditatis cuꝫ subtiliatione ma
terie medicina huiusmodi. ℞. seminis hiusqa
mi albi/mādragore amboꝝ. añ. siliquā.i. et asse
circiter tertiā fabe.i. ℂ Et de hoc genere est/vt
sumantur iterum calamēti domestici. auř. iiij.
ꝛ seminis vrtice. auř. xx. et epithimi auř.i. fiant
trocisci parui valde:et sit dosis. ʒ.i.

ℂ Hoc est 3m medicamen paucitate nocumēti, qꝛ est in decli/
natione ꝛ multitudine caliditatis:qꝛ iꝫ quartana sit i declina
tione:ꝛ remāsit multa distēperātia in epate:ꝛ nutritiuis cum
subtiliatiōe māe.i. ꝛ mā est subtilis vel subtiliata.i. nō mul/
tum grossa. ℂ Siliqua.i. q̄tuor grana. Alij dicūt. 8. grana:

⁊ hoc medicamē tēperat calorē ppͥ fusqa. ⁊ mādragorāꝫ: et ɔsumit p assumꝫ ꝗ̄ et rectificat maliciaꝫ illoꝝ: ⁊ de hoc gñe .s. illoꝝ: que ɔueniunt in declinatione: ⁊ materia digesta.

¶ Et ex eis: q̄ bona sunt: eis est: vt administret᷑ post apitionē digōnis vsqꝫ ad finē eiꝰ istō. Su mat᷑ passulaꝝ de scemi: aut de alacoē: ⁊ alij sil uestris: ⁊ myrthi recētis oiuꝫ añ. pars. j. ⁊ dco quant᷑ in aqua dulci: postq̄ꝫ infusa sunt in ea: deinde bulliāt exqsite: ⁊ colet᷑ ⁊ det᷑ de ea. ℥. j.

¶ Istō est 5^m medicamen de scemi: aut alten. Sunt noia locoꝝ. vel alochoē. i. matricaria: ⁊ h̄ est medicamen resoluēs māꝫ: mirabolani ponunt᷑ ad aliquā ɔfortationē mēbroꝝ.

¶ Et iterum seminis apij: ⁊ anisi: ⁊ cordumeni omniuꝫ añ. ʒ. v. origani syluestris eupatorij omniuꝫ. añ. ʒ. vij ameos ʒ. iiij. suchaha. ʒ. iij. passularuꝫ. ʒ. x. decoquantur in tribus libris aque vsquequo redeat ad lib. j.

¶ Hoc est sextum medicamen: ⁊ patet.

¶ Et de illis: que bona sunt: eis est: vt sumant᷑ ameos spice: ⁊ calamenti omniuꝫ añ. ʒ. x. ⁊ carui: et anisi: amborū. añ. ʒ. vij. ⁊ asse pondus. ʒ. v. ⁊ zinziberis pondus ʒ. iiij. ⁊ cassie pōdus. ʒ. iij. conficiant᷑ cū sufficientia mell'. Et fit dosis eiꝰ pondus. ʒ. j. cū aqua apij: et feniculi.

¶ Hoc est medicamē 7^m: ⁊ ēt regrit digōnem māel ⁊ minorationem: ⁊ est vnum medicamen de assa: sicut qōdā precedens posuit dici medicina de alleis: cassie. s. lignee.

¶ Trocisci huiusmodi. ℞. succi eupatorij. ʒ. x. scolopendrie: spodij: feniculi: spice: croci omniuꝫ añ. ʒ. v. lactuce: et reubarbari omniū añ. ʒ. iij. seminis cucūeris: et seminis portulace: omniuꝫ añ. ʒ. vj. fiant trocisci cuꝫ aqua apij: et sumantur in potu cum sirupo acetoso.

¶ Istud est octauum medicamen: ⁊ est vnuꝫ medicamen factis digestiuum materie.

¶ Et iteruꝫ ad flegmaticaꝫ myrrhe. ʒ. xxxv. croci petrosilini amborū. añ. ʒ. v. spice. ʒ. iiij. s. castorei. ʒ. iij anisi. ʒ. iij. s. seminis apij: et carui amborū. añ. ʒ. iiij. amomi corticū cassie storacis oiuꝫ. añ ʒ. ij. et tertiaꝫ fisticos adriani ɔfectionis oium. añ. ʒ. j. et tertias duas.

¶ Istud est nonum medicamen: ⁊ potest fieri in forma trociscorum: ⁊ regrit ēt aliquā māe digōnem ⁊ minorationem.

¶ Et q̄ñ vehemēs fit rigor: est vomitꝰ cū aqua tepida: et syrupo acetoso ad illud iuuatiuum.

¶ Qꝫ si v̄tutes eius non obediunt: tunc cum eis: quoꝝ rememoratio precesserit s̄m horaꝫ.

¶ Et fiat euaporatio cuꝫ embroca: in qua decocta sunt sceha: et camomilla: et filia hoie coop to cū pannis laneis aggregātibꝰ calefactiōeꝫ.

¶ Placuit Auic. ponere regimen rigoris in quartana. Primo p vomitū: q̄ si v̄tutes eiꝰ. s. rigoris nō obediūt. s. cure p vomitum: q̄ vomitus nō sedat illum rigorē: tūc cū eis ⁊c. idest tunc cura rigorē cuꝫ eis: que dicta sunt supra capᵒ. de regimine rigoris. Uel sic si v̄tutes eiꝰ. s. febalēris non obediunt. s. vomitui cū aqua tepida: tūc puoce vomitum cum eis ⁊c. vt cum raffano: ⁊ ppͥe semine raffani s̄m borem ri goris. Et euaporatio. s. conferens cum embroca cū aqua: que etiam posset embrocare. Sceha est species absinthij vel abrotani vel thymi. Et patet.

¶ De rememoratione solutiuorū: quibus indigent post digestionē. Cap. lxvj.

Chebulorum. ʒ. vj. epithimi absinthij amboꝝ. añ. ʒ. v. mirabolanoꝝ citrinorū: succi eupatorij: emblici oium. añ. ʒ. iiij. seminis apij: ⁊ anisi: ⁊ seminis feniculi omniū: añ ʒ. ij. fiat ex eis decoctio: ⁊ soluatur cū eo cū facilitate. ¶ Aut sumatur absinthij pōdus. ʒ x. mirabolanoꝝ chebuloꝝ: ⁊ epithimi omniū: añ. ʒ. viij ⁊ fumiterre pondus. ʒ. vij. ⁊ suchaha: ⁊ centauree maioris amborū: añ. pondus ʒ vj. eupatorij: ⁊ radicis squinanti amboꝝ. añ pondus. ʒ. v. decoquant᷑ cū qnqꝫ libris aque: donec redeat ad lib᷑. j. ¶ Pillule leues quādo administrant᷑ in oibus qnqꝫ diebus semel sunt iuuantes in ea: ⁊ sunt experte. ℞ epithimi: ⁊ turbith āboꝝ: añ ʒ. x. carui: anisi amboꝝ: añ. ʒ. vij. ameos. ʒ. viij. semis apij: ⁊ feniculi amboꝝ: añ. ʒ. viij. polipodij. ʒ. vj. agarici albi: qō facile teritur. ʒ. viij. salis indi. ʒ. v hyere pigre. ʒ. xv. fiāt pillule cū aqua mēthe: et fit dosis. ʒ. j. s ¶ Et cū materia est flegmatica: conferunt iste pillule. ℞. epithimi: agarici: ameos oium. añ. ʒ. viij. seminis apij: anisi: feniculi oium: añ. ʒ. iij. salis naptici. ʒ. v. hyere pigre: turbith amboꝝ: añ. pondus. ʒ. x. dosis pondus. ʒ. ij. s.

¶ Et quādo est cū dolore splenis: iuuat᷑ hoc medicamine: et soluit eū cū facilitate. ℞. scolopendrie. ʒ. xv. agarici. ʒ. xij. mirabolanoꝝ nigrorū: hyere. añ. ʒ. x. chebuloꝝ: et absinthij oium: añ. ʒ. viij. suchaha: bedeguard: camepiteos: succi eupatorij oium: añ. ʒ. vij. fructus tamarisci: radicum capparorum amborū: añ. ʒ. v. s seminis apij: anisi: seminis feniculi omniū: añ. ʒ. iij. fiat confectio: aut pillule.

¶ Rememoratio. Hic Auic. describit qnqꝫ medicinas solutiuas: qbus indigemus post digōnem. Soluat᷑ cum facilitate: q: p̄mo dat᷑ parua dosis: vt. ℥. iiij. postea pōt dari plꝰ: ⁊ vel cū facilitate: q: frequēter pōt de ea sumere: ⁊ est bonuꝫ solutiuū in colerica. ¶ Aut sumat᷑ absinthij. Hoc est scōm medicamē: ⁊ pōt dari in multa dosi ab vncijs duabus vsqꝫ ad q̄tuor. reliq̄ patent. ¶ Sꝫ ɔsideraꝫ q. A. non posuit aliquā cōpositionem solutiui potētis. iam. n. dixerat. de lapidibus ⁊ elleboris. ⁊ lō si indiges eis potes vti: vt tibi vr.

¶ Nos aūt ad quartanā nullum experimentū secretuꝫ habemus: sed curamus cum cas. ⁊ regulis predictis.

¶ De cibatiōe patiētiū q̄rtanā. Cap. lxvij.

Rectius est vt inclinet᷑ regimen eoꝝ in primis septimanis vsqꝫ ad tres septimanas ad subtiliationē quādam preter qō destruat virtutem: ⁊ illud est: vt abstineāt a carne ⁊ alsumet: hoc. n. mino

rat eoꝝ mãas: ⁊ alleuiat eoꝝ: ⁊ abbreuiat spaciũ egritudinis eorum. ¶ Et post illud necessariũ est virtutem viuificare cũ eis: que sunt: sicut pisces alcadradrie: ⁊ oua sorbilia: ⁊ pulli: ⁊ althaiagi. ¶ Cum ergo puenit ad tẽpus: in quo sequunť in ea alçumet: ⁊ nõ minorať egritudo. tũc necessariũ est custodire ṽtutes: ⁊ cibare cũ eo: qđ est fortius ex carnibꝰ gallinaꝝ: ⁊ pulloꝝ: ⁊ arietũ: ⁊ hedoꝝ: ⁊ auium mollis carnis: sicut sunt pulli: ⁊ alduragi: ⁊ pisces boni: q̃ non sunt magni. ¶ Et scias q̃ ꝯditio in eo: ex quo cibať hñs q̃rtanã est: q̃ sit aggregans ꝓprietates: q̃rum vna est: vt non sit crudũ: imo resoluẽs cruditatẽ: quã facit accidere melãcholia. Et scđa est vt non sit grossum: imo subtilians grossus. Et tertia est vt non sit cõstrictiuũ: imo soluens ventrẽ. Et quarta vt sit sanguis ex eo gñatus laudabilis: ⁊ plurimũ q̃dem est in ea illud: qđ hꝫ caliditatẽ ⁊ humiditatẽ. ¶ Et tu iam sciuisti quomodo cibeť ante paroxismũ: ⁊ ꝑ quot horas: ⁊ quare illũ: ⁊ sciuisti iteꝝ: q̃ quãdoq̃ necessarius est cibꝰ in paroxismo: ⁊ in ꝓximo eiꝰ ꝓpter cãm predictam. Veꝝ rectius est vt eueniat febris ventre vacuo: vt non occupeť natura cum mã alia: nisi cũ mã egritudinis: donec expellat eã. ¶ Et vinum sit purum: subtile.

¶ Hic p̃mo ponit ordinẽ cibatiõis. scđo ponit quot sunt cõditiones cibi quartanarioꝝ. ibi 2ᵒ. (Et scias.) tertio ponit casi. quosdã. ibi 3ᵒ. (Et tu iam.) ¶ Cõsiderandũ p̃: q̃ q̃n regimen ordinať a p̃nᵒ vsq̃ ad statũ ꝑ pugnã in statu futuram: tũc incipimus a grossiori regimine ⁊ imus ad subtilius. Cũ aũt temptamus: si forsan est egritudo breuis incipimus a subtiliatiõe: ⁊ hoc dr̃ regimẽ tẽptatiuum: de quo supra in cap. de cura statice diximꝰ: ⁊ cũ regimẽ non ordinať ad statum: q: egritudo ꝯsumiť paulatim: sicut plm̃ accidit in q̃rtana vnacant statꝰ est lõginquus valde: vñ respectu eiꝰ qđ p̃ns est de replẽone: ⁊ grossitie mãe ordinamus dietam: tunc possumꝰ incipe a subtiliori dieta ꝑ ⁊ postea ingrossare: sicut. A. facit hic: ⁊ docuit supra in hoc capᵒ. ¶ Cõsiderandum scđo: q̃ hic incipit regimen subtile sine carnibꝰ: ⁊ postea dat carnes: cũ ingrossat dietã: ⁊ supius aũt ꝓ subtili dieta incepit ab auibꝰ minutis: ⁊ ꝓcessit ingrossando ad pullos: ⁊ in hoc nõ est ꝯdictio: q̃m vtraq̃ gradatio est possis in diuersis hoĩbus: ⁊ dispõnibus diuersis: ⁊ sit in vno hoĩe. Et cum mutať quartanarius de abstinẽtia a carnibus ad carnes. Primo incipit a carnibus auiũ minutaꝝ: ⁊ postea ꝓcedit ad pullos: ⁊ de pullis ad hedos: ⁊ arietes. s. aiales: ⁊ Ahimezec. ¶ Cõsiderandũ 3ᵒ: q̃ alçumet est modus cibarij de carnibus vnctuosis. s. cũ lardone vel adipe apud nos: vel oleo ⁊ carnibꝰ pinguibꝰ apud saracenos: ⁊ multos modos haꝝ ꝑparationum de carnibus pinguibꝰ pullinis ⁊ hedinis: ⁊ arietinis cum oleo habes ab Azarauio libᵒ. 26. ⁊ in libro. 6. de ferculis. Tñ inuenio: q̃ q̃nq̃ alçumet est micha panis: sup quã cadit pinguedo assature: ⁊ illud vocabulum alçumet bis hic poniť. Primo cũ dicit. Abstineant a carne. s. elixa vel assata: ⁊ alçumet. i. modis ciboꝝ vnctuosoꝝ factoꝝ ex carnibus frustatim incisis: ⁊ preparatis cum melle ⁊ oleo: ⁊ alleis: vt ponũt ꝑdicti: lꝫ credam hos modos alçumet: posse etiã fieri ex piscibus. ¶ Cum ergo. Scđo ponit cuꝫ dicit. cum ergo puenit tp̃s: cum quo in ea ꝯsequať. s. febre alçumet. i. hmõi cibaria vnctuosa: q: tutius tp̃s: in quo eis ꝯcedunť ⁊ minorať ⁊c̃. errauit ergo valde ille: q̃ exposuit alçumet. i. accidẽtia difficilia. ¶ Cõsiderãdum 4ᵒ: q̃ totus ordo regis: quẽ Auic̃. ponit est iste supponẽdo de ꝑ iudicio extimatiuo: q̃ q̃rtana debeat ꝓtelari ad mensem: q: vt plurimũ est ita ꝑ q̃ in p̃mis tribus septimanis abstineat a carnibꝰ: ⁊ alçumet: ⁊ subtili vtať dieta: non tñ vltime: vñ non sit ꝯtentus solo iulep: sed vtať subtili eq̃ ciceꝝ cum lacte amigdalaruꝫ: ⁊ silibus: ⁊ hoc regimine virtꝰ vacat ad mãm. Post tres septimanas incipe dare res magis nutrientes: ⁊ que sunt grossior dieta q̃ꝫ precedens: ⁊ incipe a piscibus alduragi. i. perrinis ⁊c̃. ⁊ vade ad pullos: ⁊ aues puaos: ⁊ hoc est qđ dicit altaragi: ⁊ non curauit hic ordinẽ ponere inter pullos ⁊ aues. Et si videť tibi trãsire ad cibaria vnctuosa: ⁊ hoc. A. intellexit: ⁊ existimo: q̃ cuꝫ hoc regimine puenisti ad sex septimanas: ⁊ incepisti dare alçumet: ⁊ si vides q̃ quartana non minoreť: imo modo est in p̃nᵒ: iã es certus q̃ ipsa extendeť ꝓpe ãnum. ergo tunc incipias regimẽ tuũ grossum: qđ sit valde nutriens: vt vbi tu dabas aues ⁊ pullos puos: ⁊ alçumet: da gallinas: ⁊ pullos completos: ⁊ hedos: ⁊ arietes: ⁊ aues mollis carnis ⁊ pulli. s. pipionuꝫ. ¶ Alduragi. q̃dã dicunt. i. turtur: alij ꝑdix: ⁊ ista ꝑparata ꝑ elixationem vel assaturã magis nutriunt q̃ꝫ facto ex eis alçumet. intelligit ergo. A. q̃ hoc regimine grosso in diebꝰ q̃tis scđo aliq̃bus diebꝰ reuertaris ad regimẽ subtile sm̃ qđ tibi videť. Et scias. De quatuor ꝓprietates sunt note: ⁊ sunt in carnibus laudabilibus cum bonis modis preparationum. ¶ Vinum purum ⁊c̃. hoc maxime aliqua digestione apparente in materia.

¶ De cura q̃rtane ꝯtinue. Cap. lxviij.

Compositio huiꝰ febris est sm̃ q̃ enunciauimus ante ipsam. Et canõ in ea est homogeneus canoni q̃rtane iterpollate: ⁊ non diuersificať ab ea nisi in rebꝰ paucis. ¶ De illis est: q̃ declinatio in illa ad eq̃litatẽ in calefaciẽtibꝰ: ⁊ ad infrigidationẽ in hac est melior ꝑ adherẽtiã febris q̃reoꝝ: vt administrent in curatiõe eiꝰ: ea que sunt: sicut syrupus acetosus cũ seminibꝰ: ⁊ geleniabin: ⁊ aqua de radicibus equalꝫ: ⁊ suppositoria cum melle. ¶ Et de illis est: q̃ flõmia in hac est magis necessaria: q̃m mã est magis cõprehensa in venis. ¶ Et de istis est: q̃ lnia in carnibꝰ in hac egritudine est minor: iõ caue hoc.

¶ In tribus ponit dr̃am iter curã q̃rtane iterpollate: ⁊ cõtinue p̃mũ q̃ declinatio ad calefacientia est melior in illa. s. interpollata: ⁊ dico calefaciẽtia eq̃lia. i. debite ꝓportionata sm̃ mãm: ⁊ dispõnem: sꝫ in hac. s. ꝯtinua est melior declinatio ad infrigidationem. i. remissiorẽ calefactionẽ. ¶ Aq̃ de radicibus eq̃lis: q: de duabꝰ radicibus: ⁊ capillꝰ ve. cuꝫ endiuia ⁊ buglo. si tibi vr̃. ¶ Et de illis. Scđm in quo differt est flõmia. ⁊ patet. ¶ Tertium q̃ licẽtia in carnibus ⁊ grosso regie minus datur in hac. s. continua. caue hoc ⁊c̃.

¶ De febre sextana ⁊ septena: ⁊ similibus illis. Cap. lxix.

Et noiatur phitanos: ⁊ q̃dam nominant hmõi febres resolubiles.

¶ Post sermonem in q̃rtana est s̃mo in q̃ntana sextana septena: ⁊ silibus. que annectuntur q̃rtane. Et ꝑ notificat has febres: ⁊ ex hoc excusať a signis. Scđo ponit curam. ibi 2ᵒ.

(Appropinquat.) Prima in tres. Primo notificat eas quo ad nomina cōia. Scdo quo ad cām. Tertio ponit in h' sententias Hyppo. ꝛ Gal. ibi 2°. (Iste.) ibi 3°. (Sextana aūt.) ¶ De nominibus credere oportet quod dicit: ꝛ non habemus apud nos quid importet ꝓbitanos.

¶ Iste generantur ex mā homogenea materei quartane: ſꝫ eſt minor ꝛ groſſior. Et plurimum quidem fiunt ex melia flegmatica.

¶ Hic ꝓprie incipit capl'm: qḋ enim p̄ceſſit ſm v̄itatē tm̄ eſt in rubrica. ¶ Cōſiderandum: ꝙ tria dicit Auic. Primū ꝙ mā haꝝ febriū eſt homogenea. i. ꝯformis ꝛ vnius generis cum mā q̄rtane. Ratio eſt: qꝛ eſt mā melica: que groſſitie ꝛ paucitate tardat motū ſuū. Scdm dcm̄: ꝙ hec mā eſt groſſior ꝛ paucior. Rō eſt: qꝛ cū ſit tardior q̄ȝ illa: que mouet' ḋ q̄rto in q̄rtū: opꝫ ꝙ habeat diſpōnes que ad tardiorē motum faciūt: ꝛ he ſunt maior groſſities: ꝛ amplior paucitas. Vñ tardi⁹ putreſit: ꝛ tardi⁹ cumulat' vel mouet' ad putredinē: ꝛ pigri⁹ ſtimulat v̄tutē ad motuꝫ. ¶ Et plim qdem. Tertiū dcm̄ eſt: ꝙ q̄uis ſint multe ſpēs melancolie: tamen vt plurimū fiūt ex melancolia facta ꝑ aduſtionē flegmatis. Iſte eſt ſmo Raſis. 16. continentis caplo. ij. Cauſa autē vt opinor eſt: qꝛ melācolia ex aliis humoribus cū ꝑueniūt ad maiorem ingroſſationē per calīm adurens: ꝛ ad paucitatē ꝑueniunt ad tantam terreſtreitatem: ꝙ non meret' illud cinereum putreſieri ꝛ euaporare ꝛ portare actualē calorē: non enim eſt in illis humorib⁹ humidū tenax: ſed ſſa: qꝛ habet multā viſcoſitatē pōt comburi: ꝛ fieri melia: vñ faciet q̄rtanā: ꝛ ſi amplius cōburat' ꝛ terreſtrificet' vt faciat q̄ntanā ꝛ ſextanā adhuc hꝫ humidū: qḋ pōt putreſcere: ꝛ euaporando portare calorē febrilē: ſicut carbones ex lignis viridib⁹ facti magis emittūt flāmā q̄ȝ facti ex lignis ſiccis.

¶ Sextanam autem ꝛ ſeptenā: ꝛ que ſunt poſt illas Hyppo. dixit.

¶ Hic ꝑ ponit ſniam. Hyppo. ꝛ Gal.: illas ꝑtractat. ibi 2°. (Et ego.) Prima in tres. p̄ ponit ſermonē Hyppo. 2° Gal. 3° complet ſermonem. ibi 2°. (Et Gal. dixit.) ibi 3°. (Verū Hyppo.) Dicit ꝑmo ꝛc̄. Hyppo. dixit. ſ. in libro epidi.

¶ Et Gal. dixit. Ego nō vidi in vita mea aliquā ex eis: neqꝫ vidi q̄ntanam nudā fortem, ꝛ neqꝫ eſt febris niſi quaſi occulta. ¶ Inqt ꝛ nō eſt lōginquū: qn ſit cā in ſeptena verbi grā: ꝛ nouena regimen qḋ q̄ſi adminiſtrat', ꝛ curritur ſuꝑ ipſum facit febrem. naꝫ iteratio fac̄ neceſſario in hmōi hora illaꝫ febrem, ꝛ ſi dimitteret': ꝛ rectificaretur nō faceret. Eſt ergo cā in periodis eius: ꝛ in ipſius iterationib⁹ reiteratio regiminis. ¶ Et periodi eius non ſunt periodi mãe: que effundat', ꝛ eius reditiōes. Inqt opꝫ ergo vt obſeruet' in expientia hui⁹ egritudinis hec itētio: ita vt nō accidat error. ¶ Quāuis Gal. ſit quaſi negās aduētum haꝝ febrium: ꝛ quaſi ꝙ ſit necīum: vt ſit hmōi febris alia radix.

¶ Primo ponit ſniam Gal. ſcdo aſſumit ei⁹ intētionē. ibi 2°. (Quāuis Gal.) Dixit ꝑ de differētiis febriū. 4. cap°. ſꝫ plixius in cōmento epidimiaꝝ. Quintanā fortē. i. purā: ꝛ diſtinctam: ſꝫ erat apud Gal. vna q̄rtana tardans vſqꝫ ad finem q̄rte diei: ꝛ iō extenſa ſuꝑ q̄nto die videbat' q̄ntana: ꝛ ideo eſt febris occulta. ¶ Inqt. ſ. Gal. in lib° epidimiaꝝ. ¶ Cōſiderandū ꝙ Auic. ex intentiōe Gal. aſſignat cām in febre ſeptena ꝛ nouena: qꝛ cā quā dedit in q̄ntana non poteſt applicari ad iſtas: ꝛ dicit ꝙ cā eſt in regimine error: ſuꝑ quo currit'. nam eius malitia facit febrē: ꝛ ei⁹ rectificatio facit ceſſare febrem. ḡ cā in periodico motu: ꝛ reuerſione paroxiſmoꝝ eſt iteratio mali regiminis. ¶ Et ꝑiodi ei⁹. Oſtendit ꝙ non eſt cā haꝝ febrium. ſ. ꝑiodicationis ꝛ reuerſiōis illaꝝ: ꝛ dicit ꝙ ꝑiodi ꝛ reditus iſtaꝝ febrium non ſunt ꝑiodi materie: que effundit' ad loca putredinis: ſicut diximus in tertiana quotidiana ꝛ quartana vel reditionis. ſ. materie. Inqt. ſ. G. in dicto cōmento opꝫ vt obſeruet' in experiētia ꝛc̄. i. ſi qs ꝑ expientiam inueniat iſtam febrem ſeptenā ꝛ ſiles illis. ¶ Hec intentio. ſ. ꝙ cā non eſt materia habēs effuſionē ꝛ reditionē: ſed cā eſt error in regimine: ſuꝑ quo ſtatur: ꝛ ita ꝙ non accidat error: in regimine haꝝ: vel curat vel expientia. i. cura: qꝛ cura erit vt non accidat error. ꝑma tamē expoſitio eſt melior. ¶ Quāuis. Hic in ſumma ponitur intentio Gal. ꝛ eſt ꝙ Gal. quaſi negat iſtas febres: ꝛ ratio eſt: qꝛ ſi eſſet dare iſtas febres: tunc daret' alia radix: qꝛ alius humor a q̄tuor humorib⁹: hoc aūt eſt falſum: ꝯñā ē nota. qꝛ humor faciens has febres non pōt eſſe melia: qꝛ mouet' in quartū diem: nec colera: nec flegma ꝑpter ſimilē cauſam: nec ſanguis: qꝛ facit motū ꝯtinuum. ergo erit neceſſario alia radix. i. alius humor: q eſt diſtinctus ab iſtis. ꝛ h̄ eſt qḋ dicit Raſ. 16. ꝯtinentis vltimo cap. Dixit Gal. ſ. in libro epidimiaꝝ. Non vidi febrem currere ꝑ. vij. ꝛ diſplicet mihi dictum Hyppo. hoc affirmās: qꝛ impoſſibile eſſet: ꝙ dicat de quo humore eſt. Dixit aūt Auic. q̄ſi negans: nō ꝙ ex toto negans has febres. ſed negat has pendere a determinato humore: ꝛ concedit eas fieri ab errore regiminis. ¶ Dubitat': qꝛ non vꝫ impoſē aliquam febrem ꝑiodicare de ſeptimo in ſeptimū: vel ꝯſilr non hēre materiā: que effundat' in hora paroxiſmi: ꝛ poſtea reſoluat': ꝛ iteꝝ refundat'. ¶ Amplius. Iſta mā eſt aliqua materia humoralis: ꝛ nō extra genus q̄tuor humoꝝ. ¶ Dicendū ꝙ Gal. fantaſiat⁹ fuit: ꝙ he febres ꝑiodice ſunt ex motib⁹ humoꝝ q ſunt ſub formis humoralibus: ꝛ mouent' in certo periodo ex natura humoꝝ ꝛ determinata diſpōne corporis omni circūſcripto ab extra in tꝑe horaꝝ febrium: ſicut apꝑet in habēte tertianam: cuius paroxiſmus omni tertia die reuertit': quātūcūqꝫ illum bene regas: ꝛ de ſumma haꝝ febrium Gal. non potuit imaginari eſſe febres q̄ntanas ꝛ ſextanas: ꝛ que ſūt poſt eas. Ratio eſt: qꝛ eſſet dare humores alioꝝ generꝝ: ioꝫ ergo cum diceret: ꝙ ꝯtinuatio erroris in regimine eſt cauſa huius. v̄bi grā. ex° groſſo: ſed frequēter viſo. Aliqs ꝯualeſcens ab vna lōga febre omni mane comedit ficus: accidit ꝙ omni ſeptima die ex mala illaꝝ digeſtione: ꝛ lacticinio aggregatur aliqḋ circa meſeraicas: vel alias partes: que non habēt veram formam humoꝝ: ꝛ illud corruptuꝫ facit febrem omni ſeptima die: ꝛ ſi illud haberet verā formam alicuius humoris non faceret ſeptenā febrem: ſꝫ ſi eſſet colra faceret tertianā: ꝛ ſic de aliis. Hec fuit intētio Gal. ſine dubio in commento epidimiarum: lꝫ ipſe non multum proſequatur iſtam materiam: immo illam poſtponit propter reuerentiam Hyppo. cui cogitur contrariari: ꝛ ſi intellexiſſet: hec appareret ſolutio ad rationes contrarias. Gal. opi. de q̄ntana ꝛ ſeptena.

¶ Veꝝ Hyp. iam verificauit ſermonē in iuentione ſeptene ꝛ nouene: ꝛ non eſt illud manifeſtuꝫ mirabile: neqꝫ manifeſte impoſſibilitatis: ita vt ſit neceſſarium redire in eo ad adminiſtrandum al' induſtriandum.

¶ Hic cōplet ſermonē Hippo. ꝛ ꝑmo ponit ſniam eius: que eſt cōtra Gal. ꝛ eſt ꝙ Hyppo. verificauit: qꝛ veꝝ dixit eē reperiri ſeptenā ꝛc̄. ꝛ nō eſt illud impoſſibile: neqꝫ mirabile: vt ſit neceſſariū redire ad inueſtigādum: vel ad induſtriādum. i. induſtrioſe procēdum: vel demonſtrādum. ¶ Conſiderandū ꝙ Auic. ſupra in cap. de cauſis putredinis dedit cās aduentus paroxiſmi receſſionis ꝛ reuerſionis: que cās

sunt ꝓpulsio: ⁊ effusio materie ad loca putredinis ⁊ eius portatio: ⁊ finitio: ⁊ generatio vel reaggregatio in certa mēsura tpis: ⁊ reeffusio ad eūdē locū: ⁊ sunt dicta Gal. scdo d differentijs febriū. Dubitis ergo illis ꝓncipijs est possibile ꝯcludere nō esse impoſſe repiri qntanam: vel septenā: vel alias. nā si tātus vigor agētis: ⁊ tāta dispō mãe est cā: ꝙ in tāta mēsura tpis ꝯgregetur ⁊ ꝓfundet materia. ergo minor vigor: ⁊ minor dispō erit cā: ꝙ in tpe ampliori fiat: sed nō est impoſſe repiri agens minoris vigoris: ⁊ mãm minoris dispōnis. ꝗ ⁊c. Bene ergo dixit Auic. non oportere eū redire G. aūt dicit illam dispōnem in mã esse formā specificam: et ideo non posse mutare hos periodos: nisi repiretur humor alterius spei. Sed qm̄o hec ratio soluatur apparebit.

¶ Et sermones qdē: quos locutus est Hyp. in cap. hay febrium sunt: ꝙ septena est prolixa: ⁊ non est mortifera: ⁊ nouena est lōgior ea: et nō est mortifera. Et dixit ꝙ qntana est deterior febrium: quoniam fit ante ptisim: et post ipsam. Et dixit Gal. in ea sicut scitis.

¶ Hic scdo ponit alios sermones Hyppo. cōplentes ꝓ ceteris ⁊ positis his dictis dicit. Et Gal. dixit in eo. s. ꝯmone Hyppo. vel ea. s. expōne: sicut tu scis. Ul' sicut scis. i. bene scis tu illud: qđ Gal. dixit. cōmendando illud dictū Hyppo. Opinat' igit' Auic. libros illos Gal. sup libris epidimiay esse apud nos. Ego aūt vidi cōmentū Gal. sup illo dicto Hyppo. ⁊ est cōmentū trium: vel duay linearum: ⁊ non exponit Hyppo. nec verificat dicta eius: ⁊ ideo Auic. dicit. Tu bene scis qd Gal. dicat ibi. Est autem tex. Hyppo. ille in libᵒ epi. Quintana omniū pessima: etenim ante ptisim: ⁊ iā ptisim patiētibus semp interficit. Commentū Gal. est h. Qui ptisim patiunt': ethica febriunt febre nunq̃ deficiente: cuiꝰ naturā: sicut ⁊ aliay omniū didicisti in libro differentiaruz febrium. Jam aūt in qbusdam vidi ipsam implicatam alicui ꝑiodicay febrium: aut eay: que per tertiam: aut quartam diem paroxismant': sicut dixit Hyp. Eay que ꝑ quintam: de qua qnta existimes ea esse dicta a nobis: que de septenis: ⁊ nouenis paruz ante audiuisti. Dixerat aūt Gal. in cōmento ꝑcedenti non repiri has febres nisi casualiter. Apparet ergo ꝙ Gal. sicco pede ꝑcessit: ⁊ ideo Auic. dic'. Bene scis quid. G. dicit ibi: quia cum Gal. non dicat: eget ille sermo Hyppo. expositione: ⁊ ideo subdit.

¶ Et ego quidem opinor huic sermoni moduz quēdam. ⁊ est vt sit ptisis signans ethicaz: ⁊ sit sermo eius: qntana subiectuz ꝓpositionis indefinite nō signātis cōitatez. ergo est: quasi dicat: ꝙ de quintana est vna spēs deterior febrium.

¶ Ergo est signatio huius sermonis eiꝰ: ꝙ cū febres ꝓlongant': ⁊ ꝑmiscent': ⁊ diuersificant' ꝑueniunt plurimū ad inflāmandū mēbra principalia: ⁊ ad ethicā: ⁊ de ꝓprietate hay febriuz est: vt stent in fine suo ꝑm ordinē vnū. Et plurimuz illius super quartanā. Et iam testificati sumus eam qntanā: vey ipa perducit ad quartanam quando in humoribꝰ est exuberatio: ⁊ in humiditatibꝰ multitudo. Cūqz liquefactio iaz multiplicatur: ⁊ euacuationes sensate, ⁊ insensate frequētes fiūt: non remanet in humoribꝰ cinereitas: nisi illud qđ minꝰ est: ⁊ grossius: et illud facit esse necessariū: vt sit paroxismus tardior: ⁊ fiat il'a: que fuit quartana qntana. Et in hmōi quidez dispositione fortasse erit corpus ꝑparatum vt inflāmet': ⁊ fiat ethica. ¶ Et iteruz ethica quando antecedit nō est longinquū quin faciat accidere in humoribus cinereitatē quādaz propter ꝑuitatē suaz in postremis ethice: ⁊ accidit illi cinereitati putredo: quare accidit febris: ⁊ iaz destruxit febris ethica corpus. est ergo mala ex hoc: ꝙ ipsa est signuz adustionis humoris: de quo non remansit nisi paruz: ⁊ fit adustus pay: ⁊ ex hoc ꝙ ipa est causa additionis febris: ⁊ duplicationis eius.

¶ Primo ergo pertractat sermones Hyppo. scdo Gal. dicta ꝯfirmat experientia. ibi scda. (Et iam.) Prima in tres. Primo exponit terminū ⁊ ꝓpositionē. scdo declarat illā sub illo itellectu. tertio ꝯcludit. ibi 2ª. (Ergo.) ibi 3ª. (Et ergo.) Primo ostendit: ꝙ Hyppo. ꝑ ptisim intelligit ethicā. Scdo dicit: ꝙ iste terminus qntana cum assumat' absqz signo vli est subiectū ꝓpositionis indefinite: que non significat vlez: siue vlr. ergo exponendo ꝓpositionem indefinitā in ꝓpositionem ꝑticularez: cui eqpollet. Quintana est vna spēs ⁊c. i. quedā qntana est deterior febrium: ⁊ eodez modo Auic. intelligit scdam ꝓpositionem indefinitam. s. quedam qntana fit ante ptisim. i. ethicam: ⁊ hec qntana est deterior febribus. ¶ Ergo. Declarat ꝑmo qm̄o qntana fiat ante ethicā. scdo qm̄o post ethicam. ibi scda. (Et itey ethica.) Dicit primo ꝙ sermo q dicit qntana fit añ ethicaz significat hoc: qꝛ verificat' ⁊ exponit' ꝑ ꝓpositiones has sex. Prima. Febres ꝓlongate ⁊ ꝑmixte ex multis febribꝰ, ⁊ inordinate possunt ꝑducere ad ethicā. hec ꝓpositio est nota: ⁊ partim sumitur a Gal. in libro de malitia ꝯplonis diuerse. Et de ꝓprietate. Scda ꝓpositio. Iste febres in fine ducunt' ad febres ꝯseruantes ordinem. Ista ꝓpositio est nota ex dictis supra cap. de quartana: ⁊ ex dictis Gal. in cōmento tertij ꝓnosticoy. sup illo v̄bo. Febribus inordinate vagantibus. Et plurimum. Tertia ꝓpositio est ista. Febriz: ad quā ꝑueniunt est ordināta ꝑiodi: qꝛ est vna q̃rtana. Ratio: qꝛ disponit' sanguis vno dispositione. s. melācolica ꝑ adustionem, ⁊ cinereitatem: vt Gal. ibidem dicit. Et iam testificati. Quarta ꝓpositio est. Qꝫ possibile est: ꝙ fiat qntana: ⁊ hoc innuit cum dicit se esse testem: ꝙ illa fuit qntana. s. illa que post quartanam venit vel illa ad quā ꝑueniunt inordinate febres. Ueruz ipa. Quinta ꝓpositio est. Qꝫ ipsa febris ꝑlixa ꝑmixta inordinata ꝑducit ad quartanā: quādo est adhuc sufficiens exuberantia humoy: ⁊ et humiditatū membraliuz multitudo. s. qꝛ non fit adhuc facta multa cōsumptio. Et ratio est: qꝛ tūc melancolia potest esse sufficiētis quātitatis ⁊ grossitiei cōformis: sine nãe specifice: ⁊ iō seruabit illa melācolia motuz sibi debitū. s. quartanū. Ex hac qnta ꝓpositione Auic. ꝯdit sextā: ⁊ est. Posse est ꝙ illa q̃rtana fiat qntana: qꝛ posse est ꝑ maiorem ꝯsumptionē melācoliam illā magis ingrossari ꝑ adustionez: ⁊ minorari. ergo posse est: ꝙ illa q̃rtana fiat qntana. ꝓbat ꝯñtiam: qꝛ grossities ⁊ paucitas faciunt: ꝙ paroxismus sit tardior: sed cum esset quartanus. ꝑus ergo fiet qntanus. Et in hꝫ. Ultimo dicit: ꝙ sic disposito corpore possibile est ꝙ homo fiat ethicꝰ. sequr ergo ꝙ qntana ista fuit ante ethicā. ꝯsidera ꝙ iste ꝓpositiones sunt de possibili: qꝛ sufficit hoc Auic. ¶ Et itey. Ostēdit ꝙ qntana est aliquando post ptisim. i. ethicā. ⁊ arguit sic. Ethica aſis posse est ꝙ faciat accidere in humoribꝰ quādā cinereitatē. i. cinereitatem paucā grossam multū: ⁊ hoc in sui postremo: ⁊ tali cinereitati pōt accidere putredo. ergo post ethicā. i. ethica ꝑcedente accidere pōt qntana. ¶ Et iā destruxit se. ethica corpus. Istud dictū pōt dupl'r intelligi. Primo ꝙ ꝓbet possibile esse istā incinerationē ad multā grossitiez: pauci/

ficationem q̄ntitatis. nam ethica destruxit corpus ꝛ pauci/
ficauit mēbra ꝛ ingrossauit: ergo multo magis poterit hoc in
humore facere. Scḋo declarat dictū: cum. n. dicit: ꝙ quarta/
na fit post ethicam: nō intelligit: ꝙ ethica recedēte ipsa ad/
uenit: sed fit post ethicā. i. pcedente multū ethica, ꝛ ꝯsumē/
te hoiem. Scḋo modo pōt exponi: vt ꝯiungat cum pticula
sequēte: que dicit. Est ergo. ꝛ pꝫ. ℭ Est ergo. Hic ꝯcludit:
ꝙ quintana est deterior febris. s. illa quintana: que est post ethi
cam: ꝛ dicit: ꝙ est mala via signi: q2 significat adustionē: et
est mala via cāe: q2 calor quintane supueniēs calori ethice au
get calorē ethice: ꝛ duplat illum: q2 prius erat calor vni⁹ fe/
bris: modo vō est duaꝝ. ℭ Potest aūt sermo Auic. referri
ad quintanā ante ethicā. s. ꝙ ipsa est deterior: q2 est signū adu
stionis multe: que est cā additiōis ꝛ duplatiōis febris. naꝫ
ethica supueniente addit calor quintane: ꝛ duplatur: vt dixi
mus. ℭ Hic cadūt dubia. Primū dubiū. Plus ptineret ad
capitm de quartana. ꝛ est: que sit materia: que facit febres
inordinatas sequentes febres ꝯtinuas plixas ꝛ cōpositas:
ꝛ de hoc plixe diximus sup tertio pnosticoꝝ: ꝛ diximus: ꝙ
multis febrib⁹ cōpositis adinuicem: dum humores saluāt
suas formas: ꝛ dispositiōes forme ppinquas: fiunt ordina/
ti motus humoꝝ illoꝝ: licꝫ iudicent in summa inordinati:
sicut si componerentur due tertiane cum vna quotidiana.
ℭ Diximus etiam: ꝙ qn̄ deuētū est ad vniformē dispositio
nem melancholicā: ita ꝙ illoꝝ humoꝝ combustū est melā
cholia: tunc fit quartana: ꝛ diximus ꝙ in tempore medio
fiunt inordinati motus. ꝛ hoc est dum sunt multum elōga/
ti a natura humorum pmorum. ꝛ nondum sunt facti cōple
ta melancholia. Scias hoc breuiter. Qō. I.

Secunda dubitatio est. vtꝝ dum deuenit ad quinta/
nam ante ethicā: aut post ethicā sit neces
sarium preuenire q̄rtanam. ℭ Videt ꝙ sic: q2 ad maiorem
grossitiem nō est deuenire nisi p grossitiem minorem: ꝛ ad
paucitatē maiorē nisi p paucitatē minorem. igitur prius erit
materia incinerata in grossitie ꝛ q̄ntitate pportionabili fe/
bri quartane q̄ꝫ quintane. ℭ In ꝯriū est. A. qn̄ dicit ꝙ lꝫ plu
rimū insup quo stant febres inordinate fit q̄rtana: tn̄ ipse te/
stificat illam fuisse aliqn̄ quintanā. ℭ Dōm ꝙ lꝫ vt plurimū
ante quintanā fit q̄rtana: cū antecedit ethicā: aut sequit illā:
non tn̄ est necessariū aduenire putredinē. q̄ non est necessa/
rium fieri q̄rtanam: ꝛ iterꝫ cuꝫ non putrescit potest fieri i pau
cus grossus pportionabilis quintane. q̄ erit añ ethicā vł p⁹
ethicā quintana: quā nō añcedit q̄rtana. Qō. II.

Tertia dubitatio est: vtꝝ quintana possit fieri nulla alia
febre pcedēte. ℭ Et breuiter dicim⁹: ꝙ sic ho/
mine enim remanēte in latitudine sue apparentis sanitatis vł
neutralitatis pōt aliqs humor melācholicus paulatim fie
ri: ꝛ igrossari: ꝛ paucificari: vt fit tardioris: ꝛ pigrioris mo
tus q̄ꝫ motus p quartuꝫ. ergo moueri pōt in quintum diē.
Et q scientificus est in scientia de expulsionibus epaticis:
nouit has pluralitates ꝛ cōsimiles. Qō. III.

Dubitatur quarto: q2 rōnes Auic. pbāt multo for
tius. ꝙ sextana ꝛ septenaꝛ q̄ sunt post
illas sunt deteriores febrium. ꝛ ꝙ fiant ante ethicaꝫ: ꝛ post
ethicā. humor enim ingrossatus ꝛ paucificat⁹ vt faciat qn
tanā si fiat grossior ꝛ paucior faciet sextanā. ꝛ sic deinceps.
Sed hec dicta non essent ꝯformia dictis Hyppo. cuꝫ di/
xit ꝙ febris septena ꝛ nouena sunt mortifere: ꝛ ꝙ quintana
est deterior. ℭ Dōm euidens esse ꝙ Auic. de sermonibus.
Hyppo. nō declarauit nisi hūc: ꝙ quintana ē deterior febriū
. s. aliqua quintana: vt illa: que est post ptisim. i. ethicā. ꝛ que
est post ethicā: ꝛ non omnis quintana: q2 ppositio indefinita
nō significat vlem siue cōmunitatem. ergo derelinquit no/
bis vt notum ꝙ quintana: que non est predicti modi: non est
de prauior: remanet igit nobis inuestigare. si idem sermōes
possunt esse veri de febrib⁹ sextanis ꝛ septenis: ꝛ aliīs p⁹.
Jam enim credimus: ꝙ quintana ꝯsis ethicaꝫ vel pcedens: q̄
in veritate est valde praua: compareť ad septenam: ꝛ alias
ꝯuenientes ab errore in regimine que nō sunt praue. ℭ Sꝫ
tūc erat mihi dubiū: q2 etiā quintana fieri potest ex illo erro
re. ℭ Scḋo. q2 ista febr. que fit ab errore regiminis: cessat
cuꝫ cessat error. vt dixit. A. auctoritate Gal. sꝫ hoc est ꝯtra
Hyppo. q dixit febres septenā ꝛ nouenā esse plixas. ℭ Ad
primū alias rn̄debam ꝙ q̄ꝫuis ita esset placuit. Hyppo. face
re dictam cōparationem. ℭ Vel dōm: ꝙ regimen in longo
spacio pducens ad febrē est occultius in malicia sua q̄ꝫ illiḋ
quod in spacio breui facit hoc: ꝛ sic iste febres: que ex mali
cia regiminis tardioribus ꝛ rarioribus piodis piodicant
sunt potius ponende in summa febriū ordinatarū: ꝛ haben
tium cās ppinquas humoralibus: ꝛ sises causas: que sunt
materieꝝ effusiones: vt notū est. Febris aūt quintana facta
ex malicia regiminis erit in hac valde manifesta. ꝛ nō po/
nēda inter periodicas: q2 sua cā est valde manifeste extrin/
seca: ꝛ remanet ergo ꝙ quintana ponēda sit inter piodicas: vt
q̄ fit a causa manifesta. Cum ergo dixit quintanā esse peio
rem septena: intelligere poterat de quintana ante ethicam
vel post ethicam cōparata ad septenā: ꝛ alias procedentes
ex malo regimine. ℭ Ad 2ᵐ argumētum respōdebaꝫ: ꝙ p
maliciam regiminis nō solum itelligebam vsum malorum
ciborum ꝛ potuum: sed etiā vsum bonoꝝ nō pportionato/
ruꝫ ad quādam dispositionē latētem. vbi gr̄a. malā cōple/
xionem in stomacho occultā. vñ ꝯtinue labunt alique ma
terie nō ꝯuenientes ad formam humoraleꝫ verā: ꝛ ex his in
certa mesura temporis fiebat paroxismus. Omis ergo di
ceret regimen cōmuniter maluꝫ vt fieret: qḋ credebat bo/
num: ꝛ sequit paroxismatio: ꝛ q̄to in lōgiori tempore hoc
videt: q2 dispositio fit occultior: ꝛ p ꝯsequēs sanatio ei⁹ tar
dior: ꝛ nouena est posita plixior q̄ꝫ septena. Hec sunt dicta
in nostris iunioribus cōceptibus. ℭ Nūc autem his post
positis dicamus: ꝙ in mente Auic. iacebat: aut ꝙ postquā
ꝯlōgate febres duxerunt ad quartanā: ꝛ postea ad quinta
nā vita nō staret cum tāta incineratiōe: ꝙ fierēt alie febres
post istas: sed homo cadēs in ethicā tertie speciei moritur
in illa: aut morietur ante illā cum quintana: aut ꝙ cinis il/
le iteratus incineratiōe nō amplius mereatur portare calo
rem putredinaleꝫ. Et similr multo fortius competit Auic.
ꝙ quādo ethice pduxerūt incinerationem quintane ꝯformē
nō sustineat corpus vlterioreꝫ incineratiōem: aut si sustinue
rit: nō mereat ille cinis portare calorem putredinalem. dꝫ
ergo ꝙ septena ꝛ nouena ꝛ cōsimiles eis fiant ex materie/
bus grossioribus melācholicis ꝛ paucioribus q̄ꝫ sunt ma/
terie quartane ꝛ quintane: ad quas nō fit deuētum per viā in
cinerationis a caloribus febrilibus. sed aut p viā paulati/
ne cōgelatiōis: aut paulatine resolutiōis: aut vtriusqꝫ super
eadem mā: sed in diuersis temporibus. Et quādo cuꝫ hoc
iste materie nō sunt vacue ab humiditate cōtinuatiua: que
possunt portare calorem putredinalē. Poterūt igitur face/
re febrem tardioris motus: neqꝫ est difficile hoc imaginari
cum cōsideras modos cōgregatiōis māerum in lōgo tem/
pore: ꝛ ingrossatiōis earum etiā cum cōgregantur: ꝛ erit er/
go lōgitudo nouene maior q̄ꝫ septene: quia mā est grossior
ꝛ non erunt mortifere: cum nō sit modus earum fieri ante
ethicam ꝛ post ethicam. Quintana autem quedā est mali/
gna: vt illa que fit ante ethicam vel post. illa autem que nō
sic fieret nō necessset de malignis. Sed adhuc credo eā esse
peiorem septenis ꝛ nouenis: ex hoc tn̄: q2 frequentius pa/
roxismat. cōsidera que diximus.

ℭ Et non oportet vt negent egritudines quas non contingit videre in tēpore quodam ꝛ quadam regione. nam hoc genus non comprehē ditur per multitudinem.

ℭ Hic dissoluit dicta Gal. q qn̄ negat has febres. Erit autē

duo. vnum ꝙ ipse non viderat has febres. aliud ꝙ oportet dare aliã radicẽ .i. aliũ humorem. Primo ergo remouet primum dictũ ostẽdens, ꝙ ex hoc non debent negari he febres. Scdo scḋm. ibi 2ᵒ. (Neqꝫ iterũ.) Tertio laudat testimoniũ Hip. in hac sñia. ibi 3ᵒ. (Amplius.) ¶ Considerandum ꝑ, ꝙ Gal. in cõmento epidimiarum super illo verbo. Febrium alie quidem quotidiane ⁊c̃. expresse negat has febres .s. septenã ⁊ nouenaꝫ: vnde multa verba dicit Gal. Si certitudinaliter viderit aliquis multotiens per septenã vel nouenam die paroxismos fieri, sibi esset vtiqꝫ sufficiens, ꝙ sunt alij modi periodi. Si ꝟo non vidit a iuuentute vsqꝫ in senectutem visitans infirmos ꝗꝫ multos febricitantes: manifestum est ei rursus, quoniaꝫ non fiunt tales. Et ante hoc dixit Gal. Ego ab adolescentia mea vsqꝫ nunc septenã quidem vel nouenem nullatenus vidi, neqꝫ apertam, neqꝫ occultam. Quintanos autẽ periodos dubie vidi. ⁊ non certitudinaliter ⁊ aperte. ecce ꝙ Gal. negat febres has ab experientia, q: non vidit eas. ¶ Considerandum scḋo, ꝙ aliqñ pertransit magna annorũ reuolutio in qua non videnť alique egritudines sicut Gal. suo tẽpore, non vidit lapidẽ ab intestinis egredientem: sicut ipse recitat in lib. de interioribus: ⁊ tñ nos vidimus tẽpore nostro his, tñ non fuisset cõueniens Gal. negare hoc. Nuper ẽt cum scribebam hãc lectionem laudabilis vir magister Joannes iuliani de foriluio misit ad me lapidem ad quantitatem cõis nucis vomitu expulsum post dolorem stomachi. ⁊ erat illius lapidis durities: qualis est durities gypsi positi in edificijs, ⁊ lapidis forma erat rotunda oblonga .s. figure oualis, ⁊ hoc nõ fuit visum a nostris precessoribus: ⁊ tamen non debet hoc negari: sed ꝯcedi sicut monstrosum raro eueniens. Et nos si Deus voluerit conabimur ad danduꝫ causas in illo: ⁊ locum sue generationis. Et est vna de conditionibus prudẽtium medicorum, ꝙ per habitum scientie ⁊ longam experientiam inueniantur acerima in natura, que sunt possibilia scribi per nostros auctores: sicut sensit Auer. colliget ꝑmo dicens, ꝙ in quadam regione fit vena medena: quam non vidimus in nostra prouintia, sicut nec vermẽ sub cute reptantem sicut scribit Auençoar: ⁊ alij sapientes hispani: quapropter non habemus negare hoc genus, scilicet quintane, septene ⁊ sextene ⁊c̃. ⁊ non comprehenditur multitudine, scilicet euentus: sed tertiana comprehenditur propter multitudinem: quia multotiens euenit ⁊ multis. Uel propter multitudinem, scilꝫ hominum.

¶ Neqꝫ iteruꝫ opꝫ vt dicatur, ꝙ si est quintana: tunc necesse est vt sit materia quintana: naꝫ melãcholia generat quintanã non ꝑpter hoc ipsuꝫ ꝙ ipsa est melancholia. imo propterea ꝙ ipsa est pauca grossa. Et iam non prolongat quin sit in quibusdaꝫ corporibus melancholia grossa pauca, cui accidit putredo.

¶ Obijcit scḋm dictum Gal. quod est ratio Gal. ⁊ negat cõsequentiaꝫ: q: nõ sequitur: hec est quintana. ergo est materia quinta: ⁊ sic non sequitur: hec est sextana, ergo est materia sexta, ⁊ sic de alijs, ⁊ arguit sic. Melancholia non facit quintanam inquãtum melãcholia: sed inquantũ pauca grossa, scꝫ paucior ⁊ grossior eaque facit quartanam, vt ex dictis pꝫ. Sed nõ est impossibile reperiri in quibusdam corporibus melancholiã paucam grossam. ergo nõ est impossibile reperire quintanaꝫ de humore melancholico: ⁊ non erit alius q̃ntus humor. Quidã tñ habent sic, melancholia generat quartanã, ⁊ est cõior lr̃a. Jn antiquis autẽ libris non malignatis inuenis quintanam, ⁊ est lr̃a melior ꝑma: q: ꝑ litteram, que dicit quartana Aui. non ꝯcludit suã ꝯclusionem: sed cõcludit ergo melãcholia põt facere quartanã: tñ pro syllogizando poterit illam cõcludere. Secundo apparet ex remotione dubij: quã facit statim, cum dicit.

¶ Et non conuenit alicui vt dicat: possibile ẽ in phlegmate vt fiant ei paroxismi alij quãdo ingrossatur ⁊ minoratur: quoniam concessio est res ampla: ⁊ raro fit possibile: vt necessario cõsequatur eius contradictio.

¶ Diceret enim aliquis, si melãcholia non facit quintanam inquantũ multa: q̃ntanã ꝟo facit inquãtum pauca grossa. ergo phlegma iquãtũ phlegma facit paroxismũ quotidianum: tamẽ si paucificetur ⁊ ingrossetur multũ: poterit facere paroxismũ tertianum ⁊ quartanum, ⁊ sic deinceps. Respondit Aui. concedendo cõsequentiã. ⁊ añs hoc est, quod dicit: q: cõcessio est .i. cõcedendum est hoc: possibile enim esse est res valde lata: q: possibile est quoddam ad vtrũlibet: ⁊ quoddam in pluribus, ⁊ quoddam in paucioribus: ⁊ possibile in paucioribus etiam est latum valde: ⁊ raro fit possibile .i. possibili posito in esse vel concesso non sequitur impossibile, quod est ꝯtradictoriũ eius. Dixit aũt raro ꝯm suã phiam: q: possibilia ab intrinseco possunt esse impossibilia ab extrinseco ꝯm fidẽ: quaꝫ Aui. in parte secutus est. apud Aristo. ꝟo non oportuit dicere raro. Si autem littera dicat quartanam. tunc textus videť sonare quoddã contrarium nostre opinioni: tenemus enim ꝙ periodicatio sequatur formã specificã humoris. Sed videtur Auicẽ. contrarium dicere cum dicit. Melãcholia facit quartanaꝫ nõ inquantũ melancholia. Sed nos exponamus, nõ inquantum melancholia solũ: sed inquantũ melãcholia cuꝫ determinata grossitie ⁊ paucitate. Ad intellectuꝫ ergo huius cõsideranduꝫ, ꝙ Aui. ⁊ Gal. simul viderunt ꝙ periodicatio cõmuniter: ⁊ vt in pluribus inuenta sequatur formam specificam humorũ. Nam ex quantitate ⁊ grossitie humoruꝫ impossibile est inuenire hos indeterminatos periodos plurimum inuentos: cum ille dispositiones sint fere in infinitũ variabiles: vt alias declarauimus: ⁊ hoc clarius vidit Auicẽ. vt apparuit nobis vsqꝫ ad aliqua tẽpora .s. postq̃ꝫ vidimus cõmentum epidimiarum Gal. Inuenimus Gal. hoc vidisse firmiter. Tñ hec est differentia inter hos viros: quia postq̃ꝫ Gal. cõcedit ꝙ periodicatio sequitur formam specificam humorũ, non potuit concedere, ꝙ esset dare quintanam, ⁊ sextanam: ⁊ huiusmodi febres: q: sequeretur ꝙ eet alius humor ab illis quatuor. Si eniꝫ periodus cõtinuus est sanguinis quotidianus phlegmatis. tertianus cholere ⁊ quartanus melãcholie. ergo quintanus erit q̃nti humoris. Auic. ꝟo vidit, ꝙ lꝫ periodicatio sequatur formas siue specificas naturas: tñ est hoc sic etiã de alijs accidentibus naturalibus: sequũtur eniꝫ formas cũ determinatis accñtibus nãlibus: ⁊ vt tractio ferri sequitur magnetẽ determinate quãtitatis, ⁊ qualitatis. vnde si aleo linungatur non trahit, vt 7ᵒ ⁊ octauo physicoꝝ Auer. lꝫ igitur melãcholia ꝑncipaliter moueať in quartũ a proprietate: tñ requirit determinatam quãtitatem, ⁊ modũ substãtie: quibus ꝑmutatis poterit periodicare nõ seruando suũ motum: cuꝫ possit in alia quãtitate putrefieri ⁊ corrũpi ⁊ pelli: igitur alio tẽpore moueri poterit. Quid aũt sit hec proprietas: ⁊ inter que sit hec habitudo motus diximus in questione nostra.

¶ Amplius non est dispositio in ꝯcessione eius, quod nunquam videtur: et non auditur: neqꝫ de quo testificatur experimẽtator: aut sapiens sicut ꝯcessio eius: qḋ testificatur qualis Hip.

¶ Hec est maior laus, que vnquam data fuit Hip. ⁊ dicit ꝙ neqꝫ concedere illud: qḋ non videtur, neqꝫ ꝯcedere qḋ non auditur, neqꝫ concedere illud, qḋ diceret quidaꝫ expertus: neqꝫ concedere illud, qḋ dicit quidã ꝓbus est tale concedere, quale cõcedere illud: qḋ dicit Hip. siue quod testificatur

hippo. Cōcedere ergo qđ dicit hippo. est concedere rem visam rem auditam: et rem expertam: et rez physice probatam. Ipse enim fuit phūs et expertus, qui non scripsisset si non vidisset, et audiuisset que scripsit. Alia littera tamen dicit, q non est contradictio, et vult q cōcedere qđ dixit hippo: non est contradicere rebus visis et c.

¶ Et iaz retulit mihi fidelis quidā se vidisse nouenam. Quintanam vō nos multotiens vidimus: et non cogimur propter hoc dicere: q illic sit humor alius.

¶ Inducit testimoniuz, et repetit remotionem mortui. G. fateor autem me vidisse quintanam et sextanā: et eā que semp de .15. diebus in .15. diem inuadebat, et hoc fuit in Berardino de burinaris de perusio, Illam autez, que semel inuadit in mense affirmat Rasis .16. continentis. Quāuis eniz premittat genera hortamur intelligere illam. Magister Jacobus vō de firmo pluribus ānis vna die et hora habuit vnū paroxismum febris semel in anno.

¶ De cura speciecrum huius febris. Ca. lxx.

Appropinquat huius febris cura q̄rtane phlegmatice: et indigetur in curatione eius superfluo ieiunio et subtiliatione cibi: et regiminis: et somno digerente, vt resoluatur per illud materia grossa et digeratur. et iteruz indiget ingrossatione regiminis, vt non destruatur in eo virtus: et sunt ista duo: sicut duo contraria. ¶ Et propterea q febres iste non faciunt accidere lesionez virtutis: non curamus si subtiliemus regimen: et faciamus egrum vti ieiunio vno tēpore: et succurrimus illi, sicut ostendimus ita, vt cibemus cum eo: cuius bonum est nutrimentum: et velox fit et multiplicatur: et in quo non est ingrossatio materiei: neqz additio in ea.

¶ Primo dat formam regiminis: et est q quandoqz intēdas ad subtiliationem, quandoqz ad ingrossationem, sicut ostēdimus: sciliz in cibatione quartane et phlegmatice.

¶ Et propterea quod febres iste. ¶ Considerandum q sermo qui dicit non faciunt accidere lesionem virtutis non refertur ad quintanam, que est post erbicam vel ante: sed ad alias febres potius per se venientes. cuius nutrimentum est bonum cum multiplicatur et c. i. est bonum multum. Est velox, vt de carnibus subtilibus et vino.

¶ Et de curationibus magis conferentibus ad illud est vomitus cum helleboro: et semine rassani et raffano: et helleboro: et semine attriplicis, et nuce vomica: et euacuatio cū hieris: et post illud administratio tyriace: et eis similiuz. ¶ Et confert tunc sudatio cum medicinis: et cuz balneo calido absqz administratiōe aque: et absqz administratione humectātium.

¶ hic secundo dat canō cure qui omnes sunt intellecti ex cura quartane: et proprie ex cura quartane phlegmatice: tūc sedatio scz qn̄ est tempus exiccandi et resoluendi materias absqz ministratione humectantiuz et c. tunc intendimus ad resolutionem cum tyriaca: et similibus. Et ex hoc apparet, q non est sermo de quintana pura, que est ante erbicaz vel post: cura enim eius plus est ad consumptionem eius, cuius cessatione cessabit, vel erit via et c.

¶ Supra capitulum de feb. cholerica phlegmatica et melancholica. Capitulum. V.

Cura spāliter versatur circa tria potissime in digerendo pmo circa oppilationez remouendā. scđo circa malā qualitatē subalē humorū peccātiū tollendā. 3° circa discrasiam febrilē: q2 ista opz rememorari. ¶ Primo circa tertianā, q̄ triplex ē, periodica, causon et continua. ¶ Circa curaz periodice p pōt ordinari syrupus q sequitur: q2 ista oppilatio est pauca: imo paucissima. iō nō pono aliaz receptam. ℞. endi. nouel. nō lote: lactuce portulace nō domestice: capil. ve. rostri: porci. an̄. M. i. se. ma. et minoz q̄tuor cō quas. an̄. ℥. s. flor viol. borag. nenufa. an̄. ℥. s. se. papa. al. ℥. i. zuc. quar. iij. fiat syrupus cū diligētia. et clarificet in estate ad lib. i. et in hyeme ad q̄r. v. ¶ Sciēdū q in isto syrupo nō debēt poni radices: q2 sunt calide. et istius fe. puenientia est in paroxismis et mā et est facilioris cure. 2° qa in ista fe. nō est oppilatio. et si sit, est valde modice quantitatis: ad quam tollendam sufficiunt in syrupo posita. p endi. nouel. q2 est magis alteratiua q̄ antiqua nō lota: sz magis dz mūdari a supfluitatibus extrinsecis: q2 in sua supficie hz nitrositatem quādā: rōne cuius pōt paruā oppilationē remouere. imo nō dz lauari. et appellat alt lactuca magna: q2 i. virtute cū lactuca conuenit, et quāto amarior, tāto melior. Et magis valet p oppilationes si sint. et est herba, q̄ multū valet in discrasia epatis: in quo est vt plm cura huius fe. portulaca nō domestica: q2 est aliquantulū acetosa: et paucarū supfluitatū: rōne cuius est magis cordialis: capil. ve. q2 remouet oppilationē: et est alteratiuus: rostrum porcinum: et quatuor se. maiora, que sunt, cucurbite. cucu. melonis, et citrulli, que sunt diuretica. et nō mūdata sunt magis diuretica. Minora sunt, endi. lactu. portu. et scariole q̄ debēt pcassari, vt eoz virtus hēatur: et qn̄ sic ponunt. non particulariter de quolibet intelligit. sed gnāli de maioribus mixtis: et minoribus mixtis. Semē papa. ponit ad igrossandū materiam: vel ad remouēdū malā qualitatē subalē māe, vinum gnatoz vel ace. ad faciēdū penetrare syrupū, vel ad alterādum mām, vel q2 mā nō indiget subtiliatione, et illa sunt incisiua. Ponitur modica quātitas zuccbari: et pro pauperibus sumit pro bona, et pro diuitibus sumit panis zuccbari, in estate fiat minor quātitas syru. vt melius pseruetur. et in hyeme maior: q2 est tps minus dispositū ad putredinez. ¶ Et q2 in hyeme qnqz nō habemus herbas, vel etiā delicati in estate nolunt sumere syru. ideo nos opz aliqn̄ ordinare et dare loco syruporū iulep. et fit vt sequitur. ℞. aq̄ endi. capil. ve. nenufaris. cucur. cucume. an̄. quar. s. aq̄ bug. aq̄ ro. an̄. ℥. s. zuccbari. lib. i. et fiat iulep cū diligētia. Quia medici antiq pcipiebāt infirmis: et et infirmi obediebāt eis: et rōne cuius medicine sortiebant bonum effectū. hodiernis aūt tpibus infirmi pcipiūt, et medici obediunt. Idcirco cauendum est nenufar album: appellatur vngula caballina: et est caulis aquaticus sm Gal. cuius radix tenet locū mandragore. ¶ Et si melius volumus operari sumamus simul succos herbarum, si haberi pnt: vt. ℞. succi endi. lactu. scariole, portulace. et aliarum herbarū facta residentia, an̄. ℥. i. vel. ij. sm q videbitur. et cum zuccharo fiat syrupus: et est melius aliis medicamib9 q2 virtus herbarū in alebico dissoluitur. ideo si herba decoquatur. virtus eius p decoctionem habetur ita perfecte, sicut cuz zuccharo. et dico virtus alteratiua: q2 illa specialiter fundatur in aqueitate.

¶ Digestiua tertiane non pure: q2 in hac feb. non est tāta oppilatio sicut in phlegmatica. ℞. radi. cōmunium. teneraz. bene ablutarū: et ab interioribus mūda. an̄. M. i. lactu. endi. et aliarū supra positarū. an̄. ℥. i. se. melonū. ℥. s. se. frigidorum quatuor mi. et maioz. an̄. ℥. i. ℞. radi. cōium, ista sunt v. feni. sparagi, brusci, petro. et apij. ponūt aliqui quatuor i hoc casu, vt loco apij ponatur gramē, teneraruz vt non sint

multe caliditatis: q2 h̄ fe. est pro maiori pte calī, ablutarū: vt remoueant pres terree: q2 illa pars multū rōne stipticitatis eius pōt ipedire vim aperitiuā radi. seminū melo. ponimus hoc ad ptē: q2 est ꝓuocatiuū vrine. ꝛ aperitiuū viarū vrinaliū p̄ q̄s mā ēpis mūdificaꝰ. ℭ Julep ad idē. ℞. radi. cōmuniū oīuꝫ, vel quas hīc poteris cū aqs herbaꝝ supra positarū. ꝛ addito vini granatoꝝ quantū volueris ꝛ spice nardi. ʒ. v. ꝛ fiat iulep'. ℭ Eodē modo potest fieri iulep de succis herbarum. vt dictum est modo.

ℭ Digestiuū tertiane cōtinue qd̄ ꝯuenit in hoc casu est digestiuuꝫ causonidis, qd̄ seqtur. ℭ Nota q̄ digestiuuꝫ tertiane pure oꝫ ministrari cū decoctione, que seqtur. ℞. or. mundati. quar. i. q̄tuor se. ma. ꝛ mi. frigidoꝝ ꝯquassatoꝝ. an̄. ℥. s. bulliāt. ij. vndis, ꝛ colenꝰ: ꝛ vsui ꝯseruētur: ꝛ q̄n volumus administrare capiātur. vij. coclearia decoc. et. iiij. de digestiuo, ꝛ ministrentur actu frigida in estate ꝛc̄.

ℭ Digestiuū causonidis. ℞. vngule caballine. lētiginis, aq̄ currētis epatice. an̄. M. i. succi cucu. cucur. melonis idi sacta resiᵃ, aque endi. q̄r. s. sandal'. al. ꝛ ru. an̄. ʒ. ij. iiij. se. frigidoꝝ. ꝛ de papauere al. an̄. ʒ. s. cāpho. ʒ. s. ꝫucchari lib. s. vl q̄r. iij. fiat syrupus cū diligētia. ℭ Itē iulep ad idē. ℞. herbaꝝ dictaꝝ: an̄. M. iij. i alēbico distilla cū semibus succis: ꝛ alijs medicaminibus. ꝛ fiat iulep. q̄tuor semina fri. pcipio mūdari: q2 in eoꝝ cortice est aliqualis stipticitas, ratione cuius earū virtus alteratiua potest impediri.

ℭ Digestiuū in quotidiana iterpollata seu piodica. ℞. radi. v. cōium radicū apij, pētafil'. cū toto lapa. acuti, vel cū toto bugl. cū toto boraginis, cū toto fumiter. recētis, rostri porci. scabio. scolopē. aco. bisso. vtriusq3 saluie, origani nouel. an̄. M. i. corigiole, tribuli marini. crete marine, radi. arist. ro. radi. yreos radic. acori conquass'. an̄. quar. s. ani. carui, mara. ameos. se. vtri. se. brus. se. sparagi. an̄. ʒ. ij. se. ocimi, iatorum sol'. ʒ. i. anthos: vtriusq3 stica. sol'. boraginis. an̄. ℥. s. galange. ʒ. ij. spice nar. ʒ. i. mellis squill'. terreniabin. i. mellis ro. co. an̄. quar. s. ꝫucchari. quar. iij. tēperent radic. per iiij. horas in aceto. ꝛ fiat syrupus cū magna diligentia. herbe cum toto dicuntur q̄n sumuntur cum radi. earum, ꝛ debent sumi radi. cum herbis: ꝛ radi. sunt calidiores: sed sumitur origanū nouel. q2 in antiquo est maior caliditas.

ℭ Sup melle sqll'. sciēdū est q̄ pōt fieri mel colloquintide: ꝛ mel anacardinū: ꝛ sic de alijs p̄ibus cū administratione aliarū reꝝ: ꝛ earū cū ipso melle. ꝛ in h̄ ꝓposito vtor melle sqll'. q2 rōne incisionis sqlle. ꝛ rōne aptionis valet in ꝓposito: q̄re nō pono simplicē rōne sue ꝛc̄. ℭ Pōt et fieri acetū squill. passulatū, cāpho. ro. ꝛ sic de p̄ibus, sicut dictum est: de hydromelle. q2 acetuꝫ ꝛ mel suis causis p̄nt applicari. ℭ Supra tēperamētū in aceto debēt radi. in aceto tēperari: vt earū caliditas i aceto repmaꝰ: ne discrasia se. augmēteꝰ: ꝛ acetum in ꝓposito valet ad icidēdū mām grossam phlegmaticam viscosam. ℭ Et nota q̄ in ordine syrupoꝝ, ꝛ medicinarum solutiuarū: ꝛ alioꝝ solutiuoꝝ seu laxatiuoꝝ cōsiderande est eq̄litas. s. virtus morbi, vel ineq̄litas. i. possibilitas ifirmi in expendēdo, vel q̄litas in tpe oppor'', vel qualitas. s. in distēperamēto oium particulariū, vel quarūdaꝫ.

ℭ Laxatiuū flatice in forma pillulari. ℞. hierepi. Gal'. ʒ. ij. agari. albi elec. ʒ. i. vel loco eius turbith' gūmosi electi purgati. ʒ. i. ꝫinꝫib. al. ℈. i. esule. ℈. iij. mastic'. gra. i. puluerisa. ꝛ misce cū suc. absin. quar. s. si haberi pōt. si non: fiat cum oximelle. q. s. ꝛ fiant pillule. de quibus sint. vij. i. ʒ. ij. ℭ Et nota q̄ cum feb. vtplurimuꝫ sit adherens stomacho. ideo melius purgatur cum pillulis q̄ꝫ cum alia medicina.

ℭ Digestiuū quartane cāte ex fece sanguinis. i. massa sanguinea, que est melācholia nālis. ℞. germādrie, boraginis cū toto, adiāthos' acetose: fumitarū lupuli, endi. hortensis non lote. fumiter. scolopē. cicoree, capill'. ve. recentiū. an̄. M. i. corticū capparoꝝ, sparagi, brusci, mediani, corticis fraxini, genestre. an̄. ℥. i. thymi epithymi, florū anthos, boragi. viol. bugl. tamari. an̄. ℥. s. se. melonis mūda. ℥. s. mellis ro. ℥. i. s. aceti. squil. passulati. ℥. ij. fiat syrupus ad lib. i. cū diligentia clarificeꝰ. ℭ Et nota q̄ in quartana cāta ex adustione sanguinis pōt fieri syrupus iā dictus addendo nasturtij aq̄tici, lēticule, aq̄ currētis. an̄. ℥. i. aq̄ borag. aq̄ buglo. vel succi eorūdē scā resiᵃ q̄r. s. ℭ Itē isti syrupi limphentur cuꝫ aqua decoc. germandrie florum borag. ꝛ buglo. ꝛc̄.

ℭ Digestiuū quartane cāte ex adustione phlegmatis. ℞. feni. petro. sparagi. brusci. an̄. M. i. fumiter. scolop. cicoree, agrimonee, germādrie, adiāthos, mediani, corti. fraxini, tamarisci. radi. capparis: scabio. lapa. acuti, eupa. calamen. hortulani bisso. an̄. q̄r. i. florū tamarisci. ℥. s. cassie lig. ameos. ani. carui, assari, se. apij, se. iuniperi. an̄. ʒ. iij. quatuor se. frigidorum mūda. ℥. i. vtriusq3 stica. an̄. ℥. s. spice nar. ℥. i. mellis squil. ℥. i. s. aceti alb. q. s. ꝫucchari quar. iij. fiat syrupus cum diligentia ad lib. i. Iste syrupus limphetur cum aqua decoctionis cicerum ru. ani. ꝛ germandrie.

ℭ Digestiuū quartane cholerice. i. cāte ex adustione cholere. ℞. endiuie nouel. hortula. nō lote non antique, germandrie, adiāthos. fumitaruꝫ lupuli, capill'. ve. scolopen. cicor. vtriusq3 ēpice. an̄. M. i. polip. quercini formatr ꝯq̄ss. corticum radi. capparis, mediani. corti. fraxini, tamari. an̄. ℥. i. q̄tuor se. frigidoꝝ mūda. ℥. s. se. vtri. se. aceto. se. portulace. an̄. ʒ. ij. prunoꝝ damas. pinguiū, iuiubaꝝ, sebe. an̄. numero 20. liq. rase ꝯquass. ʒ. iij. viol'. borag. bugl'. floꝝ tamari. an̄. ℥. s. mellis viol'. mellis anthorace. an̄. ℥. s. ꝫucchari lib. s. fiat syrupus cū diligentia ad lib. i. Iste syrupus limpheꝰ cū aqua decoc. german. adianthos, viol'. borag. ꝛ sero capri. ℭ Aduertēdū tn̄, q̄ serū capri. habeaꝰ recēs: ita q̄ steterit de nocte sub aere: ꝛ de mane proijciatur quod remanebit. ꝛ cū isto qd̄ supnatat mixto cū decoc. dicta: que tepida ministreꝰ: ꝛ postea iste syrupus limpheꝰ. ℭ Melācholia gogum hic nō scribo. i. medicinā que eūat meliam: q2 supra i cap̄. de cura pu. in gn̄ali posui. Et, si vis euacuare capiātur appropriata debilis vel fortis s3 q̄ expedit posita ab Auicen. in fine capi. ꝛ agaricum ꝛ turbith ꝛ quicquid placet.

ℭ Inquit Gal'. in lib. 5° quem fecit de egritu. particularibus quē nō habemus penes nos. Sanaui gētē plurimā a q̄rtana dedi eis in potu post digōnē aliqualē p̄ medicinā minoratiuam. 2° digessi plus mām, que eradicari pōt. postea eradicatur si nō euetur minorando. postea pro maiori parte p̄cipiatur flomiari: si materia sit in splene de basilica sinistra. si in epate de basilica dextra: postea ante paroxismū p. iij. vel iiij. horas. ℞. tyriace nō infantule: nec et nimis antique. ʒ. i. ꝛ misce cū. ʒ. i. succi menthe. ꝛ postea potui deꝰ. ꝛ hoc cōtinuetur per tres paroxismos: ꝛ ante quēlibet paroxismū. s. die ante fiat flomia prima, vt dictum est. 2° fiat de saphena pedis respicientis materiam. ꝛ tertia fiat de saluatella manus respiciētis materiā. Ista sepe expertus suꝫ: ꝛ inueni effectum bonū in corpore robusto fortis virtutis. ℭ Graduari potest cuꝫ suc. menthe vel absin. vel cum forti medicina. ℭ Item succi nō p̄nt fieri in hyeme: sed in vere: q2 eo tēpore sol incipit agere in nos forᵗ: ꝛ q2 sol in quarta seqtur cursum solis. Ideo isto tēpore plus valet istud remediuꝫ q̄ꝫ aliorū tyriace non fermenᵗᵉ, non infantule, nec antique vt in scd̄o anno sue cōpositionis. Antiqua est illa, in qua humiditas est consumpta, que humiditas si incipiat cōsumi. tunc est in p̄ma senectute: ꝛ quāto magis est cōsumpta, tanto magis tēdit ad seniū: fiant flomie s̄m virtutis excellentiam.

ℭ Tertianā qdē dicunt truffatores se curare cum pomo qd̄ in tres partes scindunt. ꝛ in vno frusto scribunt: Christus vincit. in alio: Christus regnat. in alio: Christus imperat. ℭ Et dico ꝛ assero ista verba esse magne virtutis. verū precipiunt q̄ ante paroxismum per tres horas sumāt de illis frustis. p̄ in quo est p̄mū scriptum. 2° in quo est secūdū. 3° in quo est tertiuꝫ: ꝛ q̄nq3 remanent curati: ꝛ causa est, q2 Hip. testante 2° apho. Acute egritudines, sicut sunt tertiane pu/

re.in.vij.periodis iudicantur lõgissime:mõ qñ patiens accipit pomũ oz habuisse.iij.vel quatuor periodos.Idem faciũt in q̃rtana vel in quotidiana:et in qua postq̃ȝ medicina digesserit vel curauerit, vel nã propter hoc casualiter fecerit: laudem medici ibi assumunt:z vt latrones accipiunt.

¶ Tractatus tertius de ethica. Capitulum. j.

Iam sciuisti q in mẽbris sunt humiditates diuersarum specierũ: de quibus sunt humiditates preparate ad nutriendum et humectandum iuncturas.

Ost sciam duoꝝ generũ febrium.s.ephimerarum z humoraliũ:determinat de genere 3°.s. mẽbraliũ,que febres dicũt ethice.Dicunt autẽ ethice.i.habitudinales:q2 de difficili remouibiles:z est sicut dicimus q habitus est qualitas de difficili mobilis,siue qm habituȝ corporis.i.solida mẽbra possidet hec febris vt Gal'.dicit ꝑ de differentijs febrium.Et ꝑ determinat de ethica febrili.scdo de ethica nõ febrili.ibi 2ª.(Currit cõsuetudo.) Prima in tres. ꝑmo ponit spẽs ethice febris z modum distinctionis:z causas.secũdo ponit signa.tertio curã.partes patent.Prima in duas primo ponit eius spẽs:secũdo cãs.ibi 2ª.(Et ethica quidẽ q̃nq̃ accidit post ephimeram.) Prima in duas.ꝑmo ꝑmittit distõnem humiditatum,que sunt in nobis.scdo ostẽdit quid est ethica:z distinguit ipsam ꝓm ipsas spẽs.ibi scda.(Et cum inflãmatur.) Prima in duas.ꝑmo ponit illaꝝ humiditatum distõnem z narrationem,secũdo declarat per simile.ibi 2ª.(Et similitudo.) Prima in duas:ꝑmo premittit quandam generalẽ diuisionem humiditatũ:scdo specialiter enumerat illas.ibi 2ª.(De illis ergo.) ¶ Cõsiderandũ q Aui.placuit oẽs humiditates distinctas a mẽbro cõprehendere ꝑmo sub diuisione bimẽbri.nã humiditates, que sunt in mẽbris, z non sunt actu mẽbrum, vel sunt parate ad nutriendũ.z est humiditas prima z tertia.s.cambium,vel sunt parate ad humectãdum.s.iũcturas,z mẽbra alia cum aliqua cã fortis motus ea exiccauerit.z ista humiditas dr̃ ros.finis ergo roris est ꝑncipaliter humectare iuncturas z mẽbra:nõ tñ nutrire nisi cũ nutrimentũ deficit. z ideo in ꝑ cañ.declarauimus ꝓm nostram opinionem,q qñ humiditas ꝑma fit cãbium nõ fit prius ros necessario.imo in trãsmutatione ꝑme humiditatis in cambiũ gñatur roȝ,sicut in trãsmutatione chili in sanguineȝ gñatur phlegma. ¶ Aliter põt exponi textus q ꝑ ponit humiditates.s.ꝑmã z aliã cum dicit.De q̃bus sunt humiditates parate ad nutriẽdũ: z hoc q̃ñtũ ad ꝑmã humiditatẽ:z ad humectandum iuncturas:z hoc quãtũ ad scdam humiditatẽ,que dr̃ ros.

¶ De illis ergo est illud,qd̃ est repositum in venis:et de illis est illud,qd̃ est sparsum in membris sicut ros:et iste sunt due diuisiones:z prima earum est mã febris putredinis,aut febris ebullitionis sicut sciuisti:cũ nutrimentuȝ totuȝ nõ expãdatur qñ est.imo remanet de eo illud: qd̃ est in semita expãdẽdi: z remanet qd̃ est in semita recõdendi. ¶ Et de illis sunt humiditates primi t̃pis coagulationis:z sunt humiditates,q̃ fiũt actu nutrimẽtũ.s.attracte ad locum: qd̃ est permutatio eius,qd̃ est de eo resolutũ:z fiũt additio in eo filis illi:verũtñ tẽpus cursus earũ ꝓpinquũ est.ergo sunt non coagulate.

¶ Hec distõ sermonis notas facit has quatuor humiditates ꝓm sniam ꝑmi cañ.z ꝑ notificat humiditatẽ ꝑmã:scdo,secũdam redeũdo ad primã.tertio tertiã.4° quartã.ibi 2ª.(Et de illis est illud) ibi 3ª.(Et de illis.) ibi 4ª.(Et de illis sunt humiditates.) Qd̃ primo dicit pȝ. ¶ Secũda pars hȝ duas.ꝑ declarat scdam humiditatem,que est sicut ros.secundo redit ad primam.ibi 2ª.(¶ Et ꝑma.) Redit aũt ad ostẽdendũ,q ex inflãmatione caloris in humiditate ꝑma,q̃ est in paruis venis,fit febris putrida,si est iflãmatio putredinalis,vel fit febris similis synoche:cum est inflãmatio ebullitiua sine putredine,sicut sciuisti capitulo de synocha.Cuȝ enim ista humiditas sit adhuc verus sanguis:z parũ a natura sanguinis distans poterit putrefieri z inflãmari.

¶ Cum nutrimẽtũ.Hec lr̃a dupl'r exponit.Primo ꝓm Dynum,et ipse videt intelligere,vt dicatur,q qñ illud nutrimentũ,qd̃ dȝ expãdi:z recõdi siue retineri in mẽbris nõ expandit.imo remanet intus in venis paruis:tunc putrefit: q2 cũ non suscipiat decoctionem a nã:opȝ q putrefiat,z faciat febrẽ putridaȝ.Causa aũt ꝓpter quã remanet intus in venis paruis est vel oppilatio orificioꝝ,vel defectus expulsiue venarum,vel defectus attractiue membrorum. ¶ Et quãuis hec expositio bona sit:põt tñ aliter exponi expositione,que includit predictã expositionẽ.z est q Auice.per hoc probat humiditatẽ primã facere febrẽ humoralẽ.z arguit sic.Illud qd̃ hȝ formam humoralem non elongataȝ a dispositionibus humorũ multũ põt facere febreȝ putridã. sed nutrimentum,qd̃ est in paruis venis est huiõi.ergo zc̃. Nam nutrimentũ extra venas qd̃dam est,quod est recõditum,sicut cambiũ qd̃dam est,qd̃ est expansum sicut ros.z ista nutrimẽta sunt multũ elongata a forma humorali:sed nutrimentũ,quod stat in venis.s.prima humiditas non est expãsa,sicut ros:sed est in semita expansionis,neq̃ȝ est recõdita,sicut cambiũ:sed est in via seu semita recõdendi.ergo illa humiditas,que est sicut mã istarum duarũ non est longinqua a forma humoris z dispõnibus humorum.Faciet ergo febrẽ humoralẽ. ¶ Cõsiderandum igitur,q ex sermone Aui.intelligitur q ꝑma humiditas est sicut mã imediata roris z cambij.pars.n.eius recõditur cũ fit cambium.z pars rorãdo expanditur cũ fit ros,neq̃ȝ imaginor totã primam humiditatẽ ꝑ fieri ros,z ros cambiũ.Sed cũ ex intẽtione nãe ꝑncipaliter fiat cambiũ ex ꝑma humiditate:surgit in hac trãsmutatione ꝑ°ros,sicut phlegma in gñatione sanguinis.vt diximus lib.ꝑ,hoc est qd̃ dicit.Cũ nutrimentum,bene dictũ est,q humiditas ꝑma est mã febris putredinis z ebullitionis.cũ pro q2 nutrimentũ non totũ expanditur qñ est.s.nutrimentuȝ sub forma ꝑme humiditatis.i. hoc nutrimentũ nõ est expãsum extra venas.imo remanet z pȝ. ¶ Dubitat cuius febris mã sit ros:cũ Auic̃.nihil dicat. ¶ Dõm q penes ꝯsumptionẽ roris ponetur vna spẽs ethice.tñ si rori accidat putredo effumans ad cor faciet febrem putridã reducibilem ad specieȝ putride.ad cuius naturã ille ros cum putrefit,magis declinat.Si.n.ros est intense calidus vt cholera:tũc reducitur hoc ad febrẽ cholericam.z intellexit hoc forsan Auer.3° colliget.cũ dixit.De febre in locis tertie digestionis.z similiter si putrefiat cambiuȝ põt facere putridam,etiã ex putredine carnis poterit surgere vapor putridus,z facere febrem putridã,etiam ex putredine chili z vermiũ:z in qõnibus super lib.de differẽtijs febriũ oẽs has febres reduximus ad febres putridas. Sed Aui.postq̃ȝ vidit,q ꝑma humiditas erat quasi verus sanguis:z paruȝ de nã sanguinis permutata reduxit inflãmationẽ eius in sũmã febriũ sanguinearũ,qd̃ sic non poterat facere de alijs humiditatibus:q2 cũ magis distẽt a nã humorali:z appropinquẽt ad nãm mẽbralẽ.Intelligebat ergo ex hoc q putredo roris z cambij z mẽbroꝝ faceret febres extranei modi z reducibiles:z propter sic sensit nostra opinio,quam tenemus q humiditates.s.ros z cãbiũ dis-

Quare febr. faciunt humiditates et mẽbra:et vermes cum putrescũt.

Ros et cābij spē dif ferunt ab hūoribus et mēbris.

ferunt specie ab humoribus et mēbris. ¶ Esset autē dubitatio: verū sicut ex inflāmatione sine putredine prime humiditatis pōt fieri febris ebullitionis. ita sola roris et cambij inflammatione sine putredine possit fieri febris. ¶ Et dicamus. q si potest fieri reducatur ad ephimeras vel ad ethicas. Posse autez inflāmari illas partes et distemperare cor absqz putredine non videtur de rebus impossibilibus. et hec sunt dicta in nostris questionibus generalibus.

¶ Deinde notificat tertiā humiditatem dictū cambiū. et dicit. et de illis. s. humiditatibus existibus in mēbris actu nutrimentū. non q actu sint aiatesed q actu sint ad locum. in quo statim aiabuntur. s. ad poros et loca in quibus fit resolutio. Q ō. s. nutrimentū est permutatio et c. et sunt. s. humiditates iste, q dnr actu nutrimentū, et dicunt cambiū. Additio. i. appositio. vel aliqd additū in eo. s. mēbro similis illi. s. qd resolutū est. ¶ Ex oībus ergo istis notificauit nobis humiditatē, que dr cambiū. ¶ Verūtamen. Hoc dicit Auicen. pp alter duorū. Primū vt ostendat, q lz cābium nunc sit in loco, in quo dz aiarifiri q inter superficiē suam et superficiem membri nullū sit mediū, tn aliquo tpe ibi stat anteqz animetur: qr nō hz adhuc coagulationem et soliditatē quā regrit pro forma membri et causa est, qr paruū tēpus est sue propinquū, ex quo fluxit a venis in poros. Mēsure aūt eor cursuū et trāsmutationū sunt incognite homini in hac vita. Vel hoc dixit vt ostendat, q lz cambium recipiat formam mēbri. tn postqz est factum caro: et vnumquodqz cōsimilium adhuc eget actione. qua magis durescat. et pz.

¶ Et de eis sunt humiditates cum quibus cōtinuantur partes membrorū similiū partium a principio creationis: et per ipsarum destructionem perueniunt ad separationem.

¶ Hic notificat humiditatem quartam: et nos non protellauimus hic, quia scientiam harum humiditatum sm nostrū posse compleuimus in libro primo.

¶ Et similitudo humiditatū primarū est oleum lucerne effusum in lucerna. Et similitudo secūdarū est oleū ibibitū i corpore lichinij. Et silitudo tertie humiditatis est humiditas: q ōtinuātur partes cotti: de quo factus est lichinius.

¶ Hec similitudo non est oino similitudo: qr oleum nō reponit partes lichinij. que ōsumuntur. sed tardat illarū cōsumptionem et trāsit in formā ignis. Cambiū aūt reponit ptes mēbri. et hoc dicit pinsquam Cōmētator de signis epatis. ¶ Dubitat qr exēplū est diminutū: cum non ponat similitudinē pme humiditatis, que est in venis paruis, cuius similitudo est oleū ōtentum in vasculis paruis: qbus refundimus lucernas. Exēplū Ho roris est oleum effusum. Exēplum cābij est oleū imbibitū. Exēplū autē glutinis siue humidi ōtinuātis est humiditas ōtinuans partes cotti. ¶ Dicendū dupl'r. Primo q. A. iā secluserat humiditatē primā ōsideratione eius q ōsiderat capl'm ethicarum: qr ex illa fit febris putredinis et ebulitionis. ergo remanebunt tres humiditates. s. ros cābium et gluten cōsiderabiles in ca. ethice. et harum triū posuit similitudinē. ¶ Secundo dicēduz. q Auic. hūiditatē primā et scdam enumerauit simul cum dixit: preparate ad nutriendū qātum ad primā: et hūectādū iuncturas qātū ad secundā: que dicitur ros. Scdo aūt loco posuit tertiā hūiditatē: que dicit cābiū. tertio posuit qrtā. ergo in tres ordines ordinauit illas quattuor hūiditates. primo ordine posuit primas. s. pmā et scdaz. in scdo posuit cābiū. in tertio gluten. et ita hoc exēplū: cōtinuat oleū effusum sit silitudo pme et scde. Et hoc est qd dicit pmo. et oleū imbibitū sit silitudo. i. scdarū. i. cambij. cām aūt qre pmam et 2[am] simul dixit: et vocauit eas pmas. apparebit post.

¶ Et quum inflāmātur mēbra radicalia: et proprie cor est illud ipsa egritudo: que est ethica sz q sciuisti. Et caliditas quidē epatis qnqz perducit ad ethicam: verum non est ipsa ethica: immo ethica est illa: que est causa cordis et similiter dispositio pulmonis et stomachi.

¶ Hic cū pmisit distōnē humiditatū ondit qd est ethica. p. et scdo modos ethice q dnr spēs distiguit ibi 2ª. (Verū duz.) ¶ Cōsiderādū q p mēbra radicalia itelligimus spmatica: tn in ethica nō solū radicalia, sed ēt carniformia inflāmant i. hnt inflāmatū esse. qd nō pendet a cā. pprie cor: qr est pm subm febris: et illa iflāmatio dr formalr febris ethica: sicut caliditas pter nāz a vapore putridi humoris dr putrida febris. et a spiritu inflāmato dicit ephimera: et lz epar sit habens in se calorem pter nām a putrido humore: et expādēs illum in totū possit totius operationes ledere: non tn calor ille dr febris. et non dicit q ille calor suus sit febris. et sic de alijs. et hec oia demōstrata sunt in qōne de subiecto feb.

¶ Verū dum ipsa permanet finiendo humiditates in digōne prima in membris proprie cordis: sicut finit candela oleū infusuz in lucerna: tūc est gradus pmus appropriatus noie generis: quod est ethica: et grece ethicos: quum nō hēat in spēbus suis nomē. Et quū finit hūiditates: que sunt diuisionis pme et icipit resoluere humiditates, que sunt diuisionis secūde. et finire eas: sicut finit flāma oleum euacuatum in lucerna: et incipit finire imbibitum in corpus lychinij: erit gradus secundus: et nominatur dubere: et forosmos: et hz latitudinem et principiū et medium et statū. ¶ Amplius non rectificatur ille qui cōsequitur statum aldubare: et parū recipit curationē: nisi deus velit: et pprie quando peruenit ad hoc vt caro minuatur. Quum ergo finiuntur iste. et incipiunt finire humiditates: que sunt diuisionis tertie: sicut icipit flamma adurere corpus lychinij: et humiditates eius radicales egritudo gradus tertij est et nominatur curatiuus et almukasif grece.

¶ Primo ponit vnam distinctionē. secundo circa eam remouet errorem. tertio ponit aliorum distinctionez. ibi secūda. (Et hec qdem egritudo.) ibi 3ª. (Et quidā.) Qō. I.

Dubitatur primo: an iste sint vere species ethice. Questio. II.

Dubitatur secūdo: quare nō posuit quatuor. ita q vnā pro ōsumptione prime humiditatis. Scdam pro cōsumptione roris ēt. ¶ Ad pmum dōm, vt cōiter dicunt, q ethica diuisa per ōsumptionē humiditatum nō est diuisa in veras spēs. Ratio est, qr tunc ethica nō esset febris facta in mēbris, sed fieno: et a causa dependens quantū ad plures spēs: qd videtur contra Gal. 11 terapeu. ōsequētia est nota: qr pma spēs ethice esset: in qua pme humiditates essent in calefacto esse: et per ōns membra in calefieri ab eis: ergo aliter non esset febris: cum ille humiditates sint partes inanimate. et seqtur ex hoc q illa ethica sit fiens, et sit a causa. Et sic secūda spēs ethice ēēt: in qua cambium esset in calefacto esse, et membra in calefieri. Aliter igitur opz imaginari spēs ethice. i. modos. stante eniz vno calore sm gradum in facto esse in membris. primo incipit

consumere primas humiditates. et tūc est prima spēs ethice eodē calore remanēte manifestaṭ cōsumptio in cābio. et est scḋa spēs. Ultimo apparet ↄsumptio in humido ↄtinuo. s. in substātia mēbrorū. et tunc est tertia spēs. stāte ergo vno calore eiusdē gradus oia hec fieri pñt, sicut stante vno igne et vna flāma in lichinio: pōt cōsumptio fieri olei infusi et imbibiti et humidi ↄtinuātis. est ergo distinctio modi se habendi caloris ad humidum. ¶ Considerandū tñ, ꝙ cū dico gradū caloris ethice non variari. non nego ipsū posse. et forsan ꝙ in tertia specie multū variatur iste gradus caloris, vel intra latitudinē gradus vel extra gradum. et hoc ꝓpter multū defectū humidi: sicut variatur i senectute a iuuentute: posito tñ pro possibili, ꝙ nulla fieret varietas caloris, nec in gradu, nec in mansione gradus: adhuc pōt fieri gradata cōsumptio illarum humiditatū. ¶ Considerādū etiā, ꝙ cum dicemus in prima specie ↄsumi primas humiditates: et in scḋa secūdam et in tertia tertiā. nō itelligo ꝙ in pma spē solū cōsumatur pma humiditas: et nō scḋa: sed i oī spē ethice fit ↄsumptio ois humiditatis. Consumptio dico pter nām. et rō est. ꝙ in omni spē ethice calidū consumens preter nām est pñs humido ↄsumptibili: tñ in prima specie dī ↄsumi pma humiditas: qꝛ prius manifestatur: et plus cōsumptionis est in ista humiditate. In scḋa aūt plus manifestatur ↄsumptio scḋe ↄsumpta pma. s. in magna vel in maiori parte, et sic intelligendū de tertia spē. ¶ Ad scḋam dubitationē dicamus hic breuiter qḋ alias prolixe diximus. Et primo ꝙ imaginabile videṭ prima facie distingui spēs ethice ꝗtuor, aut qnqꝫ. Una in qua ↄsumiṭ sanguis. Alia i qua ↄsumiṭ humiditas, que est in venis. Tertia in qua cōsumitur ros. Quarta in qua ↄsumiṭ cābiū. Quinta in qua ↄsumiṭ glutē. ¶ Sed vꝫ ꝙ Aui. et alij auctores nō distinxerunt ethicā. nisi p tres spēs. et hoc qꝛ ↄsumptionē pme humiditatis et ↄsumptionē roris itellexerūt simul. Nā ros est humiditas satis humida fluida ↄsumptibilis et euaporabilis: mō quo ↄsumiṭ humiditas pª, que est in venis. et iō cuꝫ simul ↄsumātur: et nō habeāt ordinē in ↄsumptione, cōprehensa est earū ↄsumptio sub pma spē. Et hoc forsan Auic. intellexit ꝑ, qa simul numerauit has duas humiditates. s. pmaꝫ et scḋam. imo quāto magis potuit simul dixit de eis. qḋ apparet ꝑ, cū dixit fm expositionē scḋam: de qbus sunt humiditates ꝑparate ad nutriendū et ad humectandū. Et cū dixit, iste sunt due diuisiones. et tñ vnam posuit similitudinem earū ambarū. s. oleum infusū in lucerna. Apparet etiā in hoc cū dixit, ꝙ pma species iꝫ habeat nomen generis. s. apud arabes. tñ grece dī ethicos. i. vt credo pncipiū arefactionis: cū non habeat in suis spēbus nomen. ¶ Et iꝫ pma spēs possit distingui in duas: quarū vna fit cōsumptio prime humiditatis. alia fit ↄsumptio roris. tñ iste spēs non habēt distincta noia: et hoc qꝛ simul fiunt, et non sequuntur se in tēpore. Et tunc dicemus, ꝙ ↄsumptio intelligitur etiā per cōsumptionē prime humiditatis, cū ipsa sit sanguis parum permutatus. ¶ Dicamus scḋo, ꝙ forsan auctores inceperant modos ethice distinguere a cōsumptione roris: et a ↄsumptione prime humiditatis et roris simul. et ratio est: qꝛ ethica est febris membralis: qꝛ fixa in membris, et quia mēbra consumit. Illarum ergo cōsumptione humiditatū diuersificabitur calor ethicus, que sunt humiditates membrales: sed iste sunt, que iam exiuerūt venas, que vene sunt loca cōmunia, vel q̄ iam exiuerunt magna vasa cōia: lꝫ sint in vasculis paruis et vltimis: et maxime cum per has duas humiditates copiosas stet corporis habitudo et humiditas arefactioni opposita. Non aūt per sanguineam abūdātiā. possunt enim vene esse tumide et carnes macrescent. igitur distinctio caloris consumptiui est penes humiditates i circa quas apparet corporis ↄsumptio et arefactio. Et hec sine dubio sunt ros cambium et glutē. Prima humiditas aliquo modo est in hoc iniquātuꝫ est plus humiditas mēbralis. s. appropriata q̄ꝫ sit sanguis. et tūc cōsumptio eius. s. prime humiditatis et roris cōstituunt vnā spēm, vt supra diximus. Remanet ergo ꝙ sanguis distinctus ↄtra has humiditates non sit humiditas mēbralis. s. non sit appropriata. imo cōis respectu appropriationis istarū humiditatuꝫ. et enim est cōis ad nutricationeꝫ et gñationem spmis: et dico ꝙ per illius ↄsumptionē et paucificationem non fit distinctio modi caloris cōsumptiui. s. ethice. ¶ Ex iam dictis multa intelligūtur dicta ab auctoribus in distinctione harum febrium. Taceant igitur qui dicunt, ꝙ ideo penes primā humiditatē non sit spēs ethice: qꝛ ipsa est mā febris putredinis: nā iꝫ illa humiditas cum putrefit faciat febrem putredinis: tñ lꝫ querere qñ ipsa euaporat et ethicat ꝓpter calorem mēbralē ethicū: quā spēꝫ ethice faciat. et ideo diximus hoc. In qōnibus ṽo nostris inuenies extraneos modos loquendi, vel distinguēdi spēs ethice et inusitatos. Et ex iam dictis multa intelligūtur dicta ab auctoribus in distinctione harum febrium. et dicta Gal'. 7. terapen. de distinctione harum humiditatum. ¶ Et nominatur dubulet. s. manifesta et magna diminutio quantum ad caloreꝫ: qꝛ calor naturalis est valde diminutus ꝓpter multā ↄsumptionē humiditatis: et opꝫ consumi accidētalem calorem. et fm hoc, calor ethici non remanet in eadem mēsura: qua fuit in prima specie ethice, sed vel mutat gradum, vel mansionem gradus: quicquid tamen sit de hoc non curamus.

Calor naturalis quā febrilis diminuitur i tertia spē ethice.

Febris ethice spēs cur tantū tres sint et nō plꝛes.

¶ Et hec qdē egritudo est ex febribus, que non hñt paroxismos: neqꝫ horas paroxismorum.

¶ Et hec qdē egritudo. Quia aliqs possit credere, ꝙ distinctio ethice penes has humiditates, esset distinctio vere specifica: ideo hoc remouet: qꝛ si prima, vel scḋa humiditas esset subiectum caloris facti. vnde fieret calor in mēbris: tūc ethica posset paroxismare. Uel aliter vult ostēdere ꝙ ethica non sit febris pendens ab humore. et patet.

¶ Et quidā dixerunt febres ethice: aut pendēt cum humiditatibus propinqui tēporis cū coagulatione. Aut cuꝫ eis: que sunt sicut caro: aut cū membris radicalibus duris, sicut sunt ossa et nerui. ¶ Et si ex sermone isto intelligitur, ꝙ pendent fm semitam, ꝙ finiunt, ꝙ in eis est de humiditate radicali cōtinuata eis erit hec: Et intentio prima equalis: et si signat ꝙ primus: ꝙ finit ethica est humiditates propinqui temporis cū coagulatione nō erit sermo sanus.

¶ Et quidā esse fm Gal'. 10. terapē. cap̄ vitio. Aut pēdet cuꝫ humoribus ꝓpinqui tēporis cum coagulatione. i. cōsumuntur humiditates nouiter coagulate, et vult pinguedinē nouam. ¶ Et si ex sermone. Dat duos intellectus huic distinctioni specierū ethice pme. i. in pma specie. Primus est iste, ꝙ febris ethice prime. i. in pma specie finiunt et consumunt humiditates, que sunt ↄtinue cuꝫ mēbris. i. que sunt in mēbris. et per ↄñs que sunt molliora, et euaporabiliora humida magis cōsumuntur. Et hic sermo videtur esse idē, quia magis cōsumitur a principio ros: et postea cābiū: sicut magis consumitur de pinguedine q̄ꝫ de carne: et de carne magis q̄ꝫ de ossibus a fnº. Secundus intellectus est iste quia febres ethice primo ↄsumunt ex toto humiditates nouiter coagulatas vt pinguedines nouas: et tunc nihil cōsumitur de ossibus. et tunc iste sermo est falsus, vt notuꝫ est. Alij autem laborant multū in hoc passu: et confundunt se: sed nos intelligimus illum, vt diximus, et stat summa in hoc, ꝙ calor ethice nunquā cōsumat pinguedinem nouam: quin etiā tunc cōsumat de humido totali carnis et membrorum.

¶ Ethica quidem quādoqꝫ accidit post febrem

ephimeram. Et quandoqꝫ accidit post febres putridas ⁊ apostematum:⁊ longinquuꝫ est vt accidat ethica incipiendo:quare sunt membra radicalia iam inflāta:⁊ non inflātur humor:neqꝫ spiritus ante illud. imo opꝫ/vt calefiant illa in primis. deinde ſm processionem dierũ calefiant ista:nisi accidat causa fortis valde.

¶ Hic ponit cās ethice, que sunt cause in fieri. Et pmo quasdam cās. s. febres aliquas. 2° ostendit quō tria gña febriuꝫ pñt habere vnā cōem cām, vel declarat dictũ. 3° cōpletnar rationē cāruꝫ ethice. ⁊ modi pūctus, ibi 2°. (Et cā.) ibi 3°. (Et febris gdē putredis.) 4° ponit quosdā cañ. ibi 4°. (Et qñqꝫ.) ¶ Cōsiderādū ꝙ in pˢpte Aui. vult ꝙ pūctus ethice pp febres ephimeras plurimū est, vel putridas apostemosas. Et ex hoc seqtur ꝙ raro inuenitur icipiēdo. s. ꝙ nulla alia febris antecedat ipsam. Questio. III.

Dubitatur ergo in quo medici laborāt inutiliter: an ethica possit fieri incipiēdo. ¶ Sic soluitur ꝙ rarissimū ⁊ longinquū ab euentu est, ꝙ fiat incipiendo. ⁊ rō est Aui. si ethica frequenter fieret incipiendo. tunc aliqua cā extrinseca inflāmante occurrēte nobis. verbi grā. calore solis prius inflāmaret mēbra radicalia qꝫ inflāmaret spūs ⁊ humores. Sꝫ hoc est falsum, qꝛ spūs ⁊ humores sunt magis apti calefieri qꝫ mēbra. ergo prius calefient: ⁊ post per dies calefient mēbra. ꝯña est nota. Dicit tñ Aui. ꝙ lꝫ sit valde rarum non est impossibile. nam possibile est ex cā aliqua forti mēbra prius poni in calefacto esse qꝫ spūs ⁊ humores. ergo possibile est ethicaꝫ incipere. i. prius venire qꝫ sequat ad alias febres. ¶ Dubitat qd intelligit per cām fortē vald. ¶ Et dōm ꝙ itelligit preparationem in mēbris: per quā sunt apta ab aliquo agēte poni in calefacto esse. tñ spiritus ⁊ humores non ponantur ab illa causa in calefacto esse. verbi grā. multa ariditas mēbrorum ex ꝑcedentibus ieiunijs ⁊ vigilijs ⁊ abstinentijs. vnde facta sunt cito inflāmabilia occurrente calore extrinseco, spiritus autē ⁊ humores non sic. Et qꝛ ista ꝑparatio est valde extranea. ideo rarissime euenit: nō ergo iuuenes anxientur in ista speculatione, cū non possint videre ꝙ mēbra veniant ad tantā preparationē impressibilitatis siue receptionis, ad quātā vident venire spūs: cū sit impossibile rare fieri ossa ⁊ carnes sicut spiritus. ⁊ idō ista nō est aptitudo ex raritate ⁊ passibilitate absoluta. Sed ex hoc modo substātie determinate ad hoc agēs: ⁊ nō possumus ire vltra plus. ⁊ sine dubio nisi qꝛ experiētia inuenit ethicaꝫ incipere nunqꝫ per rationem fuisset hoc confirmatum neqꝫ creditum. Ego ꝯo nunquā vidi ethicam incohoanteꝫ: ideo omnis ethica visa a me fuit sequens alias febres.

ethica aliqñ fieri icipiēdo sed raro.

¶ Et causa quidem vna quandoqꝫ est causa febris ethice: ⁊ quādoqꝫ est causa febris ephimere ſm vehementiam mutationis sue: ⁊ debilitatem suspensionis sue sicut ignis. naꝫ ipse obuiat lignis ſm duos modos: quoruꝫ vnus est ſm moduꝫ ꝙ calefacit ea ⁊ finiat in eis: ⁊ secūdus est ſm semitam inflāmationis.

¶ Hic ponit sine cōparat tria gña febriū ad vnā cām ostendendo quō ab ista pñt prouenire. ⁊ credit ꝙ A. velit dicere ꝙ cā aliqua extrinseca est aliqñ ita fortis, ꝙ facit simul euenire ethicam, ⁊ ephimerā. ⁊ tūc ethica fit incipiendo: eo ꝙ febris alia nō añcedit illaꝫ: lꝫ fiat cum illa. Et sic dceret esse intelligendū ꝙ aliq̄ cā simul pōt facere ethicā ⁊ putridam: sed his dictis postpositis dicamus, ꝙ Aui. hic declarat qđ dixit. Nisi accidat cā fortis valde. ⁊ vult ostēdere, ꝙ nō est impossibile, ꝙ vna cā calefaciens qñqꝫ est cā ethice non ephimere. ⁊ qñqꝫ est cā ephimere, ⁊ non ethice. ¶ Considerandum aūt ꝑ ꝙ nō erat ita dubiū, quō vna cā calefaciens pōt facere ethicā, ⁊ non putridā, sicut erat dubiuꝫ quō poterat facere ethicā, ⁊ non ephimeram, qꝛ calor putride fe. est calor putredinalis: ⁊ nō ois cā fortissime inflāmans est putrefaciens. Putrefactio. n. est passio determinati modi. adueniente ergo calore aliquo ab extra: hō aliquis aptus arefactioni fiet ethicus, ⁊ nō incurret febrē putridam. Sed difficilimū est videre quō fiat ethicus, ⁊ nō prius icurrat febrē ephimerā: cū vtraqꝫ sit sola inflāmatio, ethica in mēbris: ⁊ ephimera in spiritibus vel sanguine. s. synocha, que pōt ad ephimerā reduci. Conat aūt Aui. in hoc dare cāꝫ cū dicit, ꝙ cā vna inflāmās. s. calor solis vel ire vel similiū qñqꝫ est cā ethice. sed non ephimere: ⁊ qñqꝫ est cā ephimere, ⁊ non ethice ſm vehementiā. ¶ Cōsiderāduꝫ scdo ꝙ cām huius dicit esse vehemētiā mutationis sue, ⁊ debilitatio suspēsionis. Scire aūt opꝫ, ꝙ vt declaratū est in qōnibus nrīs ⁊ aliquid in ꝑ cap̄ huius Fen. calor febrilis nō soluꝫ reqrit ꝙ sit excedens vel inālis: sed ꝙ retineatur in mā aliq̄, que est pñs in nobis. talr ꝙ amoto extrinseco agēte retineatur calor in spiritu ꝑter nām, vel in mēbris, qꝛ caliditas, q̄ solū stat ad pñtiā aeris calidi nō dꝛ febris, sicut nec ligata manꝰ dꝛ hr̄e morbū societatis. Calor igit aliqs pōt occurrere simul spiritibus ⁊ mēbris: ⁊ in occursu inflāmare fortiter: sed qꝛ spiritus sunt rari ⁊ nō resistētes. ista flāma non remanebit: sꝫ nec nō retinebitur, sicut nō suspēdetur: sed solū pñtia inflammantis spūs dicet inflāmare, sicut aer dꝛ lucidus ad pñtiā illūminātis. Ista aūt flāma recepta in corpore solido duro retinebit ⁊ suspendet cū corpore illo, ⁊ sic erit febris ethica non precedēte ephimera. Exēplū aūt clarius est qđ dꝛ 2° methauroꝝ de calore fulgurū, qꝛ non cōburit, nec effumare facit stupā, aut vestem: tamē eliquat ⁊ cōburit ferꝝ, aut es. Et imaginandū est, ꝙ stupa, aut vestis calorem hꝫ in aduētu fulguris, qui calor est ipsa assistentia vaporū calidorum. non tñ habent calorem suspensibilem vel retinibileꝫ in eis: qꝛ nō sunt proportionata receptiua illius caloris. Exēpluꝫ autē Auicē. est, ꝙ ignis aliqñ obuiat lignis: ita ꝙ calefacit ea: ⁊ retinet in eis. vnde recedēte igne, qui egit i illa: fumāt per calorem retentum: aliquādo aūt ligna inflāmant soluꝫ ad ꝑsentiā inflāmantis, ⁊ nō retinetur ignis. his habitis ⁊ ꝯcessis hic: lꝫ indigent inuestigatione. Auic. dicit ꝙ cā vna est aliquādo causa ethice ſm vehementiam mutationis. s. facte in spiritu ⁊ debilitatio suspēsionis. i. retentionis illius caloris in spiritu. vnde non fit ephimera: ⁊ intelligit etiā vehementiam mutationis, Et fortitudinē suspēsionis facte in membris, vnde fit ethica. ⁊ forsan ꝙ textus Auicen. est hic diminutus. ⁊ vult dicere, ſm vehementiam mutationis et debilitatem suspensionis: ⁊ ſm vehementiam mutationis ⁊ fortitudinem suspensionis. sicut ignis ⁊c. calefacit. ⁊ fumat: ⁊ tunc est inflāmatio ⁊ retentio flamme, cuius signum est effumatio. Secundus est ſm semitam inflāmationis. s. solis ⁊ non effumationis. vnde calor statiꝫ recedit a lignis. ¶ Dubitatur. qꝛ ex ista causa argui potest, ꝙ semper causa aliqua calefaciente extrinseca fiat ethica ⁊ non ephimera: qꝛ membra sunt apta retinere calorem, ⁊ non spiritus. ¶ Dōm ꝙ spūs sunt apti recipere ⁊ retinere calorē ab agēte eis proportionato in vigore: sed quando agens valde excedit vt fortissime calefaciens non est ipsis proportionatū. sed bene membris. ⁊ ideo membra, tunc recipient ⁊ retinebunt. Rarissime aūt inueniuntur agentia sic imoderate calefacientia: frequenter autē inueniuntur calefacientia non sic imoderate. ⁊ ideo frequentissime ephimera ꝑcedit ethicam, ⁊ raro ethica fit incipiēdo. ¶ Aliter tamen alias exposuimus istum textum sic. Causa vna qñqꝫ est causa ethice, qñqꝫ ephimere sꝫ. qñqꝫ ⁊ putr. ſm ⁊c. s. ſm diuersitateꝫ modi imprimēdi. ¶ Fumet in eis. hoc est exēplū putride. ⁊ secundus ⁊c. ⁊ hoc est exemplū ephimere ⁊ ethice.

¶ Et febris quidē putredinis ⁊ apatis permutatur multotiēs ad ethicā propter vehemētiaȝ febris: ⁊ vehementiā subtiliationis cibi in ea: ⁊ prohibitionē aque frigide ⁊ paucitatem obseruationis lateris cordis cuȝ vnctionibus: ⁊ emplastris, ⁊ epithimatibus, ⁊ proprie in egritudinibus mēbrorum vicinorū cordi, sicut diafragmatis. ¶ Et multotiens facit cadere in eā necessitas medico ꝓpter casuȝ virtutis ⁊ frequētiā syncopis ad danduȝ in potu vinū ⁊ aquam carnis: ⁊ medicinā de muscho: ⁊ his similia.

¶ Hic vult ꝙ ethica aliquādo sequitur febrem putridā non apostemosam ⁊ apostemosam ex vehementia eorum ⁊ negligentia medicorum ⁊ errore: aliqñ fit ethica ex illis propter additionem inflāmationis: quam cogitur facere medicus cum dialamuscho ⁊ similibus propter syncopim.

¶ Et quandoqȝ componitur ethica cum febribus putredinis ⁊ apostematuȝ. ¶ Et ethica quidem in principio rei est difficilis cognitionis, ⁊ facilis curationis: ⁊ in fine sui est facilis cognitionis ⁊ difficilis curationis. ¶ Et finis alduhul non recipit curationem penitus.

¶ Et qñqȝ. hic ponit tres cañ. Primus est notus. ¶ Hic cadunt speculationes subtiles de cōpōne ethice ⁊ putridarū: in qua speculatione sunt rationes subtiles: quas scripsim⁹ in questione nostra de compositione febris.

¶ Et ethica. Secundus cañ. est notus: q2 ethica in principio non multum permutauit corpus. ⁊ ideo difficulter cognoscitur. Et infrigidationem, que est cura sui bene tolerat corpus in fine. i. in processu sup. appet eius impressio maior. ⁊ sic corpus nō pōt humiditates cōsumptas regenerare.

¶ Et finis. Tertius cañ. est ꝙ finis secunde speciei non curatur propter multam consumptionem.

¶ De signis. Cap. ij.

Pulsus quidem est minutus: durus frequens: debilis: fixus ꝫm habitudinem vnam.

¶ Primo ponit signa ethice absolute: lȝ multū adaptenſ ad p̄mā ȝ spēm. 2° ponit signa 2ᵉ spēi. ibi 2ᵃ. (Signa.) Prima in tres. p̄ ponit signa ethice in se. 2° signa trāsitus ex ephimera. 3° signa ei⁹ cōposite cū putrida. ibi 2ᵃ. (Et de signationibus.) ibi 3ᵃ. (Et de signatio'ib⁹ cōpositis.) Pūa hȝ tot q̄t signa ponit. Primū signū ē sumptū a pulsu. q2 ē minutus. i. paruus pp debilitatē vtutꝫ. Dur⁹ pp coarctationē arterie: ⁊ in his ē gradus ꝫȝ q̄dū debilitaꝫ ⁊ duritiei. māifestior. n. ē duritiea ⁊ defect⁹ vtutꝫ i pcessu q̄ȝ in p̄n° freq̄ns vt recupet defectū magnitudis. ¶ Debilis ⁊c̄. fix⁹ ꝫm vnā habitudineȝ . i. dispōnē, q2 nō hȝ paroxismos: neqȝ tñ est fixus ꝫm vnaȝ dispōnem. qn mutet cibo, potu, somno, ⁊ vigilia, ⁊ reliqs.

¶ In tactu ꝯo eoꝝ est illud: qd̄ sentitur de caliditate minus caliditate synochi ⁊ ei similiū inflāmatarū in mā: ⁊ in principio dū tangitur est magis suauis: ⁊ cū remanet super euȝ manus hora vna apparet cū fortitudine ⁊ mordicatione: ⁊ non cessat augmentari. Questio. j.

Cōsiderādū ꝙ medici altercanſ adiuuicē q̄s calor est maior an ethice, q est i mēbris intēsiue: an calor putride ⁊ ꝓprie synoche ⁊ silīuȝ vt causonū. ¶ Pōt teneri ꝙ i ethica sit maior q̄ȝ in putrida, q est in via in illā ethicā: q2 nō credo incōueniēs ꝙ in q̄dā putrida sit maior calor itēsiue q̄ȝ in q̄dā ethica. ⁊ seqtur ex h ꝙ in q̄dam ethica calor est itēsior q̄ȝ i q̄dā synocha. ⁊ oia illa sunt determinata i q̄nib⁹ nr̄is de diffijs feb. p̄ ꝓpōnes certas dr̄ ꝙ extēsiue calor synoche ⁊ humoraliū febriū est maior. i. repsentaſ in pluri humido vaporoso. vñ in p̄ de diffijs feb. G. dicit. Synocha hȝ flāmā obuiātē manū tāgētibus: ſȝ ꝯo ethicā febrē multitudo caloris nō obuiat. Ex hoc apparet ꝙ in ethica diu remanente manu plus apparet calor: q statim non apparuit defectu vaporum multorum.

¶ Et est calidius quod est in eo locus venarum ⁊ arteriarum.

¶ Dubitaſ de hoc, cū i putrida sit cor calid⁹ reliqs ptib⁹: ⁊ sic loca arteriaꝝ calidiora appere debēt in ea. ¶ Nos aūt iaȝ diximus ꝓlixos sermones in hac q̄ōne in q̄nibus de diffijs feb. ⁊ posuimus in hoc sensato plures cās. Hic dicamus p̄ ꝙ loca arteriarū in extremis. s. manibus ⁊ pedibus sunt loca venarū. q̄ sese associāt. Scd̄o dicamus, ꝙ hoc accñs inuenitur in quibusdaȝ alijs dispōnibus, sicut in spasmo ⁊ litargia, vt in cōmēto pulsuūȝ ca. de pulsu litargicorū. ⁊ id̄ Gal. p̄ de diffijs feb. caute dixit: hoc accñs non inueniri ꝫm alias febres, ⁊ nō dixit ꝫm alias egritudines. Tertio dicamus, ꝙ Gal. vr̄ sentire. ꝙ cā in hoc sit sicca caliditas ꝫm corpus cordis: tñ. G. hoc pmisit cū dixit. Ideoqȝ maxima est cognitio febriū ethicaꝝ arterie. facit ergo Gal. imaginari ex hoc duas cās. Una est ꝙ in ethicis calor est aridior ⁊ acutior siue fortior in corde q̄ȝ in alijs febribus. ergo sic erit in arterijs ethicarū magis q̄ȝ in arterijs alioꝝ febricitātiuȝ. ⁊ est in hoc experientia: ⁊ vt vapores inclusi in alijs locis ab arterijs q sunt acuti nō pñt decipere hoc iudiciū. docet balneari ⁊ transpirari corpus in hac experiētia. Alia cā quaȝ imaginari facit est ꝙ extincto calore ꝫm cor arido maxime representabitur tactui ille calor in locis, q̄bus lteratur humiditas. Hec aūt sunt loca arteriarū ⁊ venaruȝ ⁊c̄. ⁊ etiam vapores sparsi p corpus: ⁊ que prebalneari docet Gal. accipe igitur has causas si tibi placent. ¶ Ad cōtrarium dicendum, ꝙ lȝ in putrida febre cor sit calidius i tñ calor putride representatur p totū cū putridis fumis tā in locis arteriarum q̄ȝ in alijs locis. Et alij dicunt ꝙ fumi illi putridi ab arterijs nō pñt exire bene, ⁊ nos nō ꝓtellauimus hic.

¶ Et est eorū caliditas silis. nō. n. minuitur: veꝝ ipsa qñ superuenit ei cibus augmētatur velociter: ⁊ sit fortis pulsus valde: ⁊ incipit magnificari: ⁊ ꝓpter illud accidit stultis medicoruȝ: ꝙ prohibent eis cibuȝ ꝓpter illud: qd̄ accidit eis de eo ex accessitibus. quare perdunt eos. Sicut augmētatur flāma ꝓpter iniectionē olei: ⁊ sartago cū effunditur aqua super eam. Et iste quidem significationes eius sunt fortes.

¶ Et est similis. i. nō paroxismēs. ¶ Verū. Primo ponit signum: ⁊ declarat illud exēplo. Scd̄o remouendo dubium dat cām. ibi 2ᵃ. (Et cibus.) Qd̄ primo dicit est notum.

¶ Et cibus in reliqs quideȝ febribus ꝓculdubio nō incendit hac incensione. sicut inuenitᷣ huic: quāuis necessario faciat diuersitateȝ p motus nature. ¶ Et hec inflāmatio nō est: sicut incēsio reliquarū febriū post coarctationē: neqȝ ꝫm periodos notos: imo cum comedunt ⁊ in quacunqȝ hora fit. ¶ Et est hñs egritudinem non vehementer discernēs illud: qd̄ est in eodē de caliditate: qm̄ facta est cōplexio mēbro conue-

niens: et iaȝ sciuisti in libro primo qualitatē dispōnis in hmōi: verū ipsa apparet apud susceptionē alicuius ciborū pp vehementiā suā.

¶ Hic remouet dubium. Diceret aliqs: cibus dȝ facere intensionē ꝛ mutationem pulsus. vt in reliquis febrib⁹. Huic ergo dicto rñdet: ꝛ ponit quatuor propōnes. ¶ Prima est illa. Incensio ꝛ inflāmatio: que fit a cibo in reliquis febribus non est sicut incēsio ꝛ inflāmatio: que est a cibo in ethica. Considera ergo ꝙ Auicen. ex modo loquendi concedit ꝙ cibus in alijs febribus aliqua incensione incēdit: sed nō incendit hac incensione: que inuenit̄ huic .s. ethico ex cibo. ¶ Secunda propositio est. Cibus in alijs febribus necessario facit aliquā diuersitatem propter motus nature .i. caloris naturalis: qui sumpto cibo pmo est quasi suffocatus: ꝛ videtur reuerti ꝛ profundari: postea est dilatatus ꝛ expāsus siue hoc fit: siue non: saltem ex cibo sumpto aliqua confortatio fit in calore: ꝛ augmentum in ea: nisi corpus sit in dispositione valde extranea prope morteȝ: ꝛ talis mutatio dispositionis est cōmunis putridis ꝛ effimeris. si cibamus stante febre: ꝛ ethicis. ¶ Tertia propositio est. Ista inflāmatio: que fit in ethico a cibo: non est: sicut inflāmatio paroxismalis: siue exacerbatiua in febribus putridis: in quibus primo fit coarctatio pulsus: ꝛ fit typus ꝛ postea ascendit calor: ꝛ hoc fit ſm periodos dictos continuos vel tertianos vel quartanos: ꝛ determinata hora: imo ista inflāmatio est quacūqȝ hora cibetur. ¶ Quarta propositio est: ex qua apparet veritas quesiti: ꝛ soluitur motiuum sumptum ex prima propositione. Nam si cibus inflāmatur in alijs febribus: ꝛ addit in inflāmatione: quare nō dicimus ꝙ alij febrientes calefiunt a cibo: sed solum dicimus hoc in ethica. ¶ Ad huius solutionem ponit istaȝ propositionem. Ethicus hȝ egritudinē nō vehementē .i. hȝ febrē: que est facta ꝛ nō fiēs. ꝗ illa q̄litas: que est in fieri dr̄ vehemēs: qꝛ est in illatiōe: ꝛ impressione: ꝛ motu ab agente: sȝ q̄litas facta dr̄ nō vehemēs per cessationē illius illationis. ꝛ quia ethicus hȝ febrilē calorē nō vehemētē .i. factū. iō non sentit calorē illū. vt dictū est in lib. primo capitulo de causis doloris. est ꝗ fact⁹ in mēbro ꝯueniēs. Calor ergo ethici nō sentit̄ de se: sȝ cū inflāmat cibū. tunc sentitur illa inflāmatio a cibo. ergo ethicus a cibo permutat̄ ad sentiendū calorē. ꝛ iō dr̄ ꝙ ethicus calefit a cibo: sȝ hñs febrē putridam sentit calorem suū. ꝛ lȝ calefiat a cibo: non tñ dicit̄ calefieri. sicut ethicus: qꝛ prius calefiebat ꝛ sentiebat calorem: ꝛ hoc statim declarabit̄. Hoc ergo est qȏ dicit Aui. Ethicus est habens egritudinē nō vehementem .i. non fientē. discernēs .i. ita ꝙ discernat rē. ꝛ illa oratio est negatiua. Ethicus enim bene hȝ egritudinem malā ꝛ prauissimā: ꝛ non hȝ eam vehementē vehementia preparationis sine qua sentiat: ꝛ hoc est qȏ dicit vehementem discernens rē .i. vehementeȝ quā discernat .i. sentiat: qꝛ non est fiens: cum ergo cibus inflāmat membra. tunc est vehemens calor .i. calor in fieri ꝛ motu. propter quaȝ vehementiam sentitur: ꝛ hoc est: qȏ dicit sentiri propter suā vehementiā .i. vehementia: qua discernat .i. sentiat. ¶ Dubitat̄ quō ethica pōt fieri conueniens

Quō ethica fiat cōueniens mēbro.

mēbro. ¶ Dico ſm cōem modum: ꝙ dr̄ conueniens: qꝛ est in oibus qlibus mālibus: ita ꝙ successio nō attendit̄ penes partes quātitatiuas subti: sed penes gradus siue ptes forme intēsiue: ꝛ quousqȝ ex forma: que est in subto: ꝛ illa que acquirit̄ nō fit vna forma: est cōplexio fiens ꝛ est extranea: ꝛ stat actio ꝛ passio. qñ auteȝ ista forma: que acquirit̄: ꝛ illa que est in subto: faciunt vnā formā. tūc ista extranea est facta conueniens: qꝛ est facta vna numero cum illa: que erat conueniēs. Hec sunt dicta cōfuse. ¶ Dubitat̄. q̄re ethicus

Propter qd ethic⁹ supcalefit sumpto cibo: ꝛ q̄ est ille cibus.

supcalefit cibo accepto: qs ēt cibus est iste: q ethicuȝ calefacit. ¶ Gal. conat̄ dare cām in hoc. nā omnis arida caliditas remoto humido aptiorē ꝛ pmptioreȝ hȝ calorem: signum huius est calx irrorata aqua. Ethicorū aūt calor est aridus: cuius signū est: qꝛ nō inuadit mox ex pn⁹ hñtib⁹ humidū habitū corporis: sȝ siccū: cū ergo ethicus cibo hūido irrorabit̄: apparebit talis caliditas sensibilis: q̄ prius non sentiebat̄. ¶ Auer. ꝯo 4° colliget deridet hanc causam ꝑ rōnē hāc. Impole est vt virtus nutrimētalis mēbroꝝ ethici sit tm̄ elōgata ꝛ ꝯria facta nutrimēto: qȏ corrūpat nutrimentū: sicut est frigida aqua ꝯria calori: ꝛ calx aque. vnde calx aquā corrumpit: ꝛ euaporare facit. Unde imaginatur Auer. ꝙ stante ꝛ durāte vita non est credēdū: ꝙ mēbra ita fiant extranea: ꝙ nutrimētū in ea penetrās inflāmet: ꝛ euaporare faciat: sicut facit calx aquam. ¶ Et sine dubio ver. dicit Auer. tamen si diceret. G. ꝙ sufficit ad manifestandū calorem ethice aliquod subtile aquosum: qȏ cito trahitur ex cibo sic inflāmato: ꝛ cā est: ut calor ex eo appareat non ergo totus cibus: sȝ ps aliq̄ iflāmat̄: nec inflāmatur totaliter: ita ꝙ corrūpat̄ ꝛ nō nutriat: sȝ taliter calefit ꝛ tm̄: ꝙ pōt imprimere in sensu tactuꝫ: ꝛ hoc est minus q̄ȝ corrūpi. ¶ Aliter ergo ego arguo ꝯ. G. acceptis duab⁹ suis ꝓpōnib⁹. Prima est: ꝙ ois arida caliditas irrorata humido hȝ calorem magis manifestū. Scd̄a est: ꝙ calor quorūdā habentiū putridā .s. calor mēbrorū hñtium causonē est vehementis colliquationis: ex quo ad scd̄am spēm ethice itur: non transeūdo per primā spēm ethice: ꝛ hoc erit: qꝛ prima humiditas est cōsumpta a calore causonis. ꝛ nondū fit ethica. Sequitur ex his duabus ꝓpōnibus ꝙ hoc signuȝ reperit̄ in alia febre q̄ȝ in feb. ethica: qȏ non multū placeret Gal. secundo cap. Rasis tñ. 16. cōtinētis 2° cap. concedit hoc. ¶ Auer. ꝯo conat̄ dare causam huius apparentie. Nā in ethica calor est infixus membris: que habent agere in cibuȝ: ꝛ ideo cibus adueniens illis membris adipiscitur calorem extraneum: siue sit cibus frigidus: siue non. ꝛ ideo febris manifestat̄. In febre aūt putrida non fit hoc: qꝛ calor non sic est fixus in illis mēbris. Iste modus ponēdi si intelligit̄ vt pᵃ facie ꝯba sonāt: ē valde vilis: qꝛ lȝ febris putride calor nō sit sic fixus .i. factus adhuc mānens in mēbris tñ calor extraneus est in mēbris ledens opationes: ꝛ q calor pōt in aliq̄ putrida eē itēsior in gradu q̄ȝ in q̄dā ethica: sed siue sic siue nō: est calor sensibilis ꝛ agēs sensibilē effectū. ꝗ poterit cibū calefacere. vñ calor cibi sentit̄ sicut i ethico. ¶ Dicam⁹ ergo sm̄eȝ breuē copiā lā plixe scripsim⁹ in h̄ q̄sito: ꝛ ꝓ ꝙ i oi febre. in q̄ cibamus stāte febre: sicut in ꝯtinuis ꝛ ethicis cib⁹ assumptus calefacit. Rō ē: qꝛ in cibus talib⁹ febribus mēbra sunt sub calore exneo. ꝛ iō calefaciēt cibū: ꝛ ex hoc calefiet febriens plus q̄ȝ ꝑus. ¶ Dico 2° ꝙ illa calefactio non est sic sensibilis in alijs febribus: sicut in ethica: sed in ethico est manifeste ꝛ distincte cōprehēsibilis ab ipso ethico: ꝛ ab ipso medico. Ratio est: qꝛ ethicus non sentit suum calorem. Cum ergo ethicus assumit cibū permutat̄ de nō sentire calorē ad sentire actualē calorē: ꝛ hoc est valde sensibile. Silr̄ dispō caloris ethici apud tactum medici est dispositio caloris vniformis extra horas accepti cibi. Cuȝ ꝗ tangit eū cibatum: pcipit caloris difformitatē ab eo q ꝑus erat. habēs aūt vnā febrem ꝯtinuā putridā: vt in exemplo clariori: semꝑ sentit suū calorē: ꝛ sentit eū etiaȝ extra horas cibi difformē: ꝛ ēt medicus. Licet ergo accepto cibo calefiat: ꝛ addatur sibi calor: nō sic est distinguibilis: cū ēt prius sentiret calorē: ꝛ ꝑus habere potuit difformes sensationes caloris pp motus vaporū putridorū difformes. vñ etiaȝ in augmēto exacerbationis prius senserat se plus supercalefieri. Nō ergo est ista distinguibilis: nec sensibilis additio caloris in febre putrida: sicut in ethica. Adiuuat autem ad hāc sensationē in ethica cita dilatio cibi ad mēbra. Cuȝ .n. in ethico non sit mā: nō ꝓhibet̄ cibi attractio. nec eius trāsitus: ꝛ iō subito vadens: subito inflāmatur. In hñtib⁹ aūt putridā pigritat̄ cibus in transitu pp mā: qbus obuiat ꝛ propter pigritiā ꝟtutis trahētis ꝛ ministrātis in cibo: cum

vacent ad digōnē mācrū. ¶ Ex qbus appet: ꝙ lȝ calor au/geat ex cibo in febre putr. nō tñ opȝ pulsum ita magnifica/ri vt in ethica: ⁊ propter vapores ⁊ humores putridos ac/cidit multū corrupi cibaria plus ꝗ̄ in ethica saltem prime spēi. Hāc ergo cām itellexit Aui. si qs ꝯsiderat textū eius: ⁊ ad hunc intellectū pōt reduci opinio Gal'. q solū vult ꝙ in ethico calor: qui prius nihil appebat: mō apparet: sicut i caice. sȝ in nulla febre putrida calor qui p̄us nō apparebat modo appet ex assumptiōe cibi: q: semp appebat prius ca/lor. ¶ Nolo autē molestari hic per iuueniles ꝯceptus: qui dicerent: ꝙ in ethica nūquā calor prius non apparens mō apparet: q: nūquā ille qui est factus prius: est modo fiens: imo alius est qui est fiens. Concesso autem hoc: nihil con/tra dicit huic dicto. s. ꝙ ethicus prius non sentiens calorē modo sentit calorem. De identitate autem ⁊ alietitate non intendimus disputare. ¶ Ad hanc nostram opinionē pōt reduci opinio Auer. nō. n. debem⁹ imaginari Auer. fuisse ita rudē: vt crederet calorē qui est in mēbris in putrida fe/bre: non posse calefacere cibum: sed vult ꝙ ex hoc ꝙ calor in ethica est fixus idest factus ⁊ insensibilis in radicalibus membris: que habent agere in cibo: trāsmutatur cibus ad calorem qui sentitur post: sed q: iste qui est in putrida febre non est fixus sentitur ⁊ non calefacit cibum calore: qui sen/tiatur: ita sicut si prius non fuisset sensibilis calor.

¶ Ad scdm̄ quesitum dōm: ꝙ in cibo intrante stomachū est dare duplices ptes. Unā subtilē rorālē: que cito transit ad mēbra. s. duabus horis post cibum: vel circa hoc: ⁊ ista ps est illa: ex q̄ ethicus sentit calorē. Et q: motus huius ptis diuersificaṫ in diuersis in tpe. ideo quidā auctores scripse/runt duabus horis post cibum sentiri illam calefactionē.

Cibus tot/tales atq; subtiles e/tiam cale/facere.

Quidā autem tribus horis: quidā vna hora. Alia aūt ps cibi est grossa: cuius mora est in stomacho pluribus horis ꝗ̄ duabus: ⁊ vadit ad epar gradatim: ⁊ fit sanguis. postea fit humiditas prima ⁊ cābium ⁊ nutrit: ⁊ totum hoc videṫ fieri in spatio. 8. horarū. vt Auer. 6. colliget in fine: ⁊ in pra/ctica cāticorū. 12. cōmento. Et an iste cibus calefaciat ethi/cum: eget ꝯsideratione: q: non est positū. ⁊ cū hoc dȝ ꝯside/rari: si illa pars cibi rorida: que transit vere digeraṫ ⁊ fiat chilus ⁊ sanguis: an non vere nutriat: ⁊ de istis multa scri/psimus in tractatu nostro de appetitu.

¶ Et de significationibus pmutatiōis febris effi/mere ad febrē ethicaȝ est vehementia fortitu/dinis caliditatis in tertio valde. naȝ ſm pluri/mum incipit febris post. xij. horas declinare. Quū ergo ptrāsit febris. xij. horas: ⁊ non ap/parēt signa declinationis: īmo continuaṫ vsq; ad tertiū oī die. ⁊ fit fortis. tūc illa est ethica.

¶ Hic ponit signa permutationis effimere. s. vere in ethicā: ⁊ est qȏ dicit Gal'. primo de differētijs febriū. ⁊ est si febris effimera in 3ª die fortis fiat. Nam febris effimera vera in/cipit declinare post duodecim horas ⁊c̄.

¶ Et de significationib⁹ cōpōnis ethice cū febrib⁹ putredis est remissio caliditatis sicce post finē declinationis: ⁊ post sudorem exuberanteȝ: et additio in arefactione ⁊ extenuatiōe ſm illud qȏ facit necessariuȝ illa egritudo: ⁊ vnctuositas in vrina ⁊ egōne. ¶ Et si fuerit ethica illud qȏ apparet ⁊ occultuȝ aliud: significat ipsuȝ coarcta/tio accidens in paroxismis: huiusmodi eniȝ est non inuentuȝ in ethica omnino.

¶ Et de significationibus ⁊c̄. s. illud qȏ facit. i. q: plus fiat cō/sumptio ⁊ arefactio ꝗ̄ illa egritudo ȏ se hēat facere. ¶ Et si fuerit ⁊c̄. Aliud. i. putrida: occultum significat ipsum. s. oc/cultam putridam. coarctatio ⁊c̄. scȝ pulsus ⁊ caloris acci/dens in paroxismis. s. quāuis sint occulti.

¶ Et scias ꝙ quandoq; incidit ethica retenta cuȝ stomacho: quare corrūpit complexionem epatis per vicinitatem.

¶ Considerādū ꝙ ethica retineṫ cū stomacho: vel q: incipit ab eo. s. a mala cōplexione sicca stomachi: ad quā sequitur ariditas: ⁊ ex ista sequiṫ ethica. ⁊ ꝙ talis stomachi malitia ledat epar est notū: vel ethica retineṫ cū stomacho: q: con/iungitur ethice stomachi malitia: ⁊ hoc nocet epati.

¶ De signis aldubul. Capitulum. iij.

Signa ꝟo aldubul sunt: ꝙ qñ febris expelliṫ aldubul: vehemens fit du/rities pulsus: ⁊ eius dbilitas: ⁊ pui/tas ipsius: ⁊ eius frequētia: ⁊ ꝓprie qñ cā casus in ethicā est apa: qȏ nō resoluitur. nā illud. s. frequētia addiṫ valde: ⁊ fiṫ veloci/tas: ⁊ fit pulsus eius de genere eius: q noīatur cauda muris. ¶ Qȏ si fuerit ex potu calidi vi/ni: erit loco caude muris acualis. ¶ Et nō erūt accidentia aldubellati vehementia valde. non eniȝ dat ei spatiuȝ vsq; ad huiusmodi.

¶ Ponit signa spēi 2ᵉ ethice ex quibus possunt intelligi si/gna prime spēi remissa: ⁊ signa 3ᵉ spēi intensa in vltimo ex/pellitur. i. vadit adubul. i. ad secundam spēm. Additur val/de. q: pulsus fit valde paruus propter multū casuȝ ꝟtutis ex apate: q: opȝ ꝙ recuperet per frequentiam multam.

¶ Cauda muris. s. finitiua procedendo de paruo ad paruio/rem: ⁊ frequenti ad frequentiorem quousq; occidat.

¶ Qȏ si fuerit. s. mutatio in pulsu ex potu vini calidi vel si fuerit. s. ethica ex potu vini calidi erit ⁊c̄. s. pulsus acualis s. dictus fusalis: q: pp caloris ꝯfortatione ex vino post pcus/siones paruas fiūt alique magne: ⁊ deinde reddiṫ ad puas: ⁊ hic pulsus diciṫ fusalis vel acualis dictus ad similitudi/nē acus: qua sotularia suunt: siue igitur ethica fiat ex vino siue mutatio pulsus fit ex vino: oportet imaginari ꝙ mu/tatio in pulsu fit ex vino tunc bibito.

¶ Et non erunt ⁊c̄. Hec littera potest dupl'r exponi. Primo ⁊ nō ⁊c̄. i. qñ casus in ethicā fit ex apate dubelati aperto si/ue erupto vel non erupto: non erunt accidentia valde vehe/mentia: non. n. ⁊c̄. vsq; ad hȝ. s. ethicā: vel pulsum talem in ethica: q: prius occidit ꝗ̄ fiat ethica: vel prius occidit ꝗ̄ pulsus cū hac gradatione fiat: quāuis faciat ethicā. Alio⁹ potest exponi: ⁊ nō ⁊c̄. i. quando casus in ethicā est ex potu vini calidi. non apparent accidentia dubelati valde vehe/mentia de quibus sunt pulsus: vt cauda muris finitiua. nō enim ⁊c̄. quia si apparent accidentia valde vehementia nō darent spatium: vt fieret pulsus acualis.

¶ Et apparent in vrina vnctuositas ⁊ petala. ⁊ incipit oculus profundari.

¶ Et apparent scilicet in ethica cum transit in adubul. Un/ctuositas ⁊c̄. patent.

¶ Quū ꝗ aldubul puenit ad statū: fit fortior ꝓ/fundatio amboꝝ oculoꝝ: ⁊ multiplicaṫ lipitu/do sicca: ⁊ crescūt extremitates ossiū oīs mēbri: ⁊ in facie: ⁊ planāṫ tpa: ⁊ tēdiṫ cutis frōtis: ⁊ destruiṫ color cutis: ⁊ fit q̄si sit sup eaȝ puluis quidā ex adustiōe solis: ⁊ pducit ad grauedinē eleuādi supcilia: ⁊ fit oculus sōnolētus ⁊ clau/

sus absq; sonno: ꝛ subtiliatᷓ nasus: ꝛ elõganᷓ pili: ꝛ apparẽt pediculi: ꝛ videtᷓ vẽter iã minorari ꝛ adherere cũ dorso: q̃si sit cutis sicca q̃ iaz attracta est: ꝛ attrahitur cuz ea cutis pectoris. Quũ ergo curuanᷓ vngues: ꝛ arcuanᷓ. tũc iaz ꝑuenit ad statũ: ꝛ icipit tẽdere ad occasuz: ꝛ cuz incipit tẽdere ad occasuz: liquefiũt cartilagies.

¶ Ad statũ: ꝛ per ꝯñs cũ est in augmento: ita ꝙ ly peruenit legatᷓ correpta media sylla. Et crescunt. i. magis apparent extremitates ossium ꝛc. oculus somnolẽtus absq; somno. Uult Auicen. qđ dicit. G. ꝑmo de differẽtijs feb. nõ est eorũ somnus: sꝫ vigilãdi impotentia. elonganᷓ pili. i. appent longiores ꝯsumptis carnibus: ꝛ intus pressa cuti. Ad hoc facit corrugatio siue ꝯstrictio cutis. vñ pili eriguntur ꝛ apparent magis. Sič est ab Arist. 8. problematum problemate. 21. cũ assignat cãm. quare pili rigentiũ eriguntᷓ. Aliter possemus imaginari: ꝙ pili elõganᷓ ꝓpterea q: in istis ex caso adustiuo multiplicatᷓ mã fumosa: que est ꝯueniens ad pili augmẽtũ. ꝑma tamẽ cã est melior. ¶ Apparẽt pediculi ꝑꝑ corruptionẽ nutrimẽti sub cute. Prior. n. fit pediculorũ generatio: deinde extra exeũt sub cute. ¶ Cũ ergo ꝛc. Iã ꝑuenit. Hic legatᷓ ꝑuenit ꝓducta media syllaba ad occasum: q: ad mortem ꝛ ad tertiã speciem ethice.

¶ De cura ethice. Capitulum. iiij.

IN tẽtio in curatione febris ethice est infrigidatio et humectatio. Et vnaqueq; earũ cõpletᷓ cũ approximatione suarũ cãrũ: ꝛ expulsione causar uz sui ꝯtrarij. Et fortasse est cã vnius eaꝝ cã contrarij alterius: sicut cã ĩfrigidatiõis. ipsa. n. q̃ñq; est cã exiccationis: que est ꝯ̃ria humectatiõi: sicut ĩfrigidatio cũ trociscis cãphoratis: ꝛ illis que sunt ex spodio: ꝛ his similibus. Et fortasse humectatio iterũ est cã calefactionis: que ꝯtraria est ĩfrigidationi: sicut vinũ. nã ipsuz humectat: sed calefacit. q̃re opꝫ vt obseruetur illud. Et si neč̃citas vocat ad fortẽ ĩfrigidationẽ: non erit nisi cũ re cui ꝯiungitᷓ: aut quã precedit: aut cui succedit res. in qua est v̉tus hũectationis. Et silr cũ vocat necessitas ad fortẽ hũectationeꝫ veloceꝫ in ea. sicut aqua carnis ꝛ vinũ. tunc opꝫ vt adiungatᷓ ei: ꝛ aut antecedat eaz: aut sequatᷓ eã illud. in quo est ĩfrigidatio. ¶ Et si fuerit causa ethice apã: aut lesio in mẽbro. tũc necessariuꝫ est curare ipsuz in p̄rimis. ¶ Et qui diligit cõponere regimẽ eius ex diuersis modis conuenientibus ei. in quo febris fit vehemens valde. tunc neč̃cariũ est vt ĩcipiat: ꝛ det in potu trociscos cãphoratos: ꝛ que currunt cursu eoruꝫ cuꝫ syrupo acetoso diluculo in ortu solis: sicut aqua ordei in cãcris. si non abhorret eos: ꝛ cuꝫ iulep ꝛ aqua granatoruꝫ: ꝛ ad mansioneꝫ mucillaginis psilij. si non fuerit prohibens aliquid ꝑꝑ stomachũ ꝛ aliã. ¶ Et regimẽ ĩfridãs est ꝑ illud: qđ sciuisti de potib⁹ infridãtibus. ꝛ de olerib⁹ ĩfridantibus. ꝛ trociscis. sicut trocisci de cãphora. ꝛ emplis. ꝛ vnctionibus. ꝛ his similibus. ꝛ ĩfridatiõe aeris eoꝝ: ita ꝙ in hyeme. Si aũt nõ tollerat: alleuietᷓ ab eo ignis: infrigidatio nãq; aeris eoꝝ ẽ melior res: et sicut vestire eũ cuz sandalatis et cãphoratis: et facere ipsuz odorare illud. in quo sunt rose. et camphora. et sandali. et fructus fridi. et schesebraz. et lilium cum aqua rosacea. et vaporatio cũ sudore et balneo. ¶ Et oportet vt non prolõgetᷓ retẽtio emploꝝ ĩfrigidantiuꝫ valde sup mẽbra ꝓpinq̃ valde mẽbris anhelitus. fortasse. n. infert illud anhelitui: ꝛ voci nocumentũ magnũ. ¶ Et opꝫ vt declinet ad quietẽ ꝛ somnũ: ꝛ trãquilitateꝫ ꝛ gaudiuꝫ. ꝛ custodiatur eger ab eo qđ facit ipsuz irasci: ꝛ qđ facit ipm tristari: ꝛ qđ facit ipꝫ angustiari. ꝛ a fame ꝛ siti lõga. ¶ Emplastra infrigidantia: quibus oportet eos vti sunt aromatica. nã ipsa sunt propinquioris iuuamenti ꝛ proprie super pectus: ꝛ que sequũtur ipsuz: et sint infrigidata: ꝛ non sit in eis stipticitas. Stipticitas eniꝫ cũ hoc ꝙ ipsa facit accidere exiccationẽ prohibet virtuteꝫ medicine profundari. ¶ Et oportet vt assiduetur ꝑmutatio vt non remaneat medicamen: et calefiat cũ obseruatione vehemẽtie ĩfrigidatiõis eius. nã cũ ipsuꝫ ĩfrigidat vehementer: non elongatur q̃n debilitet mẽbrũ. Et q̃ñ est prope mẽbra anhelitus: nõ est lõginquũ q̃n ĩpediat diafragma ꝛ alia ab emissione anhelitus cũ facilitate. ¶ Et de regimie humectãte sunt cibi leues. ꝛ fructus. et robub. et vnctiones. et emplastra. ꝛ odoramẽta. et caputpurgia. et qeꝫ. et trãquillitas: et vt nõ inferatᷓ ei violẽtia in fame: aut siti.

¶ Hic ꝑmo curat ethicã. scđo succurrit accñtib⁹ siue dispõnibus sequẽtib⁹ ethicã. ibi 2ᵃ. (Et de istis.) Prima in duas. Prio ponit intẽtiões hñdas in cura ethice: ꝛ remouet errorem: q accidere põt. Scđo ponit medicinas ꝛ cañ. quosdã in vsu istaꝝ. ibi 2ᵃ. (Et q diligit.) Pria in duas. Prio ponit curã ethice in se. Scđo q̃ñ alteri morbo ꝯiũgitᷓ. ibi 2ᵃ. (Et si fuerit.) Cũ ꝑdictũ est: q: intẽtio curatiua fundatᷓ sup ꝯ̃rietate. vt in tegni tractatu 3ᵒ. Alia q̃ dicit sunt nota. ¶ Et q. Hic vult ponere medicinas: ꝛ res q̃bus vtuntᷓ ꝛꝛ ꝑ ponit regimẽ ĩfridãs ꝛ humectãs ponẽdo res: q̃bus hoc fiꝫ ꝛ cañ. in eis scđo ponit regimẽ ꝛ res ĩfridãtes. tertio humectãtes. ibi 2ᵃ. (Et regimẽ.) ibi 3ᵃ. (Et de regimie.) ¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ ꝑmo docet dare trociscos cãphoratos in diluculo: deinde in ortu solis aquã ordei ꝛc. tertio docet dare post meridiẽ ꝛ añ vesperas mucillaginẽ psilij. ꝛ hec dr hora mãsionis solis vel dicit ꝛ est modus loquendi alibi. vt 3ᵃ Fen. 19. caplo de cura distillationis vrine. hoc g̃ regimẽ ẽ cõpositũ ex modis diuersis: q: ex regimie ĩfridãte ꝛ humectãte ẽt: ꝛ ex vsu diuersaꝝ medicinaꝝ: ꝛ ꝯuenit ethico: in quo ẽ fortis inflãmatio: q: ista sunt fortiter extinguẽtia. ¶ Cõsidera g̃ ꝙ ethici inter se ꝑñt differre ꝑ gradus caloris. aliqs. n. põt esse ethicus cũ vna mẽsura caloris: ꝛ aliqs põt eẽ ethic⁹ cũ scđo gradu caloris respectu illi⁹. Rõ illi⁹ ẽ: q: ois gradus

caloris factus in corde: qui est a primo gradu caloris egritudinalis vsqʒ ad gradū virtimū: cum quo stat vita: pōt esse ethicus calor. In hoc autē est magna latitudo ⁊ diuersitas propter stomachū. s. in quo timeatur infrigidatio ⁊ mollificatio propter mucillaginē psilij: ⁊ alia vt propter lubricitatē intestinorū superfluā. ¶ Et regimē. Hic ponit regimē infrigidās ⁊ res infrigidātes: ⁊ ponit cañ. in vsu quarūdā de eis. sebestē. quidam exponunt granatū siluestre. Ego vero nō inuenio expōnē. de qua ꝯfidem. ¶ Vaporatio cuʒ sudore ⁊ balneo. Hic text⁹ credo ꝙ sit corruptus vitio trāsferentis. non enim debet ethicus duci ad sudorem. vt posterius ponit. ergo cogimur exponere vaporationem cuʒ sudore. i. taliter ꝙ sudori appropinquet: mouendo nutrimentuʒ ad mēbra: nō tñ ꝙ sudorē faciat vel cū sudore. i. cū aere ita humido ⁊ pleno vaporibus aqueis: ꝙ ex eorū applicatione ad cutim homo videat̃ sudare. ¶ Et balneo. i. vaporatio cum balneo: q̄ lauetur in eo: ⁊ nō moretur multum. ¶ Quietē. s. corporis: trāquillitatē. s. anime. ¶ Prohibet virtutē medicie ꝯfundare: ⁊ hoc qñ opatio stiptici puenit. vnde claudit poros. Sed qñ res est parū stiptica: ⁊ ps subtilis labilis pueniit. tunc illa stipticitas nō impedit operationem vel penetrationem: imo adiuuat ad penetrandum. vt appet de oleo ro. sm Gal'. 3° de simplici medicina: rob. s. fructuum non rob absolute qḋ est sapa vini. Alia omnia: que dicta sunt nota.

¶ De rememoratione medicinaruʒ infrigidantium eos. Capitulum. v.

Alie vo que de eis sunt infrigidātes: aut humectantes omnes sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas. sicut aqua ordei decocta cum cancris ex parte cācri. Et oportet vt euellātur extremitates cancroruʒ ex pedibus suis ⁊ corporibus suis: ⁊ abluantur cuʒ aqua frigida ⁊ sale bono cū cinere vicibus tribus ⁊ supra donec mūdificentur ⁊ purgētur a grauitate sui odoris: deinde decoquantur in aqua ordei: ⁊ sicut aqua lactis vaccini. de quo extractuʒ est butyruʒ. et sicut succi olerū elixatorū predictoꝝ in capitulis febriū acutarū. sicut mucillago psilij. ¶ In aceto auteʒ est vehemēs exiccatio ⁊ virtus resolutionis. quare oportet vt bibatur cuʒ eo qḋ resistit duabus proprietatibus. s. per cōmixtionē aque multe: aut cū quibusdaʒ humectantibus ⁊ lenificantibus. ¶ Et proximū quidē est vt lac asine sit cū humectatione sua infrigidās: ita vt quidaʒ faciant melioreʒ infrigidationem eius super infrigidationem lactis vaccini. de quo extractū est butyrū: verū ipsuʒ cōuenit ei: qui non habet febreʒ periodicā: neqʒ materiā: neqʒ humorē preparatū ad putredineʒ. ⁊ opʒ vt caueatur spissuʒ lac: ⁊ de illis que conferunt eis est zuccharū. ⁊ cū senseris putredineʒ accidenteʒ ex lacte. tunc solue cum facilitate. ⁊ si timueris calefactionē. tūc abstine ab eo aliquot diebus ⁊ cura in ea cum trociscis ⁊ aquis fructuū: deinde itera lac. ¶ Medicine vo infrigidantes. que nō habēt humectationē sunt. sicut trocisci noti narrati. s. trocisci cāphorati: ⁊ trocisci de dactilis ⁊ succis fridis. ¶ Et sicut trocisci huiusmodi. ℞. spodij. boli armeni. añ. ʒ. iiij. rosaruʒ. ʒ. vj. seminis portulace. ⁊ citruli. et cucurbite. ⁊ karabe oiuʒ. añ. ʒ. iij. fiāt ex eis trocisci. ⁊ fit dosis pondus. ʒ. ij. ⁊ sunt boni valde. ¶ Et iterū alij ꝓximi eis. ℞. arnoglosse. amili. ⁊ gūmi dragaganti oiuʒ. ana. ʒ. iij. boli armeni. spodij amboꝝ. ana ʒ. iiij. papaueris. ʒ. v. rosarū: ⁊ seminis cucurbite. ⁊ citrulli. ⁊ portulace. oiuʒ. añ. ʒ. vj. granorū cydoniorū excorticatoꝝ. ⁊ seminis melonis. ⁊ cucumeris oiuʒ. añ. ʒ. vij. succi liquiritie pondus. ʒ. x. conficiant̃ cuʒ mucillagine psilij. ¶ Unctiones vo ⁊ epithimata ⁊ emplr̃a infrigidātia ⁊ odoramēta ⁊ caputpurgia infrigidātia sunt illa: que tu sciuisti. Et meliores vnctiones sunt cuʒ oleo de cucurbita: ⁊ de papauere. et nenufare. et salicibus. et viol. ¶ Stratus autē infrigidantes ⁊ humectātes sunt: qui sunt plani valde de corijs aspersis aq̄ rosē. aut de lino de genere eius: qḋ fit in tabrastē: et fit impletio eius illud: qḋ non calefacit: imo sit de genere lini pectinati ⁊ remouet̃ assidue. Aut fit stratus de corijs: que iā sunt ipleta aqua: postq̄ʒ sint sup ea rectificationes: que applanent aquā bñ: ⁊ ꝓhibeant eius inequalitatē. ¶ Et sint stratus prope aquas ⁊ cursus earū. ⁊ sub eis folia arboꝝ frigidoꝝ ⁊ humidoruʒ. s. de salicibus. ⁊ semperuiue. ⁊ olera hūida. ⁊ odorifera frigida. sicut rose: ⁊ folia arboꝝ frigidoruʒ: ⁊ preputia vitis: ⁊ his similia.

¶ Hic sermone magis spāli descēdit ad curā: ⁊ ad res multas: quibus infrigidamus ⁊ humectamus. Primo ponit medicinas infrigidātes. Scdo humectantes. Tertio regimen in cibo ⁊ potu. ibi 2ª. (Medicine vo.) ibi 3ª. (Opʒ vt seper.) Prima in duas. Primo ponit medicinas infrigidantes: que cū hoc sunt humectātes. Scdo ponit medicinas frigidas: que nō humectāt. ibi 2ª. (Medicine vo infrigidātes.) Prima hʒ septeʒ: sicut sunt septem medicine iste. ¶ Premittit dictū generale: ⁊ ē ꝙ medicine: que ifrigidāt ⁊ hūectāt sunt nutritiue: aut vincit nutribilitas. s. plus q̄ʒ in illis: que nō humectāt: ⁊ hoc q̄ humidū est materia nutrimenti. ¶ Prima medicina est aq̄ ordei. s. bene excorlad ⁊ mūdi cū cancris. Ego in vna libra aqua ordei facio decoq̄ ℥. ij. cancrorum bene lotorū. ¶ Et opʒ vt euellantur extremitates: q̄ nō est in extremitatibus eoruʒ virtus humidas sicut est in corpore. Lauētur tribus vicibus: sed apud Rasim. 17. continentis lauantur quinqʒ vicibus: ⁊ hoc stat in lotore: q̄ totiens lauet quousqʒ mundificetur zuccharuʒ. s. in aqua dissolutum: ⁊ sit zuccharum album.

¶ Si timueris calefactionem. Hic soluitur argumentū: qḋ reputatum est difficile: cum dr̃ ꝙ non videtur ꝙ lac debeat dari ethico: q̄ lac corrūpitur in stomacho cholerico. s. calido ⁊ sicco. ¶ Dōm ꝙ non est verum nisi sit valde magnus excessus: imo lac ꝯuenit corporibus calidis ⁊ siccis: nisi in stomacho superflua cholera sit: vt intelligitur 2° cañ. cap. de lacte. ⁊ ideo non conuenit omni ethico: sed in ethico non

Nō semp lac ethico ꝯuenit nisi multū fuerit calor remissus.

multū inflāmato. vnde Rasis tractatu. 10. Almāsoris. Si quis laborans hac egritudine habuerit corpus fortiter & vehementer macrum: neq; fortis calor in eo fuerit: lac calidum vt ab vberibus extractum fuerit: confert ei. Pōt aliquis ethicus per remissum gradum caloris non corrūpere: & aliqs cholericus per gradū excessiuū in terminis sue sanitatis: & per dominium cholere corrūpere lac: & signuz huius est: q: vnus cholericus plus cholere multiplicat ex vno cibo q̄z ex illo multiplicet vnus ethicus. ¶ Medicine. &c. Hic ponit medicinas multas: que sumūtur & que inūguntur: & emplastantur. Arasen est nomē loci: sed apud Ras. primo continentis est hospitale: alia sunt per se nota.

¶ De rememoratione medicinaruz humectātium eos. Capitulum. vj.

Clarū quidez: que sunt cū infrigidatione rememoratio iā preterijt. ¶ Et restat nūc cōsiderare in qualitate dandi in potu genera lactis: & lac de quo extractū est butyrū: & in qualitate administrationis tine & balnei: & administratione vnguētorū. & oleorū. & epithimatū. & reliqui regimis. ¶ Et nos quidē iaz docuimus moduz dandi in potu genera lactis in capitulo ptisis: & siccitatis stomachi: quare opz vt sit illud canon. Et non est lac post lac mulieris: sicut lac asine: postea lac caprarū: cuius pascua opz eē ex herbis & oleribus frigidis humidis sicut scis. nā ipm & pprie lac asine eradicat ethicā. si fuerit ei eradicator: & non est electio super ipsuz nisi prohibeat putredo accidēs: aut expectatio materie cōprehēsē. Et lac quidē lauatiuū est eis a principio ethice vsq; ad finez eius. Et lac mulieris sugendo sumptum cōuenientius est oibus. Et canon in dando in potu lac: de quo extractum est butyrū est proximus illi iterū. Et melius q̄dez est vt incipias a. 3. x. vsq; ad. xxx. & qd̄ est supra eas. si fuerit virtus adiuuās: & tibi inest vt cōmisceas cū eo aliquid de trociscis infrigidātibus. Et tibi inest vt addas supra summā predictaz in potione primam & postremā. si fuerit potens virtus super digestionem.

¶ Primo ponit qd̄ intendit. Scd̄o exequit̄. ibi 2°. (Et nos quidez.) Et hec in tres. primo dat regimē per lac. scd̄o per tinā. tertio per balneū. & iter hec ponit de vnguētis & emplastris. Reliquū aūt regimē. s. per cibū & potū ponit vltimo. ibi 2°. (Tinea.) ibi 3°. (Ingressio aūt balnei.) ¶ Dubitatur in pma particula: qd̄ lac sit melius ethico: an asininum: an humanū. ¶ Videt̄ q humanū per Gal. 7. terapē. & Auicē. hic. ¶ In cōtrariū est Auicē. hic nō est electio super ipsum. i. nō eligit̄ aliqd: qd̄ sit melius eo: sz dixerat pus & proprie lac asine. Modus aūt Aui. qn̄ vult aliqd valde laudare est modus predictus. sicut statim infra hoc modo loquēdi vtitur: & 3° lib. Fen pma cap. de cañ. cōibus egritudinū capitis. ¶ Amplius. Videt̄ lac caprinū melius: q: Gal. ponit: q est mediū lac siue eq̄le in libro de euchimia & cachochimia 4° cap̄lo. ¶ Dicam⁹ p: q sermones Auic. iterati nō sunt vniformes i libris suis: & hic aliqd de h ondimus 2° cañ. cap. de lacte: & perpēdit de hoc aliqd rabbi Moy-

Quodnaz lac ethico magis cōueniat.

ses sed non habemus hoc hic discutere. ¶ Secundo dicemus: q lac humanum est melius ethico: q: conformius et nature humane propinquius: sed lac asininum est melius: quia subtilius & frigidius & humidius. Lac autem capre est medium siue equale. scilicet in substantia comparatum ad lac asininum. Videtur enim asini complexio ad frigiditatem & humiditatem declinare: qd̄ multum ostendit carnium eius mollicies: & quasi albedo. alii tamen volunt: q sit animal frigidum & siccum. ¶ Considerandum autez: q Auicen. non solum prohibet lac ex actuali putredine materie: sed etiam ex putredine expectata materie compresse que est in forma cause antecedentis.

¶ Tina autem illa est melior: que est tepida: in qua non est caliditas multa: & est cū hoc cū virtutibus olerū et herbarū infrigidātiū & humectātiū: & nō fit ita vt rorificet nedū q sudare faciat: et nō sz vt vapor tine sit calidus. ¶ Et si nō esset qd̄ phiberet administratione tine frigide non eligeret super eā: verū qd̄ phibet ab hoc est debilitas corporū eorū: et eorū extenuatio. In pmis v̄o rebus fortasse sanat eos istud: verū debilitatē corporis sanat iā illud cū ifrigidatione pauca: quā facit in cōplexione eius: que possibile est vt curetur. Qd̄ si fuerit debilius il lo: timet̄ q cadant in ethicā senilē: et illud fm minus. verūtamen cū illo tardatur magis tps mortis: et fortasse viuit cū ea tpe: cui est quātitas. Et multotiens quidē est rectior pmutatio eius ad illā ethicā. ¶ Illud aūt in quo sumus de relatione tine: rectius est vt fiat inceptio in ea cū aqua: que ē calida ad terminū: et fiat gradatio ad frigidā: et ad tēperatā frigidā tollerabilez. hec. n. gradatio facit corpus susceptibile aque frigide: quā lesio nō fiat nisi per aduentū cōtrarij in cōplexione subito. Et iterū corpus acquirit ex aqua calida similitudinez teneritatis: et tollerat cū ea frigidā. ¶ Et si iteret̄ tina in die tribus vicib⁹: erit rectū. Et opz vt administret̄ cū facilitate vt nō cadat virtus. ¶ Et si sumpserit aquā ordei aū tinaz duabus horis: erit cōueniens: & si premittat tinā post emulsionem lactis sup corpus eius: fm q dicemus vt dilatet tina meatus cibi: deide suscipiat aquā ordei: & que sunt ei similia postea expectet: deinde administret̄ aqua tine: vt dilatet̄ cibus: erit bonū. ¶ Et admistret̄ post tinā et balneū inunctio cū oleis ifrigidātibus & humectantibus: sic̄ oleo viol. proprie: qsi factus est ex oleo de cucurbita. sili oleo nenufario. et oleo de cucurbita. ¶ Et si pmutet̄ post tinā ad illud: qd̄ est declinius ad frigus parū tollerabile: deide inungat̄. ¶ Et si pmittat̄ inunctio & festinet̄: deide igrediat̄ aquā fridā: parū erit rectū: & illud fm tollerātiā: et nō est malū gradari in eo.

¶ Et melior quidem horarum huius actionis est post digestionem cibi. ¶ Et si possibile est vt submergatur post tinam calidam in aqua frigida subito absq; gradatione est magis vltimu ex parte cure. et magis forte ex parte timoris. Et effusio eius cu facilitate est minoris timoris q̃ submersio infirmi in ea subito: et minoris iuuamenti. Et sit frigus secundum quantitatem frigoris aque estatis. que est inter tepidam: et illam. que est vehementis frigoris. ¶ Et si premittatur emulsio lactis super mebra sua. si non fuerit debilis: aut eius qd mixtu est aqua. si fuerit debilis: deinde si administretur tina: erit rectum. Nam emulsio lactis super corpus est vehementis humectationis. Et gna quidem lactis bona ad emulgendum sunt predicta. Et oportet vt emulgeatur ex vbere. ¶ Et dignius est vt fiat fixio super inunctionem fricando ex medicinis predictis corpori toti et iuncturis.

¶ Primo ponit regime per tinam tepidam loquens de frigida. Secundo reuertitur ad vsum tine tepide et temperati caloris. Tertio ponit ordine tine ad vsum aque ordei. Quarto ponit ordine vsus tine et et balnei ad vnctiones: et ad tina frigida: et ad lactis emulsione. ibi 2°. (Illud aut.) ibi 3°. (Et si sumpserit.) ibi 4°. (Et administret.) ¶ In prima vult dicere: q in principio ethice anteq̃ macer factus sit: vel multum exiccatus: vel debilitatus: infusio in aq frigida sanat. ¶ Et q aliqs diceret contra: q ista infrigidatio debilitat et dimittit mala coplexione frigida. Respodet q illa ifrigidatio et debilitas est pauca: et pot remoueri in tepore sequenti: et hoc est qd dicit. Verum debilitas corporis. s. inducta ab infrigidatione sanat illud cum infrigidatione pauca. i. q infrigidatio est pauca: ad qua sequitur ista debilitas: et q corpus hoc nodum erat consumptum: neq; erat multu percussibile ab aqua frigida. ¶ Qd si fuerit etc. i. si ethicus ia sit debilitatus et extenuatus multum: timet si ponatur in tina frigide aque: q cadat in ethicam senectutis. ¶ Et illud secundum minus. i. ad minus hoc timetur. ¶ Verumtame. quasi dicat. melius est q cadat in ethica senectutis: q plus pot cum ea viuere q̃ cum ethica febrili. et hec omnia sunt dicta a Gal. 10. terape. ¶ Illud etc. Et tollerat cum ea. s. teneritate frigidam aqua. quasi dicat. rarus rarefiat: et fit tener per aqua calida nihilominus tollerat aqua frigida melius. ¶ Et si sumpserit. Et si premittatur etc. post. i. post tina mulgeat lac super corpus. ¶ Considera ergo q hic tribus vicibus administrat tina: et primo dat aqua ordei. postea tina administrat. scdo iteru dat aqua ordei et post tina: vt oslaret cibus et est bonum. Et intellige q si vis tertio potes cum ponere in tina: et in hoc verificatur qd dixit. Si iteretur tina in die tribus vicibus. Aliter autem potes intelligere q siue ante tina des aqua ordei: siue premittas tina: et post des aquam ordei vtriq; est bonum. ¶ Et administretur inunctio post tina et balneum tenet aqua in poris: que infrigidat post reuersionem ad sua frigiditatem: vt scitum est libro primo tractatu scdo. ¶ Et illud secundum tollerantia. i. si tollerat emulsione lactis. ¶ Si no fuerit debilis: q dbilis no tollerat tot fieri.

¶ Ingressio autem balnei non conceditur: ei nisi fuerit ita: ne sudare faciat: neq; igneat: neq; alteret anhelitum: et sic calidu aque eius minus calido sui aeris: et sit caliditas aque eius: ita vt delectet: et no ledat: et non faciat sudare: et quando non est in corpore eius materia preparata putredini et propter eum illud est et no digestus est cibus: etimo oportet vt sit illud cum voluntas est: vt expandatur digestum eius in corpore: et non prolonget mora eius in eo: imo separetur ab eo velociter. Et quado separatur ab eo: sumat aliquid de humiditatibus: et de sorbitionibus: que non nocent ei factis ex ordeo et lacte: et quando accidit ei in balneo sitis: sedet eam cum aqua ordei: et aqua alraib: et lac sit lac asine. ¶ Et oportet vt sit introitus in balneum: deinde exitus eius ab eo secundum modu: vt non sit labor in eo omnino: et ia enuntiauimus illud in locis aliis et iterabimus de illo additione. Opz vt permutetur ad balneum in lecto portato: in quo sunt strati stratus igeniose: ita vt perueniat cu eo ad prima domum: et permutetur ad illud: qd ex duobus panis factu est plenu lana vel cotto: et dicitur grece pedetolene: qd conueniens est balneo: et exuatur vestimetis suis in ea: aut in media. si no fuerit calida: et no moretur in aliq earum nisi quatitate permutationis et anhelitus: paucis et ia exutus vestimetis: deinde igrediatur ad domu scdam et tertiam. verutn no sit vehemetis caliditatis: et stet in ea quatitate qua tollerat tina. Hoc est illud qd diximus: et q magis est dilectu mihi est: vt sit tina eius in domo media teperata. Quu ergo separatur a tina frigida: cooperiatur matili: aut sarcha habente duas tunicas: et permutetur ad stratum suu et lectu suu cu sua sabana: et exiccetur sudor eius cu mantili: et inungatur et cibetur.

¶ Ingressio balnei etc. Hec dicitur stuffa apud nos: et habet tres casas. vt supra libro primo Fen. 2. et Gal. 10. terapen. et nos in patria nostra non poneremus ethicum in illa: sed vtimur tina loco illius: q facilius possumus illam moderari: postea dicit sit calidum aque minus calido sui aeris. Causa est: quia idem gradus caloris positus in aqua et in aere plus calefacit in aqua positus q̃ in aere propter aeris raritatem. ¶ Vel aliter vt dicamus q Auicen. dixit hoc ad ostendendum q ethicus indiget aqua: et poni in ea: et no indiget aere: et ideo dicit. Sit calidum etc. i. pone eu in aqua et cura de qualitate eius: et non teneas eum in aere propter eum est illud. s. materia parata putredini et non digestus est cibus sup. non debet ingredi balneum. Araib. i. lac acetosum: de quo extractum est butyrum. ¶ Et oportet. Hoc est preceptum a Gal. 10. terapen. et ia annuntiauimus libro primo Fen. 2. et 3° lib. Fen. 13. Dicit infra in littera sabana: et est modus lecti: de quo dixit: q grece dicitur pedetolene: et ponebatur in prima domo. vt in eo stans expoliaretur suis pannis. Exiccetur sudor: q si accidat q sudat: non tame q studeas eum facere sudare. Vel sudor. i. humiditas aquea: q aliter oleum non applicaretur sibi. Reliqua sunt nota.

¶ De cibatione habitu ethica. C. vij.

Oportet vt separetur in eis cibus: et non cibentur in saturitate eorum vice vna. ¶ Amplius. Melius quo ciba-

tur est aqua ordei: et ordeum et panis tritici ablu ti ifusus in aqua frigida. Et genera lactis quã ab eis non prohibet aliquid eorum: que diximus et lac vaccinum: de quo extractũ est butyrũ: qm est plurimi nutrimenti. et almes. et cucurbita. et de fructibus melones palestini. et sunt alraki cognominati apud nos indi. ¶ Et quãdo sen tit rectificationem. tunc non est malum cibare ip sum caseo humido non salito. Et si virtus debi litatur: non est malum vt cibetur iure issidabegi cũ coriandro humido decocto cũ eis: que sunt sicut alduragi et altacingi. ¶ Et fortasse opor tet vt detur eis in potu aliquid vini subtilis per mixti cum aqua multa: et fortasse est necessariũ vt cibes cũ mosos ex carne alduragi: et altacu gi: et alcubugi: et pullis et hosule acetoso: aut cõ gelato acetoso ex carne hedi: aut carne vacci na: quando est illic fortitudo digestionis et acce tus almosos et congelati est iuuatiuum eius: et cõ fortatiuum in hac dispositione. Et fortasse non est excusatio ab aqua carnis permuta cum syru po de fructibus frigidis acetosis: aut vitello oui sorbilis. ¶ Et quando prolongatur cum ea debilitas ad sincopim: est necesse vt cibentur aq̃ carnis accepta ex lateribus hedi cum sale pau co: que coletur et fundatur super eam: quantum totum eius est de aqua malorum: et quantum est decima eius de vino odorifero: et potetur tepi da. ¶ Aqua vero frigida: que non est valde ve hementis frigoris: non est malũ: si in potu de tur eis. si non fuerit debilior: aut aliquid prohi bens et illud prohibens: aut erit apa sub hypo cundrijs: aut erunt in corpore toto chimi pu tridi: et chimi crudi: que oẽs digestione idigẽt: et non apparet signum digestionis: quia si apparet timor: erit minor. Et sitr si fuerit ethica permu tata ex sirsen: aut birsen. nam cum hac melius est vt interdicatur potus aque frigide: q̃ cũ aliis. Ethica enim cum superuenit egritudinibus de struentibus virtutem: mollificantibus eam: are facientibus ossa et carnes: superuenit debilita ti. Cũ ergo coniũgitur ei super debilitatẽ post sumptionẽ aque frigide: non moratur quin ca dat in genus alterius ethice: que cõicat huic generi in siccitate: et diuersificatur ei in calore et frigore: et nomiatur ethica senectutis et ethi ca senij. Et illa quidem est egritudo seua: in qua innatus calor iã destructus est. Et simili aqua vltimi frigoris et plurimi nocet eis in oĩ dispo sitione: et corrũpit innatũ calorẽ mẽbrorũ eorũ radicaliũ. Et fortasse festinat cũ eis: aut permu tat eos ad modum aliũ ethice.

¶ Almes. i. pisa apud alios sunt robilie. Fidebogeri est mo dus preparationis cibi. Aduragi. i. pisces petrini: vel tur tur. Adugi. i. aues pue. Aliquid vini ad confortãdũ. Mo sos. i. gelatina dicta apud nos. Aduragi. i. turtur. Alij di cunt: q est species perdicum. Culagegi et altobugi sunt mo di perdicum. pullis. s. paruis. Gulmen est modus cibi ace tosi. Generaliter scias apud saracenos esse multos modos preparationis ciborum: quos diuersificant saporibus: et in coloribus: vt apparet in libris eorũdẽ. dictis supra caplo. aqua carnis. i. succo carnis differt a brodio: vt Aui. in lib. de viribus cordis cap. de carnibus. Et non apparet signũ digestionis. i. licet in ethica non appareat signum digestio nis: tamen potest dari aqua frigida: q2 non est febris mate rialis. et ideo Gal. voluit tertio regiminis acutorum cõmẽ to. 15. in fine: q signum digestionis est quid vile in febribus colliquationis ad dandum in potu aquam frigidã. Tamẽ si apparet digestio q2 suspicandum est q aliquae sint mate rie in ethico: que rectificatione egent: est melius in dando in potu aquam frigidam: etiam significatur naturalis ca lor fortior. Sirsen. i. apostema cerebri. Birsen. i. apostema pectoris. Cãm autem sui dicti Auicẽ. perfecte assignat.

¶ De succurrendo dispositionibus sequenti bus ethicam. Capitulum. viij.

De illis est sincopis: et iam diximus re gimen in hoc multotiens. ¶ Et de illis est fluxus vẽtris. Et oportet vt curetur et succurratur ei. nam in hoc ẽ timor magnus. Et de curis eius in primis est: vt sit aqua ordei eorum aqua fauich. Et ponan tur in aqua ordei eorum milium torrefactũ et gũ mi: aut lentes elixate iterate: aut lac decoctum cum lapidibus: aut cum igne solo donec consu matur eius aquositas: et proprie cũ milio: et po tent hos trociscos. ℞. boli armeni. ʒ. v. casta nee torrefacte rob. oium añ. ʒ. iiij. spodij karabe amboru oium añ. ʒ. iij. seminis acetose excorti cati granatorum berberorum oium añ. ʒ. vj. fiant trocisci cum succo cydoniorum. Et detur in potu aqua pirorum in manerẽ apud somnium. Et de tur in potu psilium torrefactũ: et similiter suffuf. de spodio: in quo est bdelium de mecha est iu uatiuum valde. ¶ Et si peruenit ad excoriatio nem: curetur excoriatio cũ clysteribus que scis: qm̃ illud est conueniens.

¶ Aqua fauich. i. ordei torrefacti. qd habet ex torrefactiõe stipticitatem: gũmi. s. arabici. lentes elixate. s. aqua proie cta pluries et iterata. s. in decoctione: q2 pluries et pluries sit proiecta aqua. Reliqua sunt nota.

¶ De ethica senectutis. Capitulum. ix.

Currit consuetudo: vt dicant ethicam et nos ẽt incedamus via consueta. ¶ In hoc capitulo determinat de ethica sene ctutis: que dicitur sic: quia talis est dispositio senum: vt Halyab secundo theorice et Auicẽ. in hoc capitulo. et primo dat causam: quare hic determinat de ea: quia consuetudo est antiquorũ loqui de ea post ethi cam: et fecit hoc Serapio. 4. breuiarij sui: et Ras. 16. conti nentis. Hec autem est antiquorum consuetudo loqui de ea post ethicam: et fecit hoc: quia contrariatur ethice febricis

febris ethica sit morbus calidus in corde et toto corpore: scientia autem contrariorum potest cadere in eodem et cõmuni capitulo. ¶ Secunda causa fuit quia ethica senectutis in omni sua specie est siccitas cordis: et totius corporis: et in hoc cõmunicat cum ethica febrili: que licet principaliter sit caliditas: est tamẽ sibi associata siccitas cordis et totius in qualibet sua spẽ: et ideo dixit supra quod ethica senectutis cõmunicat febri ethice in siccitate: et diuersificatur ab ea in calore et frigore: quia. s. febri ethice cõmunicat calor. sed ethice senectutis cõmunicat frigus. ¶ Tertia causa est: quia quidam antiquorum nominauerunt ethicam senectutis febrẽ de quibus fuit halyab. 8. theorice. et Serapio tractatu. 6. qui febrem ethicam diuisit in calidam et frigidã: vel ethicã senectutis: et ideo scientia eius cadebat in cap. febriũ. Ista tamen nominatio impropria est: cum febris a feruore dicatur: siue ab igne et calore. vnde primo regi. acu. cõmẽto. 43. dicit Gal. quod febris est quãdo caliditas naturalis mutatur ad caliditatem igneam: vnde Ras. 16. continentis vltimo cap. dicit. Quotienscũque dominatur caliditas nociua toti corpori: illa erit febris: et appellatur febris: si frigiditas fuerit in toto corpore: licet nõ debeat de iure dici febris: per modum tamen similitudinis appellatur febris: quia sicut febris est totius passio et primo cordis: ita ethica senectutis est totius frigiditas et siccitas et primo cordis.

¶ Intentio itaque ethice senectutis est dominiũ siccitatis super complexionem absque febre. Et quandoque fit cum equalitate in calore et frigore: et illud est secundum minus. Et quandoque fit cum frigore. Et nominatur hec dispositio senectus: et ethica senij: quoniam corpori accidit in hora senij illud: quod accidit in illa hora de aldubul: et siccitate.

¶ Hic prosequitur. Et primo dat modos huius ethice. Secundo corpora apta. Tertio causas. ibi 2ª. (Et senes.) ibi 3ª. (Et causa.) ¶ Considerandum: quod quia omnis ethica senectutis est sicca. non omnis tamen est passio frigida: vt statim apparebit: ideo notificauit eam per dominium siccitatis. ¶ Et si cõcederetur: quod omnis ethica senectutis est passio frigida: tamen quia frigiditas in ea est a siccitate. s. consumptione humidi: et hoc in ea que vere est ethica senectutis: vel in pluribus: ideo diffinitur per siccitatem: dico autẽ in pluribus: quia ethica quedã senectutis est: in qua frigiditas non pẽdet omnino a siccitate: sicut illa que fit a potu aque frigide vel balneo in ea. ¶ Considerandum ideo: quod duas videtur ponere species ethice: vnam in qua est temperantia in calido et frigido: aliam in qua est frigiditas. et vtrique cõmunicat esse absque febre. Questio. I.

Dubitatur primo: an cum hac siccitate possit coniungi caliditas. Secundo: an siccitas cum caliditate sit idem quod ethica. Questio. II.

Dubitatur tertio: an sit possibile ethicam senectutis esse cum temperamento in calido et frigido. Questio. III.

Ad primum videtur: quod cũ ethica senectutis: que est siccitas: non possit cõiungi caliditas totius. quia tunc esset febris: cuius contrarium dicit Auicẽ. absque febre. ¶ In cõtrarium est Gal. in libro de tabe primo capitulo. ¶ Dicendum quod cũ considerabitur bene hec quod est de nomine. nã in se nõ est dubium: quod siccitati tanti: quãta est in quacũque senectute potest coniungi febris. s. mala complexio calida in corde et in toto corpore: sed an illa siccitas cum febre possit dici ethica senectutis: an dicatur ethica febrilis est quod in voce. et non est aliquid in re. ¶ Cõsiderãdũ est hic: quod siccitas in tãto gradu in quãto reperitur in quacũque siccitate: vel in quacũque ethica senectutis. verbi gratia. siccitas: que est consumptio et defectus humiditatis glutinose mẽbralis potest coniungi caliditati etc. vel caliditati que sit sua causa: vel caliditati accidentaliter illi siccitati coniuncte: et non vt causa. Siquidem talis siccitas solidorum mẽbrorũ coniungitur caliditati: que sit sua causa: tunc vel ista caliditas est fiens: vel est facta: siquidẽ est fiens: tunc talis siccitas dicitur tabes: vel marasmus coniunctus febribus colliquatiuis: et illa caliditas dicitur febris colliquatiua coniuncta marasmo: siue tabi. Unde Gal. primo de differentijs febrium: dicit ille causones: que omnem consumpserunt cordis liquorem: non ethice sunt solum. sed marasmodes et tabefactiue si autem talis caliditas sit facta tunc hoc aggregatũ. s. talis siccitas et talis caliditas est ethica 3ᵉ speciei: quia eorum est eadem diffinitio. Ethica. n. tertie speciei est calor preter naturã factus in corde et mẽbris cũ consumptione manifesta vltime humiditatis. Ista diffinitio est diffinitio etiam presupposite siccitatis. ¶ Ex hoc soluitur secunda quod: an siccitas humiditatũ mẽbraliũ coniuncta calori febrili sit idem quod ethica. ¶ Dicẽdũ quod si illa siccitas est coniuncta caliditati facte est ethica tertie speciei: nam si ratio marasmi sumitur ab hoc: quod est esse siccitatem vltime humiditatis solius absque alia hũiditate secũ existẽte: tunc marasmus nõ est ethica: sed si marasmus sit siccitas vltima: siue sit cum calido: siue sit cum frigido: tunc quilibet marasmus est ethica 3ᵉ speciei: vt declaratum est: et sicut comparamus ethicã senectutis. in qua est consumpta 4ª humiditas. s. mẽbralis ad tertiã speciem ethice: ita potest comparari ethica senectutis: in qua est deperdita tertia humiditas ad 2ᵃᵐ speciem ethice. Si aũt talis siccitas dicta ethica senectutis coniungatur caliditati: que accidentaliter sibi coniungitur. verbi gratia ire: aut solis: siue alteri caliditati: tũc est 2ᵃ egritudo: et queli3 habet suum nomẽ: et vna ab alia nõ dependet. ¶ Ad primã dicẽdũ quod quando Aui. dicit absque febre non intelligit: quod non possit sibi coniungi febris: sed voluit quod illa ethica proprie est ethica senectutis distincta ab ethica febrili: que in principio sui est absque febre: que sit sua causa. ¶ Ad tertiam questionem arguitur: quod impossibile sit. esse ethicã senectutis cum temperamẽto in calido et frigido: quia talis est dispositio ethice senectutis: qualis est dispositio senis. sed senes sunt frigidi et sicci. ¶ In contrarium est Aui. cum dicit: quod quãdoque fit cũ equalitate in calore: aut frigore. ¶ In contrarium est Gal. 7. terapẽ. et in libro de tabe primo cap. ¶ Ad itellectũ huius primo est sciẽdũ quod hec ethica senectutis habet multa nomina. Dicitur enim ethica senectutis. dicitur et tabes: dicitur etiã marasmus: dicitur marcor ab halyab 8° theo. dicitur perfrixis a Rabbi moyse in quinta particula affo. ¶ Secundo est sciendum: quod quicquid sit de nomine rõ huius passionis est consumptio a siccitate proueniens. imo existens in corde deinde in alijs membris. Si autẽ ista sit primo alterius mẽbri quam cordis: vt siccitas totius a stomacho pẽdẽs: nõ sic vere nominatur marasmus: siue tabes. ¶ Tertio dicendum ad quesitũ: quod non est bene cõprehensibile fieri ethicam senectutis absque distẽperamento in actiuis qualitatibus. s. in frigiditate. Ratio est que sumitur a Gal. 7. terapẽ. nã in hac dispositione non nutriuntur bene particule: sed quando particule non nutriuntur infrigidantur. vñ dixit ibidẽ Gal. Certissime enim in nutricationibus infrigidantur particule. ¶ Amplius. Infrigidatio fit in nobis defectu humidi: quod est calidi naturalis pabulũ. sed hoc fit in ethica senectutis. Et has rationes intellexit Rab. moyses secunda particula affo. vbi miratur de dicto Gal. dicentis posse esse tabẽ cũ tãta vehemẽtia siccitatis: et cũ tẽperãtia in calido et frigido. ¶ Sed tu dices. Per rõnem predictam ego probo: quod in ethica febrili 3ᵉ speciei est dominium frigiditatis: quia est facta consumptio multi humidi naturalis: quod est calidi subiectum. ¶ Dicendum quod est ibi dominium frigiditatis priuatione calidi naturalis: et est dominiũ caliditatis extranee addite in gradu aliquo: et ista non contradicunt si quis cõsideret que diximus in questione nostra de subiecto febris. ¶ Propter solutionem rationũ si quis bene consideret: et propter sustentationem sermonũ: qui dicti sunt in sermonibus Gal. est sciẽdũ: quod

Ethica senectutis est siccitas a corde incipiens totius deriuata.

cum ficcitate tabida posse esse tẽperãtiã inter calidũ ⁊ frigidum põt dupli͛r intelligi. Primo ꝙ sit tẽperantia sana q̃lis erat tpe sanitatis qñ iste nõ erat sic siccus: ⁊ hoc modo est impo͛le ꝓpter rõnem dictã: q: ad defectũ humidi sequit͛ infrigidatio: ⁊ hoc mõ omne tabidũ est frigidũ: siue sit tabes nãlis: vt in senectute: siue accidẽtalis. Alio mõ intelligit͛ tẽperãtia huius per exclusionẽ distẽperamẽti positi in calore vel frigore: ⁊ hoc mõ potest esse tabes cum tẽpamẽto in calore vel frigore. Tabes enim cum tẽperamẽto in calore est tabes febrilis: vt in causone colliquatiua vltime: ⁊ in ethica circa finẽ scdẽ speciei ⁊ tertie. In pª enim spẽ non est vera nec apparẽs tabes. Tabes aũt cum distẽperamẽto in frigore est sicut illa in quam cadit ethicus febrilis ex potu frigide aque. si ergo ꝓpter defectum digestiue stomachi a siccitate aliqs exiccat͛: paulatim iste põt fieri calidus: ⁊ erit siccus: non tñ erit distẽperatus in calore vt febriens: nec in frigore vt infrigidatus potu aque frigide: vel infrigidatus ex assumptione opii: vnde factus est exiccatus defectu nutricine. ¶ Aliter tñ subtiliamus imaginãdo partes extensiuas caloris: ⁊ partes intensiuas: scilicet caloris cõplexionis: que sequitur mixtionem elementorũ. Et dicamus ꝙ ex siccitate multa non fit necessario distẽperamentum in forma caloris intensiue sumpta: sed extẽsiue: prima tñ solutio clarior est. ¶ Dixit autem Auicẽ. ꝙ ethica senectutis cum tẽperamẽto in calore: ⁊ frigore est sm minus. i. raro inuenit͛ sq: multa exiccatio. vt in pluribus fit a fortibus causis calefacientibus: vel a fortibus infrigidãtibus: ex quibus deficit nutritiua. Questio. IIII.

Dubitatur an siccitas senilis debeat dici cũ tẽperamẽto calidi ⁊ frigidi. ¶ Dõm ꝙ nõ respectu illius qð fuit ante. siue tpe iuuentutis ⁊ puerilie. iõ mõ est ibi manifesta frigiditas nõ solum ꝓuatione calidi: sꝫ etiaꝫ positiue dñante frigido terrestri: ⁊ aqueo crudo. Respectu tñ excessiuũ calidi ⁊ frigidi: q̄bus ista siccitas: vel illi similis põt ꝯiungi dõ esse tabes a sicco cũ tẽperamento fridi ⁊ calidi. Nos aũt de tota senũ sanitate scripsimus sup libº tegni tractatu de signis: ex q̄bus soluuntur contraria.

¶ Et senes qdeꝫ sunt velocioris casus in eã: q̃ȝ iuuenes. Et iuuenes velocioris casus in eam q̃ȝ pueri: lꝫ accidat in iuuenibus ⁊ pueris.

¶ Considerãdum ꝙ pueri ꝯsiderato gradu humiditatis: ⁊ rigore nutritiue remotiores sunt a casu in siccitatem senilẽ q̃ȝ iuuenes. sed ꝯsiderata aptitudine humidi ad euaporandũ paratiores sunt pueri q̃ȝ iuuenes: vt declarauimus. fen 1ª. tertij libri: ⁊ hic esset locus speculationis.

¶ Et cã faciens cadere in eã aut est frigus dominãs cũ debilitate corpis: quare ꝓhibet virtutem nutritiuã ab opatione sua integra: sicut accidit iteꝫ in fine vite. Et de hoc caplõ est potus aque frigide nõ in hora sua: aut super debilitatem corporis cuꝫ febre: aut i dispositione: aut successione exercitij resoluentis virtutes: ⁊ aperientis pores: ⁊ qð vocat ad attrahenduꝫ aquam frigidam ad viscera subito. ¶ Aut vapores mali frigidi qui eleuant͛ ad cor: ⁊ infrigidant cõplexionem eius. ¶ Aut caliditas: que resoluit ⁊ liquefacit humiditates: quare caliditas inata debilitatur: ⁊ succedunt frigus ⁊ siccitas. ¶ Et quãdoqꝫ sequitur euacuationes. ¶ Et quãdoqꝫ attrahit hanc egritudinem superfluitas in infrigidãdo patientes febres cũ eis: que bibuntur ⁊ emplastrantur.

¶ Considerandum circa primam causam quomodo ex caliditate liquefaciente sequitur frigus: quia adhuc actu potest esse calor calefaciens. ergo frigus priuatione naturalis calidi: ⁊ calor extraneus possunt simul esse. ¶ Et de hoc capitulo. Secunda causa est potus frigide aque. ¶ Aut vapores. Tertia causa est vapores mali ⁊ fridi ⁊c. ¶ Et hic considera: quia ista frigiditas est dispositio contraria febri putride: sicut enim in febre putrida vapores calidi distemperant cor: ⁊ exinde spargitur in totum corpus hec caliditas: ita in hac dispositione vapores frigidi infrigidant cor: ⁊ exinde fit sparsio huius frigiditatis super toto: ⁊ intellexit hoc Haliab. in libro tegni capitulo de signis egritudinum cordis: cum dixit. Sexta species signorum est ex frigore corporis: ⁊ sermo in hoc est sermo contrarius sermoni in febribus: ⁊ quando scitur vnum duorum contrarioꝝ scitur ⁊ reliquum. ¶ Et quandoqꝫ. Quarta causa est euacuationes ⁊c. ¶ Quinta causa est superflua infrigidatio in febre: siue cum potu: siue cum emplastris: ⁊ in hoc differt a causa secunda. Illa enim erat infrigidatio superflua cuꝫ febre vel sine febre: ⁊ cũ potu aque frigide. ¶ Ista autẽ causa quinta est infrigidatio superflua in febre tantum.

¶ Et hec qdẽ egritudo qñ ꝯfirmat͛: non curat͛: ⁊ si esset ei ingenium: esset morti ingenium.

¶ Et hec ⁊c. Confirmatur propter factã cõsumptione in humiditate substãtifica: siue glutinosa: vt in senectute. si ergo illi esset ingenium: esset senectuti ingenium: ⁊ si illi esset ⁊ morti: cum senectus sit semita ad mortem. Arduas autem difficultates de repositione humidi lege in his: que scripsimus primo cañ. capitulo de virtutibus.

¶ De signis. Caplm. x.

In istis vident͛ signa aldubul ⁊ exiccationis: ⁊ nõ videt͛ in eis incẽsio: ⁊ inflãmatio. imo fortasse inueniuntur frigidi tactus. ¶ Et eoꝝ pulsus non est sicut pulsus habẽtium febres ethicas: imo est tardus: paruus: ⁊ rarus nisi fortis fiat debilitas: quoniã tunc incipit pulsus fieri frequẽs: ⁊ proprie in illis: quibus aduenit hoc ex potu aque frigide. ¶ Et quandoqꝫ est vrina eorum alba: subtilis: aquosa. Et sunt in dispositionibus suis: sicut senes.

¶ Considerandum ꝙ signa extendũtur ad ethicam senectutis: que est siccitas cum frigiditate excluso accidentali calore: vel siccitas cum temperamento in calore: vel frigiditate. Et dixit aldubul. i. consumptionis. quia oculi concaui. i. tempora plana ⁊c. ¶ Fortasse frigidi tactus: quia non est omnino distemperatus in frigido cum distemperamento manifesti excessus sicci: causa paruitatis tarditatis ⁊ raritatis pulsus eorum est nota. nisi fortis fiat debilitas: vnde oportet: ꝙ recuperetur per frequentiam. ¶ Et proprie. Hic textus tolerat duos intellectus. vnus est: ꝙ ex potu frigide aque fit pulsus frequens: quia fit multa debilitas virtutis ⁊ induratio arterie. ergo multuꝫ paruificatur pulsus ⁊ tardatur: oportet igitur ꝙ fiat paruus valde: ⁊ tardus: ⁊ frequens. Alius intellectus: ꝙ cum aqua frigida vehementer infrigidat ⁊ tollit necessitatem euentationis: tunc proprie fiet pulsus paruus: tardus: ⁊ rarus: ⁊ hoc credo eẽ verum: tu tamen considera. ¶ Et quandoqꝫ est vrina. Et hoc propter frigiditateꝫ ⁊ siccitatem. Dixit quãdoqꝫ: q: quandoqꝫ potest esse grossa si flegmata: que generantur ide eius cruarentur. sicut senes in corpore: ⁊ in figura ⁊c.

¶ De curatione ethice senectutis. Cap. xj.

Non adhibetur hec cura: nisi cũ nondum ꝯfirmata est: ꝛ speratur ꝙ non ꝯfirmetur: cum ꝯfirmata est: speratˀ vt postponatur perditio parumper. ¶ Et cañ. quidem in curatione eoꝝ est calefactio ꝛ humectatio. ¶ Et ex humectatione sũt balnea ſm qd̃ sciuisti: que nõ administrentur: nisi post digestionem: nam si ipsa administrentur successione comestionis faciunt cadere virtutem. ¶ Et clysteria facta ex capitibus: ꝛ pedibus: ꝛ cicere ꝯtrito: ꝛ ficubus cum melle: et camomilla: de quo administretur quantitas medie lib. cuꝫ. ℥. ij. olei sisami. ꝛ aliquãtulo olei de been. ¶ Et administretur fricatio super cibationem. ¶ Et lac coctum cuꝫ lapidibus est vehementis iuuamenti eis. ¶ Et mel est vltimum in iuuamento eorum: sicut est vltimuꝫ in nocumento habentium febrem ethicã. ¶ Et omnis cibus humectans facilis penetrationis: velocis descensionis: in quo non est viscositas: sicut aqua carnis: ꝛ vitelli ouorum sorbilium: ꝛ vinum subtile odoriferum parue quantitatis est vehementer conueniens eis. ¶ Et oportet: vt obseruetur humectatio predicta i capitulo ethice: ꝛ misceatur cum eo quod calefaciat ex odoribus: ꝛ emplastris: ꝛ vnctionibus fricando: ꝛ cibis alijs.

¶ Non adhibetˀ ꝛc. Cum nõdum ꝯfirmata est: q2 nõ est manifesta ꝯsumptio humiditatis vltime speratˀ ꝙ nõ ꝯfirmetˀ: q2 potest non esse aliqñ priuatio vel ꝯsumptio humiditatis tertie: vel scḋe: sed consumetˀ prima: sicut in pma specie ethice. vñ causa in hoc non esset ita vehemens ꝛ fixa. verbi gratia, mala cõplexio frigida. vel defectus nutritiue: ꝙ nõ speratˀ eius remotio. ¶ Et cañ. Hic accipitˀ ig cñ hac ethica est ifrigidatio. ¶ Clysteria ex capitibus. i. agni ãialis: vel hedi cum cicere ꝛc. ad calefaciendum super cibationẽ id est post cibationem ꝛ digestionem: sicut dictũ est de balneo. Reliqua sunt nota ꝛc.

¶ Supra capitulum de cura ethice. Et est tractatus tertius habens vnicum capitulum.

Iam sciuisti ꝙ in mẽbris sunt humiditates: qbus possunt membra carere. quarto de causis. ¶ Primo ꝓpter defectum nutrimenti: vt patet in arboribus illis quibus in estate deficit rõne siccitatis excessiue exiccantis nutrimẽtum. ¶ Scḋo rõne alterius nutrimenti: vt pꝫ in arboribus trãsplantatis in alia terra: que nõ nutriuntˀ vt solebant. imo quãdoqꝫ non fructificant. ¶ Tertio ex defectu virtutis non potẽtis attrahere vel cõuertere nutrimẽtum: vt pꝫ in arboribus in hyeme: quaꝝ virtus debilitatur ꝛ sopitur: quare non virent. ¶ Quarto ex nocumento in radice: vt patet ex nocumento radicis in arboribus. ꝛ ideo nocumẽtum membri pncipalis est causa ethice. vt patet in ira ꝛ amore. Quare obseruetˀ cum applicatis ab extra qḋ est supra positũ in caplõ de ephimera causata ex angustia: ꝛ supra caplm̃ de cura feb. acutaꝝ in speciali. Potest etiam accõmodari cibus quilibet tactus supra: capitulo de cibatione febrium in generali. hic tamen specialiter est dicẽdum. ¶ Primo circa aerem: q2 licꝫ aer humidus in eis sit magni iuuamẽti: tamen in hyeme: q2 frigiditas aeris est morti[us]. ideo aer cum igne tunc est ad temperamẽtum reducendus: non ꝙ ipsi appropinquent igni. ¶ Item indigent aere vaporoso non sicco: hec sunt ordinãda in domibus: que habent stuffas: que sunt remisse caliditatis: vt sciunt facere dñi alamani. ¶ Cibaria ethicoꝝ debent esse facilis digestionis: boni chimi: frigida ꝛ humida sume decocta: qualia sũt pisces vel alia testudinalia: vt cancri fluuiales: qui aliter vocantur strice: cancri marini: limacie: ꝛ specialiter vergentes ad rubedinem: que in vere inueniuntur in vineis vel in hortis: qui irrigantur. Testudines nemoꝝ specialiter ille: que nutriuntur in hortis vel viridarijs nullo modo vtantur illis: que sunt degentes in aquis in parua quantitate: ꝛ semper debent dari eis sume cocte: q2 facilius alterantur: in aquis degentes sunt pauci nutrimenti ꝛ multaꝝ superfluitatum: ꝛ specialiter in corruptis degentes sunt venenose: pulli: galline: perdices: fasiani: capones: ꝛ similia: que grano nutriuntˀ: debent pro cibo eoꝝ sic nutriri. ℞. frumenti boni electi ponderis mensurã vnã: ponatur ad coquẽdum: ꝛ bulliat vna vnda. Addantur rane aquatice mundate a capite ꝛ pedibus. 100. vel. 50. iuxta quantitatem frumenti: ꝛ bulliant cuꝫ frumento vsqꝫ ad diminutionem carnium eaꝝ: ꝛ postea cola: ꝛ ex nutrimento isto nutriantˀ pulli vel alia animalia. 8. vel. 9. diebus: ꝛ postea dentˀ parata: vt decet. Loco ranaꝝ potest vti limacijs ꝛ alijs supra positis. Ille anteqꝫ coquantur cum frumento purgentur a suis superfluitatibus: ꝛ lauentur cũ aqua frigida ꝛ sale ꝛ cineribus. ꝛ specialiter ter vel quater: ꝛ postea fortiter comprimantur: facta lotione reitera bina vel trina vice: facta lotione: vt dictuꝫ est. ¶ Item alia quadrupedia debent nutriri bonis pasculis: quaꝝ herbe sint frigide ꝛ humide: ꝛ debent esse animalia propinqua principijs generationis: tamen vt humiditates superflue sint cõsumpte: vt sunt pulli quãdo iam matrem omiserunt: vt hedi lactantes quãdo iam debent herbas pascere: sed pascantur agnis medij anni: ꝛ vituli lactantes: ꝛ cunili quando iam incipiunt nidum exire: ꝛ similia. ¶ Et similr̃ potus eorum quãdiu comedunt sit vinum electuꝫ voluense vel simile cũ medietate aque vel plus prius bullite: ꝛ postea refrigerate. Vinum competit ꝓpter appetitus vel virtutis debilitatem: ꝛ debet esse bene maturum vel debile cum medio sui aque vel plus vt sapor vini ꝛ eius caliditas abscindatˀ qñ do non comedunt: potent iulep rosa. vel violˀ. cũ multa aq̃ cocta mixtũ ſm casus exig[entiam]. vel aquis or. parata: vt Aui. docet ꝛc. ¶ Electuariuꝫ speciale in ethicis. ℞. simphitũ. i. conserue radicis consolide maio. ℥. iij. conserue buglos. conserue ro. conserue nenupharis. añ. ℥. s. corticum citri cum zucharo. conditi. zuccharo cãdiente. ℥. i. penidiaruꝫ. ℥. ij. succi liquiri. margaritarum orientalium abluctarum: iacinthorum: smaragdorum: zaphirorum: añ. ʒ. s. vuarum passarum mundatarum ab arillis: ꝛ pelliculis: ꝛ aliter passularum de sceni. i. de illa contrata: ꝛ sunt parue passule: in quibus non sunt arilla vel arnuilli: ꝛ vocantur in istis partibus aizabie. ℥. s. semi. papaueris albi conquassati fortiter: boli ar. ro. ru. electarum: coriandri preparati: quattuor semi. frigidorum maioruꝫ ꝛ mi. añ. ʒ. iij. semi. acetose. ℥. ij. pineatum phistic. añ. ʒ. i. gũmi ara. dragaganti infusorum p tres noctes in aqua nenupha. ꝛ acetose. añ. ʒ. ij. ossis de corde cerui interius ꝛ exterius purgati in vino. sandalorum alb. ꝛ rub. añ. ʒ. i. spodij: karabe. añ. ʒ. ij. camphore. ℈. i. auri de florentia limati subtiliter prius in igne purgati: florenuꝫ. i. carnium testudinum coctarum ꝛ preparatarum per viam cõpressionis exiccataꝝ. ꝙ si non habes testudines sume limacias vel testiculos galloꝝ. panis zucchari cãphorati. quar. s. fiat electuariũ per bolos cum aqu. f. buglosse: ꝛ aq̃ facta de cortice citri p viã distillatiõis. añ. q̃r. s. qḋ decure

Ethicoꝝ dieta ꝛ reliquuꝫ regimen.

tur cū petiis auri puri: ⁊ aq̄ facta de sanguine humano per viam distillationis. ¶ Nota p̄ q̄ margarite orientales dicū tur: q2 sunt clariores. ¶ Scđo nota q̄ sanguis humanus dz esse bonus non de corpe egro: ⁊ dz fieri per flōmia que fit per viam p̄seruationis in plib⁹. ¶ Tertio nota q̄ aurū dz eē purū atq3 ꝓbabile: qđ fit p viā distillationis dictam.

¶ Unguētū resumptiuū in ethicis. ℞. oleoꝝ nenufa. viol. si samī: amigđ. dulciū: de cucurbita: de papaue. albo recēti. aā. ℥. s. medulle cruris bouis: assung. porcine. aā. ʒ. ij. buty ri recentis qnqes abluti. ʒ. iij. cere noue al. q̄r. s. fiat vnguē tum fluxibile lēto igne: cui pōt addi in marasmatis cuz fe bre. sandaloꝝ al. ⁊ ru. aā. ʒ. i. De isto vnguēto vngant̄ cōti nue oīa mēbra: ⁊ vngat̄ cū aliq̄ fricatione: ⁊ spāli vnguēto isto vngat̄: qđ vnguētū sepe reficiat̄ ne rancescat. ¶ Post balneū aūt si sudare: exiccet̄ cutis cum pāno lineo de lino delicato molli: q2 magis est frigidus q̄3 de canapo: ⁊ supun gatur lacte spālr partibus pectoris dorso ⁊ iacerto: ⁊ po stea per spatiū vngat̄ oleo frigido. s. nenufa. viol. ro. de cu curbi. cāpho^ra. vngat̄ vnguento dicto ⁊ erit bonum.

¶ Balneū alteratiuū ⁊ resumptiuū pro ethicis. ℞. v. vel. vi. capita mōtonū bene pingula. bulliant in vna aqua despu ment̄: ⁊ postea bulliāt in alia: cuius q̄ntitas sit pro balneo: ⁊ illa bulliant vsq3 ad ossium sepationez: postea capita illa ab aqua abijciant̄: ⁊ postea in illa aqua īfundant̄ sūmita tes vitis albe: cāne: salicis: vel ppli: myrti: bismalue: bismal ue: coctani. aā. M. iij. ros. ru. electaꝝ: fol. nenufa. aā. p. ij. vnica vnda bulliant: ⁊ postea dimittant̄ tepefieri: ⁊ ibidez balneet̄ ethicus: vt opz scilz post cibum digestum pma di gestione cōpleta: sepe ⁊ paꝝ ibidem morando cum delecta tione vsq3 quo plante pedum incipiant corrugari.

¶ Clystere alteratiuū: qđ ꝯsolidat mūdificando. valet ꝯtra fluxum vētris in ethicis: ⁊ excoriationē intestinoꝝ. ℞. suc ci portulace. succi plantaginis facta resi^a in q̄rta vna aque pluuialis ferrate. q̄r. s. adipis. renū capre. ℥. i. vitella ouoꝝ mollia sup latere ignito torrefacta duo fiat clystere. ¶ No ta signa que ponit Aui. de facie hypocra^ra. ⁊ curuitate vn guiū: elōgatione ⁊ casu capilloꝝ: hec sunt mortē ꝓpinquā signātia: ⁊ si sputū eoꝝ stillatum sup prunas fetea: vel si in peluis: vel in alio vase: vel in aqua mūda fundū pecierit cuz bacuio agitatū si sanies pmanet i mortem de magis ꝓpin quo sperabis. Q. si inflētur tibie: ⁊ fluxus vētris supuenit: nō diu possunt viuere: ⁊ loquēdo vel dormiendo moriunt̄: ⁊ talibus cauēdū est ne eoꝝ capita moueant̄: cū terminus vite eoꝝ anticipet̄. Modica enim aeris iterceptio eos suf focat: ⁊ in hoc errāt q̄plures: qui culcitras de subtus eoꝝ remouent: dicētes q̄ mori nō possunt: q2 iacent intra talem culcitram: in qua est pēna columbi: q2 talibus certe per re motionem culcitre collum conuertitur: ⁊ anhelitus interci pitur: ratione cuius citius moriuntur ⁊c̄.

Ethici moriuntur ꝓnostica.

¶ De febrib⁹ pestilētialib⁹: ⁊ que sūt eis homo genea: ⁊ variolis ⁊ morbillis. Trac. iiij.

¶ De febre pestilentiali. Caplm. j.

Quandoq3 accidit aeri: qđ docui mus te lib. vniuersaliuz: sicut ac cidit aque de alteratione in qua litate sua ad calorem ⁊ frigus: et de alteratione in natura sua ad profundationem ⁊ putredinem: sicut profundatur aqua: ⁊ fetet ⁊ putrefit: ⁊ si cut aqua non putrefit vllo modo propter suaz simplicitatem: imo propter illud qđ admisce tur ei de corporibus terrenis malis: que per miscentur ei. Et accidit toti qualitas mala: si militer aer non putrescit vllo modo ꝓpter suā simplicitatem. imo propter illud: quod admi scetur ei de vaporibus malis: qui permiscen tur ei: ⁊ accidit toti qualitas mala.

Post sciam de ephimeris ⁊ post sciam de putri dis ⁊ ethicis remāserat Aui. determinare de febribus pestilētialibus ⁊ variolis ⁊ morbil lis: que sunt dispōnes homogenee febri pesti lentiali: eo q̄ multe fiunt in aere pestilentiali: ⁊ hoc dicit rubrica. remanebat ēt de febre apatumis: ⁊ de fe bribus cōpositis: ⁊ ideo hoc totū sicut residuū aggregauit in hoc tractatu 4°. ¶ Primo ergo determinat de febribus pestilētialibus. Scđo de alijs. ibi 2^a. (Quādoq3 accidit.) Prima in tres. Primo determiat de cā febris pestilētialis. Scđo de signis febris pestilētialis ⁊ pestiletie aeris. Ter tio de cura. ibi 2^a. (Et febris.) ibi 3^a. (Sūma.) ¶ Ad scien dum aūt cām febris pestilentialis oportet scire qūo fit aer pestilentialis. Scđo que sint cause facientes aerē pestilen tialem. Tertio qūo aer factus pestilētialis facit febrem di ctā pestilētialem. Primo ergo facit pmum. Scđo scđm. Et tertio tertium. ibi 2^a. (Et qnq3.) ibi 3^a. (Et qn̄ fit aer fm hunc modū.) Prima in duas. Primo facit qđ dcm̄ est. Se cundo declarat qđ dixerat. ibi 2^a. (Et sicut aqua.) ¶ Cōsi derandum pmo: q̄ l3 his vocabulis pestilentia: epidimia: ⁊ vndimia indifferenter vtamur: tn̄ sub ꝓprijs significatis propie sumēdo. Dicit̄ pestilentia in aere. qn̄ eius mutatio ne fiunt egritudines: varie tn̄ in varijs: vt in hoc: febris cō tinua: in illo interpollata in isto de choiera: in illo de fleg mate. Dicit̄ epidimia quādo ex aeris mutatione fit in ho minib⁹ pluribus determinatuz genus morbi: vt quasi oēs fiunt frenetici: aut pleuretici: aut tertianarij: aut aliter. Dā vndimia fm aliquos qn̄ fit mutatio in aqua vel ex aqua: ⁊ inde fiunt egritudines ex loco: siue sit ex aere: siue ex terra: siue ex aqua: ⁊ ideo in qbusdā ciuitatibus fiunt multi ho cij: in qbusdā multe passiones renales: ⁊ sic de alijs multis ⁊ diuersis modis iuenimus vsum hoꝝ vocabuloꝝ: vt etiā simil̄ in cōmento pmi epidimiaꝝ Gal. ⁊ nos nō curamus de vocabulis. ¶ Considerādū scđo: q̄ duos modos aeris pestilētialis tangit: de qbus dixit supra libro pmo Fen 2^a. caplo de mutationib⁹ aeris contra nāu: ⁊ intelliguntur a Gal. pmo de febribus. Una est vehemens mutatio in qua litatibus: vt cū valde calefit: sicut circa canis ortum: vel cū valde infrigidat̄: ⁊ hoc intellexit per hoc. Et valde hume ctatur ⁊ exsiccat̄. Sed expressit de illis qualitatibus. que vehemētius imutant. Dixit etiā de mutatione aeris ad fri gus nō q̄ talis mutatio sit per se causa febris: sed vt cōple ret sciam de mala mutatione aeris: per accidens tn̄ frigidi tas mortificatiua pōt causare putridā febrem. Alia muta tio aeris est: quā vocat mutationē in natura sua: ⁊ supra li bro pmo fen 2^a. vocat mutationē in substātia. Et dī altera tio in ꝓfundationem. i. fm partes minimas profundas. vn de etiam ex hoc dī ꝓfundus: sicut ꝓfundatur. i. pmutatur aqua ad ꝓfundas partes: ⁊ fetet ⁊ putrefit ⁊ in hac aeris putrefactione maligna non apparet necessario aeris exces sus in calore vel frigore: sed malitia venenositatis: siue ve nenose putredines: ⁊ hec vocatur proprie pestilentia aeris. ¶ Considerādum tertio: q̄ Auicē. accepit aquā in exem plo: q2 est sensibilior q̄3 sit aer. vnde antiqui aerem appella bant vacuum vt scđo de anima ⁊c̄. ¶ Et sicut q2 dixerat q̄ aqua putrefit: ideo ostēdit: q̄ non ꝓprie putrefit: ⁊ hoc est qđ dicit non putrefit vllo modo. s. putredine ꝓprie dicta: q̄ fit sibi forma: sed improprie putrefit q2 miscentur sibi va pores putridi: ⁊ ex hoc accidit toti aggregato ex aqua et alijs vaporibus mala qualitas: nam mala qualitas potest acquiri in aere ⁊ aqua: que qualitas non est formaliter pu tredo: que insit aque vel aeri.

Aeris du plex imu tatio i qua litatib⁹ et in substantia

Questio. I.

Dubitatur q2 dicit q aqua nõ putrescit. ¶ Contra q2 Arist. 4° methẽorop. vult q oĩa putrescunt pter ignẽ. ¶ Amplius. Problematũ. 25. 14. pblemate querit ppter qd aer ⁊ aqua putrescunt. ¶ Amplius. Diceret aliqs sñia Auic. est vera. s. q si aer ⁊ aqua est corpus simplex. ergo non putrescit: sed añs est falsum: q2 aer ⁊ aqua: que nos circũdant nõ sunt corpa simplicia: imo cõposita: vt Auic. pmo cañ. Fen 2ª. cap. de imutatione aeris contra nãm. ¶ Dõm q cũ putrefactio sit passio mixti: vt itelligitur 4° methẽorop: ipsa non debet corpib⁹ simplicib⁹. s. elemẽtis: que sunt corpa simplicia. s. inq̃tum sunt simplicia elemẽtũ ergo qd reperit simplex: sicut ignis nõ putrescit. ẽt q2 suus calor excessiuus a putrefactione phibet. Alia aũt elemẽta: que ptingit impuriora repiri q̃tum ad illas ptes: que sunt nobis visuales putrescũt pter ignẽ: ⁊ q2 pars aeris piuncta igni est plena igne: ideo pars illa ẽt non putrescit: ⁊ sm hoc dixit Aristo pblemate pdictorũ: q aqua ⁊ terra putrescit: aer aũt nõ. Et vna de causis quã dat est: q aer ẽ igne plenus: sed sermo eius aliter põt itelligi: de quo non curamus ad pñs. ¶ Ex qbus apparet q quãto magis elementa tendũt ad nãm simplicis: tanto magis elongant a putrefactione. ergo cũ Aui. dicit q aer ⁊ aqua nõ putrescunt vllo mõ. s. vera putredine ppter suam simplicitatez: põt eius sermo dupl'r intelligi. vno mõ q non putrescũt vera putredine ppter suam simplicitatẽ. i. q2 tẽdit multũ ad nãm simplicis elemẽti: vñ lz sint cõposita. s. aer ⁊ aqua: ⁊ tñ cum hac cõpositione multũ sunt simplicib⁹ elemẽtis ppinqua ⁊ separata a nã mixtionis mixtop cõpositop: ⁊ ideo putrefactio aque ⁊ aeris nõ est vera putrefactio: qualis est cadauerũ: sed est receptio putridop vapop in se ad ptes profundas: ⁊ sic cessat pdictio Auic. hic: ⁊ supra libro pmo: ubi enim dixit: q aer qui nos circũdat ⁊ aqua maris ⁊ lacuũ ⁊ similium. vnũqdq3 eop est corpus cõpositũ ex quattuor elemẽtis: q2 nõ sunt vere simplicia: sed aliquã hñt cõpositionem. Cum aũt hic dicit q aer ⁊ aqua nõ putrescunt vllo mõ ppt simplicitatẽ. i. q2 sunt simplicia itellexit: q2 valde sunt ppinqua nãe simpliciũ elemẽtop: ⁊ ideo nõ putrescunt vera putrefactione. Alio mõ põt intelligi vt dicat: aer ⁊ aqua non putrescunt vllo modo ppter eop simplicitatẽ: idest q2 sunt simplicia. naz simplex non putrescit. putrescunt ergo q2 sunt cõposita: ⁊ talis cõpositio dicta est lib. p fen 2ª. sed hic dicit cõpositio vna: q2 simul cõponit ⁊ putrescit. q2 admiscentur eis vapores mali ⁊c. hec expositio scda lz pcordet illũ textum clarius cũ textu posito in libro pmo fen 2ª. non tñ vadit ad intellectum Auicẽ. sicut prima expositio.

¶ **Et quandoq3 est illud causa ventop deferentium ad locũ bonum fumos malos ex locis fetidis: in quibus sunt valles profunde: ⁊ corpora exsiccata in prelio: aut occisa non sepulta: neq3 tumulata. Et fortasse est causa ppinqua loco: in quo venit. ¶ Et quãdoq3 accidũt putredines in interioribus terre propter causas: quarum euentus ignoratur: ⁊ nocere faciunt aquam ⁊ aerem.**

¶ Cum osidit modũ: quo putrescit aer ⁊ aq̃: q2 est per admixtionẽ vapop putridop. mõ in pte ista osidit: que sint cause faciẽtes aerẽ pestilẽtialez. Et p facit hoc. Scdo tãgit dispositiões quasdã siue febres sequẽtes aeris dispõnẽ: vt osidat que ex eis est dispositio: vel febris pestilẽtialis. Tertio cõplet sermonẽ in causis pestilẽtie. ibi 2ª. (Et feb.) ibi 3ª. (Et pnm.) Qd pmo dicit est dcm Gal. p de differẽtijs febriu3: ⁊ vult q putridi vapores surgũt qñq3 a cadaueribus nõ sepultis: vel tumulatis: ⁊ qñq3 ab aqs putridis: ⁊ ista loca qñq3 sunt lõginqua: qñq3 sunt ppinqua. ¶ Dicit 2°. q qñq3 accidunt putredines in itẽrioribus: q2 in visceribus ⁊ cauernis putridis pfundis terre: ⁊ iste putredines corrũpunt aquas que inde effluunt: ⁊ illap vsus est cã putredinum prauap: ⁊ corrũpunt ẽt aerẽ. si ergo psideras putredines in nobis: possunt fieri nõ solũ ab aere putrido: sed ẽt ab aq̃ putrida: ⁊ silr a cibis putridis. Mortalitas. n. corrũpit arbores et vegetabilia: ⁊ ideo hoĩes qui ea comedũt corrũpunt. vt supra lib. p Fen 2ª. Tñ dicamus q febres pestilẽtiales fiunt ab aere putrido: q2 aer putridus magis nobis ptinuus est impressione: ⁊ statiz cor petit ⁊ pulmonẽ: vt hñ dixit Ysaac febriũ 5°. Nos aũt sup libro regni disputauimus q magis nos pmutet: an aer: an cibus: ⁊ potus. ¶ Deinde dicit ppter cãs quap euẽtus ignorat. i. ppter cãs. vel aliqs pstellationes respiciẽtes viscera terre causantes in eis has corruptiones: que sunt note astrologo: ⁊ ignote medico. Vel dixit hc q2 aliqñ pcluso aere cũ vaporibus i pfunditatibus terre fiunt corruptiones multe: quap cã non plus est scita q̃3 sciatur: quare hoc mixtũ est venenosum: vt napellus: ⁊ hoc sic a puteis qbusdaz longo tpe coopertis apertione facta qñq3 exit tam putridus aer: vel vapor: vt statim occideret pñtes ⁊ citius quocunq3 veneno.

¶ **Et febres quidẽ accidentes causa aeris sicci fiunt ite causa: vt eueniant febres cholerice. Pestilentiales vero fiunt ex aere turbido et humido.**

¶ Ex dictis Auic. vult q febres pestilentie vere nõ sunt ille que fiũt ex aere sicco aer. n. siccus facit febres cholericas pprie siccitas cũ calore: ⁊ iste febres disponunt corpus: vt accẽdat cholera ex illap acuitate: sz febris vere pestilẽtialis est illa: que fit ex aere turbido ppter calorẽ putredinalẽ piunctũ humido: q2 humiditas est ppa mã putredinis: quecũq3 ergo humop putrescit: siue cholera: siue fla: siue melia: vel sanguis: dũmõ eius putredo sequat putredinẽ aeris d3 dici febris ex illo humore pestilẽtialis febris. sed si putrefieret cholera ex incẽdio aeris: q2 sit calidus ⁊ siccus d3 dici febris illa cholerica: ⁊ non pprie pestilentialis.

¶ **Et febres in aere humido sunt pluris euentus: sed sunt minoris acuitatis ⁊ lõgioris spatij. In estate ṽo sicca pauce pluuie sunt minoris euentus: ⁊ maioris acuitatis velocioris separationis.**

¶ Cã pluris euent⁹ ⁊ lõgitudinis est multiplicatio mãep ex humido multo. Cã aũt minoris acuitatis est repssio acuitatis caloris ab humido: ⁊ id9 pstitutio sicca est causa pñop. Nos aũt ista discussimus tertia particula aphorismop sup illo apho. Egritudinibus in pluuialibus temporibus.

¶ **Et meliora tpa sunt: que seruant nãm suam.**

¶ Cõtra: q2 autũnus siccus est peior: ⁊ q est magis pluuiosus ⁊ humidus est melior: vt p libro fen 2ª. ¶ Quidã dixerũt q autũnus in se psiderat⁹ est melior. qñ suã situationez seruat. ⁊ pueniit magis corpib⁹. sz psiderata rõne dispõnis pcedẽtis ex estate est melior: si est humidus. ¶ Alij dicunt q autũn⁹ hũidus est melior sicco. nñ seruãs suã nãm est melior sicco ⁊ humido: ⁊ hec oĩa sunt discussa ibidem.

¶ **Et principium oĩum hop sunt forme ex formis celi facientes esse necessariuz illud: cuius aduentus ignoratur: lz sint quidã qui dixerũt in eo aliquid non proportionatum ad causam eius: imo oportet vt scias q causa prima lõginqua ad illud sunt figure celestes: ⁊ propinque dispositiones terrestres.**

¶ Hic cōplet hec cām. ¶ Cōsiderādum ꝙ ꝑn^m oīum hoīuʒ pōt itelligi hoꝝ .s. cadaueꝝ occisoꝝ in prelijs: qꝛ ordinatio nes hoīum ad hec plia sunt ex aliqua cōstellatione. Et sic hoꝝ .s. vallium ꝓfundoꝝ ⁊ corruptionū aquaꝝ in illis. Et hoꝝ .s. corruptionū in visceribꝰ terre. Oīa enim ista habēt determinatas figtiones in celo: ⁊ hoc apō astrologos: qui oēs effectus in supioꝝ motū reducūt. De qbus fuit hebeu ragel. In sūma ergo exponit ꝑn^m hoꝝ oīum .s. accītiuʒ: ex qbus fit aer pestilētialis. Aliter pōt exponi: ꝑn^m hoꝝ oīuʒ idest ꝑn^m putredinū in aere ⁊ mortalitatis sunt forme ⁊c̄ .i. determinate ꝯstellationes. sicut est ꝯiūctio saturni ⁊ martis. cuius cāꝰ ignoraſ .s. a medicis: sciſ aūt ab astrologis. ¶ Lʒ sint qdā hoīum. Forsan ꝙ Auic̄. loqtur ꝯtra quoidā auctores imaginū: qui credunt ꝙ possit cōponi imago destructiua hoīuʒ vnius ciuitatis: vel castri: vel pulcie. ¶ Cōsiderādū ꝙ aspectui determinato ꝛndet determinata ꝯfiguratio: qm̄ ꝫm plagas siue loca sic accidit mortalitas in vno climate: ⁊ non in alio: qñqꝫ ꝫm spēs aīalium: vñ moriuntur aliqñ hoīes: aliqñ boues: aliqñ pulli: ⁊ sic de alijs: qñqꝫ est ꝫm determinatos modos hoīum in complexione ⁊ alijs: ⁊ hec possunt intelligi ab Auençoar in teisir. iii.

¶ Et quando faciunt necessario virtutes agentes celestes ⁊ virtutes patiētes terrestres humectationē vehementē aeri expelluntur vapores ⁊ fumi ad ipsuʒ: ⁊ sparguntur in ipso: ⁊ putrefaciunt eum cū caliditate debili.

¶ Hec est gñalis inuestigatio cāꝝ celestium ⁊ terrestriuʒ: qꝛ qñ figure celestes agentes ⁊ dispōnes terrestres recipientes faciūt humectationē multā in aere: tūc mltiplicanſ putridi vapores in aere: ⁊ putrefaciunt aerē cuʒ debili qualitate caliditatis: qꝛ hec est dispositio aeris pestilentialis: ꝙ eius sit caliditas obtusa: si eni esset valde fortis, calitas: tūc cessaret ꝓpter illam putrefactionē ⁊ humectationem.

¶ Et quando fit aer ꝫm hunc moduʒ venit ad cor: quare corrūpit cōplexionem spūs: qui est in ipso: ⁊ putrefit quod circundat ipsuʒ de humiditate: ⁊ accidit caliditas egressa a natura ⁊ spargitur in corpore: tunc per causam suā erit febris pestilentialis. ¶ Et cōmunicat multitudini hominū: qui iteꝝ habent in se ipsis ꝓprietatem preparationis: agens enim solum cum peruenit ⁊ patienti non est preparatio: non accidunt actio ⁊ passio. ¶ Et preparatio corporum ad illud: in quo sumus de passione est: vt sint plena humoribus malis: nam munda nō forsitan patiuntur ex illo: ⁊ corpora debilia iterum patientia sunt ex ea: sicut illa que multiplicant coitum: ⁊ corpora dilatatoꝝ poroꝛuʒ humida multe balneationis.

¶ Hic ostēdit ꝑ quō aer pestilētialis facit febrē pestilētialē. Scōo declarat quedā. ibi 2^a. (Agēs enim.) Qō. II.

Dubitatur vtꝝ febris pestilētie sit putrida. ¶ Videſ ꝙ non. imo ephimera: qꝛ ꝑn^m nocumētum eius videſ esse in spū: vnde dicit corrūpit cōplexionem spūs. ¶ Videſ ꝙ ethica: qꝛ Rasis curat illā illa cura. ¶ Dōm ꝙ febris pestilētialis est febris putrida: qō apparet per Auic̄. hic cū dicit. Putrefieri qō circūdat ipsum .s. corpus vel spm̄ .i. humiditates cordis. Idē dicit Gal'. ꝑ de differētijs febrium. cū dicit. Quia ꝯo pestilētiosa ꝑ meminimus febrium a putredine oīum fientium. Probaſ rōne: qꝛ actio ꝓpria aeris putridi cum attingit in cor est putrefacere. ergo resultabit ex hoc putrida febris. ¶ Tn̄ sciendū ꝙ hec febris differt a putrida febre: siue a putridis febribus cōiter euenientibus: que nō sunt pestilentiales. Primo. Quia in pestilētiali febre putredo est maxime circa cor. in alijs aūt febribus non est hoc necium. Scōo. Quia hec febris hʒ determinatā cām putredinis .s. aerem pestilētialē: ⁊ qꝛ aer ꝓprie dictus pestilētialis est malignus quasi venenosus. ideo hec febris est de maligna ⁊ venenosa putrefactione. ¶ Ad ꝯrium dōm: ꝙ illud nocumētū in spū non facit istam febrē esse ephimerā. imo putridā determinati modi. aer enim putridus ꝑmo misceſ spiritibus: ⁊ illos ꝑmo incipit corrūpere: ⁊ corrūpendo illos putrefacit humores cordis. ¶ Sed dubitaſ. Nā ponamus ꝙ prius aliqs cpe corrūpaſ in spiritibus ab aere putrido anteq̃ꝫ putrefiant humores cordis: quero que febris sit illa. ¶ Dōm ꝑmo ꝙ non erit febris: sed poterit esse sincopis: vel alius defectus cordis ꝓpter illam corruptionē spūs. ¶ Vel dōm: ꝙ si illa alteratio est ad caliditatem preter naturam in corde: ⁊ deinde expandiſ ꝙ erit febris reducibilis ad ephimeraʒ vel ad putridam. Ista aūt sunt scita ex q̄ōnibus nostris generalibus super libro de differentijs febrium. ¶ Ad Rasim dicēdum: ꝙ febris pestilentialis curatur medicinis ethice quātum ad infrigidationem. Questio. III.

Dubitatur vtꝝ febris pestilētialis possit reꝑiri in vno solo hoīe alijs hoībus illius ciuitatis non hn̄tibꝰ illam. ¶ Videſ ꝙ non per Auic̄. cū dicit. Cōicat multitudini hoīum. Et idē vult Aristo. ꝓblemate ꝑmo: ⁊ septimo ꝓblemate. ¶ In ꝯrium est qō experientia aliqñ inuenimus. ¶ In hac q̄ōne diximus ⁊ litigauimus Dynus ⁊ ego vna vice in ciuitate Senaꝝ. dicebā enīʒ vnū febrientē hr̄e febrem pestilētialē: ⁊ tñ nullus erat senis: qui febriret sili febre ⁊ hoc non ꝯcedebat Dynus. ¶ Dicamus ergo ꝙ in vno solo hoīe pōt accidere febris silis febri pestilentiali in putredine ⁊ prauitate lʒ non sit vere pestilentialis ab aere .s. pestilētiali causata: qꝛ nō est impoīe in aliquo hoīe putrefieri circa partes cordis humores: ⁊ fieri venenosos ꝑter hoc ꝙ fiat ab aere: ⁊ illa est febris silis febri pestilentiali. Scōo pōt fieri pestilentialis vera: pono casuʒ ꝙ in vna domo sit vnū cadauer fetidissimū: ⁊ vnus solus homo ibi cadat: ⁊ febriat ex illoꝝ vapoꝝ putridoꝝ inspiratione. manifestū est: ꝙ ista febris erit vere pestilētialis. Iste .n. non aliter febriret q̃ꝫ si essent ibi mille cadauera: ⁊ in fecissent vnam regionem: nec associari multis in hac febre facit illā plus esse pestilentialē q̃ꝫ sit: sicut vno hoīe existente albissimo nō plus est albus quā si decē milia fiant cum eo albi. ¶ Ad auctoritatē dōm: ꝙ pestilētialis febris: vtplm̄ cōicat multitudini hoīum: qꝛ vtplurimū fit a causis cōmunibus celestibus vel terrestribꝰ. ¶ Agens enim. Primo declarat quare dixit: qui habent preparationis ꝓprietatem. Secundo declarat que sunt iste preparationes: ⁊ corpora preparata. ibi 2^a. (Et preparatio.) ¶ De prima parte diximus supra fen. 2^a. ꝑmi: est eni propositio physica ⁊ non hīc discutienda: ꝙ corpora multe balneationis sunt preparata non habet dubium. Questio. IIII.

Sed habet dubium: an corpora dilatatorum porozuʒ sint magis apta incurrere febrē pestilentialem. ¶ Videtur ꝙ non primo de differentijs febrium illo capitulo. Calidiores ⁊c̄. ¶ In contrarium est Auic̄. ¶ Quidam soluunt contradictionem ⁊ dicunt: ꝙ ista dicit dilatatoꝝ: ⁊ non dilatatoꝝ pororum: intelligit ergo corpora dilatatoꝝ illa: que sunt multi cibi ⁊ potus: que ex hoc sunt multū repleta. ¶ Nos aūt multas dedimus solutiones in hoc: sed meliores ex eis sūt iste. ¶ Prima ꝙ febrem pestilētialem hoīes possunt incurrere dupliciter: vel ex violentia aeris maligni: ⁊ hanc magis incurrerunt qui maiorē quantitatē attrahūt illius aeris: ⁊ sunt corpora rara vaporē attrahētia: raritas ergo est accidens iuuans ad

Febris pestilētialis quo differat a putridis.

Homines possūt incurrere febrē pestilētialem duplicter.

euentum pestilētie modo dicto: ꝛ sic Aui. loqtur. Alio mō possunt illā incurrere ex putrefactione inchoāte a cā intrinseca circūscripta impssione aeris: ꝫ aer est ad hoc adiuuās ꝛ hoc mō magis incurrerūt febrē pestilētialem corpa oplata in porls: q: ex hoc phibet trāspiratio: ꝛ phibita trāspiratio est cā putredinis. ¶ Scdo solo est: ꝙ raritas pororum est duplex. vna nālis: sicut viri sūt rari ꝛ porosi: cui opponit densitas nālis ꝛ pororꝫ paucitas: sicut mulieres sunt rare: ꝛ ꝑm hoc corpa rara lata ꝛ apta in vijs plus egrotāt in prauis pestilentijs ꝙ corpa densa paucorꝫ pororꝫ stricta in vijs. Rō est: q: corpa rara plus trahūt de maligno aere: ꝛ nos per expientiam vidimus in prauis pestilentijs plus mori iuuenes robustos: ꝙ mulieres ꝛ ꝙ vetulas: sicut visum fuit in praua pestilētia: que pcessit iam sunt tres anni. Alia est raritas accītalis: ꝛ voco raritatē accītalem illā: que excludit: vel opponit opilōni: i. sine clausioni pororꝫ et viarꝫ a cā accītali. Ubi gra. a materieb⁹ malis: ꝛ talia corpora que hac dēsitate sunt stricta vel densa, sūt: que sunt parata putredini ꝛ cadere in febrē pestilentialē: ꝛ corpa eis opposita: que sunt mūda a supfluitatibus ꝛ opilōnib⁹: sūt indisposita ad febrē putridā: ꝛ sic loqtur Gal. p̄ de differentijs febrium. sed primo modo loquitur Auicen.

Raritas pororum est duplex.

¶ De signis. Cap. ij.

Hec febris est qeta exterius ꝯturbās interius ꝑm plīm perdens: ex qua pcipitur caliditas ꝛ inflāmatio fortis. ¶ Et est cū ea magnitudo anhelitus ꝛ eius exaltatio: ꝛ constringit multū: ꝛ curtat multū ꝛ frequentatur. ¶ Et vehementia sitis: ꝛ siccitas lingue. ¶ Et qñqꝫ fit cuꝫ nausea: aut casu appetitus: ꝛ si non resistitur ei cum comestione: violenter interficiet eū: ꝛ dolor oris stomachi: ꝛ magnitudo splenis: ꝛ angustia vehemens: ꝛ ingetudo. ¶ Et fortasse erit tussis sicca: ꝛ casus virtutis: ꝛ puenitur in ea ad sincopim: ꝛ cōmixtionē rōnis: ꝛ tenditur qđ est sub hypocundrijs: ꝛ fiunt cuꝫ ea vigilie ꝛ mollificatio corporis ꝛ tepor. ¶ Et qñqꝫ accidit cum ea bothor subalbida ꝛ rubea: ꝛ qñqꝫ ē velocis occultationis: et accidunt cola et vlcera. ¶ Et fit pulsus ꝑm plurimū frequens: paruus: et fit vehemens ꝑm plīm in nocte. Et qñqꝫ accidit eis dispositio: sicut hydropisis. ¶ Et fluxus ventris cholere et aliorꝫ: et est egestio eius lenis feda non naturalis. Et qñqꝫ est melancholica: ꝛ plurimū eius est spumosum fetidū: et est in illa aliquid de genere ei⁹: quod liquefit. ¶ Et est vrina ei⁹ aquosa: cholerica: melācholica. ¶ Et multotiens euomunt melācholiam cholerā ꝛ ꝯo post illā: et sudant sudore fetido.

¶ Hic ponit signa pestilētialis febris. Scdo ponit signa pestilētie aeris. ibi 2ª. (De illis.) p̄ª hꝫ tot ptes: q̄t ponit signa ꝛ vltra ponit determinatos modos febris pestilētialis.

¶ Quieta exterius. i. non appet calor extēsiuus in extremitatibus. Primo. Quia calor cū fiat itus ppter nocumētuꝫ magnū circa cor: vñ ꝯturbat itus. Scdo. Q: gdus caloris in hac feb. nō est multū eleuatus sicut nec in aere putrido.

¶ Secundum plurimum perdens. i. occidens propter cordis magnum nocumentum.

¶ Ex qua percipitur caliditas ꝛ pro. i. inflammatio fortis.

¶ Contra. Quia iam dictum est: ꝙ hec febris non est eleuata in gradu caloris. quō ergo pcipitur inflāmatio. ¶ Dicendum ꝙ non est hoc ppter calorem gradualiter intēsuꝫ necessariuꝫ: sed ppter multos vapores malignos putridos constrictos circa cor ꝛ pulmonem.

¶ Magnitudo anhelitus ppter flāmam circa cor: vel magnitudo supra quātitatē ad multitudinē vaporꝫ multorꝫ: ꝙ proprie magnitudo est exaltatio. i. in altū eleuatio propter cām dictam. Constringit multū: q: est maior necessitas expulsionis vaporꝫ putridorꝫ ꝙ remissio caloris: lꝫ sit cōe ī oibus putridis. tñ plus est in pestilētialibus. Coarctat. vl curtatur defectu ṽtutis: ꝛ ex hoc frequentat: ꝛ ꝑm hoc vel sufficit magnitudo anhelitus. vel nō est vera magnitudo: vñ sit frequēs. ¶ Uehemētia sitis ꝛc. ppter vapores putridos qui multiplicati in spūalibus cōtrate inflāmant os stomachi: ex qbus ēt pōt fieri dolor. ¶ Et si non resistit. Hoc apparebit in cura. ¶ Magnitudo splenis. Crederē priorē cām esse: q: defectu caloris nālis malitia splenis vētosat: ꝛ emittit vapores grossos: qui ibi retinent ꝛ inflāmāt angustia ppter nocumētum in interioribus. ¶ Tussis sicca. ppt vapores putridos: qui nocent cānali pulmonis. Dixit fortasse: q: nō in quocūqꝫ hoc nocumētum excecat ad tussim. ¶ Casus ṽtutis. Hic sumit pro dispōne īfra sincopiꝫ: ꝛ potest ēt fieri sincopis: ꝛ hoc ppter nocumētū in corde: cōmixtionē ppter vapores ad caput eūtes: tendit: q: defectu nālis caloris fit ventositatū multiplicatio: ꝛ earꝫ retētio: vigilie. s. ppter malos vapores: qui ascēdūt: mollificatio: quia modus paralesis mēbrorꝫ: vt non possit illa mouere. Accidit aūt ppter defectū aīalis ṽtutis: tepor. i. caliditas tepida. Lra tñ Gerardi hꝫ. Est debilitas: in qua hō stat ita: vt nō loquat: nec bñ sentiat ppter defectū aīalis virtutis.

¶ Et qñqꝫ accidit bothor subalbida. i. cineritia: vel rubea ex mā hñte albedinē: vel rubedinē. velocis occultationis: q: defectu caloris māe pallent ꝛ delitescūt. ¶ Colla. i. vlcera oris: vel pustule corruptis vaporibus tangētibus ptes oris: vel vlcera. s. in alijs partib⁹ corporis. videmus enim in febribus pestilētialib⁹ freqnter vlcera praua apparere. ¶ Pulsus frequēs: paruus defectu ṽtutis: fit vehemēs. s. hec febris: vel hec frequentia pulsus in nocte: quia intus concludit calor: ꝛ quādoqꝫ accidit dispositio: sicut hydropisis: vel quia modus cacexie: vel conclusio vaporꝫ est sub cute: vel inflāmatio vētris: vt sicut timpanicus. ¶ Fluxus cholere ꝛ aliorum.

Questio. V.

Hic soluitur dubitatio: an febris pestilētialis fit de vno humore. ¶ Dicendum ꝙ vt plīm est de diuersis humoribus. q: diuersi. i. plures humores putrescunt ppter malitiā putridi aeris ꝛ defectū virtutis: pncipalr tñ est de putredine sanguinis circa cor: q: humor qui repit circa cor vt plīm est sanguis. Illo aūt putrescente ꝯtingit ꝛ in alijs partib⁹ putrefieri alios diuersos ꝛ varios humores: cum nō possint regulari a ṽtute. ideo accidit fluxus vētris diuersorꝫ humorꝫ: ꝛ hoc est qđ dixit cholere ꝛ aliorꝫ. s. humorꝫ: tñ ꝑm diuersitates corporꝫ pestilentialium in mā: vt in quodam hoīe febris hec fit de mā cholerica: vel cum mā cholerica plurimū. in alio aūt flegmatica: ꝛ sic de aliis. ¶ Egestio lenis. i. liqda qñqꝫ ppter idigestionem: vel eliquationeꝫ: vel lenis. i. equalis eq̄litate mali excessus: que eq̄litas significat dñium inālis caliditatis: vñ vituperat talis eq̄litas a Gal. pnosticorꝫ scdo. 21. cōmento. ꝛ Auic. p̄ can. fen 2ª. ca. de fetida egestione ppter malitiā putredinis. Fetor enim sigr putredinē: vt intelligit ꝑmo pnosticorꝫ vltimo cōmēto. Non nālis. i. nō digesta. q. d. non est leuis ppter digōnē: vel nō nālis. s. in calore vel in substantia nec in alijs. ¶ Et qñqꝫ est melā. aliqñ. s. per egestionē melancholicā imēdit egestionē fecalē. i. grossam: quā distinguis ꝯtra subtilē virulentā: ꝛ talis grossa pōt apparere in febri

qꝫ hec corpus putrescat in febre pestilentiali.

pestilentiali:q2 mãe possunt venire ad grossitiem ꝓpter re/solonẽ p̄item:⁊ per añcessionẽ exitus aquosi virulenti.ali/q̄ñ per egestionẽ melleam itelligit sicut sonat vocabuluȝ.s. nigrã f̄m suas spẽs:⁊ hoc ẽt fieri põt in pestilẽtiali febre:⁊ hoc vel q2 prius latitabãt he mãe:vel q2 malitia febris sũt ꝯuersi humores ad nãm melleam. ¶ Spumosum propter ebullitionẽ:vel vẽtositates motas que non resoluũt feridũt ⁊ est in ea:q2 calor intus ꝯclusus põt liquefacere pinguedi/nem:vñ appebit in egestione aliqd vnctuositatis. ¶ Urina aquosa. ¶ Cõsiderãdum ꝙ sicut est multa diuersitas in fe/bribus pestilẽtialibꝰ quãtuȝ ad mãm ⁊ ad dispõnes alias: sic põt eẽ multa v:inaꝝ diuersitas aquosa est q̄ñq3 defectu caloris in fe:q̄ñq3 cruditate mãe cholerice:⁊ q̄ñ accidit cũ febre hac eẽ cholere putredinẽ ⁊ inflãmationẽ:melancho/lica erit:aut dñante.s.melancholia:aut videt' melancholi/ca vrina subtilis:liquida:que potest fieri ꝓpter caloris ex/tinctionẽ. ¶ Et multotiens euomunt melancholiã ⁊ cho/lerã post illã. Dixit Dynus ꝙ per cholerã intelligit nigrã: vt fen 2ª:vnde prius expellebat' mella minus maligna:po/stea magis maligna. Sed nos dicamꝰ:ꝙ in hac febre cor/rũpunt':⁊ cõmouent' humiditates diuerse:⁊ si vĩtus põt il/las regulare:expellet' cholera ṗmo.mella ṽo post illã:sed si virtus deficit:non seruat' ordo euõnis:⁊ ideo ṗmo q̄ñq3 euomũt mellam:vt ꝯtingit illam impetu ferri:cholerã ṽo rubeam post illaȝ. ¶ Sudant sudore fetido.s.quicqd exit ex eis est fetidum vt quarto tracta. Almansoris:cuius cau/sa est iam dicta vel sudore frigido.s.sincopali.

¶ Et hec quidem febris incipit cum accidenti/bus predictis cum fortitudine sua:⁊ venit res eius ad sincopim ⁊ frigus extremitatuȝ:⁊ spa/smum:⁊ alcuzeȝ.

¶ Hic ponit quosdã modos determinatos pestilentialis fe/bris:⁊ ponit duos modos. Unus est ꝙ aliq̄ñ hec febris a ṗnº est valde fortis:⁊ ideo icipit cum ṗdictis accñtibꝰ pra/uis:⁊ tãdẽ euenit res eius.s.ifirmi ad sincopim ⁊ accidẽtia mortalia. ¶ Cõsiderãduȝ:ꝙ ista põt habere duplicẽ intel/lectũ. Unum gñalẽ:⁊ est ꝙ febris pestilẽtialis cum vtplĩm sit mortalis icipit cum accidẽtibus ṗdictis mortalibꝰ pra/uis siue intẽsis:⁊ hoc est qd̃ dicit. cuȝ fortitudine sua:ita ꝙ hoc sit cõe omni pestilẽtiali siue pluribus incipe cum acci/dẽtibus fortibus:⁊ venire ad accidentia mortalia vtplĩm. Alius est intellectus spãlis:⁊ est ꝙ q̄ñ febris ista icipit cũ sua fortitudine:tunc icipit cum suis accidẽtibus prauis.et tunc ꝑmutat' ad sincopim ⁊c.ergo per hoc Auicẽ. innuit ꝙ aliq̄ñ pestilẽtialis febris est cũ fortitudine:⁊ cũ accidenti/bus prauis:aliq̄ñ est a ṗncipio occulta cum suis accidẽti/bus.ergo hoc qd̃ dicit. Hec febris icipit ⁊c. cum fortitudi/ne.s.q̄ñ est fortis:spasmũ vel alguzeȝ.s.tetanũ:⁊ fit ex gros/sis vẽtositatibus iclusis defectu caloris nãlis:⁊ talis est mor/talis:vt 3º cañ.fen 2ª. Imaginari aũt spasmum ⁊ tetanum posse fieri per viam exiccationis aut repletionis in febribꝰ pestilentialibus non est difficile.

¶ Et quandoq3 est de his febribus pestilentia/libus:in qua non percipit eger:nec tangẽs ꝓ/pinquus multitudinem caloris:⁊ non alterat' pulsus ⁊ aqua magna alteratione:⁊ cum hoc ipsa est interficiens velociter.⁊ hesitant medi/ci in esse eius. ¶ Et plurimuȝ quoq3 anhelitus fetet ex istis:⁊ ex primis moriuntur.naȝ putre/do est iam confirmata in corde.

¶ Hic est alius modus febris pestilentialis. Q.ō. I.

Dubitatur q2 iam dixit:ꝙ in hac febre pestilentia li percipiatur caliditas fortis ⁊ inflãma/tio. Hic autem contrarium dicit.

Questio. II.

Secundo dubitat':q2 dicit ꝙ pulsus non alteratur magna alteratione. ¶ Cõtra. Quia fe/bris hec fit ex putrefactione humiditatuȝ circa vẽtriculos cordis.ergo maxime oportet pulsum permutari. ¶ Am/plius. Hec febris:de qua loquitur hic:est interficiens velo/citer.ergo in corde est magna permutatio:⁊ per ꝯsequẽs in pulsu est magna alteratio.

Questio. III.

Tertio dubitat':q2 dicit ꝙ vrina non ꝑmutat' altera/tione magna:⁊ idẽ assentit Fen 2ª huius cap. de iudiciis vrine. ¶ Cõtra. Ista vrina habebit digestionẽ: sed digestio ostẽdit velocitatẽ crisis ⁊ fiduciã sanitatis:vt ꝑ de crisi.⁊ in multis locis Gal'.clamat. ¶ Amplius. Defe/ctu caloris existẽte in corde opȝ ꝙ sit in epate:epar eniȝ di/gerit virtute cordis:⁊ est sicut vicarius eius in ꝓhoc:vt sen/tit Auer.2º colliget:aut non digerit nisi hẽat auxilium ca/loris vitalis:vt ẽt medici sentiunt:q̃ñ ergo spiritu cordis tñ malignato vt cito mors eueniat põt esse vrina laudabi/lis. ¶ Dicẽdum ṗmo:ꝙ hec febris est pestilẽtialis quedã. vnde nõ sunt accidẽtia predicta cõia omni febri pestilẽtia/li:qd̃ Auic̃. bene innuit q̄ñ dixit. Quãdoq3 est de his febri/bus. Lȝ ergo in multis pestilẽtialibus intus sentiat' calidi/tas ⁊ inflãmatio:in aliquis tñ non ꝑcipit' intus multitudo caloris:⁊ hoc erit q̄ñ accidit putredinẽ humoꝝ esse similẽȝ putredini aeris. Aer enim pestilẽtialis hȝ malignitatem:⁊ nõ habet excessum magnũ in gradu caloris. Cum ergo cõ/similis putredo fit in nobis:tũc est febris putrida maligna ex materie venenositate:non tñ sentiet' multa caliditas: et hec est febris maligna lenta:de qua loqtur Gal'.3º de crisi.

¶ Ad scd̃m dubium dñm de pulsu ṗmo:⁊ vt cõmuniter di/cunt:ꝙ pulsus non alterat' magna alteratione quantuȝ ad differentias pulsus:que sequunt' excessum caliditatis:⁊ id̃ non fit magnus,velox,⁊ frequens.s.frequentia sequẽte ex/cessum caloris:sed alterat' magna alteratione quantuȝ ad differentias pulsus:que sequuntur defectum virtutis:⁊ id̃ pulsus erit debilis ⁊ inordinatus:⁊ si est frequẽs est:q2 par/uus:nec tñ eius frequẽtia erit tãta:quãta erit cum maiori gradu caloris febrilis. ¶ Dynus ṽo ꝑter hanc solonẽ dat aliam:⁊ est ꝙ in aliqua febre pestilentiali non alterat' pul/sus a calore magno:⁊ tñ velociter interficit:⁊ ꝓbat' ṗmo: q2 sicut possibile est:ꝙ in corpore nõ impedito in opationi/bus appet:⁊ sit pulsus multe diuersitatis:ita ꝙ de se signi/ficat mortem:qualis fuit pulsus illius medici:de quo reci/tat Gal'.4º de iterioribus circa finem:sic est possibile:ꝙ in corpore egrotãte egritudine mortali appareat pulsus:qui nõ est multe diuersitatis:qui quãtum est de se mortẽ non si/gnificat. ¶ Scd̃o Dynus dat moduȝ huius possibilitatis. Nã pulsus nõ alterat' alteratione multa:nisi q̄ñ virtus est vehemẽter oppssa:sed nõ est vehemẽter oppressa nisi q̄ñ eu/crasia:que est in substãtia eius.s.in corde est vehemẽter ꝑ/mutata:hec aũt eucrasia non vehemẽter ꝑmutat' in talibꝰ febribus:q2 caliditas accẽsa in humore non est fortis:⁊ ꝓ/pterea non vehemẽter permutat' pulsus:q2 tñ mã non po/test ꝑmutari ⁊ digeri a nã ⁊ vinci ab ea. Jccirco accidit ꝙ eger moritur:accidit autem maxime hoc in febre pestilen/tiali:q2 in ipsa lȝ caliditas putredinalis sit debilis:est tamẽ pessime materiei:qd̃ non sic contingit in alijs febribus:⁊ et propterea in ipsa non apparẽte magna alteratione in pul/su eger moritur: quod non sic contingit in alijs febribus. ¶ Dicit tamen Dynus hic esse attẽdendum:ꝙ lȝ nõ appa/reat magna alteratio in pulsu:tamen in processu q̄ñ incipit virtus superari manifeste:necesse est ꝙ appareat magna al/teratio in pulsu:⁊ diuersio eius a dispõne nãli nõ apparet in febribus pestilẽtialibus:sicut apparent mala signa:que antecedũt in alijs febribꝰ pestilẽtialibꝰ plusq3 in alijs febri/bus. Sed q2 anhelitus imediate fiḡt de dispõne ꝯtenta in

corde plusq̄ pulsus. ideirco Auicen. ad rectificationem huius ambiguitatis cadētis in pulsu docet recurrere ad anhelitum: quia si fetet morietur. Hec sunt dicta Dyni. ¶ Cōtra hoc dictū arguitur primo: quia medicus iste famosus recitatus 4° de interio. habuit pulsum prauū et mortuus est: et sic forma argumenti Dyni non est conueniens: doz enim dicere aliquis habens prauū pulsum euadit. ergo aliquis habens bonum pulsum poterit mori: sed primū non fuit in illo medico: imo mortuus fuit: licet tarde. Sed Dynus potest sic arguere: cū prauissimo pulsu stat vita tempore longo. ergo cū optimo pulsu pōt sequela esse cite mortis: et tunc diceremus q̄ non esset vera ꝯñtia. nam cū aliqua malitia egritudinis homo pōt viuere: sed q̄ egritudo sit bona et cito occidat videt̃ impossibile. ¶ Pōt etiā ratio Dyni aliter et sic formari prauissimo existente pulsu potest cito sequi salus. igitur optimo existēte potest cito sequi mors: ꝯñtia videt̃ nota: antecedēs est Auicē. 2a Fen huius can. cū clamose dicit. O quanta signa timorosa vidimus &c. Hec ratio non ꝯcludit. nam añs est verū: sed ꝯñtia non valet. nam posse habere casum pulsus est possibile ex pugna cretica: in qua natura est dn̄atrix: licet in actu pugne terreat: sed posse habere bonū pulsū in egritudine cordis nō potest esse nisi ex debilitate egritudinis: sed q̄ egritudo debilis subito et velociter occidat videt̃ inconueniens. ¶ Cōtra scdm dictum Dyni: quo conat̃ dare modū: arguendum est: q̄ eucrasia cordis non sit multū permutata in febre pestilentiali. nā permutatio proportionis vel proprietatis maior et prauior est: et magis permutās actus virtutū q̄ permutatio graduus qualitatis: cuius signū est: q̄ venena operātia a forma specifica prauiora et peiora accidētia inducunt: q̄ operātia a qualitate: vt intelligit̃ fen 6a huius. Et ratio est: quia cōplexio plus est instrm̄ aie per hoc q̄ est proportionata siue proprietatem hn̄s q̄ per tēperantiam: quā potest habere in gradu absolute. Et forsan q̄ Dynus habuit bonum intellectum: tñ male sciuit se explicare. ¶ Ad tertium quesitū de vrina dicit Dynus: q̄ vrina est superfluitas epatis et venarū mediante virtute alteratiua: que procedit in ipsas venas ab epate. In febre aūt pestilentiali non principaliter nocumentū fit circa epar: sed circa partē cordis: et ideo superfluitas: que ab epate decidit̃ non alteratur alteratione magna: vnde vrina in talibus febribus non est proprium signū: imo potest eē nālis in colore et substantia et sedimine: et ille talis est tendit ad mortē: vt fen scda huius: sicut hoc vidimus et in egritudinibus alijs mortalibus et in ptisi: in qua vrina nō est multum permutata a nāli: et tñ infirmus tēdit ad mortē. Quādo ergo mā mala non est in locis vrine: sed est verbi gratia circa pectus: pōt vrina esse bona et egritudo mortalis: et hoc etiā dicit Dynus 4° fen cap. de ptisi. ¶ Thadeus hoc super illo aphō. 4e particu. Quibus in. vij. terminat̃ &c. dat cām huius: quia febris pestilentialis iterficit propter nocumentum: quod accidit virtuti vitali. sed digestio fit per virtutē nālem: sed possī est virtutē nālem facere operationem suā: virtute vitali tendēte ad destructionē: vt dicit Auicē. primo can. cap. de virtute vitali. Huic et sententie assentit Antonius de Parma sup illo cap. ¶ Conciliator hoc diffe 95a. in fine conatur dare cām: quare in febre pestilentiali pōt esse pulsus bonus: et bona vrina: et infirmus tendit ad mortē: et dicit q̄ proprium febribus pestilētialibus pre alijs febribus est: q̄ ipse vehemēter inherent cordi: vt nocumētū eius suscipiat̃ in corde non sic in epate et in alijs: vnde virtus nālis preterita in nullo attentat̃ surgere cōtra morbum: sed vertit se vt corpus gubernet sicut in sanitate: et ideo pulsus apparet bonus et vrina bona: et propter hoc vrina sicut in sanitate in morbo diuturno permanens iudicat̃ mortalis: quia significat q̄ natura nullo modo attentat surgere ꝯtra morbum. ¶ Hec dicta Conciliatoris sunt rhetorica. Quō enim virtus cordis est territa a forma: que est forma nāliter agēs. s. febris: nisi per multam permutationē in substantia et spiritu cordis:

sed tanta permutatione existente non se verteret ad reginē corporis: imo retorqueret morbū. ¶ Nos autē in hac mā ponemus primo casum: quē vidimus. Vir fuit quidam nomine Gesulus: qui in principio pestilentie incepit lente febricitare: in principio iudicaremus ephimerā ex tristitia: que ei erat ex causa manifesta: postea diximus esse benignā putridā: et pulsus autem et vrina laudabilia erant: et nunq̄ accubuit lectum nisi horis: quibus consueuerat sanus: et linguā bonam habebat: et colorē faciei habebat bonū: et conuenienter quiescebat in nocte: in septima die correptus est sudore frigido in capite et collo et subito mortuus est: et nos medici hesitauimus: vnde hoc potuerit esse: et illo mēse detecta est pestilentia: et inuasit multitudinē hominum incredibilem. ¶ Oportet ergo inuestigare quō febris occidit subito apparentibus signis bonis: et quod dictum est supra de bonitate vrine: q̄ materia est circa spūalia et non circa epar est dictum: quod potest tolerari: tñ habet difficultates exigendas in scia principiorum. Primo quō cum malignitate spūs cordis pōt stare bona dispositio spūs epatis: cum spūs cordis sit illi sicut pfectio et forma. ¶ Amplius. Quō corruptis materiebus in corde saluat̃ materierum bonitas in epate: et oportet necessario tenere: q̄ dispositio spirituū et humiditatum cordis habeat suā latitudinē aliam a latitudine dispōnum humiditatū epatis: et licet non possit exire dispōnum cordis latitudo: quin sequat̃ mors et destructio corporis: pōt tñ fieri mutatio multa intra illā latitudinē: et tñ nō fiet mutatio multa intra latitudinē dispōnum epatis: et tu ꝯsidera. ¶ Alius modus dicendi: quem alias posuimus est: q̄ forme venenositatis potest assimilari formis: que inducunt̃ in fine alterationis: ita q̄ aliquando hoc contingat: possibile est ergo q̄ aer pestilentialis aliquando incipiat inducere calorē et venenositatē in mām cordis: quā putrefacit: et tunc hec febris pestilentialis icipit cum prauitate et vehemētia accidētium vt dicit Auicē. Aliquando autem contingere potest ex natura recipientis: q̄ incipit iducere aliquem calorē accidētalē remissum: vñ homo lente febrit: nondum tñ ille calor sit venenosus: et toto tempore: quo ille calor habitus non est venenosus: febriens habet pulsum bonū et vrinam bonā. Ultimo aūt. s. precedente hac alteratione in aliqua mensura nobis ignota iducitur venenositas. i. calor venenosus siue inducat̃ in tempore siue in instanti nō curamus: et tunc occidit. ¶ Preter hunc autē modum est alius modus generalis: qui icludit istū cum considerabis: et est q̄ manifestum est per se: q̄ quando homo febrit cū bono pulsu et bona vrina: impossibile est: q̄ ex illa febre stante dispositione illa moriatur. Si igitur post bonū pulsum et vrinā moriatur cito: non est nisi quia mutatio est facta in hac febre de bonitate eius ad malitiam. Hec mutatio potest etiam fieri in febribus multum: que accidunt ab aere pestilentiali: et modi huius mutationis sunt plures. ¶ Unus est: quia ponamus q̄ aliquis febriat tēpore pestilentiali febre: que sit ex sui natura salubris: quā febrem homo incurrisset: quāuis aer non fuisset pestilentialis: vel pone q̄ incurrat eam ex aeris dispositione: tamē sit de salubribus: et stante ista febre salubri lateat aliq̄ materia venenosa: qualis esset illa materia antracis: que generabatur ex malitia aeris in aliqua parte spiritualium: sed stabat quieta et occulta: in hora igitur crisis huius febris salubris ista materia moueat̃ et attingat cor et subito interficiat: vel in hora non crisis: hoc autem plus euenit in febribus pestilentialibus. nam he materie praue plus sunt apte generari in tempore illo: tamen in febribus et temporibus non pestilentialibus potest hoc cōtingere: et iam iste casus turbauit et infestauit oculos medicos sine culpa. ¶ Secūdus modus est: q̄ stante ista febre salubri aer continue inspiratus conuerteret materiam ad venenositatem: et tamē non erat sic conuersa prius: et ex hoc moritur iste. Et tamē si aer non fuisset pestilentialis: et non fuisset permutatio ad

tantam

Quō feb. pestiū. possit occidere stātib9 bonis signis vrine pulsus et aliorum.

Mā venenosa de nouo mota sepe in febrib9 pestilē. subito occidit quandoq̄ et in alijs feb.

tantam prauitatem materie: ⁊ ideo multum conari debe/mus in rectificatiōe aeris. ¶ Et ex hoc apparebit cā terribi/lis effectus apparentis tempore praue pestilentie: ⁊ est vt nos videamus quasi aliquos liberatos ab aliqua febre cō/tinua propter aliquam crisim optimam: qui subito morirē/tur in tempore: in quo iudicas eos ꝯualescere: ⁊ hoc ꝯtin/git: q̄ licz iste liberatus sit per euacuationem. verbi gratia. sanguinis qui exiuit per nares: qui fuerat cū febris ꝯtinue sanguinee: tñ in eo est aliqđ peccatum cholere apte corrū/pi: ⁊ aer venenosus ꝯuertet eaz ad naturam veneni. In die ergo ꝯualescentie: in quo gloriatus fuisti de salute infirmi: ⁊ congauisus sibi ⁊ suis: subito hac corruptione cholere facta: q̄ virtus est debilis arripitur febre: ⁊ in paucis ho/ris: vel diebus occidit illum. Et plus euenit hoc in aere pe/stilentiali: vt notum est: nec de hac possibilitate est mirādū: nec de cita occisione cum cā effectus possit esse causa apta ad hanc transmutationem malaz: ⁊ aer possit esse multum corruptus: ⁊ materia mala posset esse multe maliciei vehe/menter agēs in corpus debile: quale est corpus ꝯualescēs. Nōne vides: ꝙ in xo ꝯualescente Aui. timet mortem pro/pter assurgere ad assellā vt apparet fen scđa huius. Scias hoc. Alios modos autem huius mutationis per te ꝯside/ra. ⁊ ex his leuiter cessant argª.

¶ Et hesitant medici ⁊c. Quia non preuiderunt mortē: nec cām. Ex istis sic dictis imediate: ⁊ ex his primis. s. haben/tibus febrem pestilentialē credo bene: ꝙ quādo in eis ap/paret fetor anhelitus: non stet bonitas pulsus: sed tūc inci/piat ad mortē ꝑmutari; ⁊ si est bonitas pulsus: est quātum ad differentias: que ꝯsequuntur gradum caloris: vt illum sequuntur: vt dixit prima via cōmunis ⁊c.

¶ De signis. Capitulum. iij.

E illis que significant pestilentiā de rebus: que currunt cursu causarum est: vt multiplicentur rhothoni: et a subub in principijs autūni: ⁊ inebul: nam indicat pestilentiā indicatione cause.

¶ Hic ponit signa pestilentie. Et primo ponit signat que cō/currunt cursu cārum. Scđo que sunt ſm seruitā societatis cāe. ibi scđa. (Signa aūt.) Prima in quatuor. primo ponit signa pestilentie autūnalis. secūdo hyemalis. tertio estiue. quarto ponit signa generalia: que possunt ad ver ⁊ ad alia tempora applicari. ibi scđa. (Et quādo multiplicatur.) ibi tertia. (Pestilentia autē.) ibi 4ª. (Silr quādo videris ⁊c.) Royonis est ignis: qui apparet in aere motus: vt stella ca/dens vel currēs. A sub est ignis qui videt̄ stare in aere: vt colūna: vel aliqua figura stans. Questio. I.

Dubitatur pmo: q̄ nō vī ꝙ apparitio illoꝝ igniū significet pestilētiā: q̄ sicut apparet 4º metheororum isti ignes fiūt exalatione calida ⁊ sicca per/tingente ad partem aeris superiorem versus ignē: exalatio autē calida ⁊ sicca non est signum pestilentie: imo remotio/nis pestilentie: q̄ aer pestilentialis est humidus cum obtu/so calore: ⁊ talē modū humiditatis destruit exalatio sicca ignea: vnde Aristo. problematum. 25. 19º problemate inter/rogās: quare aer nō putrescit. dicit: q̄ ē igne plenus. ¶ Du/bitatur scđo: in quo tempore dicatur esse ista pestilētia: an in autūno: an in hyeme sequenti. ¶ Dubitatur tertio. quo/modo hec signa sunt ēt cāe. ignes. n. cadentes: aut stantes in suprema parte aeris non causant aliquid in nostram hu/miditatē: licet significēt. ¶ In hac mā metheorologicus ⁊ astrologus possunt multa dicere. Dicamus ergo quantuz nobis sufficiat. Primo dicamus: ꝙ isti ignes nō significāt verā pestilentiā: sed soluz maliciā autūni: q̄ significāt eius supfluā siccitatē: sz autūnus siccus ē prauus prauas faciēs egritudines: ⁊ q̄ isti vapores sicci calidi qui supius ignes fiunt: hic inferius siccum faciunt aerē: ⁊ sunt eiusdem spēi ⁊ ideo dr̄ ꝙ isti ignes currunt cursu causarum: non ꝙ illi q̄ sunt superius circa extremum ignis causent proprie hoc: sed illi qui sunt in hoc spacio eiusdem speciei cū illis: ⁊ hoc est: qđ vltimo Aui. dicit. Indicatur indicatione cause: quia indicāt eos: qui sunt cā. ¶ Secundo possumus dicere: ꝙ exalatio calida ⁊ sicca non facit pestilentiā: sed quādo mul/ti vapores surgunt in aere fit tunc pestilentia: vnde proble/matum primo problemate. xj. dicit Arist. ꝙ quādo ex ter/ra vapor multus ascendit: annus pestilentie fit. Isti ergo ignes intelligendi sunt: ꝙ ꝯiungantur cum multa euapora/tione preter eorum apparitionem: sicut statim infra ponit Aui. ¶ Vel possemus imaginari: ꝙ multitudo vaporum in aere non potest ꝯsumi: sed aeri miscetur: sed pars istorū potest calefieri ⁊ exiccari: ⁊ quāuis a principio sue eleuatio/nis non fiat talis: vel fuit occultus vapor calidus ⁊ siccus in vaporibus humidis: propter istā ergo multitudinē hu/midis vaporibus mixtis remanentibus in aere et calidis ⁊ siccis sursuz eleuatis fiūt ex illis pestilētia ⁊ ex istis ignes qui non fuissent eleuati sursuz: sed soli ⁊ permixti cepissent ascendere. ſm ergo hunc modum isti ignes possunt signifi/care pestilentiā ⁊ currunt cursu cārum: q̄ indicāt causam dictā: hic tñ sermo ex principijs metheorologicis pōt mo/lestari: sed nō curamus. ¶ Tertio possumus dicere: ꝙ isti ignes multi non solum moti: sed etiā quiescentes: de qbus est cometa: fiunt ex dominio martis: cuius dominiuz est cā mortis ⁊ pestilentie in aere. Currūt ergo cursu cause: quia significāt cām. s. impressionem martis: ideo Ysaac febrium quinto cum dixit. apparitionem flāmarum ⁊ lāpaduz mul/torū ⁊ diuersorum in autūno significare pestilentiā: subdit: ꝙ si quidā querunt huius rationis intentionem dicemus: que sunt nō posse intelligi nisi prius preuideāt multos mo/tus stellarum: scientiā ⁊ ꝯiunctiones earum adinuicē: que fit in circulis suis qualitate cuiusqz stellarum: ⁊ que est ſm earum loca. Iam ergo apparet solutio prime ⁊ tertie du/bitationis. ¶ Ad secundum dubium ⁊ ſm primum modū dicendi est dicendum: ꝙ ipsa pestilētia erit in ipso autūno: ⁊ erūt febres de materiebus corruptis: ⁊ egritudinis aliet sicut scabies ⁊ lepre ⁊ cancri: ⁊ poterit extēdi in hyeme: in qua materie iste constringuntur: sed ſm scđm modum di/cendi ⁊ tertium ista pestilentia poterit esse in hyeme: ⁊ ve/re: ⁊ estate futura.

¶ Et quando multiplicatur auster et subsola/nus in kenif diebus aliquot. Et quotiens vi/deris turbiditatem aeris: ⁊ nebulositatē eius: ⁊ existimaueris pluuiam: ⁊ inueneris aerem vacuum siccum: ⁊ non pluit: tunc scias ꝙ com/plexio hyemis erit corrupta.

¶ Considerādum ꝙ multiplicatio austri facit aerē humidū ⁊ etiā calidum. Subsolanus autē addit ad caloreʒ in aere. ¶ In chenif. i. mense decembris: in quo est principiū hye/mis vides hos ventos flare: ⁊ vides aereʒ nebulosum ⁊c. significātur multi vapores humiditatū caliditate turbātes mixti in aere: ⁊ si ergo pluit per illorū vaporū ascēsuʒ ⁊ ꝯuer/sionē in aquā: tūc aer nō remaneret ꝑfundatus siue mixtus cum illis vaporibus: ⁊ sic nō fieret putredinalis: q̄ igitur pluuia non fit imo inuenis aerē vacuū a pluuia: siccū. i. plu/uia priuatuʒ aer corrūpitur: q̄ illi vapores cum caliditate putrescunt siue putrefaciunt aerē: ⁊ q̄ non solum hyemis: imo possunt tot esse vapores: ⁊ tāta corruptione ꝙ domi/nabit̄ toto anno ⁊ hoc est ꝑblema Arist. ꝑblematuʒ pmo ⁊ 3º problemate: dicit enim propter quid austri sicci: ⁊ non aquosi. febriles sunt. Et soluit dicens: q̄ caliditatē ⁊ humi/ditatē extraneā faciunt in aere: sunt enim humidi ⁊ calidi. ¶ Considerādum tñ ꝙ si simul cum austro fit subsolanus:

addit illi humiditati superflue caliditatẽ: ppter quã citius putrefit: vt nõ expectetur calor veris vel estatis.

¶ Pestilentiam autem estiuam malignã ⁊ malam significat paucitas pluuie in vere cum frigore: deinde multiplicatur auster: ⁊ conturbatur aer aliquot diebus: deinde clarificatur post ebdomadam vnam non supra: ⁊ accidit frigus in nocte: ⁊ in die calor est vehemens: ⁊ prefocatio: ⁊ conturbatio: ⁊ caliditas: tunc iam venit pestilentia: ⁊ expectantur febres pestilẽtie: ⁊ variole: ⁊ his similia. ¶ Et similiter quando estas non est vehementis caloris: ⁊ est vehementis conturbationis habens matutina alterata: ⁊ iam preterierunt in autũno asuhub: ⁊ ignes: ⁊ vehizis: ⁊ alia est signum pestilentie et aliorum. ¶ Et similiter quando videris aerẽ alterari in die vno multis vicibus: ⁊ clarificatur aer die aliquo: ⁊ oritur sol clarus: ⁊ conturbatur die alio ⁊ oritur in velaminibus nebule: que ẽ vt puluis: tunc iudica: ꝙ pestilentia accidet.

Propter, qd pauca pluuia et frigus i vere facit ad pestilẽtiã.

¶ Dubitatur quare facit ad hãc pestilentiã pauca pluuia ⁊ frigus i vere. ¶ Amplius. Quõ potest accidere frigus in nocte ⁊ caliditas. ¶ Dicendum ꝙ ver frigidũ pauce pluuie tenet materias vsqȝ ad estatem: deinde. i. post ver: multiplicatur auster: ⁊ hec est cã multorum vaporum in aere: signũ cuius ẽ turbiditas aeris: ⁊ quãdo isti vapores pfundũtur admiscentur aeri: qr aliqualiter subtiliantur: fit aer clarior ꝙ̃ prius esset: ⁊ ista claritas non dȝ multum perdurare: sed sufficit: ꝙ circa hebdomadã: ⁊ iterum inturbidetur aer per aduentum vaporum maiorũ. Si enim illa claritas vltra hebdomadã perduraret: põt significare illorũ vaporum ↄsumptionem. Ex hac igitur dispõne suspicandum est aerẽ factum esse putridum ex illis multis vaporibus: ⁊ affirmatio huius ẽ: qr accidit frigus in nocte. ¶ Cõsiderãdum ꝙ istud frigus: ⁊ ista caliditas possunt intelligi esse in aere. nã isti vapores humidi sunt aquei ex natura: ⁊ ideo sole recedente tendunt ad frigiditatem: sed concluso in eis calido fit putredo: ⁊ vincit calor: ⁊ intus apparet in eis caliditas: ⁊ ẜm hanc imaginationem primo sero apparebit in aere frigiditas: ⁊ aliqua alia hora noctis apparebit caliditas: ⁊ econtra possemus imaginari ꝙ aer grossus ex his vaporibus factus retinet caliditatem: quã in die acquisiuit in primo sero vsqȝ ad aliquã partẽ noctis: postea autem mutatur ad frigiditatem: tu autem considera. Hoc autem frigus ⁊ caliditas possunt intelligi esse in corporibus. Nã aer iste putridus inspiratus attingens cor ledit: quãuis nondum faciat febrẽ: ⁊ ideo calor ab exterioribus ad interiora cõtrahitur: accidit ergo frigus in nocte circa extrema: ⁊ caliditas i interioribus. Possemus autẽ aliter dicere: ꝙ aer iste grossus humidus absentia solis infrigidatur in nocte: ⁊ ex hoc intus ↄcludit calorem ⁊ calor sentitur minus: ⁊ cũ hoc ledit spũalia: quicquid autem sit: verũ est: ꝙ iste aer ↄturbat nos: ⁊ nocendo spũalibus ẽ cã modi pfocationis. Cor enim in eius attractione ledit: ⁊ ex hoc quasi nõ vȝ homini: ꝙ ab ea euẽtetur. Ista autẽ plus apparẽt in nocte: aut qr in die fit euentatio a zephiro ⁊ borea: vt Ar. problematum. 25. 15. problemate: aut qr intus concluditur calor: aut qr in die propter attẽtionẽ ad alia homines nõ sic ↄsiderant has mutationes in se: sicut accidit pho hñti apa in corpore: qui plus molestabatur in nocte ꝙ̃ in die: vt apparet a Gal. in lib. de motibus liqdis. Ista ergo pestilẽtia ẽ mala ⁊ magna: qr est vera pestilẽtia ex multa putredine in aere.

¶ Et his similia: qr morbilli carbũculi. i. apata de mã venenosa: mẽbrorũ corruptiones ⁊ similes dispõnes illis que facte sunt in pestilẽtia: ⁊ nos testificamur hãc vidisse. ¶ Et silr. Hoc est aliud signũ pestilẽtie estiue: in qua significatur occultã ⁊ malignã mãm putredinalẽ in aere: cuius signum est: qr hoies valde ↄturbantur: vt non possint in nocte huius estatis qescere: ⁊ tñ nõ indicãt se pcipere fortẽ caliditatem. est ergo ex malitia putredinis. ¶ Habẽs matutina alterata. s. de caliditate pcedẽte ad frigiditatẽ: ⁊ ecõtra: vt supra diximus: cõiter tñ accidit: ꝙ circa aurorã frigus plus apparet: quãuis nobis sol sit ppinquior: vt pblematũ. 25. 5° problemate. ¶ Ignes. s. diuersorũ modorũ. ¶ Negezi. i. ignes descẽdẽtes. Et dixit hoc vocabulũ Aui. vt significaret diuersos modos ignis: qui diuersificãtur in forma: ⁊ in motu: ⁊ quiete: ⁊ in motu est magna diuersitas: iõ dixit. Et alia. i. alij: ⁊ diuersi modi horũ igniũ. vt verbi grãtiaqȝ appareat aliqua cometa cũ hoc dixit Aui. ¶ Preterierũt i autũno: vt innuat per hoc: qꝛ cã istorũ est dñium alicuius mali uoli planete: cuius ipressio in aere incipit apparere tpe quo isti ignes sunt magis apti fieri. s. in autũno: ⁊ aliorũ: qr ista circulorũ ⁊ mortis principiũ. ¶ Et silr. Ista alteratio est õ caliditate ad frigiditatẽ: vnde virtus debilitatur de turbulentia ad claritatẽ: ⁊ nõ solũ in vno die: sȝ in die ⁊ die: vnde significat multitudinẽ vaporũ in aere sparsorũ: ⁊ idẽ significat ortus solis cũ nebula humida sparsa in aere: vnde videtur vt puluis: qr apparet aer quasi esset puluerulentus. Pestilẽtia accidit. s. cito. Hoc aũt signũ verum est quocũqȝ tempore accidat: ita ꝙ si accidat in hyeme poterit significare pestilentiã in vere: aut in ipsamet hyeme ẜm quãtitatem vaporum: ⁊ ipsorum violentiã: ⁊ malitiam.

¶ Signa autem que sunt ẜm semitã satietatis cause sunt: verbi gratia: videas ranas iam multiplicari: ⁊ videas reptilia generata ex putredine iam multiplicari. ¶ Et de eis que significãt illud est: vt videas mures: ⁊ animalia: que habitant sub terra fugere ad superficiem terre: ⁊ exire manifeste: ⁊ videas animalia male nature: sicut alakaliki: ⁊ ei filia fugere ex nidis suis: ⁊ ire ab eis: ⁊ fortasse dimittunt oua sua.

¶ Considerãdum ꝙ ista signa dicuntur esse ẜm semitã societatis cause: qr ipsa nõ sunt cause: sed associantur causis: sicut ranarũ paruarũ multitudo: que significat superfluam humiditatem: ex qua fiunt: vt etiã sumitur ab Aristo. problematũ primo. 21. problemate: vbi hoc problema queritur. Nos autem vidimus ante quãdã pestilentiã tãtã multitudinẽ harũ ranarum: vt cooperirẽt terrã in multis locis: ⁊ erãt rane parue cũ quadã cauda: ⁊ has ranas Arist. vocat ranas crinoidas. Alij tñ dicũt: ꝙ illarũ facies habẽt signa rubea. ¶ Alakaliki idest serpentes quidã. Hec enim signa significãt magnã putredinem in cauernis terre. ¶ Cõsiderandũ ꝙ ista possunt dici signa ⁊ cause: sicut ignes volãtes: qui lȝ non sint causa: tamen significãt causam: tamen signa que ẜm veritatem sunt cause: sunt multiplicatio austri: turbiditas aeris: ⁊ appitio aeris puluerulenti ⁊ similia.

¶ Supra trac. quartum de febre pestilentiali.

¶ De causis ⁊ signis pestilentie. Cap. I.

Quandoqȝ accidit corr° aeris in sui qualitate tãtũ: aut in substantia tãtũ: aut in substãtia ⁊ qualitate simul. ¶ Corruptio que accidit in qualitate tantum est plurimum cã egritudinum diuersarum: vt tenasmonis: dissinteriẽ: squinantie: appopleriẽ: morbilli: ⁊ frenesis: ⁊ variole: ⁊ aliarum passionum teste Hypo. tertia particula affo. qui ponit cõbinationes aeris esse causas di/

uersarum egritudinū: ꝛ iste corruptiōes possunt esse cause febriū. ℭ Uerū corruptio: que accidit in substātia aeris a cā superiori principaliter euenit: qꝛ a cā superiori reguntur inferiora: vel a cā inferiori tāntum: que corruptio si fiat concurrentibus istis duabus causis simul: maxime est cā feb. pestilentialis: que feb. cōicatur multis hominibus: ꝛ non omnibus: sed maxime paratis: aut ratiōe plectorie in toto existētis: aut ratione debilitatis virtutis: ꝛ quādoqꝫ rōne etatis: vt i ifantibus qui quāto magis appropinquant principijs generationis: tāto sunt debiliores: ꝛ in senibus etiā: aut etiā debilis nature: vt in corporibus debilis texture: aut cōpositionis rare: aut etiā debilis ꝑpter egritudinē q̄ precessit vel aliud accidēs. Animaliū enī corpora simul a pestilentia patiūtur: ꝛ vtplurimū moriūtur a pestilētia vtētes malo regimine. ℭ Sciēdum ꝙ lꝫ Aui. signa pestilētie presentis ꝛ future posuerit: tn̄ inter cetera pestilentiā significat mortalitas in pereūtibus: siue sint ranee: siue pisces: siue animalia in cauernis habitantia: siue super terrā gradientia: que mortalitas si eueniat aīalibus habitātibus cū homine: vt gallinis: canibus: gattis: ꝛ similibus de ꝑpinquo humane nature est ventura. ℭ Et nota ꝙ in istis febribus pestilētialibus nō subito interficientibus cōicātur bubones vtplurimū: ꝛ alia apostemata: que cōtingunt in diuersis partibus corporis sm̄ ꝙ humores ad diuersas partes corporis mittūtur: vnde cor specialiter in istis feb. patitur: tn̄ est possibile: ꝙ in epate sint humores superflui: qui mittunt ad inguina: vel in cerebro: qui mittuntur retro aures: ꝛ si in corde sint humores superflui mittūtur ad subascellas: aut ad alia mēbra satis remota. Ex quibus humoribus sic dispersis causant herisipille: bubones: carbūculi: ꝛ alia diuersa genera apostematum sm̄ ꝙ humores sunt diuersi: que apostemata quāto a corde ꝛ emunctorio sunt remotiora: tāto minus periculū sunt portēdētia. ℭ Et sciendum ꝙ in corporibus humidis cā corruptionis ꝛ putredinis est humiditas abundās: sed corpora calida ꝛ siccanisi preseruētur facilius sunt disposita ad pestilenciā recipiēdā qꝛ vie in eis sunt latiores: ꝛ magis aperte. ℭ Cause cadentes ꝛ multiplicātes mortē tēpore epidimie sunt illa que sequuntur. Primo desperatio: qꝛ desperabāt de salute dicentes: ꝙ hoc erat vindicta ꝛ ira dei. Secundo propter confidentiā: quā multi habuerunt de absolutione eis cōcessa a pena ꝛ culpa: ꝑpter qḋ multi eligebāt potius mori q̄ꝫ viuere. Tertio moriebātur qui carebāt seruitoribus ꝛ seruitio: qꝛ nolebat vnus alteri vicinari ꝑpter ꝯtagionē morbi: ꝛ ꝑpter hoc oportebat patientē debilē surgere pro suis necessitatibus: ꝛ eidē remedia nō applicabātur. Quarto mala imaginatio: quā habebāt de toxicis ꝛ pulueribus dicētes: ꝙ postq̄ꝫ erāt toxicati amplius cibari nō poterāt. Quinto mala regiminis ordinatio: qꝛ multi comedebāt plus solito: alij comedebāt cibum hora nō ordinata: ꝛ vt scꝫ de nocte vel magis de mane quādo surgebāt: in quibus nā magis grauabatur. Item multi vtebātur coitu superfluo ꝛ laxatiuo: ꝛ coitus superfluus erat eis venenum. Sexto quia multi credentes bene facere: ꝛ volentes se preseruare acceperunt medicinas laxatiuas quibus dilatabātur: ꝛ vie eorum aperiebātur: ꝛ humiditates in corpore cōmouebātur quare ab epidimia infecti moriebātur.

ℭ De curationibus feb. pestilētialiū. Ca. iiij.

Summa curationis earum est exiccatio. Et illud cum flobothomia ꝛ solutione vētris: ꝛ oportet: vt incipiatur in ea ad euacuandum: si autem materia vincēs fuerit sanguinea fiat flobothomia ꝛ si fuerint humores alij euacuentur.

ℭ Primo ponit cāñ. curationis. Secūdo preseruationis ibi scḋa. (Oportet.) Prima in duas. Primo ponit curā per euacuationem. Secundo per infrigidationem: ꝛ aeris rectificationem. ibi scḋa. (Et oportet.) ℭ Considerādum ꝙ sicut iā diximus febres pestilentiales possunt esse diuerse in diuersis: vt in aliquo cholerice: ꝛ in aliquo flegmatice: ꝛ i aliquo melācholice: ꝛ in aliquo sanguinee: ꝛ potest etiā eē diuersitas earum: vt contingat putrefieri humiditates circa cor: ꝛ est ista vera pestilentialis: ꝛ aliqua pestilentialis potest esse: in qua putrescāt humores circa aliquas venas: et hoc propter eorum dispositionē. Euacuatio igitur fiat vel flobothomia: vel pharmacia sm̄ ꝙ conuenit. Et attende ꝙ facere flebothomiā in febre pestilentiali: in qua non conuenit est magnus error: ꝛ maior q̄ꝫ suum simile in alijs. ℭ Considerādum secundo: ꝙ cum in febre pestilentiali non sit magna distemperātia in gradu caloris: sicut in causone: ꝛ similibus: sed presentia male materie indicat euacuationē potius: ꝛ prius q̄ꝫ aliquā alterationē: ꝛ ideo dixit: ꝙ summa curationis est exiccatio. i. euacuatio: vbi tamen cum febre pestilentiali esset magna alteratio vel inflāmatio: vt cū eēt febris etica: ꝛ multi ꝛ acuti caloris audacter infrigidamus. ℭ Considerandum tertio: ꝙ ista mā cum sit putrida maligna putredine: debemus conari quātū possumus ad eius euacuationem ꝛ cito: semper enim speramus plus de eius materiei corruptione q̄ꝫ de digestione: ꝛ hoc propter grossitiem aeris presentis corruptiui ꝛ materie aptitudinē: propter hoc incipimus ad euacuādum. Et ego vidi socios nostros viros expertos: qui in praua pestilentia prima: vel secunda: vel tertia die: vel quarta in summa q̄ꝫ citius poterāt dabāt pharmaca euacuātia exsoluendo mām: sicut reubarbarum aliqui: ꝛ agaricum aliqui cum turbith: ꝛ quidā dabāt quādoqꝫ medicinas istas vigoratas cum scamonea pauca: ꝛ vidimus plures euasisse per manus istorū q̄ꝫ per manus illorum: qui non purgabāt nisi cum leuibus clysterijs: ꝛ quādoqꝫ sola cassia: ꝛ dicebāt illi viri solēnes hoc voluisse Auic. cum dixit. Et oportet vt incipiatur in ea ad euacuādum: ꝛ dicebant: ꝙ si in morbis furiosis ante digestionem preceptum est euacuari: multo magis ista euacuatio competit in mā faciente febrem pestilentialem: potest enim dici furiosior omni mā furiosa. ℭ Considerandum quarto: ꝙ istā euacuationem ad quā Auicen. festinat in febre pestilentiali vocat exiccationem: vnde dicit summa curationis est exiccatio. nā Auicen. euacuationem minoratiuā vocat exiccationem siue sit minoratio materierum: que non sunt dicende cā coniuncta vel antecedens: sed sunt materie complicate siue coniuncte cum febre: ꝛ sic appellauit supra capitulo de cura putridarum in vniuersali cum dicit. Cum administraueris cāñ. predictos: ꝛ dixit sm̄ semitam minorationis ꝛ exiccationis ꝛc. siue iste materie sint cā coniuncta vel antecedens feb. ꝛ hoc modo euacuationem minoratiuā vocat exiccationem: ꝛ ita capitulo de cura variolarum cum dicit. phlebothometur quātitate: qua exiccet. i. minoret de mā: ꝛ ista minoratio etiā dicitur abscisiua cause scilicet partialis abscisiua. Hāc ergo exiccationem idest euacuationem minoratiuā: que accipiat de cā cōiuncta faciente febrem: ꝛ antecedenti Auicen. precipit facere. ℭ Sꝫ tu dices. Si illa mā est ita praua: sicut mā furiosa: quare ḡ non euacuamus eradicādo mām. ℭ Dicēdum ꝙ hoc propter casum virtutis. Incipit enim hec febris a spirituū malignitate: ꝛ si quis autem vellet tenere: ꝙ in principio putridarum pestilentialium non competeret pharmacū: qḋ exoluendo euacuaret: sed solū qḋ leniter: vt cassia ꝛ viole fundet se super hoc: qḋ dicit exiccatio: qꝛ Auicen. sic consueuit vocare euacuationem: que est facta cum medicinis: que nō euacuant exoluendo. Et hec discordia redit ad questiones quas disputauimus supra in cura putridarū in vniuersali. ℭ Credo autem ꝙ in pestilentialibus festinādum sit purgare cum pharmaco: qḋ euacuat exsoluendo: vt ratio pre-

Phlebotomiā vel pharmaciā cū euolu-ens i pncipio febris pestilētialis euacuare ē nulla pmissa digestione.

dictorum virorum probat: determinatio autem temporis ⁊ quantitatis pharmaci remanet in extimatione medici.

¶ Et oportet vt infrigides domos eorum ⁊ rectifices aeres ipsarum domorum: aut infrigidatio fit: vt vallentur fructibus odoriferis frigidis: ⁊ extremitatibus arborum frigidarum ⁊ linimentis: ⁊ rorationibus sumptis ex fructibus frigidis odoriferis: ⁊ ex camphora: ⁊ aqua ros. ⁊ sandalis: ⁊ roretur domus eorum omni die aliquotiens: ⁊ proprie cum aqua ro. ⁊ de salicibus: ⁊ nenufare: ⁊ si fuerint in domo manationes: ⁊ rorationes aque: erit melius. Aeris vero rectificationem dicam.

¶ Considerandum quod infrigidatio remittit putredinem: ⁊ temperat caliditatem: quam intus circa cor isti sentiunt. ¶ Aut infrigidatio fit. Primo infrigidat domos eorum. Secundo infrigidat eos per res que sumuntur. Tertio ponit regimen determinate febris pestilentialis. Quarto ponit regimen per cibum. Quinto rectificat aerem: sicut premittit ⁊ postponit. ibi secunda. (Et administrent.) ibi tertia. (Quod si.) ibi quarta. (Et quandoque accidit.) ibi quinta. (Rectificationis.) Quod primo dicit est notum. Linimentum autem ⁊ delibutio idem est: ⁊ delibutio est quasi affluens linimentum.

¶ Et administrentur eis trocisci de camphora: ⁊ robub frigida: ⁊ aqua lactis acetosi: ⁊ lac acetosum ablato butyro: ⁊ aqua ros. in qua dissolutum est serum acetosum bonum: ⁊ acetum cum aqua iterum.

¶ Visus est hic Dynus dubius fuisse cum in febre pestilentiali sit duplex intentio. s. euacuatio materie ⁊ infrigidatio: quare non ponit medicinas euacuatiuas: sed infrigidatiuas per os assumendas: vt trocisci de camphora ⁊ rob frigida: vt rob de agresta: ⁊ rob de ribes: ⁊ huiusmodi. ¶ Respondet quod pharmaca euacuantia materias sunt dicta supra: ⁊ eadem sunt que euacuant materias febrium pestilentialium ⁊ non pestilentialium: ⁊ in hoc Dynus bene dixit sed postea dixit: quod huiusmodi medicine infrigidantes ⁊ exiccantes: ut trocisci de camphora ⁊ rob: ⁊ similia contrariantur proprie putredini: nam putredo consistit in calido ⁊ humido: ⁊ ideo trocisci de camphora conueniunt omni pestilentiali considerate vt pestilentialis est: quia illi resistunt illi putredini: sed ratione materie putredinis plus conueniant in quadam pestilentiali febre: ut in cholerica: in quadam minus: vt in flegmatica: tamen in ipsa feb. flegmatica etiam conueniunt ratione putredinis facte ab aere putrido: ⁊ in alia febre flegmatica. s. non pestilentiali non conueniunt. ¶ Hec dicta Dyni indigent determinatione. nam trocisci de camphora: quibus vtimur in febre pestilentiali cholerica vel sanguinea: non indigent mixtione cum rebus aliis: que remittant frigus camphore: sed credo quod quando febris pestilentialis est lenta: ⁊ materia est frigida flegmatica: tunc est bonum dare illi aliquid de musco vel de medicaminibus de musco: vt dyamuscum ⁊c. ⁊ credo in hoc Haly. in tegni cum dixit: ⁊ post Gal. ⁊ Dyascoridem inuente sunt herbe magni iuuamenti: ⁊ velocis valoris sicut valent camphore in egritudinibus pestilentialibus calidis: ⁊ muscus in egritudinibus pestilentialibus frigidis. ¶ Dubitatur vtrum in febre pestilentiali possumus vti tyriaca. ¶ Et dicendum quod vbi febris apparet lenta multum remissi caloris ⁊ venenose putredinis concedi potest aliquid de tyriaca: ⁊ credo hoc Gal. voluisse in libro de comoditatibus tyriace. ¶ Ego etiam laudo in febribus pestilentialibus medicamen de aqua rosata: ⁊ vino: ⁊ bolo armeno: quod Aui. scribit secundo can. cap. de luto armeno. Feci autem hanc compositionem. ℞. aque ros. lib. s. vini. ℥. ij. boli armeni. ʒ. ij. misceantur: detur de eo in mane cum sirupo suo: ⁊ detur in nocte ⁊ meridie: ⁊ diebus quibus videtur. Et si times stipticitatem succurre cum lenitione: ⁊ minora datione: ⁊ adde multum syrupi citri vel arantiarum: ⁊ agreste: ⁊ vino granatorum.

¶ Et aqua frigida plurima subito est iuuatiua valde: pauca autem consequenter exhibita forsitan excitat caliditatem.

¶ Hoc est dictum Joannitii positum. 16. continentis capitulo de aere. cuius dicti causa est. nam potest esse febris pestilentialis inflammatiua: in qua competeret copiosus potus aque frigide secundum can. generales. si ergo biberetur pauca consequenter potest incendi: ⁊ incenderetur: vt ipsa quandoque conuertatur in choleram vt dixit Hypo. secundo regi. acu.

¶ Quod si res prolongetur ad hoc vt tendantur hypocundria: ⁊ infrigidentur extrema: et prolongentur vigilie: ⁊ permixtio mentis: ⁊ vides pectus: ⁊ quod est super ipsum eleuari ⁊ descendere: tunc necesse est administrare regimen trahens caliditatem exterius.

¶ Quasi si ista febris pestilentialis esset praua. in qua calor intus occultatur: vnde frigent extrema: ⁊ propter retentionem vaporum tenduntur hypocundria: ⁊ euaporat ad caput. Ex quibus propter eorum malitiam non fit somnus: sed vigilie ⁊ alienatio: ⁊ propter incendium multum eleuatur pectus: ⁊ propter multitudinem vaporum exprimendorum multa fit eius constrictio: oportet ergo trahere extra caliditatem cum fricationibus ⁊ euaporationibus extremorum. Et augmentare calidum naturale cum cordialibus conuenientibus.

¶ Et quando cadit appetitus restaurentur ad comestionem: nam plurimi eorum qui viriliter agunt super illud: ⁊ comedunt violenter absoluuntur: ⁊ viuunt: ⁊ necesse est restaurare eos super cibum: ⁊ oportet vt sint cibi eorum ex acetosis: et desiccatiuis: et sint pauce quantitatis. cibi namque eorum sunt iterum mali: quare nocet eorum multitudo: inquantum fit additio: ⁊ nocent inquantum sunt mali.

¶ Considerandum secundum Dynum: quod appetitus cadit in pestilentiali febre propter communitatem stomachi ad cor: vnde spiritus cum quo stomachus facit suam operationem: est corruptus: ⁊ ideo non appetit: ⁊ ideo restauretur ad comestionem. i. cogatur violenter comedere: vt spiritus illi rectificentur: ⁊ corrigatur illorum malitia. ¶ Considerandum autem quod restaurare eos super cibum est frequenter cibare eos ⁊ parum in vice: vt virtus debilis possit cibum datum multis vicibus digerere: quod facere non potest vice vna. si ergo in eis fit prostratio virtutis appetitus: fine non laudatur cibatio: in pluribus tamen cadit appetitus. Causa autem cuius est: quia spiritus cordis istorum sunt infecti ⁊ continue inficiuntur ab aere: ⁊ ideo egent quasi continua restauratione vel renouatione: ⁊ cordis confortatione: quod fit per cibaria contraria istis. s. frigida acetosa: vapores enim laudabiles a cibo eleuati: qui cito transeunt rectificant spiritus miscendo se cum eis: ⁊ materialiter augent eos: qui enim multum comedunt ⁊ violenter: quamuis sint destructi appetitus absoluuntur a febre ⁊ vomunt: ⁊ si consideras est quasi curatio venenati hominis. Bene ergo necessarium est restaurare eum super cibum. i. cogere eos vel. i. frequenter cibare eos: alias tamen dedimus aliam expositionem: restaurentur. s. vt quod deficit de cibo: suppleatur per electuaria cordialia. ¶ Cibi namque. Potest exponi primo cibi eorum. i. cibi: qui tunc reperiuntur sunt mali. i. sunt infecti etiam ab aeris cor-

ruptionē:quare nocet eorum multitudo.i.nocet eorū multa quātitas:inquātū fit additio.s.in materia mala:⁊ ideo detur parum de eis: ⁊ nocent inquantum sunt mali.i.male qualitatis:q̄r corruptio ab aere: ⁊ iō fiāt acetosi. Hic ergo probat Auic. q̄ non detur multa quātitas ciborū:sed frequenter cibentur:⁊ q̄ detur cibaria acetosa frigida. ¶ Secundo modo potest exponi:cibi eorum.i.cibi:quibus vtebātur in tempore sanitatis ⁊c̄.⁊ probat Auic. q̄ istis dentur cibaria frigida acetosa: ⁊ non in multa quātitate : q̄r si non darentur ista:darētur illa:quibus vtebātur in tempore sanitatis.s.in quātitate multa:⁊ nō acetosa : sed pinguia ⁊ condita:sicut est cōis hominum consuetudo:sed est manifestum:q̄ dare in quātitate multa est malū:q̄r addit in materia:⁊ dare in qualitate consueta est malum:quia talia cibaria sunt mala in qualitate: q̄r nō rectificāt maliciā. ergo oportet q̄ sint pauce quātitatis:⁊ q̄ sint acetosa.

¶ Rectificationis autē pestilentie pars est s̄m sanos:qui sunt in ea:et pars eius est s̄m sanos ⁊ egros. In illa vō que est s̄m sanos intentio est:vt exiccetur aer:et fiat boni odoris:et prohibeatur eius putredo cū quacūq̄ re fit:et rectificetur cū xiloaloes crudo ⁊ ambra: ⁊ thure: ⁊ muscho:et costo dulci et storace:et sandaraca: et assa:et gariofilis:et mastice: et glutino albotin:et landano:et melle:et croco:et bōki:et cupresso:et iunipero:et alusne:et lauro : et cipis: et squināto:et sauina:et acoro:et gallia:et amigdalis amaris:et assaro. Et quandoq̄ fiunt ex istis composita. Et aspergat̄ domus aceto: et assa. ¶ Secundum sanos vero et iterū febricitantes et egros est suffumigatio cum sandalis:et camphora:et corticibus granatorum: et myrto:et malis:et cidonijs:et hebeno: et alsegi:et tamarisco:et ribes:et oportet vt multiplicetur suffumigatio.

¶ Hic rectificat aerem pestilentialem : vt premisit : ⁊ postea postposuit:⁊ ponit rectificationem pro sanis factā cum rebus calidis ⁊ frigidis:vt aceto : tū in corporibus sanis securius vtimur calidis ad rectificationem pestilentie: q̄ȝ in febricitātibus. ¶ Cum quacūq̄ re.s. de dicendis vel cum quacūq̄ re.s.calida ⁊ frigida:licet sit securior in sanis calida. Sandaraca.i.vernix bonka:quidā exponunt.i.assodilium secundo cañ.habetur:⁊ videtur: q̄ sit res:que ad nos non peruenit. Alusnen.capitulū habes secundo cañ.⁊ est notum:aceto ⁊ assa.i.diuisim vel compositis eis:acetū aūt in pestilētia cōfirmāt oēs:quāuis enim quoddā acetum ex putrefactione consurgat.tñ ipsum frigiditate:⁊ siccitate cū subtili substātia profundatū mirabili modo putredini obuiat. ¶ Secūdū sanos ⁊c̄.egros alijs egritudinibus quāuis non essent febres:sed alique putredines vlcerose ⁊ pustulose:vel etiā egros.i.febrientes:qui sunt egri: ⁊ erit locutio superflua ⁊ patet q̄ ista sunt frigida:quia sunt conferentia febribus. ¶ Alkekengi.notū est: q̄ est vna spēs solatri:alia lr̄a h̄z alsegi:⁊ non inuenitur quid sit ⁊c̄.

¶ De regimine qd̄ debet̄ egris in pestilentia. Cap. III.

Pars huius regiminis:q̄ ē s̄m egros tm̄:aut debetur febricitātibus:aut febribus: ⁊ apostematibus simul: sed vtrisq̄ subito subueniatur: q̄r citius moriuntur alijs:quibus subuenit̄ vt sequitur. ℞. succi boraginis:buglosse:succi acetose: prunorum acetosorū facta resī⁹ aque nenufaris:aque rof.aque endiuie.ana.q̄r.i.succi mellisse.℥.i.sandalorū alb.⁊ rub.añ.ʒ.i.coriādri p̄parati.ʒ.ij.rof.ru.℥.ß.panis zuccari q̄r.iij.fiat syrupus cū diligentia clarificatus. ¶ Nota q̄ syrupus de ribes valet in fluxu ventris:⁊ loco eius accipimus succū acetose cum potione que datur:cum isto syrupo debet ministrari vnū coclear de rob vel succis:qui in sequentibus ponētur. Isto syrupo vtatur mane ⁊ sero cū aqua frigida prius bullita. ¶ Item valletur domus cum fructibus odoriferis ⁊ extremitatibus arborū frigidarū:⁊ liniātur parietes domus cū aqua rof. ⁊ aceto cāphorato. Itē odoret continue spongiā vel pilā prius dictā aquis superius dictis infusā. ¶ Mutationes nec forte rorationes aque non laudo in proposito:⁊ ratio est quā assignat Auice. q̄r quādo faciunt virtutes agentes necessario celestes:⁊ virtutes patientes terrestres:humectationem venientem aeri expulsione vaporū ⁊ fumi odorū:⁊ sparguntur in ipso : ⁊ putrefaciunt ipsum cum vapore debili ⁊c̄. Et quādo venit s̄m hunc modū alteratio:quare corrumpit complexionē spiritus. ¶ Item fiāt fricationes debiles in extremitatibus ⁊c̄. ¶ Itē dent̄ trocisci de cāphora qualibet hora diei:quos ponit Auicen. in quinto cañ.tractatu octauo: vbi ponit q̄nq̄ receptas istorum trociscorū:quarū vna est:⁊ illa laudatur in proposito quorū vnus dissoluitur in aqua bugl̄.vel acetose:vel nenufaris:⁊ detur bis in die scȝ mane ⁊ sero : ⁊ in introitu lecti. ¶ Itē bibāt de mane iulep alexādrinū multa aqua mixtū: quādo siriūcū iulep nō habueris detur eis multus potus aque frigide prius bullite:⁊ postea īfrigidate. ¶ Electuarium ad idē. ℞.cōserue rof.cōserue nenufaris: ꝯserue buglof.ꝯserue boraginis.añ.ʒ.iij.corticum citri cum zuccharo cōditi.℥.ß.coriādri se.acetose:sandalorū alb. ⁊ rub. añ. ʒ.i.rasure eboris.karabe:boli arme.spodij fini electi.ana. ʒ.i.cāphore.℈.i.pānorū siue petiarū auri numero.vij. panis zucchari q̄r.ß. fiat conditum in modum zucchari rof. cum aqua rof.electa aromatizetur. ¶ Itē valet in p̄posito rob.i.succus fructuū stipticorū per decoctionē inspissatū: vt sequitur. ℞.succi de sumach:vel succi agreste:vl̄ rob de limonibus:vel succi granatorū:⁊ similiū: que debent dari post sumptionē trociscorū de cāphora dictorū. ¶ Febres ⁊ apostemata simul habentibus subueniat̄ primo febribus vt dictum est:sed respectu apostematum laudo : q̄ in principio adueniente apostemate cito : ⁊ subito quacūq̄ fuerit hora:siue de noctē : siue de die fiat phlebothomia de vena magis propinqua loco apostematis:quia materia est venenosa: ⁊ non est diu tenenda: vt si apostema veniat in emunctorijs cerebri : fiat flōmia de cephalica eiusdem partis : si est in emunctorio cordis: fiat de mediana si in emunctorio epatis:fiat de cauiculis pedū:seu de saphena: ⁊ postea de basilica eiusdem partis:⁊ sic de apostematibus contingentibus in alijs partibus. ¶ Et si apa venit ad augmentum: laudo primo non expectare digestionē materie: q̄ fiat scarificatio supra apostema in duabus vel tribus partibus cōtiguis.s.vbi apparet eminentia maior:⁊ postea superponatur scarificationi culus galli viui depilati : vt attrahat fumos: ⁊ materiam venenosam ad locum:quo facto apostema maturetur ⁊ curetur:vt docuimus supra in cap.de feb. effimera cāta ab apostemate. ¶ Propter litteram nota q̄ Auic.ponit 5° cañ.quinq̄ descriptiones trociscorū de cāphora:quarum vna est Auic.⁊ illa laudatur in proposito: ⁊ ad illam recurratur. ¶ Item dictum est non expecta digestionem:pro quo nota:q̄ ibi aliqui applicāt desuper allea:cepas albas:⁊ digestiua:⁊ similia caustica:qd̄ salua reuerentia eorum non laudo : q̄r talia inferunt nature terrorem: ⁊ nocumentum membro. Alij apponebant ventosas: ⁊ credo q̄ melius:tamen quia propter ventosam fit nimia attractio : ⁊ humorum cōmotio ideo magis laudo culum galli:quia calor galli confortat membrū:⁊ sensibiliter at-

trahit fumos: ꝛ mām venenosam vt pōt videri in phrenesi. ¶ Item rob est succus fructuum per decoctionem inspissatus: ꝛ omnes rob ponuntur ab Aui. in curis variolarum: ꝛ confectiones de ulcori. i. palme silvestris possunt istis dari: vt rob pirorum de semi vel pirorum imaturorum: citoniorum acetosorum: ꝛ semimaturatorum: ꝛ alia imposita.

Regimen pestilentie qđ datur: vel debet dari sanis ꝛ egris simul dicitur pars regiminis: que istis debetur simul potest haberi ex cōmixtione seu cōpositione vtriusq; regiminis dictorum: excepto q̄ Auic. vult q̄ trocisci: cum quibus aer aromatizatur in isto casu sint alij q̄ superius dicti: ꝛ istorum recepta sequitur. ℞. sandalorum al. ꝛ rub. an. ℥. 5. mirtillorum: nucis cipressi: vel folia eorum: psidie vel balaustie: ꝛ acacie: hypoquistidos. an. ℥. i. fiant trocisci cum syru. de ribes: vel succo citoniorum an. q̄r. 5. qui trocis. ponuntur super carbones ignitos de ramo visco: vel rubo sicco.

¶ Cibaria que cōpetunt istis sunt cibaria saracenica: ꝛ sunt cibaria acetosa: sive talia fiant de carnibus laudabilibus: sive de piscibus: sive alijs: que cibaria sunt sine speciebus: nisi dūtaxat croco pauco vel cinamomo electo: ꝛ comedat sepe: ꝛ parum: ꝛ talia cibaria in quantitate sunt nociva: ꝛ in qualitate iuvativa valde. ¶ Et nota pro aliquibus dictis in isto ca. q̄ bolus ar. est putredinis prohibitivus: q2 exiccat sicut dicit Auicen. 2° can. fen prima trac. primo de erpestiomeno: pro bolo vtitur terra sigillata. ¶ Nota q̄ camphora est multum sicca. s. in 3° graduatione cuius nō debet dari in passionibus cerebri nisi cerebrum esset valde humidum. ¶ Item nota q̄ cerebrum est magis siccum q̄ epar. s. actualiter per cōmunicatem motus principalis virtutis. s. imaginative: ꝛ ratione memorie ꝛ virtutis animalis moventis voluntarie: quia de aere continue ingreditur ad ipsum: ꝛ exiccat ipsum. Et ex isto potest notari: quare studiosi ꝛ imaginativi fiant phantastici.

¶ De preservatione a pestilentia. Ca. v.

Oportet vt extrahātur a corpore humiditates superflue: ꝛ inclinetur regimen eius ad exiccationem ex omni modo: ꝛ ex minoratiōe cibi nisi exercitio. Oportet enim vt non administretur: neq; balneum neq; via: neq; toleretur sitis: ꝛ rectificetur aer cum eis: que diximus: ꝛ declinet cibus ad acetosa ꝛ minoret̄ ex eo: ꝛ sit caro: que administratur decocta in acetosis: ꝛ sumatur de alheluē: ꝛ alcaris: ꝛ almosos factis cum aceto absq; aceto cum sumach: et aqua agreste: et aqua limonis: ꝛ aqua granatorum. ¶ Et condita in aceto iuvativa sunt: ꝛ proprie capparis aceto condita. ¶ Et algeleniabin ex illis est: que conferunt ꝛ prohibent ab eis putredinem. ¶ Et de illis quibus ex ea fit evasio est administratio tyriace: ꝛ mitridati ante eam cum reliquo regimine bono. ¶ Et de medicamine facto ex aloe: ꝛ croco: ꝛ myrrha sumatur omni die circiter. ʒ. i. quoniam est iuvativum.

¶ Oportet vt extrahātur. Ita Gal. preservavit corpora primo de differentijs febrium: vbi exercitio. s. non exiccentur humiditates cum exercitio: q2 exercitatio fortis: que exiccat humiditatem inflāmat: ꝛ necessitatem ponit attractionis multi aeris: ꝛ hoc est multum nocivum cum fit aer corruptus: ꝛ ideo dixit: oportet enim vt non administretur. s. exercitium exsiccativum superfluum: ꝛ hoc fuit preceptum Rasis: vt apparet. 16. continentis cap. de aere: oportet enim vt non administretur balneum saltem plurimum: neq; vina. s. in multo potu: q2 inflāmāt: homines autem nostre regionis non credunt evadere pestilentiam: nisi multo potu vini. Credo autem q̄ tempore pestilentie moderatus potus eius sit conveniens: ꝛ proprie consuetis: sicut sunt homines nostre regionis. Multū enim facit cōsuetudo in tollerantia potus vini nō solum in quātitate cōvenienti. imo in quātitate superflua. Trāseūt. n. quidā cū superfluo potu eius: sicut apparet de Dionysio tyranno de quo scribit̄ ab Ari. problematū. 26. particula quādiu. tn̄ sic trāseanti sunt rn̄ in sensu vt aīalia bruta. Nec tolleret̄ sitis: ne pp inflāmationē cogātur ad multā aeris attractionē. minoret̄ vt nō multiplicent̄ mā: ꝛ vt melius digerat̄. ¶ Albeluen Alcari sunt modi ꝑparationis ciborum: sicut nos diceremus sulatinā gelatinā. Algeniabin. i. zuccharū ros. vel mel ro. ante eā: i. febrē. ¶ Medicina: quā ponit fuit Ruffi. Et scribit̄ sub hac propositione. ℞. aloes partes. ij. myrrhe croci an. partem vnā terātur. sumatur aūt parū ex eo cū. ℥. i. vini odoriferi. Inquit Ruffus nunq̄ vidi aliquem bibentem hanc medicinā: qui non liberaretur ꝛ ꝑservaret̄ ab epidimia: ꝛ nūq̄ fuit inventa medicina sibi par: vt. 16. continētis ca. de aere. Super hoc aūt capitulo alias disputavimus: vtrum sit reperire febrem effi. pestilentialem. ꝛ vtrum sit possibile reperire ethicā pestilentialem: quas nunc omittemus. *Ruffi medicamē p̄cipuū cōtra pestē.*

¶ Sup capl'm de cura ꝑservativa a peste. Cap. II.

Summa intētio gn̄alis in cōone earum ē tā in febricitātibus q̄ in nō febricitātibus. In febricitātibus opz aūt magis infrīdare. ¶ Que exiccatio fit cum flōmija vel solutione vētris vel applicatis ab ex. ¶ Exiccatio per flōmiā vel fit in sanis: vel fit in infectis que fienda non est: nisi materia vincens fuerit sanguinea: qđ ex sanguine proprio cognoscitur. O3 si in sanis oportet fieri. laudo q̄ anteq̄ eā facias exeas malum aerem: ꝛ vadas ad bonum si potes: q2 primū cōsiliū in pestilentia est fugere. Alia enim aīalia rōne carentia solu nāe industria sive sint in cavernis terre habitantia: sive in aere: omnia fugiunt: ꝛ ova propria dimittunt: ꝛ ad alium aerem se trāsferunt. phlebotomia que talibus convenit: oz esse in parva quātitate. ꝛ fiat sepe nisi magna necessitate vrgente: ne debilitet̄ vt virtus fortis possit melius resistere nocumento pestilentie: et specialiter curādum est: vt fiat flōmia per venam: per quam sanguis nocivus melius evacuari potest: que noscitur per medici industriam ex signis sumptis a dispositione presenti ꝛ preterita flōmandi. Et presciatur si sentiat gravitatem vel nocumentum in aliquo membro specialiter. Et presciatur de qua vena consuevit flōmari: ꝛ prevideatur vrina et similia: q2 si vena: que nō debet aperiri: aperiatur evacuat̄ sanguis bonus: ꝛ remanet malus. ꝛ sic virtus debilitatur. ꝛ remanet mala dispositio in corpore: qđ dictum est de flōmia in sanis. intelligendū est de solutione ventris. ¶ Circa quā Aui. laudat tyriacā vel metridatum cum regimine bono ministratā. Ministratam cum regimine bono potest intelligi dupliciter. primo. s. cum bona administratione sex rerum non nālium: vel cum regimine bono directivo. s. cū aqua acetose vel buglose: que aque dirigunt virtutē harū medicinarum ad cor. ¶ Laudat etiā Auic. medicamen de aloe: qđ sic fit. ℞. aloes succotrini quater abluti. ℥. 5. croci ortulani. ℥. i. mirre. ʒ. i. fiāt pillule: de quibus sint. vij. in. ʒ. i. in estate dentur cum succo caulium ru. in hyeme cum vino bono odorifero. ¶ Et sciendum q̄ vsus istarum est q̄ vno die debet sumi ieiuno stomacho mellis ro. co. ℥. 5. vel. ʒ. ij. sicut videbitur expedire. ꝛ alio die debet sumi tyriace. ʒ. 5. vel metridati. ʒ. i. cum aqua bugl. vel acetose. q. s. ad dissolvendum: vt possit potari. ꝛ alio die de pillulis iā dictis. ʒ. i.

¶ Omni autem die post assumptionem istarum sumāt cir-ca ℥.s. pillularum: que sequuntur. ℞. boli ar. ℥.s. cāphore. ℈.i. aceti aibi electi: aque ro. añ. q̄r. s. fiāt pillule: vt dictuȝ est: de quibus sumatur omni die. ¶ Potes etiā facere pil-lulas alias: que sequunt. ℞. boli ar. ℥.i. ro. ru. electarum. spodij fini ꝛ boni. añ. ʒ.ij. ambre. ʒ.i. karabe translucentis ʒ.i. cāphore. ʒ.s. fiāt pillule cū aceto. ꝛ aqua ro. añ. q̄r. s. q̄ pillule si trāsglutiri nō pñt: sumātur cū vino stiptico vel ne bula. Istis pillulis vtatur omni die vt dictū est: de pillulis de bolo ar. post sumptionē opiatatarū dictaruȝ mellis ro. vel pillulis de aloe vel tyriacam: nec metridatū: nec alia opia ta debēt dari: nisi primo corpore mūdificato: q2 ista laxāt: ꝛ laxādo vias aperiunt: que si nō claudātur: ꝛ specialr sapio res cū pillulis de bolo ar. aer pestilēcialis citius cor attin-git. ¶ Et sciendū: ꝙ pillule de bolo ar. alie. s. subsequentes eas in proposito duo opant. ꝑmo. n. exiccāt: q2 bolus frigi dus est ꝛ siccus. 2° vias cordis claudūt: propter qđ putre-do nec malus aer non taȝ cito: nec faciliter cor attingit: nec partes pectorales. ꝛ est ex eisdem causis putredinis probi-bitiuum: quia exiccat.

¶ Cū applicatio ab extra pōt aer rectificari vt sequit. ꝑmo habeas domū: cuius fenestre ꝛ foramina sint clausa q̄ȝ me-lius poterit oīno necessarijs pro luce: que sint clausa vitro vel tela cerata. ¶ Itē nō egrediat super terrā post occasuȝ solis: nec surgat de lecto ante solis ortum. ¶ Item anteq̄ȝ surgat de lecto faciat fieri ignem in camera cum lignis sic-cis non fumantibus: de vitibus iunipero cipresso lauro roze marino ꝛc̄. Et specialiter de lignis aromaticis: si ha-beri pñt. vt ligna pini. vel de lignis amigdalcis vel auella-neis. ¶ ℞. trocisco℞. quo℞ recepta sequit. ꝛ ponātur sup carbones tres vel q̄tuor cū dictis lignis: cū qbus aroma-tiȝet ꝛ rectificet aer ipsius camere. ℞. ligni aloes: ambre grise: musci fini. añ. ʒ.i. thuris: masti. costi dulcis: gariof. i-terioris cinamomi: amigd. amararū: squināti. añ. ℥.s. folio rū lauri: origani: calamēti: hissopi: pulegij. vtriusq̄ȝ saluiet sansuci sicca. añ. ʒ.ij. nucis cipressi: sauine: radicum acori: radicū hireos: gallie muscate. assari. ana. ℥.i. croci. ʒ.ij. lau dani puri. ℥.s. terbentine: mellis. añ. q̄r. s. fiāt trocisci: quo-rum quilibet ponderet. ʒ.ij. qui seruentur vsui: cuȝ quibus aer in die ter aromatiȝet. ¶ Sternat domus cū summita-tibus populi: salicis: mirti: ꝛ similibus: ꝛ parietes domus irrorent cuȝ aqua ro. ꝛ aceto. ¶ Et portet tota die ꝛ nocte quātū pōt piliā de stupis: ꝛ spongiā infusam in aceto: ꝛ aq̄ rosa. ꝛ camphorā quā odoret. ¶ Et vitet omnē motū pro-pter quē opȝ anhelitū magnificari. Exercitiū iȝ calorē nā-lem excitet: ꝛ superfluitates consumat: tn̄ est necessaria cā directiua aeris pestilēcialis ad cor: quare multum nocet.

¶ De variolis. Capitulum. vj.

Quandoq̄ȝ accidit in san. ebullitio ꝑm semitam putredinis cuiusdaȝ de ge-nere ebullitionum: que accidunt suc cis ꝛ talia quidē accidentia fiunt per eā. ita vt partes eo℞ ab inuicē discernantur.

¶ Variole apud nos vocantur mascolobri. ꝛ a quibusdam reueiboni. Morbilli vo dicūtur apud nos rosalia. De his ergo determinat post sermonem de febribus pestilencialibus: ꝛ cā est: q2 sunt homogenee eis: q2 sequuntur multum aeris dispositionem. ꝛ primo determinat de modo gnātio-nis variolarum: ꝛ causis ꝛ diuersitatibus ꝛ signis. 2° de re gimine. ibi 2ª. (Oportet vt in variolis.) Prima in duas. pri mo determinat de variolis: lȝ etiā sermo possit ad morbil-los applicari. scđo specifice determinat de morbillis. 2ª ibi. (Scias ꝙ morbilius.) Prima in duas. primo determinat de modo generationis ꝛ causis ꝛ speciebus siue diuersita-tibus. secundo de signis. ibi 2ª. (Et quādoq̄ȝ antecedunt.) Prima in duas. primo ponit modum generationis vario-larum. secundo ponit cañ. multos: quibus declarātur cāe ꝛ diuersitates earum. ibi 2ª. (Et variole quidem ꝛ morbil-li sunt ꝛc̄.) Prima in duas. primo premittit modum gene-rationis. secundo declarat. ibi 2ª. (Et de hoc.) ¶ Dicit pri-mo ꝙ q̄ñq̄ȝ accidit in sanguine ebullitio ꝑm semitā putre-dinis cuiusdā: que ebullitio est de genere ebullitionum: que accidunt succis. ꝛ cum accidit illa ebullitio sanguini: fiunt per eam accidentia talia. s. variole: vt partes eorum. s. san-guinis ꝛ succorum abinuicem discernantur. i. separentur. ¶ Considerandum primo: ꝙ nullum inuenio auctorē qui tam profunde ꝛ subtiliter de generatione variolarū ꝛ mor billorum loquatur sicut. A. ꝛ post eum Auençoar Isaac: Rasis: ꝛ Açaratius. Qđ autem habemus ab alijs famo-sis proprie. e. Gal. nihil est. ꝛ ideo profundari nos oportet ad mentem huius viri. ¶ Considerandum scđo: ꝙ lȝ sit in Rubrica de variolis tm̄: ꝛ de morbillis dȝ hoc intelligi scȝ ꝙ eo℞ generatio est per viā ebullitionis: tamen q2 sanguis variolarū est maioris quantitatis ꝛ humiditatis: iō ebulli-tio plus variolis comperat saltem pluralitate ebullitionū māc. ¶ Considerandum tertio: ꝙ Auicen. volens inuesti-gare modum gnātionis variolarū ꝛ morbillo℞ fecit hoc per viā ebullitiōis: q2 in omni gnātione eo℞ fit aliqua ebu-litio in sanguine. Et huius signū est febris conclusa. Scđo q2 plurima gnātio variolarum ꝛ morbillorum est per viaȝ separationis ꝛ depurationis sanguinis. nā plurimus eorū aduentus est propter infectionem ex vtero. Sed talis de-puratio ꝛ rectificatio ꝛ separatio non potest fieri absq̄ȝ for ti motu in sanguine: sicut apparet in musto quādo rectifi-cat: ꝛ fit vinum. ꝛ iō dixit Auençoar in fine teisir. Variole ꝛ morbilli exeunt cum febre valde impetuosa ꝛ maligna: sicut quādo vides ꝙ illi: qui extrahunt butyrū a lacte: non faciunt nisi cum labore magno atq̄ȝ forti valde: ꝛ motu la-borioso: quare credendū est: ꝙ in motu ꝛ expulsione vario larum ꝛ morbillorum debeat illud idem accidere. ¶ Con-siderādum quarto: ꝙ iste textus potest dupliciter exponi. propter qđ sciendū est: ꝙ sicut apparebit ebullitio duplex est. Una qua fit rei ebulliētis rectificatio: sicut ebullitio mu-sti cū fit vinū. Alia qua fit rei ebullientis corruptio ꝛ putre factio. sicut qñ vinum ebullit ꝛ fit acetū: ꝛ ebulit sanguis p putredineȝ. ꝛ fit fex melācholica. ꝛ has duas ebullitiones Auicē. intellexit in hoc cap. Dicat ergo ꝙ illud: qđ Auic. dixit hic: pōt esse sermo generalis ad dictas ebullitiōes: ex quibus pōt fieri generatio variolarū ꝛ morbillorū: vtraq̄ȝ enim ebullitione pōt sanguis ebullire. ꝛ iō dixit q̄ñq̄ȝ acci-dit sanguini ebullitio. Similiter in vtraq̄ȝ ē ebullitio vel pu tredo. nā in ebullitione qua fit depuratio: lȝ nō fit putredo partis succi vel sanguinis qui perficit: tn̄ est putredo par-tis: que vt superfluitas separat. Exempli gr̄a. fex ꝛ spuma vini in ebullitione: qua fit rectificatio: certū est ꝙ putrescūt. Illa enim ebullitio est putredo: lȝ possit diuersificari ꝑm gradū. Cum ergo dixit. Scđm semitā putredinis de genere ebulli tionis ꝛc̄. ꝛ q2 sanguis siue ebulliat ebullitiōe separatiua. s. perfectiua: siue ebullitione corruptiua: pñt in hac ebullitiōe fieri variole: ꝛ morbilli: ꝛ dixit ideo. Et talia accidētia qui dem fiunt per eam. s. ebullitionem. ꝛ q2 in omni ebullitione fit aliqua separatio partium: q2 in ebullitione perfectiua fit aliqua separatio boni a malo. in ebullitione corruptiua fit separatio humidi a sicco. vnde terminus putrefactionis est incineratio. ꝛ ideo dixit infra. Ut partes eorum abinuiceȝ separentur. Dico secundo: ꝙ iste sermo potest esse specialis ad ebullitionem perfectiuam. nam variolarum euentus est vt plurimum ex tali ebullitione perfectiua. Talia autē ebu litio perfectiua non est omnino putredinalis: q2 calidum omnino putredinale est corruptiuum: sed est putredinalis: q2 habet talis calor aliquid de extraneitate. vnde est febri-lis. Tertio q2 terminatur talis ebullitio ad perfectionem

Duplex ebullitio perfectiua et corruptiua: ꝛ eas inter se differentie.

partium superfluarum: per quã separationem rectificatur sanguis & remanet bonus. & ideo dixit secundum semitam putredinis cuiusdã. & nõ dixit secundum putredinẽ. Est.n.illa ebulitio potius semita putredinis in sanguine q̃ sit putredo. nã sanguis qui remanet rectificat̃ sicut vinũ propter ebulitionẽ musti. inflãmabat̃.n.in hac ebulitione: nõ tñ corrũpebat̃: sed si illa ebulitio & calefactio superflue processisset: potuisset corrũpere illum bonũ sanguinez: sicut si accideret ex aliquo musto ebuliẽte: qd̃ non remaneret vinũ bonũ: sed corruptũ. Similiter ebulitio illa non terminat̃ directe ad putrefactionẽ fecis vini: sed q2 partes superflue separate derelinquunt̃ a regimine nãlis: sicut nõ cõuenientes corpori. iõ occupantur a calido putredinali. ergo bene dixit Auic. cũ dixit. Secundum semitam putredinis cuiusdam &c. qd̃ subdit infra. Ut partes &c. apparet q̃ intelligitur de hac ebulitione: q2 per ipsaz proprie partes bone a malis discernuntur.

¶ Et de hoc est: cuius causa est res quasi naturalis faciens ebulitionem san. & naturalem faciens malitiam sanguinis. quare putrefit ab eo illud: qd̃ admiscetur ei de reliquis nutrimenti sui mẽstrualis: qd̃ est in impregnatione: aut generatur in ea post illud ex cibis feculẽtis & malis de illis: que ratificant substantiaz eius: & faciunt eam ebullire: donec fiat ei substantia recta fortior prima: & magis apparẽs sicut illud: qd̃ natura efficit i succo uuẽ: ita q̃ rectificat ipsum faciendo vinum similis substantie: & iam putruit spuma aerea & fex terrena.

Nicholaus hic q̃re q̃si nãlez facit ebulitiõ sanguinis.

¶ Si sermo predictus est cõis ad duas ebulitiones: dicemus q̃ hic illas distincte declarat. & primo ebulitionẽ separatiuã & rectificatiuã. secundo permixtiuã & corruptiuaz. ibi 2°. (Et de hoc.) Si aũt sermo predictus est solũ de ebulitione rectificatiua dicemus: q̃ primo declarat illã. secundo declarat aliã ebulitionẽ: que non est rectificatiua. ibi 2°. (Et de hoc est.) Dicit primo. Et de hoc. i. de hac ebulitione est: cuius cã ẽ &c. ¶ Considerãdũ q̃ volẽs facere notã hanc ebulitionẽ sanguinis & succorũ dixit. Cuius cã est res q̃si nãlis. ¶ Dubitatur ergo quare calor: qui facit ebulire sanguinẽ ebulitione separatiua: qualis ẽ ebulitio musti: dr̃ q̃si nãlis. ¶ Secundo dubitat̃: vtrũ hec ebulitio sit aliqua de speciebus digestionis. ¶ Et dicamus hoc notũ esse ex q̃rto lib. de simplici medicina. & ante illũ ex quarto metheororũ. opz ad hoc accipere pn°: q̃ succi habẽtes mediã maturationẽ siue incõpletã digestionẽ humidi aquei buliũt & perficiunt̃ in decoctione hac. & sicut calor qui perficit illos fructus est duplex. s. proprius & solaris: vt intelligit̃ ab Ari. sic ille idez calor saluatus in succo expresso a fructibus facit illos succos ebulire: & maturationis inducit cõplemẽtũ: & quẽadmodũ fructuũ digestio est digestio dicta pẽpasis. ita digestio succi illorum fructuũ põt reduci ad digestionem dictam pẽpasim: licet hic cadere speculatio. Calor ergo iste: quo succi ebuliunt cũ sit eorum cõplementum dr̃ nãlis inquãtũ est intrinsecus. Dicit̃ aũt innãlis propter calidũ continentis: qd̃ in hoc coadiuuat vel propter incendium vel inflãmationem additã in gradu vltra illud: qd̃ dz esse in succo perfecto. Uinum.n. factuz perfectũ per ebulitionem nõ tenet illũ gradum caloris actualiter cum quo erat q̃n ebulitio fiebat. cõsimilr ergo imaginati eramus: q̃ calor qui facit ebulire sanguinem ebulitione rectificatiua dr̃ nãlis & innãlis dictis modis. & ideo dixit quasi naturalis. ¶ Faciens ebulitionẽ. Secundo. a. tãgit actũ siue actionem: qua agens inducit effectum cuz dicit faciẽs ebulitionem. calor.n. predictus agit ad maturationem humidi aquei crudi siue nõ completi siue sit sanguis siue mu-

Propter qd̃ calor efficiẽs ebulitionẽ & dr̃ q̃si nãlis: & si hec ebulitio sit digestio &c.

stum: & in hac actione fit conuersio partium aquearum aliquaruz in vaporem: qui penetrãtes per corpus succi eleuãt in altum: & hec vocatur ebulitio. Tertio tãgit effectuz huius agẽtis & actionis. Et primo tãgit effectũ per se. & primo intentũ cũ dicit. Nãlẽ faciens maliciã sanguinis. Calor.n. ebulitionẽ faciẽs in musto melius permiscet quasdaz partes siccas terreas cũ humido aqueo: & partes humidas cũ sicco. & in hoc cõplemẽtũ fit maturationis: & partes aquee alique superflue euaporant vel segregantur: & fit fex. remanet ergo vinum bonũ. & etiã sanguis bonus. ¶ Quare putrefit. Tangit effectum secũdariũ & per accidẽs cum dicit & putrefit ab eo illud: qd̃ admiscet̃. i. partes que erant mixte modo per ebulitionẽ separate putrefiũt: qd̃ manifestuz est in partibus superfluis separatis a sanguine: vt supra diximus. ¶ De illis que rarificãt. Quarto tãgit mãm in qua fit ebulitio: est aũt sanguis rectificabilis per ebulitionẽ: qui ẽ mã huius ebulitionis: duplex vnus ab vtero materno. & hoc est qd̃ dicit. Et de &c. i. illa eadẽ ebulitio fit in reliquijs nutrimenti siue mẽstrualibus. i. in sanguine: qui derelinquit̃ in fetu ex mẽstruo mulieris: qd̃ est in pregnãte. i. qd̃ mẽstruũ colligit̃ in matrice tempore impregnationis: & variole q̃ fiũt in ebulitione huius sanguinis cõcomitant̃ omnẽ hoiem: & oẽm hominẽ cõcomitat̃ predicta infectio: sz in hoc fit magna diuersitas vt dicetur post. ¶ Alius sanguis ebulitioni aptus &c. & ẽt rectificationi per ebulitionem est aggregatus ex malis cibis: sicut ex multo vsu incõsueto lactis eq & camelini vt dicet. nõ.n. est inconueniẽs q̃ generetur in nobis quidã sanguis similis sanguini mẽstruali mulierũ: qui habeat partes fecales grossas & partes aqueas malas crudas. vnde ebulitione fiet rectificatio. Et variole: que fiũt ex hoc sanguine eueniũt quibusdã hoibus: & secundum hoc aliqs põt variolari bis. ¶ Dixit aũt de his: q̃ rarificãt. i. laxificãt: & mollẽ & crudã siue fluidã faciũt. infra.n. Auicẽ. vtitur hoc vocabulo vt apparet secundo cañ. cap. 3° cũ dicit. Rarificatur cõponit̃. & 3° cañ. Fen quarta tractatu de sputo sanguinis cũ dicit. Ille qui expulit̃ ex vena est rarior. hoc ergo dixit Aui. q2 nõ quilibet sanguis est aptus ebulitioni rectificatiue. Sed qui cũ hoc q̃ est feculẽtus ẽ multus aquosus fluidus: aliter.n. nõ ebuliret. & iõ dixit & faciũt eum ebulire. ¶ Donec. Hic reperit & clarius ponit finẽ per se iterũ in hac ebulitione. nã fit ebulitio substantia recta. i. rectificata excluso fetido fecali superfluo: & aqueo superfluo. Fortior. i. in cõmixtione: q2 in eo: qd̃ remanet. verbi gratia. in vino est facta fortis cõpositio humidi aquei cũ sicco terreo magis apparẽs: q2 prius latebat vinũ in musto: modo aũt apparet: & ita intelligat̃ de sanguine. & hoc est qd̃ Auicen. videt̃ intelligere: q̃ mustum & vinum cõpletum nõ differũt spẽ: sed si differunt secundum esse cõpletũ & incõpletũ: & quasi est latitatio vini in musto: & credimus hoc esse verum. tamen est in hoc questio: q̃ pertinet ad naturalem partẽ. Auicen. dicta sua declarat in exẽplo. & vult q̃ qualis est ebulitio in musto: talis est ebulitio quandoqz in sanguine modo predicto: & iam declaratũ est hoc exemplum. ¶ Considerandum q̃ cũ nos imaginati erimus vegetẽ sicut corpus humanum. & vinum factum similis substantie bonũ: qd̃ prius erat difformius ex fecali & aqueo. & imaginati erimus: q̃ veges non indiget fece: nec spuma. imo abominatur illas: & non requirit illas. tũc erimus imaginati: q̃ iam. s. facta separatione putruit spuma &c. Utrum autem semper de facto contingat spumam vini putrescere vere: & etiam eius fecẽ non curauimus hic discutere: sed applicãdo illã ad sanguinem similis ebulitio apparet: & q̃ partes: que a sanguine separantur: putrescũt.

Sanguis feculẽtus & aquosus siue ex vtero accept° siue ex malis cibis genitus ẽ mã ebulitionis.

¶ Et de hoc est cuius causa est res adueniens extrinsecus ebullire faciens occulta: que permiscet humores cum sanguine commixtione existente in dispositione ebulitionis: et statio-

nis sub sole: sicut accidit apud alteratione͂ tem poris: ⁊ proprie veris ab eo: quod pertinet ei de qualitatibus ⁊ ordine.

¶ Et de hoc. Hic declarat aliam ebulitionem sanguinis: in qua fiunt variole ⁊ dicit. Et de hoc. i. de hac ebulitione est cuius causa ⁊c̄. ¶ Considera͂dum ꝙ Auic. notificat istam mala͂ ebulitione͂. ⁊ p̄mo tangit agens cu͂ dicit: ꝙ ca͂ eius est adueniens extrinsecus. i. ca͂ agens est calor extraneus qui dr̄ extrinsecus: q: iste calor est calor putredinalis corrumpens sanguine͂: vel calor incendens: qua͂uis no͂dum esset putredinalis: faciens tn̄ ebulitione͂: sicut in sinocha sine putredine. ¶ Dubitat̄: q: si ille calor est putredinalis, ergo pōt dici intrinsecus: q: calor putredinalis est intrinsecus fact⁹ extrinsecus: vt intelligit̄ quarto metheoroꝝ. ¶ Dōm ꝙ calor ebuliens corrumpens lꝫ possit esse putredinalis: non dr̄ intrinsecus: q: no͂ est pficiens: sicut calor qui ebulire facit mustum: sed pōt dici intrinsecus respectu caloris adurentis vt habet declarari quarto metheoroꝝ. ¶ Scd̄o tangit actionem: q: ebulire faciens. ⁊ est notum hoc. ¶ Tertio tangit materia͂ cum dicit. Occulta. i. occultos humores in nobis. ¶ Considera͂dum ergo ꝙ sanguis in nobis qn̄qꝫ est aptus ebulitioni pfectiue: ⁊ iste non vocat̄ occultatus. imo opꝫ illum manifestari: q: necessario ebuliet sicut est sanguis ab vtero ꝯtractus: vel ex vsu ciboꝝ gn̄antium sanguine͂ illi co͂similem: quem opꝫ ebulire vt rectificet̄: lꝫ in hoc possit esse multa diuersitas. Aliqn̄ sanguis non est aptus huic ebulitioni: sed de se est bonus: ⁊ per nullam ebulitione͂ rectificabitur: nec illa indiget. ⁊ iste est occultus in nobis: q: nunq͂ de se ebuliens nisi per ca͂s extrinsecas age͂tes: sicut est calor solis: vel alius calor. Potest tn̄ parari in hoc ꝓpter multaꝫ qua͂titatem vt aliqua͂ qualitatem: aut caliditate͂: non tn̄ necessario eaꝫ ebulire faciet. quicq͂d tn̄ sit exponat̄ occulta. i. humores qui ꝯtinent̄ in nobis. potest tn̄ lr̄a aliter exponi vt dicat̄ causa adueniens extrinsecus occulta: q: aliqua occulta dispositio sicut aliqua praua ꝯstitutio pestile͂tialis: talis ca͂ est occulta: vt dicit supra Auic. ⁊ ex hac dispōne aeris pestile͂tialis multu͂ euenit multiplicari variolas. Et nos vidimus hoc in prauis pestile͂tijs: ⁊ vidimus antecedere. ⁊ ideo dr̄. xix. ꝯtinentis ca. de variolis. Variole ⁊ blage. i. morbilli sunt de morbis: qui dicunt̄ nuncij: ⁊ vtplm moue͂tur ex corruptione aeris inducta a cadaueribꝰ ⁊c̄. ¶ Que permiscet humores. ¶ Quarto ta͂git effectu͂ huius ebulitionis: q: ꝑmiscet humores cum sanguine. Illa ergo ebulitio de qua prius dixit. Separat ⁊ dimittit sanguine͂ rectificatum: sed ista ꝑmiscet ⁊ in fine dimittit sanguine͂ adustum ⁊ corruptu͂. ¶ Sed dubitat̄ quis sit modus: quo ista ebulitio permiscet. ¶ Dice͂dum ꝙ in actu ebulitionis sanguis fit eius exagitatio. ⁊ ideo humores qui sunt secu͂ in hac agitatione co͂miscent̄ cum eo. ¶ Sed tu dices. ita pōt ꝯtingere in ebulitione pfectiua: q: non absoluit̄ ab agitatione et co͂mixtione. ergo nec a mixtione dicta. ¶ Dice͂dum ꝙ veꝝ e͂n̄ finis est diuisio sanguinis co͂pleti ⁊ boni. ⁊ ideo ab eo denominat̄: sed q: in ebulitione mala non sequit̄ complementuꝫ sanguinis: sed fit solu͂ co͂mixtio ⁊ finaliter corruptio: ideo dr̄ scd̄a ebulitio co͂miscere se. ¶ Dubitat̄ tertio: cuꝫ ista ebulitio mala terminet̄ ad ebulitionem ⁊ corruptione͂ sanguinis: quare non dixit ꝙ ipsa corru͂pit. ¶ Dice͂dum p̄mo ꝙ dedit hoc intelligere. vel subtilius q: sanguis ebuliens ebulitione corruptiua non expectat: ꝙ vltimo corru͂patur ad hoc ꝙ faciat variolas. sed expelli pōt ante hoc. imo pl'⁹ hoc ꝯtingit: eo ꝙ prius anteq͂ sit corruptus expellatur. et ideo notificauit talem ebulitioneꝫ per co͂mixtionem: sed in ebulitione separatiua si debet co͂sequi fine͂: opꝫ dictam aliqua͂ partem sanguinis depurari ⁊ co͂pleri: lꝫ non reputetur inco͂ueniens: ꝙ aliqua pars illius sanguinis ebulientis antequa͂ pficiatur possit pelli ⁊ facere variolas. qui si rema͂sisset fuisset completus: sed cum toti sanguini accidat hec ebulitio necessario remanet pars: que rectificata est. ⁊ hic est finis eius in ordine corpis humani: cu͂ calor iste facie͂s ebulitione͂ sit quasi nālis. ¶ Et stationis sub sole. Quinto tangit exe͂plum causaꝝ extrinsecaꝝ infla͂mantium hanc ebulitionem facientiuꝫ. Et vna causa est statio sub sole. nam qn̄ homo exponit se forti soli: ebulit eius sanguis: ⁊ talis ebulitio non est co͂pletiua: sed corruptiua ⁊ ꝑmixtiua. ¶ Scd̄a causa est ver ꝑmutatuꝫ in suis qualitatibus: vt q: sit valde calidu͂ ⁊ humidum: ⁊ ꝑmutatu͂ in ordine. s. ad hyemem: q: etia͂ precessit hyems calida ⁊ humida: vel ad suas ptes ꝙ p̄ncipium veris est calidu͂ ⁊ humidu͂: ⁊ finis sit remissior in hoc: ⁊ hoc est q͂d dicit. Permiscet humores cu͂ sanguine co͂mixto eunte: id est qui vadit co͂mixtus in dispōne ebulitionis. i. qn̄ disponit̄ per ebulitionem. i. qn̄ ebulit ⁊ stationis sub sole. i. qn̄ homo exponit se soli: sicut accidit. i. etia͂ accidit talis ebulitio apud alteratione͂: q: maxime fiunt variole in vere: ⁊ cum ꝑmutat̄ ad calidum ⁊ humidu͂ putredinale: ⁊ cum male ordinat̄ hyems ad ipsum: vt diximus. Alia lr̄a habet ꝑmixtione. ⁊ sic exponat̄ ꝑmiscere ꝑmixtione eunte. i. ꝑmixtione qua vadit in dispōne ebulitionis. i. quando ebulit. ¶ Considera au͂t subtilem modu͂ loque͂di Auic. na͂ dicit ꝙ sa͂guis vadit co͂mixtus in dispōne ebulitionis. i. qn̄ ebulit siue quando disponit̄ per ebulitione͂: q: cuꝫ haberet esse bulitiuꝫ non esset co͂mixtus. imo separatus: q: incineratus. Alias ꝟo diximus aliam expositione͂ subtilem. ⁊ dicebamus ꝙ ebulitio corruptiua similat̄ ebulitioni pfectiue siue separatiue: q: etia͂ in ebulitione pfectiua apparet maior ꝑmixtio vsqꝫ ad finem: in quo incipit separatio. vn̄ mustum ebuliens a p̄ncipio ebulitionis apparet magis turbidum q͂ ante ebulitione͂: ⁊ ideo dicebā eunte in dispositione ⁊ similitudine ebulitionis. s. prius dicte: que est ebulitio separatiua. ⁊ in hoc assimilant istam ebulitione͂ illi. ¶ Eunte ⁊ co͂mixtio in dispositione. s. similitudine stationis sub sole: idest sicut accidit ei: cuius sa͂guis bulit sub sole. ⁊ in hoc facit differentiam inter istam ebulitionem: que fit a causa extrinseca vt a calore extrinseco: ⁊ illam: que fit a calore intrinseco ſm̄ partem: q: finientem actionem ad bonu͂. ¶ Co͂siderandu͂ autem: ꝙ est inco͂ueniens concurrere istas duas ebulitiones simul. verbi gratia. sit puer: qui sit paratus ad variolas ex residuo nutrimenti menstrualis: ⁊ fiat aer pestilentialis ebulitionem faciens simile͂ ei: que accidit ex statione sub sole: puer hic incurret variolas. ⁊ quecunqꝫ causa predominabitur in corrumpendo vel separando ⁊ perficiendo: illi dabitur iudicium in victoriam dispositionis. Nos autem de actione contrarioꝝ agentium fecio locuti fuimus in vniuersalibus in questione de temporibus morbi. Questio. I.

Sed circa dicta dubitatur p̄mo. vtru͂ ex residuo materie menstrualis possint fieri variole et morbilli. ¶ Videt̄ primo: ꝙ non q: infans in vtero no͂ nutritur me͂struo: nec ex illo generat̄. imo ex optimo sanguine mulieris vt Auençoar in fine teisir: ⁊ credimus fuisse intentione͂ Gal'. in lib. p̄mo de spermate 8° cap. ¶ Amplius. Nos videmus istas variolas tardari qn̄qꝫ annis septem ⁊ quibusda͂. 15. ⁊ vltra. Sed impo͂le videt̄: ꝙ vsqꝫ ad illud te͂pus steterit sanguis acceptus ab vtero. ¶ Ite͂ sanguis me͂struus tra͂siuit in me͂bra pueri: sed me͂bra no͂ buliunt. ergo ex illo residuo no͂ fiet ebulitio. ¶ Amplius. Quero quare no͂ ebulit statim cu͂ infans extra vteꝝ est: sed tardat̄ vsqꝫ ad tp̄s ebulitio: ⁊ rectificatio istius sa͂guinis. Si. n. nu͂c bulit ⁊ multis a͂nis prius non buliuit: quero in qua dispōne fuit prius: ⁊ qua͂ dispōnem noua͂ modo acquiuit. Q̄ō. II.

Dubitatur secu͂do an variole iste fiant ex toto sanguine buliente: an ex aquoso ⁊ aereo: an ex fecali ⁊ grosso: qui separatur. ¶ Videtur ꝙ ex sanguine toto: quia omnes auctores ponunt variolas fieri ex

materia sanguinea. vnde Auic. infra dicit. Causa in vario/
lis est repletio sanguinea ꝛc. ℂ In ꝯtrarium: q2 variole fiunt
ab eo: q̄d expellitur: sed ille superfluitates expellunt. san/
guis aũt bonus rectificatus debet teneri. Q̄ó. III.

Dubitatur tertio vtrũ ad gñationem variolaꝝ ꝛ
morbilloꝝ necessario ꝯcurrat ebulitio
in sanguine. ℂ Videt̃ ꝙ non: q2 magna q̄ꝫtitas sanguinis
potest expelli per nares nulla febre precedente. ergo pote/
rit expelli dispersim ad cutim: ꝛ facere apostemata parua
circa eã ꝛ sub ea: ꝛ iste erunt variole. ℂ Amplius. Si ebu/
litio requireret̃: esset hoc maxime in generatione variolaꝝ:
que fiunt cum rectificat̃ sanguis malus: qui fuit reliquia
nutrimẽti menstrualis: sed ad rectificandũ sanguinẽ non re
quirat̃ ebulitio. nam illius rectificatio est separatio partiũ
aqueaꝝ ꝛ terreaꝝ facientium ipsum imundũ: sed talis se/
paratio potest fieri absq3 ebulitione. s. per actũ virtutis at/
tractiue retentiue ꝛ expulsiue: sicut a sanguine separat̃ me/
lancholia cholera ꝛ aquositas. ℂ In ꝯtrarium est Auic. ꝛ
Auençoar ꝛ Rasis. 18. ꝯtinentis cap. de variolis. ꝛ reliqui
auctores. ℂ Ad pͥmum dubium dõm: ꝙ ex residuo nutri/
menti mẽstrualis fiunt variole ꝛ morbilli, vt plurimum. i.
plurimus aduentus istoꝝ est ab illa causa. Ratio est: q2 in/
uenimus qñq3 istum effectũ non posse reduci nisi in istam
cãm. notũ enim est ex sensu non inueniri hoiem fereq3 hãc
passionẽ euadat: l3 diuersificet̃ in quantitate ꝛ modo. No/
tũ etiã est pluribus. imo quasi oibus pueris: ꝛ quasi mon
struose euadentibus in pͥma etate: ꝛ vsq3 ad. 5. vel ad. 6. vel
7. annũ euenire. ergo aliqua causa cõis est: sed non videt̃
explicari nisi in causa vsus lactis. ꝛ hec non est cã: q2 lac hu/
manũ est ꝯueniens mulris. ergo est cã ab vtero: sed nulla
põt esse cõmunis nisi ex mã cõmuni menstruali. fiunt ergo
hec accidẽtia ex cã menstruali. Modus autẽ est iste. San/
guis enim menstrualis: qui de mense in mẽsem expellit̃ est
quidã sanguis supfluus aquosus nõ bene maturus. ꝛ ideo
aptus est ebulire. Si ergo infans iste nutrit̃. tũc ipse stans
in venis eius inficit sanguinem qui generat̃ in puero extra
vteꝝ ex lacte vel cibis. Simil'r si membra pueri sunt facta
vel augmẽtata ex illo humore siue menstruo: disponũt san/
guinem: qui continue generat̃ in puero vt sit aquosus cru/
dus ꝛ aptus ebulitioni. Si aũt iste sanguis mẽstruus plo/
dice expellat̃. Dico ꝙ non sit nutriens fetuꝫ: nec mã nutri/
menti eius: neq3 augmẽti eius: neq3 gñationis: vt bene di/
xit Auençoar. ꝛ nos declarauimus. 3° can. Fen. 21. ꝛ tũc di
cemus ꝙ iste sanguis cum retineat̃ in tp̄e impregnationis
inficit qualitate fetũ ꝛ sanguinem eius ꝛ mẽbra. vnde san/
guis eius fit aquosus crudus ꝛ ꝛ indigens ebulitione vt
rectificet̃: siue aptus fiat ebulitioni: per quam rectificet̃ si/
cut mustũ. ℂ Ex quo apparet solutio ad pͥmũ argumentũ:
q2 non oportet ꝙ fetus nutriat̃ ex menstruo ad hoc: ꝙ san
guis eius disponat̃ ꝛ inficiat̃ per menstruũ tal'r ꝙ ebuliat
in posteꝝ: sed sola infectio q̄litatiua sufficit. sicut ipse Auen
çoar pulchrũ dat exemplũ. nam vasa inuitreata longinqua
sunt imbibitione ꝛ infusione reꝝ liquidaꝝ: que ponunt̃ in
eis. tamen vidimus ꝙ longinquitate temporis recipiũt in/
fectionem ꝛ imbibitionẽ a fermento. postq̄3 ibi factũ fue/
rit. ꝛ ꝯtinuant̃ ibi tempore longo. ita ꝙ post multaꝫ ablu/
tionem si posueris ibi pastam azimam fermentabit̃ absq3
fermento aliquo: q̄d non fiet in vase nouo. ℂ Ad scõm du
biũ dõm: ꝙ mihi non apparet dubiuꝫ in medicina: de quo
non credam auctores aliqd dixisse nisi hoc dubiũ. s. quan/
to tp̄e potest aliqs humor remanere in corpore siue sit hu/
midum nãle: siue sit preter nãm. vnde inuenimus a Gal. in
lib. de euchimia ꝛ chacochimia: ꝙ malũ regimen factũ
in iuuentute apparet in senectute: ꝛ hoc potest esse per re/
manentiam qualitatis absq3 remanentia eiusdẽ humoris.
Inuenimus etiam ꝙ cholera iuuentutis potest inueniri in
prima senectute vt intelligit̃ a Gal. in cõmento amphor. ter

tie particule. vltra 80 hanc etatem. ꝛ ab Auic. infra in ca/
pitulo de signis emittitee. cum dicit. Aut fiat senex post iu
uentutem ꝛ acuitatem complexionis: non tamen apparet
quanto tẽpore de fine iuuentutis durauit cholera: que inue/
nit̃ in prima senectute. extrema enim istaꝝ etatũ sunt conti
nua: nec apparet mihi aliqua via probabilis: qua tempus
remanentie humoris in corpore humano possit bene com/
prehendi in sua latitudine: sed credo vel hoc scibile eẽ non
scitũ. vel hoc non esse scibile: sicut nõ sunt scibiles ꝓportio
nes irrationales: vt apparet quinto Euclidis cõmento ter/
tio. ℂ Ad argumentũ dicendũ. ergo ꝙ non oportet illum
sanguinẽ menstruũ qui transiuit in fetũ: vel illũ sanguinem
fetus: qui infectus est ꝓpter contractũ remanere cum sua
corpulentia vsq3 ad euentũ variolaꝝ: sed sufficit q̄d succes/
siue remanet illa infectio: sicut si aliqs concipiat̃ pͥma die:
qua mulier incipit menstruari fiet leprosus. 12. anno. ꝛ si cõ
cipiat̃ secunda die fiet leprosus. 13. anno vel vsq3 ad. 15. ꝛ si
concipiat̃ in tertia die fiet leprosus a. 26. anno vsq3 ad. 36. ꝛ
si die quarta menstruationis sue fiet leprosus a. 37. anno
vsq3 ad. 48. vt dicit Azaranius capitulo de lepra. ꝛ tamen
non imaginandũ est ꝙ corpus menstrui remanet in toto il
lo tempore: sed remanet infectio: que tali tempore illũ in/
ducit effectũ. ℂ Sed circa predicta dubitat̃. Si enim san/ Propter
guis menstruus: q2 crudus malus inficit pueꝝ. vnde acci/ qd men-
dit illius sanguinis ebulitio. quando ergo menstruum mu struũ retẽ
lieris retinet̃: ꝛ non venit ad matricem: sed spargit̃ per vẽ/ tũ in mu-
nas mulieris. quare nõ ebulit ꝛ non facit in mulierib9 va/ lierib9 nõ
riolas. deberemus enim mulieres: que non menstruant̃ vi facit va-
dere pati variolas. ℂ Dicendũ ꝙ menstruũ mulieris: quã/ riolas ꝛc.
do non fluit ad matricem. verbi gratia propter opilationẽ
venaꝝ matricuꝫ. tũc sparsum ad corpus corrũpit̃ ꝛ putre/
fit: nec natura sustinet illũ vt buliat ꝛ rectificet̃. sed subtili/
ter consideranti hoc dictum non sufficit. Videt̃ ergo ꝙ san
guis qui ebulitioni ꝛ rectificationi est aptus: non sit ipsum
menstruũ esto ꝙ transiret cum sua forma in venas fet9: sed
sit aliquis sanguis factus a membris. s. epate pueri infecto
qualitatibus menstrui sanguinis: qui etiaꝫ sanguis stat in
venis pueri: que vene ꝛ carnes pueri ꝛ omnia mẽbra sunt
infecta illa infectione: ꝛ cum omnia ista sint aggregata. tũc
sit sanguis aptus ebulitioni: aut cum euenit ex natura illo
rum ciboꝝ aliquorum fieri sanguinem consimilem huic.
ℂ Secũdo dubitatur: in quo differt infectio menstrualis: Que sit
que est causa lepre: ab infectione menstruali: que est causa dfia inter
variolaꝝ ꝛ morbilloꝝ. Videbis eniꝫ quosdam pueros va infectionẽ
riolatos: qui videntur ac si haberent lepram: ꝛ apparet ꝙ mẽstrualẽ
infectio: qua fiunt variole non est ita praua: ꝛ est rectifica/ q̄ est cã le-
bilis per ebulitionem. ꝛ tamen in eo ꝙ apparet de disposi/ pre ꝛ cã q̄
tione mulieris concipientis nõ est aliquã differentia subti est cã va-
lior ista: scilicet ꝙ leprosus ab vtero concipitur cũ actu mẽ riolarum.
struali mulieris: sed ex conceptu extra tempus menstrua/
tionis fit infectio: qua fiunt variole ꝛ morbilli. Hanc ergo
dubitationem dimitto alijs discutiendam. hic enim nimis
protellarez: quia oporteret me dicere de lepra multa ꝛ dif/
ficilia. Dimitto etiam quo tempore fetus conceptus ma/
gis inficiatur ad generationem variolarum: an si concipia
tur statim post menstruorum recessum: an ante aduentum:
an in tp̄e medio equaliter distante ab vtroq3 extremo. Et
imaginabile est fetũ melius disponi ꝛ minus pati in poste/
rum variolis: si concipiat̃ aliqbus diebus post purgatio/
nem menstrualem. ita ꝙ ꝯcaua matricis ꝛ partes eius sint
nitide: ꝛ sanguis venaꝝ mulieris sit mũdus: ꝛ nondũ aliqd
sensibile reaggregatũ est pro aliqua mẽstruatione futura.
ꝛ tu considera. ℂ Ad aliud argumentũ cum dicit̃: ꝙ san/
guis menstruus trãsiuit in mẽbra pueri: ꝛ mẽbra non bu/
liunt. dicendũ non esse dubiũ: ꝙ membra pueri sunt infecta
qualitate sanguinis menstrui: ꝛ ꝙ remanentia successiua
huius infectionis forsan radicentur per remanentiam suc/

cessiuam qualitatum huius in mēbris: ⁊ ergo mēbra non
bulientiū per ebulitionem in sanguine ipsa ēt rectificant:
⁊ cessat laxitas ab eis: ⁊ sanguis bonus factus bonificat
mēbra: ⁊ mēbra bona facta bonificant sanguinez: ⁊ si acci/
dit hoc non fieri: pōt ex hac infectione hō variolari plusq̃z
semel. ℂ Ultimum argumētuz pme qōnis soluit Auēzoar
dicens: q postq̃ infans est extra vterū: coadiuuat calor nā
lis in eo: ⁊ augmētat ⁊ ꝯfortat naturā ⁊ conat digerere ⁊
subtiliare dcm̄ humorē malum ⁊ nociuū ⁊ ipm̄ exterius ex
pellere. ℂ Ysaac ꝯo in hoc caplo videt sonare: q mā men
strualis: quā ab vtero ꝯtrahimus: est illa: qua fit variola ⁊
morbillus: ⁊ q nr̄a natura nō mouit mām illam ad expul/
sionē istam: qua fiunt variole nisi ista mā moueat per se. i.
per causas alias mām mouētes. ita q Ysaac vult: q mor⁹
illius māe non est: q: ꝟtus incboat mouere: sed alique cau
se illam mām disponunt taliter: q ipsa stimulat nām. ideo
mouet. Iste aūt cause apō Ysaac sunt alique cause exterio/
res. verbi grā. mala cibaria malos humores gn̄antia: aut
aer corruptus. Ex his enim causis illa mā malignat ⁊ mo
uetur: ⁊ natura tūc expellit eam. ⁊ ideo vult q variole fiāt
in pma etate puerili ⁊ adolescētie: q: hoies sunt gulosi: ⁊ i/
ordinate sumūt cibū: nec cauent impressionē aeris ⁊ al: a:
quare ex his mouet illa mā ⁊ natura ꝯtra illam: sed in eta
te decrepita nunq̃ fiunt variole: q: impoīe est: q illa mate
ria remaneat vsq ad decrepitā etatem: q moueat primo a
causis occurrētibus cuz mutatione etatis ciboꝝ ⁊ hꝫ. ⁊ si
permaneret: esset assuefacta. Hec sunt dicta Ysaac: ꝫ ꝯfuse
dicat. naz superficies verboꝝ Ysaac faceret multos errare in
multis spāliter cum dicit: impoīe est q illa mā remaneat in
corpore vsq ad decrepitā etatez. videt ergo innuere ex hoc
q mā illa possit remanere vsq ad aliquā etatez, ante decre
pitam: in qua fiunt variole: ⁊ q: aliquis variolare pōt vsq
ad. 15. annos ⁊ vltra. ergo materia aliqua duraret vsq ad
illud tēpus ꝯtracta ab vtero. Sed in rei veritate Ysaac nō
vult hoc: sed vult q illa materia: que ebulitioni ⁊ variola/
tioni est apta: siue sit illa: que contracta est ab vtero: siue sit
aliqua hn̄s infectionē sm̄ silitudinez illius: non pōt esse qn
ante decrepitā etatem moueat ꝑpter causas occurrentes.
vnde nā expellit illā vt diximus. Et si aliqua mā hn̄s illaz
infectionē pertrāsiret ad decrepitā etatem: ⁊ vt in etate de/
crepita reperiret mā infecta illa infectione: ⁊ hoc ꝑpt suc/
cessiuā remanētiam infectionis iam esset decrepito homini
assuefacta: ⁊ sibi nālis. vnde non faceret variolas. Ego aūt
testor me vidisse variolas in hoie sexagenario. ℂ His post
positis dicamus illud: qō nobis poīe est sm̄ pncipia nālia:
⁊ est q sanguis pueri infectus ab vtero nō ebullit: nisi acq/
sito sibi determinato mō ⁊ gradu caloris: sicut non ebulit
mustū statim cum est expressuz. Hic aūt modus actuationis
caloris non est in puero statim cū exit vteꝝ. latet enim ca/
lor suffocatus ⁊ ꝯclusus ⁊ obtusus cū multo humido: tum
ergo per discursum etatis acqrit talis modus in calore: si/
ue agens hoc sit causa itrinseca siue causa extrinseca. tūc fit
ebulitio ⁊ rectificatio: ⁊ fiūt variole ⁊ morbilli: ⁊ quia hꝫ
dispōnis acquisitio in calore diuersificat sm̄ diuersitatē cō
plexionum infantium: ⁊ sm̄ diuersitatē regiminis ⁊ aeris.
Propter qd variole ⁊ morbilli magis fiūt i pueris q̃ i iuuenib⁹ et magis in masculis q̃ in feminis. — ideo diuersificat tēpus acquisitionis huius caloris. ⁊ per
ꝯñs tp̄s apparitionis variolaruz ⁊ morbilloꝝ. ℂ Ex hac
autem qōne soluit problema ꝑpter quid hec accidētia fiūt
plus in pueris q̃ in iuuenibus ⁊ in masculis q̃ in feminis.
vnde. 18. ꝯtinentis dicit Rasis loquēs de hac passione: pue
ris magis accidit q̃ in puellis ⁊c̄. Causa aūt est: q: infectio
menstrualis magis est ꝯtraria masculis q̃ feminis: ⁊ ma/
sculi sunt calidiores: ergo fit in masculis maior ebulitio: et
cum hoc eget maiori ebulitione ⁊ decoctione vt rectificet
sanguis. ℂ Ad secundam questionem dicendum: q vario
Ad scḋm. — le ⁊ morbilli pñt fieri de illis superfluitatibus: que sepant:
que supfluitates in diuersis hoibus possunt esse valde di/
uerse. possunt etiam fieri ex illo sanguine depurato: quan/
do accidit illum esse superflue quantitatis: aut quando in
ebulitione valde fuit calefactus: ex quibus contingit illuz
expelli: ⁊ hic non protelamus: q: eius solutio est valde no — Ad terti
ta. ℂ Ad tertium dubium dicendū: q possibile est: sed val
de raro q non precedente ebulitione manifesta fiant vario
le ⁊ morbilli. ⁊ hoc apparet dictis rationib⁹. apparet etiā
q ex eo q Auicen. ita dicit. ⁊ Rasis. 18. continentis: ⁊ est
q aliquando fiunt variole. quas non antecedit febris: imo
nō febres ad illas sequuntur. ergo non antecedit aliquan
do ebulitio tamen vt plurimum antecedit ⁊ concurrit ad il
larum generationem. nam plurimus euentus illarum est
ex infectione menstruali: propter quam sanguis fit aptus
ebulitioni: sicut mustum vt dictum est. ergo oportet talem
ebulitionem fieri. ℂ Ad rationem contrariam dicenduz:
q sanguis sic infectus non potest rectificari per virtutes
actualiter retinentes ⁊ expellentes: q: partes: que faciunt
ipsum manifestum non sunt in ipso actu: sed solum in potē/
tia. Unde quelibet pars illius est sanguis: sicut quelibet
pars musti est mustum: siue vinum: sed totuz est minus cru
dum aquosum ⁊ terreum. ⁊ si intellectus tuus non capit
hanc solutionem: dicas q ille partes sunt ita commixte: q
non possunt separari nisi per modum cuiusdam decoctio/
nis ⁊ ebullitionis.

ℂ Et variole quidem ⁊ morbillus sunt de sum
ma egritudinum aduenientium. ⁊ multiplicā/
tur in successione austrinoꝝ: quando multipli
catur eoꝝ perflatio. ℂ Et corpus quidē vario
lis preparatum est illud: qō est calidum ⁊ hu/
midum ⁊ conturbate humiditatis propter: qō
parum extrahit de sanguine per flobotomiaz.
ℂ Et de cibis sunt cibi qui faciūt cadere in va
riolas velociter ⁊ proprie quando non sunt cō
sueti ⁊ administrantur super eos medicine et
cibi calefacientes: sicut lac ⁊ proprie camella/
rum ⁊ equarum: quum multuz repletur ex eis
ille: qui non assuetus est eis. deinde bibit vinū
plurimuz: aut medicinas calidas. ℂ Et vario/
le quidem sunt quasi modus quidam crisis.
ℂ Et plurimum quidem accidunt variole in/
fantibus: deinde iuuenibus: ⁊ minoratur ea/
rum euentus in senibus: nisi ꝑpter causas for
tes: ⁊ in regionibus vehementis caliditatis ⁊
humiditatis. ℂ Et earum euentus in corpo/
ribus humidis est plus q̃ sit ipsarum euētus
in corporibus siccis. ℂ Et earum euentus in
vere plus est q̃ ipsaruz euentus in hyeme. Et
post ver in fine autūni: ⁊ proprie quando pre/
cedit estas calida: ⁊ sicca ⁊ fuerit ille autūnus
calidus ⁊ siccus.

ℂ Cum dedit perfectos modos generationis variolaruz ⁊
morbilloꝝ deinceps ponit multos cañ. ex quibus apparēt
cause quedam: ⁊ dispositiones corpoꝝ. secundo ponit cañ.
ex quo apparent loca. tertio cañ. ex quo apparent tempo/
ra. quarto ponit cañ. in diuersitate ciboruz. quinto in iudi
cijs. ibi 2ª. (Et variole non accidunt cuti.) ibi 3ª. (Et quan
doq aperietur.) ibi 4ª. (Et plurimum.) ibi quinta. (Et vi/
rides qdem.) Primi cañ. sunt. 5. vel. 6. Primus est morbil/
li ⁊ variole sunt de summa egritudinuz aduenientium. Ca

causa extrinseca:sicut qñ multiplicatur flatus austri:qr calefacit ⁊ humectat ⁊ facit ebullire.

¶ Secundus cañ. corpus quidem variolis preparatum.

¶ Tertius cañ. Et de cibis ⁊c. Ratio : qr lac camelinum ⁊ equinum est pauce caliditatis. ⁊ ideo sanguis ab illis factus est laxus:fluidus:aptus ebullitioni:cũ ergo bibitur sup hec gña lactis vinuz:acgritur calor ebullire faciens:qui non est assuetus:qr in hoie assueto sanguis factus ab illo lacte cõformatur mẽbris. ⁊ ideo non ebullit vt rectificetur nec vt corrumpatur:qr tali quale est membrum vtitur.

¶ Quartus cañ. Et variole. ratio est:qr sicut crisis est velox ⁊ vehemens motus:quem sequitur euacuatio. ita ⁊ variolas antecedunt accidentia:⁊ postea sequitur expulsio materie ad extra. ⁊ ideo est crisis permutationis:⁊ ita numeratur infra Fen. secunda secundo capitulo.

¶ Quintus cañ. ⁊ sextus patent. ¶ Et plũm qdem nisi ppter causas fortes:vt cõplexionem valde calidam ⁊ humidaz: cuius reliquia adhuc in senectute sit fortis:aut ppter fortẽ constitutionẽ calidam ⁊ humidam. post ver in fine autũm. Ratio est:qr humiditates tpe precedenti poris apertis sũt euentate. modo vo intus ɔstricte cũ aliquo extraneo calore ebulliunt ppriẽ qñ antecedit estas calida ⁊ sicca:qr si pcessisset estas calida ⁊ humida:nõ tardassent ad autũnum. sed in ipsa estate fuissent facte variole:⁊ morbilli. ¶ Et fuerit autũnus:quasi dicat:q precedente estate calida ⁊ sicca: quãuis etiam autũnus sit calidus ⁊ siccus in fine autũni cõcluso intus calido ⁊ phibito vaporari fiet ebullitio:⁊ opinor q ista ebullitio est ɔformior generationi morbillorũ q̃ʒ variolaꝝ. Rasis vo. 18. continentis vult : q iste variole fiant in fine hyemis. Unde dicit sic. Cum vides autũnum vehementis caliditatis ⁊ siccitatis hyeme sine vere:expecta variolas in fine hyemis.

¶ Et variole nõ accidũt in cute solũ:⁊ in eo qd sequitur illud qd appet : imo accidunt in oĩbus mẽbris similiũ partiũ apparentibus ⁊ occultis:ita q velaminibus ⁊ neruis.

¶ In isto cañ. notificantur loca. Ubi sciẽdum:q lʒ natura elõget mãm istam a pncipalibus q̃ntum põt. vt dixit Ysaac. tñ non solũ cutis:sed etiã loca alia possunt variolari:vbi ista materia ebullit. Sed quãto natura potentior:tãto materia magis versus cutim pellitur:⁊ fiũt variole saniores ex loco:⁊ quãto magis materia in interiorib⁹ manet:tãto periculosiores sunt. Unde nõ est impoẽ imaginari quosdã mori ppter variolas incboantes in corde : sicut in corde qñqʒ incboantur quedam apata. Non ergo admirandũ est. si velamina. i. pãniculi ⁊ nerui possunt variolari cum vene euomunt in illas sanguinem ebullientem apostematem.

¶ Et qñ apparent variole faciunt incurrere pruritũ:deinde apparent res:sicut capita acuum similia milio:deinde egrediuntur ⁊ implentur sanie:deinde euacuantur:⁊ fiunt cruste diuersoꝝ coloꝝ:deinde cadunt. ¶ Et fortasse pmutantur variole ad flegmonẽ ⁊ essere:⁊ ad dubellati: que aggregat saniem.

¶ In isto cañ. notificantur tpa cum icipit pruritus:⁊ sicut grana milij acuta. tunc est pncipium. Sicut capita acuum. s. in acuitate:qr pungunt. Cum aũt egrediuntur. tunc est augmẽtum. cum implentur sanie. tunc est status:cum euãntur ⁊ fiunt cruste ⁊c. tũc est declinatio diuersoꝝ coloꝝ. Hec diuersitas coloꝝ crustaꝝ est ppter diuersitatem temporis in exiccatione. Uel põt quis imaginari q essent diuersi colores ppter diuersitatem materieꝝ:que in ebullitione sunt separatẽ:que non sic apparebant:cũ latebant sub cute. modo vo cum sunt rupte:sunt manifestiores.

Variolaꝝ tempora.

¶ Et fortasse permutantur ad flegmonem. nã vna variola sanguinea est vnum paruũ flegmon. Cũ ergo multa mã simul mouetur ad locum vnũ. fiet apostema magnũ:⁊ essere est pustula parua facta a mã subtili vaporosa eleuata a sanguine cholerico. Cum ergo ebullit sanguis:possibile est q grossum eius pellatur per fluxum ventris : ⁊ subtile cholericum vertatur ad cutim:⁊ fiat essere ⁊ dubelet. i. exitura:que aggregat saniem. s. exitura vna magna. vt diximus. põt etiaʒ exponi dubelet. s. flegmaticum:⁊ hoc cũ variola est de materia ad flegmaticam decliui.

¶ Et plũm quidẽ cũ apparent hñt colorẽ flegmonis:verũtamen quãdoqʒ egrediuntur fm colores diuersos cineritie ⁊ violacee ⁊ nigre. ¶ Variole eñi sunt spẽs ⁊ colores. nã de eis sunt albe:⁊ de eis citrine:⁊ de eis sunt rubee:⁊ de eis sunt virides:⁊ de eis sũt violacee : ⁊ de eis sũt ad nigredinem decliues.

¶ Ex hac diuersitate soluitur questio. de qua mã fiant variole. ¶ Dõm q vtplũm de sanguine qui ebullit. ⁊ ideo vtplurimũ habent colorẽ flegmonis:tñ in ebullitione ista quãdoqʒ surgunt materie male per sanguinis corruptionẽ. Unde potest decidi aliquid flegmaticum ⁊ fient albe : aut aliquid adustum ⁊ frigidum melãcholicum ⁊ fient nigre vel violacee vel virides vt notum est.

¶ Et virides qdẽ ⁊ violacee sunt male:⁊ quãto plus additur declinatio ad nigredinem:tãto est deterius : ⁊ quãto plus sunt decliuiores ad illud tãto plus sunt decliuiores ad malitiã.

¶ Hic icipit cañ. iudiciales ex coloribʒ ad certitudinẽ iudicij alia addat. Et pͦ ponit cañ. iudiciales. scdo ponit cañ. iudiciales ex mõ exitus. tertio ex ordine. q̃rto ex signis ⁊ accidẽtibus ⁊ alijs. ibi 2°. (Et de specieb⁹.) ibi 3°. (Et vt sic.) ibi 4°. (Et illud qdem.) In pma parte ponit q̃ttuor cañ. lʒ possint fieri plures. Primus cañ. est q virides ⁊c. Ratio est:qr significatur materia venenosa antracosa.

¶ Et albe quidem sunt meliores:⁊ ppriẽ quando sunt pauci numeri:magne q̃ntitatis:facilis exitus:pauce angustie:debilis febris:⁊ vides febrẽ minui cũ eaꝝ apparitione:⁊ ipsaꝝ egressione:⁊ est principium exitus earuʒ in tertio:⁊ quod ei approximat.

¶ Scdo cañ. Et albe. i. tendentes ad albedinẽ:qr significatur sanguis intus flegmaticus vel albe per citam ɔuersionem ad saniez:ita q exitus ⁊ saniatio. s. maturatio simul sit pauci numeri ⁊ magne quãtitatis:qr significatur mãm nõ multam:⁊ fortẽ expulsiuam. Unde simul mãm ad vnũ locũ expellit. ¶ Sed tu dices:nõne esset melius q esset pauci numeri ⁊ pauce q̃ntitatis. ¶ Dicẽdum q sic vbi essemus certi:q hoc non esset ppter materiei retẽtionem defectu virtutis:vel põt exponi magne quãtitatis. i. lʒ sint magne ⁊ tamẽ melius esset q essent parue:facilis exitus:qr cito ⁊ sine accidẽtibus difficilibus. ⁊ ideo subdit parue angustie. s. tam in exitu q̃ʒ in pduratione. ¶ In 3° ⁊ qd ei approximat:qr in 4° vel 2°. qr non differat ad sextum vel vltra : ⁊ ista numeratio sit a die qua incipiũt accidẽtia:que infra dicentur. Vbi gra. a die febris doloris dorsi pruritus nasi ⁊c. Euenit eniʒ in qbusdam valde tardari exituʒ variolaꝝ. Vbi gra. ad. 7. dies vel post. 10. apparitionẽ signoꝝ:vt sumitur. 18. ɔtinẽtie: ⁊ hoc significat impotẽtiam virtutis mouẽtis mãm:siue sit hoc ppter causam in virtute:siue in materia : ⁊ tu cõsidera dies creticos in exitu. si enim variole sunt modi crisis:melius est q pncipium earum sit in. 7. q̃ʒ in. 6.

Variolas diuerse apparitiões post febris accessum.

¶ Et post illas sunt albe magne pluris numeri ppinque absqz cōtinuatione. Nam ille: que continuantur adinuicē: ita vt continuantur in frusto magno carnis habentes latera: aut rotundam formam sunt male. Et similiter iterū duplices magne in ventre vniusqȝquarum est variola alia.

¶ Iste est tertius casū. in quo vult q̄ post istas. s. albas pauci numeri ⁊c. In bonitate sunt albe pluris numeri. In hoc enī q̄ sunt pluris numeri nō sunt bone. sicut sunt ille: q̄ sunt pauci numeri ppinque. hoc sequitur ad eē multas numero: sꝫ ad eē paucas nūero nō sequatur esse distātes absqꝫ cōtinuatione: q̄ si cōtinuarentur: significaret mā multa. ⁊ ideo ille sūt male: que cōtinuantur: ⁊ faciunt vnā variolā hñtes latera: q̄ apparent oblōge: aut rotunde. i. aut si simul iuncte fiat vna rotūda. totum enim hoc signat mām superfluā. Et silr iterū: q̄ sicut sm cutim variole possunt cōiungi ⁊ appropinquare: ita etiam sm pfundum ex materie multitudine.

¶ Albe vero pue dure: propinque: difficilis exitus: lꝫ faciant existimari in principio rei salutē: tamen timetur in eis q̄ difficilis fiat earū maturatio: ⁊ fiat cum eis mala dispositio egri: ⁊ pueniat per eas ad pditionem: quoniam causa in eis est grossitudo materiei.

¶ Hic est quartus casū. in quo vult: q̄ variole albe parue dure ppinque adinuicē ⁊c. a pncipio decipiunt: q̄ faciunt existimari: q̄ sint bone. q̄ enim medicus videt illas albas. iudicat de colore: q̄ mā non est maligna. Et ex solo hoc indicat ⁊ defendit iudicium suū a cōtrario indicando ex duritie ⁊ difficultate exitus ⁊ ppinqtate ppter numerū multū dicendo: q̄ exitus difficultas est: q̄ sunt in principio: ⁊ materia ista cum tendat ad flegmaticū tardius exit: nec multus numerus est suspectus cum mā non sit mala: sed duritiem dicet non esse multam. Auic. tñ sua extimatiua timet perditionem: q̄ causa in his est grossa materia: que extra nō bene expellitur. quare remanens intus corrūpetur: ⁊ eorum per ⁊ veniet eger ad perditionem.

¶ Et de speciebꝰ malarū timorosarum: que plerūqꝫ interficiunt sunt ille: quarū diuersificatur egressio. nam qñqꝫ apparent: ⁊ qñqꝫ occultantur: ⁊ proprie qñ apparent violacee: ⁊ silr tenaces. quarū opatio non cessat a debilitate virtutis. ⁊ viridificationem membri. ⁊ nigrificationē eiꝰ perdunt. ¶ Et si viriditas ⁊ nigredo: quibus succedit resudatio non faciunt cadere virtutē: imo additur cum eis virtus: non sunt mortifere: sed fortasse cadere faciunt in vlcera: ⁊ que currunt cursu eorum.

¶ Hic indicat ex mō exitus: ⁊ addit alia ad rectificādū. Cā pmi dicti est malignitas māe: quā virtus hñ regulare non pōt. vñ post exitū extra intus reuertuntur. Si ergo ille color est violaceus signatur māe venenositas. Silr tenaces dicuntur tenaces: q̄ multū tenent mēbrū sm latū ⁊ pfundum: vel q̄ tenent ipsum intus: ⁊ nō exeunt: vel q̄ multe tenent se simul: vel q̄ mā hꝫ tenacitatē ac si esset viscus. Si ergo non cessat earum opatio a debilitate ṽtutis pdunt. Et si. i. lꝫ sint virides ⁊c. quibus succedit resudatio. i. exitus ad extra. ¶ Et non faciant ⁊c. nō sunt mortifere: q̄ possunt esse cretice: tñ q̄ materia est venenosa mala sunt fortasse vlcera mala melancholica difficilis cure. Et que currūt: q̄ potest sequi ex-

tremitatum corruptio: ⁊ est sermo similis eis qui scribitur secundo pronosticorum. ibi. (Quod si liuor ⁊c.)

¶ Et vt sit febris: deinde variole: saluū est q̄ vt sint variole precedētes: deinde sequatur eas: ⁊ accidat sup eas febris. Questio. iiij.

Dubitatur de hoc casū. q̄ cōtrariū ponitur infra Fen. 3ª cap de signis sumptis ex pte pustularū: vbi sic scribitur. Cum acuta febris puenit ad apata titillicorū ⁊ extremitatū deterius est q̄ vt sint pus illa apata: ⁊ sequatur ea febris cā putredinis: q̄uis illud sit malū. ¶ Oppositū vult hic Auic. ⁊ Rasis. 18. cōtinentis. ¶ Dōm q̄ Auic. 2ª Fen. huius loquitur de supuentu apatum ad febrē febre remanente: qd peius est q̄ si apati supueniat febris apate remanente. Sed hic loquitur de supuentu huius apatis. i. variolarū ad febrē febre cessante: et aliter q̄ variole sint crisis laudabilis huius febris: qd quasi melius est q̄ si incipiūt variole: ⁊ febris sequatur: ⁊ pseuerat febris cum illis. tūc enim hꝰ variole non sunt crisis febris illius. ¶ Scđo modo pōt dici: ppter qd sciendum q̄ febris sequēs apata titilicorū ⁊ extremitatē: lꝫ sit causa putredinis: nō intelligitur q̄ sit ephimera sequens caliditatem putridi humoris: cuius vapor stat sm locū: circūscriptus non ptingens ad cor: sed febris sequēs variolas intelligitur putrida. Variole enim non sunt vel fiunt solū in cute: sed in pfundo: poterunt ergo māe alique esse grosse frigide ⁊ in suo motu tardo non putrefieri. Et eius separationē. i. expulsionem fieri absqꝫ ebullitione. Cum ergo venit ad apandum ⁊ ad variolandum supuenit putredo: ⁊ facit putridā febrem. Peius ergo est: q̄ homo hēat variolas ad quas sequatur putrida febris: q̄ nescimus ad quid ille terminabitur: q̄ q̄ habuerit febrē: que iam recessit: ⁊ fecit laudabilē crisim per variolas: sed q̄ aliqs habeat febrē putridam: ⁊ post hoc hēat apata titilicorū ⁊ extremitatū: q̄uis iaꝫ putrida recessit: peius est q̄ q̄ habeat apata: ad que sequatur febris ephimera. Ille enim est iā debilitatus per putridam precedentē ⁊ male dispositus p illam: nec talis crisis exiture est omnino salua. alij etiam modi dicendi sunt: quos alijs dimitto. Variolas fieri posse nulla febre pcedēte sed postea supueniente.

¶ Et illud qdē qd pˀm cōsiderare opꝫ in esse patientis variolas est eius anhelitus ⁊ ipsiꝰ vox. nā ipsa duo cū remanent: bona est res salua: Et cū videris anhelitū patientis variolas cōsequentē: ⁊ similiter patientis morbillū. tunc existima casum virtutis: aut apostema diafragmatis: deinde cū virides fitum vehementē fieri: ⁊ angustia assiduat: ⁊ ea que apparent infrigidantur: ⁊ variola ⁊ morbillus virides fiūt. tūc iam pcipitur eger mori: ⁊ festinat illud. si variole fuerint de genere earum: quarū egressio ⁊ apertio tardantur.

¶ Hic ponuntur casū. iudicales ex signis ⁊ accidētibus: ⁊ hēt partes tot: quot sunt casū. ¶ Considerādum q̄ anhelitus ⁊ vox cum sint boni significāt materiam esse expulsam a locis pncipalibus: ⁊ q̄ spūalia sunt sana: ideo est res salua. s. vt plm. ¶ Consequētem. i. frequētem. Extima casum virtutis: aut apostema ⁊c. q̄ frequentia multa fit ab his duabus causis. Sicut vehemētē ex forti inflāmatione: vel reclusione materierū intus. ¶ Festinet illud. s. in eis. Si ⁊c. q̄ significatur impotentior virtus: ⁊ materia prauior in substātia: vel quantitate: vel qualitate.

¶ Et plurimi eorū qui moriuntur per variolas moriuntur prefocati ex squinātia. ¶ Et quandoqꝫ moriuntur per casum virtutis cum rasura

intestinorum et fluxu ventris.

¶ Hic est scd̄s casi. vrplinti. i. multi qꝛ variolant̄ in gutture. Per casum virtutis. s. prauitate mãe. Rasura. i. disinteria ⁊ h̄ sit vel qꝛ intestina variolant̄: vel qꝛ mã descendens fluit ⁊ excoriat vel propter vtrumq;. Et cum fluxu. i. absq; excoriatione.

¶ Et quū videris violaceas de variolis ⁊ morbillo profundari. tūc scias ꝙ superueniet egro sincopis.

¶ Hic est tertius casi. ⁊ est notus. significat enim materiam venenosam intus reuerti.

¶ Et quando festinat ad mingendum sang. et succedit ei vrina nigra. tunc est mortiferum precipue quando est illic casus virtutis.

¶ Hic est quartus casi. Causa est: qꝛ qui mingit sanguinem in febre acuta morit̄: qꝛ significat vehementem repletionem sanguineam ⁊ acuitatem ebullitionis: ⁊ timet̄ prefocatio ex hoc vt scribit̄ Fen 2ª huius caplo de vrina rubea. cum ergo peruenit ad ꝓfocationem mingit vrinam nigram per viam extinctionis caloris: ⁊ hoc rectificat casus virtutis. si enim esset vrina cretica virtus esset fortis.

¶ Et fluxus ventris viridis sanguineus: aut lotiuus non cum casu virtutis et alhumera est aliquid de variolis et morbillis.

¶ Hic est quintus casi. ¶ Considerãdum ꝙ Auic. vult te scire secuꝝ in fluxibus apparētib⁹ in variolis ⁊ morbillis: qꝛ sunt in eis ꝯformes. vnde possunt fieri nō cadēte virtute. nam ꝓpter ebullitionem euenit materias fieri virides circa loca nutritiua: ⁊ ex abūdantia sanguinis ꝓfluere partes eius. sꝫ ex calore eliquatiuo ebullitiuo faciente aquosum sanguinem fluere: ⁊ esset fluxus lotiuus sicut lotura carnis. ⁊ poterit intestinoꝝ viscositas abradi. Si ergo non vides casum v̄tutis. non iudices mortem. qui aūt vult scire horū fluxuum sciam legat Fen. 14. ⁊. 16. tertij libri. vbi hoc dixi mus exponat̄. igitur hic. Est aliquid de variolis ⁊c̄. i. apostema consequens ad viasiallias ad variolas.

¶ Et multotiens quidem variolat̄ homo duabus vicibus: quando aggregatur materia ad expellendum bis.

¶ Hic est sextus casi. Auer. colliget 4° dicit: ꝙ hec egritudo solū aduenit patienti semel. Auic. v̄o dicit: ꝙ qñq; bis. Rasis. 18. ꝯtinētis dicit: ꝙ qñq; bis accidit ⁊ ter. Dicamus ꝙ variole: que sunt ex menstruali infectione tm̄ semel accidunt: qꝛ cū fit ebullitio separatiua: ⁊ cū accidūt bis est valde extraneū: ⁊ esset cum ꝓpter ebullitioně vnam non esset facta rectificatio: sed variole ex malitia ciborum ⁊ aere possunt bis ⁊ ter euenire ⁊ amplius vt credo: ⁊ hoc Aui. innuit cum dicit: ꝙ aggregat̄ materia ad expellendum bis.

¶ Et coloris plumbini sunt variole. quarum bothor in facie. et pectore. ⁊ ventre sunt plusq̄ in cruribus et pedibus: et sunt male: et signãt materiam grossam: que non expellitur ad extremitates.

¶ Hic est septimus casi. color plumbeus significat materiam flegmaticam frigidam habentem aliqualiter de melãcholia: quam cum natura ad longinquum pellere non possit pellit illam ad propinquam partem.

¶ De signis apparitionis variolaꝝ. Cap. vij.

Quandoq; antecedunt apparitionem variolaꝝ dolor dorsi: ⁊ pruritus nasi: ⁊ timor in somno: ⁊ punctio vehemens in membris corporis: ⁊ grauitas cõmunis: ⁊ rubedo in colore faciei: ⁊ oculi. ⁊ lachrymę: ⁊ inflãmatio: ⁊ multitudo alicum ⁊ saltus cum constrictione anhelitus: ⁊ raucedo vocis: ⁊ grossitudo sputi: ⁊ grauitas capitis: et dolor capitis: et casacã: et exiccatio oris: et angustia: et dolor in gutture et pectore: ⁊ tremor pedis apṓ resupinationě et declinationě ad ipsam. Et cū hoc toto febris conclusa.

¶ Hec signa sunt antequam appareant in cuti: ⁊ sunt cum incipit ebullitio intus. ¶ Dolor dorsi: quia ibi est vena magna: in qua fit extensio propter sanguinis multitudinem: ⁊ eius ebullitionem. vt scribitur. 18. continentis. ¶ Pruritus nasi non significat nisi lumbricos. ¶ Timor in somno ex illis vaporibus motis ad caput ⁊ retentis: qui in vigilijs resoluebantur. ¶ Et repletio superflua aggrauans est causa somniorum punctio in membris: quia iam materia penetrat vt faciat pustulas. scilicet variolas. ¶ Grauitas communis: scilicet toti corpori propter multitudinem sanguinis. Rubedo ⁊c̄. propter ipsum sanguinem bullientem in partibus illis: ⁊ propter calidos vapores. ¶ Lachrymę ex repletione ⁊ eliquatione humiditatum: inflãmatio quia infirmus sentit se inflãmari ⁊ comburi: multitudo. alicum ex multis vaporibus. ¶ Saltus. idest iectigatio ex eisdem vaporibus. Cum constrictione anhelitus ex multa replétione. Et forsan vult ꝙ infirmi non inquiescant in lecto: qꝛ videtur eis ꝙ suffocentur. ¶ Raucedo vocis ex nocumento gutturis ⁊ canne pulmonis ex vaporibus multis ⁊ ex ipsa ebullitione. ¶ Grossitudo sputi: quia ex calore materia eliquatur a capite ad guttur: ⁊ ex eodem ingrossatur ⁊ exiccatur. ¶ Grauitas capitis ex multitudine sanguinis, hec enim est vna causa eius: vt intelligitur prima Fen. tertij casi. ¶ Dolor capitis ex multis vaporibus extendentibus panniculos. Quomodo differat dolor capitis: ⁊ grauitas intelligitur prima Fen. tertij cano. grauitas enim est quidam modus doloris. ¶ Casacam. idest tremor cordis vel pulsus ex multo sanguine ebulliente circa spiritualia. ¶ Exiccatio ⁊c̄. patet. ¶ Tremor pedis. Omnia signa predicta inuenio. 18. continentis: ⁊ ab Azarauio in hoc capitulo: sed a nullo inuenio de hoc apud resupinationē: ⁊ credo ꝙ per hunc tremorem intelligat iectigationem: que magis apparet quãdo homo iacet supinus. ⁊ ideo dicit. ¶ Et declinationem coxis: idest cruribus extensis. ¶ Febre conclusa: quia sanguinea.

¶ De morbillo. Capitulum. viij

Scias quod morbillus omnis est variola cholerica: ⁊ non est differentia inter ea ambo in plurimo reliquarū dispositionum: nisi quia morbillus est cholericus: et ꝙ ipse est minoris quantitatis: et quasi ipse non pertransit cutem: et non est ei altitudo. de qua curetur proprie in principio sui. Variole v̄o in principio sue apparitionis est eminētia: et altitudo: et morbillus ē minor variolis: ⁊ min⁹ accidit oculo q̄ variole.

¶ Quãtis sermones predicti adaptentur ad morbillos: tñ ad perfectionem scientie quedam specialia dicit de morbillis. ꝑmo ponens differentiam inter variolas ⁊ morbillos. secundo ponit signa salutis ⁊ mortis in illis. ibi secundo. (Sunt.) Prima in duas. primo ponit dr̄iam ex parte cause: ⁊ quorūdam ꝯsequentium. scd̄o ex parte signoꝝ apparitionis. ibi scd̄a. (Et signa.) Quod primo dicit est notum. ¶ Causa autem quare morbilli minus accidunt oculo est

q2 materia subtilis cito euaporat ad extra ab eo. ¶ Dubitatur quid prius eueniat pueris: an variole an morbilli. ¶ Dom q̄ q̄rum est in expientia inuenio non ꝯcordare mulieres. Quedā dicunt prius accidere variolas: ⁊ q̄daꝫ alie prius accidisse morbillos: ⁊ ego nō potui notare excessum in hac prioritate. Cum aūt ꝯsiderabimus: q̄ mā morbilloꝝ est acutior ⁊ mobilior: prius dicunt̄ accidere morbilli: ⁊ h̄ q̄n mā ab intra sortit̄ hanc dispōnem. Sed cum ꝯsiderabimus q̄ in pori etate calor est humidior: ⁊ posterius fit acutior: prius vident̄ accidere variole: ⁊ posterius morbilli: ⁊ q2 motus haꝝ materieꝝ multū sequit̄ aeris dispōnem: quā contingit q̄nq̄ꝫ esse acutiorem: ⁊ q̄nq̄ꝫ humectiorem: ⁊ ideo in multis pueris vise sunt expientie contrarie: q2 q̄nq̄ꝫ precesserunt variole: ⁊ quandoq̄ꝫ morbilli.

¶ Et signa apparitionis eius prima sunt signis apertionis variolaꝝ: veꝝ lachrymę in eo sunt plures ⁊ angustia ⁊ inflāmatio vehemētior: ⁊ dolor dorsi minor: q̄m causa eius in variolis est repletio san. ⁊ extendens venam positā super dorsum. nā generatio variolaꝝ est ppter multitudineꝫ sang. corrupti ⁊ morbilli propter vehementiā malitie sang. corrupti pauci. Et morbillus s̄m plurimuꝫ egreditur subito: ⁊ variole aliquid post aliquid.

¶ Et signa prima ⁊c̄. Quia proxime sunt mā: ⁊ ebullitio vtriusq̄ꝫ cōicat. veꝝ lachrymę in eo. s. morbillo sūt plures: q2 materia magis mouet̄: ⁊ magis apta est exitui. Nos autem de multitudine ⁊ paucitate lachrymaꝝ in oi diuersitate iam subtilr̄ perscrutati sumus in 3° lib. Fen 3° tractatu p̄mo. Angustia inquietudo ⁊ inflāmatio vehementior: q2 mā est calidior ⁊ acutior. Dolor dorsi. s. extēsiuus minor: q2 mā est paucior: ⁊ hoc est qd̄ subdit: q̄m cā eius. s. doloris in variolis ⁊c̄. ⁊ ideo seq̄tur ex hoc: q̄ morbillus subito egreditur ppter materie subtilitatem ⁊ caliditatem.

¶ De signis salutis eius. Cap. ix.

Et sunt sicut signa salutis variolarū. nam ille qui est velocis pcessionis ⁊ apparitionis ⁊ maturationis est saluus. Et durus ⁊ viridis violaceus est malus: ⁊ q̄ est tarde maturitatis: frequētis sincopis ⁊ angustie est pnitiosus. Et q̄ occultatur iteꝝ subito est malus faciens sincopim.

¶ Quod hic dicit est notum.

¶ De cura. Cap. x.

Oportet in variolis vt incipiat̄ ⁊ extrahat̄ sang. sufficienter cum ꝯditiones fuerint. ⁊ similiter si morbillus fuerit cum repletione sang. ⁊ spatiuꝫ illius est vsq̄ꝫ ad quartū. ¶ Sed q̄n procedunt variole: non oportet tūc vt administret̄ flobotomia nisi inueniat̄ vehementia repletionis ⁊ dn̄ium materiei. tunc enim flobotomet̄ quantitate: que ericcet: ⁊ conuenientius: quidē: qd̄ in hac administratur egritudine: est flobotomia: ⁊ si flobotometur vena nasi confert iuuamentum fluxus sang. narium. ⁊ tuetur partes superiores a malitia variolaruꝫ: ⁊ est facilis super infantes.

¶ Primo ponit curam. scd̄o regimen preseruando quedam mēbra. tertio eradicat vestigia. ibi 2°. (Mēbra.) ibi 3°. (In hoc.) Prima in tres. p̄mo ponit curā in p̄ncipio anteq̄ꝫ appareant. scd̄o q̄n inceperunt apparere. tertio q̄n iam cōplete sunt egresse vel egrediunt̄: ⁊ q̄n declinant. ibi 2°. (Cum ergo pertransierit.) ibi 3°. (Et q̄n egrediunt̄.) In p̄ma parte principaliter ad duo intendit. ⁊ primo ad phlebotomiaꝫ. secundo ad extinctionem ⁊ sedationem ebullitionis. De phlebotomia q̄ competat certuꝫ est. ¶ Sufficienter: quia si expedit vsq̄ꝫ ad sincopim: vt scribitur. 18. continentis. ¶ Usq̄ꝫ ad quartum computando principium apparitionis febris. ¶ Sed quando procedunt: idest quando incipiunt apparere. Questio. I.

Dubitatur vtrum phlebotomia cōpetat post q̄rtum diem. ¶ Videt̄ q̄ sic ex generali can̄. lib. p̄mo Fen 4° caplo de phlebotomia vbi dicit: q̄ cū oportuerit te phlebotomare: nō attendas verba illoꝝ: qui dicunt q̄ non est bonū post quartam diem: imo est bonum q̄ fiat post quadraginta dies. ¶ In ꝯtrariuꝫ est hic Auic. ⁊ Rasis in diuisionibus ⁊ oēs auctores concurrunt. ¶ Dicendum q̄ apparentibus signis variolaꝝ: ⁊ nondum incipientibus apparere variolis competit phlebotomia: quia est materia in venis multa ⁊ ebulliens: quam euacuat ⁊ tēperat phlebotomia. Et similr̄ de morbillis itelligere oportet. si sentiuntur signa: q̄ materia sit sanguinea replens: vel sanguini admixta. Cum autē incipiunt apparere vel exire variole: phlebotomia non competit: quia ipse sunt. quidaꝫ modus crisis. Phlebotomia autem impedit eaꝝ exitum: ⁊ facit materiam reuerti intus. Anteq̄ꝫ ergo iste exitus incipiat: phlebotomia competit. nam minorat materiam: ⁊ facit naturam potentem supra residuuꝫ. ¶ Considerandū autem: q̄ spatium illius phlebotomie est vsq̄ꝫ ad quartuꝫ: scilicet iclusiue: vel exclusiue: quia cōmuniter vsq̄ꝫ ad quartum diem consueuerunt incipere apparere: scilicet in tertio vel in quarto. hoc ergo tempus Auicen. posuit loco exempli: quia si inciperent apparere in secunda die: non competeret phlebotomia in illa die: ⁊ similiter si tardaret illaruꝫ apparitio vsq̄ꝫ ad septem potest fieri phlebotomia post q̄rtum vt in quinto vel sexto.

¶ Sed quando pcedunt. Considerādum q̄. A. ponit casuꝫ: in quo quāuis variole incipiant apparere potest fieri phlebotomia: ⁊ est quando est cum eis vehementia repletionis ⁊ dominium materie. s. in exitu materiei timetur corruptio membroꝝ. tunc enim non obstante q̄ incipiant apparere: phlebotomia potest fieri: quia illa phlebotomia nō diuertit materiam: que iam exiuit venas. nam tanta est in venis repletio: q̄ propter phlebotomiam istam minoratiuam nō fiet venarum inanitio. vnde materie fugantur: sed soluꝫ minorabitur superflua repletio: ⁊ hoc est qd̄ dicit quantitate: que ericcet. i. minoret de materia: ⁊ non quantitate que diuertat. Et alius inuenio medicus diceret: q̄ liꝫ intra venas aliquas traheret materias: tn̄ nocumentū hoc esset minus iuuamento. ¶ Ad rationem contrariam dicēdum q̄ post quattuor dies potest flōmia fieri: si non prohibeat aliquid malus non obstante eadem egritudine. ¶ Est facilis super infantes. s. phlebotomia nasi. quasi dicat. cū in eis nō possit fieri phlebotomia brachij potest fieri phlebotomia nasi. Utrum aūt phlebotomia nasi possit fieri non p̄missa alia phlebotomia: quāuis indicatur ⁊c̄. disputauimus Fen. prima tertij can̄. capitulo de phrenesi. Uel est facilis super infantes. s. malitia variolarum in partibus faciei: ⁊ hoc propter illorum teneritatem. vnde videmus quosdam cecaris ⁊ quosdam multum deturpari.

¶ Et quando necessaria est flobotomia: ⁊ non flobotomatur iterum complete timetur super

ipsum corruptio extremitatis: ⁊ similiter timetur quandoq; simile illi super illum: cuius assiduatur extinctio: ⁊ venter soluitur.

¶ Corruptio extremitatis ꝑpter multam māām: ⁊ sil'r ⁊c. q2 ex multa exiccatione constringunt' materie. vnde interiora corrumpunt': ⁊ ideo dixit simile illi: q2 sicut in illo corrumpunt' exteriora: ita in illo corrūpunt' interiora. Uel potest dici simile illi. i. similis corruptio in extremitatibus. nā materie ꝑpter multam infrigidationē conclusē ⁊ ꝯstricte corrumpunt' ⁊ maligniores fiunt: ⁊ malignāt alias materias: quas ꝯtangunt: ⁊ prauiores facte exeūtes ad extrema corrūpunt illa. ¶ Et soluit' venter. Iste textus pōt esse ꝯsilium quoddā per se. vt dicat' cōuenientius qd administretur est flōmia: ⁊ cum hoc ēt soluitur vēter. i. fiat solutio ventris cū tamarindis ⁊ cassia: vt statim precipiet. Uel pōt esse textus continuus precedēti imediate. nam corruptio similis illi. s. in interioribus timet' super illū: cuius assiduat' exiccatio. Et soluitur venter. s. cum expediret flobotomare. ⁊ nō soluere ventrem. cōmouentur enim materia: ⁊ maligna fit. vnde ad extra pulsa corrumpit extremitates.

¶ Et oportet vt fiat in eis cibatio in primis cū eis: in qbus est confortatio cum repercussione ⁊ extinctione absq; constrictione nature ⁊ inspissatione san. sicut quod fit de iuiubis cū tamarindis ⁊ cassiafist. ⁊ cum eo qd fit ex dactilis imaturis. ⁊ ex lentibus preparatis. ⁊ issidabegi. ⁊ lenificatio vehemens. Et similiter oportet vt sint cum istis tamarindi. ⁊ que eis cōueniūt. Et cibus factus ex cucurbita ⁊ melon alrakhi: imo opz vt sit natura lenis in principio. ⁊ sit intentio in eis: quibus lenitur tamarindi. Et si non obedit cum eis: additur super eos siracost cū facilitate ⁊ cautela ⁊ tereniabin: aut infusio prunoꝝ: ⁊ confert quandoq; si in potu detur in principio apparitionis vestigioꝝ variolarum pondus. ʒ. iij de rob dactiloꝝ syluestriū cum vno de trociscis camphoratis. ⁊ syrupus de dactilis imaturis est vehementis iuuamenti in huius hora.

¶ Cibatio. i. detur ei per os. ¶ Confortatio. Hic sumit' pro confortatione: de qua scribit' scdo can. 4° caplo: vbi loquit' de medicina ꝯfortatiua: ⁊ nos ibi ꝓlixe scripsimus cū repercussione cum aliqua stipticitate ꝯfortante mēbra ne recipiat: ⁊ extinctione. s. a frigido absq; cōstrictione nature. quasi dicat. lz preceptum sit mēbra confortari aliquo stiptico: nolo tñ q2 in hoc constringat' venter: ⁊ inspissatione. i. ⁊ cum inspissatione: ⁊ lenitio vehemēs. i. cū eo. in quo est lenitio vehemens. totus ergo iste sermo opz: vt sic ꝯiungat'. Fiat cibatio in ꝑmis. i. in principio cum eis cibis: in qbus est ꝯfortatio cum repcussione: ⁊ cū extinctione: ⁊ cū inspissatione sanguinis: ⁊ cū eis cibis: in qbus est lenitio vehemens. Dixit tñ vehemens: q2 cū ista cibaria sint stiptica vt lentes: vehementia lenitiuoꝝ reprimit' ab illoꝝ stipticitate: ⁊ stipticitas ab illoꝝ lenitione. Ex hac ergo cōmixtione non fit nature cōstrictio: vt precipit: lz potius natura remanet lenis. ¶ Affidabegi est quidam modus cibi: sicut dicemus rasra. Alij dicunt q2 est micha panis cum zucharo mellino. Atrachin est melon indus: de quo supra de cibatione ethicorum dixit.

Questio. II.

Dubitatur vtꝝ frigida extinctiua sedantia ebullitionem ⁊ inspissantia cōpetant in principio varioloꝝ. ¶ Uidetur q2 non per Rasim. 18. ꝯtinētis qui ꝓhibet frigida in ꝑncipio. ¶ Amplius. Que ꝓhibent sanguinis mundificationem non cōpetunt: sed frigida sunt hꝰ: q2 prohibent ebullitionē: ⁊ sanguis infectus ab vtero non pōt mundificari nisi ebulliat. ¶ In ꝯtrarium sunt oēs auctores. ¶ Dicēdum q2 ꝑncipium varioloꝝ est duplex. sciz principium accidentiū presentium. s. febris: ⁊ alioꝝ: qd est principium ebullitionis. Et est ꝑncipium aliud. s. apparitionis varioloꝝ: q2 iam incipiunt per cutim spargi ⁊ exire. ¶ Dico ergo q2 in ꝑncipio varioloꝝ. s. apparitionis circa cutim non cōpetunt ista frigida. vt Auic. dicet: q2 ꝓhibent exitum. vnde materie cōstricte in partibus extra venas: ⁊ etiam expulsibiles ⁊ acuate ⁊ cōstricte intus in venis corrūpunt membra. In principio ꝟo signoꝝ. s. in ꝑncipio ebullitionis competūt frigida ista. nam ebullitio vel est separatiua: ⁊ tunc infrigidantia non ex toto tollunt ebullitionē: sed remittunt: ne pars bona per ebullitionē corrūpatur. Si autem sit ebullitio corruptiua non cōpetunt. Et apparet q2 remissiora possunt esse: que sedant ebullitionē separatiuā: q̄ que sedant ebullitionem variolarum ⁊ morbillorum. ¶ Ad contraria dicendum: q2 quando auctores prohibēt frigida extinctiua in principio variolarum intelligunt in principio apparitionis: non in principio ebullitionis ⁊ signorum. ¶ Ad secundam dicendum: q2 illa extinctio non ex toto tollit ebullitionem: sed rectificat illam: si est separatiua ebullitio.

Questio. III.

Dubitatur 2°. vtꝝ a principio cōpetat medicina solutiua. ¶ Uidetur q2 sic: q2 mā potest indigere minoratione. ¶ In ꝯtrariū sunt oēs. ¶ Dōm q2 solutiua medicina: que leniendo soluit competit a ꝑncipio. Ratio: q2 lenit virulentias intestinales: ⁊ mundificat illas primas venas. In eoꝝ tñ vsu dz esse cautela: q2 ista lenitiua debēt esse cum hoc frigida sedatiua ebullitionis. Simil'r nō debent esse in multa quātitate ꝑpter duo. Primo. q2 vl'r in habētibus variolas timetur fluxus vētris. vnde Auicē. supra dixit: q2 fluxus vētris est aliqd de variolis ⁊ morbillis. i. est aptus euenire in eis. ⁊ ideo lenitiua pura in quantitate multa possunt facere fluxū ventris prauū. Scdo. q2 lenitiua quedā hñt vim aliquā debilem euacuādi exsoluēdo. vt māna sicut fuit dictū supra de cura putridaꝝ in gñali. Per dosim ergo magnā potest exsoluēdo educere ⁊ causare prauū fluxum. ⁊ hoc est qd. A. dicebat. Si non obedit cū tamarindis: addat' siracost. i. māna quedā cū facilitate ⁊ cautela: q2 ponēdo paruam quātitatē. ¶ Dico 2°. q2 solutiua medicina: que exsoluendo euacuat a ꝑncipio nō cōpetit. Ratio est: q2 mā est sanguini admixta: etiā q2 timet' de fluxu superfluo: ⁊ in sūma in tota cura ⁊ eius protellatione oportet esse suspectum de fluxu ventris supfluo in hac egritudine: vt visum est nostris auctoribus. ⁊ ideo cum natura respondet sibi in lenitate: non audeas dare lenitiuū. Et cum non respondet: sis vsus illo cum cautela. vnde Auenzoar voluit: q2 in maiori tēpore non indigeas tamarindis. ¶ Ad contraria patet solutio.

¶ Cū ergo ptransierit egritudo diem ꝑm ⁊ incipient variole apparere. tunc fortasse erit infrigidatio causa erroris magis ex eo q2 retinet superfluitatem interius ⁊ delationē eius sup mēbra principalia: ⁊ fortasse nō sit eis possibile ꝓcedere ⁊ apparere: ⁊ accidit inqetudo: ⁊ angustia: ⁊ fortasse accidit nausea: imo oportet vt iuuentur superfluitates in huiusmodi dispositione cum eis: que faciunt ebullire ⁊ aperiūt opilationes: sicut feniculum ⁊ apiū cum zucharo: ⁊ succus eorum: aut decoctio radicum ⁊ seminum

minum

minum:⁊ fortasse odorat͂ aliqd de croco:⁊ aq̃ ficuum est bona valde. ficus.n. sunt vehementis expulsionis ad exteriora:⁊ illud est vna de causis euasionis a nocumento earum.

¶ Hic ponit curā p̄mo quādo incipiunt apparere. scd̄o ponit medicinas: que cōpetunt in p̄ncipio accidētiū. ibi scd̄a. (Medicine aūt.) Prima in quatuor. p̄mo ponit cañ. in his que assumunt͂:⁊ ponit medicinas. scd̄o in eis:que extra occurrunt. tertio in flobotomia. quarto ponit quosdā alios cañ. speciales. ibi scd̄a. (Et opȝ vt nō approximet.) ibi 3°. (Et fortasse flobotōia.) ibi 4°. (Et quādo accidit.) ¶ Dicit p̄mo. Cū ergo ⁊c̄. egritudo. s. febris ista:que antecedit apparitionem. Dic̄ scd̄m. ¶ Considerādum q̄ accidit hoc loco exempli. ⁊ ideo dixit statim:⁊ incipiunt ⁊c̄. q̄ si nō inciperent apparere:adhuc posses infrigidare. Fortasse dicit hoc propter occultas dispositiones. pōt enim incipere exire:⁊ infrigidatio plus iuuaret ex parte q̄ȝ noceret. ebullire .s. leuiter. Odoratur. i. sicut odor eius ponitur:q̄ aromatizatur cum eo aliqua istarum decoctionuȝ: vel odoratur. s. per nares vt calefactio eius trahat ad extra materias in partibus faciei. Ficus enim ⁊c̄. signum:quia generant pediculos apud quosdam.

¶ Et de illis:que cōferunt valde in hm̄ōi hora est:vt sumat͂ lacce ablute. ʒ. v. lentium excorticatar. ʒ. vij dragagāti ʒ iij. deinde coquantur cū lib. ʒ. aque vs̄q̄ quo remaneat q̄rta. lib. j. ⁊ det͂ in potu. ¶ Et de illis: que sunt vehementis iuuamēti ad faciēdum appere variolas est vt sumant͂ ficuū citrinar. ʒ. vij. lentium excorticatar. ʒ iij. lacce. ʒ. iij. dragaganti. seminis feniculi. añ. ʒ. ij. decoquant͂ cū lib. ʒ. aque donec remaneat ex ea fere tertia:⁊ colet͂ ⁊ det͂ in potu de ea. expellit enim calitatē a partibus cordis:⁊ prohibet pulsum cordis.

¶ Iste medicine sunt sumpte in p̄p̄ria forma a Rasi. 18. cōtinentis:⁊ dicitur ibi q̄ ponit͂ in istis medicinis lacca ad cōfortandum epar. dragaganti. i. gūma dragaganti habȝ aliquā frigiditatem:⁊ frangit acuitatem reruȝ calidarum. vt dixit Serap. ⁊ ideo ponitur in hac decoctione.

¶ Et opȝ vt non approximet ei in hac hora oleū aliqd̄ oino. ¶ Et opȝ vt regat͂ ⁊ elōget͂ ab aere frigido:⁊ p̄p̄rie in hyeme:⁊ fiat cuȝ illo illō:qd̄ fit cum sudante. frigus.n. opilat poros:⁊ redire facit materias retro:⁊ multitudo potus aq̄ frigide cū niue:⁊ introitus in domo venti mala sunt valde:⁊ fortasse flobotomia est mala: p̄pterea q̄ repellit,⁊ conuertit illō:qd̄ procedit. quare caueatur post duos dies:aut tres.

¶ In hac hora. s. exitus variolarum:oleum ⁊c̄. q̄a claudit poros. Illud qd̄ fit cum sudante. i. sicut fit in homine:q̄ sudat:q̄ debet caueri ab aere frigido. vnde sudātes:si ab extra infrigidantur. nauscāt:vt habetur ab Arist. scd̄o p̄blematum. 19. p̄blemate. ¶ Et multitudo potus. s. in hac hora:q̄ in principio antequā apparere incipiant:conceditur potus frigide aque. vt. 18. continētis. ¶ Phlebotomia est mala. s. hac hora:quia cum apparere incipiunt. ¶ Post duos dies vel tres. Dixit etiā hoc loco exēpli:q̄ diuersificat͂ in diuersis hoc t̄p̄s. vñ supra in p̄n° capl̄i dixit:q̄ spatium phlebotomie est vsq̄ȝ ad 4ᵐ dic̄. Dixit fortasse p̄pter illud quod supra dixi in p̄n° capl̄i vbi dixit:nisi inueniatur ⁊c̄.

¶ Et qñ accidit ex coopertura,⁊ calefactiōe q̄si sincopis:aut accidit sincopis. tunc necessariuȝ est regimen aeris:q̄ attrahit͂ ⁊ reuerti ad odores caphore ⁊ sandalor:⁊ si non fuerit excusatio:q̄n detegat͂ corpus:domui vēti:aut aeri frigido paulatim fiat:⁊ sit quando adiutoriū est cū calefactione:aut dimissione infrigidatiōis. ¶ Et qñ incipiunt exire:⁊ non inuenit͂ cū exitu earū alleuiatio:immo inuenit͂ caliditas inflāmata:⁊ lingua ad nigredinem declinis:tūc caue ne calefacias.

¶ Hic potest esse quartus cañ. Regimen aeris. s. per infrigidationem. ¶ Domui vēti. quia aeri ventoso apertis fenestris. ¶ Et sit ⁊c̄. supple paulatim fiat:⁊ nō subito:⁊ quādoq̄ caue:ne calefacias:q̄ significatur ebullitio praua.

¶ Et opȝ vt tu alienes ab habētibus variolas:⁊ morbillum emplastationem ventris:in hoc eni est timor constrictionis anhelitus subito:⁊ q̄ accidit fluxus vētris malus ⁊ mictus sanguis.

¶ Emplastrationem vētris. s. cum rebus infrigidantib⁹ vel opilātibus poros:⁊ hoc in hora exitus ad exteriora:quia prohibet ⁊ constringit materias. ¶ Considerādum q̄ contra hunc cañ. medici multum veniunt. in pueris enim associantur in variolis ⁊ morbillis vermes:aut timetur d̄ eis. ⁊ ideo emplastrant ventrem.

¶ Et in fine eius oportet:vt conseruet͂ natura:⁊ cibetur loco lētium:sicut sunt lentibus elixatis duabus elixationibus cū renouatione aq̄:⁊ loco lentium almakid cum tamarindis. ⁊ lētibus frigidis acetosis. ⁊ aqua granatorum. ⁊ sumach. ⁊ agresta. ⁊ his similibus.

¶ Cōsiderādum:q̄ in fine. i. in processu:vel etiam in declinatione timetur in istis disenteria:⁊ praui fluxus p̄pter debilitatem intestinor. vnde Azarauius p̄ncipale capituluȝ fecit in hoc. ⁊ Serapio sexto practice etiam dubitat de hoc fluxu. ⁊ ideo cōseruetur natura. s. ne fluxibilis fiat multuȝ:⁊ quasi reseruetur. ⁊ p̄seruetur vtēdo rebus stipticioribus q̄ȝ prius:vel nō sic lenitiuis. ergo si p̄us dedisti lentes decoctas nō p̄iecta aqua:nūc modo lētes decoctas duabus elixationibus semp̄ p̄iecta decoctione:q̄ erunt magis stiptice:vel etiam loco lentiuȝ. s. sicut sunt sine p̄iectione aque. ciba alkemakiccum tamarindis. i. cum cibo facto ex farina ordei ⁊ lacte extracto butyro:⁊ tamarindis. qui cibus nō sic lenit ventrem sicut lentes cum sua decoctione saltem:cum non est in eo nitrositas superficialis lentiuȝ. Ciba etiam loco lentium ⁊c̄. lentibus factis acetosis:⁊ non cū aceto acutoi:sed agresta ⁊c̄.

¶ Medicine aūt ē ingrossantes san. ⁊ infrigidātes eum:prohibētes eum ab ebulitiōe:que in initio precipiuntur:sunt sicut rob ribes:⁊ acresta:⁊ aqua fructuum frigidorum:⁊ syrupus alchori proprie:⁊ syrupus altelea:⁊ syrupus de sumar. ¶ Et syrupus quidē alchori habȝ descriptiones plures:quas diximus in antidotario:⁊ dicemus hic descriptionem fortem mirabilem:⁊ est illa que fit cum aqua lactis acetosi iterati:⁊ v̄tus eius est vehemēs valde. Descriptio hec est. Sume rob alchori partes. ij. Si

autem non fuerit tibi presens. accipe alchori: et fac serrare ipsum: et accipe serraturas eius: aut mole ipsum: et misce molitum eius cum medietate sui ex sandalis in aceto distillato: aut in aqua acreste pure diebus aliquot. deinde decoquatur in eo decoctione cum facilitate: cum longitudine donec dissoluatur. deinde exprimatur et sumatur de succo: et quanto acetum: aut aqua acreste est plus: tanto est melius. Deinde sumatur aqua adog abstracto butyro mundificata a sua caseitate adog: aut cum colatione vltima: que fit dimittendo residere: aut cum decoctione: sicut est decoctio aque casei: donec separetur aquositas. Deinde sumatur farina ordei: et fiat ex ea: et aqua lactis acetosi foca: et fiat acetosum illud foca. deinde coletur: postea sumatur illud foca: et fit in eo de subtili aqua or. et fiat acetosum: et quanto plus iteratur tanto est melius. Sumantur ergo de eo partes. v. et sumatur aqua pirorum de seni: et aqua cydoniorum acetosorum plurime aque: et aqua granatorum acetosorum: et aqua pomorum acetosorum plurime aque: et aqua alzarur: et aqua limonis: et aqua prunorum acetosorum: et aqua dactilorum in primis: quum incipiunt apparere expressorum: et aqua alchori recentis: et aqua mororum de seni: que non maturantur integre: et aqua chrysomilorum immaturorum: et acetosorum: et succi acreste: et succi ribes: et succi preputiorum vitis: et succi rose perfice: et succi nenufaris: et succi viol. omnium ana. tertiam partis vnius: et succi acetositatis citri: et succi acetositatis citranguli. ana. duas tertias partis vnius: succi coriandri: et lactuce: et foliorum papaueris humidi: et endiuie: et portulace. ana. quartam partis vnius: succi foliorum salicum: foliorum malorum: et foliorum pirorum: et foliorum alçarur: et foliorum ro. et foliorum virge pastoris. ana. quartam partis vnius: succi herbe hyrci et ro. siccarum et nenufaris sicci: et succi biberis sicci: et seminis endiuie et semi. lactuce: et balaustiarum: et nenufaris. ana. medietatem decime partis vnius: et succi mente humide sextam partis vnius: et succi berberorum humidorum medietatem partis: aggregentur medicine et succi: et componantur super ignem: et ponantur in eis de lentibus partes quatuor. et de ordeo excorticato partes. ij. et de sumach partes. iij. et de granis granatorum partes. iij. et decoquantur omnia ad ignem: donec remaneat medietas. deinde dimittatur donec infrigidetur: et confricetur fortiter: et coletur: et sumatur de camphora ad omne pondus. ccc. ʒ. pondus aure. j. et teratur camphora: et puluerizetur super radicem cucurbite: aut kime: et fundetur super ea medicina cum facilitate. deinde ligetur caput eius cum re vehementis fortitudinis. deinde ponatur super prunas donec sciatur: quod forsitan feruet: et concutiatur et ponatur in vitreata: et stringatur caput eius vt non perdatur camphora: et lutetur: et dosis eius fit vsque ad. ʒ. x. Et de hominibus est: qui ponit in ea spice: et zinziberis: et semi. feniculi et anisi: et ciperi: et piperis partes equales secundum quantitatem: que ei videtur.

¶ Rob ribes. i. de acetosella: syrupus alcori. i. palmarum syluestrium. et syrupus alteles: quidam dicunt. i. de piris. alij. i. de agrimonia: alij de fructu palmarum: et syrupus de minar: exponunt quidam. i. de sorbis: sed minar est germen siue pullulatio palme syluestris: de quo scribitur. 2° can. et syrupus quidem alchori. i. de palmis syluestribus positis in antidotario tractatu sexto vbi dicitur syrupus alkedit. iterati. s. in acetositate. descriptio huius syrupi est notat: et virtus eius est infrigidatiua sedatiua ebulitionis. et ideo non ponitur zuccharum neque mel. menta autem ponitur ad stomachi confortationem. Qui autem addunt spicam volunt aliqualiter rectificare frigiditatem istarum rerum. super radicem cucurbite. i. super fundum vasis: in quo fit ista vltima leuis decoctio: aut kime. i. alterius vasis.

¶ Et quando egrediuntur variole cum complemento: et pertransit septimus: et apparet in eo maturatio: tunc necesse est vt rumpantur cum acubus de auro. et auferatur humiditas cum cotto. ¶ Salitio autem necessaria est: et cum volueris salire: tunc elonga salitionem ab eis: quas erupisti de magnis dolorosis ex propinquo. illud enim facit dolorem. immo sali illas: que sunt preter eas: et dimitte claudens cum eo viam orificiorum suorum: donec sugant salem suum: et non saliantur ante complementum maturationis. illud enim fortasse faciet accidere dolorem vehementem et apostema. Et salitio quidem est res que est necessaria: postquam maturantur: et illud quidem fit cum aqua salis: in qua est virtus croci. Et si aqua illa est aqua rob. tunc est melius. Et aqua in qua decoquuntur tamariscus: et lentes: et rose deinde salitur est vltima: et proprie si ponantur iterum in ea camphora et sandali. hec enim salitio maturat et exiccat: et facit cadere cum velocitate. ¶ Et suffumigatio cum tamarisco est iuuatiua valde. Et in hyeme oportet vt applicetur eger incensioni ex tamarisco. Et quando variole sunt vehementis humiditatis. tunc necessaria est suffumigatio cum myrtho: et folijs eius.

¶ Cum auro. quia incisio facta cum ere facilius sanatur quam facta cum ferro vt Arist. prima particula. 34. problemate: quod dicit de salitione satis est notum: sed nos non vtimur hoc: licet enim salitio maturet. ¶ Contra quia est facta post maturatio. ¶ Dicendum quod virtute croci si quid est non omnino maturum: complet maturum.

¶ Et de regimine bono apud maturitatem va

riolaꝝ paruarum ⁊ magnam voluntatē exiccationis eaꝝ est vt dormiat patiens variolas super farina rizi:⁊ milij:ordei:⁊ fabaruꝫ:⁊ magis conueniens est vt ponas ipsam impletionem culcitre:que sit rara:in qua penetret virtus. Et folia cupressi sunt bona in hoc:⁊ oleum maluꝫ est in hac hora:quoniā prohibet exiccationeꝫ: et quādo incipiunt variole exiccari:tunc oportet vt liniatur sup eas ex medicinis predictis cum virtute croci. ¶ Et quādo accidūt ex variolis vlcera:ꝯfert vnguētū albuꝫ ⁊ ꝓprie pmixtuꝫ cū aliquantulo camphore ⁊ rasura radicū cāne cum aqua roſ. aut rasura venaꝝ arboris salicis:aut arboris alçarur. Et quādoqꝫ cōfert vnguentū de cerusa ⁊ lythargirio. ¶ Et quādo sunt in naso cruste:confert cerotū fcm̄ cum oleo roſ. puro cuꝫ ꝟtute cerise ⁊ climie. ¶ Et administratio alicuius olei post exiccationem ⁊ apud vlcerationeꝫ est bona: apud exiccationes quideꝫ cuꝫ eo:quod facit cadere cū velocitate:⁊ apud vlceratione propterea ꝙ ipsuꝫ est materia emplastri ⁊ vnguēti. Unguentū quidem rubeū bonum est ad vlcera variolaꝝ.

¶ Et de regimine puaꝝ.i.q̄ nō sunt cōplete mature. Et magnam ⁊c̄.q̄ sunt multū humide.18.ꝯtinētis.scribiť sic iste textus. Et patiēs variolas multe humiditatis iaceat supra mataractū panni rari plenū farina panicij ⁊c̄.⁊ oleū malū q̄ cōe vel qōcūqꝫ oleū inquātum remollit actu malum est in hac hora deficcationis:vt quādo volumus deficcare.⁊ ideo ad declarandū hoc dixit in fine. Et administratio alicuius olei post deficcationem.i.facta crusta:q̄ facit illā cadere. Crusta.n.imbibiť oleo ⁊ inflať ⁊ cadit. ¶ Et apō vlcerationem ⁊c̄.q̄si dicat aliqō vnguentū vt rubeum compe tit vlcerate variole:sed oleū est materia vnguētoꝝ. Unguētum rubeum:vide illud qnto canō.tractatu vndecimo.

¶ De obseruatione membroꝝ:⁊ defensione eorum a nocumento variolarum:⁊ morbillorum. ¶ Capitulum. xj.

Embra que opꝫ custodiri a nocumēto variolaꝝ sunt sicut guttur:⁊ oculus:⁊ ptes supiores nariū:⁊ pulmo:⁊ intestina. hec enim mēbra sunt illa: que vlceranť. ¶ Fortasse eni oculus destruiť:⁊ fortasse accidit in eo albugo. ¶ In gutture vō fortasse accidit ꝓfocatio:⁊ fortasse accidūt vlcera:que prohibēt ꝯglutitionē in meri:⁊ fortasse pueniunt ad hoc:vt fit illic corrosio perniciosa. ¶ In supioribus vō partibus nariū fortasse accidūt vlcera:que stringūt meatus odoratus. ¶ In pulmone auteꝫ accidit fortasse ex bothor variolaꝝ ⁊ morbilli: constrictio anhelitus vehemens:⁊ fortasse faciūt cadere in pthisim quuꝫ vlcerať. ¶ In intestinis fortasse accidit excoriatio:cui succurrere est difficile. ¶ Cōseruatio āt oculi melior est. vt fiat alcohol ocl'o cū almuri ⁊ aqua coriandri ⁊ aqua roſ. in qua iaꝫ posita sunt sumach ⁊ camphora. ⁊ proprie in primo die:⁊ cuꝫ almuri solo. ¶ Et simil'r fiat alcohol cuꝫ alcohol nutrito ex aqua coriandri:⁊ aqua sumach posita in ea cāphora:⁊ succus pulpe granatoruꝫ est bonus iteꝝ in principio. ¶ Quum vero apparent:tunc facere alcohol cuꝫ aqua roſ. ⁊ camphora est magis conueniens:⁊ dictuꝫ est:ꝙ facere alcohol cuꝫ napta alba est bonuꝫ in hoc. ¶ Et oleum de fisticis est de eis:quibus vtunť mulieres in regione nostra post variolas:⁊ euētuꝫ nocumenti in oculo. erradicat calligineꝫ si fuerit:⁊ rectificat oculū:⁊ collyriū albuꝫ est bonū valde apud apparitionem bothor. ¶ Conseruatio autem oris et gutturis est sicut suctio granatoruꝫ:⁊ suctio granorum eius in principio:et suctio moroꝝ de seni:⁊ gargarizatio cū rob eorum:⁊ proprie quādo conqueriť de dolore in eis:et tūc oportet vt lambať de rob eoꝝ aliquid post aliqd. ¶ Sed supiores partes narium cū epithimatione ex memithe et sandalis:et rob agreste:⁊ aceto. et odorare acetuꝫ soluꝫ est vehementis iuuamenti ¶ In conseruatione vō pulmonis non est ꝙ sit sicut lohoc ex lentibus leue cum semine papaueris. ¶ Intestina auteꝫ plurimū quidē oportet vt conseruenť post inceptioneꝫ cū stipticis:et quū incipit solutio vētris in fine egritudinis:cureť cum trociscis de spodio et ribes:et trociscis de semine acetose.

¶ Primo enumerat mēbra que oꝫ custodire scd̄o vt ibi. Et fortasse ōndit nocumēta:que eis accidere pn̄t. Ista.n.membra sūt satis tenera ⁊ mollia:⁊ ideo apta noceri:⁊ de nocumento curandū est. tertio docet modū ꝯseruādi ab euentu nocumenti:vt ibi. Seruatio aūt. Et hec parolbꝫ.5.sicut.5. sunt mēbra. Almuri. De ordeo vide scd̄o canō. caplo de almuri. Ista aūt que hic dicit Auic̄. sunt rememorationes. oꝫ enim te recurrere ad Fen tertiā tertij canō. ¶ Cuꝫ vō apparent. Q2 iam est ꝓn^m variole. cura.n.est sicut ꝓn^m obthalmie:in cuius ꝓn° stiptica vt sumach non sic laudanť vt frigida stiptica.⁊ iō laudat aquā rosatā cū cāphora.⁊ nos ꝓcellauim⁹ sup hac mā sup Fen tertia tertij. Reliqua que dicit sunt nota.⁊ opꝫ recurrere ad tertiū librum Fen nona:et Fen quinta ⁊ q̄rta:⁊ Fen sexta:⁊ Fen sextadecima:⁊c̄.

¶ De erradicatione vestigiorum variolarum. ¶ Capitulum. xij.

In hoc qdē loquemur vice alia quuꝫ loquemur de decoratione. nunc vō dicemus illud:quod est magis ꝯueniens:et magis ptinens. ¶ Et de eis:que erradicant vestigia variolaꝝ iteꝝ sunt radices arūdinuꝫ:et sarcocolla: et semen melonis:et cortices eius exiccati:et rizi ablutuꝫ:et aqua ordei:et albumen oui:et creta rara:vel lutū: et lytargiri:et ʒucchaꝝ tabarçet:et amilum: et ami-

gdale dulces: et amigdale amar. ¶ Et de oleis oleum de lilio: et oleũ de fisticis: et adeps asini cum oleo ro. et que sunt ei silia: et aqua que fit in vngula cameli: que assat est vltima. ¶ Et de illis: que sũt fortiora: est spuma maris: et lapis pipis: et costus: et ammoniacũ et tus: et sapo cũ baurach: et ossa vetusta adusta: semen raffanis: farina raffani exiccata: aristologia: lupinus: ¶ Et de cibis rectificãtibus colorẽ plũbeum sunt granata dulcia: et cicer: et vinũ bonũ: vitelli ouorum sorbiliũ: ius galline: et alcubugi: et alduragi impinguati. et opz vt assiduet his eã balneationẽ. ¶ Et de cõpositis est vt sumas ossium adustorum: et stercoris ouini antiqui et ostracorum nouorum: et amili: et seminis melonis: et risi abluti: et ciceris omniũ. añ. ptes x. et granorum albẽ: et lupinorum: et costi et aristologie longe omnium. añ. ptes. v. et radices arundinis sicce partes. xx. fiat ex eis epithima cum aqua melonis: aut cũ aqua cucumeris syluestris: aut cũ aqua ord. aut cum aq̃ fabarum: et leniat cum eo mẽbrũ: et abluat in mane cum decoctione violarum. ¶ Aliud ostracorum nouorum ossium antiquorum radicis arundinis sicce: amili: seminis melonis: risi abluti: granorum granatorum: costi ptes eq̃les fiat ex eis gumera. ¶ Et iterum lupini et cicer nigrum liniatur cum eis.

¶ Lutum rerum dicitur: qđ est lutum cõmune: quo fiũt vasa. In vngula cameli. Decimo octauo cõtinentis scribitur sic. Accipe vngulam arietis cum assant: et liniunge locũ: et oino procul dubio delinescit cicatrices. lapis pipis non habet. Alkubugi: id est pdix et auragi et aduragi idẽ sunt: vt dicũt et est turtur. ¶ Gumera est cõfectio liqda ad leniẽdũ faciẽ.

¶ De variolis. Cap. iiij.

Quandoq; accidit in sanguine ebullitio sm̃ senitã putredinis: propter quã fiũt variole et morbili et alie infectiões cutis et almatis: id est infectiones cutis diuerse. sicut malũ rosatum: et est infectio cutis: ac si folia rose rubee essent sparsa supra cutim: vel alia: que vulgariter dicunt ritie: et est infectio cutis: ac si pulices mordicent cutim: vel que vulgariter dicunt gespiũ: et est infectio cutis latior q̃ illa: que immediate: et minor q̃ malum rosatum: et iste infectiones cutis sunt diuersorum colorum: et habent diuersum modũ pueniendi sicut variole: et earum cura est eadem cura cũ cura variolarum. Sed opz q cura istarum passionũ diuersificet sm̃ diuersitatẽ temporum: qr principiũ sunt mateerie: et vsquequo crusta incipiat cadere in conualescentia sunt vsquequo crusta desinit cadere quousq; vestigia variolarum pfecte sunt remota. De statu non facio mentionẽ: qr status harum passionũ saltez quantũ ad accidẽtia est in principio scilicet antequã appareant extra. ¶ Sciẽdũ q in toto processu harum egritudinum specialr est standũ in preseruatione quorũdam membrorum specialr oculorum oris: gutturis: nariũ: et etiam partium interiorũ: istis enim membris preseruatis a nocumento harum passionuz natura est per se sufficiens ad curam. Primo fiat phleboromia de mediana: qr si etiam natura patiatur phlebotomiam: et natura expellit sanguinem de naribus vtile est: qđ si natura non fecerit vt

gerem possit fieri: dum tamen virtus hoc tolerare possit. vt in homine quatuordecim vel quindecim annorum. Secundo dentur cibaria: que sunt frigida repercussiua sui stipticitate materiam a membris repellentia: siue sanguinez ingrossantia: et naturam et ventrem lenientia: et non bibat vinum omnino. Potus istorũ sit iulep multa aqua mixtuz. Tertio vehementer: id est super omnia teneant in augmẽto. si variole non cito expellant. Primo teneat patiens ab extra calidus inuolutus in panno de scarlato rubeo: et ab intus ministrando per os teneat cum lactuca: et portulaca: et similibus cum debili administratione. Qz si hoc non sufficit: ministrentur aliqualr aperitiua: vt sequitur. Recipe aque feniculi: brusci: anisi: sparagi. añ. dragmam vnã aque apij. ℥. s. aneti carui: seminis melonis. ana dragmas duas zuccbari quartam vnam fiat iulep quo vtatur mane et sero: vel fiat vna de decoctionibus: quas ponit Auic. in forma. Qz si sufficienter appareant regantur vt decet scilicet cum ob extra positis: et syrupo de acori: id est saluia syluestri: et similibus: que ponit Auicenna in forma: et succo pirorum seminaturorum: et cum alijs aquis cum rob in littera nominato. In declinatione vero: ex quo sunt maxime grosse et magne variole: debent cũ acu de auro rũpi scilicet cum dicta acu a duobus lateribus: vel a tribus: vel a quatuor secũdum q sunt variose magne quantitatis vel parue perforentur: et dimittantur q sanies proprie sine aliqua expressione manauerit. et exiccentur suauiter cum cotone sine aliqua violentia. et minima expressione. ¶ Parue autẽ variose postquam sunt mature saliant cum corquod sequitur. Re. mediani: corticis agarici: vel asari: id est arboris sorbarum: corticum tamarisci. ana. ʒ. i. rosa. rubea. florum tamariscorum: lentium excorticatarum pilus ebullitarum in duabus aquis. ana. ℥. s. croci: sandalorum albo. et rubeo. ana. ʒ. i. camphore. ʒ. s. salis communis. ℥. i. s. bulliant fortiter omnia in quar. s. aque rosa. cum ista decoctione fiat saltio paruarum variolarum conditionibus duabus obseruatis. primo q non saliantur ante maturationis complementum. secũdo q elongetur saltio ab eis: que rupte sunt. ita q in via media ponatur bombix: vel pãnus lineus qui non permittat salitum attingere ad eas. Qz si variole vlcerentur: vel quia patiens fricauerit vel scalpserit locum variolarum. tunc conferret applicatio vnguenti albi cãphorati. et aliorum in littera positorum ab Auicenna. ¶ Alcofol: id est collyrium vel fiet ad preseruandum oculos a variolis: vel a nocumento variolarum siue morbillorum. Recipe granorum granatorum pilus expressorum. ita q remaneat parum de humiditate. sumach: mirtillorum: coriandri preparati. ana dragmas tres. cerusẽ. dragmam mediã: croci: camphore. ana. scropulum mediuz. aque coriandri: aque rosate. aque sumach: ana quartam mediam conquassentur prius fortiter: pulpe granatorum: mirtillorum et coriandri dissoluantur in mortario cum aquis predictis: et postea colentur: et in colatura iterum dissoluantur cerusa: crocus et camphora: et iterum colentur: et de colatura ista ponantur in oculis due vel tres gutte sepe. Qz si non habea aquã coriandri et mirtilli: loco earum. Recipe succi memithe facta resi aque plantaginis ante cum aqua rosata. vel imponatur oleum de fisticis. vt dicit Auicenna. ¶ Epithima ad preseruandum nares a nocumento variolarum. Recipe rosarum rubearum. dragmas duas sandalorum alborum et rubeorum. ana dragmam mediaz aque rosate memithe. aque succi agreste. ana vnziam mediã fiat epithima quod superponatur. ¶ Cerotum ad idem. Recipe climie: id est fecis auri et argenti. ana dragmã mediam: ceruse dragmã vnam: olei de pisticis: olei rosati. cere albe noue quartaz mediam. fiat cerotum in modum tente: de quo imponatur in naribus. ¶ Gargarisma pro conseruatione oris et gutturis. Recipe dyantbos. syru. de ribes: aceti rubei gros

si.ana vnciam vnam:aque decoctionis lentium excorticatarum vncias duas gargarisetur sepe frigida. Q; si de dolore oris vel gutturis conqueratur:sugat rob de ribes:vel rob de limonibus:vel rob factum de moris:et psilium aliud.post sugat aliud in modum loch:id est medicine:que transglutit tenendo eam in ore:quia si gargarisaret:dubium esset ne ratione motus oris et gutturis fieret excoriatio malor:et partium solutio:ratione cuius dolor augeret:et cibus non posset transglutiri:propter quod malitia eorum nõ possent nutriri.et sic possent mori. ¶ Item etiam dolor posset augeri.et ppter continuum solutum non reciperet medicinam pseruantem pulmonem et intestina:ratione cui' sic potest periclitari. ¶ Pro pseruatiõe pulmonis valet loboc immediate olcum.vel istud. ℞.lentium excorticatarum.vel cicer rub.in duobus aquis buliitorum.ana.ʒ.ij.sumach ʒ.s.papaueris albi fortiter cõquassati in aqua rosa.quar.ʒ.cum pauco aceto vsq ad spissitudinem colet:et fiat loch. ¶ De conseruatione intestinorum et aliorum membrorum interiorum. Intestina et cetera conseruant cum vsu aimuri:id est ciborum acetosorum:que in parua quantitate et sepe sunt ministranda:et cũ stipticis:et cũ syru.de ribes:et cũ trociscis de spodio:quorum due recepte posite sunt ab Auic.in hoc cañ.et melior earum est vltima in proposito cum modo ministrandi ibi ab Auicen.posito rc. ¶ Circa vestigia variolarum et morbilli.in hoc quidem valent posita ab Auicenna in litera tam simplicia q̃ composita in illis quarta Fen tractatu secũdo. Uerum ad pulchrificandũ faciem fiat aqua:que sequit. Recipe radicis pedis vituli.radicis serpentarie.ana vnciam mediam.florum fabarum vnciam vnam mediam conquassent.et ponant ad alembicũ:additis aqua rosata.aqua limonũ:fiat aqua cum qua lauet facies. ¶ Ad idem vnguentũ. Recipe sarcocolle:amidi:dragaganti.glassie:id est vernicis:ceruse:lytargiri:masticis:ana dragmam mediam:vnguenti albi camphorati. vnguenti citrini.ana quartam vnam:vnguenti frisci.ʒ.i.aqua rosa.quart.ʒ.incorporent omnia in modũ vnguenti:cũ quo facies vngat. ¶ Item ad idem.℞. [illegible] gis galline:assungie porcine.añ ʒ.i.mucillaginis drag[illegible] gummi arabici.ana.ʒ.iij.aque florum fabarum:aque limonum.ana.ʒ.s.misce in modũ vnguenti. ¶ Aliud vnguentũ. ℞.radi.serpentarie:radicũ ʒari:cicerum excorticatorum:amidi:ceruse:saponis gallici decoctorum in furno in olla noua bene lutata:donec possint pulverisari:porcellarum.i.portulacarum temperatarum per noctem in aqua limonũ:boraginis.ana.ʒ.v.assungie porcine.ʒ.iij.pulverisent pulverisanda:et misce cũ aqua florum fabarum quantũ sufficit:fiat in modũ vnguenti:cũ quo facies vngatur de nocte:et mane quãdo surgit lauet facies:cũ aq decoctionis mellis.vel cum aqua:in qua sint cocte viole:vel cũ aqua:in qua sit dissolutum furfur subtile tritici.de quo vt superius dixi capitulo de cibatione febrium sit bertomia. ¶ Secretum contra morpheam.colloquintida cum decoctione florum fabarum summe valet.vz.temperata cuz aqua decoctionis florum fabarum. ¶ Item ad idem:aqua aluminis propter:vel cum colloquintida bene delet. ¶ Contra pustulas faciei. Recipe brusci sparagi:feniculi.ana dragmam vnam:camphore:scolopendrie:endiuie epatice.añ.quartam vnaz:fumiterre:boraginis:buglosse.lapacij acuti cum radice.ana libram mediam radi.lupuli.quartam vnam:seminis melonis:citrulli montani mundi.ana vnciam vnam:rosarum libram mediam:fiat syrupus.et de isto sumat patiens mane et sero sex coclearia:et totidem summitatum boraginis distillate per cineratium.et sumat tepidum. ¶ Ad idem. Recipe florum viol.boraginis:buglosse:anthos.ana vnciam mediam:folliculorũ scene.quartam vnaz fiat decoctio:in qua dissoluatur cassiefistule munde.manne:tamarindorũ.ana vncias tres.reubarbari electi vnciaz vnam:vini albi:dragmas duas:zuccari quartas quinque fiat syrupus clarificatus parum:et sumantur de isto syrupo coclearia duodecim de duobus in duobus diebus cuz vi.coclearibus aque calide vsq ad consumptionez. ¶ Et valet vnguentũ ad idẽ. Recipe sanguinis porci recenter extracti.baccharum lauri.ana dragmas duas:sulphuris:argẽti viui extincti.ana vncias tres ceruse.vnciam mediam lytargiri:dragmam mediam:aceti boni rubei vnciam vnaz:camphore.ʒ.i.olei rosati quartam mediam fiat vnguentũ:et cũ isto vnguento calefacto vngat facies in introitu lectis et in mane abluat cum vino albo tepido.et sic fiet cura rc.

¶ Et sic est finis recollectarum attributarum Gentili sup tractatu de febribus. Deo gratias.

¶ De febribus apostematum. Capitulum. xiiij.

Iam sciuisti dispositiones febriũ que sequuntur apostemata apparentia. ¶ Et q sunt secundum plurimũ de genere febrium diei quuz apostemata ista secundũ plurimuz non perueniant ad cor:nisi cum calefactione sua absque sua putredine:et plurimũ quidem horuz est a causis primitiuis. ¶ Quum autem peruenit putredo eorum ad cor propter suã magnitudinez:aut propter suam propinquitatez:fit febris fortasse non de genere febris diei. ¶ Et plurimum quidez similium horum non fit nisi a causis antecedentibus corporeis repletionalib' crudis. ¶ Et quandoqz fiunt ex vlceribus:ad que attrahuntur materie maligne:et retinetur in carnibus mollibus.

¶ Hoc capitulum ante signa dupliciter consueui diuidere. Primo q Auicen.primo ostendit euentus ephimerarum ab apostematibus. Secũdo putridarũ. Tertio ethicaruz.ibi secũda.(Cum autem.)ibi tertia.(Et iste quidez.)Secũdo modo sic. Primo ostendit que febres sequuntur apostemata extrinseca. Secundo intrinseca apostemata.ibi secũda.(Et febris autem.) ¶ In prima parte sm hanc diuisionez vult:q apostemata extrinseca vtplurimuz sequitur febris ephimera:et dat causam huius:et aliquando potest seq putrida propter magnitudinem:vel propinquitatem:vt cum est apostema in titillico:vel mãmilla. ¶ Et quod sunt sm plurimum. ¶ Cõsiderandum:q vt plurimum:dupliciter exponitur:primo plurimum rc.i.plurimũ febriũ ephimerarum:siue potentiũ caliditatem ad cor absq putredine ẽ ex causis primitiuis:quasi dicat:licet vt plurimum febres ephimere fiant a causis primitiuis:tamen fieri possunt ab apostematibus exterioribus:que non perueniũt ad alterãdum cor vt plurimũ:nisi cum simplici calefactione:sicut faciunt cause primitiue:vt solis et huiusmodi. Secũdo exponitur:plurimum horum:scilicet apostematum extrinsecorum facientiũ ephimeras febres.nam corpus:in quo hec apostemata extrinseca fiũt a causa primitiua vt percussione:et similib' non presentibus causis corporalibus est mũdum:q2 apostema non est actu aptum generari:nec putredo in corpore ei' fieri:sequit ergo simplex calefactio stans in terminis ephimere non apta transire in putridam:et sumitur ab Auicen.tertio cañ.Fen tertia capitulo de ophtalmia. ¶ Dixit aũt plurimũ quia etiam quedam apostemata extrinseca facientia ephimeras possunt fieri sine causa primitiua. ¶ Cum autem. Quia dixerat q febres sequen

tes apostemata extrinseca fiunt ephimere vt plurimum declarat atq; dixit fm plurimũ: et q2 possunt esse quandoq; putride: vt cũ putredo peruenit effumando ad cor: et hoc q2 apostemata sunt magna: siue propinqua. ¶ Fortasse: hoc aduerbiũ fortasse non debet cõponi cũ hoc: qd dicit fiunt: sed cum eo: qd premisit. s. peruenit zc. ¶ Et plurimum quidem. Hec litera potest dupliciter exponi: sicut superior litera: primo plurimum similiũ horum: idest plurimum apostematũ extrinsecorũ facientium febres putridas non fit nisi a causis antecedentib' corporeis replecionalib' crudis. Cuz enim apostemata extrinseca fiunt in corporibus repletis malis humoribus preter occursum cause primitiue: tũc sunt apte facere feb. putridas propter aptitudinem illorũ corporũ ad putrefactionem humorũ: et magnificationẽ apostematis. ¶ Dixit autẽ simile horũ: q2 apostemata extrinseca facta a causis antecedentibus corporalib': et facta a causis primitiuis absq; antecedentibus similant. ¶ Dixit autem antecedentibus corporalibus zc. vt ostendat q' cause antecedentes apostemata sunt humores peccantes in quanto vel in quali. et ideo dixit antecedẽtibus zc. id est peccantibus peccato quãtitatis: et replecionalibus: crudis: id est peccato qualitatis. ¶ Uel dixit antecedentibus corporalibus: id est complexionalibus: et replecionalibus crudis: id est humoralibus. et scientia pendet ab his: que prolixe scripsimus Fen secunda primi can. ¶ Et quandoq; fiunt scilicet apostemata extrinseca scientia: vel facere potentia febres putridas ex vlceribus. verbi gratia ex vlcere: et scilicet ex dolore in digito pedis aliquis incurrit apostema in inguine: q2 mãe mote versus pedẽ inueniũt carnes molles in inguine: et ibi retinent̃: et dixit hoc Auic. vt oñderet: q' cãe primitiue: vt dolores mouent cãs añcedentes. Aliter pt exponi: et q̃nq; fiũt. s. febres ephimere: vel putride ex zc.

¶ Febres autez que sequuntur intrinseca apostemata fortasse non fiunt ex applicatione calefactionis ad cor sine putredine.

¶ Primo ostendit: que febres sequunt̃ apostemata intrinseca. Secũdo ponit illorũ diuersitatem. ibi secunda. (Et vehementiores.) ¶ Cõsiderãdum: q' apostemata intrinseca aggregant multam materiam: et vene sunt late. vnde fumus putridus potest continuari ad cor: et ideo fiunt febres putride. ¶ Dixit aũt fortasse propter multas contingentias. Imaginatur enim Auicen. non esse impossibile febrez sequentem aliqd apostema intrinsecũ esse ephimeram: vt cũ esset a corde remotum: vt circa intestinum rectum.

¶ Et vehementiores quidẽ febres fiunt ab apostematibus intrinsecis: quando sunt ex genere herisipile in quibusdã visceribus: et extenditur dolor et sitis et inflãmatio: et significãt ea significationes permixtionis colere plurime cũ san. ¶ Et hec apostemata itrinseca sunt sicut apostemata cerebri: et velaminũ eius: et simach auris et gutturis quandoq;. et in velamine: qd sequit̃ pectus: et epate: et rene: et vesica: et matrice: et intestinis: et que sunt eis similia. ¶ Et diuersificantur febres eorum in vehementia et debilitate scd'm propinquitatẽ cordis: et longitudinez. ¶ Et eorũ itẽ febres: que sunt in mẽbris carnosis est febris vehemẽtior. ¶ Et eorũ febres: que sunt in panniculis: et eorũ similibus est debilior. ¶ Et eorũ: que sunt in vicinitate arteriarũ febris est vehementior: et eorum: que sunt in vicinitate venarũ solũ febris est debilior. ¶ Et non euacuant̃ iste febres a periodis secundũ materias: que effundunt̃ ad apostemata earum: periodi nãq; earum sunt secũdũ generationez earũ: et fm motum ipsarum: et fz attractionẽ caliditatis et doloris ad ea: vnicuiq;. n. humori est periodus: qui sibi cõuenit.

¶ Ponit diuersitates harũ febrium. Prima est scd'm diuersitatem specierũ apostematum. et patet.

¶ Et hec apostemata. Hec est scd'a diuersitas scd'm membra apostemosa: et vult q' tu recurras ad tertium librũ.

¶ Tertia diuersitas est propter ꝓpinquitatem et longinquitatẽ a corde. ¶ Et eorũ febres: que sunt in mẽbris. ¶ Quarta diuersitas est scd'z diuersitatẽ substantie mẽbri: si est carnosum: vel pãniculare: vel neruosum. Questio. I.

Dubitatur q2 dicit: q' febris apostematis panniculorũ: et similium. s. neruorũ est debilior. Contrariũ ponit primo libro Fen scd'a caplo de signis apostematũ. ¶ Dõm: q' febres dicunt̃ vehementiores in calore: et sic febris apostematum membri carnosi est vehementior: quia illa apostemata aggregãt plus de materia: et materia in membro carnoso plus calefit. Fit ergo in eo febris pluris caloris. Alio modo dicitur febris vehemens in accidentibus quibusdam communibus: vt dolore: vigilia: spasmo: et similibus: et sic febres sequentes apostemata neruorum panniculorũ: et similiũ sunt vehementiores. ¶ Et eorum: que sunt in vicinitate arteriarũ. ¶ Quinta diuersitas est ex diuersitate membri in hoc: q' est venosuz vel arteriosum. et considera q' licet febris sequens apostemata membri arteriosi: vel iuxta arterias sit vehementior per hoc: q' cordi p arterias magis cõmunicat. potest tñ ex alia causa vt ꝓpinquitate esse maior febris: vel vehemẽtior membri minus arteriosi: vel nobilitate sicut apostema concaui epatis vehementiorem facit febrem q̃z apostema splenis: et tamen splen est arteriosior q̃z concauum epatis. et multo magis q̃z gibbus: cum ad gibbum nulla veniat arteria: quãuis totũ epar propinquũ sit arterie magne. ¶ Et non euacuantur. Hec est diuersitas harũ febrium scd'm periodos: q2 habent alios et alios periodos scd'z alias: et alias mãs. Nos trãseamus breuiter: quia in questionibus generalibus prolixe diximus de periodicatione. Dicam' ergo q' febres apostematum periodicare est in determinata mensura: et fortificari eam: vel reuerti postquã quieuit. ergo oportet materiam nunc moueri ad putredinem alia priori euaporante priua: sed hoc non fit nisi: quia materia determinato tempore generatur. et determinato tempore mouetur ad membrum. et hec sunt cause ex parte membri mittentis. et ideo dixit secundum mãs: que effunduntur. Periodi nãq; earũ sunt secundum generationem earum: et secundum motuz ipsarum: scilicet materierum: et requiritur etiam siue concurrit ad hoc attractio facta a membro apostemoso trahente calore et dolore. Et ideo dixit et attractionem caliditatis et doloris: i. est attractionem factam a caliditate: et dolore. si ergo iste sunt cause periodicationis: igitur natura cuiuscũq; humoris est determinata causa determinati periodi. nam natura colere: quia est alia a melãcholia habet aliud determinatũ tempus regenerationis in quãtitate: qua possit facere febrez. Habet etiam determinatum tempus: quo mouetur ad apostemãdum membrum. Et hz etiã apostema determinatum calorem attractiuum: et determinatum calorem. sequitur ergo q' vnicuiq; humori inest periodus: et qui conuenit: q2 vnicuiq; inest generatio motus: caliditas: et dolor qui sibi conueniunt. Sanguini autem videtur conuenire continue affligere. et ideo su' periodus est proprie non periodicare: sed vnum habere paroxismuz scias hoc.

¶ Et scias ꝙ multotiens sanatur apostema in plures: et aliis et remanet febris: et significat tunc ꝙ mundificatio non accidit.

¶ Hic est unus canon. ⁊ potest poni alia diversitas.

¶ Questio. II.

Dubitatur si febris est accidens apostematis quomodo potest removeri apostema: ⁊ remanere febris. ¶ Dicendum primo, ꝙ hec febris, que remanet nõ est illa, que sequitur apostema: sed alia febris de putredine humorum preter apostema. ⁊ ideo significat, ꝙ licet sit curatus ab apostemate: tamen mũdificatio non accidit: scilicet alterius dispositionis coniuncte. ¶ Aliter potest dici, ꝙ multotiẽs sanatur: id est apparet ꝙ sit sanatus, qꝛ dolor cessat, ⁊ gravitas in loco ⁊ tussis. Verbi gratia. in pleuresi. qꝛ materia resoluta est sm magnam partem. Aliquid tamen de illa remansit in loco, vel circa locuz apostematis sufficiẽs tenere febrem. ergo signum est ꝙ non est facta perfecta mundificatio apostematis: ⁊ iste casus est quasi contrarius casui Anaxionis scripto in cõmento aphoris. Paroxismos ⁊c. In Anaxione. n. remãsit pleuresis: ⁊ cessavit febris. hic autem febris remansit. ⁊ pleuresis quasi cessavit. ¶ Et iste quidem febres: scilicet apostematum intrinsecorum.

¶ Et iste quidem febres, quandoqꝫ prolongantur: ⁊ perducunt ad ethicam: ⁊ proprie quãdo apostemata sunt in epate. ¶ Ille vero, que sunt in velaminibus: cum confirmantur non expectant usqꝫ ad ethicam.

¶ Questio. III.

Dubitatur qꝛ proprie apostemata pulmonis deberent ducere ad ethicaz cum sit membrum cordi propinquum. ¶ In contrarium est Avicenna hic: ⁊ Gale. quarto terapentice illo capitulo. Pertranseamus. ¶ Videtur sensisse Gale. ibidem: ⁊ Dynus cum eo, ꝙ ethicam dictam marasmum sine siccitatem magis incurrit ex apostemate in epate existente: ⁊ hoc propter defectũ nutrimenti principiantis ab epate: ⁊ non a pulmone, sed ethicam, que est inflammatio, vel ex inflãmatione ⁊ ebullitione magis incurrit ex apostemate in pulmone: quia cor non potest euentari, ⁊ tu considera. ¶ Ille vero: id est illa apostemata, vel ille scilicet febres sequentes apostemata, que sunt in velaminibus: scilicet diaphragmatis cum confirmantur: scilicet in malitia, quia non resolvuntur. ¶ Nõ expectant ⁊c. quia prius occidunt. Unde ⁊c. Gale. ibidem loquens de apostemate diaphragmatis dicit. Multotiens autem vidi interficientem antequam certissimuz compleatur dispnia ⁊ desipientia: sed in quibus tales dispositiones sunt: quãplurimum moriuntur antequam ethica generet.

¶ De signis earum ⁊ ipsarum iudiciis.

¶ Capitulum. xiiii.

Quz febribus ex apostematibus intrinsecis inveniuntur tres species signorum ⁊ accidentium: scilicet signa ⁊ accidentia significantia membrum infirmuz: ⁊ signa et accidentia significantia materiam: et signa et accidentia significantia dispositionem infirmi. ¶ Prima autez signorum species est: sicut pulsus serinus: et dolor pungitiuus apostematis in partibus pectoris: et similiter tussis sicca in primis et humida sero: ⁊ que sunt illis similia de signis pleuresis signantibus apostema in partibus pectoris: et ad summuz dolor et gravitas in membro: et est calidius reliquis membris addita calefactione nõ consueta. ⁊ sicut spasmus: quoniam ipse multotiens associatur apostematibus calidis in membris nervosis. ¶ Species vero secunda est: sicut signatio vehemẽtie febris tertiane signat ꝙ materia est cholerica. ¶ Accidentia vero infirmi sunt dispositiones: que indicant eius salutem: aut indicant ipsius mortem.

¶ Primo ponit quandam divisionem signorum ⁊ accidentium, ⁊ illam declarat. Secundo ponit quandam diversitatem signorum fundatam super membro divisionis illius. Tertio ponit quedam alia signa. ibi secũda. (Et membra.) ibi tertia. (Et caliditas.) ¶ Considerandum per hoc ꝙ Avicen. dixit esse signa quedam ⁊ accidentia, que significant membrum, in quo est apostema, vult te redire ad tertium librum, in quo habes signa apostematis uniuscuiusqꝫ interioris membri. ¶ Per hoc autem ꝙ dicit esse signa, que significant materiam facientem apostema: vult te redire ad tertium librum aliqualiter. ⁊ ad tertiam Fen. huius quarti. Et per hoc ꝙ dicit esse signa, que significant de salute, vel de morte, vult te ire ad Fen. secundam huius quarti. ⁊ ideo omnia hic abbreviavit: ⁊ loco exempli dixit quedam. ¶ Et est calidius reliquis: quia membrum apostematum est sicut fornax fervens, ut undecimo terapentice. ultimo capitulo.

¶ Et membra quidem occulta diversificãtur in faciendo febres: et recipiendo eas: ⁊ perdurationem earum ⁊ ipsarum periodis sm magnitudinem eorum in seipsis: ⁊ magnitudinez venarum eorum, ⁊ sm membra sua.

¶ Quia quedam signa significant membrum apostematũ: ⁊ ideo ostendit diversitatem febrium: ⁊ per consequens signorum secundum diversitatem membrorum apostemosorum, ⁊ habet duas partes. Primo premittit. Secũdo prosequitur. ibi secunda. (Naz in membris.) occulta: id est intrinseca apostemata recipiendo: quia fit primo calor in corde: qui est formaliter est febris: ⁊ postea recipitur in membro apostemoso, ⁊ in aliis membris: ⁊ secundum ꝙ membra sunt diversa accidit diversitas in recipiendo calorem febriles. ¶ Perdurationem. Et perdurationes: quia abbreviantur ⁊ prolongantur: febres etiam secundum diversitatem membrorum apostematorum. Citius enim terminatur apostema cerebri q̃ matricis: ⁊ per consequens febris eorum. ¶ Et periodis. Aliter enim periodicant febres apostematum epatis: ⁊ aliter apostema renum: licet enim sequatur principaliter naturam humoris: tamen diversificari potest ex aliis causis, ut sepe diximus. ¶ Considerandum ergo ꝙ Avicenna tangit duo principaliter. Unum est diversitas, que sumitur a membris: scilicet in febribus a membris apostematis: ⁊ huius diversitas est triplex. Una in accidentibus febrium: ⁊ comprehenditur diversitas in salubritate ⁊ contrarietate: ⁊ hoc intellexit cum dixit in faciendo febrem: scilicet diversarum materierũ ⁊c. Alia est in prolongatione ⁊ abbreviatione, quod intellexit cum dixit, ⁊ perdurationez. Tertia est in periodis ⁊ patet. Secundum quod intelligit est diversitas: secundum quam membra apostemata causant hanc diversitatez febrium: ⁊ huius diversitas est penes tria. unum est penes magnitudinem eorum scilicet membrorum in seipsis. Per magnitudinem autem membrorũ intelligo maiorem vel minorẽ nobilitatem ⁊ maiorem vel minorem sensibilitatẽ, vel maiorem

vel minorem propinquitatem ad cor. hec enim oīa faciunt q̄ membrum dicatur magnum vel paruum in dignitate. Aliter tamen potest exponi fm magnitudinem eorum: scilicet apostematum in seipsis: id est fm q̄ apostemata sunt magna vel parua. Secundum autem, penes quod apostemata diuersificantur in faciendo febrem: est secundum magnitudinem venarum: scilicet pulsatilium ꝛ quietarum: ꝛ in hoc tangit maiorem vel minorem colligantiam cum corde. Tertium est fm membra sua: scilicet alia a corde. quibus membris communicat membrum apostematum faciens febrem. Uerbi gratia. matrix communicat capiti: et nucha cerebro. ꝛ ideo in apostemate matricis fit febris cū dolore capitis.

¶ Nam in mēbris intrīsecis sunt, que sunt propinqua cordi: ꝛ vehemētis cōitatis: sicut velamen ꝛ pulmo: ꝛ de eis sunt, que sunt lōginqua a corde: et debilis cōitatis sicut renes. Ipsi enī non semper faciunt propter apostemata sua febres fortes, neq̄ cōtinuas. Et multotiēs qdē sunt interpollate ꝛ sunt de genere febrium cōmixtarū, et febrium tertianaruꝫ, et quartane, et quintane, et sextane: et fiūt cū eis rigor, ꝛ horripilatio: ꝛ ambiguū fit esse earū: et significat eas grauitas in loco renum: et in partibus alchatim, et dolor: et proprietas caliditatis in membro maioris consueta.

¶ Hic prosequitur. Deberet autē ostendere: quomodo mēbra apostemata diuersificata fm magnitudinem diuersificantur in prolongando febres, ꝛ abbreuiando: ꝛ quomodo in periodicando: deberet etiam secundo ostendere quomodo membra diuersificata fm magnitudinem venarum in fortificando febres. Sed quia hoc totum scitur ab eo q̄ scit quod precessit de quarto libro. ideo Auicen. valde breuiter transiuit. ꝛ quod dixit in tertio libro. hic conatur ponere cursiue. ergo transiens Auicen. primo ostendit, quomodo membra diuersificata in longitudine ꝛ propinquitate ꝛ colligantia etiam sensibilitatis diuersificantur in faciēdo febrem, ꝛ in periodis earum. secundo ostendit, quomodo apostemata diuersificata fm membra sua diuersificantur in faciendo febres. ibi secūda. (Et fortasse.) Quod diafragma sit propinquum ꝛ vehementis propinquitatis ad cor, quod est nobile: ꝛ multum sensibile est notum, q̄ etiaꝫ pulmo sit propinquum cōmunicans ꝛ mobile ꝛ alligatum venis ꝛ arterijs est etiam notum. Renes autem respectu dictorum longinqui sunt paruum alligati ꝛ paruum sensibiles: respectu diafragmatis etiam minus nobiles illis. materie ergo non sic copiose effumant ad cor. ꝛ discontinuantur simul. ergo non est necessarium fieri febres fortes, neq̄ continuas: ꝛ quia materie multe ꝛ diuerse possunt in eis aggregari: quia tolerant multum nocumentum: ꝛ possunt diuerse adustiones in eis fieri: ideo possunt fieri febres, que non sunt interpollate: id est que non sunt ordinate, sed diuerse commixte tertiane ꝛc̄. Et ambiguum fit, quia medicus videns tantam ambiguitatem febriuꝫ ambigit de causa, que fit ꝛ miratur. vel ambiguus de salute, vel de morte: ꝛ significat eas febres apostematum renum. De hoc scribit casuꝫ Rasis decimo octauo continentis quarto capitulo in principio. quem in propria forma vidi in domino Raynaldo de monte Melino.

¶ Quum aūt aggregatur in mēbro vt sit proximuꝫ principali: aut fortis cōitatis cū eo: aut vehementis sensus: et est neruosuꝫ: tūc cū vehemētia febriuꝫ cōmitātium apata eius accidunt ei inqetudo magna et spasmus: et fortasse cōmittātur ipsuꝫ accñs extranea: sicut apostemata matricis: associatur enim ei cum febre soda, ꝛ dolor ceruicis.

¶ Cum autem aggregatur patet. ¶ Dubitat Dynus vtruꝫ ad apostemata viscerum sequatur febris continua. ¶ Uidetur q̄ non, q2 materia febrium continuarum est intra venas, vt supra capitulo de putredine: sed materia apostematum exiuit venas, ꝛ est in poris. ¶ Amplius. Continuarū proprium est non horrere, vt Gal. secūdo de differentijs febrium: sed quedā apostemata quorundam viscerum vt renum faciunt febrem cum rigore, vt hic Auicen. ¶ Oppositum intellexit Gal. quarta particula aphorismorum super illo verbo. Febres quecunq̄ non. ¶ Hic inutiliter prolongat quidam: ꝛ dicunt q̄ febres apostematum visceruꝫ sunt continue propter materiā, que est in venis apostemati mēbri: ꝛ si sunt interpollate sunt propter materiaꝫ, que venas exiuit. ¶ Et nos dicamus, q̄ materia extra venas: cordi tamen propinqua potest facere continuam, sicut sanies pulmonis: ꝛ sanies pectoris: ꝛ demonstratio ad hoc est nota. Febres ergo sequentes apostemata visceruꝫ sunt continue vtplurimum propter causas: quas scripsimus supra capitulo de ephimera ab apostemate: possunt tamen quādoq̄ esse interpollate, vt hic dicit Auicen. ꝛ dat causam. ¶ Ad contrarium dicendum, q̄ ille sermo est verus vtpluriműꝫ. ¶ Uel dicendum, q̄ si materia est intra venas facit continuam: ꝛ cum hoc stat q̄ aliqua contēta extra venas potest facere continuam. ¶ Ad secundum dicenduꝫ, q̄ ea de qua hic loquitur Auicen. est interpollata, q2 aliquando sequatur apostema ad renum. ¶ Ad contrarium dicenduꝫ, q̄ febres interpollate vtpluriműꝫ non fiunt ex apostematibus viscerū. ¶ Et fortasse cum matrix situetur circa rectum intestinum, ꝛ non sit neruosum: ꝛ scꝫ de neruis a cerebro ortis: extraneuꝫ videtur, q̄ sequatur ad apostema eius febris cū dolore totius capitis, ꝛ hoc est qd̄ dicit. Soda ꝛ dolor ceruicis. i. sincipitis vel soda. i. dolor capitis. i. sincipitis ꝛ ceruicis. i. colli: tamen matrix cōicat mamillis ꝛ pectori ꝛ nuche per alligātiam ad partes posteriores. ergo possunt fieri ab ea hec accñtia: lꝫ videātur extranea. Est ergo hec declaratio in exēplo diuersitatis febris sequētis mēbra apostemata diuersificata fm membra sua: scꝫ quibus cōmunicant, que sunt alia a corde: ꝛ multa alia potes habere exempla. Sed Auicē. sumpsit exemplum magis extraneum.

Mā aliq̄ extra venas pōt febrem cōtinuā facere.

¶ Et caliditas quidē quāuis inflāmetur in eis apatibus: tamē non est valde vehemētis acuitatis, sicut est in causonide, nisi sit res magna: ꝛ cā in eo est: quoniā putredo nō est sparsa: neq̄ꝫ mota ad exteriora. ¶ Et pulsus quidē in febribus apatum intrinsecorū est pulsus febriū putredinis paruus in pricipio: velocis ꝯstrictionis apud statum: deinde magnificatur: ꝛ fit velox: ꝛ spissus fm mēbruꝫ, ꝛ materiā: ꝛ scđm qd̄ sciuisti: deinde erit vndosus ꝛ serinus: ꝛ faciēs fm membruꝫ in neruositate ꝛ carnositate sua. ¶ Et vrina fm plurimum est ad albedinem declinis: ꝛ paucitatem tincture propter declinationem materiei ad apa fm quod sciuisti.

¶ Hic ponit quedā alia signa febriū apatuꝫ, ꝛ sunt duo. Primuꝫ est a mō caloris: ꝛ pꝫ nisi sit res magna, q2 fit putredo apatis: ꝛ cū hoc in venis. Et pulsu qdē. ¶ Scđm signuꝫ e

pulsu. Pulsus apostematuȝ putredinis est diuersus: cuius sistoles est maior: ⁊ talis est in febribus apatū intrinsecor: paruus in pri° ꝓpter suffocationē caloris sub mā, que mouetur. Uelocis ꝯstrictionis: id est sistolis. apud statū. s. tempore expressionis vel expulsionis: deinde magnificatur. s. expulsione facta vigorata virtute. Aliter pōt exponi: vt ly deinde nō dicat ordinē tēporis: sed locutionis, vt dicatur. Deinde. i. preter hoc pulsus fit magnus velox spissus ſm membrū ⁊ māin: qꝛ apostemate existēte in membro carnoso, neruoso, arteriosore materia sanguinea fit pulsus maior, velocior ⁊ spissior: ecōtra in mēbro frigido ⁊ mā frigida. Hec sciuisti ꝑ libro Fen scda cap̄ de pulsu apostematuȝ, ⁊ libro 3° in proprijs capitulis. ¶ Deinde erit serinus. Hec ēt lrā deinde nō dicit ordinem tpis sed locutionis. quasi dicat. postquā diximus qualiter diuersificat pulsus apatum viscerū ſm dīas magnitudinis, velocitatis, ⁊ spissitudinis, Dicamus qualiter se hꝫ in spēbus pulsus noians pulsus serinus: ⁊ vndosus siue in dīis mollitiei ⁊ duritiei. Et dicit ꝙ erit serinus faciēns: scꝫ hoc ſm membris in diuersitate: qꝛ fit serinus magis, ⁊ carnositate, qꝛ fit serinus min⁹, vel fit mollis. ¶ Et vrina ad albedinem: id est ad paucitateȝ tincture respectu vrine apparētis in febribus de eadem materia stāte in venis non apostemāte propter declinationeȝ ⁊c. sicut sciuisti supra capitulo de febre ephimera ab apostemate: ⁊ colligitur Fen secūda capitulo de coloribus vrine.

¶ De cura earum. Capi. xv.

Curatio harū febriū est curatio febriū acutarum post curationem apatum. Radix eniȝ in eis est cura apostematis cum obseruatione cure febris de infrigidatione ⁊ humectatione.

¶ Multū abbreuiat curam, qꝛ si radix cure est cura apostematis. ergo scitur cura in gn̄ali ꝑ libro Fen 4ª cap̄ de cura apostematuȝ. In spāli ꝟo scitur tertio canon. in vno quoqꝫ cap̄ cure apostematū determinatorū membrorūm, ⁊ sic curatio. ⁊ cum hoc cura accidētium febrium scitur supra in ꝑ cap̄. ¶ Post curationē apostematū. ¶ Cōsiderādū scdo, ꝙ post non dicit ordinē tēporis, sed intētionis. febris. n. pēdet ab apate: ⁊ ideo prius intendimus ad apostema qꝫ ad febrem. ⁊ ideo radix cure est cura apostematis cū repercussiuis a principio: ⁊ successiue cū alijs, sicut scitur in cura apatum cuiuscūqꝫ mēbri interioris ex libro 3°. Et in cura apatis cadit euātio. vt dictū est: sed qꝛ febris indicat infrigidationem ⁊ humectationē: ⁊ proprie apostematū interiorum mēbrorum ⁊ proprie cal dorū cum timeatur in eis ethica. ideo cura est infrigidatio ⁊ humectatio. Modi aūt infrigidandi ⁊ humectādi sunt dicti in cura acutarū: ⁊ etiā modi lenificādi ⁊ euāndi intelligūtur in virtute generalis capituli ⁊ modi cibādi. opꝫ ergo redire ad canō. superiores, ⁊ fabricare super illos. Si aūt intentio ad apa: ⁊ intentio ad febrem cōtradicant: intende ad illud, quod magis est suspectum. Etiam Auicen. fecerat nos cautos super cap̄ de rebus, in quib⁹ differūt febres putredinis: ⁊ cap̄ de cura putridarū in gn̄ali: ⁊ generaliter ꝑ cap̄. Fen 4ª in fine.

¶ Et in his febribus non cōceditur potus aque frigide, neqꝫ introitus balnei.

¶ Premissa generali cura, descēdit hic ad cap̄la spālia: lꝫ. n. in febribus apostematū oporteat infrigidare: non tn̄ potest aqua frigida, qđ est verum regulariter, vt probatum est supra cap̄ de cura putridarum. coacte tamē quādoqꝫ nō possumus aliter curare herisipilam. vt apparet 9° terapē. ⁊ lꝫ oporteat humectare: non tn̄ cū balneo: qꝛ mouet materias ad membrum apostematum. vt vndecimo terapeutice.

¶ Et si fuerit apa herisipila: lꝫ vt fiat positio rerum frigidarū: ⁊ infrigidatarū actu de foris super ipsuȝ, sicut succus lactuce, ⁊ semperuiue, ⁊ portulace cū aliquātulo de sauich ordei albi: q̄ sine cessatione infrigidētur super niuem. ⁊ permutentur: ⁊ fortasse permiscentur cuȝ eis oleū omphacinum, aut oleum rosaceum.

¶ Hic secundo descendit ad specialem curam: quia ad herisipilam vbi vehementer infrigidat intendens recuperationi ⁊ prohibitioni marasmi: ⁊ permutetur, quia cum illa calefiunt. ¶ Et fortasse, quia si non est multa flāma. si eniȝ nō est indigens maiori infrigidatione qꝫ que fit per oleum rosatum omphacinum vel non omphacinum. Auençoar docuit inungere cum aliquo oleo membrum quodcunqꝫ in quo cholera dominatur, vt apparet primo theisir tractatu octauo capitulo tertio.

¶ Et si comederit lactucas ablutas infrigidatas pertransit: ⁊ iuuatur cum eis.

¶ Hoc potest referri ad habentes febres ex apostematibus interioribus. ⁊ est verum inquantum in eis intēditur infrigidatio ⁊ humectatio, que fit per lactucas: ⁊ potest referri ad habentes herisipilā, ⁊ multo magis verificatur. ¶ Sꝫ dubitatur. quare abluit lactucas cum preceptum sit non ablui lactucas. vt secundo canone primo capitulo. ¶ Dicendum ꝙ sanis melius est non ablui: sed habentibus herisipilam melius est lauari: quia remouetur nitrosum: ⁊ sic magis infrigidat ⁊ humectat, nec timetur de ventositate. Fortis enim calor herisipile resoluit illam. dicit auteȝ, pertrāsit. s. loco cibi: quia erit satis subtilis dieta: ⁊ iuuatur loco medicine: ⁊ dabimus eas decoctas: vel etiaȝ crudas cū pauco aceto, vt consuetudo est.

¶ De dispositionibus febrium compositarum. ¶ Capitulum. xvj.

Febres qn̄qꝫ cōponūtur adinuicem. Fortasse eniȝ cōponūtur ex eis spēs egredientes i genera elōgata: sicut cōpositio febris ethice cū febre putrida: ⁊ qn̄qꝫ cōponūtur spēs ex eis in gn̄e proximo cōuenientes, sicut est cōpositio spērū febriū putredinis: sicut tertiana cū phlegmatica: vtpote febris nominata emitriteus: ⁊ sicut cōpō febriū apatuȝ. ¶ Et qn̄qꝫ cōponūtur de eis species ꝯuenientes in specie, sicut cōpositio duarū tertianaꝝ: ⁊ duarū quartanarū, ⁊ triū quartanaruȝ. Quare fiunt due tertiane in apparitione dispōnis ſm paroxismos phlegmatice: ⁊ tres quartane i paroxismis phlegmatice. Et qn̄qꝫ componūtur tres de febribus tertianis. si igitur fuerint ſm coalterationē, erit paroxismus in die tertia vehemētior: qm̄ pertinet ei periodus diei prime ⁊ inceptio diei tertie, ⁊ similiter in die quinta. Et similatur hec emitriteo: sicut cōpositio duarū tertianaꝝ sīlatur paroxismis phlegmatice.

¶ Hic determinat de febribus cōpositis. Et primo dat generaliorē scientiā. Secūdo in speciali determinat: qꝛ de quadam composita, que dicitur emitritea. ibi secūda. (Emitriteus.) Prima in quatuor. Primo ponit diuersas compositiones febriū adinuicem, que compositio sumitur a diuersitate febriū cōponentium. Secūdo infert ex hoc quedaȝ con/

maria ꝛ addit alios. Tertio circa compõnes febriũ ponit cañ. quosdã. Quarto ponit diuersitates compõnis febriũ sumptas ex parte modi cõpõnis illarũ: ꝛ addit & cañ. ibi secũda. (Et ꝓpter hoc.) ibi tertia. (Et cõpositio febris ethi ce.) ibi 4ª. (Et spẽs.) ¶ Tertius ꝑme partis cũ omnibus suis exẽplis est notus. Q, aũt dixit, sicut cõpõ febris aposte matũ intellexit ꝙ febris putrida sequens apẽata vtplũ est cõposita ex spẽbus in genere paroxismorũ: q2 in genere hu moralium: ꝛ hoc ideo, q2 apostemata vtplurimũ fiunt de diuersis humoribus, vt ꝑ de accidenti ꝛ morbo penul. ca. ¶ Hic tñ cadunt due q̃ones. Prima est, vtrũ ephimera pos sit cõponi cũ alijs febribus. Scõa, vtrum ethica ꝛ putrida possint cõponi: ꝛ disputauimus istas q̃ones: ꝛ scripsimus: ꝛ ibi multa difficilia discussimus, ad illas ergo recurre.

¶ Et propter huiusmodi nõ oportet: vt tota oc cupatione occupetur cum paroxismis: immo oportet vt occupetur cum accidẽtibus. ¶ Et quandoq3 accidit: si fuerint febres iste tertiane pure: vt festinent paroxismi earum ad conten tam. i. ad illam: que fortior est ita vt destruatur debilior earum prius. ¶ Et quandoq3 signifi cat compositionẽ reditio horripilationis post quietem. ¶ Et turpe quidem est medico scien ti significationes cuiusq3 febris ꝛ accñia eius, vt non percipiat cõpõnem a primo die, aut scõo.

¶ Primo infert hoc, quod tamẽ sequitur ex dictis, ꝛ pz. Et est sermo Gal'. primo de differentijs feb. penultimo cap. se cundo ponit tres cañ. ¶ Primus canon. est ꝙ ille tertiane plures: scilicet tres vel due composite ꝑm coalterationẽ pu re existentes: quando sic se habent, ꝙ paroxismi earum fe stinant ad contentam vel contemptam, vel contentiuã ita vt destruatur ꝛc. ¶ Iste ergo canon. in secunda sui parte notus est. compositis enim pluribus febribus tertianis pu ris, debilior earum prius recedit, cum materia sit paucior: hoc etiam dixit Gal'. secundo de crisi nono capitulo vbi po nit, ꝙ ab illo adolescente, qui habebat tres tertianas: pri mo recessit debilior earũ, ꝛ postremo recessit fortior. ¶ Cõ siderandum, ꝙ licet dixerim hoc esse, ꝙ quãdoq3 compo nuntur tres tertiane ꝑm coalterationem sequendo premis sum sermonẽ Auicen. ꝛ q2 dispositio in tali compositione est manifestior: tamen verior est sermo Auicen. ꝛ Gal'. si cõ positio fit ꝑm viam introitus. ¶ Considerandum secundo ꝙ dixit pure, q2 non pura tertiana potest eẽ debilior ꝛ pro lixior: sed cañ. in prima parte habet obscuritatem: quid in telligit Auicen. per hoc, ꝙ dicit, festinant paroxismi ad cõ tentam. In hoc est prima expositio ꝑm glo. Gerardi extra, que dicit ad contentiuam id est ad illam, que est fortior. er go vult ꝙ existentibus pluribus tertianis puris paroxis mi fortiores festinant id est anticipant: et paroxismi debi liores postponunt: sequitur ex hoc ergo ꝙ debilior re soluitur prius. ¶ Secunda expositio est ꝑm secundam lit teram, que dicit ad contentam vel contemptam id est debi liorem. Febris enim que debilis est contẽnitur. i. spernitur. similiter est contenta. i. habita a corpore: sicut febris fortis est habens corpus, vt in cõmento aphori. illius particule intelligitur. Si a febre habito ꝛc. vult ergo dicere, ꝙ paro xismi febris debilioris anticipabunt: ꝛ tamẽ prius resolue tur illa debilior. anticipatio enim põt esse cũ declinatione. causa autẽ anticipationis est subtiliatio ꝛ acuitio cholere, quã facit calor fortioris febris: l3 ergo paroxismi debilio res anticipent: essent tñ debiliores ꝛ breuiores: q̃re hus re soluetur. hec febris debilior. ¶ Tertia expõ est vt per cõtẽ ta intelligat illam, que precessit, vt dicatur ꝙ existentibus pluribus tertianis: ꝛ paroxismo cuiusq3 earũ anticipante ad suam, que ꝓcessit. vbi grã. paroxismo tertie diei qui est ꝑme tertiane ad paroxismũ ꝑme diei: ꝛ paroxismũ quarte diei ad paroxismũ scõe: ꝛ paroxismũ quinte diei ad paro xismum tertie diei. s. ad paroxismũ tertie, tertiane: ꝛ tñ debi lior de illis resoluet: ꝛ ita fuit ꝓcessus illius infirmi: quem Gal'. ponit scõo de crisi. ꝑ. n. paroxismi anticipauerunt: po stea postposuerunt, ꝛ abbreuiati sunt: ꝛ postea debilior fe bris cessauit prius: ꝙ aũt febris precedens possit nominari cõtenta: satis est notũ ex hoc, ꝙ posterior quodãmodo con tinet priorẽ virtute. est enĩ sicut effectus eius. ¶ Et qñq3. Iste est secundus canon. notus in cap. de emitriteo. reditio enim horripilationis cadit in signis emitritei, que est com posita febris, vel oppilationis: q2 etiã in febribus prolixis de multis ꝛ diuersis materiebus redeũt oppilatiões: post q̃ vise sunt esse aperte: l3 hoc fiat in solis phlegmatica. ꝛ idõ dixit qñq3. ¶ Et turpe. Est tertius cañ. notus. Gal'. tñ scõo de crisi. 8. cap. vult ꝙ si non cognoscis eã in primo vel secũ da die: tñ cognoscis in tertio vel 4º. ¶ Cõsiderãdũ ergo, ꝙ si febres putride sint cõposite ꝑm coniũctiõẽ in prima die: 03 medicus cognoscere, ꝙ sit cõposita iq̃tũ vidit accidẽ tia paroxismi nõ eẽ accñtia vnius pure materiei simplicis: l3 certitudo cognitionis habeatur plus ꝓcedẽtibus paro xismis. silr si sunt cõposite ꝑm semitam introitus. si autem sint composite ꝑm semitam coalterationis: põt talis esse co alteratio: ꝙ non possit de ea sciri, nisi vsq3 ad tres dies, vt si incipiat hodie vna tertiana: ꝛ in tertio die alia tertiana: et hoc potes considerare ex multa parte.

¶ Et compositio febris ethice cũ febre putre dinis est ex illis, que valde ambigua sunt: quo niam ipsi vidẽt interpollationes ꝛ iceptiones rigoris, ꝛ horripilationis: ꝛ reditionẽ sudoris si fuerint: ꝛ horas ꝑticulares: quare existimãt ꝙ sint illic febres putredinis tñ inseparabiles, aut composite ex cõtinua ꝛ interpollata.

¶ Hic ponit cañ. ꝑm hos modos cõpositionis: ꝛ primo cir ca primum modũ. s. qñ componuntur febres ingredientes in genera elõgata vt ethice cũ putrida. secundo circa alios modos. ibi secunda. (Et qñq3 cõtinuatur.) In primo cañ. vult ostendere quomodo occultatur febris ethica: quãdo multe putride interpollate coniunguntur cũ ipsa: vel quã do cum ipsa coniungitur continua vel interpollata. nã exi stentibus multis interpollatis cum illa: possibile est conti nue hominem febrire: ꝛ medicus videt reditus multorum paroxismorum, ꝛ venire sudorẽ: si fuerint sudores: ꝛ tunc non indicat medicus hunc habere ethicam: l3 continue fe briat. imo continuam febrem indicat ex multo numero pa roxismorum: ꝛ hoc est qõ dicit. Iudicat febrem putredinis ꝛ non ethicam inseparabilem. s. per multum numerũ paro xismorum. ¶ Aut cõposite ꝛc. q2 continua cũ interpollata eodem modo. cõis tamẽ deceptio in oibus istis est, ꝙ medi cus dicit febrẽ ethicam nõ habere exacerbationes, siue pa roxismos: ꝛ tamẽ hic sunt paroxismi siue exacerbationes: nesciens ꝙ cum ethica potest esse putrida continua ꝛ inter pollata, vt dicit Gal'. primo de differentijs febrium. ¶ Cõ siderandum hic, ꝙ multi medici credentes se esse magnos iudicatores cum vident vnam continuam, que extenuauit: ꝛ vident aliquam vrine grossiciem: vt telam aranee statim iudicant esse complicatam putridam cum ethica: cũ tamẽ non sit. vt iam diximus primo de differentijs febriũ. iudi cia in hoc sunt multum extimatiua.

¶ Et qñq3 cõtinuatur cõpositio ita vt appareat febris vna ꝯtinua similis, que similat synocho, ꝛ tũc quidẽ nõ est excusatio reditionis ad signi ficationes. Et si fuerint paroxismi breues non

ꝯsequitur coꝝ cõtinuatio nisi propter rem ma/
gnã de multitudie numeri coꝝ ꝓpꝛie: ⁊ fortas/
se vides interpollationes harũ febꝛiũ longas.

¶ Primo ponit quatuoꝛ cañ. post quos ponit alioꝝ opinio/
nem ibi, (Quidã aũt.) Primus cañ. declarat̃ sic. Si aliqs
haberet multas tertianas iterpollatas: ⁊ semꝑ anteq̃ vn⁹
paroxismus recedit alter superuenit. iste videbitur fortiter cõ/
tinue febꝛire: ⁊ crederetur prima fronte habere continuam
vnam similem, que similatur synocho. i. est vere continue
de materia intra venas: ⁊ certuʒ est, ꝙ si talis continua for/
tis caloris dʒ fieri: ⁊ paroxismi sunt breues, ꝙ necessariuʒ
est esse multos paroxismos. In hac ergo deceptiõe redi ad
significationes. verbi grã. cõtinua vniformis siue sit chole/
rica, siue sanguinea, siue phlegmatica nõ habebit tot ꝓfun/
dationes pulsuũ: ⁊ tot typos, quot apparẽt i illa, q̃ cõtinua
vr̃, ⁊ nõ est. Et fortasse vides iterpollationes lõgas. i. paro/
xismos lõgos: ⁊ tũc non opʒ, vt sint multi numero ad signi/
ficandũ vnã ꝯtinuam, vel interpõnes. i. quietem inter paro/
xismum ⁊ paroxismuʒ. q̃si dicat. si non sunt multi numero:
videbis quietes inter eos, si sunt breues paroxismi.

¶ Et q̃ñ componuntur febres diuerse: sicut emi/
triteus: eradicatur postrema earuʒ: ⁊ remanet
cronica pura, siue sint due interpollate, aut due
continue: aut interpollata ⁊ continua.

¶ Hic est scðs cañ. ⁊ dicit ꝙ q̃ñ cõponunt̃ febres diuerse. s.
cholerica ⁊ phlegmatica: ⁊ hoc est qð dicit emitriteus ⁊ er/
radicatur prius postrema. i. cholerica. ¶ Cõsiderãdum ꝙ
cholerica dicitur postrema ꝯsiderando secũdo paroxismũ
siue exacerbationeʒ ad primumq: fit de tertio in tertium:
sed in phlegmatica fit omni die. siue sit ⁊c̃. semper prius re/
cedit cholerica: ⁊ hoc est verum per se ex natura haruʒ ma/
teriarum accidere: tamen potest aliquaʒ phlegmaticam es/
se breuiorem quadam cholerica.

¶ Et q̃nq; cõponitur cum emitriteo alia tertia/
na ⁊ phlegmatica ⁊ melancholica. naʒ si ẽst cuʒ
tertiana erradicatur tertiana: ⁊ purus fit emi/
triteus: ⁊ si est cum phlegmatica: aut melãcho/
lica erradicatur emitriteus: ⁊ depuratur phle/
gmatica: ⁊ similiter melancholia.

¶ Hic est tertius cañ. in quo Aui. imaginatur quẽdã hñteʒ
emitriteũ: ⁊ vltra hoc habentẽ vnã tertianaʒ: ⁊ tunc prius
recedit tertiana q̃ʒ emitritea, vel habẽtem vltra emitriteaʒ
vnam phlegmaticã vel melãcholicaʒ: ⁊ tunc prius recedet
emitritea: ⁊ remanebit pura phlegmatica, siue pura melã/
cholica. Hũc aũt textũ introduco in q̃õne nr̃a de prolonga/
tione febriũ ad ꝓbãdũ, ꝙ febris cõposita ex cholerã ⁊ phleg/
mate sit prolixioꝛ q̃ʒ febris ex pura cholera: sed est breuioꝛ
q̃ʒ illa, que fit ex puro phlegmate ⁊ pura melancholia.

¶ Et quãdoq; accidit compositio in eis ꝯm mo/
duʒ alium: ⁊ est vt componatur interpollata et
continua diuersi generis: aut conuenientes am/
be in eo. aut conuenientes in specie: sicut tertia/
na periodica cum tertiana inseparabili: ⁊ sicut
componuntur due interpollate. similiter com/
ponuntur due continue.

¶ Hic est q̃rtus cañ. in quo dicit. Et q̃nq; accidit cõpõ in eis
s. febribus putridis ꝯm modũ aliũ ab eo: qui statim dictus
est. nã cõpositio ꝑdicta erat triũ febriũ. s. ex emitritea, q̃ est
due febres: ⁊ ex alia: sed ista compõ est ex duabus febrib⁹,
⁊ est triplex: q: cõponitur interpollata ⁊ cõtinua diuersi ge/
neris, vt iterpollata de cholera ⁊ ꝯtinua de phlegmate vel
econtra: aut conuenientes ambe in eo, sicut interpollata de
cholera: ⁊ ꝯtinua de cholera: ⁊ hoc est qð dicit, sicut tertia/
na piodica cũ tertiana inseparabili: ita ꝙ exẽplũ hoc est eius
qð dixit, Aut ꝯuenientes ambe in eo: ⁊ opʒ sic ꝯtinuari, aut
ꝯuenientes ambe in eo: sicut tertiana piodica cũ tertiana īse/
parabili: ⁊ tũc subdit ꝯm modũ, aut ꝯuenientes in spe: sicut
due tertiane interpollate, aut due tertiane ꝯtinue. ⁊ io sub/
dit, sicut cõponũtur due interpollate. s. eiusdẽ spẽi. silr̃ com/
ponũtur due ꝯtinue. s. eiusdẽ spẽi: vt due cholerice cõtinue,
aut due phlegmatice ꝯtinue. ¶ Cõsiderãduʒ ꝙ textus pōt
aliter exponi, vt per cõtinuã diuersi generis itelligeret ethi/
cam: ⁊ tũc dixit ꝯuenientes in eo. i. genere horum vt cõtinua
de vno humore ⁊ interpollata de alio: ⁊ cum dicit: aut con/
uenientes in specie: intelligit ꝙ q̃nq; componitur continua
⁊ interpollata: ⁊ cõueniunt in spe eiusdẽ humoris vt conti/
nua de cholera ⁊ interpollata de cholera ⁊ cum dicit. Et si/
cut ⁊c̃. vult dicere, ꝙ q̃nq; componuntur etiam due inter/
pollate, vel due continue de eodem humore.

¶ Quidam aũt existimauerunt ꝙ due cõtinue
nõ cõponuntur: sicut due tertiane: q̃m q̃ñ ma/
teria est intra venas: non est possibile vt diuer/
sificetur illud. in quo accidit putredo: putredo
enim est procedens in toto. Questio. j.

Qui fuerint isti nõ inuenio: ⁊ ꝓ ponit eorũ dictuʒ:
⁊ est ꝙ due febres ꝯtinue de eadẽ ma/
teria. vbi grã. cholerice nõ cõponunt̃, sicut due tertiane. s.
interpollate cõponunt̃. Isti ergo ꝯcedũt duas tertianas in/
terpollatas cõponi: sed duas cholericas ꝯtinuas, vel alias
de eodẽ humore nõ cõponi. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ista, que dicit,
sicut due tertiane: põt dupl̃r exponi. Primo sicut dictũ est:
scðo sicut due tertiane supple ꝯtinue nõ cõponunt̃. ⁊ hec se/
cũda expõ non vr̃ bñ ꝯsona motiuo: qð isti ponũt: tñ q: due
tertiane interpollate vident̃ posse cõponi ꝯm viã cõem ap/
parens motiuũ hʒ: q: duo accñtia solum numero dr̃ia non
pñt esse in eodẽ subiecto vt in corde. ¶ Quoniã. Hic secun/
do ponit motiuũ opinionis: ⁊ arguit sic. presupponit enim
ꝓmo ex hoc. l. tractatu scðo primo cap̃. ꝙ febris cõtinua est
de materia putrida intra venas. tũc arguitur q̃ñ mã putri/
da est intra venas non hʒ locũ precipuũ: imo procedit in to/
to. s. in toto concauo venarũ: q: concaua venarũ ꝯtinua, ⁊
transmeabilia sunt: non ergo pñt diuersificari penes locuʒ.
vult ergo istoꝝ opinio, ꝙ si cholera putrescit intra venas,
ꝙ ipsa putrescit in omni loco intra venas: ⁊ forsan motiuuʒ
eorum est: q: concaua venarũ sunt continua ⁊ transmeabi/
lia a putredine: ⁊ cholera iacet ibi continua. si ergo putre/
sit in vna parte: putrescit etiam in alia: ⁊ per cõsequens non
potest diuersificari locus putredinis. iam ergo apparet an/
tecedens. ꝯña probatur. nam due febres cõtinue de mate/
ria cholerica sunt: vel quia sunt due materie cholerice in
duobus locis: vel quia sunt due materie cholerice in po/
tentia, sicut due partes cõtinui. Non secũdo modo, q: om/
nis febris interpollata põt poni due interpollate: que est tã/
te materie, ꝙ medietas posset facere febꝛe. ⁊ similr̃ ois con/
tinua esset due ꝯtinue vel plures cõtinue. relinquitur ergo ꝓ/
mo modo. s. ꝙ si de mã cholerica vel alia eiusdẽ spẽi debẽt
fieri due febres ꝯtinue, ꝙ hoc sit q: materie sunt due in duo/
bus locis intra venas: sed hoc ẽt est impoĺe, quia putredo
intra venas est procedens i toto, ergo est impossibile duas
continuas febres de eadẽ materia componi. ¶ Considerã/
dum ꝙ hoc motiuũ nõ potest adaptari ad duas febres in/
terpollatas de eadẽ materia. vbi grã cholera. loca eniʒ ex/
tra venas recipientia mãs nõ sunt continua sic. ⁊ ideo mãe
non sunt in eis continue adinuicem: sed possunt esse discon/
tinue, ⁊ facere duas interpollatas aut plures.

¶ Et hec sententia nõ est de illis, que necessaria

sunt proculdubio apud me: qm̄ putredo incipit proculdubio ex loco: deinde spargitur: deinde currūt inditia vehemētie: ⁊ interpollationis ſm gradationē putredinis prime: ⁊ ſm eā sunt ei motus. Nō ergo elōgatur quin accidat putredo, cui sit dn̄ium aliqđ incipiens in parte materierū: cui non sit dn̄iū sequēdi aliud: imo aggregat̄ in ea vt icipiat: ⁊ vt sequatur simul: quare erit ei gradatio tēporis qua experitur.

¶ Hic remouet illorū opinionē: ⁊ sil'r illorū motiuum: ⁊ primo ponit vnum fundamētū: qđ est vna propō. scđo arguit ibi 2ª. (Non ergo.) Propositio quā premittit est hec: putredo incipit de vno loco determinato, deinde spargit̄. ¶ Cōsiderandū ꝙ propō quantū ad primā partē remouet motiuum opinionis p̄dicte: q2 est ꝯ̄ria illi: ⁊ cā huius propōnis est: q2 mā, que putrefit est aliqua pars humoris alicuius. s. illa mā, que incipit putrefieri: sed ps aliq̄ māe est in aliquo vno loco vene: ⁊ nō est in tota vena. ergo seq̄tur p̄ma pars propōnis: putredo incipit in vno determinato loco. ¶ Deinde spargitur exponit̄ dupl'r. p̄ per successionē putredinis ad partē post partē: ⁊ ſm ꝙ putredo p̄me partis successiue intēditur vel extēditur in partibus ꝯtinuis: ⁊ ſm hoc currunt indicia vehemētie. i. fortitudinis vel fortificationis febrium, que iudicia sunt vehemētia caloris ⁊ accn̄tiū sequētium additionē putredinis intēsiuā ⁊ extensiuā: ⁊ ſm ꝙ putredo p̄cessit illas materias incinerando: quas in certa mēsura tp̄is occupauit in certo loco ſm hoc currūt iudicia interpollationis. i. remissionis febris ⁊ quietis: ⁊ hoc est qđ dicit: ſm gradationē putredinis prime. s. que p̄mo incepit in loco determinato: que gradatio est gradata successio additionis putredinis. vn̄ sunt iudicia vehemētie: ⁊ gradata remissio. vn̄ sunt indicia interpollationis: ⁊ ſm eā. s. primam putredinē. sunt. n. motus. s. p̄dicti vehemētie interpollationis, vel motus. s. tertiani, vel quartani, vel quotidiani ſm ꝙ mā p̄ma, que putrefit est cholerica, vel phlegmatica, vel melācholica. ¶ Scđo mō pōt exponi spargit̄. s. p sparsionem fumi putridi ad cor: ⁊ ſm gradatū p̄uentū fumi illius e p̄ma putredine currūt iudicia vehemētie ⁊c. ⁊ p3. ¶ Hic esset locus speculationis: vtrū p̄ma pars sit in actu, siue sit prima pars intēsiua, siue extēsiua: hec tn̄ questio est de cōsideratione philosophorū. ¶ Tota ergo propositione collecta, que est fundamentū rōnis fiende dicamus: si putredo incipit ex vna parte materie: ⁊ per ꝯsequēs in vno loco ab illa parte māe ⁊ loco spargitur: ⁊ ſm gradationē huius putredinis in sua sparsione ⁊ remissione currūt iudicia fortificationis ⁊ debilitationis ⁊ motus. Hac ꝑpōne habita arguitur sic. Si pn̄t esse due putredines intra venas duarum materierū in duobus locis distinctis: ⁊ vna putredo nō sequitur ad aliā: sed vtraq3 putredo est per se in sua materia: ⁊ vtraq3 h3 in se duo. Primū qđ incipit in parte sua sue materiei, ſm ꝙ finiet illam: ⁊ secūda putredo non incipit in illa materia: sed alia putredo facit hoc: si ergo ita est due febres ꝯtinue possunt componi: sed ita est, ꝙ due putredines pn̄t esse ⁊c. ergo due febres cōtinue. Maior ꝑpō apparet: q2 ꝯ̄ria motiuo opinionis istoꝝ: febres enim de vna materia numerabūtur numeratiōe putredinis in diuersis locis. Minor ponit̄ in l'a ab Aui. quantū ad vnam partem que inuit aliā. ¶ Ad cuius intellectū pone tale exēplū Martinus habet quādā quantitatē cholere superflue in concauo vene descēdentis sub emulgēte versus totū crus sinistrum: ⁊ est determinate grossitiei ⁊ caliditatis: in qua cholera hodie in aurora incepit putrefactio in vna parte eius, siue in toto nō curo de hoc: ⁊ effumat ad cor ⁊ facit ꝯtinuā febre3: q2 antequā resoluatur hec pars alia mouet̄ ad putredinē: ⁊ de tertio in tertiū magis fortificatur: ⁊ experimur p gradatum tēporem: ⁊ gradatum ascensum ſm ordinem ad putredinem: que hodie in aurora incepit: ita ꝙ in secunda hora iste satis quiescit. In tertia autem hora fortificatur ⁊ ascēdit. Iste idem Martinus habet quādam aliam quātitate3 cholere circa cōcauum vene ascendentis versus venas brachij dextri: que ex sua quātitate ⁊ modo substātie ⁊ qualitatis incipit putrefieri cras circa horam none: ⁊ facit continuam quam cōtinuam in postremum experiemur gradati tēporis ⁊ fortificationis ſm primā putredine3, que incipit cras, que est tertia dies a die crastina: ⁊ que est quarta a prima: in cuius aurora incipit alia febris refortificabit̄ circa horam none. Procedēte ergo Martino ad dies cognoscimus manifeste eū habere duas febres continuas: quarum vnaqueq3 h3 suam putredinem incipientem in determinato loco, que putredo incipit in parte sue materiei: ⁊ finit illam sicut putredo circa venā descendētē ad crus incipit in cholera, que est ibi ⁊ finit illam: ⁊ nō incipit a cholera que est in ꝯcauo vene ascendētis brachij: nec h3 dominiū sequēdi illam in putrefactione ⁊ resolutione. erunt ergo due febres cōtinue. quarū vnaqueq3 est per se febris habēs suas gradationes tēporis ⁊ exacerbationis. ¶ His habitis apparet expositio textus difficilis cū dicit. Non ergo elongatur: id est nō est longinquū vel impossibile: quin accidat putredo: cui putredini sit dominiū aliquod incipiens in parte materierū: scilicet intra venas: ⁊ per consequens in loco determinato: ⁊ q2 ista putredo habet aliquod dominium sc3 in materia, que est in hoc loco: seq̄tur ꝙ ei non est dominium cōsequendi aliud: idest aliam materiā, que est in quodam alio loco sequendi scilicet per successionem putredinis ⁊ resolutionem: imo aggregatur in ea vt incipiat ⁊ sequatur: id est prosequatur ⁊ etiam finiat simul: id est in determinata mensura temporis, que mensura tēporis est alia ab illa, que incepit: ⁊ seq̄tur in alia mensura alterius partis corporis: q2 alia mensura temporis est ab aurora hodierne diei ad auroram secunde vel tertie diei a mēsura, que est ab hora none crastine diei ad horā none diei sequentis crastinum vel post crastinum: ⁊ hoc modo intelligitur simul. Aliter tamen potest exponi si consideras, ꝙ nullam est dare partem putredinis fientis, vbi non sit pars facte putredinis. sed nō curamus de hac subtilitate pro nunc. ¶ Quare erit scilicet putredini vel febri gradatio tēporis, sicut gradatim tepescit supple, ⁊ gradatio acuitionis. ¶ Qua experitur: id est qua scitur, ⁊ cognoscit̄, ꝙ hec putredo, vel hec febris habeat materiam, ⁊ non illa3. ¶ Si ergo subtiliter consideras mentem Auicē. ipse vult, ꝙ determinata putredo potest fieri in determinata parte vene: cui sit dominium incipiendi ⁊ finiendi materiam circa partes illas cōcauos illius vene: ⁊ non sit ibi dominium circa quandam aliā materiam alterius speciei in alia concauitate venarum circa alias partes. ergo sequitur ex hoc ꝙ illa materia: sup quā hec putredo non dominatur possit etiam putrefieri a quadam alia causa ⁊ quodam alio tempore: ⁊ habet sua3 gradationem tēporis ⁊ exacerbationis. Alia littera habet tēporis: id est gradatum processum in tempore: quo experitur, sicut diximus: ⁊ hec expositio tendit in ide3. ¶ Ex his ergo Aui. vult negari antecedens rationis illorum, cu3 dicitur ꝙ in materia, que putrefit intra venas, non potest diuersificari locus putredinis. ¶ Dicendum ꝙ falsum est saltem in alijs humoribus a sanguine. ¶ Et cu3 dicitur ꝙ vene sunt transmeabiles, ergo spargetur putredo in toto corpore. ¶ Dicēdu3 ꝙ fumus putridus ex hoc spargi poterit per omnia cōcaua venarum: nō tamē seq̄tur: ergo tota cholera vbiq3 putrefit. ¶ Et cum dicitur ꝙ tota cholera iacet cōtinua in venis. ¶ Dicēdū ꝙ hoc ꝯcesso vna pars huius continui potest habere propriā dispositionem alia3 a dispositione partis alterius: sicut apparet in virgula accensa in

duabus

duabus extremitatibus: quarū vna est viridior ⁊ alia sicca. Aliū enim ꝓcessum ⁊ modū motus habebit ignis in vna extremitate q̄ in alia: ⁊ erit in hoc ipsa gradatio: qua verū ignem experimur. ℭ Uel dōm q̄ cholera nō iacet cōtinua in venis: sȝ solus sanguis in eis actu ꝯtinu⁹ est: ⁊ q̄ hoc sa citire ad alias difficultates ominamus. Qō. ij.

Dubitatur q̄ ex hac rōne Auic. probari potest: q̄ possint componi due ꝯtinue de sanguine dicte sinoche: q̄ ꝑ propositionem fundamentalē putredo incipit: id est incipere potest ab vno loco determinato: vt in sanguine venarū ab inguine ⁊ infra: ⁊ tunc arguatur. Preter istaȝ putredinē potest incipe alia ⁊ in alio die in sanguine venarū a titillicio supra. ergo erunt due ꝯtinue de sanguine. ℭ Istam dubitationem dimitto alijs ꝑtractandā: q̄ nimis ꝓlongarem: tamē veritas eius potest educi ex nostris questionibus gn̄alibus super libro de differentijs febrium: que sunt de febre sanguinea. Hic tamē dicatur: q̄ si argumentū ꝯcedat: nullū tamen habet impossibile: sȝ possibile rarum. Scḋo q̄ febris de sanguine non vō: sed maligato in substantia ⁊ qualitate participatione alterius humoris ab eo potest componi cum aliqua febre de sanguine maligno: ⁊ possunt reperiri due continue tales. Imo plures: si ꝯsideras: sȝ due vere sinoche non repiunt. vera enim sinocha sine putredine est ex sanguine ꝑ se peccāte in q̄ȝtō: vn̄ accidit sibi inflammari: ⁊ vera sinocha putredinalis est cū ex hoc accidit putrefieri. sanguinis. n. laudabilis multa multitudo est. Una in corde ⁊ epate ⁊ venis ⁊ arterijs magnis: ⁊ sic est vna cōis toti corpi: ⁊ ꝯtinua ꝯtinuatiōe ꝯcauitatis venarū: in qb⁹ iacet ꝯtinuus sanguis. Scias h. ℭ Ultimo vltri⁹ est h aduertēdum: q̄ Auic. imaginat febrē cōtinuā de chol'a esse vnā ex duob⁹. Primo ex vna mā primo mota in vno determinato loco. Scḋo ex mā scḋo mota in scḋa exacerbatiōe in ordine ad p̄m. ⁊ sic de alijs. Cū ergo sunt due māe cholice in distinctis locis p̄mo mote: ⁊ vtraq̄ suo motu mouet nō depēdente a motu alterius: ⁊ sunt due alie māe mote in duab⁹ exacerbatiōibus vna in ordine ad aliam. Ex hoc inferas, q̄ si imaginatio tua pōt cape: q̄ aliqua chol'a faciat paroxismum omni die ex motu chol'e in p̄ma die: q̄ illa dicet vna febris cholica sicut dī vna vā tertiana. Sed si p̄ma die fit motus cholere: cuius virtute fiat quarta die paroxismus: ista est duplex tertiana. ℭ Considera ista q̄ sunt vie ad multa subtilia.

ℭ Et spēs quidē cōpositionis febriū sunt tres intrans: ⁊ coalternata: ⁊ cōicans. Et intrans est: vt ingrediatur vna earū super alteram. Et coalternata: vt ingrediatur post erradicationē eius. Et cōmunicans est: vt incipiat cum ea.

ℭ Hec est diuersitas cōpositionis febriū ex parte modi compositionis illarū: ⁊ sunt spēs iste in modo narrationis note. ℭ Excitabo intellectus solertes. Et p̄mo si pōt dari due febres. vbi gr̄a tertiane pure interpollate simul incipientes: que dicunt cōicantes: ⁊ in quo differūt iste due ab vnaquaq̄ si eius mā esset tāta: q̄ta est mā illarū duarū: ⁊ an possint esse ille due ex diuersitate illorū locorū. Et iam ex dictis appent multa: qbus soluit hoc quesitū. ℭ Scḋo dubitat: in quo differt paroxismus vnius flatice febris: in quo postq̄ȝ incipit calor post frigus: iterū incipit frigus: ⁊ iterū calor: innuit supra cap. de flatica a paroxismis duobus flatice febris: q̄ sit composita ex duabus interpollatis flegmaticis: composita dico s̄m semitam introitus.

ℭ Et cum videris febrem conclusā: ⁊ est in ea rigor: ⁊ non sudor ⁊ fortasse accidit in rigoribus pluribus sudor vnus: tunc testifica compositionem in ea.

ℭ Hic ponit duos casū. Ex qb⁹ intelligit signa cōpositarū febrium. Primus est cū videris febrē ꝯclusam. i. ꝯtinuaȝ de sanguine: vel cholera ꝓpriē: vel ēt aliaa: ⁊ est rigor in ea testifica compositionē: q̄ ꝯtinue nō habēt rigorē: ergo rigor significat māȝ extra venas: ⁊ sic est febris composita ex cōtinua ⁊ interpollata. Dixit ⁊ nō sudor: q̄ rigor iste pōt esse creticus: ⁊ significaret crisim. vnde affor. 5°. A causone habito rigor ⁊c. ⁊ fortasse accidit in rigoribus plurib⁹ sudor vnus: quia ex hoc possunt significari diuerse materie: quarum aliqua est sudatiua: ⁊ aliqua non.

ℭ Et simil'r cum videris in ꝯclusa sup̄fluitatem in frigore extremitatum ⁊ rigore: sed paruȝ de ambobus: tunc fortasse est inconclusa.

ℭ Secūdus casū. ⁊ sil'r testifica cōpositionē cū videris ⁊c. q̄ ista significāt māas extra venas: ⁊ iste casū. reperit p̄mum in hoc: q̄ dixit ⁊ rigore: sed parū. i. non fit in ea rigor ⁊c. q̄ ꝓprium ē sinocharū. i. ꝯtinuarū non horrere: vt Gal'. 2°. de differentijs febriū. Aliter pōt intelligi: q̄ rigor ⁊ frigus extremitatum est indicās cōpositionē: qn̄ est magnum frigus: ⁊ magnus rigor: ⁊ ideo dixit. Cū videris sup̄fluitatē. parū. s. quid rigoris ⁊ parū quid frigoris possunt ꝯiungi. ꝯcluse. i. ꝯtinue. ℭ Ex hoc ḡ accipit q̄ in febre cholerica ꝯtinua pura pōt esse parū q̄d frigoris: ⁊ hoc. vel q̄ vene hn̄t obtusū sensum in eorū ꝯcauitate vl' q̄ aliqs vapor choleric⁹ acut⁹ in p̄n° exacerbationis potest aliquē rigorem facere. Quale autē sit frigus lactice diximus in cap. suo proprio.

ℭ De emitriteo. Cap. xvij.

Emitrite⁹ est febris cōposita ex duabus febribus: quarū vna est tertiana: ⁊ altera est flatica. ⁊ fit in die vno parorism⁹ tertiane ⁊ quotidiane simul. Aut s̄m semitam cōmunitatis: ⁊ inuentionis. Aut s̄m semitam coalternatiōis: ⁊ vicinitatis. Aut s̄m semitam introitus.

ℭ Quāuis sint multe compositiones febrium tamen sequitur in speciali de febre composita ex febre flegmatica: ⁊ febre cholerica: q̄ multum accidit ⁊ dicitur emitritea. i. mediatertiana alterā autē partem nois dereliquit: sicut dixit hemitheos. i. semideus: ⁊ semihomo lege hoc a Gal'. secundo de differētijs febrium. Et p̄mo ponit notificationē emitritee febris. Scḋo ponit diuersitates eius. ibi 2°. (Aut s̄ȝ semitam eius.) Diuersitates autem quas ponit sunt qnq̄ ⁊ vltimo dat sentētiam de ꝓlongatione ⁊ malitia eius. Prima diuersitas est: q̄ emitritea: vel est composita s̄m semitā cōitatis ⁊ inuentionis: q̄ cōmuniter simul inueniuntur earum paroxismi: vel exacerbationes. aut s̄m semitam coalternationis ⁊ vicinitatis: q̄ sunt vicine exacerbationes: vl' paroxismi: ⁊ non miscentur: sȝ coalternatim veniūt: vt post decessum vnius alter venit. Aut ⁊c. patet.

ℭ Et de diuisionibus difficilior ad cognoscendum est prima: deinde secunda.

ℭ Comparat has diuersas cōpositiōes in notitiā: ⁊ dicit de diuisionib⁹. i. mēbris diuisiōis difficilior ad cognoscēdū ē .s. p̄ma emitritea cōposita s̄m semitā cōitatis: qn̄ simul inuadunt paroxismi. ℭ Deinde 2°. ℭ Cōsiderādum diligenter: q̄ scḋa hic non accipit: vt distinguit ꝯtra tertiam eēt enīȝ s̄mo falsus: ⁊ nam intelligeret ex hoc q̄ emitritea composita s̄m semitā coalternationis ⁊ vicinitatis esset difficilior ad cognoscendum q̄ȝ emitritea composita s̄ȝ semitā introitus. sȝ hoc est fl'm. q̄ quāto paroxismi magis distincti inuadunt: tāto est minor ꝯfusio ⁊ maior certitudo. sȝ distinctius inuadunt: quādo compositio est s̄m semitaȝ coalternatio-

nis. ergo emitritea talis compositionis est facilioris cognitionis. Illa autē que est ꝑm semitā cōstatis est difficilioris cognitionis. Illa aūt que est ꝑm semitā irrostro medio mō se hꝫ. accipitur ergo hic scōa pro scōa ⁊ 3ª: ⁊ est sermo Gal. 2º de diffe feb. vbi cuꝫ premittit ꝙ duplex est oīa emitritee febris cōplicationū: qñqꝫ qdē eadē hora inuadētibus paroxismis simul: qñqꝫ ꝑm diuersa tpa: subdit ꝙ he emitritee, q̄ ꝑm diuersa tpa inuadūt, sunt facilis cognitionis. s. reª eius emitritee: cuiꝰ poxismi eadē hora inuadūt: hoc dicit Gal. Cū q̄ subdit. Deinde scōa: intelligit tā emitritea cuius poxismi introeunt: q̄ꝫ illa cuius poxismi coalternāt, vt notum est.

Et quandoqꝫ sunt febres due continue. quādo due putredines sunt intrinsece: et quando due sunt periodice erradicantur, ⁊ quādo due putredines sunt extrinsece: ⁊ quandoqꝫ est cōtinua cholerica: qꝛ eius putredo est intrinseca: ⁊ phlegmatica est econtrario: ⁊ quandoqꝫ est econtrario.

Hec est secunda diuersitas: ⁊ est diuisio quadrimēbris famosa quā Gal. ponit 2º de diffe febrium, ⁊ est nota.

Et quidam ponunt emitriteum puruꝫ febrem compositā, que fit ex tertiana extrinseca: ⁊ phlegmatica intrinseca: ⁊ illaꝫ que est preter eā nominant non purā. Et non est illud de illis: in quibus superflua occupatio sit habenda.

Hec est tertia diuersitas, siue diuisio, que dicit ꝙ emitritea vel est pura. i. vera, vel non pura. i. nō sic vera: ⁊ posuit hoc Gal. 2º de diffe. feb. fundans se super sententiam quam posuit Haly ab. 8. theorice: ⁊ Serap. 6. practice. Et nō est illud de illis in quibus superflua occupatio sit habenda. seꝫ non multum curanduꝫ de huiusmodi nominibus puro, vel impuro, sꝫ de re. Et tu scias qꝛ difficile est Gal. saluare ibidem, cum profunde cōsideratur. Voluit enim verā ⁊ purā emitriteam esse cōtinuam ⁊ horridā: ⁊ hanc esse solū qñ cōponitur cholerica interpollata, ⁊ flatica cōtinua: quantas aūt habeat difficultates hoc ibi discussimus. Cōsiderandum ꝙ anteq̄ꝫ libri Gal. ⁊ Aui. venirent ad nos in scientia emitritee multa fiebat difficultas: diuiserūt ergo Salernitani emitriteā in maiorē ⁊ minorē ⁊ mediā: ⁊ in hoc discordati sunt Platearius a Passionario. Posuit eniꝫ Passionarius ꝙ maior emitriteus est cōflictus q̄rtane, minor quotidiane, medius tertiane. Salernitani vero posuerūt, ꝙ maior emitriteus est qñ cholera putrefit intus ⁊ melā extra, minor qñ cholera putrefit intus ⁊ flā extra: media qñ flā putrefit intus ⁊ cholā extra: ⁊ oīa hec sunt dicta parue vtilitatis. Qui vero vult se in his dictis plixare, q̄rat Gilbertuꝫ anglicum.

Et fortasse antecedens ad putredinē est cholerica: ⁊ fortasse antecedens ad putredineꝫ est phlegmatica: ⁊ fortasse veniunt simul.

Hec est 4ª diuisio ⁊ est nota. Considerandum autēꝫ, ꝙ propter hanc diuersitatē accidit qñqꝫ fortiorem motū fieri in die pari q̄ꝫ in die impari, sicut cū aliquē inuadit pª. die cōtinua flatica ⁊ 3ª. die inuadit simul cuꝫ flatica tertiana interpollata, vt dixit Gal. secundo de differentijs febrium.

Et iterū qñqꝫ est materia faciēs febrē phlegmaticam magis dominās: ⁊ quādoqꝫ est materia faciens febrē cholericaꝫ magis dominās: ⁊ quocūqꝫ fit mā phlegmatice: ponit poxismos cholerice lōgiores ⁊ tardioris crisis: ⁊ mā cholerice ponit poxismos phlegmatice ecōuerso.

Hec est quinta diuisio ⁊ patet. Cholera eni subtiliat phlegmate ⁊ phlegma ingrossat choleram.

Et fortasse extenditur emitriteus longo tempore. s. vsqꝫ ad. vij. menses ⁊ supra: ⁊ quandoqꝫ fit ex emitriteo egritudo acuta: ⁊ quandoqꝫ est emitriteus de febribus magis interficientibus: quoniam perducit ad ethicam et egritudines cronicas ⁊ difficiles.

Quia in emitritea est mā multa ⁊ diuersa. ideo qñqꝫ plus prolōgatur ex hoc q̄ꝫ si esset phlegmatica pura, vt declarauimus in qōne de prolongatione febris. ⁊ hoc est qꝺ dicit. Extēditur qñqꝫ tpe lōgo: ⁊ qꝛ materie diuerse ⁊ multe molestē virtuti multū sunt. ideo qñ opꝫ eaꝫ cito terminari ad salutē, vel mortē: ⁊ hoc est quod dicit, qñqꝫ fit ex emitriteo egritudo acuta. i. qñqꝫ est acuta, vel qñqꝫ fit, qꝛ trāsit i acutam, vt in apostema cerebri. Qñqꝫ ducit in ethicam ledendo nutritiuā. ⁊ in egritudines erroneas, vt in hydropisim: in qua erratur: quia de causa calida, vel cronicas ⁊ difficiles patet. bene ergo dixit Gal. in lib. de typo. est enim periculorum portator emitriteus.

De signis emitritei. Cap. xviij.

Magis propriū signorū eius ⁊ primuꝫ eorum: lꝫ necessaria sint cōparia: alia est: vt sit spaciuꝫ huius febris in vno duorū dierū lōgius spatio tertiane ⁊ magis quieta: deinde fit in die alio leuioris paroxismi: ⁊ pauciorum accidentium.

Primo ponit signa emitritee absolute. Scōo signa eius diuersificata ꝑm tēpora. Tertio signa diuersificata, vel eius diuersitates ꝑm dies. Quarto ponit quedam signa diuersificata diuersitate signorū. Quinto ponit signa emitritei diuersitate dominij humoruꝫ, vel qualitate ipsorum. Sexto ponit signa emitritei in modis compositionis ex parte componentium. ibi scōa. (Et qñqꝫ fiūt.) ibi tertia. (Et in hac.) ibi quarta. (Et qñqꝫ accidit.) ibi 5ª. (Et non expectatur.) ibi sexta. (Et quādo compositio.) Prima in tres sicut tria signa ponit. Considerandum circa primum signum, ꝙ emitritea in die, in quo inuadit poxismus tertiane ⁊ phlegmatice spacium huius febris est lōgius spacio tertiane pure, vt notū est: ⁊ magis quieta. s. ab accñtibus cōibus de siti ⁊ inflāmatione: ⁊ hꝫ. sed in alia die, in q̄ inuadit sola flatica est leuioris paroxismi ⁊c. qꝛ poxismus pure flatice est leuior ⁊ paucioꝝ accñtiū q̄ꝫ paroxismus flatice ⁊ cholerice: ⁊ apparet ꝙ hoc est magis propriū signū ⁊ pmū: qꝛ sumit ex nā materierū. sed sunt necessaria alia comparia signa. i. signa cōparētia cū hoc signo significātia, qua significent ꝙ hec diuersitas sit ex diuersitate māe: nam aliquis pōt habere duas tertianas: vnā non veram: cuius paroxismus esset lōgior ⁊ grauior in acuitate q̄ꝫ poxismus tertiane pure: ⁊ alteram tertianā de mā valde pauca ⁊ miti. ⁊ eēt poxismus iste leuior ⁊ paucorū accidentium: ⁊ tamen ista nō esset emitritea. opꝫ ergo habere comparia signa, que dicentur.

Et qñqꝫ iteratur in ea horripilatio ꝑm plurimuꝫ aliquotiens ꝓpter illud: qꝺ accidit de pugna duarū materierū: aut introitu vnius earū super alterā. Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicibus, aut quatuor: ⁊ iam calefiūt membra aliqua horripilatione fixa adhuc.

Hoc est 2m signū, qꝛ in emitritea fit horripilatio, q̄ vocat a Gal. horror que est mediū rigoris ⁊ circūinfrigidationis: ⁊ ista infrigidatio iterat multis vicibꝰ, hoc est qꝺ dicit: qñqꝫ iterat ⁊c. Dixit qñqꝫ ꝓpter fit hoc qñ paroxismi simul inua-

duntur: et humores sunt pares in dissolutione: crinus est flaticæ et cholica est interpollata: ut Gal. ij. de dif. fe. secundum plurimum .i. ut plurimum quando est talis illa emitritea. aliquotiens .i. aliquibus vicibus: quia tribus vel quatuor. Et dixit hoc: quia nisi propter vicibus iteratur horripilatio. propter illud accidit de pugna. ℭ Dubitatur que pugna est ista: et quo sit. ℭ Dicendum quod qui vult imaginari hanc pugnam et revolutionem materiarum: oportet imaginari effectus illarum contrarios: vel quasi contrarios: sive similes contrariis. Ubi igitur cholera pugnat et facit rigorem: et flegma suffocat et infrigidat: et facit circum infrigidationem: et ex his constituitur horror sive horripilatio: quod idem sunt hic. Similiter cholera mota extra venas cito inflatur: et calor cum illa extra expanditur: et cum hoc est flegma intra venas: vel etiam extra tarde .i. pigriter motum: sive moveri incipiat hora: qua movetur cholera: sive post suffocat calorem: unde cum iam videtur expansus propter motum cholere: iterum retrahitur intus propter motum flegmatis: et tunc calefit flegma illud .i. iterum calor re expanditur ardente cholera: sicut ligna sicca. tunc igitur flegma reobruit calorem: sive illud quod prius motum fuit: quia est modo divisum a calore: sive alia pars flaticæ: et tunc iterum fit infrigidatio: quod non est pura propter calorem cholere: immo fit horror. et experientia est inventum: quod usque ad quatuor vices accidit hoc fieri: et hic essent multa subtilia prolixe dicenda: a quibus excusamur propter dicta nostra super secundo de differentiis fe. et iam calefiunt membra propter choleram inflammatam: sine horripilatione propter flegma infrigidans: et potest econverso contingere.

ℭ **Et ex hac quidem: que est emitriteus: corpus non mundificatur integre.**

ℭ Hoc est tertium signum: quia ex ista emitritea corpus non mundificatur: quia altera febrium est continua: ut flatica continua: et hoc dicit Avic. sequens Gal. Nam quando componuntur due interpollate: una de cholera: alia de flate: et humores sunt pares: similiter invadunt paroxismi: aut unus super alterum cito introit: tunc est febris vera horrida: habens redeuntes horripilationes tribus vel quatuor vicibus: et in talis febris apud Hippo. et Gal. non dicitur emitritea vera: quia emitritea vera non solum est horrida: sed etiam continua. Hoc dubium alibi secundo de differentiis feb. a me discussum: quare qualibet horripilatio rediens non ponitur unius paroxismi: ita quod quot sunt horripilationes: tot sunt paroxismi.

ℭ **Et quando sunt principium eius: et augmentum ipsius vehementis commotionis: et proprie quando fuerit coincatio: aut fuerit introitus in huius hora: tunc enim sunt horripilationis reditus: et est status longinquus et cum existimatur quod corpus iam calefactum est: et febris habet flatum in venis et horripilationem redeuntem: et ista accidentia sunt propter pugnam humorum.**

ℭ Hic ponit signa emitritee diversificate secundum tempora et primo principii et augmenti. secundo status. tertio declinationis. Participatio quoniam queritur vera emitritea. ℭ Vehementis commotionis propter reditus horripilationum. et hoc est: quod subdit, Tunc. n. et proprie quando etc. et tunc proprie fit pugna inter humores quando sit vel quando simul moventur. Si. n. uno humore iam moto et finito eius paroxismo alter humor coalternatim invasione moveatur: non fit pugna. ℭ Status longinquus. Quia non est status nisi ambabus materiebus uniformiter calefactis: quod non dum hic redeunt horripilationes. quanto igitur horripilationes sunt pluribus vicibus redeuntes: tanto magis tardatur status: et ex hoc alia sunt nota. ex dictis.

ℭ **Et status quidem huius egritudinis in horis particularibus et universalibus est ante statum flaticee: velocior statu eius: et tardior statu cholice: quoniam caliditas non expanditur nisi cum labore: et proprie in primis: et fit fortis eius acuitas apud statum.**

ℭ Hec omnia sunt verba Gal. ij. de differentiis feb. ubi dicit. Cholici velocitatem status detinet humor flatici: verbo tarditatem et pigritiem cholicus corrigit: et hoc ultimum innuit cum dicit quando caliditas .s. febris emitritee in die motus cholere et flegmatis non expanditur nisi cum labore propter flegma: quod detinet velocitatem cholere proprie in primis .i. in principio et augmento paroxismi. ubi fit illa pugna. vel proprie in primis .s. paroxismis harum febrium: quia primi paroxismi flatici sunt de materia magis cruda ut declaravimus in cap. de flatica. ℭ Et fit fortis eius acuitas apud statum: quasi dicat magis sunt acute calide et in statu: et quamquam calore corpus valde affligitur saltem quantum ad aliquam partem status. Hoc dico: quia declinante materia cholica per resolutionem potest stare vehementia caloris flegmatis: tamen cum hoc toto pluri calore molestatur quam si esset solius flegmatis status. ℭ Considera: quod Avicen. audacter dixit. In horis particularibus et universalibus. Gal. tamen hoc non expressit: et de hoc nos prolixe diximus in questione de prolongatione.

ℭ **Et similiter fit declinatio longa propter illud: quod accidit de stationibus: quas efficit reluctatio unius duarum materierum cum alia.**

ℭ Considerandum quod Gal. de declinatione vere emitritee nihil clare expressit Avic. vero non dixit de qua intellexerit: an de declinatione universali vel particulari: vel de utraque. In questione autem predicta declaravimus: quod sermo iste Avic. maxime verificatur de declinatione totius morbi. In illa. n. declinatione accidit statio .i. remanentia materierum: et mora earum propter reluctationem unius cum alia .s. respectu utriusque. Virtus enim non potest sic expellere duas materias sicut unam vel modo vacat cum una: modo cum alia: aut similiter difficulter movet illas: et hoc totum est causa prolixe declinationis. ℭ Dubitatur: quia declinatio ultima totius emitritee non fit similiter: quia prius recedit cholica quam flatica. ℭ Dicendum primo: quod licet non fiant similiter: tamen in aliquo tempore coincidant .s. in aliqua parte temporis. ℭ Secundo. Quia licet tota declinatio tertiane fieret flatica existente in statu vel augmento magis difficulter expellitur illa cholera propter vacationem nature ad flegma quam si fuisset cholera pura. Quomodo autem fiat particularis declinatio paroxismi diversa a declinatione totali iam diximus in questione predicta.

ℭ **Et parum quidem tepescit cum sudore.**

ℭ Sed hic sermo fit de tepore exacerbationum: et si fiat comparatio ad tertianam puram est sermo notus: quia minus sudatur quam quando est flegmatica pura: quia cholera adaptat flegma ad subtiliationem et sudorem. Si autem sermo sit universalis: quod parum tepescit cum sudore: quia minus quam cholerica et minus quam flegmatica pura: tunc sermo est difficilior. Sed potest illud accidere: quia plus leditur virtus: ut expellat per sudorem a duabus materiis quam ab una: et sic potest verificari intelligendo per teporem universalem declinationem: et hic abbreviamus.

ℭ **Et in hac febre dies tertius de diebus eius est similis primo: et quartus secundo.**

ℭ Hoc est manifestum.

ℭ **Et quandoque cadit significatio super emitriteum ex modis diversis: nam quandoque accidit ex consuetudinibus: et quandoque accidit ex accidentibus. Et casus consuetudinum est: sicut si in corpore hominis multiplicetur cholera et putredo eius: deinde utatur ocio et dimittat exercitium: et utatur cibis de speciebus regiminis generantibus flegma: aut multiplicetur in corpore hominis flegma et putredo eius deinde exerceat plurimum: et utatur eo quod generat choleram de speciebus regiminis: si fecerit necessarium etas illud in contrarium ut fiat adolescens post pueritiam et dominium humiditatis: aut fiat senex post iuventutem: et acuitatem complexionis.**

¶ In hac 4ª. parte capitu. Primo ponit modos signorum. Secundo prosequitur. ibi 2ª. (Et casus.) Hic primo ponit signa sumpta ex casu et consuetudine. Secundo ex accidentibus. ibi 2ª. (Ex accidentibus vero.)
¶ Et casus. i. eventus vel occursus multiplicatur. i. multiplicari consueverant si fuerit necessitas. i. non solum fuit hic casus: sed etiam necessitas: sic necessitas mutatio secundum etatem: et ideo cum quis febricitat in principio adolescentie suspicandum est quod sit febris emitritea. i. composita ex cholera et flegmate. cholera quidem propter principium adolescentie. flegmate vero propter pueritiam: que precessit. et si quis febricitat in senectute primus suspicandum est febrem esse compositam simili modo.
¶ Considerandum autem quod pravas et multas emitriteas invenimus in prelatis. s. episcopis et alijs impinguatis cholericis: qui primo in omni vigilia et sollicitudine et laboribus extenuati multiplicant choleram propter adeptionem beneficiorum: deinde habitis episcopatibus et beneficijs pinguibus vivunt ociose: et flegma multiplicant: ique multi ex eis divina iustitia cum emitritea moriuntur.

¶ Ex accidentibus vero: sicut est pulsus: et urina et processio eius: quod procedit ex vomitu: et egestione: et dispositione digestionis: et signa eius: et dispositio sitis: et dispositio tactus: et dispositio horripilationis et rigoris: et dispositiones horarum et paroxismorum. ¶ Pulsus autem fit in ea minoris magnitudinis: et velocitatis: et frequentie quam ille qui est in tertiana: et contrarie earum sunt minores quam ille: que sunt in flatica.

¶ Primo enumerat accidentia. Secundo prosequitur. ibi 2ª. (Pulsus.) Primo ponit signa ex pulsu: et vult quod in ea. s. emitritea pulsus fit minor. i. parvior: tardior: et rarior quam ille qui est in tertiana: quia in tertiana pura magis existente cholerico fit maior necessitas eventationis. ergo pulsus in tertiana est maior: velocior: et frequentior quam in emitritea: in qua non est ita acutus calor. ¶ Et contrarie earum. s. magnitudinis velocitatis: et frequentie sunt minores etc. ¶ Considerandum hic diligenter quod contrarium magnitudinis est parvitas tarditas raritas: si igitur sunt minores in emitritea quam in flatica. ergo in emitritea est minor parvitas. minor tarditas et minor raritas quam in flatica: et si sic ergo pulsus in emitritea est maior velocior et frequentior quam in flatica: quia magis est calor. Sicut ergo pulsus emitritee est minor pulsu tertiane: ita est maior pulsu flatice: et sicut est tardior et rarior pulsu tertiane: ita est velocior et frequentior pulsu flatice. Et hic posset addi ambiguitas: quia supra diximus cap. de flatica: ubi dixit quod pulsus flatice est frequentior pulsu tertiane: et cuius contrarium hic intelligitur: et ibi declaravimus hoc.

¶ Urina vero est tarde digestionis: et vomitus est permixtus ex cholera et flegmate: et egestio est permixta ex cholera et flegmate.

¶ Hic ponit signum ex urina et digestione eius: quia tardatur in eis digestio respectu urine tertiane: et intelligit etiam quod non fit tincta sicut in tertiana. ¶ Considerandum etiam: quod potest tardari digestio eius respectu flatice: contingere enim potest emitriteam esse longiorem flegmatica.
¶ Et vomitus. quia talis est materia que dominatur. Hinc accipe quod vomitus etiam ille est permixtus: est peior quacumque quam vomitus cholere purioris: quia vomitus permixtus ex cholera et flegmate cadit in signis emitritee: sed vomitus cholere purioris cadit in signis tertiane pure: que est febris salubrior quam emitritea: et de hoc scripsimus secundo pronosticorum. ¶ Et egestio patet.

¶ De dispositione autem calefactionis et frigoris: et sitis: et horripilationis: et horarum paroxismorum: iam locuti fuimus: quod oportuit.

¶ Hic summarie loquitur de alijs de quibus dicit se esse locutum: modos enim calefactionis et frigoris: et reditus horripilationis emitritearum iam dixit: de siti enim dixit paucorum accidentium etc.

¶ Et non expectatur statio super dominantem duorum humorum nisi per vincentem ex significationibus: nam si dominatur flegma: sunt paroxismi longiores: et horripilatio minor et coarctatio: et proprie in pulsu fortior: et extremitates sunt velociores ad suscipiendum frigus in principijs egritudinis et tardioris mundificationis a suo frigore: et sitis est minor et vomitus cholere minor: et urina vehementioris albedinis et cruditatis: et sudor minor: et etas: pueritia: aut senectus: et complexio corporis significat eam: et similiter consuetudo: et que currunt cum ea. ¶ Et si dominatur cholera sunt paroxismi breviores et extremitates velociores ad calefactionem: et sitis: et vomitus cholere plus: et sudor magis exuberans: et fortasse declinat ad horripilationem: que est sicut rigor: et fit urina vehementius tincta: et etas est iuventus: et complexio corporis quandoque significat eam: et similiter consuetudo: et que currunt cum ea. ¶ Et quando equantur duo humores: frequentantur significationes: et est horripilatio pura completa non rigor: et non perveniens ad rigorem.

¶ Hec est quinta pars capituli: ubi primo ponit signa emitritee si dominatur flegma: et premittit quod non expectatur statio. i. in iudicio etc. aliter enim sumitur hic statio et supra cum dixit. De statione quam ipsa efficit etc. paroxismi longiores: quia flegma magis prolongat: et tardat resolutionem. horripilatio minor: quia resistit plus ad infrigidationem. coarctatio fistolis propter multos vapores flegmaticos elevatos proprie in pulsu: quia vapor putridus multum incedit per arterias: et cum in vera emitritea flegma sit in venis: que arterijs associantur. complexio corporis ad flegmaticam declinans: plus consuetudo. s. habendi febres flaticas: vel consuetudo in cibis flaticis plures: et que currunt. s. aer: et sexus etc.
¶ Et si dominatur cholera: patet ex opposito dictorum.
¶ Et quando equantur: frequentantur significationes. s. ambiguitas: quia multa est signorum mediorum apparitio vel frequentantur significationes. s. reditus horripilationis quando sibi invadunt paroxismi: et hoc propter equalem pugnam. ¶ Et horripilatio etc. quia verus horror: ut secundo de feb. et ideo non rigor: nec perveniens ad rigorem. i. neque declinans ad rigorem fu. neque ad circum infrigidationem: sed ad medium.

¶ Et quando compositio est manifestior in periodica: et continua quam plures hominum appropriant nomine emitritei puri et est continua: ipsa flegmatica est rigor debilior: quoniam materia extrinseca est cholerica: et non est contrarium ei ex parte flegmatis extrinseci cum ea: in eo quod necessarium est de rigore: et est debilior. ¶ Et fortasse iteratur in ea frigus et horripilatio ita ut faciat errare in statu: sicut scis: et multiplicatur in ea caliditas viscerum et ventris cum frigore extremitatum: et fit pulsus vehementioris parvitatis et raritatis.

¶ Hec est 6ª pars capituli: in qua primo ponit signa quando emitritea est pura: vel vera: quia continua est flatica et interpolata est cholerica. Et dixit quod in ista est rigor sed tamen debilior. primo tamen probat quod fit rigor in ista emitritea: quia cholera est extra venas et non habet contrarietatem in pugna faciendo rigorem ex parte flegmatis: quia flegma est intra venas: et non est mixtum extra cum cholera: sed est debilior: quia licet flegma intus: fiet cholera que est extra per alterationem

nem:z ꝑ vapores flatis obtundit vt faciat pur rigorē:filr cola vt mītū exit z ꝯcauo venaꝝ z expellit extra supra mē bra sensibilia:z ideo est obtusum a flate:cui intus miscet: vel aliquo mō intus alterat z inficit:z ꝑꝑ hoc talis rigor adhuc oī horror.i.non purus rigor. ¶ Ex qbus apparet: ꝙ vera horrida emitritea est illa:que fit ex duab⁹ interpol latis colica z flatica sit inuadētibus paroxismis. ¶ Et for tasse ⁊c̄.ita vt faciat rigorem in statu:sicut scio:q: existima tur ꝑꝑ caliditatem expansam:ꝙ iā fit flatus:z non est:imo iterū redit horripilatio:z frig⁹ aliqd. ¶ Et multiplicat ⁊c̄. Hoc est ꝙ z supra iam calefiunt membra aliqua horripila tione fixa:licet illud dcm̄ latius possit intelligi:vt supra in/ nuimus:z fit pulsus ⁊c̄.propter flegma:quod intus putre/ fit:quod est frigidum respectu cholere.

¶ Si aūt continua est ipsa colerica non fit rigor: neqz magna horripilatio:z fit pulsus maior et velocior:z angustia vehementior.

¶ Hic ponit signa emitritee:qñ ꝯtinua ē colica z flatica īter pollata:non fit rigor:q: cola est intus:neqz magna horripi latio.i.neqz vā horripilō:q: fit circūinfrigidatio:sz ꝯbilis eo ꝙ flegma extra venas nō hz ꝯtrietatem a cholera secum mixta:sz hz aliquā ꝯtrietatem a cholera:que est intus ī ve/ nis:vt intelligitur ex dictis. ¶ Et fit pulsus ⁊c̄.pz.

¶ Et si cōponuntur due cōtinue non erit rigor oīno. Et accidit tertiane continue vt alleuietur ante alleuiationez flegmatice:licet non redeat ante eius reditionem.

¶ Hic ponit signa qñ ambe sunt ꝯtinue nō est rigor oīno:q: chola int⁹. Et forsan:ꝙ nō dixit nō infridatio oīno:q: flati q̄guis fit in venis nō ꝓhibet facere infridationē:vt.ē.cap. de laticaz:z accidit tertiane ꝯtinue:vt alleuiet.s.ex illa exa/ cerbatione aīi ⁊c̄.lz nō redeat ⁊c̄.q: citi⁹ redit flatica cum redeat omni die:z cholica in diem tertiū. ¶ Considerandū ꝙ omittit signa emitritee composite ex cholera z flate iter pollatis:q: iam ex dictis sunt intellecta:z ꝓprie ibi.(Et qñ eqnat.)z sup:a ēt cū dixit de reditu horripilationis.

¶ De cura emitritei. Cap. xix.

Necessariū est in emitriteo vt vehemē tez hēas sollicitudinez in euacuando materiā ꝭz spēs eūonis ex solutione vētris z vomitu:z ꝓuocatione:z su/ datiōe plusq̄z vehemētia:que est ꝑ extinctiua.

¶ Post sciam emitritee ponit curā:z abbreuiat illā:q: intel ligit ex cap.de cura putridaꝝ in gnāli:z ex ca.de cura ter/ tiane non pure:z ꝑ ꝓmittit cañ.z cōparat curā ꝑ eūonez ad curā ꝑ alterationē.scðo illum declarat.tertio ponit medici nas ꝯueniētes ī hac cura:z ꝺterminato tpe.ibi 2ᵒ.(Et cū.) ibi 3ᵒ.(Medicine vō.) Primus cañ.est valde ꝯsiderādus: vt q̄ztum possumus minoremus materiā in emitriteis:z lō ego frequenter vtor solutiuis in eis. Est enim febris valde replexionalis plus q̄z sit inflāmati caloris:z ideo oportet sollicitari magis de eūone q̄z de extinctione.

¶ Et cū solutiuis oz vt ꝯueniat digestio nisi sint ex genere:que leniunt naturaz:z soluunt:z nō inquietant:sicut aqua iubleb cuz geleniabin:si fuerit illud:quod superat flegma:z sicut tere/ niabin:z siracost:z infusio tamarindi:et syru/ pus viol.si dominans fuerit cholera:et sicut quod componitur ex istis:si fuerint duo hu/ mores quasi pares.

¶ Hic declarat cañ.q̄ztum ad id qð ꝑcepit de eūone cū solu tiuis.scðo cū vomitiuis.tertio cum ꝓuocatiuis vrine z su/ doris.ibi 2ᵒ.(Et vomitus.)ibi 3ᵒ.(Et prouocatio.) Primū ꝑceptū est:ꝙ cū medicina solutiua oz ꝯuenire digestio ma/ terie:q: mā oz hēre digōnē:nisi sit medicina lenitiua:vt cas sia:nisi sit solutiua non inquietans:sicut iubleb.i.q̄dam spēs lacticinij:de qua diximus supra in capᵒ.de cura putridaꝝ in generali. ¶ Terenia bin.i.māna:siracost.i.q̄dam alia spēs māne. ¶ Considerandū:ꝙ pauca lenitiua non reqrūt dige stionē:vt notū est:solutiua etiā:que non inquietant:non req/ runt digōnē ī illā:sicut māna:cuius ꝓprietas est soluere cho leram. Est.n.tam leue solutiuū cholere:ꝙ si non inuenit il/ lam aptā nō agitat eā:z iō remanet sibi operatio solū ꝑ leni/ tionez:z hec sunt declarata ꝑ allegato ca. Et hinc accipe ꝙ iubleb plus appropriatur flati q̄z cholere.

¶ Et post apparitionē digestionis si euacuatio fiat humoris cum fortibus pertransit.

¶ Cōsidera diligenter ꝙ nō dixit post ꝑfectā digōnē:sz post apparitionem digōnis:q: statim cū apparet digestio vl' cū digestio fit apparens:lz non sit ꝑfecte digesta:eūa cū fortibus sicut dcm̄ est in cap.de flatica:z postea intende ad residuū. Dixit ptransit:q: hmōi eūones cū fortib⁹:vt cū turbith et agarico:z silibus ante cōpletā digestionez non fiunt absqz aliquo nocumēto:sz qñ fit eūo post ꝑfectam digestionē:qa est eūo regularis non diceretur de ea:ꝙ ptransit ⁊c̄.sed di/ cit Auic.ꝙ est ꝭm rectitudinem z conuenientiam.

¶ Et vomitus opz vt sit iterū ꝭz humorē domi/ nantez:aut ex aqua raffani cuz syrupo acetoso calido:aut syrupo acetoso cū aqua calida.

¶ Et vomitus.pz ex aq̄ raffani ⁊c̄.supple si dñans ē flā aut cum syrupo acetoso supple si dñans est cholera:lz ēt dñan te flate hoc ꝯueniat:sz vomitiuū de raffano est fortius.

¶ Et prouocatio oportet vt fiat cuz eis in qbus est equalitas. Et cū festinatur in potādo deco ctiones ante digestionē timetur sirsen.

¶ Hic ponit cañ.in eūone ꝑ sudorem z ꝑ vrinā. Et ꝑmo ostē dit cui⁹ q̄litatis esse debeāt.scðo tps vsus illoꝝ ꝓuocātiū. ibi 2ᵒ.(Et cū festinat.) ¶ Cōsiderandū:ꝙ ꝓuocatio sumit qñqz ꝑ ꝓuocatione vrine:vt supra in ꝑnᵒ huius capli:ali/ quādo ꝑ ꝓuocatione vrine z sudoris vt hic:z forsan scðo cañ.4ᵒ cap.in ꝑnᵒ. Medicine aūt ꝓuocatiue vrine z sudo/ ris sunt calide subtilis sube:z ideo non debem⁹ vti eis for tibus:sz equalioribus:qbus possumus:de qbus ꝓlixe scri psimus sup cap.de cura putridaꝝ in gnāli:vbi ēt declara/ uimus qñ z qb⁹ fortib⁹ z qbus debilibus possumus vti.

¶ Et cū credūt rudes expositores:ꝙ hic itelligat ꝑ decoctio nes solutiuas medicinas. Isti aūt dupl'r errāt.ꝑmo q: iam de solutiuis dixerat cañ.cōpleto.scðo q: deficeret sciētia Auic.in cañ.de tpe vsus ꝓuocantiū. Dicamus ergo ꝙ per decoctiones intelligit decoctiones ꝓuocatiuas vrine z su/ doris:vt radices feniculi:petrosilij:z siliū vel assari rubee tinctoꝝ:ꝑ gnoꝝ folis z silium:z noiauit eas decoctiones:q: iste medicine ꝓuocatiue ꝯueniēter dant in forā decoctiōis: vt fluāt in venas z mēbra:medicine āt solutiue:qua ꝑ parū esset paꝝ ex malo:vt plurimū dant ꝯuenientius in suba:z nō in decoctiōe:vt supra dixi in cap.de terciana non pura. Cū ergo iste medicine ꝓuocatiue hñtes fortitudinē aliquā dant ante digōnem timet apa pectoris:vel sirsen.i.apa ca/ pitis:agitant.n.mās:z faciunt eas fluere ad caput:vel ad pectus:vel ad alias ptes. Sz dixit solū de istis partib⁹ su/ pra nutritiua q: ista ꝓuocatiua agitādo inflāmāt:z acuūt materias:que ascendentes faciunt birsen vel sirsen.

¶ Medicine vero iuuatiue in via perueniente ad statū ad rectificandā materiaz:z maturan/ dum ipsaz:z succurrēduz nocumentis eius ex

singularibus est absinthiuz: ve℞ post septimū: ⁊ apparitionē digōrus: ita vt sit romanū: qḋ ex ipso bonū est: ⁊ cū tu festinas cū eo mouet humores: ⁊ nō euacuat eos cūq₃ sumit᷑: facit accidere angustiā: ⁊ tristitiā: ⁊ nauseam: deinde reuertit᷑ sup eos cū sua caliditate: ⁊ exiccat eos: ⁊ cum sua stipticitate facit eos pigros.

¶ Hic ponit medicinas: ⁊ p̄ vnam simplicē. s. absinthiuz. Scḋo aliaz medicinā. s. aquā or. cū pipe. Tertio ponit medicinas cōpositas magis. ibi 2°. (Et Gal.) ibi 3°. (Composita.) ¶ Cōsiderandum ꝙ Auic. q̄tuor tangit. Primo tps exhibitiōis absinthij. s. succi vel decoctionis vel sub̄e eius trocifcate vel puluerifate: ⁊ tangit duplex tps. s. vsq̄ in via ꝑueniēte ad statū. i. in augmēto ⁊ ꝑiculare post. 7. Dic aūt nō accipit᷑ septimꝰ ꝑ sola mēsura tpis: q₂ si mā post. 7. esset cruda: absinthiū nō cōpeteret: eꝫ ꝯsidit Auic. ꝙ in emitritea post. 7. appeat aliq̄ digestio: ⁊ iō subdit ⁊ appitionem digestiōis: qn̄ dicat intelligo post. 7. tal̄r ꝙ appeat digō: et hec ē itērio Gal. i terap. ad Glauconē ⁊ Halyab. ⁊ Serap. in hoc cap. ꝙ absinthiū nō det᷑ nisi post appitionē digestionis. Scḋo tāgit vtilitatē: q₂ rectificat māꝫ: q₂ maturat. et hoc q₂ minorādo de illa iuuat maturationē. ¶ Et succurrēdum. que sunt nocumēta opilationis: ⁊ alia que sunt nota. Tertio eligit absinthiū: q₂ sit romanū: ⁊ h̄ est q₂ nō sit seridū. Tu aūt q̄re magis vis illud solutiuū ⁊ apitiuuz: elige qḋ sit magis amaꝝ. Quarto tāgit nocumēta: que sequunt᷑ cum sumit᷑ vel potat᷑ añ digōnem: ⁊ dicit: ⁊ tu festinas cuz eo. s. añ digōnē. ¶ Ubi dubitat᷑ vtꝝ digōne appente possit dari absinthium in emitritea. ¶ Et vr̄ ꝙ non: q₂ non euat stā. ¶ Amplius. Aliqua appente digōne aliq̄ ps māe non est digā. ergo illā ptem indigām mouebit: ⁊ nō euabit: sꝫ illam exiccabit: ⁊ faciet pigrā. ¶ In ꝯ̄riuni sunt oēs auctores. ¶ Dicamus ꝙ cū appet digō: q̄uis nō sit ꝑfecta: cōpetunt syrupi: in qbꝰ ponit᷑ absinthiū: ⁊ nos qn̄ possumus vtimur eo in hoc: ꝙ tn̄ hoies renuūt multū absinthium. Causa aūt sue vtilitatis est q₂ sua v̄tute euatiua euat partez magis digestam: ⁊ apit opilones: ⁊ actio sua finitur cum euat ꝑtem digām: ⁊ sit cū illa mā ꝑcipitat᷑ postq̄ꝫ egerit effectuz suum. si ergo nulla pars m̄ae esset digā: tūc actio sua eēt cōmotio māe: ⁊ ideo faceret angustiā: tristitiaꝫ ⁊ nauseam ex motione māe: ⁊ q₂ ꝯueniens stat: reuertit᷑. i. scḋo agit effectus suos calefactionis: ⁊ exiccatiōis: ⁊ stipticitatis: qbus cōtinet māꝫ ⁊ facit pigram eam. Et dixit reuertit᷑: q₂ ꝑmū qḋ ab eo intēdit᷑ est aliq̄ euō. cū ergo nō agit illā cōmouet: ⁊ appet effectus calefactionis ⁊ exiccationis. ¶ Ex qbus appet solo scḋi argumenti. ¶ Ad ꝑmū dōm: ꝙ non negat᷑ euare aliqd stā: q₂ non euat stā viscosum: vt intelligit᷑ ex capl̄o de absinthio scḋo cañ. scḋo cap. v̄sus finē: ⁊ nos multā declaramus scḋo cañ. cap. de absinthio: ⁊ tertio cañ. fen. 13°. et disputauimus de absinthio aliquo.

¶ Et Gal. quidem: ⁊ qui ante eū fuerunt curauit eos cū aqua or. in qua est v̄tus piperis.

¶ Et Gal. i terap. Ad Glauconē in ca. de tertianis nō puris. Et qui ante eos: q₂ forsan Hippo. ⁊ alij ⁊ Rasis.

¶ Et dixit quidam primoꝝ medicoꝝ ꝙ Gal. trāsgressus est in alienatiōe: ⁊ stetit vbi opꝫ: vt miretur de eo: ⁊ non sciuit ꝙ piper inflāmat febrem: ⁊ aqua ordei pigrā efficit materiam.

¶ Primo ponit opinionez reprehensoris ⁊ motiuū. Scḋo remouet. ibi 2°. (Et iste.) Iste qui ꝯ Gal. dixit fuit Alexā. vt ponit Ras. 18. ꝯtinentis 3°. cap. transgressus ⁊c̄. i. alienatꝰ est. Et stetit ⁊c̄. glosat Gerardus. i. sicut cū alijs errat ⁊ nescit qḋ dicat: q₂ mirādum est de tali exiccatiōe. Et nesciuit, ecce motiuum piper nocet febri inflāmando: ⁊ aqua or. nocet materie flatice sua frigiditate pigrā illā faciendo ergo aqua ordei cū pipere non debet dari in emitritea.

¶ Et iste quidē ꝯdictor errauit errore: q nō appropriat᷑ in hac intentōe. imo cañ. datꝰ in adiutorio nature qn̄ ꝑparat᷑ ad resistendum hmōi materijs est cū medicinis cōpositis ex infridātibus ⁊ calefaciētibus: vt discernat nā iter duas v̄tutes: q̄re occupat᷑ infridatiuū cū febre ⁊ ptibꝰ cordis: ⁊ calefactiuuz cū mā: ⁊ quis est q curet emitriteū absq₃ hoc. ¶ Et si nā nō est fortis ad discernēdū: tūc non ꝑdest curatio quocūq₃ mō fiat: ⁊ errauit in alijs modis in ꝯ̄latione: quoꝝ nō est necē nos icedere via ꝑlōgātū.

¶ Hic remouet opinionē istiꝰ viri. Pri° ondit ꝙ huiꝰ viri error est error gnālis: ⁊ remouet ēt eius motiuuz vitupando eum. Scḋo in spāli remouet quēdam eiꝰ errorē arguēs cōtra eum ex dictis suis. Tertio ad laudē Gal. mirat᷑ de quodam eiꝰ dicto ꝯdictionis. ibi 2°. (Et iste qdē.) ibi 3°. (Amplius.) ¶ Primo dicit: ꝙ error istius non est ꝑprius in hac intentiōe. s. in cura emitriteē: sꝫ est cōis in oibus ⁊ q₂ in qbꝰ sunt māe ⁊ intētiones ꝯ̄rie: in illis enim morbis miscemus medicinas ꝯ̄rias ꝯfidentes ꝙ nā discernat. Et aduersarius pōt dicere ista medicina composita ex ꝯ̄rijs non est bona.

¶ Confidimus tñ ꝙ nā discernat ⁊c̄. ⁊ hoc est qḋ dicit. imo cañ. datus ēt adiutorio nāe: q̄n preparat᷑ natural̄ calor medicus ad resistēdum hmōi ꝯ̄rijs. i. diuersis vel. i. hmōi materijs ⁊ morbis compositis ex ꝯtrarijs. ¶ Cum medicinis compositis ⁊c̄. ⁊ ideo optime subdit: ꝙ nō potest al̄r euari emitritea. Et q₂ aliqs diceret: nā non poterit istas medicinas ex ꝯtrarijs compositas distinguere. Rn̄dit Auic. ꝙ si v̄tus est ita defectatūc cura quocunq₃ mō fiat non valꝫ: et hoc iō q₂ curans est virtus: vt supra diximus. disputare āt de hac v̄tute ⁊ separatione facta non ꝑtinet ad hunc locuz: ⁊ nos iam scripsimus de hoc in tractatu nr̄o de corde: ⁊ in multis locis. ¶ Et errauit vir ꝙ iste vir habuit alios errores: quos Auicē. hic non explicat.

¶ Et iste qdē ꝯdictor dixit qḋ oꝫ: vt administrētur subtiliātia: qbꝰ nō est fortis calefactio: sicut apiū: ⁊ anetū: ⁊ nō sciuit qḋ poss̄e est: vt pip īfrigidet᷑ minoratiōe sui ad hoc vt frangat᷑ eiꝰ calefactio: ⁊ nō abbreuiet᷑ eiꝰ subtiliatio a subtiliatione apij plūmi: ⁊ fit aqua or. adiuuās ipsuꝫ in faciēdo ꝑuenire v̄tutē eiꝰ: ⁊ destruēdo supfluitatē eiꝰ: ⁊ faciēdo cadere materias ad ipsuꝫ: vt alleuietur penetratio virtutis eius in eis.

¶ Hic arguit ita ꝯtra eum. Iste vir ꝯcedit in febre emitritea apium: ⁊ anetum: in qbꝰ non est fortis calefactio ⁊ subtiliat māꝫ. ergo oꝫ ꝯcedere piper in parua q̄ntitate: q₂ ex hoc infrigidat᷑. i. remisse calefit vel calefacit: q₂ remittit᷑ eius calefactio: ⁊ nō minꝰ subtiliat q̄ꝫ faciat apiū pluris q̄ntitatis. Et tūc Auic. declarat: q̄re hic paꝝ pipis miscet᷑ cuꝫ aq̄ or. fit. n. hoc ꝑpter tres cās. Una est q₂ aq̄ or. sua labilitate facit ꝑuenire v̄tutem eiꝰ ad venas. Scḋa cā: q₂ destruit: id est remittit v̄tutez eius. i. supfluam caliditatem pipis. Tertio quia facit currere māꝫ ad ipsum. s. pip. i. facit eas cursibiles humidas ⁊ digestas: ⁊ ideo pip leuius digerit ⁊ penetrat in illas ꝑpter penetrationē: quā facit aqua ord. ¶ Ex qbus si ꝯsideras Auic. soluit ad rōnem huiꝰ ꝯdictiōis: negat enim Auic. ꝙ piper inflāmet febrē: q₂ nā dirigit pip ad flaticam māꝫ. Et negat ꝙ aq̄ or. pigraꝫ faciat māꝫ: q₂ nā

illam dirigit ad partem cordis: etiam si aqua ordei agit in materiam preparat illam operationẽ pigriorẽ facit illa duo iuuamenta, que dixit.

¶ Amplius mirabile fuit quod ipse posuit Gale. de illis, qui ignorant, ꝙ piper inflammat febrem ꝛ nominant ipsum de illis: qui obliuiscũtur ab hoc: vbi iudicat de hoc.

¶ Hic laudatur Gal. in practica huius sciẽtie maiori laude: q̃ vnquã sibi data fuerit. Contradictor enim Gal. dixerat ꝙ Gal. stetit sicut ille qui errat: ꝛ obliuiscitur eius, quod debet dicere, q: nescit quid dicat: ꝛ Auicen. dicit, ꝙ valde est mirabile, ꝙ Gal. obliuiscatur hoc. s. quod oꝫ dicere, ꝛ ꝙ est verũ: vbi iudicat de hoc. i. vbi dicit suo iudicio sic esse quasi dicat illud, quod dicit Gale. de hoc est verum.

¶ Cõposita ꝟo de medicinis, quibus opꝫ vti in hac hora sunt sicut trocisci de absinthio: ꝛ trocisci de rosis. ¶ Trocisci leues boni ad emitriteum. ℞. rob. radicum liquiritie amborũ. añ. ʒ. iiij. tereniabin. ʒ. iij. spice succi absinthij spodij omnium añ. pondus. ʒ. ij. fiant ex eis trocisci.

¶ Trocisci alij ad inflãmationem. ℞. ro. ʒ. vi. seminis acetose: gũmi oium añ. ʒ. iiij. amili pondus. ʒ. iij. berberis, spodij, seminis portulace omnium añ. põdus. ʒ. ij. dragagãti, croci, spice rub. oium añ. ʒ. i. cãphore põdus tertie. ʒ. i. fiãt trocisci. ¶ Trocisci alij boni habẽtibus hãc febrem: ꝛ proprie quãdo cõqueruntur cum hoc de solutione vẽtris ꝛ tussi. ℞ spice aromatice: xiloaloes: croci: berberis: ꝛ succi eius omniuꝫ añ. ʒ. iij reubarbari. ʒ. iiij. spodij rob. cum capitibus suis lacce: gũmi torrefacti. karabe omniuꝫ añ. ʒ. v. seminis acetose torrefacti. ʒ. vi. crete romane. ʒ. vij. fiant trocisci. ¶ Descriptio alia bona. ℞. ro. rubearum. ʒ. vj. berberis, gũmi, seminis acetose oium añ. ʒ. iiij. spice eupatorij, spodij, amili, semi. portulace: granoruꝫ cucumeris omniũ añ. pondus. ʒ. ij. seminis endiuie, seminis cuscute omniũ añ. ʒ. i. s. succi liquiritie. ʒ. i. lacce reubarbari amboꝝ añ. ʒ. s. aggregẽtur illa: ꝛ fiant trocisci. ¶ Pillule bone ad hanc egritudinem: ꝛ oẽs cronicas febres ledentes viscera: ꝛ proprie quando materia phlegmatica est magis vincens. ℞. aloes masticis, mirobolanorũ citrinorũ, reubarbari: succi eupatorij: succi absinthij: ro. rubearum omniuꝫ añ. partes equales croci partem mediam: fiant pillule cũ aqua endiuie: ꝛ fit dos. ʒ. ij. cũ syrupo acetoso. ¶ Descriptio bona conueniens post digestionem. ℞. aloes, masticis: succi absinthij: rob. omniuꝫ equaliter croci. ʒ. s. informẽtur pillule cuꝫ aqua endiuie: ꝛ fit dosis. ʒ. ij. cũ syrupo acetoso.

¶ Hic ponit descriptionem sex medicinarum compositarũ, que omnes conueniunt facta digestione saltem manifesta. Et in omnibus est rectificatio, ꝛ aliqua minoratio materie: ꝛ membrorum confortatio: ꝛ nos non prolongauimus in verificando has receptas: quia iam scitum est, ꝙ oportet in cura putridarum in generali, cum: diximus de trociscis. Et ex his que scripsimus super quinto cañ. in hac hora. s. perueniendi ad statum, que est hora augmẽti. ¶ Trocisci ꝛc̃. Ad emitriteum. s. in hora augmenti, vel in declinatione factis prius euacuationibus.

¶ Trocisci ꝛc̃. in phlegmatica. i. ad emitriteum, in quo cholera vincit. Gummi. s. arabici. Crete. i. luti: ꝛ vtitur loco eius luto armeno, vel luto sigillato. Prope digestionem. s. perfectam vnde littera exterior est melior, que dicit post digestionem. ¶ Considerandum, ꝙ meo iudicio omnes trocisci dicti: ꝛ pillule conuenientiores sunt facta digestione: ꝛ factis aliquibus euacuationibus q̃ꝫ in aliquo alio tempore: liꝫ in augmento possint competere: postq̃ꝫ digestio apparuit in materia: ꝛ causa huius est nota ex sepe dictis supra ꝛc̃.

¶ De reciduatione. Cap. xx.

Reciduatio est deterior radice. ¶ Et consilium quidem est: vt in ea nõ fiat inceptio ad curandum: donec manifestus sit modus egritudinis: nam, ſm plurimum est seua.

¶ Quia febribus accidit recidiua: ꝛ eis proprie attribuitur: licet multos alios morbos recidiuari sit possibile: vsuale tamen est hoc vocabulum super recidiuãtes communes in febribus. Ideo dat iudicium in ea, ꝛ cautelaꝫ in curatione. Iudiciuꝫ est, ꝙ recidiua. s. proprie a causa intrinseca est deterior sua radice: ꝛ causa est, quam ponit fen secunda: quia malitia est vehemens, quia causa aliqua intrinseca: ꝛ est stãs ꝛ virtus est debilis propter morbum precedentẽ. ¶ Querunt autem quidam: vtrum recidiua ꝛ radix sint vna egritudo: ꝛ prolongant in hoc: ꝛ nos etiam cum eis precipitamus prolongando super secunda particula aphorismoruꝫ illo apho. Que relinquuntur. Hic autem omittimus: quia credimus illam esse rudem: ꝛ iam in principio huius operis promisimus omittere puerilia. ¶ Cautela autem, quaꝫ suo consilio dat, est vt non fiat inceptio ad euacuanduꝫ: donec manifestus sit motus egritudinis. Nam si non sit tibi manifestum: an sit a causa extrinseca. verbi gratia. malitia regiminis, vel ab intriseca nõ poteris recte curare. ¶ Amplius. Recidiua potest esse in principio debilis ꝛ praua occulta prauitate. Si ergo tu multiplices remedia, ꝛ forsan des medicinam solutiuam: detegitur eius malitia: ꝛ moritur infirmus absq̃ꝫ tui culpa: vnde infamiam consequeris, a qua infamia: ꝛ ab alijs periculis nos liberet ꝛ eternaꝫ cõcedat gloriam omnipotens Deus, qui sit benedictus in secula seculorum Amen.

¶ Hic terminat expositio quam subtilissimus Auicenne interpres Gentilis in primam Fen quarti conscripsit opus aureum atq̃ꝫ optime erudituꝫ ac nuper ab eximio artiuꝫ ꝛ medicine doctore Dño Iul. martiano Rota exactius castigatũ. Impressum Venetijs mãdato ꝛ expensis nobilis viri Luceantonij Junta florẽtini. Anno ab incarnatione verbi. 1526. sexto idus Octobris.

Utrum pulsus flatice sit frequentior pulsu quartane. qõ.3.
¶ Utrũ pulsus flatice sit frequẽtior pulsu tertiane. qõ.4.
¶ Cap. XLIX.
¶ Utrũ in flatica continua accidãt rigor: frig⁹ ⁊ horripil'o. q.1.
¶ Cap. LV.
¶ Utrum in syncopali humorosa humores phlegmatici pos sint nutrire ⁊c̃. qõ.1.
Utrũ cũ effundit' res frigida ad contũc homo febriat. qõ.2.
Utrũ i syncopali hũorosa pl'sus sit velocior q̃z i aliis ⁊c̃. q.3.
¶ Cap. LVIII.
¶ Utrum in cura phlegmatice ante tertium diez possumus uti lenificatione equali. qõ p⁹.
Utrum conueniat vomitus ante tertium diem. qõ.2.
Utrum possumus uti syrupis incisiuis subtiliatiuis ⁊ diure/ticis ante tertium diem. qõ.3.
Utrum in fine principii vel principio augmenti conueniat cũ gelemiabin misceri plurimũ prouocantia. qõ.4.
Utrũ in fine ꝑncipii vel ꝑn° augmẽti possit esse phlegma cru/dum: ⁊ utrũ liceat ipsum eo tempore euacuare. qõ.5.
Utrũ in mã flatica debeat dari tyriaca ante digõnem. qõ.6.
¶ Cap. LX.
¶ Utrũ i syncopali hũorosa possit dari medicĩa solutiua. q.1.
Utrũ in cura syncopalis humorose medicus debeat esse cõtẽ/tus fricationibus: ⁊ dieta tenui.s.mellicrato. qõ.2.
Utrũ vinum cõpetat in ꝑncipio syncopalis humorose. qõ.3.
¶ Cap. LXV.
¶ Utrũ sõmnia moueat humores ad exteriora. Et utrũ talis motus ad exteriora sit malus in feb. quartana. qõ.1.
Utrũ vomit⁹ i die paroxismi añ ꝑn^m paroxismi cõpetat. qõ.2.
¶ Cap. LXVIII.
¶ Utrum dum venitur ad quintanaz ante vel post ethicam sit necessarium preuenire quartanam. qõ p⁹.
Utrũ quintana possit fieri nulla alia febre precedente. qõ.2.
Utrũ quintana sit deterior sextana ⁊ septena ⁊c̃. qõ.3.
¶ Tituli questionum tractatus tertii.
¶ Cap. I.
¶ Utrum ethice sint vere species. qõ p⁹.
Utrum ethice sint tm̃ tres modi siue species. qõ.2.
Utrum ethica possit fieri incipiendo. qõ.3.
¶ Cap. II.
¶ Utrum calor ethice intensiue sit maior in membris q̃z ca/lor putride. qõ p⁹.
Utrum in putrida quod est calidius sint loca arteriarum et venarum sicut in ethica. qõ.2.
Utrũ lac asininum sit melius ethico vel humanum. qõ.3.
¶ Cap. VII.
¶ Utrũ cũ siccitate ethice senectutis possit cõiũgi caliditas. q.p⁹.
Utrũ siccitas cum caliditate sit idem quod ethica. qõ.2.
Utrum sit possibile ethicam senectutis esse cum temperamẽ/to in calido ⁊ frigido. qõ.3.
Utrũ siccitas senilis dẽat dici cũ tꝑamẽto cali ⁊ fridi. qõ.4.
¶ Tituli questionum tractatus quarti.
¶ Cap. I.
¶ Utrum aqua putrescente aer similiter. qõ p⁹.
Utrum febris pestilentie sit putrida. qõ.2.
Utrũ febris pestilentialis possit reperiri in uno solo homine aliis hominibus illius ciuitatis nõ hñtibus illam. qõ.3.
Utrum corpora dilatatorum pororuz sint magis apta incur/rere feb. pestilentialem. qõ.4.
Utrum febris pestilẽtialis sit de uno humore tm̃. qõ.5.
¶ Cap. II.
¶ Utrũ i febre pestil. ꝑcipiat' caliditas forti ⁊ inflãmatio. q.p⁹.
Utrũ in febre pestil. alteret' pulsus alteratione magna. q.2.
Utrũ in febre pestil. alteret' urina alteratione magna. q.3.

¶ Cap. III.
¶ Utrum ignes volantes ⁊ stantes in aere sint signa ⁊ cause pestilentie. qõ p⁹.
¶ Cap. VI.
¶ Utrum ex residuo materie menstrualis possint fieri vario/le ⁊ morbilli. qõ p⁹.
Utrum variole fiant ex toto sanguine bulliente vel ex parte aerea aut fecali. qõ.2.
Utrum ad generationem variolarum ⁊ morbillorum neces/sario concurrat ebullitio ⁊c̃. qõ.3.
Utrũ febrẽ precedere variolas sit melius q̃z econtra. qõ.4.
¶ Cap. VIII.
¶ Utrũ pueris prius accidant variole an morbilli. qõ p⁹.
¶ Cap. X.
¶ Utrũ sõmnia cõpetat i variolis ⁊ morbillis post 4^m. qõ.1.
Utrum frigida extinctiua sedantia ebullitionem conueniant in principio variolarum. qõ.2.
Utrũ medicina solutiua cõpetat in ꝑn° variolarum. qõ.3.
¶ Cap. XIII.
¶ Utrũ febris apatum panniculorũ ⁊ neruorũz sit debilior q̃z feb. apostematũ membrorum carnosorum. qõ p⁹.
Utrũ possit remoueri apa remanente fe. ipm sequente. qõ.2.
Utrũ ethica magis fiat ex apate cẽlis q̃z ex apate pl'mõis. q.3.
¶ Cap. XIIII.
¶ Utrũ ad apata viscerũ sequatur febris continua. qõ p⁹.
¶ Cap. XVI.
¶ Utrum due cholerice continue possint componi. qõ p⁹.
Utrum due synoche possint componi. qõ.2.
¶ Cap. XIX.
¶ Utrum digestione apparente possit dari absinthiũ in emi tritea. qõ p⁹.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S

Omnes sunt quaterni preter R S qui sunt terni.

